Ya bàbànán ne Dios nga nesúrát kiya baru wa túlag Genesis se Exodus

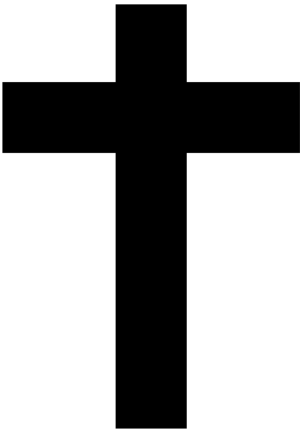

Isnag: Ya bàbànán ne Dios nga nesúrát kiya baru wa túlag Genesis se Exodus New Testament+

Ya bàbànán ne Dios nga nesúrát kiya baru wa túlag Genesis se Exodus

Isnag: Ya bàbànán ne Dios nga nesúrát kiya baru wa túlag Genesis se Exodus New Testament+

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Isnag)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
1ec085d0-ac57-59dc-8795-b4493a1fc6c6

Contents

Genesis 1
Exodus 91
Mateo 165
Marcos 236
Lucas 279
Juan 351
Apostoles 403
Roma 467
1 Corinto 497
2 Corinto 527
Galacia 547
Efeso 559
Filipos 570
Colosas 577
1 Tesalonica 584
2 Tesalonica 590
1 Timoteo 594
2 Timoteo 603
Tito 609
Filemon 613
Hebreo 615
Santiago 637
1 Pedro 645
2 Pedro 654
1 Juan 659
2 Juan 667
3 Juan 668
Judas 670
Daya Nepakammu 673

Genesis

Tu nagparsuwa ne APU ki ngámin

1 Kitu inanggayát na, ay pinarsuwa ne Dios ya lángit se iya kalawagán.
2 Ay tu kalawagán kitun, ay áwan na nga singasingan, se áwan na nga
maya-mayán. Nagìbat tala tu pane ngúdu natu pabeg danum nga magsag-
saggiyár. Ay ya Ispiritu ne Dios, ay magalìlekus kitu paningúdu natu
danum.
3 Ay nán ne Dios, “Magwada ka mán,” nán na. Ay tútu atán ya wada
ngin.
4 Ay napiya tutu wala ya wada ki nagsisíngan ne Dios! Ay se na
pagsanutan ya wada se iya gìbat.
5 Ay nengagánan na ya wada ka Algaw, ay nengagánan na pe ya gìbat
ka Gabi. Ay se yala nga naggídám, ay se yala nga pagmakát. Ay ittu tun
tu nunna nga algaw.
6 Ay se yala nán manin ne Dios, “Atán din ya pagbàtán naya angap ki
ngúdu se iya danum kiya taggad,” nán na.
7 Ay nàwa nga kurug. Ay díkod, nàwa ne Dios ya ngúdu nga ittu ya
nagbàtán naya angap se ya danum ked taggad di.
8 Ay nengágan ne Dios ya ngúdu ka lángit. Ay tútu naggídám se yala
nga pagmakát manin. Ittu tun tu mekàduwa ngalgaw.
9 Ay se yala nán ne Dios manin, “Maalmung nga mapabeg din kampela
ngin nin ya danum, ta senu lumtuwád kuma ya giyán na áwan danum,”
nán na. Ay nàwa nga kurug.
10 Ay nengágan ne Dios ya giyán na áwan danum ka Lusà. Ay tu
naalmung nga danum ma napabeg ay nengágan na ka Bebay. Ay napiya
tutu wala idi ki nagsisíngan ne Dios.
11 Ay se yala nga nán ne Dios, “Patubuwam mán na lusà daya ngámin
baláki nga kad-kaddat se daya mul-múla nga magbukal se daya kay-káyu
wa magbúnga se magbukal pe,” nán na. Ay nàwa nga kurug.
12 Tummúbu ki lusà daya ngámin bal-baláki daya mul-múla. Atán
ngámin baláki daya magbukal la mul-múla se daya kay-káyu wa
magbúnga ka nagbukal. Ay napiya tutu wala idi ki nagsisíngan ne Dios.
13 Ay se yala manin naggídám ay se yala manin pe ya pagmakát. Ay ittu
tun tu mekàlu wa algaw.
14 Ay nán manin ne Dios, “Lumtuwád din ngámin daya makidde ka wada
ka lángit, ta senu atán pangilasínán kiya algaw se kiya gabi. Ay senu atán
pe ya pangemaddán kadaya nagbal-baláki nga mà-màwa se kadaya al-
algaw se daya dagudagun.
15 Ay ittu pe dayán daya nawada ka lángit nga mangwada kiya
kalawagán,” nán ne Dios. Ay ittu kurug tu nàwa.
16 Napaltuwád ne Dios ya duwa nga dadakkal la makawada. Tu ab-abay
ay ittu ya mangwada ki algaw, ay tu isa, ay ittu ya mangwada ki gabi. Ay
atán pe daya bittuwan.
17 Nippáy ne Dios dedi ka lángit, senu wadaán da ya kalawagán.
18 Ay senu mangwada da ki algaw se ki gabi, ay aggída pe ya mamagsibna
kiya gìbat se iya wada. Ay napiya tutu wala idi ki nagsisíngan ne Dios.

19 Ay se yala naggídám manin se yala pagmakát manin. Ittu idi ya
mekappát ta algaw.
20 Ay se yala manin nán ne Dios, “Lumtuwád din kiya danum daya
nagpapangan na sibbibiyág, ay lumtuwád din pe daya ngámin bal-baláki
nga an-an-anù nga magkay-káyab ka ngúdu.”
21 Ay díkod napaltuwád ne Dios daya dadakkal la alolag ki bebay, se daya
adu wa nagbal-baláki nga sissida, se daya adu nga magbiyág ki danum,
ay se daya nagbal-baláki nga an-an-anù. Ay napiya tutu wala dedi ki
nagsisíngan ne Dios.
22 Ay se yala nga binindisiyonán ne Dios da nga nán na, “Gumánab kayu
ta senu umadu kayu tutu wala nga magyán ki bebay. Ay dakayu wa an-
anù, gumánab kayu pe kídi kalawagán,” nán ne Dios.
23 Ay se yala naggídám se yala manin pagmakát. Ittu tun tu mekalimma
nga algaw.
24 Ay se yala nga nán ne Dios manin, “Paltuwádam mán na lusà ngámin
daya bal-baláki nga alolag. Mangiltuwád ka kadaya maáyam ma ummán
kadaya báka se daya duddúma. Iltuwád mu pe daya ngámin bal-baláki
nga alsádu wa alolag, se daya ul-ulullag ga kumar-káray!” nán ne Dios.
Ay ittu mà tu nàwa.
25 Napaltuwád ne Dios ngámin na baláki daya alsádu wa ul-ulolag se
daya ngámin baláki áyam, ummán kadaya báka se daya duddúma, ay
oray pe daya ngámin bal-baláki daya magkar-káray ki lusà. Ay napiya
tutu wala dedi ki nagsisíngan ne Dios.
26 Ay se yala nán ne Dios manin, “Kuwaan tada ya tolay ka ummán
kadàtada. Aggída ya pangiturayan tada kadaya ngámin sissida, se kadaya
ngámin an-anù, ay se kadaya ngámin na ul-ulolag, alsádu se ámu. Aggída
ya mangituráy kadaya ngámingámin na kumar-káray ked útun lusà,” nán
ne Dios.
27 Ay díkod kinuwa ne Dios ya tolay ka ummán kaggína. Nagpáda da se
iya tolay. Kinuwa nada ka laláki se babay.
28 Ay se yala nga binindisiyonán ne Dios da nga nán na kaggída,
“Gumánab kayu, ta senu umadu kayu tutu wala. Gumánab kayu kiya
ngámin na kalawagán, ay se iturayán nu pe. Iturayán nu daya sissida se
daya an-anù se daya ngámin na sibbibiyág ga atán kid útun lusà,” nán ne
Dios.
29 Ay nán ne Dios manin, “Ye sinnan nu! Iddè kadakayu daya ngámin na
mul-múla nga magbukal la tumúbu kiya lusà. Ay oray pe daya kay-káyu
wa magbúnga se magbukal, ay idde kuda kadakayu pe. Tu dayán daya
mabalin nu wa kanan ka pagbiyág nu.
30 Ay daya kad-kaddat se daya kay-káyu, ay tu dayán daya mabalin
kanan daya ngámin na ul-ulolag se daya an-anù se daya ngámin na
sibbibiyág nga kumar-káray kid útun lusà,” nán ne Dios. Ay ittu mà kurug
ya nàwa.
31 Ay kurug mà a napiya tutu wala ngámin daya kinuwa ne Dios ki
nagsisíngan na. Ay naggídám manin ay se yala manin pagmakát. Ittu
idi ya mekannam ma algaw.

2

1 Ay díkod, nabalin nin ya namarsuwa ne Dios kiya lángit se ya
kalawagán se daya ngámin na atán kadayán.

2 Ay kitu unag annam ngalgaw, ay nabalin ngámin ne Dios daya ubra
na, ay se la nagimáng kitu mekapittu nga algaw.
3 Díkod binindisiyonán ne Dios ya mekapittu wa algaw, se na ipadúma
kadaya ngámin na algaw, ay se pinagbalin na pe ka napatag ga algaw. Ata
ittu tu naggimáng na kadatu ngámin na ubra na nga nagparsuwa.
4 Ay tu dayán lugud daya kinuw-kuwa ne Dios kaggína nga nagparsuwa
kadaya lángit se iya kalawagán.

Tu kamulán ka Eden

Kitu dam-dámu ne APU Dios nga namarsuwa kiya lángit se kídi
kalawagán,
5 ay áwan pikam ma mul-múla kadaya tanatanáp, se áwan pikam pe
tumúbu wa kad-kaddat, áta akkan pikam ma pinagudán ne APU Dios, ay
se áwan pikam pe ya magtálun.
6 Ngamay atán nala ya danum ma maggayát ka taggad nga gumbuwà,*
nga ittu tu mangbasa kitu ngámin na lusà.
7 Ay lusà tu kinuwa ne Apu Dios ka tolay, ay se na ngala nga inangtán
tu igung na ka ángat ta mamagbiyág, ay díkod nagángat pe yin tu tolay
nga sibbiyág pe yin.
8 Ay uwad kamulán na kinuwa ne APU Dios ka giyán na nepangágan na
ka Eden. Atán kitu pane lattakán. Ay kattoni tu nangippayán na kitu tolay
ya kinuwa na.
9 Ay pinatúbu ne APU Dios ki lusà ngámin datu kay-káyu wa napiya
sisinnán, ay se namit pe nga búnga. Ay kitu túlad natu kamulán, ay uwad
tu káyu wa nu mangán ta kitu búnga na, ay akkan ta mataatay yin. Ay
uwad pe kitúni tu káyu wa nu mangán ta kitu búnga na, ay mammuwán
ta ya napiya se ya nadakè.
10 Ay kattoni Eden, ay atán wángag nga magpagayát kattoni. Ay nepaasà
idi kitu kamulán, ta ittu tu mangbasa kitu kamulán. Ay kitu panillod natu
kamulán, ay nasiparà a napagkappát tin tu wángag.
11 Tu nunna nga pasáni, ay nagngágan ka Pison. Ittu tu manalen kitu
lebut natu giyán na nagngágan ka Havila. Uwad balitù kitúni.
12 Ay datu balitù kitúni nga giyán, ay pabeg ga napiya. Ay atán da pe
datu napatag ga batu wa nagngágan ka bedeliyo se itu batu wa nagngágan
ka oniko.
13 Ay tu mekàduwa nga pasáni natu wángag, ay nepangágan da ka
Gihon. Ittu idi ya manalen kitu lebut natu giyán na nagngágan ka Cus.
14 Ay ya ngágan natu mekàlu, ay Tigris. Manalen ka pane lattakán ka
Asiria. Ay tu mekappát ta pasáni natu wángag, ay nengágan ka Eufrates.
15 Ay kitu kamulán ka Eden ya nangipannán ne APU Dios kitu tolay ya
kinuwa na. Aggína ya nippáy ne Apu Dios nga magubra se magtagasíngan
kitu kamulán.
16 Ay se yala nga binílin ne APU Dios tu tolay nga nán na, “Mabalin mu
ya mangalà ka búnga daya oray iinna nga káyu kídi kamulán ka kanan
mu.
17 Tittu ya búnga naya káyu wa pakammuwán ta kiya napiya se nadakè
ya kannawan mu. Akkan ka mangán kiyán, áta nu mangán ka kiya búnga
na, ay kurug ga matay ka kiya oras sa angngán mu,” nán na.

---

* **2:6 2:6** Nán da duddúma nga assoy yala na danum nga atán ki taggad idi.

18 Ay se yala nán ne APU Dios ki lammat na, “Akkan napiya nu sissa ya
laláki. Pangwa ku ka ummán kaggína nga mabalin makaseng kaggína,”
nán na.
19 Ay datu ngámin alolag se an-anù a pinarsuwaán ne Apu Dios kiya lusà,
ay nippannán nada ngámin kitu giyán tu tolay, ta sinnan na nu nágan daya
ipangágan na kaggída. Ay nu nágan tu nepangágan na kaggída, ay ittu
tunin tu ngag-ngágan da.
20 Ay tútu nginagánan natu tolay ngámin datu áyam se datu an-anù se
datu alsádu wa ulolag. May tu Adan (tu yán tu ngágan natu tolay) ay áwan
na nga nasingan a ummán kaggína nga makaseng kaggína.
21 Ay díkod ya kinuwa ne APU Dios, ay pinatalà na tu Adan. Ay nìlà tutu
wala kurug tu Adan. Ay se yala nga inalà ne Dios tu isa nga tàgáng tu
Adan, ay se nala manin pinolit tu baggi na.
22 Ay ya kinuwa ne APU Dios kitu tàgáng nga inalà na kitu laláki, ay
kinuwa na ka tolay pe nga babay. Ay se na ngala nippan kitu laláki.
23 Ay tútu nán tu laláki,

“Tu idi yin gáyám. Ittu idi ya kapádà tutu wala. Ay nagpáda pe ya baggi
mi nga duwa. Ay gapu ta iyà kam ma laláki ya naggayatán na, ay
ipangágan ku ka babay,” nán na.

24 Ay gapu ta ummán kiyán ya nàwa, ay túya masápul la panáwan naya
laláki ya ama se ina na, ay se la mawe mepagsissa kiya atáwa na, ta senu
magbalin da nga duwa ka sissa.
25 Ay tu laláki se itu atáwa na, ay soba da ngamay akkan da wayya nga
mìpat.

3

Tu akkan nangikurug na tolay

1 Ay kadaya ngámin na alsádu wa ulolag ga pinarsuwa ne APU Dios, ay
tu idaw ya kasiríbán na mangasaba. Ay isa nga algaw, nán na kitu babay,
“Kurug ga nán ne Dios kadakayu nga akkan kayu mangán kiya búnga
daya kay-káyu kiya kamulán?” nán na.
2 May nán natu babay kitu idaw, “Mabalin mi kanan kanu daya búnga
daya kay-káyu kiya kamulán
3 ngamay akkan ya búnga naya káyu nga atán kiya túlad naya kamulán.
Ay akkan mi kanu pe ya tùbítan. Ay nu mangán kami onu tùbítan mi, ay
matay kami kanu,” nán natu babay.
4 Ay se yala manin nán natu idaw kitu babay, “Akkan kayu mà kurug ga
matay a!
5 Nán ne Dios kiyán áta ammu na nga kiya angngán nu kiya búnga na,
ay árig malùtán daya lam-lammat nu. Ay ammu nu win ya napiya se iya
nadakè, ay ummán kayu pe yin kaggína,” nán na.
6 Ay díkod kane masingan natu babay nga nakal-kalùmímit tu búnga
natu káyu, ay nán na nga napiya kanan. Ay nammuwán na pe nga
makapasírib, áta malásin na ya napiya se iya nadakè nu mangán kitu
búnga na. Ay díkod nangalà kitu búnga na, ay se na kanan. Ay se na
niddán pe tu atáwa na nga atán pe yin kitu giyán na. Ay díkod, nangán
pe.

7 Ay ittu pe yin tu pagkìlát da ngala nga ummán ka nalùtán tu mata da
nga duwa. Ay nammuwán da pe yin na soba da gáyám. Ay díkod, nagásip
da kadatu dadakkal la adon nga ittu tu pinagken da.
8 Ay kitu gid-gidám min, ay nagìna da nge Apu Dios sa atán kitu kamulán
na magdàdàdà. Ay tútu nagsirù da ke APU Dios kadatu kay-káyu kitu
kamulán.
9 Ay díkod kirrawán ne Apu Dios tu laláki nga nán na kaggína, "Wà naya
giyán mu?" nán na.
10 Ay, "Nagsirù à kidde!" nán na. "Ta nagìna taka nga magdàdàdà kiya
kamulán, ay mìpat tà magpassingan kikaw, áta soba ngà," nán tu Adan.
11 Ay tútu nán ne Apu Dios, "Inna ya magkuna kikaw nga soba
ka? Nangán kayu ta, kitu búnga natu káyu wa akkan ku wa pakkán
kadakayu?" nán na.
12 Ay summungbát tu laláki nga nán na, "Ay tu babay ya niddem ma
kabul-bulun ku ya nangidde kiyà, ay kinnán ku pe," nán na.
13 Ay se yala nán ne APU Dios kitu babay, "Taanna, tura mu wa kinuwa
yán ta?" nán na. "Ay tu idaw mà! Kinasaba nà, ay nangán nà a kurug,"
nán natu babay.

Tu nangngikagi ne APU Dios kitu kapanísán datu tolay

14 Ay díkod nán ne APU Dios kitu idaw,
"Gapu ta kinuwa mu idi,
ay mapánis ka. Kakal-kalakkán ka kadaya ngámin ulolag ga áyam se
kadaya ngámin na alsádu.
Ata manggayát kídi, ay ya sinay mu ya panalen mu;
Ay melubulubu ki lusà daya kanan mu panda kiya agbiyág mu.
15 Manggayát kídi ay pagkalingáan takayu se iya babay. Ay ummán pe
kadaya annánà nu wa duwa. Palpálan na ya an-anà na ya úlum, ay
tugkawwan mu ya túmang na," nán na.
16 Ay nán ne Apu Dios kitu babay,
"Gapu kiya kinuwám, ay paaduwan ku daya rígát mu kiya kabùsit mu,
ay se pagbalinan ku ka natakit ya aggan-anà mu. Ay oray nu
mapakuna, ay masápul mu pikam mala ya amminya naya atáwam,
ay se iturayán naka pe."
17 Ay nán ne APU Dios kitu Adan,
"Gapu ta nekurug mu ya atáwam, ay se ka nga nangán pe kitu búnga
natu káyu wa akkan ku pakkán kadakayu, ay pagdakean ku ya lusà.
Manggayát kídi panda kiya agbiyág mu, ay magrig-rígát ka pikam
ma magkuwa kiya lusà se mu la nga mapowad ya kanan mu.
18 Ay tumúbu pe daya kaddat ta narasi se nabúdu. Ay oray nu mapakuna,
ay daya imúlam ya paggalakkán mu ka kanan mu.
19 Magpakarígát ka pikam ma magkuwa se mu la nga mapowad ya kanan
mu. Ummán kiyán nin ya agbiyág nu panda kiya katay nu nga ittu yanin
ya aggulli nu kiya lusà a naggayatán nu. Ata nàwa kayu ka lusà. Ay díkod
lusà pe ya tungpál nu kammin," nán ne Apu Dios.
20 Ay nengagánan tu Adan ka Eva tu atáwa na. (Ya sarut nayán na
ngágan, ay biyág). Ata aggína ya bíláng ina daya ngámin na tolay oray
ka wàna.
21 Ay pinangwa ne APU Dios de Adan na magatáwa ka kawas da nga
lálat nga ittu tu pinagbádu da ngin.

Tu nammatálaw ne APU Dios kadatu tolay kitu kamulán

22 Ay se yala nga nán ne APU Dios, “Kídi yin, ay nagbalin daya tolay ka
ummán kadàtada, ta ammu da ngin ya napiya se nadakè. Nadà-dakè nu
rán dala nga mangán pe kitu búnga natu káyu wa mamagbiyág ka áwan
panda, áta akkan da ngin mataatay,” nán na.
23 Ay tútu pinatálaw ne APU Dios da kitu kamulán ka Eden, se na
pinapan ne Adan na magkuwa kiya lusà nga ittu ya naggayatán na
kampela ngin nin.
24 Pinatálaw nada, ay se yala nangippáy ka isa kadaya kangatuwán na
ilángit kitu pane lattakán natu kamulán. Ay uwad pe ya nippáy na nga
miwas-wasáwas nga maggilagiláb ba apuy nga sinan ispáda nga ittu tu
magbantáy kitu káyu wa mamagbiyág ka áwan panda.

4

Tu nammatay tu Cain kitu Abel

1 Ay díkod din nagallay de Adan se Eva nga magatáwa. Nabùsit se
nagan-anà e Eva ka isa nga laláki. Ay nengágan na ka Cain. Ay nán na,
“Nagan-anà à ka laláki gapu kiya nesisseng ne Apu kiyà,” nán na.
2 Ay se yala nagan-anà manin ka isa nga laláki. Ay nepangágan na ka
Abel. Ay díkod atán na wagi tu Cain nin. Kane umabay da nga duwa, ay
tu Abel tu maragtarakan kadatu karneru da. Ay tu Cain tu magtal-tálun.
3 Ay kane din na mabà-bayág, ay nangidátun tu Cain ke APU kitu ápit
na kitu tálun na.
4 Ay ummán pe kitu Abel. Nagparti kadatu nunna nga annánà datu
tarakan na nga karneru. Ay piníli na datu kapíyán na lápi, ay ittu datun
datu nedátun na ke APU Dios. Ay naganggam me APU Dios kitu nedátun
tu Abel.
5 Ngamay akkan na nga pinagan-anu tu nedátun tu Cain. Ay tútu
nalùsaw pànang tu Cain. Melalásin nala kitu singan na.
6 Ay tútu kinuna ne APU kitu Cain, “Tura ka nga malùsaw ta? Ay se tura
ka pe nalom-lomád?
7 Wayya taka la nga di pàgan nu ya napiya ya kinuwám! Ay nu akkan
napiya daya kuk-kuwaan mu, ay tagay ka tutu wala makabásul lin, ay
meparò ka magbásul lin nu kuwa. Ngamay masápul la pàkadan mu yán,”
nán na.
8 Ay tu Cain, ay inayabán na tu Abel la wagi na nga mawe kitu tal-tálun.
Ay kane atán da ngin kitu tal-tálun, ay inámang tu Cain tu Abel, ay napatay
na.
9 Ay tútu nán ne APU kitu Cain, “Ka wàna giyán ne Abel nga wagi mu?”
nán na. Ay nán tu Cain na sumungbát, “Mai! Wayya ngala nga iyà ya
magtag-tagasíngan kaggína!” nán na.
10 Ay tútu, “Nágan naya kinuwám kitu wagim ta?” nán ne APU. “Ya
dága na ki lusà ya mangipakammu kiya kinuwám kaggína. Ummán ka
makap-apáuy nga makiseng kiyà nga bumálat,” nán na.
11 “Ay gapu kiyán na kinuwám, ay áwan mu málaálà ki lusà nga ittu ya
nanglassap kitu dága natu wagi mu nga pinatay mu.
12 Ay oray nu magkuwa ka, ay áwan mu wayya nga maap-ápit. Ay magal-
aliwagwag ka pe yin na áwan pagag-agyanán,” nán ne APU Dios kitu Cain.

13 Ay nán tu Cain ke APU, “Akkan ku meturad idi ya pannakapánis ku
gapu kitu nàwà, áta nadammat pànang.
14 Pagtaláwan nà kídi ya lusà, ay meadayyu wà pe yin kikaw. Magal-
aliwagwag gà in, ay áwan ku pe pagyanán. Ay patayan dà daya
makasingan kiyà,” nán na.
15 Ay tútu nán ne Apu Dios kaggína, “Akkan. Ta nu atán mamatay kikaw,
ay mamin-pittu ya dammat naya kapánis na,” nán na. Ay díkod, uwad
nippáy ne Apu Dios nga tagematun na kitu Cain, ta senu akkan patayan
daya makasingan kaggína.
16 Ay díkod nagtálaw tu Cain ki àráng ne Apu Dios se yala nagyán ka
Nod* nga pane lattakán ka Eden.

Datu pútupútut tu Cain

17 Ay nangatáwa tu Cain kitúni, ay se da nagan-anà ka isa nga laláki. Ay
nepangágan da ka Enoc. Nangwa pe tu Cain ka íli kitúni, se nepangágan
na pe ka Enoc.
18 Tu Enoc, ay pútut na tu Irad, ay tu Irad, ay pútut na tu Mehujael. Tu
Mehujael, ay pútut na tu Metusael. Ay ya pútut tu Metusael ay tu Lamec.
19 Ay tu Lamec nangatáwa ka duwa. Tu Ada se tu Zilla.
20 Tu Ada ay neanà na tu Jabal. Ay idi ya Jabal, aggína ya makin-pútut
kadatu maragtarakan kadaya báka. Ay baw-bawi pe yala tu nag-agyanán
da.
21 Ay tu Jabal ay atán wagi na nga Jubal. Aggína tu bátug apuapu datu
marammalíing se datu maggitarra.
22 Ngamay tu Zilla, ay nagan-anà pe ka laláki, ay nepangágan na ka
Tubal-Cain. Aggína tu nunna nga maragbattál kadaya aruminta nga
balayyáng se bága. Ay uwad pe ya wagi tu Tubal-Cain na babay, ay
nepangágan da ka Naama.
23 Ay isa nga algaw, nán tu Lamec kadatu attáwa na,
“Gìnán dà, dakayu Ada se Zilla. Dakayu wa duwa nga attáwà, gìnán nu ya
kagiyan ku: Uwad pinatay ku nga laláki ta tinalíngu nà. Sinúlung
nà yán na bag-bagu.
24 Ay nu mamin-pittu ya bálat kiya pumatay ke Cain, ay mamin-pittu púlu
se pittu ya bálat kiya pumatay kiyà.”

Tu Set se tu Enos

25 Ay nagan-anà manin pe de Adan se tu Eva. Nagan-anà da ka laláki, ay
nepangágan da ka Set (ay ya sarut nayán, ay nidde). Ata nán tu Eva nga
niddán ne Apu Dios manin ka isa nga an-anà a kasukát tu Abel ta pinatay
lugud tu Cain.
26 Nangatáwa tu Set, ay se nagan-anà da pe ka isa nga laláki. Ay
nepangágan da ka Enos. Ay kitun na al-algaw pe yin tu inanggayát datu
tolay ya magday-dáyaw ke Dios.

5

Datu pútupútut tu Adan panda kitu Noa

1-2 Ay kitu inamarsuwa ne Dios ki tolay, ay kinuwa na ka ummán
kaggína. Laláki se babay datu tolay ya kinuwa na. Binindisiyonán nada

* **4:16 4:16** Ya sarut naya Nod, ay giyán nga nagdàdàán.

ay se nengagánan nada ka Tolay kitu namarsuwa na kaggída. Ay tu idi ya
lista datu gakagaka natu Adan.
3 Ay kitu magatut se tallu púlu dagun tu Adan nin, ay nakapútut ka isa
nga laláki nga kamur-murangán na kam. Nepangágan na ka Set.
4 Nanggayát kitu nekeanà natu Set, ay walu gatut ta dagun pikam tu
inagbiyág natu Adan. Uwad da pikam duddúma nga pútut na.
5 Ay díkod, ya dágup natu dagun natu Adan, ay siyám gatut se tallu púlu
se la nga natay.
6 Ay kane magatut se limma dagun tu Set tin, ay neanà tu pútut na nga
Enos.
7 Nanggayát kitu nekeanà natu Enos, nagbiyág tu Set ka walu gatut se
pittu dagun. Uwad pikam pe datu duddúma nga pútut na.
8 Ay díkod, ya dágup natu dagun natu Set, ay siyám gatut se sangapúlu
se duwa dagun se yala nga natay.
9 Ay kane siyám púlu dagun tu Enos sin, ay neanà tu an-anà na nga
Kenan.
10 Ay nanggayát kitu nekeanà tu Kenan, ay nagbiyág pikam tu Enos ka
walu gatut se sangapúlu se limma dagun. Ay uwad da pikam sabáli nga
pútut na.
11 Ay díkod, ya dágup natu dagun natu Enos, ay siyám gatut se limma
se la nga natay.
12 Ay kane pittu púlu dagun tu Kenan nin, ay neanà tu Mahalalel nga
pútut na.
13 Ay nanggayát kitu nekeanà tu Mahalalel, ay nagbiyág pikam tu Kenan
ka walu gatut se appát púlu dagun. Uwad da pikam pe sabáli nga annánà
na.
14 Ay díkod, ya dágup tu dagun na inagbiyág tu Kenan, ay siyám gatut
se sangapúlu se la nga natay.
15 Ay kane annam púlu se limma dagun tu Mahalalel lin, ay neanà tu
Jared nga pútut na.
16 Nanggayát kitu nekeanà natu Jared, ay nagbiyág pikam tu Mahalalel
ka walu gatut se tallu púlu dagun. Ay uwad da pikam pe sabáli nga pútut
na.
17 Ay díkod, ya dágup natu dagun tu Mahalalel, ay walu gatut se siyám
púlu se limma se la nga natay.
18 Ay kane magatut se annam púlu se duwa dagun tu Jared din, ay neanà
tu Enoc nga pútut na.
19 Nanggayát kitu nekeanà tu Enoc, ay nagbiyág pikam tu Jared ka walu
gatut dagun. Ay uwad da pikam pe sabáli nga pútut na.
20 Ay díkod, ya dágup tu dagun tu Jared ay siyám gatut se annam púlu
se duwa dagun, ay se yala nga natay.
21 Ay kane annam púlu se limma dagun tu Enoc kin, ay neanà tu
Metusela nga pútut na.
22 Nanggayát kitu nekeanà tu Metusela, ay nagbiyág pikam tu Enoc kídi
kalawagán ka tallu gatut ta dagun. Uwad da pikam pe sabáli nga pútut
na. Ay kadatun na dagudagun, ay nebul-bulun peyapeyang ke Dios.
23 Ay díkod, ya dágup datu dagudagun na kaatán tu Enoc kídi kalawagán
ay tallu gatut se annam púlu se limma dagun.
24 Ay se yala nga umawan, áta inalà ne Dios ka lángit nga sibbibiyág.

25 Ay kane magatut se walu púlu se pittu dagun tu Metusela ngin, ay
neanà tu Lamec nga pútut na.
26 Nanggayát kitu nekeanà tu Lamec, ay nagbiyág pikam tu Metusela ka
pittu gatut se walu púlu se duwa nga dagun. Ay uwad da pikam pe sabáli
nga pútut na.
27 Ay díkod, ya dágup natu dagun tu Metusela ay siyám gatut se annam
púlu se siyám, ay se la nga natay.
28 Ay kane magatut se walu púlu se duwa dagun tu Lamec kin, ay
nakapútut ka isa nga laláki.
29 Ay nepangágan na ka Noa.* Ata nán na, "Idi nga an-anà, ay ittu ya
mangidde kadàtada ka pakemangngán tada kiya nasulit nga ubra tada
kídi ya lusà a ginedán ne APU," nán na.
30 Nanggayát kitu nekeanà tu Noa, ay nagbiyág pikam tu Lamec ka
limma gatut se siyám púlu se limma nga dagun. Ay uwad pikam pe datu
duddúma nga pútut na.
31 Ay díkod, ya dágup natu dagun tu Lamec ay pittu gatut se pittu púlu
se pittu dagun, ay se la nga natay.
32 Ay kane limma gatut dagun tu Noa ngin, ay nagpútut ka tallu nga
lalláki: de Sem, tu Ham, se tu Jafet.

6

Tu kinadakè tutu wala datu tolay

1 Ay kane umadu datu tolay kídi ya kalawagán, ay ummadu pe datu
babbay.
2 Ay datu pasúrut ne Dios, ay nasingan da nga napiya datu babbay.* Ay
díkod inatawán da datu piyán da kampela ngin nin.
3 Ay tútu nán ne APU, "Ya Ispiritù, ay akkan mabalin na magyán
peyapeyang kadaya tolay. Ata tolay da ngala. Pumanda ya agbiyág da
ki unag magatut se duwa púlu dagun nala," nán na.
4 Ay kitun kam ma al-algaw, ay uwad pe yin datu nagdin-dinnámag ga
rungat, ay se dadakkal tutu wala pe nga tolay, nga ittu datu nagtálaw
nga pasúrut ne Dios. Ay inatawán da datu babbay kídi kalawagán, ay
nagannánà da. Ay ittu datu nagdin-dinnámag pe nga mengal kitun.
5 Ay kane umadu win datu tolay kid kalawagán ni, ay adu tutu wala datu
nadakè a kuk-kuwaan da pe. Ngámin na lam-lammat da, ay pabeg nadakè
peyapeyang. Ay kane masingan ne APU Dios idi, ay
6 nakappoli kitu namarsuwa na ki tolay. Nagpannakit pànang tu uray
na.
7 Ay tútu nán ne APU, "Rapúnan ku dedi ya tolay nga pinarsuwà. Ay
oray pe daya ngámin na ulolag, se daya ngámin na kumar-káray ki lusà,
ay se daya ngámin na an-anù. Nakappoli yà a namarsuwa kaggída," nán
na.
8 Ngamay pinatag ne APU tu Noa nga pútut tu Lamec.

Tu pinàwa ne APU Dios kitu Noa

9 Tu Noa ay namáru nga tolay. Awan na nga kuk-kuwaan na nadakè.
Sur-surútan na peyang daya piyán ne Dios.

---

* **5:29 5:29** Ya sarut naya Noa ay pakemangngán.

* **6:2 6:2** Dedi nga babbay ay annánà datu akkan pasúrut ne Dios da.

Tu idi ya gin-ginnápuwán na. Tallu datu pútut na nga pabeg lalláki:
10 tu Sem, se tu Ham, se tu Jafet.

11 Ay nagbalin ka nadakè tutu wala ki àráng ne Dios ya kuk-kuwaan
datu tolay kídi kalawagán. Pabeg nadakè ya mà-màwa ki ngámin giyán
kídi ya kalawagán.
12 Ummán kiyán tu nasingan ne Dios sa kinadakè datu tolay kitun.
Dummakè da ngin, ta kuwaan da ngin datu akkan rumbang.
13 Ay díkod nán ne Dios kitu Noa, "Palánu ku win nga rapúnan daya
tolay, áta pabeg nadakè tutu wala daya mà-màwa ngin kídi kalawagán
gapu kaggída. Ay dadàlan ku ngámin pe yin daya atán kídi ya kalawagán,"
nán na.
14 "Mangwa ka lugud ka abay pànang nga biray mu, ay ya kaligdaán na
káyu ya usaram. Lunítam ka níkat ya panin unag na, se ya panin lasi na.
Ay se mu wala nga kuw-kuwartuwan.
15 Ay ya kadakkal na ya kuwaam, ay magatut se tallu púlu se walu mitru
ya pásit na, duwa púlu se tallu mitru ya súba na, ay se sangapúlu se limma
mitru ya kalingúdu na.
16 Kuwaam ka tallu sarundù ya datág na. Akkam litupan ya pane
ngúdu wa dingding na. Mangibansi ka ka bittì a bátug lamdáwan na
kiya gudduwa mitru panda kiya útun na. Ay ya gagyangán na, ay ippáy
mu kiya bíkat na.
17 Kuwaam yán, áta pagdallisan ku, ta senu matay ngámin daya
sibbibiyág kídi kalawagán.
18 Ngamay nu ikaw, ay magkari yà kikaw. Ay magunag kayu ngámin
kiya abay pànang nga biray nga kuwaan mu, dakayu nga magatáwa se
daya pútut mu se daya attáwa da pe.
19 Ay mangalà ka ka agtangapagatawán kadaya ngámin baláki daya
sibbibiyág, ay se mu la ibulun kikaw ta senu metangabiyág da kikaw.
20 Ki káda baláki daya an-anù, ay mangalà ka ka tangapagatawán. Ay
ummán pe kadaya ulolag se kadaya kumar-káray ki lusà. Mangalà ka ka
agtangapagatawán ki kada baláki da.
21 Ay mangitúgut ka pe kadaya ngámin baláki nga akakkanan se mu
iarimán. Ittu dayán daya kanan nu se daya ulolag ga alà mu."
22 Ay díkod kinuwa ne Noa ngámin datu nebílin ne Dios nga kuwaan na.

7

Tu nagdallis na

1 Ay se yala nán ne APU kitu Noa, "Magunag kayu win se daya akkobung
mu kiya biray. Biyágan taka, áta sissa ka nga nasingan ku wa kurug ga
namáru kadaya ngámin tolay kadedi nga al-algaw.
2 Alà mu pe yin datu agtangapagatawán kadatu ngámin ulolag ga pálà
ku kikaw. Ngamay kadaya mabalin pagbasu wa áyam, ay mangalà ka ka
agpipittu wa pagattawán.
3 Ay ummán pe kadaya an-anù a mabalin pagbasu, mangalà ka pe ka
agpipittu nga pagattawán, ta senu gumánab da manin kiya kalawagán.*

* **7:3 7:3** Akkan agtangapagatawán nala ya alà na ta pagbasu na daya duddúma.

4 Ata kalpasán naya pittu walgaw, ay pagudanan ku ka appát púlu wa
algaw se appát púlu wa gabi. Rapúnan ku ngámin daya pinarsuwà a
sibbibiyág kid kalawagán,” nán na.
5 Ay díkod kinuwa tu Noa datu ngámin na nebílin ne APU kaggína.
6 Annam gatut tu dagun tu Noa kitu nilalbet natu dallis kídi kalawagán,
7 ay kitun pe tu nagunag de Noa ngin na magatáwa, se datu annánà da,
se datu attáwa da kitu kinuwa na nga biray, ta senu melísi da kitu dallis.
8 Ay ngámin datu nagbal-baláki nga ulolag ga pálà ne Apu Dios kitu Noa,
datu mabalin pagbasu se akkan, ay naglalbet da pe yin kitu biray. Ummán
pe kadatu an-anù se datu ulolag ga kumar-káray ki útun lusà.
9 Agtangapagatawán da nga inumbet, se da nagunag pe yin na kabulun
tu Noa. Ta ittu tu bílin ne Dios kaggína. Ngamay datu mabalin na nga
pagbasu wa ulolag se an-anù, ay agpipittu wa pagattawán da.
10 Ay kane malpás ya pittu wa algaw, ay ittu tu inanggayát na nga
magdallis.
11 Ay kitu annam gatut ta dagun tu Noa ngin, kitu mekasangapúlu se
pittu walgaw kitu mekàduwa búlán, ay ittu tu inanggayát tutu wala natu
udán. Ay ginumbuwà pe ya danum ki taggad.
12 Appát púlu ngalgaw se appát púlu gabi tu naggudán na.
13 Kitu nanggayát natu udán, ay atán pe yin de Noa nga tangabalay kitu
unag natu biray da. Atán ngámin nin pe datu magwawági. Tu Sem, se tu
Ham, se tu Jafet se datu attáwa da.
14-15 Nagunag ngámin pe yin datu ngámin baláki ulolag nga alsádu,
se ngámin baláki daya naámu, se ngámin baláki daya magkar-káray
ya ulolag, se ngámin baláki daya an-anù, se daya nagpayà a ibulun na
kaggína. Agtangapagatawán da nga inumbet.
16 Nagunag da ngámin nin ta ittu tu nán ne Dios kitu Noa. Ay se negitap
ne APU pe yin tu gagyangán tu biray.
17 Ummabay yala nga ummabay tu danum panda kitu appát púlu wa
algaw. Ay tu abay ya biray, ay maglalattát pe yin.
18-19 Ay ummabay tutu wala pànang tu danum panda kitu nekalnap datu
ngámin na alingúdu wa ban-bantay. Nalnap tutu wala ngámingámin ya
kalawagán. Ngamay itu abay biray, ay maglalattát tala.
20 Datu alingúdu wa bantay, ay nalnap da pikam ka moli pittu mitru ya
kadallam da.
21 Ay díkod narápun ngámingámin datu sibbibiyág kídi kalawagán kitu
danum. Natay ngámin datu tolay, se datu ngámin ulolag ga alsádu se
naámu, se datu ngámin na an-anù, se datu mamalábal nga ul-ulullag.
22 Oray nágan na kadatu sibbibiyág kid útun lusà, ay nalimat da ngámin.
23 Ummán kiyán tu nangrápun na kadatu ngámingámin na sibbibiyág
kid kalawagán, tolay, ulolag, daya kumar-káray ya ul-ulullag, se da an-anù.
Tittu de Noa se datu kabbulun na kitu abay ya biray na datu nabiyág.
24 Limma búlán tu dallis.

8

Tu naggassi natu dallis

1 Ngamay e Dios, ay siddadamdam kitu Noa se datu akkobung na, se
datu ngámin na ulolag ga atán kitu abay nga biray. Ay díkod pinagbáli ne
Apu Dios, túlu nanggayát pe yin na magassi tu danum.

2 Ata nakusap pin tu naggat tutu wala nga udán, ay se nakusap pe yin
tu gumbuwà a danum ma maggayát ki taggad.
3 Ay umassiassi la nga umassiassi yin tu danum. Ay díkod kane mabalin
tu magatut se limma púlu walgaw, bittì tu danum min.
4 Ay kitu mekasangapúlu se pittu kitu mekapittu wa búlán, ay nesar-át
tu abay nga biray kitu bantay Ararat.
5 Bumittì la nga bumittì tu danum. Ay kitu nunna nga algaw natu
mekasangapúlu búlán nin, ay masissingan nin datu útun datu ban-bantay.
6 Ay kane malpás manin tu appát púlu walgaw, ay linùtán tu Noa tu
lamdáwan natu abay nga biray.
7 Ay se yala nga nangipakáyab ka gayáng. Ngamay nagkay-káyab bala
tu gayáng panda kitu nekassiyánan tu danum.
8 Ay se yala manin nangipakáyab ka kalapáti.* Ta paninnán na nu
nassiyán tutu wala tu danum min.
9 Ngamay tu kalapáti, ay áwan na pagdapúnán, ay tútu nagulli kammin
kitu abay biray. Ata danum pikam ngámin tu kalawagán. Díkod
pinagdápun ne Noa tu kalapáti kitu íma na se na alà kammin.
10 Ay díkod nagiddag pikam ka pittu walgaw, se nala nepakáyab manin
tu kalapáti.
11 Ay kitu gídám natun na algaw, ay nagulli kammin tu kalapáti nga
sittatangál kitu namáta nga adon káyu wa olíbo. Díkod nammuwán tu
Noa ngin na nassiyánan tu danum min.
12 Nagiddag manin ka pittu walgaw se yala nangipakáyab ka kalapáti
manin, ngamay akkan nin na nagulli tu kalapáti.
13 Ay kitu nunna nga algaw kitu munna nga búlán natu mekannam gatut
se isa nga dagun natu Noa ngin, ay ittu tu nekassiyánan tutu wala tu
danum min. Linùtán tu Noa tu lamdáwan tu biray, ay nasingan na nga
nasiyánan tu danum min.
14 Ay kitu mekàduwa púlu se pittu wa algaw natu mekàduwa búlán
natun kam ma dagun, ay tútu nanggayát magmaga tu lusà in.
15 Ay tútu nán ne Dios sin kitu Noa,
16 “Lumawán kayu win se daya pútupútut mu se daya mannúgáng mu.
17 Ay ilawán mu pe yin ngámingámin daya ulolag, se daya ul-ulullag ga
magkar-káray nga nekíwid mu se daya an-anù se daya ngámingámin na
nekíwid mu, ta senu gumánab da manin kídi ya kalawagán, ay se umadu
da tutu wala manin,” nán ne Dios.
18 Ay tútu lummawán kurug tu Noa, se tu atáwa na, se datu annánà na,
se datu mannúgáng na.
19 Ay nelawán na pe yin datu ul-ulolag, se datu an-anù, se datu ulullag
ga magkar-káray ya inalà na kitu biray. Nagpapáris da nga naglalawán
kitu biray.

Tu nagdátun tu Noa ke APU Dios

20 Ay se yala nangwa tu Noa ka annìdúgán na ka pagbasu, ay se yala
nagbasu ke Apu. Nangalà kadatu para basu wa áyam se datu an-anù. Ay
ittu datun datu nebasu na ke Apu.

---

* **8:8 8:8** Awan na nga kagiyan nu piga algaw tu napalábas panda kitu nangipakáyab na kitu gayáng, may nán da duddúma nga pittu ngalgaw.

21 Ay kane maláb ne APU tu nabangug ga aláb datu pinagbasu tu Noa,
ay nán na kaggína kampela ngin nin, “Akkan ku win na dadàlan daya
magbiyág kid útun lusà gapu kadaya nadakè a kuk-kuwaan daya tolay,
ta gangay da kammala ngin nin oray kitu dam-dámu. Ay akkan ku pe
dadàlan daya oray nágan na nga sibbibiyág kid kalawagán. Akkan ku
kuwaan nin tu kinuwa ku.
22 Kiya kaatán nedi ya kalawagán
ay atán ya panagmul-múla,
atán ya aggagáni,
atán ya panaggannag na
ay atán ya aggigáw na.
Atán pe ya gabi se ya algaw.
Akkan makusap dayán.”

9

Tu turátu de APU Dios se tu Noa

1 Ay binindisiyonán ne Dios tu Noa se datu pútupútut na, ay se na nán
kaggída, “Gumánab kayu, ta senu adu tutu wala manin daya tolay kid
kalawagán.
2 Ay magansing ngámin daya ulolag kadakayu, se daya ngámin na an-
anù. Oray pe ngámin daya magkar-káray ki útun lusà, se ngámin daya
lamas. Iturayán nuda.
3 Idde ku da ngámin kadakayu. Daya ulolag ga sibbibiyág kid
kalawagán, ay iddè dayán ka kanan nu, nga ummán kadaya mul-múla
nga pakkán ku kadakayu.
4 Ngamay akkan kayu mangán ka karni nga siddadága, áta ya dága, ay
túyán ya gapu naya biyág na.
5 Ay túya nu dága ya nippà, ay dága pe kasukát na. Ay nu atán tolay ya
pumatay ka páda na nga tolay, ay masápul naya bálat. Ay páda na pe nu
ulolag ya pumatay ka tolay. Masápul atán bálat naya biyág tolay.
6 Masápul la matay pe ya tolay nga pumatay ki kasittolay na. Ata kinuwà
ya tolay ka ummán ki singan ku.
7 Ngamay dakayu, ay gumánab kayu se umadu kayu tutu wala kídi ya
kalawagán.”
8 Ay se yala nán manin ne Dios kitu Noa se datu pútupútut na,
9 “Damdamman nu idi! Magkari yà kadakayu, ay se oray pe kadaya
gakagaka nu se
10 kadaya ngámin na sibbibiyág ga nekíwid mu, daya ul-ulolag, se an-
anù, se kadaya ngámingámin na sibbibiyág kid kalawagán.
11 Tu idi ya karì kadakayu: Manggayát kídi, ay akkan ku win na dadàlan
ka danum daya ngámin na sibbibiyág kid kalawagán. Awan pe yin ya
dallis ka panda, nga mangrápun kadaya sibbibiyág kídi ya kalawagán,”
nán na.
12 Ay se manin nán ne Dios, “Tu idi ya pakasinnán nu wa atán ya nekarì
kadakayu se kadaya ngámin na gakagaka nu se daya ngámin na sibbiyág:
13 Pamunglunan ku kiya angap nga ittu ya tagematun nga atán ya karì
kadakayu ngámin na sibbibiyág kid kalawagán.
14 Ay nu paangpán ku, ay se yala nga mamunglun,

15 ay madamdam ku ya nekarì kadakayu se kadaya ngámin na sibbibiyág
nga akkan ku wa pagdallisan nin ka pangrápun ku kadaya sibbibiyág.
16 Ay nu mamunglun, ay masingan ku, ay díkod madamdam ku ya nekarì
ka áwan panda kadaya ngámin na sibbibiyág kid kalawagán.”
17 Ay nán manin ne Dios kitu Noa, “Tu yán ya mangipassingan nga atán
ya nekarì kadakayu ngámin na sibbibiyág kid kalawagán,” nán na.

De Noa nga maggaáma

18 Ay datu annánà tu Noa nga uwad kitu abay pànang nga biray, ay tu
Sem, tu Ham se tu Jafet. Tu Ham tu ama tu Canaan.*
19 Ay datun na tallu wa annánà tu Noa, ya naggay-gayatán daya ngámin
tolay kid kalawagán.
20 Maragtálun tu Noa. Ay aggína tu nunna nga nagmúla ka úbás
21 nga ittu tu binási na. Isa ngalgaw, ay ninglaw tutu wala tu Noa. Ay
nagwaren nala kitu báwi na nga sissusoba.
22 Ay tu Ham nga ama tu Canaan, ay nasingan na tu Noa nga ama na
nga sissusoba. Ay kinagi na kadatu duwa nga wawwági na nga atán kitu
lasi.
23 Ay díkod nangalà tu Sem se tu Jafet ka ulat. Se da nagpungtuwán na
binìlád se da inultán tu ama da. Ay akkan da nasingan tu ama da nga
sissusoba, ta naginúnud da nga nawe kitu giyán na.
24 Ay kane memawátan tu Noa kitu inglaw na, ay nammuwán na tu
kinuwa tu Ham nga udiyán na an-anà na.
25 Ay tútu nalùsaw nga nán na, “Mapak-pakallà ala daya gakagaka
ne Canaan. Magbalin da ka kababaán na asassu daya gakagaka daya
wawwági na,” nán na.
26 Ay nán na pe, “Ay daya gakagaka ne Sem, ay bindisiyonán ne APU nga
Dios ku da. Ay daya gakagaka ne Canaan ay magasassu da ngala kaggída.
27 Ay paabayyan ne Dios ya lusà ne Jafet, ay se magbubúlun daya
gakagaka na se daya gakagaka ne Sem. Ay daya gakagaka ne Canaan daya
asassu da,” nán na.
28 Nanggayát kitu nekasiyánan tu dallis, ay nagbiyág pikam tu Noa ka
tallu gatut se limma púlu dagun.
29 Siyám gatut se limma púlu dagun tu Noa se yala nga natay.

10

Datu gakagaka datu pútupútut tu Noa

1 Tu dedi daya pútupútut tu Sem, tu Ham se tu Jafet nga pútupútut tu
Noa. Nagpútut da ka lalláki kalpasán tu dallis.
2 Datu pútut tu Jafet nga lalláki ay datu: Gomer, Magog, Madai, Javan,
Tubal, Mesec, se tu Tiras.
3 Datu pútut tu Gomer nga lalláki ay datu: Askenaz, Rifat, se tu Togarma.
4 Ay datu pútut tu Javan nga lalláki ay datu: Elisa, Tarsis, Cyprus se tu
Rodes.
5 Ay aggída tu naggay-gayatán datu tolay ya naggunà ki adanni ki bebay.
Ay tu dayán datu gakagaka tu Jafet nga lalláki. Ay uwad íli kampela
naya isaisa kaggída ngin. Ay sabáli kampela ngin nin pe ya aggúni naya

* **9:18 9:18** Atán da pikam tallu nga lalláki nga pútupútut tu Ham, nga nán na ka 10:6.

agtangámalán kaggída. Ay sabáli kampela ya nasiyon naya isaisa kaggída ngin.

6 Ay datu pútut tu Ham nga lalláki, ay datu Cus, Egipto, Put se tu Canaan.
7 Ay datu pútut tu Cus nga lalláki, ay datu Seba, tu Havila, tu Sabta, tu Raama se tu Sabteca. Ay datu pútupútut tu Raama nga lalláki ay datu Seba se tu Dedan.
8 Ay uwad pútut tu Cus nga nagngágan ka Nimrod. Ay aggína tu nun-unna nga katurayán kídi kalawagán.
9 Ay nalaing pe nga mangnígay ki agsisíngan ne Dios. Ay díkod aggína ya agpadígán da kadaya ummán kaggína. Ay nán da mepanggap kaggída, "Ay nalaing nga mangnígay ki agsisíngan ne Dios nga ummán kitu Nimrod," nán da.
10 Tu nunna nga nagturayán na nga il-íli ay ka Babel, ka Erek, se ka íli Akkad. Ngámin dedi nga il-ileli, ay atán da ka probinsiya Sinar.*
11 Ay nanggayát kadedi nga il-íli, ay nawe manin ka Asiria, ay se na pinagbalin ka il-ileli daya giy-giyán na Nineve, Rehobot-ir, Cala
12 se tu giyán Resen, nga atán kitu nagbàtán Nineve se Cala. Nagbalin ka abay pànang nga íli tu Resen.
13 Ay tu Egipto, ay nagpútut pe. Datu pútupútut na ay datu Lydia, tu Anam, tu Lehab, tu Naftu,
14 tu Patros, tu Caslu, se tu Caftor (aggína tu naggagayatán datu iFilistia).
15 Ay tu Canaan, ay uwad da pútupútut na pe. Tu manákam ma pútut na ay tu Sidon, ay se la tu Het,
16 tu Jebuseo, se tu Amorreo, tu Girgaseo,
17 tu Heveo, tu Arkeo, tu Sineo,
18 tu Arvadeo, tu Zemareo, se tu Hemateo. Ay se la nga nasip-siparà datu pútupútut Cananeo.†
19 Ay ya íli datu Cananeo ay manggayát ka Sidon nga adanni ka Gerar, panda ka íli Gaza nga adanni ka íli Sodom se ka il-ileli Gomorra, se Adma, se Zeboiim panda ka íli Lasa.
20 Ay tu dayán daya gakagaka tu Ham nga lalláki nga ittu datu naggay-gayatán datu nagbal-baláki nga tangámalán na nagbal-baláki aggúni da se nagsab-sabáli nga íli se nasiyon.
21 Ay tu Sem ay uwad da pe pútupútut na. Aggína tu manákam ma wagi tu Jafet, ay se aggína ya apuapu datu gakagaka tu Eber.
22 Datu pútupútut tu Sem ma lalláki ay tu Elam, tu Assur, tu Arpaksad, tu Lud, se tu Aram.
23 Ay datu pútupútut tu Aram nga lalláki ay tu Uz, tu Hul, tu Geter, se tu Mesec.
24 Ay tu Arpaksad tu ama tu Sela. Ay tu Sela tu ama tu Eber.
25 Ay tu Eber, ay uwad da duwa nga pútut na nga lalláki. Tu Peleg ya isa. (Ya sarut naya ngágan na ay mauwár ya kalawagán). Ya ngágan tu wagi na, ay tu Joktan.
26 Ay tu Joktan tu ama datu Almodad, tu Selef, tu Hazarmavet, tu Jera,
27 tu Hadoram, tu Uzal, tu Dikla,
28 tu Obal, tu Abimael, tu Seba,

---

* **10:10 10:10** Nán daya duddúma nga Babilonia kam idi. † **10:18 10:18** Ngámin daya ngag-ngágan nga nakag-kagi yin, ay ittu pe daya ngag-ngágan daya gakagaka da.

29 tu Ofir, tu Havila, se tu Jobab. Tu dayán datu ngámin annánà tu Joktan
nga lalláki.
30 Ay ya sákup naya nag-agyanán da nga íli ay panda ka Mesa dumatang
ka padne Sefar kitu ban-bantay ka padne lattakán.
31 Tu dayán datu pútupútut tu Sem nga lalláki nga ittu datu naggay-
gayatán datu magtatangámalán na tolay se nagbal-baláki nga aggúni nga
nag-agyán ka nagbal-baláki nga il-ileli se nas-nasiyon.
32 Ay tu dayán datu naggay-gayatán datu ngámingámin na pútupútut
datu annánà tu Noa se datu nas-nasiyon da nga ittu datu naggay-gayatán
datu nagbal-baláki nga nas-nasiyon kídi kalawagán kalpasán natu dallis.

11

Tu torre ka Babel

1 Kitun, ay sissa tu aggúni datu ngámin tolay kid kalawagán ni, se sissa
ya kabalìtán na.
2 Ay kane mawe da ka padne lattakán, ay nasingan da tu tanáp ka Sinar,*
ay naggunà da kitúni yin.
3-4 Ay se da nán kitu isaisa kaggída, “Mangwa tada kídi ka íli tada.
Ay mangwa tada pe ka alingúdu pànang nga torre ya magiddadatang ka
lángit, ta senu medin-dinnámag tada kadaya tolay. Akkan tada pe masip-
siparà kiya kalawagán,” nán da. Ay tútu nán da kitu isaisa kaggída, “Ara
nu, mangwa tada ka ladrilyu,† ay kuwaan tada ka nakulnit tutu wala. Ay
díkod nangwa da kurug ka ladrilyu nga ittu tu pinangdarupírip da. Ay
ispaltu tu bátug pinagsumintu da.”
5 Ay kane madama da ngin na mangwa kitu íli se tu torre da, ay inumbet
te APU, ta sinnan na tu kuk-kuwaan da.
6 Ay kane masingan ne APU tu kuk-kuwaan da, ay nán na, “Kurug ga sissa
daya tolay. Tu yán ya anggayát da nga mangwa kiya piyán da kampela
ngin nin. Ay màwa da tutu wala ngámin na asikkuwaan da, áta sissa mà
ya aggúni da, ay magkiinnawátan da ngámin,” nán na.
7 “Ay mawe tada pagbal-balakiyan ya aggúni da, ta senu akkan da
magkiinnawátan,” nán na.
8 Ay díkod gapu kiya akkan da agkikinnawátan, ay nasip-siparà da pe
yin ki ngámin giyán kídi kalawagán. Ay tútu akkan da nabalin tu kuk-
kuwaan da nga íli.
9 Ay tútu nepangágan da ka Babel‡ tun na giyán, áta pinagbal-baláki ne
Dios tu aggúni datu tolay kídi kalawagán. Ay tu pe tun tu namagsip-siparà
ne APU kaggída ki ngámin giyán kídi kalawagán.

Datu gakagaka tu Sem

10 Ay tu dedi datu pútupútut tu Sem. Kitu magatut dagun tu Sem, ay
neanà tu Arpaksad nga pútut na nga laláki. Kustu duwa dagun kalpasán
tu dallis.
11 Ay atán pe datu duddúma nga pútupútut na. Ay kane meanà tu
Arpaksad, ay nagbiyág pikam tu Sem ka limma gatut dagun.
12 Ay kane tallu púlu se limma dagun tu Arpaksad, ay neanà tu Sela nga
pútut na.

---

* **11:2 11:2** Nán daya duddúma nga Babilonia kam idi. † **11:3-4 11:3** Ya ladrilyu ay ummán ka halu blak may lusà a nalibugán ka ninànà a dagámi se la naupuwán. ‡ **11:9 11:9** Ya sarut naya Babel ay nagbal-baláki.

13 Ay adu pikam pe datu pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Sela,
ay nagbiyág pikam tu Arpaksad ka appát gatut se tallu dagun.
14 Ay kane tallu púlu dagun tu Sela, ay neanà tu Eber nga pútut na.
15 Adu pikam datu pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà tu Eber, ay
nagbiyág pikam tu Sela ka appát gatut se tallu dagun.
16 Ay kane tallu púlu se appát dagun tu Eber, ay neanà tu Peleg nga pútut
na.
17 Ay atán pikam pe datu duddúma pútupútut na. Nanggayát kitu
nekeanà tu Peleg, ay nagbiyág pikam tu Eber ka appát gatut se tallu púlu
dagun.
18 Ay kane tallu púlu dagun tu Peleg gin, neanà tu Reu nga pútut na.
19 Ay uwad da pikam sabáli nga pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà
tu Reu, ay nagbiyág pikam tu Peleg ka duwa gatut se siyám dagun.
20 Ay kane tallu púlu se duwa dagun tu Reu, ay neanà tu Serug ga pútut
na.
21 Ay uwad da pikam pe sabáli nga pútupútut na. Nanggayát kitu
nekeanà tu Serug, ay nagbiyág pikam tu Reu ka duwa gatut se pittu dagun.
22 Ay kane tallu púlu dagun tu Serug gin, ay neanà tu Nahor nga pútut
na.
23 Ay uwad da pikam sabáli nga pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà
tu Nahor, ay nagbiyág pikam tu Serug ka duwa gatut dagun.
24 Ay kane duwa púlu se siyám dagun tu Nahor rin, ay neanà tu Tera
nga pútut na.
25 Ay uwad da pikam pe sabáli pútupútut na. Nanggayát kitu nekeanà
tu Tera, ay nagbiyág pikam tu Nahor ka magatut se sangapúlu se siyám
dagun.
26 Ay kane pittu púlu dagun tu Tera ngin, ay nanggayát nagpútut.
Nakapútut ka tallu nga lalláki. Tu Abram, tu Nahor, se tu Haran.
27 Tu dedi lugud datu pútupútut tu Tera: Tu Abram, tu Nahor, se tu
Haran. Tu Haran tu ama tu Lot.
28 May nunna natay tu Haran may tu ama na nga Tera. Natay ka íli Ur
ka Caldea nga neanaán na pe.
29 Ay tu Abram se tu Nahor, ay nangatáwa da pe yin. Tu ngágan natu
atáwa natu Abram ay Sarai. Ay Milca tu ngágan tu atáwa natu Nahor.
Pútut kam pe tu Haran tu Milca se tu Isca.
30 Ay tu Sarai nga atáwa tu Abram, ay akkan makapagan-anà. Díkod
áwan na an-anà.
31 Ay inalà na tu Tera de Abram nga pútut na, se tu Lot nga apúku na
ke Haran, se tu Sarai nga manúgáng na nga atáwa tu Abram, ay se da
nagtálaw ngámin ka Ur ka Caldea, ta mawe da kuma ka Canaan. Ngamay
kane dumatang da ka íli Haran, ay nagyán da kitúni.
32 Ay natay tu Tera kannán Haran kane duwa gatut se limma dagun na
ngin.

12

Tu nangngayáb ne APU Dios kitu Abram

1 Ay nán ne APU kitu Abram, “Panáwam ya íli mu se daya pan-pane mu,
ay se ya balay tu ama mu. Ta mawe ka kiya giyán na ipassingan ku kikaw.
2 Ay se ku wala nga pagbalinan ka adu tutu wala daya gakagaka mu, ay
magbalin da ka abay nga nasiyon. Iyà ya sumeng kikaw, ay se ku la nga

pagbalinan ka nadáyaw pànang ya ngágan mu. Ay senu ikaw ya sumeng
kadaya duddúma pe.
3 Ay namáru wà kadaya namáru kikaw. May gedán ku daya magged
kikaw. Gapu kikaw, ay pàgan ku daya ngámin tolay kid kalawagán."
4 Ay tútu nawe tu Abram nga ummán kitu kinagi ne APU kaggína. Inalà
na pe tu Lot. Pittu púlu se limma dagun na ngin kane magtálaw ka Haran.
5 Nawe da se tu Sarai nga atáwa na, se tu Lot nga amanakan na. Ay
inalà da ngámin pe datu kuw-kuwa da nga inùnúdán da. Ay inalà da pe
datu asassu da nga nálà da Haran. Ay se da nagrubbuwát nga mawe ka
Canaan. Ay kane makadatang da kattoni Canaan,
6 ay liniwánan da. Nangaw-át da pikam ka panda Sekem. Atán pikam
datu iCanaan kitúni Canaan kitun. Nawe da kitu giyán tu abay káyu ka
More. Ay nagyán da kitúni ka nakaru.
7 Ay se yala nagpassingan ne APU kitu Abram nga nán na, "Iddè idi
nga lusà kadaya gakagaka mu," nán na. Ay tútu nangwa tu Abram ka
annìdúgán na ka pagbasu na ke APU nga nagpassingan kaggína.
8 Akkan nabayág, ay nagtálaw manin de Abram. Nameyag da manin
kadatu ban-bantay ya atán kitu padne lattakán ka Betel. Ay nangwa ka
báwi na kitúni kitu nagbàtán Betel se Ai. Kitu padne sirbútán natu báwi
na, ay ittu tu giyán na Betel, ay padne lattakán kitu báwi na tu íli Ai. Ay
nangwa kitúni ka agbasuwán na pe ke Apu. Ay ittu tuni pe ya agkararágan
na ke Apu Dios.
9 Ay nawe manin tu Abram. Namarè nga nameyag ka Negeb.*

Tu kowad de Abram se Sarai ka Egipto

10 Kitun kam pe nga tiyampu, ay magulát da kattoni Canaan. Ay díkod
nanagut tu Abram se nawe ka Egipto, ta mag-agyán pikam kitúni ta napgus
tu ulát.
11 Ay kane tagay da lumnà in kitu íli Egipto, ay nán tu Abram kitu Sarai
nga atáwa na, "Ammù nga napiya ka.
12 Ay nu masingan daka daya iEgipto ay nán da nga, 'Tu idi 'kaw ya
atáwa na,' nán da, ay se dà patayan. Ngamay akkan daka patayan.
13 Ay túya nán mu nga wagi taka, ta senu namáru da kiyà, ay akkan dà
patayan gapu kikaw," nán tu Abram.
14 Ay kane lumnà tu Abram kitu íli Egipto, ay nasingan datu iEgipto nga
napiya tutu wala kurug tu atáwa na.
15 Ay kane masingan datu upisiyál natu ári, ay kinagi da kaggína nu wà
ummán tu kinapiya na. Ay tútu pinálà natu ári tu Sarai, se da nippan kitu
palásiyu natu ári.
16 Ay gapu kaggína, ay namáru tu ári kitu Abram. Niddán na ka karneru
na, báka na, kabalyu na, kámel na se puunán se toru nga asnu, ay se
niddán na pe ka asassu na nga lalláki se babbay.
17 Ngamay pinagtakit tutu wala ne APU tu ári, se datu akkobung na gapu
kitu Sarai.
18 Ay tútu pinàrawán tu ári tu Abram, ay se na nán kaggína, "Taanna,
tura ummán kiyán ya kinuwám kiya ta? Tura mu netuláyaw kiyà nga
magatáwa kayu!

* **12:9 12:9** Ya sarut naya Negeb ay nakarsi nga lusà.

19 Tura mu nán nga magwagi kayu? Ay túya inalà ku nga atawán kuma!
Ye idi yin ya atáwam. Alà mun ta magtálaw kayun," nán tu ári.
20 Ay se na la binílin datu tolay na ka panggap kitu Abram. Ay díkod
pinarbuwát dada nga magatáwa. Ay inalà tu Abram ngámin pe datu kuw-
kuwa na.

13

Tu nagtuway de Abram se Lot

1 Ay díkod nagtálaw de Abram nga magatáwa ka Egipto. Nanùdu da
kammin ka Negeb se tu Lot. Inalà na ngámin pe datu kuw-kuwa na.
2 Ay nabànáng tutu wala tu Abram. Adu datu báka na, se adu pe tu pirà
na se tu balitù na.
3 Ay nagtálaw da manin ka Negeb se da namarè nga nawe ka Betel, kitu
giyán na nagbàtán Betel se Ai, tu nangwaán na kam ka baw-bawi na kitun.
4 Ay kitúni kam pe tu nunna nga nangwaán na ka agbasuwán na nga
nagday-dayáwan na ke Apu. Ay dinay-dáyaw na manin ne Apu kitúni.
5 Tu Lot ta amanakan tu Abram nga nekíwid na, ay adu pe yin datu
áyam na nga báka se karneru. Ay atán kampela pe yin datu pamilya na
se datu asassu na.
6 Ay gapu ta umadu tutu wala datu áyam da nga duwa, ay akkan maanáy
yin tu lusà a pagpastuwán da. Ay díkod akkan da pe makapagbulun nin.
7 Magsasáwad din datu para pastor tu Abram se datu para pastor tu Lot.
Kitun na tiyampu, ay mag-agyán kitúni pe datu iCanaan se datu iPerezo.
8 Ay díkod, nán tu Abram kitu Lot, "Masápul la makusap ya akas-
asasáwad daya para pastor mu se dayán kiyà. Lùsawan ku nga magsáwad
ta pe, áta magama ta mà," nán na.
9 "Sinnam kod ya kalawág naya lusà. Masápul la magsibna ta ngin. Nu
mawe ka kiya pane diwanán, ay mawe yà kiya pane kasígid. Ay nu mawe
ka kiya pane kasígid, ay mawe yà kiya pane diwanán," nán natu Abram.
10 Ay díkod neapaapág tu Lot tu mata na, ay nasingan natu tanáp kitu
Jordan nga mameyag ka Zoar nga nadam-ag se madanumán pànang, nga
ummán ka kamulán ne APU. Ummán pe kitu lusà ka Egipto, kitu akkan
pikam dinadál ne APU ya Sodom se Gomorra.
11 Ay díkod ittu tu piníli tu Lot, tu tanáp kitu Jordan, ay se la nameyag
ka padne lattakán. Díkod ittu tun nagsibna da.
12 Tu Abram, ay nagyán ka Canaan may tu Lot, ay nawe nagyán kitu íli
kitu tanáp. Nekalit na pe tu báwi na kitu adanni ka Sodom.
13 Datu tolay ka Sodom, ay napalotán tu agbas-básul da ke APU.

Tu nagyán tu Abram ka Mamre

14 Ay kane sumibna tu Lot tin, ay nán ne Apu Dios kitu Abram, "Iapaapág
mu ya matám kiya magpingipíngit, Abram,
15 áta ngámin yán na lusà a masingam, ay ipakin-kuwà kikaw ka áwan
panda se kadaya ngámin na gakagaka mu.
16 Ay paaduwan ku tutu wala daya gakagaka mu. Ay ummán kiya kaadu
naya tápù ya kaadu da, áta áwan makabíláng kaggída," nán na.
17 "Ara, dàdáan mu win ya lusà, ta idde ku mà in kikaw," nán ne Apu
Dios.

18 Ay nealit manin tu Abram tu báwi na, ay se nagyán kitu kakayuwán
ka Mamre nga adanni ka Hebron. Ay se yala nangwa manin ka annìdúgán
na ka pagbasu na ke APU.

14

Tu nangalà kammin tu Abram kitu Lot

1 Kitu kinaári tu Amrafel ka Sinar, tu ári Arioc tu ári ka Elasar. Tu ári ka
Elam, ay tu ári Kedorlaomer. Ay tu ári Tidal, tu ári ka Goiim.
2 Ay ngámin dayán na à-ári, ay naggagdù da nga nakigubát kadatu
naggagdù pe nga à-ári nga ittu datu: ári Bera nga ári ka Sodom, tu ári
Birsa nga ári ka Gomorra, tu ári Sinab nga ári ka Adma, tu ári Semeber
nga ári ka Zeboiim, ay se itu ári ka Bela (Zoar kam yán).
3 Dedi nga à-ári, ay pinaggaámung da ngámin datu suldádu da kitu
natanáp pa íli nga Siddim (kídi yin ay ittu ya bebay nga napet tu danum
na).
4 Netur-turayán tu ári Kedorlaomer da kitun ki únus sangapúlu se duwa
dagun. Ngamay kitu mekasangapúlu se tallu dagun, ay lumában da ngin
kaggína.
5-6 Ay kitu mekasangapúlu se appát dagun, ay ginubát natu ári
Kedorlaomer se datu kabbulun na nga à-ári datu mag-Refaim ka Asterot
Karnaim, se datu mag-Zuzim ka Ham se datu mag-Emim ka Save-
kiriataim, se datu Horeo ka bantay Seir panda ka El Paran nga atán kitu
nagpandanán tu ir-ir-er. Ay inábà natu ári Kedorlaomer da ngámin.
7 Ay se da nagpatoli ka Enmispat (Kades kam yán). Ay ginubát da pe
datu gakagaka natu Amalek se datu Amorreo nga mag-agyán ka Hazazon-
tamar. Ay inábà dada pe.
8 Ay kitúni, ay summabat ta makigubát kaggída datu tangabubúlun na
à-ári ka Sodom, ka Gomorra, ka Adma, ka Zeboiim, se ka Bela (Zoar kam
yán). Naggugubát da kitu tanáp natu íli Siddim se
9 tu ári Kedorlaomer nga ári ka Elam se ári Tidal nga ári ka Goiim, se
ári Amrafel nga ári ka Sinar, se ári Arioc nga ári ka Elasar. Dedi nga appát
datu nakigubát kadatu limma.
10 Ay kitu tanáp natu íli Siddim, ay uwad da abbut nga napnu ka
naringkat ta ummán ki ispaltu. Ay kane magtatálaw datu à-ári ka Sodom
se Gomorra se datu suldádu da, ay nepisuán datu duddúma kaggída
kadatun na abbut. Ay datu duddúma, ay nagtatálaw da kadatu ban-bantay.
11 Ay díkod datu kalínga da, ay inalàán da datu kuw-kuwa datu iSodom
se iGomorra se datu akakkanan da. Ay se da nagtatálaw.
12 Ay inalà da pe tu Lot nga amanakan tu Abram kitu wagi na nga laláki.
Ata mag-agyán pe ka Sodom. Inalàán da pe datu kuw-kuwa na. Ay seda
nagtálaw.
13 Ay uwad isa nga nakatálaw. Ay aggína tu nawe nangikagi kitu Abram
nga Hebreo nga magag-agyán kitu adanni kitu kakayuwán tu Mamre nga
Amorreo nga wagi de Escol se Aner. Kagdù tu Abram dedi.
14 Ay kane magìna tu Abram nga tiniliw da tu amanakan na, ay nawe
nada impal panda ka íli Dan. Kabulun na datu asassu na nga neanà in ka
balay na, nga tinùgúdán na nga makigubát. Tallu gatut se sangapúlu se
walu da ngámin.

15 Pinagkaduwa na datu tolay na se datu asassu na, ay se da ngináyaw
datu kalínga da kane gabi. Nagtuway da nga nangpal kadatu kalínga da.
Pinalsu dada, ay tútu nagtatálaw da. Nasìmát dada ka Hoba pane dáya ka
Damasco. Ay inábà dada kattoni.
16 Ay díkod nilbet tu Abram kammin datu kuw-kuwa datu iSodom, ay
se nálà na kammin pe tu amanakan na nga Lot se datu kuw-kuwa na. Ay
nálà na kammin pe datu ngámin tolay ya natiliw, meráman datu babbay.

Tu nangikarárag tu Melkisedec kitu Abram

17 Ay kane maábà tu Abram tu ári Kedorlaomer se datu duddúma nga
ári nga kabulun na, ay sinabat natu baru wa ári ka Sodom kitu tanáp tu
Save (ya sarut na, ay tanáp tu ári).
18 Ay tu Melkisedec nga ári ka Salem, ay nangilbet ka sinápay se básì
(nga nàwa ki digu úbás). Aggína pe tu pádi ne Dios sa kangatuwán.
19 Ay se na nekarárag tu Abram nga nán na,
"Abram, kalakkán naka nge Dios nga kangatuwán, nga ittu ya namarsuwa
ki lángit se kalawagán;
20 Ay maday-dáyaw we Dios nga Kangatuwán nga ittu ya sinummeng
kikaw wa nangábà kadatu kalíngam," nán na.
Ay nidde tu Abram ke Melkisedec tu pagkapúlu datu ngámin na nálà na
nga kuw-kuwa.
21 Ay tu ári ka Sodom, ay nán na kitu Abram, "Iddem kiyà kammin daya
tolay ku, ngamay alà mu ngámin daya kuw-kuwa," nán na.
22 Ngamay nán tu Abram kaggína, "Sinipataán ku ke APU Dios nga
Kangatuwán nga namarsuwa ki lángit se kalawagán,
23 nga akkan nà mangalà oray binola ngala onu isa nga sandal lala, ay
oray nágan na nga kuw-kuwám, ta senu akkan mu makuna nu kuwa nga,
'Bumànáng a nge Abram ta gapu kiyà,' nán mu.
24 Awan ku nga alà. Tittu daya kinnán daya babbágù i, se ya kípát daya
tolay nga kummíwid kiyà, de Aner, Escol se Mamre. Iddem ya kípát da,"
nán tu Abram.

15

Tu kari ne APU Dios kitu Abram

1 Ay kalpasán dayán na mà-màwa, ay nagpatagenap nge APU kitu
Abram, ay nán na kaggína, "Akkan ka magansing Abram, ta igdù taka
peyang. Ay se abay pànang pe ya pagsubálit ku kikaw," nán na.
2-3 Ay nán tu Abram, "Apu Dios, nágan na pe ya sur-surbi daya iddanám
kiyà, ay áwan ku mà a pútut oray isa. Ay ya ammù a mangtáwid kadaya
kuw-kuwa ku, ay e Eleazar ra iDamasco nga asassu ku, áta akkan nà
niddán ka an-anà," nán tu Abram.
4 May nán ne APU kaggína, "Akkan! Ata atán ya pútut mu kampela ngin
nin na ittu ya mangtáwid kadaya ngámin na kuw-kuwám," nán na.
5 Ay tútu nippan ne Apu Dios nge Abram ka lasi, ay se na nán,
"Maglángad ka Abram ta bilángan mu daya bittuwan nu mabíláng muda.
Ummán kiya kaadu dayán ya kaadu daya gakagaka mu," nán na.
6 Ay kinurug tu Abram me APU. Ay nebíláng ne APU nga namáru tu
Abram gapu kitu inangngurug na.
7 Ay se nán manin kitu Abram, "Iyà ya APU nga namatálaw kikaw ka Ur
ka Caldea, ta ipakin-kuwà kikaw idi nga lusà," nán na.

8 Ngamay nán tu Abram, “APU Dios, paanna ya akammù nga kurug
mepakin-kuwa kiyà idi ya lusà?” nán na.
9 Ay tútu nán ne APU Dios kaggína, “Mangilbet ka ka isa nga bumal-
balásang nga báka nga tallu dagun na ngin, isa nga bumal-balásang nga
kalding se isa toru nga karneru nga agtàlu dagun da, se isa nga ladágan
se isa nga ubbun kalapáti,” nán na.
10 Díkod nilbet tu Abram ngámin dayán, ay se nada sinìlatán na
pinagkaduwa ngámin, se nada binìlád da pinagtuway. Ngamay datu an-
anù, ay akkan na sinìlát da.
11 Ay nu atán datu karabúngan na melug mangán kadatu nasìlát ta
animál, ay sabúgan tu Abram da.
12 Ay kane tagay masirbut tu mata ngin, ay nìlà tutu wala tu Abram. Ay
se la nga naggìbat tutu wala nga nakapap-panansing tu giyán na.
13 Ay se la nga nán ne APU kaggína, “Ammuwán mu tutu wala idi,
nga daya gakagaka mu, ay magyán da ka íli nga akkan da nga kurug íli.
Ngamay agtangeli da ngala kiyán na íli. Magasassu da se mapal-pallà da
kiyán na íli ki unag appát gatut dagun.
14 Ngamay panísan ku daya tolay nga mangasassu kaggída. Ay se la nga
magtálaw daya gakagaka mu nga adu daya kuw-kuwa da ngin.
15 Ay nu ikaw, ay akkan màwa dayán kikaw. Maglàlakay ka pikam
pànang nga simpipiya ya uray, se kala matay.
16 Ay daya gakagaka mu, ay magulli da kanedi, ngamay manggayát
kadaya mekappát pagwawagíyán nala.* Ata ya kinadakè daya Amorreo,
nga ittu daya mag-agyán pikam kídi, ay akkan pikam pumanda.”
17 Ay kane masirbut tu mata ngin, se naggìbat tutu wala pe yin, ay
pagkìlát na ngala ya ummán ka dubúan nga apuy. Ay se yala nga uwad
apuy nga ummán ki maggatagatang nga páur ra nanalen kitu túlad datu
sinì-sìlát na nga animál.
18 Ay kitun kam nga algaw, ay nagkari ye APU kitu Abram nga nán na,
“Iddè idi nga lusà kadaya gakagaka mu. Maggayát kitu wángag ka Egipto
panda kiya wángag Eufrates nga ittu ya kabayyán na wángag.
19 Daya lusà daya Kineo se daya Kenezeo, daya Kadmoneo,
20 daya Heteo, daya Perezeo, daya Refaim,
21 daya Amorreo, daya Cananeo, daya Gergeseo, se daya Jebuseo, ay iddè
kadaya gakagaka mu,” nán na.

16

Tu nekeanà tu Ismael

1 Ay tu Sarai, ay akkan na middán ka an-anà tu Abram nga atáwa na.
Ay uwad asassu na nga babay nga iEgipto nga nagngágan ka Hagar.
2 Isa ngalgaw, ay nán tu Sarai kitu Abram, “Gapu ta akkan nà a pagan-
anaan ne APU, ay paanna nu mawem allayan ne Hagar ra asassu ku ta.
Get aggína ya pakalakkán ku ka an-anà ku,” nán na. Ay díkod kinurug tu
Abram tu kinagi tu Sarai.
3 Ay díkod kane mekasangapúlu dagun tu Abram min ka Canaan, nilbet
tu Sarai kaggína tu Hagar nga iEgipto nga asassu na ta allayan na.

* **15:16 15:16** Nán daya duddúma nga bátug appát gatut dagun idi.

4 Ay inlay kurug tu Abram tu Hagar, ay tútu nabùsit. Ay kane
nammuwán na nga nabùsit, ay irupat na tu Sarai nga apu na gapu ta
akkan magan-anà.
5 Ay gapu ta irupat tu Hagar tu Sarai kane mabùsit, ay nán natu Sarai
kitu Abram, “Básul mu idi nga angngirupat na kiyà. Tura nà mán kammin
na irupat te Hagar kane mabùsit, ay iyà ya nangipalúbus sa allayam. E
Apu Dios sala ya makammu kikaw,” nán na.
6 Ngamay nán tu Abram kitu Sarai, “Ikaw mà ya apu na. Ay kuwaam
mu wala kaggína ya piyám kampela ngin nin,” nán na. Ay díkod nagraw-
rawtán natu Sarai tu Hagar. Ay tútu nagtálaw.
7 Ay nasmà naya anghel ne APU tu Hagar kitu adanni kitu gabbuwà kitu
ir-ir-er, tu gabbuwà a atán kitu mameyag ka Sur.
8 Ay nán tu anghel kaggína, “Wà naya kapannám, Hagar nga asassu ne
Sarai, ay se kawà naya naggayatám?” nán na. Ay “Magtálaw wà kitu apu
ku wa Sarai,” nán tu Hagar.
9 Ngamay nán natu anghel ne APU kaggína, “Magulli ka kitu apu mu, ay
peturayán ka ngala pe kaggína,” nán na.
10 Ay nán pikam tu anghel, “Paaduwan ne APU tutu wala pe daya
gakagaka mu. Awan makabíláng kaggída.
11 Nabùsit ka. Ay laláki ya an-anà mu. Ya ipangágan mu kaggína, ay
Ismael. (Ya sarut nayán ay Manggìna nge Dios). Ata nagìna ne APU Dios
ngámin daya pannakit mu wa nàlamám.
12 Ay ya an-anà mu, ay nasúkir ra ummán kiya alsádu wa asnu. Kagúra
na daya ngámin tolay. Ay túya kagúra da ngámin pe. Adayyuwán na daya
ngámin pan-pane na ta kagúra nada,” nán natu anghel.
13 Nanggayát kitun, ay nengágan tu Hagar nge APU ka, “El-roi.” Ay ya
sarut nayán ay “Ikaw ya Dios sa naningan kiyà” áta nán na nga, “Nasingan
ku we Dios, may sibbibiyág gà pikam,” nán na.
14 Díkod nepangágan da tu bubun ka “Beer-lahai-roi.” Ya sarut nayán
ay “Ya bubun naya Sibbiyág ga Naningan Kiyà.” Tun na bubun, ay atán
kitu nagbàtán naya Kades se Bered.
15 Ay díkod nagan-anà tu Hagar ka laláki. Tu idi yin tu an-anà da se tu
Abram. Ay nengágan tu Abram ka Ismael.
16 Kane ianà tu Hagar tu Ismael, ay walu púlu se annam dagun tu Abram
min.

17

Ya pakasinnán kitu nagkari ne APU Dios kitu Abram

1 Ay kane siyám púlu se siyám dagun tu Abram min, ay nagpassingan
manin ne APU kaggína. Ay nán na kaggína, “Iyà e Dios sa Mannakabalin.
Ikurug nà, ay se akkan ka nga mangwa ka oray nágan na nga nadakè.
2 Ay ikarì manin kikaw nga paaduwan ku tutu wala daya gakagaka mu,”
nán na.
3 Ay tútu nagukkab tu Abram. Ay netul-túluy ne Apu Dios ya
nakiamomán kaggína.
4 Ay nán na, “Iyà ay atán ikarì kikaw. Ay kurug idi ya nán ku wa
pagbalinan ku daya gakagaka mu ka adu tutu wala nga umíli.
5 Ay ya isa pe, ya ngágan mu, ay akkan nin na Abram nu di Abraham
min. (Ya sarut nayán ay ‘Ama daya adu wa nas-nasiyon’). Ittu yán nin ya

ngágan mu, áta pagbalinan taka lugud ka apuapu daya adu tutu wala nga
nas-nasiyon.
6 Paganában ku tutu wala daya gakagaka mu. Daya nas-nasiyon, ay
maggayát da ngámin kikaw. Ay se adu kadaya gakagaka mu daya magbalin
ka ári.
7 Magkari yà kikaw se kadaya gakagaka mu se kadaya gakagaka da ka
áwan panda. Ya karì kadakayu ay idi: Iyà ya Dios nu, ikaw se daya ngámin
gakagaka mu.
8 Ay se ku idde kikaw se kadaya gakagaka mu ya ngámin Canaan nga
pagkaw-kawiliyán nu pikam kídi. Ipakin kuwà dayán kaggída ka áwan
panda ngin. Ay iyà ya Dios da," nán ne Dios.

9 Ay se la nán manin ne Apu Dios kitu Abraham, "Ngamay nu ikaw, ay
akkan mu kaligpanán ya pagturatuwán tada nga ipàwà kikaw se kadaya
ngámin gakagaka mu se kadaya gakagaka da.
10 Tu idi ya ipàwà kikaw se kadaya gakagaka mu, nga akkan nu kal-
kaligpanán: Ngámin daya lalláki kadakayu, ay masápul la makúgit da.
11 Masápul nga makúgit kayu ta ittu ya pakasinnán nga atán nagtutu-
ratuwán tada.
12-13 Ngámingámin daya lalláki nga atán ki biyáng mu, ay masápul
makúgit da nu walu ngalgaw da ngin manggayát ki keanà da. Ay masápul
la kuwaan ngámin da pútupútut mu idi se daya asassu mu, neanà da ki
balay mu se akkan. Oray nu ginátang mu da ki agtangeli, ay masápul
makúgit da ngámin. Ay díkod ya nagkakariyán tada, ay atán peyapeyang
ya pakasinnán nu ki baggi nu ki áwan panda.
14 Ay ngámin daya maddi magkúgit, ay akkan da mebíláng ka tolay ku,
áta akkan da kinurug ya nagkakariyán mi."

15 Ay se la nán ne Dios kitu Abraham, "Ay nu e Sarai nga atáwam, ay
ingágan mu win ka Sara. Akkan Sarai ya ngágan na ngin.
16 Paganggamman ku, ay se pagan-anaan ku ka isa nga laláki. Ay aggína
pe ya magbalin ka bátug ina ngámin daya nagbal-baláki nga tul-tolay.
Daya magári kadaya nas-nasiyon, ay maggayát kadaya an-annánà na," nán
na.
17 Ay se la nagukkab tu Abraham se nakagalà nga nán na kaggína
kampela ngin nin, "Makapagan-anà kami nád pikam? Ay magatut dagun
ku win, ay siyám púlu dagun Sara ngin," nán na.
18 Ay se la nán Abraham ke Dios, "Ay nu mabiyág kuma nge Ismael ki
agtagasíngam, Apu, ay aggína ngin ya kàwaán daya kar-kari mu" nán na.
19 Ay nán ne Dios, "Akkan ummán kiyán ya nán ku. E Sara mismu nga
atáwam ay mabùsit. Magan-anà ka isa nga laláki. Ay ingágan mu ka Isaac.
Ay aggína ya pagkariyán ku. Magkari yà kaggína para kadaya gakagaka
na ka áwan panda.
20 Ay nu e Ismael, ay maawátan ku ya piyán mu. Ay bindisiyonan ku
pe. Paaduwan ku tutu wala pe daya gakagaka na. Sangapúlu se duwa
kadaya gakagaka na ya magbalin ka prinsipe. Pagbalinan ku ka adu nga
tangámalán.
21 Ngamay e Isaac nga pútut mu ke Sara ya pagkariyán ku. Meanà nu
isa nga dagun ki am-amung nedi," nán na.

22 Ay kane mabalin makibàbànán ne Dios kitu Abraham, ay ummawan
nin.

23 Ay díkod kitun kam ma algaw, ay inalà tu Abraham tu Ismael se
ngámin datu asassu wa lalláki nga neanà kitu balay na se datu ginátang
na nga asassu pe, ay se nada kinúgit ngámin nga ummán kitu pàwa ne
Dios kaggína.
24 Tu Abraham, ay siyám púlu se siyám dagun na ngin kitu nagkúgit na.
25 Ay tu Ismael nga an-anà na, ay sangapúlu se tallu dagun na kane
magkúgit.
26-27 Kitun kam ma algaw tu nagkúgit tu Abraham se tu Ismael nga
magama, se datu ngámin lalláki nga neanà ki balay na, se datu asassu
na nga ginátang na kada agtangeli.

18

Nekari ne APU Dios nga magan-anà nge Sara ka laláki

1 Kitu aggag-agyán pikam tu Abraham kitu kakayuwán ka Mamre, ay
nagpassingan ne APU kaggína. Atán magtutúgaw kitun kitu gagyangán
natu báwi na kitu kapasúngat pànang tu algaw kitun.
2 Ay kane maglanga, ay pagkìlát na ngala daya tallu wa lalláki* nga
magsisíkád kitu ad-adanni kitu giyán na. Ay tútu nagkirut ta nawe
nanabat kaggída, ay nagukkab kitu lusà kitu àráng da.
3 Ay nán na kaggída, “Magsíbál kayu pikam kídi, Apu. Ta senu
masirbiyán takayu pikam, nu paganggammán nu ya agsurbì kadakayu.
4 Magimáng kayu pikam ki layyung ned káyu wi, ta mawe yà a mangalà
ka danum ma pamgù kadaya síkil nu, ta senu malnawán kayu.
5 Ay magsagána ngà pikam ka kanan tada, senu atán pamílag nu wa
manalen. Ay se kayu wala mawe nu mabalin kayu mangán. Atán kayu
mà in ked balay yi, ay díkod masápul la magserbi yà kadakayu,” nán tu
Abraham. Ay díkod, “Ara lugud a nu ittu ya piyám,” nán da.
6 Ay díkod nagkaru wa nawe tu Abraham kitu báwi da se na nán kitu
Sara, “Mangwa ka ka sinápay ya kanan dedi ya tallu tolay. Tu kapiyaán
na arína ya usaram,” nán na.
7 Ay se la manin nanugkam tu Abraham ka isa kadatu báka na. Piníli na
tu napiya nga urbun pikam. Ay se na nidde kadatu asassu na. Ay kinaru
da nga pinarti se da linútu pe yin.
8 Ay kane makalútu da ngin, ay nagduy-ág da ngin. Ay uwad pe gátas
se itu pinakulnit ta gátas. Ay díkod nangán datu tallu kitu layyung káyu,
ay atán pe tu Abraham kitu giyán da, kaggída nga mangán.
9 Ay nán datu tallu kitu Abraham, “Wàna giyán ne Sara nga atáwam?”
nán da. Ay “Atán kiya báwi,” nán tu Abraham.
10 Ay nán natu isa kadatu tallu, “Umbet tà manin kídi nu isa nga dagun
ki am-amung nedi. Magan-anà e Sara ka isa nga laláki,” nán na. Ay kitu
inangngagi na, ay uwad tu Sara kitu gagyangán natu báwi da nga padne
likud kitu tolay.
11 Ay tu Abraham se tu Sara ay làlakay se bàbakat da ngin, ay díkod
akkan magan-anà tu Sara ngin.
12 Ay tútu nakagalà kampela ngin nin tu Sara nga nán na, “Ay se yà
nád maganásan manin meallay kane magbàbakat tà pànang ngin se
maglàlakay pànang pe yin ya atáwà?” nán na.

* **18:2 18:2** Nán da nga tu isa kadatu tallu ay nge APU. Ay datu duwa ay anghel da.

13 Ay tútu nán ne APU kitu Abraham, “Tura nakagalà e Sara? ‘Kurug
nád da magan-anà à kídi ya bàbakat tà in,’ tura na nán?
14 Atán kadi ya nasulit kiyà nga APU?” “Ay kiya umbet ta dagun ki am-
amung nedi, ay kurug ga umbet tà manin, nga ummán kitu kinagì kikaw.
Ay atán ya an-anà ne Sara nga laláki kiyán nin,” nán na.
15 May tu Sara ay netuláyaw na tu nakagalà na, áta magansing. Ngamay
nán ne APU, “Kurug mà a nga nakagalà ka,” nán na.

Tu nangngagi ne APU kitu pannakadadál tu Sodom

16 Ay se yala nga nagrubbuwát datu tallu. Ay binulun ne Abraham da
panda kitu giyán na am-amawán da tu Sodom ka amarbuwát na kaggída.
17 Ay nán ne APU, “Akkan ku nád ipakammu ke Abraham ya asikkuwaan
ku?
18 Ay e Abraham mà ya paggayatán daya adu tutu wala nga umíli nga
magbalin ka abay nga nasiyon, ay gapu kaggína ay maganggam da ngámin
pe.
19 Aggína ya pinílì a makapútut ka adu, senu tùgúdán nada ngámin se
daya akkobung na nga sumúrut kiyà nga APU ki angwa da kadaya napiya
se daya kustu. Ta senu magun-ud da tu nekari ku ke Abraham,” nán na.
20 Ay díkod nepakammu ne APU kitu Abraham nga nán na, “Nasamnga
ya pipílit kiyà panggap kadaya iSodom se iGomorra, ta napalotán ya
kinadakè da se agbas-básul da.
21 Ay masápul la mawe yà managut ta sinnan nu kurug dedi ya
nammuwán ku onu akkan,” nán na.
22 Ay díkod datu duwa nga lalláki, ay nawe da ka Sodom min. Ngamay
tu Abraham, ay atán pikam magsisíkád kitu àráng ne APU.
23 Ay ummadanni tu Abraham ke APU, ay se na nán, “Wayya mu la nga
itangapatay daya namáru wa tolay kadaya nadakè?
24 Ay kas pangarígan nu atán limma púlu wa namáru wa tolay kiya íli,
ay dadàlan mu kammala ya íli? Wayya mu la di ditaan nala gapu kadaya
limma púlu nga atán kitúni!
25 Akkan á rumbang nga kuwaan mu yán! Nu itangapatay mu daya
namáru kadaya nadakè! Wayya la nga nagpáda ya angwám kadaya
namáru se daya nadakè? Ikaw mà ya sissa nga mabalin mangguwes
kadaya ngámin tolay kid kalawagán! Ay áwan na di kurug kiya angguwes
mu!” nán tu Abraham.
26 Ay tútu nán ne APU, “Ay nu atán masmà ku wa limma púlu wa namáru
ka Sodom, ay akkan ku dadàlan ya íli gapu wala kaggída,” nán na.
27 Ay nán manin tu Abraham, “Oray ammù na lusà à ala se abu, ay
paturínán ku wala ya makibàbànán kikaw, Apu,” nán na.
28 “Ay mapaanna nu akkan limma púlu, may atán appát púlu se limma
nga namáru? Dadàlan mu ya íli gapu ta kúráng ka limma ngin?” nán na.
Ay “Akkan ku dadàlan á nu atán masmà ku nga appát púlu se limma
nga namáru,” nán ne APU.
29 Ay nán manin tu Abraham kaggína, “Ay kas pangarígan na ap-appát
púlu da?”
“Akkan ku pe á nga dadàlan gapu kadayán na appát púlu wa namáru,”
nán ne APU.

30 Ay nán tu Abraham manin, “Akkan nà kuma nga lùsawan, Apu, ta
atán kammala ya kagiyan ku. Ay nu kas pangarígan na tal-tallu púlu da
nga namáru?”
Ay nán manin pe ne APU, “Akkan ku pe nga dadàlan da á nu atán tallu
púlu,” nán na.
31 Ay se yala nán manin tu Abraham, “Inagturad ku kurug ya magúni ki
ummán kídi kikaw APU. Ngamay mapaanna nu dudduwa púlu da?” nán
na.
Ay “Akkan ku pe nga dadàlan á gapu kadayán na duwa púlu,” nán ne
APU.
32 Ay nán pikam mala natu Abraham ke APU, “Akkan nà din lùsawan ta
tu idi yin ya muddi nga kagiyan ku. Ay nu rán nala nga atán sangapúlu
wa namáru?” nán na.
Ay nán manin pe ne APU, “Ay akkan ku pe a nga dadàlan gapu kadaya
sangapúlu nga namáru,” nán na.
33 Ay kane din mabalin makibàbànán ne APU Dios kitu Abraham, ay
nagtálaw win. Ay nawe pe yin tu Abraham.

19

Tu palotán na agbas-básul datu iSodom

1 Ay datu duwa nga anghel, ay inumbet da ka Sodom kitu gabi. Tu Lot,
ay uwad kitu dadnuwángan tu íli nga magtutúgaw. Ay kane masingan tu
Lot da, ay nawe na sinabat da, se nagukkab kitu lusà a nagdáyaw kaggída.
2 Ay se na nán kaggída, “Apu, magsíbál kayu pikam agpà ki balay, se
kayu la sumápa nga mawe nu kaláwa, senu mausesuwán ku pikam da
síkil nu,” nán na. Ngamay nán da, “Akkan. Magyán kami la kiya amuwág
naya íli,” nán da.
3 Ngamay pinílit nada. Díkod nawe da kitu balay na. Ay tútu pinamotun
nada ka panggídám da. Ay nangwa pe ka sinápay ya áwan pamalbád. Ay
se da nangán.
4 Ay kitu tagay da matúdug gin, ay naglalbet datu ngámin lalláki kitu
íli Sodom. Linìmut da ngámin tu balay tu Lot. Atán ngámin nanákam se
nabbing nga lalláki.
5 Ay se da nesáraw kitu Lot, “Wà giyán datu lalláki nga inumbet kanedi
kídi nga gabi? Palawanan muda kidde, ta senu allayan mida,” nán da.
6 Ay díkod lummawán tu Lot, ta we na amomanán datu lalláki. May
negitap na kammin tu balay da.
7 Ay nán na, “Wawwági, pangaási nu agpà ta akkan nu kuwaan ya
nadakè.
8 Atán duwa nga babbalásang ku kiddi nga áwan pikam neallay kaggída
nga laláki. Palawanan kuda ta kuwaan nu wala ya piyán nu kaggída. May
pangaási nu ta akkan nu an-anuwan dedi nga lalláki ta sangaíli ku dedi.
Ay yà ya makakaammu nu atán màwa kaggída nga nadakè,” nán na.
9 Ngamay nán datu lalláki, “Gayán! Agtangeli ka kanedi, ay tura la ikaw
ya agginkakagi kadakami nu nágan naya kuwaan mi ta. Nadà-dakè lugud
la ngin ya kuwaan mi kikaw may ya kuwaan mi kaggída,” nán da. Ay se
da la nga maggugúru nga mangisùlin kitu gitap, ay malipit pe tu Lot tin.
10 Ngamay datu duwa nga sangaíli tu Lot, ay ginamnid da kitu unag, ay
se da nga pinasuwalán tu gitap.

11 Ay se da pinagkúláp ngámin datu lalláki nga maggugúru nga
mangisùlin kitu gitap. Ngámin da, lal-làlákay se nabbing. Ay díkod akkan
da masmà in tu gagyangán.

Tu nagtálaw natu Lot ka Sodom

12 Ay nán datu duwa nga lalláki kitu Lot, “Atán da kabbulun mu kiddi,
ummán kadaya manúgáng mu onu annánà mu se daya duddúma nga
induan nu? Itálaw nuda kanedi ya íli
13 ta dadàlan mi idi yin na íli. Ta palotán pànang ngin ya kinadakè
daya kuk-kuwaan dedi nga tolay yin. Ay túya nebon nakami ye APU nga
manadál kiya íli,” nán da.
14 Ay tútu nawe tu Lot kitu giyán datu tali manugángan na ngin na lalláki
se na nán kaggída, “Bumángun kayu ta magtálaw tada kídi ya giyán, ta
dadàlan ne APU win idi ya íli,” nán na. May dálin da nu pangisoru tu Lot
tu nán na.
15 Ay kane danni láwa ngin, ay binur-burung datu anghel tu Lot.
“Bumángun ka ngin! Alà mu ya atáwam se daya duwa nga babbalásang
mu, ta senu akkan kayu metangatay kadaya umíli ta panísan ne Dios da,”
nán da.
16 Ngamay min-induwán mán kammin tu Lot. Ay tútu rinùrut da de Lot
ta magatáwa se datu duwa babbalásang da. Ta kinalakkán ne APU da. Ay
tútu nippan dada kitu lasi natu íli.
17 Ay kane mippan dada kitu lasi natu íli, ay nán da kaggída, “Magtálaw
kayu senu akkan kayu matay. Akkan kayu maglingay. Akkan kayu magsin-
sínang oray ka wàna kiya tanáp. Mawe kayu kadaya ban-bantay ta senu
akkan kayu matay,” nán da.
18-19 May nán tu Lot kaggída, “Akkan, Apu. Nu mawe kami kadaya
ban-bantay, get madànganán nakami pikam ya annadál ne Apu, ay matay
kami. Gapu ta nepassingan nu win ya kinamáru nu kiyà in kiya angngilísi
nu kiyà kiya pakatayán ku, ay palubúsán nà ala nga mawe
20 kiya íli kitúni. Adanni kam yán na pagtaláwan mi. Bittì nga íli may
áwan ku kaan-anuwán kannán,” nán na.
21 Ay nán tu isa kaggída kitu Lot, “Ara, ay atán pikam napiya nga kuwaan
ku para kikaw. Akkan ku wa dadàlan ya nán nu wa íli.
22 Magkaru kayu lugud da mawe kannán nin ta áwan ku nga màwa
panda ki akkan nu idaddatang kiyán na íli,” nán na. Ay túya tun na íli,
ay nengágan ka Zoar (bittì ya sarut na).

Tu nanadál ne APU kadatu Sodom se Gomorra

23 Ay linumtà tu mata ngin kane dumatang de Lot kitu íli Zoar.
24 Ay se yala pinagdittág ne APU ya apuy se maggatagatang nga asufre
ka Sodom se Gomorra.
25 Ay dinadál na datu il-íli kitúni se datu tan-tanáp pa giyán. Ay
nagkakátay ngámin pe datu tolay kattoni, se ngámin na sibbiyág se
ngámin mul-múla se kad-kaddat.
26 Ngamay tu atáwa tu Lot, ay naglinggaw mán kammin kaggída nga
magtálaw, ay díkod nagbalin ka sibbukal la asin.
27 Ay kane pag-pagmakát, ay nawe tu Abraham kitu giyán na nagamo-
manán da se APU.

28 Ay se na amawán ya Sodom se Gomorra se ngámin datu il-ileli kitu
tanáp. Ay tútu nasingan na tutu wala ngin na magat-atù tutu wala pànang
datu il-ileli.
29 Ay ummán kiyán tu nàwa kane dadàlan ne Dios datu il-ileli kitu tanáp.
Akkan kam kinaligpanán ne Dios tu Abraham ta pinatálaw na tu Lot pikam
se na ngala nga dinadál datu il-ileli meráman tu nagyanán tu Lot.

Tu naggayatán datu Moabita se Amonita

30 Ay kane din kuwa, ay nagtálaw tu Lot ka Zoar. Nanùdu da nga nawe
kadatu ban-bantay. Aggída se datu duwa nga babbalásang na. Magansing
da nga magyán ka Zoar. Ay díkod nag-agyán da ngala ngin kitu isa nga
abay nga liyáng.
31 Isa ngalgaw, nán tu manákam ma babbalásang kitu udiyán na,
“Làlakay ama ngin, ay áwan nala oray isa nga laláki nga mangatáwa
kadàta.
32 Pinglawan ta nge ama se ta la nga allayan, ta senu atán an-anà ta ke
ama,” nán na.
33 Ay tútu kane gabi, ay pinemum da tu ama da ka básí panda kitu
nekinglaw na. Ay se la neallay tu manákam kaggína. Ay akkan na am-
ammu nu inna tu neallay kaggína se tu nagtálaw na.
34 Ay kane kaláwa, ay nán natu manákam kitu udiyán, “Uy, kitu gabi ay
iyà tu neallay ke ama. Pinglawan ta manin nu gabi, ay se mu allayan. Ta
senu atán an-anà ta ke ama,” nán na.
35 Ay díkod pinenum da manin tu ama da kitun na gabi panda kitu
nekinglaw na. Ay se yala neallay tu udiyán kaggína. Ay áwan na am-
ammu kitu neallay kaggína se tu nagtálaw na.
36 Ay díkod, datu duwa nga babbalásang tu Lot, ay nabùsit da.
37 Ay kane magan-anà da ngin, ay laláki tu an-anà tu manákam. Ay
nepangágan na ka Moab. Aggína ya apuapu datu Moabita kadedi ya al-
algaw.
38 Ay tu udiyán, ay nagan-anà pe ka isa nga laláki. Ay nepangágan na ka
Ben-ammi. Ay aggína ya apuapu ngámin daya Amonita kadedi ya al-algaw.

20

De Abraham se Abimelec

1 Ay naggayát kitúni Mamre, ay nawe manin tu Abraham kitu sakúpan
Negeb. Nagyán kitu giyán na atán kitu nagbàtán Kades se Sur. Ay se
nagyán ka nakaru wala ka Gerar.
2 Ay tu Abraham ay kagiyan na manin kadatu tolay kitúni Gerar nga
wagi na tu Sara nga atáwa na. Ay díkod tu Abimelec nga ári ka Gerar, ay
pinálà na tu Sara kitu palásiyu na.
3 Ngamay, kane gabi ay nagpatagenap pe Dios kitu Abimelec. Ay nán na
kaggína, “Matay ka, gapu kiya babay nga pinálà mu, áta atán atáwa na
ngin,” nán na.
4 Ay tu Abimelec ay akkan na pikam inlay tu Sara. Ay tútu nán na, “Apu,
patayam agpà ya tolay ya áwan na kinuwa nga nadakè?
5 Nán na mà kampela ngin nin nga magwagi da. Ay nán pe tu babay
nga magwagi da kurug. Ay túya kinuwà idi, áta akkan ku kurug ammu ya
kurug na. Ya kustu mà ala ya piyán ku wa kuwaan,” nán na.

6 Ay tútu nán ne Dios kaggína kitu tagenap na, “Kurug. Ammù nga
kinuwám idi ta kurug ga akkan mu ammu. Ay túya nelísi taka kiya
pakabasúlán mu kuma kiyà. Túya akkan ku nepalúbus nga kuwaan mu
ya piyán mu kaggína.
7 Ipatullim lugud din ya babay, ta ya atáwa na, ay profetà.* Ikarárag
naka ta senu akkan ka matay. Ngamay nu akkam ipatulli, ay kurug ga
matay ka, ikaw se daya ngámin tolay mu.”
8 Ay díkod sumápa nga ginumniya tu Abimelec, ay se na kirrawán
ngámin datu asassu na. Ay se na kinagi kaggída tu ngámin na nàwa.
Ay nagansing tutu wala ngámin datu asassu na.
9 Ay se la pinàrawán natu Abimelec tu Abraham. Ay nán na kaggína,
“Taanna, tura ummán kídi ya kinuwám kadakami ta? Nágan na agpà ya
nagbasúlán ku kikaw ta, tura nakami tag-tagge pagbasúlan, se daya itur-
turayán ku? Turám agpà kinuwa kiyà yán ta?” nán na.
10 Ay nán pikam tu Abimelec kitu Abraham, “Nágan tu lam-lammat mu
ta, tura mu kinuwa yán?”
11 Ay nán natu Abraham, “Kinuwà tun, áta dálin ku nu áwan tutu wala
ya magansing ke Dios kanedi nga giyán. Ay get nu patayan dà gapu kiya
atáwà, nán natu uray ku.
12 Ay se ya isa pe, ay kurug mà a magwagi kami. Magwagi kami ka ama
ngala. Sabáli ya ina na kampela ngin nin. May nagatáwa kami.
13 Ngamay kane papannan nakami ye Apu Dios nga pag-agyanan ka
nagbal-baláki nga íli maggayát ka balay tu ama ku, ay nán ku kaggína,
‘Tu idi ya kuwaam ka angngipassingan mu kiya kinamárum kiyà. Kadaya
ngámin il-ileli nga kapannán ta, nán mu wa wagi nà gane’ nán ku,” nán
na.
14 Ay tútu niddán natu Abimelec tu Abraham ka karneru se báka, ay se
niddán na pe ka asassu na nga babbay se lalláki. Ay se na ipatulli kaggína
kammin tu Sara nga atáwa na.
15 Ay se nán tu Abimelec kitu Abraham, “Lusà ku ngámin idi nga
masingan mu. Magyán ka ngala kiya piyám pagyanán,” nán na.
16 Ay nán na pe kitu Sara, “Niddán ku ya wagi mu ka maríbu wa pinaláta
nga pirà. Túyán ya bátug pangappiya ku, ta senu mammuwán daya
ngámin na kabbulun nu nga áwan mu kinuwa nga nadakè. Ay ammuwán
da ngámin pe nga nagkakappiya tada ngámin nin,” nán na.
17 Ay tútu nagkarárag tu Abraham ke Dios. Ay díkod impoli ne Dios tu
Abimelec se tu atáwa na se datu asassu na nga babbay, ta senu makapagan-
anà da kammin.
18 Ata akkan kuma pagan-anaan ne Dios ngámin da babbay nga
akkobung tu Abimelec nu akkan na nepatulli tu Sara nga atáwa tu
Abraham.

21

Tu nekeanà tu Isaac

1 Ay e APU, ay nepassingan na kurug ya kinamáru na kitu Sara, ay se
tinungpál na tu nekari na.

* **20:7 20:7** Ya profeta ay ittu ya agkakagiyán ne Apu Dios kadaya pekagi na kadaya tolay.

2 Ata oray nu làlakay yin tu Abraham se bàbakat tu Sara ngin, ay kurug
ga nabùsit se nagan-anà ka isa nga laláki kitu oras sa kinagi ne Apu Dios
kitu Abraham.*
3 Ay Isaac† ya nepangágan natu Abraham kitu an-anà da.
4 Ay kane walu ngalgaw natu an-anà, ay kinúgit natu Abraham, áta ittu
lugud tun tu bílin ne Dios kaggína.
5 Kitu nekeanà natu Isaac, ay magatut tu dagun natu Abraham min.
6 Ay nán tu Sara, "Niddán nà e Apu Dios ka paganggammán ku. Ay oray
nu inna nga makadámag nga nabùsit tà, ay mepaganggam da pe kiyà.
7 Ata inna pe ya mangipapáti nga magan-anà à kammala ta! Ngamay
oray làlakay ye Abraham min, ay tura ngà kurug ga nakapagan-anà
pikam," nán na.
8 Ay ummabay tu Isaac kin. Ay díkod pinísu da pe yin. Ay kitu namísu
da kaggína, ay namadumag nagsay-am tu Abraham.

Tu nammatálaw da kade Hagar nga magina

9 Ay kitu isa ngalgaw, ay nasingan tu Sara tu pútut tu Abraham kitu
Hagar nga iEgipto nga ag-agbán na nge Isaac nga an-anà na.
10 Ay tútu nán tu Sara kitu Abraham, "Pataláwam ya asassu kiyán se
iya an-anà na. Ta akkan mabalin na mepangtáwid kadaya kuw-kuwám ya
an-anà na ke Isaac nga an-anà ku," nán na.
11 Magpannakit pànang tu Abraham ta pútut na mà lugud pe tu Ismael.
12 Ngamay nán ne Dios kitu Abraham, "Akkan ka magpannakit gapu kiya
an-anà se ya ina na nga asassum. Nu nágan naya piyán ne Sara, ay ittu ya
kuwaan mu, ta ngámin daya gakagaka mu ay e Isaac ya paggayatán da.
13 Ay iya an-anà naya asassu mu wa babay, ay pagbalinan ku ka adu tutu
wala daya gakagaka na nga magbalin da ka isa nga nasiyon pe. Kuwaan
ku yán gapu ta pútut mu lugud pe," nán na.
14 Ay díkod kane kaláwa, ay gummabi nga bumángun tu Abraham.
Nangalà ka sinápay se danum se na idde kitu Hagar. Ay se na pe nepàbay
tu an-anà se nada papannan nin. Nawe da nga magina se da nga nagal-
aliwagwag kitu ir-ir-er ka Beerseba.
15 Ay kane mammin tu danum da, ay nelídum na tu an-anà kitu isa nga
kaykayu.
16 Ay se yala nawe nagtutúgaw kitu ad-adayyu. Annung na dalotán ka
bútug tu kadayyu na. Ta nán na kitu uray na, "Akkan ku piyán sinnan
ya pannakatay naya an-anà ku," nán na. Kaggína nga magtutúgaw, ay
sumángit tu an-anà.‡
17 Ay nagìna ne Dios tu an-anà. Ay díkod uwad anghel ne Dios nga atán
ka lángit nga kinumraw kitu Hagar. Ay nán na, "Nágan naya pakariribuán
mu, Hagar? Akkan ka malídug. Ata nagìna ne Dios ya sangit naya an-anà.
18 Ara, mawem arikúpan se anannayan ya an-anà. Ta daya pútupútut
na, ay pagbalinan kuda ka isa nga abay nga nasiyon," nán na.
19 Ay se la nepassingan ne Dios kaggína tu bubun. Nawe kitu bubun se
na pannuwan ka danum tu agdanumán na nga lálat. Ay se na pe penuman
tu an-anà.

---

* **21:2 21:2** Nekari ne Apu Dios ka 17:21 nga magan-anà nge Sara nu malpás ya isa nga dagun, ay ittu idi yin ya kàwa natun. † **21:3 21:3** Ya sarut na ya Isaac ay "nakagalà." ‡ **21:16 21:16** Nán daya duddúma nga sumángit pe tu ina na.

20 Ay tinag-tagasinnán ne Dios tu an-anà. Ummabay kitu ir-ir-er ka
Paran. Ay lummaing pe nga magusár ki bútug.
21 Ay se la pinagsápul tu ina na ka Egipto ka atáwa na.

Tu nagturátu de Abraham se Abimelec

22 Ay kitun kam ma al-algaw, ay nawe tu ári Abimelec se tu Ficol nga
ap-apu datu suldádu natu ári kitu giyán Abraham. Ay nán da kaggína,
"Ammu mi nga bul-bulunan naka peyapeyang nge Dios ki oray inna ya
kuwaam.
23 Ay ikari mu mán tutu wala kiyà ki àráng ne Dios, nga akkan nà kas-
kasbaan se daya pútupútut ku se daya gakagaka ku. Namáru wà kikaw,
ay ummán ka din pe kiyà. Ay akkan mu din pe pagdudoray ya íli nga
nagkawiliyám," nán na.
24 Ay tútu nán natu Abraham kaggína, "Ò, isipatà nga kuwaan yán," nán
na.
25 Ay tútu neríri pe natu Abraham kitu Abimelec tu isa nga bubun na
nga simpal datu asassu tu Abimelec.
26 May nán tu Abimelec, "Akkan ku am-ammu nu iinna ya nangwa kiyán.
Apakagìnà ala yán kídi kammin kane kagiyam kiyà. Awan mu mà kinagi
kiyà kitun," nán na.
27 Ay díkod nangidde tu Abraham kitu Abimelec ka kar-karneru se bak-
báka, ay se da nagturátu wa duwa.
28 Nangisibna tu Abraham ka pittu nga babbay ya urbun karneru kadatu
karneru na.
29 Ay tútu nán natu Abimelec kitu Abraham, "Nágan naya piyám kagiyan
kiyán? Turám nesibna ya pittu wa urbun karneru nga pabeg babbay?"
nán na.
30 Ay nán tu Abraham kitu Abimelec, "Alà mu dedi nga babbay nga
urbun karneru, ta ittu daya pakammuwán nga iyà ya nagkorob kitu
bubun," nán na.
31 Ay díkod tun na giyán, ay nengágan da ka Beerseba,§ ta kitúni ya
nagsipataán da nga duwa.
32 Ay kane mabalin da magkinnari ka Beerseba, ay nagulli da pe yin ka
Filistia de Abimelec se tu Ficol nga ap-apu datu suldádu natu ári.
33 Ay tu Abraham, ay nangimúla ka isa nga káyu wa tamáris ka Beerseba.
Ay nagday-dáyaw kitúni ke APU nga atán peyapeyang.
34 Ay nabà-bayág pikam tu Abraham nga nepagíli ka íli Filistia.

22

Tu agpebasu ne APU Dios ke Abraham ke Isaac

1 Akkan nabayág, ay inumbet tu agtisting ne Dios kitu Abraham. Ay
kinumraw kaggína nga nán na, "Abraham!" nán na. Ay, "Inna tun, Apu?"
nán tu Abraham.
2 Ay tútu nán ne Apu Dios kaggína, "Alà mu we Isaac, nga sissa nga an-
anà mu nga pà-pàgam. Ay se ka mawe ka Moria, ay se mu la sìdúgan na
idátun kiyà kiya bantay nga itùgud ku kikaw," nán na.
3 Ay díkod kane kaláwa, ay gummabi tu Abraham ma ginumniya.
Nanaltág ka káyu wa pagupu na kitu angngibasu na kitu an-anà na. Ay se

§ **21:31 21:31** Ya sarut naya Beerseba ay giyán na nagsipataán, onu pittu nga bubun.

yala nga nagtakay kitu asnu na, ay se yala nagrabbuwát ta kabulun na tu
Isaac se datu duwa nga asassu na. Ay se da mawe yin kitu giyán na kinagi
ne Apu Dios.
4 Ay kane mekàlu walgaw da ngin kitu dálen, ay se yala nga nalágib tu
Abraham tu giyán na nán ne Apu Dios.
5 Ay nán tu Abraham kadatu asassu na, “Magyán kayu wala kídi, ay
sinnan nu ya asnu ta mawe kami se iya an-anà ku kannán na magdáyaw
ke Apu Dios, ay se kami yala nga umbet kammin nu mabalin kami,” nán
na.
6 Ay díkod inalà tu Abraham tu káyu se na ipabugtung kitu Isaac. Inalà
na pe tu palsing da, se itu ippapatay na nga lansíta. Ay se da nawe nga
duwa.
7 Ngamay nán tu Isaac kitu Abraham ma ama na, “Ama!” nán na. Ay
“Inna tun, ugu?” nán tu Abraham. Ay, “Atán palsing ta se káyu ta, ngamay
wà giyán naya urbun karneru wa pagbasu ta?” nán tu Isaac.
8 Ngamay, “E Dios kampela ngin nin ya makakaammu kiyán,” nán tu
Abraham. Ay netul-túluy da tu agdal-dalen da.
9 Ay dummatang da kitu giyán na kinagi ne Dios. Ay díkod nangwa tu
Abraham kitu annìdúgán na ka pagbasu na. Ay nippáy na pe yin tu káyu.
Ay se na nga pingílan tu Isaac se na nga ippáy kitu útun datu káyu wa
nippáy na kitu útun natu agbasuwán na kinuwa na.
10 Ay se na la alà tu lansíta na ngin ta patayan na kuma tu an-anà na
ngin.
11 Ngamay uwad anghel ne APU nga kinumraw kaggína ka lángit nga
nán na, “Abraham! Abraham!” nán na. Ay, “Inna tun, Apu?” nán na.
12 Ay nán natu anghel, “Di mu! Akkam an-anuwan ya an-anà mu. Ammù
in na kurug ga e Dios ya kur-kurugan mu, áta oray ya sissa nga an-anà
mu, ay akkam itagàna kaggína,” nán na.
13 Ay se yala neapág tu Abraham tu mata na, ay nasingan na tu isa nga
toru karneru wa nasipután tu sàgud na kitu karìmannán. Ay ittu tu inalà
na ka sinìdug na nga pinagbasu na ke Apu Dios nga nepatáli na kitu an-anà
na.
14 Ay tútu nepangágan tu Abraham tun na giyán ka “E APU ya
mangidde”. Ay oray kadedi yin na al-algaw nán da tolay ya “Mangidde
ye APU kiya bantay na.”
15 Ay kinumraw manin tu anghel ne Dios kitu Abraham
16 nga nán na, “Nán ne APU ‘Magsipata ngà kampela ngin nin gapu kiyán
na kinuwám, nga akkan mu netagàna kiyà ya sissa nga an-anà mu.
17 Ay ya kuwaan ku, ay paganggamman taka pà-pànang. Paaduwan ku
tutu wala daya gakagaka mu, ta senu ummán kiya kaadu daya bittuwan
ya katabbun da, onu ummán kiya kaadu daya ginat kiya kapanágan ya
kaadu da. Ay sengán kuda pe, ta senu abákan da daya kalínga da, ay
aggída ngin ya mangituráy kadaya il-íli da.
18 Ay gapu kaggída, ay mapaanggam ngámin daya umíli kid kalawagán.
Kuwaan ku yán, áta nekurug nà,’ nán ne Apu Dios,” nán natu anghel.
19 Ay díkod nagulli de Abraham min kitu giyán datu asassu na nga
pinanáwan da. Ay nawe da ngámin nin ka Beerseba. Ay nagyán da kitúni
yin.

Datu gakagaka tu Nahor

20 Akkan nabayág nanggayát kitun, uwad nangagi kitu Abraham nga
adu annánà tu Milca se tu Nahor ra wagi na nga laláki.
21 Tu dedi datu pútut na nga lalláki: Tu manákam ay tu Uz, se la tu Buz,
se la tu Kemuel nga ama tu Aram,
22 se la tu Kesed, tu Hazo, tu Pildas, tu Jidlaf, se tu Betuel.
23 Tu Betuel tu ama tu Rebecca. Dayán na walu, ay aggída datu annánà
tu Milca se tu Nahor nga wagi tu Abraham.
24 Ay tu Reuma nga nekàduwa tu Nahor, ay atán appát annánà na nga
pabeg lalláki. Tu Teba, tu Gaham, tu Tahas, se tu Maaca.

23

Tu nekatay tu Sara

1 Tu Sara ay magatut se duwa púlu se pittu dagun na se la natay.
2 Natay ka Kiriatarba (Hebron kam yán), ka íli Canaan. Ay díkod
nagmanakit tu Abraham.
3 Kitu aggiinnatay da, ay nagtálaw tu Abraham kitu giyán tu innát, ay
se na nán kadatu Heteo,
4 “Agtangeli yà kadakayu, ay se mepag-agyán nà ala kadakayu kanedi.
Ay túya masápul ku ya pangitamnán ku ki minatay ku. Túya gumátang
ngà kuma ka lusà nu,” nán na.
5 Ay tútu nán datu Heteo kitu Abraham,
6 “Apu, gìnán dakami. Ikaw ay ibíláng mi ka nga naturáy nga nadiosán.
Túya kagiyan mi kikaw nga itaman mu wala ya minatay mu kiya kapíyán
na agtamnán mi. Awan ya mangitagàna kadakami kadaya agtamnán mi
kikaw ka pangitamnán mu ki minatay mu,” nán da.
7 Ay tútu nagukkab tu Abraham kitu àráng ngámin datu Heteo nga ittu
datu umíli kitúni.
8-9 Ay se na nán kaggída, “Ay nu ipalúbus nu lugud da itaman ku ya
minatay ku kanedi, ay piyán ku kuma tu liyáng ka Macpela nga atán
kitu lusà ne Efron. Atán kitu tapungtu natu lusà. Amomanán nu mán ta
iláku na kuma kiyà. Gatángan ku kaggína ki kustu nga banor na. Dakayu
ya bátug sistígù kiya anggátang ku kaggína kiyán na pangitamnán ku ki
minatay ku,” nán na.
10 Ay kitun kam nga oras ay atán tu Efron na mepagtutúgaw kadatu páda
na nga Heteo. Ay tútu sinungbátan tu Efron tu Abraham. Ay maggigìna
ngámin datu Heteo nga atán kitúni, datu inumbet kampela ngin kitúni íli.
11 Ay nán tu Efron, “Akkan, Apu. Akkan ku iláku kikaw. Kurug idi nga
nán ku. Iddè ala kikaw ya lusà ku se itu liyáng kitúni. Kiya aggigìna
ngámin dedi nga tolay yi, kagiyan ku nga idde ku wala kikaw tu lusà ku.
Itaman mu la ya minatay mu kitúni,” nán na kitu Abraham.
12 Ay tútu nagukkab tu Abraham ki àráng ngámin datu umíli.
13 Ay se na nán kitu Efron, “Ay gìnán nà pe, gane,” nán na. “Bayádan
ku kikaw ya lusà. Alà mu kuma agpà ya pagbáyad ku ki lusà mu, ta senu
metaman ku ya minatay ku kitúni,” nán tu Abraham. Ay gigìnán datu
umíli nga uwad kitúni tun na kinagi tu Abraham.
14 Ay nán lugud pe yin tu Efron kitu Abraham,
15 “Apu, gìnán nà pe. Oray appát gatut ta pinaláta nga silber ngala lugud
ya pangbanor ku kiya lusà ku. Ay manu mà pe la yán kadàtada ta? Alà
mu kurug gin, ay itaman mu ya minatay mu kitúni,” nán na.

16 Ay tútu nayát pe yin tu Abraham kitu piyán tu Efron. Díkod kinílu
tu Abraham min tu silber ka pagbáyad na kitu Efron. Kinílu na sigun
kitu agkílu datu maglà-láku. Appát gatut ta pinaláta nga pirà tu kinagi ne
Efron ki aggigìna datu Heteo.
17-18 Ay díkod tu lusà tu Efron ka Macpela nga padne lattakán ka Mamre,
ay kuw-kuwa tu Abraham min. Ráman natu lusà tu liyáng se datu ngámin
kay-káyu nga atán kitu sákup natu lusà. Ay datu Heteo kitúni, datu
inumbet kitu íli datu sistígu kitu nangingágan da kitu lusà ka kuw-kuwa
natu Abraham.
19 Ay díkod netaman tu Abraham tu Sara nga atáwa na kitu liyáng
nga atán kitu apanggátang na nga lusà ka Macpela ka padne lattakán ka
Mamre (ka Hebron yán) ka Canaan.
20 Ay díkod tu lusà se tu liyáng nga agtamnán nin nga kuw-kuwa datu
Heteo kitun, ay nengágan nin kitu Abraham.

24

Tu nangngatáwa tu Isaac kitu Rebecca

1 Ay tu Abraham, ay làlakay tutu wala pànang pe yin. Kinalakkán ne
APU ki ngámingámin ki inagbiyág na.
2 Isa ngalgaw, ay nán tu Abraham kitu isa nga asassu na, tu manákam
kaggída ngámin, nga ittu tu makakaammu kadatu ngámin na kuw-kuwa
na, “Ippáy mu mán ya ímam kiya panìgad lappu ku,*
3 ta pagsipataan taka. Isipatám kiyà ki àráng ne APU nga Dios ka lángit
se ngámin kalawagán, nga akkan ka maw-awe kadaya babbalásang ka
Canaan, nu pagsápul mu ya pútut ku ka atáwa na, oray nu nag-agyán nà
kanedi Canaan.
4 May mawe ka kitu ílì kampela ngin kadatu pan-pane ku kammin se
mu pagsápul le Isaac nga pútut ku ka atáwa na,” nán na.
5 Ay nán natu asassu kaggína, “Ay get nu maddi kumíwid ya masmà
ku nga babay kanedi. Alà ku lugud kammin ya pútut mu kannán íli nga
naggayatán mu?” nán na.
6 Ay nán tu Abraham, “Akkan! Akkan mu ippan kammin kannán ya
pútut ku.
7 E APU nga Dios ka lángit, ay paginunnaan na kikaw ya anghel na. Ta
senu makasmà ka kattoni ka atawán ne Isaac nga pútut ku. Ta e Dios kam
tu nagpigsán kiyà kiya balay amà se kitu íli nga neanaán ku. Nagsipata
kiyà nga nán na, ‘Iddè idi nga lusà kadaya pútupútut mu,’ nán na kiyà.
8 Ay nu maddi kumíwid kikaw ya babay nga masmà mu, ay áwan mu
win na básul kiya nesipatám kiyà. Akkan mu la nga iulli kammin kannán
ya pútut ku,” nán na.
9 Ay díkod nippáy tu asassu tu íma na kitu panìgad lappu natu Abraham
nga apu na, se na nesipata nga kuwaan na tu piyán tu Abraham.
10 Ay díkod nangalà tu asassu ka sangapúlu kadatu kámel natu apu
na. Nangalà pe kadatu kuw-kuwa natu apu na kadatu nagbal-baláki nga
napiya nga rigálo. Ay se la nawe ka Mesopotamia ka íli Nahor.

* **24:2 24:2** Ittu idi tu gangay kuwaan da nu magsipata da.

11 Ay kane dumatang kattoni, ay pinagimáng na datu kámel na kitu
adanni kitu bubun nga atán kitu lasi natu íli. Ay gid-gidám pe yin. Ittu tu
oras nga agsasàdu datu babbay.
12 Ay nán na, “APU nga Dios natu apu ku wa Abraham, ipalúbus mu
agpà nga málà ku ya gákat ku kanedi kídi nga algaw. Ay ikarárag ku pe
kikaw nga ipassingam ke Abraham nga apu ku ya áwan kapal-palíyán na
aminyám.
13 Ay atán nà a magsisíkád kiddi adanni ked bubun ni. Ay tagay
maglalbet daya babbalásang da tolay kanedi nga magsàdu.
14 Ipalúbus mu kuma nga ya babay ya pagkunaán ku ka, ‘Uminum ta
mán,’ ay se nà penuman ay se na penumán pikam pe daya kámel, ay
aggína kuma ya píli mu para ke Isaac nga bobonam. Ay ittu yán ya
pakammuwán ku nga nepassingan mu ya áwan kapal-palíyán na aminya
mu kitu apu ku,” nán na.
15-16 Ay oray kitu akun-oni na pikam, ay atán na la ngin tu Rebecca ngin
na sittututun ka amutu nga umbet magsàdu. Tu Rebecca, ay an-anà tu
Betuel nga an-anà tu Milca se tu Nahor nga wagi tu Abraham nga laláki.
Napiya tutu wala, ay se babbalásang pikam pe. Ay akkan pikam pe neallay
ki oray inna nga laláki. Pinnu na tu amutu na ka danum.
17 Ay kane masingan tu asassu tu Rebecca, ay nawe na sinabat, ay se na
nán, “Uminum ta mán,” nán na.
18 Ay nán tu Rebecca, “Ara, apu uminum ka,” nán na. Ay burung na pe
nga mangipasekig kitu amutu na.
19 Ay kane mabalin mamenum kitu asassu, ay nán na manin, “Pagsàdu
ku pe daya kámel mu, ápu, ta senu makenum da ngámin pe,” nán na.
20 Ay díkod nesiyà na la ngin tu danum kitu amutu na kitu lútung nga
agginumán datu kámel. Ay se nada pinagsàdu panda kitu nakenum da
ngámin.
21 Kinas-kasisinnán natu asassu tu Rebecca, ta sinnan na nu nidde ne
APU kaggína ngin tu negákat na kitúni onu akkan pikam.
22 Ay kane mabalin uminum ngámin datu kámel lin, ay inalà natu
asassu datu nakangin-ngína nga sangkilat ta balitù se duwa nga galáng
nga nangína pànang pe se na idde kitu Rebecca,
23 ay se na nán kaggína, “Inna ya makin-an-anà kikaw? Ay mabalin mi
nád se daya kabbulun ku ya magdagus ka balay nu kídi nga gabi?” nán
na.
24 Ay nán tu Rebecca kaggína, “E Betuel ya ama ku. Ukò ku tu Milca nga
atáwa tu Nahor,” nán na.
25 Ay se na nán pe, “Ay adu makkán animál ka balay, se adu dagámi pe.
Ay atán pe kuwartu nga annung nu patudúgán nu gabi,” nán na.
26 Ay tútu nagukkab tu asassu nga nagdáyaw ke APU.
27 Ay nán na, “Maday-dáyaw ka APU nga Dios natu apu ku nga Abraham.
Ta nepassingam ya áwan kapal-palíyán na aminyám se ya kinamárum
kaggína. Ay se neturung nà pe kiya balay daya pan-pane natu apu ku,”
nán na.
28 Ay tu Rebecca, ay nanagtág ga nawe kitu giyán tu ina na se na kinagi
tu ngámin kaggína.
29-30 Ay atán wagi tu Rebecca nga laláki. Laban tu ngágan na. Nagìna
tu Laban tu kinagi tu Rebecca. Ay kane masingan na tu sangkilat se itu
galáng kadatu íma ne Rebecca nga wagi na, ay se na magìna tu kinagi na

nga “Nán natu laláki kiyà” nán na, ay tútu nanagtág nga nawe naningan kitu asassu. Ay dinatang na nga magsisíkád kitu giyán tu bubun. Ay atán pe datu kámel na kitúni.
31 Ay tútu nán tu Laban kitu asassu, “Dadin ka balay, ápu. Ammù nga nebon naka nge APU. Tura ka magsisíkád dala ki lasi? Nakasagána ngin ya kuwartu mu, ay atán pagyanán pe daya kámel mu,” nán na.

32 Ay díkod linumnà kurug tu tolay. Ay tu Laban, ay aggína tu nakammu kadatu kámel na. Niddán nada ka dagámi se nada pe pinenumán. Nagsàdu pe ka pagusesu natu tolay se datu kabbulun na nga lalláki.
33 Ay nakadasár tu panggídám da pe yin. Ngamay nán tu asassu, “Kagiyan ku pikam ya gákat ku se yà ala mangán,” nán na. Tútu nán tu Laban, “Ara lugud, kagiyan mu win,” nán na.

34 Díkod, “Iyà ay asassu nà e Abraham,” nán na.
35 “Kinalakkán pànang ne Apu Dios tu apu ku. Ay díkod bumànáng tutu wala. Niddán ne APU Dios ka adu karneru, se kalding se adu wa báka. Ay adu kámel na pe se asnu na. Niddán na pe ka balitù se pirà se adu pe datu asassu na, babbay se lalláki.
36 Tu Sara nga atáwa na, ay nagan-anà ka isa nga laláki kitu kabàbakat na ngin. Ay nepatáwid naya apù kaggína ya ngámingámin na kuw-kuwa na.
37 Pinagsipata nà ya apù nga akkan nà magsápul ka atawán naya pútut na kadaya babbalásang ka Canaan, oray kattoni ya pag-agyanán na.
38 Piyán na nu umbet tà kanedi ya íli datu apuapu na se giyán daya ngámin na pan-pane na. Kanedi ya piyán na nga pagsapúlán ku ka atawán naya pútut na.
39 Ay sinaludsud ku kaggína, ‘Mapaanna nu maddi kumíwid ya babay kiyà?’ nán ku.
40 Ngamay nán na kiyà nga ‘E APU nga ittu ya sur-surútan ku peyapeyang, ay ibon na ya anghel na nga mamulun kikaw. Sengán naka ki kapannán mu. Mawe ka lugud kadaya pan-pane ku ka íli tu amà ta magsápul ka ka atawán naya bag-bagù.
41 Ay nu atán masmà mu, ay se maddi da pekíwid kikaw, ay áwan mu wa básul lin oray nagsipata ka kiyà,’ nán na.

42 Alalbet tà kídi. Ay kitu giyán tu bubun, ay nagkarárag gà ke APU nga nán ku, ‘APU nga Dios naya apù a Abraham, ipalúbus mu mán ya negákat ku kanedi.
43 Ay ipakammum kiyà oray kídi ya kaatán ku wa magsisíkád kídi adanni ki bubun ni. Ya babay ya umbet nga magsàdu nga ittu ya pagkunaán ku ka, Uminum ta mán kiya sàdu mu,
44 ay se sungbátan nà pe ka, Ara, uminum ka ngala, ay se pagsàdu ku pe daya kámel mu, nán na ay ittu kuma ya pílim, Apu, nga atáwa naya bag-bagu na apù,’ nán ku,” nán na.
45 “Ay kitu akun-onì pikam, ay atán nala kurug ge Rebecca ngin. Sittututun ka amutu na nga umbet kitu bubun na magsàdu. Ay nán ku kaggína kane makasàdu, ‘Uminum ta mán,’ nán ku.
46 Ay nepasekig na nga dágus tu amutu na nga nán na, ‘Ara, uminum. Ay penumán ku pe daya kámel mu,’ nán na. Ay díkod umminum mà. Ay pinenum na pe datu kámel ku.

47 Ay tútu sinaludsud ku kaggína, ‘Makin-an-anà kikaw?’ nán ku. Ay ‘E
Betuel ya ama ku. Ukò ku tu Milca nga atáwa tu Nahor,’ nán na. Díkod
nippáy ku ya arítus ki igung na, se datu galáng kadatu labunugán na.
48 Ay tútu nagukkab bà sè dinay-dáyaw we APU se pinatag ku we APU
nga Dios natu apù a Abraham. Aggína ya nangiturung kiyà kanedi, ta senu
alà ku ya babbalásang nga pan-pane na kam ka atáwa naya pútut na.
49 Ay lugud kídi yin, pangaási nu ta kalakkán nu ya apu ku ta ikagi nu
wala kiyà nu mayát kayu kiya piyán na. Ay nu maddi kayu, ay kagiyan
nu pe kiyà, ta senu ammù ya kuwaan ku,” nán na.

50 Ay summungbát pe yin de Laban se Betuel nga nán da, “Pagayatán ne
APU yán, ay túya akkan kami makaturáy.
51 Atán mà Rebecca kídi yin. Alà nu se kayu la mawe. Aggína ya atawán
naya an-anà natu apu mu, ta ittu mà ya nepakammu ne APU,” nán da.

52 Ay kane magìna natu asassu natu Abraham tu nán da, ay nagukkab
kitu lusà nga nagdáyaw ke APU.
53 Ay díkod nelawannán natu asassu datu iggagaldid nga nàwa ki pirà
se balitù, se bádu se na nidde ngámin kitu Rebecca. Niddán da pe tu wagi
na nga laláki se tu ina na kadatu nabanor nga iggagaldid.

54 Ay se la naggan-gánas tu asassu se datu kabbulun na. Nagkakán da se
naggiínum da. Ay nagidda da pikam pe. Ay kane pagmakát, ay nán datu
asassu kadatu bumalay, “Makipalúbus kami yin, ta magulli kami yin ka
giyán tu apu mi,” nán da.
55 Ay nán natu wagi ne Rebecca se itu ina na, “Magbansi kuma pikam
me Rebecca. Se yala mawe kalpasán naya sangapúlu algaw,” nán da.

56 Ngamay nán tu asassu kaggída, “Pangaási nu ta akkan dà a tàtáan
nin. E APU ya nangipalúbus kiya negákat ku kanedi. Palubúsán dà in na
magulli kitu apù,” nán na.

57 Ay tútu nán da, “Karrawán tada nge Rebecca ta pamutuán tada,” nán
da.
58 Ay díkod inayabán da tu Rebecca se da nán kaggína, “Piyám ya
kumíwid kídi tolay yi?” nán da. Ay “Ò” nán tu Rebecca nga summungbát.

59 Ay tútu pinalubúsán da ngin na kumíwid din tu Rebecca nga wagi da,
se tu magtar-tarakan kaggína kadatu asassu tu Abraham se datu kabbulun
na.
60 Ay pinarbuwát da tu Rebecca nga nán da,

“Wagi,” nán da, “Magan-anà ka kuma ka adu tutu wala.

Ay se daya gakagaka mu, ay abákan da kuma ngámin daya kumalínga
kaggída,” nán da.

61 Ay se da la nagrubbuwát. Nagtakay de Rebecca se datu kabbulun na
nga babbay kadatu kámel. Ay gumun-gunud da kitu asassu. Ay ummán
kiyán tu nakálà natu asassu kitu Rebecca, ay se la nawe yin.

62 Ay tu Isaac, ay nagulli pe yin na gayát ka Beer-lahai-roi. Mag-agyán
ka Negeb.
63 Kitu isa nga gídám, ay nawe kitu ir-ir-er nga magdàdàdà. Ay kane
maglanga, ay pìlát na ngala datu kámel nga umbet kitu giyán na.
64 Ay tu Rebecca, ay nasingan na nge Isaac kane maglanga. Ay díkod
nagdisáag kitu takay na nga kámel.

65 Ay se na sinaludsud kitu asassu, “Inna tu laláki kitúni ir-ir-er nga
mameyag kanedi?” nán na. Ay nán natu asassu, “Nge apu ku nga Isaac,”
nán na. Ay tútu nagladdung se na tàbán tu murang na.†
66 Ay kane magtammu da, ay kinagi natu asassu ke Isaac tu ngámin na
kinuwa na.
67 Ay díkod nippan natu Isaac tu Rebecca kitu báwi natu ina na kitu
kasibbiyág na. Ay nagatáwa da pe yin. Pàgan tu Isaac tu Rebecca. Ay
díkod nearingringa pe yin ne Isaac kitu nekatay natu ina na.

25

Datu duddúma nga pútupútut tu Abraham

1 Ay kane kuwa, ay nangatáwa manin tu Abraham. Ketura ya ngágan
tu inatawán na.
2 Ay datu pútut na kitu Ketura nga pabeg lalláki, ay tu Zimran, tu Jocsan,
tu Medan, tu Midian, tu Isbac, se tu Sua.
3 Tu Jocsan tu ama natu Seba se tu Dedan. Ay datu pútut tu Dedan nga
lalláki, ay tu Assurim, tu Letusim, se tu Leummim.
4 Ay datu pútut tu Midian nga lalláki, ay tu Efa, tu Efer, tu Hanoc, tu
Abida, se tu Eldaa. Ngámin dayán, ay gakagaka tu Ketura da.
5 Ngamay nidde tu Abraham kitu Isaac ngámin datu kuw-kuwa na.
6 Ay kitu kasibbiyág na pikam, ay nginan-nganiyán ne Abraham ngala
datu pútupútut na nga lalláki kadatu Hagar se Ketura. Ay se nada
pinasibna kitu Isaac. Pinapan nada kitu giyán na padne lattakán kaggída.

Tu nekatay tu Abraham

7 Nadatang tu Abraham ya magatut se pittu púlu se limma dagun
8 ay se la nga natay. Làlakay tutu wala kane matay.
9 Ay netaman de Isaac se Ismael la pútupútut na kitu liyáng kitu pínát
ka Macpela nga atán kitu lusà tu Efron nga Heteo, nga pútut tu Zohar
kitun. Atán kitu padne lattakán ka Mamre.
10 Ittu tu lusà a ginátang tu Abraham kadatu Heteo nga nangitamnán
na kitu atáwa na. Ay ittu pe tun tu nangitamnán da kaggína.
11 Ay kane áwan tu Abraham min, ay tinag-tagasinnán ne Apu Dios tu
Isaac nga pútut na. Nagyán tu Isaac ka íli Beer-lahai-roi.

Datu pútupútut tu Ismael

12 Ay tu dedi datu pútupútut tu Ismael la pútut tu Abraham kitu Hagar
nga iEgipto nga asassu tu Sara.
13 Ay datu pútut tu Ismael nga lalláki ay tu dedi ya ngag-ngágan da.
Naggugúnud da sigun kitu nekeanà da: tu Nebayot nga ittu tu manákam
ma pútut tu Ismael. Ay se la tu Kedar se la tu Adbeel, tu Mibsam,
14 tu Misma, tu Duma, se la tu Masa,
15 se la tu Hadad, se la tu Tema, se la tu Jetur, tu Nafis, se la tu Kedema.
16 Tu dayán daya ngag-ngágan datu lalláki nga pútupútut tu Ismael. Ay
ngámin datu il-ileli da se datu nagbabalayán da, ay nengagánan da pe
kadatu ngag-ngágan da. Sangapúlu se duwa nga magtangámalán da, ay
sangapúlu se duwa da nga prinsipe. Isa nga prinsipe ki kada tangámalán.

---

† **24:65 24:65** Tu idi ya gangay kattoni daya babbay nga nagimmuon na meatáwa. Tàbán da tu murang panda kitu aggatáwa da.

17 Dinatang tu Ismael ya magatut se tallu púlu se pittu dagun se la nga
natay.
18 Ay nagyán datu pútupútut tu Ismael manggayát ka Havila panda ka
Sur, panidmáng Egipto nga padne Asiria. Nagpadne lattakán da kadatu
duddúma nga pútupútut Abraham.

Tu nekeanà de Esau se Jacob

19 Ay tu Isaac nga pútut tu Abraham, ay tu dedi datu pútupútut na:
20 Tu Isaac, ay appát púlu dagun na ngin kane atawán na tu Rebecca
nga an-anà tu Betuel nga Arameo nga iPaddan-aram. Tu Rebecca, ay wagi
pe natu Laban nga Arameo pe.
21 Ay gapu ta akkan magan-anà tu Rebecca, ay nekar-karárag tu Isaac ke
APU. Ay sinungbátan ne APU tu karárag na, ay díkod nabùsit tu Rebecca
22 ka síngin. Ay akkan makasinád datu síngin kitu unag na. Ummán da
ka maggabbu. Ay tútu nán na, "Nu APU ya gapu nedi, ay taanna, tura nád
ummán kammin kídi ya kàwaán ku ta?" nán na. Ay tútu nagkarárag ga
nagsaludsud ke APU.
23 Ay nán ne APU kaggína,

"Daya atán kiya unag mu, ay aggída ya paggayatán da duwa nga nasiyon.

Ay magkagúra dayán na duwa nga nasiyon.

Nabílag ya udiyán may manákam. Ay ya manákam, ay aggína ya
magsurbi kiya udiyán na," nán na.
24 Ay kane oras na nga magan-anà, ay nagan-anà ka síngin.
25 Tu nunna nga lummawán, ay dag-daggáng. Ay se nagdùdut pe
ngámin baggi na. Díkod nepangágan da ka Esau.
26 Ay se yala lumawán pe yin tu kasíngin na nga laláki pe. Ay tura na
la im-immán tu túmang tu Esau. Díkod nepangágan da ka Jacob. Annam
púlu dagun tu Isaac kin kane meanà da.

Nesukát tu Esau tu pagrabngán na nga manákam ma an-anà

27 Ay kane umabay da, ay nagbalin tu Esau ka nalaing nga marangnígay
se pàgan na ya sirát. Ngamay tu Jacob, ay nadínang se akkan únáy lumaw-
lawán ki balay da.
28 Pàgan tu Isaac tu Esau, ta pà-pàgan na daya manigáyan na ki sirát.
Ngamay tu Rebecca, ay pàgan na tu Jacob.
29 Isa ngalgaw kane atán tu Jacob ba manglappa ka daggáng nga antà,
ay inumbet tu Esau nga gayát ka sirát. Ay nabisinán tutu wala.
30 Ay tútu nán na kitu Jacob, "Iddán nà mán kiya limpa mu wa dag-
daggáng ta nabisin nà tutu wala," nán na. (Díkod nengágan da pe ka
Edom tu Esau, ta ya daggáng ki aggúni da ay Edom).
31 May nán tu Jacob, "Iddán taka á nu iddem ngámin kiyà daya
pagrabngán mu wa manákam ma an-anà," nán na.
32 Ay nán ne Esau, "Ara ngin á. Matay yà tutu wala ngin ki bisin ku. Ay
nágan sur-surbi naya karbangán ku ta!" nán na.
33 Ay tútu nán ne Jacob, "Ay isipatám pikam a nga iddem kurug kiyà
ya pagrabngám ma manákam," nán na. Nagsipata kurug tu Esau, se na
nepàbág kitu Jacob tu ngámin na pagrabngán na nga manákam ma an-
anà.

34 Díkod niddán natu Jacob tu Esau ka sinápay se kitu limpa na. Nangán
tu Esau se la nawe kammin kane mabalin. Akkan lugud pinagan-anu tu
Esau tu pagrabngán na nga manákam an-anà.

26

Tu Nagyán tu Isaac ka Gerar

1 Nagulát manin kattoni íli Canaan. Nagulát da pe yin kitun, kitu kowad
pikam tu Abraham. Ay nawe tu Isaac ka Gerar kitu giyán tu Abimelec nga
ári datu iFilistia.
2 Ay kitu dálen kaggína mawe, ay nagpassingan ne APU kaggína. Ay nán
na kaggína, “Akkan ka maw-awe ka Egipto. Magyán ka ngala ki giyán na
kagiyan ku kikaw.
3 Ay mepagíli ka kiyán na íli. Bul-bulunan taka, se tag-tagasinnán
taka pe. Ata ipakin-kuwà yán na lusà kikaw se kadaya gakagaka mu.
Tungpálan ku tu kari ku nga nesipatà kitu Abraham nga ama mu.
4 Paaduwan ku daya gakagaka mu, nga ummán ki kaadu daya bittuwan.
Ay ipakin-kuwà kadaya gakagaka mu dedi nga lusà. Ay gapu kadaya gak-
agaka mu, ay mabindisiyonán ngámin daya nas-nasiyon kídi kalawagán.
5 Ata nekurug nà tu Abraham se na kinuwa ngámin tu nepàwà kaggína,
ay se ngámin pe datu lin-lintag ku se bil-bílin ku,” nán na.
6 Díkod nagyán nala tu Isaac ka Gerar.
7 Ay nu saludsúdan datu lalláki kitúni ya panggap kitu atáwa na, ay
“Wagi ku yán,” nán na. Ta mansing mangikagi kaggída nga magatáwa da,
ta get patayan kanu datu tolay kitúni, se da alà tu Rebecca. Ata napiya tu
Rebecca.
8 Ay kane mabà-bayág da kitúni yin, ay nasingan tu Abimelec nga
ári datu iFilistia tu Isaac nga um-umàán na tu Rebecca nga atáwa na.
Nasingan nada kane maglamdaw.
9 Ay tútu pinàrawán tu ári Abimelec tu Isaac, se na nán kaggína,
“Magatáwa kayu gáyám! Tura mu nán nga magwagi kayu?” nán na. Ay
nán tu Isaac kaggína, “Get patayan dà gapu kaggína nán ku nu kagiyan
ku nga magatáwa kami,” nán na.
10 Ay tútu nán tu Abimelec, “Sinnam a ya kinuwám. Nu tura la atán
neallay ki atáwam, di kami mapabásul ngámin, ay ikaw ya gapu na,” nán
na.
11 Ay tútu kinagiyánan natu Abimelec datu tolay kattoni nga nán na,
“Papatay ku oray inna nga tolay ya mangwa ka nadakè kadedi nga
magatáwa,” nán na.
12 Ay nagtálun tu Isaac kitúni yin. Ay kitun kam nga dagun, nakagáni
ka magatut ya kaadu na kitu nemúla na, ta kinalakkán ne APU.
13 Pummiya la nga pummiya tu biyág tu Isaac. Ay díkod nagbalin ka
nabànáng tutu wala.
14 Adu datu karneru na se báka na, ay se adu bobonan na pe. Ay díkod,
asílan datu Filisteo win.
15 Ay díkod datu Filisteo, ay dinarúnán da datu bubun na kinubkobán
datu asassu natu Abraham ma ama na kitu kakowad na.
16 Ay tútu nán tu Abimelec, “Mawe ka ngin. Magtálaw ka ngin kídi íli
mi yin, ta naturáy ka ngin pànang may dakami,” nán na.
17 Ay díkod nagtálaw tu Isaac kitúni. Nawe kitu tanáp ka Gerar. Nangwa
ka báwi na ta magyán nin kitúni.

18 Ay kinubkobán manin tu Isaac datu bubun nga kinuwaán tu ama
na nga Abraham. Ata dinarúnán datu Filisteo da kane matay tu
Abraham. Nengagánan na datu bubun kammin kadatu ngag-ngágan da
nga nepangágan tu ama na nga Abraham kitu kowad na pikam.
19 Ngamay kane magkubkob datu bobonan tu Isaac ka bubun kitu tanáp,
ay nakasmà da ka gabbuwà.
20 Ay datu magpas-pastor ka Gerar, ay sináwad dada. Nán da nga,
"Kuwa mi ya danum kiddi!" Díkod nengágan tu Isaac tun ka Esek,* áta
nakisáwad da kaggína.
21 Nagkorob da manin ka sabáli nga bubun. Nagriríri da manin. Díkod
nengágan tu Isaac tun na bubun ka "Nagsasawdán."
22 Ay díkod, nagalit da manin. Se da manin magkubkob ka bubun. Ay
áwan kam pe nakiríri yin kaggída. Díkod nengágan na tun ka "Rehobot
(naláwa ya sarut na)." Ata nán na, "Niddán nitta nge Apu win ka naláwa
nga pagyanán tada. Ay gumánab tada kanedi yin," nán na.
23 Ay se la manin nawe ka Beerseba.
24 Ay nagpassingan ne Apu kaggína kitu gabi natu nedaddatang na. Ay
nán ne APU kaggína, "Iyà ya Dios natu Abraham nga ama mu. Akkan ka
magansing ta bul-bulunan taka. Bindisiyonán taka se paaduwan ku daya
gakagaka mu, gapu kitu Abraham ma bobonan ku," nán na.
25 Díkod nangwa tu Isaac ka annìdúgán na ka pagbasu na, nga ittu
tu pagday-dayáwan na ke Apu. Ay nepasíkád na pe yin tu báwi na. Ay
nagkorob manin datu bobonan na ka bubun kitúni.

Tu turátu de Isaac se Abimelec

26 Ay kane kuwa isa ngalgaw, inumbet tu ári Abimelec kitu giyán tu
Isaac. Gayát da ka Gerar. Kabulun na de Ahuzzat nga ittu tu agpamutuán
na, se tu Ficol nga apu datu suldádu na.
27 Ay nán ne Isaac kaggída, "Nágan na ya gákat nu, tura kayu inumbet?
Di dà mà a lùsawan? Pinatálaw dà mà ka giyán nu!"
28 Ay nán da, "Melalásin nala nga bul-bulunan naka nge APU. Ay túya
piyán mi ya makiturátu kikaw. Piyán mi nu magkakari tada.
29 Ikarim kadakami nga akkan dakami gubatan. Ata akkan mika inan-
anu. Ay tittu daya napiya pe daya kinuwa mi kikaw. Pinapan mika ngala
nga áwan naan-anuwán. Ay kídi yin, ay kinalakkán naka nge APU," nán
da.
30 Ay díkod nesay-am nada, ay naggiínum da.
31 Ay kane pagmakát, ay summápa da nga bummángun, ay se da
nagsisipata. Ay pinarbuwát tu Isaac da, se da la nawe pe yin. Napiya
datu ur-uray da ngin na nagtutúway.
32 Ay kitun kam nga algaw inumbet datu bobonan natu Isaac nga nán
da kaggína, "Atán danum min tu bubun na kinubkobán mi," nán da.
33 Ay nengágan na tu bubun ka Siba (sipata ya sarut na). Ay díkod tu íli,
ay nengágan da ka Beerseba (bubun na nagsipataán ya sarut na) panda
kadedi yin na al-algaw.

Datu attáwa ne Esau nga pabeg Heteo

* **26:20 26:20** Ya sarut na Esek ay nakisáwad.

34 Ay tu Esau, kane appát púlu dagun na ngin, ay nangatáwa pe yin.
Inatawán na tu Judit, nga an-anà tu Beeri. Ay se na inatawán pe tu Basemat
nga an-anà tu Elon. Ay Heteo dayán.
35 Ay gapu kaggída, ay adu nakariribuán de Isaac se tu Rebecca nga
mannákam tu Esau.

27

Tu namindisiyon tu Isaac kitu Jacob

1 Naglàlakay pànang ngin tu Isaac. Akkan makas-asingan nin kitu
kinalakay na. Isa ngalgaw kirrawán tu Isaac tu Esau, nga manákam ma
pútut na. Ay nán na, "Ugu," nán na. "Nágan na tun," nán tu Esau.
2 "Làlakay yà pànang ngin. Ay akkan ku ammu nu kannungay na ya
katay ku win.
3 Ay tu idi ya pàwa ku kikaw. Alà mu ya bútug mu ta mawe nà
pangnígay ki sirát.
4 Ay se nà ala paglútu kitu namit nga piyán ku tutu wala. Ay nu mabalin
nà a mangán, ay bindisiyonán taka ngin. Ittu yán ya piyán ku wa kuwaam
ki dì pikam katay," nán na.
5 Ay kitu nagamomán tu Isaac se tu Esau, ay atán Rebecca nga nagtal-
talagìna. Díkod kitu likud tu Esau nga nawe ka sirát nga mangnígay, ay
6 nán tu Rebecca kitu an-anà na nga Jacob, "Nagìna ku tu nagamomán
de Esau se ya ama mu.
7 Nán na ama nu ke Esau, 'Pangnígay nà se nà a paglútu kitu namit nga
isida. Ay nu mabalin nà a mangán, ay se taka bindisiyonán ki àráng ne
APU ki dì pikam katay,' nán na.
8 Ay díkod, kuwaam ngámin daya ipàwà kikaw, ugu.
9 Mawe ka mangalà ka duwa nga nalùmag kadatu urbun kalding tada.
Ta maglútu wà kitu namit ta isida nga pà-pàgan tutu wala naya ama mu.
10 Ay se mu la idde ke ama mu, ta senu nu mabalin mangán, ay ikaw ya
bindisiyonán na ki di na pikam katay," nán na.
11 Ngamay nán tu Jacob kitu Rebecca nga ina na, "Ay dinùdut mà nge
Esau, ay iyà ay akkan.
12 Ay get nu immán nà e ama. Ay di ku ummán ka ug-ogan. Ay di ya
agged na lugud agkà ya málà ku nga akkan ya bindisiyon na kiyà," nán
na.
13 May nán tu ina na kaggína, "Iyà ala ya pagdittagán naya ged na kikaw,
ugu. Kuwaan mu wala ya ipàwà kikaw. Ara ngin mawe mangalà in kadatu
urbun kalding," nán na.
14 Ay díkod nawe nangalà, ay se nada idde kitu ina na. Ay linútu natu
Rebecca tu pà-pàgan tu Isaac nga isida.
15 Ay se na inalà tu kapíyán na bádu natu Esau nga manákam an-anà
na, nga nearimán kitu balay, se na nga ipabádu kitu Jacob nga udiyán na
an-anà na.
16 Ay datu lálat datu urbun kalding, ay nippáy na kadatu íma na se kitu
parte bùlaw na nga áwan dùdut
17 ay se na nga idde pe yin kitu Jacob tu linútu na nga misida se itu
sinápay nga kinuwa na.
18 Ay díkod nawe yin kitu giyán tu ama na, ay se na nán, "Ama," nán
na. "Atán nà kiddi," nán na. "Iinka, ugu?" nán tu Isaac.

19 Ay, “E Esau wà ama,” nán pe natu Jacob kitu ama na. “Iyà nge Esau wa
manákam ma an-anà mu. Kinuwà in tu nán mu kiyà. Ye idi yin. Mangán
ka ngin kiya nígay ku. Ay se nà bindisiyonán nu mabalin ka mangán,”
nán na.
20 Ngamay nán natu Isaac kaggína, “Pinaannám, ugu, ta tura ka nakar-
karu?” Ay nán na pe, “Ata nge APU wa Dios mu, ay sinengán nà,” nán
na.
21 Ay díkod nán natu Isaac kitu Jacob, “Umbet ka kídi lugud, ugu, ta senu
mìmán taka, ta senu ammu ku nu ikaw kurug ge Esau onu akkan,” nán
na.
22 Ay díkod umadanni kurug tu Jacob kitu Isaac nga ama na. Inimmán
na, ay se na nán, “Alangáag Jacob ya alangáag mu, may ya ímam ay íma
Esau,” nán na.
23 Ay akkan na kurug nalásin, ta tu íma na, ay ummán kurug kitu íma
Esau nga dinùdut. Díkod binindisiyonán na.
24 Ay nán na, “Ikaw kurug ge Esau nga an-anà ku ta?” nán na. Ay nán
tu Jacob, “Ò, iyà,” nán na.
25 Ay tútu nán tu Isaac kitu Jacob, “Ilbet mu lugud kídi, ugu, ta senu
makakkán nà in ki nígay mu, ay se taka la bindisiyonán,” nán na. Díkod
nilbet tu Jacob kitu giyán na tu kanan na, ay se la nangán. Pinangilbet na
pe ka básin, ay díkod umminum.
26 Ay se nán natu ama na kaggína, “Umbet ka kídi, ugu, se nà umàán,”
nán na.
27 Ay díkod ummadanni, ay se na umàán tu ama na. Ay naláb kurug
natu Isaac tu aláb bádu tu Esau. Díkod binindisiyonán na nga nán na,
“Ya aláb nedi an-anà ku ay tagan tálun nga nabindisiyonán ne APU.
28 Paudanán kuma ne Dios se padam-aggan na ya lusà para kikaw. Ay
paaduwan na kuma ya ápit mu, ta senu adu ammay mu se básim.
29 Surbiyán daka kuma daya nas-nasiyon, ay se ikurug daka din daya tolay.
Ikaw kuma ya mangituráy kadaya induan mu ki wagi mu, se daya
pan-pane na ina mu. Daya magged kikaw, ay magedán da kuma. Ay
se mapaanggam kuma daya mamindisiyon kikaw,” nán na.

Tu bindisiyon tu Isaac kitu Esau

30 Ay kitu babbalin tu Isaac nga namindisiyon kitu Jacob, kitu layun natu
nepappan na ngin, ay atán pe yin tu Esau nga wagi na. Alalbet ta gayát
nangnígay.
31 Naglútu pe kitu pàgan tu ama na nga isida, se na pe yin na ilbet kitu
giyán na. Ay se na nán kaggína, “Bumángun ka ngin, ama. Mangán nin
kídi linútu ku nga nígay ku, ay se nà a bindisiyonán,” nán na.
32 Ay nán natu Isaac kaggína, “Iinka?” nán na. “Iyà nge Esau. Manákam
nga an-anà mu,” nán natu Esau.
33 Ay tútu nagpil-pilpig tutu wala pànang tu Isaac kitu rungat na. Ay
nán na, “Inna lugud tu nangilbet kídi ka linútu wa karni kídi kammin, ay
se ka la inumbet? Ay nangán nà pe, ay sè ala binindisiyonán. Ay kurug
maparabúrán pe,” nán na.
34 Ay kane magìna tu Esau tu kinagi natu ama na, ay summángit tutu
wala pànang. Ay se na nán, “Ay iyà pe, ama! Masápul la bindisiyonán nà
pe!” nán na.

35 Ngamay nán natu Isaac, “Sinábag nà tu wagi mu, ay inalà na ngin tu
bindisiyon nga iddè kuma kikaw. Aggína tu binindisiyonán ku win,” nán
na.
36 Ay nán Esau, “Tu idi yin ya mekàduwa nga nangultit na kiyà! Nunna,
ay ya karbangán ku wa manákam ma an-anà. Inalà na ngin! Ay se la
manin idi. Inalà na manin pe ya bindisiyon ku. Tu nád da nengágan ka
Jacob?” (Ki úni Hebreo, ya kabalikát na ya ngágan Jacob, ay tagge mepáda
ki kabalikát naya úni nga ya sarut na, ay marangngultit). Ay se na manin
nán, “Ay áwan mu la netagirán na bindisiyon para kiyà?”
37 Ay nán tu Isaac kaggína, “Ay nágan na pikam ya iddè kikaw, ugu?
Ay aggína ya mangituráy kadakayu se ngámin daya pan-pane mu, ay
magbalin da ka asassu na. Ay papaadu ku pe ya ápit na nga trígo se
úbás, ta senu adu básí na. Ay nágan pikam ya middè kikaw, ugu?” nán
na.
38 Ay nán manin tu Esau, “Sissa agpà bindisiyon mu ama ta? Bindisiy-
onán nà agpà pe,” nán na. Ay díkod summángit tutu wala pànang manin
tu Esau.
39 Ay tútu nán tu Isaac nga ama na kaggína, “Akkan nadam-ag ya pagmul-
muláan mu, ay akkan pe pànang maud-udanán.
40 Ay magbiyág ka ki ampiláng mu, ay se magbalin ka nga asassu na
wagi mu. Ngamay nu sumúkir ka ngin kaggína, ay akkan naka pe
meturayán nin,” nán na.
41 Ay díkod lùsawan tu Esau tu Jacob gapu kitu inagbindisiyon natu
ama da kaggína. Ay tu Esau kuma tu mabindisiyonán. Ay nán tu Esau
kitu uray na, “Tagay matay ama ngin, se ya agmanakit ku kaggína. Ay
kalpasán nayán, ay patayan ku pe ye Jacob bin na wagi ku,” nán na.
42 Ngamay nammuwán tu Rebecca datun na lam-lamtan tu Esau nga
manákam ma an-anà na. Díkod pinaayabán na tu Jacob, ay se na nán
kaggína, “Pal-palanuwan naka Esau nga patayan, ta ittu ya kearing-ringa
naya uray na.
43 Díkod kuwaan mu ya kagiyan ku kikaw, ugu. Magtálaw ka kídi. Mawe
ka ka Haran ka giyán tu wagi ku nga Laban.
44 Magyán ka pikam kattoni giyán na, panda ki kippà naya angngalùsaw
na wagi mu kikaw.
45 Ay mippà ya lùsaw na nu maligpanán na ngin tu kinuwám kaggína.
Ay se taka la pálà kattoni nu kuwa. Ta lùsawan ku nga maggindán kayu
wa matay ki isa nga algaw,*” nán na.

Tu nagpapan tu Isaac kitu Jacob ka giyán tu Laban

46 Ay se la nán tu Rebecca kitu Isaac, “Awan gánas na biyág ku kídi,
ta molaw wà tutu wala kadaya attáwa ne Esau nga Heteo. Ay nu ra la
mangatáwa pe ye Jacob kadaya babbay ya Heteo, ay napì-piya la nga
matay yà yin,” nán na.

28

1 Ay tútu kirrawán tu Isaac tu Jacob, ay se na bindisiyonán se na binílin
nga nán na, “Akkan ka mangatáwa kadaya babbay kídi Canaan.

* **27:45 27:45** Maggindán da nga matay, ta nu tura la patayan ne Esau nge Jacob, ay atán mangibálat ke Jacob, ay patayan na pe nge Esau.

2 Díkod mawe ka ka Paddan-aram ka giyán de kakay mu wa Betuel.
Ay mangatáwa ka kattoni. Magibabbay ka kadatu annánà ne Laban nga
ulitag mu.
3 Kalakkán naka nge Dios nga katurayán. Ay se na paganában tutu wala
daya pútupútut mu, ta senu magbalin kayu ka adu wa nagbal-baláki nga
nas-nasiyon.
4 Bindisiyonán naka kuma se daya ngámin na pútupútut mu ka ummán
kitu bindisiyon na nidde na kitu kakay mu wa Abraham. Ta senu mepakin-
kuwa kuma kikaw ya lusà a pag-agyanán tada kídi bíláng agtangeli, ta
nepakin-kuwa ne Dios sin kitu kakay mu wa Abraham," nán tu Isaac.
5 Ay tútu pinapan tu Isaac tu Jacob bin. Díkod nawe ka Paddan-aram
kitu giyán de Laban nga an-anà tu Betuel nga Arameo. Tu Laban ay wagi
tu Rebecca nga ina de Jacob se Esau.

Inatawán tu Esau tu An-anà natu Ismael

6 Ay tu Esau, ay nammuwán na nga binindisiyonán tu Isaac tu Jacob se na
papannan ka Paddan-aram, ta senu kitúni ya pangatawán na. Nammuwán
na tu inangbindisiyon tu Isaac kitu Jacob se itu inangbílin na nga nán na,
"Akkan ka mangatáwa kadaya babbay ya iCanaan."
7 Nammuwán na pe nga kinurug natu Jacob tu nán datu ina se ama da
se nawe ka Paddan-aram.
8 Ay kane nammuwán natu Esau nga akkan piyán tu Isaac nga ama da
datu iCanaan na babbay,
9 ay nawe lugud kadatu babbalásang tu Ismael nga an-anà pe tu
Abraham, se la nangatáwa manin. Inatawán na tu Mahalat nga wagi natu
Nebayot nga an-anà natu Ismael.

Tu tagenap ne Jacob ka Betel

10 Nagtálaw tu Jacob ka Beerseba se la nameyag ka Haran.
11 Ay kane magìbattán kitu isa nga giyán, ay nagapár rala kitúni.
Nangalà ala ka batu, nga ittu tu pinagpungán na. Ay se la natúdug gin.
12 Ay kitun na gabi ay tinagimpán na nga atán kanu mà ya isa nga agdán
nga dumatang ka lángit. Ay kitu agdán ay panaba-sábat ta umunè se
umúlug datu anghel ne Dios.
13 Ay e Dios, ay atán kitu ngúdu natu agdán. Ay nán na kanu kitu Jacob,
"Iyà e APU nga Dios de Abraham nga kakay mu se Isaac nga ama mu. Ya
lusà a pagid-iddaán mu ay iddè kikaw se kadaya gakagaka mu.
14 Ay daya gakagaka mu, ay umadu da pe tutu wala nga ummán ki kaadu
naya tápù ki kalawagán. Ay umarà kayu ki ngámin súli na kalawagán. Ay
gapu kikaw se kadaya gakagaka mu ay mabindisiyonán daya ngámin tolay
kídi ya kalawagán.
15 Akkam kal-kaligpanán nga bul-bulunan taka peyapeyang, ay se tag-
tagasinnán taka. Ay pagulliyan taka pe kídi ya giyán. Mepagataatán nà
peyapeyang kikaw. Ay tungpálan ku pe datu nekar-karì kikaw," nán ne
Dios.
16 Ay se la nga nalukág tu Jacob. Ay nán na, "Atán ne Apu kanedi! Akkan
ku la am-ammu," nán na.
17 Ay tutu nagansing nga nán na, "Nakapap-pananssing idi nga giyán.
Ittu idi ya pag-agyanán ne Dios, gane. Ittu kid idi, gane, ya lalangkán na
mawe ka lángit," nán na.

18 Ay díkod nagabi nga bummángun tu Jacob. Ay se na inalà tu
nagpunganán na nga batu, se na nepasíkád, ay se na siniyaán ka denu
tu otun na, ta nasantuwán kaggína tun na giyán.
19 Ay nengágan na tu giyán ka Betel (Balay ne Dios ya sarut na). Ay tu
nunna nga ngágan natun na íli ay Luz.
20-21 Ay se la nagsipata tu Jacob ke APU nga nán na, “Ikaw kurug ya
APU ku se Dios ku, nu bul-bulunan nà kadaya kap-apannán ku se tag-
tagasinnán nà, ta senu atán kanan ku se atán pagkawas ku, ay se nu
makapagulli yà kammin ke ama nga áwan kaan-anuwán.
22 Ay kídi nga giyán na nangipasikádán ku kídi nga batu, ay ittu ya
pagday-dayáwan kikaw nga Dios. Ay se ngámin daya iddem kiyà ay iddè
kammin ya pagkapúlu kikaw,” nán na ke Apu.

29

Tu nedaddatang tu Jacob ka balay de Laban

1 Nagtul-túluy tu Jacob kitu agdal-dalen na. Ay se la nga dumatang kitu
isa nga giyán ka padne lattakán.
2 Ay kane maglang-langa, ay nasingan na ya isa nga bubun ki ir-ir-er.
Ay se na nasingan pe ya tallu bagtu wa karneru nga atán magid-idda kitu
adanni kitu bubun. Ata datun na karneru ay penumán dada kitu danum
kitu bubun. Ay tu takkab natu bubun ay abay pànang nga batu.
3 Ay nu atán ngámin datu ipas-pastor da nga karneru kitúni, ay isùlin
datu magtar-tarakan kadatu karneru tu batu se da penumán datu karneru
da, ay se da manin ìkab tu batu kitu bubun.
4 Ay nán tu Jacob kadatu magtar-tarakan kadatu karneru, “Wà babalay
nu kabbulun?” nán na. Ay “Ka Haran,” nán da.
5 Ay tútu nán na kaggída, “Am-ammu nu we Laban na apúku ne Nahor?”
nán na. Ay “Ò, am-ammu mi,” nán da.
6 Ay nán na manin kaggída, “Ay nabílag da kam, a,” nán na. “Ò, nabì-
bilag da kam. Ye, yán ne Raquel lin na an-anà na nga babay. Ilbet na pe
yin daya karneru da!” nán da. Ata atán pe yin tu Raquel la mameyag kitu
giyán da.
7 Ay nán ne Jacob kaggída, “Ay algaw pànang pikam a. Akkan pikam tu
oras nga angippan nu kadaya ipas-pastor nu. Penuman nu daya karneru
nu se nuda ipastor pikam,” nán na.
8 Ngamay nán da kaggína, “Akkan mida mapenum panda ki akkan mi
akaurnung kaggída ngámin. Ay se mi manin isùlin ya batu wa takkab
naya bubun,” nán da.
9 Kitu akibàbànán na kaggída, ay atán pe yin tu Raquel nga mangiábug
kadatu karneru tu ama na ta aggína lugud tu magpas-pastor.
10 Ay kane masingan natu Jacob tu Raquel nga an-anà tu Laban na wagi
natu ina na, se datu karneru tu Laban, ay nawe na nesùlin tu batu kitu
otun tu bubun, ay se na penumán datu karneru.
11 Ay se na la ummàán tu Raquel ay se la sumángit pànang.
12 Ay se na kinagi kitu Raquel nga induan natu ama na. Kinagi na pe nga
ina na tu Rebecca. Ay tútu nawe nanagtág tu Raquel la nawe nangikagi
kadatu nekagiyán natu Jacob kaggína.

13 Ay kane magìna tu Laban tu mepanggap kitu Jacob, nga amanakan na
kitu wagi na nga babay, ay nawe na sinabat. Ay se na ginàbal la ummàán,
ay se na nippan kitu balay na. Ay díkod nebàbànán natu Jacob ya ngámin
kitu Laban.
14 Ay tútu nán tu Laban kaggína, “Kurug nga magama ta kam,” nán na.
Ay nepagyán tu Jacob kaggína ka tangabúlán.

Tu nagsirbi natu Jacob kitu Laban para kade Raquel se Lea

15 Ay se la nán natu Laban kitu Jacob, “Oray nu amanakan taka, ay
piyán taka suwilduwán kiya aggubra mu para kiyà. Piga ya piyán mu nga
panangdán ku kikaw ta?” nán na.
16 Tu Laban ay atán duwa nga annánà na nga babbay. Tu Lea tu
manákam ay se tu Raquel tu udiyán na.
17 Napiya datu mata tu Lea ngamay napì-piya kammala datu mata tu
Raquel.
18 Ay piyán tu Jacob tu Raquel. Ay tutu nán na kitu Laban, “Magsurbi
yà kikaw ka pittu dagun, nu ipalúbus mu nga atawán ku we Raquel,” nán
na.
19 Ay nán tu Laban, “Napì-piya kurug nu ikaw kammin ya mangatáwa
ke Raquel, ngam daya sabáli nga lalláki. Magyán ka ngin kanedi,” nán tu
Laban kitu Jacob.
20 Ay díkod nagsurbi kurug tu Jacob kitu Laban ka pittu dagun para kitu
Raquel. May ummán ka abibbà ala nga algaw tu pittu dagun gapu kitu
amminya na tutu wala kaggína.
21 Ay se la nán tu Jacob kitu Laban, “Nabalin nin ya pittu dagun. Ay
piyán ku nu magatáwa kami se Raquel lin,” nán na.
22 Ay díkod inayabán natu Laban ngámin datu tolay kitúni, ay se la
magsay-am.
23 Ngamay kane gabi yin, ay tu Lea tu pinappan tu Laban kitu Jacob. Ay
díkod nagallay da.
24 (Ay nekíwid tu Laban tu Zilpa, isa nga asassu na nga babay, kitu Lea
ta senu ittu tu magtag-tagasíngan kaggína.)
25 Ay kane pagmakát tin, ay nasingan tu Jacob nga tu Lea gáyám tu kallay
na kitu gabi. Ay tútu nán na kitu Laban, “Taanna, tura ummán kiyán ya
kinuwám kiyà? E Raquel mà tu atawán ku kitu inagsurbì kikaw! Ay tura
nà kinasaba ngala ta?” nán na.
26 Ay tútu nán tu Laban, “Ngamay akkan ummán kiyán ya gangay
mi kanedi nga giyán. Akkan mi ipaatáwa ya udiyán nu akkan pikam
nangatáwa ya manákam.
27 Idaggám mala ya kabalin naya láwas nga aggaattáwa. Ay se ka la
magsurbi kiyà ka pittu dagun pikam, ay se ku la nga ipaatáwa kikaw
manin ya isa,” nán tu Laban.
28 Ay ittu tun kurug tu kinuwa natu Jacob. Ay kane malpás tu makaláwas
nga say-am, ay nepaatáwa natu Laban tu Raquel kitu Jacob.
29 (Ay nepekíwid ne Laban tu Bilha nga asassu na nga babay kitu Raquel
ka magtag-tagasíngan kaggína.)
30 Ay díkod inlay tu Jacob tu Raquel pe. Ay ab-abay ya amminya natu
Jacob kitu Raquel may kitu Lea. Ay nagsurbi manin tu Jacob kitu Laban
ki unag pittu dagun.

31 Ay kane masingan ne APU nga lùsawan tu Jacob tu Lea, ay aggína tu
pinagan-anà na. May tu Raquel, ay akkan na nga pinagan-anà.
32 Ay nabùsit tu Lea se la nagan-anà ka laláki. Ay nengágan na ka Ruben.
Ata nán na nga, “Nasingan ne Apu ya pannakit ku. Kídi yin, ay piyán nà
in ya atáwà,” nán na.
33 Ay nabùsit manin tu Lea se nagan-anà manin laláki. Ay nán na,
“Niddán nà manin ne APU ka isa nga laláki, ta nasingan na nga akkan
nà pàgan ya atáwà,” nán na. Ay túya gapu na nga nepangágan naya an-
anà ka Simeon.
34 Ay nabùsit manin se la nagan-anà ka laláki manin. Ay nán na, “Kídi
yin ay piyán nà in ya atáwà, ta nagan-anà à in ka tallu wa lalláki,” nán
na. Ay tútu nepangágan na tu an-anà na ka Levi.
35 Ay nabùsit manin se la manin nagan-anà ka laláki. Ay nán na manin,
“Kídi ay dayáwan ku we Apu,” nán na. Ay díkod nepangágan na tu an-anà
ka Juda. Ay panda ke Juda, ay nakusap nagan-anà e Lea.

30

1 Ay díkod gapu ta áwan an-anà tu Raquel, ay magimli kitu wagi na nga
Lea. Ay tútu nán na kitu Jacob, “Iddán nà ka annánà! Nu akkan, ay matay
yà!” nán na.
2 Ay tútu nakarungat tu Jacob kitu Raquel. Ay nán na, “Wayya la nga
iyà ya Dios, nga akkan mamagan-anà kikaw!” nán na.
3 Ay tútu nán natu Raquel kitu Jacob, “Atán ne Bilha kiyán nga magtar-
tarakan kiyà. Allayam ta senu makapagan-anà para kiyà. Ta senu atán
an-anà ku pe gapu kaggína,” nán na.
4 Díkod nidde na kurug tu Bilha nga maragtarakan kaggína nga atawán
tu Jacob. Ay inlay natu Jacob tu Bilha.
5 Ay díkod nabùsit se la nagan-anà ka laláki.
6 Ay nán tu Raquel, “Nidde ne Dios kiyà ya pagrabngán ku. Ginìna na ya
karárag ku, ay se nà a niddán ka an-anà ku nga laláki,” nán na. Ay díkod
nepangágan na tu an-anà ka Dan.
7 Nabùsit manin tu Bilha nga magtar-tarakan kitu Raquel. Ay nagan-anà
manin ka laláki.
8 Ay nán tu Raquel, “Makipásipásil là kiya wagi ku, ay atán nà in na
mangábà,” nán na. Ay díkod nepangágan na tu an-anà ka Naftali.
9 Ay kane nammuwán tu Lea nga akkan makapagan-anà in, ay
nepaatáwa na kitu Jacob tu Zilpa nga magtar-tarakan kaggína.
10 Ay nabùsit tu Zilpa ay se la pe magan-anà ka laláki.
11 Ay nán Lea, “Nagásat tà,” nán na. Díkod nepangágan na tu an-anà
ka Gad.
12 Nagan-anà manin tu Zilpa nga asassu ne Lea ka laláki.
13 Ay nán tu Lea, “Magang-anggam mà. Ata nán daya babbay nga
nagásat tà,” nán na. Díkod nepangágan na tu an-anà ka Aser.
14 Ay kitu aggagáni yin ay nawe tu Ruben kitu tal-tálun. Ay nakasmà ka
adu wa mandrigoras,* ay se na nilbet kitu Lea nga ina na. Ay se la nán tu
Raquel kitu Lea, “Iddán nà mán agpà kadatu mandrigoras nga nilbet natu
an-anà mu,” nán na.

---

* **30:14 30:14** Ya mandrigoras nga nán na kídi, ay isa nga baláki múla nga magbúnga ka ummán ka kamaít nga ngila. Ay nán da kitun nga pangpabílag kanu idi ki rìna naya laláki.

15 May nán tu Lea kaggína, “Pinagasissaán mu win ya atáwa ta. Ay kídi
yin ay piyán mu manin alà daya mandrigoras na an-anà ku!” nán na. Ay
túta nán tu Raquel, “Nu iddán nà kadaya mandrigoras na an-anà mu, ay
peallayan ku we Jacob kikaw daddán gabi,” nán na.
16 Ay díkod kane umbet tu Jacob ba gayát ka tálun, ay sinabat tu Lea
nga nán na, “Masápul la magidda ka ka balay daddán gabi, ta inabángan
taka ka mandrigoras nga inalakkán na an-anà ku,” nán na. Díkod inlay
na kitun na gabi.
17 Ay ginìna ne Dios tu Lea. Ay nabùsit se nagan-anà ka laláki. Ittu tun
tu mekalimma nga an-anà da se tu Jacob.
18 Ay nán tu Lea, “Tinangdánan nà e Dios ta niddè tu magtar-tarakan
kiyà kitu atáwà,” nán na. Díkod nepangágan na tu an-anà ka Isacar.
19 Ay nabùsit manin tu Lea se manin nagan-anà ka laláki. Tu idi ya
mekannam nga an-anà da se tu Jacob.
20 Ay nán na manin, “Arig niddán nà manin ne Dios ka tádug ku. Kídi
yin kobungan nà ya atáwà in, ta annam da annánà mi yin,” nán na. Ay
díkod nepangágan na tu an-anà na ka Zebulun.
21 Ay se la nagan-anà ka isa nga babay. Nepangágan na ka Dina.

22 Ay se la nga kinalakkán ne Dios nge Raquel. Ginìna na tu karárag na,
ay se na pagan-anaan.
23 Nabùsit se la nagan-anà ka laláki. Ay nán na, “Nippà ne Dios sin ya
keap-appattán ku,” nán na.
24 Ay díkod nepangágan na tu an-anà na ka Jose. Ay nán na manin,
“Iddán nà kuma ne Dios ka isa pikam ma laláki,” nán na.

Tu nagturátu de Jacob se Laban panggap kitu tangdán ne Jacob

25 Ay kane meanà natu Raquel tu Jose, ay nán natu Jacob kitu Laban,
“Palubúsán nà a mawe yin ka babalay mi,” nán na.
26 “Alà ku daya attáwà, ta neubra ku da mà kikaw, ay alà ku pe daya
annánà ku. Palubúsám da ngámin, ta ammum mà nu wà ummán natu
inaggubrà para kikaw,” nán na.

27 Ay nán pe tu Laban, “Atán pe ya ikagì kikaw. Akkan nà agpà panáwan.
Nammuwán ku ki isa nga mamadtu nga kinalakkán nà e Dios gapu kikaw.
28 Ikagim mala ya piyám ma suwildu, ay ittu yán ya panuwildù kikaw,”
nán na.
29 Ay nán tu Jacob, “Ammum mà kampela ngin nin nu wa ummán naya
inagsurbì kikaw. Ummadu mà daya bákam gapu kiyà.
30 Ata kitu nilalbet ku, ay bittè da pikam. Ay kiddi yin ay umadu da tutu
wala ngin. Ay kinalakkán naka nge Apu kadaya ngámin na kinuw-kuwà.
Ay paanna ngà pe yin? Nungay na pe ya anningan ku kampela ngin nin
kadaya akkobung ku?” nán na.
31 Ay nán manin tu Laban, “Nágan na lugud ya piyám ma iddè kikaw?”
nán na. Ay nán tu Jacob, “Nu ya suwildù, ay akkan nà magadang. May
atán ya palánù nu mayát ka. Itúluy ku wa taràn daya áyam mu.
32 May nu piyám, ay mawe yà sinnan daya karnerum se daya kalding
mu. Ay ngámin daya labáng se buritàtà nga karneru se kalding se daya
ngísit ta urbun karnerum, ay alà kuda ngámin ta ittu dayán daya tangdán
ku.

33 Ay díkod nu umbet mu sinnan daya inalà ku wa tangdán ku, ay se nu
atán masingam ma akkan labáng onu buritàtà a karneru se kalding onu
ngísit ta urbun karneru, ay ‘nagtákaw,’ nán mu kiyà,” na tu Jacob.
34 Ay nán natu Laban, “Napiya yán. Ittu kurug ya kuwaan ta,” nán na.
35 Ngamay kitun na algaw, ay nesibnaán tu Laban datu toru wa kalding
nga gárit se labáng, se datu puunán na kalding nga labáng se datu
buritàtà, se datu ngámin atán pusà se datu ngísit ta urbun karneru, ay
se na ipatarakan kadatu annánà na.
36 Ay se nada nga netálaw kitu adayyu. Tallu walgaw ta dalenan ya
kadayyu da kitu Jacob. Ay se la tinaràǹán tu Jacob datu nabansi kadatu
karneru se kalding natu Laban.
37 Ay ya kinuwa tu Jacob ay nangalà ka nangalug ga pasanga alamo,
almendras se kastano nga káyu. Ay se na kulkul-etán da, ta senu masingan
tu pusà kitu pasanga.
38 Ay se na ippáy datun na pasanga kitu panin àráng datu karneru se
kalding nu uminum da kitu agginumán da. Ata ittu tu agdadákay datu
animál nu mawe da uminum.
39 Ay díkod nu magdadákay da, ay umàráng da kadatu pasanga. Ay
díkod labáng onu gárit onu buritàtà daya urbun datun na karneru se
kalding.
40 Ay díkod neamung natu Jacob datu urbun kadatu kuwa na. Ay se na
manin pe nga nesibna datu babbay ya karneru se kalding kadatu toru.
Ay se na nepadakay datu babbay kadatu ngísit toru se datu gárit. Díkod
ummadu datu karneru se kalding natu Jacob. Naggayát da kam kadatu
karneru se kalding natu Laban.
41 Ay nu magdakay datu nabílag kadatu karneru se kalding, ay ipasíkád
tu Jacob tu pasanga kitu lútung da, kitu panin àráng da ta senu magdakay
da kitu giyán datu pasanga.
42 Ngamay nu datu nakapsut datu magdadákay, ay akkan na nga ippáy
datu pas-pasanga. Díkod datu nakapsut, ay kuwa tu Laban da, ay datu
nabílag ay kuwa tu Jacob da.
43 Díkod gapu kitun na kinuwa na, ay bumànáng tutu wala tu Jacob.
Adu tutu wala datu karneru se kalding na, se kámel na se asnu na. Ay adu
pe datu asassu na nga lalláki se babbay.

31

Pinanáwan tu Jacob tu Laban

1 Ay nagìna natu Jacob nga nán datu pútupútut tu Laban nga lalláki,
“Nálà ne Jacob ngámin na kuw-kuwa ne ama. Ay ngámin na bànáng na,
ay gayát da ngámin kiya kuw-kuwa ama,” nán da.
2 Ay nàmud pe tu Jacob nga tare yin tu uray tu Laban kaggína. Akkan
nin na ummán kitun.
3 Ay se la nán ne APU kitu Jacob, “Magulli ka ngin kitu íli natu ama mu,
se kitu giyán datu pan-panem. Abul-bulunan taka,” nán na.
4 Díkod pinàrawán natu Jacob tu Raquel se tu Lea kitu giyán na. Atán
kitu ir-ir-er nga mangipastor kadatu karneru na.
5 Ay nán na kaggída, “Nàmud ku nga naulis sin ya amminya naya ama
nu kiyà. Akkan nin na ummán kitun. Ngamay ya Dios natu ama ku, ay
bul-bulunan nà peyang.

6 Ammu nu mà nga nippáy ku ya kabailán ku nga nagsurbi kiya ama
nu.
7 May kul-kultit nà mà. Naminsangapúlu na nga inulis ya suwildù. Yán
nala ya annágid na kiyà ya akkan na màwa, áta akkan ipalúbus ne Dios.
8 Sesengán nà e Dios. Túya nu nán na nga datu nasul-sulpangngán
datu bátug tangdán ku, ay magan-anà daya ngámin kalding ka nasul-
sulpangngán. Ay nu nán na nga datu labáng datu tangdán ku, ay magan-
anà daya kalding ka labáng.
9 Ay inalà ne Dios daya áyam naya ama nu, se nada nga iddanán kiyà.
10 Ay kiya tiyampu nga agpadakay daya babbay nga kalding, ay uwad
tagenap ku. Naglangngò à kanu mà, ay se ku la nasingan nga datu ngámin
na toru nga manakay kaggída, ay gárit, labáng se buritàtà da.
11 Ay se yala nga nán naya anghel ne Apu kiyà kitu tagenap ku, 'Jacob,'
nán na. 'Inna tun nán ku!'
12 Ay se na nán 'Sinnam kod. Ngámin datu toru nga manakay kadatu
kalding, ay labáng se nasul-sulpangngán. Ata sikkaammu wà kiya kuk-
kuwaan ne Laban kikaw.
13 Iyà ya Dios ka Betel, kitu giyán na nangipasikádán mu ka batu se mu
siniyaán ka denu, ay se ka la nga nagkari kiyà. Panáwam idi nga íli kiddi
yin, ay se ka magulli lugud din kitu íli nga neanàán mu,' nán natu anghel,"
nán natu Jacob kadatu attáwa na.
14 Ay túta nán de Raquel se Lea kaggína, "Awan mà nengáni ama
kadakami kadaya kuw-kuwa na.
15 Ummán nakami ka akkan na nga pútut. Bíláng neláku nakami yin,
ay se na pe yin na immin na ginastu tu báyad kadakami.
16 Ay ngámin datu inalakkán ne Dios nga kuw-kuwa ne ama nga nidde
na kikaw, ay kuwa mi mà kammala ngin nin se daya annánà mi. Ay díkod,
nu nágan naya ipàwa ne Dios kikaw, ay masápul la ittu ya kuwaan mu,"
nán da kitu Jacob.
17 Díkod nagrubbuwát tin de Jacob. Netakay na datu annánà na se datu
attáwa na kadatu kámel.
18 Ay se na pe ya iturung datu animál na, se datu ngámin na nàluwán
na, se ngámin datu animál na nga inalà na ka Paddan-aram. Ay se da la
nga nagrubbuwát ta mawe kitu giyán tu Isaac nga ama na ka íli Canaan.
19 Ay tu Laban, ay nawe nga mamúkis kadatu karneru na. Ay díkod
nawe tinákaw tu Raquel datu sinan diy-diyos natu ama na.
20 Sinistemaán natu Jacob tu Laban na Arameo. Ata akkan na nepak-
pakammu tu palánu na nga magtálaw.
21 Inalà na ngámin datu kuw-kuwa na. Dummalákit ka wángag Eufrates
se la nga nameyag ka Gilead nga ban-bantay.

Sinìmát tu Laban tu Jacob ka Gilead

22 Ay se dala kagiyan kitu Laban nga nagbarráw tu Jacob kitu mekàlu
wa algaw nanggayát kitu likud da.
23 Túta impal nada. Inayabán na datu pan-pane na se da inumpal. Ay
nasingan dada kitu mekapittu nga algaw kitu ban-bantay kitu Gilead.
24 Ngamay nagpatagenap pe Dios kitu Laban kitu gabi. Ay nán ne Dios
kitu tagenap na, "Sin-sinnam ta áwan mu nga kag-kagiyan nga makaulis
ki palánu ne Jacob," nán na.

25 Ay sinìmát natu Laban tu Jacob. Nagbáwi de Jacob kitu ban-bantay.
Ay tu Laban se datu kabbulun na, ay nagkampu da kitu panidmáng kade
Jacob.
26 Ay nán tu Laban kitu Jacob, “Taanna, tura nà linibátan ta? Nibraw
mu daya annánà nga ummán da ka bálud ki gubát.
27 Tura kayu naglíbát ta? Di takayu kuma nga pinarbuwát ka napiya.
Naggan-gánas tada kuma pikam. Nagkansiyon tada kuma se nagtutukár
tada kuma pikam.
28 Ay gapu ki kinuwa mu, ay akkan ku ngámin naparbuwát daya apúku
ku se daya pútut ku. Akkan kuda naummàán. Sabáli ya inangwa mu.
29 Annung taka kuma nga sagídan. Ngamay ya Dios naya ama mu, ay
inamomanán nà kitu gabi nga nán na, ‘Sin-sinnam ta áwan mu wa kag-
kagiyan na makaulis ki palánu ne Jacob,’ nán na.
30 Nagtálaw ka ta matalekág ka pànang kiya íli nu, may tura mu ngámin
inalà datu sinan diy-diyos ku?” nán na.
31 Ay nán tu Jacob kitu Laban, “Nagbarráw wà a, ta malídug gà. Ata nán
ku nu pilítan mu alà kammin daya pútut mu.
32 Ay nu mepanggap kadaya sinan diy-diyos mu, ay matay ya pakasmàán
mu. Ki àráng dedi ngámin na pan-pane tada, ay itùgud mu la ya atán kiyà
nga kuwám ta alà mu wala,” nán na. Ngamay akkan am-ammu tu Jacob
nga sinákaw tu Raquel datu sinan diy-diyos.
33 Ay díkod nawe tu Laban kitu báwi tu Jacob, ay se la nga kitu báwi
tu Lea, se la kitu báwi datu duwa nga bobonan da nga babbay. Ngamay
áwan na nga nasmà. Lummawán se la nawe kitu báwi tu Raquel.
34 Ay e Raquel, inalà na datu sinan diy-diyos se nada nga nippáy kitu silya
natu kámel na, ay se na nga nagtugawán. Siningan ne Laban ngámin tu
báwi ngamay áwan na nga nasmà kitúni.
35 Ay nán tu Raquel kitu ama na, “Akkan nà lùsawan ama ta akkan
nà makapagsíkád ta magbúlán nà,” nán na. Ay díkod nagsápul lala nge
Laban, ngamay áwan na nga nasmà kadatu sinan diy-diyos.
36 Ay túlu nalùsaw tu Jacob kitu Laban, ay túlu nakisuway kaggína ngin.
Ay nán na, “Nágan naya kinuwà a nadakè ta? Nágan naya nagbasúlán ku
ta, ta tura dà tutu wala nga impal?
37 Nasingan nu ngámin nin daya kuw-kuwa ku, ay wàna pe ya nasmà
nu nga kuw-kuwa nu? Ara, ippáy nu wala kiddi ki pagmar-marngán daya
pan-pane ta, ta senu aggída ya mangikagi nu inna ya atán básul kadàta
nga duwa.
38 Ki unag na duwa púlu dagun na nagpas-pastor ku para kikaw, ay áwan
nala kadatu karneru se kalding mu ya nabùsit ta di nagan-anà. Ay áwan
ku la pe nga inagparti kadatu torum.
39 Ay datu kinnán ulolag, ay binayádan kuda mà pe kikaw. Akkan ku
da la nga linam-át kikaw. Ay ngámin datu natákaw, ay binayádan ku da
ngámin pe. Oray algaw onu gabi tu nekatákaw da.
40 Ay pasuráy bittì ala tu tudúgan ku kitu nagpas-pastor ku. Nu algaw,
ay netur-turad ku wala tu takit tu sínág. Ay nu gabi pe, ay netur-turad ku
la pe tu siyam.
41 Sangapúlu se appát dagun ku nga nagsurbi kikaw gapu kadaya duwa
nga annánà mu, se annam dagun gapu kadaya áyam mu. Ay kadayán na
dagudagun, ay naminsangapúlu mu wa inulis tu suwildù.

42 Ay nu akkan nala nga gapu ke Dios nga Dios natu kakay ku nga
Abraham se Dios tu ama ku nga Isaac, ay mabalin na pinapan dà ala
nga áwan netúgutúgut. Ngamay nasingan ne Dios datu rig-rígát ku, se
nu mapaanna tu inaggubrà ki biyáng mu. Ay tútu kinagiyánan naka kitu
gabi," nán tu Jacob.

Tu nagturátu de Laban se Jacob

43 Ay tútu summungbát tu Laban na nán na kitu Jacob, "Kurug ga daya
babbay ay pútut kuda, se atán pe kalintaggán ku kadaya annánà da. Ay
daya animál pe, ay kuw-kuwa kuda ngámin pe. Ngámin dayán ay kuw-
kuwa kuda ngámin. Ngamay áwan ku wa màwa ngin. Akkan ku wayya
nga magáput pe daya pútut ku se daya apúku ku.
44 Túya masápul la magturátu ta lugud dala ngin na magkatugángan
nga magkappiya ta ngin. Ay se ta nga mangwa ka tagematun ta."
45 Ay díkod, nangalà tu Jacob ka abay batu se na nga ipasíkád.
46 Ay se na nga nán kadatu pan-pane na, "Ara, maggalà kayu ka batu,"
nán na. Ay díkod naggalà da ka batu se da nga binuntun. Ay se da la nga
nagkakán ngámin kitu bíkat natu binuntun na batu.
47 Ay nepangágan tu Laban tun ka Jegar-Sahaduta ki úni da nga Arameo.
Ngamay nepangágan tu Jacob ka Galeed kiya úni nga Hebreo.
48 Ay nán tu Laban, "Idi nga binuntun na batu ya mangipakammu kadàta
nga duwa kiya nagkappiya ta," nán na. Ay tútu nepangágan na pe yin tun
na giyán ka Galeed.
49 Ay nán pikam tu Laban, "E Dios kuma ya magtag-tagasíngan kadàta
nu magadayyu ta ngin," nán na. Ay díkod, nepangágan na pe tu binuntun
na batu ka Mizpa.
50 Ay nán manin tu Laban, "Nu ra mu la nga pagraw-rawtán daya pútut
ku, onu mangatáwa ka manin ka sabáli, oray akkan ku am-ammu, ay lam-
lamtan mu wa e Dios ya magsisíngan kadàta," nán na.
51 Ay se la nga nán tu Laban kitu Jacob, "Sinnam kod idi nga binuntun
na batu se idi nga batu wa nepasíkád kídi nga nagbàtán ta nga duwa.
52 Dedi ay tagematun da nga akkan nà lumíwán kídi nga mawe kiya
giyán mu nga makigubát kikaw. Ay akkan ka pe nga umbet kanedi giyán
ku wi nga makigubát kiyà.
53 Ay E Dios nga Dios tu Abraham se tu Nahor se datu manákam da ya
makakaammu kadàta nga duwa," nán na. Díkod nagsipata tu Jacob ke
Dios nga day-dayáwan tu Isaac nga ama na.
54 Ay se la nga nagbasu tu Jacob ke Dios kitun na bantay, ay se na nga
inayabán datu pan-pane na, se da nga nagkakán. Ay kane mabalin da
mangán, ay nagidda da pikam kitúni nga bantay.
55 Ay kitu láwa natun ay gummabi tu Laban. Nakiparbuwát kadatu
pútut na se datu apúku na. Inummàán nada ngámin se nada nga
nekarárag, ay se la nawe nga nagulli yin ka babalay da.

32

Tu nagpalánu tu Jacob nga mawe maningan kitu Esau

1 Ay díkod nagtul-túluy tu Jacob kitu kapannán na. Ay uwad da nga
anghel ne Dios nga summabat kaggína.

2 Ay kane masingan natu Jacob da, ay nán na, “Ittu idi 'kaw ya kampu
ne Dios!” nán na. Ay díkod, nepangágan na tun na giyán ka Mahanaim.
3 Ay nangibon tu Jacob kadatu tolay na nga maginunna nga mawe kitu
giyán tu Esau nga wagi na nga atán ka íli Seir ka Edom.
4 Binílin nada nga nán na, “Tu idi ya kagiyan nu kitu wagi ku nga Esau:
‘Apu, pekagi ne Jacob nga asassu mu nga panda kídi, ay mepag-agyán nala
ka balay de Laban. May piyán na ngin, ápu, ya magulli kanedi.
5 Atán da báka na, se asnu na, se kalding se karneru na. Ay atán da pe
bobonan na nga lalláki se babbay. Nebon nakami, ta piyán na nga pekagi
kikaw, ápu, nga piyán na ya makikappiya kikaw kanu,’ nán nu,” nán tu
Jacob.
6 Díkod nawe datu nebon. Ay kane magulli da, ay nán da kitu Jacob,
“Naggayát kami ka giyán Esau nga wagi mu. Ay umbet nga sumabat kikaw.
Ay atán da kabbulun na nga appát gatut nga tolay na,” nán da.
7 Ay nagansing pànang se nariribù tu Jacob. Ay díkod pinagkaduwa na
datu tolay na, ay se datu kalding se karneru se datu báka na se datu kámel
na.
8 Ata nán na, “Nu umbet te Esau se na masingan ya isa nga bagtu, ay se
nada nga rapúnan, ay atán pikam daya isa nga bagtu nga annung da ya
magtálaw,” nán na.
9 Ay se la nagkarárag tu Jacob ba nán na, “O Dios nga Dios datu kakay
ku nga Abraham se tu ama ku nga Isaac. O APU, ikaw ya nangagi kiyà nga
magulli yà kiya ilì kampela ngin na giyán pe daya pan-panè. Ay kinagim
pe nga ikaw ya magtagasíngan kiyà, ta senu napiya ya kapàyanán ku.
10 Akkan nà a mekari kiya áwan kapal-palíyán na amminya mu, se
ya kinamárum ma nepassingan mu kiyà nga asassum mala. Ata kitu
inagbàláng ku kitun kídi wángag Jordan, ay tittu ya tàdukud ya ag-agtù.
Ngamay kídi yin ay duwa ngarkuwátan nà in.
11 Pangaásim ta igdù nà kitu wagi ku nga Esau. Magansing ngà kaggína,
ta get nu patayan nakami ngámin se daya annánà se daya ina da.
12 Ngamay kinagim mà kiyà nga napiya ya pagbalinán ku. Ay se
paaduwan mu daya gakagaka ku, nga ummán ki kaadu daya ginat ki
bebay, nga áwan makabíláng kaggída,” nán na.
13 Nagidda da pikam kattoni. Ay kane din algaw, ay nagurnung ka
panaruanggam na kitu wagi na kadatu noray atán kaggína ngin.
14 Nangalà ka duwa gatut ta kalding nga babbay se duwa púlu wa toru,
se duwa gatut ta babbay ya karneru se duwa púlu wa toru,
15 se tallu púlu wa kámel la magpasúsu se datu urbun da, appát púlu
puunán nga báka se sangapúlu wa toru, duwa púlu wa puunán na asnu
se sangapúlu toru.
16 Pinagbabagtu na dedi nga animál se na ikípát kadatu asassu na tu
kada baláki animal. Ay se na nán kaggída, “Ara, munna kayu. Ipurtut
nuda nga magsasarunu may maggaadayyu kayu,” nán na.
17 Ay binílin na tu naginunna, “Ay nu sabtan naka nge Esau nga wagi
ku, ay se na salúdsúdan kikaw nga, ‘Inna ya apu mu, ay se kawà naya
kapannán mu, se makin-kuwa kadedi ya ipur-purtut mu?’ nu nán na,
18 ay nán mu kaggína, ‘Kuwa Jacob nga wagi mu ngámin dedi. Ay idde
na ngámin dedi kikaw, ápu. Atán na sumar-sarunu kadakami,’ nán nu,”
nán tu Jacob.

19 Binílin na pe datu mekàduwa se tu mekàlu se aggída ngámin nga nán
na, “Ittu pe yán ya kagiyan nu ke Esau nu mesabat nu.
20 Ay nán nu pe nga, ‘Ay atán na sumar-sarunu kadakami ye Jacob nga
wagi mu,’ nán nu,” nán tu Jacob kaggída. Ata nán na ki uray na nga,
“Anannayan ku ya wagì kadedi nga panaruanggam ku nga ipainunnà. Ay
se kami la magsingan nin, ay get pakawanan nà kiyán nin,” nán na.
21 Ay díkod pinaginunna na datu asassu na nga pinamulun na kadatun
na panaruanggam na kitu Esau. May nagidda pikam kitu kampu da kitun
na gabi.

Tu nakigbu tu Jacob kitu tolay

22 Kitun kam ma gabi, ay bumángun tu Jacob se na nga alà datu duwa
nga attáwa na, se datu duwa nga magtar-tarakan kadatu attáwa na, se
datu sangapúlu se isa nga annánà na, ay se da nga magbàláng ngin kitu
wángag Jabbok.
23 Ay kane makapagbàláng ngin datu akkobung na, ay nepibta na pe
ngámin nin datu kuw-kuwa na.
24 Ay díkod sissa ngin tu Jacob kitu dammáng. Ay uwad tolay ya inumbet
nakigbu kaggína ka panda kitu danni láwa.
25 May kane akkan maábà natu tolay tu Jacob, ay sinúlung na tu apel
natu Jacob. Ay tútu nalipdu tu Jacob.
26 Ay se la nán tu laláki, “Mawe yà in ta algaw win,” nán na. Ngamay
nán tu Jacob, “Akkan taka papannan nu akkan na pikam bindisiyonán,”
nán na.
27 Ay nán natu tolay kaggína, “Inna ngágan mu ta?” nán na. Ay, “Jacob,”
nán na.
28 Ay nán tu tolay, “Akkan Jacob bin ya ngágan mu, ta panda kídi yin ay
Israel ya ngágan mu win. Ata nakiparáng ka ke Dios se kadaya tolay, ay
nangábà ka,” nán na.
29 Ay tútu sinaludsud tu Jacob ya ngágan natu laláki, nga nán na, “Ay
ikaw, inna ya ngágan mu?” nán na. Ngamay nán natu tolay, “Taanna tura
mu piyán ammuwán ya ngágan ku?” nán na. Ay se na nga bindisiyonán
tu Jacob.
30 Ay díkod nepangágan tu Jacob tun na giyán ka Peniel. Ata nán na,
“Nasingan ku ya murang ne Dios may akkan nà a natay,” nán na.
31 Ay linumtà tu mata ngin kaggína nga nagtálaw ka Peniel nga nagtag-
tagkilay gapu kitu lappu na nga nalipdu.
32 Ay díkod panda kadedi yin na al-algaw, ay áwan kadaya gakagaka
tu Jacob ya mangán ka piskal apel animál, áta ittu tun tu nasúlung kitu
Jacob.

33

Tu nagsingan de Jacob se Esau

1 Ay kane maglanga tu Jacob, ay nasingan na nga atán nin tu Esau nga
umbet. Kabulun na datu appát gatut ta tolay na. Ay díkod inuwár na
datu annánà na kitu Lea se tu Raquel se datu duwa nga bobonan da nga
babbay.
2 Ay pinaginunna na datu duwa nga bobonan da nga babbay se datu
annánà da. Ay se yala tu Lea se datu annánà na. Nepalodi na tu Raquel
se tu Jose.

3 Ay aggína tu naginunna kaggída ngámin. Ay kane umad-adanni kitu
wagi na, ay nagukkab ba naminpittu kitu lusà.
4 Ngamay nanagtág ga summabat te Esau kaggína, se na nga ginàbal, se
na ummàán. Ay se da summángit ta duwa.
5 Ay kane masingan natu Esau datu babbay se datu annánà, ay nán na,
“Indedi kabbulun mu?” nán na. Ay nán tu Jacob, “Tu dedi daya pútupútut
ku nga nidde ne Dios kiyà gapu ki kinamáru na,” nán na.
6 Ay se la umadanni pe datu bobonan da nga babbay se datu annánà da.
Ay nagukkab da ngámin kitu lusà pe.
7 Ay ummán pe tu Lea se datu annánà na. Umadanni da se da nga
nagukkab kitu lusà. Ay se la nga tu Raquel se tu Jose nga magina. Inumbet
da se da nga nagukkab kitu lusà pe.
8 Ay nán tu Esau kitu Jacob, “Ay datu nunna nga nesabat ku? Nágan
naya piyán mu wa kagiyan kadatun?” nán na. Ay nán tu Jacob ba
summungbát, “Panaruanggam ku datun kikaw, ápu. Ta piyán ku ya
makikappiya kikaw,” nán na.
9 Ngamay nán tu Esau, “Adu pe yin daya kuw-kuwà, wagi. Alà mu la
datun nin ka kuwám,” nán na.
10 Ngamay nán tu Jacob, “Akkan. Alà mu kuma datun. Nu kurug ga
pinakawan nà in, ay alà mu agpà datun na panaruanggam ku. Ata kane
masingan ku ya nagganggam mu nga nangáwat kiyà, ay ummán ku pe ka
nasingan ne Dios,” nán na.
11 “Ara kurug gin, alà mu kurug daya panaruanggam ku kikaw. Ta
kinalakkán nà tutu wala nge Dios, ay túya adu daya kuw-kuwà,” nán ne
Jacob nga nepílit. Ay tútu inalà ne Esau da pe yin.
12 Ay se yala nán tu Esau, “Mawe tada lugud din. Ay bulunan taka ngin,”
nán na.
13 Ngamay nán tu Jacob kaggína, “Ara ngin, ápu. Munna kayu wala ta
nonawán se nakapsut dedi annánà in. Ay tagasinnán ku pe daya animál
la atán pasusuwan. Ata nu bur-burungan ta dedi ki isa ngalgaw, ay matay
da kid ngámin ki unaw da.
14 Munna kayu wala ngin, ápu. Umunud kami la, ta an-annungan mi la
ya magdal-dalen. Ipànung mi la ya annalen mi kiya kabailán daya báka
nga magin-inona kadakami, ay se kiya annalen pe dedi annánà. Dàngan
mi kayu la kannán giyán nu ka Seir,” nán na.
15 Ay tútu nán tu Esau, “Pagbansiyan ku lugud daya duddúma nga tolay
ku nga sumeng kikaw,” nán na. Ngamay “Akkan nala tagge yin, ápu. Ya
nán ku kuma ngala ngin ya surútan ta,” nán na.
16 Díkod nagulli yala tu Esau kitun kam nga algaw ka Seir.
17 Ngamay tu Jacob, ay nawe ka Succot. Nagbáwi kattoni se nangwa pe
ka kurál datu animál na. Ay túya gapu na nga nengágan na tun ka Succot.
18 Ay kane kuwa, ay nawe tu Jacob ka íli Sikem ka Canaan kitu naggayát
na ka Mesopotamia. Dumatang da kattoni nga áwan napà-pàyanán. Ay
nagbáwi manin kitu adanni kitu íli.
19 Ay ginátang na tun na lusà a nagbawiyán na kadatu pútupútut natu
Hamor nga ama tu Sikem. Magatut ta pinaláta nga pirà tu pinanggátang
na.
20 Ay se la pe nga nangwa ka pagday-dayáwan na ke Dios. Nengágan na
ka El-Elohe-Israel (Para kiya Dios ne Israel ya sarut na).

34

Tu nanikap da kitu Dina

1 Ay tu Dina nga an-anà natu Lea se tu Jacob, ay nawe naggagáyám
kadatu babbay kitúni íli Canaan.
2 Ay kane masingan tu Sikem nga prinsipe kitúni nga an-anà tu Hamor
nga Heveo ay sinikap na.
3 Ngamay kane kuwa, ay kelugán na kurug pe yin. Piyán na tutu wala
pe yin tu Dina. Ay tútu inan-anannay na.
4 Ay se la nán tu Sikem kitu ama na, "Piyán ku atawán idi nga babay,
ama. Alà mu ka para kiyà," nán na.
5 Nagìna natu Jacob tu nanikap tu Sikem kitu Dina nga pútut na. Datu
annánà na, ay atán da kitu ir-ir-er nga mangipastor kadatu báka da. Díkod
akkan nala pikam nagun-úni tu Jacob panda kitu nelalbet da.
6 Ay tu Hamor nga ama natu Sikem, ay nawe makiamomán kitu Jacob.
7 Ay se la nga inumbet pe yin datu lalláki nga pútupútut natu Jacob
nga gayát ka ir-ir-er. Ay kane mammuwán da tu nàwa, ay nagpannakit
da, ay se nalùsaw da tutu wala. Ata kitu namílit tu Sikem kitu Dina nga
pútut natu Jacob, ay neap-appat na daya iIsrael, áta nadakè tutu wala tuni
kaggída.
8 Ngamay nakiamomán tu Hamor kaggída nga nán na, "Kurug ga
kelugán natu bag-bagu ku nga Sikem ya an-anà nu. Túya pangaási nu
ta pagatawán tada da.
9 Ipalúbus nu kuma ngin na annung mi ya mangatáwa kadakayu, ay
ummán kayu pe, annung nu pe ya mangatáwa kadakami.
10 Mepagyán kayu kadakami. Awan ya mangiagáwa kadakayu kiya
lusà. Magbalay kayu nu ittu, onu maglà-láku kayu. Annung nu pe ya
magtagikuw-kuwa kanedi," nán na.
11 Ay nán pe tu Sikem kitu Jacob ba ama tu Dina, se kadatu wawwági
na nga lalláki, "Ipalúbus nu agpà in ya agngan ku kadakayu. Idde ku
kadakayu oray nágan na ya agngan nu.
12 Ikagi nu wala nu nágan naya piyán nu wa panádug ku, ta idde ku
ngámin. Basta ipalúbus nu wala nga atawán ku we Dina," nán na.
13 Ay datu lalláki nga pútupútut tu Jacob, ay sinungbátan da tu Sikem
se itu ama na nga Hamor. Ngamay tu sungbát da, ay annábag da ngala
kadatu magama gapu lugud kitu nangiap-appat da ke Dina.
14 Ay nán da kaggída, "Akkan mi màwa yán. Akkan mabalin na
ipaatáwa mi ya wagi mi kadaya akkan nagpakúgit. Ata nakap-appat yán
kadakami.
15 Mabalin na mayát kami ki nán nu, nu kuwaan nu ya isa ngala nga
pàwa mi kadakayu. Masápul magpakúgit daya ngámin lalláki kadakayu.
16 Nu kuwaan nu yán, ay annung nu ya mangatáwa kadaya babbalásang
mi, ay se annung mi pe yin ya mangatáwa kadaya babbay nu. Ay díkod
mepagyán kami pe yin kadakayu, ay díkod áwan tada pagdúmán nin.
17 Ngamay nu maddi kayu kiya nán mi nga magpakúgit kayu, ay alà mi
kammin ya wagi mi se kami la nga mawe," nán da.
18 Ay nayát tu Hamor se tu Sikem nga magama kitu piyán datu
magwawági.

19 Ay akkan nin-induwán tu bag-bagu kitu nán da. Ta piyán na kurug ge
Dina nga an-anà tu Jacob. Tu Sikem pe tu ikaliyaw datu ngámin pan-pane
na.
20 Díkod miníting da nga magama ngámin datu lalláki kitu íli nga nán
da,
21 “Dedi nga tolay, ay namáru da kadàtada. Ay túya pagyanan tada
da kanedi yin íli tada ngi. Annung da pe yin ya maglà-láku kanedi, ta
abay mà ya íli para kadàtada ngámin. Annung tada pe yin ya mangatáwa
kadaya babbalásang da, ay se annung da pe yin ya mangatáwa kadaya
babbalásang tada.
22 Ngamay atán masápul la kuwaan tada pikam. Masápul la magpakúgit
daya ngámin na lalláki kadàtada, nga ummán kadaya ngámin lalláki
kaggída. Nu kuwaan tada yán, ay mepagyán se mepagsissa dedi yin na
tolay kadàtada kanedi.
23 Ay nu umannúgut tada ki piyán da, se da nga mepagyán nin kadàtada
kanedi, ay kuwa tada pe yin daya ngámin na kuw-kuwa da se daya ngámin
na áyam da,” nán da.
24 Ay nayát ngámin datu umíli kitu nán datu Hamor nga magama. Ay
díkod nagpakúgit ngámin datu lalláki kitúni nga íli.

Tu nangibálat datu wawwági tu Dina kaggína

25 Ay kitu mekàlu wa algaw kitu sillalanát da pikam kitu nagpakúgit da,
ay nagtagiampiláng tu Simeon se tu Levi nga pútupútut natu Jacob nga
wawwági tu Dina. Ay se da nga nawe kitu íli nga áwan makammu kadatu
umíli kitu palánu da. Ay se da pinatayán ngámin datu lalláki kaggída.
26 Pinatay da pe tu Hamor se tu Sikem nga magama. Ay se da nga inalà
tu Dina se dala nga nagtálaw.
27 Ay datu duddúma nga pútupútut natu Jacob, ay inumbet da kitu íli, se
da nga alakkán datu kuw-kuwa datu tolay. Kinuwa da tun, áta neap-appat
datu umíli tu wagi da nga babay.
28 Inalà da datu báka da, se datu karneru da se kalding da, se datu asnu
da, se datu ngámin na atán kitu íli se datu atán kitu tálun.
29 Inalà da tu ngámin na kuw-kuwa da se datu annánà da, se datu attáwa
da, se ngámin na masingan da kadatu babalay da.
30 May nán tu Jacob kitu Simeon se tu Levi, “Tura dà pe ya iraaráas ta?
Kídi yin ay kalingáan dà daya iCanaan se daya iPerezo. Bittì tada. Ay nu
tura da la nga umbet nga makigubát kadàtada, ay kurug gala a nga matay
tada ngámin, ta adu da,” nán na.
31 Ngamay nán da pe, “May tura da la pe pinagbalin ya wagi mi ka
ummán ka púta ta!” nán da.

35

Tu namindisiyon ne APU Dios ke Jacob ka Betel

1 Ay nán ne Dios kitu Jacob, “Mawe ka magyán ka Betel. Ay mangwa
ka pe kannán ka annìdúgán mu ka pagbasu mu kiyà. Iyà kam tu
nagpassingan kikaw kitu inagtálaw mu ke Esau nga wagi mu,” nán na.
2 Ay díkod nán natu Jacob kadatu akkobung na se datu tolay na, “Ippà
nu ngámin daya sinan diy-diyos nu nga negayát nu ki sabáli nga giyán, se
nu dalusán daya bag-baggi nu, se kayu pe magsukát ka nadalus sa bádu.

3 Ta magalit tada ngin ka Betel. Mangwa ngà kattoni ka pagday-dayáwan
ke Dios, nga ittu ya sinummeng kiyà kitu inagrig-rígát ku. Ay atán
peyapeyang kadatu nap-apannán ku," nán na.
4 Díkod niddánán da kitu Jacob ngámin datu sinan diy-diyos nga negayát
da ka sabáli nga giyán, se datu tatalobang da nga gayát kadatu sinan diy-
diyos. Ay se na nekorob ngámin datun kitu linung tu káyu wa lugo nga
adanni ka Sikem.
5 Ay kitu agdal-dalen da, ay pinagansing ne Dios datu tolay kadatu il-íli
nga liw-liwánan da kaggída. Díkod áwan nangpal kaggída.
6 Ay díkod dummatang tu Jacob se datu ngámin akkobung na se datu
tolay na ka Luz (Betel kam yán), nga atán kam pe ka Canaan.
7 Nangwa kattoni ka pagday-dayáwan na ke Dios. Nepangágan na tu
giyán ka El Betel, áta kattoni tu nagpassingannán ne Dios kaggína kitu
inagtálaw na kitu Esau.
8 Ay natay kattoni tu Debora nga magtar-tarakan kitu Rebecca. Netaman
da kattoni kitu linung natu káyu wa lugo kitu panimbaw Betel. Díkod
nepangágan da tu giyán ka "Lugo wa Agmanakit."
9 Ay díkod ittu idi tu nàwa. Kane maggayát tu Jacob ka Paddan-aram,
ay nagpassingan manin ne Dios kaggína, ay se na binindisiyonán pe.
10 Ay nán ne Dios kaggína nga namindisiyon, "Ya ngágan mu ay Jacob,
ngamay akkan ittu yanin ya ngágan mu, ta Israel ya ngágan mu win," nán
na. Díkod Israel lin tu ngágan na nanggayát kitun.
11 Ay nán ne Dios manin kaggína, "Iyà e Dios nga Mannakabalin.
Magpaadu kayu, ta senu gumánab kayu. Magbalin kayu ka isa nga
nasiyon, ay se ikaw ya paggayatán daya tangabubúlun na nas-nasiyon.
Ikaw pe ya paggayatán daya à-ári daya il-íli.
12 Ay tu lusà a nekarì kitu Abraham, se kitu Isaac ay ipakin-kuwà pe
kikaw se kadaya ngámin na gakagaka mu," nán na.
13 Ay se la pinanáwan ne Dios tu Jacob kitúni nga giyán nga nangamo-
manán na kaggína.
14 Nangipasíkád tu Jacob ka batu kitúni ka tagematun na kitu
nakibàbànán na ke Dios. Ay se na la nga siniyaán ka básí ka dátun na, ay
se na pe siyaán ka denu tu batu, ta senu magbalin ka napatag.
15 Ay nepangágan tu Jacob tun na giyán ka Betel.

Tu nekeanà tu Benjamin se itu nekatay tu Raquel

16 Ay nagrubbuwát da manin de Jacob ba tangabalay ka Betel. Ay ad-
adayyu da pikam ka Efrata ngin, kane umbet pe tu oras tu Raquel la
magan-anà. Ay nasulitán pànang kitu nanggìgìna na.
17 Ay kane palotán nin tu rígát natu anggì-gìna na, ay nán tu
mamalugganà kaggína, "Akkan ka mansing ngin. Laláki manin ya an-anà
mu," nán na.
18 Ngamay natay kammala tu Raquel. Kitu anggassát na, ay nepangágan
na tu an-anà ka Benoni. Ngamay nepangágan natu Jacob ka Benjamin.
19 Netaman da tu Raquel kitu adanni dálen na mawe ka Efrata (ay
Betlehem kam yán na giyán).
20 Nangipasíkád tu Jacob ka batu kitu otun tu lúbù na. Ittu tun tu
tagenatun na kitu lúbù natu Raquel. Atán pikam tun na batu panda kadedi
yin na al-algaw.

21 Netul-túluy da tu nagdal-dalen. Ay kane dumatang da kitu giyán tu
torre Eder, ay nagbáwi da manin kitu giyán na adanni kitúni.
22 Ay kitu kowad da kitúni nga giyán, ay nawe inlay tu Ruben tu Bilha
nga isa kadatu attáwa natu Jacob nga ama na. Ay nammuwán tu Jacob
tun na nàwa.
Sangapúlu se duwa ngámin datu pútupútut natu Jacob nga lalláki.
23 Datu annánà da se tu Lea nga lalláki, ay tu Ruben (aggína tu manákam
ma pútut tu Jacob), tu Simeon, tu Levi, tu Juda, tu Isacar, se tu Zebulun.
24 Datu annánà da se tu Raquel nga lalláki, ay tu Jose se tu Benjamin.
25 Datu annánà da nga lalláki se tu Bilha nga bobonan tu Raquel, ay tu
Dan se tu Naftali.
26 Ay datu annánà tu Jacob se tu Zilpa nga bobonan natu Lea, ay tu Gad
se tu Aser. Tu dayán ngámin datu pútupútut natu Jacob. Neanà da ngámin
ka Mesopotamia.

Tu nekatay tu Isaac

27 Ay nawe tu Jacob ka Mamre nga Kiriatarba kam pe (ay Hebron kam
yán) nga giyán tu Isaac nga ama na. Kattoni pe tu nag-agyanán tu Isaac
se tu Abraham nga magama. Nepagíli da ngala kitúni.
28 Ay magatut se walu púlu tu dagun natu Isaac
29 se la nga natay. Làlakay pànang ngin kane matay. Ay díkod netaman
de Esau se tu Jacob tu Isaac nga ama da.

36

Datu pútupútut tu Esau

1 Tu dedi datu lalláki nga pútupútut tu Esau (nga Edom kam pe).
2 Nangatáwa nge Esau kadatu babbay ka Canaan. Tu dedi datu attáwa
na: Tu Ada nga an-anà natu Elon nga Heteo, tu Oholibama nga an-anà
natu Ana. Tu Ana ay an-anà natu Zibeon nga Heveo.
3 Atáwa natu Esau pe tu Basemat nga wagi natu Nebayot. Pútut tu Ismael
datun na duwa.
4 Tu laláki nga an-anà natu Esau se tu Ada ay tu Elipaz. Ay tu laláki nga
an-anà da se tu Basemat ay tu Ruel.
5 Ay datu lalláki nga annánà da se tu Oholibama, ay tu Jeus, tu Jalam
se tu Kora. Tu dayán datu pútupútut tu Esau nga lalláki nga neanà ka
Canaan.
6 Umadayyu tu Esau kitu Jacob nga wagi na. Inalà na ngámin datu kuw-
kuwa na nga nálà na ka Canaan, se da la nga nagtálaw nga tangabalay.
Inalà na datu báka na, se datu ngámin na animál na.
7 Nagtálaw, áta adu tutu wala ngin datu animál da se tu Jacob. Akkan
da mabalin ya magbulun nin. Ta akkan umanáy yin tu lusà kadatu animál
da nga duwa, áta adu tutu wala ngin.
8 Díkod nawe naggunà tu Esau kitu ban-bantay nga íli ka Seir. (Tu Esau
ay Edom kam).
9 Ay tu dedi datu pútupútut tu Esau wa apuapu datu Edomita. Nagyán
da ngámin kitu ban-bantay nga íli Seir.
10 Tu dedi lugud daya ngag-ngágan datu lalláki nga pútupútut tu Esau.
Tu Elipaz nga an-anà da se tu Ada. Tu Ruel nga an-anà da se tu Basemat.
11 Ay tu Elipaz, ay atán da pe pútupútut na nga lalláki. Tu dedi datu
ngag-ngágan da: tu Teman, tu Omar, tu Zefo se tu Gatam se tu Kenaz.

12 Ay atán pe isa nga laláki nga pútut natu Elipaz kitu Timna nga kàduwa
nga atáwa na. Amalek ya ngágan na. Tu dayán datu pútupútut tu Esau
kitu Ada.
13 Tu dedi datu lalláki nga pútupútut tu Ruel nga an-anà tu Esau se tu
Basemat: tu Nahat, tu Zera, se tu Samma se tu Mizza. Tu dayán datu apúku
tu Esau kitu Basemat.
14 Ay tu dedi datu lalláki nga pútupútut tu Esau se tu Oholibama nga
an-anà tu Ana nga an-anà tu Zibeon: tu Jeus se tu Jalam se tu Kora.
15 Tu dedi datu apúku natu Esau nga naggay-gayatán datu gakagaka na.
Datu apúku na nga lalláki kitu Elipaz nga manákam ma pútut na, ay tu
dedi datu ngag-ngágan da: tu Teman, tu Omar, tu Zefo tu Kenaz,
16 tu Kora, tu Gatam se tu Amalek. Tu dayán datu lalláki nga pútupútut
natu Elipaz nga ap-apu datu tolay ka íli Edom. Apúku tu Ada ngámin
dayán.
17 Ay datu lalláki nga apúku tu Esau kitu Ruel nga naggay-gayatán datu
gakagaka na ay: tu Nahat, tu Zera, tu Samma, se tu Mizza. Tu dayán datu
lalláki nga apúku tu Esau kitu Ruel nga an-anà da se tu Basemat. Aggída
ya à-apu pe datu tolay ka Edom.
18 Tu dedi datu lalláki nga pútupútut tu Esau kitu Oholibama nga an-anà
natu Ana: tu Jeus, tu Jalam se tu Kora.
19 Aggída pe daya naggayatán datu tolay ka Edom.

Datu pútupútut natu Seir

20-21 Tu dedi datu ngag-ngágan datu apuapu datu duddúma nga tolay
ka Edom nga à-apu pe datu gakagaka da kampela ngin nin: tu Lotan, tu
Sobal, tu Zibeon, tu Ana, tu Dison, se tu Ezer se tu Disan. Tu dayán datu
lalláki nga pútupútut tu Seir nga Horeo.
22 Ay datu lalláki nga pútupútut tu Lotan ay de Hori se tu Heman. Ay
uwad wagi natu Lotan nga babay. Timna tu ngágan na.
23 Ay datu lalláki nga pútupútut natu Sobal ay de Alban, tu Manahat, tu
Ebal, se tu Sefo se tu Onam.
24 Ay datu lalláki nga pútupútut natu Zibeon, ay tu dedi: tu Aya se tu
Ana. Tu Ana tu nakasmà kitu gabbuwà a napásu tu danum na kitu ir-ir-er,
kaggína na nga mangipas-pastor kadatu asnu natu Zibeon nga ama na.
25 Ay tu pútut natu Ana nga laláki ay tu Dison, ay se tu Oholibama tu
pútut na nga babay.
26 Ay tu dedi datu lalláki nga pútupútut natu Dison: tu Hemdan, tu
Esban, tu Itran se tu Keran.
27 Ay tu dedi datu lalláki nga pútupútut natu Ezer: tu Bilhan, se tu Zaban,
se tu Akan.
28 Ay datu lalláki nga pútupútut natu Disan ay tu dedi: tu Uz se tu Aran.
29 Tu dedi datu naggay-gayatán datu Horeo nga à-apu pe kadatu tolay
da kampela ngin nin: tu Lotan, tu Sobal, tu Zibeon, tu Ana,
30 tu Dison se tu Ezer se tu Disan. Tu dayán datu apuapu datu Horeo
nga atán ke íli Seir.

Datu à-ári ka Edom

31 Ay tu dedi datu à-ári nga nangitur-turáy ka íli Edom. Nagári da kitu
áwan pikam ári kadatu iIsrael.
32 Tu Bela nga pútut natu Beor tu nagári ka íli Dinhaba ka Edom.

33 Ay kane matay tu Bela, ay tu Jobab nga pútut natu Zera nga iBozra tu
summukát ta nagári.
34 Ay kane matay tu Jobab, ay tu Husam nga iTeman ya summukát ta
nagári.
35 Ay kane matay tu Husam, ay tu Hadad nga pútut natu Bedad ya
summukát ta nagári. Tu Bedad nga iAvit tu namalsu kadatu gakagaka
natu Midian kitu naggugubát da ka Moab.
36 Ay kane matay tu Hadad, ay tu Samla nga iMasreka tu summukát nga
nagári.
37 Ay kane matay tu Samla, ay tu Saul la iRehobot tu summukát ta nagári.
Adanni ka wángag Eufrates ya Rehobot.
38 Ay kane matay tu Saul, ay tu Baal-hanan nga pútut natu Akbor tu
summukát nga nagári.
39 Ay kane matay tu Baal-hanan, ay tu Hadar nga iPau tu summukát
ta nagári. Atáwa na tu Mehetabel nga an-anà tu Matred nga an-anà tu
Mezahab.
40 Díkod tu dedi datu ngag-ngágan datu gakagaka natu Esau. Ittu pe ya
ngag-ngágan datu tangámalán da se datu il-íli da, se aggída pe datu à-apu
datu gakagaka da kampela ngin nin: tu Timna, tu Alva, tu Jetet,
41 tu Oholibama, tu Ela, tu Pinon,
42 tu Kenaz, tu Teman, tu Mibzar
43 se tu Magdiel se tu Iram. Tu dayán datu gakagaka natu Esau (Edom
kam pe ya Esau). Datu ngag-ngágan da pe ya ngag-ngágan datu il-íli nga
nagyanán da, ay se aggída pe daya à-apu kadayán il-íli da.

37

Datu tag-tagenap natu Jose

1 Ay naggunà tu Jacob ka Canaan, nga ittu pe tu nepagiliyán datu
mannákam na.
2 Ay tu dedi datu nà-nàwa kade Jacob ba tangabalay.
Ay gapu ta sangapúlu se pittu dagun natu Jose yin, ay aggína tu isa nga
magtar-tarakan kadatu karneru se kalding da. Sinengán na datu wawwági
na nga lalláki, nga annánà tu Bilha se tu Zilpa nga attáwa pe natu ama na.
Ay tu Jose pe tu mangipipílit kitu ama da kadatu nadakè a kuk-kuwaan
datu wawwági na.
3 Tu Jose tu idum-dúma natu Jacob kadatu ngámin na annánà na, áta
neanà kitu kalàlakay na ngin. Ay pinangwa na tu Jose ka bádu na nga
adaddu se adaddu pe íma na.
4 Ay kane mammuwán datu wawwági na tu angngidúma natu ama
da kaggína, ay túta lùsawan da pe yin. Ay akkan napiya pe yin datu
akiamomán da kaggína.
5 Ay isa nga gabi, ay uwad tagenap tu Jose. Ay kane ibàbànán na tu
tagenap na kadatu wawwági na, ay naturun lugud agpà tu angngalùsaw
da kaggína.
6 Ata nán na kaggída, “Gìnán nu kod idi nga tagenap ku kitu gabi.
7 Atán tada kanu mà a magbattà ka ginápas kiya isa nga tálun. Ay isa
kanu mà kadatu bintàán ku ya nagsíkád. Ay datu bintàán nu, ay nepalìmut
da kitu bintà ku, se da kanu mà a miplog kitu bintà ku,” nán na.

8 Ay tútu nán da kaggína, “Inna! Ya nán mu, gane, ay ikaw ya magári
kadakami onu mangituráy kadakami,” nán da kaggína. Ay tútu naturun
tu angngalùsaw da kaggína gapu kadatu nebàbànán na kaggída panggap
kitu tagenap na.
9 Ay kane isa nga gabi manin, ay uwad manin tagenap na. Ay nebàbànán
na manin kadatu wawwági na. Ay nán na, “Atán kod mà tagenap ku
manin. Tagenap ku nga ya mata se ya búlán se sangapúlu se isa nga
bittuwan, ay nagukkab da kanu mà kiya àráng ku,” nán na.
10 Ay kane ibàbànán na pe kitu ama na, ay pináas na nga nán na, “As,
nágan na nga tagenap yán! Ya piyám nga kagiyan, ay iyà nga ama mu
se iya ina mu se daya wawwágim, ay magukkab kami ngámin ki àráng
mu?” nán tu ama na.
11 Ay tútu magimli datu wawwági na kaggína gapu kadatun na tag-
tagenap na. Ngamay linam-lammat tala natu ama na datun.

Tu nangiláku datu wawwági ne Jose kaggína

12 Ay kane din isa nga algaw, nawe nepastor datu wawwági natu Jose
datu karneru se kalding natu ama da ka Sikem.
13-14 Ay nán tu Jacob kitu Jose, “Nawe nepastor datu wawwágim datu
karneru se kalding ka Sikem. Mawe muda nga sùbangán. Mawe mu
sinnan nu mapà-paanna da ngin se datu ipas-pastor da. Ay umbet ka
kammin, ta senu ammuwán ku nu mapà-paanna da,” nán na. “Mawe yà
a lugud,” nán tu Jose. Ay tútu nagrubbuwát tin ka Hebron nga íli nga
natanáp, nga mawe ka Sikem. Ay kane dumatang ka Sikem, ay sapúlan
na ngin datu wawwági na.
15 Ay uwad isa nga laláki nga nakasingan kaggína nga magaw-awagwag
kitu ir-ir-er. Ay tútu sinaludsud natu laláki kaggína, “Inna ya sap-
sapúlam?” nán na.
16 “Sap-sapúlan ku datu wawwágì nga mangipas-pastor kadatu karneru
se kalding mi. Ikagim mán agpà kiyà nu wàna giyán da,” nán na.
17 “Awan da ngin kanedi,” nán natu tolay. “Nagìnà a ‘Dadun mawe tada
ka Dotan,’ nán da,” nán tu tolay. Díkod nawe na sinapúlan datu wawwági
na, ay nasmà nada ka Dotan.
18 Adayyu pikam tu Jose, ay nasingan datu wawwági na ngin. Kitu
adayyu pakam, ay naggaamomanán da nga patayan.
19 Nán da kitu isa isa kaggída, “Ye atán nin tu maragtagenap.
20 Ara nu, ta patayan tada, se tada nga ipisù kiya nasiyánan na bubun.
Ay se tada la nga nán ke ama nga pinatay se kinnán ulolag. Ay sinnan
tada nu atán pagtung-tungpálan datu tag-tagenap na,” nán da.
21 May kane magìna tu Ruben tu kinagi da, ay sinipa nada nga nán na.
“Akkan tada nga patayan.
22 Ipisù tada ngala kiya bubun kídi ir-ir-er,” nán natu Ruben kaggída.
May nán na ngala tun, áta palánu na nga alà kammin, ta senu makapagulli
kammin kitu ama na.
23 Ay díkod kane dumatang tu Jose kitu giyán datu wawwági na, ay
dinugkam da se da làbuwan tu bádu na nga adaddu nga adaddu íma na,
ta ittu tun tu pinagbádu na.
24 Ay se da nga nippan na nepisù kitu bubun na nasiyánan.
25 Ay kane atán da nga mangán, ay uwad nalágib da nga tangabubúlun
na tolay ya mameyag kitu giyán da. Datu gakagaka natu Ismael da. Gayát

da ka Gilead, may mawe da magláku se maggátang ka Egipto. Díkod adu datu agtu da nga ittatánib se datu ibbabalsamár nga netakay da kadatu kámel da.
26 Ay nán tu Juda kadatu wawwági na, “Awan tada málaàlà, wawwági, nu patayan tada ya wagi tada, se tada nga ituláyaw.
27 Napì-piya la ngin nu iláku tada kadaya Ismaelita. Akkan tada patayan, ta wagi tada kam. Kabaggiyán tada kam yán,” nán na. Ay nayát datu wawwági na kitu nán na.
28 Ay kane lumíwán datu iMidian nga maglà-láku, ay inalà da kammin tu Jose kitu bubun, ay se da neláku kadatu Ismaelita ka duwa púlu wa pinaláta nga pirà. Ay díkod nippan da tu Jose ka Egipto.
29 Ay kane mawe toliyan tu Ruben tu Jose kitu bubun, ay áwan na nasingan kaggína. Ay túta nagpannakit, ay pinìsi natu bádu na kitu pannakit na.
30 Nawe kitu giyán datu wawwági na se na nán kaggída, “Awan Jose kitu bubun! Ay nágan naya kuwaan kun!” nán na.
31 Ay tu bádu natu Jose, ay inalà da se da nga namatay ka kalding se da nga nidsam kitu dága.
32 Nippan da tu bádu kitu ama da, ay se da nga nán kaggína, “Nasmà mi idi nga bádu. Sinnam mán nu ittu yán tu bádu natu an-anà mu,” nán da.
33 Nalásin na tu bádu. “Saay! Ittu idi ya bádu natu an-anà ku. Kinnán ulolag á nge Jose. Nalápi-lápi á tu an-anà ku!” nán na.
34 Ay túta pinìsi na tu bádu na kitu pannakit na. Nagbádu ka langgusti ta nagmanakit gapu kitu an-anà na. Nabayág ga nagmanakit.
35 Anannayan datu pútut na ngamay maddi maanannay. “Magmanakit tà ki an-anà ku panda ki katay ku,” nán na. Ay pabegan na tu sumángit.
36 Ngamay tu Jose, ay neláku datu iMidian ka Egipto kitu Potifar ra isa nga kapitán datu guwardiya natu ári.

38

Tu Juda se itu Tamar

1 Akkan nabayág nanggayát kitu nangiláku da kitu Jose, ay pinanáwan natu Juda datu wawwági na, ay se la nawe nagyán kitu adanni kitu giyán tu Hira nga iAdullam.
2 Ay kitúni ay nasingan natu Juda tu babbalásang tu Sua nga Cananeo. Ay inatawán tu Juda tu babbalásang.
3 Nabùsit, ay se la nagan-anà ka isa nga laláki. Nepangágan na ka Er.
4 Akkan nabayág ay nabùsit manin, ay nagan-anà ka isa nga laláki. Nengágan na ka Onan.
5 Ay se la manin nagan-anà ka isa nga laláki kitu kaatán na ka Akzib. Ay nepangágan na ka Sela.
6 Pinagsápul natu Juda tu Er nga manákam ma pútut na ka atáwa na. Ay nasmà na tu Tamar.
7 Ngamay tu Er, ay nadakè datu kuk-kuwaan na ki agsisíngan ne APU, ay túta pinatay na.
8 Díkod nán tu Juda kitu Onan, “Rabbang na nga ikaw ya mangidde ka pútupútut na wagi mu. Ay túya mawem allayan ya ípág mu,” nán na.

9 Ngamay ammu natu Onan nga ya an-anà, ay akkan mepakin-kuwa
kaggína. Díkod, nu meallay tu Onan kitu ípág na, ay ippà na peyang tu
maggayát kaggína, ta tagànaán na ka an-anà tu wagi na.
10 Nalùsaw we APU kitun na kinuwa tu Onan, ay tútu pinatay na pe.
11 Ay díkod nán natu Juda ke Tamar nga manúgáng na, “Mawe ka pikam
ka balay nu. Idaggám ya ikà-abay ne Sela nga pútut ku,” nán na. Nán na
tun ta malídug ta get matay pe nga ummán kadatu wawwági na. Díkod
nawe tu Tamar ka balay da.

12 Ay kane mabà-bayág gin, ay natay tu atáwa tu Juda. An-anà tu Sua mà
tu atáwa na. Ay kane mabalin tu agmanakit natu Juda, ay nawe da se itu
opun na nga Hira nga iAdullam ka Timna. Atán da kitúni datu maragpúkis
kadatu karneru na.
13 Ay uwad nagkuna kitu Tamar ka, “Mawe ye katugángam ka Timna
nga magpapúkis kadatu karneru na,” nán na.
14 Ay tu kinuwa natu Tamar pe, ay nippà na tu bádu na nga ibbabádu
da nga búkud, ay se la pe magladdung ka natàbán ngámin tu murang na.
Nagbugubugut pe, ta senu akkan malas-lásin. Ay se la nawe nagtutúgaw
kitu ruwángan natu íli Enaim nga dadalenán da nga mawe ka Timna.
Kinuwa na tun, áta nasingan na nga abay yin tu Sela ngamay akkan dada
pikam pinagatáwa.
15 Ay kane masingan natu Juda, ay páti na nu isa nga púta, áta tinàbán
na tu murang na.
16 Tútu nawe kitu giyán na se nán kaggína, “Dadin ta maggan-gánas ta,”
nán na, áta akkan na ammu nga ittu tun tu manúgáng na. Ay nán natu
babay, “Ay nágan iddem kiya?” nán na.
17 Ay nán natu Juda nga summungbát, “Patuludán taka ka isa nga urbun
kalding,” nán na. Ay nán manin tu babay, “Napiya nu patingáan nà panda
ki agpetulud mu ki urbun kalding,” nán na.
18 “Nágan na nga patínga ya iddè kikaw?” nán natu Juda. “Ya sangkilat
ta immamarkám se iya kadena na, se ya tàdukud mu,” nán tu babay.
Díkod nidde na ngámin datun kaggína, se da nga nagallay. Ay se la nawe
tu Juda. Ay nanggap-gapu tu Tamar.
19 Nawe pe yin, ay se na nga ippà pe yin tu laddung na, ay se na ngin
pagbádu tu ibbabádu da búkud.

20 Ay kane pidde natu Juda ngin tu urbun kalding kitu opun na nga
iAdullam kitu babay, ay akkan na nga masmà tu babay. Alà na kuma pe
yin datu patínga na.
21 Díkod sinaludsud na kadatu lalláki kitúni nga nán na, “Ka wàna giyán
natu púta nga uwad magtutúgaw kitu bíkat dálen ka Enaim?” nán na.
Ngamay nán da, “Awan mà púta nga inummang kanedi a!” nán da.
22 Díkod, nagulli kitu Juda se na nga nán, “Awan ku nasmà kitu babay.
Ay ‘Awan mà inummang nga púta kanedi,’ nán datu lalláki kitúni,” nán
na.
23 Ay tútu nán natu Juda, “Kuwa na la ngin datu nepatíngà kaggína. Ta
get igal-galà ditta da tolay. Piddè mà kikaw idde nga kalding may áwan
mu masmà kaggína mà,” nán natu Juda.

24 Moli kid tallu búlán ka panda, ay uwad nagkuna kitu Juda nga, “E
Tamar nga manúgáng mu, ay atán kal-allay na ngin. Ay nabùsit pe yin,”

nán na. Ay tútu nán natu Juda, “Ilawán nu, se nu sìdúgan yán na babay
panda ki katay na,” nán na.
25 Ay kitu angngilawán da kitu Tamar, ay nepekagi na kadatu tolay kitu
katugángan na ya, “Ya laláki nga makin-kuwa kadedi, ay aggína ya ama
nedi bùsit ku wi,” nán na. “Sinnan muda agpà se mu kagiyan kiyà nu inna
ya makin-kuwa kadedi nga sangkilat ta immamarka se ya kadena na, se
ya tàdukud,” nán na.
26 Ay binigbig natu Juda nga kuw-kuwa na datun. Ay se na nga nán,
“Awan na nga básul. Iyà ya atán básul ta akkan ku nepaatáwa ke Sela
nga pútut ku,” nán na. Ay akkan inlay natu Juda tu Tamar rin.
27 Ay kitu aggan-anà na ngin, ay síngin datu annánà na.
28 Ay kane manggì-gìna ngin, ay lummawán tu íma natu isa kadatu
annánà. Inimmán natu mamalugganà tu íma na se na babbaddan ka
daggáng nga binola. Ta aggína tu nunna nga lumawán.
29 Ngamay kane gamnídan na kammin tu íma na kitu unag, ay lumawán
tu kasíngin na. Ay laláki. Ay nán tu mamalugganà, “Tura ka pe makiguru
nga lumawán!” nán na. Díkod nepangágan da tun ka Perez.
30 Ay se la pe nga lumawán tu wagi na nga nababbaddán ka daggáng
nga binola. Ay laláki pe. Ay nepangágan da ka Zera.

39

Tu Jose se itu atáwa tu Potifar

1 Ay nu tu Jose, ay nippan datu Ismaelita ka Egipto. Ay ginátang tu
Potifar tu Jose kaggída. Tu Potifar ay isa nga iEgipto nga kapitán datu
guwardiya ka palásiyu natu ári.
2 E Apu ya atán peyapeyang nga mamul-bulun kitu Jose. Ay tútu napiya
tu nà-nàwaán na. Ay díkod atán pe yin kitu balay natu apu na nga iEgipto.
3 Nalásin natu apu na nga atán ne APU peyapeyang kaggína. Ay ngámin
na kuwaan natu Jose, ay papiyaan ne APU da ngámin.
4 Díkod pàgan na nge Jose. Tútu pinagbalin na ka bobonan na kampela
ngin. Ay pinagbalin na pe ka maragtagasíngan kitu balay na, ay se nepiyár
na kaggína pe datu ngámin na kuw-kuwa na.
5 Nanggayát kitu nangngipiyár na kadatu ngámin na kuw-kuwa na se
itu balay na kitu Jose, ay tinag-tagasinnán pe ne APU tu iEgipto, se datu
akkobung na, se datu kuw-kuwa na, se datu mul-múla na. Kinuwa ne APU
tun gapu kitu Jose.
6 Díkod nepiyár na tu ngámingámin na kuw-kuwa na kitu Jose. Gapu
kitu Jose, ay áwan na nga lid-lídug ki oray inna. Tittu la tu kanan na.
Tu Jose ay natáram se nabakad.
7 Ay kane din isa ngalgaw, ay natarmán tu atáwa ne Potifar kitu Jose. Ay
túta nán na kitu Jose, “Umbet ikaw, magallay,” nán na.
8 Ngamay naddi tutu wala tu Jose, ay nán na kaggína, “Nepiyár naya
apù ya ngámingámin na kuw-kuwa na kiyà. Awan na lid-lídug kadaya
kuw-kuwa na kídi balay gapu lugud ta piyáran nà.
9 Nagpáda ngin ya turáy mi kídi nga balay. Ay áwan na nga netagàna
kiyà. Ikaw wala nga atáwa na. Ay túya maddi yà kiya nadakè tutu wala
nga talipàwa mu kiyà. Lùsawan ku ya magbásul ke Dios,” nán na.
10 Ay oray inalgaw tu angngagi na kitu Jose nga magallay da, ay akkan
na inat-atangya, ay se lanídán na peyang pe.

11 Ngamay kane isa ngalgaw kane mawe ye Jose kitu balay da nga
mangwa ngin kadatu ubra na, ay nipàmu pe nga áwan pe datu lalláki
ya atán kitu balay.
12-13 Dinugkam natu atáwa Potifar tu Jose nga nán na, “Ara, allayan nà
kídi yin!” nán na. Ngamay naglàmut tu Jose. Nagtálaw se lumawán kitu
balay, ngamay nabansi tu amin lasi nga bádu na kitu babay. Ay túta
14 nakas-asáraw kanu mà pe nga nagkarraw kadatu lalláki nga magub-
ubra kitu balay da. Ay nán na kaggída, “Sinnan nu kod! Tali iap-appat
nitta ya Hebreo nga nilbet natu atáwà kanedi balay yi. Tagge nà ala nga
sìpan ngamay se yà a nakas-asáraw.
15 Ay kane makas-asáraw wà ay nagkirut nagtálaw. Ay túta akkan na
natagmit idi bádu na ngi,” nán na.
16 Ay se na nga nippapáy tu bádu natu Jose kitu giyán na panda kitu
nilalbet natu atáwa na.
17 Ay kane umbet tu atáwa na, ay nagpipílit nga nán na, “Tu asassu mu
nga Hebreo nga inalà mu kanedi, ay linumnà kídi giyán ku se nà sìpan
kuma
18 ngamay kane makasáraw wà, ay nagkirut nagtálaw se la lumawán.
Ay túya nabansi na ya bádu na ngi,” nán na.
19 Ay kane magìna natu apu tu Jose tu nekagiyán tu atáwa na, ay
nakarungat pànang.
20 Díkod tiniliw na tu Jose se na nga ibálud kitu agba-balúdán na giyán
pe datu bálud natu ári.
21 Ngamay atán pe APU Dios nga sumeseseng peyang kitu Jose.
Nepassingan na tu kinamáru na kaggína kane idúma manin natu apu kitu
agba-balúdán tu Jose.
22 Ay tu Jose tu pakammuwan natu ap-apu kitu agba-balúdán kadatu
duddúma nga bálud. Tu Jose pe tu nangipiyáran na kadatu ngámingámin
na mà-màwa kitu agba-balúdán.
23 Ay díkod, áwan lidu-lídug natu ap-apu datu bálud kadatu nepiyár na
kitu Jose, áta e APU ya sumeseseng kaggína. Ay oray inna nga kuwaan na,
ay napiya peyang ya pagbalinán da, ta e APU ya sumeseseng kaggína.

40

Tu nangisarut tu Jose kadatu tag-tagenap datu duwa nga bálud

1 Akkan nabayág, datu ap-apu datu para tog kitu ári ka Egipto se itu
ap-apu datu maragkuwa ka sinápay na, ay nakabásul da.
2 Ay díkod nalùsaw tu ári kaggída nga duwa.
3 Ay díkod nepebálud nada kitu balay natu kapitán datu guwardiya, kitu
nangibalúdan da kam pe kitu Jose.
4 Nabà-bayág da kam kitu agba-balúdán. Ay tu Jose tu nangipiyáran
natu kapitán kaggída nga duwa. Tu Jose tu makammu kadatu masap-
sápul datu duwa.
5 Isa nga gabi kitu agba-balúdán, ay nagtatagenap datu duwa nga bálud;
tu apu datu para tog kitu ári ka Egipto se itu apu datu para kuwa na ka
sinápay. Nagbaláki datu tagenap da, ay atán kampela kesarután da ngin.
6 Ay kane pagmakát, ay nalásin tu Jose nga ummán ka mariribù da nga
duwa.

7 Díkod sinaludsud na kaggída, “Tura kayu sùsoot kídi nga algaw?” nán
na.
8 “Uwad da tagenap mi, may áwan makekagi kadakami ki sarut da,” nán
da. Ngamay nán tu Jose, “E Dios sala ya makesarut kadayán. Kagiyan nu
mán kiyà daya tagenap nu,” nán na.
9 Díkod nekagi natu apu datu para tog natu ári tu tagenap na. Ay nán
na, “Tagenap ku nga uwad kanu mà tangapun úbás
10 nga tallu tu pasanga na. Kane magtaríngit, ay nagbùgà ala ngin, ay
se nagbúnga pe yin, ay se nalútu kanu mà pe yin datu búnga na ngin.
11 Im-immán ku kanu mà pe tu akap ne ári. Inalà ku kanu mà datu
búnga natu úbás se kuda pagtan kitu akap ne ári, sè idde kaggína ta
nagbalin nin ka básí,” nán na.
12 Ay tútu nán natu Jose kaggína, “Tu idi ya kesarután naya tagenap mu.
Tu tallu wa pasanga ay tallu algaw ya sarut na.
13 Ki unag tallu ngalgaw, ay pakawanan naka ya ári yin, se naka pelawán
nin, ay se naka pagubraan kammin. Ikaw kammin ya para tog kiya ári nga
ummán kitu kuk-kuwaan mu kitun.
14 Ngamay akkan nà agpà kaligpanán, gane, nu pàgan naka kammin.
Ikagi nà agpà ala ke ári, ta senu makalawán na pe yin kanedi,” nán na.
15 “Hebreo wà kampela ngin nin, may inalà dà a pinílit kanedi. Ay oray
nu áwan ku wa bas-básul ay nebálud dà,” nán na.
16 Ay kane nagìna natu ap-apu datu para kuwa ka sinápay natu ári nga
napiya tu sarut natu tagenap natu ap-apu datu para tog natu ári, ay nán
na pe kitu Jose, “Iyà pe, ay uwad tagenap ku. Uwad kanu mà tallu nga
maglulosud nga làba nga tutututun ku, nga napnu ka sin-sinápay.
17 Ay tu amin otun na làba, ay nagbal-baláki kanu mà nga sinápay nga
para kiya ári tu minayán na. Ngamay uwad da kanu mà nga an-anù nga
magkán kadatun na sinápay,” nán na kitu Jose.
18 Ay tútu nán natu Jose, “Tu idi ya sarut natu tagenap mu: Datu tallu
wa làba ay tallu algaw ya sarut na.
19 Ki unag tallu walgaw, ay pelawán naka ya ári ngamay papútul naka.
Ay se na pebissin ya baggi mu ki isa nga káyu. Ay maglalbet daya an-anù
a magkán kikaw,” nán na.
20 Ay kane mekàlu nga algaw, ay ittu tu algaw wa nekeanà natu ári.
Nagsay-am tu ári para kadatu bobonan na. Ay nepelawán na datu duwa
nga bálud ki pagmar-marngán datu duddúma nga bobonan na.
21 Ay tu ap-apu datu para tog kitu ári, ay aggína tu para tog kammin.
Díkod aggína kammin tu manog kitu ári.
22 Ngamay tu ap-apu datu para kuwa ka sinápay natu ári, ay pinapútul
na. Ay díkod nàwa ngámin datu kinagi natu Jose nga sarut datu tag-
tagenap da.
23 Ngamay tu ap-apu datu para tog tu ári, ay naligpanán na tu Jose yin.
Awan na nga nakadamdammám pe yin kaggína.

41

Nesarután tu Jose tu tagenap natu Ari

1 Ay kane malpás ya duwa dagun ka panda, ay uwad pe tagenap tu ári.
Tagenap na kanu mà nga magsisíkád kitu dappit natu wángag Nile.

2 Ay pìlát na kanu wala daya pittu wa báka nga nappiya se nallùmag,
nga gumàdáng nga gayát kitu wángag, ay se da la nga magárab kitu katub-
tubngán.
3 Ay se la uwad kanu mà manin pe ya pittu wa báka nga naniw-níwáng
nga nagpag-pagrát tala datu tàgáng da. Ay gumàdáng da pe, nga gayát
kitu wángag. Nawe da nga tummaging kadatu pittu nga nallùmag nga
atán pe kitu dappit Nile.
4 Ay datu naniw-níwáng nga báka ay kinnán da kanu mà datu pittu wa
nappiya se nallùmag ga báka. Ay se la nga nalukág tu ári.
5 Ay nìlà manin tu ári, ay se uwad manin tagenap na. Tagenap na ya
pittu ngabgát ta ammay ki isa nga dáwa. Nabgát da tutu wala, ay se nalútu
da pe yin.
6 Ay se la pe uwad linumtuwád da pittu ngabgát ta ammay, may pabeg
da lappit se nakarsi da gapu ki bal-báli nga gayát ki lattakán.
7 Ay datu pittu ngabgát ta lappit ta ammay, ay sillan da datu pittu ngabgát
ta nabgát se nalútu. Ay nalukág manin tu ári ta tagenap na ngala gáyám
tun.
8 Ay kane din pagmakát, ay nariribù. Ay tútu pinaayabán na datu atán
kababalin se mamasírib ba lalláki ki ngámin Egipto. Ay se na la kagiyan
tu tagenap na kaggída, ngamay áwan makekagi kaggída kitu kesarután
natu tagenap na.

9 Ay se la nán tu ap-apu datu para tog kitu ári, “Apu, nepadamdam kiyà
kídi nga algaw ya básul ku kitu isa nga bálud.
10 Kitu nangalùsaw mu kadakami nga bobonan mu, ay nebálud nakami
se itu ap-apu datu para kuwa ka sinápay mu kitu balay natu kapitán daya
guwardiya.
11 Isa nga gabi kitu agba-balúdán, ay nagtagenap kami. Nagbaláki datu
tagenap mi, se nagbaláki pe datu sarut da.
12 Ay kitu agba-balúdán, ay uwad pe isa nga Hebreo nga bálud nga
bobonan natu kapitán datu guwardiya. Nekagi mi kaggína datu tagenap
mi, ay nesarután nada.
13 Ay nàwa kurug pe datu kinagi na nga sarut datu tagenap mi. Pinagulli
nà kammin kurug kídi ubra ku, ay se pinapatay mu tu ap-apu datu para
kuwa ka sinápay mu, nga ummán kitu kinagi na,” nán na.

14 Ay díkod pinálà natu ári tu Jose. Ay dágus da la kurug nelawán tu
Jose kitu agba-balúdán. Nagim-íming pikam se nagsukát, ay se la nga
nawe kitu giyán tu ári.
15 Ay nán tu ári kitu Jose, “Uwad tagenap ku ngamay áwan nala ya
makekagi kiyà ki sarut na. Nagìna ku nga annung mu kanu ya mangisarut
kadaya tag-tagenap,” nán tu ári.

16 Ay nán natu Jose kitu ári, “Akkan iyà, ápu, ya makekagi ki kustu nga
sarut daya tagenap mu, nu di e Dios sala,” nán na.

17 Ay díkod nán natu ári kitu Jose, “Tagenap ku nga atán nà kanu mà a
magsisíkád ki dappit Nile.
18 Ay pagkìlát ku kanu mà ala ya pittu wa nappiya se nallùmag ga báka
nga gummàdáng gayát kitu wángag. Ay se dala kanu mà a nagárab kitu
katub-tubngán.

19 Ay se la uwad kanu mà manin pittu nga báka nga naniw-níwáng nga
nagpag-pagrát tu tàgáng da. Pissán ku pikam makasingan ka ummán
kadatun ki ngámin Egipto.
20 Ay datu naniw-níwáng nga báka, ay kinnán da kanu mà datu nunna
nga pittu nga nallúmag.
21 Ngamay oray kitu nakkán da ngin datu nallùmag ga báka, ay akkan
ta pe makagi nga kinnán dada ta, it-ittu da kam ma naniw-níwáng. Ay se
yà a nalukág.
22 Ay kane matúdug gà manin ay uwad manin tagenap ku. Tagenap ku
nga uwad kanu mà nasingan ku nga pittu ngabgát ta ammay ki isa nga
dáwa. Nabgát se nalútu kanu mà datu ammay.
23 Ay uwad kanu mà nasingan ku pe nga pittu ngabgát ta pabeg lappit se
nakarsi kitu dáwa. Nakarsi da gapu ki bal-báli nga maggayát ki lattakán.
24 Ay datu pabeg lappit ta ammay, ay sillan da kanu mà datu nabgát.
Kinagi ku dedi yin kadaya mamasírib, ngamay áwan ya makesarut
kaggída," nán tu ári.
25 Ay túta nán natu Jose kitu ári, "Daya duwa nga tagenap mu, ápu, ay
sissa kam ya sarut da," nán na. "Nepakammu ne Dios kikaw, ápu ári, ya
palánu na nga kuwaan kídi.
26 Ya sarut datu pittu wa nallùmag nga báka se datu pittu ngabgát ta
ammay nga nabgát ay sissa kam. Pittu dagun ya sarut da.
27 Ya sarut datu pittu wa naniw-níwáng se nagpag-pagrát ta tàgáng nga
báka se datu pittu ngabgát ta ammay nga lappit se nakarsi gapu ki bal-báli
nga gayát ki lattakán, ay pittu dagun na ulát.
28 Ummán kitu nán ku win kikaw, ápu ári, nepakammu ne Dios kikaw
ya palánu na nga kuwaan.
29 Atán pittu dagun na adu tutu wala ya maápit tada ngámin kanedi
Egipto.
30 Ngamay kalpasán nayán, ay sumarunu pe yin ya pittu dagun na ulát.
Ay áwan tada akadamdam nu wà ummán natu pittu dagun nin na adu
tutu wala ya ápit tada, áta palotán ya ulát, ay marápun daya umíli nu
áwan sumeng kaggída.
31 Maligpanán daya tolay pe yin datu pittu dagun na adu tutu wala ya
ápit tada, ta palotán tutu wala ya ulát kiyán.
32 Duwa ya nangidalenán ne Dios kiya piyán na kagiyan kikaw, ápu ári,
áta napalánu na ngin, ay se tagay ya kàwa na pe yin.
33 Ay díkod sumápul ka ngin, ápu ári, ka isa nga laláki nga nabobot se
nasírib. Aggína ya pakammuwan mu ki ngámin Egipto.
34 Pumíli ka pe, ápu ári, kadaya ù-upisiyál nga ittu daya magpaurnung
ka pagkalimma daya ap-ápit da tolay ki ngámin Egipto kiya pittu dagun
na adu tutu wala ya ápit tada.
35 Ay paurnung mu pe kaggída ya ngámin na mabunna da kadaya dagun
na adu tutu wala ya maápit da. Magpàwa ka ka álang kadaya il-íli nga
ittu ya pangipintàán kadayán. Ay se mu la nga pabantayán. Ingágan mu
dayán kikaw, ápu ári.
36 Ngámin dayán, ay sagáma da ngámin para kadaya dagun na aggulát
naya ngámin Egipto, ta senu akkan matay da tolay ki ulát," nán natu Jose.

Tu nagbalin tu Jose ka Gubernador ka Egipto

37 Ay pàgan natu ári se datu ù-upisiyál na tun na palánu.
38 Ay nán natu ári kadatu ù-upisiyál na, “Awan tada masmà a tolay ya
nasì-sírib may idi ya tolay, ta atán kaggína ya Ispiritu ne Dios,” nán na.
39 Ay díkod, nán natu ári kitu Jose, “Ay gapu ta nepakammu ne Dios
kikaw ngámin dedi, inna nád pikam mala ya nalàlaing se nasì-sírib may
ikaw?
40 Ikaw ya pakammuwan ku kídi pangiturayán ku. Ngámin na kagiyam
ay ikurug dedi nga tolay ku. Ikaw ya sumarunu kiyà ki turáy,” nán natu
ári.
41 “Ikaw win ya pakammuwan ku ki ngámin Egipto,” nán natu ári.
42 Ay se la nga linàmut natu ári tu sangkilat ta immamarka na se na
isangkilat kitu Jose ka pakasinnán ki turáy natu Jose. Binaduwán na pe
ka dilána, ay se na pe sipattallán ka kadena nga balitù.
43 Ay pinagtakay na pe tu Jose kitu mekàduwa nga takay na. Ay se na
nán kadatu tolay, “Magukkab kayu!” nán na. Díkod pinagbalin na ka apu
tu Jose ki ngámin Egipto.
44 Ay nán pikam natu ári kitu Jose, “Iyà ya ári kídi Egipto, ngamay
áwan oray inna ki ngámin Egipto ya makàwa ka oray nágan nu akkan
mu ipalúbus,” nán na.
45 Ay nengágan natu ári tu Jose ka Zafenat Panea. Ay niddán na pe ka
atáwa na. Tu Asenat ta pútut tu Potifera nga pádi ka íli On tu inatawán
na. Ay díkod nagbalin ka naturáy Jose ki ngámin tu Egipto.
46 Tallu púlu dagun tu Jose yin kaggína nga manggayát ta magsirbi kitu
ári ka Egipto. Ay díkod nagpakáda tu Jose kitu ári, se na nawe dinàdàdà
tu ngámin il-ileli ka Egipto.
47 Ay kadatu pittu dagun na adu ápit datu tolay, ay adu tutu wala kurug
datu ápit da.
48 Ay pinaurnung natu Jose ngámin datu pagkalimma datu ápit da kitu
nunna nga pittu dagun, se na nga nepippáy kadatu al-álang da kadatu
il-ileli ka Egipto. Datu ápit datu il-ileli, ay naurnung se neálang kampela
ngin nin kitun na íli.
49 Ay adu tutu wala datu ammay ya napaurnung tu Jose. Inupatán da
bilángan tu kaadu na, ta ummán ka kaadu ginat ki bebay tu kaadu na.
50 Ay kitu akkan pikam inumbet tu ulát, ay duwa ngin datu annánà tu
Jose se tu Asenat ta an-anà natu Potifera nga pádi ka On.
51 Nepangágan tu Jose tu manákam ka Manase. Ata nán na nga,
“Pinakaligpanán ne Dios kiyà datu rig-rígát kun, se ya katalekág ku ke
ama se kadatu wawwágì,” nán na.
52 Ay nán na pe nga, “Niddán nà e Dios ka pútut ku kídi íli nga nagrig-
rigátan ku,” nán na. Ay tútu nengágan na tu udiyán na an-anà na ka
Efraim.*
53 Ay kane pumanda ngin tu pittu dagun na aggaápit da ka Egipto,
54 ay nanggayát pe yin tu pittu dagun na ulát nga ummán kitu nepadtu
natu Jose. Molát ngámin datu duddúma nga íli. Ngamay ka Egipto, ay adu
tu kanan datu tolay kitúni.

---

* **41:52 41:52** Ya kabalikát naya Efraim ay kapáda na ya úni nga Hebreo nga ya sarut na ay nagánab.

55 Ay nu áwan kanan datu iEgipto win, ay magadang da kitu ári ka kanan
da. Ngamay, “Mawe kayu ke Jose. Nu nágan naya kagiyan na kadakayu,
ay ittu ya kuwaan nu,” nán na kaggída.
56 Díkod molát ngámin nin datu il-íli ka Egipto, ay tútu nagpalawán tu
Jose yin kadatu álang, ay se na iláku kadatu tolay.
57 Ay ngámin tolay ki ngámin kalawagán nin datu naglalbet ka Egipto
nga gumátang ka kanan da kitu Jose, áta palotán tu ulát ki ngámin
kalawagán.

42

Tu nipappan datu wawwági natu Jose ka Egipto

1 Ay kane magìna tu Jacob nga adu ammay da ka Egipto, ay nán
na kadatu annánà na, “Ay nágan na kuwaan nu, tura kayu wala di
magkínin!” nán na.
2 “Nagìnà nga adu kanan da ka Egipto. Mawe kayu magkálap kattoni, ta
senu akkan tada matay ki bisin,” nán na.
3 Ay díkod datu sangapúlu kadatu kasiyoma tu Jose, ay nawe da ka Egipto
nga gumátang ka baggát.
4 Ngamay akkan nepekíwid tu Jacob tu Benjamin na wagi natu Jose. Ata
iamà na, ta get atán màwa nga nadakè kaggína.
5 Díkod nebulun datu magwawági kadatu duddúma nga mawe
gumátang ka kanan da ka Egipto, ta molát da pe ka Canaan.
6 Ay gapu ta tu Jose tu gubernador ka Egipto, ay aggína tu magláku
ka ammay kadatu ngámin tolay ki kalawagán. Ay inumbet pe yin datu
wawwági na. Nagukkab da panda kitu lusà kitu àráng na.
7 Ay kane masingan natu Jose datu wawwági na, ay nalásin nada.
Ngamay nagpìduman na akkan nada am-ammu. Ay nepar-par-áng na tu
nagsaludsud kaggída nga nán na, “Ka wàna naggayatán nu ta?” nán na.
Ay nán da, “Ka íli Canaan, ápu. Inumbet kami nga gumátang ka kanan
mi,” nán da.
8 Am-ammu natu Jose nga wawwági na datun, ngamay akkan da am-
ammu nga aggína tun.
9 Ay se la nadamdam tu Jose datu tag-tagenap na mepanggap kaggída,
nga magukkab da kaggína. Ay tútu nán na kaggída, “Ispiya kayu kammala
ngin nin a. Inumbet kayu kanedi, ta we nu sinnan nu inna ya pagkapsútán
naya íli mi, se da kami la gubatan,” nán na.
10 “Akkan, ápu,” nán da. “Inumbet kami ngala nga gumátang ka kanan
mi.
11 Sissa ama mi ngámin. Namáru kami nga tolay, ápu. Akkan kami
wayya nga ispiya,” nán da.
12 Ngamay, “Akkan a! Inumbet nu sinnan ya pagkapsútán naya íli mi,
ay se da kami la gubatan,” nán na.
13 Ay nán da kaggína, “Sangapúlu se duwa kami nga magwawági, ápu.
ICanaan kami, ay sissa ama mi ngámin. Ay ya ud-udiyán kadakami, ay
atán kam ka balay nga kabulun ama, ay ya isa ay natay yin,” nán da.
14 Ngamay nán natu Jose kaggída, “Kustu ya nán ku nga ispiya kayu.
15 Tu idi ya kuwaan ku ka paninnán ku nu kurug akkan kayu ispiya.
Isingán ku kiya ngágan naya ári kanedi nga akkan kayu makappan panda
ki angilbet nu kanedi kiya udiyán na wagi nu nga nán nu.

16 Ipàrob nu ya isa kadakayu, ta we na nga alà ya isa nga wagi nu.
Ngamay mabansi nga mabálud daya duddúma kadakayu kanedi. Sinnan
ku nu kurug daya kag-kagiyan nu. Ngamay nu akkan, ay isingán ku ki
ngágan ári nga kurug ispiya kayu," nán na.
17 Ay se nada nepebálud ngámin ki unag tallu ngalgaw.
18 Ay kitu mekàlu ngalgaw, ay nán natu Jose kaggída, "Managgansing
ngà ke Dios nga tolay. Díkod tu idi ya kuwaan nu, ta senu akkan takayu
papatay.
19 Nu kurug ga namáru kayu nga tolay, ay bansiyan nu ya isa kadakayu
nga mebabálud. Ay daya duddúma kadakayu ay mawe da ngin na ippan
kadaya mabis-bisinán na akkobung da ya ammay nga ginátang nu.
20 Ay se nu wa ilbet kanedi ya udiyán na wagi nu, ka pakammuwán ku
nga kurug daya kag-kagiyan nu, ay díkod akkan takayu papatay," nán na.
Ay ittu kurug tu kinuwa da.
21 Ay se la nán natu isaisa kaggída, "Magikáru tada ngin kitu nadakè a
kinuwa tada kitu wagi tada. Ata nasingan tada tu pannakit na kitu nakim-
imallà na kadàtada, ngamay akkan tada nga ginì-gìna. Ay díkod tu idi pe
yin ya pagpannakitán tada," nán da.
22 Ay nán tu Ruben kaggída, "Nán ku mà kammala ngin nin kadakayu
nga akkan nu an-anuwan, ngamay akkan dà pà-pàgan. Ay ittu pe yin idi
ya pannakapánis tada gapu kitu nekatay na," nán na.
23 Ngamay akkan da am-ammu nga naawátan tu Jose ngámin datu kinag-
kagi da. Ata kitu nakibàbànán na kaggída, ay uwad nga tarupiti da.
24 Ay díkod pinanáwan tu Jose da, ta nawe sumángit. Ay kane daddán,
ay inumbet manin kitu giyán da, se nada inamomanán. Ay se na nga
itùgud tu Simeon, se na pinapíngil kitu pagmar-marngán da ngámin.
25 Ay se la pinapnu tu Jose datu ngámin na langgusti da ka ammay. Ay se
nepippáy na kammin pe datu pirapirà da kitu langgusti da. Piniddán nada
pe ka bálun da nga magulli. Ay díkod kinuwa datu bobonan na ngámin
dayán.

Tu naggulli datu wawwági natu Jose ka Canaan

26 Ay díkod netakay datu wawwági tu Jose ngámin nin datu ammay
kadatu asnu da, ay se da la nga nawe.
27 Ay kane magimáng da kitu pagdagusán da, ay iddán kuma natu
isa kaggída tu asnu na ka kanan na. Ngamay nasdaáwan ta tu pirà a
pinagbáyad na, ay nepanin-otun kitu mayán natu langgusti na.
28 Ay díkod nán na kadatu wawwági na, "Sinnan nu kod! Atán kod mà
kammin tu pirà ku kídi langgusti ku!" nán na. Ay tútu nalídug da, ay
magtartartar da ngin kitu ansing da. Ay nán tu isaisa kaggída, "Nágan
nedi nga kinuwa ne Dios kadàtada?" nán da.
29 Ay kane dumatang da ka Canaan nga giyán tu ama da nga Jacob, ay
kinagi da ngámin datu napas-pasámà kaggída. Ay nán da,
30 "Pinar-par-áng nakami tu tolay ya apu da kitu íli. Padalínán nakami
pe ka magis-ispiya kitu íli da ngi.
31 Ngamay nán mi kaggína nga, 'Namáru kami nga tolay. Akkan kami
wayya nga ispiya.
32 Sangapúlu se duwa kami nga magwawági nga pabeg lalláki. Sissa
ya ama mi ngámin. Natay ya isa ngin, ay ya udiyán mi, ay atán kannán
Canaan nga giyán mi. Kabulun ne ama,' nán mi.

33 Ay díkod nán natu apu da kitúni, ‘Tu idi ya pakammuwán ku nu kurug
namáru kayu wa tolay,’ nán na. ‘Bansiyan nu pikam ya isa kadakayu. Ay
daya duddúma, ay mawe da ngin na ippan ya ammay nga ginátang nu
kadaya akkobung nu wa mabis-bisinán.
34 Ay se nu ilbet kanedi ya udiyán pànang nga wagi nu. Ay díkod
ammuwán ku nga kurug namáru kayu nga tolay, nga akkan kayu wayya
nga ispiya. Ay iddè kammin ya wagi nu kadakayu, ay se annung nu pe yin
ya maggà-gátang se maglà-láku kanedi íli mi,’ nán na,” nán da.
35 Ay kane ùbuwán da ngin datu langgusti da, ay atán kammin datu pir-
pirà a pinagbáyad da kadatu langgusti da. Ay kane masingan da se tu ama
da datu pir-pirà da, ay nagansing da.
36 Ay nán tu Jacob nga ama da, “Ummawan daya pútut ku win gapu ki
angwa nu. Awan tu Jose yin, áwan Simeon nin, ay kídi manin piyán nu
manin na alà e Benjamin. Tura dà pagpan-pannakitan ta!” nán na.
37 Ay se la nán tu Ruben kitu ama na, “Nu akkan ku nga milbet kammin
ne Benjamin, ay oray nu patayan mu datu duwa nga annánà ku wa lalláki.
Ipindu mu la kiyà, ay iyà ya makammu nga mangilbet kaggína kammin
kikaw,” nán na.
38 Ngamay nán na, “Akkan mabalin na ikíwid nu we Benjamin! Natay
yin tu wagi na, ay sissa ngin na nabansi nga pútut ku kiya maniyumán
kadakayu. Ay nu tura la atán màwa kaggína nga nadakè kiya dálen nu
wa mawe, ay matay yà tutu wala ngin. Làlakay yà pànang ngin, ay ipatay
ku ya pannakit ku win,” nán na.

43

Tu naggulli datu wawwági natu Jose ka Egipto kabulun da nge Benjamin

1 Napalotán tutu wala tu ulát kitu íli Canaan.
2 Ay kane mammin da tu ammay nga ginátang da ka Egipto, ay nán tu
ama da kaggída, “Mawe kayu manin gumátang ka bittì a kanan tada,”
nán na.
3 Ngamay nán ne Juda kaggína, “Kinagi tutu wala natu tolay nga akkan
kami magpas-passingan kaggína, nu akkan mi kabulun ya wagi mi.
4 Ay nu pekíwid mu ya wagi mi kadakami, ay mawe kami nga gumátang
ka kanan tada.
5 Ngamay nu akkan mu pekíwid, ay maddi kami mawe, áta kinagi
tutu wala natu apu nga akkan kami magpassingan kaggína, nu akkan mi
kabulun ya wagi mi,” nán na.
6 Ay nán tu Israel nga ama da, “Tura nu pe kinagi kaggína nga atán
pikam isa nga wagi nu ta! Tura dà niddán ka pagproblemaán ku!” nán
na.
7 Ay summungbát da nga nán da, “Kinappiya nakami tutu wala nga
sinal-saludsúdán tu tolay. Sinaludsud na ngámin ya panggap kadakami
se kadaya induan mi. Sinaludsud na pe nu sibbiyág pikam ya ama mi.
Sinaludsud na pe nu atán pikam sabáli wagi mi. Ay sinungbátan mi yala
datu saludsud na kadakami. Wayya mi la nga ammu nga pilbet naya wagi
mi!” nán da.
8 Ay nán natu Juda kitu ama da, “Pekíwid mu win kiyà ya ababbing,
ta senu makarbuwát kami yin, ta senu akkan tada nga matay ngámin se
daya annánà ki bisin.

9 Iyà ya makakaammu kaggína. Nu akkan ku meulli kammin na
simbibiyág, ay iyà ya makin-básul ki áwan panda.
10 Ata nung kuma ta akkan tada nga tinàtàtà ya rubbuwát mi, ay oray
namidduwa kami yin na nagpat-patoli," nán na.
11 Ay tútu nán natu Israel kaggída, "Nu ittu ya masápul la kuwaan nu, ay
ittu ya màwa. Ngamay tu idi pe ya kuwaan nu: mangitúgut kayu kadaya
kapíyán na búnga káyu kanedi ta idde nu kiya apu ka panaruanggam nu
kaggína. Mangalà kayu kadaya bang-bangug se pangrikádu, se digu álig,
se piniones* se almendras†
12 Ay ya pirà a itúgut nu, ay mamidduwa pe ya kaadu na kitu nunna.
Ipatulli nu pe tu pirà a nasmà nu kadatu langgusti nu, ta get nasábag da
ngala.
13 Ay ikíwid nu pe ya wagi nu, se kayu mawe lugud manin kitu apu.
14 Ay e Dios nga mannakabalin nala ya magkallà kadakayu kiya
akiamomán nu manin kitu tolay, ta senu pekíwid na kadakayu nge Simeon
se e Benjamin nu magulli kayu. Ay nu masápul la umawan kiyà daya pútut
ku, ay iturad ku wala," nán na.
15 Ay díkod nangalà datu magwawági kadatu panaruanggam da, se da
dinuble tu bíláng tu netúgut da nga pirà kitu nunna, ay se da pe nga
nekíwid tu Benjamin, ay se da ngin na nagrubbuwát nga mawe ka Egipto.
Ay kane dumatang da, ay nawe da nga nagpassingan kitu Jose.
16 Ay kane masingan natu Jose nga kabulun da tu Benjamin, ay nán na
kitu pakammuwan na kitu balay na, "Ippan mu daya tolay ka balay, ay se
ka nga magparti ka mesida se ka mamotun pe yin ta mepangán dedi nga
tolay kiyà nu agpapásu," nán na.
17 Ay díkod kinuwa natu tolay tu nán tu Jose. Díkod nippan na datu
magwawági kitu balay tu Jose.
18 Ay nagansing datu magwawági kane ippan dada kitu balay tu Jose.
Ay nán da, "Ippan ditta ka balay na gapu kid kadatu pirà a nasuwà tada
kammin kadatu langgusti tada. Waya na idi yin na mamabásul kadàtada,
ta senu atán pambarán na nga mangasassu kadàta se mangalà kadaya
asnu tada," nán da.
19 Ay díkod nawe da kitu pakammuwan da kitu balay tu Jose se da
inamomanán nala kitu gagyangán natu balay.
20 Ay nán da, "Apu, kitu nunna nga neà-angay mi kanedi nga gumátang
ka ammay,
21 ay tura nepatulli kammin kadakami ngámin datu pirà a pinagbáyad
mi. Nammuwán mi kane dumatang kami kitu dagus mi. Kane lùtán mi
datu langgusti mi, ay tura la atán datu pirà mi nga áwan nàsáy. Ay díkod
nilbet mi da kammin.
22 Ay se nangitúgut kami ka sabáli nga pirà ka igátang mi manin ka
kanan mi. Akkan mi ammu nu inna tu nangippáy kammin kadatu pirà mi
kadatu langgusti mi," nán da.
23 Ay summungbát tu tolay ya nán na, "Akkan kayu wa malídug. Akkan
kayu pe nga magansing. Ta ya Dios nu nga Dios kam naya ama nu ya
nagpippáy ka pirà kadatu langgusti nu ka para kadakayu. Nálà ku mà
datu pir-pirà nu," nán na. Ay se na nga nelawán tu Simeon.

---

* **43:11 43:11** Ya piniones ay búnga káyu nga ummán ka mani ya ramán na. † **43:11 43:11** Ya almendras ay bukal la dalumpenág nga ummán ka ananggi.

24 Ay nippan natu tolay da ka balay tu Jose. Ay kane dumatang da, ay niddán nada ka pinagusesu da. Ay niddán na pe datu asnu da ka kanan da.
25 Ay nesagána pe datu magwawági datu panaruanggam da kitu Jose, ta idde da kaggína nu umbet nu agpapásu. Ata nakagi da kaggída nga mamásu da kitúni.
26 Ay kane umbet tu Jose yin kitu balay na, ay nilbetán da pe yin datu panaruanggam da kaggína, ay se da nga nagukkab panda kitu lusà ka ammatag da kaggína.
27 Ay se la sinaludsud tu Jose nu mapà-paanna kam ya biy-biyág da. Ay nán na, "Ay tu ama nu, tu làlakay nga nán nu kitun, sibbiyág pikam? Nabílag kam?" nán na.
28 Ay nán da, "Saay, ápu. Sibbiyág se nabílag kam nge ama," nán da. Ay se da nga nagpalintud se nagukkab kitu àráng na.
29 Ay se na nasingan tu Benjamin na kurug wagi na kane iapág natu mata na. Ay nán na, "Aggína tu nán nu kiyà kitun na ud-udiyán na wagi nu? Kalakkán naka ne Dios, ugu!" nán na.
30 May nagkirut nagtálaw tu Jose ta ningbáwan pànang kitu wagi na, ay magissasangit tin. Ay túta nawe summángit kitu isa nga kuwartu.
31 Ay se la nga nagidárup se la nga lumawán. Ay se na la nga nán kadatu bobonan na kane madurayán na ngin tu uray na, "Ara ngin. Magdasár kayu win," nán na.
32 Ay díkod dinasarán da tu Jose nga sissa. Ay dinasarán da pe datu wawwági na kampela ngin nin. Ay nesibna kampela datu iEgipto win kaggída, áta kannawan datu iEgipto tu mepangán kadatu Hebreo. Ata melalais kanu datu iEgipto nu mepangán da kadatu Hebreo.
33 Ay díkod nagtugaw da ngámin kitu àráng tu Jose. Ay nagsasarunu da manggayát kitu manákam panda kitu udiyán. Ay magsisinningan da ngala ta pagballà da tu kà-kàwaán da.
34 Maggayát kitu tebol natu Jose datu idasár da kaggída. Ay tu binglay tu Benjamin, ay mamillimma tu kaadu na kitu kuwa datu duddúma. Ay nepangán se nepaginum da kitu Jose, ay naggan-gánas da ngámin.

44

Tu nangngagi natu Jose kitu amansi na kitu Benjamin

1 Ay se la nga binílin tu Jose tu pakammuwan na kitu balay na nga nán na, "Pannuwam datu langgusti da ka ammay panda kitu mabaal da akkatan. Ay ippáy mu kammin pe daya pir-pirà da kadaya langgusti da ki otun ammay.
2 Ay se mu ippáy pe ya napatag akap ku kitu langgusti natu udiyán kaggída kabulun natu pirà na kiya otun na ammay," nán na.
Ay kinuwa kurug natu pakammuwan da kitu balay tu kinagi tu Jose.
3 Ay kane nawà-wada ngin kitu pagmakát, ay pinapan dada ngin. Nelúgán da datu agtu da kadatu asnu da.
4 Ay kane makaadayyu da ka bittì kitu íli, ay nán tu Jose kitu pakammuwan na kitu balay na, "Ara, mawe mu da aplan. Ay nu masìmát muda, ay nán mu kaggída, 'Tura pe nadakè ya pagsubálit nu ki napiya ta! Tura nu sinákaw ya napatag ga akap na apu ku?

5 Ittu mà yán ya agginumán na, se ittu pe yán ya us-usaran na nga
mamadtu. Nakabásul kayu a kurug kaggína,' nán mu kaggída," nán na.
6 Ay nawe kurug impal natu pakammuwan ne Jose da. Ay díkod kane
masìmát nada, ay kinagi na kurug datu na pekagi tu Jose.
7 Ay nán da kaggína, "Taanna, ápu, tura ummán kiyán ya aggun-únim!
Wayya mi la nád màwa ya ummán kiyán?
8 Ay datu pirà a nasuwà mi kadatu langgusti mi kitun, ay nepatulli mi
da mà. Ay tura mi mán kammin na takáwan ya pirà onu balitù naya apu
mu!
9 Ay nu iinna ya pakasmàán mu kiyán na akap, ay papatay mu, ay
dakami nga mabansi ay paasassu kami pe yin kikaw," nán da.
10 Ay tútu nán na, "Mayát tà kiya nán nu, ngamay ya pakasmàán ku
wala kiya akap ya magbalin ka asassu ku. Ay daya duddúma kadakayu ay
akkan da nga mapabásul," nán na.
11 Ay díkod dintagán da nga dágus datu agtu da, ay se da nga bùliyán
datu langgusti da.
12 Ay ginayatán na kurug tu magsápul kitu akap. Ginayatán na kitu
manákam panda kitu udiyán kaggída. Ay nasmà na tu akap kitu langgusti
tu Benjamin.
13 Ay kane mammuwán datun, ay pinìsi da datu bádu da ta magpannakit
da. Netakay da kammin datu agtu da kadatu asnu da, ay se da ngámin
magulli kammin kitu íli.
14 Ay kane dumatang de Juda nga magwawági kitu balay tu Jose, ay atán
kam tu Jose kitúni. Ay díkod nagukkab da kitu lusà kitu àráng na.
15 Ay nán tu Jose kaggída, "Taanna, tura nu kinuwa yán! Akkan nu
ammu nga iyà ay annung ku ammuwan ya panda ngala oray akkan ku
nasingan?" nán na.
16 Ay nán natu Juda kaggína, "Akkan mi ámmu ya kagiyan mi kikaw,
ápu. Ay áwan mi pe makagi. Akkan mi pe ammu nu nágan naya kuwaan
mi, ta senu kurugan nakami nga áwan mi kinuwa nga nadakè. Ammánis
kid Dios idi kadakami. Magasassu kami kikaw win, ápu, dakami ngámin
se iya wagi mi nga nakasmàán nu kitu akap," nán na.
17 Ngamay nán tu Jose, "Akkan. Akkan ummán kiyán ya kuwaan ku.
Tittu ya nakasmàán kitu akap ya magbalin ka asassu ku. Ngamay nu
dakayu, mawe kayu win kiya ama nu. Awan nu wa básul, ay díkod áwan
pe màwa kadakayu."

Nakim-imallà tu Juda gapu kitu Benjamin

18 Ay se la nga umadanni tu Juda kitu giyán na, ay se na nán, "Apu,
gìnám agpà ya kagiyan ku. Akkan nà agpà a lùsawan, ta atán kagiyan ku.
Ammù a ummán ki turáy na ári mismu ya turáy mu.
19 Sinaludsud mu mà kadakami, ápu, nu atán pikam ama mi se nu atán
wagi mi.
20 Ay kinagi mi kikaw, ápu, nga atán ama mi may làlakay yin, ay se atán
pikam pe isa nga wagi mi nga udiyán mi nga pútut ne ama kiya kalàlakay
na. Uwad wagi na, ngamay natay yin. Díkod sissa ngin na an-anà ne ama
kitu isa nga atáwa na. Ay pà-pàgan tutu wala ama yán na udiyán mi.
21 Ay se pinilbet mu kadakami ta nán mu wa piyán mu wa masingan.
22 Ay kinagi mi kikaw nga akkan mapanáwan na ababbing ya ama mi,
áta ipatay ne ama ya keadayyu naya ababbing.

23 May nán mu kadakami nga nu akkan mi ikíwid ya udiyán mi, ay akkan
kami tagge magpassingan nin kikaw.
24 Ay kane magulli kami ke ama, ay kinagi mi kaggína datu kinagim
kadakami.
25 Ay kane pagulliyan nakami manin ne ama kanedi nga gumátang ka
kanan mi,
26 ay kinagi mi kaggína nga akkan kami makapagulli, ta akkan kami
makapagpassingan kitu apu nu akkan mi kabulun ya udiyán na wagi mi.
‘Mawe kami la nu pekíwid mu kadakami ya wagi mi nga udiyán,’ nán mi
kaggína.
27 Ay tútu nán ne ama kadakami, ‘Ammu nu nga dudduwa dayán na
annánà ku kitu naniyumán kadakayu.
28 Tu isa ay áwan nin. Nán ku kitun na kinnán ulolag. Ay áwan ku
nasingan nin kaggína ka panda.
29 Ay nu itálaw nu manin idi ya isa, ay se tura la atán màwa nga nadakè
kaggína, ay ipatay ku tutu wala ngin ya agpannakit ku,’ nán na.
30 Díkod ummán ka ya biyág ne ama, ay atán kiya ababbing. Díkod nu
magulli kami ke ama nga áwan ya an-anà,
31 ay ipatay na ya pannakit na, nu áwan na masingan na kabulun mi ya
an-anà. Ay dakami ya bátug gapu naya pannakatay ne ama, nu tura la
kurug ga matay gapu ki pannakit na gapu kiya an-anà.
32 Ta iyà, ápu, ya makakaammu kiya ababbing. Kinagì ke ama nga, ‘Nu
akkan ku mepatulli ya ababbing kikaw, ay iyà ya mapabásul ka panda ki
agbiyág ku.’
33 Díkod, pangaásim agpà ala, ápu, ta iyà ala ngin ya magbansi nga
magasassu kikaw, akkan ya an-anà. Pekíwid mu agpà ala ngin ya ababbing
kadaya wawwági ku nga magulli kammin ke ama.
34 Ta akkan nà makapagulli ke ama nu akkan ku kabulun ya an-anà.
Lùsawan ku sinnan ya nadakè a màwa ke ama nu akkan na nga masingan
ya an-anà,” nán tu Juda.

45

Tu nagpakammu natu Jose kadatu wawwági na

1 Ay akkan tutu wala madurayán tu Jose yin tu aggissa-sangit na. Ay tútu
pinatálaw na ngámin datu bobonan na nga atán kitu giyán na. Díkod tittu
tu Jose se datu wawwági na kane magpakammu kaggída.
2 Ay se la nga nagogolán tu Jose. Ay díkod nagìna datu iEgipto se datu
bobonan tu ári tu sangit na.
3 Ay nán tu Jose kadatu wawwági na, “Iyà e Jose. Sibbiyág pikam
kurug ama?” nán na. Ngamay akkan makasungbát datu wawwági na
ta nagansing da.
4 Ay díkod nán tu Jose kadatu wawwági na, “Umbet kayu kod kídi.” Ay
ummadanni da kurug kaggína. Ay nán na manin, “Iyà e Jose nga wagi nu,
nga neláku nu kitun kadatu maglà-láku, ay neláku dà kídi Egipto.
5 Akkan kayu magpannakit, se akkan nu pe lùsawan daya baggi nu
kampela ngin gapu ki nangiláku nu kiyà kanedi. Ata ittu ya nangidalenán
ne Dios kiya nagpainunna na kiyà kanedi, ta senu iyà ya mamiyág
kadakayu.

6 Ata duwa dagun nin idi nga ulát, ay limma dagun pikam ma áwan
makapagmúla, ay díkod áwan pe magáni.
7 Pinaginunna nà e Dios kanedi, ta senu biyágan takayu se daya
akkobung nu, ay díkod gumánab kayu.
8 Díkod ya kurug na, ay akkan dakayu ya nangipàrob kiyà kanedi, nu
di e Dios. Pinagbalin nà ka kangatuwán na upisiyál naya ári. Iyà ya
pakammuwan naya ári ki ngámin na iturayán na, ay se iyà pe ya mangitur-
turáy ki ngámin Egipto.
9 Ara mawe kayu win, ta we nu kagiyan ke ama nga pinagbalin nà nge
Dios ka apu daya ngámin iEgipto. Kagiyan nu kaggína nga palbetan ku
kanedi. Ay karuwan na ya umbet.
10 Ta magyán kayu ngámin ka íli Gosen, dakayu se ngámin da annánà
nu, se daya ngámin na animál nu, se daya ngámin na kuw-kuwa nu.
11 Ay taránan takayu kattoni. Iddán takayu ka kanan nu, ta limma dagun
pikam idi nga ulát. Ta nu akkan, ay mabis-bisinán kayu ngámin se daya
tarakan nu wa animál.
12 Ay nasingan dà in na mismu, ay oray ye Benjamin na wagi ku, ay
nasingan na nga iyà mismu kurug idi nga makibàbànán kadakayu.
13 Ara, mawe kayun, ta ilbet nu we ama kanedi. Ikagi nu kaggína nu
mapaanna ya angrispitár da tutu wala kiyà kanedi Egipto. Ay kagiyan nu
pe kaggína ngámin daya nas-asingan nu."
14 Ay se na nga ginàbal tu Benjamin na wagi na se sumángit. Ay
sumángit pe tu Benjamin.
15 Ay sumángit pe nga nangummà kadatu wawwági na. Ay se la pe yin
na nakiamomán datu wawwági na kaggína.

16 Ay kane madámag natu ári nga inumbet datu wawwági ne Jose, ay
naganggam se datu upisiyál na.
17 Ay nán tu ári kitu Jose, "Kagiyam kadaya wawwágim nga tàyán da
daya asnu da ka ammay, se da la nga magulli kammin ka Canaan.
18 Pálà mu kaggída nge ama nu se daya akkobung na, se da umbet
kammin kanedi. Pekagim nga iddè kaggína ya kapíyán na giyán kanedi
Egipto. Ay adu ya makkán kanedi Egipto nga pagbiyág da.
19 Masápul la ikagim pe kaggída nga maggalà da kadaya karisun kanedi
Egipto nu mawe da ngin, ta pangitàyán da kadaya annánà da se kadaya
attáwa da. Ay se da la nga umbet kammin kanedi kabulun da nge ama nu.
20 Akkan da paglídug daya kuw-kuwa da nga mabansi, áta iddè kaggída
daya kapíyán kanedi Egipto," nán natu ári kitu Jose.

21 Ay kinurug datu annánà tu Israel tu kinagi natu ári. Ay niddán tu Jose
da ka karisun, se nada pe pinabalúnán nga ummán kitu kinagi natu ári.
22 Niddán nada ka aggisa da nga páris sa pagsukatán da nga bádu nga
nappiya. Ngamay niddán na tu Benjamin ka tallu gatut ta pirà nga pinaláta
se limma páris nga nappiya nga bádu nga pagsukatán na.
23 Ay tu ama na, ay pinaw-ítán na ka sangapúlu wa asnu nga
napakagtuwán kadatu nappiya nga pruduktu nga gayát ka Egipto. Niddán
na pe ka sangapúlu nga babbay ya asnu nga napakagtuwán ka ammay se
sinápay, se duddúma pikam ma akakkanan nga masápul na nu umbet ka
Egipto.

24 Ay se na ngin pinapan datu wawwági na. Ay binílin nada kane
magrubbuwát da ngin. “Akkan kayu a nga magsasáwad ki dálen,” nán
na.
25 Díkod nagrubbuwát da ka Egipto. Ay kane dumatang da ka Canaan,
kitu balay Jacob nga ama da, ay
26 nán da kaggína, “Sibbiyág kod mà e Jose! Aggína ya ap-apu ki ngámin
Egipto,” nán da. Akkan nakoni tu Jacob. Akkan nada nga kurugan.
27 Ngamay kane kagiyan da ngin ngámin datu kinag-kagi tu Jose, ay se
kane masingan na datu karisun na pinálà tu Jose kaggída nga pangitàyán
da kaggína, ay pummiya tu uray na.
28 Ay nán tu Jacob, “Nágan na pikam mala ya masápul ku ammuwan?
Sibbiyág pikam gáyám me Jose nga an-anà ku! Masápul mawe yà a sinnan
ki kasibbiyág ku pikam,” nán na.

46

Tu nipappan de Jacob nga tangabalay ka Egipto

1 Ay díkod inalà tu Jacob ngámin datu kuw-kuwa na, ay se la nga
nagrubbuwát nga mawe ka giyán Jose. Ay kane dummatang ka Beerseba,
ay nagdátun ke Dios, nga Dios pe natu Isaac nga ama na.
2 Ay kitu gabi, ay inamomanán ne Dios kitu ummán ki tagenap na. Ay
nán na, “Jacob, Jacob!” nán na. “Inna tun, Apu,” nán na.
3 Ay se nán ne Dios, “Iyà e Dios, nga Dios natu ama mu. Akkan ka nga
magansing nga mawe ka Egipto, ta kitúni, ay pagbalinan ku ka adu tutu
wala daya gakagaka mu, ay magbalin da ka abay nga nasiyon.
4 Bulunan taka nga mawe ka Egipto, ay alà ku kammin daya gakagaka
mu kanedi nga íli. Nu matay ka ngin, ay e Jose ya mamaluggagsát kikaw,”
nán na.
5 Ay se la nagrubbuwát tu Jacob ka Beerseba. Netakay datu pútut na
ka karisun nga nidde natu ári nga pangitàyán da kaggína. Netakay da pe
datu pútupútut da, se datu attáwa da kadatu karisun.
6 Netúgut da pe datu ngámin na báka da, se ngámin na kuw-kuwa da
nga naurnung da kitu nag-agyán da ka Canaan. Díkod nawe tu Jacob ka
Egipto kabulun na ngámin datu gakagaka na;
7 datu ngámingámin annánà, se datu ngámingámin appúku na.
8 Tu dedi ya ngag-ngágan datu iIsrael nga pútupútut kam tu Jacob nga
nawe ka Egipto: Tu Ruben nga manákam nga pútut na
9 se datu ngámin pútupútut tu Ruben nga lalláki nga ittu de Hanoc, tu
Pallu, tu Hezron, se tu Carmi.
10 Tu Simeon nga pútut Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga ittu
de Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zohar, se tu Saul nga pútut na kitu iCanaan
na babay.
11 Tu Levi nga pútut tu Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga ittu
de Gerson, tu Kohat, se tu Merari.
12 Tu Juda nga pútut tu Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga ittu de
Er, Onan, Sela, Perez, se Zera (ngamay natay tu Er se tu Onan ka Canaan).
Kabulun da pe datu pútupútut tu Perez nga tu Hezron, se tu Hamul.
13 Tu Isacar nga pútut tu Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga de
Tola, Puva, Yob, se tu Simron.
14 Tu Zebulun nga pútut tu Jacob se datu pútupútut na nga lalláki nga
ittu de Sered, tu Elon, se tu Jaleel

15 (tu dayán datu annánà de Jacob se tu Lea nga neanà ka Paddan-aram.
Ay uwad pe tu Dina nga pútut na nga babay. Tallu púlu se tallu ngámin
datu pútupútut tu Jacob kitu Lea).
16 Datu pútupútut natu Gad nga lalláki, ay tu Zifion, tu Aggi, tu Suni, tu
Ezbon, tu Eri, tu Arodi, se tu Areli.
17 Datu pútupútut tu Aser nga lalláki, ay tu Imna, Isva, Isvi, Beria, se tu
Sera nga wagi da nga babay. Ay kabulun da pe datu pútupútut tu Beria
nga lalláki nga ittu de Heber, se tu Malkiel
18 (tu dayán datu pútupútut tu Jacob kitu Zilpa nga asassu da nga nidde
tu Laban kitu Lea nga pútut na. Sangapúlu se annam da ngámin).
19 Ay datu pútupútut natu Jacob nga lalláki kitu Raquel, ay tu Jose, se tu
Benjamin.
20 Ay datu pútupútut natu Jose nga lalláki ay tu Manase se tu Efraim nga
annánà na kitu Asenat, nga an-anà tu Potifera nga pádi ka On. Neanà da
ka Egipto.
21 Ay datu pútupútut tu Benjamin nga lalláki, ay tu Bela, Beker, tu Asbel,
tu Gera, tu Naaman, tu Ehi, tu Ros, tu Muppim, tu Huppim, se tu Ard.
22 (Tu dayán datu pútupútut natu Jacob kitu Raquel. Sangapúlu se appát
da ngámin).
23 Nawe ka Egipto pe tu Dan se itu Husim nga pútut na nga laláki.
24 Nawe pe tu Naftali se datu pútupútut na nga lalláki nga ittu de Jazeel,
tu Guni, tu Jezer, se tu Sellim.
25 (Tu dayán datu pútupútut natu Jacob kitu Bilha nga asassu da nga
nidde natu Laban kitu Raquel. Pittu da ngámin).
26 Ay ya dágup ngámin datu pútupútut tu Jacob nga nawe ka Egipto,
ay annam púlu se annam da ngámin. Akkan meráman datu attáwa datu
pútupútut na nga lalláki.
27 Ay datu pútupútut tu Jose nga lalláki ay dudduwa da. Ya dágup datu
ngámingámin na akkobung natu Jacob nga inumbet ka Egipto ay pittu
púlu.

Nagyán de Jacob nga tangabalay ka Gosen

28 Pinaginunna natu Jacob tu Juda nga mawe kitu giyán tu Jose nga
mangagi kaggína nga sabtan nada ka Gosen. Ay díkod dumatang da ka
Gosen.
29 Ay tu Jose, inalà na tu lúgán na, se na nawe sinabat tu ama na
nga Israel ka Gosen. Ay kane makaadanni kaggína, ay ginàbal na se la
sumángit ka nabayág.
30 Ay nán natu Israel kitu Jose, “Ay oray yà ala matay yin, ta nasingan
taka ngin na sibbiyág,” nán na.
31 Ay nán ne Jose kadatu wawwági na se kadatu akkobung natu ama na,
“Mawe yà kagiyan ke ári nga atán kayu win nga naggagayát ka Canaan,
dakayu se de ama nga inumbet mepagyán kiyà kanedi.
32 Kagiyan ku pe kaggína nga magtar-tarakan kayu ka karneru se daya
duddúma nga an-animál. Kagiyan ku kaggína nga nilbetán nu ngámin
daya tarakan nu se ngámin daya kuw-kuwa nu.
33 Ay nu palbetan nakayu ya ári, ay se na saludsúdan nu nágan naya
ubra nu, ay
34 kagiyan nu wala kaggína nga magtar-tarakan kayu ka karneru se daya
duddúma nga animál. Kagiyan nu wa ittu yán ya ubra nu nanggayát

kitu kabibittì nu, ay se ittu yán pe ya ubra datu apuapu nu. Ittu yán ya kagiyan nu ta senu pagyanan nakayu ka Gosen. Ata lùsawan daya iEgipto ya mepagyán kadaya maragtarakan ka karneru," nán tu Jose.

47

1 Ay díkod nawe tu Jose kinagi kitu ári nga nán na, "Atán de ama ngin se datu wawwágì nga gayát ka Canaan. Inalà da ngámin datu karneru se kalding se datu báka da, se ngámin na kuw-kuwa da. Atán da ka Gosen nin," nán na.
2 Ay se na inayabán ya limma kadatu wawwági na, ay se nada nga iam-ammu kitu ári.
3 Ay nán natu ári kadatu wawwági tu Jose, "Nágan naya ubra nu?" nán na. Ay nán da nga summungbát kitu ári, "Maragtarakan kami ka karneru, ápu, nga ummán kadatu man-mannákam mi," nán da.
4 "Inumbet kami, ápu, nga makipastu ka makaru wala kanedi giyán nu, ta áwan mi mabalin pangipastorán kadaya karneru mi kannán Canaan, ta napágus tutu wala ya ulát kannán. Ay túya nu mabal-balin kuma ngala, ápu, ay magyán kami nga makaru ka íli Gosen," nán da kitu ári.
5 Ay se la nán natu ári kitu Jose, "Atán nin ne amám se daya wawwágim.
6 Ay ikaw ya makammu ki ngámin lusà kídi Egipto. Pagyanan muda ka Gosen, ta ittu ya kapíyán na lusà kanedi Egipto. Ay nu atán ammum kaggída nga makammu magpastor, aggída ya pakammuwan mu kadaya bákà," nán na.
7 Ay se la nga nilbet tu Jose tu Jacob nga ama na kitu giyán tu ári. Ay binindisiyonán tu Jacob tu ári.
8 Ay nán natu ári kitu Jacob, "Piga dagun mu win?" nán na.
9 Ay nán tu Jacob kitu ári, "Magatut se tallu púlu win, ápu ya dagun ku. Abibbà ya biyág ku se narígát pànang nga akkan ummán kadatu mannákam ku. Adaddu tu inagbiyág da oray nagali-alit da pe," nán tu Jacob.
10 Ay binindisiyonán manin tu Jacob tu ári, se la nga nawe yin.
11 Ay díkod pinagyán tu Jose tu ama na se datu wawwági na ka Egipto. Niddán nada ka lusà da kitu giyán nga adanni ka íli Rameses, ta ittu tu kapíyán na lusà kannán. Ittu yán tu kinagi natu ári nga kuwaan na.
12 Ay niddán tu Jose tu ama na se datu wawwági na se datu ngámin na akkobung natu ama na ka kanan da. Nepà-pànung na kampela ngin nin ki kaadu naya tangabalay.

Tu naggulát na

13 Napágus tu ulát pikam ka Egipto se ka Canaan, ay díkod áwan kanan datu tolay. Ay túta kumapsut da ngámin.
14 Ay tu Jose tu naurnúngán ngámin datu pir-pirà datu tolay ka Egipto se Canaan ta negatángan da ka ammay kaggína. Ay se na nippannán datun kitu ári.
15 Ay kane mammin tu pirà datu tolay yin ka Egipto se Canaan, ay áwan da ngin na igátang. Ay umbet datu tolay kitu Jose nga magadang ka kanan da. "Iddán dakami mán ka kanan mi. Akkan dakami agpà pagdudoray yala nga matay. Awan mi tutu wala nga pirà in," nán da.
16 Ngamay nán tu Jose kaggída, "Ay nu áwan nu pirà in, ay oray daya animál la ngin ya ikálap nu ki kanan nu," nán na.

17 Ay díkod nilbetán da pe yin datu báka da kitu Jose. Niddán tu Jose
da ka kanan da. Kasukát datu kabalyu da, karneru da, báka da, onu datu
asnu da. Ay niddán nada ka kanan da kitun na dagun ka kasukát datu
báka da.
18 Ay kane malpás tun na dagun, ay inumbet manin datu tolay kitu
Jose. Ay nán da kaggína, “Akkan metuláyaw kikaw, ápu nga áwan ya
ngámingámin nin kadakami. Awan mi pir-pirà in, ay áwan mi tutu wala
báka pe yin. Tittu win ya lusà mi se ya baggi mi ya nabansi yin.
19 Akkan dakami agpà pagdudoray ta lùsawan mi ya matay. Gatángan
dakami yala ngin se daya lusà mi. Iddán dakami yala ka kanan mi.
Magasassu kami yala ngin kiya ári, ay se kuw-kuwa na pe daya lusalusà
mi. Iddán dakami ka ammay ya pagbiyág mi se talìgì mi, ta senu atán
agpà imúla mi, ta senu akkan masáyang ya lusà,” nán da.
20 Ay díkod nagátang tu Jose ngámin datu lusà ka Egipto para kitu ári.
Ata neláku ngámin datu iEgipto datu tal-tálun da, ta napágus tutu wala
tu ulát ka Egipto. Díkod, ngámin datu tálun da, ay kuw-kuwa natu ári da
ngámin nin.
21 Ay pinagbalin tu Jose ngámin datu tolay ka asassu natu ári. Nilbetán
na ngámin datu tolay kadatu il-íli ki ngámin Egipto.
22 Tittu datu lusà datu pappádi tu akkan ginátang tu Jose. Ata atán ya
suwildu datu pappádi nga gayát kitu ári. Ay ittu tun tu pinagbiyág da. Ay
díkod akkan da tagge neláku datu lusà da.
23 Ay díkod nán natu Jose kadatu tolay, “Kídi yin, ay ginátang takayu
ngámin nin se daya tal-tálun nu nga kuw-kuwa naya ári tada. Iddán
takayu ka aggì, ay mulán nu daya tal-tálun nu.
24 Ay nu aggagáni, idde nu ya pagkalimma naya maápit nu kiya ári. Ay
ya appát ta pagkalimma ay ittu ya kuwa nu. May ráman nayán ya aggì nu
se kanan nu wa tangabalay,” nán tu Jose.
25 Ay nán datu tolay, “Biniyág nakami. Metul-túluy kuma ya kinamárum
kadakami, ápu. Magasassu kami yala kiya ári,” nán da.
26 Díkod gapu kitu Jose, ay ittu tun tu lintag da panda kadedi nga al-
algaw ka ngámin Egipto, nga midde kiya ári ya pagkalimma naya ápit da
tolay. Tittu datu lusà datu pappádi datu akkan nepakin-kuwa kiya ári.

Tu nuddi nga bílin tu Jacob

27 Ay díkod datu gakagaka natu Jacob nga ittu datu nepangágan ka
Israelita, ay nagyán da ka Egipto ka íli Gosen. Umadu da tutu wala kitúni,
ay se bumànáng da pe kitúni.
28 Sangapúlu se pittu dagun na nagyán tu Jacob ka Egipto. Dinatang na
ya magatut se appát púlu se pittu dagun se la natay.
29 Ay kane tagay matay tu Jacob bin, ay pinalbet na tu Jose, ay se na nán
kaggína, “Nu pàgan nà, ay atán mán ya ipàwà kikaw. Ippáy mu ya ímam
kiya panìgad lappu ku, ay se mu isipata kiyà nga ipatag nà, se kuwaan
mu ya ipàwà kikaw. Akkan dà itaman kanedi Egipto.
30 Nu matay yà ay itálaw dà kanedi Egipto. Itaman dà kitu neketamnán
datu ama ku se kakay ku,” nán na. Ay nán tu Jose, “Ò, ama. Ittu yán ya
kuwaan ku nu ittu ya piyán mu,” nán na.

31 Ay nán tu Jacob, “Isipatám kiyà nga kurug ga kuwaan mu yán,” nán
na. Ay nesipata natu Jose kurug. Ay se la nga nagùmà tu Jacob kitu ùluwán
natu káma na ka aggiyáman na.

48

Tu namindisiyon tu Jacob kadatu annánà tu Jose

1 Akkan nabayág ka panda, ay uwad nangidámag kitu Jose nga magtakit
tu ama na. Díkod, nawe da nga maggaáma se tu Manase se tu Efraim.
2 Ay kane dumatang da, ay kinagi da kitu Jacob, “Atán ne Jose nga pútut
mu nga maggagáyám kikaw,” nán da. Ay díkod, pinaturínán na la tu
bumángun se magtugaw kitu káma na.
3 Ay nán tu Jacob kitu Jose, “E Dios nga mannakabalin, ay nagpassingan
kiyà ka íli Luz ka Canaan. Binindisiyonán nà, ay se na
4 nán kiyà, ‘Paganában taka se paaduwan ku tutu wala daya gakagaka
mu, ta pagbalinan kuda ka adu wa nagbal-baláki nga nas-nasiyon. Ipakin
kuwa ku pe idi Canaan kaggída ka kuw-kuwa da ka áwan panda,’ nán na.
5 Ay de Manase se Efraim nga pútupútut mu wa lalláki nga neanà kanedi
Egipto kitu akkan ku pikam ma nilalbet kanedi, ay bíláng annánà kuda nga
ummán kade Ruben se Simeon.
6 Ay daya pútupútut mu pikam nga lalláki, ay ittu dayán daya pútut mu.
Akkan ku ibíláng pútut ku dayán. Ay ipatáwid mu kaggída daya ipatáwid
mu kuma kade Manase se Efraim.
7 Kuwaan ku idi gapu kitu ina mu wa Raquel. Nipnakit ku tutu wala tu
nekatay na kitu naggayát mi ka Paddan. Uwad kami yin ka Canaan kitu
nekatay na. Tare kami ad-adayyu pikam kitun ka Efrata (Betlehem kam
yán). Ay tútu netaman na la ngin kitúni, kitu adanni kitu bíkat kalsáda
nga mameyag ka Efrata.”
8 Ay kane masingan tu Israel datu pútupútut tu Jose nga lalláki, ay nán
na, “Iin dedi?” nán na.
9 Ay nán tu Jose, “Pútupútut ku dayán nga nidde ne Dios. Neanà dayán
kanedi,” nán na. Ay nán tu Israel, “Ilbet muda mán kídi giyán ku, ta senu
mabindisiyonán kuda,” nán na.
10 Ay gapu ta làlakay pànang tu Jacob bin, ay ittu tu akkan makasingan
nin. Ay tútu nippan natu Jose datu annánà kitu giyán na. Ay ginàbal nada
se nada pe umàán.
11 Ay nán natu Jacob kitu Jose, “Akkan ku innanamán na masingan taka
manin. Ngamay, sinnam, nepalúbus ne Dios nga masingan taka se daya
pútupútut mu pe,” nán na.
12 Ay se la nga inalà tu Jose datu pútupútut na nga neaàrun kitu Jacob,
ay se nagukkab panda kitu lusà kitu àráng na.
13 Ay se la nga nilbet manin natu Jose tu Efraim se tu Manase kitu
giyán tu Jacob. Nepanin-kasígid tu Efraim kaggína, ay nepanin-diwanán
tu Manase.
14 Ngamay pinagbangkál na datu íma na se na neparotun tu diwanán
na kitu Efraim, oray nu aggína tu udiyán, se itu kasígid na ay neparotun
na kitu Manase nga ittu tu manákam.
15 Ay se na bindisiyonán da* nga nán na,

* **48:15 48:15** Ya namindisiyon na kaggída ay ummán ka e Jose kammin pe ya binindisiyonán na.

"E Dios nga ittu ya sinur-súrut datu mannákam ku nga Abraham se Isaac,
ay aggína pe ya nagtag-tagasíngan kiyà panda kadedi ya al-algaw.
16 Aggína pe ya nangibon ka anghel na nga nangiadayyu kiyà kadaya
nadakè. Ay aggína ya magkallà kadedi nga annánà. Ay gapu
kaggída, ay akkan mataatay ya ngágan ku se daya ngágan datu
mannákam ku nga Abraham se Isaac;
Ay umadu tutu wala kuma daya gakagaka da," nán na.
17 Ay kane masingan tu Jose nga nepaparotun tu diwanán na kitu úlu ne
Efraim, ay tareyan na. Ay nekalit na tu íma natu Jacob kitu úlu ne Manase.
18 Ay nán tu Jose kitu ama na, "Nasábag ka, ama. Ta idi ya manákam
kaggída. Iparotun mu ya diwanán na ímam kaggína," nán na.
19 Ngamay ipílit natu ama na tu piyán na nga nán na, "Ammù yán, ugu.
Umadu pe daya gakagaka na, ay se magbalin pe ka naturáy. Ngamay ya
udiyán na, ay magbalin ka natù-turáy may aggína. Ay daya gakagaka na,
ay umadu da tutu wala pe, ay se magbalin da ka nagbal-baláki nga nas-
nasiyon," nán na.
20 Ay ittu lugud tun na algaw tu inangbindisiyon na kadatu annánà a
nán na,
"Daya iIsrael ay mamindisiyon da pe yin gapu kadaya ngag-ngágan nu.
Ay nán da,
'Pagbalinan nakayu we Dios ka ummán kade Efraim se Manase,' nán
da," nán na.
Ay díkod nepadúma tu Efraim kitu Manase kitu inangwa na.
21 Ay se la nga nán tu Israel kitu Jose, "Ammum nga tagay yà a matay
yin. Ay e Dios sala ya mamul-bulun kikaw. Ay ipalúbus na kuma nga
makapagulli ka kammin kiya íli daya man-mannákam mu.
22 Ay ya isa pe, ay tu lusà nga nálà ku kadatu Amorreo kane abákan kuda
ki gubát, ay ikaw ya pangiddanán ku nga akkan wayya daya wawwágim
nga lalláki," nán natu Jacob.

49

Tu nuddi nga kinag-kagi natu Jacob kadatu pútupútut na nga lalláki

1 Ay se la nga pinàrawán tu Jacob ngámin datu pútupútut na nga
lalláki. Ay nán na kaggída, "Magguurnung kayu ngámin kídi ta kagiyan ku
kadakayu daya mà-màwa kadakayu kadaya masanguwánan na al-algaw.
2 Magguurnung kayu se kayu manggìna, dakayu wa pútupútut ne Jacob.
Gìnán nu ya kagiyan ne Israel nga ama nu.
3 Ruben, ikaw ya manákam. Ikaw ya nunna nga pútut ku kitu kabílag
ku pikam. Ikaw pe ya kadayáwan se ikaw ya katurayán kadaya pútut ku.
4 Ngamay ummán ka ka balnag nga akkan meturung. Díkod akkan ikaw
win ya katurayán.
Ata rinag-ragitán mu ya idda naya ama mu, se rinag-ragitán mu ya
dáyaw na,
ta inlay mu ya naniyumán kikaw.
5 Dakayu Simeon se Levi, dakayu nga magwagi
naranggás kayu kadaya ampiláng nu.
6 Akkan ku iannúgut ya uray ku kadaya lam-lammat nu.
Maddi yà pe makilangláng kiya bungguy nu.
Ta pummatay kayu gapu wala ta atán lùsawan nu,

ay se ur-uráyan nu wala nga piltángan daya báka.
7 Nadakè kuma ya kapàyanán daya gakagaka nu, ta áwan nu agkallà nu malùsaw kayu.
Nadakè kuma ya kapàyanán nu, ta narawat kayu nu makarungat kayu.
Ay túya mawara-warà kayu kuma kanedi,
ay metar-tarerà kayu kanedi íli Israel.
8 Ikaw Juda, ay pàgan daka daya wawwágim ma lalláki.
Abákan mu daya kumalínga kikaw.
Ay ngámin daya wawwágim ma lalláki ay dayáwan daka.
9 Ikaw, ay árig mu ya bumarítu wa láyon.
Nu mabalin mu kanan ya nígay mu, mawe ka kammin kiya agsiruán mu.
Magidda ka nga magimáng nga ummán kiya kuwaan daya láyon.
Ay áwan naturad da manglukág kikaw.
10 Ikaw Juda, ay magturáy peyapeyang daya gakagaka mu,
Panda ki ilalbet naya magturáy nga ittu kurug ya katurayán.
Ay aggína ngin ya kur-kurugan da tolay se day-dayáwan da.
11 Kiya kapíyán na múla úbás ya pangigalútán mu kiya urbun asnu mu,
ta adu tutu wala ya múla mu wa úbás.
Annung mu sùnaán ya bádum ki básІ úbás,
ta daggáy tutu wala ya básІ mu.
12 Dumgáng daya mata mu ki agginum mu ki básІ úbás,
Ay magkappag ka pe ka gátas.
13 Ikaw Zebulun, daya gakagaka mu, ay mag-agyán da ki dappit bebay,
nga dudungán daya ngámin bir-biray.
Panda ka Sidon ya lusà mu, áta kurug ga abay.
14 Ikaw Isacar, daya gakagaka mu, ay árig da ya nakulnit ta asnu;
mag-agyán da kiya tulatúlad daya púkù daya karneru.
15 Kane masingan da nga napiya nga giyán tu nagimangán da,
se kitu lusà ay natalobu da mul-múla da,
ay akkan da pinagan-anu tu magrígát,
nagasassu da ngala ngin oray tu apu da ay narawat.
16 Ikaw Dan, daya gakagaka mu, ay aggída ya mangguwes kadaya tolay da,
ta isa da pe nga netangámalán ka Israel;
17 Meárig ka ki idaw nga atán ki dálen,
nadíta nga idaw ki bíkat dálen;
nga nu tugkawwan na daya síkil daya kabalyu nga manalen
ay daya magtatákay, ay mapalikud da nga mekálin.
18 Id-idaggán ku, O APU, ya algaw wa angngalà mu kadakami nga tolay mu.
19 Ikaw Gad, daya gakagaka mu, ay rautan daya tirung da.
Ngamay labánan dada, ay se dada aplan.
20 Ikaw Aser, daya gakagaka mu, ay namit peyang daya kan-kanan da,
ay daya akakkanan daya à-ári, ay aggída ya paggayatán da.
21 Ikaw Naftali, daya gakagaka mu, ay ummán da ka nakulasit nga ugta,
nga nakagan-gánas daya bibittì a urbun da.
22 Ikaw Jose, daya gakagaka mu, ay árig da ya nabúnga tutu wala nga pasanga naya múla úbás
nga ki adanni ki awweg ya nagtubuwán da;
ay kumaray-kay da ki darupírip abut daya pas-pasanga da.

23 Bút-bútug daya marammútug;
gangngatan da, se pagan-anitán dada tutu wala;
24 Ngamay akkan nala nga makínin datu pas-pasanga da.
Nasikan datu im-íma da,
ta pinasikan ne Dios nga Mannakabalin nga Dios ne Jacob,
e Dios nga árig Maragtarakan ka karneru, se aggína ya mangigdù kadaya iIsrael;
25 e Dios ya sumeng kaggída, nga Dios naya ama da,
e Dios nga Mannakabalin ki ngámin, ay ittu ya magkallà kaggída,
kadaya pagkallà a maggayát ka lángit ummán ki udán,
se daya pagkallà a maggayát ki taggad lusà, ummán ki gabbuwà,
se ya pagkallà nga adu annánà.
26 Ya bindisiyon nga nidde kiyà nga ama mu,
ay napatag da pà-pànang may daya atán peyapeyang nga ban-bantay,
se daya midde daya akkan mippaippà a babbalantay.
Ngámingámin dayán ay mepakin-kuwa da ngámin kadaya gakagaka mu, Jose,
nga nepadúma kadaya wawwágim.
27 Ikaw Benjamin, daya gakagaka mu, ay árig da ya narungat ta átu wa alsádu;
Inalgaw se ginnabi, atán peyang ya nígay da nga kanan da, ta abákan da daya kalínga da nga makigubát kaggída” nán na.

28 Ay ittu dedi daya sangapúlu se duwa nga apuapu nga mag-tatangámalán ka Israel. Ay ittu dayán datu kinag-kagi natu ama da kaggída kitu inangbindisiyon na kaggída, sigun kitu mepà-pànung kitu isaisa kaggída.

Tu nekatay natu Jacob

29 Ay se na la nga binílin datu pútupútut na nga nán, “Kídi yin ay tagay yà matay yin. Piyán ku nu itaman dà kammin kitu liyáng ka Macpela, nga netamnán datu man-mannákam ku nga atán kitu tálun tu Efron nga Heteo.
30 Ya Macpela, ay atán ki dáya na Mamre ka Canaan. Ginátang tu Abraham kitu Efron nga Heteo tu lusà nga giyán natu liyáng ka agtamnán tada.
31 Kattoni ya netamnán natu apuapu tada nga Abraham se itu Sara nga atáwa na. Ay itunni pe ya netamnán natu kakay nu wa Isaac se tu ukò nu wa Rebecca. Ay itunni pe ya nangitamnán ku kitu atáwa ku nga Lea.
32 Nagátang tuni yin na lusà. Ay itaman dà kitu liyáng nga atán kitúni,” nán natu Jacob.
33 Ay kane mabalin na nga binil-bílin datu pútupútut na, ay nagidda ngin, ay ittu pe yin tu nekatay na.

50

1 Ay se la nga naglàbán natu Jose tu ama na, ay se la nga magsángit se na pe inum-ummàán.
2 Ay se nepabalsamár tu Jose tu ama na kadatu tolay na nga iEgipto nga maragbalsamár. Ay díkod binalsamár da tu Jacob bin.
3 Ay appát púlu wa algaw tu namalsamár da kaggína, nga ummán kitu gangay ya panagbalsamár da. Ay pittu púlu walgaw tu nagmanakit datu iEgipto kaggína.

4 Ay kane mabalin tu nagmanakit da kaggína, ay nán natu Jose kadatu
upisiyál natu ári, “Ipangaási nu agpà, ta ikagi nu mán ke ápu ári nga kitu
tagay matay yin ne ama, ay
5 pinagsipata nà a itaman ku kammin kitu liyáng nga kinuwa na
ka agtamnán da ka Canaan. Ay díkod palubúsán nà din nga mawe
mangitaman kaggína. Ay se yà a magulli kammin,” nán na.

6 Ay nán natu ári kaggína, “Ara lugud, mawe mu itaman ya ama mu,
nga ummán kitu sinipataán mu kaggína,” nán na.

7 Ay díkod nawe netaman tu Jose tu ama na. Ay kumíwid pe ngámin
datu ù-upisiyál natu ári, se datu ngámin na agtuturáy ka Egipto.
8 Ay kummíwid pe datu akkobung tu Jose, datu wawwági na, se datu
akkobung natu ama na. Tittu datu bibittì a annánà ya nabansi ka Gosen,
se datu kak-kalding se kak-karneru se datu bak-báka da.
9 Ay adu tutu wala datu kummíwid kaggína. Datu suldádu, ay sittatakay
da kadatu takay suldádu kampela ngin nin, ay atán pe datu nakakabalyu
wala nga suldádu.

10 Ay kane dumatang da kitu agaggián ka Atad nga atán kitu dáya Jordan,
ay naggiinnatay da manin. Nagsasángit da tutu wala manin. Ay pittu
walgaw da manin na naggiinnatay kitúni.
11 Ay kane masingan datu iCanaan tu nagsasángit datu tolay kitu
agaggián ka Atad, ay nán da, “Napgus gáyám ya aggiinnatay daya iEgipto,”
nán da. Ay díkod nengágan datun na giyán na atán kitu dammáng Jordan
ka Abel-mizraim. (Ya piyán na nga kagiyan yán ay tanáp daya iEgipto.)
12 Ay tinungpál kurug datu pútupútut natu Jacob tu nebílin natu ama
da kaggída,
13 áta nippan datu baggi na ka Canaan se da netaman kitu liyáng kitu
lusà ka Macpela nga adanni ka Mamre. Ittu tun tu lusà a ginátang tu
Abraham kitu Efron na Heteo ka agtamnán da.
14 Ay kane mabalin da magtal-ud, ay nagulli tu Jose yin ka Egipto kabulun
na datu wawwági na se datu ngámin na nepagtal-ud kaggída kitu ama da.

Tu namakawan tu Jose kadatu wawwági na

15 Ay kalpasán natu pannakatay natu ama da, ay nalídug datu wawwági
natu Jose nga nán da kitu isaisa kaggída, “Paanna nád nu lùsawan nitta
pikam ne Jose, se nitta baltan gapu kadatu nadakè a kinuw-kuwa tada
kaggína?” nán da.
16 Ay díkod nepekagi da ngala ngin kitu Jose nga nán da, “Kitu
kasibbiyág pikam ne ama, ay nebílin na kadakami nga
17 ikagi mi kikaw nga pakawanan nakami kadatu kinuw-kuwa mi nga
nadakè se datu bas-básul mi kikaw. Ay lugud kiddi yin ay pakawanan
nakami din, ta ikur-kurug mi pe ye Dios, nga Dios natu ama tada,” nán da.
Ay summángit tu Jose kane magìna na tu nepekagi da kaggína.

18 Ay kalpasán nayán ay inumbet pe datu wawwági na. Nagukkab da
kitu àráng na se da nán kaggína, “Atán kami kídi, ta alà nakami ka asassu
mu win,” nán da.
19 Ay nán natu Jose kaggída, “Akkan kayu magansing ta akkan takayu
panísan ta akkan nà wayya nga Dios,” nán na.

20 “Ta oray nadakè tu panggap nu kiyà kitun, ay napiya mà tu panggap
ne Dios, ta senu adu tutu wala daya tolay nga mabiyág, nga ummán ki
nàwa kadedi nga al-algaw.
21 Túya akkan kayu magansing, ta iyà ya makammu kadakayu se kadaya
pútupútut nu,” nán na. Gapu kadatun na kinagi tu Jose se tu kinamáru
na kaggída, ay bumagkad se pummiya datu uray da.

Tu nekatay natu Jose

22 Nagyán tu Jose se datu ngámin akkobung tu ama na ka Egipto.
Magatut se sangapúlu dagun tu Jose se la nga natay.
23 Ngamay nasingan na pikam datu apúku tu Efraim se datu apúku tu
Manase ke Makir nga an-anà na. Ay kinobung ne Jose da pikam pe.
24 Ay nán tu Jose kadatu wawwági na, “Tagay yà a matay yin. May e
Dios ya magtagasíngan kadakayu. Ay itálaw nakayu kanedi se na kayu
ippan kiya lusà a nekari na kitu Abraham se kitu Isaac se kitu ama tada
nga Jacob nga ipakin-kuwa na kaggída,” nán na.
25 Ay se la nebílin tu Jose kadatu kamungayán na nga Israelita nga nán
na, “Isipata nu kiyà nga nu ippan nakayu ne Dios sin kiyán na lusà, ay alà
nu pe daya tuláng ku,” nán na.
26 Ay natay tu Jose ka Egipto kitu magatut se sangapúlu tu dagun na.
Binalsamár da se da nelungun.

Exodus

1 Tu dedi daya ngag-ngágan datu pútupútut natu Jacob nga lalláki nga
kummíwid kaggína ka Egipto. Kabulun da datu attáwa da se datu annánà
da:
2 De Ruben, Simeon, Levi, de Juda,
3 de Isacar, de Zebulun, de Benjamin,
4 de Dan, de Naftali, de Gad, se de Aser.
5 Ya dágup ngámingámin datu pútupútut se apúku natu Jacob ba
kummíwid kaggína, ay pittu púlu, ta tu Jose nga an-anà na pe, ay napadán
nin ka Egipto.
6 Ay kane din mabayág ga dagudagun nin, ay natay de Jose nga
magwawági yin, se datu annánà da, se ngámin datu tolay ya karusadán
da.
7 Ngamay gumánab datu pútupútut da nga ittu datu iIsrael. Nagánab
da, ay díkod ummadu da tutu wala pànang, se nagbalin da ka nabílag
tutu wala nga umíli. Ay túta atán da pe yin kadatu ngámin giy-giyán ka
Egipto.

Tu namal-pallà datu iEgipto kadatu iIsrael

8 Ay kane din na mabà-bayág gin, ay baru wa ári yin tu magturáy ka
Egipto. Idi nga ári, ay áwan na am-ammu mepanggap kitu Jose.
9 Ay isa ngalgaw nán natu ári kadatu tolay na, “Sinnan nu kod daya
iIsrael. Adu da tutu wala pànang ngin. Ay túya nabílag da pe yin may
dàtada.
10 Masápul la siríbán tada da, ta senu akkan da umadu win. Ata nu
akkan tada pakunán, ay se tura la nga atán manggubát kadàtada, ay se
dala nga umamung nga pumane kadaya kalínga tada, ay ittu pe yanin ya
agbarráw da ngin,” nán na.
11 Díkod, tu kinuwa da, ay neapuwán dada. Pinar-parígát dada kadatu
nadammat tutu wala nga nepà-paubra da kaggída. Pinàwa da kaggída
datu íli Pitom se íli Rameses nga ittu datu il-íli nga agdarnán da kadatu
kuw-kuwa da se akakkanan da.
12 Ngamay nu wà ummán natu ammaturù da kitu ammarígát da
kaggída, ay naturù mán kammin pe tu ikà-adu da. Atán da kadatu ngámin
giy-giyán nin. Ay díkod ummamà pànang datu iEgipto win kadatu iIsrael.
13 Ay túta áwan agkallà datu iEgipto win kadatu iIsrael kitu angngasassu
da kaggída.
14 Pinà-paultu dada kitu agsurbi da kadatu iEgipto. Pinagpaggus dada
kitu angwa da kitu ladrilyu* se kadatu nadammat tutu wala nga pà-paubra
da kaggída kadatu tal-tálun datu iEgipto. Awan da agkallà kitu angipàwa
da kaggída kadatu ngámin na nepà-paubra da kaggída.
15 Ay tu ári ka Egipto, ay binílin na datu Hebreo nga mamalugganà nga
de Sifra se Pua.
16 Ay nán na kaggída, “Nu mamalugganà kayu kadaya iIsrael, ay patayan
nu ngámin daya lalláki nga maladága, ngamay daya babbay ay biyágan
nuda,” nán na.

---

* **1:14 1:14** Ya ladrilyu ay ummán ka halu blak may nàwa ki lusà se ninànà a dagámi se la naupuwan.

17 Ngamay datu mamalugganà, ay magansing da ke Dios. Ay tútu akkan
da kinurug tu bílin natu ári kaggída. Biniyág da datu annánà a lalláki.
18 Díkod pinaayabán natu ári datu mamalugganà, ay se na nán kaggída,
"Taanna, tura ummán kiyán ya kinuwa nu. Tura nu biniyág daya annánà
a lalláki!" nán na.
19 Ngamay nán datu mamalugganà kitu ári, "Apu, daya babbay ya
Hebreo, ay nabílag da. Ay túya nalà-lapat ya aggan-anà da, túya napardád
da. Akkan kami pikam nakadatang, ay lumawán nin ya an-anà da. Akkan
da ummán kadaya babbay ked Egipto wi."
20-21 Gapu kitun na kinuwa datu mamalugganà, ay kinalakkán ne Dios
da, ta nagansing da kaggína. Pinagánab nada pe. Ay umadu la nga umadu
datu iIsrael. Ay díkod bummílag da la nga bummílag ga umíli.
22 Ay díkod binílin natu ári datu tolay na nga nán na, "Alà nu ngámin
daya maladága nga lalláki nga Hebreo se nuda illudán ngámin ki wángag
Nile. Ngamay daya babbay, ay akkan nuda an-anuwan."

2

Tu nekeanà tu Moses

1 Kadatun na al-algaw, ay uwad isa nga laláki nga kaputútán tu Levi nga
nangatáwa ka isa nga babay ya kaputútán tu Levi pe.
2 Nabùsit tu babay, ay se nagan-anà ka laláki. Ay kane masingan na nga
dumúma tu piya natu an-anà, ay nesir-sirù na ki unag tallu búlán.
3 Ay kane akkan na nga mesirù in, ay pinangwa na tu an-anà na ka
idda na nga ummán ka làba nga sidaddu. Datu tubutúbung tu kinuwa na.
Pinintaán na ka níkat tu úbat natu sinan làba, ay se na ipidda tu an-anà,
ay se na mawe isrà kitu dappit natu wángag kitu giyán datu tubutúbung.
4 Ay tu babay ya wagi natu an-anà, ay nagsisíkád kitu ad-adayyu ta sin-
sinnan na nu nágan tu màwa kitu an-anà.
5 Ay tu babay ya an-anà natu ári, ay nawe kitu wángag nga magdígut.
Ngamay datu asassu na nga babbay nga kabulun na, ay nagdal-dalen da
ngala kitu dappit. Ay se na la nga nasingan tu sinan làba kitu tubutúbung.
Ay díkod pinálà na kitu isa kadatu asassu na.
6 Ay kane lùtán na, ay nasingan na tu an-anà a sumángit. Nakalakkán
kaggína, ay nán na, "Isa kadaya annánà daya Hebreo idi ya an-anà," nán
na.
7 Ay se la nga nán natu wagi natu an-anà a babay kitu an-anà natu ári,
"Nu piyán mu, ay pagsápul taka kadaya babbay nga Hebreo ka managíbi
kiya an-anà para kikaw," nán na.
8 Ay tútu, "Ara lugud," nán tu an-anà natu ári. Ay díkod nawe tu an-anà,
se na nga ayabán tu ina natu an-anà.
9 Ay nán natu an-anà natu ári kitu ina, "Alà mu idi nga an-anà ta
tagibiyam para kiyà, ay tangdánan taka," nán na. Ay díkod inalà natu
babay tu an-anà se na tagibiyan.
10 Ay kane umabay tu an-anà, ay nilbet natu babay kitu an-anà natu ári
se na tagábuwan. Ay nán na, "Ingágan ku idi nga an-anà ka Moses, ta
nasmà ku ki danum," nán na.

Tu nipappan tu Moses ka Midian kane magtálaw ka Egipto

11 Isa ngalgaw kane umabay tu Moses sin, ay nawe na siningan datu
kamungayán na nga Hebreo. Ay nasingan na nu wà ummán tu agrígát da

kadatu nadammat ta ubra da. Ay uwad pe nasingan na nga iEgipto nga
atán magpatay kitu isa nga Hebreo nga isa kadatu kamungayán na.
12 Naglangalanga kitu lib-lebut na. Ay kane áwan na masingan, ay
pinatay na tu iEgipto, ay se na itaman kitu karagintán.
13 Ay kane láwa natun, ay lumawán manin. Ay tura na la nasingan ya
duwa nga Hebreo nga magpatay. Ay tútu nán na kitu nakabásul, “Tura
mu pe la nga patayan ya kamungayán mu kam!” nán na.
14 Ay nán natu tolay nga summungbát, “Inna pe ya namagbalin kikaw
ka apu mi se marangguwes kadakami ta? Asippatayan nà kid pe gane, nga
ummán kitu nammatay mu kitu iEgipto,” nán na. Ay díkod nagansing tu
Moses nga nán na, “Nammuwán da tolay yin 'kaw tu kinuwà,” nán na kitu
lammat na.
15 Ay kane mammuwán kurug natu ári, ay papatay na tu Moses sin.
Ngamay nagbarráw tu Moses se la mawe ka íli Midian. Ay kane dumatang
kitúni, ay nagtutúgaw wala ki bíkat tu isa nga bubun kitúni.
16 Ay se la atán pe yin datu pittu wa babbalásang nga annánà natu pádi
ka Midian. Inumbet da nga magsàdu ka ippáy da kadatu lútung ka inuman
datu karneru natu ama da.
17 Ngamay uwad da pe inumbet nga magpas-pastor nga lalláki, ay se
dada nga pàradan. Ay nigdù ne Moses da, ay se nada pe yin sengán nga
magpenum kadatu ipas-pastor da.
18 Ay kane magulli da ngin kitu giyán tu Jetro nga ama da, ay nán na
kaggída, “Tura kayu nakaru inumbet kídi nga algaw?” nán na.
19 Tútu nán da, “Uwad isa nga laláki nga iEgipto nga nangigdù kadakami
kadatu magpas-pastor nga lalláki, ay se nakami pe pinagsàdu se na
pinenumán datu karneru.”
20 Ay tútu nán na kadatu pútupútut na, “Ka wàna giyán na ngin? Tura
nu pinanáwan nala nga di inayabán kídi, ta senu mangán pikam!” Ay
díkod inayabán da tu Moses.
21 Panda kitun, ay nakikobung tu Moses sin kade Jetro. Ay nepaatáwa
pe natu Jetro kitu Moses tu Zipora nga an-anà na.
22 Nagan-anà ka isa nga laláki. Nán tu Moses nga, “Agtangeli yà kanedi
nga giyán, túya ipangágan ku ka Gersom idi nga pútut ku,” nán na.
23 Ay kane mabà-bayág gala ga dagudagun nin, ay natay tu ári ka Egipto.
May datu iIsrael, ay ittu na kam ma makat-atúlág da kiya kapar-parigátan
da gapu kitu angngasassu datu iEgipto kaggída. Ay tútu nakim-imallà da
nga makiseng ke Dios.
24 Nagìna ne Dios tu akat-atúlág da, ay tútu nepalammat kaggína tu kari
na kade Abraham, de Isaac se de Jacob.
25 Nasingan ne Dios tu kapà-pàyanán datu iIsrael, ay tútu nakalakkán
kaggída.

3

Tu nagkarraw ne Apu kitu Moses

1 Ay díkod tu Moses sin tu magtar-tarakan kadatu karneru se kalding tu
Jetro, nga katugángan na nga pádi ka Midian. Isa ngalgaw nippan na datu
ipas-pastor na nga karneru kitu dammáng natu ir-ir-er. Ay dummatang
kitu bantay Horeb, nga bantay ya agpassingannán ne Dios.

2 Ay kitúni, ay uwad anghel ne APU nga nagpassingan kaggína. Tu
inagpassingan na, ay ummán ka apuy ya maggatagatang ki isa nga
kaykayu. Kane masingan tu Moses tun, ay ummadanni. Ay gumata-gatang
tu kaykayu ngamay akkan mà masìdug.
3 Ay nán tu Moses kitu lammat na, “Wè mán sinnan yán na nakas-
kasdáaw, ta tura akkan masìdug ya kaykayu kiyán,” nán na.
4 Ay kane masingan ne APU nga umadanni tu Moses nga mawe
maningan kitu kaykayu, ay nagúni kitu kaykayu nga nán na kaggína,
“Moses! Moses!” nán na. Ay nán tu Moses, “Inna tun, APU?” nán na.
5 Ay tútu nán ne APU kaggína, “Mamanda ka ngala kiyán. Ay ippà mu
daya palluka mu, ta atán ka nga magsisíkád kiya nasantuwán na lusà.
6 Iyà ya Dios natu ama mu, se Dios de Abraham, se de Isaac se de Jacob,”
nán na. Ay tútu imput tu Moses tu múkát na ta magansing maningan ke
Dios.
7 Ay se la nán ne APU kaggína, “Nasingan ku ya agrig-rígát daya tolay
ku nga atán ka Egipto. Nagìna ku pe ya akim-imallà da gapu ki rawat daya
mangitur-turáy kaggída. Sikkaammu wà kadaya kapar-parigátan da.
8 Ay ittu ya gapu na nga inumbet tà nga mangitálaw kaggída kiya biyáng
daya iEgipto, ay se kuda itálaw kiyán na íli, se kuda ippan kiya abay
se napiya nga lusà nga giyán daya ngámin masápul da. Ay ittu pe ya
giyán pikam daya Cananeo, daya Heteo, daya Amorreo, daya Perizeo, daya
Heveo, se daya Jebuseo.
9 Ay nagìnà kurug ya akim-imallà daya iIsrael, ay se nasingan ku tutu
wala pe ya amal-pallà daya iEgipto kaggída.
10 Ay túya ibon taka kiya ári ka Egipto, ta mawem alà daya iIsrael la
tolay ku, se muda itálaw ka Egipto,” nán na.
11 Ngamay nán natu Moses ke APU Dios, “Inna ngà nád pe yala nga mawe
kiya ári ka Egipto nga mangalà kadaya iIsrael se mangitálaw kaggída ka
Egipto!” nán tu Moses.
12 Ngamay nán ne APU DIOS, “Bulunan taka mà. Ay tu idi ya pakelasínan
nga iyà ya nangibon kikaw: Nu metálaw mun daya iIsrael ka Egipto, ay
day-dayáwan dà nga Dios nu kídi ya bantay,” nán na.

Tu nangipakammu ne APU Dios ki ngágan na

13 Ay se la nga nán tu Moses ke Dios, “Ay nu dumatang ngà kannán giyán
daya iIsrael, ay se ku la nán kaggída nga, ‘Nebon nà ya DIOS daya apuapu
nu,’ nu nán ku, ay se dala nga saludsúdan kiyà nu inna ya ngágan mu, ay
nágan naya kagiyan ku kaggída?” nán tu Moses.
14 Ay tútu nán ne Dios kitu Moses, “Iyà ya Iyà,” nán na. Ay se na nán
manin, “Tu idi ya kagiyan mu kadaya iIsrael la tolay ku, ‘Ya nagngágan
ka Iyà ya Iyà, ay nepàrob nà kadakayu,’ nán mu,” nán na.
15 Ay nán pe ne Dios kitu Moses, “Ay nán mu kídi kadaya iIsrael, ‘Nge
APU nga Dios datu apuapu nu wa Abraham, se de Isaac, se de Jacob, ya
nangipàrob kiyà kadakayu,’ nán mu. Ay ittu yán ya ngágan ku ka áwan
panda. Ittu pe yán ya ipangágan kiyà daya ngámingámin na tolay ka
panda.
16 Mawe ka lugud din ta mawem urnúngán ngámin daya pangmanàman
daya iIsrael, ay se mu kagiyan kaggída nga, ‘Nge APU nga Dios datu
apuapu nu wa Abraham, se Isaac, se Jacob, ay nagpassingan kiyà,’ nán

mu kaggída. Ikagim pe kaggída nga ginìna ku da ngin se nasingan ku pe
yin ya kapà-pàyanán da ka Egipto.
17 Ay gapu kídi, ay pinalánù a itálaw ku da ngin kadaya kapar-parigátan
da ka Egipto. Ay se kuda nga ippan kiya napiya se nadam-ag tutu wala
nga lusà a pag-agyanán pikam daya Cananeo, daya Heteo, daya Amorreo,
daya Perizeo, daya Heveo, se daya Jebuseo.
18 Ay ikurug daka. Ay se kayu wala nga mawe se daya pangmanàman
daya iIsrael kiya giyán naya ári ka Egipto, ay se nu wala nán kaggína,
'E APU nga Dios mi nga Hebreo, ay nagpassingan kadakami. Palubúsán
nakami agpà nga mawe ka ir-ir-er ka tallu ngalgaw ta magbasu kami ka
pagdáyaw mi ke APU wa Dios mi,' nán nu.
19 Ammu ku win nga akkan nakayu palubúsán ya ári ka Egipto nu akkan
mapalsu pikam kiya kababalin ku.
20 Ay túya ipassingan ku kaggída nga iEgipto ya kababalin ku. Panísan
kuda kadaya nakas-kasdáaw nga kuwaan ku kaggída. Díkod palubúsán
nakayun na mawe.
21 Ay nu magtálaw kayun, ay pagmaruwan ku daya iEgipto kadakayu, ta
senu adu daya itug-túgut nu kadakayu mawe ta iddán dakayu.
22 Ay magadang daya Hebreo nga babbay kadaya babbay nga iEgipto ka
balitù a iggagaldid da se daya duddúma nga nangína nga kuw-kuwa da, ay
iddán dada. Ay iddán dada pe kadaya bad-bádu wa pagbádu da se daya
annánà da. Díkod málàán nu daya iEgipto kadaya kuw-kuwa da," nán na.

4

Tu nangngidde ne APU kitu Moses ka kababalin na

1 Ay se la nga summungbát tu Moses nga nán na, "Ay kas pangarígan ta
akkan dà kurugan se akkan da gìnán daya kag-kagiyan ku, ta get nán da
nga, 'Busid mu mà yán a, nga nagpassingan kikaw we APU,' get nu nán
da," nán tu Moses.
2 Ay túta nán ne APU kaggína, "Nágan naya im-immán mu ta?" Ay
"Tàdukud mà," nán na.
3 Ay nán ne APU, "Ibbatám," nán na. Ay túta nibbatán na kurug.
Ay pagkìlát na ngala nga nagbalin ka idaw tu tàdukud. Ay díkod
inadayyuwán tu Moses.
4 May nán ne APU kaggína, "Tàmám ki íput," nán na. Ay túta tingkam
na kurug, ay nagbalin ka tàdukud manin.
5 "Tu yán ya kuwaam, ta senu mangurug da nga kurug ga nagpassingan
kikaw we APU nga Dios datu apuapu da nga Abraham se Isaac, se Jacob,"
nán ne APU.
6 Ay nán manin pe ne APU kaggína, "Isùsù mu ya ímam ki unag bádum,"
nán na. Ay túta nesùsù na kurug tu íma na kitu unag bádu na. Ay kane
ilawán na kammin, ay tura la pummusà tutu wala nga nagsadúra.
7 Ay nán manin ne APU kaggína, "Isùsù mu manin ya ímam ki unag
bádum," nán na. Díkod, nesùsù na kurug manin. Ay kane din na ilawán
na manin, ay ummawan tu sadúra na ngin. Napiya ngin tu íma na nga
ummán kadatu duddúma nga parte baggi na.
8 "Ay nu akkan da pà-pàgan tu nunna nga pakelasínán da kuma, ay
mabalin na kurugan da ngin ya mekàduwa.

9 Ay nu akkan da pikam kurugan dayán na duwa nga nakas-kasdáaw
nga pakelasínán da, ay se akkan da ka pe nga ikur-kurug, ay mangirod ka
ka danum kitu wángag Nile, ay se mu la nga isiyà ki namaga nga lusà. Ay
magbalin ka dága tu danum ma nesiyà mu," nán na.

10 Ngamay nán tu Moses ke APU, "APU, gángay kammala nga akkan nà
mà nalaing magúni, ay oray kídi. Akkan na nalaing magúni, ay se akkan
ku ammu ya kagiyan ku nu duddúma," nán na.
11 Ay tútu nán ne APU kaggína, "Inna ya nangwa kadaya mutumútung
nu nga tolay ka nán mu ta? Inna ya makabalin mamagúmal, onu
mamagbanggag kadaya tolay ta? Onu inna ya makabalin mamakúláp se
mamakasingan kaggída ta? Akkan agkà iyà nga APU nu ta?
12 Ay túya mawe ka lugud din. Ay bul-bulunan taka, ay iyà ya mamagúni
kikaw, se iyà ya magikagi kikaw kadaya masápul la ikagim," nán na.
13 Ay nán manin tu Moses, "Apu, pangaásim mán ta mangibon ka ngin
ka sabáli tolay," nán na.
14 Ay tútu nakarungat te APU kitu Moses, ay nán na lugud din, "Atán
mà nge Aaron nga wagim nga pútut pe tu Levi. Ammù nga nalaing nga
magúni. Ay atán nin na umbet manabat kikaw. Ay nu masingan naka, ay
makaanggam pànang.
15 Ay masápul amomanám se mu kagiyan kaggína daya masápul la
kagiyan na kadaya tolay. Iya ya mamagúni kadakayu duwa, ay se
ipakammù kadakayu daya masápul la kuwaan nu.
16 Aggína ya panguniyan mu kadaya tolay, ta aggína ya árig mútung mu.
Díkod ikaw ya árig Dios nga magpekagi kaggína kadaya kagiyan na.
17 Ay masápul la ag-agtum peyang ya tàdukud mu, ta ittu ya usaran mu
wa mangipassingan kadaya nakas-kasdáaw wa pakelasínán da," nán na.

Tu naggulli tu Moses ka Egipto

18-19 Ay nagulli tu Moses ka Midian kitu giyán de Jetro nga katugángan
na. Ay kitu kowad na kitúni, ay nán ne APU kaggína, "Magulli ka ngin
ka Egipto, ta ngámin datu magasippatay kikaw, ay nagkakátay da ngin,"
nán na. Ay tútu nakipalúbus tu Moses kitu katugángan na nga nán
na, "Pangaásim mán ta palubúsán nà agpà a magulli kammin ka Egipto
kadatu pan-pane ku. Ta 'wè sinnan nu sibbiyág da pikam," nán na. Ay
tútu nán tu Jetro kaggína, "Mawe ka lugud, ay simpipiya kuma ya uray
mu wa mawe," nán na.
20 Ay díkod, inalà tu Moses datu pútut na nga pabeg lalláki se tu atáwa
na, ay se nada netakay kitu asnu da, ay se dala nga nagrubbuwát nga
magulli ka Egipto. Ay ag-agtu pe tu Moses tu tàdukud nga pausár ne Dios
kaggína.

21 Ay nán ne APU kitu Moses, "Ay nu atán kayu win ka Egipto, masápul
ipassingan mu kiya ári datu nakas-kasdáaw wa mà-màwa nga pàwà
kikaw, ta niddán taka ngin ka kababalin mu wa mangwa kadatun. Ngamay
pagsukíran ku ya uray na. Ay díkod akkan na palubúsán na mawe daya
tolay.
22 Ay se mu la kagiyan kiya ári, 'Tu idi ya nán ne APU. 'Daya iIsrael, ay
árig da ya an-anà ku wa laláki nga manákam.

23 Díkod palubúsán muda nga mawe magday-dáyaw kiyà. Ay nu akkan
muda palubúsán na mawe, ay tu idi ya kuwaan ku: patayan ku ya
manákam ma an-anà mu wa laláki,' nán mu," nán ne APU.
24 Ay kitu isa nga balay ya nagdagusán da kitu ammeyag da ka Egipto,
ay nagpassingan ne Apu kitu Moses. Ay patayan na kuma.
25 Ngamay tu Zipora nga atáwa na, ay nangalà ka natadam ma batu, ay
se na nga kugítan tu manákam ma an-anà da nga laláki, ay se na ilìlet
kadatu síkil tu Moses tu lublub nga nippà na kitu an-anà da. Ay nán na
kaggína nga mangilìlet, "Kurug ga ikaw ya atáwà nga nagpadága," nán
na.
26 Ay tútu akkan netúluy ne Dios tu palánu na. Ay ittu tu inangngagi ne
Zipora ka, "Atáwa taka gapu ki dága naya panagkúgit," nán na.
27 Ay nán ne APU kitu Aaron, "Mawem sabtan ne Moses ka ir-ir-er," nán
na. Ay díkod nawe na sinabat tu Moses kitu bantay ya agpassingannán ne
Dios, ay se na umàán.*
28 Ay kinagi tu Moses kitu Aaron ngámin datu kinag-kagi ne APU Dios
nga pekagi na kaggída se ngámin datu nakas-kasdáaw wa pakelasínán da
nga piyán ne Dios pepàwa kaggída.
29 Ay díkod nawe de Moses se tu Aaron kitu giyán datu iIsrael, se da
urnúngan datu pangmanàman da.
30 Ay díkod kinagi tu Aaron ngámin datu kinagi ne APU kitu Moses, ay
se da nepassingan datu nakas-kasdáaw wa pakelasínán nga kurug datu
kinag-kagi da.
31 Ay nangurug datu tolay nga e APU kurug tu nangibon kaggída. Ay
nagukkab da nga nagday-dáyaw ke APU, kane magìna da nga inumbet
siningan ne APU da nga iIsrael, ay díkod sikkaammu pe kadatu ngámin
na kapar-parigátan da.

5

Tu nipappan de Moses se Aaron kitu ári ka Egipto

1 Ay kane din mabalin tun, ay nawe de Moses se Aaron kitu ári ka
Egipto, ay se da nán kaggína, "Tu idi ya nán ne APU nga Dios daya iIsrael,
'Palubúsán mu nga mawe daya tolay ku, ta senu màwa da ya piyasta nga
para kiyà ka ir-ir-er,' nán na," nán da.
2 Ngamay nán tu ári, "Inna yán na APU ta, tura ku kurugan daya kag-
kagiyan na nga magpapan kiyà kadaya iIsrael? Akkan ku am-ammu yán
na APU, ay se kannán ku papannan daya iIsrael!" nán na.
3 Ay tútu nán de Moses se Aaron, "Ya Dios daya Hebreo, ay nagpassingan
kadakami. Papannan nakami ka ir-ir-er, nga tallu ngalgaw wa dalenan ya
kadayyu na, ta senu makapagbasu kami ka pagday-dáyaw mi ke APU wa
Dios mi. Nu akkan mi kuwaan yán ay patayan nakami ka sinakit onu ki
gubát," nán da.
4 Ngamay nán tu ári ka Egipto kaggída, "Dakayu Moses se Aaron, taanna
tura nu piyán ilísi daya tolay kadaya ubra da ta? Ara ngin, mawe kayun
kadaya ub-ubra nu!"
5 Ay se la nán pikam tu ári, "Sinnan nu kod. Adu da tutu wala pànang
ngin may daya tolay kídi nga íli, ay piyán nu nu magimáng da!" nán na.

* **4:27 4:27** Ya gangay da kitun ay umàán da ya tolay nga dàngan da nu alalbet da.

6 Ay kitun mismu nga algaw, ay binílin na datu mangiapu kadatu tolay
se datu kak-kapatás da nga nán na,
7 “Manggayát kídi yin, ay akkan nu iddán daya tolay ka dagámi para
kiya kuwaan da nga ladrilyu.* Aggída kampela ngin ya maggalà kadaya
dagámi nga masápul da.
8 Ngamay akkan nu pe assayán ya nìdang nga bíláng naya ladrilyu
nga kuwaan da. Ittu kam ya kaadu naya kuwaan da. Magsad-sadut
da kammala ngin nin, ay túya akipalúbus da nga mawe ka ir-ir-er nga
magbasu ka pagdáyaw da kiya Dios da.
9 Ay kadamtan nu wala ya ubra daya lalláki, ta senu mapasiya da
pànang, ay díkod akkan da at-atangyaan nin daya busid da bàbànán,”
nán na.
10 Ay díkod datu ù-upisiyál se datu kak-kapatás da, ay nawe da kinagi
kadatu tolay datu kinagi tu ári kaggída. Ay nán da, “Tu idi ya nán naya
ári, ‘Akkan kayun na middán ka dagámi.
11 Dakayu kampela ngin nin ya mawe magsápul. Ngamay ya nìdang nga
kuwaan nu nga ladrilyu, ay akkan màsayán,’ nán na,” nán da.
12 Ay díkod nasip-siparà datu tolay kadatu ngámin giyán ka Egipto nga
magidagámi.
13 Ay datu ù-upisiyál se datu kak-kapatás da, ay pardadán da kammala
datu tolay ya nán da, “Masápul a nga balinan nu ya ubra nu. Ay páda na
kitun kitu middán kayu pikam ka dagámi,” nán da.
14 Ay datu iIsrael la pinagkapatás datu upisiyál nga iEgipto, ay bináubáut
dada. “Taanna tura kúráng kitu dáti ya kinuwa nu kídi nga algaw?” nán
da.
15 Ay díkod datu kak-kapatás sa iIsrael, ay nawe da kitu giyán tu ári nga
magríri. Ay nán da, “Apu, taanna tura dakami pe pakunán na asassu nu.
16 Awan midde kadakami nga dagámi, ngamay páda na kam ya nìdang
nga ubra mi. Ay se dakami pe ya báu-báut daya tolay mu. Ngamay daya
tolay mu ya atán básul,” nán da.
17 Ngamay nán tu ári, “Nasadut kayu kammala ngin nin! Nasadut kayu
ngámin! Túya peyapeyang ya akipalúbus nu wa mawe nga magbasu ka
pagdáyaw nu kiya APU nu.
18 Mawe kayun kadaya ubra nu. Ata áwan kammala nga dagámi nga
midde kadakayu, ay se oray nu mapakuna ay páda na kitu dáti ya mìdang
nga ubraan nu,” nán na.
19 Ay kane makagi kadatu kak-kapatás nga iIsrael nga akkan màsayán
tu nìdang kaggída nga ubra da, ay nammuwán da ngin na nadakè in tu
kapà-pàyanán da.
20 Ay kane lumawán da nga gayát kitu giyán tu ári, ay nesabat da de
Moses se Aaron na atán magid-iddag kaggída.
21 Ay nán da kade Moses se Aaron, “E APU ya makammu wa mamánis
kadakayu, áta gapu kadakayu, ay lùsawan nakami ya ári yin se daya ù-
upisiyál na. Ay atán pambarán da ngin na mamatay kadakami,” nán da.

Tu nagríri natu Moses ke Apu

---

* **5:7 5:7** Ya ladrilyu ay ummán ka halu blak nga áwan abbut, nga nàwa ki pinaglibug nga lusà se dagámi se la naupuwán.

22 Ay tútu nakiamomán manin ne Moses ke APU nga nán na, “Apu,
taanna, tura nadakè ya kinuwám kadaya tolay? Taanna, tura nà ala nebon
kaggída?
23 Ata nanggayát kitu nangipàrob mu kiyà kiya giyán naya ári nga
mangiúni kikaw, ay nadakè in ya pamà-pàyanán na kadaya tolay yin, ay
áwan mu pikam kinuwa ka angngilísim kaggída,” nán na.

6

Nekagi ne APU tu angitálaw na kadatu iIsrael

1 Ay se la nán ne APU kitu Moses, “Kídi ay masingan mun ya kuwaan
ku kiya ári. Ata gapu kiya pannakabalin ku, ay palubúsán nakayu. Akkan
nakayu wala nga palubúsán na mawe, nu di na kayu pe pataláwan kiya
íli na,” nán na.
2 Ay nán ne APU Dios kitu Moses, “Iyà ya APU.
3 Nagpassingan nà kitu Abraham, kitu Isaac se kitu Jacob. Nagpassingan
nà a Dios nga mannakabalin kaggída. Ngamay akkan nà nagpakammu
kaggída kiya ngágan ku nga Yahweh.
4 Nekar-karì pe kaggída nga ipakin-kuwà kaggída ya íli Canaan, ya íli
nga nag-agyanán da kitu agtangeli da kitúni.
5 Ay se ku pe nagìna daya aggul-ulul daya iIsrael gapu ki amar-parígát
datu iEgipto nga ittu daya mangasassu kaggída. Ay díkod nadamdam ku
tu nekarì kaggída.
6 Kagiyan mu lugud kadaya iIsrael nga iyà ya APU. Ay itálaw takayu
kiya angngasassu daya iEgipto kadakayu, se ya amar-parígát da kadakayu
kadaya nasulit ta ipaubra da kadakayu. Ipassingan ku kaggída ya
kababalin ku ki angngalà ku kadakayu. Ay se kuda nga panísan tutu wala.
7 Ay dakayu win daya tolay ku, ay iyà in ya Dios nu. Ay mammuwán
nu wa kurug ga iyà ya APU nga Dios nga nangitálaw kadakayu kiya
angngasassu daya iEgipto.
8 Ay se takayu ippan kiya íli nga nekarì, nga idde kadatu apuapu nu wa
Abraham, se Isaac, se Jacob. Iddè kadakayu ka kuw-kuwa nu win. ‘Iyà ya
APU nu,’ nán na, nán mu kaggída.”
9 Ay ittu tu kinagi tu Moses kadatu iIsrael. Ngamay akkan da pà-pàgan
tu Moses ta nippà tu agnamnáma da ngin gapu kitu kinarungat pànang
datu mangasassu kaggída.
10 Ay tútu nán ne APU kitu Moses,
11 “Mawe ka kiya giyán naya ári ka Egipto, ay se mu kagiyan kaggína
nga pataláwan na daya iIsrael kiya íli na,” nán na.
12 Ngamay nán tu Moses ke APU, “Akkan dà pà-pàgan daya iIsrael, ay
tu nád agpà kiya ári nu pàgan nà. Tàwán kam kiya akkan ku ammu
magúni,” nán na.
13 Ngamay inamomanán ne APU tu Moses se tu Aaron. Binílin nada
mepanggap kadaya iIsrael se kiya ári ka Egipto. Binon nada nga mawe
mangitálaw kadatu iIsrael ka íli Egipto.

Ya naggay-gayatán de Moses se Aaron

14 Ay tu dedi daya tul-tolay nga naggay-gayatán tu Moses se tu Aaron.
Ay datu lalláki nga pútupútut tu Ruben na manákam ma pútut tu Israel,

ay tu Hanoc, tu Pallu, Hezron, se tu Carmi. Tu dayán datu pútupútut tu
Ruben.
15 Datu pútupútut tu Simeon nga lalláki, ay tu Jemuel, tu Jamin, tu Ohad,
tu Jacin, tu Zohar, se tu Saul nga pútut na kitu babay ya iCanaan. Tu dayán
datu pútupútut tu Simeon.
16 Ay tu dedi daya ngag-ngágan datu pútupútut tu Levi. Tu Gerson tu
manákam, ay se la tu Kohat, ay se la nga itu Merari. Magatut se tallu púlu
se pittu tu dagun tu Levi se la natay.
17 Ay datu pútupútut tu Gerson na lalláki, ay tu Libni, se tu Semei. Ay
adu pe datu pútupútut da.
18 Ay datu pútupútut natu Kohat nga lalláki, ay tu dedi: tu Amram se tu
Izar, se tu Hebron, se tu Uzziel. Ay nagdagun ka magatut se tallu púlu se
tallu tu Kohat se la nga natay.
19 Ay datu pútupútut natu Merari nga lalláki, ay tu Mali se tu Musi. Ay
ittu dayán datu pútupútut tu Levi se datu pútupútut da kampela ngin.
20 Tu Amram ay inatawán na tu Jocebed nga wagi natu ama na. Ay tu
Moses se tu Aaron datu annánà da. Nagdagun ka magatut se tallu púlu se
pittu tu Amram, ay se la nga natay.
21 Ay datu pútupútut tu Izar nga lalláki ay tu Kora, se tu Nefeg, se tu
Zicri.
22 Ay datu pútupútut tu Uzziel nga lalláki ay tu Misael, tu Elsafan se tu
Sitri.
23 Ay tu Aaron ay inatawán na tu Eliseba nga pútut tu Amminadab se
wagi natu Naason. Ay appát datu annánà da nga lalláki: tu Nadab, se tu
Abihu, se tu Eleazar, se itu Itamar.
24 Ay datu pútupútut natu Kora nga lalláki ay tu Assir se tu Elkana se tu
Abiassaf. Tu dayán datu tangámalán datu Korahiteo.
25 Tu Eleazar nga pútut Aaron nga laláki ay inatawán natu isa kadatu
pútut tu Putiel nga babbay. Ay tu Finehas tu an-anà da. Tu dayán datu
apuapu datu gakagaka se datu pampamilya datu naggayát kitu Levita.
26 Ay tu Aaron se tu Moses nga nakagi kadayán, ay ittu kam de Aaron se
Moses nga nagkunaán ne APU ka, “Itálaw nu daya iIsrael kiya íli Egipto,
ngámin da nga tangámalán.”
27 Ay aggída kam pe tu Moses se tu Aaron nga nawe kitu ári ka Egipto
nga nangikagi kaggína nga itálaw da datu iIsrael ka Egipto.

Tu bílin ne Apu kitu Moses se tu Aaron

28 Kitu algaw nga nangamomán ne APU kitu Moses kitu kowad na ka
Egipto,
29 ay nán ne APU kaggína, “Iyà ya APU. Ikagim kiya ári ka Egipto ngámin
daya kag-kagiyan ku kikaw,” nán na.
30 Ngamay nán tu Moses ke APU, “APU akkan nà mà nalaing magúni.
Paanna pe ya anggìna naya ári kiyà?” nán na.

7

1 Ay nán ne APU kitu Moses, “Sinnam á, ta pagbalinan taka ka ummán
ke Dios ki àráng naya ári. Ay e Aaron nga wagi mu ya bátug panguniyam.
2 Ikagim mala ngámin ke Aaron datu nebílin ku kikaw, ay aggína ngala
ya mangikagi kiya ári ka Egipto nga pataláwan na daya iIsrael kiya íli na.
3 Ngamay pagsukíran ku ya uray naya ári, ta senu oray nu kaduwan ku
wala daya nakas-kasdáaw wa ipassingan ku kiya íli Egipto,

4 ay akkan naka pà-pàgan ya ári. Ay se ku la nga idde kaggída nga
iEgipto ya nadammat tutu wala nga dúsa da, ay se ku la nga itálaw daya
ngámin tangámalán na iIsrael nga tolay ku kiya íli Egipto.
5 Ay díkod mammuwán daya iEgipto nga iyà ya APU nu panísan kuda
se ku itálaw kaggída daya iIsrael," nán na.
6 Ay tu Moses se tu Aaron, ay kinuwa da kurug datu ipàwa ne APU
kaggída.
7 Ay kitun na nipappan da kitu giyán tu ári ka Egipto, ay walu púlu
dagun tu Moses sin se walu púlu se tallu tu dagun tu Aaron nin.

Tu nakas-kasdáaw nga tàdukud tu Aaron

8 Ay nán ne APU kitu Moses se tu Aaron,
9 "Ay nu masápul naya ári ya nakas-kasdáaw wa pakelasínán na nga
kurug daya kag-kagiyan nu, ay pelubtág mu ke Aaron ya tàdukud ki àráng
naya ári ta senu magbalin ka idaw," nán na.
10 Ay díkod nawe de Moses se Aaron kitu giyán tu ári. Ay kinuwa da
kurug tu nebílin ne APU kaggída. Nelubtág kurug tu Aaron tu tàdukud
kitu àráng tu ári se datu ù-upisiyál na, ay nagbalin kurug ka idaw.
11 Ay tútu kirrawán tu ári datu mamasírib ba tolay se datu durarákit na,
se datu maragsalamangka ka Egipto. Ay gapu kitu sírib da, ay kinuwa da
pe tu ummán kitu kinuwa tu Aaron.
12 Nelubtagán da datu tàdukud da, ay nagbalin da pe ka idaw. Ngamay
tu tàdukud tu Aaron, ay sillan na ngámin datu tàdukud da.
13 Ngamay nagsúkir pikam mala tu uray tu ári, ay akkan nada nga kur-
kurugan nga ummán kitu kinagi ne APU.

Tu nagbalin natu danum ka dága

14 Ay se la nga nán ne APU kitu Moses, "Akkan papannan naya ári daya
tolay, ta summúkir ya uray na.
15 Mawe ka manin kaggína nu pagmakát kaláwa. Idaggán nu kiya dappit
naya wángag ta mawe kiyán. Alà mu tu tàdukud mu wa nagbalin ka idaw
kagedamen.
16 Ay se mu la nán kaggína, 'Nge APU nga Dios daya Hebreo,* ay nepàrob
nà. Nán na nga pataláwan mu kanu daya tolay na, ta senu mawe da ki
ir-ir-er nga magday-dáyaw kaggína. Kinagi na yanin kikaw, may panda
kídi ay akkan mu ikur-kurug.'
17 Ay túya nán ne APU kídi kikaw, 'Tu idi ya pakasinnám nga aggína
kurug ya APU. Sinnam ta ibadit ku idi ya tàdukud ku kídi wángag Nile,
ay magbalin ka pabeg dága ya danum na.
18 Matay ngámin daya sissida na, ay se nabuyù ya aláb na. Díkod akkan
mainum daya iEgipto ya danum na,' nán na," nán tu Moses.
19 Ay nán ne APU kitu Moses, "Ay kagiyan mu ke Aaron nga alà na
ya tàdukud se na la nga itatáyag ki bátug daya dan-danum ki Egipto,
ummán kadaya wángawángag, se aw-awweg, daya pisu-pisung se daya
bat-battung, ta senu magbalin dayán ngámingámin ka dága. Ay magbalin
ka dága ngámin daya danum ki Egipto, oray daya atán kadaya ngámin
baláki nga agdanumán da," nán ne APU.

---

* **7:16 7:16** Daya Hebreo ay iIsrael da kam.

20 Ay díkod kinuwa tu Moses se tu Aaron tu nebílin ne APU kaggída.
Netáyag tu Aaron tu tàdukud na, se na nebadit kitu danum kitu wángag
Nile. Ay nagbalin ka dága tu danum kitu wángag. Kinuwa na idi kitu
pagmar-marngán tu ári se datu ù-upisiyál na.
21 Ay natay ngámin datu sissida kitu wángag, ay se nabuyù tutu wala
tu danum. Díkod akkan makenum datu iEgipto kitu danum nga maggayát
kitu wángag Nile. Dága ngámin datu giy-giyán ki Egipto nga kowaddán
danum.
22 Ay nàwa pe datu maragsalamangka ka Egipto tu kinuwa tu Moses se
tu Aaron gapu kitu sírib da kampela ngin nin. Díkod akkan na naulis tu
kinasúkir tu ári. Akkan nada nga kinur-kurug nga ummán kitu kinagi ne
APU.
23 Ay se nawe la ngin tu ári kitu palásiyu na. Akkan na nga linam-lammat
tin tu nàwa.
24 Ay datu iEgipto, ay nambug da kitu dappit tu wángag Nile ka
pagsàduwán da, ta akkan da nga mainum tu danum natu wángag.
25 Ay pittu ngalgaw ya napalábas sin nanggayát kitu namagbalin ne APU
kitu wángag Nile ka dága.

8

Datu napalotán na tukà

1 Ay nán manin ne Apu kitu Moses, “Mawe ka manin kiya ári, ay nán mu
kaggína, ‘Tu idi ya nán ne APU, Papannam daya tolay ku ta senu mawe
da magday-dáyaw kiyà.
2 Ay nu akkan muda palubúsán, ay pannuwan ku ka tukà ya
ngámingámin giyán ki íli mu.
3 Mapnu tutu wala ka tukà ya wángag Nile. Ay se la nga gumàdáng
dayán na tukà, se da la umbet kiya palásiyum. Madaran da kiya kuwartu
mu se kiya káma mu, se kadaya babbalay daya ù-upisiyál mu se daya tolay
mu. Magyán da pe kadaya aglutuwán nu ka sinápay se kadaya besin nga
aglammugán nu ka arína
4 Dayán na tukà, ay unekan daka, se daya bobonan mu se daya ngámin
tolay mu,’ nán mu,” nán ne APU.
5 Ay nán manin ne APU kitu Moses, “Kagiyan mu ke Aaron nga alà naya
tàdukud, se na la nga itáyag kiya bátug daya wángawángag, se daya
aw-awweg se daya bat-battung ta senu lumawán ngámin daya tukà, se da
magkakápan kadaya ngámin giy-giyán ka Egipto,” nán na.
6 Ay netáyag kurug tu Aaron tu tàdukud na kitu bátug datu
wángawángag se datu aw-awweg se datu bat-battung ka Egipto. Ay
naglalbet kurug datu tukà, ay nalokop tu ngámin Egipto kaggída.
7 Ngamay gapu kitu am-ammu kampela ngin nin datu maragsalamangka
nga iEgipto, ay nàwa da pe ya ummán kitun.
8 Ay se la nga kirrawán tu ári tu Moses se tu Aaron, ay se na nán kaggída,
“Makim-imallà kayu mán ke APU, ta pataláwan na kuma ngámin daya tukà
kiya palásiyù, se kadaya babbalay daya tolay ku, ay se ku la nga palubúsán
na mawe daya iIsrael nga magday-dáyaw ke APU,” nán na.
9 Ay nán tu Moses kitu ári, “Akkan ka ngala min-induwán na mangikagi
kiyà nu nungay naya piyám ma angngikarárag ku kikaw se kadaya ù-
upisiyál mu se kadaya tolay mu, ta senu umawan daya ngámin tukà kiya

palásiyum se kadaya babbalay. Ay tittu ya wángag Nile ya giyán da ngin,”
nán na.
10 Ay nán tu ári, “Kaláwa,” nán na. Ay nán tu Moses, “Nu ittu ya nán
mu, ay ittu ya màwa, ta senu mammuwán mu nga áwan tutu wala ya
mepáda ke APU wa Dios mi.
11 Umawan daya tukà ki palásiyum se kadaya babbalay daya bobonam,
se kadaya babbalay daya tolay mu. Tittu ya wángag Nile ya giyán da
ngin,” nán na.
12 Ay díkod pinanáwan de Moses se Aaron tu ári. Ay se la nga
nakim-imallà tu Moses ke APU panggap kadatu tukà nga ummán kitu
nagamomanán da se itu ári.
13 Ay kinuwa kurug ne APU tu inadang tu Moses. Natayán ngámin datu
tukà nga atán kadatu babbabalay, se kadatu amuwág da, se kadatu tal-
tálun da.
14 Ay inurnúngán datu iEgipto ngámin datu natay nga tukà, se dada
binun-buntun. Ay nagalibàbà tutu wala ki buyù tu ngámin Egipto.
15 Ay kane masingan tu ári nga napiya tu kà-kàwaán da ngin, ay
summúkir manin tu uray na nga ummán kitu nán ne APU. Maddi na pà-
pàgan tu Moses se tu Aaron.

Tu nagbalin natu tápù ka agukup

16 Díkod nán manin ne APU kitu Moses, “Kagiyan mu ke Aaron nga alà
na tu tàdukud, ay se na la nga ibáut kiya lusà. Ay magbalin ka agukup ya
tápù ki ngámin Egipto,” nán na.
17 Díkod ittu kurug tu kinuwa da. Inalà tu Aaron tu tàdukud, ay se na
ibáut kadatu tápù ki lusà. Ay nagbalin datu tápù ki ngámin Egipto ka
agukup, ay se da tutu wala nga malokop kadatu tolay se kadatu áyam da.
18 Ay datu maragsalamangka nga iEgipto, ay pinadásan da ngámin pe
datu am-ammuwán da nga sírisírib da nga mamowad kuma ka agukup,
may áwan da tutu wala nga nàwa. Nalokop datu tolay se datu animál da
kadatu agukup.
19 Ay tútu nán datu maragsalamangka kitu ári, “E Dios kurug ya nangwa
kídi,” nán da. Ngamay summúkir manin tu uray tu ári nga ummán kitu
kinagi ne APU. Akkan na pà-pàgan tu Moses se tu Aaron.

Datu pangang-angpan na lángaw

20 Ay se la nán manin ne APU kitu Moses, “Sumápa ka nga malukág
kaláwa, se mu la idaggán ya ári nga mawe kiya wángag. Ay se mu la nán
kaggína, ‘Tu idi ya kagiyan ne APU kikaw, Papannam daya tolay ku, ta
senu mawe da nga magday-dáyaw kiyà.
21 Ay nu akkan muda papannan, ay palbetan ku daya pangang-angpan
na lángaw. Díkod malángalángaw ka, se daya ù-upisiyál mu, se daya tolay
mu. Lángaw ngámin daya babbalay mu, se daya babbalay daya ngámin
iEgipto, ay oray pe daya ngámin lusà a pagdam-án da, ay pabeg lángaw
pe.
22 Ta senu ammuwán mu nga iyà nga APU, ay atán kídi nga giyán, ay
ipadúmà ya íli Gosen, nga ittu ya pag-agyanán daya tolay ku. Awan mawe
nga lángaw kitúni ta
23 paglasínan ku daya tolay mu se daya tolay ku. Kaláwa ya kàwa nedi
nga nakas-kasdáaw nga màwa, nán na,’ nán mu” nán ne APU.

24 Ay ittu kurug tu kinuwa ne APU, ay díkod pangang-angpan na lángaw
datu inumbet kitu palásiyu natu ári se kadatu babbabalay datu ù-upisiyál
na. Nadakè ya nà-nàwaán tu ngámin íli Egipto gapu kadatu lángaw.
25 Ay tútu pinaayabán natu ári tu Moses se tu Aaron, ay se na nán, “Ara,
mawe kayu magbasu ka pagday-dáyaw nu kiya Dios nu, ngamay kuwaan
nu kídi unag íli,” nán na.
26 Ngamay nán tu Moses kaggína, “Nadakè ya ummán kiyán, áta
kalùsawan dakami daya iEgipto nu masingan da daya animál nga pagbasu
mi ke APU nga Dios mi. Ay patayan dakami tutu wala ki tùtò.
27 Masápul la tallu walgaw mi nga magdal-dalen se kami la makadatang
kitu ir-ir-er nga pagbasuwán mi ka pagday-dáyaw ke APU wa Dios mi, ta
ittu yán tu nebílin na kadakami,” nán tu Moses.
28 Ay tútu nán tu ári, “Palubúsán takayu wa mawe kiya ir-ir-er nga
magbasu se magday-dáyaw kiya APU wa Dios nu, ngamay akkan kayu
wa umadayyu pànang. Ikarárag nà lugud din,” nán na.
29 Ay tútu nán tu Moses pe, “Panáwan taka lugud din ta mawe yà makim-
imallà ke APU, ta senu magtatálaw da ngin kaláwa daya lángaw nga atán
ki giyán mu, se kadaya bobonan mu, se daya tolay mu. Ay akkan nakami
a nga pagbus-busidán manin. Get akkan mu manin papannan daya tolay
ya mawe magbasu ke APU,” nán tu Moses.
30 Ay díkod pinanáwan tu Moses sin tu ári, ay se la nawe nagkarárag ke
APU.
31 Ay kinuwa kurug ne Apu tu nekarárag natu Moses. Ay umawan datu
lángaw wa atán kitu giyán tu ári se kitu giyán datu bobonan na se kitu
giyán datu tolay na. Awan nala nabansi oray isa nga lángaw.
32 Ngamay pinasúkir manin tu ári tu uray na, ay akkan na manin
palubúsán na mawe datu tolay.

9

Tu nagpisti datu an-animál datu iEgipto

1 Ay se la manin nán ne APU kitu Moses, “Mawe ka manin kiya ári,
ay se mu kagiyan kaggína, ‘Tu idi ya nán ne APU nga Dios daya Hebreo,
Papannam daya tolay ku, ta senu makapagday-dáyaw da kiyà.
2 Ay nu akkan muda manin na papannan,
3 ay panísan takayu manin. Pagpistiyan ku daya ngámin na an-animál
kadaya pas-pastu nu; daya bak-báka nu se daya kabalyu nu, se daya asnu
nu, se daya karneru se kalding nu, se daya kámel nu.
4 Ngamay pagduman ku daya animál daya iEgipto se daya animál daya
iIsrael. Awan matay kadaya animál daya iIsrael, nán na,’ nán mu,” nán
ne APU.
5 Ay nìdang ne APU ya kàwa nedi, ta nán na nga, “Kuwaan ku idi kaláwa
kídi Egipto.”
6 Ay kane láwa na, ay kinuwa ne APU tu kinagi na. Ay ngámin datu an-
animál datu iEgipto, ay natayán da, ngamay áwan nala oray isa ya natay
kadatu animál datu iIsrael.
7 Díkod nangibon tu ári ka mawe maningan kitu nàwa. Ay kurug ga
áwan oray isa kadatu báka datu iIsrael tu natay. Ngamay pinasúkir tu ári
tu uray na. Ay akkan na papannan datu tolay.

Tu naglalattag datu tolay se datu an-animál da

8 Ay nán manin ne APU kitu Moses se tu Aaron, “Mangalà kayu ka abu
kiya dapug. Ay se la nga itábur ne Moses ki ngúdu ki àráng naya ári.
9 Magwáras ya abu nga ummán ki nemà tutu wala nga tápù ki ngámin
Egipto. Ay ittu yán ya mamaltuwád ka lattag kadaya tolay se mamagrasa
kaggída se kadaya an-animál ki ngámin Egipto,” nán na.
10 Díkod nangalà da ka abu ki dapug, ay se da nawe kitu giyán tu ári.
Ay kaggína nga magsisíngan, ay netábur tu Moses ka ngúdu tu abu. Ay
naglalattag datu tolay se datu an-animál. Ay nagbalin ka rasa datu lattag
da kane mabsiyán da.
11 Ay datu maragsalamangka nga iEgipto, ay akkan da tutu wala
makapagsíkád da sumángu kitu Moses gapu kadatu lattag da, áta naglattag
da pe se datu ngámin iEgipto.
12 Ngamay pinagsúkir ne APU tu uray tu ári. Ay túta akkan nada kinur-
kurug nga ummán kitu kinagi ne APU kitu Moses.

Tu naggudán na ka dadakkal tutu wala nga ullalágu

13 Ay se la nán manin ne APU kitu Moses, “Sumápa ka nga gumniya
kaláwa, ta mawem amomanán ya ári. Ay nán mu kaggína, ‘Tu idi ya
kagiyan ne APU nga Dios daya Hebreo kikaw, Papannam daya tolay ku, ta
senu makapagday-dáyaw da kiyà.
14 Ay nu akkan mu da nga papannan, ay nadammat daya iddè nga dúsa
kikaw mismu se daya bobonan mu, se daya ngámin tolay mu ta senu
ammuwán mu nga áwan mepáda kiyà ki ngámin kalawagán.
15 Annung taka kuma nga pinatay yin se daya tolay mu ki sinakit, ta senu
áwaáwan kayun,
16 ngamay akkan ku kinuwa ta piyán ku ipassingan kikaw ya pannaka-
balin ku, ta senu mewaragáwag ki ngámin kalawagán ya ngágan ku.
17 Ikaw ya makalípa-lípán kadaya tolay ku. Akkan muda tutu wala nga
papannan.
18 Sinnam á ta kaláwa ki am-amung nedi nga ur-oras, ay pagarnaban ku
ka ullalágu nga mangan-anansing ya daggat na. Ittu pikam idi ya kàwa
naya ummán kídi nanggayát kitu inagbalin naya Egipto ka íli.
19 Ay díkod mawem pelídum min daya bak-bákam se daya duddúma
nga animál mu wa atán kadaya tal-tálun, ta ngámin daya an-animál la
akkan melidúmán se daya tolay ya atán kadaya tal-tálun, ay maarnabán
da ngámin kiya ullalágu, ay matay da ngámin, nán na,’ nán mu,” nán ne
APU.
20 Ay díkod datu ù-upisiyál tu ári nga mansing ke Dios, ay nelidúmán
da datu as-asassu da datu bak-báka da ki nalídum ma giyán.
21 Ngamay datu akkan mangur-kurug kitu bàbànán ne APU, ay binay-án
da ngala datu asassu da se datu bak-báka da kadatu pastu da.

22 Ay nán ne APU kitu Moses, “Itáyag mu ya ímam se mu ituldu ya lángit,
ta senu magarnáb ka ullalágu ki ngámin na Egipto, ay maarnabán daya
tul-tolay se daya an-animál se daya mul-múla ki oray wàna nga giyán kídi
Egipto,” nán na.
23 Ay díkod netáyag tu Moses tu tàdukud na se na nga ituldu ka lángit.
Pinagaddug ne APU se pinagarnáb na ka ullalágu se pinagsal-sal-it na ki
ngámin Egipto.

24 Pinagudán ne APU ka dadakkal tutu wala nga ullalágu se na kan-
kanáyun na pinagsal-sal-it pe. Ay áwan pikam nàwa nga ummán kídi
kiddi Egipto, nanggayát kitu inagbalin na ka íli.
25 Ay rinápun natu ullalágu datu ngámin na atán kadatu tal-tálun ki
ngámin Egipto, tolay se daya an-animál. Dinadál na pe ngámin datu mul-
múla se datu kay-káyu.
26 Tittu ka íli Gosen na giyán datu iIsrael ya akkan neráman na
naarnabán ka ullalágu.
27 Ay tútu pinaayabán tu ári tu Moses se tu Aaron. Ay nán na kaggída,
"Nammuwán ku kídi nga iyà ya nagbásul. Kustu we APU. Dakami se daya
tolay ku daya nasábag.
28 Makim-imallà ka mán ke APU ta napalotán nin dedi ya addug se
ullalágu. Papannan takayu tutu wala ngin na akkan kayu magulli yin,"
nán na.
29 Ay nán tu Moses kaggína, "Ay nu makalawán nà ki íli yin, ay
magkarárag gà ke APU. Makusap kurug daya addug se ya aggudán na ka
ullalágu, ta senu ammuwán mu nga oray idi ya kalawagán, ay kuw-kuwa
ne APU.
30 Ngamay ammù nga dakayu se daya ù-upisiyál mu, ay áwan nu pikam
ma aggansing ke APU wa Dios."
31 (Ay datu lino se sebáda ay nadadál da tutu wala, áta nakulnit pe yin
tu sebáda, ay madama magbísì datu lino da.
32 Ngamay datu trígo da, ay áwan nadadál kaggída ta akkan da pikam
nakatúbu).
33 Ay díkod, pinanáwan tu Moses tu ári, se mawe kitu lasi natu íli, ay se
na itáyag datu íma na nga makim-imallà ke APU. Ay nakusap datu addug
se tu aggarnáb na ka ullalágu ay áwan pe tu udán nin.
34 Ngamay kane masingan natu ári nga nakusap tu addug gin se tu
ullalágu se tu udán, ay pinasúkir na manin tu uray na. Ay ummán pe
datu bobonan na. Díkod nakabásul da manin.
35 Díkod akkan pinapan tu ári datu iIsrael, ta summúkir manin tu uray
na nga ummán kitu kinagi ne APU kitu Moses.

10

Tu nelalbet datu adu tutu wala nga dúdun

1 Ay se la kinagi manin ne APU kitu Moses, "Mawe ka manin kiya
ári, ta pinasúkir ku ya uray na, se ya uray datu ù-upisiyál na, ta senu
mepassingan ku kaggída daya nakas-kasdáaw nga mà-màwa ku.
2 Ay ta senu mekagi mu pe kadaya pútupútut mu se daya apúku mu
ya namàpaultu ku kadaya iEgipto kitu inangwà kadatu nakas-kasdáaw
kaggída. Ay senu mammuwán nu ngámin na iyà ya APU," nán na.
3 Ay díkod nawe manin tu Moses se tu Aaron kitu giyán tu ári. Ay nán
da kaggína, "Tu idi ya nán ne APU nga Dios daya Hebreo, 'Ka nungay na
tutu wala pe ya agpakumbabám kiyà? Papannan mu win daya tolay ku,
ta senu mawe da nga magday-dáyaw kiyà.
4 Ay nu akkan muda manin papannan, ay palbetan ku daya adu tutu
wala nga dúdun kiya íli mu nu kaláwa.

5 Malokop tutu wala ya ngámin lusà gapu kaggída. Ay áwan nu
masingan ki lusà gapu ki katabbun da. Ay seda kanan ngámin daya mul-
múla nga akkan nadadál kitu ullalágu, ay oray pe daya ngámin kay-káyu.
6 Ay mapnu pe ya palásiyu mu kaggída, ay se daya babbabalay daya
ù-upisiyál mu, se daya ngámin na babbabalay daya iEgipto. Napalotán
ya kaadu da, se napalotán ya angdadál da. Ay oray daya kakay nu se
daya apuapu nu, ay áwan da pikam nasingan na ummán kídi panda kitu
nekeanà da,' nán na," nán da. Ay kane makagi na datun, ay pinanáwan
na tu ári yin.
7 Ay nán datu bobonan tu ári, "Ka nungay na nád ya kakusap nayán
na tolay ki angriribù na kadàtada? Papannan mu win daya tolay, ta senu
maday-dáyaw da ya APU nga Dios da. Di mu pikam nasingan ta, nga
nadadál tutu wala ngin ya Egipto wi!" nán da.
8 Díkod pinaayabán na manin tu Moses se tu Aaron. Ay nán na kaggída,
"Mawe kayun na magday-dáyaw kiya APU wa Dios nu. Ngamay iinda daya
mawe?" nán na.
9 Ay nán tu Moses nga summungbát, "Mawe kami ngámingámin se daya
annánà mi se daya apuapu mi. Alà mi pe daya ngámin bak-báka mi, se
daya karneru se kalding mi, ta masápul la magpiyasta kami ka pagday-
dáyaw mi ke APU," nán na.
10 Ay tútu nán tu ári kaggída, "Ay sápay kuma ta kalakkán nakayu
nge APU, ta akkan ku kammala pekíwid daya annánà nu kadakayu, ta
masissingan nala nga atán nadakè a asikkuwaan nu.
11 Maddi mabalin! Dakayu wala nga nanákam ma lalláki ya mawe
magday-dáyaw ke APU, ta ittu yán ya daw-dawásan nu," nán na. Ay se la
nga pinatálaw tu ári da ngin.
12 Ay se la nga nán ne APU kitu Moses, "Itáyag mu daya ímam ta
ibúgit mu ngámin ya Egipto, ta senu maglalbet daya adu tutu wala nga
dúdun, ay senu kanan da daya ngámingámin na mul-múla nga nabansi
kitu naggarnáb na ka ullalágu," nán na.
13 Díkod netáyag tu Moses tu tàdukud na, se na ibúgit tu ngámin Egipto.
Ay se la nga pinagbáli ne Dios ka tangalgaw se tangagabíyán nga nepeyag
na kitu íli. Nagpagayát tu báli ka padne lattakán. Ay kane pagmakát tin,
ay nagilbet ka nagadu tutu wala nga dúdun tu báli.
14 Ay nagwáras datu dúdun kitu ngámin na giy-giyán ka Egipto. Ay ittu
pikam tun na dumúma katabbun na dúdun nga naglaltuwád. Awan na
nga kapáda, ay ittu pe tun nin ka panda.
15 Nalokop tu ngámin lusà kadatu dúdun, ay tútu nangísit tu lusà
kaggída. Ay kinnán da ngámin datu mul-múla se ngámin datu búnga
datu kay-káyu nga nabansi kitu naggarnáb na ka ullalágu. Díkod áwan
tutu wala nabansi nga kay-káyu se mul-múla ki oray ka wàna ka Egipto.
16 Ay tútu dágus sala nga pinàrawán tu ári tu Moses se tu Aaron. Ay
nán na kaggída, "Nagbásul là kurug ke APU wa Dios nu se kadakayu pe.
17 Túya pakawanan dà agpà manin. Tú la idi yin. Ay pangaási nu mán
ta ikarárag nu kiya APU wa Dios nu nga ippà na dedi nga makappatay nga
pamánis na kiyà. Ittu kurug idi yin."
18 Díkod pinanáwan tu Moses tu ári, ay se la nga nakim-imallà ke APU.
19 Ay tútu binaliwág ne APU tu báli. Nagpagayát ka padne sirbútán tu
naggat tutu wala nga báli. Ay ittu tun tu nangìpur se nangippà kadatu

dúdun kitu bebay nga nengágan da ka Daggáng Bebay. Awan oray isa nga
dúdun ya nabansi ka Egipto.
20 Ngamay akkan kammala papannan tu ári datu tolay ta pinagsúkir ne
APU tu uray na.

Tu naggìbat na tutu wala

21 Ay se yala nga nán ne APU kitu Moses, “Itáyag mu ya ímam se mu
ituldu ya lángit, ta senu maggìbat tutu wala ki ngámin Egipto. Ay màmud
tutu wala da tolay yán na gìbat,” nán na.
22 Ay díkod netáyag tu Moses kurug tu íma na nga nangituldu kitu lángit,
ay túlu naggìbat tutu wala ka tallu walgaw tu ngámin Egipto.
23 Díkod akkan makapagsisingan datu iEgipto. Túlu áwan nala nga
lumawán kaggída kadaya babbabalay da ki unag tallu walgaw. Ngamay
kitu giyán datu iIsrael, ay nawada kampela ngin nin.
24 Ay túlu pinaayabán tu ári tu Moses ay se na nán kaggína, “Mawe
kayun na magday-dáyaw ke APU. Alà nu pe yin daya annánà nu. Ngamay
ibansi nu daya bak-báka nu se daya karneru se kalding nu,” nán na.
25 Ngamay nán tu Moses kaggína, “Ngamay masápul atán daya idátun
mi se daya masìdug ga pagbasu mi para ke APU nga Dios mi.
26 Masápul la alà mi pe ngámin daya bak-báka mi. Awan oray isa ya
mabansi kaggída ta masápul la piliyán mi kadaya animál mi ya ibasu mi
ka pagdáyaw mi ke APU nga Dios mi. Ay akkan mi pikam ammu nu iina
kadayán ya usaran mi nga pagbasu mi ka pagday-dáyaw mi ke APU panda
ki di mi akadatang kannán,” nán na.
27 Ngamay gapu ta pinasúkir ne APU tu uray tu ári, ay akkan na
palubúsán na mawe datu iIsrael.
28 Ay se la nán tu ári kaggína, “Magtálaw ka! Akkan ka nga magpas-
passingan nin kiyà! Nu masingan taka manin ay papatay taka ngin!” nán
na.
29 Ay nán tu Moses, “Ò á, nu ittu ya nán mu. Panda ku win na
magpassingan kikaw,” nán tu Moses.

11

Nepakammu ya katay ngámin datu manákam ma lalláki ka Egipto

1 Ay kitu akkan pikam nagtálaw tu Moses kitu àráng tu ári, ay nán pikam
ne APU kaggína, “Isa pikam ma dúsa ya iddè kiya ári se kadaya iEgipto.
Kalpasán nedi, ay papannan nakayu win. Ay pilítan nakayu wa pataláwan
tutu wala ngin.
2 Kagiyan mu win kadaya ngámin tolay nga magadang da kadaya keliyán
da nga iEgipto kadaya balitù se daya nakangin-ngína nga iggagaldid da,”
nán na.
3 Pinagmáru tutu wala ne APU datu iEgipto kadatu iIsrael. Ay se tu
Moses, ay aggína tu kapàgán na tolay ki ngámin íli Egipto. Pà-pàgan datu
bobonan tu ári se datu tolay.
4 Ay se la nán tu Moses manin kitu ári, “Tu idi ya nán ne APU, ‘Nu túlad
gabi, ay umbet tà magdàdàdà ki ngámin Egipto.
5 Ay ngámin daya manákam ma laláki ki Egipto, ay matay da ngámin.
Manggayát kiya manákam ma an-anà naya ári nga laláki, nga ittu ya
sumarunu nga magári, panda kiya manákam ma an-anà a laláki naya

asassu wa babay nga para irid ki trígo. Ay oray pe daya nunna nga urbun
daya an-animál nga toru, ay matay da pe.
6 Ay napágus tutu wala ya agsasángit daya iEgipto. Ay áwan tutu wala
pikam ya nàwa nga agsángit nga ummán kiyán, ay akkan pe yin na màwa
ka panda.
7 Ngamay kadaya iIsrael, ay áwan na la nga magìna oray agtol da átu
wala, gapu kadaya tolay onu gapu kadaya animál, ta senu ammuwán nu
nga pagdumáan ne APU daya iEgipto se daya iIsrael.
8 Ay daya ù-upisiyál mu, ay umbet da kiyà a makim-imallà nga nán da,
Magtálaw kayun se daya tolay nga maminya kumíwid kikaw, nán da kiyà,'
nán na. Ay magtálaw wà kurug kiyán nin," nán tu Moses. Ay sirrurungat
pànang nga namánaw kitu ári.
9 Ay se la nga nán ne APU kitu Moses, "Akkan naka pikam kur-kurugan
ya ári. Màwa yán ta senu adu pikam daya mepas-passingan ku kadaya
ngámin iEgipto kadaya nakas-kasdáaw wa ipas-passingan ku," nán na.
10 Nepassingan tu Moses se tu Aaron ngámin dedi nga nakas-kasdáaw
kitu ári. Ngamay pinasúkir ne APU tu uray natu ári. Díkod akkan na tutu
wala palubúsán na magtálaw kitu íli na datu iIsrael.

12

*Ya Paskuwa**

1 Ay nán manin ne APU kitu Moses se kitu Aaron kitu kowad da ka Egipto,
2 "Manggayát kídi yin, idi nga búlán ya panggayatán nu wa magbíláng
kadaya búlán naya dagun.
3 Kagiyam kadaya ngámin na iIsrael nga kiya mekasangapúlu wa algaw
nedi ya búlán, ngámin daya apu daya magkukobung, ay mangalà da ka
isa nga urbun karneru ka para kiya kukobung da. Isa urbun ki kada
magkukobung.
4 Ay nu abay pànang ya urbun para kiya isa nga balay ta bittì da, ay
makipnu da ngala ngin kiya karúba da, ay se dala nga pagbibingáyan ya
urbun sigun kiya kaadu daya mangán.
5 Ya urbun, ay mabalin na karneru onu kalding. Ngamay masápul la
tangadagun na ngin na toru, ay se áwan na tutu wala nga sad-sadúra.
6 Ikísi nu panda kiya gabi naya mekasangapúlu se appát ta algaw nedi
ya búlán, nga ittu yán ya agparti nu ngámin na iIsrael kadaya urbun.
7 Ay se da la nga mangalà kitu dága se dala nga ipinta kiya gamba naya
gagyangán naya balay ya panganán da kiya karni na.
8 Kiyán na gabi, ay isúnu da ya karni se da nga kanan kiyán kam ma
gabi. Isida da ka sinápay ya áwan na pamalbád, se tagilpa nga napet.
9 Akkan kayu magkilaw onu maglanggang kiya karni. Masápul isúnu nu
oray ya úlu, onu daya síkil se daya sinay.
10 Ay masápul la áwan nu wa ibunna kiya pagmakát. Ay nu atán bunna
nu, ay masápul sìdúgan nu.
11 Ay ki angngán nu, ay ummán pe kídi ya kuwaan nu: magbádu kayu
win ki para kiya agtálaw nu, ay se magsandál kayun, ay se im-immán nu

* **12: 12:0** Ya Paskuwa, ay ittu ya angsilibrár da kitu nanglàtaw ne Dios kaggída, kane patayan na ngámin datu manákam ma laláki nga annánà datu iEgipto.

pe yin ya tàdukud nu, ay se magburung kayu wa mangán. Ittu idi ya agpiyasta nu gapu ki ilillíwán ku nga APU.
12 Ata kiyán na gabi, dàdáan ku ya ngámin Egipto se ku la nga patayan ngámin daya manákam ma laláki nga annánà daya iEgipto se daya nunna nga toru nga annánà daya an-animál da. Ay dadàlan ku pe kiyán na oras daya ngámin na sinan diy-diyos kiya Egipto. Ta iyà ya APU.
13 Ay ya dága nga nepinta nu kadaya gagyangán daya babbalay nu ya pangimaddán ku kadaya babbabalay nga giyán nu. Ay nu masingan ku ya dága, ay làtáwan takayu. Awan kadakayu ya meráman kiya ammánis ku kadaya iEgipto.

Tu angngán da ka sinápay nga áwan pamalbád

14 Idi nga algaw, ay masápul la dam-damdamman nu se daya gakagaka nu peyapeyang ngin ka áwan panda. Bílin ku yán kadakayu. Magpiyasta kayu ka angsilibrár nu kídi nga algaw para ke APU.
15 Ki unag naya pittu wa walgaw, ay sittu ya sinápay nga áwan pamalbád ya kanan nu. Ki munna nga algaw nayán, ay ippà nu ngámin daya pamalbád da atán kiya balay nu. Ata ya mangán kiya sinápay ya atán pamalbád kiya unag nayán na pittu walgaw, ay akkan nin mebíláng nga iIsrael.
16 Kiya munna se mekapittu nga algaw, ay magguurnung kayu ngámin na magday-dáyaw kiyà. Awan ya magubra kadakayu, malaksid dala nu maglútu kayu ka kanan nu kampela ngin nin.
17 Ay masápul la silibráran nu ya Piyasta nga panagkakán nu ka sinápay ya áwan pamalbád. Ata kiyán na algaw, ay netálaw takayu ka Egipto. Túya silibráran nu yán na algaw, dakayu se daya ngámin na gakagaka nu, ta tu idi ya bílin ku kadakayu peyapeyang ngin.
18 Ay kiya gabi naya mekasangapúlu se appát ta algaw naya munna nga búlán, ay mangán kayu ka sinápay ya áwan pamalbád panda kiya pagmakát naya mekàduwa púlu se isa kiyán na búlán.
19 Kiya unag pittu walgaw masápul la áwan tutu wala ya pamalbád kiya unag balay nu. Ay oray iinna ya mangán ka sinápay ya napayán ka pamalbád, ay akkan mebíláng yán nin nga iIsrael, sangaíli mán onu gángay iIsrael.
20 Ay akkan kayu mangán ka oray nágan na nga atán pamalbád. Oray ka wàna nga pagyanán nu, ay masápul la áwan pamalbád da sinápay ya kanan nu,” nán na.

Negayát da tu nunna nga Paskuwa

21 Ay se la nga kirrawán tu Moses datu ngámin na pangmanàman datu iIsrael, ay se na nán kaggída, “Mamíli ya isa isa kadakayu ka urbun karneru onu urbun kalding ka partiyan nu ka kanan na pamilya nu ki Paskuwa.
22 Nu naparti yin ya urbun, ay mamsat kayu ka isopo, ta ittu ya pagpinta nu kadaya gagyangán nu kiya dága naya urbun. Ay nu napintáan nin ya gagyangán nu ka dága, ay áwan nin ya lumaw-lawán kadakayu panda ki pagmakát.
23 Ata umbet magdàdàdà e APU nga magpatay kadaya iEgipto. Ay nu masingan naya gagyangán na napintáan ka dága, ay làtáwan nayán na balay. Akkan na palnàan ya magpatay kiya balay nu.

24 Manggayát kiddi yin ka panda, ay kuwaan nu idi nga bílin ku
kadakayu se daya ngámin na gakagaka nu.
25 Ay nu dumatang kayu win kiya íli nga nekari ne APU nga idde
kadakayu, ay sil-silibráran nu ya Paskuwa ki káda dagun.
26 Ay nu saludsúdan daya annánà nu, nu nágan naya sarut nedi nga
agsilibrár nu,
27 ay kagiyan nu kaggída nga 'Ittu ya agbasu tada ke APU ka angsilibrár
tada kiya nanglàtaw na kadaya balay tada ngámin na iIsrael, kane patayan
na daya manákam ma laláki nga annánà daya iEgipto. Liniwánan na daya
babbabalay tada,' nán nu" nán ne Moses. Ay dinay-dáyaw datu tolay nge
APU.
28 Ay se yala nga nawe datu iIsrael se da kinuwa tu ummán kitu pàwa
ne APU kaggída nga nepekagi na kitu Moses se tu Aaron.

Natayán ngámin datu manákam nga lalláki nga annánà datu iEgipto

29 Ay kitu túlad tu gabi, ay pinatayán ne APU ngámin datu manákam ma
lalláki nga annánà datu iEgipto, neráman na ngámin oray tu manákam
ma laláki nga an-anà tu ári nga ittu sumarunu kaggína nga mangituráy ka
Egipto, se daya mannákam ma lalláki nga annánà datu bálud nga atán ki
agba-balúdán. Pinatayán na pe datu ngámin nunna nga toru daya animál
da.
30 Ay ginumniya tu ári kitun na gabi se datu ù-upisiyál na, ay se ngámin
datu iEgipto. Nagìna na tu aggul-ulul tutu wala datu tolay, áta áwan balay
nga áwan minatay na.
31 Ay tútu pinaayabán natu ári tu Moses se tu Aaron kitun na gabi, ay se
na nán kaggída, "Ara, magtálaw kayun kanedi! Panáwan dakami se daya
tolay ku. Dakayu ngámin na iIsrael. Mawe kayu ngámin nin na magday-
dáyaw ke APU nga ummán kitu piyán nu wa kuwaan.
32 Alà nu ngámin daya bak-báka nu, se daya karneru se kalding nu, se
kayu magtálaw win. Ay se ikarárag dà pe ta kalakkán nà din," nán na.
33 Ay binur-burung datu iEgipto nga pinatálaw datu iIsrael kitu íli da ta
nán da, "Matay kami ngámin nin," nán da.
34 Ay tútu nabur-burung pe yala nga nagtálaw datu tolay. Inalà da
pe yala ngin datu limmug da nga arína nga akkan pikam napayán ka
pamalbád nga atán kadatu aglammugán da nga lagíma. Ay se da nga
tinúput datun se da la nga pintukelán.
35 Ay nagadang pe datu iIsrael ka balitù se datu nakangin-ngína nga
iggagaldid se bádu kadatu keliyán da nga iEgipto nga ummán kitu kinagi
tu Moses kaggída.
36 Ay kinuwa ne APU nga pàgan datu iEgipto datu iIsrael. Ay díkod
niddánán nala datu iEgipto datu ngámin na agngan datu iIsrael. Díkod,
adu tutu wala datu inalàán datu iIsrael kadatu iEgipto.

Tu nagtálaw datu iIsrael ka Egipto

37 Ay díkod naggayát ka Rameses, ay nagdal-dalen da la nga nawe datu
iIsrael ka Succot. Moli annam gatut ta ríbu datu lalláki ngala nga nagdal-
dalen, akkan meráman datu babbay se datu annánà.
38 Ay adu pe datu nagbal-baláki nga agtangeli nga kummíwid kaggída.
Adu tutu wala datu báka se karneru se kalding nga netúgut da.

39 Ay linútu da la ka sinápay datu limmug ga arína nga netúgut da.
Akkan napayán ka pamalbád gapu kitu nekàtatán da nga nagtálaw ka
Egipto. Túta áwan da oras. Akkan da pe nakapagsagána kadatu bálun da.
40 Ya dágup tu dagun na inag-agyán datu iIsrael ka Egipto, ay appát gatut
se tallu púlu dagun.
41 Ay kitun mismu nga algaw wa kabalin natu mekappát gatut se tallu
púlu walgaw, ay ittu tu inagtálaw datu ngámin na tolay ne APU ka Egipto.
42 Ittu tun na gabi tu inagtagasíngan ne APU kadatu iIsrael, kitu
nangitálaw na kaggída ka Egipto. Ay idi pe nga gabi, ay ittu ya dam-
damdamman peyang pe datu iIsrael se datu gakagaka da ka áwan panda
ka ammadáyaw da ke APU.

Datu lin-lintag mepanggap kitu Piyasta nga Paskuwa

43 Ay se la nán ne APU kitu Moses se kitu Aaron, “Tu idi ya lintag
ki Piyasta nga Paskuwa: áwan agtangeli nga mangán kiya kanan nu ki
Paskuwa.
44 Ngamay daya ginátang nu wa asassu nu wa nakúgit tin, ay annung
da ya mangán kadaya akakkanan ki Paskuwa.
45 Akkan mabalin mangán pe daya sangaíli nu se daya pillu nu wa
magubra kadakayu.
46 Kanan nu wala ki isa nga balay ya pinarti nu nga urbun karneru onu
urbun kalding. Akkan kayu mangilawán kiya balay kiya karni na. Ay se
áwan nu wa ritúan na tuláng na.
47 Masápul la silibráran ngámin daya iIsrael idi nga Piyasta nga
Paskuwa.
48 Ay nu atán agtangeli nga mepagyán kadakayu, ay se piyán na ya
mepangán kiya Paskuwa, ay masápul pikam ma kugítan nu daya ngámin
na laláki kiya pamilya na. Mebíláng pe yin na isa kadakayu, ay díkod
annung na ngin ya mepangán kiya Paskuwa. Ngamay akkan mabalin
mepangán daya akkan nakúgit.
49 Sissa ya lintag para kadakayu se para kadaya agtangeli nga mepagyán
kadakayu,” nán na.
50 Ay díkod kinurug ngámin datu tolay tu nebílin ne APU kitu Moses se
tu Aaron.
51 Ay kitun mismu nga algaw, ay ittu tu inangngitálaw ne APU kadatu
ngámin iIsrael kitu íli Egipto.

13

Kuw-kuwa APU ngámin daya lalláki nga munna nga meanà

1 Ay nán ne APU kitu Moses,
2 “Ikísim para kiyà ngámin daya lalláki nga munna nga meanà, tolay
mán onu animál. Kuwà ngámin daya manákam ma meanà,” nán na.

Tu piyasta nga pinagkakán da ka sinápay nga áwan pamalbád

3 Ay nán tu Moses kadatu tolay, “Akkan nu kal-kaligpanán idi nga algaw
wa nekawayaán nu kiya inangngasassu daya iEgipto kadakayu, se ya
inagtálaw nu ka Egipto. Ata gapu kiya pannakabalin ne APU, ay netálaw
nakayu kanedi nga giyán. Kídi nga algaw, akkan kayu tutu wala mangán
ka sinápay ya napayán ka pamalbád.

4 Idi nga munna nga algaw naya búlán Abib (búlán na agmayán daya
mait) ya agtálaw nu ki Egipto.
5 Silibráran nu idi nga Piyasta ki káda nga munna nga búlán ki dagun,
nu mippan nakayu ne APU win kiya napiya se nadam-ag tutu wala nga
lusà nga nekar-kari na kadatu apuapu nu. Atán pikam da Cananeo, se
daya Heteo, se daya Amorreo, se daya Heveo, se daya Jebuseo kiyán na
lusà.
6 Ki unag pittu walgaw, ay áwan kadakayu ya mangán ka sinápay ya
napayán ka pamalbád. Ay kiya mekapittu wa algaw, ay magpiyasta kayu
ka agday-dáyaw nu ke APU.
7 Ki unag pittu walgaw, tittu daya sinápay ya áwan pamalbád ya kanan
nu. Ay masápul la áwan masmà a pamalbád onu sinápay ya atán
pamalbád na ki oray ka wàna kiya íli nu.
8 Ay ikagi nu kadaya annánà nu wa lalláki, nga kuk-kuwaan nu idi gapu
kiya kinuwa ne APU para kadakayu kitu nagtálaw nu ka Egipto.
9 Ay idi nga piyasta, ay árig na ya panda ngala nga nippapáy kiya
kurimang nu, onu kiya kíday nu ka panamdammán nu peyang kadaya
bil-bílin ne APU. Ata gapu kiya pannakabalin ne APU, ay netálaw nakayu
ka Egipto.
10 Díkod akkan nu kal-kaligpanán dedi nga bil-bílin. Dam-damdamman
nuda nu umbet ya oras da kampela ngin ki kada dagun.

Mekísi para ke APU ngámin daya manákam nga lalláki

11 Ay nu mippan nakayu ne APU win kiya íli nga nekar-kari na nga idde
kadakayu se kadatu apuapu nu nga ittu ya giyán pikam daya Cananeo, ay
se midde na pe yin kadakayu,
12 ay masápul la ikísi nu para ke APU ngámin daya mun-unna nga laláki
nga annánà nu; se daya mun-unna nga toru daya áyam nu, ay mepakin-
kuwa da ke APU.
13 Ngamay daya mun-unna nga toru nga an-anà daya asnu nu, ay sukatán
nu ke APU ka urbun karneru. Ay nu akkan nu masukatán, ay masápul
ritúan nu ya bùlaw na. Ay ngámin pe nga manákam ma laláki nga an-anà
nu, ay masápul la sakaan nu ke APU.
14 Ay nu umbet ya oras sa agsaludsud naya an-anà nu, nu nágan naya
piyán kagiyan naya ummán kiyán na kuwaan nu, ay ittu idi ya ikagi nu
kaggína, ‘Gapu kiya pannakabalin ne APU, ay netálaw nakami ngámin ka
Egipto kitu inangngasassu datu iEgipto kadakami.
15 Ay kitu nagsúkir natu ári nga akkan nakami papannan, ay pinatayán
ne APU ngámin datu manákam ma laláki nga annánà datu iEgipto se datu
ngámin nunna toru nga annánà datu an-animál da pe. Ay túya medátun
ngámin daya munna nga lalláki nga annánà daya an-animál. Ngamay
ngámin daya manákam ma laláki nga annánà, ay masápul masaka da,’
nán nu kaggína.
16 Iyán na kuwaan nu, ay meárig ka panda ngala nga megalut kiya
kurimang nu, onu mippáy kiya kíday nu ka pakadamdammán nu nga
gapu kiya pannakabalin ne APU, ay netálaw nakayu ka Egipto,” nán na.

Tu ummán ka adígi nga angap se apuy

17 Ay kane pataláwan natu ári datu tolay yin, ay nealekaw ne APU da
kitu íli datu Filisteo kane idalen nada, nga ittu tun kuma tu adanni nga

dalenan da, áta nán ne APU Dios nga, “Get tala nu makappoli daya tolay
nu gubatan dada daya kalínga da, ay magulli da ka Egipto,” nán na.
18 Ay díkod nealekaw ne Dios da kitu ir-ir-er ra mameyag kitu Daggáng
nga Bebay. Ay datu iIsrael, ay sissasagána da nga makigubát kitun na
nagtálaw da kitu íli Egipto.
19 Kitun na nagtálaw da, ay netúgut pe tu Moses datu tuláng tu Jose,
áta nepesipata na kadatu iIsrael nga kuwaan da tu piyán na. Ay nán na
kaggída kitun, “Umbet ya oras nga angngalà ne Dios kadakayu. Ay kiyán
na oras, ay masápul la alà nu daya tuláng ku,” nán na.
20 Ay tútu nagrubbuwát da ka Succot, ay se da la nga nangipasíkád ka
kampu da kane dummatang da ka Etam kitu panda natu ir-ir-er.
21 Ay kitu agdal-dalen da, ay uwad ummán ka abay tutu wala nga adígi
nga angap nga nagin-inunna kaggída nu algaw. E APU tun nga mangitur-
turung kaggída. Ngamay nu gabi tu agdal-dalen da, ay maginunna kaggída
tu ummán ka abay tutu wala nga adígi nga apuy, nga ittu tu dílág da, ta
senu annung da ya magdal-dalen ki algaw se gabi.
22 Akkan tutu wala nga umawan kitu àráng datu tolay tu angap nu algaw
se tu apuy nu gabi kitun na nagdal-dalen da.

14

Dummalákit datu iIsrael kitu Daggáng nga Bebay

1 Ay se la manin nán ne APU kitu Moses,
2 “Kagiyan mu kadaya tolay ya magulli da, ta magkampu dala ngin kitu
adanni ki bebay kitu àráng Pihahirot, kitu nagbàtán Migdol se tu Daggáng
nga Bebay, kitu pane àráng kitu Baal-zefon.
3 Ay díkod nán naya ári ka Egipto nga nagal-aliwagwag kayu, ay se
napúkù kayu kiya ir-ir-er.
4 Ay pagsukíran ku ya uray naya ári, ay díkod aplan nakayu. Ay
mapadayáwan nà manin kiya angngábà ku kiya ári se kadaya suldádu
na. Gapu kiyán, ay mammuwán daya iEgipto nga iyà ya APU,” nán na. Ay
ittu tu kinuwa da kurug.
5 Ay kane kagiyan da kitu ári nga nagtálaw datu iIsrael lin, ay naulis
manin tu uray na se datu uray datu ù-upisiyál na. Ay nán da, “Sinnan nu
kod ya kinuwa tada! Tura tada pinapan datu iIsrael lin, ay aggída mà tu
magsur-surbi kadàtada!” nán da.
6 Díkod nepesagána na tu takay na, se na inayabán datu suldádu na.
7 Annam gatut tu kapíyán na takay suldádu tu inalà da, ay se inalà da
pe ngámin datu takay suldádu ka Egipto. Atán ap-apu ngámin dayán.
8 Pinagsúkir ne APU tu uray natu ári ka Egipto. Ay díkod nagrubbuwát
da ngin na mangpal kadatu iIsrael la sittuturad da magtálaw win.
9 Impal datu suldádu nga iEgipto da nga sittatakay kitu kabalyu da se
kadatu takay suldádu da. Uwad pe datu kabalyu natu ári se ngámin datu
suldádu na. Ay sinìmát dada nga atán magkampu kitu adanni kitu bebay
nga adanni pe ka Pihahirot kitu pane àráng Baal-zefon.
10 Ay kane umadanni tu ári kitu giyán da, ay naamawán datu iIsrael
da. Ay nasingan da nga atán datu suldádu nga iEgipto nga umad-adanni
kaggída. Ay díkod nagansing da tutu wala. Ay tútu nagkarárag datu
iIsrael ke APU.

11 Ay se da nán kitu Moses, “Taanna, tura nakami yala nippan kanedi
ir-ir-er ra matay? Awan agkà kampusantu ka Egipto wa annung da
pangitamnán kadakami ta? Sinnam kod ya kinuwám! Tura nakami
netálaw ka Egipto!
12 Ittu mà idi kammala tu nán mi kikaw win ka Egipto! Tútu kinagi mi
nga bay-án nakami yala nga magsurbi kadaya iEgipto. Ta napì-piya ya
magsurbi kadaya iEgipto, may ya matay kídi ir-ir-er,” nán da.
13 Ngamay nán tu Moses kadatu tolay, “Bag-bagkaddan nu wala daya ur-
uray nu, ay se akkan kayu wa magansing. Sinnan nu wala ya angngilísi
ne APU kadakayu kídi. Ata daya iEgipto nga sisinnán nu kídi, ay áwan nu
wa masingan nin kaggída nu kuwa.
14 E APU ya makigubát para kadakayu. Maging-inggap kayu wala,” nán
na.
15 Ay nán ne APU kitu Moses, “Taanna, tura ka pikam mala makiseng
kiyà. Kagiyan mu kadaya tolay nga itul-túluy da la ya agdal-dalen da.
16 Itáyag mu ya tàdukud mu, se mu la ibúgit kiya bebay, ta senu
magtuway ya danum, ay senu magdal-dalen dala kiya namaga nga lusà
nga dumalákit kiya bebay daya iIsrael.
17 Ay pagsukíran ku daya uray daya iEgipto, ta senu aplan dakayu ki
agbàláng nu, ay senu madáyaw wà kiya angngábà ku kiya ári se daya
suldádu na se daya magtatákay kadaya takay na se daya suldádu na nga
sittatakay kadaya takay da.
18 Ay díkod mammuwán daya iEgipto nga iyà ya APU, nu napadayáwan
nà in kiya angngábà ku kiya ári da, se daya suldádu na nga sittatakay
kadaya takay na, se daya sittatakay kadaya takay da kampela ngin nin,”
nán na.
19 Ay se la nga nagpalodi tu anghel ne Dios nga nagin-inunna kadatu
iIsrael kitu agdal-dalen da. Ay tu magin-inunna kaggída nga ummán ka
abay pànang nga adígi nga angap, ay nagpalodi pe.
20 Atán nin kitu nagbàtán datu iIsrael se datu suldádu nga iEgipto. Ay
naggìbat tu tapíngit ta padne kitu giyán datu iEgipto. Ngamay nawada tu
tapíngit ta padne kitu giyán datu iIsrael. Díkod akkan makaadanni datu
iEgipto kaggída.
21 Ay se la nga netáyag tu Moses datu íma na se nu ibúgit kitu bebay.
Ay nalawagán nga pinagbáli ne APU ka naggat tutu wala nga nagpagayát
ka pane lattakán, ay ittu tu namagtuway kitu danum. Namaga nga lusà tu
nagtuwayyán tu danum.
22 Ay díkod nanalen nala nga dummalákit datu iIsrael kitu bebay.
Nanalen da kitu nagbàtán tu danum nga ummán ka darupírip kitu
magpíngit kaggída.
23 Ay impal datu suldádu wa iEgipto da, se datu suldádu natu ári
nga sittatakay kadatu kabalyu na, se datu sittatakay kitu takay suldádu.
Dumalákit da kuma pe kitu bebay.
24 Ay kane danni láwa ngin, e APU nga atán kitu apuy se kitu angap, ay
nasingan na datu iEgipto. Ay tútu pinagriddù nada.
25 Netalatalán datu lígay datu takay da, ay tútu nasulitán da tutu wala.
Ay tútu nán datu iEgipto, “Pagdita tada ngala daya iIsrael lin, ta e APU ya
mangigdù kaggída kadàta nga iEgipto,” nán da.

26 Ay se la nga nán ne APU kitu Moses, “Itáyag mu manin daya ímam
se mu ibúgit kiya bebay, ta senu magamung manin daya danum, ay senu
malnap daya iEgipto nga sittatakay kadaya takay da nga suldádu se kadaya
kabalyu da,” nán na.
27 Ay tútu netáyag kurug tu Moses datu íma na, se na ibúgit kitu
bebay. Ay tútu nagulli kammin kitu napadan na gangay na tu bebay kane
pagmakát. Magtálaw kuma datu iEgipto nga nán da, ngamay linimat ne
APU da ngala ngin kitu túlad tu bebay.
28 Nagamung kammin tu danum, ay díkod linnap na datu takay datu
suldádu se datu sittatakay kadatun, se ngámin na suldádu natu ári nga
inumpal kadatu iIsrael kitu bebay. Awan nabiyág kaggída oray isa.
29 Ngamay datu iIsrael, ay nagdal-dalen da ngala kitu namaga nga dálen
kitu nagbàtán tu nagtuway ya danum nga ummán ka darupírip kitu
magpíngit kaggída.
30 Ay díkod kitun na algaw, ay nigdù ne APU datu iIsrael kadatu iEgipto.
Nasingan datu iIsrael kitu dappit tu bebay datu baggi datu iEgipto nga
nagkakátay.
31 Ay nasingan ngámin datu iIsrael tu nakas-kasdáaw wa kinuwa ne
APU kadatu iEgipto. Ay díkod nagansing da se nangurug da ke APU se
kitu Moses nga bobonan na.

15

Tu kansiyon tu Moses ka pagdáyaw na ke APU

1 Ay se yala nga nagkansiyon de Moses se datu iIsrael ka pagdáyaw da
ke APU. Ay nán na kídi tu kansiyon da, “Magkansiyon nà ke APU gapu kiya
nadáyaw wa nangábà na. Linimat na daya kabalyu se datu magtatákay
kaggída ki bebay.
2 E APU ya pabilgan ku. Ay aggína ya nangigdù kiyà. Aggína ya Dios
ku, ay se day-dayáwan ku. Aggína pe ya Dios datu apuapu ku, ay túya
ipangátù.
3 E APU, ay nabílag ki gubát. Yahweh ya ngágan na.
4 Nelimat na kiya bebay datu suldádu naya ári se datu takay da. Nelimat
na datu karungtán na suldádu naya ári kiya Daggáng nga Bebay.
5 Nalnap da. Inumlad da nga ummán ka batu.
6 Naturáy se mannakabalin ya diwanán na ímam, O, APU, ta netar-
tarawesáng ngala daya kalínga mu.
7 Ay gapu kiya kinaturáy mu tutu wala, ay ur-úray la daya kumalínga
kikaw. Gapu kiya rungat mu, ay masìdug da ngala nga ummán ki dànág.
8 Oray ya aggángat mu wala, ay naurnung ya danum, ay se nagsíkád da
ummán ki darupírip, ay nagsibbukal lala ya danum ki túlad bebay.
9 Ay nán daya kalínga, ‘Aplan kuda. Sìmatan kuda. Abáan kuda, se ku
alà daya kuw-kuwa da. Alà ku ngámin ya piyán ku kaggída. Patayan kuda
ki ampiláng ku. Ya ímà mismu ya mamatay kaggída,’ nán da.
10 Ay kane pagbaliyam, ay nalnap da ki bebay. Inumlad da ngala nga
ummán ki buli kitu magsag-saggiyár nga danum.
11 Awan mepáda kikaw APU, oray iinna nga diy-diyos. Nakas-kasdáaw
ya kinadáyaw mu se kinamárum. Ay nakas-kasdáaw pe ya diláng mu se
daya kuk-kuwaan mu.
12 Kane ùnatan mu wala ya diwanán na ímam, ay sillan lusà da ngala.

13 Gapu kiya akkan maul-ulis nga aminya mu, ay neturung mu daya
tolay mu wa inalà mu. Gapu kiya pannakabalin mu, ay netur-turung muda
panda kiya nasantuwán na lusà a giyán mu.
14 Kane magìna da tolay ya kinuwám, ay nagansing da tutu wala. Daya
umíli ka Filistia, ay magansing da.
15 Ay nagansing tutu wala pànang daya agtuturáy da ka Edom. Ay nagpil-
pilpig datu à-apu daya iMoab kitu ansing da tutu wala. Ay daya umíli ka
Canaan, ay naawanán da ka namnáma gapu ki ansing da.
16 Napalotán tu aggansing da gapu kiya napágus tutu wala nga
pannakabalin mu. Ummán da tutu wala ki batu wa áwan kíni-kínin panda
kiya akalíwán daya netálaw mu, O APU, nga tolay mu.
17 Alà muda tolay mu, ay se muda nga paggunàan kiya bantay mu, nga
ittu ya pinagbalin mu, O APU, ka pagag-agyanán se giyán mu, O APU nga
ikaw kampela ngin nin ya nangwa.
18 E APU ya magturáy peyapeyang ngin ka áwan panda.”

Tu kansiyon tu Miriam

19 Kane atán datu kabalyu natu ári se datu takay suldádu se datu
sittatakay kadatun nga manalen da kuma pe kitu namaga nga lusà, ay
pinagamung kammin ne APU tu nagtuway nga danum. Ngamay datu
iIsrael, ay nagdal-dalen da ngala kitu namaga nga lusà kitu bebay.
20 Ay tu Miriam nga isa nga profeta nga wagi tu Aaron, ay nangalà ka
kir-kirreng, ay se nala nga negayát nga magsasála datu kabbulun na nga
babbay nga atán kir-kirreng pe.
21 Ay se la nga nangansiyon tu Miriam. Tu idi tu kansiyon na,
“Magkansiyon kayu ke APU, ta nadáyaw tutu wala ya nangábà na. Linimat
na ki bebay datu kabalyu se datu magtatákay kaggída,” nán na.

Tu napet nga danum nga nagbalin ka namit

22 Ay se la nga nirbuwát tu Moses datu iIsrael kitu Daggáng nga Bebay,
se da mawe kitu ir-ir-er ka Sur. Tallu walgaw da kitu ir-ir-er may áwan da
masmà nga danum.
23 Ay kane dummatang da ka Mara,* ay akkan da mainum tu danum
na ta napet. Ittu lugud tu gapu na nengágan ka Mara, ta napet tu danum
kitúni.
24 Ay tútu nagríri datu tolay kitu Moses nga nán da, “Ay nágan naya
inuman mi yin?” nán da.
25 Ay tútu nakiseng tu Moses ke APU. Ay tútu uwad netùgud ne APU nga
káyu. Inalà ne Moses tu káyu, ay se na ipisù kitu danum, ay tútu nagbalin
ka namit tu danum min. Ay kitúni, ay uwad kinagi ne APU kaggída nga
bílin na masápul surútan da. Ay sinisímán nada kitúni.
26 Ay nán na, “Nu gìnán nu tutu wala ya kagiyan ku nga APU nga Dios
nu, ay se nu kuwaan ya kustu ki agsisíngan ku, ay se nu kurugan daya lin-
lintag se bil-bílin ku, ay akkan takayu pagtakitan. Akkan màwa kadakayu
tu kinuwà kadatu iEgipto. Ata iyà nga APU ya mamabílag kadakayu,” nán
na.
27 Ay se da la nga dumatang ka Elim nga giyán datu sangapúlu se duwa
nga gabbuwà, se pittu púlu wa múla nga ummán ki buwa. Ay nagkampu
da kitu adanni kadatu danum.

---

* **15:23 15:23** Ka Hebreo nga aggúni, ya sarut naya “Mara” ay napet.

16

Tu nangngidde ne APU ka mána se ammà

1 Ay nagrubbuwát manin datu ngámin na iIsrael ka Elim. Nawe da
manin, ay se dala nga dummatang kitu ir-ir-er ka Sin, nga atán kitu
nagbàtán Elim se Sinai. Tu algaw wa nedaddatang da kitúni, ay kitu
mekasangapúlu se limma natu mekàduwa búlán panda kitu inagtálaw
da ka Egipto.
2 Ay ngámin da nga iIsrael, ay nagríri da kitu Moses se kitu Aaron kane
atán da kitu ir-ir-er.
3 Ay nán da kaggída nga duwa, “Napì-piya kuma ngala nu pinatayán
nakami ne APU win kitu kowad mi pikam ka Egipto nga magbattug kadatu
karni se sinápay kannán. Ngamay nilbet nakami kídi ya ir-ir-er nga matay
ngámin ki bisin,” nán da.
4 Ay se yala nga nán ne APU kitu Moses, “Sinnam á ta pagudanan ku
ka makkán. Ay inalgaw wala ya aggalà nu se daya tolay ka annung nu
wala kanan ki tangalgaw. Ummán kiyán ya kuwaan ku ka paninnán ku
nu ikurug da ya bílin ku onu akkan.
5 Ay ya alà da kiya mekannam ma algaw, ay mamidduwa ya kaadu na
kitu al-alà da ki inalgaw,” nán na.
6 Ay tútu nán tu Moses se tu Aaron kadatu iIsrael, “Nu gabi, ay
mammuwán nu wa e APU ya nangitálaw kadakayu ka Egipto.
7 Ay nu pagmakát, ay masingan nu ya kinadáyaw ne APU, áta nagìna
na ya agríri nu kaggína. Iin kami ka nán nu ta, nga ririyan nu peyang?”
nán da.
8 Ay nán tu Moses, “Nu gabi iddán nakayu we apu ka karni, se iddán
nakayu ka sinápay nu pagmakát, ta senu mabtug kayu ki piyán nu, áta
nagìna na ya nagríri nu kaggína. Ata kiya agríri nu, ay akkan dakami ya
kurug ririyan nu, nu di ye APU, ta iin kami ka nán nu ta?” nán tu Moses.
9 Ay nán tu Moses kitu Aaron, “Kagiyan mu kadaya ngámin tolay nga
umadanni da ke APU, ta nagìna na daya ríri da,” nán na.
10 Ay kitu akun-oni pikam tu Aaron kadatu tolay ay linam-aw datu tolay
tu ir-ir-er. Ay nasingan datu diláng ne APU kitu angap.
11 Ay nakiamomán ne APU kitu Moses nga nán na,
12 “Nagìna ku ya agríri daya tolay. Kagiyan mu kaggída nga nu masirbut
tin ya mata, ay mangán da ngin ka karni. Ay nu pagmakát, ay mabtug da
pe a sinápay, ta senu ammuwán da ngámin na iyà ya APU nga Dios da,”
nán na.
13 Ay kane din na gid-gidám min, ay adu tutu wala datu ammà a naglalbet
kitu giyán datu báwi da. Ay nalokop tu kampu da kaggída. Ay kane
pagmakát adu lapáat kitu giyán datu báwi da.
14 Ay kane umawan datu lapáat, ay atán kitu útun lusà ya pus-pusà a
bibittì a ummán ka ning-ingpit ta papel.
15 Ay kane masingan datu tolay tun, ay nán da kitu isaisa kaggída,
“Nágan dedi?” nán da. Ata akkan da ammu nu nágan datun. Ay nán
tu Moses kaggída, “Sinápay yán na nidde ne APU kadakayu ka kanan nu.
16 Ay tu idi ya bílin ne APU kadakayu, ‘Maggalà ya isaisa kadakayu sigun
kiya annung na kanan. Ipànung nu wala kiya kaadu nu kiya isa nga báwi.
Gudduwa salup ki kada isa tolay,’ nán na” nán tu Moses.

17 Ay ittu kurug tu kinuwa datu tolay. Uwad kaggída datu naggalà ka
nasurù kitu masápul da, ay uwad kaggída datu kúráng tu inalà da.
18 Ngamay kane salupan da ngin, ay áwan sur-surù onu kur-kúráng datu
inalàán da. Nepà-pakustu wala kadatu masápul da.
19 Ay nán tu Moses kaggída, “Akkan kayu mangibunna kiyán,” nán na.
20 Ngamay akkan da nga kinur-kurug tu Moses. Díkod nangibunna datu
duddúma kaggída. Ay naagtán se nabuyù tu nebunna da. Ay tútu nalùsaw
tu Moses kaggída.
21 Kada pagmakát, ay maggalà da kitun sigun la ngin kitu annung da
nga kanan. Ay nu natà-takit sínág gin, ay marúnát pe yin.
22 Ay ya alà da kiya mekannam ma algaw, ay mamidduwa ya kaadu
na kitu inalgaw wa alà da. Agtangasalup ya kada isa tolay kaggída. Ay
kane umbet datu pangmanàman datu tolay kitu Moses ta saludsúdan da
kaggína nu taanna,
23 ay nán tu Moses kaggída, “Tu idi ya nán ne APU, ‘Kaláwa ay algaw wa
pinaggiimáng. Nasantuwán yán na algaw para ke APU. Túya lutuwan nu
ngámin nin daya masápul nu. Ay daya bunna nu, ay iarimán nu ka para
kaláwa,’ nán na,” nán tu Moses.
24 Ay díkod nangibunna da nga ummán kitu kinagi tu Moses kaggída.
Ay akkan naagtán se akkan nabuyù datu bunna da.
25 Ay nán tu Moses kaggída, “Kanan nu kídi nga algaw datu bunna nu.
Awan nu masmà kiyán kiya lasi, áta kídi nga algaw ay algaw panaggimáng
ne APU.
26 Annam ma algaw ya aggalà nu kiyán, ngamay kiya mekapittu wa
algaw nga ittu ya algaw wa pinaggiimáng, ay áwan nu wa masmà,” nán
tu Moses.
27 Ay kitu mekapittu wa algaw uwad kaggída datu nawe kammala nga
maggalà kuma kitun na akakkanan. Ngamay áwan da nga nasmà.
28 Ay tútu nán ne APU kitu Moses, “Nungay na ya angikurug nu tutu
wala kadaya bil-bílin ku se daya lin-lintag ku kadakayu?
29 Sinnan nu kod! Nidde ne APU kadakayu ya algaw wa pinaggiimáng.
Túya kiya mekannam ma algaw, ay nidde na kadakayu ya kanan nu kiya
duwa algaw. Ay túya magyán kayu wala kiya unag báwi nu kiya mekapittu
wa algaw.”
30 Ay tútu nagimáng datu tolay kitu mekapittu wa algaw.

31 Ay nepangágan datu iIsrael tun na akakkanan ka “mána.” Ummán
ka bì-bitì a buk-bukal nga pus-pusà tu singan na tun. Ay ya ramán na, ay
ummán ka ramán naya ning-ingpit ta sinápay ya napayán ka digu.
32 Ay nán tu Moses kadatu tolay, “Tu idi ya bílin ne APU. ‘Mangisirù
kayu ka gudduwa salup kiyán na akakkanan, ta senu masingan daya
ngámin gakagaka nu. Díkod masingan da nu wà ummán naya akakkanan
na nepakkán ku kadakayu kiya ir-ir-er kitu nangitálaw ku kadakayu ka
Egipto,’ nán na,” nán tu Moses.
33 Ay nán tu Moses kitu Aaron, “Mangalà ka ka bánga ka pangippayán
mu ka gudduwa salup kiya mána, ay se mu la ippáy ki àráng ne APU, ta
isirù tada para kadaya gakagaka tada,” nán tu Moses.
34 Ay nippáy natu Aaron tu tangabánga nga mána kitu àráng natu arko
nga giyán natu nekesurátán datu bil-bílin ne APU Dios, ta iarimán da nga
ummán kitu nebílin ne APU kitu Moses.

35 Appát púlu dagun na nagkán datu iIsrael kitu mána panda kitu
nedaddatang da kitu giyán nga annung da paggunàán, kitu panda natu
íli Canaan.
36 (Ya gudduwa salup, ay pagkapúlu natu iggugukud da kitun).

17

Tu gabbuwà nga gayát ka batu

1 Nagtálaw datu iIsrael kitu ir-ir-er ka Sin, ay se da nga mawe ka
Refidim. Namin-adu da nga nagsin-sínang, ta ittu tu bílin ne APU. Ay
kane dumatang da ka Refidim, ay nagkampu da manin. May áwan da
pagsàduwán kitúni.
2 Ay tútu nagríri manin datu tolay kitu Moses nga nán da, “Wàna giyán
danum ma inuman mi?” nán da. Ay tútu nán tu Moses kaggída, “Tura dà
pabasúlan peyang ta? Tura nu peyang pe tistíngan ne APU?” nán na.
3 Ngamay datu tolay, ay sikkinum da tutu wala, ay tútu magríri da kitu
Moses nga nán da, “Tura nakami yala netálaw ka Egipto ta? Ta senu
patayan nakami se daya annánà mi se daya an-animál mi ki awwaw mi!”
nán da.
4 Ay tútu nakiseng manin tu Moses ke APU nga nán na, “Nágan naya
pamàyanán ku kadedi tolay yi? Tagay dà tùtoán nin na patayan!” nán tu
Moses.
5 Ngamay nán ne APU kitu Moses, “Ayabán mu daya pangmanàman daya
tolay, ay se kayu maginunna kadaya tolay. Ay alà mu pe tu tàdukud mu
wa nebadit mu kitu wángag Nile.
6 Mawe kayu ka Horeb. Idaggán taka kitúni kitu giyán tu batu kitúni.
Baditán mu tu batu, ay gumbuwà ya danum nga ittu ya inuman daya
tolay,” nán na. Ay ittu kurug tu kinuwa tu Moses kitu pagmar-marngán
datu pangmanàman datu iIsrael.
7 Ay nepangágan tu Moses tun na giyán ka Massa se Meriba,* áta ittu tu
giyán da kitu nammar-parut da se nagríri da ke APU kitu inagkuna da ka,
“Bul-bulunan nitta ne APU onu akkan?” nán da.

Tu nakigubát datu iIsrael kadatu Amalekeo

8 Ay kitu kowad da ka Refidim, ay inumbet datu Amalekeo, ay se da
ginubát datu iIsrael.
9 Ay nán tu Moses kitu Josua, “Magpíli ka kadaya lalláki ta mawe kayu
makigubát kadaya Amalekeo. Kaláwa, ay mawe yà a magsisíkád kitu otun
tu bantay, ay se ku itatáyag ya tàdukud da pinálà APU kiyà,” nán na.
10 Ay kinuwa kurug natu Josua tu kinagi tu Moses kaggína, ay se nawe
nakigubát kadatu Amalekeo. Ay tu Moses se tu Aaron se tu Hur, ay nawe
da nanùdu kitu bantay.
11 Ay nu itatáyag tu Moses datu íma na, ay mangábà datu iIsrael.
Ngamay nu ianìgad nada, ay datu Amalekeo datu mangábà.
12 Ngamay nakásay pe yin datu íma tu Moses. Díkod tu kinuwa da, ay
nangalà da ka batu wa nagtugawán na, ay se netatáyag tu Aaron se tu Hur
datu íma tu Moses. Nagsissaán da datu íma na. Díkod netatáyag datu íma
na panda kitu masirbut tu mata ngin.

---

* **17:7 17:7** Ya sarut naya Massa, ay giyán na namar-parután. Ay ya sarut naya Meriba, ay giyán na nagriríyán.

13 Ay tútu inábà de Josua datu Amalekeo.
14 Ay se la nga nán APU kitu Moses, “Isúrát mu idi ki libru ka
panamdammán nu, ay se ikagim ke Josua: Ippà ku tutu wala daya
Amalekeo kídi kalawagán, senu áwan makadamdam kaggída ngin,” nán
na.
15 Ay tútu nangwa tu Moses ka annìdúgán ka pagbasu. Ay nepangágan
na ka “E APU ya banderà.”
16 Ata nán na nga, “Itáyag ku ya bandera† naya nangábà ne APU.
Gubatan ne APU daya Amalekeo peyapeyang ngin,” nán na.

18

Tu naggagáyám natu Jetro kitu Moses

1 Ay tu Jetro nga pádi ka Midian nga katugángan tu Moses, ay nagìna na
ngámin datu kinuw-kuwa ne APU para kitu Moses se kadatu iIsrael nga
tolay na. Nagìna na nu mapaanna tu nangngitálaw ne APU kadatu iIsrael
ka Egipto.
2-4 Ay kane papannan tu Moses tu Zipora nga atáwa na se datu duwa nga
annánà da nga lalláki, ay inalà kammin natu Jetro da. Ya ngágan natu isa
nga an-anà na, ay Gersom (áta nán tu Moses nga, “Gapu ta agtangeli yà ka
nakaru,” nán na.) Ay ya ngágan tu isa, ay Eliezer (áta nán tu Moses nga,
“Ya Dios datu apuapu ku ya sinummeng kiyà. Nelísi nà kitu aggasippatay
natu ári kiyà,” nán na).
5 Ay inumbet tu Jetro nga katugángan tu Moses kitu giyán de Moses
kitu ir-ir-er nga ittu tu nagkampuwán da kitu adanni kitu bantay ne APU.
Kabulun na tu atáwa Moses se datu duwa nga annánà na.
6 Nepekagi na kitu Moses nga nán na, “Atán umbet nge Jetro nga
katugángam. Kabulun na ya atáwam se daya duwa nga annánà nu,” nán
na.
7 Ay tútu nawe Moses sa nanabat kitu katugángan na, se nagukkab ka
angrispitár na kaggína, ay se na inumàán. Nagkikinnumusta da, ay se
dala nga nawe kitu báwi natu Moses.
8 Ay se yala kinagi natu Moses kitu katugángan na ngámin datu kinuw-
kuwa ne APU kitu ári datu iEgipto se kadatu iEgipto gapu kadatu iIsrael.
Kinagi na pe datu ngámin na nagrig-rigátan da kitu dadalenán, se datu
ngámin na nesisseng ne APU kaggída gapu kadatun.
9 Ay naganggam tu Jetro gapu kadatun na napiya nga kinuw-kuwa ne
APU para kadatu iIsrael, se itu nangitálaw na kaggída kadatu iEgipto.
10 Ay nán tu Jetro, “Maday-dáyaw we APU wa ittu ya nangilísi kadakayu
kadatu iEgipto se kitu ári da.
11 Kídi, ay ammu ku win na e APU, ay nangátu may ngámin daya diy-
diyos. Ata nelísi na daya tolay na kadatu iEgipto nga ittu datu mangirupat
tutu wala kaggída,” nán na.
12 Ay se la nga nagbasu tu Jetro nga katugángan tu Moses ka sinìdug ga
pagbasu ka pagdáyaw na ke Dios. Ay inumbet tu Aaron nga kabulun na
datu pangmanàman datu iIsrael, ay se da nepangán kitu katugángan tu
Moses kitúni nga nagdayáwan da ke Dios.

Tu nagpíli natu Moses kadatu guwes kadatu tolay

† **17:16 17:16** Nán daya duddúma nga “íma” idi.

13 Ay kane láwa na, ay ginayatán tu Moses tu nagar-ariglu kadatu ríririri
datu tolay kadatu isaisa kaggída. Ginayatán na kitu pagmakát panda tutu
wala kitu gabi yin.
14 Ay kane masingan natu katugángan na tun na kuk-kuwaan na para
kadatu tolay, ay nán na, “Nágan naya kuk-kuwaan mu? Taanna, tura ka
sissa la nga mangwa kiyán para kadaya ngámin tolay? Ay manangalgaw
kayu tutu wala se daya tolay!” nán na.
15 Ay nán tu Moses kitu katugángan na, “Ata nu atán piyán dedi tolay
ya ammuwán nu nágan naya piyán Dios, ay iyà ya kapannán da.
16 Ay nu atán ríri naya isa kiya isa, ay iyà pe ya kapannán da se iyà ya
mangguwes kaggída, ay se ku ipakammu kaggída ya bílin ne Dios se daya
lin-lintag na,” nán tu Moses.
17 Ay nán tu katugángan na kaggína, “Akkan napiya ya angwa mu.
18 Unawán mu ya baggim kampela ngin nin se daya tolay. Nadammat
pànang yán na ubra. Akkan mu mabalin pagasissaan yán.
19 Ginán nà ta law-lawagán taka. Ay sengán naka pe ye Dios. Ikaw ya
mangiúni kadaya tolay ke Dios. Ay ikaw pe ya mangiamomán ke Dios
kadaya ríri naya isa kiya isa kaggída.
20 Ay ikaw pe ya magtùgud kaggída kadaya bil-bílin se lin-lintag ne Dios.
Itùgud mu pe daya napiya nga sur-surútan da se daya napiya nga kuwaan
da.
21 Ngamay magsápul ka pe kada tolay nga annung da ya mangiapu.
Pilíyam daya tolay ya managgansing ke Dios se daya mapiyár se daya
akkan mabalin pasùsúán. Ay ittu dayán daya ippáy mu wa mangiapu
kadaya tolay. Atán pangiapuwan mu ka maríbu, atán mangiapu magatut,
se atán mangiapu ka limma púlu se atán mangiapu ka sangapúlu.
22 Ittu dayán nin daya mangguwes peyang ngin kadaya tolay. Daya
nadammat ta kásu, ay ittu dayán daya ilbet da kikaw. Ay nu daya bibittì a
kásu, ay aggída kampela ngin nin ya makammu. Sengán daka kiya ubra,
ay díkod malaptán ka.
23 Ay nu pakunán mu kídi, sigun kiya piyán pe ne Dios nga kuwaan mu,
ay akkan ka masulitán, ay se makaru pe nga maariglu daya tolay. Díkod
makappan daya tolay pe yin na makaru kadaya babbabalay da nga napiya
uray.”
24 Ginìna tu Moses datu kinag-kagi natu katugángan na. Ay kinuwa na
kurug ngámin datu kinag-kagi na.
25 Nagpíli kurug tu Moses ka lalláki kadatu iIsrael nga makabaal kitu
ubra, ay se nada pangiapuwan kadatu tolay. Atán da tu mangiapu ka
maríbu tolay, atán datu mangiapu ka magatut, atán mangiapu ka limma
púlu tolay, ay se atán da mangiapu ka sangapúlu tolay.
26 Aggída datu bíláng guwes datu tolay. Aggída kampela ngin tu
mangguwes kadatu bittì ala nga kásu. Ay datu nadammat ta kásu, ay
ittu datu nilbet da kitu Moses.
27 Akkan nabayág panda kitun, ay nawe pe yin tu Jetro kitu íli na, ay
pinarbuwát natu Moses sin.

19

Dummatang datu iIsrael kitu Bantay Sinai

1-2 Nagtálaw datu iIsrael ka Refidim. Ay kitu munna nga algaw kitu
mekàlu búlán panda kitu inagtálaw datu iIsrael ka Egipto, ay dummatang
da kitu ir-ir-er kitu bantay Sinai. Ay nagkampu da kitu adanni kitu bantay.
3 Ay nanùdu tu Moses sa mawe makiamomán ke Dios. Ay kinumraw
we APU kaggína kitu bantay nga nán na, “Kagiyam idi kadaya iIsrael nga
gakagaka natu Jacob:
4 Nasingan nu datu kinuwaán ku kadatu iEgipto. Ay se sikkaammu
kayu kiya nangippan ku kadakayu kanedi. Arig ku ya karabúngan na
nangikáyab kadakayu kanedi.
5 Ay díkod nu kurugan nu daya kag-kagiyan ku se akkan nu paglikudán
ya nagkakariyán tada, ay dakayu daya tolay ku. Kuw-kuwà ya ngámin
kalawagán, ngamay dakayu ya idum-dúmà tutu wala kadaya ngámin tolay.
6 Dakayu daya tolay ya nekísì para kiyà a pagbalinan ku ka pappádì a
magsurbi kiyà. Tu dedi daya ikagim kadaya iIsrael,” nán na.
7 Ay tútu nanagut tu Moses, ay se na inurnung ngámin datu pang-
manàman datu iIsrael, ay se na nga kagiyan ngámin datu pekagi ne APU
kaggína.
8 Ay nagsissa ngámin datu tolay nga summungbát nga nán da, “Kuwaan
mi ngámin daya kinag-kagi ne APU,” nán da. Ay se la nga kinagi tu Moses
ke APU tu kinagi datu tolay.
9 Ay se la kinagi ne APU kitu Moses, “Umbet tà kadakayu may maglingad
da ki nànag ga angap, ta senu magìna dà daya tolay nu makiamomán nà
kikaw, ay senu kurugan daka peyapeyang ngin ka panda,” nán na.
Ay se la nga kinagi tu Moses ke APU tu kinagi datu tolay.
10 Ay tútu nán ne APU kitu Moses, “Mawe ka ngin kadatu tolay, ay se
muda pagdalusan kídi se kaláwa. Pasùnàám kaggída daya bad-bádu da.
11 Ay magsagána da kiya mekàlu wa algaw nga ittu ya annagut ku nga
APU da kídi bantay Sinai. Ay atán da nga magsisíngan kiyán na annagut
ku.
12 Ay kiya lebut na bantay, ay mangippáy ka pamandanán daya tolay.
Ay nán mu kaggída, ‘Sin-sinnan nu ta áwan kadakayu ya manùdu kiya
bantay, onu manùbit kiya panda na. Ay nu atán ya manùbit kiya bantay,
ay masápul la matay.
13 Masápul la matùtokán onu mabútug. Oray tolay onu animál, ay
masápul la matay,’ nán mu. Ngamay nu magìna da ngin ya mabayág
ga tannug na tarumpeta, ay ittu yán ya annùdu da kiya bantay,” nán na.
14 Ay díkod nanagut tu Moses kitu bantay se la nawe kadatu tolay.
Pinagdalus na datu tolay. Ay sinùnaán datu tolay datu bad-bádu da.
15 Ay se na nán pikam kaggída, “Masápul nakasagána kayu win kiya
mekàlu wa algaw. Dakayu wa lalláki, ay akkan kayu meallay kadaya
attáwa nu,” nán na.
16 Ay kane pagmakát natu mekàlu wa algaw, ay uwad addug se kilát
se uwad nagìbat ta angap kitu bantay. Ay uwad pe naggat tutu wala nga
tannug tarumpeta. Kane magìna datu tolay ya atán kitu kampu da, ay
nagtar-tartar da kitu ansing da gapu kitu daggat na.
17 Ay se la neapu tu Moses sa nelawán datu tolay kitu kampu da ta mawe
da sinnan ne APU Dios. Nagsisíkád da ngala kitu adanni kitu bantay.
18 Ay tu bantay Sinai, ay ummán ka nakalumotán ka atù, áta naganìgad
de APU kitúni yin kiya apuy. Ay tu atù na, ay umas-asbà nga ummán ki
atù pugun. Ay nangyagyag pe ka naggat tutu wala kitu bantay.

19 Ay kane dumgat tala nga dumgat tu tannug natu tarumpeta, ay nagúni
tu Moses. Ay sinungbátan ne Dios kitu addug.
20 Ay se la nga naganìgad de APU kitu otun tu bantay Sinai. Pinalbet ne
APU tu Moses kitu otun tu bantay, ay tútu nanùdu tu Moses.
21 Ngamay nán ne APU kitu Moses, “Mawe ka pikam managut, ta
kagiyánam datu tolay, ta get tala nu lumàsig da nga maningan kiyà nga
APU, ay adu kaggída ya matay.
22 Ay kagiyam pe kadaya pappádi nga umadanni kiyà nga dalusán da
daya baggibaggi da, áta nu akkan, ay panísan kuda,” nán na.
23 Ay nán tu Moses ke APU, “Akkan manùdu daya tolay kídi bantay Sinai,
áta ikaw mismu ya namílin kadakami nga ibíláng mi ka nasantuwán idi
nga bantay, ay se kami mangippáy ka pamandanán kiya lebut na,” nán
na.
24 Ay nán ne APU kaggína, “Mawe ka managut ta mawem alà nge Aaron.
Ngamay akkan mu ipalúbus nga lumàsig daya pappádi se daya tolay nga
umbet kanedi giyán ku, áta panísan kuda tutu wala nu kuwaan da yán,”
nán na.
25 Ay díkod nanagut tu Moses kadatu tolay, ay se na nga kagiyan kaggída
datu pekagi ne APU.

20

Datu sangapúlu nga bil-bílin

1 Ay se la nagúni ye APU Dios, ay ittu dedi daya kinag-kagi na:
2 “Iyà ya APU nga Dios nu wa nangitálaw kadakayu ka Egipto kitu
inangngasassu da kadakayu.
3 Awan nu sabáli ibíláng ka diyos nu di iyà ala.
4 Akkan kayu mangwa ka sinan tolayán na diyos nu, onu panda ngala
nga sinan singan daya panda ngala nga atán ka lángit, onu atán ki
kalawagán, onu atán ki bebay.
5 Akkan kayu magukkab onu day-dayáwan dayán, áta iyà nga APU wa
Dios nu, ay naabugu wà a Dios. Panísan ku daya kumagúra kiyà, se daya
annánà da, se daya gakagaka da panda kiya mekàlu se mekappát nga
paganakán.
6 Ngamay kadaya maminya kiyà se mangikurug kadaya bil-bílin ku, ay
ipassingan ku kaggída ya áwan kaul-ulissán na amminyà oray panda ki
mekasangaríbu nga paganakán.
7 Akkan nu ur-uráyan usaran ya ngágan ne APU wa Dios nu. Ata panísan
ku tutu wala daya mangur-úray magusár ki ngágan na.
8 Ngilínan nu ya Algaw wa Pinaggiimáng se ibíláng nu ka nasantuwán.
9 Annam ngalgaw ya angwa nu kadaya ngámin ubra nu.
10 Ngamay ya mekapittu wa algaw, ay Algaw wa Pinaggiimáng para ke
APU wa Dios nu. Awan magubra tutu wala kadakayu kiyán na algaw, oray
daya annánà nu, se daya asassu nu, se daya agtangeli nga atán ki balay
nu. Akkan nu pe iubra daya animál nu.
11 Ata ki unag annam algaw kinuwa ne APU ya lángit se iya kalawagán se
iya bebay se daya ngámin na atán kadayán. Ay kitu mekapittu wa algaw,
ay nagimáng. Díkod binindisiyonán ne APU yán algaw, ay se na kinuwa
ka napatag.

12 Ipatag nu daya ama nu se ina nu, ta senu adaddu ya agbiyág nu kiya
lusà a idde ne APU wa Dios nu kadakayu.
13 Akkan kayu pumatay.
14 Akkan kayu manaládag onu makidaládag.
15 Akkan kayu magtákaw.
16 Akkan kayu magbus-busid kiya agsistígu nu kiya kumuntra kiya
kasittolay nu.
17 Akkan nu asílan ya balay naya kasittolay mu, onu ya atáwa na, onu
ya asassu na, onu ya báka na nga para ubra, onu ya asnu na onu panda
ngala nga kuw-kuwa naya kasittolay mu."
18 Ay kane màmud ngámin datu tolay tu aggaddug na se tu agsal-sal-it
na se magìna da tu tarumpeta, ay se masingan da nga magat-atù tu bantay,
ay nagansing da tutu wala. Tútu nagyán da ngala kitu ad-adayyu.
19 Ay se dala nga nán kitu Moses, "Ikaw ya mangamomán kadakami, ay
gìnán mika. May kagiyam ke Dios nga akkan nakami amomanán ta matay
kami," nán da.
20 Ay tútu nán tu Moses kadatu tolay, "Akkan kayu magansing ta
tistíngan nakayu, ay piyán na nu magansing kayu peyang ngin kaggína,
ta senu akkan kayu magbásul," nán na.
21 Ay nag-agyán nala datu tolay kitu ad-adayyu. Ngamay tu Moses, ay
umadanni kitu nagìbat ta angap nga ittu tu giyán ne APU Dios.

Datu bil-bílin mepanggap kitu annìdúgán ka pagbasu

22 Ay nán ne APU kitu Moses, "Tu idi ya kagiyan mu kadaya iIsrael,
'Nasingan nu mismu nga iyà nga APU nga atán kídi lángit ya nangamomán
kadakayu.
23 Ay túya akkan kayu mangwa ka sinan diyos nu nga nàwa ka balitù
onu nàwa ka silber se nu dayáwan na ummán ki agdáyaw nu kiyà.
24 Mangwa kayu ka agbasuwán nu para kiyà, ay lusà ala ya usaran nu.
Mangwa kayu kiyán na agbasuwán kadaya giy-giyán na pagpakammuwán
ku kadakayu. Ay umbet tà nga mamindisiyon kadakayu. Yán na
agbasuwán ya panìdúgán nu kadaya pagbasu nu wa karneru onu báka,
se ittu yán pe ya pangidatúnán nu kadaya karneru se báka ka aggiyáman
nu ke APU.
25 Ay nu batu ya usaran nu wa mangwa kiya agbasuwán nu kiyà, ay
akkan nu usaran daya killután na batu, áta rag-ragitán nu ya batu ki
angngusár nu ki aruminta.
26 Akkan nu payán ka pákad ya ù-ùneán nu kiyán na agbasuwán nu
para kiyà, áta nu umunè kayu, ay get tala masingan ya kannawan nu
ipassingan,' nán na," nán mu.

21

Daya lin-lintag mepanggap kadaya asassu

1 Ay nán manin ne Apu kitu Moses "Tu dedi daya lin-lintag ga ipasúrut
mu kaggída.
2 Nu gumátang kayu ka laláki nga asassu wa Hebreo, ay annam dagun
ya agsurbi na kadakayu, ay se la nga mawe yin nu mekapittu dagun na,
nga áwan na bay-bayádan.

3 Ay nu áwan na atáwa kane gatángan nu, ay papannan nu wa áwan
atáwa. Ngamay nu atán atáwa na ngin kadakayu nga gumátang kaggína,
ay kabulun na nga mawe yin ya atáwa na.
4 Ay nu ya laláki nga asassu, ay pinangatáwa naya apu na ka asassu wa
babay, ay se da nagan-anà, tu apu natu babay ya makin-kuwa kaggína se
datu annánà na. Ay mawe nga sissa tu laláki.
5 Ngamay nu nán natu laláki nga asassu nga, 'Piyán ku ya apu ku se ya
atáwà se daya annánà ku, ay maddi yà mawe,' nu nán na,
6 masápul la ippan naya apu na kitu pagday-dayáwan ke Dios, ay se na
ipadat tu talínga natu asassu kitu gitap na gagyangán onu kitu gamba natu
gagyangán, ay se na rabngan ki dúut. Ay se la magsurbi tu asassu kitu apu
na kiya kasibbiyág na.
7 Ay nu ya isa nga laláki, ay iláku na ya an-anà na nga babay ka asassu,
ay sabáli ya kàwaán na kiya kàwaán naya asassu wa laláki.
8 Ay nu tu apu na, ay pinalánu na nga atawán, ay se akkan na piyán
nin, ay masápul la pasaka na kammin kadatu maganà kaggína. Awan na
rabbang mangiláku kaggína ka sabáli tolay, áta nadakè tu namàyanán na
kaggína.
9 Ngamay nu ipaatáwa na kiya an-anà na nga laláki, ay masápul ibíláng
na ka an-anà na pe yin.
10 Ay nu atawán natu apu, ay se la nga mangàduwa, ay masápul la ya
angwa natu apu kaggína ay páda na kiya atáwa na. Akkan màsayán ya
kanan se ya bádu na, se daya duddúma nga pagrabngán na.
11 Ay nu akkan kuwaan na apu dedi ya tallu wa bánag, ay masápul la
mawe yin ya asassu wa babay nga áwan na bay-bayádan.

Daya lin-lintag mepanggap kadaya makapatay

12 Ya tolay ya mangámang ki kasittolay na, ay se na mapatay ay masápul
la matay pe.
13 Ngamay nu akkan na pinalánu patayan may nepalúbus ne Dios, ay
annung na ya magsirù kiya isa nga giyán na kagiyan ku kadakayu.
14 Ngamay nu ginúrát na isa tolay ya pumatay se nelíbát na ya namatay,
ay se la nawe nagsirù kiya altár ku, ay masápul alà nu kitúni se nu la
patayan pe.
15 Daya manúlung kadaya mannákam da, ay masápul matay da.
16 Daya magkidnap ay masápul matay da, oray neláku da ngin ya tolay
ya kinidnap da, onu atán pikam kaggída.
17 Daya magged kadaya mannákam da, ay masápul matay da pe.
18-19 Ay nu atán da magsáwad, ay se masúlung na ya isa ya isa, onu
bàbàan na ka batu, ay se la natalíngu may akkan natay, ay akkan
mapánis tu nakasúlung, nu tu nasúlung ay bumílag kammin onu annung
naya magtàdukud da magdal-dalen. Ngamay masápul bayádan natu
nakasúlung tu nasáyang nga oras natu sinúlung na, ay se aggína ya
makammu kitu sinúlung na panda kiya ibibbílag na tutu wala.
20 Ay nu baútan na tolay ya asassu na nga laláki onu babay, ay se matay
nga dágus kiyán na nagbáut na, ay masápul la mapánis.
21 Ngamay nu magbiyág pikam ka isa onu duwa ngalgaw ya asassu, ay
akkan na mapánis, áta kuw-kuwa na kampela ngin nin ya asassu.

22 Ay nu atán da lalláki nga magpatay, ay se matakitán da pe ya isa nga
babay ya nabùsit, ay se la nga mippà ya an-anà na may áwan nin nadakè
a nàwa kaggína ka panda, ay masápul magawát tu nakasúlung kaggína
kiya banor ra kagiyan naya atáwa na. Ay akkan magsurù kiya kagiyan
daya mangguwes kaggína.
23 Ngamay nu atán pikam nadakè a màwa kitu babay ittu pe ya màwa
kitu laláki. Nu natay, ay matay pe tu laláki.
24 Nu nakúláp ay makúláp pe tu laláki. Ay nu nippà ya ngípan natu
babay, ay masápul mippà ya ngípan pe natu laláki. Nu íma ay íma pe, ay
nu síkil ay síkil pe natu laláki.
25 Nu nasìdug ay masìdug pe ya laláki, ay nu natalíngu ay matalíngu
pe tu laláki. Ay nu nàrusán ya baggi tu babay, ay masápul màrusán pe tu
laláki.
26 Ay nu ya isa nga laláki, ay nakúláp na ya asassu na nga laláki onu
babay, ay masápul wayaan na ngin tu asassu na ka pinakabáyad na kitu
mata na.
27 Ay páda na pe nu ngípan ya mippà. Masápul nga wayaan na ngin tu
asassu na ka pinakabáyad na kitu ngípan na.

Daya lin-lintag mepanggap kadaya kuw-kuwa

28 Ay nu ya isa nga toru wa báka, ay sàgúdan na ya isa nga laláki onu
babay, ay se matay ya tolay, ay masápul la matùtokán ya toru panda ki
katay na. Ay áwan mangán kiya karni naya toru. Ay tu makin-kuwa kitu
toru, ay akkan na mapabásul.
29 Ngamay nu tu toru, ay nakasàgud kitun nin, ay se nakagiyánan nin
ya makin-kuwa, ngamay akkan na nepupúkù, ay se la makapatay ya toru,
ay masápul la matùtokán ya toru, ay se matay pe ya makin-kuwa.
30 Ay nu makiawát daya natayán, ay masápul la bayádan na ya awát
nga kagiyan da, ta senu akkan da patayan.
31 Ay nu ya masàgud, ay an-anà ay páda na nga lintag ya surútan nu ki
angwa nu kiya makin-kuwa kiya toru.
32 Ay nu asassu ya sàgúdan naya toru, magbáyad ya makin-kuwa kitu
toru kitu apu natu asassu ka pagkàlu kílu nga silber, ay se matùtokán tu
toru panda kitu katay na.
33 Ay nu akkan nepatulli na tolay ya takkab naya bubun onu nagkorob
ka bubun ta akkan na tinàbán, ay se la atán toru onu asnu nga nepisù kitu
bubun,
34 ay masápul magbáyad ka pirà tu tolay kitu makin-kuwa kitu animál.
Ngamay kuwa na ngin tu natay ya animál.
35 Ay nu ya toru na isa tolay, ay napatay na ya toru pe naya isa tolay,
masápul iláku datu sibbiyág ga toru, ay se da paguwarán tu báyad na. Ay
uwaran da pe tu karni natu natay ya toru.
36 Ay nu gángay kammala nga sumàgud tu toru, ay se akkan nepúkù
natu makin-kuwa, masápul bayádan natu natay ya toru ka sibbiyág ga
toru, ay kuwa na pe yin tu natay ya toru.

22

Daya lin-lintag mepanggap kadaya awát

1 Nu nagtákaw ya isa tolay ka toru wa báka onu karneru, ay se na pinatay
yin onu neláku na ngin, ay masápul bayádan na ka limma nga toru ya

isa nga toru, onu appát ta karneru ya isa nga karneru. Ay nu áwan na
nga pagbáyad, ay masápul la meláku yán na tolay ka asassu ta senu atán
pagbáyad na.
2 Ay nu atán pikam kaggína tu tinákaw na nga toru wa báka onu karneru
onu asnu, ay se sibbiyág pikam, masápul la mamidduwa ya pagbáyad na.
3 Ay nu atán nasukalán na manglannà a magtákaw ki gabi, ay se
mapatay, ay áwan mapabásul kiya pannakatay na.
4 Ngamay nu algaw ya kàwa na, ay mapabásul ya nakapatay kaggína.
5 Ay nu magamet ya animál naya isa nga tolay kiya tálun onu kaubásan
naya kasittolay na, onu ipaamet na ya tálun onu kaubásan na kasittolay
na, ay masápul la magbáyad. Ay ya kapíyán kiya tálun onu kaubásan na
ya pagbáyad na.
6 Ay nu sumìdug ya tolay, ay se la sarátan na apuy ya naalmung ngin na
ammay onu datu ammay nga akkan pikam nagáni onu nasìdug ya tálun,
ay masápul la bayádan natu nanìdug ngámin datu nadadál.
7 Ay nu nepiyár naya isa tolay kiya kasittolay na ya pirà na, onu panda
ngala nga napatag ga sanikuwa na, ay se la nga natákaw datun, masápul
la sapúlan da tu nagtákaw, ay se la magbáyad ka mamidduwa ya kaadu
na kitu tinákaw na.
8 Ngamay nu akkan da masmà tu nagtákaw, ay masápul la mippan tu
nangiarimán kadatu pirà se sanikuwa kiya pagday-dayáwan ke Dios, ay se
na nga sipataán nu inalà na onu akkan tu nepearimán da kaggína.
9 Ay nu atán ríri mepanggap ki magtakkil ki báka onu asnu, onu karneru,
onu bádu onu panda ngala nga newágà na isa tolay, tu idi ya kuwaan
nu. Ilbet nu ya kásu ke Dios. Ay ya pabasúlan ne Dios, ay magbáyad ka
mamidduwa kitu makin-kuwa kitu talitakkilan na.
10 Ay nu nepatarakan na ya isa tolay ya asnu na onu báka, onu karneru
onu panda ngala nga animál kiya isa nga tolay, ay se natay onu natalíngu
onu nagtálaw tu nepatarakan kaggína, may áwan makasistígu,
11 ay masápul la magsipata tu nagtarakan ke APU nu aggína ya nangwa
kiya nàwaán naya nepatarakan kaggína onu akkan. Ay nu sipataán na
nga akkan aggína ya nangwa kiya nàwaán naya nepatarakan kaggína
ay masápul la kurugan naya nangipatarakan ya sipata. Ay akkan na
magbáyad tu nangipatarànán.
12 Ngamay nu natákaw tu nepatarakan kaggína, masápul magbáyad.
13 Ay nu pinatay ulolag, masápul ilbet na ya baggi natu nepatarakan
kaggína ka pakasinnán na kurug tu nàwa. Ay díkod akkan magbáyad
kitu makin-kuwa.
14 Ay nu nagtakkaw ya isa tolay ka panda ngala nga animál, ay se
natalíngu onu natay tu tingkaw na, ay se áwan tu makin-kuwa kitu
nekàwa na, ay masápul bayádan natu nagtakkaw tu animál.
15 Ngamay nu atán tu makin-kuwa, ay akkan magbáyad tu nagtakkaw.
Ay nu inarkilaan na tu animál, ay tittu tu arkila ya idde na.

Daya duddúma pikam nga lin-lintag

16 Ay nu ayuyútan naya isa nga laláki nga allayan ya isa nga babbalásang
nga áwan na pikam kal-allay, masápul la manádug, ay se atawán na pe
yin tu babbalásang.

17 Ngamay nu maddi tutu wala tu ama natu babbalásang, ay magawát ya
laláki ka gángay banor tádug naya babbalásang nga meatáwa nga áwan
pikam neallayán.
18 Masápul matay daya babbay ya durarákit.
19 Masápul la matay ya laláki nga mangwa ki animál.
20 Daya magbasu ka pagday-dáyaw da kiya sabáli nga diyos, ay masápul
la matay. Tittu we APU ya rabbang na nga pagbasuwán.
21 Akkan nu pà-paultuwan daya agtangeli ta agtangeli kayu pe kitun ka
Egipto.
22 Akkan nu pà-paultuwan daya ulíla se daya bubbúkud da babbay.
23 Ay nu pà-paultuwan nuda, ay se da makim-imallà kiyà, ay kalakkán
kuda,
24 ay se yà malùsaw tutu wala kadakayu, ay se takayu patayan ki gubát.
Díkod mabúkud ya atáwa nu se maulíla pe daya annánà nu.
25 Ay nu magpàkaw kayu ka pirà kadaya napubri nga tolay ku, akkan
kayu magadang ka ábang na pirà nu. Akkan nu tal-taldan daya magpà-
paábang ka pirà.
26 Ay nu isalda naya keliyán nu kadakayu ya bádu na, masápul la ipatulli
nu kaggína ki gídám.
27 Ata get tittu yán ya annung na nga pagbádu. Awan na bádu wa
matúdug. Ay nu makiseng kiyà, ay kalakkán ku áta maragkallà à.
28 Akkan nu irupat te Dios, ay se akkan nu pe gedán daya mangitur-turáy
kadakayu.
29 Akkan nu wa tàtáan ya angngidátun kadaya dátun nu kadaya munna
nga gáni nu se kadaya básì nu.
Idde nu kiyà daya manákam ma annánà nu wa lalláki.
30 Ay páda na pe kadaya toru wa báka nu, se daya toru wa karneru nu.
Ipatagíbi nuda kadaya ina da ki unag pittu walgaw. Ay se nuda la nga
idátun kiyà ki mekawalu wa algaw.
31 Dakayu daya nekísì a tolay ku. Túya akkan kayu mangán kadaya karni
áyam nu wa pinatay ulolag. Idde nu wala ngin kadaya átu.

23

Daya nalintag se kustu para kadaya ngámin tolay

1 Akkan kayu mangiwar-waragáwag ka busid da dámag. Ay akkan kayu
pe tumistígu ka busid nga pumane kiya nadakè a tolay.
2 Akkan kayu mear-arát kadaya kadúwán ki angwa da ki nadakè. Akkan
kayu pe tumistígu ka pumane kiya kadúwán nga mamalintag ki akkan
kustu.
3 Ay akkan nu pe paneyan ya isa tolay gapu wala ta napubri.
4 Ay nu masingan nu ya toru wa báka naya kagúra nu onu ya karneru
na nga magal-aliwagwag gin, ay alà nu se nu wa ipatulli kammin kaggína.
5 Ay nu masingan nu ya asnu naya kumagúra kadakayu nga nekakálin
gapu ki dammat na agtu na, ay sengán nu ya kumagúra kadakayu nga
mangipasíkád kitu asnu na. Akkan nu bay-bay-án nala.
6 Akkan nu bal-balintaggan ya lintag gapu wala ta napubri ya nedarum.
7 Akkan nu pà-pàgan daya busid da darum. Akkan nu pabasúlan se
nu la patayan daya áwan básul, se daya kustu kuk-kuwaan na tolay, áta
panísan ku daya nakabásul la tolay.

8 Akkan kayu wa papasùsúán, áta ya pasùsù, ay ittu ya árig mangúláp
kadaya agtuturáy. Ittu pe ya manadál kiya pakalintaggán kuma daya áwan
bas-básul.
9 Akkan nu pà-paultuwan ya agtangeli. Ammu nu nu wà ummán naya
ur-uray naya agtangeli, áta agtangeli kayu pe kitun ka Egipto.

Ya mepanggap kiya mekapittu dagun se mekapittu nga algaw

10 Mulán nu ya lusà nu ki unag annam dagun.
11 Ngamay kiya mekapittu wa dagun, ay bay-án nu la. Akkan nu
ganiyan daya búnga daya nagitubuwán kiyán na dagun, ta kuw-kuwa
daya napubri nga keliyán nu. Ay daya mebunna da, ay para kadaya alsádu
wa ulolag gin. Ay pakunán nu pe kadaya kamulán nu ka úbás se kadaya
kamulán nu ka olíbo.
12 Magubra kayu kadaya ubra nu kiya unag annam ngalgaw. Ay kiya
mekapittu walgaw, ay magimáng kayu. Ta senu makemáng pe daya asassu
nu wa neanà ki balay nu, se daya agtangeli nga pilluwan nu, ay senu
memangán pe daya pagubra nu wa toru wa báka se daya asnu nu.
13 Gìnán nu ngámin dedi nga kinag-kagì kadakayu. Ay akkan kayu
makiseng kadaya sabáli nga diy-diyos. Kannawan nu dayán, oray ya
angngikagi nu wala ki ngágan da.

Daya napatag nga masilibráran

14 Mamìlu kayu wa magpiyasta ka para kiyà ki makadagun.
15 Silibráran nu ya piyasta nga pinagkakán nu sinápay ya áwan
pamalbád. Nebílin ku kadakayu nga kiya nìdang nga al-algaw ki búlán
na Abib, ay pittu walgaw ya angngán nu ka sinápay ya akkan napayán ka
pamalbád. Ata ki am-amung dayán na al-algaw tu inagtálaw nu ka Egipto.
Ngámingámin kayu, ay masápul atán dátun nu kiyà.
16 Ay masápul silibráran nu pe ya piyasta nga aggagáni nga ittu yán tu
angngidátun nu kiyà kadaya munna nga gáni nu kadaya mul-múla nu.
Ay nu tagay malpás ya dagun nin, ay silibráran nu pe ya piyasta nga
pinagbubúrás nga ittu yán ya agbúrás nu kadaya úbás nu se daya búnga
daya kay-káyu nu.
17 Ay ngámin daya lalláki kadakayu, ay masápul la mamìlu da mag-
passingan ke APU wa Dios ki makadagun.
18 Ay kiya angngidátun nu kiyà kiya dága naya pagbasu nu, ay masápul
la áwan na kabulun na sinápay ya nakibugán ka pamalbád. Ay masápul
la áwan mabunna panda kaláwa kiya taba naya pinagbasu nu.
19 Ay daya kapíyán kiya munna nga magáni nu kiya tálun nu, ay ilbet
nuda kiya balay ne APU wa Dios.

Akkan nu ilútu ya karni urbun karneru onu kalding ki gattà naya ina
na.

Daya kar-kari se bil-bílin ne APU Dios

20 Mangibon nà ka anghel nga maginunna kadakayu nga ittu ya
magtagasíngan kadakayu kiya dadalenán se mangippan kadakayu kiya
giyán nga nesagánà para kadakayu.
21 Gìnán nu ya kagiyan na se ikurug nu, áta iyà ya nangidde kaggína ka
turáy. Akkan nu kaguráan, áta akkan nakayu tutu wala nga pakawanan.

22 Ngamay nu kapiyánan nu gìnán daya kagiyan na, ay se nu kuwaan
daya ngámin na pekagì kaggína, ay sengán takayu kadaya kalínga nu. Ay
kalínga kuda pe yin.
23 Ay ya anghel nga maginunna kadakayu, ay ippan nakayu kiya giyán
daya Amorreo, daya Heteo, daya Perizeo, daya Cananeo, daya Heveo se
daya Jebuseo. Ay rapúnan kuda.
24 Ay nu atán kayu win kannán, ay akkan nu ipat-patag onu day-
dayáwan daya sinan diy-diyos da. Akkan kayu mear-arát kadaya kuk-
kuwaan daya magday-dáyaw kaggída, nu di nu kuma nga dadàlan dayán
na sinan diy-diyos, se daya dadakkal batu para kaggída.
25 Iyà nga APU wa Dios nu wala ya day-dayáwan nu. Ay bindisiyonan
ku daya akakkanan nu, se ya danum ma inuman nu, ta sen ittu daya
mamabílag kadakayu, ay se ku ippà daya sin-sinakit kadakayu.
26 Awan pe yin kadaya nabùsit ya mippà ya bùsit da, ay se áwan pe
kadakayu win daya babbay ya di magan-anà. Ay se adaddu pe ya agbiyág
nu.”
27 “Oray kiya akkan nu pikam nedaddatang, ay pappanansingan ku se
riribuan ku daya tolay ya gubatan nu. Pataláwan ku daya kalínga nu nu
masingan dakayu.
28 Mangipàrob bà ka adu balábal la abubúyug. Ta senu ittu dedi daya
mamàpur rin kadaya Heveo, kadaya Cananeo, se kadaya Heteo kiya ligge
nu wa magdal-dalen.
29 Ngamay akkan kuda pikam pàpurán ki unag makadagun, ta senu
akkan mapanáwan ya lusà, ay umadu daya alsádu wa ulolag, ay masulitán
kayu kaggída.
30 In-inútan kuda nga pàpuran panda kiya ikà-adu nu win na mangalà
kiya lusà.
31 Ipandà ya lusà nu manggayát ka Daggáng nga Bebay panda kitu Bebay
nga adanni kitu giyán datu Filisteo. Manggayát kitu ir-ir-er panda kitu
wángag Eufrates. Pàpuran nu datu mag-agyán kitúni áta paábà kuda
kadakayu.
32 Akkan kayu makitur-turátu kaggída onu kadaya sinan diy-diyos da.
33 Masápul magtálaw da kiya lusà nu, ta get nu aggída ya panggayatán
naya agbásul nu kiyà. Ata nu umatangya kayu kiya agdáyaw da kadaya
sinan diy-diyos da, ay ittu ya kàna nu win ki kàrung.”

24

Tu nangrisut ne Dios kadatu nagkakariyán da se datu iIsrael

1 Ay se la nán ne APU kitu Moses, “Manùdu kayu kídi giyán ku nga APU
nu. Dakayu se de Aaron, se de Nadab, se de Abihu se daya pittu púlu
wa pangmanàman daya iIsrael. Umbet kayu nga magdáyaw kiyà, may
magyán kayu kiya ad-adayyu.
2 Sissa ka ngala, Moses, nga umadanni kiyà nga APU. Ay daya kabbulum,
ay akkan da umadanni kiyà. Ay akkan mabalin mepanùdu daya tolay
kikaw,” nán na.
3 Ay se la inumbet tu Moses kitu giyán datu tolay, ay se na kinagi kaggída
ngámin datu kinag-kagi ne APU se ngámin datu bil-bílin na. Ay nagsissa
datu tolay ya summungbát kaggína nga nán da, “Ngámin daya kinag-kagi
ne APU, ay kuwaan mi ngámin dayán,” nán da.

4 Ay nesúrát tu Moses ngámin datu kinagi ne APU. Ay kane pagmakát, ay
nasápa ginumniya, ay se la nangwa ka annìdúgán ka pagbasu kitu pungut
natu bantay. Ay nangipasíkád pe ka sangapúlu se duwa nga dadakkal nga
batu, nga ittu pe ya bíláng daya tangámalán ka Israel.
5 Ay se la nangipàrob kadatu babbágu nga iIsrael nga ittu datu nagidátun
kadatu masìdug ga dátun da ke APU, ay se da pe nangidátun kadatu báka
nga toru para ki akikappiya da ke APU.
6 Ay inalà tu Moses tu gudduwa natu dága, ay se na nippáy kadatu besin,
ay tu gudduwa, ay nesiy-siyà na kitu agbasuwán.
7 Ay se na nga inalà tu libru wa nekesurátan datu bil-bílin ne Dios, ay
se na nebása kadatu tolay. Ay nán datu tolay kane mabalin na nga ibása
tu libru, “Kuwaan mi ngámin daya kinagi ne APU, ay se mi ikurug da
ngámin,” nán da.
8 Ay se na inalà tu dága nga nabansi, ay se na iwar-warsì kadatu tolay,
ay se na nán, “Tu idi nga dága ya mamairut kiya kari ne APU kadakayu,
kane idde na kadakayu dedi nga bil-bílin na,” nán na.
9 Ay se la nga nanùdu tu Moses se tu Aaron se tu Nadab se tu Abihu se
datu pittu púlu wa pangmanàman datu iIsrael.
10 Ay nasingan da nge Dios nga Dios daya iIsrael. Magsisíkád kiya
ummán ka nasumintu ka napatag nga batu wa safiro ya ngágan na.
Nalitáw tutu wala nga ummán ka singan lángit tu singan natu batu.
11 Akkan inan-anu ne Dios datu pangmanàman datu iIsrael. Nasingan
da nge Dios. Ay se da nagkakán se umminum kitúni.

Tu nipappan tu Moses kitu otun tu bantay

12 Ay nán ne APU kitu Moses, “Manùdu ka ki bantay, ay se nà idaggán
kiyán. Atán idde ku kikaw nga dalumpenág ga batu wa nangisurátan ku
kadaya bil-bílin ku se lin-lintag nga ittu ya itùgud mu kadaya tolay,” nán
na.
13 Ay tútu nagrubbuwát tu Moses, kabulun na tu Josua nga kaseng na.
Nanùdu tu Moses kitu bantay nga nagpassingannán ne Dios.
14 Ay nán tu Moses kadatu pangmanàman datu iIsrael, “Idaggán dakami
yala kídi ta magulli kami kammin. Mabansi de Aaron se Hur ka kabulun
nu. Ay nu atán daya atán ríri, ay aggída ya kapannán nu,” nán na.
15 Ay se la nga nanùdu tu Moses kitu bantay. Ay nalngúpán ka angap tu
bantay.
16 Naganìgad ya diláng ne APU kitu bantay Sinai. Ay nalngúpán tu
bantay kitu angap ki unag annam ngalgaw. Ay kitu mekapittu walgaw,
ay kinumraw kitu Moses kitu angap.
17 Kitun, ya singan natu diláng ne APU kitu otun tu bantay, ay ummán
tutu wala ki apuy ya maggang-gangláyab kitu agsisíngan datu iIsrael.
18 Ay sirrà tu Moses tu angap, ay se manùdu kitu bantay. Ay nakappát
púlu gabi se appát púlu ngalgaw tu Moses kitu bantay.

25

Datu dátun para kitu Tabernákulu

1 Ay nán ne APU kitu Moses,
2 “Kagiyam kadaya iIsrael nga mangilbet da ka dátun da kiyà. Alà mu
ya dátun daya ngámin tolay ya sikkaanggam mangidde kadaya dátun da
kiyà.

3 Tu dedi daya dátun nga alà mu: daya balitù, daya silber, se daya bága.
4 Alà mu pe daya abal nga mannáw, daya bayolet, daya dag-daggáng se
daya napiya nga dilána. Alà mu pe daya dùdut kalding
5 se daya lálat toru wa karneru nga nakulorán ka daggáng, se daya
napiya nga lálat báka. Ay alà mu pe daya tarikáyu nga akasiya.
6 Alà mu pe daya idde da nga denu olíbo wa para ki dílág, se daya
talibangug nga para kiya denu nga ikkiípu se para kiya insensu.
7 Alà mu pe daya idde da nga batu wa oniko, se daya napatag ga batu-
batu nga para kiya efod daya pappádi se para kiya aruwátan da ki gútù
da.
8 Magpàwa ka kaggída ka napatag nga pagyanán ku nga tabernákulu,
ta senu mepagataatán nà kaggída.
9 Ki angwa da kiyán na tabernákulu, ay masápul surútan da ya kàwa
na nga kagiyan ku kikaw. Ay daya ar-aruminta kiya unag na, ay dayán
nala kagiyan ku kikaw pe ya masúrut.
10 Magpàwa ka kaggída ka arko nga nàwa ka káyu nga akasiya. Ya
kadaddu na, ay isa mitru se sangapúlu sentimitru. Ya kadakkal na, ay
pittu púlu sentimitru, ay ummán pe ya kadallam na.
11 Ay se mu la nga pakalupkopán ya ngámin panin lasi na se ya amin
unag na ka pabeg balitù. Ay se mu pe pakalupkopán daya ngámin na
lebi-lebig na.
12 Magpàwa ka pe ka appát nga galáng nga pabeg pe nga balitù. Ay se
mu la nga ikabit kadatu síkil na kadatu appát síku na.
13 Ay se ka la magpàwa pe ka duwa nga takkan na káyu nga nàwa pe ka
káyu wa akasiya. Ay páda na pe, pakalupkopán muda pe ka pabeg balitù.
14 Ay dedi nga takkan, ay meruwad da kadatu galáng kadatu maga-
nubáng nga síkil naya arko. Ay ittu daya pagbúlig da kiya arko.
15 Ay daya takkan, ay meruruwad da peyapeyang kadatu galáng, nga
akkam da ip-ippà.
16 Ay iunag mu kitu arko ya nekesurátan daya bil-bílin ku nga ittu daya
iddè pikam kikaw.
17 Ay se ka la magpàwa pe ka takkab naya arko ka pabeg pe nga balitù.
Ittu ya akim-imallàán ke Dios. Ya kadaddu na, ay isa mitru se sangapúlu
sentimitru, se ya kadakkal na, ay pittu púlu sentimitru.
18 Ay magpàwa ka pe ka duwa nga sinan kerubin kiya magpungtu kiya
takkab na nga ittu ya akim-imallàán ke Dios. Ya usaran mu, ay pinitpet
nga balitù.
19 Díkod magpungtu daya duwa nga sinan kerubin. Mekanáyun da kam
kiya akim-imallàán ke Dios.
20 Ay daya duwa nga kerubin, ay magàráng da, ay se daya payà da, ay
mepangátu ya kaùnát da. Díkod, layyungán da ya akim-imallàán ke Dios
nga ittu tu sisinnán da.
21 Ay yán na akim-imallàán ke Dios, ay mìkab kiya arko. Ay iunag mu
kiya arko ya nekesurátan daya bil-bílin ku nga iddè kikaw.
22 Ay kiyán na akim-imallàán ke Dios, ay amomanán taka kiya nagtuldán
daya duwa nga sinan kerubin. Ikagiyán ku kikaw ngámin daya bil-bílin
ku kadaya iIsrael.

Tu tebol natu sinápay nga para ke APU

23 Magpàwa ka pe ka tebol. Ya kadaddu na, ay siyám púlu sentimitru,
ay ya kadakkal na, ay gudduwa mitru. Ya kalingúdu na, ay pittu púlu
sentimitru. Ya káyu wa akasiya ya usaram pe.
24 Kalupkopán mu ka pabeg balitù, ay pakalupkopán mu pe daya lebi-
lebig na ka pabeg pe nga balitù.
25 Ay palebután mu ya otun na ka káyu wa tangagakam ya lampád na.
Ay kalupkopán mu pe ka pabeg balitù, se mu pe pakalupkopán daya lebi-
lebig na ka pabeg balitù pe.
26 Ay pangwa mu pe ka appát nga galáng nga ittu daya ikabit mu kadaya
appát síkil na.
27 Dayán na galáng nga keruwaddán daya takkan na káyu nga pagbúlig
kiyán na tebol, ay ipanìgad mu la ka bittì kiya lebig na.
28 Mangwa ka pe ka takkan na káyu, nga ittu daya pamúlig nu kiya tebol.
Ya káyu wa akasiya ya usaram, ay se kalupkopán muda pe ka balitù.
29 Magpàwa ka pe ka gupagupán se pippinggán se daya pitser se daya
bawl nga ittu daya mausár para kadaya dátun nga mainum. Màwa pe
dayán ki pabeg balitù.
30 Ay mangippáy ka peyapeyang ka átang nga sinápay nga sisinnán ku
peyang.

Tu kandelero

31 Magpàwa ka pe ka kandelero nga pabeg balitù. Ya pungut na se
arutáng na, ay se daya mal-malúkung na, ay màwa da ka pinitpet nga
balitù. Daya dekorasyon na nga but-bútà se daya aken da, ay mekanáyun
da kiya arutáng na.
32 Ay yán na kandelero, ay atán annam ma pas-pasanga na nga
magtutúway kiya arutáng na. Tallu kiya tapíngit, ay tallu pe kiya tapíngit.
33 Ay ki kada pasanga, ay payán mu ka tallu wa mal-malúkung nga sinan
bútà almendras nga atán tu bísì se aken da.
34 Ay kiya arutáng mismu naya kandelero, ay payán mu ka appát nga
nagsasarundù a sinan bútà almendras nga atán tu aken da.
35 Payám ka isa nga sinan bútà ya panìgad daya munna nga duwa
pasanga nga nagtuway, ay se la manin isa kiya panìgad daya mekàduwa,
ay se la isa manin kiya mekàlu. Pakunán mu ngámin daya annam ma
pas-pasanga naya kandelero.
36 Ngámin dayán na but-bútà, se datu pas-pasanga, ay mekanáyun da
kiya arutáng na. Ay ngámin da, ay màwa da ka tang-tangapánid nga
pinitpet nga pabeg balitù.
37 Ay magpàwa ka ka pittu wa pingki nga ittu daya meparotun kadaya
pas-pasanga na, ta senu mawadaán ya àrangan na.
38 Daya kartib pabílu daya pingki se daya aggippayán kadayán, ay màwa
da pe ka pabeg balitù.
39 Ay ya kandelero se ngámin daya ar-aruminta na, ay màwa da ka 34
kílu nga pabeg balitù.
40 Ay ki angwám kadayán, ay masápul surútam tutu wala ya palánu nga
sisinnán mu kídi nga bantay.”

26

Ya mepanggap kitu Tabernákulu

1 “Ay nu iya tabernákulu, ya angwa mu, ay mangwa ka ka sangapúlu
wa tulda nga naabal ka napiya nga dilána nga mannáw, se bayolet, se
dag-daggáng. Ay burdáan muda pe ka dekorasyon da nga kerubin.
2 Sangapáda ya kadadakkal ngámin dayán na tulda. Ya kadaddu da, ay
sangapúlu mitru se gudduwa. Ay ya kába da, ay isa mitru se walu púlu
sentimitru.
3 Pagtatakípan mu daya limma nga tulda, ay se pagtatakípan mu manin
pe daya limma.
4 Ay se mu la lanángan ka galáng nga nàwa ki binola nga mannáw
ya bíkat naya tapungtu nga tulda kitu limma nga nagtatákip, ay se mu
la pakunán pe ya bíkat naya tapungtu nga tulda naya mekàduwa nga
nagtatákip pa limma nga tulda.
5 Limma púlu nga galáng ya ippáy mu ki isa nga tulda, ay ummán pe
kitu isa. Magbabátug ngámin daya gala-galáng da nga duwa.

6 Ay se ka magpàwa pe ka limma púlu wa sagpit nga pabeg balitù,
nga ittu daya pagsagpit mu nu pagsulpítan mu win datu tulda. Díkod,
matangtangapánid ya tabernákulu.

7 Ay mangwa ka pe ka sangapúlu se isa tulda nga naabal ka dùdut
kalding, nga ittu ya ìnáp mu kiya tabernákulu.
8 Ay kuwaan mu ka sangapáda ya kadadakkal dayán na tulda. Ya
kadaddu da, ay sangapúlu se tallu mitru se gudduwa, ay se ya kába da
ay isa mitru se walu púlu se siyám sentimitru.
9 Pagtatakípan mu ya limma nga tulda, se pagtatakípan mu pe daya
annam. Ay ya mekannam, ay màpil la mapagkadduwa, nga ittu ya
mepanin àráng kiya tabernákulu.
10 Ay se ka la mangwa ka limma púlu wa galáng kiya bíkat naya
tapungtu wa tulda kadatu nagtatákip pa tulda, ay se limma púlu galáng
pe kiya bíkat naya tapungtu nga tulda naya mekàduwa nga nagtatákip pa
tulda.
11 Ay se ka la mangwa ka limma púlu nga sagpit nga nàwa ka bága. Ittu
dayán daya pagsagpit mu kadatu gala-galáng datu tulda nu pagtakípan
muda ngin. Díkod tang-tangapánid ya pagbalinán naya tabernákulu.
12 Ay ya mekasangapúlu se isa nga tulda, ay mekikeway yala ya gudduwa
na kiya likud naya tabernákulu.
13 Ay ya gudduwa mitru kitu tapíngit bíkat na, ay mekikeway kampela
ngin nin kiya bíkat naya tabernákulu. Ay ya gudduwa mitru kiya tapíngit
bíkat na, ay mekikeway kampela ngin nin kiya tapíngit bíkat naya
tabernákulu ta senu matàbán.
14 Ay mangwa ka pe ka ìnáp mu manin kiya tabernákulu. Ya usaram,
ay lálat toru wa karneru. Ay se ka la manin mangwa ka panin lasi nga
annáp nga nàwa ka napiya nga lálat.
15 Ay se ka mangwa ka dab-dabbi nga ittu daya anumalay naya
tabernákulu. Ay ya káyu wa akasiya ya usaram.
16 Ya kadaddu dayán na dab-dabbi, ay appát mitru se gudduwa. Ay ya
kalampád da, ay pittu púlu sentimitru.

17 Ay kiya tapungtu naya kada dabbi, mangwa ka ka duwa nga padíla
nga magdammáng. Ittu dayán daya pagtatakípán dayán na dab-dabbi.
18 Mangwa ka ka duwa púlu dabbi para ki panillod naya tabernákulu,

19 ay se ka mangwa ka appát púlu wa pangipasikádan kadaya dab-dabbi.
Ya usaram ay silber. Duwa nga agpasikádan ya pagsàraddán naya isa nga
dabbi, nga ittu ya kesulpongán datu duwa nga padíla na. Ay se duwa
manin kiya sumarunu nga dabbi, nga ittu pe ya kesulpongán daya duwa
nga padíla na.
20 Ay kiya tapíngit bíkat naya tabernákulu, kiya panidáya, ay mangwa
ka pe ka duwa púlu wa dabbi.
21 Mangwa ka pe ka appát púlu wa agpasikádan kadaya dab-dabbi nga
silber. Duwa nga agpasikádan ya kada dabbi.
22 Ay kiya panin likud na ya tabernákulu, kiya pane sirbútán, ay
mangwa ka ka annam dabbi.
23 Ay se ka pe mangwa ka duwa dabbi para kadaya síku naya
tabernákulu ki likud.
24 Magrewing da ki panìgad panda ki paningúdu kiya giyán naya munna
nga galáng. Páda na pe kiya isa nga atán ki síku.
25 Díkod walu ngámin daya dabbi se sangapúlu se annam ngámin daya
agpasikádan. Duwa ki kada dabbi.
26 Magpàwa ka ka takkan na nàwa ka káyu wa akasiya. Limma ya para
kiya tangapíngit naya tabernákulu,
27 ay limma pe ya mippáy kiya tapíngit. Ay limma pe nga takkan ya
mippáy kadaya dabbi nga atán kiya padne sirbútán nga ittu ya likud naya
tabernákulu.
28 Ay ya takkan na mippáy kiya panin ábà daya dabbi, ay tanganáyun.
29 Ay ngámin daya dabbi, ay kalupkopán muda ka balitù. Kuwaan mu pe
daya gala-galáng da ka balitù. Ittu dayán ya pangiruwaddán mu kadaya
tak-takkan na káyu. Ay kalupkopán mu pe daya ngámin na takkan ka
balitù.
30 Ay se mu la ipasíkád ya tabernákulu, nga ummán kitu palánu nga
nepassingan kikaw kitu bantay.

31 Magpàwa ka pe ka abay nga kurtína nga naabal ka mannáw se bayolet
se dag-daggáng nga binola nga dilána. Ay se la makappiya maburdáan pe
ka kerubin.
32 Ikabit mu idi kiya appát adígi nga káyu akasiya nga nakalupkopán ka
balitù. Ipasíkád muda ki appát nga agpasikádan na nàwa ka silber. Payán
mu daya adígi ka sáwit nga nàwa ka balitù.
33 Irabit mu ya kurtína ka sagpit nga nàwa ka balitù. Ay se mu la ilnà
ya arko nga giyán tu nekesurátan datu bil-bílin ku kiya nakurtináan na
giyán. Ay tu kurtína ya pagbàtán daya duwa nga kuwartu. Ya isa ay ittu
ya kuwartu nga Napatag, ay ya isa ay ittu kuwartu nga Kapà-pàgán.

34 Ìkab mu ya takkab nga akim-imallàán ke Dios kitu arko, ay se mu la
ippáy kiya kuwartu nga Kapà-pàgán.
35 Ay tu tebol, ay ippáy mu kiya panin lasi naya kurtína. Ay ya kandelero,
ay ippáy mu kiya panillod da unag naya tabernákulu, nga magpanidmáng
kiya tebol. Ay ya tebol, ay ippáy mu kiya panidáya kiya unag naya
tabernákulu.

36 Ay payán mu pe ka kurtína ya lalangkán naya tabernákulu. Ya kurtína
ay maabal ka mannáw, se bayolet, se dag-daggáng nga binola dilána nga
napiya. Paburdáan mu ya kurtína.

37 Ikabit mu idi nga kurtína kiya limma adígi nga akasiya nga
nakalupkopán ka balitù. Ipasíkád mu da ki limma nga agpasikádan nga
nàwa ka bága. Payán muda pe ka sáwit nga nàwa ka balitù nga ittu daya
pangikabitán mu kiya kurtína.”

27

Tu annìdúgán ka pagbasu

1 “Ay se ka manin mangwa ka annìdúgán ka pagbasu. Ya kadakkal na,
ay duwa mitru se tallu púlu sentimitru nga nagbaal. Ay ya kadallam na,
ay isa mitru se tallu púlu sentimitru. Ya káyu wa akasiya ya usaram.
2 Kiya útun daya appát síku na, ay payán muda ka sinan sàgud.
Ay mekanáyun da kiya annìdúgán. Ay se mu la nga kalupkopán ya
annìdúgán ka bága.
3 Ay se ka la magpàwa ka timba nga aggapuyán se kadaya agtallaán
kiya abu, se daya pal-pála. Magpàwa ka pe kada besin se daya pagkáwit
ka karni. Ay kuwaan mu dayán ngámin na ar-aruminta ka bága.
4 Ay mangwa ka pe ka bága nga sinan balúláng nga issaságat na. Payán
mu ka galáng daya appát síku naya sinan balúláng nga nàwa pe ka bága.
5 Ay se mu la ippáy kiya unag naya annìdúgán. Ikabit mu kiya panìgad
naya lebig na, ta senu dumatang kiya ábà na.
6 Mangwa ka pe ka takkan na káyu ka pagbúlig kiya annìdúgán. Káyu
wa akasiya ya kuwaam, ay se kalupkopán mu pe ka bága.
7 Ay dayán na takkan, ay meruwad da kadaya galáng nga atán kiya
magpíngit kiya bíkat naya annìdúgán nu bulígán da.
8 Ay ya dingding naya annìdúgán, ay tabla. Díkod ummán ka kahon
ya kàwa na. Kuwaan mu dayán ngámin ka ummán kitu nepassingan ku
kikaw kitu bantay.

Ya amuwág natu Tabernákulu

9 Ay mangwa ka pe ka amuwág naya tabernákulu. Ya amuwág na ki
panillod, ay abutan mu ka kurtína nga nàwa ka napiya nga dilána nga
appát púlu se annam mitru ya kadaddu na.
10 Mangwa ka ka duwa púlu wa pagadígi mu kiya amuwág. Mangwa
ka pe ka duwa púlu nga pangisiínán mu kadayán. Pabeg bága ya usaram
kadayán ngámin. Ngamay daya sáwit da se daya saríkáw da, ay silber ya
usaram.
11 Ay páda na pe kiya panidáya. Maabut pe ya amuwág ka kurtína nga
appát púlu se annam mitru ya kadaddu na. Ay duwa púlu pe ya adígi na
nga mesíin pe. Ay màwa dayán ka bága. Ngamay daya sáwit da se daya
saríkáw da, ay màwa da ka silber.
12 Ya súba naya amuwág kiya pane sirbútán, ay duwa púlu se tallu
mitru. Sangapúlu wa adígi ya ippáy mu se isíin muda pe. Ay maabut ka
kurtína pe.
13 Ay ya súba naya amuwág ga panin àráng ki padne lattakán, ay duwa
púlu se tallu mitru pe.
14 Ya kadaddu naya kurtína kiya tapíngit naya lalangkán na, ay annam
mitru se siyám sentimitru. Ay ya angadigiyán na, ay tallu se mesíin da pe.
15 Ay ya tapíngit na, ay maabut pe ka kurtína. Ay annam mitru se siyám
sentimitru ya kadaddu na pe. Ay tallu pe ya angadigiyán na se mesíin pe.

16 Ya ruwángan naya amuwág, ay mapayán pe ka annam mitru se siyám
sentimitru wa kurtína nga nàwa ki mannáw, bayolet se dag-daggáng nga
naabal ki napiya nga dilána. Ay maburdáan pe. Mekabit yán ki appát ta
adígi nga nesisíin pe.
17 Ngámin daya adígi ki amuwág, ay atán bagákat da nga silber, se daya
sáwit da ay silber da pe. Ay daya nesiínán da, ay pabeg bága.
18 Ya pásit naya amuwág, ay appát púlu se annam mitru, se ya súba na,
ay duwa púlu se tallu mitru. Ay maabut ka kurtína nga nàwa ki napiya
nga dilána nga ya kadaddu na, ay duwa mitru se tallu púlu sentimitru. Ay
mesíin daya adígi na ka bága.
19 Ngámin daya maus-usár ra ar-aruminta kiya tabernákulu, ay se daya
pat-pátù na, se daya pat-pátù naya amuwág na, ay màwa da ngámin ka
bága.

Ya panagtagasíngan kitu dílág

20 Ay ibílin mu pe kadaya iIsrael nga mangilbet da ka denu olíbo wa
napabeg ka para kiya dílág, ta senu masibtán peyang ya kandelero kiya
oras nga kasibtán na.
21 Ay kiya tabernákulu kiya panin lasi naya kurtína nga giyán natu
nekesurátán datu bil-bílin, de Aaron na maggaáma ya magtagasíngan kiya
dílág, ta senu siggagatang da peyang ki àráng ne APU. Ay metul-túluy idi
ya bílin pe yin kadaya sumar-sarunu nga tolay nga iIsrael.”

28

Daya ibbabádu datu pappádi

1 “Ay se mu la alà e Aaron na wagi mu se daya pútupútut na nga lalláki,
nga de Nadab, se Abihu, se e Eleazar, se Itamar. Íkísi muda kadaya iIsrael
ta aggída daya pappádi nga magsurbi kiyà.
2 Pangwa mu nge Aaron nga wagi mu ka napatag nga bádu pádi nga ittu
ya kapiyaán na pagbádu na.
3 Ay se mu la kagiyan kadaya ngámin nalaing nga niddán ku ka
paglaingán da, nga pangwa da nge Aaron ka ibbabádu na, nga ittu ya
mangipakammu nga aggína ya nekísi nga pádi ku.
4 Ay tu dedi daya ibbabádu na nga kuwaan da: annáp gútù, ya efod, ya
kamason na, ya amin unag nga kamason na nga nabúrì, ya pagabungut
na, se ya pagbagákat na.
5 Ya usaran da, ay binola nga balitù se mannáw, bayolet, dag-daggáng
se napiya nga dilána.
6 Kuwaan da ya efod ka binola nga balitù se binola nga mannáw se
bayolet se dag-daggáng se napiya nga dilána nga napiya ya nekaabal na.
7 Atán duwa nga sadáng na nga ittu ya pagtakípan naya panin àráng se
panin likud na.
8 Ay ya naburdáan na bagákat na, ay páda na pe ya kàwa na. Daya
mausár ay balitù, se mannáw, bayolet, se dag-daggáng nga binola se
napiya nga dilána.
9 Mangalà ka ka duwa pilà a oniko* se mu la nga imarka daya ngag-
ngágan datu lalláki nga pútupútut tu Israel,

* **28:9 28:9** Ya oniko ay batu wa ummán ka búngut.

10 annam ngágan kiya isa nga batu, ay annam pe kiya isa nga batu.
Pagsasarunuwan muda nga imarka sigun kitu nekeanà da.
11 Ya kesúrát dayán nga ngag-ngágan daya pútupútut tu Israel, ay
ummán kiya angngimarka naya maragkuwa ka sangkilat nga immamarka.
Ay se muda la nga ipigkat dayán na batu kiya ummán ki nalága nga bibittì
a bárus nga balitù.
12 Ay se muda la iparikkáp kadaya abága natu sinadáng naya efod.
Dayán na batu ya panamdammán nu kadatu pútupútut natu Israel.
Bug-bugtung ne Aaron daya ngag-ngágan da ki akiàráng na ke APU ka
panamdammán na kaggída.
13 Mangwa ka ka ummán ka nalága nga bibittì bárus nga balitù nga ittu
daya pangipigkattán mu kadaya batu.
14 Ay magpàwa ka pe ka duwa kadena nga pabeg balitù. Lubídan muda,
se muda ikabit kadatu nangipigkattán mu kadatu batu.”

Tu annáp gútù

15 “Ay magpàwa ka pe kiya annáp gútù na nga usaran na nu magsalud-
sud ke APU. Masápul la napiya ya kàwa na nga ummán kiya kàwa naya
efod. Ya usaran mu pe, ay balitù se binola nga mannáw, bayolet, se dag-
daggáng se napiya nga dilána.
16 Nu màpil ay magbalin ka kuwadradu ya kàwa na. Siyám inses ya
kadaddu na, ay siyám inses pe ya kalampád na.
17 Ay payán mu ka appát daládag ga nagbal-baláki nga batu. Ya isa nga
daládag, ay daya batu wa karnelia, crisolite, se esmeralda.
18 Ya mekàduwa nga daládag ay turkísa, safiro, se diyamante.
19 Ay ya mekàlu wa daládag, ay daya batu wa jacinto, aget, se amatista
ya ippáy mu.
20 Ay ya mekappát daládag ay berilo, oniko se haspe. Mepigkat da pe ka
nalága nga bibittì a bárus nga balitù.
21 Sangapúlu se duwa ngámin daya batu nga kemarkaán daya ngag-
ngágan datu pútupútut tu Israel. Díkod ummán da ka immamarka daya
batu. Atán ngágan datu batu. Ngágan datu sangapúlu se duwa nga
tangámalán.
22 Mangwa ka ka kadena nga pabeg balitù para kiya annáp gútù.
Lubídan mu dayán na kadena.
23 Mangwa ka pe ka duwa galáng nga pabeg balitù. Ippáy muda kadaya
duwa nga síku naya annáp gútù.
24 Ay se mu la ikabit datu duwa nga nalúbid da kadena nga balitù kadatu
duwa nga galáng nga atán kadatu síku natu annáp gútù.
25 Ay datu tapungtu datu duwa nga nalúbid nga kadena, ay ikabit muda
kadatu duwa nga nepigkat ta batu kadatu abága naya efod. Díkod mekabit
datu kadena kiya àráng se kitu abága naya efod.
26 Ay se ka manin mangwa ka duwa galáng nga balitù. Ikabit muda
kadaya panìgad nga síku naya annáp gútù ki linung na nga otun tu efod.
27 Mangwa ka manin ka duwa nga galáng nga balitù se mu ikabit
kiya panìgad kiya amin lasi daya duwa nga sadáng naya efod kiya
nagpandanán na kiya paningúdu naya naburdáan na sadáng naya efod.

28 Ay daya galáng naya annáp gútù, ay mekabit da kadaya gala-galáng
naya efod ka mannáw nga lúbid. Díkod magpanin otun ya annáp gútù
kiya naburdáan na parte naya efod. Ay akkan mesibna pe yin kiya efod.
29 Ay díkod, e Aaron, ay ag-agtu na ki adanni ki púsu na daya ngag-
ngágan datu lalláki nga pútupútut natu Israel nga nesurátan kiya annáp
gútù nu magunag kiya Kapàgán na kuwartu nga magadang ka sírib ke
APU. Ay díkod mepadamdam da peyang ngin ke APU.
30 Ay kiya annáp gútù nga magpasírib, ay ippáy mu daya Urim se
Tummim. Masápul la adanni da ki púsu Aaron nu mawe makiàráng
ke APU. Díkod ag-agtu na peyang nu makiàráng ke APU ya magpasírib
kaggína kiya agdisisyon na para kadaya iIsrael.”

Datu duddúma pikam ma ibbabádu datu pappádi

31 “Ya kamason nga magpanin linung kiya efod, ay pabeg mannáw.
32 Ya bùlaw na ay mapayán ka natùlapid da bibittì lúbid ka tapár na ta
senu akkan mapìsi.
33 Ay kiya gayádan na, ay maarumaymayán ka sinan bayábat nga nga
nàwa ka binola nga mannáw, bayolet se dag-daggáng. Ay kiya nagbabàtán
da, ay maarumaymayán ka bibittì a kingkeng nga nàwa ka balitù.
34 Díkod isa nga kingkeng ki kada isa nga sinan bayábat. Ay díkod
mapalebután ya gayádan naya bádu.
35 Ittu ya pagbádu ne Aaron nu magubra ngin kiya kinapádi na. Ay
magìna ya agkingkeng na nu magunag kitu napatag nga giyán nga
umàráng ke APU. Ay ummán pe nu lumawán nin. Ay díkod akkan matay.
36 Ay mangwa ka pe ka sagápaw na nga nàwa ki pabeg balitù nga
nadikorasyonán ka but-bútà. Ay se mu la imarka kiyán ya ‘Napatag ke
APU.’
37 Ikabit mu idi kiya panin àráng naya abungut na. Ay mannáw wa
lúbid ya pangikabit mu.
38 Mippáy idi kiya kíday ne Aaron. Ay e Aaron ya mangáku kadaya
ngámin kinadakè daya dátun daya iIsrael ki angdalus da ngin kadayán nu
idátun dada ngin ke APU. Ay masápul la atán peyang yán na sagápaw kiya
kíday ne Aaron, ta senu pàgan ne APU da.
39 Ay ya amin unag ga nabúrì a kamason, ay naabal ka napiya nga dilána.
Ay páda na pe ya abungut na. Màwa pe ka napiya nga dilána. Ay ya
bagákat na, ay màwa ki naburdáan na abal.
40 Ay ya para kadaya lalláki nga pútupútut ne Aaron, ay magpàwa ka
ka kam-kamason se bag-bagákat da se daya abungut da, ta senu napiya se
nadáyaw tutu wala ya sing-singan da.
41 Ibádum† ke Aaron se kadaya pútupútut na dayán na ikkaaruwát da,
se muda ipuwán ka denu se muda ikarárag ka angngikísi mu kaggída ka
maurdenán nga pappádi nga magsurbi kiyà.
42 Ay pangwa muda pe ka kalsunsilyu da nga dilána, ta senu matàbán ya
kinasoba da. Ya kadaddu da, ay panda ki panda lappu da kampela ngin.
43 Isúut de Aaron dayán se daya pútupútut na nu magunag da kiya
tabernákulu, onu nu umbet da kiya annìdúgán ka insensu nga magsurbi
kiyà kiya Napatag nga Kuwartu, ta senu akkan da magbásul se akkan da

† **28:41 28:41** Ya angngibádu ne Moses kade Aaron na maggaáma kadatu ikkaaruwát da, ay parte naya angngikísi na kaggída.

matay. Tu idi peyang ngin ya sur-surútan nu panggap kaggína se daya
ngámin na pútupútut na.”

29

Ya pannakakísi datu pappádi

1 Ay nán manin ne Apu “Ay tu idi ya kuwaan mu kiya angngikísi mu
kaggída, ta senu magsurbi da ka pádi ku. Mangalà ka ka isa nga nabagu
pikam ma toru báka se duwa nga toru wa karneru nga áwan tutu wala
nga sad-sadúra.
2 Mangwa ka pe ka sinápay ya akkan nakibugán ka pamalbád, se
sinápay ya áwan pamalbád da nakibugán ka denu se ning-ingpit nga
sinápay nga napìgesán ka denu. Ya kapíyán na arína ya usaran mu ki
angwa mu kadayán.
3 Ippáy muda ki sissa nga làba, ay se mu la ilbet ya làba se ya toru wa
báka se daya duwa toru wa karneru.
4 Alà mu de Aaron se daya pútupútut na kiya gagyangán naya
tabernákulu, ay se muda la nga digútan.
5 Ay se mu la nga alà datu ikkaaruwát da. Ikamason mu ke Aaron ya
amin unag ga kamason na se la ya kamason na kippayán naya efod. Isúut
mu ya efod kaggína se ya annáp gútù se mu la bagakátan kiya naburdáan
na bagákat naya efod.
6 Ay iabungut mu pe ya abungut na se ipasagápaw mu pe daya napatag
nga sagápaw kiya abungut na.
7 Ay se ka mangalà ka ikkiípu nga denu, ay se mu la nga isiyà ki úlu na
ka angngipassingan mu nga aggína ya pílì.
8 Ay se mu la alà daya pútupútut na, ay se muda suútán ka kamason
9 ay se muda pe bagakátan kiya ibbabagákat da. Ay se muda pe
nga abungután. Ay metudin kaggída ngin ya kinapádi gapu kiya akkan
mippaippà a bílin ku. Ittu lugud yán ya isa nga kuwaan mu ka angngikísim
ke Aaron se kadaya pútupútut na.
10 Alà mu ya toru wa báka kiya gagyangán naya tabernákulu. Ay de
Aaron se daya annánà na, ay iparotun da daya íma da kiya úlu naya toru.
11 Ay se mu la nga patayan ya toru kiya àráng ne APU kiya gagyangán
naya tabernákulu.
12 Ay se ka la mangalà ki dága naya toru, ay se mu la nga ipìges kadaya
sinan sàgud, nga atán kadaya síku naya annìdúgán. Ya intutuldum la ya
pangipìges mu. Ay ya bunna kiya dága, ay isiyà mu kiya pungut naya
annìdúgán.
13 Ay alà mu ngámin daya taba nga nekalupkop kadaya inunag naya
báka, se ya kapíyán kiya agtay na, se daya duwa nga analbát na se daya
nekalupkop nga taba. Ay se muda la sìdúgan kiya annìdúgán.
14 Ngamay daya tabbit naya toru se daya lálat na se daya kawel na, ay
sìdúgan muda kiya lasi naya íli. Tú dayán daya pagbasu ki básul.
15 Ay se mu la nga alà ya isa kadatu toru wa karneru, ay se dala iparotun
de Aaron na maggaáma kiya úlu naya toru daya íma da,
16 ay se mu la pe nga patayan ya toru. Alà mu ya dága na, ay se mu la
nga isà-sàyu kadaya ngámin dingding naya annìdúgán.

17 Ay se mu la nga tup-tup-an ya toru. Bagguwán mu daya inunag na se
daya síkil na. Ay se muda la iamung kadatu tabbit nga natupà se itu úlu
na.
18 Ay se mu la nga sìdúgan ya ngámingámin kiya annìdúgán. Ittu yán
ya sinìdug nga dátun ke APU. Pàgan na ya aláb.
19 Ay se mu alà manin tu isa nga toru, ay se la nga iparotun de Aaron
na maggaáma ya íma da kitu úlu natu toru,
20 ay se mu la nga patayan ya toru. Mangalà ka kitu dága na se mu
la ipìges kiya adon naya panin diwanán na talínga de Aaron se daya
pútupútut na. Ay pìgesán mu pe daya indadakkal naya diwanán íma da,
ay se daya indadakkal naya diwanán na sik-síkil da. Ay se mu la isà-sàyu
kiya ngámin dingding naya annìdúgán ya bunna nga dága.
21 Ay se ka mangalà kitu dága nga atán kiya annìdúgán, ay se ka
pe mangalà kitu denu wa ikkiípu, ay se mu la war-warsián de Aaron
na maggaáma se daya bad-bádu da kadayán. Ay díkod de Aaron na
maggaáma se daya bad-bádu da, ay kuw-kuwa kuda ngámin.
22 Ay alà mu pe datu taba natu toru wa karneru; datu nataba nga íput se
datu taba nga nekalupkop kadatu inunag na. Ay alà mu pe tu kapíyán natu
agtay na, se datu duwa nga analbát na meráman datu taba nga nekalupkop
kadayán. Alà mu pe ya panin diwanán na apel na (ta tu idi ya toru karneru
nga para kiya angngikísi)
23 Mangalà ka pe tangabukal sinápay kadatu linàba nga sin-sinápay nga
nedátun ke Apu. Mangalà ka pe ka tangapánid nga sinápay nga nakibugán
ka denu, se isa nga ning-ingpit nga sinápay.
24 Ay se mu la nga ippáy ngámin dayán kiya im-íma de Aaron na
maggaáma, ay se mu petáyag kaggída dayán, nga ittu dayán daya
netatáyag ga dátun ke APU.
25 Ay se mu la alà kammin kaggída, se mu la iparotun kitu masìdug
ga dátun ke APU kiya annìdúgán. Ay díkod metangasìdug da pe yin, ay
nabangug ke APU ya aláb na. Ittu yán ya masìdug ga dátun ke APU.
26 Ay se mu la alà tu gútù natu toru wa karneru nga para ki
pannakaurden ne Aaron. Ay se mu la nga itáyag nga ittu yán ya netatáyag
nga dátun ke APU. Ay ittu yán ya púpug mu.
27 Ay ikarárag mu ya gútù se itu apel nga netáyag mu nga dátun nga
gayát kitu toru wa karneru nga para kitu nekaurdenán de Aaron na
maggaáma.
28 Ittu yán ya dátun daya iIsrael ke APU gapu kiya akikappiya da kaggína.
Ittu dayán daya mepakin-kuwa kade Aaron se kadaya pútupútut na. Ay
ittu pe yán nin ya sur-surútan da peyapeyang ngin ka panda.
29 Ay daya napatag ga aruwátan ne Aaron, ay mepatáwid da kadaya
pútupútut na, ta senu ittu dayán daya pagaruwát da pe yin nu mekísi da
se maurdenán da.
30 Ya pútut na nga sumukát kaggína kiya kinapádi na, ay isúut na dayán
ka pittu ngalgaw nu magunag kiya tabernákulu nga magubra kiya Napatag
nga Kuwartu.
31 Ay ya karni natu toru wa karneru nga nekaurdenán ne Aaron, ay
ilanggang mu kiya giyán na nepakin-kuwa kiyà in.
32 Ay de Aaron na maggaáma ya mangán kiya karni. Ay isida da kiya
sinápay ya nippapáy ki làba nga atán ki gagyangán naya tabernákulu.

33 Aggída ya mangán kadaya karni daya animál nga nebasu ka
pakapakawanán daya bas-básul da kiya pannakakísi da se pannakaurden
da. Awan sabáli tolay ya mepangán kiyán na karni ta nepakin-kuwa ke
APU.
34 Ay nu atán mabunna da kiya karni onu kiya sinápay panda ki
pagmakát, ay masìdug da. Akkan da mabalin kanan ta kuw-kuwa APU
da.
35 Ay díkod kuwaan mu kade Aaron na maggaáma daya nebil-bílin ku
kikaw. Pittu ngalgaw ya angngurden mu kaggída.
36 Kiya unag nayán na pittu ngalgaw, ay inalgaw ka nga magbasu ka isa
toru wa báka ka pakapakawanán daya bas-básul. Ay magbasu ka pe ka
angdalus mu kiya annìdúgán, se mu siyaán ka denu ka angngikísi mu se
angngipakin-kuwa mu ke APU.
37 Ay pittu ngalgaw ka pe nga makabasubasu para kiya pakapakawanán
daya bas-básul ki angngipakin-kuwa mu ke APU kiya annìdúgán. Ay
díkod, magbalin ka napatag pànang ke APU yán. Ay ngámin na melìlet
kiyán, ay magbalin ka napatag pe.

Datu inalgaw nga dátun

38 Ay tu idi ya idátun mu kiya annìdúgán ki káda algaw. Duwa nga
urbun karneru nga tangadagun da ngin.
39 Ya isa, ay idátun mu ki pagmakát, ay ya isa ay ki gídám.
40 Ay ibulun mu kiya munna nga urbun na dátun ya duwa litru nga
kapíyán na arína nga nakibugán ka isa nga litru nga denu nga napgat ki
búnga olíbo, se isa litru nga básí nga ittu ya mainum nga dátun.
41 Ay tu isa nga urbun karneru nga medátun ki gídám, ay pasingkunan
mu pe kiya dátun ki pagmakát. Masìdug pe ta senu mepàsob ke APU ya
aláb na, ay paganggammán na.
42 Ay kiya kaatán mu, ay ummán kiyán peyapeyang ngin ya dátun nu
kiya gagyangán naya tabernákulu nga ittu ya pagtammuwán ta se ya
angngamomanán ku kikaw.
43 Ay kiyán pe ya pagtatammuwán mi se daya iIsrael. Ay gapu kiya
pannakabalin naya diláng ku, ay magbalin yán ka kuw-kuwà.
44 Ikísi ku ka kuw-kuwà ya tabernákulu se ya annìdúgán. Ay ummán pe
kade Aaron na maggaáma, ikísi kuda pe ka pappádi nga magsurbi kiyà.
45 Mepagataatán nà kadaya iIsrael, ay Iyà ya Dios da.
46 Ay ammuwán da nga Iyà ya APU nga Dios da nga nangitálaw kaggída
ka íli Egipto. Netálaw kuda ta senu mepagataatán nà kaggída. Iyà ya APU
nga Dios da.”

30

Tu annìdúgán ka insensu

1 “Ay mangwa ka pe ka annìdúgán ka insensu. Ya káyu wa akasiya ya
kuwaan mu.
2 Ya kadakkal na, ay gudduwa mitru nga magbaal, ay ya kalingúdu na,
ay siyám púlu sentimitru. Ay payán mu pe ka sinan sàgud daya síku na,
ay ikanáyun mu kiya baggi na.
3 Ay se mu la nga kalupkopán ya otun na se daya dingding na ka pabeg
balitù, ay oray pe datu sinan sàgud na. Ay payán mu ka napiya nga
kalupkop nga pabeg balitù daya ngámin na ráging na.

4 Ay payán mu pe ka agduduwa galáng nga balitù ya magpíngit bíkat
na kiya linung naya lebig na nga adanni kadaya síku na. Ittu dedi daya
keruwaddán daya takkan nga pagbúlig kiyán.
5 Ay daya takkan, ay màwa da pe ka káyu wa akasiya, ay se muda la nga
kalupkopán pe ka balitù.
6 Ippáy mu yán na annìdúgán ka insensu kiya panin àráng naya kurtína,
nga atán ki àráng naya arko, nga nekippayán naya nekesurátan daya bil-
bílin nga nekeparotunán pe naya akim-imallàán ke APU, nga ittu pe ya
angngamomanán ku kikaw.
7 Ya annìdúgán pe ya panìdúgán ne Aaron ka angngidátun na ka
nabangug nga insensu. Tu yán ya kuwaan na ki káda pagmakát nu
kappiyánan na daya dil-dílág.
8 Ay páda na pe ki gídám, nu kappiyánan na daya dil-dílág. Manìdug
peyang ngin ka insensu ka nabangug nga dátun ke APU. Ittu pe yán ya
kuwaan daya sumar-sarunu nga gakagaka nu.
9 Akkan ka mangidátun ka ur-úray nga insensu kídi nga annìdúgán.
Akkan ka pe manìdug ka dátun na animál kídi onu daya dátun na trígo.
Ay akkan ka pe mangisiyà kiyán ka dátun na mainum.
10 Ki káda dagun, ay pìgesán ne Aaron ka dága pinagbasu daya sinan
sàgud na ka angdalus na kiyán. Yán na kuwaan na, ay ittu pe ya màwa
ngin kadaya sumar-sarunu nga gakagaka nu. Ittu yán ya kapàgán ke APU.”

Ya dátun para kitu Tabernákulu

11 Ay nán manin ne APU ke Moses:
12 “Nu kuwaan mu ya sensus para kadaya iIsrael ka angngirigistru mu
kaggída, ngámin da ay masápul la mangidde da ke APU ka pagsaka da ki
biyág da, ta senu áwan umbet nga sinakit kaggída gapu ki agrigistru da.
13 Ay tu idi ya báyad naya káda isa nga magparigistru: gudduwa sikel*
kiya agkílu na tabernákulu. Idi nga gudduwa sikel ay medátun ke APU.
14 Ngámin daya merigistru nga magdagun ka duwa púlu se daya
magdagun ka nasurù duwapúlu, ay mangidde da ngámin kídi nga dátun
ke APU.
15 Ay kiyán na midde nga dátun ka bátug pagsaka da kadaya biyág da,
ay sangapáda ya idde da ngámin nga gudduwa sikel. Akkan maamúngán
kadaya nabànáng, ay akkan màsayán kadaya napubri.
16 Alà mu ya pirà a báyad biyág daya iIsrael, ay ittu ya gastuwan nu
kadaya masap-sápul kiya tabernákulu. Ay iyán na pirà a pinangsaka da
kiya biyág da ya mangipadamdam ke APU kaggída.”

Tu bága nga besin

17 Netul-túluy ne APU ya nangamomán kitu Moses: Ay nán na manin,
18 “Mangwa ka pe ka besin se ya síkil na nga pangiparotunán mu.
Kuwaan mu dayán ka bága. Ippáy mu kiya nagbàtán daya Tabernákulu
se iya annìdúgán ka pagbasu. Ay payán mu ya besin ka danum.
19 Ay ya danum na ya pagbagguwán se pagusesuwán de Aaron se daya
pútupútut na

* **30:13 30:13** Ya gudduwa sikel ay annam grámu nga silber.

20 nu magunag da kiya Tabernákulu, onu nu mawe da kiya giyán naya
annìdúgán na magubra kiya angngidátun da ke APU kiya masìdug ga
dátun.
21 Masápul magbaggu da se magusesu da, ta senu akkan da matay. Ay
akkan mippaippà idi yin na bílin kaggína se daya ngámin gakagaka na se
daya gakagaka da."

Tu denu nga ikkiípu

22 Ay nán ne APU kitu Moses:
23 "Mangalà ka kadaya kapíyán na talibangug. Mangalà ka ka annam
kílu nga mira, tallu kílu wa sinamon na nabangug, ay se tallu kílu pe nga
nabangug nga kanela.
24 Mangalà ka pe ka annam kílu nga kasiya sigun kiya agrukud da kiya
tabernákulu, ay se ka mangalà ka appát litru nga denu olíbo.
25 Ay pagkikibúgam dedi nga ummán kiya angwa daya maragkuwa ka
talibangug. Mangwa ka nabangug nga denu nga ikkiípu para kadaya
napatag ke Dios. Ay napatag ke APU idi nga denu.
26 Warsián mu ya tabernákulu, se ya arko nga giyán naya nekesurátán
daya bil-bílin kiyán na denu ka amagbalin mu kadayán ka kuw-kuwa ne
APU.
27 Siyaán mu pe ya tebol se daya ar-aruminta na, se ya kandelero se daya
ar-aruminta na, ay se ya annìdúgán ka insensu,
28 se ya annìdúgán ka pagbasu nga áyam se daya ar-aruminta na, ay se
ya abay besin se ya síkil na.
29 Ikísi muda, ta senu magbalin da ka kapàgán ke APU. Ay ngámin daya
melìlet kadayán, ay magbalin da pe ka napatag.
30 Ipuwan mu pe ye Aaron se daya pútupútut na ka angngikísim
kaggída, ta senu magsurbi da kiyà nga pappádi ku.
31 Ay kagiyám kadaya iIsrael nga nán mu kaggída, 'Tu idi nga denu ya
isiyasiyà ku kadaya napatag ga mepakin-kuwa ke APU ki peyapeyang ngin
ka panda.'
32 Kannaw usaran idi nga ikilapu ki baggi tul-tolay yala. Ay kannaw pe
ya mangwa ki páda na. Napatag ke APU idi, ay ipatag nu pe.
33 Ay nu atán manlad mangwa kídi nga denu onu magusár ki panda
ngala nga tolay, ay mebíláng yán ka agtangeli kadakayu."

Ya angwa da kitu insensu

34 Ay nán pikam ne APU kitu Moses, "Mangalà ka kadaya nabangug
nga bang-bangug nga istakte, onitsa, galbanum, se napabeg insensu.
Sangapáda ya kaadu naya isa isa kadayán.
35 Paglilibúgán mu dayán ki angwa mu ka insensu, ummán kiya angwa
naya maragkuwa ka talibangug. Asinán mu pe, ay áwan mu ikibu-kibug
gin. Napatag idi ke APU.
36 Ay se ka mangalà kiyán ka pulbúsan mu, ay se mu la ippáy kiya nekep-
payán naya nesúrát ta bil-bílin kiya tabernákulu nga angngamomanán ku
kikaw. Ay ibíláng mu yán ka kapà-pàgán kikaw.
37 Akkan ka mangwa ka insensu nga ummán kadayán daya kibukibug
na ka para usár nu. Ibíláng nu nga napatag ga kuw-kuwa kampela ne APU
yán na insensu.
38 Ay nu atán manlad mangwa ka ummán kiyán ka talibangug na, ay
mebíláng agtangeli kadakayu."

31

Datu mangwa kitu Tabernákulu se datu aruminta na

1 Ay se la manin nán ne APU kitu Moses,
2 “Piníli ku nge Bezalel nga an-anà ne Uri nga an-anà ne Hur nga
netangámalán ke Juda.
3 Inalubuwán ku ka Ispiritu nga gayát kiyà. Niddán ku pe ka kababalin
na, se laing na, se ya sírib na nga mangammu kadaya nagbal-baláki nga
ubra,
4 ta senu aggína ya mangwa kadaya nagánas nga kàwaán daya balitù,
silber se bága.
5 Ay aggína pe ya magkallut kadaya napatag nga batu nga dekorasyon
bádu, se káyu, se daya duddúma pikam ma nagánas nga pamàyanán
kadayán.
6 Ay akkan nala yán ta piníli ku pe ye Oholiab nga an-anà ne Ahisamak
nga netangámalán ke Dan ka kaseng na. Ay niddán ku pikam pe ka
kababalin daya ngámin na nalaing nga tolay, ta senu màwa da ngámin
daya ipàwà kikaw nga ummán kadaya
7 tabernákulu, ya arko nga kippayán naya nekesurátán daya bil-bílin,
se ya takkab na, nga ittu ya akim-imallàán ke APU, se daya ngámin na
ar-aruminta naya tabernákulu,
8 ay se iya tebol, se daya ar-aruminta na, se iya kandelero nga pabeg
balitù, se daya ar-aruminta na, se iya annìdúgán ka insensu,
9 se ya annìdúgán ka pagbasu nga áyam, se daya ngámin na ar-aruminta
na, se iya abay besin se ya síkil na.
10 Aggída pe ya mangwa kadaya bur-burda daya napatag nga ar-
aruwátan ne Aaron kiya kinapádi na se daya ar-aruwátan daya pútupútut
na kiya agsurbi da kiyà ka pappádi ku.
11 Aggída pe daya mangwa kiya denu nga ikkiípu, se ya nabangug nga
insensu nga para kiya napatag nga kuwartu. Kuwaan da ngámin dayán
nga ummán kadatu nebil-bílin ku kikaw.”

Ya algaw nga pinaggiimáng

12 Ay nán manin ne APU kitu Moses,
13 “Ikaw mismu ya mangikagi kadedi kadaya iIsrael: ‘Ipatag nu ya algaw
wa panaggiimáng. Ata ittu idi ya pakammuwán tada se daya gakagaka nu
ka panda, nga iyà nga APU, ay piníli takayu ka tolay ku.
14-15 Ipatag nu ya algaw wa aggiimáng ta nepadúma yán na algaw
kadakayu. Kiya annam ngalgaw, ay magubra kayu. Ngamay kiya
mekapittu nga algaw, ay napatag yán na algaw ke APU. Ay ittu ya
panaggiimáng nu tutu wala. Ay ya tolay ya mangirupat kiyán na algaw se
magubra, ay akkan nin mebíláng nga tolay ku, ay se masápul matay pe.
16 Díkod masápul ipatag ngámin daya iIsrael ya algaw wa aggiimáng.
Ngilínan da yán na algaw se daya gakagaka da. Masápul ikurug da yán
ka panda.
17 Ittu yán ya pakammuwán da ka áwan panda, nga iyà ya APU da se
aggída daya tolay ku, nga ki unag naya annam ngalgaw, kinuwa ne APU
ya lángit se iya kalawagán. Ay se la nagimáng kiya mekapittu nga algaw,
ay díkod nemangán.’ ”

18 Ay kane mabalin mangamomán ne Apu Dios kitu Moses kitu bantay
Sinai, ay nidde na kaggína tu duwa pánid nga batu nga nekesurátán datu
bil-bílin na nga e Dios mismu ya nagisúrát.

32

Tu balitù a sinan bak-báka

1 Ay kane nàtorán datu tolay kitu Moses, ta nabayág gin, ay akkan pikam
nanagut kitu bantay, ay linìmut da nge Aaron se da nán kaggína, "Ara,
pangwa nakami yin ka diyos mi nga ittu ya mangiapu kadakami. Ata
akkan mi am-ammu nu nágan naya napà-pàyanán naya Moses kiyán na
nangitálaw kadakami ka Egipto," nán da.
2 Ay tútu nán tu Aaron kaggída, "Alà nu lugud daya balitù a tatalobang
daya at-attáwa nu se, se daya annánà nu, ta ilbetán nuda kiyà," nán na.
3 Ay díkod nippàán datu tolay datu balitù a tatalobang da se da nilbet
ke Aaron.
4 Inalà ne Aaron datun na balitù, ay se la nangwa ka urma, ay se la
nangwa ka sinan bak-báka. Ay se nán datu tolay, "Tu idi ya diyos nu nga
iIsrael nga nangitálaw kadakayu ka Egipto," nán da.
5 Ay kane masingan ne Aaron ya màwa, ay nangwa ka annìdúgán ka
pagbasu da. Ay se na la kinagi kadatu tolay, "Kaláwa, ay ittu ya panaggan-
gánas tada para ke APU," nán na.
6 Ay kane láwa na, ay nagabi da nga ginumniya. Ay se dala nga nagbasu,
ay sinìdug da tu pinagbasu da. Ay nagbasu da pe ka akikappiya da. Ay
nagkakán se naggiínum datu tolay, ay se da naggiinglaw.
7 Ay nán ne APU kitu Moses, "Ara ngin, magkaru ka managut! Ta daya
tolay mu nga netálaw mu ka Egipto, ay nadakè ya kuk-kuwaan da ngin.
8 Nagkaru da naglikud din kadatu nebil-bílin ku kaggída. Nangwa da
ka sinan bak-báka nga ittu ya day-dayáwan da ngin. Ay ittu pe yin ya
pagbasuwán da. Ay nán da kadaya tolay, 'Dakayu wa iIsrael, tu idi yin ya
diyos nu nga nangitálaw kadakayu ka Egipto!' nán da," nán ne APU.
9 Ay nán manin ne APU kitu Moses, "Nammuwán ku win ya katutolay
dedi ya tolay. Inagsúkir da!
10 Ay díkod, bay-án nà la ngin, ta senu mepassingan ku tutu wala kaggída
ya rungat ku, ta rapúnan kuda. Ay se taka la pagbalinan ka pungut daya
adu tutu wala nga tolay."
11 Ngamay nakim-imallà e Moses ke APU nga Dios na nga nán na, "APU,
taanna, tura mu pe lùsawan tutu wala daya tolay mu nga netálaw mu
ka Egipto? Netálaw muda gapu ki áwan panda nga kinaturáy mu se ya
ammanakabalin mu.
12 Ay nágan pe naya kagiyan daya iEgipto? Di da nán nga, 'Nadakè
kammala ya panggap na nga nangitálaw kaggída. Talipatayán nada
kammala ngin nin kadaya ban-bantay. Paawanan nada ngin kídi ya
kalawagán,' di da nán? Akkan ka din nin na makarungat kaggída. Ay
appoliyan mu din nin ya lammat mu. Akkan mu din na itúluy ya ammatay
mu kadaya tolay mu.
13 Damdamman mu la ngin agpà, APU, ya nekar-karim kade Abraham,
Isaac se Israel nga bobonan mu. Nesip-sipata mu tu nangngagim kaggída
ka, 'Paaduwan ku tutu wala daya gakagaka nu nga ummán kiya kaadu

daya bittuwan. Ay ya lusà nga nekarì kadakayu, ay ittu ya tawídan daya
gakagaka nu ka áwan panda,' nán mu mà," nán tu Moses.
14 Ay díkod impoli kurug ne APU tu palánu na nga mamatay kadatu tolay
na.

15 Ay tútu nanagut tu Moses sin kitu bantay. Agtu na datu duwa pánid
nga batu nga nekesurátan datu bil-bílin. Nasurátan da ki magpíngit.
16 E APU ya nangwa kadatu duwa pánid nga batu, ay aggína mismu pe
ya nagsúrát kadatun nga nemarka na.
17 Ay kane magìna natu Josua tu págat datu tolay ya makas-asáraw, ay
nán na kitu Moses, "Maggugubát da ki kampu, ta tura napágat," nán na.
18 Ngamay nán natu Moses, "Akkan na páuy daya nangábà yán, onu
agmanakit daya naábà. Págat daya magguudma ya magìna ku," nán na.
19 Ay kane makaadanni kurug tu Moses kitu kampu da, ay nasingan na
tu sinan bak-báka se itu agsasála da. Ay nakarungat tutu wala. Ay tútu
nebàbà na datu duwa pánid da batu kitu pungut natu bantay. Ay díkod
narupà da.
20 Ay se na inalà tu sinan bak-báka nga kinuwa da, ay se na sinìdug,
se na màmàan, ay se na nga nekibug kitu danum, se na nepenum kadatu
iIsrael.
21 Ay nán tu Moses kitu Aaron, "Pinaannán da ka pe dedi tolay ta, ta tura
ka nangwa ka nakabasúlán da ka abay tutu wala?" nán na.
22 Ay nán tu Aaron, "Akkan nà din lùsawan tutu wala, ápu, ta ammum
mà nga nadakè kammala ya as-asikkuwaan dedi nga tolay.
23 Nán da kiyà nga, 'Pangwa nakami ka diyos mi, nga ittu ya mangiapu
kadakami. Ay nu itu Moses nga nangitálaw kadakami ka Egipto, ay akkan
mi ammu ya napà-pàyanán na ngin,' nán da.
24 Díkod nán ku kaggída, 'Ngámin kayu nga atán tatalobang nga balitù,
ay idde nuda kiyà' nán ku. Ay nilbetán da kurug da kiyà. Ay linúnág ku
pe yin, ay tu idi nga sinan bak-báka ya nagbalinán na," nán na.
25 Ay kane masingan tu Moses nga kuk-kuwaan datu tolay yin datu piyán
da kampela ngin nin (ta binaybay-án tu Aaron da ngala ngin, ay tútu ag-
agbán datu kalínga da da),
26 ay nagsíkád kitu ruwángan natu kampu da, ay se na nán kaggída,
"Iinda daya pumane ke APU? Umbet kayu ngámin kídi!" nán na. Ay
ngámin datu pútupútut tu Levi nga lalláki, ay inumbet da kitu giyán na.
27 Ay nán na kaggída, "Tu idi ya nán ne APU nga Dios daya iIsrael,
'Magtagiampiláng kayu ngámin. Ay mawe kayu kiya ngámin giyán kiya
unag naya kampu ta patayan nu daya tolay, oray wagi nu, onu opun nu,
onu karúba nu,' nán na," nán tu Moses.
28 Ay kinuwa kurug datu pútupútut tu Levi tu ipàwa tu Moses. Ay kitun
na algaw, ay moli tallu ríbu wa tolay tu pinatay da.
29 Ay nán tu Moses kaggída, "Kídi nga algaw, ay naintuúdan ya agsurbi
nu ke APU. Gapu ta akkan nu kinengán ya an-anà nu, onu wagi nu, ay
nagun-ud nu ya ammatag ne APU kadakayu," nán na.

30 Ay kane láwa na, ay nán tu Moses kadatu tolay, "Nakabásul kayu
kurug ka abay pànang. Ngamay mawe yà manùdu kammin kitu giyán
APU, ta get mekáru ku ya básul nu," nán na.

31 Ay díkod nagulli kammin tu Moses ke APU ay se na nán, “Nakabásul
kurug dedi nga tolay ka abay pànang nga básul. Nangwa da ka sinan
diy-diyos da nga balitù.
32 Ngamay pakawanan muda kuma, APU, kiya básul da. Ngamay nu
akkan, ay ippà nà pe yin kiya libru wa nangisurátan mu kiya ngag-ngágan
daya tolay mu.”
33 Ngamay nán ne APU kitu Moses, “Ngámin daya nakabásul kiyà, ay
ittu dayán daya mippà kiya libru ku.
34 Ngamay mawe ka ngin. Iapu muda nga mawe kitu giyán na kinagì
kikaw. Ipakammù kikaw nga maginunna ya anghel ku. Ngamay nu
umbet ya oras nga ammánis ku kadaya nakabásul, ay panísan kuda kiya
nagbasúlán da,” nán na.
35 Ay se la nga niddán ne Dios datu tolay ka sinakit da, gapu kitu inangwa
da ka sinan bak-báka, nga kinuwa kam tu Aaron.

33

Tu namagtálaw ne APU kadatu iIsrael ka Bantay Sinai

1 Ay nán ne APU kitu Moses, “Mawe ka ngin. Magtálaw kayu win kídi
nga giyán. Alà mu daya tolay nga netálaw mu ka íli Egipto, ay se kayu
la nga mawe kitu lusà a nesip-sipatà kitu Abraham se kitu Isaac se kitu
Jacob kane kagiyan ku kaggída ya, ‘Kadaya gakagaka mu ya pangiddanán
ku kiyán,’ nán ku.
2 Atán anghel la paginunnaan ku kadakayu. Pataláwan ku daya
Cananeo, daya Amorreo, daya Heteo, daya Perizeo, daya Heveo, se daya
Jebuseo.
3 Mawe kayu kiya lusà a nadam-ag tutu wala nga lusà. Ngamay akkan
nà a mebulun kadakayu, ta get ta la nu rapúnan takayu kiya ammeyag nu.
Ata nasúkir kayu wa tolay,” nán na.
4 Ay kane magìna datu tolay datun na natakit nga úni, nagpannakit da.
Ay áwan kaggída tu nagarítus gapu kitu pannakit da.
5 Ata kinagi ne APU kitu Moses nga, “Kagiyan mu kadaya iIsrael nga,
‘Nasúkir kayu wa tolay. Ay oray nu makaru wala ya kebulun ku kadakayu
nga mawe, ay rapúnan takayu. Ay díkod ippà nu daya ar-arítus nu, ay se
ku la sinnan nu nágan naya pamàyanán ku kadakayu,’ nán mu,” nán na.
6 Ay díkod, nippaán ngámin datu iIsrael datu ar-arítus da kitu
nagrubbuwát da kitu Bantay Horeb ka panda.
7 Ay tu Moses, ay alà na peyang pe tu báwi, ay se na ipasíkád kiya lasi
naya kampu da. Ippáy na kiya ad-adayyu kiya kampu da. Nepangágan na
idi nga báwi ka agtammuwán. Ay ngámin daya atán saludsud ke APU, ay
mawe da kitu báwi nga agtammuwán nga atán kitu lasi natu kampu da.
8 Ki peyang nga ipappan tu Moses kitu báwi, ay magsíkád ngámin datu
tolay kitu gagyangán datu bawi-báwi da. Ay sisinnán da tu Moses panda
kitu aggunag na ngin kitu báwi.
9 Ay nu atán tu Moses sin kitu unag, ay tu sidaddu nga angap, ay
maganìgad pe yin, ay se la magyán kitu gagyangán natu báwi. Ay se
la makiamomán ne APU kitu Moses.
10 Ay nu masingan datu tolay tu ummán ka adígi nga angap kitu
gagyangán natu báwi, ay magùmà da ngámin nga magdáyaw wala kitu
gagyangán datu báwi-báwi da.

11 Ay ya akiamomán ne APU kitu Moses, ay magàráng da nga ummán
kiya aggamomán daya magkopun. Ay se la nga magulli ye Moses kitu
kampu da. Ngamay tu Josua nga kaseng tu Moses, nga nabagu nga pútut
tu Nun, ay magbansi kitu báwi.

Nekari ne APU nga mebul-bulun kadatu tolay na

12 Ay nán tu Moses ke APU, "Nán mu mà kiyà nga 'Alà mu dedi nga tolay'
ngamay akkan mu pikam kinagi kiyà nu inna ya ipàrob mu wa kabulun
ku. Ay nán mu pe kiyà nga, 'Ammu taka pànang, se pàgan taka.'
13 Ay nu kurug ga napatag gà kikaw, ay ipakammu mu mán lugud kiyà
daya palánu mu, ta senu mammuwán taka, ay senu pà-pàgan nà. Ay lam-
lamtam pe nga dedi nga tolay, ay tolay muda," nán tu Moses.
14 Ay nán ne APU, "Abul-bulunan taka, ay se kapiyánan ku ya ur-uray
mu pe," nán na.
15 Ay nán tu Moses, "Nu akkan ka nga mebulun kiyà, ay akkan nakami
agpà itálaw kanedi.
16 Ata paanna pe ya akammu mi nga pàgan nakami se daya tolay mu nu
akkan nakami bulunan? Nu bulunan nakami, ay mepasabáli kami se daya
tolay mu kadaya duddúma nga tolay kídi nga kalawagán," nán tu Moses.
17 Ay nán ne APU kitu Moses, "Ay ngámin daya agngan mu, ay màwa da,
ta pàgan taka, ay se nepadúma taka," nán na.
18 Ay nán pikam tu Moses, "Ipassingan mu mán agpà ya kinadáyaw mu,"
nán na.
19 Ay nán ne APU, "Ipassingan ku tutu wala ya kinapiya ku, ay se kagiyan
ku ya ngágan nga 'Nge APU'. Induan ku kampela ngin nin daya piyán ku
induan, ay kalakkán ku kampela ngin nin daya piyán ku kalakkán.
20 Ngamay akkan mu masingan ya murang ku, áta áwan tolay ya
magbiyág nu masingan na ya murang ku," nán na.
21 Ay nán pikam ne APU, "Sinnam kod ya pínát kiya giyán na adanni
kiyà. Magsíkád ka kiyán.
22 Ay kiya ililliwán naya diláng ku, ay ipalidang taka kiya gangngár naya
pínát, ay se taka tàbán ki ímà panda ki akalíwán ku win.
23 Ay se ku la nga ippà ya ímà, ay masingan mu ya addag ku, ngamay
akkan mu masingan ya murang ku," nán na.

34

Nangwa manin ne Moses ka duwa pánid nga batu

1 Ay nán ne APU kitu Moses, "Magkallut ka ka duwa pánid nga batu nga
ummán kadatu nunna, ay se ku manin isúrát datu nesur-súrát ku kadatu
nunna nga rinupà mu.
2 Magsagána ka ngin kaláwa. Manùdu ka ka bantay Sinai nu pagmakát,
ay se kala magpassingan kiyà kitu útun tu bantay.
3 Awan mu kabulun na manùdu. Ay se áwan umbet kiya oray ka wàna
nga giyán kiya bantay. Ay áwan pe nga karneru onu báka nga magárab
kiya adanni kiya bantay," nán na.
4 Díkod nagkallut ka duwa pánid nga batu nga ummán kadatu nunna,
ay se la nga sumápa nga ginumniya, se la nawe nanùdu kitu Bantay Sinai
nga ummán kitu nebílin ne APU kaggína. Agtu na datu duwa pánid nga
batu.

5 Ay naganìgad nge APU ki angap, ay se yala nepagsisíkád kaggína
kitúni, ay se na la kinagi ya, “Nge APU.”
6 Lumíwán ne APU kitu àráng na nga nán na, “Nge APU, nge APU, Dios
nga maragkallà se namáru, se nasulit malùsaw, ay se maraminya tutu
wala se akkan mauli-ulis ya amminya na, ay se mapiyár peyapeyang.
7 Akkan mauli-ulis, se áwan panda naya aminya na kadaya tolay na.
Pakawanan na daya kinadakè se daya bas-básul se ya kinasuwáy da
tolay. Ngamay akkan na piddudoray daya nakabásul. Nu di na lugud da
ipanùnut ya básul da kadaya annánà da se kadaya annánà daya annánà
da panda kiya mekàlu se mekappát ta paganakán.”
8 Ay dágus sala nga nagukkab kitu lusà tu Moses nga nagdáyaw.
9 Ay nán na, “Ay nu pàgan nà kam APU, ay bulunan nakami mán, Apu.
Oray nasúkir daya tolay, ay pakawanan nakami agpà kiya kinadakè mi se
daya bas-básul mi. Ay se alà nakami ka kuw-kuwa mu nga tolay mu,” nán
tu Moses.

Kinagi manin ne APU tu turátu na kadatu iIsrael

10 Ay nán ne APU, “Makiturátu wà lugud kadakayu. Mangipassingan nà
kadaya tolay mu kadaya nakas-kasdáaw wa mas-asingan na áwan pikam
nangipassingan oray ka wàna nga giyán kídi ya kalawagán. Ay ngámin
daya tolay kiya pag-agyanán nu, ay masingan da ya mà-màwa ne APU. Ata
nakas-kasdáaw pànang ya kuwaan ku ki pagmar-marngán nu.”
11 “Kuwaan nu daya nebílin ku kadakayu kídi. Sinnan nu ta pataláwan
ku daya Amorreo, daya Cananeo, daya Heteo, daya Perizeo, daya Heveo,
se daya Jebuseo.
12 Taronan nu ta akkan kayu wa makitur-turátu kadaya tolay kiya
kapannán nu wa íli, ta ittu yán ya magbalin ka kàrung kadakayu.
13 Dadàlan nu daya annìdúgán da ka pagbasu da, se daya day-dayáwan
da nga pin-pínát. Ìlangngán nu pe daya ad-adígi natu diy-diyos da nga
Aserim.
14 Akkan kayu magdáyaw kadaya sab-sabáli nga diy-diyos, áta nge APU
nga nagngágan pe ka Abugu, ay naabugu nga Dios.
15 Akkan kayu wa makitur-turátu kadaya tolay kiya kapannán nu nga
íli, áta nu magday-dáyaw da kadaya sinan diy-diyos da se da magbasu pe
kadayán, ay atán nala nga atán ya magayáb kadakayu, ay se kayu pe yin
na mepangán kadaya pinagbasu da.
16 Ay ya pagang-angayán na, ay iatáwa nu win daya babbágu nu kadaya
babbalásang da. Ay daya annánà da nga magday-dáyaw kadaya sinan
diy-diyos da, ay pilítan da pe yin daya annánà nu nga mepagday-dáyaw
kadayán na sinan diy-diyos da.
17 Akkan kayu nga mangurma kadaya sinan diy-diyos.
18 Akkan nu kaligpanán ya piyasta nga pinagkakán nu ka sinápay nga
áwan pamalbád ki algaw nga nìdang ku nga búlán naya Abib. Ata kitu
búlán Abib tu netattálaw nu ka Egipto. Pittu algaw ya angngán nu ka
sinápay ya áwan pamalbád.
19 Ay ngámin daya manákam ma annánà a lalláki, ay kuw-kuwa ku da.
Ay páda na pe kadaya áyam nu nga báka se daya karneru. Kuw-kuwa ku
pe daya mun-unna nga toru da.
20 Ay ya munna nga toru daya asnu nu, ay sukatán nu ka urbun karneru.
Ay nu akkan nu masukatán, ay ritúan nu ya bùlaw na. Ngámin daya

annánà nu nga lalláki, ay masápul la sakaan nuda pe. Awan magpassingan
kiyà nga áwan id-idde.
21 Annam ngalgaw ya aggubra nu. May kiya mekapittu ngalgaw,
ay masápul magimáng kayu. Oray kiya tiyampu na panaggarádu onu
panaggáni, ay masápul magimáng kayu.
22 Silibráran nu pe ya piyasta daya lig-liggu, se ya piyasta naya munna
nga kabuyág daya trígo, se iya piyasta naya muddi nga aggáni nu kiya
panggibúsán naya dagun.
23 Ay ngámin daya lalláki kadakayu, ay mamìlu da ki káda dagun na
magpassingan ke APU wa Dios nga Dios daya iIsrael.
24 Pataláwan ku daya tul-tolay kiya kapannán nu, ay se ku paabayyan ya
pamandanán naya lusà nu. Ay áwan pe ya umsil kiya lusà nu nu mamìlu
kayu ki káda dagun na mawe magpassingan ke APU nga Dios nu.
25 Akkan kayu mangidátun kiya dága naya pinagbasu nu kiyà nu
nakibugán ka pamalbád. Ay áwan nu ibunna panda ki pagmakát kiya
pinagbasu nu ki piyasta naya nanglàtaw ku kadakayu.
26 Ay ilbet nu pe kiya balay ne APU nga Dios nu daya kapíyán na munna
nga ápit nu. Ay akkan kayu mangilútu ka karni urbun kalding kiya gattà
naya ina na," nán na.
27 Ay nán pikam ne APU kitu Moses, "Isúrát mu dedi nga úni, áta
nakiturátu wà kikaw se kadaya iIsrael kadedi nga un-úni," nán na.
28 Nebul-bulun tu Moses kitúni ke APU ka appát púlu ngalgaw se appát
púlu nga gabi. Ay akkan nangán onu umminum kadatun na al-algaw. Ay
nesúrát na ki dalumpenág ga batu datu bil-bílin nga ittu datu sangapúlu
wa bil-bílin.

Dummiláng tu murang tu Moses

29 Ay se la nanagut tu Moses kitu Bantay Sinai. Ay kaggína managut
nga sikkaagtu kadatu duwa pánid da batu nga nekesurátán datu bil-bílin,
ay akkan na am-ammu nga dumiláng tu murang na, áta nakibàbànán ke
Dios.
30 Ay kane masingan tu Aaron se datu iIsrael tu Moses, ay dumiláng tu
murang na. Ay magansing da nga umadanni kaggína.
31 Ngamay kirrawán tu Moses da. Ay tútu inumbet tu Aaron se datu
pangapuwan datu tolay, ay se da nga nakibàbànán kaggína.
32 Ay kane din kuwa, ay ngámin datu iIsrael, ay umadanni da ngin
kaggína. Ay nebílin na ngin kaggída ngámin datu nekagiyán ne APU
kaggína kitu Bantay Sinai.
33 Ay kane mabalin magúni, ay nagladdung.
34 Ngamay ki káda ipappan na nga makibàbànán ke APU, ay ippà na tu
laddung na panda kiya ilallawán na. Ay nu kagiyan na ngin kadatu iIsrael
datu nebílin ne APU kaggína,
35 ay masingan datu iIsrael tu murang tu Moses nga dumiláng. Ay díkod
magladdung manin panda kitu akiamomán na manin ke APU.

35

Daya bil-bílin mepanggap kiya Algaw nga Pinaggiimáng

1 Ay se la inurnung tu Moses ngámin datu iIsrael, ay se na la nán kaggída,
"Tu dedi daya bil-bílin ne APU nga pasúrut na kadakayu:

2 Annam ngalgaw ya angwa nu kadaya ub-ubra nu. Ngamay kiya
mekapittu nga algaw, ay magimáng kayu tutu wala ta napatag yán na
algaw ke APU. Ay oray nu iinna ya magubra kiyán na algaw, ay masápul
matay.
3 Awan ya magapuy kadaya pag-agyanán nu kiya mekapittu nga algaw.”

Datu dátun nga masápul kitu Tabernákulu

4 Ay nán tu Moses kadatu ngámin na iIsrael, “Tu idi ya nebílin ne APU:
5 Mangidde kayu ka dátun nu ke APU. Dakayu wa naparon mangidde
kayu ke APU kadaya balitù, silber, se bága
6 se daya mannáw se báyolet, se daya dag-daggáng nga binola, ay se
daya napiya nga dilána, se daya dùdut kalding,
7 se daya lálat toru wa karneru, se daya napiya nga lálat báka, ay se ya
tarikáyu nga akasiya.
8 Mangidde kayu pe ka denu wa para ki dílág, se daya talibangug para
ki denu wa ikkiípu se panalibangug ki insensu.
9 Mangidde kayu pe kadaya batu nga oniko se daya napatag ga batu nga
mippáy ki efod se ki annáp gútù.
10 Ay daya atán paglaingán kadakayu, ay umbet da ta aggída ya mangwa
kadaya ngámin na ipàwa ne APU, ummán kiya tabernákulu
11 se iya báwi na, se ya taddung na. Mangwa da pe ka sagpit se daya
dabbi na, daya takkan na káyu, se daya adígi, se daya pagsiínán kadaya
dab-dabbi na.
12 Kuwaan da pe ya arko se daya takkan na, se ya akim-imallàán ke APU
nga ittu ya takkab na. Kuwaan da pe ya kurtína nga panglipad.
13 Mangwa da pe ka tebol se daya ibbubúlig na, se daya ar-aruminta na.
Mangwa da pe ka sinápay ya medátun ke APU.
14 Kuwaan da pe ya kandelero nga para kadaya dílág se daya ar-
aruminta na, se daya pingki na. Ay masápul pe ya denu para ki dílág.
15 Mangwa da pe ka annìdúgán ka insensu se daya pagbúlig nga takkan
na káyu. Mangwa da pe ka denu nga ikkiípu, se daya nabangug nga
insensu. Mangwa da pe ka kurtína para kiya ruwángan naya tabernákulu.
16 Kuwaan da pe ya annìdúgán ka pagbasu nga áyam, se ya issaságat na
nga bága, se daya ibbubúlig na nga takkan na káyu, se daya ar-aruminta
na. Màwa pe ya abay besin se ya síkil na.
17 Ay màwa pe daya kurtína nga pinangkaabut naya amuwág se daya
ad-adígi na, se daya pagsiínán da, se daya kurtína naya gagyangán na.
18 Màwa pe daya pat-pátù naya tabernákulu se daya pat-pátù naya
amuwág na se daya lúbi-lúbid da.
19 Ay màwa pe daya napiya nga ikkaaruwát ne Aaron na pádi kiya
aggubra na kiya napatag nga kuwartu, se daya ikkaaruwát daya pútupútut
na kiya agsurbi da kiya kinapádi da.”

Tu nangilbet datu tolay kadatu dátun da

20 Ay kane magìna ngámin datu iIsrael datun, ay pinanáwan da tu Moses.
21 Ay se la inumbet manin ngámin datu maganggam mangidde se datu
nalagpat ta uray. Nilbetán da ngin datu dátun da ke APU para kitu
tabernákulu, se ngámin datu ar-aruminta nga masápul na, se ngámin na
mausár kadatu napatag ga ikkaaruwát datu pappádi.

22 Inumbet ngámin datu nalagpat, babbay se lalláki. Nilbetán da datu
nagbal-baláki nga ikkaarmat ta balitù ummán kadaya meispili ki gútù,
tatalobang, sangkilat, pulseras, bísin, sipattal, se daya duddúma pikam.
Nangilbet tu isa isa kaggída ka dátun na ke APU.
23 Ay ngámin datu atán binola nga mannáw, onu bayolet, onu dag-
daggáng onu napiya nga dilána onu dùdut kalding onu lálat toru wa
karneru onu napiya lálat báka, ay nilbetán datu noray atán kaggída.
24 Ay datu ngámin atán midde nga silber se bága, ay nilbetán da nga
nedátun ke APU datu noray atán kaggída. Ay datu atán akasiya nga
tarikáyu nga mausár kiya ubraan da, ay nilbetán dada pe.
25 Ay datu babbay ya nalaing mangwa ka binola, ay nilbetán da datu
kinuwa da nga mannáw se bayolet se dag-daggáng nga binola se datu
napiya nga dilána.
26 Ngámin datu babbay nga nalaing mangwa ka binola nga nalagpat, ay
naganggam da pe yala nga nangwa ka binola nga dùdut kalding.
27 Ay datu pangmanàman da, ay nagilbet da kadatu batu wa oniko, se
daya napatag ga batu nga mippáy kitu efod se kitu annáp gútù.
28 Nangilbet da pe kadatu talibangug se denu para kadatu dílág se denu
nga ikkiípu, se datu talibangug ga para ki insensu.
29 Ay ngámin datu iIsrael, babbay se lalláki, nga maminya mangilbet
kadatu masap-sápul kadatu ubra nga nebílin ne APU kitu Moses nga
kuwaan na, ay sikkaanggam da nangilbet kadatu dátun da ke APU.

Datu mangwa kitu Tabernákulu

30 Ay se la nán tu Moses kadatu iIsrael, “Piníli ne APU nge Bezalel nga
pútut ne Uri nga pútut tu Hur nga isa kadaya tangámalán tu Juda.
31 Ay se na nga alubuwán kiya Ispiritu nga gayát kaggína. Niddán na ka
am-ammu na, se paglaingán na, se ya kinasírib na nga mangwa kadaya
ngámin baláki naya nagánas nga ubra.
32 Aggína ya mamalabúga kadaya nagánas nga disayn, ay se aggína pe
ya makammu mangiubra kadayán kadaya balitù se silber se bága.
33 Aggína pe ya magkallut kadatu mekapat nga bat-batu, se magabur-
búrì kadaya káyu, ay ammu na daya nagbal-baláki nga nagánas nga ub-
ubra.
34 Ay niddán pe ne APU ka kabailán na nga magtùgud, aggída se
Oholiab, nga pútut ne Ahisamak nga isa kadaya tangámalán tu Dan, ta
senu tùgúdán da daya duddúma.
35 Niddán nada ka laing da nga mangwa kadaya ngámin baláki nga
ubra naya magabur-búrì onu daya maragkuwa ka dikurasyon onu daya
maragburda kadaya mannáw, bayolet se dag-daggáng nga binola se daya
napiya nga dilána, onu daya maraggabal. Ammu da ya ngámin baláki
naya magabur-búrì se angwa ki dikurasyon.”

36

1 “De Bezalel se Oholiab se daya ngámin atán paglaingán nga niddán ne
APU ka ammu se pannakaáwat mepanggap kadaya ngámin ubra ki angwa
da kiya tabernákulu, ay aggída ya mangwa se manúrut kadaya ngámin
na ubra nga nebílin ne APU.”
2 Ay se la kirrawán tu Moses de Bezalel se Oholiab se datu ngámin na
niddán ne APU ka paglaingán da, se datu ngámin malagpat mepagubra.

3 Ay se la nga idde tu Moses kaggída ngámin datu dátun datu ngámin
iIsrael nga nilbetán da nga mausár para kitu tabernákulu. Ay adu pikam
ya ilbetán datu tolay kitu Moses nga dátun da ki káda pagmakát.
4 Ay díkod inumbet kitu Moses ngámin datu magub-ubra kadatu ngámin
baláki ubra kitu tabernákulu,
5 ay se da nán kitu Moses, “Adu pikam ya ilbetán daya tolay. Ay nasurù
pànang ngin kiya kasapúlán kadaya ipàwa ne APU kadàtada,” nán da.
6 Ay díkod, nepekagi tu Moses kitu kampu nga áwan tutu wala ya
mangilbet tin ka dátun da para ki tabernákulu. Ay tútu nakusap pe yin
datu tolay ya mangilbet ka dátun da.
7 Ata nasurù pànang ngin datu nilbetán da.

Tu nangwa da kitu tabernákulu

8 Ay datu nalaing kadatu magub-ubra, ay aggída tu nangwa kadatu
sangapúlu wa tulda natu tabernákulu. Naabal da kadatu napiya nga
dilána se datu binola nga mannáw se bayolet se dag-daggáng. Netangaabal
da pe tu bubburda da nga kerubin.
9 Ya kadaddu natu isa tulda, ay sangapúlu se duwa se gudduwa mitru.
Ay ya kadakkal na, ay isa mitru se siyám púlu sentimitru. Ay sangapáda
ya kadadakkal da ngámin.
10 Pinagtatákip da datu limma nga tulda, ay pinagtatákip da pe datu
limma pikam.
11 Ay pinayán da ka galáng nga binola nga mannáw tu nagkulpiyán natu
tapungtu nga tulda kitu nunna nga nagtatákip. Ay páda na pe tu kinuwa
da kitu mekàduwa nga nagtatákip pa tulda.
12 Limma púlu galáng ya nippáy da kitu nunna nga nagtatákip, ay
ummán pe kitu mekàduwa. Ay magsabat datun na gala-galáng.
13 Ay se da la nangwa ka limma púlu nga sagpit nga balitù nga ittu
datu pinagsagpit da kane pagtakípan na datu tulda ngin. Díkod tang-
tanganáyun tu tulda natu tabernákulu.
14 Nangwa da pe ka tulda nga nàwa ki dùdut kalding. Ittu tu magpanin
otun kitu nunna nga tulda. Nangwa da ka sangapúlu se isa.
15 Ay ya kadaddu natu isa tulda, ay sangapúlu se tallu se gudduwa mitru,
ay tu kalampád na, ay isa mitru se walu púlu sentimitru. Sangapáda ya
kadakkal da ngámin.
16 Pinagtatákip da datu limma nga tulda, ay se da pe pagtatakípan datu
annam.
17 Pinayán da ka limma púlu nga gala-galáng nga binola tu nagkulpiyán
natu tapungtu nga tulda, se da pe payán ka limma púlu nga gala-galáng
pe tu tapungtu natu isa.
18 Ay se da la pe nangwa ka limma púlu nga sagpit nga bága, nga ittu
datu pinagsagpit da kadatu gala-galáng. Ay díkod, tang-tanganáyun datu
tulda.
19 Ay se da la manin nangwa ka takkab natu tabernákulu nga nàwa ki
lálat toru wa karneru, ay se nangwa da pe ka panin otun na takkab na
nga nàwa ki lálat báka.
20 Ay se da la nangwa ka akasiya nga dab-dabbi natu tabernákulu.
21 Ya kadaddu da, ay appát se gudduwa mitru, ay ya kalampád da, ay
pittu púlu sentimitru.

22 Ya isa isa kadayán na dab-dabbi, ay atán duwa nga padíla na nga ittu
ya pagtatakípán da.
23 Pinakunán da ngámin datu dab-dabbi. Duwa púlu dabbi ya nippáy
kitu panillod nga pásit na.
24 Ay nangwa da pe ka appát púlu silber nga pagsiínán datu duwa púlu
nga dabbi. Ya munna nga dabbi, ay mesàrád kiya duwa nga pagsiínán ta
meruwad datu padíla na kitu abbut datu pagsiínán. Ay se la manin duwa
kitu sumarunu nga dabbi ta meruwad pe datu duwa nga padíla na.
25 Ay se da la nangwa pe ka duwa púlu wa dab-dabbi nga mippáy kitu
panidáya nga pásit natu tabernákulu,
26 se datu appát púlu nga pagsiínán nga silber. Duwa nga pagsiínán ya
kippayán natu munna nga dabbi, ay se la duwa pe kitu sumarunu.
27 Ay se da la nangwa ka annam ma dabbi para kitu pane sirbútán na
súba natu tabernákulu nga ittu tu likud na.
28 Nangwa da ka duwa nga dabbi para kadatu síku na kitu panin likud.
29 Pinagrewing da da panda kitu ngúdu kitu munna nga giyán galáng.
Nangwa da ka duwa nga ummán kadedi para kadatu duwa nga síku.
30 Díkod walu ngámin datu dabbi kitun na likud na. Ay sangapúlu se
annam tu pagsiínán nga nàwa ki silber, duwa ki káda dabbi.
31 Ay se da la nangwa ka takkan na káyu nga akasiya. Limma para
kadatu dabbi kitu isa pásit natu tabernákulu.
32 Ay limma pe nga takkan para kadatu dabbi kitu tapíngit pásit na. Ay
limma pe ya para kadatu dabbi kitu likud na kitu panilattakán.
33 Ay tu takkan na káyu nga meruwad kitu ábà datu dabbi, ay kinuwa
da nga sinnáyun.
34 Ay se da kinalupkopán datu dab-dabbi ka pinitpet ta balitù. Ay datu
galáng nga keruwaddán datu takkan na káyu, ay nàwa da ka balitù. Ay
datu takkan, ay nakalupkopán da pe ka pinitpet nga balitù.
35 Ay inabal da tu kurtína kitu unag ka binola nga mannáw, bayolet,
se dag-daggáng, se napiya nga dilána. Napiya ya nekaburdaan na ka
kerubin.
36 Ay se da la nangwa ka appát adígi na nga akasiya, ay se da
kinalupkopán ka pinitpet nga balitù. Ay datu sáwit na, ay nàwa da pe
ka balitù. Ay se da la nagurma pe ka appát nga pagsiínán nga silber.
37 Nangwa da pe ka kurtína natu lalangkán natu tabernákulu nga naabal
ka binola nga mannáw, bayolet, se dilána. Ay naburdáan pe.
38 Ay nangwa da pe ka limma nga adígi na nga atán sáwit na nga
kerabitán natu kurtína. Kinalupkopán da datu magpungtu ka balitù,
ngamay tu pagsiínán da, ay naurma ka bága.

37

Tu nekàwa natu Arko

1 Ay kinuwa tu Bezalel tu arko ka kayu wa akasiya. Ya kadakkal na, ay
isa mitru se sangapúlu sentimitru ya kadaddu na, ay pittu púlu sentimitru
ya kadakkal na, ay se pittu púlu sentimitru pe ya kadallam na.
2 Ay se na kinalupkopán ka pinitpet nga balitù ya unag na se ya lasi na.
Ay se na pe pinayán ka nabúrì nga kalupkop nga balitù datu ráging na.
3 Ay se yala nagurma pe ka appát nga galáng nga balitù para kadatu
appát síkil na.

4 Ay nangwa pe ka duwa nga takkan na káyu akasiya, ay se na pe
kinalupkopán ka balitù.
5 Neruwad na datun kadatu galáng kadatu síkil natu arko. Ittu dedi ya
pagbulígán da kitu arko.
6 Ay tu takkab na, nga ittu tu akim-imallàán ke APU, ay kinuwa na ka
pabeg balitù. Ya kadaddu na, ay isa mitru se sangapúlu sentimitru, ay se
ya kalampád na, ay pittu púlu sentimitru.
7 Nangwa ka duwa nga sinan kerubin nga mippáy kadatu tapungtu na.
Kinuwa nada ka pinitpet nga balitù.
8 Isa nga kerubin kitu tapungtu, ay isa pe kitu tapungtu. Nekanáyun da
kitu takkab.
9 Magàráng datu kerubin na magsisíngan kitu takkab. Datu payà da, ay
naùnát da nga nepanin-àráng nga magpayyung kitu takkab.

Tu nekàwa natu Tebol

10 Kinuwa tu Bezalel pe tu tebol ka káyu wa akasiya. Tu kadaddu na,
ay siyám púlu sentimitru, ay tu kadakkal na, ay gudduwa mitru, ay tu
kalingúdu na, ay pittu púlu sentimitru.
11 Ay se na kinalupkopán ka balitù, ay se na pe pinayán ka nabúrì nga
kalupkop nga balitù datu ráging na.
12 Ay pinalebután na pe ka tangagakam ma ummán ka pángal nga
nepalawlaw kitu otun na. Ay se na pe pinayán ka nabúrì nga kalupkop pa
balitù datu ráging na.
13 Ay pinangurma na pe ka appát galáng nga balitù, se nada nekabit
kadatu síku na nga giyán datu síkil na.
14 Nippáy nada kitu adanni kitu lebig na datun na galáng nga ittu datu
pangiruwaddán na kadatu takkan na pagbúlig kitu tebol.
15 Datu takkan, ay kinuwa nada pe ka akasiya, ay se nada pe nga
kinalupkopán ka balitù.
16 Ay datu ar-aruminta nga mippáy kitu tebol, ay kinuwaán nada pe
ka pabeg balitù; datu paláter, se datu gupán na para kadatu insensu.
Ay ummán pe kadatu malúkung se datu pitser nga ittu datu pangialúbu
kadatu mainum nga dátun.

Tu nekàwa natu kandelero

17 Kinuwa na tu kandelero ka pabeg balitù. Tu arutáng na se pungut
na, ay nàwa da ka pinitpet nga balitù. Datu mal-malúkung na se datu
but-bútà a dikurasyon na, se datu aken datun na but-bútà, ay nekanáyun
da kitu arutáng na.
18 Annam datu pas-pasanga nga nagtutúway kitu arutáng na. Tallu ya
atán ki tapíngit, ay tallu pe kiya tapíngit.
19 Ki kada pasanga, ay napayán ka isa nga sinan mal-malúkung nga bútà
almendras ya singan da. Ay neráman pe datu ak-aken datun na but-bútà.
Ay napakuna ngámin datu annam ma pas-pasanga.
20 Ay kitu arutáng tu kandelero, ay appát ta nagsasarundù datu sinan
mal-malúkung nga bútà almendras datu singan da. Atán pe datu ak-aken
da.
21 Isa nga sinan bútà se itu aken na ya atán kiya panìgad datu munna
nga nagtuway nga pasanga, ay isa pe nga sinan bútà se itu aken na pe ya

atán ki panìgad datu sumarunu nga nagtuway ya pasanga. Ay napakuna
pe datu duddúma nga pas-pasanga.
22 Ay datun na sinan but-bútà se datu pas-pasanga natu kandelero, ay
tang-tanganáyun da. Nàwa ngámin dedi ki tang-tangapánid da napitpet
nga pabeg balitù.
23 Datu pingki natu kandelero se datu ippapatay kadatu apuy da se itu
pippinggán na angilubtagán da, ay nàwa da ngámin pe ki pabeg balitù.
24 Tallu púlu se appát kílu nga pabeg balitù ya nausár na kitu inangwa
na kitu kandelero se datu ngámin na ar-aruminta na.

Tu nekàwa natu annìdúgán ka insensu

25 Ay kinuwa pe tu Bezalel tu annìdúgán ka insensu ka káyu nga akasiya.
Tu kadakkal na, ay gudduwa mitru nga nagbaal. Ay siyám púlu sentimitru
tu kalingúdu na. Ay datu sinan sàgud kadatu síku na, ay nekanáyun da
kitu baggi na.
26 Kinalupkopán na ka balitù datu bika-bíkat na se itu otun na, se datu
sinan sàgud. Ay pinayán na pe ka nabúrì nga kalupkop nga balitù datu
ráging na.
27 Ay pinangwa na pe ka agduduwa nga galáng nga balitù datu
magpíngit bíkat na, nga ittu datu pangiruwaddán da kadatu takkan na
pagbulígán da. Nippáy nada kitu panìgad natu lebig na.
28 Datu takkan na, ay kinuwa nada pe ka káyu wa akasiya, ay se nada
pe kalupkopán ka balitù.

Tu nekàwa natu denu nga ikkiípu

29 Nangwa pe kitu napatag ga denu nga ikkiípu kadatu píli ne APU, se itu
napabeg nga insensu nga nabangug. Tu inangwa na, ay ummán ki angwa
datu maragkuwa ka bang-bangug.

38

Tu nekàwa natu anìdúgán ka pagbasu

1 Kinuwa tu Bezalel tu annìdúgán ka pagbasu ka káyu wa akasiya. Ya
kadakkal na, ay duwa mitru se tallu púlu sentimitru nga nagbaal. Ay ya
kalingúdu na, ay isa mitru se tallu púlu sentimitru.
2 Pinangwa na pe ka sinan sàgud datu appát síku na nga nekanáyun
kitu baggi na. Ay se na nga kalupkopán ka bága.
3 Ay kinuwa na ngámin pe datu ar-aruminta nga mausár kitúni ka bága,
ummán kadatu dadakkal kalderu, datu pála, datu besin, datu ikkakáwit
ka karni se datu aggapuyán na.
4 Pinangwa na pe ka issaságat na nga nalága nga bárus nga bága, nga
ittu tu nippáy na kitu danni kitu otun na nga namanda kitu ábà kitu unag
na.
5 Pinangurma na pe ka appát galáng nga bága se nada nippáy kadatu
bátug síku natu issaságat nga ittu datu pangiruwaddán da kadatu takkan
na pagbúlig da.
6 Kinuwa na datu takkan ka akasiya, ay se nada kalupkopán ka bága.
7 Ay se nada nga neruwad kadatu galáng kadatu magpíngit bíkat natu
annìdúgán. Ittu dedi daya pagbúlig da nu bulígán da. Ay tun na
annìdúgán, ay kinuwa na ka tabla, ay ummán ka kahon tu singan na.

Tu nekàwa natu besin nga bága

8 Kinuwa na ka bága pe tu abay besin se itu síkil na. Tu inusár na,
ay datu nàwa ka bága nga am-amínaw datu babbay ya magub-ubra kitu
gagyangán natu tabernákulu.

Tu abut natu amuwág natu Tabernákulu

9 Ay se na pe yin na kuwaan tu amuwág ka panillod. Ay tu bátug abut
na nga kurtína nga naabal ka napiya binola nga dilána, ay appát púlu se
annam mitru tu kadaddu na.
10 Ay datu duwa púlu nga adígi na se datu pagsiínán da, ay kinuwa nada
ka bága. Ngamay datu sáwit datu adígi se datu bagákat da, ay silber da.
11 Ay tu amuwág ka panidáya, ay appát púlu se annam mitru pe tu
kadaddu natu kurtína na. Ay datu duwa púlu pe nga adígi na se datu
pagsiínán da, ay nàwa da pe ka bága. Ngamay datu sáwit se datu bagákat
da, ay silber da.
12 Ay tu amuwág ka padne sirbútán, ay duwa púlu se tallu mitru tu
kadaddu na, ay atán pe kurtína na. Ay sangapúlu datu adígi na se datu
pagsiínán da. Ay datu sáwit da se datu bagákat da, ay nàwa da ka silber.
13 Ay tu amuwág kitu àráng na nga pane lattakán, ay duwa púlu se tallu
mitru pe tu súba na.
14 Ay tu kurtína natu tapíngit natu gagyangán, ay annam mitru se siyám
púlu sentimitru ya kadaddu da. Ay tallu datu adígi na se datu pagsiínán
da.
15 Ay tu tangapíngit natu gagyangán, ay annam mitru se siyám púlu
sentimitru pe tu kadaddu natu kurtína na. Ay tallu pe datu adígi na se
datu pagsiínán da.
16 Ngámin datu kur-kurtína datu am-amuwág na, ay pabeg napiya nga
dilána.
17 Ay datu pagsiínán kadatu adígi na, ay bága. Ngamay datu saw-
sáwit datu adígi se datu bagákat da, ay silber da. Ay datu untù da ay
nakalupkopán ka silber. Ay datu pangibissinán kadatu kurtína, ay nàwa
ka pabeg silber.
18 Ay tu kurtína natu lalangkán natu amuwág, ay naburdáan ka binola
nga mannáw se bayolet se dag-daggáng se napiya nga binola nga dilána.
Ay siyám mitru tu kadaddu na, ay se duwa mitru se tallu púlu sentimitru
tu kalampád na, nga ummán kadatu kur-kurtína natu amuwág.
19 Ay datu appát ta adígi nga nangikaptán da kitu kurtína se datu
pagsiínán da, ay nàwa da ka bága. Pabeg silber datu sáwit na, ay datu
untù da se datu bagákat da, ay nakalupkopán da ka silber.
20 Ay datu ngámin pátù natu tabernákulu se datu pátù datu amuwág
na, ay nàwa da ngámin ka bága.

Tu lista datu ngámin na nausár kitu tabernákulu

21 Ay tu idi ya lista datu kinuw-kuwa da se tu kaadu datu inus-usár da
kitu inangwa da kitu tabernákulu nga giyán natu nekippayán datu nesur-
súrát ta bil-bílin. Nepesúrát tu Moses kadatu Levita nga neapuwán natu
Itamar nga pútut natu pádi nga Aaron.
22 Tu Bezalel nga pútut natu Uri nga an-anà natu Hur nga isa kadatu
tangámalán tu Juda ya nangwa kadatu ngámin na nebílin ne APU kitu
Moses.

23 Tu kabulun na, ay tu Oholiab nga pútut tu Ahisamak nga isa kadatu
tangámalán tu Dan. Aggína tu nakammu nga magbur-búrì se aggína pe tu
nakammu nu wà ummán natu kàwaán da. Aggína pe tu nagburda kadatu
napiya nga dilána ka mannáw se bayolet, se dag-daggáng nga binola.

24 Ya dágup natu nausár ra balitù kadatu ngámin na nà-nàwa kitu
tabernákulu, ay isa ríbu kílu kitu ikkikílu kiya tabernákulu. Nilbetán tolay
ngámin dayán na balitù.
25 Ya dágup datu silber nga naurnung da nga pinagbáyad datu tolay ya
nebíláng kitu sensus, ay tallu ríbu se appát gatut kílu kitu ikkikílu da kiya
tabernákulu.
26 Tu báyad isa tolay, ay annam grámu nga silber (nu makílu kitu
ikkikílu ka tabernákulu). Ay adu tu dágup na, áta tu bíláng datu tolay
nga nabíláng da kitu sensus nga magdagun ka duwa púlu se datu nasurù
ay 603,550 nga lalláki.
27 Tu tallu ríbu se appát gatut kílu nga silber tu nausár kadatu pagsiínán
kadatu dabbi tu tabernákulu, se datu pagsiínán kadatu adígi para kadatu
kurtína. Ya dammat natu isa pagsiínán, ay tallu púlu se appát kílu, ay
magatut nga pagsiínán tu kinuwa da.
28 Ay duwa púlu kílu nga silber ya nausár kadatu sáwit kadatu adígi se
kitu pinagkalupkop da kadatu untù datu adígi se datu bagákat da.
29 Ay tu bága nga niddánán datu tolay, ay duwa ríbu se appát gatut kílu.
30 Ittu tu inusár da kitu inangwa da kadatu pagsiínán datu adígi kitu
lalangkán natu tabernákulu, se kitu annìdúgán ka pagbasu se itu issaságat
na se datu ngámin ar-aruminta na.
31 Ay ittu pe ya nangallakán da kitu inusár da kadatu pagsiínán kadatu
adígi natu amuwág se datu pat-pátù natu tabernákulu se datu pat-pátù
natu amuwág.

39

Tu angwa da kadatu aruwátan datu pappádi

1 Ay datu binola nga mannáw se bayolet se dag-daggáng, ay ittu datu
inabal da ka napiya, se kinuwa da ka napatag nga aruwátan datu pappádi
kitu agsirbi da ke APU kitu napatag nga kuwartu. Pinangwa da tu Aaron
kadatu aruwátan na nga ummán kitu nebílin ne APU kitu Moses.

2 Kinuwa de Bezalel tu efod ka balitù, se kadatu binola nga mannáw, se
bayolet, se dag-daggáng se ka napiya nga binola nga dilána.
3 Pinitpet da tu balitù, ay se da kinuwa ka binola nga ittu tu nebulun
na kadatu mannáw se datu bayolet se datu dag-daggáng nga binola nga
neabal da kitu napiya nga dilána. Napiya tu nekadisaynán da.
4 Pinangwa da tu efod ka sadáng ki abága na nga nekabit kadatu duwa
nga síku na.
5 Ay tu nausár se nekàwa natu bagákat na, ay páda na pe kitu efod.
Nàwa pe ka binola nga balitù se mannáw se dag-daggáng nga neabal ki
napiya nga dilána nga ummán kitu nebílin ne APU kitu Moses.

6 Ay datu duwa nga batu na nga oniko, ay nekapat dada kitu nalága nga
bibittì a bárus nga balitù. Nemarka da datu ngag-ngágan datu pútupútut
tu Israel.

7 Nekapat dada kitu sadáng natu efod nga ummán kitu nebílin ne APU
kitu Moses. Ittu datun datu mangipadamdam ke APU kadatu pútupútut
tu Israel.

8 Ay tu annáp gútù, ay kinuwa da pe ka napiya nga ummán kitu efod.
Kinuwa da pe ka binola nga balitù, mannáw, bayolet se dag-daggáng nga
neabal ki napiya nga dilána.
9 Tu annáp gútù, ay duwa púlu se duwa sentimitru nga nagbaal ya
kadakkal na, nga nàpil ka duble.
10 Pinayán da ka appát daládag ga pinilà a batu-batu. Tu nunna daládag,
ay datu batu wa karnelia, krisolito, se esmeralda.
11 Ay tu mekàduwa daládag, ay turkisa, safiro, se diyamante.
12 Tu mekàlu daládag, ay datu batu wa hasinto, búngut, se amatista.
13 Ay tu mekappát daládag, ay datu batu wa berilo, oniko se haspe.
Nekapat da ngámin ka nalága nga bibittì nga bárus nga balitù.
14 Sangapúlu se duwa datu batu nga nekemarkaán datu ngag-ngágan
datu pútupútut natu Israel. Isa ngágan ki kada batu. Ittu dayán daya
sangapúlu se duwa nga tangámalán tu Israel.
15 Pinayán da ka kadena nga nàwa ki nalúbid da pabeg balitù tu annáp
gútù.
16 Nangippáy da kitu síku natu annáp gútù ka duwa pánid nga nalága
nga bibittì a bárus sa balitù nga pangikaptán da ka duwa nga galáng nga
balitù
17 nga ittu daya kigpattán datu nalúbid da balitù.
18 Ay datu tapungtu datu nalúbid nga balitù, ay nekabit dada kadatu
duwa nga nalága nga bibittì a bárus nga balitù nga atán kitu panin àráng
datu sadáng natu efod.
19 Ay nangwa da pe ka duwa nga galáng nga balitù, ay se dada ippáy
kadatu síku natu annáp gútù kitu tapíngit ta pane kitu efod.
20 Nangwa da pe ka duwa galáng nga balitù se dada nga ikapat kitu
panìgad datu duwa nga sadáng natu efod kitu panda natu naburdáan na
bagákat na.
21 Ay se da nigpat ka mannáw nga lúbid datu galáng natu annáp
gútù kadatu galáng natu efod, ta senu magpaningúdu kitu naburdáan na
bagákat natu efod. Ay senu akkan pe mapkit kitu efod. Ittu yán tu nebílin
ne APU kitu Moses.

22 Kinuwa tu Bezalel pe tu kamason na magpanin unag kitu efod.
Kinuwa da ka naabal nga mannáw nga binola.
23 Ay tu bùlaw natu kamason, ay atán kitu túlad, ay se la pe napayán ka
tapár na, ta senu akkan mapìsi.
24 Ay kitu gayádan natu kamason, ay pinalebután da ka sinan bayábat
nga nàwa ka binola nga mannáw se bayolet se dag-daggáng se neburda
da ki napiya nga dilána.
25 Nangwa da pe ka bibittì a kingkeng nga pabeg balitù nga ittu datu
nippáyán da kadatu nagbabàtán datu sinan bayábat kitu gayádan tu
kamason.
26 Ya isa nga kingkeng, ay mapasarunuwán ka isa nga sinan bayábat.
Napalebután tu gayádan tu kamason na pagkamason tu Aaron nu magsirbi
ke APU. Ittu yán tu nàwa ta ittu yán tu nebílin ne APU kitu Moses.

27 Nangwa da pe ka panin lasi nga kamason para kitu Aaron se datu
annánà na. Nàwa da ki napiya nga dilána.
28 Ay tu abungut da, ay nàwa da pe ka napiya nga dilána. Ay ummán
pe datu babbad úlu da, se datu kalsunsilyu da.
29 Ay tu bagákat da, ay nàwa da pe ka napiya nga dilána nga naburdáan
ka binola nga mannáw se bayolet, se dag-daggáng, nga ummán kitu
nebílin ne APU kitu Moses.
30 Ay se da la nga kinuwa tu napatag ga sagápaw pádi nga namarkaán
ka “Napatag ke APU”. Pabeg balitù tu kinuwa da.
31 Pinayán da ka mannáw nga lúbid nga ittu tu pangigpat da kitu
abungut nga ummán kitu nebílin ne APU kitu Moses.

Tu nekabalin datu ub-ubra kitu Tabernákulu

32 Ay nabalin lugud ngámin datu ub-ubra kitu tabernákulu. Kinuwa datu
iIsrael ngámin datun ka ummán kadatu nebil-bílin ne APU kitu Moses.
33 Ay díkod nilbet da kitu Moses datu ngámin ar-aruminta natu
tabernákulu, datu tulda, se datu ngámin na ar-aruminta kitu unag na.
Datu saw-sáwit na se datu dab-dabbi na, datu tak-takkan na nga káyu, se
datu adígi na se datu pagsiínán da.
34 Nilbetán da pe datu takkab nga nàwa ki lálat toru wa karneru se
napiya nga lálat báka se itu kurtína natu lalangkán.
35 Atán pe yin tu arko nga kippayán natu nekesur-surátan datu bil-bílin
ne Dios, se datu takkan na ibbubúlig, se itu takkab na nga ittu tu akim-
imallàán ke APU.
36 Nilbet da pe yin tu tebol se datu ar-aruminta na se itu Dátun nga
Sinápay.
37 Nilbet da pe yin tu kandelero nga nàwa ki pabeg balitù se datu pingki
na, se datu ar-aruminta na. Ay atán pe yin na denu para kadatu pingki.
38 Nilbet da pe yin tu annìdúgán nga balitù, datu ikkiípu nga denu se
datu nabangug nga insensu. Atán pe yin tu kurtína natu lalangkán natu
tabernákulu.
39 Atán pe yin tu annìdúgán nga bága, se itu issaságat na nga bága pe,
datu takkan na se datu ar-aruminta na. Nilbet da pe yin tu besin se itu
síkil na.
40 Nilbet da pe yin datu kur-kurtína natu amuwág, se datu ad-adígi na se
datu pagsiínán kadatun na adígi. Nilbet da pe tu kurtína natu lalangkán
natu amuwág, se datu lúbid se datu pátu-pátù. Nilbetán da pe yin ngámin
datu ar-aruminta nga masápul kadatu mà-màwa kitu tabernákulu.
41 Nilbet da ngin datu napiya nga ikkaaruwát datu pappádi nu magubra
da kitu napatag nga giyán. Atán pe yin datu napatag ga ibbabádu tu
Aaron nga pádi nu magsirbi ke APU, ay se datu ngámin na ibbabádu datu
pútupútut na nu magubra da kiya kinapádi da.
42 Kinuwa datu iIsrael ngámin datu ub-ubra nga ummán kadatu nebil-
bílin ne APU kitu Moses.
43 Ay kane masingan tu Moses nga kinuwa da ngámin datu ub-ubra nga
ummán kadatu nebil-bílin ne APU, ay nekarárag nada.

40

*Tu nangipasíkád da kitu tabernákulu se tu nangngippáy da kadatu ar-
aruminta na*

1 Ay inamomanán ne APU tu Moses nga nán na,
2 “Kiya munna nga algaw naya munna nga búlán, ay ittu ya angngi-
pasíkád mu kiya tabernákulu nga agtammuwán.
3 Iunag mu kiyán ya arko nga kippayán naya nekesurátán datu bil-bílin.
Ay se mu la nga kurtináan ya giyán na ka angilingad mu kiyán.
4 Iunag mu pe yin ya tebol, ay se mu kapiyánan ippáy datu ar-aruminta
na. Iunag mu pe yin ya kandelero, ay se mu pe yin na ippáy daya pingki
na.
5 Ippáy mu ya balitù a annìdúgán ka insensu kiya lasi naya kurtína nga
panin sángu kiya arko nga giyán datu nekesurátán daya bil-bílin ne APU,
ay se mu la kurtináan ya lalangkán naya tabernákulu.
6 Ippáy mu ya annìdúgán ka pagbasu kiya sángu naya lalangkán kiya
tabernákulu nga agtammuwán.
7 Ippáy mu tu abay besin kiya nagbàtán daya agtammuwán se ya
annìdúgán ka pagbasu. Ay payán mu ka danum na.
8 Ay se mu la pe ipasíkád ya abut naya amuwág nga nepalìmut kiya
tabernákulu, ay se mu la kurtináan pe ya lalangkán na.
9 Ay se mu la alà ya denu wa ikkiípu se mu la warsián ya tabernákulu se
daya ngámin na inunag na ka angngikísi mu kadayán se daya ar-aruminta
na, ta senu magbalin da ka kuw-kuwa ne APU.
10 Ay warsián mu pe ya annìdúgán ka pagbasu se daya ar-aruminta na
ka angngikísi mu pe kiya annìdúgán. Díkod magbalin da ka kapàgán nga
kuw-kuwa ne APU.
11 Warsìán mu pe ya abay besin se iya síkil na ka angngikísi mu pe kiyán.
12 Ay se mu la alà de Aaron na maggaáma kiya lalangkán naya
tabernákulu, ay se mu dala nga bagguwán.
13 Ay se mu ibádu ke Aaron daya napatag ga ibbabádu na, ay se mu
ipuwan ka denu ka angngikísi mu kaggína ka para kiyà ta senu magsirbi
ka pádi ku.
14 Alà mu pe daya pútupútut na, ay se mu la ibádu kaggída datu
kamason da,
15 ay se muda la nga ipuwán kitu denu, nga ummán kitu kinuwám kiya
ama da, ta senu magsirbi da kiyà ka pappádi ku. Ay ya angngípu mu
kaggída ya mamagbalin kaggída ka pappádi ku peyang ngin ka panda,
oray daya sumar-sarunu pikam ma gakagaka da,” nán ne APU.
16 Ay díkod kinuwa tu Moses tu ngámingámin nga ummán kitu nebil-
bílin ne APU kaggína.
17 Kitu munna nga algaw natu munna nga búlán natu mekàduwa dagun,
ay nepasíkád tu Moses tu tabernákulu.
18 Nippáy da datu pagsiínán na se datu dab-dabbi na, ay se da la
neruwaddán datu takkatakkan na nga káyu, ay se da pe yin nepasíkád
datu adígi na.
19 Ay se na pe yin na isalukop tu tulda kitu tabernákulu, se na manin
ilànù tu takkab natu tulda kitu otun na, nga ummán kitu nebílin ne APU
kaggína.
20 Ay se na alà tu nekesurátán datu bil-bílin, ay se na nga ippáy kitu
arko, ay se na pe yin na iruwad datu takkan na, ay se na nga ippáy tu
takkab na nga akim-imallàán ke APU.

21 Ay nilnà na ngin tu arko kitu tabernákulu, ay se na nga ippáy pe yin
tu kurtína nga lipad natu arko nga ummán kitu bílin ne APU kaggína.
22 Neunag na pe yin tu tebol kitu tabernákulu. Nippáy na kitu panidáya
kitu tabernákulu, kitu panin lasi natu kurtína.
23 Ay se na nga ippáy tu sinápay kitu kippayán na nga àráng ne APU nga
ummán kitu bílin na kitu Moses.
24 Neunag na pe tu kandelero kitu tabernákulu. Nippáy na kitu bátug
tu tebol kitu panillod kitu unag tabernákulu.
25 Ay se na ippáy datu pingki na pe ki àráng ne APU, ummán kitu nebílin
ne APU kitu Moses.
26 Neunag na pe tu balitù a annìdúgán se na ippáy kitu sángu natu
kurtína natu arko.
27 Nanìdúgán na pe yin ka nabangug nga insensu nga ummán kitu
nebílin ne APU.
28 Ay se na nippáy tu kurtína natu lalangkán natu tabernákulu.
29 Nepatugaw na tu annìdúgán ka pagbasu kitu sángu natu lalangkán
natu tabernákulu nga agtammuwán. Ay nanìdug pe yin ka pagbasu, se
nangidátun pe yin kitu dátun* nga ummán kitu nebílin ne APU kaggína.
30 Nippáy na tu besin kitu nagbàtán datu báwi nga agtammuwán, se itu
annìdúgán ka pagbasu. Ay pinayán na pe yin ka danum nga pagbaggu.
31 Ittu win tu nagbagguwán se naggusesuwán tu Moses se de Aaron na
maggaáma.
32 Nu magunag da kitu báwi nga agtammuwán se nu umbet da kitu giyán
tu annìdúgán, ay magbaggu da nga ummán kitu nebílin ne APU kaggína.
33 Ay nepasíkád na pe yin tu abut natu amuwág nga nepalebut kitu
tabernákulu se itu annìdúgán ka pagbasu, ay se na pe yin ippáy datu
kurtína kitu lalangkán na. Ay díkod nabalin tu Moses datu ub-ubra na.

Tu angap se itu diláng ne APU

34 Ay se yala naangpán tu báwi nga agtammuwán kitu angap, ay
nadilangán ngámin tu unag tu tabernákulu kitu diláng ne APU.
35 Ay akkan nakalnà tu Moses kitu agtammuwán, áta nagdagát tu angap
kitúni, ay se nadilangán tu ngámin unag tu tabernákulu kitu diláng ne
APU.
36 Ay ki kada agtálaw natu angap kitu tabernákulu, ay magsagána pe
yin datu iIsrael nga mawe manin na magdal-dalen.
37 Ngamay nu akkan magal-alit tu angap, ay akkan da pe magal-alit
panda kitu aggalit na manin.
38 Ata sisinnan peyang datu iIsrael tu angap ne APU kitu nagdal-dalen
da. Atán kitu ngúdu natu tabernákulu ki algaw. Ay nu gabi, ay atán apuy
kitu angap.

* **40:29 40:29** Ya dátun kídi nga nán na ay tu bátug ammay da kitun.

Ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo nga nesúrát ne
Mateo

Datu naggap-gapuwánan ne Jesu-Cristo
(Luc 3:23-38)

1 Tú idi ya gin-ginnápuwán se naggay-gayatán ne Jesu-Cristo wa gaka
natu David. Ay tu David, ay gaka natu Abraham.
2 Ay tu Abraham, ay ama natu Isaac. Ay tu Isaac, ay ama natu Jacob. Ay
tu Jacob, ay ama de Juda nga magwawági nga pabeg lalláki.
3 Ay tu Juda, ay ama de Fares se Zara, ay Tamar tu ina da. Ay tu Fares,
ay ama natu Esrom. Ay tu Esrom, ay ama natu Aram.
4 Ay tu Aram, ay ama natu Aminadab. Ay tu Aminadab, ay ama natu
Naason. Ay tu Naason, ay ama natu Salmon.
5 Ay tu Salmon, ay ama natu Booz. (Ay tu Rahab ya ina tu Booz.) Ay tu
Booz, ay ama natu Obed. (Ay tu Ruth tu ina natu Obed.) Ay tu Obed, ay
ama natu Jesse.
6 Ay tu Jesse, ay ama natu Ari David.

Tu David, ay ama natu Solomon nga pútut na kitu búkud natu Urias.
7 Ay tu Solomon, ay ama natu Roboam. Ay tu Roboam, ay ama natu
Abias. Ay tu Abias, ay ama natu Asa.
8 Ay tu Asa, ay ama natu Josafat. Ay tu Josafat, ay ama natu Joram. Ay
tu Joram, ay ama natu Ozias.
9 Ay tu Ozias, ay ama natu Jotam. Ay tu Jotam tu ama natu Acaz. Ay tu
Acaz tu ama natu Ezekias.
10 Ay tu Ezekias, ay ama natu Manase. Ay tu Manase, ay ama natu Amon.
Ay tu Amon, ay ama natu Josias.
11 Ay tu Josias, ay ama de Jeconias nga magwawági nga pabeg lalláki.
Ay kitu kakowad da, ay ittu tun tu nangngalà datu iBabilonia kiti íli da
kadatu iIsrael la pinalsu da.
12 Ay kane mippan datu iIsrael lin ka Babilonia, ay nakapútut tu Jeconias.
Ay tu pútut na, ay tu Salatiel. Ay tu Salatiel, ay ama natu Zerobabel.
13 Ay tu Zerobabel, ay ama natu Abiud. Ay tu Abiud, ay ama natu Eliakim.
Ay tu Eliakim, ay ama natu Azor.
14 Ay tu Azor, ay ama natu Sadoc. Ay tu Sadoc tu ama natu Akim. Ay tu
Akim, ay ama natu Eliud.
15 Ay tu Eliud, ay ama natu Eleazar. Ay tu Eleazar, ay ama natu Matan.
Ay tu Matan, ay ama natu Jacob.
16 Ay tu Jacob, ay ama natu Jose, nga atáwa ne Maria nga ina ne Jesus
nga nengagánan da ka Cristo.
17 Ay díkod nanggayát kitu Abraham panda kitu David, ay sangapúlu
se appát ta paganakán ngámin. Ay nanggayát kitu David panda kitu
nangngippan datu iBabilonia kadatu iIsrael ka Babilonia, ay nagsangapúlu
se appát pe nga paganakán. Ay sangapúlu se appát paganakán pe panda
kitu nangngippan da kadatu iIsrael ka Babilonia, panda kitu nekeanà ne
Cristo.

Tu nekeanà ne Jesu-Cristo
(Luc 2:1-7)

18 Ay ummán kídi ya istoriya natu nekeanà ne Jesu-Cristo. E Maria nga
ina na, ay nekari yin na meatáwa ke Jose. Ay kitu akkan da pikam ma
inaggallay, ay nammuwán ne Jose nga nabùsit te Maria. Ngamay akkan
na nga am-ammu wa napabùsit te Maria gapu kiya pannakabalin naya
Ispiritu ne Dios.
19 Ay tútu linam-lammat na nga maddi yin ke Maria. Ngamay ya piyán
na, ay akkan na nga ipak-pakammu ka sabáli tolay ya aggadi na. Ata
oray nu maragtungpál kadaya lin-lintag, ay lùsawan na nga meap-appat
te Maria.
20 Ngamay kitu atán ka uray na tunin, ay uwad anghel ne Apu wa
nagpatagenap kaggína nga nán na, "Jose, akkan ka nga min-induwán na
mangatáwa ke Maria, áta ya bùsit na, ay gapu kiya Ispiritu ne Dios.
21 Magan-anà ka isa nga laláki, ay ya ipangágan mu kaggína, ay Jesus (ay
ya sarut nayán ay Marammiyág). Ata aggína ya mamiyág kadaya tolay na
gapu kadaya bas-básul da, nga pakatayán da ka áwan panda," nán natu
anghel ke Jose nga gakagaka tu David.
22 Ay nàwa ngámin dedi ta senu makurug datu bàbànán ne Apu, nga
nepekagi na kadatu pagbàbànánan na kitun nga nán na kídi:
23 "Mapabùsit ya isa nga babbalásang. Ay magan-anà ka isa nga laláki.
Ay mengagánan ka Emmanuel," nán na. (Ya sarut naya Emmanuel, ay
inumbet nge Dios kadàtada.)
24 Ay kane din malukág ge Jose, ay kinurug na tu bílin natu anghel ne
Apu. Ay díkod inatawán na nge Maria.
25 Ngamay akkan na pikam ma neallay kaggína panda kitu naggan-anà
na. Ay kane magan-anà e Maria, ay nepangágan ne Jose tu an-anà ka
Jesus.

2

Tu nagdáyaw datu mamasírib ke Jesus

1 Ay neanà e Jesus ka íli Betlehem ka probinsiya Judea kitu inagturáy tu
Ari Herodes. Ay kitun, ay uwad da nga mamasírib nga tolay mepanggap
kadaya bittuwan. Naggayát da ka padne lattakán nga inumbet ka
Jerusalem. Ay nagsaludsud da nga nán da,
2 "Kawà naya giyán naya neanà nga Ari daya Judyu? Nasingan mi
tu bittuwan ka lattakán nga mangipakammu kiya nekeanà na. Ay túya
inumbet kami nga magdáyaw kaggína," nán da.
3 Ay kane magìna tu Ari Herodes tun, ay nariribù. Ay ummán pe datu
iJerusalem, nariribù da pe.
4 Ay díkod inayabán tu Herodes ngámin datu ap-apu datu pappádi se
datu maragtùgud ki lintag. Ay se na sinaludsud kaggída nu kawà naya
keanaán naya Cristo.
5 Ay tútu nán da kaggína, "Ka Betlehem ka Judea, áta ittu mà ya nesúrát
natu pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na,
6 'Ay dakayu wa iBetlehem ka probinsiya Juda, akkan kayu wayya nga
kababaán kadaya ngámin na tolay kadaya il-íli kídi Judea. Ata
lumtuwád kadakayu ya mangituráy kadaya tolay ku wa iIsrael,'
nán na," nán da.

7 Ay tútu inayabán tu Herodes datu mamasírib ba tolay nga áwan
makam-ammu. Ay inammu na kaggída nu inna tutu wala nga oras tu
inagpassingan natu bittuwan.
8 Ay se nada pinapan nin ka Betlehem nga nán na kaggída, “Mawe nu wa
kappiyánan na saludsúdan ya mepanggap kiya an-anà. Ay nu masmà nu,
ay magulli kayu ta idámag nu kiyà ta senu umang ngà pe nga magdáyaw
kaggína,” nán na.
9 Ay kane magìna da tu bílin tu Ari Herodes, ay nagrabbuwát da pe yin.
Ay kitu kakowad da kitu dálen, ay nagpassingan manin tu bittuwan na
nasingan da ka lattakán. Ay ittu tu naginunna kaggída. Ay kane bumátug
kitu balay ya giyán natu an-anà, ay nagsínang ngin.
10 Ay tútu nagpatag da tutu wala.
11 Ay kane lumnà da kitu balay, ay nasingan da tu an-anà se Maria nga
ina na. Ay se da nagpalintud da nagukkab nga magdáyaw kaggína. Ay
se da ngala nga idde datu balitù, insensu se itu talibangug ga míra nga
pannaruanggam da kaggína.
12 Ay nepakammu ne Dios kaggída ka tagenap, nga nu magulli da, ay
akkan da nga magsíbál lin ka giyán tu Ari Herodes. Ay díkod nagalíli da
kane mawe da ngin ka íli da.

Tu nangngibráw tu Jose kadatu magina ka Egipto

13 Ay kane likud datu mamasírib ba nawe, ay nagpatagenap tu anghel
ne Apu ke Jose. Ay nán na, “Bumángun ka, ay ibráw mu daya magina ka
Egipto. Ay magyán kayu kannán panda kiya agpaulli ku kadakayu. Ata
lam-lamtan ne Herodes nga pasápul ya an-anà ta papatay na,” nán natu
anghel.
14 Ay tútu bummángun ne Jose se na nippan datu magina ka Egipto kitun
na gabi.
15 Ay nagyán da kitúni panda kitu nekatay tu Herodes. Ay nàwa
ngámin dedi ta masápul la màwa tu kinagi ne Apu nga nepekagi na kitu
pagbàbànánan na kitun nga nán na kídi: “Inayabán ku ya an-anà ku nga
atán ka Egipto,” nán na.

Tu nagpapatay tu Herodes kadatu annánà a lalláki

16 Ay kane mammuwán tu Herodes nga nagbusidán datu mamasírib
ba tolay, ay nakarungat pà-pànang, ay tútu pinapatay na ngámin datu
annánà a lalláki ka Betlehem se kadatu lib-lebut na, nga magdagun ka
duwa se datu kúráng duwa dagun da pikam. Ata moli kid duwa dagun
nin panda kitu inakasingan datu mamasírib ba tolay kitu bittuwan.
17 Ay díkod nàwa kurug tu kinagi natu Jeremias, nga pagbàbànánan ne
Dios kitun, nga nán na kídi:
18 “Ay uwad magìna nga págat ka Rama. Agsángit naya magmanakit. Ul-
ululán ne Raquel daya annánà na. Maddi mearingringa, áta natay
daya annánà na,”
nán na.

Tu naggulli de Jose nga gayát ka Egipto

19 Ay kane din na matay tu Herodes sin, ay nagpatagenap manin tu
anghel ne Apu ke Jose nga atán ka Egipto. Ay nán na,
20 “Bumángun ka, ay iulli mu win daya magina ka íli Israel. Ata natay
yin tu magasippatay kiya an-anà,” nán na.

21 Ay tútu bummángun ne Jose se na iulli yin datu magina ka íli Israel.
22 Ngamay magansing manin ne Jose nga mawe kitúni ta nadámag na
nga nge Arkelao wa an-anà tu Herodes ya summukát kammin kaggína nga
ári ka Judea. Ngamay kinagiyánan manin ne Dios ka tagenap na. Ay tútu
nawe da ka probinsiya Galilea.
23 Ay díkod naggunà da ka íli Nazaret. Ay nàwa nga kurug tu kinagi datu
pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na kídi, "Aggína, ay mengagánan
ka Nazareno," nán na.

3

Tu nagbàbànán natu Juan nga marammawtisár
(Mar 1:1-8; Luc 3:1-18; Jn 1:19-28)

1 Ay kitun na al-algaw kane nabayág de Jesus sin ka Nazaret, ay
nagpakammu tu Juan na marammawtisár. Nagbàbànán kadatu tolay ya
nawe kitu giyán na ka ir-ir-er ka Judea.
2 Ay nán na nga nagbàbànán, "Makappoli kayu kadaya bas-básul nu, ta
tagay pànang ngin ya angngituráy ne Dios," nán na.
3 Ata tu Juan tu kepapannán natu nesúrát ta kinag-kagi natu Isaias nga
pagbàbànánan ne Dios kitun kitu inagkuna na kídi:
"Tú idi ya isar-sáraw naya isa nga tolay ka ir-ir-er: Magsagána kayu kiya
ilalbet ne Apu. Kappiyánan nu ya dalenan na, nán na."
4 Tu bádu tu Juan, ay nàwa ki dùdut kámel, ay se nagsinturon ka lálat.
Ay datu kininna-kinnán na, ay dúdun se digu álig gala.
5 Ay kitun, ay adu wa tolay datu naglalbet kitu giyán na. Naggagayát da
ka Jerusalem, ka Judea se kadaya ngámin na il-íli nga adanni kitu wángag
Jordan.
6 Nepudnuwán da datu bas-básul, ay tútu binawtisarán tu Juan da kitu
wángag Jordan.
7 Ngamay kane masingan tu Juan nga adu datu Pariseo se datu Saduceo
nga naglalbet ta makibawtisár kaggína, ay nán na kaggída, "Dakayu wa
ummán ka gámad idaw wa gangay! Ta daddán! Inna nád ya nangagi
kadakayu wa malìlían nu ya ammabásul ne Dios kadakayu, ta tura kayu
inumbet!" nán na.
8 "Ipassingan nu kadaya kuk-kuwaan nu nga kurug nakappoli kayu win
kadaya bas-básul nu,
9 nga akkan nu nán na, oray ta gakagaka nakami tu Abraham ma tolay
ne Dios kitun. Ata ikagì kadakayu wa annung ne Dios nga pagbalinan dedi
ya batu ka tolay ya magbalin ka gakagaka natu Abraham.
10 Ay oray kídi yin, ay meaayang ngin ya parakul la pangìlang kadaya
káyu wa akkan magbúnga ka napiya, ay se da nga masìdug."*
11 "Ay bawtisarán takayu ka mangipassingan nga nakappoli kayu win
kadaya bas-básul nu. Ngamay atán ya sumar-saridát kiyà nga naturáy
pànang may iyà. Ay oray ya mangagtu wala kadaya sapátus na, ay akkan
nà mekari. Aggína ya árig mamawtisár kiya Ispiritu ne Dios se aggína pe
ya mangukum.
12 Meárig kiya isa tolay ya inumbet ta mangisáp kiya nàgì nga ammay.
Urnúngan na daya nabgát se na iarimán. Ay daya lappit ay urnúngan na

* **3:10 3:10** Ya piyán na kagiyan ay tagay pànang ngin ya angngukum ne Dios kadaya tolay.

se na sìdúgan kiya apuy ya siggagatang peyang nga akkan mataatay," nán
ne Juan.

Tu nakibawtisár ne Jesus kitu Juan
(Mar 1:9-11; Luc 3:21-22)

13 Akkan nabayág, ay inumbet te Jesus ka Jordan. Gayát ka Galilea, nga
makibawtisár kitu Juan.
14 Ngamay tu Juan, ay maddi kuma. Nán na nga, "Iyà kuma ya rabbang
na nga bawtisarám, may tura la ikaw ya inumbet makibawtisár kiyà," nán
na.
15 Ngamay nán ne Jesus sa summungbát kitu Juan, "Kuwaam mala idi
kídi, ta tú idi ya masápul la kuwaan ta ka annungpál ta kadaya ngámin
na piyán ne Dios," nán na. Ay tútu nalagpat tu Juan.
16 Ay kane din na mabawtisarán nge Jesus sin, ay gumàdáng, ay se
pagkìlát na ngala nga ummán ka nalùtán ya lángit. Ay se na nasingan
ya Ispiritu ne Dios nga singan ladágan tu singan na nga naganìgad se
nagyán kaggína ngin.
17 Ay se yala uwad úni nga gayát ka lángit ta nán na, "Tú idi ya pà-pàgan
ku wa an-anà ku se pagang-anggammán ku pànang pe," nán na.

4

Tu nammar-parò ne Sairu ke Jesus
(Mar 1:12-13; Luc 4:1-13)

1 Ay se yala nga neturung na Ispiritu ne Dios nge Jesus ka ir-ir-er ta senu
par-paroan ne Sairu.
2 Nagngílin nangán ka appát púlu ngalgaw se appát púlu gabi, ay se yala
nabisinán.
3 Ay nawe dinatang ne Sairu, ay nán na kaggína, "Nu kurug ga ikaw ya
An-anà ne Dios, ay pagbalinam mán lugud dedi nga batu ka sinápay," nán
na.
4 Ay nán ne Jesus, "Nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, Akkan
magbiyág ya tolay gapu ki makkán nala, nu di gapu pe kadaya ngámin na
kagiyan ne Dios kadaya tolay," nán na.
5 Ay se yala nga neturung manin ne Sairu we Jesus, nga mawe ka
Jerusalem ay se da ummunè kitu kalinguduwán pànang natu templo.
6 Ay se na nán manin ke Jesus, "Nu kurug ga ikaw ya An-anà ne Dios, ay
magsappáw ka mán lugud kídi. Oray ta akkan ka maan-anu, áta nán mà
naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga,
'Patagasinnán naka nge Dios kadaya anghel na.'
Ay nán na pe nga,
'Tagagán daka kiya íma da ta senu akkan matalíngu daya síkil mu kadaya
batu,'
nán na," nán ne Sairu.
7 Ay nán ne Jesus manin kaggína, "May nán pe naya nesúrát ta bàbànán
ne Dios nga, akkan ta sisímán ne Apu wa Dios tada, nán na," nán ne Jesus.
8 Ay se yala manin nippan ne Sairu we Jesus kitu alingúdu pànang nga
bantay, ay se na ipassingan kaggína ngámin ya il-íli kídi kalawagán se ya
kinapiya da,
9 ay se na nán ke Jesus, "Kuwà ngámin dedi yin, ay idde ku ngámin dedi
kikaw nu magpalintud ka nga magdáyaw kiyà," nán na.

10 Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Magtálaw ka mà Sairu! Ta nán naya
nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, ‘E Dios nga Apu mu ya day-dayáwan mu.
Ay se aggína ngala ya ikur-kurug mu,’ ” nán ne Jesus.
11 Ay tútu nagtálaw we Sairu. Ay se yala uwad da inumbet ta anghel ne
Dios sa nangidde ki ngámin na masápul na.

Tu inanggayát ne Jesus nga magbàbànán
(Mar 1:14-15; Luc 4:14-15)

12 Ay kane madámag ne Jesus nga nabálud tu Juan, ay nagulli kammin
ka Galilea.
13 Ay akkan na nagyán nin ka Nazaret. Nawe nagyán ka Capernaum. Idi
ya íli, ay adanni ka pisung ka Teberias nga adanni pe ka sakúpán naya íli
Zebulun se íli Naftali.
14 Ay kitu nagyán ne Jesus kitúni, ay nàwa nga kurug tu nebàbànán natu
Isaias sa pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na kídi:
15 “Ya lusà naya Zebulun se Naftali, ay atán kiya adanni ka dappit tu pisung
ka Galilea, panidmáng naya wángag Jordan, ka sákup Galilea nga
pagag-agyanán daya akkan Judyu.
16 Datu tolay kitúni nga árig atán ki kagìbattán, ay nakasingan da ka
nawada pànang ngin. Ay nawadaán nin daya ngámin na mameyag kiya
pakatayán da ka áwan panda,”
nán na.
17 Ay nanggayát kitun na nelalbet ne Jesus ka Capernaum, ay ginayatán
na pe yin tu magbàbànán. Ay nán na nga nagbàbànán: “Makappoli kayu
win kadaya bas-básul nu ta tagay pànang ngin ya angngituráy ne Dios,”
nán na.

Tu nagkarraw ne Jesus kadatu appát ta marangnígay
(Mar 1:16-20; Luc 5:1-11)

18 Ay kane isa ngalgaw wa magdal-dalen ne Jesus kitu dappit natu
pisung ka Galilea, ay nasingan na datu magwagi, de Simon na nepangágan
da pe ka Pedro se Andres nga wagi na. Atán da nga manabúkul, áta
marangnígay da lugud.
19 Ay nán ne Jesus kaggída, “Kumíwid kayu kiyà ta tùgúdán takayu
wa manganannay kadaya tolay nga mangurug kiyà nga ittu dayanin daya
bátug sissida nga nigáyan nu,” nán na.
20 Ay nigsán da ngala ngin na dágus datu tabúkul da, ay se da nebulun
nin kaggína.
21 Ay kane makawáyad da, ay nasingan manin ne Jesus datu duwa manin
na magwagi, de Santiago se Juan, nga annánà ne Zebedeo. Atán da kitu
barangay da nga magurip kitu inninígay da. Ay inayabán ne Jesus da.
22 Ay díkod, dágus da ngala nga pinanáwan tu barangay da, se tu ama
da, ay se da nga kummíwid pe yin kaggína.

Tu nagbàbànán se nangngágas ne Jesus kadatu iGalilea
(Luc 6:17-19)

23 Ay ingngay ngámin ne Jesus tu ngámin na giyán ka Galilea. Nangisur-
súru kadatu kap-kapilya da. Nebàbànán na ya Napiya nga Dámag
mepanggap ki angngituráy ne Dios. Ay pinabílag na ngámin pe datu tolay
kitúni nga atán sin-sinakit se sad-sadúra.
24 Ay nammuwán ngámin datu iSiria ya pannakabalin na, ay tútu
nippannán datu tolay ngámin datu atán nagbal-baláki ya sin-sinakit se

sad-sadúra kitu giyán na. Atán da nga naar-aránan, datu magkangkang,
ay se datu magdapepe, may inagásan nada ngámin.
25 Ay adu tutu wala nga tolay datu nagkikíwid kaggína. Naggayát da ka
Galilea, ka Decapolis, ka Jerusalem, Judea, ay se ka dammáng Jordan.

5

Tu nebàbànán ne Jesus kadatu tolay na kitu bantay
(Luc 6:20-23)

1 Isa ngalgaw kane masingan ne Jesus datu adu wa tolay, ay nanùdu kitu
bantay. Ay kane magtugaw, ay inumbet datu tolay na.
2 Ay tinùgúdán nada nga nán na,
3 “Maganggam daya makammu kiya akasápul da pànang ke Dios, áta
aggída ya meráman kiya pangiturayán na.
4 Ay maganggam daya magpannakit gapu kadaya nadakè a mà-màwa,
áta liw-liwaan ne Dios da.
5 Ay maganggam daya natulù ke Dios, áta mepakin-kuwa kaggída ya
baru wa kalawagán.
6 Ay maganggam daya magasikkuwa kadaya pagmaruwán da ki àráng
ne Dios, áta sengán nada nga mangwa kadayán.
7 Ay maganggam daya nakallà, áta kalakkán ne Dios da.
8 Ay maganggam daya mangipas-pasnà kiya ur-uray da kiya mepanggap
kiya angngituráy ne Dios, áta masingan da nge Dios.
9 Maganggam daya tolay ya ittu da la pà-pàgan ya napiya nga
panagbubúlun, áta mengagánan da ka annánà ne Dios.
10 Maganggam daya mapal-pallà gapu kiya angngikurug da kadaya piyán
ne Dios, áta meráman da kiya pangiturayán na.
11 Maganggam kayu nu ug-ogan dakayu, onu pal-palakkan dakayu onu
pad-padàsán dakayu oray akkan kammala kurug gin gapu kiyà.
12 Maganggam se magpatag kayu wala, áta napatag pà-pànang ya
supápà a midde kadakayu ka lángit. Ay oray datu pagbàbànánan ne Dios
kitun kam ma nun-unna may dakayu, ay pinal-pallà datu tolay da pe,” nán
na.

Daya árig asin se dílág kídi kalawagán
(Mar 9:50; Luc 14:34-35)

13 “Dakayu, ay árig nu ya asin kadaya tolay kídi kalawagán ni. Ngamay
ya asin, nu mippà ya apet na, ay akkan ta mabalin na mapaapet kammin.
Ay díkod áwan na sur-surbi yin, nu di ta ngala ngin na iburráw kiya dálen
ta senu dam-dam-án daya tolay.
14 Dakayu, ay árig nu pe ya dílág kadaya tolay ked kalawagán. Ay ya íli
nga nàwa ki otun bantay ay akkan wayya nga mesirù.*
15 Ay áwan tolay pe ya manibat ka ingki, ay se na tàbán, nu di na nga
ippáy ka alingúdu ta senu mawàdáran ngámin daya atán kiya unag balay.
16 Ay ummán din kiyán ya angngipassingan nu kadaya napiya nga kuk-
kuwaan nu kadaya tolay, ta senu masingan da, ay dayáwan da ya Ama nu
wa atán ka lángit.”

Datu netù-tùgud ne Jesus mepanggap kadatu lin-lintag

* **5:14 5:14** Ya mabalin na sarut nedi, ay gángay mammuwán daya tolay da.

17 “Ay akkan nu wa nán na inumbet tà nga mamagbalin ka áwan surbi
datu lin-lintag tu Moses se datu nesur-súru datu pagbàbànánan ne Dios
kitun. Akkan ittu yán ya gákat ku, nu di ya mangipakammu kadaya
ngámin na kepapannán datun.
18 Ikagì kadakayu ya kurug, nga oray nu pumanda ya lángit se ya
kalawagán, ay áwan oray bittì ala nga súrát kadatun na lin-lintag ya mippà
panda kiya katungpál ngámin datun.
19 Ay díkod, oray iinna nga di mangikurug kadaya ibíláng da nga akkan
napatag pànang kadatun na lin-lintag, ay se isúru na pe kadaya duddúma,
ay akkan na rabbang yán na tolay ya meráman kiya pangiturayán ne Dios.
Ngamay ngámin daya mangikurug kadatun na lin-lintag, ay se isúru da pe,
ay tú dayán daya nadáyaw ke Dios kiya pangiturayán na.
20 Ay ikagì pe kadakayu nga akkan kayu meráman kiya pangiturayán
ne Dios nu ya kinamáru nu, ay ummán nala kiya kinamáru daya magtù-
tùgud ki lintag se daya Pariseo.”

Ya nesur-súru ne Jesus mepanggap kiya akalùsaw daya tolay

21 “Nagì-gìna nu win na nebílin kadatu in-inagkona tada ya, ‘Akkan ka
pumatay! Ay daya pumatay, ay mapabásul da’, nán na.
22 Ngamay kídi yin, ikagì kadakayu wa ngámin daya mangalùsaw kiya
kasittolay da nga áwan na gapu, ay mapabásul da pe. Ay daya mangagi
kiya kasittolay da ka, ‘Ang-ang ka,’ ay mabustigár da kiya kangatuwán na
agbustigarán ka Jerusalem. Ay se ngámin daya mangagi kiya kasittolay da
ka, ‘Ug-og ka,’ ay mippan ka impiyernu.
23 Ay díkod, nu rán ka la nga mangidde ka pamaanggam mu ke Dios, ay
se mu la madamdam nga atán nagbasúlám kiya kasittolay mu ay,
24 panáwam pikam ya iddem ke Dios kiya agbasuwán se ka la mawe
makikappiya kaggína. Ay se mu la idde ke Dios ya pamaanggam mu.
25 Ay nu atán mangidarum kikaw, ay karuwam ya makikappiya kiya
mangidarum kikaw ki di pikam kàwa naya darum. Ata nu akkam
pakunán, ay paayabán naka kadaya guwes, ay daya guwes ay iáwat daka
kadaya pulis sen ibálud daka.
26 Ay ikagì kikaw nga akkan ka nga makalawán kitúni yin panda kiya
agbáyad mu kiya ngámin na pagmultám gapu ki básul mu.”

Tu nesur-súru ne Jesus panggap ki manaládag

27 “Ay nagì-gìna nu pe yin nga nebílin pe kadaya tolay ya, ‘Akkan ka
manaládag.’
28 Ngamay ikagì kadakayu nga ya tolay nga nadakè ya lam-lamtan na
kiya babay ya masingan na, ay dinaládag na ngin kiya ur-uray na.
29 Ay díkod, nu iya diwanán na matám ya mamagbásul kikaw, ay
tukilam ta ippà mu. Ta napì-piya ngala ya atán kúráng naya baggim,
may iya áwan kurakúráng may mippan ka ka impiyernu.
30 Ay páda na pe nu iya diwanán na ímam ya gapuwánan naya
pakabasúlám. Ay pùdam ta ippà mu. Ata napì-piya ngala ya pukul may
iya áwan kurakúráng naya baggim may mippan ka ka impiyernu.”

Tu nesur-súru ne Jesus panggap ki panaggadi
(Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luc 16:18)

31 “Ay nagì-gìna nu pe yin na nebílin kadatu tolay kitun nga nu iinna ya
mangigsán kiya atáwa na, ay masápul la kuwaan na ya kasurátan naya
panaggadi na.
32 Ngamay ikagì kadakayu, nga nu igsán naya laláki ya atáwa na, nga
akkan wayya nakidaládag, ay mapabásul ya laláki kiya angngulis naya
babay ya angngatáwa, áta mebíláng makidaládag tu babay. Ay ya laláki
pe ya umatáwa kiya nagadiyán, ay bíláng na pe ya manaládag.”

Tu nesur-súru ne Jesus panggap kiya magsingán

33 “Ay nagì-gìna nu pe yin nga nebílin kadatu in-inagkona ya, akkan
kayu magsingán na magkari nu akkan nu tungpálan. Masápul la
tungpálam daya nagsingánam ma nekarim ke Apu.
34 Ngamay ya ikagì kadakayu kídi yin, ay akkan kayu magsingán ki oray
nágan na. Akkan nu pagsingánan ya lángit, áta ittu ya pangiturayán ne
Dios.
35 Ay akkan nu pe pagsingánan ya kalawagán ta ittu ya bátug ga
pagdadam-án na. Ay akkan nu pagsingánan ya Jerusalem ta ittu ya bíláng
íli ne Dios nga katurayán na Ari.
36 Ay akkan nu pagsingánan ya baggi nu kampela ngin nin, áta akkan
nu mapagbalin daya ngísit ta abù nu ka pusà onu daya pusà ka ngísit.
37 Ya kuwaan nu wala ay, ‘Ò’ nán nu wala nu ò, se ‘Akkan’ nán nu wala
nu akkan. Ay nu magsingán kayu pikam mala, ay gayát yanin ke Sairu.”

Tu nesur-súru ne Jesus panggap kiya bumálat
(Luc 6:29-30)

38 “Ay nagì-gìna nu pe yin na nebílin pe kitun na, nu kulápan naya isa
tolay ya kasittolay na, ay masápul la kulápan da pe ka angngibálat da. Ay
ummán pe nu ngípan ya mippà.
39 Ngamay ya nán ku kadakayu, ay akkan nu baltan daya mangwa ka
nadakè kadakayu. Ay nu tappítan da ya diwanán na pàngit nu, ay pàpit
nu pe ya tapíngit.
40 Ay ummán pe nu atán na mangidarum kadakayu ka pangalakkán na
kiya bádu nu, ay bay-án nu nga alà na pikam ya diyáket nu.
41 Ay nu atán ya mangargador kadakayu ka isa nga kilumitru, ay itulbu
nu ka tangakilumitru pikam.
42 Ay nu atán magadang kadakayu, ay iddán nu. Ay ummán pe nu atán
ya umútáng kadakayu ay pautángan nu.”

Ya amminya tada kadaya kumagúra kadàtada
(Luc 6:27-28, 32-36)

43 “Nagì-gìna nu pe yin kitun ya, piyán nu daya kabbulun nu, ay
kaguráan nu daya kumagúra kadakayu.
44 Ngamay ya ikagì kadakayu kídi, ay piyán nu daya kumagúra
kadakayu. Ikar-karárag nu daya mamal-pallà kadakayu.
45 Ta senu mepassingan na dakayu daya kurug ga annánà ne Dios Ama
nga atán ka lángit. Ata napádapáda nga pasinágan ne Dios daya namáru
se daya nadakè, ay se paudanán na pe daya makammu kiya napiya se
daya akkan.
46 Ata nu tittu daya maminya kadakayu daya piyán nu, ay áwan wayya
nga supápà nga idde ne Dios kadakayu. Ay oray daya nadakè a magpab-
pabáyad ka buis, ay piyán da pe daya maminya kaggída.

47 Ay páda na pe nu tittu wala daya maminya kadakayu daya atangyaan
nu, ay akkan nu pakedayáwan yán, áta áwan nu dúma kadaya duddúma.
Oray daya akkan makammu ke Dios, ay kuwaan da mà pe ya ummán
kiyán.
48 Ay díkod áwan nu din lugud da pagkurángan,† áta áwan
pagkurángan naya Ama nu wa atán ka lángit," nán ne Jesus kadatu tolay
na.

6

Tu nesur-súru ne Jesus mepanggap kiya angngidde ta ka pagkallà

1 "Ay kiya angwa nu kadaya napiya, ay sin-sinnan nu wa akkan din ya
agdáyaw daya tolay kadakayu ya lam-lamtan nu. Ata nu pakunán nu, ay
akkan nakayu tangdánan naya Ama nu wa atán ka lángit.
2 Ay díkod, nu mangidde kayu ka pagkallà, ay akkan nu ibanábag nga
ummán kiya kuk-kuwaan daya magpì-pìmáru. Ata nu mangidde da ka
pagkallà, ay iban-banábag da kadaya sin-sinagoga se kadaya kal-kalsáda
nga giyán daya tolay. Ata ya piyán dayán, ay dayáwan daya tolay da.
Ikagì kadakayu wa dayán, ay nálà da ngin ya tangdán da kiya kinuwa da,
ta dináyaw daya tolay da ngin.
3 Ay nu mangipalimus kayu, ay akkan nu ipak-pakammu ki oray iinna
nga tolay,
4 ta senu nasirù tu nangngipalimus nu. Ay ya Ama nu wa makasingan
kadaya nasirù, ay aggína ya mangsupápà kadakayu."

Ya nesur-súru ne Jesus panggap kiya panagkar-karárag
(Luc 11:2-4)

5 "Ay ummán pe nu magkarárag kayu, ay akkan nu tal-taldan daya
magpì-pìmáru. Ata dayán, ay pà-pàgan da ya magsisíkád da magkarárag
kadaya sin-sinagoga, ay se kadaya bíkat kalsáda, ta senu masingan daya
tolay da, ay pàgan dada. Ay ikagì kadakayu nga nagun-ud da ngin ya
tangdán da ta pinatag daya tolay da ngin.
6 Ngamay nu magkarárag kayu, ay manggitap kayu kiya kuwartu nu se
kayu wala nga magkarárag ke Ama nu wa akkan masingan. Ay ya Ama
nu wa makasingan kadaya nasirù, ay aggína ya mangsupápà kadakayu.
7 Ay kiya agkarárag nu pe, ay akkan nu iduràmát ya adu wa úni nga
áwan sur-surbi, nga ummán kiya angwa daya tolay ya magdáyaw kadaya
sinan diy-diyos. Ta papáti da nu gìnán ne Dios da nu adu ya kag-kagiyan
da kiya karárag da.
8 Akkan nuda nga tal-taldan. Ata ammu naya Ama nu daya masápul nu,
oray kiya akkan nu pikam ma aggadang kaggína.
9 Ay ummán kídi ya panagkarárag nu lugud: 'Ama nga atán ka lángit,
mepatag din ya kinaDios mu.
10 Ikaw din ya mangitur-turáy kadakami. Ay daya piyám mala din daya
makurug kídi ya kalawagán nga ummán pe ki kàwa da ka lángit.
11 Ay iddán nakami din ka kanan mi kiya inalgaw.
12 Ay pakawanan nakami kadaya bas-básul mi, nga ummán pe kiya
nammakawan mi kadaya nakabásul kadakami.

† **5:48 5:48** Mabalin na mepapan idi kiya aminya da kadaya kasittolay da.

13 Iadayyu nakami pe kadaya kepar-paroán mi se kadaya nadakè a mà-
màwa,’ nán nu.
14 Ata nu pakawanan nu daya kasittolay nu kadaya nagbasúlán da
kadakayu, ay pakawanan nakayu pe ya Ama nu wa atán ka lángit.
15 Ngamay nu akkan nu pakawanan daya kasittolay nu, ay akkan nakayu
pe pakawanan ya Ama nu wa atán ka lángit.”

Tu nesur-súru ne Jesus panggap kiya magngílin mangán

16 “Ay nu magngílin kayu wa mangán gapu kiya agkar-karárag nu ke
Dios, ay akkan nu ipassingan ki murang nu ya agngílin nu, nga ummán
kiya kuk-kuwaan daya magpì-pìmáru. Gurátan da nga akkan kappiyánan
ya singan da ta senu masingan daya tolay ya agngílin da, ay pàgan dada.
Ikagì kadakayu wa nagun-ud da ngin ya tangdán da.
17 Ngamay nu magngílin kayu wa mangán (gapu ki agkar-karárag nu*),
ay mangípu se magid-idárup kayu.
18 Ay díkod áwan makammu wa magngílin kayu wa mangán. Tittu ya
Ama nu wa akkan masingan ya makammu. Ay aggína pe ya mangsupápà
kadakayu, áta aggína ngala ya makasingan kadaya nasirù a kuk-kuwaan
nu.”

Ya pagbànángan ta ka lángit
(Luc 12:33-34)

19 “Akkan nu ittu wa gamgam-gáman daya pagbànángan nu kídi
kalawagán. Ata mabalin na dadàlan daya ul-ulullag dayán kídi onu
magkíráng da onu takáwan daya mangraut kiya balay nu.
20 Ay ya urnúngan nu kuma, ay ya pagbànángan nu ka lángit. Ay áwan
ul-ulullag nga mangdadál kitúni, ay akkan pe ya magkíráng, ay se áwan
pe ya mangraut ta magtákaw.
21 Ata nu kawà naya giyán naya pagbànángan nu, ay ittu peyang pe ya
giyán naya ur-uray nu.”

Ya bátug dílág naya baggi tada
(Luc 11:34-36)

22 “Ya mata ta, ay ittu ya bátug dílág naya baggi ta. Ay díkod nu nawada
ya isissingan ta, ay mawadaán ngámin pe ya baggi ta.
23 Ngamay nu nadakè ya isissingan ta, ay ummán ta ka atán peyang kiya
nagìbat. Ay lugud, nu rán nala nga ya nán tada nga dílág naya uray tada
ay gìbat kammala ngin nin, ay nagìbat pà-pànang yán.”

Ya mepanggap kiya ammatag tada ke Dios se kiya pagbànángan kídi kalawagán
(Luc 16:13; 12:22-31)

24 “Ay áwan asassu wa mabalin magasassu kiya duwa nga apu. Ata ya
màwa, ay kalùsawan na ya isa, ay pàgan na ya isa onu ipatag na ya isa,
ay irupat na ya isa kaggída. Ay ummán pe kiyán, akkan nu mapagpáda
ya amminya nu ke Dios se ya amminya nu ki pirà.
25 Ay túya, ya nán ku kadakayu, ay akkan nu ittu wa paglídug daya
pagbiyág nu. Akkan nu paglídug daya kanan nu se daya inuman nu onu
daya pagkawas nu. Ata napà-patag ya biyág nu ngam daya ak-akakkanan.
Ay ummán pe ya baggi nu, napatag may daya kawakawas.

---

* **6:17 6:17** Ittu ya gapu na ya magngílin

26 Sinnan nu kod daya an-anù. Akkan da mà magmul-múla dayán, ay
akkan da pe maggáni, ay se akkan da pe wayya nga magùnud kadaya
kanan da. Ngamay e Dios Ama nga atán ka lángit ya mamangán kaggída.
Ay akkan wayya nga nabà-banor dayán ke Dios may dakayu.
27 Ay oray iinna kadakayu, ay akkan na mà wayya masulpítán ya biyág
na oray nu maglídug.
28 Ay taanna, tura nu wa paglídug daya pagkawas nu? Sinnan nu kod
daya but-bútà daya kaddat kiya kalawagán. Akkan magkuwa mà dayán
na kaddat, ay akkan da pe ya magabal ka pagkawas da.
29 Ngamay kagiyan ku kadakayu, nga oray tu Solomon na nabànáng tutu
wala kitun, oray napiya tutu wala datu kawakawas na, ay áwan na nga
pinagkawas nga napì-piya may daya but-bútà dayán na kaddat.
30 Ay dayán na kaddat, ay makar-karu ya biyág dayán. Mabalin na
sisinnán tada pikam dayán kídi, ay mabalin na matay dayanin kaláwa,
ay sìdúgan dada ngin. Ay nu e Dios ya magpabútà kadayán na kaddat nga
ittu ya bátug pagkawas da, ay tú nád agpà ya ammakawas na kadakayu!
Inagkabittì naya angngurug nu kaggína!
31 Ay díkod, akkan kayu lugud da managlídug. Akkan nu nán na, ‘Nágan
nád naya kanan mi?’ onu, ‘Nágan nád ya inuman mi?’ onu, ‘Nágan nád
ya pagkawas mi?’
32 Ay akkan nu din tal-taldan daya akkan mangurug ke Dios. Ata ittu
dayán daya gamgam-gáman da. Ay ammu mà ne Dios Ama nga atán ka
lángit nga masápul nu ngámin dayán.
33 Ngamay nu dakayu, ya masápul la kuwaan nu, ay lam-lamtan nu
peyapeyang ya angngituráy ne Dios se ya ammagbalin na kadakayu ka
namáru. Ay se na nga idde ngámin dedi ya masápul nu.
34 Ay akkan nu lugud paglídug daya mepanggap kadaya mà-màwa
kaláwa. Kaláwa kampela ngin nin ya aglam-lammat ta kadayán. Anayan
ta ngin daya parikut ta kiya isa ngalgaw.”

7

Ya ammabásul ta kadaya kasittolay ta
(Luc 6:37-38, 41-42)

1 “Akkan kayu tagapab-pabásul lala kadaya kasittolay nu ta senu akkan
nakayu pabasúlan ne Dios.
2 Ata nu wà ummán naya ammabásul nu kadaya kasittolay nu, ay
ummán pe kiyán ya ammabásul ne Dios kadakayu. Ay nu nágan
naya pagbasarán nu wa mamabásul kadaya kasittolay nu, ay ittu pe ya
pagbasarán ne Dios kiya ammabásul na kadakayu.
3 Ay tura nu masingan ya bittì a púling naya kasittolay nu, may akkan
nu màmud ya megugulad da púling nu kampela ngin?
4 Ay mapaanna lugud ya angnguna nu kiya kasittolay nu ka, ‘Ippà ku
mán ya púling mu,’ nán nu, ay atán mà ya megugulad da púling nu?
5 Magpì-pìmáru kayu nu mapakuna. Masápul la ippà nu pikam ya
megugulad da púling nu, ta senu nawada ya isissingan nu kiya angngippà
nu kiya bittì a púling naya kasittolay nu.
6 Ay akkan ta nga idde kadaya átu ya pinagbasu wa áyam, ta napatag
ke Dios. Ta get tala pe nu kagatan dakayu. Ay ya búngut, ay akkan ta pe
ya idde kadaya ábuy, áta dam-dam-án da ngala. Ay ummán pe akkan ta

nga ipílit ibàbànán ya mepanggap kiya Napiya nga Dámag kadaya tolay
ya mamáas.”

Ya págus naya panagkar-karárag
(Luc 11:9-13)

7 “Magadang kayu ke Dios, ay iddán nakayu. Nu e Dios ya pagsapúlán
nu kadaya masápul nu, ay masmà nuda. Ay nu makilukát kayu pe kaggína
ay ilukát nakayu.
8 Ata oray iinna nga magadang ke Dios, ay middán. Ay makasmà pe
daya magsápul ke Dios se ilukát ne Dios ngámin daya makilukát kaggína.
9 Iinna kadakayu wa ama ya mangidde ka batu kiya an-anà na nu
magadang ka sinápay?
10 Onu magadang ka sissida, ta iddán nu ka idaw?
11 Ay nu dakayu wa nadakè a tolay, ay ammu nu kam pe daya napiya nga
idde nu kadaya annánà nu, ay tú nád agpà in ya angngidde naya Ama nu
wa atán ka lángit kadaya napiya kadaya ngámin na magadang kaggína.
12 Ay nu nágan daya piyán nu wa kuwaan daya kasittolay nu kadakayu,
ay ittu pe dayán daya kuwaan nu kaggída. Ata ittu idi ya kepapannán
datu lin-lintag natu Moses se datu nesur-súru datu pagbàbànánan ne Dios
kitun.”

Ya mepanggap kiya bittì se ya abay ya gagyangán
(Luc 13:24)

13 “Abay ya gagyangán, ay se nalà-lapat ya dálen na mameyag kiya
pakadadàlán ka áwan panda, ay adu manalen kiyán. Ngamay kuwaan
nu ya kabailán nu wa lumnà kiya bittì a gagyangán.
14 Ata kurug ga bittì ya gagyangán, ay se nasulit ya dálen na mameyag
kiya pakabiyágan ka áwan panda. Ay túya man-manu daya makasmà
kiyán.”

Ya pangárig panggap kiya káyu se ya búnga na
(Luc 6:43-44)

15 “Atán daya magkuna nga pagbàbànánan ne Dios da, may busid
da kammala ngin nin. Taronan nu dayán, ta umbet da kadakayu wa
magpìduman na namáru da, ngamay ya kinur-korugán, ay mangdadál
ya ung-unggan dayán.
16 Ngamay mammuwán nu dayán kiya kuk-kuwaan da. Ata akkan ta mà
wayya mabúrás ya búnga úbás kadaya panda ngala nga lásiw. Ay ummán
pe kiya búnga nga gígus, akkan ta pe wayya nga mabúrás kadaya kad-
kaddat tala.
17 Gángay nga daya napiya nga káyu, ay magbúnga ka napiya pe. Ay
ummán pe kadaya nadakè a káyu, ay gángay nga nadakè pe ya búnga
dayán.
18 Ata ya napiya nga káyu, ay akkan wayya nga magbúnga ka nadakè.
Ay ya nadakè a káyu, ay akkan pe wayya nga magbúnga ka napiya.
19 Ay díkod, ngámin daya káyu wa maddi magbúnga ka napiya, ay màpu
da, ay se da nga masìdug.
20 Ay díkod, mammuwán nu daya magpìduman na pagbàbànánan ne
Dios, gapu kadaya kuk-kuwaan da.”

Daya akkan bigbígan ne Jesus nga makiapu kaggína
(Luc 13:25-27)

21 “Ay akkan ngámin daya magkuna ka, Apu, Apu kiyà, ay málà kiya
pangiturayán ne Dios. Ata tittu daya mangwa kadaya piyán ne Dios Ama
nga atán ka lángit daya málà.
22 Ay nu iya muddi ya algaw, ay adu daya akkan málà kiya pangiturayán
ne Dios nga magkuna kiyà nga, ‘Apu! Apu, nebàbànán mi mà ya Napiya
nga Dámag gapu kiya pannakabalin mu. Ay nagpatálaw kami kadaya áran
kadaya tolay gapu ki kinaturáy mu. Ay se adu pe daya nakas-kasdáaw wa
kinuw-kuwa mi gapu ki pannakabalin mu,’ nán da.
23 Ay nán ku wala kaggída nga, ‘Akkan takayu am-ammu. Magtálaw
kayu! Dakayu wa nadakè a kuk-kuwaan na tolay,’ nán ku kaggída.”

Ya pangárig panggap kadaya duwa nga tolay ya nagbalay
(Luc 6:47-49)

24 “Ay ngámin lugud daya manggìna kadedi ya kag-kagiyan ku, se da
nga kuwaan pe, ay meárig da kiya nasírib ba tolay ya nagbalay ki pidtà.
Nekorob na daya adígi ka adallam.
25 Nagudán ka naggat, ay díkod nalnap tu balay, ay se nabaliyán ka
naggat pe. Ngamay akkan na nìlang tu balay, áta naligda lugud ya nekàwa
na.
26 Ngamay ngámin daya makagìna kadedi ya kag-kagiyan ku, ay se akkan
da nga kuwaan, ay meárig da kiya ang-ang nga nagbalay kiya karagintán.
27 Ay kane magudán ka naggat se malnap, ay se mabaliyán pe tu balay
na, ay nìlang ngala. Ay natar-tarawesáng tutu wala tu balay kane marba,”
nán ne Jesus.
28 Ay kane mabalin nge Jesus nga nangagi kadatun nin, ay nasdaáwan
pànang datu adu wa tolay kitu inagtùgud na,
29 áta naturáy kitu angngisúru na kaggída, nga akkan ummán kadatu
angngisúru datu maragtùgud ki lintag.

8

Tu nangngágas ne Jesus kitu tolay nga naglappang
(Mar 1:40-45; Luc 5:12-16)

1 Ay kane managut te Jesus, ay adu tutu wala datu tolay ya gummunud
kaggína.
2 Ay se yala nga uwad naglappang nga inumbet, ay se nagpalintud da
nakim-imallà kaggína nga nán na, “Apu, nu piyán nà ala nga agásan ay
maagásan nà,” nán na.
3 Ay tútu inimmán ne Jesus, ay se na nán kaggína, “Saay, pumiya ka
lugud din,” nán na. Ay tútu dágus sala nga pummiya ngin tu baggi natu
naglappang.
4 Ay nán ne Jesus nga namílin kaggína, “Akkam kag-kagiyan idi ki oray
iinna. Ngamay mangaw-át ka ngin na magpassingan kitu pádi, ay se
ka la mangidátun ke Dios ka ummán kitu nebílin natu Moses, ta senu
mepassingan kadaya tolay nga naagásan ka ngin,” nán ne Jesus.

Tu nammabílag ne Jesus kitu asassu natu kapitán
(Luc 7:1-10)

5 Ay se yala nameyag ge Jesus ka Capernaum. Ay kane din na
makadatang kitúni, ay uwad iRoma nga kapitán daya suldádu wa inumbet
ta nakim-imallà kaggína.

6 Ay nán na, “Apu, sengán nà mán, ta ya asassu ku wa laláki, ay atán ka
balay ya mapar-parigátan pànang. Ay magdapepe yin gapu kiya sinakit
na,” nán na.
7 Ay nán ne Jesus, “Mawe yà lugud agásan,” nán na.
8 Ngamay nán natu kapitán kaggína, “Apu, akkan ka tagge mawe ka
balay ta áwan ku wa kekariyán na manangaíli kikaw kiya balay ku.
Annung na ngin ya angngagim ma bumílag ya asassù.
9 Ata iyà ay atán mangituráy kiyà, ay se atán pe daya suldádu wa itur-
turayán ku. Ay túya ammù ya mepanggap kiya kinaturáy. Ata nu nán ku
kiya isa suldádu nga, ‘Mawe ka kannán,’ ay mawe kurug. Ay nu nán ku
pe kiya isa nga, ‘Umbet ka kídi,’ ay umbet pe kurug. Ay páda na pe kiya
asassù. Nu, ‘Kuwaam idi,’ nán ku kaggína, ay kuwaan na kurug,”* nán
na.
10 Ay nasdaáwan ne Jesus kane magìna na tun. Ay nán na kadatu
gumun-gunud kaggína, “Ikagì kadakayu, nga kurug ga áwan ku pikam
nammuwán na ummán kídi ya angngurug oray kadaya iIsrael.
11 Ay ikagì pe kadakayu nga adu† daya maggagayát kadaya ngámin
giyán kídi kalawagán nga mepaggan-gánas kiya pangiturayán ne Dios
kade Abraham se Isaac se Jacob.
12 Ngamay daya Judyu wa aggída kuma ya makin-kuwa kiya pangitu-
rayán ne Dios, ay aggída ya mippan kiya nagìbat pànang nga giyán. Kitúni
ay sumángit da, ay se magngar-ngarasiyat da,” nán ne Jesus.
13 Ay se na nán kitu kapitán datu suldádu, “Mawe ka ngin. Ay ya
kurugam nga màwa, ay ittu kurug ya màwa,” nán na. Ay tu asassu natu
kapitán, ay bumílag kurug kitun mà ala nga oras.

Tu nagpatálaw ne Jesus ka áran kadatu adu wa tolay
(Mar 1:29-34; Luc 4:38-41)

14 Ay kane mawe ye Jesus ka balay de Pedro, ay dinatang na tu
katugángan ne Pedro nga magdagáng.
15 Ay inimmán na tu íma na, ay tútu bummílag kammin. Ay díkod
bummángun, ay se aggína ngin tu namangán kaggída.
16 Ay kane din gabi yin, ay nilbetán datu tolay ke Jesus datu adu wa
naar-aránan. Ay kiya úni na ngala, ay pinataláwan na datu áran kaggída,
ay pinabílag na ngámin pe datu magtatakit.
17 Ay gapu kadedi ya kinuw-kuwa na, ay nàwa nga kurug tu kinagi natu
Isaias sa pagbàbànánan ne Dios kitun nga,
“Nippaán na daya sad-sadúra tada, ay se inagásan na daya sin-sinakit
tada,”
nán na.

Daya maminya nga magbalin ka tù-tùgúdán ne Jesus

18 Ay kane masingan ne Jesus datu adu pànang nga tolay, ay pinagbatta
na datu tù-tùgúdán na.
19 Ay se yala uwad da magtù-tùgud ki lintag ga inumbet, ay se na nán ke
Jesus, “Misturu, kumíwid dà kikaw oray kawà na ya pam-pameyaggám,”
nán na.

---

* **8:9 8:9** Ya piyán na nga kagiyan ay annung na ya angngagi ne Apu Jesus nga bumílag ya asassu na ta naturáy. † **8:11 8:11** Daya akkan Judyu ya nán na kídi.

20 Ay nán ne Jesus kaggína, “Daya buwat, ay atán abbut da, ay daya an-
anù, ay atán dápun da, ngamay nu iyà a nengágan da kitun ka An-anà
Tolay, ay áwan ku wa makagi nga balay ku wa aggimangán ku,”‡ nán na.
21 Ay nán pe natu isa kadatu tolay na, “Apu palubúsán nà pikam ta mawe
yà itaman tu ama ku,” nán na.
22 Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Daya meárig ka natay daya pakam-
muwan mu la ngin kiya minatay da kampela ngin. Ngamay ikaw, ay
kumíwid ka kiyà,” nán na.

Tu nammakusap ne Jesus kitu báli (Mar 4:35-41; Luc 8:22-25)

23 Ay kane magtakay ye Jesus kitu biray, ay nagtakay pe yin datu tolay
na.
24 Ay kane magbatta da ngin, ay pagkìlát da ngala nga nagbáli ka naggat
pànang. Ay natalabtabbán da kadatu bal-balnag. Ngamay e Jesus, ay
natalà ala.
25 Ay nawe da linukág ga nán da kaggína, “Apu sengán nakami ta
malimat tada ngin,” nán da.
26 Ay nán na kaggída, “Taanna, tura kayu magansing ta! Inagkabittì naya
angngurug nu ta!” nán na. Ay se yala bummángun se na nga pinakusap
tu báli, ay se na pinalanay datu bal-balnag. Ay díkod napiya tutu wala
ngin tu kalawagán.
27 Ay tútu nasdaáwan da ngámin nga nán da, “Nágan nád naya
kinatutolay nedi ta! Ta oray báli se danum, ay ikurug da,” nán da.

Tu nammatálaw ne Jesus ka áran kadatu duwa nga naar-arán an (Mar 5:1-20; Luc 8:26-39)

28 Ay kane din na makadatang da ka dammáng, ka Gadara, ay uwad
duwa nga naar-arán an na summabat kaggína. Naggayát da kitu kalubúán.
Nakapap-panansing da ta narungat da pànang, ay tútu áwan maketurad
da manalen kitúni nga dálen.
29 Ay nán da nga nesar-sáraw, “Ikaw wa An-anà ne Dios, nágan naya
kuwaam kadakami? Inumbet ka nga mamarígát kadakami ta, oray akkan
pikam ma itu oras mi?” nán da.
30 Ay kitu akkan adayyu pànang kitúni, ay uwad da adu wa ábuy ya
magsabbù.
31 Ay nakim-imallà datu áran ke Jesus nga nán da, “Nu pataláwan
nakami, ay papannan nakami agpà ala ngin kadatu ábuy yi,” nán da.
32 Ay nán ne Jesus kaggída, “Mawe kayu lugud,” nán na. Ay tútu
nagtálaw da kadatu tolay, ay se da magunag kammin kadatu ábuy. Ay
nagtatagtág datu ábuy ya nameyag kitu tappáng. Ay nepaspáw da, ay se
da nga nepisù kitu pisung. Ay tútu nalimat da ngámin.
33 Ay datu tolay ya magtar-tarakan kadatu ábuy, ay nagkakápan da kitu
íli. Ay nedámag da tu nàwa, ay oray pe tu nàwa kadatu naar-arán an.
34 Ay díkod adu datu nawe naningan ke Jesus. Ay kane masingan da nge
Jesus, ay nakim-imallà da kaggína nga magtálaw kuma kitu íli da.

‡ **8:20 8:20** Ya mabalin na piyán kagiyan nedi, ay narígát ya kumíwid kaggína.

9

Tu nammabílag ne Jesus kitu magdapepe
(Mar 2:1-12; Luc 5:17-26)

1 Ay tútu nagtakay ye Jesus kitu biray, ay se da nga nagbatta nga mawe
ka íli na kampela ngin nin.*
2 Ay se yala uwad da nga tolay nga nangilbet ka magdapepe nga
nepipidda. Ay kane mammuwán ne Jesus nu wà ummán natu angngurug
da, ay nán na kitu magdapepe, "Akkan ka malídug, ugu! Ta napakawan
ka ngin kadaya bas-básul mu," nán na.
3 Ay díkod, datu duddúma nga maragtùgud ki lintag, ay nán da kitu
isaisa kaggída, "Tura ipáda nedi ya tolay ya baggi na ke Dios!"† nán da.
4 Ngamay gapu ta nammuwán ne Jesus tu lammat da, ay nán na kaggída,
"Tura nadakè ya uray nu ta!
5 Mabalin na nán nu wa nalapat tala nga kagiyan kiya tolay ya, 'Na-
pakawan ka ngin kadaya bas-básul mu,' ta akkan masápul ya pakasinnán,
may iya, 'Bumángun ka, ay se ka la manalen!'
6 Ngamay pabilgan ku ya magdapepe ta senu mammuwán nu wa iyà nga
nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay atán turáy ku kídi ya kalawagán
nga mamakawan kadaya bas-básul," nán na. Ay díkod, tútu nán na kitu
magdapepe, "Bumángun ka! Alà mu ya idda mu, ay se ka la nga mawe ka
balay nu," nán na.
7 Ay bummángun kurug tu tolay se la nga nawe ka balay da.
8 Ay kane masingan datu adu wa tolay tu nàwa, ay nasdaáwan da pà-
pànang. Dinay-dáyaw da nge Dios gapu kitu inangngidde na kitu ummán
kitun na pannakabalin kiya isa nga tolay.

Tu naggayáb ne Jesus ke Mateo
(Mar 2:13-17; Luc 5:27-32)

9 Ay nagtálaw we Jesus kitúni. Ay kitu agdal-dalen na, ay nasingan na
nge Mateo. Atán na magtutúgaw kitu aggubraán na nga pagbay-bayádán
da ka buis. Ay nán na kaggína, "Kumíwid ka kiyà," nán na. Ay kummíwid
kurug gin kaggína.
10 Ay kane atán ne Jesus sa magtutúgaw kitu giyán tebol la mangán, ay
inumbet datu adu wa magpab-pabáyad ka buis se datu maragbas-básul.
Ay nepangán da kade Jesus se datu tù-tùgúdán na.
11 Ay kane masingan datu Pariseo da, ay nán da kadatu tù-tùgúdán ne
Jesus, "Taanna, tura meduwa ya misturu nu wa mangán kadaya magpab-
pabáyad ka buis sa nadakè se kadaya maragbas-básul?" nán da.
12 Ay nagìna ne Jesus tun, ay tútu aggína ya summungbát ta nán na,
"Akkan ittu daya magkuna nga nabílag da daya makasápul kiya duktor,
nu di daya makammu wa magtakit da," nán na.
13 "Ay anágan nu kod ya kepapannán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios
nga nán na kídi, 'Ya agkallà nu kadaya kasittolay nu ya napatag kiyà,
akkan daya dátun nu kiyà,' nán na. Ata iyà, ay akkan nà gummákat
ta magayáb kadaya manguna nga namáru da, nu di daya mamigbig ga
maragbásul da," nán ne Jesus kadatu Pariseo.

---

* **9:1 9:1** Capernaum ya íli na kampela ngin nin nga nán na. † **9:3 9:3** Nán da idi ta mamakawan ne Jesus kadaya bas-básul.

Pinamutuán da nge Jesus mepanggap kiya agngílin na mangán
(Mar 2:18-22; Luc 5:33-39)

14 Ay inumbet pe ke Jesus datu tù-tùgúdán ne Juan na marammawtisár
nga nagsaludsud nga nán da, “Taanna, tura kami ya nakírad da magngílin
mangán se daya Pariseo gapu ki agkar-karárag mi ke Dios, ngamay akkan
kid kadaya tù-tùgúdán mu?” nán da.
15 Ay nán ne Jesus kaggída, “Magngílin mangán kadi daya sangaíli kiya
aggaattawán nu kabul-bulun da ya mangatáwa? Ngamay umbet ya algaw
wa ummawan kaggída ya mangatáwa, ay ittu yanin ya agngílin da nga
mangán,”‡ nán na.
16 “Ay áwan ya mangìpit ka bar-baru wa lúpus kiya rugrugà. Ata nu
mapakuna, ay se kumsan tu bar-baru wa pinagappit, ay umabay ya pìsi
na.
17 Ay áwan pe ya mangippáy ka apammási ya básí kiya nausár rin na
lálat ta aggippayán ka básí, ay se na nga laptan. Ata nu pakunán na, ay
mabtà ya aggippayán ka básí. Ay madadál tu aggippayán ay madadál pe tu
básí. Masápul la ya bar-baru wa lálat ta aggippayán ka básí ya kippayán
naya apammási kampela ngin nin ta senu napiya ya kàwaán da,” nán ne
Jesus.

Tu nammaltu ne Jesus kitu an-anà natu ap-apu
(Mar 5:21-43; Luc 8:40-56)

18 Ay kitu angngag-kagi pikam ne Jesus kadedi kaggída, ay uwad ap-apu
ki sinagoga nga inumbet. Ay nagpalintud da nakim-imallà kaggína nga nán
na, “Atattay tu babbalásang ku, ay mawe ta agpà ka balay ta immanam
ta senu lumtu,” nán na.
19 Ay tútu ginumnikát te Jesus se la nga mawe yin. Ay kumíwid pe datu
tù-tùgúdán na.
20 Ay uwad kitúni pe ya babay ya sangapúlu se duwa dagun na ngin na
magdága. Nawe kitu likud ne Jesus se na 'we tùbítan tu arumaymáy natu
bádu na.
21 Ata nán na kitu lammat na nga, “Maagásan nà a nán ku nu matùbit
ku wala ya bádu na,” nán na kampela ngin nin.
22 Ay nasingan ne Jesus kane maglingay, ay tútu nán na kaggína, “Akkan
ka malídug gin, ta naagásan ka ngin gapu ki angngurug mu,” nán na. Ay
dágus sala nga naagásan tu babay yin.
23 Ay kane dummatang nge Jesus kitu balay natu ap-apu, ay dinatang na
datu adu wa tolay ya magmanakit se datu marammalíing§ nga mamulun
nu magtal-ud da.
24 Ay nán ne Jesus kaggída, “Magtálaw kayu pikam, ta akkan wayya
natay ya an-anà. Matúdug gala yán,” nán na. Ngamay pináas da.
25 Ay kane mapalawán na datu adu wa tolay yin, ay linumnà ay se na
immán tu íma natu an-anà. Ay dágus sala nga linumtu.
26 Ay idi ya nàwa ay newar-waragáwag kadatu ngámin giyán kitúni.

Tu nammakasingan ne Jesus kadatu duwa nga kúláp

‡ **9:15 9:15** Ya mabalin na piyán kagiyan nedi, ay ya gapu naya agngílin da nga mangán, ay ya anggabi da. § **9:23 9:23** Ittu idi tu gangay da kattoni kitun.

27 Ay kane din na magtálaw we Jesus kitúni nga íli, ay uwad duwa nga
lalláki nga kúláp pa umun-unud kaggína. Ay nán da nga nekar-karraw,
“Gaka natu David, kalakkán nakami agpà!” nán da.
28 Ay kane linumnà kitu balay, ay dinatang datu duwa nga kúláp. Ay
túta nán ne Jesus kaggída, “Mangurug kayu nga màwà dayán?” nán na.
Ay “Ò, Apu,” nán da nga nesungbát.
29 Ay díkod, túta inimmán na datu mata da se na nán, “Ay màwa ngin
kadakayu ya piyán nu gapu ki angngurug nu,” nán na.
30 Ay túta makasingan da ngin. Ay binil-bílin nada nga kinappiya nga
nán na, “Akkan nu wa ikag-kagi idi ki oray iinna,” nán na.
31 Ngamay kane magtálaw da kitu balay, ay newar-waragáwag da mán
kammin ya mepanggap ke Jesus kadatu ngámin tolay kitúni nga giyán.

Tu nammagúni ne Jesus kitu úmal

32 Ay kitu likud da ngin, ay uwad nilbet da ke Jesus nga pinagúmal áran.
33 Ay kane pataláwan ne Jesus tu áran kitu tolay, ay nakapagúni yin. Ay
díkod nasdaáwan datu adu wa tolay. Ay nán da, “Awan tada pikam ma
nasingan na ummán kídi ya mà-màwa kanedi Israel!” nán da.
34 Ngamay nán datu Pariseo, “Mapatálaw na daya áran, áta ya apu daya
áran ya nangidde kaggína ka turáy na nga mamatálaw kadayán,” nán da.

Nasingan ne Jesus tu kapà-pàyanán datu tolay

35 Ay nagdàdàdà e Jesus kadatu ngámin il-ileli se babbabalay kitúni nga
nagtù-tùgud kadatu sinagoga da. Ay nebàbànán na pe ya Napiya nga
Dámag mepanggap kiya angngituráy ne Dios, ay se inag-agásan na pe
datu ngámin na sin-sinakit se sad-sadúra datu tolay.
36 Ay kane masingan na datu adu wa tolay kitu nagdàdàdà na, ay
nakalakkán kaggída, áta mapà-paultu da se kù-kùlelà da. Ay ummán da
ka karneru wa áwan na magtar-tarakan.
37 Ay se na nga nán kadatu tù-tùgúdán na, “Adu daya magáni ngamay
bittì daya maggáni.*
38 Ikarárag nu lugud ke Dios sa makin-kuwa kadayán na tolay nga
mangiparob din nin ka maganannay kaggída,” nán ne Jesus.

10

Tu nangngibon ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na nga magbàbànán
(Mar 6:7-13; Luc 9:1-6)

1 Ay inayabán ne Jesus datu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na, ay se
nada iddán ka turáy da nga mamatálaw kadaya ar-áran se niddán nada
pe ka pannakabalin da nga mangágas kadaya ngámin na sin-sinakit se
sad-sadúra.
2 Ay tú dedi datu ngag-ngágan datun na sangapúlu se duwa nga tù-
tùgúdán na. Munna nge Simon na nengágan da pe ka Pedro, nge Andres
nga wagi na, de Santiago se Juan na magwagi nga annánà ne Zebedeo.
3 Nge Felipe, nge Bartolome, nge Tomas, ay se nge Mateo nga magpab-
pabáyad ka buis. Nge Santiago nga an-anà ne Alfeo, nge Tadeo,
4 nge Simon na nepangágan da pe ka Cananeo, se tu Judas Iscariote nga
ittu tu namatiliw ke Jesus.

* **9:37 9:37** Daya magáni nga nán na kídi, ay daya tolay ya masápul maanannay nga mangurug ke Dios.

5 Ay binílin ne Jesus dedi ya sangapúlu se duwa. Nebon nada nga
magbàbànán. Ay tú idi tu bílin na kaggída, “Akkan kayu wa maw-awe
kiya íli daya akkan Judyu, se kadaya iSamaria.
6 Ngamay mawe kayu wala kadaya iIsrael la árig karneru wa nagaw-
awagwag.
7 Ay mawe nu ibàbànán kaggída ya napiya nga dámag. ‘Tagay yin ya
angngituráy ne Dios,’ nán nu.
8 Pabilgan nu daya magtatakit se mamaltu kayu pe kadaya natay, ay se
mangágas kayu pe kadaya maglappang. Ay magpatálaw kayu pe kadaya
áran kadaya naar-aránan. Awan nu wa binayádan kiya kabailán nu wa
mangwa kadayán, ay túya akkan kayu pe ya makitangdán kadaya kuwaan
nu,” nán na.
9 “Akkan kayu wa magtag-tagipirà oray isa nga sintábu.
10 Ay akkan kayu pe ya magtagiannupútán se magtagiaglilíyán. Ay
akkan kayu wa magtagisapátus onu magtagitàdukud. Ata daya pagubraán
nu daya makammu kadaya masápul nu.
11 Ay nu dumatang kayu kadaya il-íli se daya babbabalay, ay sumápul
kayu ka mayát ta manangaíli kadakayu. Ay mepagyán kayu kaggída panda
kiya agtálaw nu kiyán na íli.
12 Ay nu lumnà kayu kiya balay da, ay nán nu, ‘Napiya din ya ur-uray
nu wa tangabalay,’ nán nu.
13 Ay nu sangailiyan dakayu daya bumalay, ay napiya kaggída, ngamay
nu akkan, ay dakayu kampela ngin nin ya magkapiya kiya kagiyan nu.
14 Ay nu rán nala nga atán balay onu íli ya mangagáwa kadakayu onu
akkan manggìna kadakayu, ay sap-sapuwán nu daya tápù kadaya bingil
nu* se kayu wala magtálaw kiyán na balay onu íli.
15 Ay ikagì kadakayu wa kurug ga an-annung na kam ya ammánis ne
Dios kadaya iSodom se iGomorra ngam ya ammánis na kadaya tolay kiyán
na íli,” nán ne Jesus.

Daya umbet ta kapal-palakkán
(Mar 13:9-13; Luc 12:12-17)

16 “Dam-damdamman nu wa árig nu daya karneru wa ipàrob ku kadaya
alsádu nga ul-ulolag ga magasikkán kaggída. Ay túya magsírib kayu nga
ummán kadaya idaw, ay se magdínang kayu nga ummán kadaya kalapáti.
17 Ay taronan nu dayán na nadakè a tolay áta tú dayán daya mangippan
kadakayu kadaya pagbustigarán da kadaya sinagoga da, ay se dakayu pe
ya sap-saplit.
18 Ay ippan dakayu pe kadaya gubernador se kadaya à-ári nga pabustigár
gapu kiyà. Ay ikagi nu daya kurug mepanggap kiyà kaggída, ay se kadaya
akkan Judyu.
19 Ay kiya angngipabustigár da kadakayu, ay akkan nu wa paglídug nu
nágan daya kagiyan nu onu mapaanna ya angngagi nu. Ata daya masápul
la kagiyan nu, ay mepakammu da ngala ngin nu itu oras na.
20 Ay akkan nu wayya nga uray kampela ngin nin ya ikagi nu, áta ya
Ispiritu ne Dios nga Ama nu ya makin-úni kadaya iúni nu.

---

* **10:14 10:14** Tu idi ya angngipassingan da nga akkan pagan-anu ne Dios.

21 Ay papatay pe daya tolay daya wawwági da kampela ngin nin. Ay
ittu pe ya kuwaan daya ama kadaya an-annánà da. Ay kalùsawan daya
annánà daya mannákam da se dada papatay.
22 Ay kalùsawan dakayu daya tolay gapu kiya angngurug nu kiyà.
Ngamay ngámin daya maketurad kiyán panda kiya panda na, ay tú dayán
daya meráman kiya pangiturayán ne Dios.
23 Ay nu pal-palakkan dakayu kiya isa nga íli, ay magalit kayu kiya isa.
Ata kagiyan ku tutu wala kadakayu nga akkan nu pikam ma nangngayán
daya ngámin na il-íli kídi Israel, ay atán nà kammin nin nga nengágan da
kitun ka An-anà Tolay."

Ya rabbang na nga ikansing ta
(Luc 12:2-7)

24 "Ya magsur-súru, ay akkan wayya nga nangátu may iya mangisúru
kaggína. Ay ummán pe ya asassu, akkan wayya nga nangátu may iya apu
na.
25 Annung na nga mepáda ya magsur-súru kiya mangisúru kaggína, ay
ummán pe kiyán kiya asassu se ya apu na. Ay díkod nu Beelzebub ya
agpangágan daya tolay kiyà nga Apu nu, ay innanamán nu wa natù-turù
ya pamàyanán da kadakayu ta pasúrut takayu wala.
26 Ay túya akkan kayu wa magansing kaggída, áta áwan wayya nesir-
sirù a di mepassingan, ay áwan pe ya akkan da ipak-pakammu wa di
mepakammu.
27 Ay ngámin daya isur-súrù kadakayu kampela ngin nin se daya iar-
aratát ku, ay ibàbànán nu kadaya ngámin tolay.
28 Ay akkan kayu wa makan-ansing kadaya magasippatay kadakayu,
áta tittu ya baggi ya mabaal da nga patayan. Akkan da nga mapatay ya
kaduduwa nu. Ay ya rabbang na nga ikansing nu, ay ya atán pannakabalin
na nga mamatay se mangiimpiyernu.
29 Daya ballit, ay akkan da nga nabanor, áta makagátang ta ka duwa
kaggída ka busait tala. Ngamay áwan mà kaggída ya matay nu akkan na
uray ne Dios nga Ama nu.
30 Ay oray ya abù nu, ay ammu na ya bíláng na, áta am-ammu nakayu
pànang.
31 Ay túya akkan kayu wa magansing ta napà-patag kayu kaggína may
oray adu kadayán na an-anù. Awan màwa kadakayu wa akkan na uray
ne Ama," nán na.

Daya mangituláyaw kiya akiapu da ke Jesus
(Luc 12:8-9)

32 "Ay ngámin daya mangipakammu kadaya tolay nga iyà ya Apu da, ay
tú dayán daya ikagì nga tolay ku ke Ama nga atán ka lángit.
33 Ngamay nu iinna ya mangituláyaw kiyà kadaya tolay, ay rabbang na
nga ituláyaw kuda pe kiya Amà nga atán ka lángit."

Ya agsisibna daya tolay ka uray
(Luc 12:51-53; 14:26-27)

34 "Akkan nu nán nga ya gapu naya nelalbet ku, ay mangidde ka napiya
nga panagbubúlun daya ngámin tolay. Ata ya nelalbet ku, ay ittu ya
panggayatán daya tolay nga magsisibna ka uray.
35 Ata gapu kiya nelalbet ku, ay màwa nga:

Ya an-anà a laláki ay kaguráan na ya ama na, ay se ya an-anà nga babay ay
kaguráan na pe ya ina na, ay se magkagúra pe daya magkatugángan
na babbay.
36 Ay màwa pe, nga ya kagúra naya isa nga tolay, ay daya akkobung na
kampela ngin nin.
37 Ay akkan rumbang nga makiapu kiyà daya tolay ya tú dala pà-pàgan
daya ama da se ina da may iyà. Ay ummán pe kadaya tolay ya pà-pàgan
da daya annánà da may iyà.
38 Ay akkan pe rumbang nga makiapu ya isa nga tolay kiyà nu akkan
na nga iturad daya kapal-palakkán na gapu kiyà se nu akkan na mebulun
peyang kiyà.
39 Ay daya magkikenga kiya biyág da kídi ya kalawagán, ay killotán da
ya biyág ga áwan panda. Ay daya makiránud gapu kiyà, ay tú dayán daya
middán ka biyág ga áwan panda.”

Ya tangdán daya manangaíli kadaya nebon ne Jesus
(Mar 9:41)

40 “Ay nu iinna ya manangaíli kadakayu, ay bíláng iyà ya sinangaíli da,
ay daya manangaíli kiyà, ay bíláng nga sinangaíli da ya nangibon kiyà.
41 Ay daya manangaíli kiya pagbàbànánan ne Dios gapu ta ammu da
nga pagbàbànánan ne Dios da, ay mepáda ya tangdán da kitu tangdán tu
pagbàbànánan ne Dios. Ay ummán pe kadaya manangaíli kadaya namáru
wa tolay gapu ta ammu da nga namáru da, ay mepáda ya tangdán da kiya
tangdán tu namáru wa tolay nga sinangaíli da.
42 Ay oray iinna ya sumeng kadaya áwan sáasáad da tolay ku, oray
ya mangidde ka danum mala kaggída, ay akkan wayya nga di magun-
gunaán,” nán na.

11

Tu nangngiparob ne Juan na marammawtisár kadatu tù-tùgúdán na ke Jesus
(Luc 7:18-23)

1 Ay kane mabalin ne Jesus sa mamílin kadatu sangapúlu se duwa nga
tù-tùgúdán na, ay nawe nagtùgud se nagbàbànán kadatu il-íli nga adanni
kitúni.
2 Ay kane magìna natu Juan na marammawtisár nga atán kitu agbalúdán
datu kuk-kuwaan naya Cristo,* ay nangipàrob kadatu tù-tùgúdán na ke
Jesus.
3 Ay nán da ke Jesus, “Ikaw win kanu tu nekar-kari kadakami nga umbet
onu atán pikam sabáli nga idaggán mi,” nán da.
4 Ay, “Magulli kayun ta ikagi nu ke Juan ngámin daya nag-agìna nu se
nas-asingan nu,” nán ne Jesus kaggída.
5 “Daya kúláp ay makasingan da ngin, ay makadalen pe yin daya pílay,
ay se naagásan pe yin daya maglappang. Makagìna pe yin daya bangngag,
ay napaltu pe yin daya natay, ay se nebàbànán pe yin ya Napiya nga
Dámag panggap ki angngituráy ne Dios kadaya nakal-allà.
6 Ay kagiyan nu pe kaggína nga, maganggam daya tolay ya akkan
maduw-duwa kiyà,” nán na kadatu tù-tùgúdán ne Juan.

* **11:2 11:2** Misáya kam ya Cristo.

Tu nebàbànán ne Jesus panggap kitu Juan
(Luc 7:24-35)

7 Ay kane likud da ngin, ay nagbàbànán ne Jesus kadatu adu wa tolay
ka mepanggap ke Juan nga nán na, “Kitu inannatang nu ke Juan ka ir-ir-
er, nágan natu nawe nu siningan? Datu pattáw wa sal-saluysoyán naya
bal-báli?
8 Ay nágan na lugud ya we nu siningan kitúni? Tolay ya nakabádu ka
napiya? Daya tolay ya napiya ya bad-bádu da, ay balay ári ya pag-agyanán
da.
9 Ay tura kayu lugud da nawe? Nágan lugud tu nawe nu siningan kitu
ir-ir-er? Isa nga pagbàbànánan ne Dios tu we nu siningan? Kurug yán, ta
nán ku kadakayu wa nadà-dáyaw may daya kadúwán na pagbàbànánan
ne Dios nge Juan.
10 Ata e Juan ya kepapannán datu nesúrát ta kinag-kagi natu
pagbàbànánan ne Dios kitun, nga nán na,
‘Gìnám ya kagiyan ku. Mangibon nà ka pagbàbànánan ku nga maginunna
kikaw, nga mamagsagána kadaya tolay kiya ilalbet mu,’
nán na.”
11 “Ay kagiyan ku kurug kadakayu nga kadaya ngámin tolay, ay áwan
pikam neanà a mebíláng nga nangátu may e Juan na marammawtisár.
Ngamay oray daya áwan sáasáad da meráman kadaya iturayán ne Dios,
ay bíláng nga nangà-ngátu da may e Juan.†
12 Ay nanggayát kitu inagbàbànán ne Juan, ay makiranut daya adu wa
tolay ya maminya tutu wala nga meráman kiya pangiturayán ne Dios, ay
oray pe daya nadakè.
13 Ata datu nesur-súrát tu Moses se datu duddúma nga pagbàbànánan ne
Dios ya nangipakammu kiya mepanggap kiya angngituráy ne Dios panda
kitu nelaltuwád ne Juan.
14 Ay nu piyán nu wa awátan ya piyán ku wa kagiyan, tu bátug Elias
nga nán datu pagbàbànánan ne Dios kitun nga umbet, ay e Juan kam.
15 Ay dakayu wa makagìna kadedi, ay lam-lamtan nu pànang daya
magìna nu,” nán ne Jesus.
16 Ay nán na manin, “Nágan nád naya pangiarígán ku kadakayu wa
tolay kídi ya al-algaw? Iárig takayu kadaya annánà kiya amuwág ga
mepagkagkagu kadaya duddúma nga annánà. Ay nán da kadakayu daya
kakagkagu nu.
17 ‘Magtukár kami ta magsála kayu,’ nán da may maddi kayu mà
magsála. Ay, ‘Magkansiyon kami ka nakùkùlelà,’ nán da, may maddi kayu
pe ya sumángit.
18 Tú dayán ya árig nu ta akkan ta ammu ya piyán nu. Ata inumbet
te Juan na maddi mepangán se maddi mepaginum, ay nán nu wa naar-
arán an.
19 Ay kane inumbet tà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay se
yà a mepangán se maginum, ay nán nu manin nga, ‘Sinnan nu kod ya
tolay kiyán! Maglin-linát se maging-inglaw!’ nán nu. ‘Bungguy na daya
magpab-pabáyad ka buis nga nadakè se daya maragbas-básul,’ nán nu.

† **11:11 11:11** Ya mabalin na gapu na nga bíláng nangà-ngátu daya áwan sáasáad nga meráman kadaya iturayán ne Dios, ay ad-adu daya mammuwán da mepanggap ke Jesus may e Juan.

Ngamay oray nu ummán, ay mepassingan na kurug ya kinasírib ne Dios
gapu kadaya napiya nga mà-màwa,” nán ne Jesus.

Datu tolay kadatu il-íli nga akkan mangur-kurug
(Luc 10:13-15)

20 Ay se yala inal-alngán ne Jesus datu tolay kadatu il-íli nga nangipassin-
gannán na kadatu adu wa nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwa na. Ata akkan
da nga nakappoli kadatu bas-básul da.
21 Ay nán na, “Kakal-kalakkán kayu wa iCorazin! Ay nakal-allà kayu
pe nga iBetsaida, áta akkan kayu pikam ma nakappoli kadaya bas-básul
nu. Ay nu ka íli Tiro se Sidon ya nangwaán ku kadatu nakas-kasdáaw wa
nepassingan ku kadakayu, oray akkan da mangurug ke Dios, ay nabayág
da kuma ngin na nepassingan nga nakappoli da kadaya bas-básul da kiya
agbádu da ka langgusti se agsap-sapu da kadatu úlu da ka abu.
22 Ay ikagì kadakayu nga nu iya algaw wa angngukum ne Dios, ay tare
kam ya kàwaán daya iTiro se iSidon may dakayu.
23 Ay dakayu pe nga iCapernaum, nu nán nu wa mepangátu kayu panda
ka lángit, ay akkan! Ta merungsap kayu ka impiyernu! Ata nung kuma nu
ka íli Sodom ya nangipassingannán ku kadatu nakas-kasdáaw wa nepas-
passingan ku kadakayu, ay atán kuma kam tu íli Sodom ka panda kídi.
24 Ay ikagì kadakayu nga nu iya algaw wa angngukum ne Dios, ay tare
kam ya kàwaán daya iSodom may dakayu,” nán ne Jesus.

Pagimangan ne Jesus daya umbet kaggína
(Luc 10:21-22)

25 Ay kitun pe nga oras, ay nán ne Jesus, “Magiyáman nà kikaw Ama
nga Apu ka lángit se kídi kalawagán, ta nelingalingad mu ya kepapannán
dedi ya kuk-kuwaam kadaya magkuna nga nasírib da se kadaya atán ádal.
Ngamay nepakammum kadaya tolay ya ummán ka uray an-anà ya uray
da.
26 Magiyáman nà kurug kikaw Ama, áta ittu mà ya paganggammám.”
27 Ay nán manin ne Jesus, “Iyà ya nangipiyáran ne Ama kadaya
ngámingámin. Ay áwan ya kurug ga makammu kiya An-anà nu di tittu
we Ama, ay áwan pe ya kurug ga makammu kiya Ama, nu di iyà ala nga
An-anà na se daya piyán ku wa pangipakammuwán kaggína.
28 Umbet kayu kiyà, dakayu wa mun-onawán se madam-damtán,‡ ta
pagimangan takayu.
29 Surútan nu daya ipasúrut ku, ay se magsur-súru kayu pe kiyà.
Ata napakumbaba ngà se natulù à. Ay túyán ya akasmà nu win kiya
pagimangán daya ur-uray nu ka áwan panda.
30 Ata daya ipasúrut ku ay nalapat da, ay se nalangpaw wala daya bátug
ipakagtù kadakayu.”

12

Ya mepanggap kadaya kannaw kiya algaw wa aggiimáng
(Mar 2:23-28; Luc 6:1-5)

1 Ay akkan nabayág ka panda, ay nanalen de Jesus se datu tù-tùgúdán
na ki kammayán, ay Sabado kitun. Ay gapu ta nabisinán datu tù-tùgúdán
na, ay nangdut da kadatu dáwa ay se da bùsílán nga kanan.

‡ **11:28 11:28** Ya mabalin na nán kídi ya daya adu wa lin-lintag ga sur-surútan da.

2 Ngamay kane masingan datu Pariseo tu agbùsil da, ay nán da ke Jesus,
“Ye sinnam kod daya tù-tùgúdám! Tura da kuwaan ya ipànaw naya lintag
tada ki algaw wa aggiimáng!”* nán da.
3 Ay nán na kaggída, “Akkan nu pikam nabása ta, tu kinuwa natu Ari
David se datu tolay na kane mabisinán da?” nán na.
4 “Ay nawe da mà kitu nengágan ka balay ne Dios, ay se da kanan tu
sinápay ya nedátun ke Dios.† Ay kannaw mà pe kaggída ya mangán kitun
nu di daya pappádi yala.
5 Ay akkan nu nád pe nabása ta kitu nesur-súrát natu Moses, nga kiya
algaw wa panaggiimáng, ay akkan magimáng daya pappádi gapu ki ubra
da. Ay akkan da mà wayya nga mapabásul datun!
6 Ngamay ikagì kadakayu wa atán kídi ya natù-turáy may daya lin-lintag
ki templo.
7 Ay akkan nu kuma pabasúlan daya áwan bas-básul, nu ammu nu kuma
ngala ya sarut nedi ya nesúrát kitun: ‘Ya agkallà nu kadaya kasittolay nu
ya napatag kiyà nga akkan daya dátun nu kiyà,’ nán na.
8 Ata iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay ya makammu kiya
kurug mepanggap kiya algaw wa panaggiimáng,” nán na.

Tu nangngágas ne Jesus kitu laláki nga nangasa ya íma na (Mar 3:1-6; Luc 6:6-11)

9 Ay se yala nangaw-át te Jesus kitu sinagoga da.
10 Uwad laláki kitúni nga nangasa tu isa nga íma na. Ay nagsaludsud da
ke Jesus nga nán da, “Meallang nád ya mangágas ki algaw wa aggiimáng?”
nán da, áta pagsapúlán da ka ipabásul da kaggína.
11 Ay tútu nán ne Jesus kaggída “Kas pangarígan, ya isa kadakayu, ay
atán karneru na nga nepisù kiya abbut ki algaw wa aggiimáng, akkan nu
nád 'we alà?” nán na.
12 “Ay nabà-banor mà ya tolay may iya karneru! Ay túya umannúgut
kiya lintag ya mangwa ka napiya ki algaw wa panaggiimáng,” nán na.
13 Ay se na nán kitu tolay, “Ùnatam ya ímam,” nán na, ay inùnát kurug
natu laláki tu íma na, ay pummiya nga ummán kitu isa nga íma na pe yin.
14 Ay datu Pariseo, ay nagkirut da nga nawe se da nagguumomán nu
mapaanna ya ammatay da kaggína.

Ya piníli ne Dios nga nebon na

15 Ay kane nammuwán ne Jesus idi, ay nagtálaw kitúni. Ay adu datu
gummunud kaggína. Ay pinabílag na ngámin datu atán sin-sinakit.
16 Ay binílin nada nga akkan da din na iwar-waragáwag ya mepanggap
kaggína.
17 Ay nàwa idi ta senu mammuwán nga kurug tu kinagi natu Isaias sa
pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na kídi:
18 “Tú idi ya pinílì a bobonan ku. Aggína ya pà-pàgan ku se aggína ya
paganggammán ku pànang pe. Ialúbù ya Ispiritù kaggína, ay aggína
ya mangipakammu kadaya akkan Judyu nu mapaanna ya akkan
ammabásul ne Dios kaggída.
19 Akkan na makisaw-sáwad se akkan naggat ya aggúni na pe. Ay akkan
manggat ta magbàbànán nga magìna kadaya kal-kalsáda.

---

* **12:2 12:2** Ibíláng da ka magubra tu kuwaan da nga magbùsil. † **12:4 12:4** Nidde natu pádi tu sinápay kaggída.

20 Ay polítán na daya naparpár ra bassáw, ay se pagàngan na pe daya
magim-immamátay ya ingki, ka panda kiya di na mapangábà tutu wala
ya kinapiya.
21 Ay aggína ya namnamáan daya akkan Judyu,”
nán na.

Ya pannakabalin ne Jesus nga mamatálaw kadaya áran
(Mar 3:20-30; Luc 11:14-23)

22 Ay se yala uwad da nga nangilbet ka laláki ya pinagúmal se
kinúláp daya áran na nagunag kaggína. Ay inagásan ne Jesus, ay díkod
nakapagúni se nakasingan tu laláki yin.
23 Ay pinagballà datu adu wa tolay. Ay nán da, “Akkan nád tú idi ya
gaka tu Ari David nga ittu ya Nebon ne Dios?” nán da.
24 Ngamay kane magìna datu Pariseo tun, ay nán da nga summungbát,
“Mapatálaw na daya áran a, ta e Beelzebub nga apu daya áran ya
mangidde ka pannakabalin na,” nán da nga pamáas ke Jesus.
25 Ngamay ammu ne Jesus nu nágan tu lam-lamtan da. Ay tútu nán
na kaggída, “Nu magpapátay kampela ngin nin daya tolay kiya isa nga
pangiturayán, ay akkan nanáyun yán na pangiturayán. Ay ummán pe, nu
magpapátay kampela ngin nin daya tangeliyán onu daya tangabalay, ay
akkan da pe ya nanáyun.
26 Ay ummán pe nu e Sairu kampela ngin nin ya mamatálaw kadaya
pumane kaggína, ay mapaanna lugud ya angngituráy na.
27 Ay nu nán nu wa magpatálaw wà kadaya áran gapu kiya pannaka-
balin ne Beelzebub, ay iinna lugud ya mangidde kadaya pasúrut nu ka
pannakabalin da nga mamatálaw kadaya áran, nu akkan e Dios? Ay
díkod, daya pasúrut nu kam ya makekagi nga nasábag kayu!
28 Ngamay nu gapu ki Ispiritu ne Dios ya ammatálaw ku kadaya ar-áran,
ay atán kadakayu win ya angngituráy ne Dios.
29 Ata akkan mà wayya malnà naya isa tolay ya balay naya nakulnit nga
tolay nu di na pikam punnán na pingílan. Ay nu mapíngil na ngin, ay ittu
yanin ya akálà na kadaya kuw-kuwa na.‡
30 Ay daya akkan na umannúgut kiyà, ay tú dayán daya kumagúra kiyà.
Ay ummán pe daya akkan mepagurnung kiyà, ay tú dayán daya magaw-
awagwag.
31 Ay tú idi ya kagiyan ku kadakayu. Ya mangug-og ke Dios se daya
duddúma nga básul, ay mabalin mapakawan dayán. Ngamay ya mangagi
ka nadakè panggap kiya Ispiritu ne Dios, ay akkan mapakawan yán.
32 Ay mapakawan daya mangagi ka nadakè kiyà a nengágan da kitun ka
An-anà Tolay. Ngamay daya mangagi ka nadakè kiya Ispiritu ne Dios, ay
akkan tutu wala mapakawan yán oray ka áwan panda.”

Ya pakelasínán tada kadaya nadakè se daya namáru wa tolay
(Luc 6:43-45)

33 “Napiya nán nu kiya káyu nu napiya ya búnga na, ay nadakè nán nu
nu nadakè ya búnga na, áta mammuwán ya káyu kiya búnga na kampela
ngin nin,” nán na.

---

‡ **12:29 12:29** Ya piyán kagiyan nedi, ay mapatálaw ne Apu Jesus daya ar-áran ta pinalsu nga ngin ne Sairu.

34 Ay nán na kadatu Pariseo, “Dakayu wa ummán ka gaka idaw! Atán
nád ya makagi nu wa napiya, ay nadakè kayu? Ata nu nágan naya atán
ki lam-lammat nu, ay ittu ya makagi nu.
35 Ay ya meúni yala naya namáru wa tolay, ay daya napiya nga lam-
lamtan na. Ay ummán pe daya nadakè a tolay, meúni da ngala daya nadakè
a lam-lamtan da.
36 Ay ikagì kadakayu nga nu iya algaw wa angngukum ne Dios, ay
ngámin na barabárang nga nakagi daya tolay, ay sungbátan da ke Dios.
37 Ata gapu kadaya makag-kagi nu, ay mapabásul kayu onu akkan,” nán
ne Jesus.

Pagsapúlán datu Pariseo we Jesus ka pagilasínán da nu aggína ya Nebon ne Dios
(Mar 8:11-12; Luc 11:29-32)

38 Ay se yala nán datu duddúma nga magtù-tùgud ki lintag se datu
Pariseo, “Misturu,” nán da. “Passingannán nakami mán ka nakas-
kasdáaw wa mà-màwa ka pangilasínán mi nga e Dios ya naggayatán naya
pannakabalin mu,” nán da.
39 Ngamay nán ne Jesus nga summungbát, “Inagdakè nu wa tolay kídi
yin na al-algaw. Ay akkan pe kurug ya amminya nu ke Dios. Sap-sapúlan
nu ya pagilasínán nu ngamay áwan ya mepassingan kadakayu, nu di tittu
ya ummán kitu nagilasínán da kitu Jonas nga pagbàbànánan ne Dios kitun.
40 Ata tu Jonas, ay tallu walgaw se tallu gabi na kitu sinay natu abay
pànang nga sissida. Ay ummán pe kiyán ya kabayág naya ag-agyán ku
kiya lúbù, iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay.
41 Ay nu iya algaw wa angngukum ne Dios, ay pabasúlan daya iNineve
daya tolay kídi ya al-algaw, áta nakappoli mà datu iNineve kane magìna
da tu inagbàbànán tu Jonas ka Nineve. Ay atán nà kiddi yin na natù-turáy
may tu Jonas!
42 Ay kiyán na algaw pe, ay pabasúlan pe naya katurayán na babay
nga maggayát ka adayyu pànang nga kalawagán, daya tolay kadedi ya al-
algaw. Ata aggína, oray adayyu pà-pànang tu paggayatán na, ay inumbet
ta nanggìna kitu napiya nga isur-súru natu Solomon kitun. Ay atán kídi
yin ya natù-turáy may tu Solomon!”

Ya aggulli kammin naya áran kiya nagtaláwan na nga tolay
(Luc 11:24-26)

43 “Nu magtálaw ya áran kiya tolay, ay mawe magdàdàdà kiya ir-ir-er
nga magsápul ka paginggappán na. Ay nu áwan na nga masmà
44 ay nán na kiya uray na, ‘Magulli yà kammin kitu balay ku wa
pinanáwan ku,’ nán na. Ay nu magulli, ay se na áwan madatang nga
magyán kitu balay na, ay se napiya se nadalus pe,
45 ay mawe mangalà kadaya pittu pikam ma kabbulun na nga nadà-dakè
may aggína, ay se da magunag ngámin kitu tolay. Ay díkod dumà-dakè
ya kapàyanán na. Ay ummán pe kídi ya kàwaán daya tolay kadedi ya
al-algaw ta dumà-dakè da pe,” nán na.

Daya bíláng wawwági se ina ne Jesus
(Mar 3:31-35; Luc 8:19-21)

46 Ay kitu madama nga magbàbànán ne Jesus kadatu tolay, ay inumbet
tu ina na se datu wawwági na nga lalláki. Ay nagyán da ngala kitu lasi,
ay piyán da nga amomanán.

47 Ay uwad nanguna kaggína nga, “Atán ka lasi nge inám se da
wawwágim, ay piyán daka nga amomanán,” nán na.
48 Ngamay nán ne Jesus sa sumungbát kaggína, “Inna ya inà se iinna
daya wawwágì?” nán na.
49 Ay se na ituldu datu tù-tùgúdán na nga nán na, “Tú mà dedi daya
mebíláng inà se daya wawwágì,” nán na.
50 “Ata oray iinna nga mangwa kadaya piyán ne Ama ka lángit, ay tú
dayán daya bíláng wawwágì se inà,” nán ne Jesus.

13

Ya pangárig mepanggap kiya tolay ya nawe nagwárit ka aggì
(Mar 4:1-9; Luc 8:4-8)

1 Ay kitun kam ma algaw, ay lummawán ne Jesus kitu balay, ay se yala
nawe nagtutúgaw kitu kapanágan tu pisung.
2 Ay adu pànang datu tolay ya gummánat kaggína. Ay díkod, nawe
nagtugaw kitu biray se la umàráng kadatu tolay nga nagtutúgaw wala
kitu kapanágan.
3 Ay adu datu netù-tùgud na ngamay nepangárig nada. Ay nán na nga
nagpangárig, “Uwad tolay ya nawe nagwárit ka aggì ka tálun na.
4 Kaggína nga magwárit tin, ay nagdattág datu duddúma kitu dálen. Ay
inumbet datu an-anù se da immin sinimtúán.
5 Ay nagdattág datu duddúma nga aggì kitu nalus-án na pínát, ay nakaru
da nga tumúbu ta akkan da lugud nadarúnán pànang.
6 Ay kane sumínág, ay nalaylay da ngala se nakarsiyán da ta áwan da
pànang nga gamut.
7 Ay nagdattág datu duddúma nga aggì kitu agkadtán. Ay tummúbu da
may tummúbu pe datu kaddat nga ittu datu naníput kadatu tumúbu wa
aggì.
8 Ay datu duddúma nga aggì, ay nagdattág da kitu kadam-aggán natu
lusà. Ay nagbúnga da. Nagbúnga datu duddúma ka adu tutu wala, ay
ad-adu kam ya búnga datu duddúma, ay annung na pe ya búnga datu
duddúma.
9 Ay dakayu wa maggigìna kídi, ay lam-lamtan nu pànang ya nagìna
nu,” nán ne Jesus.

Ya panggap naya agpangárig ne Jesus
(Mar 4:10-12; Luc 8:9-10)

10 Ay inumbet datu tù-tùgúdán ne Jesus kaggína, ay se da nán, “Taanna,
turám ipangárig ya magtùgud kadaya tolay?” nán da.
11 Ay tútu sumungbát te Jesus kaggída nga nán na, “Mepakammu
kadakayu daya akkan pikam ma nepakammu kitun mepanggap kiya
angngituráy ne Dios, ngamay kaggída ay akkan.
12 Ata dakayu wa atán angngurug, ay maamúngán daya ammu nu, ta
senu umadu pànang. Ngamay daya áwan na angngurug, ay mippà oray
ya bittì a ammu da.
13 Ay túya gapu na nga pabeg pangárig ya angngikagì kaggída, áta maddi
da mà ilasínán ya angngituráy ne Dios oray sisinnán da, ay se maddi da
pe ya awátan oray gigìnán da.
14 Ay díkod mapagintutuwán kaggída tu nán natu Isaias nga,

‘Oray maggigìna kayu wala nga maggigìna ay akkan kayu makaáwat. Ay
oray singan kayu wala nga singan, ay akkan kayu wa makalásin.
15 Ata nagkulnit tin ya uray daya tul-tolay. Ay pinagbangngag da daya
talínga da ngin, ay se pinagkúláp da daya mata da. Ata galù da nga
makagìna da se makasingan da, ay maawátan da se masingan da ya kà-
kàwaán da. Ay magulli da kiyà,’ nán ne Dios, ‘ay pakawanan kuda kadaya
bas-básul da,’
nán na.
16 Ngamay maganggam kayu ta malásin nu daya masingan nu se
maawátan nu daya magìna nu.
17 Ay kurug ya nán ku kadakayu nga adu kadatu pagbàbànánan ne Dios
kitun se datu namáru wa tolay ya maminya tutu wala nga makasingan
kadaya nas-asingan nu se makagìna kadaya nag-agìna nu ngamay akkan
da nga nasingan se nagìna.”

Tu nangngilaw-lawág ne Jesus kitu pangárig panggap kitu tolay ya nagwárit ka aggì
(Mar 4:13-20; Luc 8:11-15)

18 “Ay gìnán nu lugud ya kepapannán natu pangárig mepanggap kitu
tolay ya nawe nagwárit ka aggì.
19 Nu atán makagìna kiya bàbànán na mepanggap ki angngituráy ne
Dios, ay se akkan na nga maawátan, ay umbet te Sairu wa mangippà kitu
nagìna na. Túyán ya árig datu aggì a nagdattág ki dálen.
20 Ay tu nalus-án na pínát ta nagdattagán datu aggì, ay meárig da kadaya
nakagìna kiya bàbànán ne Dios, ay sikkaanggam da nga nangurug.
21 Ngamay akkan na nepalam-lammat kaggída tu nagìna da. Ay túya
akkan nagbayág, ay naglikud da ngin kane umbet ya kapar-parigátan se
kapal-palakkán da gapu kitu bàbànán na nagìna da.
22 Ay tu agkadtán nga nagdattagán datu aggì, ay meárig kadaya
makagìna kiya bàbànán ne Dios, ay se da nga nangurug. Ngamay gapu
ki lid-lídug da kídi ya kalawagán se ya amminya da kiya kinabànáng, ay
napsílán tu nammuwán da. Ay díkod áwan nagbal-balínán natu nagìna
da.
23 Ay tu nadam-ag ga lusà a nagdattagán datu aggì, ay árig kadaya
nakagìna kiya bàbànán ne Dios, ay naawátan da pe. Ay nagbúnga da.
Adu búnga datu duddúma, ad-adu pe ya búnga datu duddúma, ay datu
duddúma ay adu pànang ya búnga da,” nán ne Jesus.

Tu pangárig ne Jesus panggap kadaya kaddat kiya kammayán

24 Ay nagpangárig manin ne Jesus kaggída. Ay nán na, “Ummán pe
kídi ya kearígán naya pangiturayán ne Dios. Nawe ya isa nga tolay ya
magwárit ka aggì. Ay tu aggì a newárit na, ay áwan na kibukibug.
25 Ngamay kane matúdug ngámin datu tolay yin, ay nawe tu kalínga na
nga nagwárit pe ka bukal kaddat, ay se la nawe yin.
26 Ay díkod, kane magdadakkal datu ammay, ay se da nagbúnga, ay
malásin pe yin datu kad-kaddat.
27 Ay díkod datu asassu natu makin-kuwa kitu tálun, ay inumbet da, ay
nán da kaggína, ‘Apu, di mà áwan kibukibug ga aggì tu newárit mu kiya
tálun? Ay ka wàna lugud ya naggayatán daya kaddat?’ nán da.

28 ‘Ya kumalínga kiyà ya nangippáy kadayán!’ nán na kaggída. ‘Ay
piyán mu lugud nu mawe mida nga bàdútán?’ nán da.
29 Ngamay, ‘Akkan,’ nán na. ‘Ata get nu metangabàdut nu daya ammay
nu bàdútán nu daya kaddat.
30 Ditán da ngala. Bay-án nuda nga metangaabay kadaya ammay. Ta
nu aggagáni, ay kagiyan ku wala kadaya maggáni nga bàdútán da nga
munna daya kaddat se da nga pastan da se dada nga sìdúgan. Ay se da
ngala ganiyan ya ammay, ay se dada ipintà kiya álang ku,’ nán na,” nán
ne Jesus nga nagpangárig.

Ya pangárig mepanggap kiya bì-bitì a bukal (Mar 4:30-32; Luc 13:18-19)

31 Ay uwad manin na isa nga pangárig ga nebàbànán ne Jesus kadatu
tolay. Ay nán na, “Ya pangiturayán ne Dios, ay meárig pe kiya bukal
kaykayu nga mustása nga nemúla naya isa nga tolay.
32 Bì-bitì a bukal ngamay nu umabay, ay ittu win ya kabayyán nin kadaya
ngámin kaykayu. Ay nagbalin ka káyu wa mabalin na pagsùbútán daya
an-anù,” nán ne Jesus.

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kiya pamalbád (Luc 13:20-21)

33 Ay uwad manin na pangárig ne Jesus nga nán na, “Ya angngituráy
ne Dios, ay meárig ka bittì a pamalbád nga nekibug naya isa nga babay
kiya limmug na nga arína. Ay ummarà tu pamalbád, ay díkod linumbád
ngámin tu tallu wa là-lata nga arína,” nán ne Jesus.
34 Nepangárig ne Jesus ya inangngagi na kadedi kadatu tolay. Awan na
nga nebàbànán kaggída nga akkan na nga nepangárig.
35 Kinuwa na datun ta senu màwa nga kurug tu kinagi natu
pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na, “Idalen ku ka pangárig ya
makibàbànán kaggída. Ay ipakammù kaggída ngámin daya akkan pikam
ma nepakammu panda kitu nekàwa nedi ya kalawagán,” nán na.

Nesarután ne Jesus tu pangárig panggap kadatu kaddat

36 Ay se la pinanáwan ne Jesus datu adu wa tolay, ay se linumnà kitu
balay. Ay inunud pe datu tù-tùgúdán na. Ay nán da kaggína, “Ilaw-lawág
mu mán kadakami ya sarut natu pangárig mepanggap kadatu kaddat kitu
tálun.”
37 Ay summungbát ta nán na, “Tu nagwárit kitu napiya nga aggì, ay ya
nengágan da kitun ka An-anà Tolay.
38 Ay tu tálun, ay ya kalawagán ni. Datu napiya nga aggì, ay ittu dayán
daya itur-turayán ne Dios. Ay datu kaddat, ay ittu dayán daya itur-turayán
ne Sairu.
39 Ay tu kumalínga kiyà nga ittu ya nangiwárit kaggída, ay e Sairu. Tu
kagáni da, ay ittu ya ipappanda naya kalawagán. Ay datu maggáni ay daya
anghel.
40 Ay nu wà ummán naya kaurnung se kasìdug datu kaddat, ay ummán
pe kiyán ya màwa kadaya nadakè a tolay kiya ipappanda naya kalawagán.
41 Ay iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay ibon ku daya
anghel la umang nga mangurnung kadaya ngámin tolay ya paggayatán
naya panagbas-básul se daya ngámin tolay ya nadakè kuk-kuwaan, ay se
dada nga isibna kadaya itur-turyán ne Dios.

42 Ay se dada nga isungap kiya maggatagatang nga apuy. Ay sumángit
da se magngar-ngarasiyat da.
43 Ay daya annánà ne Dios, ay atán da ngin kiya pangiturayán naya Ama
da nga dumiladiláng da nga ummán kiya mata. Ay dakayu wa malagpat
ta manggìna, ay lam-lamtan nu pànang daya magìna nu," nán na.

Ya pangárig mepanggap kiya napatag nga kuw-kuwa nga nekubkob

44 "Ya pangiturayán ne Dios, ay meárig kiya napatag pànang nga kuw-
kuwa nga nekubkob kiya unag tálun nga nasmà naya isa nga tolay ya
maglà-láku. Ay kane masmà na, ay tinàbúnán na pikam, áta ningbáwan.
Ay se yala nagulli ka balay da, ay se na iláku ngámin datu kuw-kuwa na,
ay se na mawe gatángan tun na lusà," nán na.

Ya pangárig mepanggap kiya napatag ga perlas

45 Ya angngituráy ne Dios, ay meárig pe kídi: Uwad isa nga tolay ya
maglà-láku nga magsap-sápul kadaya napatag ga perlas.*
46 Ay kane makasuwà ka isa nga napatag pà-pànang nga perlas, ay nawe
na neláku ngámin datu kuw-kuwa na, ay se na nga gatángan tun.

Ya pangárig panggap ka dàlis

47 "Ya pangiturayán ne Dios, ay ummán pe ka dàlis nga medàlis kiya
bebay, ay se makálà ka ngámin na baláki daya sissida.
48 Ay kane adu tutu wala ngin tu màna da, ay rinùrut da tu dàlis ka
gàdáng, ay se da nga piliyán. Datu napiya, ay ittu datun datu nippáy da
ki kiláwag da, ay datu nadakè, ay nippà dada.
49 Ay ummán pe kídi ya màwa kiya ipappanda naya kalawagán. Umbet
daya anghel la mangisibna kadaya nadakè a tolay kadaya namáru.
50 Ay daya nadakè ay mesungap da kiya maggatagatang nga apuy. Ay
sumángit da se magngar-ngarasiyat da."

Ya pangárig panggap kadaya baru se dadán na kuw-kuwa

51 Ay se yala saludsúdán ne Jesus datu tù-tùgúdán na nga nán na,
"Maawátan nu ngámin dedi?" nán na. "Ò," nán da nga summungbát.
52 Ay se na nán kaggída, "Ay lugud, nu atán na magtù-tùgud ki lintag
ga mangammu kiya mepanggap kiya angngituráy ne Dios, ay meárig kiya
nabànáng nga tolay nga mangilawán kadaya bar-baru se dadán na kuw-
kuwa na kiya aggisiruán na,"† nán na.

Tu nammáas datu iNazaret ke Jesus
(Mar 6:1-6; Luc 4:16-30)

53 Ay kane mabalin ne Jesus sin na magkakagi kadatun na pangárig, ay
nagtálaw kitúni.
54 Ay se la mawe kitu íli na kampela ngin. Ay nangisur-súru kitu sinagoga
da. Ay nasdaáwan datu naggigìna kaggína. Ay nán da, "Kawà nád ya
naggayatán naya sírib nedi ya tolay se ya pannakabalin na nga mangwa
kadaya nakas-kasdáaw wa mà-màwa?
55 Di mà an-anà natu karpinteru yán? Di mà e Maria ya ina na? Ay de
Santiago se Jose, se Simon, se Judas daya wawwági na?" nán da.

---

* **13:45 13:45** Ya perlas ay ummán ka búngut may libbutu, nga maggayát ki kabíbi ka bebay.
† **13:52 13:52** Ya mabalin na sarut nedi ay mabalin na nga itùgud daya napadán na ammu na se daya apakammu na.

56 “Ay magag-agyán pe kídi daya wawwági na nga babbay! Ay kawà na
nád lugud ya nangalakkán na kiya sírib na se kababalin na?” nán da.
57 Ay tútu akkan da pinatag ge Jesus.

Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Maday-dáyaw ya pagbàbànánan ne Dios
kadaya oray wà na nga íli, malaksid dala kiya íli na kampela ngin nin se
kadaya akkobung na,” nán na.
58 Ay akkan nangipassingan ka adu wa nakas-kasdáaw kitúni, gapu kitu
akkan da angngurug kaggína.

14

Tu nammatay da kitu Juan na marammawtisár
(Mar 6:14-29; Luc 9:7-9)

1 Kitun na tiyampu, ay nadámag natu Ari Herodes ya mepanggap ke
Jesus.
2 Ay díkod, nán na kadatu bobonan na, “Aggína tu Juan na maram-
mawtisár nga linumtu kammin, ay túya atán pannakabalin na nga
mangwa kadayán na nakas-kasdáaw,” nán na.
3 Ata tu Herodes tu nangipatiliw kitu Juan. Ay pinapíngil na ay se na
nepebálud pe. Kinuwa na tun gapu kitu Herodias nga ípág na nga atáwa
natu Felipe nga wagi na.
4 Ay kagiyan peyang tu Juan kitu Herodes nga, “Nadakè nga atawán mu
ya ípág mu,” nán na.
5 Ay gapu kídi, ay patayan kuma natu Herodes tu Juan, ngamay umamà
kadatu Judyu, áta kurugan da nga isa nga pagbàbànánan ne Dios tu Juan.
6 Ay kane umbet tu algaw wa nekeanà tu Herodes, ay nagsay-am da.
Ay nagsála tu babbalásang nga an-anà tu Herodias kitu àráng ngámin
datu adu wa sangaíli na. Ay gapu ta naanggammán tutu wala pànang tu
Herodes,
7 ay tútu nekar-kari na tutu wala kitu babbalásang nga idde na oray
nágan na nga agngan na.
8 Ay gapu ta binílin natu ina na, ay nán na, “Iddem kiyà kídi yin ya úlu
ne Juan na marammawtisár, ay ippáy mu kiya paláter,” nán na, áta ittu
tu pekagi natu ina na.
9 Ay nagpannakit pànang tu ári, ngamay gapu ta nekar-kari na, ay se
àráng pe datu sangaíli na ya nagkariyán na, ay tútu pinidde na ngala ngin
kitu babbalásang tu agngan na.
10 Ay díkod, pinapútul na tu Juan nga atán kitu agba-balúdán.
11 Ay nippáy da tu úlu na ki paláter, ay se da ilbet kitu babbalásang nga
ittu tu nawe na nga nidde kitu ina na.
12 Ay díkod nawe inalà datu tù-tùgúdán natu Juan tu baggi na se da
netaman. Ay se da nawe pe ya nekagi ke Jesus tu nàwa.

Tu nammangán ne Jesus kadatu limma ríbu wa tolay
(Mar 6:30-44; Luc 9:10-17; Jn 6:1-14)

13 Ay kane magìna ne Jesus tu dámag, ay nagtálaw kitúni. Nagtakay kitu
biray se la nawe nga magasissa kitu ir-ir-er. Ngamay kane mammuwán
datu adu wa tolay, ay nagtálaw da kadatu il-íli da, ay seda ummunud ke
Jesus. Ay nagsasal-ay da ngala.

14 Ay kane maglagsi ye Jesus kitu biray, ay nasingan na datu adu tutu
wala nga tolay. Ay nakalakkán pànang kaggída, ay inagásan na datu atán
sin-sinakit kaggída.
15 Ay kane din na gumídagídám min, ay inumbet datu tù-tùgúdán na.
Ay nán da kaggína, “Gídám min, ay áwan ta pe ammu wa babalay kídi ir-
ir-er. Ay túya papannan mu wala ngin daya tolay kadaya íli nga magsápul
ka gatángan da nga kanan da,” nán da.
16 Ay nán ne Jesus, “Akkan da masápul ya mawe. Iddán nuda ka kanan
da,” nán na.
17 Ay tútu nán da kaggína, “Lim-limma bukal sinápay se dudduwa
ngabgi nga sissida mà ala ya atán,” nán da.
18 Ay tútu, “Ilbet nuda kídi,” nán na kaggída.
19 Ay pinagtugaw na datu tolay kitu kakadtán. Inalà na datu sinápay
se sissida, ay se la naglángad da magiyáman gapu kadatun. Ay se na nga
sinappitappig se na nga idde kadatu tù-tùgúdán na, nga ittu datu nidde
da kadatu tolay.
20 Ay nangán da ngámin, ay nabtug da ngámin pe. Ay nakùnud pikam
datu tù-tùgúdán na ka sangapúlu se duwa baki nga bunna da.
21 Ay moli limma ríbu tu bíláng datu lalláki nga nangán. Ay akkan
netangabíláng datu babbay se annánà.

Tu nannalen ne Jesus kitu otun danum
(Mar 6:45-52; Jn 6:15-21)

22 Ay se yala nga pinagtakay ne Jesus datu tù-tùgúdán na kitu biray, ay
se nada pinaginunna nga magbatta. Ay se na pe yin papannan datu adu
wa tolay.
23 Ay kane mabuwà na datu adu wa tolay, ay nanùdu wa nagas-asissa
kitu bantay ta magkarárag. Ay sissa ngala kitúni panda kitu gabi.
24 Ngamay kitun na oras, ay naváyad din tu biray kitu naday-ág ga
pisung. Ay mepalupalun tu biray da, áta mepasabat tu báli kaggída.
25 Ay kane din na danni láwa ngin, ay dinatang ne Jesus da kitu giyán
da. Ay nagdal-dalen kitu otun tu danum.
26 Ay kane din na masingan datu tù-tùgúdán na nga magdal-dalen
kitu danum, ay nagansing da tutu wala nga nán da nga nakasáraw,
“Balangobáng!” nán da.
27 Ngamay dágus sala nga nagúni nge Jesus nga nán na, “Akkan kayu
wa magan-anansing ta iyà kam ide. Akkan kayu wa malídug,” nán na.
28 Ay tútu, “Apu,” nán ne Pedro. “Nu kurug ga ikaw yán, ay palbetan
nà mán na manalen ki otun danum,” nán na.
29 Ay tútu, “Umbet ka a,” nán ne Jesus. Ay díkod naglagsi ye Pedro kitu
biray se la manalen kitu otun danum ma mameyag kitu giyán ne Jesus.
30 Ngamay kane màmud na tu báli, ay nagansing. Ay ittu win tu
inanggayát na nga umlad din. Ay tútu nakasáraw nga nán na, “Apu alà
nà!” nán na.
31 Ay tútu kinaru ne Jesus nga dinugkam tu íma ne Pedro, ay se na nga
gamnídan nga nán na, “Inagkabittì naya angngurug mu ta! Taanna, tura
ka naggad-gadduwa ta!” nán na.
32 Ay tútu nagtakay da nga duwa ngin kitu biray da, ay nakusap pe yin
tu báli.

33 Ay datu atán kitu biray, ay dinay-dáyaw da nge Jesus nga nán da,
“Kurug ga ikaw ya An-anà ne Dios!” nán da.

Tu nammabílag ne Jesus kadatu iGenesaret ta magtatakit
(Mar 6:53-56)

34 Ay kane din na dummung de Jesus sin ka dammáng, ay gummàdáng
da ka Genesaret.
35 Ay kane malásin datu tolay kitúni ye Jesus, ay nedámag da kadatu
ngámin tolay kitúni ya íli. Ay díkod nilbetán da ngámin datu magtatakit,
ta paagásan dada kaggína.
36 Ay nakim-imallà da kaggína ta tùbítan da kuma oray tu arumayméy
natu bádu na ngala. Ay ngámin datu nakatùbit, ay bummílag da ngámin.

15

Ya gagángay mepanggap kiya panagbaggu
(Mar 7:1-13)

1 Ay se yala uwad da nga Pariseo se datu magtù-tùgud kadatu lin-lintag
ga gayát ka Jerusalem nga inumbet ta magsaludsud ke Jesus nga nán da,
2 “Taanna, tura akkan kurugan daya tù-tùgúdán mu ya nesur-súru wa
gangay datu mannákam tada mepanggap kiya panagbaggu? Mangán da
ngala nga akkan na magbaggu,” nán da.
3 Ay summungbát te Jesus nga nán na, “Ay dakayu, taanna, tura nu
akkan kurugan ya bílin ne Dios gapu wala kadaya gagángay nu wa sur-
surútan nu?
4 Ata nán naya bílin ne Dios nga, ‘Ipatag mu ya amám se inám,’ ay nán
na pe nga, ‘Ngámin daya makakagi ka nadakè kiya ama na se ina na, ay
masápul la matay,’ nán na.
5 Ngamay isúru nu mà nga nu atán ya tolay nga atán ya iseng na kuma
kiya ama na onu ina na, ay annung na nga nán kaggída, ‘Iddè kuma idi
ka iseng ku kadakayu may akkan ku wa midde yin ta iddè ke Dios,’ nán
na.
6 Ay díkod idi nga tolay, ay akkan na nga masápul la ipatag ya ama na.
Ay nu ummán kiyán, ay akkan nu win na pinagan-anu ya bílin ne Dios
gapu wala kiya angngikurug nu kadaya gagángay nu.
7 Dakayu wa magpì-pìmáru! Kurug tu nán tu Isaias kitun mepanggap
kadakayu, kitu inagkuna na nga,
8 ‘Dayáwan dà dedi ya tolay ngamay kiya úni da ngala. Ata ya kurug na,
ay adayyu daya ur-uray da kiyà.
9 Ay túya áwan sur-surbi naya panagday-dáyaw da kiyà, áta daya
gagángay tolay yala daya isur-súru da, nga nán da nga bílin pe ne Dios
sin,’
nán na,” nán ne Jesus.

Daya mamaragit kiya tolay
(Mar 7:14-23)

10 Ay pinaderun ne Jesus datu adu wa tolay, ay se na nán kaggída, “Gìnán
nu ya ikagiyán ku, ay se awátan nu pe.
11 Ya mamar-paragit kiya isa nga tolay, ay akkan wayya nga ya kanan
na nu di daya iúni na.”
12 Ay se yala inumbet datu tù-tùgúdán na nga nán da kaggína, “Ammum
nga napasagídán datu Pariseo gapu kitu nagìna da nga kinagim?” nán da.

13 Ay nán ne Jesus sa summungbát, “Ngámin daya múla nga akkan
nemúla naya Amà ka lángit, ay masápul la mabàdut da.
14 Pagdudoray nuda ngala. Ata árig da ya kúláp pa magbaybay. Ay nu
baybáyan naya kúláp ya páda na nga kúláp, ay mepisù da nga duwa ki
abbut,” nán na.
15 Ay tútu nán ne Pedro kaggína, “Ikagim mán kadakami ya sarut natu
pangárig mu,” nán na.
16 Ay tútu nán ne Jesus, “Akkan nu pikam pe maawátan ta!
17 Akkan nu wa ammu wa ngámin daya itàmul naya tolay nga kanan na,
ay mawe kiya sinay na, ay se lumawán kammin.
18 Ngamay daya iúni na nga maggayát kiya uray na, ay ittu yán ya
mamaragit kaggína.
19 Ata ya uray ya paggayatán daya nadakè a pan-panúnut naya isa nga
tolay, nga ummán kadaya pumatay, manaládag, se daya nadakè a kuk-
kuwaan daya babbay se lalláki, magtákaw, magbusid se mamad-padakè.
20 Ay ittu dayán daya mamaragit kiya tolay, nga akkan wayya nga ya
akkan na nga agbaggu nu mangán,” nán na.

Tu angngurug natu babay nga iCanaan
(Mar 7:24-30)

21 Ay nagtálaw we Jesus kitúni, ay se yala nawe kitu giyán nga adanni
ka Tiro se Sidon.
22 Ay uwad inumbet ki giyán na nga iCanaan na babay nga mag-agyán
kitúni. Ay idi ya babay, ay akkan Judyu. Ay nán na nga kinggat ke Jesus,
“Apu nga gakagaka tu David! Kalakkán nà agpà ta naar-aránan ya an-anà
ku wa babay!” nán na.
23 Ngamay akkan sinung-sungbátan ne Jesus. Ay díkod inumbet datu tù-
tùgúdán na nga nán da kaggína, “Pataláwam, Apu! Makasar-sáraw wala
nga um-umpal kadàtada,” nán da.
24 Ay tútu nán ne Jesus, “Nebon nà ala kadaya Judyu wa árig ga
nawagwag ga karneru ka Israel,” nán na.
25 Ngamay inumbet tu babay ya nagpalintud ki àráng ne Jesus nga nán
na, “Sengán nà agpà!” nán na.
26 Ay nán ne Jesus nga summungbát, “Akkan rumbang nga alà ta ya
kanan daya annánà se tala ipakkán kadaya átu,” nán ne Jesus.
27 Ay nán natu babay ya summungbát, “Kurug yán Apu, may daya átu,
ay kanan da mà pe ya bugta daya apu da kiya tebol,” nán na.
28 Ay tútu nán ne Jesus kitu babay, “Abay pànang kurug ya angngurug
mu. Ay màwa kurug ya piyám ma màwa,” nán na. Ay kitun kam ma oras,
ay bumílag tu an-anà na ngin.

Tu nammabílag ne Jesus kadatu tolay ya nagbal-baláki ya sadúra

29 Ay kane magtálaw manin ne Jesus kitúni, ay nanalen kitu dappit tu
pisung ka Galilea. Ay se nanùdu kitu bantay, ay se yala nga nagtutúgaw.
30 Ay adu tutu wala datu tolay ya inumbet. Ay nilbetán da datu akkobung
da nga pílay, datu magdapepe, datu kúláp, datu úmal se duddúma pikam
ma magtatakit. Ay nippannán dada kitu àráng ne Jesus, ay pinabílag nada
ngámin.
31 Ay nasdaáwan datu tolay kane masingan da datu úmal la makapagúni
yin, se datu bummílag nga magdapepe, ay se datu pílay ya makadalen nin,

se datu kúláp pa makasingan nin. Ay dinay-dáyaw da nge Dios nga Dios daya iIsrael.

Tu nammangán ne Jesus kadatu appát ríbu wa tolay
(Mar 8:1-10)

32 Ay kirrawán ne Jesus datu tù-tùgúdán na, ay se na nán kaggída,
“Makalakkán nà kadedi ya tolay, áta tallu nga algaw da ngin na nebul-
bulun kadàtada kídi ya giyán. Ay áwan da nga kanan nin. Ay akkan kuda
piyán papannan na sibbibisin ta get nu mullaullap da kiya dálen,” nán na.
33 Ay nán datu tù-tùgúdán na kaggína, “Ay kawà na nád ya pangalakkán
tada kídi ir-ir-er ka maanáy nga ipakkán tada kadedi ya adu pànang nga
tolay?” nán da.
34 Ay nán ne Jesus kaggída, “Piga pikam tu sinápay nu ta?” nán na.
“Ay atán pikam pittu, ay se atán pe ya bittè a bibittì a sissida,” nán datu
tù-tùgúdán na.
35 Ay tútu pinagtugaw ne Jesus datu tolay kitu lusà.
36 Ay se na inalà datu pittu wa sinápay se datu sissida, ay se la
magiyáman ke Dios. Ay kane mabalin, ay sinappitappig na, ay se na
nekípát kadatu tù-tùgúdán na ta senu ikípát da kadatu tolay.
37 Nangán da ngámin, ay se nabtug da ngámin pe. Ay pittu pikam ma
baki ngámin tu naùnud datu tù-tùgúdán na nga bunna da.
38 Ay datu nangán, ay appát ríbu wa lalláki, akkan meráman datu
babbay se datu annánà.
39 Ay pinapan ne Jesus datu tolay yin, ay se da la nga nagtakay kitu biray,
ay se da nawe kitu giyán na sakúpan naya íli Magadan.

16

Tu agpàwa da ke Jesus ka nakas-kasdáaw wa pagilasínán da
(Mar 8:11-13; Luc 12:54-56)

1 Isa ngalgaw, ay uwad da nga Pariseo se Saduceo wa inumbet ki giyán
ne Jesus. Piyán da nga sisímán ne Jesus, ay tútu pangipassingannan da ka
nakas-kasdáaw wa maggayát ka lángit.
2 Ngamay nán ne Jesus nga summungbát kaggída, “Nu masir-sirbut ya
mata, ay se nu wa masingan na mangarindadága ya lángit, ay nán nu wa
napiya ya kalawagán kaláwa.
3 Ay nu masingan nu wa mangarindadága se nagìbat ya lángit ki
pagmakát, ay nán nu wa magudán. Ammu nu wa isarután daya sing-
singan naya lángit, ngamay tura nu akkan na ammu isarután daya mà-
màwa kadedi yin na al-algaw!
4 Dakayu wa tolay kadedi yin na al-algaw wa nadakè se akkan kurug
mangurug ke Dios! Magsap-sápul kayu ka pagilasínán nu, ngamay áwan
mepassingan kadakayu nu di tittu tu pagilasínán na nàwa kitu Jonas,” nán
na. Ay se nada ngala nga pinanáwan.

Ya agtaron da kadaya isur-súru daya Pariseo se daya Saduceo
(Mar 8:14-21)

5 Ay kane din na atán datu tù-tùgúdán na ngin kitu panidmáng natu
pisung, ay nadamdam da nga naligpanán da ya nagbálun ka sinápay.

6 Ay gapu ta piyán ne Jesus nga pagtaronan datu tù-tùgúdán na kadatu
isur-súru datu Pariseo se datu Saduceo, ay tútu nán na kaggída, “Sin-
sinnan nu se taronan nu ya ammal-palabbád daya Pariseo se daya
Saduceo,” nán na.
7 Ay tútu binàbànán da tu kinagi na nga nán da, “Kinagi na tun, áta
akkan tada nga nagtagisinápay,” nán da.
8 Ngamay ammu ne Jesus tu pagbàbànánan da, ay tútu nán na kaggída,
“Tura nu agpà a pagbàbànánan ya áwan nakapangitúgut ka sinápay
kadakayu! Inagkabittì naya angngurug nu ta!” nán na kaggída.
9 “Akkan kayu agpà makaaw-áwat pikam ta! Naligpanán nu win ta, tu
limma bukal sinápay ya tim-timpig ku nga ittu tu niddè kadatu limma ríbu
wa tolay? Ay piga nga baki tu napnu kitu bunna da ta!
10 Ay akkan nu pe madamdam tu pittu bukal sinápay ya kinnán datu
appát ríbu wa tolay? Piga baki nga bunna tu naurnung nu kitun ta?
11 Ay tura nu akkan pikam mala nga maawátan nga akkan wayya nga
panggap ka sinápay tu nán ku kadakayu! Taronan nu ya ammal-palabbád
daya Pariseo se daya Saduceo,” nán na.
12 Ay díkod tútu naawátan datu tù-tùgúdán na ngin nga akkan wayya
nga tu pamalbád ka sinápay tu nán ne Jesus nga taronan da, nu di itu
isur-súru datu Pariseo se datu Saduceo.

Tu inangngagi ne Pedro nu iinna kurug ge Jesus
(Mar 8:27-30; Luc 9:18-21)

13 Ay kane atán de Jesus se datu tù-tùgúdán na kitu giyán na sakúpan
naya íli Cesarea ka Filipos, ay sinaludsúdán ne Jesus datu tù-tùgúdán na
nga nán na, “Inna ngà kanu wa nán daya tolay, iyà nga nengágan da kitun
ka An-anà Tolay?”
14 Ay nán da nga summungbát, “Nán daya duddúma nga ikaw kanu tu
Juan na marammawtisár. Ay e Elias ka kanu wa nán daya duddúma.
Ay nán daya duddúma nga ikaw kanu tu Jeremias onu isa kadatu
pagbàbànánan ne Dios kitun,” nán da.
15 “Ay dakayu, inna ngà ka nán nu?” nán na.
16 Ay nge Simon Pedro tu summungbát ta nán na, “Ikaw ya Cristo nga
An-anà naya sibbibiyág ga Dios!” nán na.*
17 Ay tútu nán ne Jesus nga summungbát kaggína, “Maganggam ka
Simon na an-anà ne Jonas! Ata akkan tolay ya nangipakammu kikaw kiyán
na kinagim, nu di ya Amà nga atán ka lángit.
18 Ay ya ikagì pe kikaw, ay ikaw we Pedro. Ay batu ya sarut naya ngágan
mu. Ay yán na árig pínát, ay ittu ya pangipasikádan ku kiya simbáan ku.†
Ay áwan makaábà kídi ya simbáan ku oray ya kinaturáy naya pannakatay.
19 Ay ikaw ya pakammuwan ku kiya pannakeráman daya tolay kiya
pangiturayán ne Dios. Ay oray nágan na nga iallang mu kídi kalawagán, ay
meallang pe ka lángit. Ay daya ipalúbus mu kídi kalawagán ay mepalúbus
pe ka lángit,” nán ne Jesus.
20 Ay se na nga kinappiya nga binílin datu tù-tùgúdán na nga áwan da
nga pangikag-kagiyán nga aggína ya Cristo.

---

* **16:16 16:16** Ya sarut naya Cristo, ay piníli ne Dios nga Ibon na. † **16:18 16:18** Nán da nga ya simbáan nga nán na kídi ay daya ngámin tolay nga mangurug kaggína.

Tu nunna nga nangngipakammu ne Jesus kitu katay na
(Mar 8:31–9:1; Luc 9:22-27)

21 Nanggayát kitun na oras, ay ginayatán ne Jesus ya mangipakammu
kadatu tù-tùgúdán na nga masápul la mawe ka Jerusalem. Ay kitúni,
ay adu ya mà-màwa kaggína nga pamarígát datu pangmanàman datu
Judyu se datu maragtùgud ki lintag se datu ap-apu datu pappádi kaggína.
Patayan da ngamay lumtu kammin nu mekàlu nga algaw.
22 Ay tútu inaptán ne Pedro we Jesus kitu ad-adayyu, ay se na lùsawan
nga nán na kaggína, "Akkam kagiyan yán Apu! Akkan ipalúbus ne Dios
nga màwa kikaw ya kinagi mu," nán na.
23 Ngamay ummàráng nge Jesus ke Pedro, ay se na nga nán, "Umadayyu
ka kiyà, Sairu! Ikaw ya mamar-parò kiyà. Ata akkan na panaglam-lammat
nga gayát ke Dios ya panaglam-lammat mu nu di gayát ki tolay yala," nán
na.
24 Ay se yala nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, "Nu iinna ya maminya
nga magbalin ka tolay ku, ay masápul la kaligpanán na ya mepanggap ki
baggibaggi na kampela ngin nin. Ay se na la bugtúngan ya krus‡ na. Ay
se yala nga sumúrut kiyà.
25 Ata ngámin daya magkikenga kiya biyág da mepanggap kiyà, ay
tú dayán daya mangiwágà kiya pakabiyágan da kuma ka áwan panda.
Ngamay daya mewágà ya biyág da gapu kiyà, ay tú dayán daya makasuwà
kiya pakabiyágan da ka áwan panda.
26 Ata áwan wayya magun-ud naya isa nga tolay oray nu kuw-kuwa na
ngámin ya atán kídi ya kalawagán, nu killotán na ya pakabiyágan na
kuma ka áwan panda! Ay áwan pe wayya nga mabalin na idde naya isa
nga tolay ta senu málà na ya pakabiyágan na ka áwan panda.
27 Ata umbet tà kammin na nengágan da kitun ka An-anà Tolay nga
sittuturáy kiya turáy ne Dios, kabulun ku daya anghel ku kiyán na ilalbet
ku. Ay se ku la idde kadaya ngámin tolay ya pagrabngán daya kinuw-kuwa
da.
28 Kurug idi ya kagiyan ku kadakayu, nga atán da kadakayu kídi ya
akkan matay panda kiya akasingan da kiyà a nengágan da kitun ka An-
anà Tolay nga mangitur-turáy," nán na.

17

Tu nekaulis tu singan ne Jesus
(Mar 9:2-13; Luc 9:28-36)

1 Ay kane din annam ngalgaw ka panda, ay nekíwid ne Jesus de Pedro
se de Santiago se Juan na magwagi. Nawe da nagatittu kitu alingúdu wa
bantay.
2 Ay kitu kaatán da kitúni, ay naussi tu singan ne Jesus kitu pagmar-
marngán da. Pummaláng nga ummán ki mata tu murang na. Ay tu bádu
na ay nagpusà tutu wala nga dummiláng pe.
3 Se dala pagkìlát tu Moses se tu Elias nga makibàbànán ke Jesus.
4 Ay tútu nán tu Pedro ke Jesus, "Apu, napiya nu magyán tada kídi. Nu
piyán mu ay mangwa ngà ka tallu wa baw-bawi kídi. Kuwám ya isa, kuwa
Moses ya isa, ay ya isa, ay kuwa ne Elias," nán na.

‡ **16:24 16:24** Ya krus nga nán na kídi ay mabalin na daya kapar-parigátan na màlamán ta gapu ki angngurug ta kaggína.

5 Ay kitu akun-oni ne Pedro, ay naangpán da kitu dumiláng nga angap.
Ay uwad úni nga naggayát kitu angap nga nán na kade Pedro, “Tú idi ya
An-anà ku wa pà-pàgan ku, nga anggamman ku pànang pe. Manggìna
kayu kaggína,” nán na.
6 Ay kane magìna datu tù-tùgúdán na tu úni, ay nagpalintud da se da
nagukkab kitu lusà. Nagansing da pànang.
7 Ngamay nawe tinùbítán ne Jesus da nga nán na kaggída, “Gumnikát
kayu, ay akkan kayu mansing!” nán na.
8 Ay kane maglanga da, ay e Jesus sala tu nasingan da.
9 Ay kitu annagut da kitun na bantay, ay binil-bílin ne Jesus da nga nán
na, “Akkan nu kag-kagiyan ki oray iinna tu nasingan nu panda kiya ilaltù
a nengágan da kitun ka An-anà Tolay,” nán na.
10 Ay nagsaludsud datu tù-tùgúdán na kaggína nga nán da, “Taanna,
tura lugud nán daya maragtùgud ki lintag nga munna pikam ma umbet
tu Elias sa pagbàbànánan ne Dios,” nán da.
11 Ay nán ne Jesus nga summungbát, “Kurug ga munna nga umbet tu
Elias nga mangappiya kiya ngámingámin.
12 Ngamay kagiyan ku kadakayu nga inumbet tin tu Elias may akkan
nalas-lásin daya tolay. Ay kinuwa da kaggína tu piyán da kampela ngin.
Ay ummán pe kiyán ya kuwaan da kiyà a nengágan da kitun ka An-anà
Tolay. Par-parigátan dà pe,” nán na.
13 Ay túta naawátan datu tù-tùgúdán na ngin nga tu Juan na maram-
mawtisár tu kag-kagiyan na kaggída.

Tu nammabílag ne Jesus kitu an-anà a magkangkang
(Mar 9:14-29; Luc 9:37-43a)

14 Ay kane makadatang da kitu giyán datu adu wa tolay, ay uwad isa nga
laláki nga inumbet nga nagpalintud ki àráng ne Jesus nga nán na,
15 “Apu! kalakkám mán agpà ya an-anà ku wa laláki, ta magkangkang.
Ay mapar-parigátan pànang. Nakírad da mìtol kiya apuy, ay oray pe kiya
danum.
16 Nilbet ku kadaya tù-tùgúdán mu, ngamay akkan da mà maagásan,”
nán na.
17 Ay nán ne Jesus nga summungbát, “Dakayu wa tolay kadedi yin na
al-algaw, tura nu áwan pikam ma angngurug ta! Akkan nu ammu win
ya napiya. Tagay yà in na molaw ngamay anúsán ku wala ya sumeng
kadakayu. Ilbet nu kídi ya an-anà!” nán na.
18 Ay se yala linùsaw ne Jesus tu áran kitu an-anà ta palawanan na, ay
túta lummawán. Ay díkod dágus sala nga naagásan tu an-anà.
19 Ay se yala nga inumbet datu tù-tùgúdán ne Jesus kane sissa. Ay nán
da kaggína nga nagsaludsud, “Taanna tura mi akkan na mapatálaw tu
áran?” nán da.
20 “Ò á, ta bittì pànang ya angngurug nu,” nán ne Jesus. “Ata ikagì
kadakayu nga, nu ya angngurug nu ay ummán kuma ngala kiya kadakkal
naya bukal mustása, ay mabalin nu wa nán kídi ya bantay, ‘Magalit ka
kitúni,’ nán nu, ay magalit kurug. Ay áwan nu wa di màwa.
21 Ngamay itun nga áran, ay akkan nu wala nga mapatálaw nu akkan
kayu magngílin mangán kiya agkar-karárag nu,” nán ne Jesus.

Nepakammu manin ne Jesus ya katay na
(Mar 9:30-32; Luc 9:43-45)

22 Ay kane magguurnung manin de Jesus se datu tù-tùgúdán na ka
Galilea, ay nán ne Jesus kaggída, “Iyà nga nengágan da kitun ka An-anà
Tolay, ay ipatiliw dà.
23 Ay se dà a patayan, ngamay lumtu wà kiya mekàlu wa algaw,” nán
na. Ay díkod nagpannakit pànang datu tù-tùgúdán na.

Tu nagbáyad ne Jesus kitu buis na kitu Templo

24 Ay kane atán de Jesus sin se datu tù-tùgúdán na ka Capernaum, ay
nagsaludsud ke Pedro tu magpab-pabáyad ka buis kitu Templo nga nán
na, “Magbay-báyad ya misturu nu ka buis na para kiya Templo?” nán na.
25 “Magbay-báyad á,” nán ne Pedro wa summungbát.
Ay kane dummatang da kitu balay, ay aggína tu nunna nga inamomanán
ne Jesus nga nán na, “Nágan naya nán mu kídi Simon? Inda ya
pagbayádan naya ári ka sedula se buis, daya akkobung na onu daya akkan
na nga akkobung?” nán na.
26 Ay nán ne Pedro, “Daya akkan na nga akkobung á,” nán na. Ay tútu
nán ne Jesus, “Ay nu mapakuna, ay akkan lugud magbáyad daya annánà
na.
27 Ngamay ta senu akkan ditta lùsawan daya magpab-pabáyad ka buis
ka Templo, ay magbáyad ta. Mawe ka lugud da maneding ka bebay. Ay
ungátam ya bugung naya sissida nga munna nga mànám, ay atán pirà a
masingan mu. Ay alà mu ta ittu ya iddem nga pagbuis ta nga duwa kiya
Templo,” nán ne Jesus.

18

Ya kangatuwán kiya pangiturayán ne Dios
(Mar 9:33-37; Luc 9:46-48)

1 Ay kitun na oras, ay ummadanni datu tù-tùgúdán ne Jesus kaggína nga
nán da, “Inna nád ya kangatuwán kiya pangiturayán ne Dios?” nán da.
2 Ay tútu kirrawán ne Jesus tu isa nga an-anà, ay se na nga pinagsíkád
kitu àráng da.
3 Ay se na nán kaggída, “Dam-damdamman nu idi ya nán ku, nga
akkan kayu wa makalnà kiya pangiturayán ne Dios nu akkan kayu wa
manguliulis se magbalin ka ummán kadaya annánà.
4 Ata oray iinna nga magpakumbaba se magbalin ka ummán kídi ya
an-anà, ay ittu yán ya kangatuwán kiya pangiturayán ne Dios.
5 Ay nu iinna ya mamatag kiya an-anà a ummán kídi gapu kiya
angngurug na kiyà, ay bíláng nga iyà ya pinatag na.”

Ya kuwaan ta kadaya gapu naya pakabasúlán
(Mar 9:42-48; Luc 17:1-2)

6 “Ngamay nu iinna nga tolay ya gapu naya pakabasúlán dedi ya annánà
a mangurug kiyà, ay napì-piya ngala kiyán na tolay nu mabissinán ka abay
batu ya bùlaw na se yala mepisù kiya kadalmán naya bebay.
7 Nasulit pànang ya kapà-pàyanán daya tolay kídi ya kalawagán gapu
kadaya kapar-paroán da! Ata atán peyang daya kapar-paroán da, ngamay
kakal-kalakkán ya tolay ya kegay-gayatán da!
8 Ay nu iya ímam onu síkil mu ya gapu naya akabásul mu, ay pùdam se
mu la ippà. Ata napì-piya ya sissa íma se síkil la mawe ka lángit may iya
duwa síkil se duwa íma nga mippan ka impiyernu.

9 Ay ummán pe, nu ya isa mata mu ya gapu naya akabásul mu, ay
tukilam se mu la nga ippà. Ata napì-piya ya sissa mata nga mawe ka
lángit may iya duwa mata nga mippan ka impiyernu.”

Ya pangárig panggap kitu nawagwag ga karneru
(Luc 15:3-7)

10 “Sinnan nu ta áwan nu wa irupat kadedi ya annánà,” nán na
kadatu tù-tùgúdán na. “Ta kurug ya ikagì kadakayu nga daya anghel la
magtagasíngan kaggída, ay atán da peyang kiya àráng naya Amà nga atán
ka lángit.
11 Ata iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay inumbet tà a
mangalà kadaya nawagwag,” nán na.
12 “Kiya kapanunútán nu, nágan naya kuwaan naya isa tolay nu ra la
nga nawagwag ya isa kadaya magatut ta karneru na nga ipas-pastor na?
Ay gángay á nga panáwan na datu siyám púlu se siyám kitu pagpastuwán
na, ay se na nga we sapúlan tu nawagwag.
13 Ay nu masmà na, ay ab-abay ya agganggam na kídi ya isa may iya
agganggam na kadatu siyám púlu se siyám ma akkan na nawagwag.
14 Ay ummán pe kiyán ke Ama nu wa atán ka lángit. Akkan na nga
piyán nu atán ya mawagwag ka áwan panda kadedi ya annánà.”

Ya kuwaan ta nu makabásul ya wagi ta

15 “Ay nu makabásul kikaw ya wagi mu, ay mawem ipakammu kaggína
ya básul na. Ngamay masápul la dudduwa kayu kampela ngin. Ay nu
gìnán naka, ay napatolim ya agwagi nu.
16 Ngamay nu akkan naka pàgan, ay magayáb ka ka duwa onu tallu wa
magsistígu kadaya paggaamomanán nu.
17 Ay nu maddi manggìna kaggída pe, ay ipakammu mu win kadaya
kabbulun nu wa tolay ne Dios. Ay nu akkan pikam manggìna kaggída, ay
ibíláng nu win na áwan na nga angngurug ke Dios onu ummán kadaya
nadakè a magpab-pabáyad ka buis.”

Ya aggannúgut da ka uray daya duwa nga tolay ya magkarárag

18 “Ikagì kadakayu nga, oray nágan na nga iallang nu kídi ya kalawagán,
ay meallang pe ka lángit. Ay oray nu nágan pe nga ipalúbus nu kídi ya
kalawagán, ay mepalúbus pe ka lángit.
19 Ay ikagì manin kadakayu nga nu atán duwa kadakayu kídi ya
kalawagán ya magannúgut ka uray nga magadang kiya piyán da nga
agngan, ay idde ne Ama nga atán ka lángit ya agngan nu.
20 Ata oray wà naya giyán daya duwa onu tallu wa nagguurnung gapu
kiyà, ay mepagataatán nà pe kaggída,” nán na.

Ya pangárig panggap kiya asassu wa maddi mamakawan

21 Kitun, ay ummadanni ye Pedro ke Jesus, ay se na nán kaggína, “Apu,
mamin-piga nga makabásul kiyà ya wagi ku nga annung ku pakawanan?
Mamin-pittu nád?” nán na.
22 “Akkan nala nga mamin-pittu,” nán ne Jesus, “nu di mamin-pittu púlu
wa pittu,” nán na ke Pedro.
23 Ay se yala nga nán manin ne Jesus, “Ya angngituráy ne Dios, ay meárig
kiya kinuwa naya isa nga ári nga nawe magsingir kadatu asassu na.

24 Ay idi nga ári, kane manggayát magsingir, ay nilbet da tu isa nga
nakaútáng kaggína ka sangapúlu ríbu wa pinaláta nga silber.
25 Ay gapu ta áwan umanáy ya pagbáyad natu nakaútáng, ay masápul
la meláku da kuma nga maggaáma se maggiína se ngámin na kuw-kuwa
na ka pagbáyad na kitu útáng na.
26 Ay tútu nagpalintud nga nakim-imallà tu asassu kitu apu na nga nán
na, 'Anúsán nà agpà pikam ápu, ta bayádan ku ngámin daya útáng ku
kikaw nu kuwa!' nán na.
27 Ay díkod nakalakkán tu ári kitu asassu. Ay tútu binay-án na ngala
ngin ngámin tu útáng natu asassu, ay se na nga pinapan nin.
28 Ngamay kane mawe tu asassu win, ay nesalabatán na tu páda na nga
asassu nga nakaútáng kaggína ka limma gatut pinaláta nga silber. Ay
dinugkam na, ay se na nga pàlan nga nán na kaggína, 'Bayádam tu útáng
mu!' nán na.
29 Ay díkod, tu páda na nga asassu, ay nagpalintud nga nakim-imallà
kaggína nga nán na, 'Anúsán nà pikam agpà ta bayádan ku ya útáng ku
kikaw nu kuwa,' nán na.
30 Ngamay akkan na nga kinalakkán nu di na lugud nepebálud panda
kitu agbáyad na kitu útáng na.
31 Ay kane masingan datu páda da nga asassu tu kinuwa na, ay
nagpannakit da pànang gapu kitu isa. Ay nawe da nga nepipílit kitu apu
da tu ngámin na nà-nàwa.
32 Ay díkod pinaayabán natu apu da tu asassu na. Ay nán na kitu asassu,
'Nagdakè mu wa asassu! Pinakawan taka kitu ngámin na útáng mu kane
makim-imallà ka kiya!
33 Kinalakkán taka, may taanna, tura mu di kinalakkán ya pádam ma
asassu nga ummán kitu inagkallà ku kikaw!' nán natu apu.
34 Ay díkod nakarungat pànang tu apu na. Ay tútu nepebálud na tu
asassu panda kitu akabáyad na kitu ngámin útáng na.
35 Ay ummán pe kiyán ya kuwaan naya Amà ka lángit kadakayu nu
akkan nu pakawanan tutu wala ya wagi nu," nán ne Jesus kadatu tù-
tùgúdán na.

19

Tu nesur-súru ne Jesus mepanggap ki magadi
(Mar 10:1-12)

1 Ay kane mabalin ne Jesus nga kagiyan datun, ay nagtálaw win kitúni
Galilea, ay se yala nawe kitu giyán na sakúpan naya Judea nga panidmáng
wángag Jordan.
2 Ay adu tutu wala datu tolay ya gummunud kaggína. Ay pinabílag na
datu atán sin-sinakit kaggída.
3 Ay uwad da nga Pariseo wa inumbet ta magsisim ke Jesus. Ay nán
da kaggína, "Meallang nád kiya lintag, nga magadi ya isa nga tolay kiya
atáwa na ka panggap ka oray nágan na?" nán da.
4 Ay summungbát ta nán na, "Akkan nu nád pikam nabása kiya nesúrát
ta bàbànán ne Dios, nga kitu inanggayát na, ay kinuwa ne Dios ya tolay
ka laláki se babay?

5 Ay nán na pe nga, ‘Gapu kídi, ay panáwan naya laláki daya maganà
kaggína ta mawe na nga kobungan ya atáwa na, ay magbalin da nga duwa
ka sissa,’ nán na.
6 Ay túya akkan da nga duwa ngin nu di da nga sissa ngin. Ay díkod
akkan mabalin na pagsibnaan naya tolay ya pinagamung ne Dios,” nán
na.
7 Ay tútu nagsaludsud manin datu Pariseo nga nán da, “Ay taanna
lugud, tura nepalúbus tu Moses kitu lintag na nga mangidde ya laláki ka
kasurátan kiya atáwa na, ay se yala nga magadi,” nán da.
8 Ay nán ne Jesus kaggída manin, “Nepalúbus tu Moses nga magadi kayu
kadaya attáwa nu gapu kiya kinasúkir nu. Ngamay akkan ummán kiyán
kitu inanggayát na.
9 Ay ya kagiyan ku kadakayu, ay nu iinna nga laláki ya mangigsán kiya
atáwa na, ay se mangatáwa ka sabáli, ay bíláng nga manaládag yán,
malaksid nu makidaládag tu atáwa na.”
10 Ay tútu nán datu tù-tùgúdán na kaggína, “Ay nu ummán lugud kiyán
ya kàwaán daya maggaattáwa ay napì-piya ngala ngin lugud nu akkan ta
tagge mangatáwa,” nán da.
11 Ngamay nán na kaggída, “Akkan ngámin tolay ya makabaal kadedi
ya sur-súru nu di yala daya pangitudinán ne Dios.
12 Ata adu ya gapu na nga maddi makapangatáwa daya duddúma.
Atán da nga maddi makapangatáwa áta neanà da nga atán sadúra kiya
kinalaláki da. Ay atán da pe ya maddi makapangatáwa áta linsitán da
tolay da. Ay atán pe daya duddúma nga maddi da kammala ngin gapu
kiya amminya da nga magsirbi ke Dios mepanggap kiya angngituráy na.
Ay daya makabaal la mangwa kídi ay kuwaan da ngala.”

Tu nangngikarárag ne Jesus kadatu annánà
(Mar 10:13-16; Luc 18:15-17)

13 Ay uwad da pe ya nangilbet kadatu annánà da ke Jesus, ta senu immán
nada nga ikarárag. Ngamay kinalùsaw datu tù-tùgúdán na da.
14 Ngamay nán ne Jesus, “Palubúsán nu wala daya annánà nga umbet
kiyà. Akkan nuda paddiyan, áta ummán kadedi ya annánà daya itur-
turayán ne Dios kiya pangiturayán na,” nán na.
15 Ay tútu inimmán na tu úlu ngámin datu annánà ay se yala nga nawe.

Tu nabànáng nga bag-bagu
(Mar 10:17-31; Luc 18:18-30)

16 Ay uwad isa nga laláki ya inumbet ta nagsaludsud ke Jesus. Ay nán
na, “Misturu, nágan naya napiya nga kuwaan ku ta senu middán nà ka
biyág ga áwan panda?” nán na.
17 Ay nán ne Jesus kaggína, “Tura nà a saludsúdán nu nágan naya
napiya? Ay sissa ngala ya makàwa ka napiya. Ay nu piyán mu ya mabiyág
ka áwan panda, ay kurugam daya bil-bílin ne Dios,” nán na.
18 “Nágan na nga bílin?” nán tu laláki. Ay tútu nán ne Jesus, “Datu
lin-lintag ummán kadaya akkan ka pumatay, akkan ka nga manaládag,
akkan ka nga magtákaw, akkan ka nga magbusid.
19 Ipatag mu daya amám se inám, ay piyám ya kasittolay mu nga ummán
kiya amminyám kiya baggim, nán na,” nán ne Jesus.

20 “Kur-kurugan ku mà ngámin dayanin na bil-bílin,” nán natu laláki
nga summungbát. “Ay nágan pikam daya masápul la kuwaan ku?” nán
na.
21 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Ay nu piyán mu ya áwan pagkur-
kurángan, ay mawe mu iláku ngámin datu kuw-kuwám ta iddem ya
paglakúwám kadaya napubri. Ay díkod atán ya bànáng mu ka lángit tin.
Ay se ka la nga kumíwid kiyà,” nán na.
22 Ay kane magìna natu bag-bagu tun, ay nagtálaw nga sippapannakit,
áta nabànáng pànang.
23 Ay se la nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, “Kagiyan ku kadakayu
nga nasulit kadaya nabànáng ya meráman kiya pangiturayán ne Dios.
24 Ata ikagì kadakayu nga nalà-lapat tala nga lumbut kiya abbut dágum
ya kámel may iya keráman daya nabànáng kiya pangiturayán ne Dios.”
25 Ay kane magìna datu tù-tùgúdán na tun na kinagi na, ay nasdaáwan
da pànang nga nán da, “Ay iinda lugud daya málà kiya pangiturayán ne
Dios?” nán da.
26 Ay binubutgán ne Jesus da nga nán na, “Akkan màwa naya tolay yala
idi, may áwan na di màwa ne Dios,” nán na.
27 Ay túta nán ne Pedro wa summungbát, “Ay mapaanna kami lugud?
Nigsán mi ya ngámingámin gapu kiya ikikkíwid mi kikaw. Ay nágan naya
magun-ud mi?” nán na.
28 Ay nán ne Jesus kaggída, “Damdamman nu idi nga kagiyan ku
kadakayu. Nga iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, nu kiya
agtugaw ku wa mangituráy kiya baru wa kalawagán, ay dakayu wa
kumiw-kíwid kiyà, ay mepagtugaw kayu pe kiyà nga mangituráy kadaya
sangapúlu se duwa nga tangámalán ka Israel. Ay kiyán na al-algaw, ay
nadáyaw ya angngituráy ku.
29 Ay se ngámin daya namánaw kadaya balay da, wawwági da, onu
daya magannánà kaggída, onu daya annánà da, onu ya lusà da gapu kiya
ikikkíwid da kiyà, ay mapataliyán da ka ad-adu may dayán na nigsán da.
Ay mabiyág da pe ka áwan panda.
30 Ngamay adu daya magkuna nga mepangátu da, ngamay ummán da
ka mebaba. Ay adu pe daya magkuna nga nababa da, ngamay ummán
da ka mepangátu áta nagpapáda ya màwa kadaya napuddi onu napunna
nga sumúrut kiyà.”*

20

Tu pangárig mepanggap kadatu magub-ubra kitu kaubásan

1 “Ata ya pangiturayán* ne Dios, ay meárig kiya kinuwa naya tolay ya
atán kaubásan. Gumab-gabi ya lumawán nga magsápul ka pilluwan na
nga magubra kiya kaubásan na.
2 Ay kane mapaggaamomanán da se datu tolay nga tangdánan nada kitu
gángay ya panangdán kiya tangalgaw, ay pinapan nada kitu kaubásan na.
3 Ay kane sir-sirnà in, ay lummawán manin. Ay nasingan na datu tolay
ya magsisíkád dala kitu sininda nga áwan kuk-kuwaan.

* **19:30 19:30** Onu “Adu daya munna nga mapuddi, se muddi nga mapunna.” * **20:1 20:1** Onu, ya angwa ne Dios kadaya tolay nga iturayán na.

4 Ay tútu nán na kaggída, ‘Mawe kayu pe ya magubra kitu kaubásan
ku. Ay annung na kam ya panangdán ku kadakayu,’ nán na. Ay tútu
nawe manin datu tolay.
5 Ay kane din na mangalintutúgu, ay se kitu amreg na, ay ittu manin tu
kinuwa na. Ay nakasmà manin ka pilluwan na.
6 Ay kane gumídagídám min, ay lummawán manin, ay nasmà na manin
datu duddúma nga tolay ya magis-istambay yala. Ay nán na kaggída, ‘Tura
kayu nanangalgaw wala nga nagistambay kídi?’ nán na.
7 Ay nán da kaggína, ‘Awan mà mayát mamillu kadakami,’ nán da. Ay
tútu nán na kaggída, ‘Mawe kayu lugud pe nga magubra kitu kaubásan
ku,’ nán na.
8 Ay kane gì-gìbat tin, ay nán tu tolay yin kitu piyáran na, ‘Mawem
buwàan datu magubra ta tangdánan muda ngin. Gayatam kadatu nuddi
ya inumbet se yala kadatu nunna,’ nán na.
9 Ay kane inumbet datu tolay ya nagídám ma summikáp pa nagubra, ay
natangdánan da pe kitu gángay ya tangdán kiya tangalgaw.
10 Ay kane din na dumatang kadatu nagabi nga sumikáp pa nagubra,
ay dálin da nu ad-adu tu tangdán da. Ngamay akkan, ta sangapáda da
ngámin ka tangdán.
11 Ay díkod kane málà da datu tangdán da, ay nagríri da kitu makin-
kuwa kitu kaubásan,
12 nga nán da, ‘Tang-tanga oras ya naggubra dedi ya napuddi, ay
nepádam kadakami ya pinanangdán mu kaggída! Ay dakami ay tangal-
gaw kami nga napasiya se nagánus kiya takit naya sínág,’ nán da.
13 Ngamay nán tu tolay kitu isa kaggída, ‘Akkan taka mà kinultit a, opun!
Di mà a tu gángay tangdán kiya tangalgaw tu nagturatuwán ta?
14 Alà mu ya tangdán mu ta mawe ka ngin. Piyán ku kampela ngin
nin nga ipáda ya panangdán ku kadedi ya napuddi kiya pinanangdán ku
kikaw.
15 Rabbang ku mà a kuwaan ya piyán ku kampela ngin nin na kuwaan
kiya pirà ku. Umsil ka kid gapu ta naparon nà!’ nán na.
16 Ay díkod daya magkuna nga mepangátu da ay mebaba da. Ay daya
magkuna nga nababa da, ay mepangátu da,” nán ne Jesus kaggída.

Tu mekàlu wa nangngagi ne Jesus kitu katay na
(Mar 10:32-34; Luc 18:31-34)

17 Ay kane manùdu da ngin na mameyag ka Jerusalem, ay nagatittu de
Jesus se datu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na. Ay se na nán kaggída
kane magdal-dalen da,
18 “Jerusalem ya pameyaggán tada kídi. Ay iyà nga nengágan da kitun
ka An-anà Tolay, ay ipatiliw dà kitúni, ay se dà ippan kadaya nangátu
wa pappádi se kadaya maragtùgud ki lintag. Ay se dà a sentinsiyaán ka
pannakatay.
19 Ay se dà iáwat kadaya akkan Judyu ta senu ug-ogan dà se dà pe ya
sap-saplit. Ay se dà a ilansa ki krus ka ammatay da kiyà, ngamay kiya
mekàlu ngalgaw ay lumtu wà kammin,” nán na kadatu tù-tùgúdán na.

Tu agngan natu ina de Santiago se Juan ke Jesus
(Mar 10:35-45)

20 Ay se yala nga inumbet ke Jesus tu atáwa ne Zebedeo se datu duwa
nga annánà na. Nagpalintud ki àráng ne Jesus ta atán piyán na agngan.

21 Ay se yala nán ne Jesus kaggína, “Nágan naya masápul mu?” nán na.
Ay summungbát ta nán na, “Pepagtugawan mu mán kikaw daya duwa nga
annánà ku nu umbet ka nga mangituráy. Isa kiya padne diwanán mu, ay
isa kiya padne kasígid mu,” nán na.
22 Ngamay summungbát te Jesus nga nán na “Akkan mu wa maaw-
awátan ya agngam. Meturad nu nád daya meturdán ku?” nán na. Ay,
“Annung mi,” nán da.
23 Ay nán na kaggída, “Annung nu wa meturdán daya meturdán ku,
ngamay áwan ku pagrabngán na mangpíli nu iinna ya mepagtugaw kiyà
kiya padne diwanán ku se padne kasígid ku. Ata dedi ya pagtugawán, ay
kuwa daya nangisaganáan naya Amà,” nán ne Jesus.
24 Ay kane magìna datu sangapúlu wa tù-tùgúdán ne Jesus tun, ay
kinalùsaw da datu magwagi.
25 Ay tútu kirrawán nada ngámin se na nán kaggída, “Ammu nu wa
daya agtuturáy daya akkan Judyu, ay itur-turayán da daya tolay da. Ay se
daya ap-apu kaggída, ay ipassingan da ya kinaapu da kadaya tolay.
26 Ngamay akkan ummán kiyán ya màwa kadakayu. Ata ya maminya
nga mepangátu, ay masápul la aggína ya magsirbi kadaya kabbulun na.
27 Ay nu iinna kadakayu ya maminya nga mangiapu, ay aggína kuma ya
bátug asassu nu,
28 nga ummán kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Akkan nà
inumbet ta pasirbiyán kadaya tolay, nu di iyà ya magsirbi kaggída. Ay
inumbet tà pe nga mebasu ta senu mekáru daya bas-básul daya adu wa
tolay.”

Tu nammakasingan ne Jesus kadatu duwa nga kúláp
(Mar 10:46-52; Luc 18:35-43)

29 Ay kane din na magtálaw da ka Jerico, ay adu datu tolay ya gumun-
gunud ke Jesus.
30 Ay uwad da nga duwa nga lalláki nga kúláp nga magtutúgaw kitu
bíkat kalsáda. Ay kane mammuwán da nga lumíwán ne Jesus, ay nán da
nga nesar-sáraw, “Gaka natu David! Kalakkán nakami agpà,” nán da.
31 Ay kinalùsaw datu tolay da, ay se dada anawáan, ngamay kinggat da
mán kammin tu nagkuna da ka, “Gaka tu David! Kalakkán nakami agpà,
Apu!” nán da.
32 Ay tútu nagsínang nge Jesus, ay se nada nga pinalbet. Ay nán na
kaggída, “Nágan naya piyán nu wa kuwaan ku kadakayu?” nán na.
33 Ay nán da kaggína, “Apu, pakasinnan nakami mán,” nán da.
34 Ay nakalakkán ne Jesus kaggída, ay tútu inimmán na datu mata da,
ay dágus sala nga nakasingan da. Ay se da nga kummíwid kaggína ngin.

21

Tu nagánas nga nelalnà ne Jesus ka Jerusalem
(Mar 11:1-11; Luc 19:28-40; Jn 12:12-19)

1 Ay kane din na magiddadatang da ngin ka Jerusalem, ta atán da ngin ka
Betpage kitu bantay Olivo, ay nepàrob ne Jesus datu duwa nga tù-tùgúdán
na nga nán na kaggída,

2 “Mawe kayu kiya amin-dupálan na íli, ay masingan nu wala nga dágus
ya negagálut ta asnu* wa atán urbun na. Ubbadán nu, ay se nuda nga ilbet
kídi.
3 Ay nu atán mangsitár kadakayu, ay kagiyan nu wala nga, ‘Masápul ne
Apu da,’ nán nu, ay pálà nada ngin kadakayu,” nán na.
4 Ay nàwa idi ta senu màwa kurug tu kinagi natu pagbàbànánan ne Dios
kitun nga nán na:
5 “Kagiyam kadaya iJerusalem. Sinnan nu! Umbet tin kadakayu ya ári nu.
Napakumbaba, ay urbun asnu wala ya nagtàyán na,”
nán na.
6 Ay díkod nawe datu tù-tùgúdán na, ay kinurug da tu nán ne Jesus
kaggída.
7 Nilbet da datu asnu se itu urbun na, ay se da nga nesàláp datu bádu
da kitu addag datu asnu, ay se yala nagtakay ye Jesus kitu urbun.
8 Ay kaaduwán kadatu tolay, ay nesàlapán da datu bádu da kitu kalsáda.
Ay datu duddúma ay nagtappád da kadatu pas-pasanga datu káyu, ay se
da iap-apán kitu kalsáda.
9 Ay datu adu wa tolay ya magin-inona kaggína se datu gumun-gunud,
ay nán da nga nesar-sáraw, “Maday-dáyaw ya gaka tu Ari David. Tag-
tagasinnán ne Apu Dios ya nebon na! Maday-dáyaw we Dios nga
kangatuwán!” nán da.
10 Ay kane makalnà nge Jesus ka Jerusalem, ay naburbur datu tolay. Ay
nán da, “Inna nád tuni?” nán da.
11 Ay túta nán datu tolay, “Tú yán ne Jesus nga iNazaret ka Galilea nga
isa nga pagbàbànánan ne Dios,” nán da.

Tu nammatálaw ne Jesus kadatu maglà-láku kitu unag Templo (Mar 11:15-19; Luc 19:45-48; Jn 2:13-22)

12 Linumnà e Jesus kitu Templo, ay se na pataláwan ngámin datu maglà-
láku se datu gumà-gátang kitu unag natu templo. Nìtolán na datu tebol
datu maragsupli ka pirà se datu tugaw datu maglà-láku ka ladágan.
13 Ay nán na kaggída, “Nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, ‘Ya
balay ku ay mengagánan ka balay ya agkararágan,’ nán na. Ngamay tura
nu mán kammin pinagbalin ka balay daya maragtákaw,” nán ne Jesus.
14 Ay uwad da nga kúláp se pílay nga inumbet kitu giyán ne Jesus kitu
Templo, ay inagásan nada.
15 Ay nalùsaw datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag
kane masingan da datu nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwa ne Jesus, se kane
magìna da datu annánà a atán kitu unag Templo nga isar-sáraw da ya,
“Maday-dáyaw ya gaka natu David!” nán da.
16 Ay túta nán da kaggína, “Magìna mu ya isar-sáraw da?” nán da. Ata
nalùsaw da ta pagdudoray ne Jesus datu annánà kitu isar-sáraw da. Ay
nán ne Jesus kaggída, “May ò,” nán na. “Akkan nu pikam nabása ta, tu
nesúrát kiya bàbànán ne Dios kitun nga nán na,
‘Nasuruwán daya ababbing se daya annánà nga mangagi kiya kurug ga
panagday-dáyaw kikaw,’
nán na!” nán ne Jesus.

---

* **21:2 21:2** Ya asnu ay ummán ki kabalyu, may bittì.

17 Ay pinanáwan ne Jesus da, ay se yala nagtálaw kitu íli se yala nawe
ka Betania. Ay nagidda kitúni.

Tu nangged ne Jesus kitu káyu wa gígus
(Mar 11:12-14, 20-24)

18 Ay kane magulli kammin ka Jerusalem kane pagmakát, ay nabisinán.
19 Ay tútu, kane masingan na tu káyu wa gígus kitu bíkat dálen, ay nawe
nagsápul ka búnga na, may áwan na nga nasuwà nu di adon nala. Ay tútu
nán na kitu káyu, "Ay akkan ka din makapagbúnga ngin ka panda," nán
na. Ay pìlát tala nga nalaylay tu káyu.
20 Ay díkod nasdaáwan datu tù-tùgúdán na kane masingan da tun. Ay
nán da, "Mapaanna ya nàwa? Tura dágus sala nga nalaylay ya káyu kídi?"
nán da.
21 Ay nán ne Jesus nga summungbát kaggída, "Damdamman nu idi nga,
nu mangurug kayu wa áwan nu wa aggad-gadduwa, ay mabalin nu pe nga
kuwaan ya kinuwà kídi ya káyu. Ay akkan nala tittu yán ta oray nán nu
kídi nga bantay ya, 'Magalit ka kiyán se ka la magpisù kiya bebay,' nán
nu, ay màwa nga kurug.
22 Ay oray nágan naya agngan nu kiya karárag nu nu atán ya angngurug
nu, ay midde kadakayu."

Ya saludsud panggap kiya naggayatán naya turáy ne Jesus
(Mar 11:27-33; Luc 20:1-8)

23 Ay nagulli kammin ne Jesus kitu Templo nga magtùgud. Ay kane
magtù-tùgud din, ay inumbet nga nagsaludsud datu ap-apu datu pappádi
se datu pangmanàman datu Judyu nga nán da, "Wà naggayatán naya turáy
mu wa mangwa kadedi nga kuk-kuwaan mu, ay se iinna ya nangidde
kikaw kiyán na turáy mu?" nán da.
24 May nán ne Jesus nga summungbát, "Magsaludsud dà pikam
kadakayu. Ay nu masungbátan dà, ay ikagì pe kadakayu nu wà naya
naggayatán naya turáy ku wa mangwa kadedi," nán na.
25 "Wà na lugud ya naggayatán natu turáy natu Juan nga mamawtisár?
Naggayát ke Dios onu kadaya tolay?" nán na.
Ay tútu nán da nga nagsisinnaludsud. "Nágan naya pagsungbát tada?
Nu nán tada nga, 'Naggayát ke Dios,' ay, 'Tura nu lugud da akkan kinurug
tu Juan?' nán na.
26 Ngamay nu nán tada nga, 'Gayát kadaya tolay,' ay dedi manin na
tolay ya ikansing tada, ta kurugan da nga isa nga pagbàbànánan ne Dios
tu Juan," nán da.
27 Ay díkod nán da ngala ngin na summungbát ke Jesus, "Akkan mi
ammu," nán da.
Ay tútu nán ne Jesus pe kaggída, "Ay akkan ku lugud pe ikagi kadakayu
nu wà naggayatán naya turáy ku wa mangwa kadedi," nán na.

Ya pangárig mepanggap kadaya magwagi

28 Ay nán ne Jesus kaggída, "Nágan naya makagi nu kídi? Atán tolay
ya atán duwa annánà na nga lalláki. Ay nán natu ama kitu manákam,
'Mawe ka mán na magubra kiya kaubásan, ugu,' nán na.
29 Ay, 'Maddi yà,' nán tu an-anà. Ngamay naulis kammin tu uray na
kane daddán, ay tútu nawe kitu kaubásan da.

30 Ay nán manin tu tolay kitu udiyán, ‘Mawe ka mán na magubra kiya
kaubásan, ugu,’ nán na. Ay, ‘Ò ama,’ nán na, ngamay akkan nawe.
31 Ay iinna lugud kaggída nga duwa tu nangikurug kitu piyán natu ama
da?” nán ne Jesus. “Tu manákam á,” nán da.
Ay nán ne Jesus kaggída, “Tú idi ya kagiyan ku kadakayu. Munna daya
magpab-pabáyad ka buis nga nadakè se daya put-púta nga makalnà kiya
pangiturayán ne Dios may dakayu.
32 Ata inumbet tu Juan na mangipakammu kiya panagmar-máru nu,
ngamay akkan nu wa kinurug. Ay datu magpab-pabáyad ka buis se datu
púta ay kinurug da. Ay oray kitu inakasingan nu kitu inangngurug da kitu
Juan, ay akkan kayu wa nakappoli se nangurug kaggína,” nán na.

Ya pangárig mepanggap kadatu magtag-tagasíngan kitu kaubásan (Mar 12:1-12; Luc 20:9-19)

33 “Ay gìnán nu pikam idi ya isa nga pangárig,” nán ne Jesus. “Uwad
tolay ya nagmúla ka adu wa úbás. Ay se nada abutan. Ay se nagabbut
ka abay kitu pínát ka pamgattán da kitu búnga úbás[†]. Ay nangwa pe ka
alingúdu wa bal-balay[‡]. Ay se na nga pinatagasinnán tu kaubásan kadatu
magtal-tálun, ay se mawe ka sabáli íli.
34 Ay kane din na pinagbubúrás sin, ay nangibon tu makin-kuwa kadatu
asassu na nga mawe mangalà kitu kípát na kadatu magtag-tagasíngan kitu
kaubásan na.
35 Ngamay inámang mán kammin datu magtag-tagasíngan kitu
kaubásan datu asassu natu tolay. Binaubáut da tu isa, ay pinatay da tu
isa, ay tinùtoán da tu isa.
36 Ay díkod, nangibon ka ad-adu wa asassu may datu nunna. Ngamay
páda na kam tu kinuwa da kadatu nebon na.
37 Ay tu nuddi ya nebon na, ay tu an-anà na, áta nán na nga, ‘Ipatag da
kam agkà ala ya an-anà ku!’ nán na.
38 Ngamay kane masingan datu magtag-tagasíngan kitu kaubásan tu an-
anà tu tolay, ay nán da kitu isaisa kaggída, ‘Ye, tú yán ya mangtáwid kídi ya
kaubásan. Patayan tada ta senu kuw-kuwa tada ngámin dedi ya tawídan
na,’ nán da.
39 Ay tútu dinugkam da tu an-anà se da nga ippan kitu lasi natu
kaubásan, ay se da pinatay,” nán ne Jesus.
40 “Lugud,” nán ne Jesus kaggída, “nu umbet ya makin-kuwa kitu
kaubásan, nágan naya nán nu wa kuwaan na kadatu magtag-tagasíngan
kitu kaubásan na?” nán na.
41 Ay nán da nga summungbát, “Kurug gala á, nga patayan na datu
nadakè a magtag-tagasíngan, ay se na pe yin na ipatagasíngan ka sabáli
nga magtal-tálun na makidde kaggína kiya kípát na nu pinagbubúrás,”
nán da.
42 Ay nán ne Jesus kaggída, “Akkan nu nád pikam ma nabása kiya
nesúrát ta bàbànán ne Dios ya,
‘Tu batu wa lùsawan daya maragbalay, ay ittu tu nesulalit ta nagbalin ka
kaligdaán na paniínán kiya súli naya balay. Kinuwa ne Apu Dios
nga ummán kiyán ta ittu ya piyán na. Ay nakas-kasdáaw kadàtada
yán na kinuwa na,’

---

† **21:33 21:33** Digu úbás tu kuk-kuwaan da nga básí da kattoni. ‡ **21:33 21:33** Ya alingúdu nga balay ay ittu ya agbantayán da kadaya kaubásan da.

nán na,” nán ne Jesus.
43 Ay tútu nán ne Jesus manin, “Ay túya ikagì kadakayu nga ya
pangiturayán ne Dios, ay akkan na mepakin-kuwa kadakayu wa Judyu
ta midde yin kadaya tolay ya maminya nga mangwa kadaya piyán na.
44 Ay nu iinna ya medùláp kiyán na batu, ay matumatumà. Ay ya
ketànagán na nu ittu ya metànág, ay mamàmà tutu wala,” nán na.
45 Ay kane magìna datu ap-apu datu pappádi se datu Pariseo tu kinag-
kagi ne Jesus nga pangárig, ay naawátan da nga aggída tu kepapannán
datun.
46 Ay tútu piyán da nga tiliwan, may umamà da kadatu adu tutu wala
nga tolay ta ibíláng da nga pagbàbànánan ne Dios.

22

Ya pangárig mepanggap ki say-am ki aggaattáwa
(Luc 14:15-24)

1 Ay nepangárig manin ne Jesus tu inangngagi na kadatu kinag-kagi na
kadatu tolay. Ay nán na,
2 “Ya angngituráy ne Dios, ay meárig kiya kinuwa naya ári nga nangisay-
am kiya panaggaattáwa kiya an-anà na nga laláki.
3 Nebon natu ári datu asassu na nga mawe ya magayáb kadatu napadán
naimbitarán, ngamay naddi da.
4 Ay tútu nangibon manin ka sabáli pikam ma asassu na. Ay nán na
nga namílin kaggína, ‘Nán mu kadatu naimbitarán nga nesagána ngin ya
panagpangán kiya say-am ku. Pinaparti ku win datu toru wa báka, ay
oray pe datu pinalùmag ku wa urbun. Nán mu wa nakasagána ngámin
nin. Túya umbet da ngámin kídi nga makisay-am.’
5 Ngamay akkan nangur-kurug datu naimbitarán. Nawe datu duddúma
kadatu tal-tálun da, ay datu duddúma, ay nawe da kadatu aglakúwán da.
6 Ay datu duddúma, ay dinugkam da mán kammin datu asassu se dada
nga pinal-pallà, ay se dada nga pinatay.
7 Ay nalùsaw tu ári, ay tútu nebon na datu suldádu na nga mawe
magpatay kadatu nagpatay kadatu asassu na, ay se na pasìdug ngámin
babalay kitu íli da pe.
8 Ay díkod nán natu ári kadatu duddúma nga asassu na, ‘Nesagána
ngámin nin ya say-am ku ngamay naddi mán kammin datu tolay ya
pinaayabán ku,’ nán na.
9 ‘Ay túya mawe kayu lugud kiya kal-kalsáda, ay se nuda ayabán kídi ya
say-am daya ngámin tolay ya masingan nu,’ nán na.
10 Ay díkod, nawe datu asassu na kadatu kal-kalsáda nga nagayáb
kadatu ngámin tolay ya masingan da, oray datu nadakè se datu namáru.
Ay díkod napnu tutu wala ka tolay tu pagsasay-ammán.
11 Ay kane umbet tu ári nga maningan kadatu tolay, ay uwad isa nga
tolay ya nasingan na nga akkan na nakabádu ka bádu nga para ki say-am.
12 Ay tútu sinaludsud na nga nán na, ‘Opun, atán ka kídi may taanna,
tura ka akkan nakabádu ka bádu wa para say-am?’ nán na. Ay akkan
nagun-úni tu laláki.
13 Ay tútu nán natu ári kadatu asassu na nga magdasár, ‘Pingílan nu ay
se nu wala nga ippan kiya kagìbattán kiya lasi. Ay kitúni, ay sumángit
daya tolay ay se magngar-ngarasiyat da,’ nán na.

14 Ata kurug ga adu daya maayabán may bittì daya mapíli,” nán ne Jesus.

Ya saludsud mepanggap kiya panagbáyad ka buis
(Mar 12:13-17; Luc 20:20-26)

15 Ay nagkakáwe datu Pariseo win ta mawe da nga paggaamomanán ya
pamàyanán da, senu atán ya pambarán da nga maniliw ke Jesus kadaya
kagiyan na.
16 Ay tútu nepàrob da datu tolay da se datu duddúma nga bungguy ne
Herodes ka giyán ne Jesus. Ay nán datu nebon, “Misturu, ammu mi nga
akkan ka nga magbutabutal. Ay se isúrum pe ya kurug mepanggap kiya
piyán ne Dios kadàtada nga tolay. Ay akkan mu pe ya pagdudúmán daya
tolay oray nágan naya sáad da.
17 Ay ikagim mán lugud kadakami nu nágan naya kapanunútám.
Umannúgut nád kiya lintag tada nga Judyu nu magbáyad kami ka buis
mi ke Ari Cesar ka Roma, onu akkan?” nán da.
18 Ngamay nammuwán ne Jesus nga nadakè tu panggap da. Ay tútu nán
na kaggída, “Dakayu wa magpì-pìmáru! Tura dà sisímán ta!
19 Passingannán dà mán kiya pirà a pagbuis nu,” nán na. Ay tutu nidde
da kaggína tu pinaláta nga pirà.
20 Ay se na sinaludsud kaggída, “Inna ya makin-murang se makin-
ngágan kiya atán kídi ta?” nán na.
21 “May e Cesar nga ári ka Roma,” nán da.
Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Idde nu lugud ke Ari Cesar ya pagrabngán
na, ay idde nu ke Dios pe daya pagrabngán na kampela ngin nin,” nán na.
22 Ay tútu nasdaáwan da kane magìna da tu kinagi na, ay tútu
pinanáwan da ngala nge Jesus sin.

Ya saludsud mepanggap kiya ilaltu kammin daya natay
(Mar 12:18-27; Luc 20:27-40)

23 Ay kitun kam ma algaw, ay uwad da nga Saduceo wa inumbet kitu
giyán ne Jesus. Daya Saduceo, ay tú dedi daya akkan mangurug nga lumtu
daya natay. Ay nagsaludsud da ke Jesus
24 nga nán da, “Misturu,” nán da, “Nán tu Moses kitun kitu bílin na
kadàtada nga Judyu, nga nu matay ya isa nga laláki, ay se áwan na nga
pútut, ay masápul la umatáwa manin ya wagi na kitu atáwa na ta senu
daya annánà da, ay mebíláng da nga annánà natu natay,” nán da.
25 “Ay uwad kadakami ya pittu wa magwawági nga pabeg lalláki.
Nangatáwa tu manákam, may natay nga áwan na nga pútut. Ay díkod
inatawán natu mekàduwa nga wagi na tu nabúkud ta senu magan-anà ka
para kitu natay.
26 May páda na kam tu nàwa. Ay se yala manin tu mekàlu. Ay se yala
manin datu duddúma ka panda kitu udiyán.
27 Akkan nabayág panda kitu nekatay da ngámin, ay natay pe yin tu
babay.
28 Ay díkod nu kiya ilaltu ngámin daya natay, ay iinna lugud kadatu pittu
wa magwawági ya makin-atáwa kammin kitu babay? Ay umatáwa da mà
ngámin kaggína,” nán da.
29 Ngamay nán ne Jesus nga summungbát kaggída, “Masábag kayu
kiya aglam-lammat nu kiyán. Ata akkan nu maaw-awátan ya nesúrát
ta bàbànán ne Dios, ay se akkan nu pe ammu ya kababalin ne Dios.

30 Ata kiya ilaltu datu natay, ay áwan nin ya maggaattáwa. Ka lángit,
ay ummán da ngin kadaya anghel ne Dios.
31 Ay nu mepanggap kiya ilaltu daya natay yin, ay kurug ga lumtu da.
Akkan nu pikam nabása ta, kiya nesúrát nga bàbànán ne Dios ya nán na
kadakayu!
32 Nán na nga, 'Iyà ya Dios ne Abraham se Dios nà pe ye Isaac, ay se
Jacob,' nán na. E Dios ay akkan mà wayya Dios daya natay nu di Dios
daya sibbiyág."

33 Ay kane magìna datu tolay tu sungbát na ay nasdaáwan da.
Nasdaáwan da pe kadatu itù-tùgud na.

Ya kapàgán na bílin
(Mar 12:28-34; Luc 10:25-28)

34 Ngamay kane madámag datu Pariseo wa akkan nakun-oni yala datu
Saduceo kitu inagsung-sungbát ne Jesus, ay nagguurnung da ta mawe da
pe ka giyán na.
35 Ay isa nga nasírib ki lintag daya Judyu nga kabulun da tu magsisim
ke Jesus. Ay nagsaludsud nga nán na,
36 "Misturu," nán na, "inna ya kapàgán pànang kadaya bil-bílin kiya
lintag tu Moses?" nán na.

37 Ay nán ne Jesus kaggína, "Ipas-pasnà mu tutu wala ya amminyám ke
Apu wa Dios mu. Aggína ya pàgan mu ki ngámin na ur-uray mu se ki
ngámin na lam-lammat mu, ay se ki ngámin na biyág mu.
38 Ittu yán ya mun-unna se kapàgán na bílin.
39 Ay ya mekàduwa nga kapàgán na bílin, ay páda na kam tu munna.
Nán na nga, 'Piyám ya kasittolay mu nga ummán kiya amminyám kiya
baggim,' nán na.
40 Kadedi duwa nga bílin ya kebatayán ngámin datu bil-bílin natu Moses
se datu isur-súru datu pagbàbànánan ne Dios kitun," nán ne Jesus.

Ya saludsud mepanggap kiya Cristo
(Mar 12:35-37; Luc 20:41-44)

41 Ay kitu atán pikam datu Pariseo wa nagguurnung, ay sinaludsúdán
ne Jesus da nga
42 nán na, "Nágan naya makagi nu mepanggap kiya Cristo? Iinna ya
makin-gaka kaggína?" nán na. Ay, "Gaka natu David," nán da nga
summungbát.
43 Ay tútu nán ne Jesus manin, "Ay taanna lugud, tura nengagánan tu
David ka Apu ya Cristo kane itur-turayán naya Ispiritu ne Dios? Ata nán
mà tu David nga,

44 'Ay nán ne Apu kiya Apu ku, Magtugaw ka kiya pane diwanán ku win
panda kiya ammasúkù kadaya kumagúra kikaw,'
nán na.
45 Ay nu 'Apu' nán tu David kiya Cristo, ay mapaanna lugud ya inagbalin
naya Cristo ka gaka natu David?" nán na.

46 Ay áwan oray isa kaggída ya nakasungbát. Ay nanggayát kitun, ay
áwan tutu wala ngin ya maketurad da magsaludsud kaggína.

23

Kinag-kagiyánan ne Jesus datu tù-tùgúdán na mepanggap kadatu Pariseo
(Mar 12:38-39; Luc 11:43, 46; 20:45-46)

1 Ay se yala nán manin ne Jesus kadatu adu wa tolay se kadatu tù-
tùgúdán na.
2 “Daya maragtùgud ki lintag se daya Pariseo, ay tú dayán daya
mangisur-súru kiya lintag ga nesúrát tu Moses.
3 Ay díkod, kurugan nu se kuwaan nu pe daya isur-súru da kadakayu.
Ngamay akkan nu kuwaan daya kuk-kuwaan da, áta akkan da mà a
kuwaan daya isur-súru da.
4 Nasulit pànang nga kuwaan daya nepar-paruntù da kadatu lin-lintag
nga ipasúrut da kadaya tolay, ngamay aggída mismu, ay akkan da tutu
wala nga sengán daya tolay kiya angngikurug da kadayán na ipasúrut da.
5 Ngámin daya kuk-kuwaan da, ay pagpasindáyaw da ngala kadaya tolay.
Ay túya kuwaan da ka dadakkal datu nekesurátan datu duddúma nga bílin
ne Dios nga igpat da kiya íma da. Ay kadadduwan da pe ya arumayváy
naya bádu da, ta senu dágus sala nga malásin da tolay da.
6 Ay pà-pàgan da pe ya magtugaw kiya agtugawán daya nangátu wa
tolay kadaya pagsasay-ammán se kadaya sinagoga.*
7 Ay pà-pàgan da pe ya rispitaran daya tolay da kiya pagad-aduwán se
pà-pàgan da pe ya ingágan da tolay da ka misturu.
8 Ngamay nu dakayu, akkan nu paganggammán nu ingagánan dakayu
ka misturu, áta sissa ngà ala nga Misturu nu, ay magwawági kayu ngámin.
9 Ay áwan nu wa ingágan ka Ama kídi ya kalawagán, áta sissa ngala ya
Ama nu nga ittu ya atán ka lángit.
10 Ay akkan kayu pe pepangágan ka Apu, áta e Cristo wala ya Apu nu.
11 Ya kangatuwán kadakayu, ay ittu kuma ya bíláng asassu nu.
12 Ata daya mangipangátu kiya baggi da kampela ngin, ay mebaba da,
ay daya mangibaba kiya baggi da, ay mepangátu da.”

Inal-alngán ne Jesus datu Pariseo se datu maragtù-tùgud ka lintag
(Mar 12:40; Luc 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 “Ay kakal-kalakkán kayu wala nga maragtùgud ki lintag se dakayu
wa Pariseo! Dakayu wa magpì-pìmáru! Ata dakayu ya gapu naya akkan
kálà daya tolay kiya pangiturayán ne Dios. Lùsawan nu ya málà kiya
pangiturayán ne Dios, ay iallang nu pe kadaya mayát.
14 Kakal-kalakkán kayu wa maragtùgud ki lintag se dakayu wa Pariseo!
Ata magpì-pìmáru kayu! Tap-taplan nu daya kuw-kuwa daya bubbúkud
da babbay. Magpìkarárag kayu ka adaddu ka panglingad nu kadaya
nadakè a kuk-kuwaan nu. Ay túya gapu na nga nadà-dammat ya kapánis
nu.
15 Kakal-kalakkán kayu wa maragtùgud ki lintag se dakayu wa Pariseo!
Dakayu wa magpì-pìmáru! Ata oray battaan nu ya bebay, ay se oray
adayyu ya madàdàdà nu basta atán nala oray isa nga akkan Judyu wa
maáwis nu wa mangurug kiya kur-kurugan daya Judyu. Ay nu maáwis
nu pe yin, ay magbalin ka ab-abay ya kekariyán na nga maimpiyernu
may dakayu gapu kadaya isur-súru nu.

* **23:6 23:6** Ya sinagoga ay ittu ya pagguurnúngán da nu magádal da kiya Bàbànán ne Dios.

16 Kakal-kalakkán kayu kurug ta ummán kayu kiya kúláp nga magbay-
bay. Ta nán nu nga, nu atán tolay nga pagsingánan naya Templo, ay áwan
na nga patag yán. Ngamay nu ya balitù ki Templo ya pagsingánan na, ay
masápul la tungpálan na ya kari na.
17 Dakayu wa árig kúláp! Nganna agpà ya kinaug-og nu ta! Wayya la
nga napà-patag ya balitù may ya Templo nga namagbalin kiya balitù ka
napatag ke Dios?
18 Ay nán nu pe nga, nu pagsingánan naya isa tolay ya agbasuwán ay
áwan na nga surbi. Annung na nga di tungpálan tu kari na. Ngamay nu
pagsingánan na datu pagbasu kiya agbasuwán, ay masápul la tungpálan
na ya kari na.
19 Ay árig nakúláp kayu wa kurug gin! Wayya la nga napà-patag ya
pagbasu may ya agbasuwán nga ittu ya namagbalin kiya pagbasu ka
napatag ke Dios?
20 Ay díkod, nu pagsingánan naya isa tolay ya agbasuwán, ay pags-
ingánan na ya pagbasu se ngámin na atán kitúni.
21 Ay nu Templo ya pagsingánan naya isa nga tolay, ay bíláng nga
pagsingánan na pe ye Dios nga ittu ya magag-agyán kitúni.
22 Ay nu lángit ya pagsingánan naya isa tolay, ay akkan tittu ya lángit
ya pagsingánan na nu di pe ye Dios, áta ittu ya mangitur-turáy kitúni.

23 Kakal-kalakkán kayu wala nga maragtùgud ki lintag se dakayu wa
Pariseo. Dakayu wa magpì-pìmáru! Napiya mà kurug ta id-idde nu ke
Dios ya pagkapúlu daya pangrikádu nu, ngamay akkan nu kuma nga idil-
dilig kiyán daya napà-patag kadaya bil-bílin ne Dios, nga ummán kadaya
angwa nu ka napiya kadaya kasittolay nu, ya agkallà nu kadaya kasittolay
nu se ya angngikurug nu ke Dios. Tú kuma dedi pe daya kinuw-kuwa nu
win.
24 Dakayu wa árig kúláp pa maragbaybay. Ay tura nu sagátan ya inuman
nu, ka angngippà nu ka púrà, ngamay tura nu mán kammin na itangainum
daya dadakkal la ul-ulullag.

25 Kakal-kalakkán kayu wala nga maragtùgud ki lintag se dakayu wa
Pariseo. Dakayu wa magpì-pìmáru! Ugatán nu ya lasi daya akap nu se
pinggán nu, ngamay napnu da kadaya nakultit nu kadaya tolay se daya
inágum nu.
26 Dakayu wa Pariseo wa árig kúláp! Pagbalinan nu pikam ka nadalus
daya inunag daya akap nu se pinggán nu, ay senu magbalin ka nadalus pe
yin ya lasi da.

27 Kakal-kalakkán kayu wala nga maragtùgud ki lintag se dakayu wa
Pariseo! Dakayu wa magpì-pìmáru! Ata ummán kayu kadaya lúbù a
napintáan ka pusà. Napiya ya singan naya lasi da, may ya inunag da,
ay pabeg ga tuláng se datu naragit.
28 Dakayu, ay ummán kayu kadayán. Ata namáru kayu kiya agsisíngan
daya tolay, ngamay ya ung-unggan nu, ay panagpì-pìmáru se iya ki-
nadakè.”

Tu nangngagi ne Jesus kitu kapanísán da
(Luc 11:47-51)

29 “Kakal-kalakkán kayu wala nga maragtùgud ki lintag se dakayu wa
Pariseo! Dakayu wa magpì-pìmáru! Ta pinangwa nu datu pagbàbànánan

ne Dios kitun se datu namáru wa tolay kitun ka lúbù da. Ay payán nuda
pe ka pangpapiya,
30 ay se nu la nán na, ‘Nu uwad kami kuma ngala ngin kitu kakowad datu
mannákam mi nga nagpatay kadaya pagbàbànánan ne Dios, ay akkan mi
kuma nga nepalúbus sa patayán dada,’ nán nu.
31 Ay díkod dakayu kampela ngin nin ya nangagi nga pútut dakayu datu
nagpatay kadatu pagbàbànánan ne Dios kitun.
32 Ara nu lugud! Balinan nu lugud dala ngin tu negayát datu apuapu nu.
33 Dakayu wa ummán ka gámad idaw wa gangay! Inagdakè nu! Ay
makalísi kayu kod pikam mala kiya pannakapánis nu ka impiyernu!
34 Ta senu metungpal nu tu ginayatán datu apuapu nu, ay túya mangibon
nà kadaya pagbàbànánan ku se daya nasírib ba tolay ku se daya pagtù-
tùgúdan ku kadakayu. Ay patayan nu daya duddúma, ay se ilansa nu ka
krus daya duddúma, ay sap-saplit nu daya duddúma kadaya sinagoga nu,
ay se nuda pataláwan kadaya il-ileli.
35 Ay díkod dakayu pe ya kidsuwán naya pannakapánis datu apuapu nu
gapu kitu inagpatay da kadatu namáru wa tolay. Manggayát kitu Abel la
áwan bas-básul la pinatay da, panda kitu Zacarias nga an-anà tu Barakias
nga ittu pe tu pinatay nu wa Judyu kitu nagbàtán naya Templo se ya
agbasuwán.
36 Kagiyan ku kadakayu ya kurug, nga ya pannakapánis gapu kadatun
na kinuw-kuwa datu apuapu nu, ay midsu kadakayu wa tolay kadedi ya
al-algaw.”

Sinangítán ne Jesus datu iJerusalem
(Luc 13:34-35)

37 “Dakayu wa iJerusalem! Dakayu wa nagpatay kadatu pagbàbànánan
ne Dios kitun se nagtùtò kadatu nebon ne Dios kadakayu! Namin-
adu wà in na tagge ngala nga mangalmung kadakayu nga ummán
kiya angngalukup naya úpa kadaya pippíyà na. May maddi kayu mán
kammin,” nán na.
38 “Ngamay kídi yin ay piddudoray yala ne Dios sin ya Templo nu. Ay
mabaaw win.
39 Ay ya ikagì kadakayu, ay akkan dà in na masingan panda kiya
akasingan nu kammin kiyà, nga ittu yanin ya agkuna nu wa, ‘Maday-
dáyaw ya umbet ta nebon ne Apu kídi,’ nán nu,” nán ne Jesus.

24

Tu nangngagi ne Jesus kitu karba natu Templo
(Mar 13:1-2; Luc 21:5-6)

1 Ay kitu ipappan ne Jesus sin kane lumawán kitu templo, ay umadanni
datu tù-tùgúdán na kaggína. Ay netuldu da nga ipassingan ke Jesus tu
simbáan se datu báwi kitu amuwág na.
2 Ngamay nán na kaggída nga summungbát, “Kurug ga masingan nu
pikam ngámin dedi kídi. Ngamay ikagì kadakayu ya kurug, nga áwan
nala ya mabansi nga maglànù kadedi nga batu nga di mepúkay,” nán na.

Daya umbet ta kapar-parigátan
(Mar 13:3-13; Luc 21:7-19)

3 Ay kitu kowad ne Jesus nga magtutúgaw kitu bantay Olivo, ay inumbet
datu tù-tùgúdán na nga áwan makam-ammu. Ay nán da kaggína, “Ikagim

mán kadakami nu nungay na ya kàwa ngámin datun. Ay se nu nágan daya
mà-màwa nga pagilasínán mi kiya ilalbet mu kammin se daya mà-màwa
nga pakelasínán mi kiya ipappanda naya ngámingámin,” nán da.
4 Ay nán ne Jesus nga summungbát kaggída, “Magtaron kayu! Akkan
kayu wa paal-alílaw ki oray iinna.
5 Ta adu daya tolay ya umbet ta magkuna nga, ‘Iyà ya Cristo,’ nán da.
Ay adu daya tolay ya al-aliláwan da.
6 Ay magìna nu daya maggugubát, ay se madámag nu pe daya
maggugubát kadaya sabáli nga il-ileli. Ngamay akkan kayu wa magansing.
Ata masápul la màwa pikam dayán. Ngamay akkan pikam ittu ya
ipappanda naya ngámingámin.
7 Ata maggugubát daya il-íli, ay se maggugubát pe daya il-íli nga iturayán
daya à-ári. Ay umbet pe ya pinagguulát, ay se mangyagyag pe kadaya
nagbal-baláki ya giyán.
8 Ngamay ngámin dedi, ay anggayát tala naya kapar-parigátan nu.
9 Kalùsawan dakayu daya tolay gapu kiya angngurug nu kiyà. Ipatiliw
dakayu kadaya agtuturáy, ay se dakayu wa par-parigátan. Ay patayan da
daya duddúma kadakayu.
10 Ay túya adu daya mangigsán kiya angngurug da kiyà in. Ay ipatiliw
da pe daya kabbulun da ngin, ay se maglilinnùsaw da pe.
11 Ay adu daya umbet ta busid nga pagbàbànánan ne Dios. Ay adu daya
al-aliláwan da nga tolay.
12 Ay gapu ta umadu ya kinadakè, ay mapsílán ya amminya daya tolay
kiya isaisa kaggída.
13 Ngamay nu iinna ya maketurad kadayán panda kiya panda na, ay ittu
yán ya alà ne Dios.
14 Ay idi ya Napiya nga Dámag mepanggap kiya angngituráy ne Dios,
ay mebàbànán pikam kiya ngámin na kalawagán ta senu mammuwán
pikam daya ngámin tolay, ay se yala umbet tin ya ipappanda naya
ngámingámin.”

Ya kadamtán na kapar-parigátan
(Mar 13:14-23; Luc 21:20-24)

15 “Ay masingan nu kiya balay ne Dios tu kadàsán na masingan nga
ummán kitu nepekagi ne Dios kitu Daniel la pagbàbànánan na kitun.
(Awátan pànang din naya magbása.)
16 Ay nu masingan nu yanin, ay masápul la magkakáwe daya atán ka
Judea kadaya ban-bantay.
17 Ay daya tolay ya mepas-pasmu wa atán ka atap balay da, ay akkan da
tagge nga umúlug ga maggalà kadaya kuw-kuwa da nga atán kiya unag
balay da.
18 Ay daya atán kiya komán da, ay akkan da masápul ya mawe ka balay
da nga mangalà kiya bádu da.
19 Ay kiyán na oras ay kakal-kalakkán daya nabùsit se daya atán tagíbi.
20 Ikar-karárag nu wa akkan din kiya aggamiyán na se akkan kiya algaw
wa panaggiimáng ya kàwa nayán.
21 Ata kiyán na algaw, ay napanat pà-pànang ya kapar-parigátan daya
tolay. Ay áwan pikam ma ummán kiyán na nakapar-parigátan daya tolay
nanggayát kitu nammarsuwa ne Dios kídi ya kalawagán panda kídi, ay se
áwan nin ya màwa nga ummán kiyán.

22 Ay nu akkan nala nga kinabib-án ne Dios ya algaw nayán, ay áwan
tolay ya mabiyág. Ngamay gapu kadaya píli ne Dios, ay kinabib-án na ya
algaw nayán.
23 Ay nu atán magkuna kadakayu nga, ‘Atán kídi ya Cristo!’ onu, ‘Atán
kannán!’ nán na, ay akkan nu kur-kurugan.
24 Ata atán da umbet ta magpamaráng nga Cristo, se atán da pe
magpamaráng nga pagbàbànánan ne Dios. Magipas-passingan da kadaya
nakas-kasdáaw pànang nga mà-màwa ka pangalílaw da kadaya tolay. Ay
nu mabal-balin kuma ngala, ay ialílaw da pe daya piníli ne Dios.
25 May kinagì kadakayu mà in ki di na pikam kàwa.
26 Ay díkod oray nu nán da kadakayu wa, ‘Atán kitúni ir-ir-er,’ nán da, ay
akkan kayu wa maw-awe. Ay nu nán da nga, ‘Atán kiyán unag kuwartu,’
nán da, ay akkan nuda pà-pàgan.
27 Ata ya ilalbet ku kammin na nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay
masingan dà ngámin daya tolay! Ummán kiya kilát ta palangán na ya
magpíngipíngit oray nu kiya lattakán nala ya paggayatán na,” nán na.
28 “Ay oray kawà naya giyán naya innát, ay atán pe daya karabúngan.”

Ya ilalbet naya nengágan da kitun ka An-anà Tolay
(Mar 13:24-27; Luc 21:25-28)

29 “Ay nu mabalin nin ngámin dayán na rig-rígát kiyán na al-algaw, ay
matay pe yin ya mata, ay se akkan na pumaláng pe yin ya búlán. Ay
daya bittuwan ka lángit ay metànagán da. Ay makínin pe daya duddúma
pikam nga atán ka lángit.
30 Ay se yala nga masingan ka lángit ya pagilasínán kiya ilalbet ku, iyà
nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Ay ngámin daya tolay kídi ya
kalawagán, ay magpannakit da, ay se dà ala masingan na nengágan da
kitun ka An-anà Tolay nga umbet tin na mebulun ki angap. Ay kiyán na
oras ay mepassingan ya kinaturáy ku se ya kinadáyaw ku.
31 Ay se yala atán magìna da nga naggat pànang nga ummán ka
metanggoyob nga ittu pe yanin ya angngibon ku kadaya anghel ne Dios nga
mangurnung kadaya ngámin na píli ne Dios nga tolay na nga maggayát
kadaya ngámin na giy-giyán kídi kalawagán.”

Ya pakelasínán kiya ilalbet kammin ne Jesus
(Mar 13:28-31; Luc 21:29-33)

32 “Dam-damdamman nu ya mà-màwa kadaya káyu wa gígus. Nu
maglannuway da ngin, ay ammu nu win na tagay yin ya agdagun na.
33 Ay ummán pe, nu masingan nu win datun na kinag-kagì a mà-màwa,
ay ammu nu pe yin na tagay pànang ngin ya ilalbet ku.
34 Ikagì kadakayu wa màwa ngámin dedi kiya akkan pikam katay daya
tolay ya sibbiyág kadedi ya al-algaw.
35 Madadál lala ya lángit se ya kalawagán ngamay daya bàbànán ku, ay
akkan da wayya nga di màwa.”

Awan tolay ya makammu kiya ilalbet kammin ne Jesus
(Mar 13:32-37; Luc 17:26-30, 34-36)

36 “Ay nu iya algaw se oras nga kàwa ngámin dayán, ay áwan ya
makammu oray daya anghel ne Dios, ay oray iyà a An-anà na, nu di tittu
ya Ama.

37 Ya ilalbet ku kammin na nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay
ummán kitu nelalbet natu dallis kitu kakowad tu Noa.
38 Ata kadatu al-algaw wa áwan pikam tu dallis, ay mangán se uminum,
se maggaattáwa ngala datu tolay panda kitu algaw wa nelalnà tu Noa kitu
abay pànang nga biray na.
39 Akkan da tutu wala am-ammu tu màwa panda kitu nelalbet tu dallis
nga ittu tu nangrápun kaggída ngámin. Ay ummán pe kiyán kiya ilalbet
ku wa nengágan da kitun ka An-anà Tolay.
40 Ay kiyán na oras, ay atán duwa nga lalláki ya magkuwa kiya komán
da. Málà ya isa, ay mabansi ya isa.
41 Atán duwa nga babbay ya magirid. Ay málà ya isa, ay mabansi pe ya
isa.
42 Ay túya sissasagána kayu din peyang ta akkan nu wa ammu ya algaw
wa ilalbet naya Apu nu.
43 Damdamman nu nga, nu ammu kuma naya ama naya bumalay nu
nungay na ki gabi ya ilalbet naya maragtákaw, ay magbantáy kuma ngala
ngin ta senu akkan malnà naya maragtákaw ya balay na.
44 Ay lugud, masápul la sissasagána kayu peyang, ta umbet tà a
nengágan da kitun ka An-anà Tolay kiya oras sa akkan nu wa aggin-indag
kiyà.”

Ya mapiyár ra asassu se iya akkan
(Luc 12:41-48)

45 “Ya mapiyár se nasírib ba asassu, ay aggína ya pakammuwan naya
apu na kadaya páda na nga asassu. Aggína ya magpangán kadaya
duddúma nga asassu kiya oras sa pinagkakán da.
46 Maganggam yán na asassu wa dàngan naya apu na nga ummán kiyán
ya kuk-kuwaan na.
47 Ay kurug ya ikagì kadakayu nga aggína ya pakammuwan natu apu na
kadaya ngámin na kuw-kuwa na.
48 Ngamay nu ya nadakè a asassu, ay nán na kiya uray na, ‘Mabayág
pikam, ay se yala umbet tu apù,’ nán na.
49 Ay se na ngala nga gayatán pagraw-rawtán daya páda na nga asassu,
ay se yala pe yin na mawe mepangapangán se mepaggiínum kadaya
maging-inglaw.
50 Ay se yala nga umbet tu apu na kiya algaw wa akkan na nga panaggin-
indag, ay se kiya oras sa akkan na nga am-ammu.
51 Ay panísan tutu wala natu apu na, ay se na ngin na ibíláng kadaya
managpì-pìmáru. Ay ippan na pe yin kitu giyán da. Ay kiyán na giyán, ay
magngar-ngarasiyat se sumángit da,” nán ne Jesus.

25

Ya pangárig panggap kadaya sangapúlu wa babbalásang

1 “Ya kálà nu kiya pangiturayán ne Dios, ay meárig kiya annabat daya
sangapúlu wa babbalásang kiya mangatáwa. Ay dedi ya babbalásang, ay
siddidílág da ngámin.
2 Ngamay ya limma kaggída, ay umang-ang-ang da. Ay datu limma ay
nasírib da.
3 Ay datu umang-ang-ang, ay nagtagidílág da pe, ngamay akkan da nga
nangalà ka sagáma da nu mamminán da ka agás.

4 Ngamay datu nasírib, ay nangalà da pikam ka agtangabutilya da nga
agás nga sagáma da.
5 Ay nabayág se yala inumbet tu mangatáwa, ay tútu nadà-dappán datu
babbalásang, ay díkod nagkakatúdug da ngámin.
6 Ngamay kitu túlad tu gabi yin, ay uwad kinumraw wa nán na, ‘Atán
nin tu mangatáwa! Sabtan nu win!’ nán na.
7 Ay nalukág datu sangapúlu wa babbalásang, ay se da nga kappiyánan
datu dílág da.
8 Ay nán datu umang-ang-ang kadatu nasírib ba babbalásang, ‘Iddán
dakami mán ka agás ta natayán kami yin,’ nán da.
9 Ngamay nán datu nasírib ba summungbát, ‘Akkan kid da umanáy
kadàtada ngámin ya nesagána mi nga agás! Mawe kayu wala ngin na
gumátang ka agás nu kadaya sininda,’ nán da.
10 Ngamay kitu likud da nga gumátang, ay inumbet pe yin tu man-
gatáwa, ay díkod datu nasírib ba babbalásang, ay netangalnà da pe yin
kaggína kitu pagsasay-ammán, ay se da pe yin na gìpán tu gagyangán.
11 Ay kane daddán, ay inumbet pe yin datu umang-ang-ang. Ay nán da,
‘Apu, lùtán dakami mán,’ nán da.
12 Ngamay nán natu mangatáwa, ‘Akkan takayu mà kurug am-ammu!’
nán na.”
13 Ay se yala nán ne Jesus, “Magsagána kayu lugud, áta akkan nu wa
ammu ya algaw se oras sa ilalbet ku nga nengágan da ka An-anà Tolay,”
nán na.

Ya pangárig mepanggap kadaya asassu wa napiyáran ka pirà (Luc 19:11-27)

14 “Ata ya kàwaán na kiya pangiturayán ne Dios, ay meárig kiya kinuwa
naya isa nga tolay ya nawe kiya adayyu wa íli. Kitu ipappan na ngin, ay
inayabán na datu asassu na, se na nga ikípát ta ipiyár kaggída tu pirà na.
15 Ay niddán na ka limma ríbu tu isa, ay duwa ríbu kitu mekàduwa, ay
se maríbu kitu mekàlu. Ata sigun kitu kabailán da kampela ngin nin. Ay
se la nawe yin.
16 Ay tu niddán ka limma ríbu, ay dágus na ngala nga nenigúsiyu tu
pirà na. Ay nakaganansiya ka limma ríbu pe.
17 Ay ummán pe tu mekàduwa, nakaganansiya ka duwa ríbu pe.
18 Ngamay itu asassu wa niddán ka maríbu, ay nawe na nga nekubkob
kitu lusà tu pirà natu apu na.
19 Ay kane mabà-bayág ka panda, ay inumbet tin tu apu da nga
maningan kadatu pirà na nga nepiyár na kadatu asassu na.
20 Ay ya inumbet ta nunna, ay tu niddán na ka limma ríbu písus, ay se
na nga idde tu pirà kitu apu na. Ay nán na, ‘Apu, nakaganansiya tu limma
ríbu wa niddem kiyà ka limma ríbu pe,’ nán natu asassu.
21 Ay, ‘Pàgan ku ya kinuwám,’ nán natu apu na. ‘Namáru ka se mapiyár
ka nga asassu,’ nán na. ‘Ay gapu ta mapiyár ka kiya bittì ala nga bánag,
ay ikaw ya pakammuwan ku kadaya dadakkal la bánag. Umbet ka ta
mepaganggam ka kiyà nga apu mu,’ nán na.
22 Ay se yala umbet pe yin tu niddán ka duwa ríbu. Ay nán na, ‘Apu,
niddán nà kitun ka duwa ríbu, ay tú idi ya ganansiyà, duwa ríbu písus
pe,’ nán na.

23 Ay nán tu apu, ‘Pàgan ku ya kinuwám! Namáru ka se mapiyár ka
nga asassu. Ay gapu ta mapiyár ka kiya bittì ala nga bánag, ay ipindu ku
pe kikaw daya dadakkal la bánag. Ay umbet ka ta mepaganggam ka kiyà,
nga apu mu,’ nán na.
24 Ay inumbet pe yin tu niddán ka maríbu wa písus. Ay nán na kitu apu
na, ‘Apu, ammù a narungat ka. Ganiyan mu ya akkan mu wayya netugnu,
ay se burásan mu ya búnga naya akkam nemúla.
25 Ay gapu ta mansing ngà kikaw, ay túya nekubkob ku tu pirà mu. Ye
kam idi tu pirà mu,’ nán na.
26 Ay nán natu apu na kaggína, ‘Nadakè ka se nasadut ka nga asassu!
Ammum lugud din na ganiyan ku ya oray akkan ku wa netugnu, ay se
burásan ku ya akkan ku wa nemúla,
27 ay turám lugud da di nebangku ya pirà ku ta senu atán kuma ngin ya
an-anà na kídi ya naggulli ku!’ nán na.
28 Ay túta nán na kadatu duddúma nga asassu na, ‘Alà nu ya pirà
kaggína, ay se nu idde kiya asassu wa atán sangapúlu ríbu na,’ nán na,”
nán ne Jesus.
29 “Ata daya makammu kiya nepiyár kaggída, ay maamúngán pikam,
ay umadu pànang ya atán kaggída. Ngamay daya akkan makammu kiya
nepiyár kaggída, ay màpoli kammin tu nepiyár kaggída.
30 Ay nán tu apu manin, ‘Ay kídi yin, ippan nu ya áwan sur-surbi nga
asassu kiyán kiya kagìbattán kiya lasi. Ay sumángit daya tolay kiyán, ay
se magngar-ngarasiyat da.’ ”

Ya amagsisibna ne Jesus kadaya ngámin tolay

31 “Ay nu umbet tà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay kabbulun ku
daya anghel ne Dios. Ay kiyán na ilalbet ku, ay mepassingan ya kinaDios
ku, ay se ittu pe yanin ya nadáyaw wa angngituráy ku.
32 Ay ngámin daya tolay kídi kalawagán, ay maur-urnung da kiya àráng
ku. Ay pagsisibnaan kuda nga ummán kiya ammagsisibna naya magpas-
pastor kadaya karneru se kalding.
33 Ay daya árig karneru, ay pabegan kuda kiya padne diwanán ku. Ay
daya árig kalding, ay pabegan kuda kampela ngin nin pe kiya padne
kasígid ku.
34 Ay iyà nga Ari da kiyanin, ay nán ku kadaya atán ki padne diwanán
ku, ‘Dakayu wa inanggam naya Amà, ay umbet kayu! Ta magyán kayu win
kiya pangiturayán na nga nesag-sagána kadakayu oray kitu akkan pikam
nàwa idi ya kalawagán.
35 Ata kitu nabisin nà, ay pinangán dà. Ay kitu aggasikkinum ku ay
pinenum dà. Ay oray agtangeli yà kadakayu, ay pinalnà dà.
36 Ay kitu áwan ku bádu, ay binaduwán dà. Ay kitu inagtakit ku, ay
tinalimaduwán dà. Ay kitu nekebálud ku, ay sinù-sùbangán dà,’ nán ku
kaggída.
37 Ay se da la nán kiyà pe dayán na namáru, ‘Kannungay na pe Apu ya
inakasingan mi nga nabisin ka, ay se mika pinangán? Ay kannungay na
pe ya inaggasikkinum mu wa pinenum mika?
38 Ay kannungay naya inakasingan mi kikaw wa agtangeli ka, may
pinalnà mika? Ay kannungay na pe ya nekalàbuwán mu wa binaduwán
mika?

39 Ay se kannungay na pe ya nekabálud mu wa sinù-sùbangán mika, se
ya inakasingan mi kikaw nga nagtakit nga tinalimaduwán mi?' nán da.
40 Ay iyà nga Ari da, ay nán ku pe ya sumungbát kaggída, 'Ikagì
kadakayu nga gapu ta kinuwa nu dayán kadedi ya nababa nga wawwágì
ay bíláng kinuwa nu pe kiyà,' nán ku kaggída.
41 Ay se ku la nga kagiyan kadaya atán ki padne kasígid ku, 'Magtálaw
kayu kiyà, dakayu wa kalùsawan ne Dios. Mawe kayu kiya apuy ya akkan
mataatay nga nesag-sagána ke Sairu se kadaya itur-turayán na.
42 Ta kitu nabisin nà, ay akkan dà a pinangán, ay se kitu sikkinum mà,
ay akkan dà pinenumán.
43 Agtangeli yà kadakayu, ngamay akkan dà a pinalnà. Nalàbuwán nà
may di dà binaduwán. Nagtakit tà may akkan dà tinalimaduwán. Ay
akkan dà pe ya sinù-sùbangán kitu nekabálud ku,' nán ku kaggída.
44 Ay nán da pe nga sumungbát, 'Apu, kannungay naya nakasingan mi
kikaw wa nabisin, onu nagasikkinum, onu agtangeli ka onu magtakit ka
onu nabálud ka, ngamay akkan mika nga sinengán?' nán da.
45 Ay nán ku pe sumungbát kaggída, 'Kagiyan ku kadakayu nga, gapu ta
akkan nu wa kinuwa dayán kadedi ya kababaán na wawwágì, ay bíláng
akkan nu wa kinuwa pe kiyà.'
46 Ay se da la nga mippan kiya pakapanísán da ka áwan panda. Ngamay
nu daya namáru, ay mawe da kiya pakabiyágan da ka áwan panda," nán
ne Jesus.

26

Ya aggutad da nga mamatay ke Jesus
(Mar 14:1-2; Luc 22:1-2; Jn 11:45-53)

1 Ay kane din na mabalin ne Jesus nga magkakagi kadatun na nesur-súru
na, ay nán na kadatu tù-tùgúdán na,
2 "Ammu nu wa duwa ngalgaw wala ngin, ay se yala màwa ya piyasta*.
Iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay ipatiliw dà, ay se dà a
ilansa ki krus," nán na.
3 Kitun na oras, ay nagguurnung datu ap-apu datu pappádi se datu
pangmanàman datu Judyu kitu balay ne Caifas nga nangátu wa pádi.
4 Ay se da nga naggaamomanán nu mapaanna ya kuwaan da ta senu
nalingad ya anniliw da ke Jesus se ya ammatay da kaggína.
5 Ay nán da nga, "Akkan tada nga ipàmu kiya piyasta ta magariguddò
daya tolay," nán da.

Tu nangngípu natu babay ke Jesus ka talibangug
(Mar 14:3-9; Jn 12:1-8)

6 Ay kane atán de Jesus ka Betania kitu balay de Simon, tu naglappang
kitun,
7 ay uwad babay ya nangitúgut ka tangabutilya nga nangína pànang
nga talibangug. Ay kane atán ne Jesus nga magtutúgaw wa mangán, ay
inumbet tu babay, ay se na nga isiyasiyà tu talibangug kitu úlu ne Jesus.

---

* **26:2 26:2** Ya piyasta nga nán na kídi ay ittu ya angsilibrár da kitu nanglàtaw ne Apu kadatu Hebreo kane patayan na ngámin datu manákam nga annánà a lalláki ka Egipto kitu kakowad tu Moses.

8 Ngamay kane masingan datu tù-tùgúdán na tu kuwaan natu babay,
ay nalùsaw da nga nán da, “Taanna, tura na nga dadàlan ya talibangug
kiyán?
9 Adu kuma ya paglakúwán na kiyán nu iláku na, ay se na nga idde
kuma ya pirà kadaya napubri,” nán da.
10 Ay ammu ne Jesus tu kag-kagiyan da, ay tútu nán na kaggída, “Taanna,
tura nu wa lùsawan ya babay ta, ay napiya mà ya kinuwa na kiyà!
11 Daya napubri, ay kabul-bulun nuda peyang, ngamay nu iyà, ay akkan.
12 Kídi ya inangngípu na kiyà kídi ya talibangug ay ittu ya angngisagána
na kiyà kiya pannaketaman ku.
13 Ay ikagì kadakayu nga oray kawà na kídi kalawagán ya kebàbànánan
naya Napiya nga Dámag, ay mebàbànán pe ya kinuwa nedi ya babay ka
panamdammán da kaggína,” nán ne Jesus.

Tu angngipatiliw ne Judas ke Jesus
(Mar 14:10-11; Luc 22:3-6)

14 Ay se yala nga nawe kadatu ap-apu datu pappádi tu isa kadatu
sangapúlu se duwa, tu nagngágan ka Judas Iscariote.
15 Ay nán na kaggída, “Nágan naya idde nu kiyà nu mepatiliw ku
kadakayu we Jesus?” nán na. Ay tútu tinangdánan da ka tallu púlu wa
pinaláta nga silber.
16 Ay díkod, nanggayát kitun, ay isingasingan na ngin ya angngipatiliw
na ke Jesus.

Tu nepanggídám ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na kitu piyasta
(Mar 14:12; Luc 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

17 Ay kitu nunna nga algaw natu piyasta nga angngán da ka sinápay ya
áwan pamalbád, ay inumbet datu tù-tùgúdán ne Jesus. Ay nán da kaggína,
“Kawà na nga balay ya piyám ma pangisaganáan mi ka panggídám tada
kídi nga piyasta?” nán da.
18 Ay nán na kaggída, “Mawe kayu kiya íli, ay se nu wala nga sapúlan
nge kuwa. Ay ikagi nu kaggína nga nán nu, ‘Nán ne Misturu nga inumbet
tin tu oras na. Ay idi balay mu kanu ya panggidáman mi kídi nga piyasta,’
nán nu,” nán ne Jesus.
19 Ay kinurug datu tù-tùgúdán na tu nebílin na kaggída. Ay tútu nawe
da nga nesagána tu panggidáman da kitun na piyasta.
20 Ay kane gabi yin, ay nagdudúwa de Jesus se datu sangapúlu se duwa
nga tù-tùgúdán na nga mangán.
21 Ay kitu kowad da ngin na magkakán, ay nán ne Jesus kaggída, “Ipà-
painunnà a ikagi kadakayu, nga atán kadakayu ya mangipatiliw kiyà,”
nán na.
22 Ay tútu nagpannakit da pànang ngámin. Ay nán tu isaisa kaggída,
“Akkan iyà yán, Apu” nán da.
23 Ay summungbát te Jesus nga nán na, “Tu negindán kiyà nga nangidnat
kitu sinápay na kitu malúkung, ay aggína ya mangipatiliw kiyà.
24 Ngamay màwa mà kammala ngin nin kiyà nga nengágan da kitun
ka An-anà Tolay ya ummán kitu nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios
mepanggap kiyà. Ngamay kakal-kalakkán ya tolay ya mangipatiliw kiyà.
Napì-piya kuma ngala kaggína nu akkan tagge neanà,” nán na.

25 Ay tu Judas nga ittu tu mangipatiliw kaggína, ay nán na, “Apu, iyà nád
ya nán mu?” nán na. Ay nán ne Jesus kaggína, “Nakagi mu win!” nán na.

Tu nuddi ya nanggídám ne Apu
(Mar 14:22-26; Luc 22:15-20; 1 Cor 11:23-25)

26 Ay kitu agkakán da, ay nangalà e Jesus ka sinápay, ay se yala
nagiyáman ke Dios, ay se na sinappitappig se na nekípát kadatu tù-
tùgúdán na nga nán na, “Alà nu ta kanan nu. Tú idi ya baggì,” nán na.
27 Ay se na la pe ya inalà tu binásu wa inuman da, ay se yala nagiyáman.
Ay se na nidde kaggída nga nán na, “Uminum kayu ngámin kídi,” nán na.
28 “Ta tú idi ya dágà a katungpálan naya baru nga kari ne Dios kadaya
tolay. Mearúyut ya dágà ta senu mapakawan daya bas-básul daya adu wa
tolay.
29 Ay ikagì kadakayu nga akkan nà in na uminum kídi ya mainum nga
nàwa ki digu búnga úbas, panda kiya angnginum ku manin kídi nga
kabulun takayu win kiya pangiturayán naya Amà.”
30 Ay kane mabalin da nga mangansiyon ka isa nga kansiyon, ay
lummawán da, ay se da mawe kitu bantay Olivo.

Nepainunna ne Jesus nga kinagi ya angngituláyaw ne Pedro kaggína
(Mar 14:27-31; Luc 22:31-34; Jn 13:36-38)

31 Ay nán ne Jesus kaggída, “Kídi nga gabi, ay pagtataláwan dà ngámin
gapu kiya màwa kiyà. Ata atán na nesúrát kiya bàbànán ne Dios nga nán
na,
‘Patayan ku ya magtag-tagasíngan kadaya karneru, ay masip-siparà daya
karneru,’
nán na,” nán ne Jesus.
32 “Ngamay nu lumtu wà in, ay inunnaán takayu ka Galilea,” nán na.
33 Ay nán ne Pedro kaggína, “Ay oray nu pagtataláwan daka ngámin
gapu kiya màwa kikaw, ay akkan taka paglikudán,” nán na.
34 Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Kagiyan ku kikaw ya kurug nga, kídi
ya gabi, ki di pikam aggiittaráut daya anù kiya danni láwa ay namìluwán
nà in na netuláyaw,” nán na.
35 Ay nán manin ne Pedro, “Oray nu metangatay yà kikaw, ay kurug ga
akkan taka nga ituláyaw,” nán na. Ay ittu pe yán tu kinagi ngámin datu
tù-tùgúdán na.

Tu nagkar-karárag ne Jesus ka Getsemani
(Mar 14:42; Luc 22:39-46)

36 Ay se yala manin na nawe de Jesus kitu giyán na Getsemani. Ay nán
na kadatu tù-tùgúdán na, “Magtutúgaw kayu wala kídi ta mawe yà a
magkarárag kitúni,” nán na.
37 Ay nebulun na de Pedro se datu duwa nga annánà tu Zebedeo. Ay
nanggayát ta mariribù, ay magpannakit pànang pe.
38 Ay nán na kaggída, “Magpannakit tà pànang, ay ummán nà ka matay
gapu kídi ya pannakit ku. Magbansi kayu kídi ngamay mepagpúyát kayu
kiyà,” nán na.
39 Ay nawe kitu ad-adayyu, ay se la nagukkab kitu lusà, ay se yala
magkarárag, nga nán na, “Ama, nu mabalin kuma ngala, ay ilísi nà kídi
ya pannakatay ku, ngamay akkan ya piyán ku ya masúrut, nu di ya piyán
mu kampela ngin,” nán na.

40 Ay kane magulli kitu giyán datu tallu wa tù-tùgúdán na, ay dinatang
nada nga magkakatúdug. Ay nán na ke Pedro, “Pedro akkan nu mabaal
gane, ya mepagpúyát kiyà ka oray isa ngala nga oras?
41 Magpúyát kayu, ay se magkarárag kayu ta senu malisiyán nu din
daya kepar-paroán nu. Kurug ga piyán nu kiya uray nu ya akkan meparò
ngamay nakapsut ya baggi nu,” nán na.
42 Ay pinidduwa na manin tu nawe nagkar-karárag kitu ad-adayyu. Ay
nán na nga nagkarárag, “Ama, nu akkan mabalin na di màwa idi kiyà, ay
ya piyám mala ya màwa,” nán na.
43 Ay inumbet manin kitu giyán datu tù-tùgúdán na, ay dinatang nada
manin na magkakatúdug ta akkan da nga marngát datu mata da.
44 Ay díkod, pinanáwan nada, ay se yala nawe nagkarárag. Ay ittu kam
tu nekagi na kitu karárag na kídi ya kapamìlu na.
45 Ay se yala inumbet kadatu tù-tùgúdán na, ay nán na kaggída,
“Matúdug kayu pikam ma magimáng? Inumbet tin tu oras sa angngi-
patiliw da kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay kadaya maragbásul.
46 Bumángun kayu ta mawe tada ngin. Sinnan nu kod. Atán nin tu
mangipatiliw kiyà,” nán na.

Tu nanniliw da ke Jesus
(Mar 14:43-50; Luc 22:47-53; Jn 18:3-12)

47 Ay kitu akun-oni pikam ne Jesus, ay inumbet tu Judas nga isa kadatu
sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na. Ay kabbulun na datu adu wa tolay
ya nagtagiampiláng se nagtagipapangkur nga ittu datu nebon datu ap-apu
datu pappádi se datu pangmanàman datu Judyu.
48 Ay tu Judas nga ittu tu mangipatiliw kaggína, ay nekagi na ngin ya
pakammuwán datu tolay ke Jesus. Áta nán na kaggída, “Ya tolay ya umàán
ku, ay aggína ngin. Dugkamman nu!” nán na.
49 Ay díkod kane umbet, ay nagkaw-át ke Jesus se na nán, “Mapaanna
ngin, Misturu?” nán na, ay se na nga ummàán.
50 Ay nán ne Jesus kaggína, “Opun, kuwaan mu win ya gákat mu kídi,”
nán na.
Ay se yala nga dummarup datu tolay, ay se da tiniliw nge Jesus.
51 Ay inásut natu isa kadatu kabbulun ne Jesus tu ampiláng na, ay se na
nga kintab tu asassu natu nangátu wa pádi. Ay nataptáp pala tu talínga
na.
52 Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Ippáy mu kammin ya ampiláng mu
kiya balay na, áta daya magtag-tagiampiláng ka ippapatay da, ay ampiláng
pe ya katayán da,” nán na.
53 “Dálin nu kid nga akkan ku annung ya makigdù kiya Amà, ay se dágus
sala nga mangibon ka rinibu-ríbu wa anghel na?” nán na.
54 “Ngamay nu ittu yán ya kuwaan ku, ay mapaanna lugud ya kàwa
kurug daya bàbànán ne Dios nga nesúrát? Ay nán na mà nga màwa dedi!”
nán na.
55 Ay se yala nán ne Jesus kadatu adu wa tolay, “Tirung ngà ka nán nu
ta! Ta tura kayu wa nagtagiampiláng se nagtagipapangkur ra inumbet ta
maniliw kiyà! Atán nà mà peyang kiya algaw wa magtùgud kiya Templo,
ay tura dà akkan na tiniliw kitun kam?” nán na.
56 “Ngamay nàwa dedi ta senu màwa datu nesur-súrát datu
pagbàbànánan ne Dios kitun,” nán ne Jesus.

Ay se nagtataláwan datu tù-tùgúdán na. Ay piniddudoray da ngala ngin.

Tu nangbustigár da ke Jesus kitu balay natu nangátu wa pádi
(Mar 14:53-65; Luc 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

57 Ay se da la nippan ne Jesus kitu balay ne Caifas nga nangátu wa
pádi, áta ittu tu nagguurnúngán datu maragtùgud ka lintag se datu
pangmanàman da.
58 Ay gummunud pe ye Pedro may nagpal-palodi yala panda kitu
amuwág tu balay natu nangátu wa pádi. Ay kane atán kitu amuwág gin,
ay nepagtutúgaw kadatu guwardiya ta sinnan na nu nágan tu màwa.
59 Ay ngámin datu ap-apu datu pappádi se datu pangmanàman da se
datu maragtùgud ki lintag ga nagguurnung kitúni, ay magsap-sápul da
ka oray busid dala ngin na ipabásul da ke Jesus ta senu mabalin da nga
papatay.
60 Ngamay áwan da nga masmà oray nu adu win datu nagsistígu ka
busid. Ay se yala uwad duwa tolay ya nagsíkád.
61 Ay nán da, “Nán nedi ya tolay nga mabalin na kanu wa gabbán ya
Templo, ay se na ipasíkád kanu kammin kiya unag tallu walgaw,” nán da.
62 Ay nagsíkád tu nangátu wa pádi se na nán ke Jesus, “Inna ya
mesungbát mu kiyán na ipabásul da kikaw?” nán na.
63 Ngamay akkan nagun-úni ye Jesus. Ay nán manin tu nangátu wa pádi
kaggína, “E Dios ay maggigìna kídi. Ikagim lugud tutu wala kadakami nu
kurug ga ikaw ya An-anà ne Dios nga ittu ya Cristo?” nán na.
64 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Ay kinagi mu mà in,” nán na. “Ngamay
ikagì pe kadakayu nga, manggayát kídi yin ka panda, ay mammuwán nu
nga iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay magtugaw wà kiya
padne diwanán ne Dios. Ay masingan nu pe nga umbet tà a mebulun ki
angap nga maggayát ka lángit,” nán na.
65 Ay kane magìna natu nangátu wa pádi tu kinagi ne Jesus, ay pinìsi na
tu bádu na kampela ngin nin.† Ay se na nán, “Pangirupat na ke Dios datu
kinag-kagi na á! Akkan tada masápul lin daya sistígu, áta nagìna nu mà
in ya angngirupat na ke Dios.
66 Ay nágan naya nán nu?” nán na kadatu kabbulun na. Ay, “Masápul
la matay a, ta ittu mà yán ya rabbang na gapu kiya básul na,” nán da nga
summungbát.
67 Ay se da nga linutában tu murang na, ay se da pe ya sulusúlung. Ay
timpit pe datu duddúma.
68 Ay nán da ke Jesus nga sikkaamítang, “Gattuam mán lugud Cristo nu
iinna ya nampit kikaw!” nán da.

Tu nangngituláyaw ne Pedro ke Jesus
(Mar 14:66-72; Luc 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

69 Ay e Pedro, ay uwad da magtutúgaw kitu lasi, kitu amuwág natu
agbustigarán da. Ay ummadanni kaggína tu isa nga babay ya asassu. Ay
nán na, “Ikaw pe tu kabul-bulun ne Jesus nga iGalilea á!” nán na.
70 “Akkan ku am-ammu ya kag-kagiyam,” nán ne Pedro nga nagtuláyaw
kaggída ngámin.

† **26:65 26:65** Ittu idi ya angngipassingan da kitun kiya akarungat da pànang.

71 Ay nawe manin kitu balkon, ay uwad manin na nakasingan kaggína
nga asassu wa babay. Ay nán natu babay kadatu atán kitúni, “Kabulun ne
Jesus nga iNazaret ide ya tolay,” nán na.
72 Ay nagtuláyaw manin ne Pedro. “Am-ammù kadi yán na tolay,” nán
na nga nesipata.
73 Ay kane daddán manin, ay umadanni datu tolay ya atán kitúni ke
Pedro. Ay nán da, “Kurug mà nga isa ka kaggída, áta melásin nala kiya
áyug naya panaggun-únim,” nán da.
74 Ay tútu pinagsingánan na ngin tu baggi na nga nagsipata. “Akkan ku
am-ammu yán na tolay,” nán na.
Ay ittu pe tun tu inaggittaráut datu anù.
75 Ay se ittu pe yin tu inakadamdam ne Pedro kitu kinagi ne Jesus
kaggína nga, “Kiya di pikam ma nakapagittaráut daya anù, ay namìluwán
nà in na netuláyaw,” nán na. Ay tútu lummawán ne Pedro, ay se tutu wala
nga summángit.

27

Tu nangngippan da ke Jesus ke Pilato
(Mar 15:1; Luc 23:1-2; Jn 18:28-32)

1 Ay kane pagbarngát, ay nagguumomán datu ap-apu datu pappádi se
datu pangmanàman datu tolay nu paannán da tu mangipapatay ke Jesus.
2 Ay tútu piníngil da tu íma na se da ippan ke Gubernador Pilato.

Tu nagpattal ne Judas
(Apos 1:18-19)

3 Ay kane mammuwán tu Judas, tu nangipatiliw ke Jesus, nga patayan da
nge Jesus, ay nakappoli. Ay tútu nawe na ipatulli tu tallu púlu wa pinaláta
nga silber kadatu ap-apu datu pappádi se datu pangmanàman da.
4 Ay nán na, “Nagbásul là ta turà a nepatiliw kadakayu ya áwan bas-
básul la tolay!” nán na. Ngamay nán da, “Ay nágan naya biy-biyáng mi
kiyán. Ikaw ya makammu kampela kiyanin,” nán da.
5 Ay nebàbà tu Judas datu piniláta nga silber kitu giyán templo, ay se
yala nawe ya nagbísin na nagpattal.
6 Ay díkod inurnúngán datu pappádi datu piniláta nga silber. Ay nán
da, “Meallang kiya lintag tada ya mangippáy kiya pirà kiya kága Templo,
áta báyad naya biyág naya isa nga tolay,” nán da.
7 Ay tútu naggaamomanán da nu paannán da tu silber. Ay negátang da
kitu lusà natu magkuwa ka bánga nga ittu tu kinuwa da nga kampusantu
datu agtangeli.
8 Ay ittu tu gapu na nga Lusà Dága ya nepangágan kitun na lusà ka
panda kadedi ya al-algaw.
9 Ay díkod nàwa kurug tu kinagi natu Jeremias nga pagbàbànánan ne
Dios kitun nga nán na kídi, “Inalà da tu tallu púlu wa pinaláta nga silber
nga báyad naya biyág naya isa nga tolay, nga daya duddúma nga iIsrael
kam ya nangbanor kaggína.
10 Ay se da nga negátang ka lusà natu maragkuwa ka bánga nga ummán
kitu nán ne Dios nga kuwaan ku,” nán na.

Tu nangbustigár ne Pilato ke Jesus
(Mar 15:2-5; Luc 23:3-5; Jn 18:33-38)

11 Ay atán ne Jesus sin kitu àráng natu gubernador. Ay nán natu
gubernador ra namustigár kaggína, “Ikaw ya ári daya Judyu?” nán na.
Ay nán ne Jesus nga summungbát, “Kinagi mu mà ya kurug,” nán na.
12 Ngamay nu datu ap-apu datu pappádi se datu pangmanàman da tu
mamustigár kaggína, ay áwan na nga isung-sungbát kaggída.
13 Ay tútu nán ne Pilato kaggína, “Akkan mu agpà magìna daya ipab-
pabásul da kikaw!” nán na.
14 Ngamay áwan tútu wala nga nesung-sungbát ne Jesus kadatu ipabásul
da kaggína. Ay tútu pagballà pànang tu gubernador.

Tu angngipapatay da ke Jesus
(Mar 15:6-15; Luc 23:13-25; Jn 18:39–19:16)

15 Ay ki peyang nga piyasta, ay nepagangay kitu gubernador ya
mangipalawán ka isa nga bálud nga pepalawán da tolay kaggína.
16 Ay kitun ay uwad bálud da nga nagdin-dinnámag ya kinadakè na. Ya
ngágan na ay Barrabas.
17 Ay kane maur-urnung ngin datu tolay, ay saludsúdán ne Pilato da
ngin nga nán na kaggída, “Inna ya piyán nu wa ipalawán ku?” nán na.
“E Barrabas onu e Jesus nga nengágan ka Cristo?” nán na.
18 Ata ammu na nga nedarum mala datu tolay ye Jesus kaggína gapu
wala kiya ásil da.
19 Ay ya isa pe, kitu kakowad ne Pilato wa magtutúgaw kitu tugaw na nga
magbustigár, ay nepekagi natu atáwa na kaggína nga nán na, “Akkan ka
nga mepagbiy-biyáng kiyán na tolay ya áwan bas-básul. Ata nagpannakit
tà gapu ki tagenap ku mepanggap kaggína.”
20 Ay datu ap-apu datu pappádi se datu pangmanàman da, ay nesug-
sugsug da datu tolay ta senu e Barrabas tu pepalawán da, ay e Jesus, ay
papatay da.
21 Ay nán ne gubernador ra nagsaludsud kaggída, “Inna kadedi ya duwa
ya piyán nu ipalawán ku?” nán na. Ngamay, “E Barrabas!” nán da nga
summungbát.
22 Ay nán ne Pilato kaggída, “Ay nágan lugud ya kuwaan ku ke Jesus
nga nengágan ka Cristo?” nán na. Ngamay nán da ngámin, “Pelansám ki
krus,” nán da.
23 “Taanna ta?” nán na. “Nágan naya básul na ta?” nán na. Ngamay
kinggat da mán kammin na nesar-sáraw ya, “Pelansám ki krus!” nán da.
24 Ay tútu, kane mammuwán ne Pilato nga áwan na kammala nga màwa
ngin, ay nagpálà ka danum, ay se yala nga nagbaggu kitu àráng datu tolay
nga nán na, “Awan ku win na biy-biyáng kiya pannakatay nedi ya tolay
ya áwan básul. Dakayu kampela ngin nin ya makammu,” nán na. Ata
nasingan na pe yin na magariguddò datu tolay yin.
25 Ay nán ngámin datu tolay ya nesungbát kaggína, “Dakami se daya
annánà mi yala ya magsungbát kiya pannakatay na!” nán da.
26 Ay díkod, nepepalawán na nge Barrabas. Ay e Jesus, kane mabalin na
nga pasaplit, ay neáwat na kaggída ta senu ilansa da ki krus.

Tu nammà-paultu datu suldádu ke Jesus
(Mar 15:16-20; Jn 19:2-30)

27 Ay díkod inalà datu suldádu ne gubernador nge Jesus kitu balay tu
gubernador, ay se da nga inaribungbong, aggída nga tangabatalyon.

28 Linàbuwán da, ay se da nga binaduwán ka dag-daggáng nga bádu.
29 Ay se da pe ya nangilung kadatu pas-pasanga nga sirrarasi, ay se da
nga ipasagápaw kaggína. Ay se da pe ya nepikkam kitu diwanán na íma na
tu tàdukud.* Ay se da nagpalintud kitu àráng na nga nán da, “Madáyaw
ya ári daya Judyu!” nán da nga pangug-og kaggína.
30 Ay se da manin na linut-lutában. Inalà da pe tu tàdukud, ay se da
ipangkur kitu úlu na.
31 Ay kane mabalin da tu mamà-paultu kaggína, ay linàbu da kammin
tu nepabádu da kaggína, ay se da ipabádu kammin tu bádu na. Ay se da
nga nelawán ta mawe da ngin na ilansa ki krus.

Tu nangngilansa da ke Jesus ki krus
(Mar 15:21-32; Luc 23:26-43; Jn 19:17-27)

32 Ay kane makaadayyu da kitu íli, ay nesabat da ya isa nga tolay nga
nagngágan ka Simon nga iCerene. Ay nepakagtu da kaggína tu krus ne
Jesus.
33 Ay kane dumatang da kitu giyán na nengágan ka Golgota (ya sarut na
yán, ay giyán Tuláng Ulu),
34 ay niddán da nge Jesus ka básІ ya nakibugán ka apdu. Ngamay kane
maramanán na, ay akkan na ininum.
35 Ay kane melansa da kitu krus, ay nagguuwarán da datu bádu na, sigun
kitu nabúnut da.
36 Ay se da ngala nga nagtutúgaw kitúni ya magbantáy kaggína.
37 Ay kitu paningúdu kitu úlu na, ay nesúrát ka karátula tu ipabásul da
kaggína nga nán na, “E Jesus nga Ari daya Judyu,” nán na.
38 Ay uwad da pe nga duwa nga tirung nga negindán da nga nelansa
kaggína. Nepanin-túlad de Jesus kaggída nga duwa.
39 Ay datu tul-tolay ya maglilíwán, ay magwing-wingíwing da se da igal-
galà.
40 Ay nán da kaggína, “Di mu mà nán na gabbán mu ya Templo, ay se
mu la manin ipasíkád ki unag tallu walgaw! Ay turám di igdù ya baggim
kampela ngin nin! Ay nu kurug ga ikaw ya An-anà ne Dios, ay umúlug ka
mán lugud kiya krus mu!” nán da.
41 Ay ummán ngámin pe datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud
ki lintag se datu pangmanàman da. Ay ag-agbán da nge Jesus nga nán da,
42 “Biniyág na daya duddúma nga tolay, ay tura na akkan na mabiyág
ya baggi na kampela ngin. Ay nán na pe nga aggína ya ári daya iIsrael. Ay
nu umúlug kiya krus na, ay mangurug kami kaggína,” nán da.
43 “Magpiyár ke Dios, ay se nán na pe nga An-anà ne Dios. Ay nu kurug
ga pàgan ne Dios, ay sinnan tada mán lugud kídi nu alà ne Dios,” nán da.
44 Ay datu tirung nga negindán da kaggína nga nelansa kitu krus, ay
ummán pe kiyán tu inammáas da kaggína.

Tu nekatay ne Jesus
(Mar 15:33-41; Luc 23:44-49; Jn 19:28-30)

45 Ay kane mangalintutúgu, ay naggìbat tutu wala tu kalawagán panda
kitu namreg na.

---

* **27:29 27:29** Ya daggáng nga bádu se sagápaw se tàdukud, ay ittu daya aruwátan daya à-ári.

46 Ay kane mamreg gin, ay nán ne Jesus nga nepáuy, “Eli, Eli, lema
sabactani!” Ya sarut nayán ay, “Dios ku, Dios ku, tura nà pinagdudoray!”
nán na.
47 Ay kane magìna datu duddúma nga atán kitúni tu kinagi ne Jesus, ay
nán da. “Karrawán na nge Elias,”†
48 Ay nanagtág tu isa kaggída nga nawe ya nangalà kitu ummán ka lúmut
ta sib-sibbukal. Ay se na nga nidsam ka lassam, ay se na nga isarípit kitu
adaddu wa bìlà se na kuma nga ipasapsap ke Jesus.
49 Ngamay nán datu duddúma, “Dita nala kiyán, ta sinnan tada nu
umbet kurug ge Elias nga mangalà kaggína,” nán da.
50 Ay se yala nga nakapáuy manin ne Jesus nga ittu pe yin tu nepappan
tu biyág na.
51 Ay ittu pe idi tu sinindán natu abay pànang nga kurtína kitu unag
Templo na nasìlát ta napagkaduwa nga nepagayát kitu pane ngúdu. Ay se
yala nangyagyag ka naggat, ay nabkiyán datu pin-pínát.
52 Ay nalùtán pe datu lúbù a imbután na pínát, ay adu datu natay ya
tolay ne Dios tu linumtu kitun na oras.
53 Lummawán da kitu lúbù da. Ay kane lumtu we Jesus sin, ay nawe da
ngámin ka Jerusalem. Ay adu wa tolay tu nakasingan kaggída.
54 Ay atán tu kapitán se datu suldádu na nga magbantáy ke Jesus. Ay
kane magìna da tu yagyag, se da masingan pe datu nà-nàwa, ay nagansing
da tutu wala. Ay nán da, “Kurug nga An-anà ne Dios idi nga tolay!” nán
da.
55 Ay adu pe datu babbay ya nagsisíkád da magsisíngan kitu ad-adayyu.
Ay tú dedi datu gumun-gunud kaggína nga naggayát ka Galilea, áta aggída
tu sinummeng kaggína.
56 Ay kabbulun da de Maria Magdalena, se Maria nga ina de Santiago se
Jose se itu ina datu annánà tu Zebedeo.

Tu nangngilnà da kitu baggi ne Jesus kitu lúbù
(Mar 15:42-47; Luc 23:50-56; Jn 19:38-42)

57 Ay kane gídám min, ay uwad inumbet ta isa nga nabànáng nga
iArimatea. Jose tu ngágan na. Isa nga pasúrut ne Jesus.
58 Ay nawe na nga kinagi ke Pilato nga alà na tu baggi ne Jesus. Ay tútu
nepidde ne Pilato win kaggína.
59 Ay díkod inalà tu Jose tu baggi ne Jesus, ay se na nga kinalatkattán ka
bar-baru wa binára nga dilána.
60 Ay se na nga nilnà a netádag kitu ababbalin na nga pinàbután na
pínát ta lúbù. Ay se na nesùlin na negitap tu abay ya dalumpenág ga batu
kitu gagyangán natu lúbù, ay se yala nawe yin.
61 Ay nge Maria Magdalena se itu isa nga Maria, ay uwad da nga
magtutúgaw kitu àráng natu lúbù.

Pinabantayán da tu lúbù ne Jesus

62 Ay kitu láwa natu algaw wa panagsagána da kitu panaggiimáng da,
ay nawe datu ap-apu datu pappádi se datu Pariseo kitu giyán tu Pilato.
63 Ay nán da, “Gubernador, madamdam mi nga kitu kasibbiyág pikam
natun na mangal-alílaw, ay nán na nga lumtu kanu kammin kiya mekàlu
walgaw.

† **27:47 27:47** Idi nga Elias ay isa nga profeta ne Dios kitun.

64 Ay túya pabantayán mu tu lúbù panda ki mekàlu wa algaw ta get
mawe takáwan datu tù-tùgúdán na tu baggi na, ay se da nán kadaya tolay
ya linumtu kammin. Ata nu ummán kiyán ya màwa, ay nakar-káru yán
na angngal-alílaw na may itu nunna," nán da.
65 Ay tútu nán tu Pilato kaggída, "Mangalà kayu lugud kadaya suldádu
nga magbantáy. Ay pabantayán nu pànang," nán na.
66 Ay díkod, tútu nawe da. Kabulun da datu guwardiya, ay seda
kinappiya tutu wala negitap tu gitap natu lúbù. Pinasuwalán da tu batu
nga gitap na.

28

Tu nelaltu kammin ne Jesus
(Mar 16:1-10; Luc 24:1-12; Jn 20:1-10)

1 Ay kane láwa natu algaw wa panaggiimáng, kitu pagmakát pànang
tu Dominggo win, ay nge Maria Magdalena se itu isa nga Maria tu nawe
naningan kitu lúbù ne Jesus.
2 Ay turán nala nga nangyagyag ka naggat. Inumbet gayát ka lángit ya
isa nga anghel ne Apu nga ittu tu nangisùlin kitu batu wa gitap natu lúbù,
ay se na la nga nagtutúgawán.
3 Dumiláng tu singan na nga ummán ki kilát. Ay tu bádu na ay napusà
tutu wala pe.
4 Ay datu magbantáy, ay nagansing da pànang kitu anghel, ay tútu
nagtar-tartar da. Ay nagbalin da ka ummán ka natay.
5 Ngamay nán tu anghel kadatu babbay, "Akkan kayu wa mansing!
Ammù nga sap-sapúlan nu we Jesus nga nelansa kitu krus.
6 Ay áwan kídi yin, áta linumtu win, nga ummán kitu kinagi na kadakayu
kitun. Umbet kayu ta mawe nu sinnan tu netadágan na.
7 Ay se nu wala nga karuwan na mawe ikagi kadatu tù-tùgúdán na nga
linumtu win. Mawe maginunna ngin ka Galilea. Ay masingan nu kannán.
Ittu la yán ya kagiyan ku kadakayu," nán tu anghel.
8 Ay díkod nabur-burung datu babbay ya nagtálaw kitu lúbù. Nagansing
da kitu anghel ngamay sikkaanggam da pe. Nanagtág da nga nawe
nangidámag kadatu tù-tùgúdán ne Jesus.
9 Ay kitu dálen, ay pagkìlát da ngala nge Jesus nga summabat kaggída.
Ay nán na, "Kumusta kayu!" nán na. Ay umadanni da kaggína, ay se da
immán tu bingil na se da dinay-dáyaw.
10 Ay nán ne Jesus kaggída, "Akkan kayu wa magansing. Mawe nu
wa ikagi kadatu ngámin wawwági nga mawe da ka Galilea ta kattoni ya
pakasinnán da kiyà," nán na.

Tu nagpasùsù datu ap-apu datu pappádi kadatu nagguwardiya

11 Ay kitu kakowad datu babbay kitu dálen, ay uwad pe yin datu
duddúma kadatu suldádu wa nagbantáy nga mameyag kitu íli da nga
mangagi kadatu ap-apu datu pappádi kadatu ngámin na nà-nàwa.
12 Ay tútu nagguurnung datu ap-apu datu pappádi se datu pang-
manàman datu Judyu. Nagguumomán da nga pasùsúán da datu nag-
bantáy ka adu wa pirà.

13 Ay nán da kaggída, “Ya ikagi nu kadaya tolay, ay nán nu kídi, ‘Kitu
gabi ya kakowad mi ya matúdug, ay inumbet datu tù-tùgúdán na nga
nangálà kitu baggi na,’ nán nu,” nán datu ap-apu datu pappádi.
14 “Ay nu mammuwán ne gubernador idi, ay dakami yala ya mang-
amomán kaggína ta senu áwan nu wa problema ngin,” nán da.
15 Ay túta inalà in datu nagbantáy tu pirà, ay se da kuwaan nin tu nebílin
da kaggída. Ay díkod, ittu tunin tu dámag ga newar-waragáwag kadatu
ngámin na Judyu. Ay kadedi nga al-algaw, ay ittu idi kam ya nán daya
duddúma nga Judyu.

Tu nangngiparob ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na nga mawe magtùgud
(Mar 16:14-18; Luc 24:36-49; Jn 20:19-23; Apos 1:6-8)

16 Ay díkod datu sangapúlu se isa nga tù-tùgúdán na, ay nawe da ka
Galilea, kitu bantay nga nebílin ne Jesus nga kapannán da.
17 Ay kane din na masingan da nge Jesus, ay dinay-dáyaw da, oray atán
da magduw-duwa kaggída.
18 Ay umadanni ye Jesus kaggída se na nán, “Ngámin na kinaturáy ka
lángit se kídi ya kalawagán, ay nidde ngámin nin kiyà,” nán na.
19 “Ay túya mawe kayu lugud da magtù-tùgud kadaya ngámin na tolay
ta senu umapu da kiyà. Bawtisarán nuda ka pakammuwán da nga ya Ama
se ya An-anà se ya Ispiritu ne Dios ya mangitur-turáy kaggída ngin.
20 Ay suruwán nuda nga mangikurug kadatu ngámin na nebílin ku
kadakayu. Dam-damdamman nu wa atán nà peyapeyang kadakayu panda
kiya panda naya kalawagán,” nán ne Jesus.

Ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo nga nesúrát ne
Marcos

Tu nagbàbànán tu Juan nga marammawtisár
(Mat 3:1-12; Luc 3:1-18; Jn 1:19-28)

1 Ya nanggayatán naya Napiya nga Dámag nga mepanggap ke Jesu-Cristo
wa An-anà ne Dios,
2 ay tu nekàwa kurug natu ummán kitu nesúrát ta kinag-kagi natu Isaias
nga pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na,
"Kagiyan ku kikaw nga mangibon nà ka pagbàbànánan ku nga maginunna
kikaw nga mangisagána kiya ilalbet mu.
3 Ay tú idi ya isarasáraw na ka ir-ir-er: 'Magsagána kayu kiya ilalbet ne
Apu. Kappiyánan nu ya dalenan na!' nán na nga magbàbànán."
4 Ay nawe kurug tu Juan na marammawtisár kitu ir-ir-er. Ay nebàbànán
na kadatu tolay nga masápul makappoli da kadatu bas-básul da se da
makibawtisár ta senu pakawanan ne Dios da.
5 Ay adu tolay ya naglalbet kitun na naggigìna ke Juan, nga naggagayát
kitu ngámin na il-íli ka Judea se Jerusalem. Ay binawtisarán na datu
nangipudnu ke Dios kadatu bas-básul da kitu wángag Jordan.
6 Nagbádu ngala tu Juan ka bádu wa nàwa ka dùdut kámel se
nagsinturon ka lálat. Ay dúdun se digu álig gala pe datu kininna-kinnán
na.
7 Ay nán na pe nga nebàbànán kadatu tolay, "Atán umbet ta sumar-
sarunu kiyà nga naturáy pànang may iyà. Ta oray ya magubbád dala kiya
gálut sapátus na, ay akkan nà mekari.
8 Kídi ay bawtisarán takayu wala pikam, ngamay aggína ya árig
mamawtisár kadakayu kiya Ispiritu ne Dios," nán ne Juan kadatu tolay.

Tu nakibawtisár ne Jesus se itu nammar-parò ne Sairu kaggína
(Mat 3:13–4:11; Luc 3:21-22; 4:1-13)

9 Ay akkan nin na nabayág panda kitun, ay inumbet te Jesus sin na
naggayát ka Nazaret ka probinsiya Galilea nga makibawtisár ke Juan kitu
wángag Jordan.
10 Ay kane gumàdáng nge Jesus, ay nasingan na nga ummán ka nalùtán
tu lángit. Ay se la nga naganìgad nga nagyán kaggína ya Ispiritu ne Dios
nga singan ladágan tu singan na.
11 Ay se la uwad pe ya úni nga gayát ka lángit nga nán na, "Ikaw ya
An-anà ku wa pà-pàgan ku, ay pagang-anggammán taka pànang pe," nán
na.
12 Ay kane mabalin makibawtisár nge Jesus, ay dágus sala nga neturung
naya Ispiritu ne Dios ka ir-ir-er.
13 Ay appát púlu walgaw na nga nagag-agyán kitúni. Ay pinar-parò ne
Sairu kitúni. Ay adu pe datu alsádu wa ul-ulolag kitúni. Ay kane mabalin
na mapar-parò, ay uwad datu anghel ne Dios nga nangidde kadatu ngámin
na masápul na.

Tu inangngayáb ne Jesus kadatu appát ta marangnígay
(Mat 4:12-22; Luc 4:14-15; 5:1-11)

14 Ay kane ibálud da tu Juan nin, ay nawe pe ye Jesus sin nga
nagbàbànán ka Galilea. Nebàbànán na ya Napiya nga Dámag mepanggap
ki angngituráy ne Dios.
15 Ay nán na nga nagbàbànán, “Inumbet tin ya oras, ay tagay pànang
ngin ya angngituráy ne Dios. Ay túya makappoli kayu kadaya bas-básul
nu win, ay se nu kurugan idi ya Napiya nga Dámag,” nán na.
16 Ay kane isa ngalgaw nga magdal-dalen ne Jesus kitu dappit tu pisung
ka Galilea, ay nasingan na datu duwa nga magwagi, de Simon se Andres
nga magtabúkul, ta marangnígay da.
17 Ay nán ne Jesus kaggída, “Kumíwid kayu kiyà ta tùgúdán takayu
wa manganannay kadaya tolay nga mangurug kiyà nga ittu daya bátug
nigáyan nu win,” nán na.
18 Ay tútu dágus da la nga nigsán datu inninígay da, se da ngala nga
nebulun nin kaggína.
19 Ay kane makawáyad da kitu agdal-dalen da, ay nasingan manin ne
Jesus de Santiago se Juan na magwagi nga annánà ne Zebedeo. Atán da
kitu biray da, nga magur-urip kitu inninígay da.
20 Ay kirrawán nada manin. Ay dágus da pe yala nga kummíwid.
Pinanáwan da ngala ngin tu ama da, se datu kaseng na nga atán kitu
biray.

Tu tolay ya naar-aránan tu an-anà na
(Luc 4:31-37)

21 Ay nawe de Jesus ka Capernaum. Ay kitu algaw wa aggiimáng da ay
nagtùgud kitúni.
22 Ay nasdaáwan da kitu agtùgud na, áta naturáy nga akkan ummán
kitu agtùgud datu maragtùgud ki lintag.
23 Ay kitun na oras, kitu sinagoga*, ay uwad tolay ya naar-aránan.
24 Ay nakasáraw nga nán na, “Nágan naya pamàyanám kadakami, Jesus
nga iNazaret? Inumbet ka nga mamánis kadakami ta! Ammù mà nu iin
ka! Ikaw ya An-anà ne Dios nga nebon na!” nán na.
25 Ngamay inal-alngán ne Jesus nga nán na, “Náwa ka! Ay magtálaw ka
kiya tolay!” nán na.
26 Ay tútu pinagkangkang natu áran tu tolay, ay se nakapáuy, se yala nga
nagtálaw kaggína.
27 Ay pinagballà ngámin datu tolay, nga nán da kitu isaisa kaggída,
“Nágan nedi! Baru nga sur-súru idi a! Naturáy pe. Mandáran na oray
daya áran na palawanan, ay ikurug da mà nga kurug!”
28 Ay dágus pe yala nga nepadámag kadatu ngámin na il-íli nga adanni
ka probinsiya Galilea ya mepanggap ke Jesus.

Pinabílag ne Jesus datu adu wa tolay
(Mat 8:14-17; Luc 4:38-41)

29 Ay kane lumawán da kitu sinagoga, ay nawe da kitu balay de Simon
se Andres.
30 Ay tu katugángan ne Simon nga babay ay madagáng. Ay díkod kinagi
da nga dágus ke Jesus.

---

* **1:23 1:23** Ya sinagoga ay ittu ya pagguurnúngán da nga magádal ki bàbànán ne Dios.

31 Ay díkod ummadanni ye Jesus kitu madagáng se na immán tu íma na
se na bangúnan, ay tútu áwan tu dagáng na ngin. Ay tútu aggína ngin tu
namangán kaggída.
32 Ay kane din na masirbut tin tu mata, ay nilbetán ngámin datu tolay
datu magtatakit se datu naar-aránan kaggína.
33 Ay nagdadar-dáran ngámin datu umíli kitu balkon natu balay nga
giyán na.
34 Ay adu datu pinabílag na nga nagbal-baláki datu sinakit da. Ay adu
áran pe nga pinataláwan na, may áwan na nga pinagúni kaggída ta am-
ammu da mà aggína.

Tu nagbàbànán ne Jesus ka Galilea
(Luc 4:42-44)

35 Ay kane dan-danni láwa kane kaláwa, ay gummabi ye Jesus nga
bumángun, ay se la nawe nagkar-karárag kitu áwan tolay nga giyán.
36 May sinap-sápul de Simon se datu kabbulun na.
37 Ay kane masmà da, ay nán da kaggína, “Sap-sapúlan daka ngámin
daya tolay,” nán da.
38 May nán ne Jesus kaggída, “Mawe tada kadaya sumarunu nga íli ta
senu mebàbànán ku pe kaggída ya Napiya nga Dámag, áta ittu mà ya
gákat ku wa inumbet kiddi,” nán na.
39 Ay tútu nawe ka ngámin ka Galilea. Nebàbànán na ya Napiya nga
Dámag kadatu sin-sinagoga, ay nagpatálaw pe kadatu áran kadatu naar-
aránan.

Tu inangngágas ne Jesus kitu tolay ya naglappang
(Mat 8:1-4; Luc 5:12-16)

40 Ay kitu kaatán ne Jesus kitu isa nga íli, ay uwad tolay ya naglappang
nga inumbet kitu giyán na. Ay nagpalintud da nakim-imallà kaggína nga
nán na, “Apu, nu piyán nà ala nga agásan, ay maagásan nà,” nán na.
41 Nakalakkán ne Jesus kaggína, ay tútu inimmán na se na nán, “Saay,
pumiya ka lugud din,” nán na.
42 Ay tútu dágus sala nga umawan tu lappang na, ay pummiya pe yin tu
baggi.
43-44 Ay nán ne Jesus nga namílin tutu wala kaggína kane papannan na
ngin, “Akkam kag-kagiyan idi ki oray iinna,” nán na. “Ngamay mangaw-
át ka ngala ngin na magpassingan kitu pádi, ay se ka la nga mangidátun
ke Dios ka ummán kitu nebílin natu Moses, gapu kiya nekaagásan mu, ta
senu mepassingan kadaya tolay nga naagásan ka ngin,” nán ne Jesus.
45 Ngamay nawe yin tu tolay se na mán kammin iwaragáwag tu nàwa
kaggína. Ay tútu akkan nin na makapagpassingan ne Jesus kadatu il-íli.
Ay díkod nagyán nala kitu lasi natu íli nga áwan tolay. Ngamay ngámin
datu tolay ya maggayát kadatu il-ileli, ay nawe da ngámin kitu giyán na.

2

Tu nammabílag ne Jesus kitu magdapepe
(Mat 9:1-8; Luc 5:17-26)

1 Ay kane isa ngalgaw, ay nagulli kammin ne Jesus ka Capernaum.
Nedam-dámag nga atán ka balay da ngin.

2 Ay tútu adu tutu wala datu tolay ya naglalbet kitu giyán na. Ay díkod
áwan da pagyanán nin oray kitu gagyangán. Ay nebàbànán na tu Napiya
nga Dámag kaggída.
3 Ay kitu kaatán na nga magbàbànán, ay uwad da appát tolay ya
nangílbet ka magdapepe.
4 Ay kane akkan da meadanni tu tolay kitu giyán ne Jesus gapu kadatu
tolay, ay neunè da kitu atap natu balay. Ay se da binutbotán tu bátug ne
Jesus, ay se da nepudsar tu magdapepe nga inabáyun da nga nepipidda
kitu abà na.
5 Ay kane masingan ne Jesus nu wà ummán natu angngurug da, ay nán
na kitu magdapepe, “Mapakawan ka ngin kadaya bas-básul mu, ugu.”
6 Ay uwad pe datu maragtùgud ki lintag ga magtutúgaw kitúni. Ay nán
da nga nagsaludsud kitu ur-uray da,
7 “Tura ummán kiyán ya aggun-úni nayán na tolay! Ay bíláng nga ug-
ogan na nge Dios kiyán a! E Dios mà ala ya makapakawan kadaya bas-
básul,” nán da.
8 Ngamay dágus sala nga nammuwán ne Jesus tu agbàbànán da kampela
ngin nin panggap kadatun na sal-saludsud da. Ay tútu nán na kaggída,
“Tura magsabbat daya uray nu ta!” nán na.
9 “Mabalin na nán nu wa nalapat tala nga kagiyan kiya tolay ya,
‘Napakawan ka ngin kadaya bas-básul mu,’ may iya, ‘Bumángun ka, alà
mu ya idda mu, ay se ka la nga manalen.’*
10 Ngamay ta senu mammuwán nu nga iyà nga nengágan da kitun ka
An-anà Tolay, ay atán turáy ku ked kalawagán na mamakawan kadaya
bas-básul…” ay se nán kitu magdapepe,
11 “Bumángun ka! Alà mu ya iddám se ka la mawe ka balay nu!” nán
na.
12 Ay bumángun kurug tu tolay se na nga alà tu idda na, ay se yala nga
mawe yin. Ay sisinnán ngámin datu tolay, ay pinagballà da ngámin. Ay
dinay-dáyaw da nge Dios nga nán da, “Awan mi pikam ma nasingan na
ummán kiyán,” nán da.

Tu inagkarraw ne Jesus kitu Levi
(Mat 9:9-13; Luc 5:27-32)

13 Ay kane isa ngalgaw, ay nawe manin ne Jesus kitu kapanágan natu
pisung ka Galilea. Ay naglalbet ngámin pe datu tolay kitu giyán na, ay
díkod tinùgúdán nada.
14 Ay nagtálaw manin kitúni. Ay kaggína nga magdal-dalen, ay nasingan
na nge Levi nga an-anà ne Alfeo nga magtutúgaw kitu pagbay-bayádán da
ka buis. Ay nán ne Jesus kaggína, “Kumíwid ka kiyà,” nán na kaggína, ay
kummíwid kurug kaggína ngin. Ay inayabán pe yin ne Levi kitu balay da.
15 Ay kane atán de Jesus nga magtutúgaw nga mangán ka balay de
Levi, ay adu kadatu magpab-pabáyad ka buis se kadatu maragbas-básul
tu nepagtutúgaw kaggída ta adu datu kummíwid kaggída.
16 Ay kane masingan datu maragtùgud ki lintag se datu Pariseo da, ay
nán da kadatu tù-tùgúdán ne Jesus, “Taanna, tura meduwa nga mangán ya

* **2:9 2:9** Nalapat tala nga kagiyan ya “Napakawan daya bas-básul mu” ta akkan masápul ya pakasinnán nu kurug napakawan da ngin.

misturu nu kadaya magpab-pabáyad ka buis[†] se kadaya maragbas-básul?”
nán da.
17 Ay kane magìna ne Jesus tu kinagi da, ay nán na kaggída, “Akkan ittu
daya magkuna nga nabílag da daya makasápul kiya duktor, nu di daya
makammu wa magtakit da!” nán na. “Akkan nà inumbet nga magayáb
kadaya magkuna nga namáru da nu di kadaya mamigbig ga maragbásul
da,” nán na.

Tu inagsaludsud da ke Jesus ka mepanggap kiya magngílin mangán (Mat 9:14-17; Luc 5:33-39)

18 Ay kane din na isa ngalgaw, ay nagngílin nangán datu tù-tùgúdán tu
Juan na marammawtisár se datu Pariseo gapu kitu panagkar-karárag da.
Ay díkod nawe datu tolay nga nepamutù ke Jesus nga nán da, “Taanna,
tura magngílin na mangán daya tù-tùgúdán ne Juan se daya tù-tùgúdán
daya Pariseo, ay akkan kid kadaya tù-tùgúdán mu?” nán da.
19 Ay nán na kaggída, “Magngílin mangán kadi daya sangaíli naya
mangatáwa nu kabul-bulun da ya mangatáwa! Akkan á! Basta kabulun
da ya mangatáwa, ay áwan da nga agngílin mangán.
20 Ngamay umbet ya algaw wa umawan kaggída ya mangatáwa, ay ittu
yanin ya agngílin da nga mangán,” nán na.
21 Ay nagpangárig manin ne Jesus nga nán na, “Awan ya mangìpit ka
bar-baru wa lúpus kiya rugrugà. Ata nu pakunán na, ay se kumsan tu
bar-baru wa pinagappit na, ay umabay ya pìsi na,” nán na.
22 “Ay áwan pe ya mangippáy ka apammási kiya nausár rin na lálat ta
aggippayán ka básІ, ay se na nga laptan. Ata nu pakunán na, ay mabtà tu
aggippayán ka básІ, ay madadál pe tu básІ. Díkod, mippáy ya apammási
kiya baru wa lálat nga aggippayán kampela ngin nin,” nán na.

Ya mepanggap kiya kannaw kiya algaw wa aggiimáng (Mat 12:1-8; Luc 6:1-5)

23 Ay kane isa nga algaw wa aggiimáng, ay nanalen de Jesus se datu tù-
tùgúdán na kitu kammayán. Ay kaggída nga manalen kitúni, ay naggalà
datu tù-tùgúdán na ka ammay se da nga bùsílán.
24 Ngamay kane masingan datu Pariseo tu kinuwa da, ay nán da ke Jesus,
“Ye sinnam kod daya tù-tùgúdán mu! Tura da kuwaan ya ipànaw naya
lintag tada kiya algaw wa aggiimáng[‡]!” nán da.
25 May nán ne Jesus kaggída, “Akkan nu nabása ta, tu kinuwa natu Ari
David se datu tolay na kane mabisinán da?” nán na.
26 “Linumnà da kitu balay ne Dios se da kanan tu sinápay ya medátun
ke Dios oray nu ammu na nga kannaw ki oray inna nu akkan pádi. Ay
nàwa idi kitu inagpádi natu Abiatar nga kangatuwán na pádi,” nán na.
27 “Ya tolay ya pinangwa ne Dios ka algaw wa aggiimáng, nga akkan
wayya ya algaw nga aggiimáng ya pinangwa na ka tolay,” nán na.
28 “Díkod iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay ya apu pe naya
algaw wa aggiimáng,” nán ne Jesus.

---

† **2:16 2:16** Ya pammay datu tolay kadatu magpab-pabáyad ka buis, ay maragbásul da. ‡ **2:24 2:24** Kannaw kaggída tu kinuwa datu tù-tùgúdán ne Jesus, ta ibíláng da ka magubra ya magbùsil ka ammay se da kanan.

3

Tu nammabílag ne Jesus kitu tolay ya nagngasa tu íma na
(Mat 12:9-14; Luc 6:6-11)

1 Ay kane isa ngalgaw wa aggiimáng manin, ay nawe ye Jesus kitu
sinagoga nga magtùgud. Ay uwad laláki kitúni nga nagngasa tu isa nga
íma na.
2 Ay díkod sisímán da nge Jesus ta get nu pabilgan na tu tolay kitun na
algaw wa aggiimáng. Ay atán ya ipabásul da kaggína*.
3 Ay tútu nán ne Jesus kitu tolay ya nagngasa tu íma na, "Umbet ka
kidde!" nán na.
4 Ay se yala nán ne Jesus kaggída, "Inna ya umannúgut kiya lintag tada,
ya mangwa ka napiya onu ya mangwa ka nadakè ki algaw wa aggiimáng?
Ya mamiyág onu ya pumatay?" nán na. Ngamay áwan nagúni kaggída.
5 Ay tútu binubutgán nada nga sirrurungat. Ay sippapannakit pe gapu
kitu akkan da nga angngur-kurug. Ay se na nán kitu tolay, "Ùnatam ya
ímam!" nán na. Ay tútu inùnát na kurug, ay pummiya kurug gin tu íma
na.
6 Ay nagkirut datu Pariseo nga nawe yin, ay se da nagkaw-át kitu giyán
datu pumane kitu Ari Herodes ta paggaamomanán da nu paannán da tu
mamatay ke Jesus.

Datu adu wa tolay kitu dappit natu pisung

7 Ay nagtálaw de Jesus se datu tù-tùgúdán na kitúni se da nawe kitu
dappit natu pisung ka Galilea. Ay adu tutu wala datu tolay ya kummíwid
kaggína. Naggagayát da ka Galilea se Judea se
8 Jerusalem se Idumea se kitu panidmáng natu wángag Jordan, ay se
kadatu il-íli nga adanni ka Tiro se Sidon. Gummánat da ngámin kaggína,
áta nagìna da ngin datu kinuw-kuwa na.
9 Ay kinagi ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na nga pad-padánan da tu
barangay nga pagtàyán na, ta senu akkan na masid-sidtán ta adu tutu
wala datu tolay.
10 Ata adu pinabílag na kitun, ay díkod piyán tutu wala datu magtatakit
ya umadanni kaggína ta senu matùbit da.
11 Ay nu masingan datu naar-aránan nge Jesus, ay magukkab da kitu
àráng na, ay se makasáraw datu áran kaggída nga nán da, "Ikaw ya An-
anà ne Dios!" nán da.
12 Ngamay binílin tutu wala ne Jesus datu áran nga akkan da ipak-
pakammu nu nágan ya katutolay na.

Tu inammíli ne Jesus kadatu sangapúlu se duwa nga apostoles
(Mat 10:1-4; Luc 6:12-16)

13 Ay nanùdu manin ne Jesus kitu bantay, ay se na inayabán datu piníli
na nga tolay na. Ay tútu kummíwid da kaggína,
14 Namíli ka sangapúlu se duwa kaggída, nga ittu datu kabul-bulun
na, ay se aggída pe ya papannan na nga magbàbànán. Aggída pe tu
nengagánan na ka apostoles.
15 Ay niddán nada pe ka turáy da nga mamatálaw kadaya áran.
16 Ay tú dedi datu sangapúlu se duwa nga piníli na. Nge Simon na
nengágan na ka Pedro,

* **3:2 3:2** Básul tu mangágas ki algaw wa aggiimáng ta bíláng magubra yán kanu.

17 de Santiago se Juan nga magwagi nga annánà ne Zebedeo nga ittu
datu nengágan na ka Boanerges nga “Annánà Addug” ya sarut na.
18 Ay se nge Andres se Felipe se Bartolome, Mateo se Tomas, Santiago
nga an-anà ne Alfeo se Tadeo se Simon na nepangágan da ka Cananeo.
19 Ay se tu Judas Iscariote nga ittu tu namatiliw kammin ke Apu Jesus.

Ya básul mepanggap kiya angngirupat kiya Ispiritu ne Dios
(Mat 12:22-32; Luc 11:14-23; 12:10)

20 Ay nawe de Jesus sin ka balay da. Ngamay akkan da tutu wala nga
makapangán se datu tù-tùgúdán na ta adu manin datu tolay ya naglalbet.
21 Ay kane ammuwán datu akkobung na tun, ay nawe da nga alà, ta nán
da tolay nga magallut.
22 Ay nán pe datu maragtùgud ki lintag ga naggayát ka Jerusalem nga,
“Napatàyán ke Beelzebub nga ap-apu daya áran nga ittu ya mangidde ka
turáy na, ay túya mapatálaw na daya ar-áran,” nán da.
23 Ay tútu kirrawán ne Jesus datu tolay, ay se la nga nagpangárig kaggída
nga nán na, “Mabalin nád da pataláwan ne Sairu nge Sairu?” nán na.
24 “Oray nágan na nga umíli, ay akkan na nanáyun nu magpapátay da.
25 Ay ummán pe nu magpapátay kampela daya tangabalay yin, ay akkan
pe ya nanáyun dayán.
26 Ay ummán pe nu e Sairu kampela ngin nin ya kumagúra kadaya
pumane kaggína, ay akkan pe nanáyun nu di pumanda pe yin.
27 Ngamay ya kurug ga kàwaán na, ay akkan wayya nga malnà naya
isa nga tolay ya balay naya nakulnit ta tolay nu di na pikam punnán na
pingílan. Ay nu mapíngil na ngin, ay ittu yanin ya akálà na kadaya kuw-
kuwa naya nakulnit ta tolay kiya balay na,” nán ne Jesus kadatu tolay.
28 Ay, “Kurug ya nán ku kadakayu nga mapakawan ngámin na básul
daya tolay oray daya nadakè a kag-kagiyan da ke Dios.
29 Ngamay ya mangirupat kiya Ispiritu ne Dios, ay akkan tutu wala nga
mapakawan yán na básul. Ay díkod sibbabásul da peyapeyang,” nán ne
Jesus,
30 áta nán datu tolay nga naar-aránan ne Jesus.

Daya bíláng wawwági se ina ne Jesus
(Mat 12:46-50; Luc 8:19-21)

31 Ay inumbet tu ina na se datu wawwági na, may nagsisíkád da ngala
kitu lasi natu balay se da nga pinàrawán ne Jesus.
32 Ay adu datu tolay ya nagtutúgaw kitu lebut. Ay nán da kaggína, “Atán
kiya lasi tu inám se datu wawwágim. Ay awágan daka,” nán da.
33 Ay nán ne Jesus nga summungbát kadatu tolay, “Iinda ya bíláng nga
inà se wawwágì ta?” nán na.
34 Ay se na la iapaapág tu mata na kadatu magtutúgaw se na nán, “Tú
mà dedi daya bíláng inà se wawwágì,” nán na.
35 “Ata ngámin daya mangwa kadaya piyán ne Dios, ay tú dayán daya
bíláng inà se wawwágì,” nán ne Jesus kadatu tolay.

4

Ya pangárig mepanggap ki tolay ya nawe nagwárit ka aggì
(Mat 13:1-9; Luc 8:4-8)

1 Ay kitu isa nga algaw manin, ay nawe nagtùgud nge Jesus kitu
kapanágan. Ay adu pànang datu tolay ya gummánat kaggína. Ay tútu
nawe nagtugaw kitu biray se la umàráng kadatu tolay nga nagtutúgaw
wala kitu kapanágan.
2 Ay adu datu netù-tùgud na may nepangárig nada.

Ay nán na kaggída,
3 "Gìnán nu idi nga ibàbànán ku. Uwad isa nga tolay ya nawe nagwárit
ka aggì ki tálun na.
4 Kaggína nga magwárit, ay nagdattág datu duddúma kitu dálen, ay
inumbet datu an-anù se da inimmin sinimtúán.
5 Ay nagdattág datu duddúma kitu nalus-án na pínát, ay nakaru da nga
tumúbu ta akkan da lugud da nadarúnán pànang.
6 Ngamay kane sumínág, ay nalaylay da ngala se nakarsiyán da ta áwan
da nga gamut.
7 Ay nagdattág datu duddúma nga aggì kitu agkadtán. Ay tumúbu da
may tumúbu pe datu kaddat, ay tútu nasíput da, ay díkod akkan da nga
nakapagbúnga.
8 Ay nagdattág datu duddúma nga aggì kitu kadam-aggán natu lusà, ay
díkod natalobu da. Ay an-annung na kam pe tu búnga datu duddúma,
ay ad-adu kam búnga datu duddúma, ay adu tutu wala tu búnga datu
duddúma.
9 Ay dakayu wa maggigìna kídi, ay lam-lamtan nu daya nagì-gìna nu,"
nán ne Jesus.

Ya sarut natu pangárig
(Mat 13:10-17; Luc 8:9-10)

10 Ay kane sissa nge Jesus sin, ay inumbet datu sangapúlu se duwa nga tù-
tùgúdán na se datu duddúma kadatu naggigìna kaggína, se da saludsúdan
kaggína tu sarut natu pangárig na.
11 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Mepakammu kadakayu daya akkan
pikam ma nepakammu kitun mepanggap kiya angngituráy ne Dios," nán
na. "Ngamay kadaya duddúma, ay mepangárig gala kaggída.
12 Ta,
Akkan da melasínán oray sisinnán da, ay se akkan da piyán ammuwán
oray gì-gìnán da, ta get magulli da ke Dios, ay pakawanan nada
kadaya bas-básul da,"
nán na.
13 "Akkan nu kurug ga maawátan tu pangárig ku, gane!" nán na. "Ay
paannán nu lugud ya mangammu kadaya duddúma pikam?" nán na.
14 "Ay tú idi ya sarut natu pangárig. Tu aggì a newárit natu tolay ay
árig na ya bàbànán ne Dios.
15 Ay datu nagdattág kitu dálen, ay árig daya bàbànán ne Dios nga
nagìna daya tolay, ay inumbet pe ye Sairu nga nagippà kitu nagìna da.
16 Ay datu nagdattág nga aggì kitu nalus-án na pínát, ay árig daya
bàbànán ne Dios nga nagìna da, ay sikkaanggam da nga nangurug kadatu
nagìna da.
17 May árig akkan naggamut tu nagìna da. Ay túya akkan da nga
nakapagbayág, ay naglikud da ngala ngin kane umbet ya kapar-parigátan
se kapal-palakkán da gapu kitu bàbànán na nagìna da.

18 Ay tu kearígán datu nagdattág kitu agkadtán, ay tu bàbànán ne Dios
nga nagìna da, ay se da nga kinurug.
19 Ngamay gapu kiya lid-lídug da kídi ya kalawagán se ya amminya da
kiya kinabànáng, se kadaya duddúma pikam, ay napsílán tu nammuwán
da. Ay díkod áwan nagbal-balínán natu nagìna da.
20 Ay nu itu nadam-ag ga lusà a nagdattagán datu aggì, ay árig kadaya
nakagìna kiya bàbànán mepanggap kiya angngituráy ne Dios, ay kinurug
da pe. Ay nagbúnga da. An-annung na kam ya búnga datu duddúma,
ay ad-adu ya búnga datu duddúma, ay adu tutu wala ya búnga datu
duddúma," nán ne Jesus.

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kiya pingki nga masibtán (Luc 8:16-18)

21 Ay nán manin ne Jesus kaggída, "Nu masibtán ya pingki, ay akkan ta
wayya nga tàbán wànu isirù, nu di ta nga iparotun.
22 Ay umbet tala ya oras sa kepassingan ngámin daya nasirù. Ay ngámin
daya akkan pikam am-ammu daya tolay, ay mepakammu da nu kuwa áta
mawadaán da ngin.
23 Ay kappiyánan nu wa lam-lamtan daya nagìna nu," nán na.
24 Ay se na manin nán kaggída, "Lam-lamtan nu daya nagìna nu. Ay ya
panggukud nu para kadaya duddúma, ay ittu kammin ya panggukud ne
Dios para kadakayu, ay ad-adu pikam ya midde kadakayu.
25 Ata daya mangikurug kadaya kagiyan ku, ay maamúngán ya ammu
da. Ngamay kadaya akkan mangikurug kadaya kag-kagiyan ku, ay oray
daya nán da nga ammu da ngin, ay mippà pikam," nán ne Jesus kaggída.

Ya pangárig panggap kiya aggì a tumúbu

26 Ay nán manin ne Jesus nga nagpangárig, "Ya kàwaán naya angngi-
turáy ne Dios, ay meárig pe kiya nàwa kane mawe ya isa nga tolay ya
magtugnu kiya komán na.
27 Ay se na ngala nga binay-án. Matúdug gala se gumniya ki pagmakát
tu kuk-kuwaan na may tumúbu wala tu aggì a netugnu na. Natalobu oray
nu áwan na nga inam-ammu.
28 Ata tumúbu kampela ngin kiya lusà, ay ittu kampela ngin nin
ya mamaabay se mamagbúnga. Ay munna ya kabuyág na se la nga
magbaggát.
29 Ay nu malútu win, ay túya aggáni na ngin kitu netugnu na, ta aggagáni
pe yin," nán ne Jesus.

Ya pangárig panggap kiya bittì a bukal (Mat 13:31-32; Luc 13:18-19)

30 Ay nán manin ne Jesus nga nagpangárig, "Nágan nád ya pangiarígán
ku kiya pangiturayán ne Dios?
31 May iárig ku wala kiya màwa kiya bì-bittì a bukal kaykayu nga
mustása nga nemúla.
32 May nu tumúbu se umabay, ay magbalin na ittu ya kabayyán nin
kadaya ngámin na kaykayu, ay magbalin na káyu wa nasagúngut nga
pagdap-dapúnán se pagsùbútán daya an-anù," nán na.
33-34 Nepangárig na ngámin datu netù-tùgud na kaggída, ngamay nu
tittu da se datu tù-tùgúdán na ay ilaw-lawág naya ngámingámin kaggída.

Tu nammakusap ne Jesus kitu báli
(Mat 8:23-27; Luc 8:22-25)

35 Ay kane din gídám min, ay nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na,
"Dádun ka dammáng," nán na.
36 Ay díkod pinanáwan da ngala datu adu wa tolay kitu dappit. Nagtakay
datu tù-tùgúdán na kitu biray nga nagtutúgawán na, ay se da la nagbatta.
Ay uwad da pikam ma biray ya nebulun kaggída.
37 Kaggída nga magbatta, ay pagkìlát tala nga nagbáli ka naggat, ay
nepalu-palun tu biray da se natal-talabtabbán da pe.
38 Ay e Jesus, ay uwad kitu panin íput ta matúdug ga sippupungán. Ay
túta nawe linukág datu tù-tùgúdán na nga nán da kaggína, "Misturu,
turám bay-bay-án ya kàwaán tada ngi? Matay tada ngin!" nán da.
39 Ay túta bummángun ne Jesus se na pinakusap tu báli, ay se na
pinalanay datu bal-balnag, ay díkod nakusap tu báli se lummanay datu
bal-balnag. Ay túta napiya tutu wala tu kalawagán nin.
40 Ay se na nán, "Taanna, tura kayu malídug ta! Awan nu agpà pikam
ma angngurug ta!"
41 Ay túta nasdaáwan pànang ngámin datu kabbulun na nga nán da,
"Nágan nád naya katutolay nedi ya tolay? Tura oray báli se danum, ay
ikurug da," nán da.

5

Tu nammatálaw ne Jesus ka áran kitu isa nga laláki
(Mat 8:28-34; Luc 8:26-39)

1 Ay kane dumatang da ngin ka Geraseno nga panidmáng ngin kitu
pisung,
2 ay naglagsi ye Jesus sin. Ay dágus sala nga summabat kaggína tu isa
nga tolay ya naar-aránan na naggayát kitu kalubúán
3 nga ittu tu pag-agyanán na. Ay áwan ya makagáput kaggína ngin oray
nu káwar tu pamíngil da kaggína.
4 Nakírad da nga pingílan may rag-ragsud na ngala. Ay ummán pe tu
bingil na, pingílan da pe. May pitapitáng nada ngala datu káwar nga
pinamíngil da! Awan tutu wala ngin ya makagáput kaggína.
5 Ay peyang gabi se algaw, ay atán kitu kalubúán se kadatu ban-bantay
ya makapà-páuy nga tal-talinguwan na tu baggi na kampela ngin nin ka
batu.
6 Ay kane masingan na nge Jesus, oray kitu adayyu pikam, ay nanagtág
se la nga nagpalintud nga nagdáyaw kaggína nga nán na nga nesáraw,
7 "Jesus nga An-anà ne Dios nga kangatuwán! Nágan na ngin ya kuwaan
mu kiyà? Makim-imallà à kikaw ki àráng ne Dios. Akkan nà agpà a
parigátan!" nán natu áran.
8 Nán na yán áta nán ne Jesus nga, "Lumawán ka ngin kiya tolay ikaw
wa áran," nán na.
9 Ay se manin nán ne Jesus kaggína, "Inna ya ngágan mu ta?" nán na.
Ay túta, "Riníbu ya ngágan ku ta adu kami," nán tu áran.
10 Ay se yala nga nakim-imallà nga akkan na din na ipàruwà ka sabáli
nga íli.
11 Ay kitúni nga bantay, ay uwad da nga adu wa ábuy ya magsasabbù
kitúni.

12 Ay nán datu áran ke Jesus nga nakim-imallà, “Papannan nakami agpà
ala ngin na magunag kadatu ábuy yi,” nán da.
13 Ay tútu pinapan ne Jesus da. Ay tútu nagtálaw datu áran kitu laláki,
ay nagkakápan da kadatu moli duwa ríbu wa ábuy. Ay tútu nabukubúkus
datu ábuy se da naggugúru wa nagtatagtág ga nameyag kitu tappáng. Ay
tútu nepaspáw da ngámin kitu bebay, ay nalimat da ngámin.

14 Ay díkod datu magtar-tarakan kadatu ábuy, ay nagkakápan da kadatu
íl-ileli se kadatu babbabalay nga nedámag tu nàwa. Ay díkod nagkakáwe
datu tolay nga siningan tu nàwa.
15 Inumbet da kitu giyán ne Jesus, ay nasingan da tu tolay ya nagunggán
datu riníbu nga áran, nga nakabádu win se napiya pe tu uray na ngin nga
magan-antutúgaw. Ay nagansing ngámin datu tolay.
16 Ay ngámin datu nakasingan kitu nàwa, ay kinagi da kadatu tolay tu
nàwa kitu tolay se kadatu ábuy.
17 Ay díkod nakim-imallà da ke Jesus nga panáwan na kuma ngin tu íli
da.
18 Ay kane magtakay kitu biray, ay inumpal tu naar-aránan na tolay ya
makim-imallà a kumíwid kuma kaggína.
19 Ngamay pinaddi ne Jesus nga nán na kaggína, “Mawe ka ngin ka
babalay nu. Ay ikagim kadaya ù-opun mu ya inagkallà se ya kinuwa ne
Apu kikaw,” nán na.
20 Ay díkod nawe lugud tu tolay yin, ay se nawe kadatu sangapúlu wa
il-íli ka Decapolis se na ibàbànán tu kinuwa ne Jesus kaggína. Ay ngámin
datu nakagìna, ay pinagballà da pànang.

Tu nammaltu ne Jesus kitu an-anà natu ap-apu (Mat 9:18-26; Luc 8:40-56)

21 Ay kane magulli manin de Jesus ka panidmáng natu pisung, ay adu
manin tolay ya naglalbet kaggína kitu dappit.
22 Ay uwad isa nga ap-apu ka sinagoga nga Jairo tu ngágan na. Ay kane
masingan na nge Jesus, ay nagpalintud kitu àráng na
23 nga nakim-imallà nga nán na, “Magimmamátay ya an-anà ku wa
babay,” nán na. Ay, “Mawe ta agpà ka balay ta immam ta senu bumílag
kammin,” nán na.
24 Ay tútu kummíwid de Jesus.

Ay adu manin pe tolay ya kummíwid. Ay pangar-aribungbong datu tolay
kaggína.
25 Ay uwad kadatun pe ya isa nga babay nga sangapúlu se duwa dagun
na ngin na magdága.
26 Ay napal-pallà kitu namàyanán datu du-duktor ta ginastu na ngámin
nin datu kuw-kuwa na, ay áwan na ngala nga kaagásan, nu di naturun
lugud agpà mán kammin.
27 Ay nagìna na ngin ya mepanggap ke Jesus, ay tútu pinumsil pe kadatu
tolay nga inumpal ke Jesus, se na tùbítan tu bádu ne Jesus.
28 Ata nán na nga, “Maagásan nà ala nga nán ku basta matùbit ku wala
ya bádu na,” nán na.
29 Ay tútu nàmud na nga naagásan nin kitu sinakit na, áta dágus sala
nga nakusap tu agdága na.

30 Ay gapu ta nàmud ne Jesus nga atán pannakabalin na nga lummawán
kaggína, ay nagbaliwág nga umàráng kadatu tolay nga nán na, “Inna ya
nanùbit ki bádù?” nán na.
31 Ay tútu nán datu tù-tùgúdán na kaggína, “Tura mu saludsúdan nu
inna ya nanùbit kikaw, ay ammum nga adu tolay ya dumlig kikaw!” nán
da.
32 Ay tútu sap-sapúlán ne Jesus nu iinna tu nanlig kaggína.
33 Ay gapu ta ammu natu babay tu nàwa kaggína, ay tútu nagtar-tartar
kitu ansing na. Ay nawe nagpalintud kitu àráng ne Jesus se na ikagi tu
kinur-korugan kitu nàwa.
34 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Naagásan ka ngin gapu ki angngurug
mu. Mawe ka ngin, ay áwan mu riribù in. Ay maagásan ka ngin ki sinakit
mu,” nán na.
35 Ay kitu akun-oni pikam ne Jesus, ay uwad pe yin datu magdámag nga
gayát kitu balay ne Jairo nga nán da kaggína, “Natay yin tu an-anà mu,”
nán da. Ay, “Akkan mu tagge rikurikud de Misturu win,” nán da.
36 Ngamay nagìna pe ne Jesus tu nepadámag da, ay tútu nán na ke Jairo,
“Akkan ka nga malídug! Mangurug ka ngala kiyà,” nán na.
37 Ay kane mawe da, ay tittu de Pedro se Santiago se Juan na magwagi
datu kabulun na.
38 Ay kane dumatang da kitu balay natu ap-apu, ay tu da la nga linapútán
datu gigìnán da nga magariguddò a magsasángit nga pangngadùdukit.
39 Ay nán ne Jesus kane makalnà, “Tura kayu agpà a magariguddò se
makas-asangit, ay akkan wayya nga natay ya an-anà! Matúdug gala,” nán
na.
40 Ay tútu pináas da, áta ammu da nga kurug ga natay yin. Ay pinalawán
nada. Awan na nga pinalnà a sabáli kitu netadágan natu an-anà, nu di
tittu datu maganà kitu an-anà ala se datu kabbulun na.
41 Ay inimmán ne Jesus tu íma natu an-anà se na nán, “Talíta kumi,”
nán na. Ya sarut nayán, ay “Bumángun ka isang,” nán na.
42 Ay tútu dágus sala nga bummángun kurug tu an-anà se nanalen, ta
sangapúlu se duwa dagun na ngin. Ay pinagballà da pànang tun.
43 Ay akkan tutu wala nepekag-kagi ne Jesus ki oray iinna nga tolay. Ay
se na piniddán tu an-anà ka kanan na.

6

Tu nammáas da ke Jesus
(Mat 13:53-58; Luc 4:16-30)

1 Ay nagtálaw kitúni ye Jesus se la mawe kitu íli na kampela ngin nin.
Ay kumíwid pe datu tù-tùgúdán na.
2 Ay kane algaw wa aggiimáng, ay nagtùgud kitu sinagoga da. Ay
nasdaáwan datu adu wa naggigìna kaggína nga nán da, “Kawà nád ya
nakammuwán nedi ya tolay kadayán? Se kawà naya naggayatán naya
sírib na se ya pannakabalin na nga mangwa kadaya nakas-kasdáaw wa
mà-màwa?
3 Di mà ittu yán tu karpinteru wa an-anà ne Maria? Ay de Santiago
se Jose se Simon se Judas daya wawwági na? Ay di mà a mag-agyán pe
kanedi daya wawwági na nga babbay?” nán da. Ay ittu win tu akkan da
nga angngurug gin kaggína.

4 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Maday-dáyaw ya pagbàbànánan ne
Dios kadaya oray wà na nga íli, malaksid dala kiya íli na kampela ngin
nin se kadaya pan-pane na se kadaya akkobung na,” nán na.
5 Ay díkod akkan nada mapassingannán ka nakas-kasdáaw, áta akkan
da nga kurugan. Tittu wala datu ag-aggisa nga magtatakit ta inimmán na
nga bummílag.
6 Ay pagballà nada tura da maddi mangurug kaggína.

Tu inangngibon ne Jesus kadatu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na (Mat 10:5-15; Luc 9:1-6)

Ay nawe manin ne Jesus kadatu babbabalay ya magtù-tùgud.
7 Ay kirrawán na datu sangapúlu se duwa, ay se nada ibon nga
matagduduwa nga mawe magbàbànán. Ay niddán nada pe ka turáy da
nga mamatálaw kadaya áran.
8 Ay binílin nada nga nán na, “Akkan kayu tagge ya magbalubálun onu
magtuputúput onu magtagipirà. May magtàdukud kayu wala,” nán na.
9 Ay pinagsapátus nada may akkan nada tagge nga pinagbádu ka
naglànù.
10 “Ay nu nágan na nga balay ya linnà nu nga pagdagusán, ay akkan
kayu magal-alit kiyán panda ki agtálaw nu,” nán na.
11 “Ay nu atán íli nga mangagáwa se akkan manggìna kadakayu, ay
panáwan nuda ngala, ngamay sap-sapuwán nu daya tápù kadaya bingil
nu kiya aglikud nu ngin nga mawe ka angngipakammu nu wa nadakè ya
kinuwa da kadakayu,” nán ne Jesus kaggída.
12 Ay díkod ittu win tu nagkakápan datu tù-tùgúdán na ngin, ay se da
nebàbànán nga masápul la makappoli daya tolay kadaya bas-básul da.
13 Ay adu datu pinat-patálaw da nga ar-áran kadatu tolay, se adu datu
magtatakit ta linùlosán da ka denu, ay bummílag da.

Tu nekatay tu Juan na marammawtisár (Mat 14:1-12; Luc 9:7-9)

14 Ay nadámag pe natu Ari Herodes ya mepanggap ke Jesus, áta
nagdinnámag ya ngágan na. Ay díkod nán datu duddúma nga, “Aggína
kam tu Juan na marammawtisár ra linumtu kammin,” nán da. “Ay túya
atán ya pannakabalin na nga mangwa kadaya nakas-kasdáaw,” nán da.
15 Ay nán datu duddúma nga magbaabáag, “E Elias yán,” nán da. Ay
nán datu duddúma nga, “Pagbàbànánan ne Dios yán na ummán kadatu
nunna nga pagbàbànánan na kitun,” nán da.
16 Ay nán pe natu Herodes sa, “E Juan kam yán na pinapútul ku kitun
na linumtu kammin,” nán na.
17 Ata tu Herodes kam tu namatiliw kitu Juan se itu nagpebálud kaggína
gapu kitu Herodias sa ípág na nga atáwa tu Felipe, áta inatawán na.
18 Ata kag-kagiyan peyang tu Juan kitu Herodes ya, “Nadakè a atawán
mu ya ípág mu,” nán na kaggína.
19 Ay díkod tútu inangngalùsaw natu Herodias kitu Juan. Ay piyán na
tutu wala nga patayan ngamay áwan na nga màwa,
20 ta mansing tu Herodes kitu Juan, áta ammu na nga namáru wa tolay,
ay se kur-kurugan na nge Dios. Nu magìna na nge Juan, ay mariribù
pànang, ngamay pàgan na mà nga gigìnán datu kag-kagiyan tu Juan.

21 May kane din umbet tin tu algaw wa nekeanà tu Herodes, ay nagsay-
am, se na inayabán ngámin datu ap-apu ka Galilea se datu kak-kapitán
datu suldádu da se datu ngámin na nangátu wa tolay kitúni.
22 Ay kane umbet tu an-anà tu Herodias sa babbalásang se magsála kitu
àráng de Herodes se ngámin datu sangaíli na, ay naganggam tutu wala
pànang tu Herodes se datu sangaíli na. Ay tútu nán na kitu babbalásang,
“Magadang ka oray iinna, ay idde ku kikaw,” nán na.
23 “Ikari ku tutu wala nga idde ku oray nágan naya piyám, oray gudduwa
naya pangiturayán ku,” nán na.
24 Ay tútu nawe tu babbalásang nga nepamutù kitu ina na nu nágan
natu agngan na kitu ári. Ay nán na, “Nágan naya agngan ku?” nán na.
Ay nán natu ina na, “Ya úlu ne Juan na marammawtisár, nán mu,” nán tu
ina na.
25 Ay tútu nagulli tu babbalásang kitu giyán natu ári se na nán, “Ya úlu
ne Juan na mamawtisár ya piyán ku wa iddem kiyà kídi yin na nippapáy
ka paláter,” nán na.
26 Ay nagpannakit pànang tu ári, ngamay gapu ta nekar-kari na kitu
àráng datu sangaíli na, ay akkan na makagi ya akkan kaggína.
27 Ay díkod nepilbet na tu úlu tu Juan kitu isa nga guwardiya. Ay tútu
nawe tu guwardiya nga pinútul tu Juan nga atán kitu agba-balúdán.
28 Ay nilbet na tu úlu nga nippapáy ka paláter, ay se na nga idde pe yin
kitu babbalásang. Ay díkod nidde natu babbalásang pe yin kitu ina na.
29 Ay kane magìna datu tù-tùgúdán tu Juan tu nàwa kaggína, ay nawe
da nga inalà tu baggi na ay se da netaman.

Tu nammangán ne Jesus kadatu limma ríbu wa tolay
(Mat 14:13-21; Luc 9:10-17; Jn 6:1-14)

30 Ay inumbet pe yin datu sangapúlu se duwa nga nebon ne Jesus. Ay
kinagi da kaggína ngámin datu kinuw-kuwa da se datu netù-tùgud da.
31 Ay adu pe datu tolay ya naglalbet kitu giyán da. Ay díkod oray tu
mangán, ay akkan matagammu de Jesus se datu tù-tùgúdán na. Ay tútu
nán na kaggída, “Mawe tada nga magatittu ta senu makemáng kayu ka
bittì,” nán na.
32 Ay tútu nagbiray da ngin na nawe magat-atittu kitu giyán nga áwan
tolay.
33 Ngamay adu datu tolay ya nakasingan kaggída kitu neduddúlay da, ay
nalásin dada. Ay díkod ngámin datu naggayát kadatu il-íli da, ay nagsasal-
ay da ngala ta kumiguru da nga dumatang kitu dúngan de Jesus. Ay nunna
da nga nakadatang.
34 Ay kane din maglagsi ye Jesus kitu biray, ay nasingan na datu adu tutu
wala nga tolay, ay nakalakkán pànang kaggída kane pak-pakilamtan na
nga ummán da ka karneru wa áwan ya magtar-tarakan kaggída. Ay díkod
túta ginayatán na manin tu magtùgud kaggída. Ay adu tu netù-tùgud na
kaggída.
35 Ay kane din na gumídagídám mala ngin, ay inumbet datu tù-tùgúdán
na ngin nga nán da, “Gídám min, ay áwan mà babalay kídi ir-ir-er,” nán
da.
36 “Ay túya napiya nu papannam mala ngin daya tolay ta senu
makammu da kampela ngin nin na mawe magsápul ka gatángan da nga
kanan da kadaya íli se kadaya babalay kiya lebulebut tada,” nán da.

37 Ngamay nán ne Jesus nga summungbát kaggída, “Iddán nuda ka
kanan da,” nán na. Ay tútu summungbát da kaggína nga nán da, “Kawà
na pe ya pangalakkán mi ka igátang mi ka kanan da nga magbanor ka
duwa gatut ta denari,*” nán da ke Jesus.
38 Ay tútu nán na, “Piga pikam tu sinápay nu ta? Sinnan nu mán,” nán
na. Ay tútu nawe da siningan, ay, “Atán limma bukal se atán duwa nga
sissida,” nán da.
39 Ay díkod pinagtugaw na nga pinagbabagtu datu tolay kitu kakadtán.
40 Ay díkod nagbagbagtu datu tolay. Agmamagatut ta tolay tu duddúma
nga bagtu, ay aglilimma púlu tu duddúma.
41 Ay se la inalà ne Jesus sin datu limma nga bukal sinápay se datu
duwa ngabgi nga sissida, se naglángad ka lángit nga nagiyáman ke Dios
gapu kadatun. Ay se na sinappitappig tu sinápay se na pekípát kadatu
tù-tùgúdán na kadatu tolay. Ay nepekípát na pe datu duwa nga sissida
kaggída ngámin.
42 Ay tútu nagkakán da, ay nabtug da ngámin.
43 Ay nakùnud da pikam ka sangapúlu se duwa nga baki nga bunna.
44 Ay limma ríbu tu bíláng datu lalláki yala nga nangán.

Tu inannalen ne Jesus kitu otun danum
(Mat 14:22-33; Jn 6:15-21)

45 Ay kitu ligge ne Jesus nga mamuwà kadatu tolay, ay pinaginunna na
ngala ngin datu tù-tùgúdán na nga pinagbatta ta mawe da ka Betsaida nga
panidmáng natu pisung.
46 Ay kane maparbuwát na ngámin nin datu tolay, ay nanùdu pe yin kitu
bantay ta mawe ya magkar-karárag.
47 Ay kane din gid-gidám min, ay uwad din tu biray kitu túlad natu
pisung. Ay uwad kam me Jesus kitu bantay nga sissa.
48 Ay sisinnán na nga masulitán datu tù-tùgúdán na ngin na
makauweuwela ta mepasabat tu báli kaggída. Ay kane din danni láwa
ngala ngin, ay dinatang nada kitu giyán da. Ay nagdal-dalen kitu otun tu
danum. Ay làlápan nada kuma,
49 ngamay kane masingan da nga magdal-dalen kitu otun tu danum, ay
dálin da nu balangobáng, ay tútu nakasáraw da.
50 Ata nagansing da tutu wala kane masingan da.
Ay tútu dágus sala nga nagúni ye Jesus nga nán na kaggída nga, “Akkan
kayu wa magansing ta iyà kam ide,” nán na.
51 Ay tútu nepagtakay kaggída ngin, ay nakusap pe yin tu báli. Ay tútu
pinagballà da pànang ngin.
52 Ata oray tu kinuwa ne Jesus kadatu sinápay, ay akkan da pe ya naaw-
awátan, áta akkan da mapal-pallíiw datu ur-uray da panggap kitu sinápay.

Tu nammabílag ne Jesus kitu iGenesaret ta magtakit
(Mat 14:34-36)

53 Ay kane dummung da ngin ka dammáng nga ittu tu nangibansiyán
da kitu biray da, ay gumàdáng da ka Genesaret.
54 Ay kane maglagsi da, ay nalásin datu tolay ye Jesus,

* **6:37 6:37** Ya isa nga dinari ay ittu ya suwildu naya magub-ubra ki tangalgaw.

55 ay nedámag da kadatu ngámin na tolay kitúni ya íli. Ay díkod nilbetán
da ngámin datu magtatakit kitu pagpagiyanán da ke Jesus ta paagásan
dada kaggína.
56 Ay oray ka wàna tu angngayán ne Jesus nga babbabalay se il-íli se
kadatu agtatáwan, ìmuwán pe datu tolay datu magtatakit kaggína ay se
da makim-imallà kaggína nga tùbítan da kuma oray tu arumaymáy yala
natu bádu na. Ay ngámin datu nakatùbit, ay bummílag da.

7

Ya gagángay nga mepanggap ki panagbaggu
(Mat 15:1-9)

1 Ay isa ngalgaw uwad da nga Pariseo se datu maragtùgud ki lintag nga
gayát ka Jerusalem nga inumbet ka giyán ne Jesus.
2 Ay kane magkakán da, ay nasingan da nga mangán nala datu duddúma
nga tù-tùgúdán ne Jesus nga naragit datu íma da. Akkan da nagbaggu.
3 (Ata kadatu Pariseo se kadatu duddúma nga Judyu, ay kurugan da
pànang tu gagángay datu mannákam da nga akkan da mangán nu akkan
da pikam kapiyánan tu magbaggu.
4 Ay se páda na pe kadaya gatángan da kadaya sininda, ay akkan da
makkán nu akkan munna nga mabguwán. Ay adu pikam daya gagángay
datu mannákam da nga pà-pàgan da, ummán kiya aggalinsaw kadaya
akap, se aggúgát da kadaya aglutuwán da se datu aruminta da nga bága.)
5 Ay tútu nagsaludsud datu Pariseo se datu maragtùgud ki lintag ke Jesus
nga nán da, “Tura akkan surútan daya tù-tùgúdán mu daya nasur-súru
tada nga gagángay datu mannákam tada mepanggap kiya panagbaggu?
Mangán da ngala nga akkan na nagbaggu,” nán da.
6 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Kurug mà tu kinagi natu Isaias ka
mepanggap kadakayu wa tolay ya magpì-pìmáru nga nán na kídi,
‘Dayáwan dà dedi ya tolay ngamay kiya úni da ngala. Ata ya kurug na, ay
adayyu ya ur-uray da kiyà.
7 Ay díkod áwan sur-surbi naya panagday-dáyaw da kiyà, áta daya
gagángay tolay yala daya isur-súru da, nga nán da nga bílin pe ne Dios
sin,’
nán natu nesúrát ta kinagi tu Isaias.”
8 “Akkan nu pagan-anu datu bil-bílin ne Dios, ta pà-pàgan nu wa kur-
kurugan nin daya sur-súru daya tolay yala,” nán na kaggída.
9 Ay nán na pe kaggída, “Dakayu ay nasírib kayu wa mangalílaw kiya
bílin ne Dios ta senu mekurug nu daya gagángay nu wa tolay kampela
ngin nin,” nán na kaggída.
10 “Ata nán natu Moses nga, ‘Ipatag mu ya amám se ya inám. Ay ngámin
daya makakagi ka nadakè kiya ama na se ina na, ay masápul la matay,’
nán na.
11 Ngamay isúru nu mà nga nu atán tolay nga atán ya iseng na kuma
kiya ama na se ina na, ay ipalúbus nu mà nga nán kaggída, ‘Iddè kuma
kadakayu idi ka iseng ku kadakayu may akkan ku wa midde yin ta iddè
ke Dios,’ nán na.
12 Ay díkod ipalúbus nu idi ya tolay, nga áwan na ngala ngin na iseng
kiya ama na se ina na.

13 Ay nu ummán kiyán, ay akkan nu win na pinagan-anu ya bílin ne Dios
gapu wala kiya angngikurug nu kadaya gagángay ya isur-súru nu kadaya
tolay. Ay adu pikam daya duddúma nga ummán kadedi ya kuk-kuwaan
nu," nán ne Jesus.

Daya mamaragit kadaya tolay
(Mat 15:10-20)

14 Ay kirrawán ne Jesus datu tolay, ay se na nán kaggída, "Gìnán nu idi
ya kagiyan ku kadakayu ta senu maawátan nu pe," nán na kaggída.
15 "Akkan wayya nga ittu mamar-paragit kiya isa nga tolay daya makkán
na, nu di daya meúni na daya mamaragit kaggína.
16 Ay dakayu wa maggigìna ay awátan nu lugud ya magìna nu," nán na.
17 Ay tútu pinanáwan ne Jesus sin datu tolay, ay se la nawe kitu balay
da. Ay tútu nagsaludsud datu tù-tùgúdán na mepanggap kitu pangárig
na.
18 Ay tútu nán na kaggída, "Oray dakayu gane, ay akkan nu wa
maawátan?" nán na. "Akkan nu kadi pikam ammu nga oray nágan naya
kanan naya isa nga tolay, ay akkan wayya ittu ya mamadakè kaggína.
19 Ata akkan na mawe kiya uray na, nu di mamanda ngala kiya sinay na,
ay lumawán kammin." (Díkod, nepakammu na nga nadalus daya ngámin
akakkanan.)
20 "Ngamay daya maggayát kiya uray naya tolay, ay ittu dayán daya
mamadakè kaggína.
21 Ata ya uray ya paggayatán daya nadakè a pan-panúnut naya isa
nga tolay, ummán kiya nadakè a mepanggap kiya laláki se babay se ya
magtákaw se ya pumatay
22 se manaládag, se magágum se mangultit se duddúma pikam ma
kinadakè. Ya umsil se ya mamad-padakè se ya magpang-pangátu se ya
magpang-pangrát. Maggayát ngámin dayán ki uray naya tolay.
23 Ay tú ngámin dedi nga nadakè daya mepalawán na maggayát kiya
ur-uray daya tolay nga mamaragit kaggída," nán ne Jesus.

Tu angngurug tu babay nga iSiria
(Mat 15:21-28)

24 Ay se yala nawe manin ne Jesus kadatu il-íli nga adanni ka Tiro se
Sidon. Ay linumnà kitu isa nga balay kitúni, ay piyán na kuma nu áwan
ya makammu. Ngamay akkan makaturáy ta nammuwán kammala datu
tolay.
25 Ay uwad isa nga babay nga atán an-anà na nga babay nga naar-
aránan. Nagìna na pe yin ya mepanggap ke Jesus. Ay inumbet ta nagukkab
kitu àráng ne Jesus nga
26 nakim-imallà, ta papatálaw na kuma tu áran na nagunag kitu an-anà
na. Ay akkan Judyu tun na babay ta neanà ka Fenisia nga isa nga íli ka
Siria.
27 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, "Akkan rumbang nga alà ta ya
akakkanan daya annánà ka ipakkán ta kadaya átu. Masápul la panganan
ta pikam daya annánà," nán ne Jesus.
28 Ay nán tu babay ya summungbát, "Kurug yán Apu, may daya átu, ay
kanan da mà pe daya bugta daya annánà kiya sídung tebol da," nán na.
29 Ay tútu nán ne Jesus kitu babay, "Ay gapu kiyán na kinagim, ay mawe
ka lugud din, ta nagtálaw win tu áran kitu an-anà mu," nán na.

30 Ay nawe kurug gin tu babay, ay dinatang na ngin tu an-anà na nga
magid-idda. Ay nagtálaw kurug gin tu áran kaggína.

Tu inangngágas ne Jesus kitu tolay ya bangngag

31 Ay nagtálaw manin ne Jesus ka íli ka Tiro se manalen ka Sidon se kitu
sakúpan na Decapolis, se magulli kammin kitu dappit pisung ka Galilea.
32 Ay uwad nangilbet ka tolay ya bangngag se tápap pe. Ay se da makim-
imallà ke Jesus nga immán na din.
33 Ay díkod, nead-adayyu ne Jesus tu tolay kadatu adu wa tolay ta senu
magadudduwa da kampela ngin nin. Ay se na nedùdù tu intutuldu na kitu
talínga natu tolay, ay se na linuluwán se na iikkam kitu díla na.
34 Ay se naglángad ka lángit se nakapangtád, se na nán, “Ippata,” nán
na. Ay “malùtán” ya sarut na.
35 Ay dágus sala nga makagìna tu tolay pe yin. Ay se nawangdát pe yin
tu aggúni na.
36 Ay binílin ne Jesus datu tolay nga áwan da kuma nga pangikag-kagiyán
nga tolay, ngamay gummagat da mán kammin na nangibàbànán kitu
nàwa.
37 Ay ngámin datu nakagìna kitu dámag, ay pinagballà da nga nán da,
“Napiya ngámin daya kuk-kuwaan na,” nán da. “Ta oray bangngag se
tápap, ay pakagìnaan na se paguniyan na ka napiya,” nán da.

8

Tu nammangán ne Jesus kadatu appát ríbu wa tolay
(Mat 15:32-39)

1 Ay akkan pikam ma nabayág ka panda, ay nagguurnung manin datu
tolay kitu giyán ne Jesus. Ay áwan da nga kanan nin. Ay tútu kirrawán
ne Jesus datu tù-tùgúdán na, ay se na nán kaggída,
2 “Makalakkán nà kadedi ya tolay ta tallu nga algaw da ngin na nebul-
bulun kadàtada, ay áwan da nga kanan.
3 Ay nu papannan kuda nga sibbibisin, ay get mullaullap da kiya dálen.
Adayyu pe din ya naggayatán daya duddúma,” nán na.
4 Ay tútu nán datu tù-tùgúdán na kaggína, “Ay mapaanna ya amangán
tada kídi ya ir-ir-er kiya ummán kídi kaadu nga tolay?” nán da.
5 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Piga bukal sinápay ya atán kadakayu
ta?” nán na. Ay nán da, “Atán pittu,” nán da.
6 Ay díkod pinagtugaw ne Jesus sin datu tolay kitu lusà. Ay se na
inalà datu pittu wa sinápay se na la nga nagiyáman ke Dios, ay se nada
sinappitappig, ay se na nepekípát kadatu tù-tùgúdán na kadatu tolay.
7 Ay uwad da pe ya bittè a bibittì a sissida da. Ay inalà pe ne Jesus se na
la pe ya nagiyáman ke Dios, ay se na pe nepekipakípát kadatu tù-tùgúdán
na kadatu tolay.
8 Ay nangán da ngámin, ay nabtug da ngámin pe. Ay nakùnud da pikam
ka pittu baki nga bunna da.
9 Ay moli appát ríbu datu tolay ya nagkakán. Ay se la pinapan ne Jesus
datu tolay.
10 Ay nagtakay da pe se datu tù-tùgúdán na kitu biray, se da makìtuway
kadatu tolay. Ay nawe da ka Dalmanuta.

Tu agpepassingan datu Pariseo ka nakas-kasdáaw ke Jesus
(Mat 16:1-4)

11 Ay kane din na isa ngalgaw, ay inumbet manin datu Pariseo wa
makisuw-suwáy kaggína ta piyán da nga sisímán. Ay ittu tu agpàwa da
kaggína ka nakas-kasdáaw wa maggayát ka lángit.*
12 Ay tútu nakapangtád de Jesus nga nán na, "Taanna, tura piyán pikam
mala dedi ya tolay nu atán mepassingan kaggída nga nakas-kasdáaw.
Ngamay kurug idi ya nán ku kadakayu nga áwan nin ya mepassingan
na pagilasínán nu wa tolay," nán na.
13 Ay tútu nagtakay da kammin kitu biray se da panáwan da, ay seda
mawe ka dammáng natu pisung.

Ya Pamalbád daya Pariseo
(Mat 16:5-12)

14 Ay kane din na atán da ngin kitu dammáng, ay nadamdam da nga
naligpanán da ya nagbálun ka sinápay, ay tang-tangabukal tu atán kaggída
kitu biray da.
15 Ay nán ne Jesus kaggída, "Sin-sinnan nu se taronan nu ya pamal-
palabbád daya Pariseo se Ari Herodes," nán na.
16 Ay tútu binàbànán da tu kinagi ne Jesus nga nán da, "Kinagi na tun
ta ammu na nga áwan tada bálun nga sinápay," nán da.
17 Ngamay nammuwán ne Jesus tu kinagi da. Ay tútu nán na kaggída,
"Tura nu pagbàbànánan ya áwan nakapangitúgut kadakayu ka sinápay?
Akkan kayu agpà makaaw-áwat pikam ta! Kumulnit pe yin daya ur-uray
nu ta?" nán na.
18 "Simmamata kayu, ay tura nu di masingan! Se sittatalínga kayu pe,
ay tura kayu di makagìna! Naligpanán nu win ta,
19 tu inannappitappig ku ka limma bukal sinápay nga para kadatu limma
ríbu wa tolay! Ay piga baki datu napnu kitu bunna da nga inùnudán nu
ta?" nán na. "Sangapúlu se duwa," nán da nga summungbát.
20 "Ay ummán pe kitu pittu wa bukal la sinápay ya sinappitappig ku
para kadatu appát ríbu wa tolay. Piga baki tu bunna nga naurnung nu?"
nán na. Ay, "Pittu baki," nán da nga summungbát.
21 Ay se na la nán kaggída, "Ay akkan nu nád pikam mala maawátan tu
nán ku?" nán na.

Tu inammakasingan ne Jesus kitu iBetsaida

22 Ay kane atán da ngin ka Betsaida, ay uwad da tolay ya nangilbet ka
kúláp ke Jesus, ay nakim-imallà da kaggína nga immán na din.
23 Ay díkod binaybay ne Jesus tu kúláp, se na ilawán kitu babalay. Ay
se na luluwán tu mata na se na iparotun tu íma na kaggína, ay se na
saludsúdan, "Makasingan ka ngin?" nán na.
24 Ay tútu, "Ò. Masingan ku daya tolay may ummán da ka magdal-dalen
na káyu," nán na.
25 Ay tútu inimmán manin ne Jesus tu mata natu tolay, ay se kappiyánan
tu tolay tu isissingan na. Ay tútu nagwada kammin nin tu isissingan na
kadatu ngámin nin.

* **8:11 8:11** Daya nakas-kasdáaw ay ittu ya pangammuwán da nga e Dios ya nangibon kaggína.

26 Ay se la pinapan ne Jesus sin tu tolay kitu balay da, ay binil-bílin na
nga nán na, “Akkan ka tagge maw-awe kiya íli,” nán na kitu tolay.

Tu inangngagi ne Pedro nu iinna kurug ge Jesus
(Mat 16:13-20; Luc 9:18-21)

27 Ay netul-túluy de Jesus se datu tù-tùgúdán na tu nagdal-dalen ta mawe
da ka íli Cesarea nga sakúpan na Filipos. Ay kaggída nga magdal-dalen,
ay sinaludsúdán ne Jesus da nga nán na, “Iinna ngà kanu wa nán daya
tolay?” nán na.
28 Ay tútu nán da nga summungbát, “Nán daya duddúma nga ikaw kanu
tu Juan na marammawtisár. Ay e Elias ka kanu wa nán daya duddúma.
Ay nán pe daya duddúma nga isa ka nga pagbàbànánan ne Dios kitun nga
linumtu,” nán da.
29 Ay, “Dakayu, iinna ngà ka nán nu?” nán na kaggída na. Ay e Pedro tu
summungbát nga nán na, “Ikaw ya Cristo,” nán na.
30 Ay binílin ne Jesus da tutu wala nga akkan da kag-kagiyan tun na
mepanggap kaggína ki oray iinna nga tolay.

Tu nunna nga angngagi ne Jesus kiya katay na
(Mat 16:21-28; Luc 9:22-27)

31 Ay nanggayát kitun na oras, ay ginayatán ne Jesus sin tu mangi-
pakammu kadatu tù-tùgúdán na, nga masápul la adu ya kapal-palakkán
naya nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Ta lùsawan daya pangmanàman
da nga Judyu se daya ap-apu daya pappádi se daya maragtùgud ki lintag.
Patayan da ngamay lumtu kammin kiya mekàlu wa algaw.
32 Ay kinagi na tutu wala yán nga akkan na nepà-pàlíli. Ay tútu inaptán
ne Pedro we Jesus nga neadudduwa kitu ad-adayyu se na lùsawan.
33 Ay nagbaliwág ge Jesus se umàráng kadatu tù-tùgúdán na se na nga
kinalùsaw we Pedro nga nán na, “Umadayyu ka kiyà, Sairu!” nán na. “Ta
akkan na panaglam-lammat nga gayát ke Dios ya panaglam-lammat mu,
nu di gayát ki tolay yala,” nán na.
34 Ay pinaadanni ne Jesus datu tù-tùgúdán na se datu adu wa tolay
kaggína, se na nán kaggída, “Ay nu iinna ya maminya nga magbalin ka
tolay ku, ay masápul la kaligpanán na ya mepanggap ki baggibaggi na
kampela ngin nin. Ay se na bugtúngan ya krus na, ay se la kumíwid kiyà.
35 Ata ngámin daya magkikenga kiya biyág da ka mepanggap kiyà, ay
tú dayán daya mangiwágà kiya pakabiyágan da kuma ka áwan panda.
Ngamay daya akkan magkikenga kiya biyág da gapu kiyà se kiya Napiya
nga Dámag, ay tú dayán daya makasmà kiya pakabiyágan da ka áwan
panda.
36 Ata áwan wayya nga magun-gun-ud naya isa nga tolay oray nu
kuw-kuwa na ya ngámin na atán kídi ya kalawagán, nu killotán na ya
pakabiyágan na ka áwan panda.
37 Ay áwan pe wayya nga mabalin na idde naya isa tolay ta senu málà
na ya pakabiyágan na ka áwan panda.
38 Ay nu kìpattán nà ya isa nga tolay se iya bàbànán ku kiya pagad-
aduwán daya maragbásul se áwan angngurug ga tolay, ay kìpattán ku pe,
iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, nu umbet tà a sittuturáy kiya
turáy ne Dios nga Ama ku. Ay kiyán na ilalbet ku ay kabul-bulun ku daya
anghel ku,” nán na.

9

1 Ay se na la nán kaggída, “Ay kurug idi nga kagiyan ku kadakayu,
nga atán da kadakayu kídi ya akkan matay panda kiya akasingan da kiya
naturáy nga angngituráy ne Dios,” nán na.

Tu nekaussi natu singan ne Jesus
(Mat 17:1-13; Luc 9:28-36)

2 Ay kane din annam ngalgaw ka panda, ay nekíwid ne Jesus nge Pedro se
de Santiago se Juan nga magwagi. Ay nawe da nga nagatittu kitu alingúdu
wa bantay. Ay kitu kaatán da kitúni, ay naussi tu singan ne Jesus kaggída
nga magsisíngan.
3 Ay tu bádu na, ay pummusà tutu wala pànang nga áwan makadna kitu
pusà na kídi ya kalawagán.
4 Ay pinagkìlát da ngala tu Moses se tu Elias nga makibàbànán ke Jesus.
5 Ay tútu nán ne Pedro ke Jesus, “Misturu, napiya ngala ta atán kami pe
kídi, ta mangwa kami ka tallu wa baw-bawi. Kuwa mu ya isa, ay kuwa
Moses ya isa, ay kuwa ne Elias ya isa,” nán na.
6 Ngamay akkan na urauray tu kinagi na, áta nagansing da tutu wala.
7 Ay se da la naangpán, ay uwad úni ya nagìna da nga naggayát kitu
angap, nga nán na, “Tú idi ya An-anà ku wa pà-pàgan ku. Manggìna kayu
kaggína,” nán na.
8 Ay kane sinnan da tu lib-lebut da, ay áwan da masingan na kabulun
da ngin, nu di e Jesus sala.
9 Ay kitu annagut da ngin kitun na bantay, ay binil-bílin ne Jesus da
nga akkan da ikag-kagi ki oray iinna tu nasingan da panda kitu ilaltu na
kammin na nengágan da kitun ka An-anà Tolay.
10 Ay díkod kinurug da tu kinagi na, ngamay nagsisinnaludsúdán da
kampela ngin nin tu sarut natu mepanggap kitu ilaltu na kammin.
11 Ay se da la nagsaludsud kaggína nga nán da, “Taanna tura nán
daya maragtùgud ki lintag nga munna pikam ma umbet tu Elias nga
pagbàbànánan ne Dios,” nán da.
12 Ay summungbát te Jesus nga nán na, “Kurug ga munna nga umbet te
Elias nga mangappiya kiya ngámingámin. Ngamay di mà a nesúrát kadatu
bàbànán ne Dios nga masápul la pal-palakkan daya tolay ka napanat ya
nengágan da kitun ka An-anà Tolay, se irupat da pe?” nán na.
13 “Ngamay kagiyan ku kadakayu wa inumbet tin tu Elias, ay kinuwa da
ngala kaggína tu piyán da nga ummán kitu nán natu nesur-súrát panggap
kaggína,” nán na.

Tu nammabílag ne Jesus kitu an-anà a magkangkang
(Mat 17:14-21; Luc 9:37-43a)

14 Ay kane makadatang da kitu giyán datu duddúma nga tù-tùgúdán na,
ay adu datu tolay ya nasingan da kitúni, ay uwad da pe ya maragtùgud ki
lintag nga makisuw-suwáy kadatu tù-tùgúdán na.
15 Ay kane masingan datu tolay ye Jesus, ay naganggam da pànang, ay
túta nagtatagtág da nga summabat kaggína.
16 Ay túta nán ne Jesus kaggída, “Nágan naya pakisuw-suwayán nu
kaggída?” nán na.
17 Ay uwad isa kadatu tolay ya nagkuna nga, “Misturu, nilbet ku kikaw ya
an-anà ku wa laláki ta nagunggán áran, nga ittu ya namagúmal kaggína.

18 Ay káda sumru ya sinakit na, ay mìtol lala. Ay magbúgabúgà ya
bugung na, ay magngar-ngarasiyat se kumítur pe. Papatálaw ku kadaya
tù-tùgúdán mu ya áran, may akkan da mabaal," nán na.
19 Ay tútu nán ne Jesus nga summungbát, "Dakayu wa tolay kadedi nga
al-algaw nga áwan angngurug. Tagay yà in na molaw ngamay anúsán ku
wala ya sumeng kadakayu. Ilbet nu kídi ya an-anà," nán na.
20 Ay tútu nilbet da tu an-anà ke Jesus.
Ay kane masingan natu áran ne Jesus, ay pinagkangkang na tu an-anà.
Ay nekálin tu an-anà se magkur-kurisagsag se magbúgabúgà tu bugung
na.
21 Ay nagsaludsud de Jesus kitu ama natu an-anà nga nán na, "Kannun-
gay naya inanggayát nayán mapak-pakuna kiyán ta?" nán na. "Nekab-
kabittì na kammala ngin nin," nán na.
22 "Ay nakírad tutu wala nga isungap naya áran kiya apuy se ipisù na
kiya danum nu duddúma ta asippatayan na. Ay túya kalakkán nakami
agpà ta sengán nakami nu mabaal mu," nán na.
23 Ay tútu nán ne Jesus, "Taanna, tura mu nán nu mabaal mu," nán na.
Ay, "Màwa mà ya ngámin kiya tolay ya mangurug ke Dios," nán na.
24 Ay tútu nán tu ama natu an-anà a nesáraw, "Mangurug gà," nán na.
"May sengán nà ta nakapsut ya angngurug ku," nán na.
25 Ay kane masingan ne Jesus datu adu wa tolay nga maglalbet kaggína,
ay tútu linùsaw na tu áran nga nán na, "Ikaw wa áran na namagúmal
se namagbangngag kídi ya an-anà, lumawán ka, ay maddiaddi ka ngin
kaggína," nán na.
26 Ay tútu nakapáuy tu áran se na pinagkangkang tu an-anà se la nga
nagtálaw, ay ummán tutu wala ka innát tu an-anà. Ay tútu nán datu
duddúma nga, "Natay!" nán da.
27 Ngamay kane immán ne Jesus tu íma natu an-anà se na bangúnan, ay
nagsíkád dala nga dágus.
28 Ay kane uwad de Jesus kitu balay yin, ay tittu da ngin se datu tù-
tùgúdán na. Ay nagsaludsud da kaggína nga nán da, "Taanna, tura mi
akkan mapatálaw tu áran?" nán da.
29 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Mapatálaw wala daya ummán kadatun
na áran gapu ki kar-karárag," nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na.

Ipakammu manin ne Jesus ya pannakatay na
(Mat 17:22-23; Luc 9:43-45)

30 Ay nagtálaw da kitúni nga giyán, ay nanalen da ka Galilea. Ay akkan
piyán ne Jesus nga atán makammu kitu giy-giyán na,
31 áta piyán na nga suruwán datu tù-tùgúdán na. Ay nán na kaggída,
"Ipatiliw dà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Patayan dà, ngamay
kiya mekàlu wa algaw ay lumtu wà kammin," nán na.
32 Ngamay akkan naaw-awátan datu tù-tùgúdán na tu kinagi na, may
magansing da la nga manaludsud kaggína.

Ya kangatuwán kiya pangiturayán ne Dios
(Mat 18:1-5; Luc 9:46-48)

33 Ay se da la dumatang ka Capernaum. Ay kane atán da kitu isa balay
kitúni, ay nagsaludsud de Jesus kaggída nga nán na, "Nágan natu pagsuw-
suwayán nu kitu dálen?" nán na.

34 May áwan makoni a, ta nagsuw-suwayán da nu iinna tu kangatuwán kaggída.
35 Ay díkod nagtugaw we Jesus se na pinaderun datu sangapúlu se duwa se na nán kaggída, “Ya maminya nga magbalin ka kangatuwán, ay masápul la ittu kuma ya kababaán kadakayu ngámin se aggína pe ya bátug asassu nu,” nán na.
36 Ay se la nangalà ka isa nga an-anà se na ipasíkád kitu àráng da. Ay se na tàboyatan nga nán na,
37 “Nu iinna ya mamatag kídi ya an-anà gapu kiya angngurug na kiyà, ay bíláng iyà ya pinatag na. Ay daya mamatag kiyà, ay akkan nala nga iyà ya pinatag da, nu di pe iya nangibon kiyà.”

Pumane kadàtada ya akkan na kumagúra kadàtada (Luc 9:49-50)

38 Ay nán tu Juan ke Jesus, “Apu, nakasingan kami ka tolay nga magusár ki ngágan mu nga magpatálaw ka áran kadaya naar-aránan na tolay, ngamay pinongát mi ta akkan tada mà kabulun,” nán na.
39 Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Akkan nu pongatan, ta áwan ya makàwa ka nakas-kasdáaw nga mangusár kiya ngágan ku se nà ala nga pad-padàsán nin nu kuwa.
40 Ta nu iinna ya akkan kumagúra kadàtada, ay kabulun tada,” nán na.
41 “Ay dam-damdamman nu idi,” nán ne Jesus nga, “nu iinna ya makidde kadakayu ka danum gapu ta tolay nakayu win ne Cristo, ay akkan wayya nga di magun-gunaán,” nán na.

Ya kuwaan ta kiya gapu naya pakabasúlán ta (Mat 18:6-9; Luc 17:1-2)

42 “Ngamay nu iinna nga tolay ya gapu naya pakabasúlán dedi ya annánà nga mangurug kiyà, ay napiya ngala kiyán na tolay nu mabissinán ka abay ya batu ya bùlaw na se la mepisù kiya kadalmán naya bebay.
43 Ay díkod nu ímam ya gapu naya pakabasúlám, ay pùdam, ta napì-piya nga pukul ka nga mawe ka lángit may iya duwa íma nga mawe ka impiyernu nga ittu ya giyán naya apuy ya akkan mataatay.
44 Ay kiyán na giyán ay ittu ya giyán daya aggat ta akkan mataatay se apuy ya akkan mataatay.
45 Ay páda na pe nu ya síkil mu ya gapu naya pakabasúlám, ay pùdam pe yala, ta napì-piya ngala ya áwan síkil la mawe ka lángit may iya duwa síkil la mawe ka impiyernu.
46 Ay kiyán na giyán ay ittu ya giyán daya aggat ta akkan mataatay se apuy ya akkan mataatay.
47 Ay ummán pe nu ya isa matám ya gapu naya akabásul mu, ay tukilan mu wala ngin. Ata napì-piya ya sissa ya matám ma mawe ka pangiturayán ne Dios, may iya duwa mata nga mippan ka impiyernu.
48 Ay ittu yán ya giyán daya akkan mataatay ya aggat se akkan mataatay ya apuy.
49 Ata ngámin tolay ay madalusán ka apuy, ta senu áwan nin ya makadadál kaggída nga ummán kiya akakkanan na maasinán ta akkan pe yin na madadál.
50 Nasurbi ya asin, may nu mippà ya apet na, ay akkan ta mabalin na mapaapet tin. Ay màwa nu din ya màwa naya asin ta senu napiya ya panagbubúlun nu,” nán ne Jesus.

10

Tu nesur-súru ne Jesus mepanggap kiya magadi
(Mat 19:1-12; Luc 16:18)

1 Ay se yala nagtálaw manin ne Jesus kitúni, se la nawe ka probinsiya
Judea se kitu panidmáng tu wángag Jordan. Ay adu manin datu tolay ya
gummánat kaggína, ay nesúru nada ta ittu tu gangay na.
2 Ay uwad da pe ya Pariseo wa inumbet ta magsisim kaggína. Ay nán
da kaggína, "Meallang nád kiya lintag, nga magadi ya isa nga laláki kiya
atáwa na?" nán da ke Jesus.
3 Ay tútu sinungbátan ne Jesus da ka saludsud nga nán na, "Nágan natu
bílin ne Moses kadakayu ta?" nán na.
4 Ay summungbát da nga nán da, "Nepalúbus natu Moses kiya lintag na
nga mangwa ya laláki ka kasurátan kiya atáwa na, ay se yala nga magadi,"
nán da.
5 May nán ne Jesus kaggída, "Nepalúbus tu Moses nga magadi kayu
kadaya atáwa nu gapu kiya kinasúkir nu," nán na.
6 "Ngamay akkan ummán kiyán kuma ya kàwaán na, ta kitu inanggayát
natu nekàwa naya kalawagán, ay kinuwa ne Dios ya tolay ka laláki se
babay.
7 Ay gapu kídi, ay panáwan naya laláki daya maganà kaggína ta mawe
na kobungan ya atáwa na.
8 Ay magbalin da nga duwa ka sissa," nán na. "Ay díkod akkan da nga
duwa ngin, nu di da nga sissa ngin.
9 Díkod, akkan mabalin na pagsibnaan naya tolay ya pinagamung ne
Dios," nán na.
10 Ay kane lumnà da kammin kitu balay, ay sinaludsud manin datu tù-
tùgúdán na tu kinagi na.
11 Ay nán na kaggída, "Ya laláki nga mangigsán kiya atáwa na, ay se
mangatáwa ka sabáli, ay bíláng nga manaládag yán.
12 Ay páda na pe kiya babay, nu magadi pe kiya atáwa na se umatáwa
pe ka sabáli ay makidaládag pe yán," nán na.

Tu angngikarárag ne Jesus kadatu annánà
(Mat 19:13-15; Luc 18:15-17)

13 Ay uwad da nga nangilbet kadatu annánà da ke Jesus, ta senu immán
nada. May kinalùsaw datu tù-tùgúdán na da.
14 Ngamay kane masingan ne Jesus tu kinuwa da, ay nalùsaw. Ay tútu
nán na, "Palubúsán nu wala daya annánà nga umbet kiyà. Akkan nuda
nga paddiyan, áta ummán kadedi ya annánà daya itur-turayán ne Dios
kiya pangiturayán na," nán na.
15 "Ay lam-lamtan nu idi nga kagiyan ku, nga akkan kurug ga málà
kiya pangiturayán ne Dios oray iinna, nu akkan na peturayán ke Dios nga
ummán kiya agpeturáy dedi annánà."
16 Ay tútu inàrun na datu annánà se na iparotun tu íma na kaggída se
nada nga nekar-karárag.*

Tu nabànáng nga bag-bagu
(Mat 19:16-30; Luc 18:18-30)

* **10:16 10:16** Onu "binindisiyonán."

17 Ay kane din na magrabbuwát te Jesus sin, ay uwad laláki nga inumpal
kaggína, ay se magpalintud kitu àráng na nga nán na, “Namáru nga
Misturu!” nán na ke Jesus. “Kagiyan mu mán kiyà nu nágan naya kuwaan
ku ta senu mabiyág gà ka áwan panda,” nán na.
18 Ay nán ne Jesus kaggína, “Tura nà ingágan ka namáru,” nán na, “ay
áwan mà ya namáru nu di e Dios sala!” nán na.
19 “Ay nu mepanggap kitu saludsud mu, ay ammum mà datu bil-bílin ne
Dios nga, ‘Akkan ka pumatay, akkan ka manaládag, akkan ka magtákaw.
Akkan ka magbusid, akkan ka mangultit. Ipatag mu ya amám se inám,’
nán na,” nán ne Jesus.
20 Ay tútu, “Misturu, nanggayát kitu kabittì ku, ay sur-surútan ku
ngámin dayán na bil-bílin,” nán natu bag-bagu.
21 Ay binubutgán ne Jesus ta pinatag na. Ay se na nán, “Atán pikam isa
nga masápul la kuwaam. Mawem iláku ngámin daya kuw-kuwám, ay se
mu idde kadaya napubri ya paglakúwám, ay díkod ya bànáng mu, ay atán
ka lángit tin. Ay se ka la nga kumíwid kiyà,” nán na.
22 Ay kane magìna natu bag-bagu tun, ay naglamma ngala, ay sippapan-
nakit ta namánaw ke Jesus, áta nabànáng pànang.
23 Ay se la ummàráng nge Jesus kadatu tù-tùgúdán na se na nán kaggída,
“Nganna ya inagsulit daya babànáng nga meráman kiya pangiturayán ne
Dios,” nán na.
24 Ay akkan ammu datu tù-tùgúdán tu pamàyanán da kitun na kinagi
na. Ngamay netul-túluy ne Jesus tu kagiyan na nga nán na, “Annánà ku,
nasulit kurug meráman kiya pangiturayán ne Dios daya tolay ya ittu dala
pagtalgad ya kinabànáng da.
25 Ikagì kadakayu nga nalà-lapat tala nga lumbut kiya abbut dágum ya
kámel may iya keráman daya nabànáng kiya pangiturayán ne Dios,” nán
na.
26 Ay díkod nasdaáwan pànang datu tù-tùgúdán na nga nán da, “Iinda
lugud daya málà kiya pangiturayán ne Dios?” nán da.
27 Ay binubutgán ne Jesus da nga nán na, “Akkan màwa daya tolay yala
idi, may áwan ya di màwa ne Dios,” nán na.
28 Ay tútu nán ne Pedro wa summungbát, “Ay paanna kami, ay nigsán
mi ya ngámingámin gapu kiya ikikkíwid mi kikaw?” nán na.
29 May nán ne Jesus kaggída, “Ikagì ya kurug kadakayu, nga nu iinna ya
namánaw kiya balay na se kadaya wawwági na onu daya ina na se ama
na, onu kadaya annánà na onu ya lusà na gapu kiyà se kiya Napiya nga
Dámag,
30 ay ad-adu may tu nigsán na ya mepatáli nga midde kaggína kídi ya
kalawagán. Ta ad-adu wa babalay se wawwági, se ina, se annánà se lusà
ya mepakin-kuwa kaggína, ay se mabiyág pe ka áwan panda nu umbet ya
algaw na. Ngamay masápul la mapal-pallà pikam.
31 May adu kadaya magkuna nga nangátu da, may aggída ya mebaba.
Ay adu pe daya magkuna nga nababa da, may mepangátu da,+10:31” nán
ne Jesus.

Tu mekàlu wa nangngagi ne Jesus kitu katay na
(Mat 20:17-19; Luc 18:31-34)

+10:31 **10:31** Ki aggúni nga Griego, nán na nga, May adu daya munna nga mapuddi, ay daya muddi ay mapunna da.

32 Ay kane manùdu da ngin na mameyag ka Jerusalem, ay magin-inunna
nge Jesus kadatu malídug nga tù-tùgúdán na. Ay datu gummunud kaggída
ay magansing da. Ay pinagatittu ne Jesus datu sangapúlu se duwa nga tù-
tùgúdán na se na ikagi kaggída ya màwa kaggína nga nán na,
33 "Ka Jerusalem ya pameyaggán tada kídi, ay kattoni ay ipatiliw dà
a nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Ay ippan dà kadaya nangátu wa
pappádi se kadaya maragtùgud ki lintag, ay se dà a papatay gapu kiya
ipabásul da kiyà, ay se dà iáwat kadaya akkan Judyu.
34 Ay ug-ogan dà se lut-lutában dà se sap-saplit dà. Ay se dà ala nga
patayan. Ngamay lumtu wà kammin kiya mekàlu wa algaw," nán na.

Tu piyán de Santiago se Juan nga agngan ke Jesus (Mat 20:20-28)

35 Ay se la umadanni de Santiago se Juan na annánà ne Zebedeo ke Jesus.
Ay nán da kaggína, "Misturu," nán da. "Piyán mi nga kuwaan mu ya ikagi
mi kikaw," nán da.
36 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Nágan naya piyán nu nga kuwaan ku
para kadakayu ta?" nán ne Jesus.
37 Ay tútu nán da, "Pagtugawan nakami mán na duwa kiya giyán mu nu
mangituráy ka. Isa kiya pane diwanán mu, ay isa kiya pane kasígid mu,"
nán da.
38 Ngamay nán ne Jesus kaggída, "Akkan nu wa maaw-awátan ya agngan
nu," nán ne Jesus. "Mabalin nu nád iturdán ya ummán kiya kapar-
parigátan ku?" nán na. "Meturad nu nád pe daya meturdán ku?" nán
na.
39 "Annung mi," nán da. Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Mabalin na
annung nu wa meturdán daya meturdán ku
40 ngamay áwan ku pagrabngán na magpíli nu iinna ya magtugaw kiya
pane diwanán ku se kiya pane kasígid ku. Ata dedi ay para kadaya
nangisaganáan ne Dios kampela ngin nin," nán ne Jesus.
41 Ay kane magìna datu sangapúlu nga tù-tùgúdán na tun, ay kinalùsaw
da de Santiago se Juan.
42 Ay tútu kirrawán ne Jesus da ngámin se na nán kaggída, "Ammu nu
nga daya agtuturáy daya akkan Judyu, ay itur-turayán da daya tolay. Ay
se daya ap-apu kaggída, ay ipassingan da ya kinaapu da kadaya tolay.
43 Ngamay akkan ummán kiyán ya màwa kadakayu. Ata ya maminya
nga mepangátu, ay masápul la aggína ya magsirbi kadaya kabbulun na.
44 Ay nu iinna kadakayu ya maminya nga mangiapu, ay aggína kuma ya
bátug ga asassu nu ngámin.
45 Ata oray iyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay akkan nà a
inumbet ta pasirbiyán kadaya tolay, nu di iyà ya magsirbi kaggída. Ay
inumbet tà pe nga mebasu ta senu mekáru daya bas-básul daya tolay,"
nán na.

Tu nammakasingan ne Jesus ke Bartimeo (Mat 20:29-34; Luc 18:35-43)

46 Ay dummatang de Jesus sin ka Jerico. Ay kane magtálaw da kitúni
yin se datu tù-tùgúdán na se datu adu wa tolay ya ummunud kaggída, ay
uwad pe ye Bartimeo, nga isa nga kúláp nga an-anà ne Timeo. Uwad da
magtutúgaw kitu bíkat kalsáda.

47 Ay kane mammuwán na nga lumíwán ne Jesus nga iNazaret, ay nán
na nga nesáraw, “Jesus nga gakagaka natu David! Kalakkán nà agpà!”
nán na.
48 Ay adu tolay tu nangalùsaw kaggína nga anawáan da may kinggat na
mán kammin tu nagkuna nga, “Gakagaka natu David! Kalakkán nà agpà,”
nán na.
49 Ay tútu nagsínang nge Jesus se na pilbet. Ay tútu kirrawán da nga
nán da, “Maganggam ka ngin. Ay gumnikát ka ta karrawán naka,” nán
da.
50 Ay díkod nippà na tu kebál na se nakalagtu nga nawe kitu giyán ne
Jesus.
51 Ay nán ne Jesus, “Nágan naya piyám ma kuwaan ku kikaw?” nán na.
Ay, “Pakasinnan nà kammin, Misturu,” nán natu kúláp.
52 Ay tútu nán ne Jesus, “Mawe ka ngin. Ay makasingan ka kurug gin
gapu kiya angngurug mu kiyà,” nán na. Ay dágus sala nga nakasingan
nin, ay kummíwid pe yala ngin kade Jesus.

11

Tu kaganásan na nelalnà ne Jesus ka Jerusalem
(Mat 21:1-11; Luc 19:28-40; Jn 12:12-19)

1 Ay kane magiddadatang da ngin ka Jerusalem, ta atán da ngin kitu
bantay Olivo wa nagbàtán daya íli Betpage se Betania, ay nangipàrob nge
Jesus ka duwa kadatu tù-tùgúdán na
2 nga nán na, “Mawe kayu kiya amin-dupálan na íli. Ay nu lumnà
kayu win, ay masingan nu ya urbun asnu wa nesisílu wa áwan pikam
ya nagtakay kaggína. Ay ubbadán nu ta ilbet nu,” nán na.
3 “Ay nu atán ya magkuna kadakayu ka, ‘Kannán nu wa ubbadán yán?’
nán na, ay nán nu kaggína nga, ‘Masápul ne Apu, ay ipatulli na kammin
pe,’ nán nu,” nán na.
4 Ay díkod tútu nawe da kurug gin, ay nedúpág gala tu mata da kitu
urbun asnu kitu kalsáda nga nesisílu kitu lalàsígán naya isa nga balay. Ay
kane ubbadán da ngin,
5 ay uwad da kadatu magsisíkád kitúni ya nagkuna kaggída nga nán da,
“Tura nu ubbadán ya urbun?” nán da.
6 Ay tútu kinagi da tu pekagi ne Jesus, ay díkod pinálà da kaggída.
7 Ay tútu nilbet da tu urbun kitu giyán ne Jesus, ay se da la nga nesàlapán
datu bádu da kitu addag natu urbun, ay se yala nagtakay ye Jesus.
8 Ay adu kadatu tolay tu nangisàláp kadatu bad-bádu da kitu kalsáda.*
Ay datu duddúma, ay nagtappád da kadatu pas-pasanga datu kay-káyu se
da iap-apán kitu kalsáda.
9 Ay ngámin datu tolay ya nagin-inunna se datu gumun-gunud kaggína,
ay nesar-sáraw da ya, “Madáyaw we Dios!” nán da. “Madáyaw ya
inumbet nga nebon ne Apu.
10 Maday-dáyaw ya umbet ta pangiturayán nga ummán kitu pangitu-
rayán tu apuapu tada nga David. Madáyaw we Dios nga kangatuwán,”
nán da.

* **11:8 11:8** Tu nangisàláp da kadatu bad-bádu da kitu kalsáda tu angngipassingan da ki ammatag da kaggína.

11 Ay tútu linumnà e Jesus ka Jerusalem, ay se la nawe kitu templo.
Ay kane masingan na ngámin nin datu atán kitúni, ay nawe da se datu
sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na ka Betania, áta gídám pe yin.

Tu nangngiamámug ne Jesus kitu káyu wa gígus
(Mat 21:18-19)

12 Ay kane kaláwa kane inumbet da nga gayát ka Betania, ay nabisinán
ne Jesus.
13 Ay nasingan na tu káyu wa gígus kitu ad-adayyu kitu dálen nga
nasagúngut. Ay tútu nawe na siningan nu atán búnga na. May áwan na
nga nasuwà a búnga na, nu di tittu tu adon na ngala, ta akkan agbubúnga
daya gígus lugud.
14 Ay tútu nán na kitu káyu, “Awan nin ya makaramán ka búnga mu
win ka panda,” nán na.
Ay nagìna datu tù-tùgúdán na tu kinagi na.

Tu nammatálaw ne Jesus kadatu maglà-láku kitu unag natu Templo
(Mat 21:12-17; Luc 19:45-48; Jn 2:13-22)

15 Ay kane makadatang da ngin ka Jerusalem, ay linumnà e Jesus kitu
Templo se na pataláwan ngámin datu maglà-láku se maggà-gátang kitu
unag na. Ay nìtolán na datu tebol datu maragsupli ka pirà se datu tugaw
datu maglà-láku ka ladágan.
16 Ay se na iallang ya atán agtu wa lumíwán kitu amuwág natu Templo.
17 Ay se yala nga mangisúru kadatu tolay nga nán na, “Nán naya nesúrát
ta bàbànán ne Dios nga,
‘Ya balay ku, ay mengagánan ka balay ya agkararágan ngámin tolay ked
kalawagán,’
ngamay tura nu mán kammin na pinagbalin ka balay daya maragtákaw,”
nán ne Jesus.
18 Ay kane magìna datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki
lintag tun na kinagi na, ay lam-lamtan da ngin na patayan may umamà da
ta pagballà ngámin datu tolay tu angngisúru na.
19 Ay kane gídám min, ay nagtálaw da ngin kitu íli.

Tu káyu wa gígus nga nalpug gin
(Mat 21:20-22)

20 Ay kane pagmakát tin kane lumíwán da manin kitu gígus, ay nasingan
da ngin na nalaylay ngámin nin oray tu arutáng na.
21 Ay gapu ta nadamdam ne Pedro tu nàwa kitu gídám, ay tútu nán na
ke Jesus, “Misturu,” nán na, “sinnam kod tu gígus nga ginedán mu may
nalaylay yin,” nán na.
22 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Mangurug kayu wala ke Dios.
23 Ay kagiyan ku kadakayu nga mabalin nu pe nga nán kídi ya bantay,
‘Magkalit ka kiyán se ka la magpisù kiya bebay,’ nán nu, nga akkan nu wa
paggad-gadduwán nga kurugan na màwa ya piyán nu, ay màwa kurug.
24 Ay túya kagiyan ku pe kadakayu nga, oray nágan naya piyán nu wa
agngan kiya karárag nu, ay kurugan nu nga málà nu kurug, ay midde
kurug kadakayu.
25 Ay ki peyang nga agkar-karárag nu, ay masápul la pakawanan nu
daya ammu nu wa nakabásul kadakayu, ta senu ya Ama nu wa atán ka
lángit, ay pakawanan nakayu pe kadaya bas-básul nu,” nán na.

26 “Ngamay nu akkan nu pakawanan daya duddúma, ay akkan nakayu
pe pakawanan ya Ama nu wa atán ka lángit,” nán na.

Ya saludsud mepanggap kiya naggayatán naya turáy ne Jesus
(Mat 21:23-27; Luc 20:1-8)

27 Ay nagulli kammin de Jesus ka Jerusalem. Ay kitu kowad ne Jesus nga
magdal-dalen kitu unag templo, ay inumbet datu ap-apu datu pappádi se
datu maragtùgud ki lintag se datu pangmanàman datu Judyu,
28 nga nán da, “Kawà naggayatán naya turáy mu wa mangwa kadaya
kuk-kuwaam, ay se iinna ya nangidde kikaw kiyán na turáy?” nán da.
29 May nán ne Jesus nga summungbát, “Magsaludsud dà pikam
kadakayu, ay nu masungbátan dà, ay túya ikagì pe nu wà naggayatán
naya turáy ku wa mangwa kadaya kuk-kuwaan ku,” nán na.
30 Ay nán na, “Wà naggayatán natu turáy tu Juan na marammawtisár?
Naggayát ke Dios onu kadaya tolay?” nán na.
31 Ay tútu nagsisinnaludsud da nga nán da, “Nu nán tada nga naggayát
ke Dios, ay, ‘Tura nu lugud da akkan kinurug tu Juan,’ nán na.
32 Ngamay akkan tada makagi nga, ‘Gayát kadaya tolay,’ ” nán da. Ata
magansing da kadatu tolay, áta kurugan datu tolay nga kurug isa nga
pagbàbànánan ne Dios tu Juan.
33 Ay díkod nán da ngala ngin na summungbát ke Jesus, “Akkan mi
ammu,” nán da.
Ay tútu nán pe ne Jesus kaggída, “Akkan ku lugud pe ikagi nu wà naya
naggayatán naya turáy ku wa mangwa kadaya kuk-kuwaan ku,” nán na.

12

Ya pangárig mepanggap kadatu magtag-tagasíngan kitu kaubásan
(Mat 21:33-46; Luc 20:9-19)

1 Ay se manin nán ne Jesus nga nagpangárig, “Atán isa nga tolay ya
nagmúla ka adu wa úbas, ay se na abutan. Ay nagabbut pe ka abay kitu
pínát ta pagaggián da kitu búnga tu úbas ka angngalà da kitu digu na. Ay
nangwa pe ka alingúdu wa bal-balay ka pagbantáyan da. Ay se na nga
pinatagasinnán ka sabáli tolay, ay se la nawe ka sabáli ya íli.
2 Ay kane pinagbubúrás sin, ay nangibon tu makin-kuwa kadatu asassu
na nga mawe mangalà kitu kípát na kadatu magtag-tagasíngan kitu
kaubásan na.
3 Ngamay dinugkam mán kammin datu magtag-tagasíngan tu nebon na,
se da nga sap-saplit se da pinatálaw wa áwan niddeidde kaggína.
4 Ay díkod nangibon manin ka sabáli nga asassu, may tinal-talíngu da
ka pangkur se da neap-appat.
5 Ay nangibon manin ka sabáli ya asassu, ay pinatay da mán kammin.
Ay ummán nala nga ummán tu kinuw-kuwa da kadatu duddúma pikam
ma nebon na. Binaubáut da datu duddúma, ay pinatay da datu duddúma.
6 May atán pikam isa nga annung na nga ibon. Tu pà-pàgan na nga an-
anà na nga laláki. Ay tútu nebon na tu an-anà na, áta nán na kitu lammat
na nga, ‘Ipatag da kam agpà ala ya an-anà ku wi,’ nán na.
7 Ngamay kane masingan datu magtag-tagasíngan kitu kaubásan tu an-
anà natu tolay, ay nán da kitu isaisa kaggída, ‘Tú idi ya magtáwid kídi ya
kaubásan. Patayan tada ta senu kuw-kuwa tada ngámin dedi ya tawídan
na,’ nán da.

8 Ay tútu dinugkam da se da nga nippan kitu adayyu kitu kaubásan, ay
se da pinatay,” nán na.
9 Ay se la nán ne Jesus, “Nu umbet tu makin-kuwa kitu kaubásan, ay
nágan lugud ya kuwaan na kadatu magtag-tagasíngan kitu kaubásan na,
nu di nada nga patayan, ay se na ipatagasíngan ka sabáli yin tu kaubásan
na,” nán ne Jesus.
10 Ay se na nán kaggída manin, “Akkan nu nád pikam ma nabása kiya
nesúrát ta bàbànán ne Dios ya nán na nga,
‘Tu batu wa lùsawan daya maragbalay, ay ittu tu nesulalit nga nagbalin
ka kaligdaán na paniínán kiya súli naya balay.
11 Kinuwa ne Dios nga ummán kiyán ta ittu ya piyán na. Ay nakas-kasdáaw
kadàtada yán na kinuwa na,’ ”
nán na.
12 Ay kane maawátan da nga aggída tu kepapannán natu kinag-kagi ne
Jesus nga pangárig na, ay tútu piyán da nga tiliwan, ngamay umamà da
kadatu adu wa tolay. Ay tútu nagtatálaw da ngala ngin.

Tu saludsud mepanggap kiya panagbáyad ka buis
(Mat 22:15-22; Luc 20:20-26)

13 Ay díkod kane magkakápan nin datu Pariseo, ay nagibon da kadatu
duddúma nga Pariseo se kadatu bungguy ne Herodes nga mawe ka giyán
ne Jesus nga magsisim kaggína kadaya kagiyan na, ta senu atán ya pambár
da nga maniliw kaggína nga nán da.
14 Ay tútu inumbet da kitu giyán na, ay nán da, “Misturu, ammu mi nga
akkan ka nga magbutabutal. Ay se kurug pe nga isúrum ya mepanggap
kiya piyán ne Dios kadàtada nga tolay. Ay akkan mu pe ya pagdudúmán
daya tolay oray nágan naya sáad da. Ay nágan naya nán mu kídi lugud,
magbásul kami nád kiya lintag ne Dios nu magbáyad kami ka buis ke Ari
Cesar ka Roma, onu akkan?” nán da.
15 “Magbáyad kami nád, onu akkan?” nán da.
May nammuwán ne Jesus tu agpì-pìduman da. Ay tútu nán na kaggída,
“Tura dà sisímán ta? Iddán dà mán ka pinaláta nga pirà ta sinnan ku,”
nán na kaggída.
16 Ay niddán da ka isa, ay nán na kaggída, “Iinna ya makin-murang se
makin-ngágan kiya atán kídi ta?” nán na. “May e ári Cesar,” nán da.
17 Ay tútu nán na, “Idde nu lugud ke Ari Cesar ya pagrabngán na, may
idde nu pe ke Dios ya pagrabngán na kampela ngin,” nán na kaggída. Ay
nasdaáwan da tutu wala kitu kinagi na.

Ya saludsud mepanggap kiya ilaltu kammin daya natay
(Mat 22:23-33; Luc 20:27-40)

18 Ay uwad da pe nga Saduceo wa inumbet kitu giyán ne Jesus. Daya
Saduceo, ay tú dedi daya akkan mangurug kiya ilaltu daya natay. Ay
nagsaludsud da ke Jesus nga nán da,
19 “Misturu,” nán da. “Kinagi natu Moses kitun kitu bílin na kadàtada
nga Judyu, nga nu matay ya isa nga laláki ay se áwan na nga pútut, ay
masápul la atawán naya wagi natu natay tu búkud, ta senu daya pútut da
ay mebíláng da ka pútut natu wagi na nga natay.
20 Ay uwad pittu wa magwawági nga pabeg lalláki. Nangatáwa tu
manákam, may natay yala nga áwan na nga pútut.

21 Ay díkod inatawán natu mekàduwa nga wagi na tu ípág na. May páda
na kam tu nàwa. Natay pe tu laláki nga áwan da pe an-anà. Ay páda na
kam pe tu nàwa kitu mekàlu.
22 Ay áwan ya nakapútut kadatu pittu. Ay se yala natay pe yin tu babay.
23 Ay díkod nu iya ilaltu daya natay, iinna ya makin-atáwa kitu babay,
ay ummatáwa da mà ngámin na pittu kaggína?" nán da ke Jesus.
24 Ay tútu sinungbátan ne Jesus da nga nán na, "Masábag kayu kiya
aglam-lammat nu kiyán a, ta akkan nu maaw-awátan ya nesúrát ta
bàbànán ne Dios, ay se akkan nu pe ammu ya kababalin ne Dios," nán
na.
25 "Ata kiya ilaltu kammin datu natay, ay áwan nin ya maggaattáwa
kadaya lalláki se babbay. Ata ummán da ngin kadaya anghel ne Dios,"
nán na.
26 "Ay nu mepanggap kiya ilaltu daya natay yin, ay kurug ga lumtu da.
Akkan nu pikam nabása kitu nesúrát tu Moses ta, kitu inagkuna ne Dios
kitu inagpassingan na kitu maggatagatang nga kaykayu nga nán na, 'Iyà
ya Dios ne Abraham, se Dios pe ne Isaac se Dios pe ne Jacob,' nán na.
27 Ata e Dios, ay akkan Dios daya natay, nu di aggína ya Dios daya
magbiyág," nán na. "Kurug tutu wala nga nasábag kayu," nán ne Jesus
kadatu Saduceo.

Ya kapàgán na bílin
(Mat 22:34-40; Luc 10:25-28)

28 Ay kane magìna natu isa nga maragtùgud ki lintag tu nagsuw-suway
da se itu napiya nga sungbát ne Jesus, ay inumbet pe, se nagsaludsud pe
ke Jesus nga nán na, "Misturu, iinna ya kapàgán pànang kadaya ngámin
na bil-bílin kiya lintag natu Moses?" nán na.
29 Ay tútu nán ne Jesus, "Tú idi ya kapàgán pànang, 'Gìnán nu wa iIsrael.
E Apu wa Dios tada, ay sissa nga Apu.
30 Ipas-pasnà mu tutu wala ya amminya mu ke Apu wa Dios mu. Aggína
ya pàgam ki ngámin na ur-uray mu se ki ngámin na biyág mu se ki ngámin
na bílag mu,' nán na.
31 Ay ya mekàduwa ay, 'Piyán mu ya kasittolay mu nga ummán kiya
amminyám kiya baggim,' " nán ne Jesus. "Ay áwan lintag ga napà-patag
may dedi," nán na.
32 "Ay kurug ya nán mu Misturu," nán natu maragtùgud ki lintag.
"Kurug ya nán mu wa sissa ya Dios, áwan sabáli yin.
33 Ay se masápul la sissa ya uray naya tolay nga maminya ke Dios se
piyán ta ki ngámin na biyág ta, se ki ngámin na bílag ta, se piyán ta pe
ya kasittolay ta, nga ummán kiya amminya ta kiya baggi ta. Ay kurug
ga napà-patag pànang dedi ngam ngámin daya sinìdug ga pagbasu se
dátun," nán natu maragtùgud ki lintag.
34 Ay kane nammuwán ne Jesus nga nasírib kitu inagsungbát na, ay tútu
nán na, "Adanni ka kiya pangiturayán ne Dios sin," nán na. Kalpasán
natun, ay áwan tutu wala ya maketurad da magsaludsud din kaggína.

Ya saludsud nga mepanggap kiya Cristo
(Mat 22:41-46; Luc 20:41-44)

35 Ay kitu agbàbànán pikam ne Jesus kitu Templo, ay nán na, "Taanna,
tura kagiyan daya maragtùgud ki lintag nga e Cristo, ay pútupútut tu Ari
David?

36 Ay uwad mà nepekagi naya Ispiritu ne Dios kitu David nga,
‘Nán ne Apu kiya Apu ku, Magtugaw ka kiya pane diwanán ku panda kiya
ammasúkù kadaya kumalínga kikaw,’
nán na.
37 Ay nu ‘Apu’ nán natu David kiya Cristo, ay mapaanna lugud ya agbalin
naya Cristo ka gaka natu David?” nán na. Ay naganggam pànang datu
tolay ya naggigìna kaggína.
38 Ay nagtùgud pikam me Jesus nga nán na, “Taronan nu daya
maragtùgud ki lintag. Pàgan da ya magdàdàdà a sibbabádu ka adaddu se
pà-pàgan da pe ya rispitaran tolay da kiya pagad-aduwán.
39 Ay pà-pàgan da pe ya magtugaw kadaya agtutúgawán daya nangátu
wa tolay kadaya sin-sinagoga se kadaya pagsasay-ammán.
40 Ngamay tap-taplan da daya kuw-kuwa daya bubbúkud da babbay, ay
se da kadadduwan ya magpì-pìkarárag ka panarukkab da kadaya kuk-
kuwaan da nga nadakè. Ngamay nadammat tutu wala ya kapanísán daya
ummán kadayán na tolay,” nán na.

Tu nammatag ne Jesus kitu uperta natu búkud da babay
(Luc 21:1-4)

41 Ay kane uwad de Jesus kitu templo, ay nagtutúgaw kitu bátug tu
aggippayán da ka uperta nga pirà. Ay sin-sinnan na datu tolay ya
magippáy kadatu uperta da. Ay adu datu nippáyán datu babànáng.
42 Ay uwad pe isa nga napubri nga búkud da babay ya nangipisù ka
dudduwa nga sintábu.
43 Ay tútu pinaderun ne Jesus kaggína datu tù-tùgúdán na se na nán
kaggída, “Kurug idi nga ikagì kadakayu nga bíláng ad-adu tu nidde natu
napubri ya búkud da babay ngam ngámin na nidde datu duddúma,” nán
na.
44 “Ata datu duddúma, ay nagidde da ngala kadatu surù ala datu bànáng
da. Ngamay aggína, ay oray nganna ya kinapubri na, ay nidde na ngámin
tu tittu wa pagbiyág na,” nán na kadatu tolay na.

13

Tu nangngagi ne Jesus kitu karba natu Templo
(Mat 24:1-2; Luc 21:5-6)

1 Ay kane lumawán ne Jesus kitu Templo, ay nán natu isa kadatu tù-
tùgúdán na kaggína, “Misturu, sinnam kod, nganna ya inagkadadakkal
daya batu-batu na se inagkadadakkal daya bal-balay kiya lebut na,” nán
na.
2 Ngamay nán ne Jesus nga nesungbát, “Sisinnán mu pikam ngámin dedi
ya napiya nga bal-balay kídi, may ikagì kadakayu nga umbet ya algaw nga
áwan nala ya mabansi nga maglànù a batu nga di mepúkay,” nán na.

Daya umbet ta kapar-parigátan
(Mat 24:3-14; Luc 21:7-19)

3 Ay kitu kowad ne Jesus nga magtutúgaw kitu bantay Olivo wa umàráng
kitu templo, ay inumbet de Pedro se Santiago se Juan se Andres kitu giyán
na. Ay tittu da kitúni, ay nán da kaggína,
4 “Ikagim mán kadakami nu nungay naya kàwa ngámin datun. Ay se nu
nágan daya pagilasínán mi kiya kàwa ngámin datun,” nán da.

5 Ay tútu nán ne Jesus, “Magtaron kayu! Akkan kayu wa paal-alílaw ki
oray inna!
6 Ata adu daya tolay ya umbet nga magpamaráng nga magkuna nga, ‘Iyà
ya Cristo!’ nán da. Ay adu daya sabágan da.
7 Ay akkan kayu wa malídug oray madámag nu daya gubagubát se oray
magìna nu mismu dayán. Ta masápul la màwa ngámin dayán na munna.
May akkan pikam ittu ya panda naya kalawagán,” nán na.
8 “Ata maggugubát pikam daya il-íli ay se maggugubát pe daya il-íli nga
iturayán daya à-ári. Ay mangyagyag pe kadaya nagbal-baláki nga giyán,
ay se umbet pe ya pinagguulát. May anggayát tala naya kapar-parigátan
nu yán.
9 Ay nu dakayu, ay magtar-taron kayu wala, ta ipatiliw dakayu daya
tolay gapu kiya angngurug nu kiyà. Sap-saplit dakayu kadaya sinagoga.
Ay ippan dakayu kadaya àráng daya agtuturáy se daya à-ári gapu kiyà, ay
tú yanin ya angngipakammu nu kaggída kiya mepanggap kiyà.
10 Ay se masápul pikam pe ya kebàbànán naya Napiya nga Dámag
kadaya ngámin il-íli,” nán na.
11 Ay se na pe nán, “Ay nu idarum dakayu se dakayu pabasúlan, ay
akkan nu punnán na paglídug nu nágan daya isung-sungbát nu. Ata kiya
oras na, ay tittu daya mepakammu kadakayu daya isung-sungbát nu. Ata
akkan dakayu kampela ngin nin ya magun-úni nu di ya Ispiritu ne Dios.
12 Ay daya tolay ay papatay da daya wawwági da kampela ngin nin. Ay
ummán pe kiyán ya kàwaán daya maggaáma.
13 Ay kalùsawan dakayu pe daya ngámin tolay gapu kiya angngurug nu
kiyà. Ngamay nu iinna ya maketurad panda kiya panda na, ay ittu ya alà
ne Dios,” nán na.

Ya kadamtán na kapar-parigátan
(Mat 24:15-28; Luc 21:20-24)

14 “Ay nu masingan nu win tu kadàsán na masingan nga atán kiya akkan
na kuma kippayán, (Ay maawátan kuma din pànang naya magbása) ay
daya atán ka Judea, ay masápul la magkakáwe da ngámin kadaya ban-
bantay.
15 Ay daya mepas-pasmu wa atán kiya atap daya babalay da, ay akkan
da tagge umúlug ga maggalà kadatu kuw-kuwa da nga atán kitu unag tu
balay da.
16 Ay daya atán kiya komán da, ay akkan da pe tagge masápul ya umang
pikam kadaya babalay da nga mangalà ka bádu da.
17 Ay kiyán na oras, ay kakal-kalakkán daya nabùsit se daya atán na
tagíbi.
18 Ay ikarárag nu ke Dios nga akkan din na màwa kiya aggamiyán na.
19 Ata kiyán na algaw, ay napanat pànang ya kapar-parigátan daya
tolay. Ta áwan pikam ma ummán kiyán na nakapar-parigátan daya tolay
nanggayát kitu nammarsuwa ne Dios kídi ya kalawagán panda kiyán. Ay
áwan nin pe ya màwa nga ummán kiyán.
20 Ay nu akkan nala nga kinabib-án ne Dios ya algaw nayán na kà-
kàwaán, ay áwan tolay ya magbiyág. Ngamay gapu kadaya píli ne Dios,
ay túya kinabib-án na ya algaw nayán na panagrig-rígát.
21 Ay nu kiyán na oras, ay atán da magkuna kadakayu nga, ‘Atán kídi ya
Cristo,’ onu, ‘Atán kannán,’ nán da, ay akkan nuda kur-kurugan.

22 Ata daya magpamaráng nga Cristo se daya magpamaráng nga
pagbàbànánan ne Dios, ay maglaltuwád da ngin kiyán na al-algaw.
Mangipas-passingan da kadaya nakas-kasdáaw pànang nga mà-màwa ka
pangalílaw da kadaya tolay. Ay nu mabal-balin kuma ngala ay ialílaw da
pe daya píli ne Dios ka tolay na.
23 Ngamay magtar-taron kayu. Oray ta nekagì ya ngámingámin nin
kadakayu," nán na.

Ya ilalbet naya nengágan da kitun ka An-anà Tolay
(Mat 24:29-31; Luc 21:25-28)

24 "Ay nu mabalin ngámin dayanin na rig-rígát, ay maggìbat pe yin ya
mata, ay akkan pe yin na pumaláng ya búlán.
25 Ay metànagán pe daya bittuwan ka lángit se makínin pe daya
duddúma pikam nga atán ka lángit.
26 Ay tú yanin ya akasingan da ngin kiyà a nengágan da kitun ka An-anà
Tolay ya umbet tin na mebulun ki angap. Ay masingan da pe ya kinaturáy
ku pànang se iya kinadáyaw ku.
27 Ay se ku wala ibon daya anghel ne Dios nga magurnung kadaya
ngámin na píli ne Dios nga tolay na nga maggagayát kadaya ngámingámin
na giy-giyán ked kalawagán," nán ne Jesus.

Ya pakelasínán kiya ilalbet kammin ne Jesus
(Mat 24:32-35; Luc 21:29-33)

28 "Ay damdamman nu ya mà-màwa kadaya káyu wa gígus. Ata nu
maglannuway da ngin, ay ammu nu win na tagay yin ya agdagun na.
29 Ay ummán pe kiyán nga nu masingan nu win datun na kinag-kagì a
mà-màwa, ay ammu nu pe yin na tagay tutu wala pe yin ya ilalbet ku.
30 Ay ikagì tutu wala kadakayu nga màwa ngámin dedi ki di pikam katay
ngámin daya tolay kadedi ya al-algaw.
31 Madadál lala ya lángit se ya kalawagán, may ya bàbànán ku ay, akkan
da wayya nga di màwa," nán na.

Awan makammu kiya ilalbet kammin ne Jesus
(Mat 24:36-44)

32 "Ay nu iya algaw se oras nga kàwa dayán, ay áwan ya makammu.
Oray daya anghel ne Dios, ay oray iyà a nengágan da kitun ka An-anà
Tolay. Tittu ya Ama nga atán ka lángit ya makammu.
33 Magtaron kayu lugud se sissasagána kayu kuma peyang ta akkan nu
lugud ammu nu nungay na ya kàwa nayán.
34 Ata ya kàwaán na ay meárig kiya kuwaan naya isa nga tolay nga
mawe ka adayyu wa íli. Nga nu panáwan na ya balay na, ay patagasinnán
na kadaya asassu na, ay ibílin na pe ya kuwaan naya isaisa kaggída. Ay
ummán pe ya guwardiya, bilínan na nga magguwardiya kiya gagyangán
na.
35 Ay díkod magsagána kayu peyang ta akkan nu ammu nu nungay naya
ilalbet naya makin-balay, bárang kiya gid-gidám onu kiya túlad gabi onu
kiya danni láwa, onu kiya pagmakát.
36 Ay get tala nga malàdadán kayu, ay dàngan nakayu wa matúdug.
37 Ay daya kinag-kagì kadakayu, ay ittu pe ya kagiyan ku kadaya ngámin
tolay," nán na.

14

Tu aggutad da nga mamatay ke Jesus
(Mat 26:1-5; Luc 22:1-2; Jn 11:45-53)

1 Ay duwa ngalgaw wala ngin se yala nga itu algaw wa piyasta nga
panagbabasu se itu angngán da ka sinápay ya áwan pamalbád. Ay datu
ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag, ay magsap-sápul da ka
pamàyanán da ta senu nalingad ya anniliw se ammatay da ke Jesus.
2 Ata nán da nga, "Akkan tada nga ipàmu ki piyasta ta get tala nu
maggariguddò daya tolay," nán da.

Tu inangngípu natu babay ke Jesus ka talibangug
(Mat 26:6-13; Jn 12:1-8)

3 Ay kane atán nin de Jesus ka Betania kitu balay ne Simon, tu
naglappang kitun, ay uwad isa nga babay ya inumbet kitu giyán ne Jesus,
kitu kowad da nga mangán. Ay uwad netúgut na nga tangabutilya nga
talibangug nga nangína pànang, ta nàwa ka nardo nga áwan na nga
kibukibug. Ay linùtán na tu butilya, ay se na nga isiyasiyà tu talibangug
kitu úlu ne Jesus.
4 Ngamay kane masingan datu duddúma nga tolay kitúni, ay nagsabbat
tu uray da nga nán da kitu isaisa kaggída, "Tura na dadàlan ya talibangug
na," nán da.
5 "Neláku na kuma ka tallu gatut ta denari* yán se na idde kuma ya
paglakúwán na kadaya napubri," nán da, ay se da linùsaw tu babay.
6 Ngamay nán ne Jesus kaggída, "Bay-án nu wala a. Tura nu pe ya
lùsawan, ay napiya mà ya kinuwa na kiyà," nán na.
7 "Ta daya napubri, ay kabul-bulun nuda peyang, ay oray nágan na nga
oras, ay annung nu ya sumeng kaggída, ngamay nu iyà ay akkan nà atán
peyang kadakayu.
8 Ay kinuwa na ya kabailán na. Idi ya nangngípu na kiyà kídi ya
talibangug ay angngisagána na kiyà kiya pannaketaman ku.
9 Ay ikagì kadakayu nga oray kawà na ked kalawagán ni ya kebàbànánan
naya Napiya nga Dámag, ay mebàbànán pe ya kinuwa nedi ya babay ka
panamdammán daya tolay kaggína," nán ne Jesus.

Tu angngipatiliw ne Judas ke Jesus
(Mat 26:14-16; Luc 22:3-6)

10 Ay se yala nga nawe pe yin tu Judas Iscariote nga isa kadatu sangapúlu
se duwa nga tù-tùgúdán na kitu giyán datu ap-apu datu pappádi, ta mawe
na iamomán kaggída ya anniliw da ke Jesus.
11 Ay kane mammuwán datu ap-apu datu pappádi, ay nagpatag da. Ay
túta kinariyán da ngin ka pirà. Ay túta isingasingan na pe yin tu oras nga
napiya nga angngipatiliw na ke Jesus.

Tu nuddi nga nepanggídám ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na
(Mat 26:17-25; Luc 22:7-14, 21-23; Jn 13:21-30)

12 Ay kitu munna nga algaw natu piyasta nga angngán da ka sinápay ya
áwan pamalbád, (nga ittu pe tu algaw natu agbasu da ka karneru) ay nán
datu tù-tùgúdán ne Jesus kaggína, "Kawà na ya piyám ma pangisaganáan
mi ka panggídám tada kídi ya piyasta?" nán da.

---

* **14:5 14:5** Ya tallu gatut ta denari ay ittu ya suwildu naya isa nga tolay ki makadagun.

13 Ay tútu nebon na datu duwa kaggída nga nán na, “Mawe kayu kiya
íli, ay sabtan nakayu ya isa nga laláki nga sikkaagtu ka tangaamutu nga
danum, ay kumíwid kayu win kaggína.
14 Ay lumnà kayu pe kiya balay nga langkan na, ay se nu wala nán kiya
bumalay nga, ‘Pasaludsud ne Misturu nu ka wàna nga kuwartu kanu ya
panggidáman na se daya tù-tùgúdán na kídi ya piyasta nga panagbabasu,’
nán nu,” nán na.
15 “Ay itùgud na kadakayu ya amingúdu wa kuwartu wa abay, ay se atán
ngámin pe yin daya masap-sápul kitúni. Ay kitúni ya pangisaganáan nu
kiya panggídám tada,” nán ne Jesus kadatu duwa.
16 Ay díkod, nawe yin datu duwa kitu íli, ay nasmà da kurug ngámin tu
kinagi ne Jesus kaggída. Ay tútu nesagána da ngámin nin tu panggídám
da kitun na piyasta.
17 Ay kane gídám min, ay inumbet nge Jesus kitúni yin se datu sangapúlu
se duwa.
18 Ay kitu kowad da ngin na magkakán, ay nán ne Jesus kaggída,
“Ikagì tutu wala kadakayu nga atán kadakayu nga kaduwà a mangán ya
mangipatiliw kiyà,” nán na.
19 Ay nagpannakit datu tù-tùgúdán na, ay tútu nagsaludsud tu isaisa
kaggída ke Jesus nga nán da, “Iyà ya nán mu?” nán da.
20 Ay tútu nán na kaggída, “Ya isa kadakayu wa sangapúlu se duwa nga
mepúnu kiyà ka pangidnattán ka sinápay, ay aggína,” nán na.
21 “Ngamay màwa mà kammala ngin nin kiyà a nengágan da kitun ka
An-anà Tolay ya ummán kitu nesúrát ta bàbànán ne Dios mepanggap kiyà.
Ngamay kakal-kalakkán ya tolay ya mangipatiliw kiyà. Napì-piya kuma
ngala kaggína nu akkan na neanà,” nán na.

Tu nuddi ya nanggídám ne Jesus
(Mat 26:26-30; Luc 22:15-20; 1 Cor 11:23-25)

22 Ay kitu agkakán da, ay nangalà e Jesus ka sinápay, ay se yala nga
nagiyáman se na la sinappitappig, ay se na la nidde kaggída, ay se na la
nga nán, “Alà nu idi ta kanan nu. Tú idi ya baggì,” nán na.
23 Ay se na la pe inalà tu binásu wa inuman da. Ay kane mabalin
magiyáman, ay nidde na pe kaggída ta senu umminum da ngámin kitúni.
24 Ay nán na kaggída, “Tú idi ya dágà a katungpálan naya baru nga
kari ne Dios kadaya tolay. Mearúyut ya dágà ta senu mapakawan daya
bas-básul daya adu wa tolay.
25 Ay ikagì kadakayu nga akkan nà in na uminum kídi ya mainum nga
nàwa ki digu búnga úbas, panda kiya algaw wa angnginum ku manin nu
atán nà in kiya pangiturayán ne Dios.”
26 Ay kane mabalin da nga mangansiyon ka isa nga kansiyon, ay
lummawán da ngin, se da nawe kitu bantay Olivo.

Nepainunna ne Jesus nga kinagi ya angngituláyaw ne Pedro kaggína
(Mat 26:31-35; Luc 22:31-34; Jn 13:36-38)

27 Ay nán ne Jesus kaggída ngámin, “Kídi yin na gabi, ay pagtataláwan
dà ngámin nin gapu kiya màwa kiyà. Ata atán ya nesúrát kiya bàbànán
ne Dios nga nán na,
‘Patayan ku ya magtag-tagasíngan kadaya karneru, ay masip-siparà daya
karneru,’
nán na,” nán ne Jesus.

28 “Ngamay nu lumtu wà kammin, ay inunnaán takayu ka Galilea,” nán
na.
29 Ay tutu nán ne Pedro kaggína, “Oray nu pagtataláwan daka ngámin,
ay akkan taka paglikudán,” nán na.
30 Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Kagiyan ku tutu wala kikaw nga kídi
yin na gabi, ki di pikam ma kapamidduwa daya anù a magittaráut, ay
namìluwán nà in na netuláyaw,” nán na.
31 Ay tútu nag-aggat lugud din tu nangnguna ne Pedro ka, “Oray nu
metangatay yà kikaw, ay akkan taka ituláyaw,” nán na. Ay ittu pe yán tu
kinagi ngámin datu tù-tùgúdán na.

Tu nagkar-karárag ne Jesus ka Getsemani
(Mat 26:36-46; Luc 22:39-46)

32 Ay tútu nawe da ngin kitu giyán na Getsemani. Ay kane dumatang da,
ay nán na kadatu tù-tùgúdán na, “Magtutúgaw kayu wala kídi ta mawe
yà a magkar-karárag,” nán na.
33 Ay nebulun na de Pedro se datu duwa nga magwagi, de Santiago se
Juan. Ay se yala nagpannakit se nariribù pànang.
34 Ay se na nán kaggída, “Magpannakit tà pànang, ay ummán nà ka
matay gapu kídi ya pannakit ku. Magbansi kayu kídi ngamay mepagpúyát
kayu wala kiyà,” nán na.
35 Ay tútu nawe kitu ad-adayyu, ay se la nagukkab kitu lusà se
magkarárag, nga nu mabalin kuma ay melísi kitun na màwa kaggína.
36 Ay nán na “Ama, mabalin mu kuwaan ya ngámingámin,” nán na. “Nu
mabalin kuma ngala, ay ilísi nà kídi ya pannakatay ku, ngamay akkan ya
piyán ku ya masúrut, nu di ya piyán mu kampela ngin nin,” nán na.
37 Ay kane umbet kitu giyán datu tallu, ay dinatang nada nga
magkakatúdug. Ay tútu nán na ke Pedro. “Simon, matúdug ka ta? Akkam
mabaal, gane, ya mepagpúyát kiyà ka oray isa ngala nga oras!
38 Magpúyát kayu se magkarárag kayu ta senu malisiyán nu din daya
kapar-paroán nu. Ata kurug ga piyán nu kiya uray nu ya akkan meparò,
ngamay nakapsut ya baggi nu,” nán na.
39 Ay se la nawe manin na nagkarárag, ay ittu na kam tu nekarárag na.
40 Ay se la inumbet manin kitu giyán da, ay dinatang nada manin na
magkakatúdug, áta akkan da tutu wala nga marngát datu mata da. Ay
akkan da ammu nu nágan tu kagiyan da kaggína.
41 Ay kitu kapamìlu na ngin na manatang kaggída, ay nán na kaggída,
“Matúdug kayu pikam ma magimáng? Annung na yanin. Ay inumbet tin
tu oras nga angngipatiliw da kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay
kadaya tolay ya maragbásul.
42 Ay bumángun kayu ta mawe tada ngin. Sinnan nu kod. Atán nin tu
nangipatiliw kiyà,” nán na.

Tu nanniliw da ke Jesus
(Mat 26:47-56; Luc 22:47-53; Jn 18:3-12)

43 Ay kitu akun-oni pikam ne Jesus, ay inumbet tu Judas nga isa kadatu
sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na. Kabulun na datu adu pànang
nga tolay ya nagtagiampiláng se nagtagipapangkur nga nebon datu ap-
apu datu pappádi, se datu maragtùgud ki lintag, se datu pangmanàman
datu Judyu.

44 Ay nekagi na ngin kadatu tolay tu pangilasínán da ke Jesus nga nán na,
“Ya tolay ya ummàán ku, ay aggína. Ay tiliwan nu se nu wa guwardiyaán
na ippan nin,” nán na.
45 Ay díkod, kane umbet, ay nagkaw-át ke Jesus se na nán, “Misturu,”
nán na, se na inummàán.
46 Ay túti dinugkam da nge Jesus.
47 Ay inásut natu isa kadatu kabbulun ne Jesus tu ampiláng na, ay se na
nesapgut kitu asassu natu nangátu wa pádi. Ay nataptáp pala tu talínga
na.
48 Ay se yala nga nán ne Jesus kadatu tolay, “Tirung ngà ka nán nu ta!
Tura kayu nagtagiampiláng se nagtagipapangkur ra inumbet ta maniliw
kiyà!
49 Inalgaw wà mà a magtùgud kiya templo, ay tura dà akkan tiniliw
kitun kam!” nán na. “Ngamay nàwa idi ka pakatungpálan datu nesur-
súrát datu pagbàbànánan ne Dios kitun.”
50 Ay túti nagtataláwan datu tù-tùgúdán na. Ay piniddudoray da ngala
ngin.
51 Ay uwad kam isa nga bag-bagu wa nangunud ke Jesus nga sikkikebál
lala. Ay dinugkam da.
52 Ngamay tittu tu kebál na ngala tu nálà da. Ay díkod nagtálaw wala
nga sissusoba.

Tu inagbustigár da ke Jesus kitu balay natu nangátu wa pádi (Mat 26:57-68; Luc 22:54-55, 63-71; Jn 18:13-14, 19-24)

53 Ay se da la nga nippan ne Jesus kitu balay natu nangátu wa
pádi. Ay nagguurnung ngámin nin datu maragtùgud ki lintag se datu
pangmanàman da.
54 Ay ummunud pe ye Pedro, may nagpal-palodi yala. Namanda kitu
amuwág tu balay natu nangátu wa pádi. Ay nepagtutúgaw kadatu
guwardiya kitúni nga mepagginúdu.
55 Ay datu ap-apu datu pappádi nga nagguurnung kitúni se datu
duddúma nga ap-apu, ay magsap-sápul da ngin ka ipabásul da ke Jesus,
ta senu mabalin da nga papatay. Ngamay áwan da masmà a básul na.
56 Ay adu pe datu magsistígu ka busid kammala ngin nin, may akkan
maggaannúgut datu kagiyan da.
57 Ay uwad da pe kaggída datu nagsíkád nga magsistígu ka busid nga
nán da,
58 “Nagìna mi tu kagiyan na nga nán na, ‘Gabbán ku idi ya templo nga
kinuwa tolay, may ki unag tallu ngalgaw, ay mangipasíkád dà kammin ka
sabáli nga akkan tolay yin ya mangwa,’ nán na.”
59 Ngamay akkan na maggaannúgut datu kag-kagiyan da nga ipabásul
da kaggína.
60 Ay túti nagsíkád tu nangátu wa pádi se na nán ke Jesus, “Inna ya
mesungbát mu kiyán na ipabásul da kikaw?” nán na.
61 Ngamay akkan nagun-úni ye Jesus. Awan na tagge nìbág. Ay díkod
nagsaludsud manin tu nangátu wa pádi kaggína nga nán na, “Ikaw ya
Cristo nga An-anà ne Dios nga kangatuwán?” nán na.
62 “Iyà mà lugud,” nán na. “Ay masingan nu win nu kuwa nga iyà
nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay ay magtutúgaw wà kiya padne

diwanán ne Dios nga katurayán. Ay masingan dà pe nga umbet ta
mebulun ki angap nga maggayát ka lángit," nán na.
63 Ay tútu pinìsi natu nangátu wa pádi tu bádu na kampela ngin nin ta
nakarungat. Ay nán na, "Akkan tada masápul lin daya sistígu," nán na.
64 "Ata nagìna nu win ya kinagi na nga pangirupat na ke Dios. Nágan
lugud ya kapanunútán nu?" nán na kadatu tolay.
Ay ngámin da ngin ya mamabásul kaggína, ay se da nán na, "Masápul
la matay!" nán da.
65 Ay se linutában datu duddúma tu murang na. Ay se da pe ya
amitangngán se da nga sulúngan. Ay se da nán kaggína, "Gattuam mán
lugud ya nanúlung kikaw," nán da. Ay se la simpit datu guwardiya pe
kane itálaw da ngin.

Tu nangngituláyaw ne Pedro ke Jesus
(Mat 26:69-75; Luc 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

66 Ay kitu kowad ne Pedro wa magtutúgaw kitu amuwág, ay inumbet tu
isa kadatu babbay ya asassu natu kangatuwán na pádi.
67 Ay kane masingan na nge Pedro wa magginúdu, ay kinappiya na nga
pinalingig nga nán na, "Kabulun naka mà pe ne Jesus nga iNazaret a!"
nán na.
68 Ngamay netuláyaw ne Pedro nga nán na, "Akkan ku am-ammu ya nán
mu," nán na. "Ay akkan ku pe ya maawátan ya kag-kagiyam," nán na.
Ay se yala nawe kitu lalàsígán.
69 Ay uwad manin na asassu wa babay ya nakasingan kaggína kitúni, ay
nán na kadatu atán kitúni, "Kabulun ne Jesus pe idi ya tolay," nán na.
70 Ngamay netuláyaw manin ne Pedro.
Ay kane daddán manin, ay umadanni datu atán kitúni ke Pedro, ay nán
da, "Kurug mà! Ikaw ya isa kaggída ta iGalilea ka mà," nán da.
71 Ay tútu pinagsingánan na tu baggi na nga nagsipata nga nán na,
"Akkan ku am-ammu yán na tolay nga kag-kagiyan nu," nán na.
72 Ay ittu pe yin tu kapamidduwa datu anù a magittaráut. Ay ittu pe
yin tu inakadamdam ne Pedro kitu kinagi ne Jesus kaggína nga, "Kiya
di pikam kapamidduwa daya anù a magittaráut ay namìluwán nà in na
netuláyaw," nán na. Ay tútu summángit tutu wala.

15

Tu nangngippan da ke Jesus ke Pilato
(Mat 27:1-2, 11-14; Luc 23:1-5; Jn 18:28-38)

1 Ay kane din na pagbarngát tin, ay nagguurnung datu ap-apu datu
pappádi se datu pangmanàman daya Judyu se datu maragtùgud ki lintag
se ngámin datu ap-apu da, ta paggaamomanán da nu nágan tu pamàyanán
da ke Jesus. Ay inalà da nge Jesus se da pingílan datu íma na, ay se da
ippan ke Pilato.
2 Ay tútu nagsaludsud de Pilato wa nán na, "Ikaw ya ári daya Judyu?"
nán na. Ay tútu, "Ò, mà, kurug ya kinagim," nán ne Jesus.
3 Ay gapu ta adu datu ipab-pabásul datu ap-apu datu pappádi kaggína,
4 ay tútu nán tu Pilato, "Awan mu agpà tutu wala nga mesungbát ta!"
nán na. "Sinnam kod, adu daya ipab-pabásul da kikaw," nán na.
5 Ay akkan tagge sinung-sungbátan ne Jesus. Ay tútu pagballà ne Pilato.

Tu angngipapatay da ke Jesus
(Mat 27:15-26; Luc 23:13-25; Jn 18:39–19:16)

6 Ay ki peyang nga piyasta, ay nepagangay kaggína ya mangipalawán ka
isa nga bálud da pepalawán daya tolay.
7 Ay kitun na oras, ay atán tolay ya nagngágan ka Barrabas nga atán
ka agba-balúdán. Ay uwad da pe ya kabbulun na nga nabálud gapu kitu
angngagúra da ki gubirnu se pummatay da pe.
8 Ay tútu nawe datu adu wa tolay ke Pilato nga magpepalawán kaggína
nga ummán kitu gangay na.
9 Ay díkod tútu nán ne Pilato kaggída, “Piyán nu lugud nu pepalawán
ku kadakayu ya ári nu wa Judyu?” nán na.
10 Ata nammuwán na nga gapu kitu ásil datu ap-apu datu pappádi tu
nangidarum da ke Jesus kaggína.
11 Ay díkod nesug-sugsug datu ap-apu datu pappádi datu tolay nga tu
Barrabas tu pepalawán da ke Pilato.
12 Ay tútu nán manin ne Pilato kadatu tolay, “Nágan lugud naya piyán
nu wa kuwaan ku kiya nán nu wa ári nu wa Judyu?” nán na.
13 Ngamay nán da ngámin na nesar-sáraw, “Pelansám ki krus,” nán da.
14 “Taanna ta!” nán na. “Nágan naya básul na ta!” nán na. Ngamay
kinggat da mán kammin tu inangngisáraw da ka, “Pelansám ki krus,” nán
da.
15 Ay díkod gapu ta piyán ne Pilato wa paanggamman datu tolay, ay tútu
nepepalawán na tu Barrabas. Ay e Jesus, kane mabalin na nga pasaplit,
ay neáwat na kadatu suldádu senu ilansa da ka krus.

Tu nammà-paultu datu suldádu ke Jesus
(Mat 27:27-31; Jn 19:2-3)

16 Ay díkod datu suldádu, ay nilnà da nge Jesus sin kitu unag natu balay
natu gubernador. Ay se da ayabán ngámin nin datu kabbulun da, aggída
nga tangabatalyon.
17 Ay se da linàbu tu bádu ne Jesus se da kammin baduwán ka daggáng,
ay se da nga nangilung ka pas-pasanga nga sirrarasi, ay se da nepasagápaw
kaggína.
18 Ay se da sal-saluduwán nga nán da kanu mà, “Madáyaw ya ári daya
Judyu!” nán da.
19 Ay se da ipangkur tu tàdukud ári kanu mà kitu úlu na se da linut-
lutában, ay se da magpalintud kitu àráng na nga magpì-pìdáyaw kaggína.
20 Ay kane mabalin da nga mangug-og kaggína, ay linàbu da kammin
tu daggáng nga bádu se da ipabádu kammin tu kurug bádu na. Ay se da
ilawán na ippan nin nga ilansa ki krus.

Tu nangngilansa da ke Jesus kitu krus
(Mat 27:32-44; Luc 23:26-43; Jn 19:17-27)

21 Ay kane makawáyad da ngin, ay uwad nesabat da nga tolay ya Simon
tu ngágan na nga iCirene nga naggayát kitu íli da. Ay pinílit datu suldádu
wa nepakagtu kaggína tu krus ne Jesus. Idi ya Simon, ay ama de Alejandro
se Rofu.
22 Ay nippan da nge Jesus kitu giyán nga nengágan da ka Golgota. (Ya
sarut na, ay giyán naya Tuláng Ulu.)
23 Ay se da penuman ka básin nga nakibugán ka digu kaykayu wa míra,
may naddi na ininum.

24 Ay nelansa da nge Jesus sin kitúni kitu krus. Ay se nagguuwarán datu
suldádu tu bádu na sigun kitu nabúnut da kitu nagbibinnúnut da.
25 Ay sir-sirnà in kitu nangngilansa da kaggína kitu krus.
26 Ay uwad karátula kitu paningúdu tu úlu na nga nesurátan natu
ipabásul da kaggína nga nán na, “Ya ári daya Judyu,” nán na.
27 Ay uwad da pe nga duwa nga tirung nga negindán da kaggína nga
nelansa kadatu krus da. Nepanin-túlad da nge Jesus kaggída nga duwa.
28 Ay díkod nàwa kurug tu nesúrát kiya bàbànán ne Dios nga nán na,
“Nebulun da kadaya maragbas-básul,” nán na.
29 Ay datu maglilíwán na tolay, ay pináapáas da nga nán da nga
magwing-wingíwing, “Di mu mà nán nga gabbán mu ya templo se mu
la nga ipasíkád kammin ki unag tallu nga algaw?” nán da.
30 “Umúlug ka mán lugud kiya krus mu ta senu mabiyág ka,” nán da.
31 Ay ummán pe kiyán tu nangug-og datu ap-apu datu pappádi se datu
maragtùgud ki lintag. Ay nán da, “Biyágan na daya duddúma nga tolay,
ay rán na akkan mabiyág ya baggi na kampela ngin nin,” nán da.
32 “Ay sinnan tada mán ya Cristo nga ári daya iIsrael la nán na, nu
makolug kiya krus na, ay túya kurugan tada,” nán da. Ay nepagarát pe
datu duwa nga negindán kaggína nga nelansa nga nepamáas kaggína.

Tu nekatay ne Jesus
(Mat 27:45-56; Luc 23:44-47; Jn 19:28-30)

33 Ay kane mangalintutúgu win, ay naggìbat tutu wala tu kalawagán
panda kitu namreg na.
34 Ay kitu inamreg na ngin, ay nán ne Jesus nga nepáuy, “Eloi, Eloi,
lema sabactani!” nán na. Ya sarut nayán ay, “Dios ku, Dios ku tura nà
pinagdudoray!” nán na.
35 Ay kane magìna datu duddúma nga atán kitúni tu kinagi ne Jesus, ay
nán da, “Gìnán nu kod. Karrawán na nge Elias,” nán da.
36 Ay nanagtág tu isa kaggída nga nawe nangalà kitu ummán ka lúmut,
se na idsam kitu lassam. Ay se na isarípit ka adaddu wa bìlà se na idawát
kitu bugung ne Jesus se na nán, “Sinnan tada mán nu umbet kurug ge
Elias nga manàtág kaggína kiya krus,” nán na.
37 Ay se la nakapáuy manin ne Jesus, ay ittu win tu nepappan natu biyág
na.
38 Ay ittu pe idi tu sinindán natu abay pànang nga kurtína kitu unag natu
templo ga napagkaduwa nanggayát kitu paningúdu panda kitu panìgad.
39 Ay kane masingan natu kapitán datu suldádu wa magsisíkád kitu
àráng ne Jesus tu inanggassát na, ay nán na, “Kurug ga An-anà ne Dios
ide ya tolay,” nán na.
40 Ay adu pe datu babbay ya magsisíkád kitu ad-adayyu wa magsisíngan.
Datu duddúma kaggída, ay de Maria Magdalena se Salome se Maria nga
ina de Santiago se Jose.
41 Aggída kam tu sumeseseng ke Jesus se kumiw-kíwid kaggína kitu
kakowad na ka Galilea. Ay atán pe datu duddúma nga babbay ya kumiw-
kíwid kaggína panda ka Jerusalem.

Tu nangngitaman da ke Jesus
(Mat 27:57-61; Luc 23:50-56; Jn 19:38-42)

42-43 Ay kane gídám min, ay inumbet te Jose nga iArimatea. Ata algaw
pe yin natu panagsasagána, ay se yala algaw wa panaggiimáng! Ay e Jose,
ay isa nga pàgan da nga ap-apu nga makin-indag pe kiya angngituráy ne
Dios. Ay neturad na ngala tu nawe nangagi ke Pilato nga alà na tu baggi
ne Jesus.
44 Ngamay masdaáwan tu Pilato ta nagìna na nga natay nge Jesus sin.
Ay díkod inayabán na tu kapitán datu suldádu ka pamasnakkán na nu
nabayág gin na natay ye Jesus.
45 Ay kane mapasnà na kitu kapitán na natay kurug gin ne Jesus, ay tútu
pinálà na ngin tu baggi ne Jesus ke Jose.
46 Ay tútu nawe ye Jose nga gumátang ka pusà a dilána nga lúpus, ay se
na mawe dattagan tu baggi ne Jesus. Ay se na kinalatkattán kitu lúpus sa
ginátang na, se na nippan nilnà kitu imbután na pínát. Ay se na nesùlin
tu abay ya dalumpenág ga batu kitu lalangkán na ka pinanggitap na.
47 Ay nasingan de Maria Magdalena se Maria nga ina de Jose tu
netadágan ne Jesus.

16

Tu nelaltu kammin ne Jesus
(Mat 28:1-8; Luc 24:1-12; Jn 20:1-10)

1 Ay kane mabalin tu algaw wa aggiimáng ngin, ay nawe de Maria
Magdalena se Salome se Maria nga ina de Santiago nga gumátang ka bang-
bangug ta mawe da nga ikilapu kitu baggi ne Jesus.
2 Tútu kane pagmakát natu Dominggo win, kane mewárit tu sínág gin,
ay nawe da kitu lúbù.
3 Ay kitu dálen, ay nán natu isaisa kaggída, “In nád naya pangippaan
tada kitu batu wa gitap natu lúbù?” nán da.
4 Ngamay kane dumatang da, ay se da din palingigan, ay nasingan da
nga nesùlin nin tu abay pànang nga batu.
5 Ay kane lumnà da, ay nagansing da kitu bag-bagu nga uwad
magtutúgaw kitu padne diwanán nga nakabádu ka pusà.
6 Ay nán na kaggída, “Akkan kayu mansing ta ammù a sapúlan nu we
Jesus nga iNazaret nga nelansa da ki krus,” nán na. “May áwan kídi, áta
linumtu win. Sinnan nu kod tu nangitadágan da kaggína,” nán na.
7 “Ngamay mawe kayun, ta mawe nu idámag kadatu tù-tùgúdán na se
ke Pedro pe, nga unaán nakayu nga mawe ka Galilea. Ay masingan nu
kannán nga ummán kitu kinag-kagi na kadakayu,” nán na.
8 Ay díkod túta nagtatagtág da nga nagtatálaw kitu lúbù. Ata nagansing
da nga nasdaáwan. Ay áwan da nga nangikag-kagiyán, áta nagansing da.

Tu inagpassingan ne Jesus ke Maria nga Magdalena
(Mat 28:9-10; Jn 20:11-18)

9 Ay kitu pag-pagmakát natu Dominggo kane lumtu we Jesus sin, ay
nunna nga nagpassingannán na nge Maria nga Magdalena nga ittu tu
namataláwan na ka pittu wa áran.
10 Ay tútu nawe na pe nedámag kadatu nebul-bulun ke Jesus nga atán
magpannakit se magsasángit.
11 Ngamay oray nagìna da nga linumtu se nasingan pe ne Maria ngin,
ay akkan da kammala nga kurugan.

Tu inagpassingan ne Jesus kadatu duwa nga tù-tùgúdán na
(Luc 24:13-35)

12 Ay nagpassingan manin ne Jesus kadatu duwa nga kabbulun na nga
gayát ka Jerusalem nga mameyag kitu íli da.
13 Ay díkod nagulli da ngala se da nawe kammin na nedámag kadatu
duddúma, may akkan da pe ya kurugan tu kagiyan da.

Tu inagpassingan ne Jesus kadatu sangapúlu se isa
(Mat 28:16-20; Luc 24:36-49; Jn 20:19-23; Apos 1:6-8)

14 Ay akkan nabayág ka panda, ay nagpassingan kadatu sangapúlu se
isa nga tù-tùgúdán na kaggída nga mangán. Ay túlu inal-alngán nada ta
áwan da nga angngurug se kitu kinakulnit datu uray da. Ta akkan da nga
kurugan datu kag-kagiyan datu nakasingan kaggína kane linumtu win.
15 Ay se na nán kaggída, “Mawe kayu kiya ngámin giyán ked
kalawagán,” nán na kaggída, “ta mawe nu wa ibàbànán ya Napiya nga
Dámag kadaya ngámin tolay,” nán na.
16 “Ay ngámin daya mangurug se mabawtisarán, ay mabiyág da ka áwan
panda. Ngamay daya akkan na mangurug, ay tú dayán daya mapánis.
17 Ay ngámin daya mangurug, ay tú idi ya pakelasínán ta kaggída: Gapu
kiya ngágan ku, ay makapatálaw da kadaya áran. Makapagúni da pe ka
sabáli ya aggúni nga akkan da sinur-súru.
18 Ay oray nu immanan da daya idaw se makenum da kadaya sabídung,
ay áwan da kaan-anuwán. Ay nu immán da daya magtatakit, ay bumílag
da,” nán na.

Tu nepappan ne Jesus ka lángit
(Luc 24:50-53; Apos 1:9-11)

19 Ay kane mabalin ne Apu Jesus nga makibàbànán kaggída ngin, ay
nálà in ka lángit, ay nagtugaw win kiya pane diwanán ne Dios nga
mepangituráy kaggína.
20 Ay di da kod da nawe pe yin na nagbàbànán kiya ngámin na giy-giyán.
Ay e Apu ya sumeseseng kaggída peyang. Ay aggína ya nangipakammu
nga kurug datu ibàbànán da gapu kadatu nakas-kasdáaw wa pangilasínán
da nga pepàwa ne Dios gapu kiya pannakabalin na.

Ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo nga nesúrát ne
Lucas

1 Tú idi ya súrát ku kikaw Teofilo:
Adu win daya nangisúrát ta nangappiya nagikagi kadatu nà-nàwa kadàtada
2 nga ummán kadatu nekagiyán datu nunna nga nakasingan kadatun
na nà-nàwa. Ay aggída pe datu nebon ne Apu nga mangibàbànán kiya
Napiya nga Dámag.
3 Ngamay gapu ta nakappiya ku pe nga inammuwán pànang dedi pe
yin, ay túya kinappiya ku wa nesúrát pe,
4 ta senu mammuwán mu ya kinur-korugán mepanggap kadatu nesur-
súru kikaw kitun.

Nepakammu natu anghel ya keanà tu Juan

5 Kitu inagturáy natu Ari Herodes ka Judea, ay uwad pádi nga nagngágan
ka Zacarias. Ay tu Zacarias, ay isa kadatu tangabubúlun na pappádi nga
nepangágan da ka Abias. Ay tu atáwa na nga nagngágan ka Elisabet, ay
isa kadatu gakagaka natu Aaron.
6 Nagpáda da nga pàgan ne Dios áta kurugan da ngámingámin daya
bil-bílin na se daya lin-lintag na.
7 Ay làlakay se bàbakat da ngin ngamay áwan da pikam ma an-anà, áta
akkan mabùsit te Elisabet.
8 Isa ngalgaw, de Zacarias nga tangabubúlun na pappádi tu makammu
kitu panagday-dáyaw da. Ay díkod magubra tu Zacarias pe yin.
9 Nepagangay kadatu pappádi tu magbibinnúnut nu inna ya magunag
kitu Templo* nga manìdug ka insensu. Ay tu Zacarias tu nabúnut.
10 Kiya oras naya annìdug da ka insensu, ay magyán datu adu wa tolay
kitu lasi nga magkar-karárag.
11 Ay kane manìdug tu Zacarias sin ka insensu, ay uwad nagpassingan
na anghel ne Dios nga magsisíkád kitu pane diwanán natu anìdúgán.
12 Ay kane masingan natu Zacarias tu anghel, ay nagansing tutu wala,
akkan na ammu tu kuwaan na ngin.
13 Ngamay nán natu anghel kaggína, “Akkan ka magansing Zacarias!
Ta nagìna ne Dios ya karárag mu. Magan-anà e Elisabet nga atáwam ka
laláki. Ay ya ipangágan mu kaggína ay Juan.
14 Maganggam ka pànang se adu pe daya magpatag nu meanà,
15 áta pàgan pànang ne Dios. Akkan maginum ka oray nágan na nga
makàinglaw. Magyán ya Ispiritu ne Dios kaggína oray ki akkan na pikam
keanà.
16 Ay gapu kaggína, ay adu kadaya iIsrael ya magulli nga mangurug ke
Dios.
17 Ay aggína pe ya maginunna ke Apu, ay se ya kababalin na nga gapu
kiya Ispiritu ne Dios, ay páda natu kababalin natu Elias.† Pagmaruwan na

---

* **1:9 1:9** Ya Templo ay ittu tu nengágan da ka balay ne Apu Dios. Ittu ya bátug simbáan da kitun.
† **1:17 1:17** E Elias ay isa kadatu pagbàbànán ne Apu Dios kitun.

pe daya akkan mangur-kurug ta aggína ya mangisagána kadaya tolay ya
peturayán ke Apu,” nán natu anghel.
18 Ngamay summungbát te Zacarias kitu anghel nga nán na, “Nágan
naya pakammuwán ku nga kurug dayán. Ay làlakay yà mà in, ay se ya
atáwà ay bàbakat pe yin!” nán na.
19 Ay tútu summungbát tu anghel la nán na, “Iyà e Gabriel la panguniyan
ne Dios. Aggína ya nangibon kiyà a mangamomán kikaw se mangikagi kídi
nga napiya nga dámag.
20 Ngamay gapu ta akkan ka mangurug kadaya nekagì kikaw, ay
magúmal ka. Akkan ka makoni panda kiya kàwa dedi nga nekagiyán ku
kikaw. Ay kurug ga màwa ngámin dedi kiya oras nga kàwa da kampela
ngin,” nán natu anghel.
21 Ay ngámin datu tolay ya atán kitu lasi, ay id-idaggán da tu Zacarias.
Pagballà da ta tura nabayág pànang ngin kitu unag natu Templo.
22 Ay kane lumawán nin, ay akkan makoni nga makiamomán kadatu
tolay. Makasin-sinyás sala kaggída nga áwan na nga mabalikát. Ay tútu
nammuwán da nga uwad nagpassingan kaggína kitu unag Templo.
23 Ay kane mabalin tu algaw wa aggubra na, ay nawe ka balay da ngin.
24 Ay akkan nabayág, ay nabùsit tu Elisabet nga atáwa na. Ay akkan
lumaw-lawán kiya unag naya limma búlán. Ay nán na,
25 “Nindù kiyà e Apu! Inumbet tin tu oras nga angngippà na kiya appat
ku kadaya tolay,” nán ne Elisabet.

Nepakammu natu anghel ya keanà ne Jesus

26 Kitu mekannam búlán nin ka panda,‡ ay nebon ne Dios nge anghel
Gabriel ka Nazaret nga íli naya Galilea.
27 Nebon na kiya isa nga babbalásang nga nagngágan ka Maria nga
tagay atawán naya isa nga laláki nga nagngágan ka Jose nga gaka natu
David.
28 Ay tútu inumbet tu anghel kitu giyán na nga nán na, “Kumusta pe ya
nepadúma nga babay! E Apu ya atán kikaw!” nán na.
29 Ngamay akkan ammu tu Maria ya pangisarután na kitu kinagi natu
anghel. Ay linam-lammat na tutu wala nu nágan na ya ummán kitun na
agpakammu.
30 Ngamay nán natu anghel kaggína, “Akkan ka nga magansing Maria
ta pà-pàgan naka nge Dios.
31 Mabùsit ka, se ka magan-anà ka isa nga laláki. Ay ya ipangágan mu
kaggína ay Jesus.
32 Magbalin ka naturáy pànang, ay se mengagánan ka An-anà naya
Kangatuwán, se idde ne Apu Dios kaggína ya turáy nga ummán kitu turáy
natu apuapu na nga David.
33 Ay aggína pe ya mangituráy kadaya iIsrael nga pútupútut tu Jacob ka
áwan panda. Ay áwan panda naya angngituráy na.”
34 Ay nán ne Maria kitu anghel, “Paanna ya kàwa dayán, ay áwan mà
pikam laláki nga neallay kiyà!” nán na.
35 Ngamay nán natu anghel kaggína, “Màwa yán gapu kiya Ispiritu
ne Dios nga mangituráy kikaw, se ya pannakabalin ne Dios, ay magyán

‡ **1:26 1:26** Nán da duddúma nga mekannam búlán tu bùsit tu Elisabet tin.

kikaw. Ay túya ya an-anà nga ianà mu, ay áwan na nga bas-básul. Ay mengagánan ka An-anà ne Dios," nán natu anghel.
36 "Ay kagiyan ku pe kikaw nga e Elisabet ta kapinsán mu, ay annam búlán nin ya bùsit na oray nu bàbakat tin se akkan magan-anà.
37 Ata áwan na di màwa ne Dios," nán na.
38 Ay summungbát te Maria nga nán na, "Asassu nà ala nge Dios. Màwa din nala daya kinagim kiyà," nán na. Ay túta pinanáwan natu anghel.

Tu nepappan ne Maria nga maggagáyám kade Elisabet

39 Akkan nabayág ka panda kitun, ay nabur-burung nge Maria nga nagrabbuwát se nawe kitu ban-bantay ya íli naya Juda,
40 áta ittu tu giyán natu balay de Elisabet se Zacarias. Ay nagpakammu se la linumnà.
41 Ay kane magìna ne Elisabet tu nagpakammu ne Maria, ay nàmud na nga nagkínin tu bùsit na. Ay ittu pe tu sinindán na nga naalubuwán ne Elisabet ki Ispiritu ne Dios.
42 Ay se yala nakasáraw nga nán na ke Maria, "Ikaw ya piníli ne Dios nga idúma na kadaya ngámin na babbay. Ay ya an-anà mu pe ay pà-pàgan na pànang.
43 Mapadayáwan nà pànang ta ya ina naya Apu ku, ay inumbet maggagáyám kiyà.
44 Ata kane magìnà ya nagpakammum, ay nagkínin ya an-anà ki unag ku áta magpatag.
45 Ay gapu ta mangurug ka, ay maganggam ka áta màwa ngámin datu nepekagi ne Apu kikaw," nán ne Elisabet.
46 Ay nán pe ne Maria: "Day-dayáwan ku we Apu.
47 Maganggam mà pànang ke Dios nga mamiyág kiyà
48 áta pinatag nà, iyà nga asassu na ngala. Ay panda kídi, ay nán ngámin daya tolay nga nagásat tà.
49 Ata adu daya napatag ga kinuw-kuwa ne Dios nga mannakabalin kiyà. Aggína ya maday-dáyaw!
50 Ay ngámin daya managganssing kaggína, ay kalakkán nada peyang.
51 Ipas-passingan na ya kinaturáy na kadaya ngámin na kuk-kuwaan na. Abáan na daya magpang-pangátu nga tolay nga pamaddug da daya màwa da kampela ngin.
52 Ay ibaba na pe daya nangátu wa agturáy se na ipangátu daya napubri.
53 Iddán na daya mabisin kadaya ngámin na masápul da, ngamay daya nabànáng, ay piddudoray nada ngala.
54 Sinengán na daya iIsrael la tolay na, áta siddadamdam kitu agkallà na nga
55 nekari na kitu Abraham se kadatu ngámin na gakagaka na," nán na.
56 Nepagyán ne Maria kade Elisabet ka tallu búlán, se yala nga nagulli.

Tu nekeanà tu Juan na marammawtisár

57 Ay kane din na inumbet tu oras nga aggan-anà tu Elisabet, ay nagan-anà ka isa nga laláki.
58 Ay nepaganggam datu keliyán da se datu pan-pane da kaggída kane mammuwán da idi ya pinagkallà ne Dios kaggída.
59 Ay kane walu ngalgaw natu an-anà in, ay kugítan da ngin. Ay ikabíit da kuma ke ama na nga Zacarias

60 ngamay, “Akkan!” nán natu ina na. “Juan ya ngágan na!” nán na.
61 “Ay áwan mà kadaya pan-pane nu ya nagngágan ka ummán kiyán!”
nán da.
62 Ay tútu nesinyas da kitu ama na nu nágan natu piyán na nga
ipangágan kitu an-anà.
63 Ay tútu nagadang tu Zacarias ka pagsurátan se na nesúrát ya ummán
kídi: “Ya ngágan na ay Juan,” nán natu súrát na. Ay tútu nasdaáwan da
ngámin!
64 Ay kitun na oras ay nakoni kammin pe tu Zacarias, ay se na dinay-
dáyaw we Dios.
65 Ay pinagballà pànang datu keliyán da datu nà-nàwa. Tú idi pe tu
bàbànánan datu ngámin tolay kadatu íli kadatu ban-bantay ka Judea, áta
nepadámag ngámin dedi kitúni.
66 Ay linam-lammat ngámin datu nakadámag kitu nàwa nga nán da,
“Nágan nád ya pagbalinán nedi nga an-anà,” nán da kiya uray da. Ata
memad dala ya kaatán naya pannakabalin ne Apu kaggína.
67 Ay nagúni ye Zacarias nga ama na nga itur-turayán naya Ispiritu ne
Dios nga nán na,
68 “Dayáwan tada nge Apu wa Dios tada nga iIsrael, áta inumbet
kadàtada nga tolay na, nga sumeng se mangalà kadàtada.
69 Ay ibon na kadàtada ya isa nga pútut natu Ari David da tolay na, nga
ittu ya mamiyág kadàtada.
70 Ata tú idi tu nekari na nga nepekagi na kadatu pagbàbànánan na kitun
71 nga igdù nitta kadaya kalínga tada se kadaya mangalùsaw kadàtada.
72 Kinuwa na idi ka angngipassingan na kiya agkallà na kadatu apuapu
tada, áta ittu ya annungpál na kitu nekari na kaggída.
73 Tú idi tu nekari na kitu Abraham nga apuapu tada
74 nga igdù nitta kadaya kalínga tada, áta piyán na nga magdáyaw tada
kaggína nga áwan tada nga ikansing,
75 panda kiya agbiyág tada. Túya akkan tada din mangwa ka oray nágan
na nga lùsawan na ta senu áwan tada pakabasúlán kaggína.
76 Ay ikaw wa an-anà ku, mengagánan ka ka pagbàbànánan ne Dios
nga kangatuwán! Ata ikaw ya maginunna ke Apu nga mangisagána kiya
dalenan na kiya ilalbet na,
77 se mangikagi kadaya tolay nga biyágan ne Dios da gapu kiya
kapakawan da kadaya bas-básul da nu makappoli da.
78 Ata gapu kiya agkallà pànang ne Dios kadàtada, ay árig madilangán
tada ngin kiya wada nga maggayát kaggína
79 nga ittu pe ya mangwada kadaya atán ki kagìbattán nga mameyag
kiya pakatayán da. Ta senu masingan da ya dálen na mameyag kiya
pagkapiyaán da,” nán na.
80 Ay ummabay se nagnákam tu uray tu Juan. Ay nawe nag-agyán kada
ir-ir-er panda kitu nelaltuwád na nga nagbàbànán ka Israel.

2

Tu nekeanà ne Jesus
(Mat 1:18-25)

1 Kitu nekeanà tu Juan, ay uwad lintag ga neparuwár natu Cesar Agusto
nga ngámin datu tolay kitu iturayán na ay magparigistru da.

2-3 Ay díkod nawe ngámin datu tolay ya magparigisturu kadatu íli da
kampela ngin. Tú idi ya nun-unna nga agparigistru da. Ay nàwa kitu
kagubernador natu Kirenio ka Siria.
4 Ay tútu de Jose nga atán ka Nazaret ka Galilea, ay nawe da ka íli
Betlehem ka Judea nga neanaán natu Ari David ta magparigistru, áta isa
kadatu gakagaka natu David.
5 Nagbulun da se Maria nga ittu tu atawán na nga tagay yin na magan-
anà.
6 Ay kane atán da ngin ka Betlehem, ay inumbet tu oras nga aggan-anà
na.
7 Ay nagan-anà ka laláki nga ittu tu manákam. Dimpinán da se da la
nepidda ki lútung báka, áta áwan da ngin na pagyanán na balay.
8 Ay kitu agpastuwán na adanni ka íli Betlehem, ay atán datu marag-
tarakan ka karneru wa naggiidda nga magtagasíngan kadatu karneru da.
9 Ay uwad anghel ne Dios nga nagpassingan kaggída. Ay nadilangán tu
giyán da kitu diláng ne Apu Dios. Ay tútu nagansing da.
10 Ngamay nán natu anghel kaggída, “Akkan kayu wa magansing, ta
atán napiya nga idámag ku kadakayu nga mamaanggam pànang kadaya
ngámin tolay.
11 Kídi nga gabi kiya íli natu David, ay neanà ya Cristo wa Apu, nga
aggína ya mamiyág kadakayu.
12 Tú idi ya pakelasínán nu: Atán masingan nu wa an-anà nga
nalampínán nga nepipidda ki lútung báka,” nán natu anghel.
13 Ay se yala nga uwad adu tutu wala nga anghel la naglaltuwád
nga ummamung kitu nunna nga anghel, ay se da nagkan-kansiyon ka
pagdáyaw da ke Dios nga nán da,
14 “Maday-dáyaw we Dios nga atán ka lángit, áta daya tolay kídi
kalawagán nga napatag kaggína, ay papiyaan na daya ur-uray da,” nán
da.
15 Ay kane panáwan datu anghel da ngin nga mawe yin ka lángit, ay nán
datu maragtarakan ka karneru kitu isaisa kaggída, “Dadun ka Betlehem,
ta mawe tada sinnan ya nàwa nga nedámag ne Apu kadàtada,” nán da.
16 Ay tútu nagkirut da nga nawe, ay se da nasmà de Maria se Jose se itu
an-anà pe nga nepipidda kitu lútung báka.
17 Ay kane masingan da tu an-anà, ay nebàbànán da datu nekagi natu
anghel kaggída panggap kitu an-anà.
18 Ay díkod nasdaáwan ngámin datu nakagìna kitu bàbànán datu
maragtarakan ka karneru.
19 Ay akkan naligpanán ne Maria ngámin dedi, áta linam-lammat nada
peyang.
20 Ay nawe yin datu maragtarakan ka karneru, ay dinay-dáyaw da
pànang nge Dios gapu kadatu kinag-kagi natu anghel kaggída, se nasingan
datu an-anà nga ummán kitu kinagi natu anghel kaggída.

Tu nangngippan da ke Jesus kitu Templo

21 Ay kane malpás tu walu ngalgaw, ay pinakúgit da tu an-anà. Ay
nepangágan da ka Jesus, ta ittu yán tu ngágan nga nekagi natu anghel
kitu akkan pikam nanggap-gapu ne Maria kaggína.

22 Ay kane mabalin de Jose se Maria nga kuwaan tu kagiyan natu lintag
ne Dios nga nesúrát natu Moses panggap kiya agdalus naya babay ya
magan-anà, ay nippan da tu an-anà kitu Templo nga idátun ke Apu.
23 Ata ya nesúrát ki lintag ne Apu kadatu Judyu ay, “Ngámin na
manákam ma an-anà a laláki, ay medátun da ka kuw-kuwa ne Apu,” nán
na.
24 Ay nagbasu da pe ka ummán kitu nán natu lintag ne Apu. Masápul
magbasu da ka duwa ubbun kalapáti onu duwa nga ladágan.

25 Ay uwad iJerusalem ma nagngágan ka Simeon. Namáru pànang se
napikkilan na mangurug ke Dios, ay se ya Ispiritu ne Dios ya mangabul-
bulun peyang kaggína. Id-idaggán na ya annungpál ne Dios kitu kari na
nga alà na daya iIsrael.
26 Ay nekagi naya Ispiritu ne Dios kaggína nga akkan matay panda ki
akasingan na kiya Ibon ne Apu nga ittu ya Cristo.
27 Ay díkod pinapan naya Ispiritu ne Dios tu Simeon kitu templo kitu
algaw wa angngippan de Jose se Maria kitu an-anà kitu templo nga
manungpál kitu kagiyan natu lintag ne Dios panggap kadaya annánà. Ay
kane mippan da kitu unag templo tu an-anà,
28 ay sinàruy ne Simeon tu an-anà se na dinay-dáyaw we Dios nga nán
na,
29 “Apu Dios, nàwa ngin tu karim kiyà nga bobonam. Oray ipalúbus mu
win na matay yà,
30 áta nasingan ku win ya Nebon mu wa marammiyág
31 nga ittu ya ipakammum kadaya ngámin tolay.
32 Aggína ya árig dílág ga pakammuwán da kikaw daya akkan Judyu. Ay
gapu kaggína, ay maday-dáyaw daya iIsrael la tolay mu,” nán tu Simeon.

33 Nasdaáwan tu ama natu an-anà se tu ina na kadatu kinagi natu
Simeon panggap kaggína.
34-35 Ay se la nekarárag tu Simeon nga tagasinnán ne Dios da, ay se na
nán ke Maria, “Tú idi nga an-anà ya gapu na nga mepakammu daya atán
kiya ur-uray daya tolay, áta adu kadaya iIsrael ya mangagúra kaggína. Ay
gapu kídi, ay magpannakit ka pànang. Ngamay adu pe daya mangurug
kaggína,” nán natu Simeon.

36 Ay uwad nga pagbàbànánan ne Dios nga bàbakat tin nga nagngágan
ka Ana, nga an-anà natu Fanuel la pútut natu Aser. Pittu dagun na nga
uwad atáwa, ay se yala nga nabúkud.
37 Ay walu púlu se appát dagun na ngin. Atán peyang kitu templo
nga magday-dáyaw ke Dios ki peyang algaw se gabi. Akkan mangán nu
duddúma gapu kitu panagkar-karárag na.
38 Kitun kam ma oras ay inumbet pe, ay se na dinay-dáyaw nge Dios,
ay se yala nagbàbànán ka mepanggap kitu an-anà kadatu iJerusalem ma
magid-iddag kiya angngalà ne Dios kaggída.

39 Ay kane mabalin da nga màwa ngámin datu nán natu lintag ne Apu,
ay nagulli da ngin ka Nazaret ka Galilea nga íli da.
40 Ummabay se bummílag tu an-anà se summírib pànang pe, áta e Dios
ya mangabul-bulun peyang kaggína.

Nakibàbànán ne Jesus kadatu maragtùgud ki lintag

41 Ki káda dagun na kàwa naya piyasta daya Judyu,* ay mawe peyang
datu maganà ke Jesus ka Jerusalem
42 áta nepagangay kaggída. Ay kane sangapúlu se duwa dagun ne Jesus
sin, ay nawe da ngámin nakipiyasta.
43 Ay kane mabalin tu piyasta, ay nagrabbuwát da nga magulli kammin,
ngamay nagbansi ye Jesus ka Jerusalem nga akkan am-ammu datu maganà
kaggína.
44 Papáti da nu nebulun nin kadatu kabbulun da. Ay kane makatan-
galgaw da ngin na magdal-dalen, ay ittu tun nala tu nagsápul da kaggína
kadatu pan-pane da se kadatu kabbulun da.
45 Ay kane áwan da nga masmà kaggína, ay nagulli da kammin ka
Jerusalem nga magsápul kaggína.
46 Ay kitu mekàlu ngalgaw, ay ittu tu nakasmà da kaggína. Atán
kitu Templo nga nepagtutúgaw kadatu maragtùgud ki lintag nga magtal-
talagìna se magsal-saludsud kaggída.
47 Ay nasdaáwan ngámin datu tolay ya nakagìna kaggína gapu kitu sírib
na, áta nasírib ba magsungbát.
48 Ay kane masingan datu maganà kaggína, ay nasdaáwan da. Ay se la
nán natu ina na kaggína, “Tura ka nga nagbansi nga akkan nagpakammu
kadakami, ugu! Nalídug kami se ama mu wa magsap-sápul kikaw!” nán
na.
49 Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Tura dà sap-sapúlan ta! Akkan nu wa
ammu nga masápul la atán nà ki balay naya Ama ku?” nán na.
50 Ngamay akkan da naawátan tu piyán na nga kagiyan kaggída.
51 May nepagulli yala kaggída ka Nazaret ta ikurug nada mà peyang.
Ngámin dedi ya nà-nàwa, ay linam-lammat natu ina na.
52 Ummabay se summírib pànang nge Jesus. Ay ummabay ya amminya
ne Dios kaggína se ummabay pe ya amminya daya tolay kaggína.

3

Tu nagbàbànán tu Juan nga marammawtisár
(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Jn 1:19-28)

1-2 Kitu mekasangapúlu se limma dagun kitu inagturáy ne Tiberius Cesar,
ay uwad nebàbànán ne Dios ke Juan na an-anà ne Zacarias kitu kowad na
kitu ir-ir-er. Kitu nekàwa nedi, ay gubernador ka Judea tu Poncio Pilato.
Tu Herodes, ay aggína tu agturáy ka Galilea. Ay tu Felipe nga wagi na, ay
aggína tu agturáy ka sákup Iturea se Traconite. Tu Lisanias tu agturáy ka
Abilene. Ay datu nangátu wa pappádi, ay de Anas se Caifas.
3 Ay nawe tu Juan kadatu ngámin na il-íli nga adanni ka wángag Jordan
se na nebàbànán kadatu ngámin tolay nga masápul la makappoli da
kadaya bas-básul da, se da magpabawtisár ta senu pakawanan ne Dios
da.
4 Ay nàwa kurug tu nesúrát ta kinag-kagi natu Isaias nga pagbàbànánan
ne Dios kitun nga nán na kídi,
“Tú idi ya isar-sáraw naya isa nga tolay ka ir-ir-er: ‘Magsagána kayu kiya
ilalbet ne Apu. Kappiyánan nu ya dalenan na.

* **2:41 2:41** Ittu idi tu annamdam da kitu inanglàtaw ne Apu Dios kadatu annánà datu iIsrael, kane patayan na ngámin datu manákam ma lalláki ka Egipto.

5 Ngámin daya anìgad da giyán se daya ban-bantay ay magtanáp da. Ay
daya nakiwakíwal la dálen ay matúnung da se daya nasulit ta dálen ay
kappiyánan nu.
6 Se yala nga masingan ngámin tolay ya Ibon ne Dios nga mamiyág
kadàtada,' "
nán na.
7 Nán ne Juan kadatu tolay ya inumbet makibawtisár kaggína, "Dakayu
wa ummán ka gámad idaw wa gangay! Inna nád ya nangagi kadakayu nga
malìlían nu ya ammánis ne Dios kadakayu, ta tura kayu wa inumbet!" nán
na.
8 "Ipassingan nu kadaya kuk-kuwaan nu nga kurug nakappoli kayu win
kadaya bas-básul nu, nga akkan nu nán na, 'Oray ta gakagaka nakami tu
Abraham ma tolay ne Dios kitun,' akkan nu nán. Ata ikagì kadakayu wa
annung ne Dios nga pagbalinan dedi ya batu ka gakagaka natu Abraham.
9 Ay oray kídi yin, ay meaayang ya parakul la pangìlang kadaya káyu
wa maddi magbúnga ka napiya, ay se da nga masìdug."*
10 Ay tútu nán datu adu wa tolay nga nagsaludsud kaggína, "Nágan na
lugud ya masápul la kuwaan mi," nán da.
11 Ay tútu nán na kaggída, "Dakayu wa duwa bádu, ay idde nu ya isa
kiya áwan bádu, se dakayu wa adu kanan ay iddán nu daya áwan kanan,"
nán na.
12 Uwad pe datu magpab-pabáyad ka buis nga inumbet makibawtisár.
Nepamutù da pe ke Juan na nán da, "Misturu, nágan naya masápul la
kuwaan mi," nán da.
13 "Akkan kayu magsingir ka nasurù," nán ne Juan.
14 Ay uwad da pe suldádu wa nangipamutù kaggína nga nán da, "Ay
dakami, nágan naya masápul la kuwaan mi," nán da. "Akkan nu
palsuwan wànu pabasúlan ka busid ya isa nga tolay ta senu pasùsúán
nakayu. Iyamánan nu wala ya suwildu nu," nán ne Juan.
15 Ay kane magìna datu tolay datu nekagiyán natu Juan ay nán da, "Tú
idi nád ya nekari ne Dios nga Cristo?" nán da.
16 Ay tútu nán ne Juan kaggída ngámin, "Bawtisarán takayu, ngamay
atán umbet ta naturáy may iyà. Ay akkan nà a mekari oray ya magubbád
dala kiya gálut naya sapátus na. Bawtisarán nakayu kiya Ispiritu ne Dios,
se aggína pe ya mangguwes kadakayu.
17 Meárig kiya isa nga tolay ya umbet mangisáp kiya nàgì a ammay.
Urnúngan na daya nabgát se na iarimán. Ay daya lappit ay urnúngan na,
se na sìdúgan kiya apuy ya siggagatang peyang nga akkan mataatay," nán
na.
18 Ummán kídi tu inagbàbànán natu Juan, se adu pikam datu nekagi na
kadatu tolay mepanggap kiya Napiya nga Dámag ne Dios.
19 Ay nekagiyán pe natu Juan kitu Herodes ngámin datu nadakè a kuk-
kuwaan na, se itu inangngatáwa na kitu Herodias sa atáwa natu wagi na.
20 Ay tútu nebálud natu Herodes tu Juan. Ay díkod nàwa na tu kadàsán
na neamung kadatu bas-básul na.
21 Ay kane mabalin mabawtisarán natu Juan datu adu wa tolay, ay
binawtisarán na pe ye Jesus. Ay kane magkarárag ge Jesus sin, ay ummán
ka nalùtán ya lángit.

* **3:9 3:9** Ya mabalin nedi nga kagiyan, ay tagay pànang ngin ya angngukum ne Dios kadaya tolay.

22 Ay se la nga ya Ispiritu ne Dios nga singan ladágan tu singan na, ay naganìgad se nagyán kaggína. Ay se yala uwad úni nga gayát ka lángit ta nán na, “Ikaw ya An-anà ku wa pà-pàgan ku, ay pagang-anggammán taka pànang pe,” nán na.

Datu naggap-gapuwánan ne Jesu-Cristo (Mat 1:1-17)

23 Ay kane manggayát magtùgud de Jesus, ay moli kid tallu púlu dagun
na ngin. E Jesus ay an-anà tu Jose nga an-anà natu Eli.
24 Tu Eli, ay an-anà natu Matat. Ay tu Matat, ay an-anà natu Levi. Tu
Levi, ay an-anà natu Melki. Ay tu Melki, ay an-anà natu Jane. Ay tu Jane,
ay an-anà natu Jose.
25 Ay tu Jose, ay an-anà natu Matatias. Tu Matatias, ay an-anà natu Amos.
Ay tu Amos, ay an-anà natu Nahum. Tu Nahum, ay an-anà natu Esli. Ay
tu Esli, ay an-anà natu Nage.
26 Ay tu Nage, ay an-anà natu Maat. Tu Maat, ay an-anà natu Matatias.
Tu Matatias, ay an-anà natu Semei. Tu Semei, ay an-anà natu Jose. Ay tu
Jose, ay an-anà natu Juda.
27 Ay tu Juda, ay an-anà natu Joana. Tu Joana, ay an-anà natu Resa. Tu
Resa, ay an-anà natu Zerobabel. Ay tu Zerobabel, ay an-anà natu Sealtiel.
Tu Sealtiel, ay an-anà natu Neri.
28 Ay tu Neri, ay an-anà natu Melki. Tu Melki, ay an-anà natu Adi. Tu
Adi, ay an-anà natu Cosam. Tu Cosam, ay an-anà natu Elmodam. Ay tu
Elmodam, ay an-anà natu Er.
29 Tu Er, ay an-anà natu Josua. Ay tu Josua, ay an-anà natu Eliezer. Tu
Eliezer, ay an-anà natu Jorim. Tu Jorim, ay an-anà natu Matat. Tu Matat,
ay an-anà natu Levi.
30 Ay tu Levi, ay an-anà natu Simeon. Ay tu Simeon, ay an-anà natu
Judas. Tu Judas, ay an-anà natu Jose. Ay tu Jose, ay an-anà natu Jonan. Tu
Jonan, ay an-anà natu Eliakim.
31 Tu Eliakim, ay an-anà natu Melea. Tu Melea, ay an-anà natu Mena.
Tu Mena, ay an-anà natu Matata. Tu Matata, ay an-anà natu Natan. Tu
Natan, ay an-anà natu David.
32 Tu David, ay an-anà natu Jesse. Tu Jesse ay an-anà natu Obed. Tu
Obed, ay an-anà natu Booz. Ay tu Booz, ay an-anà natu Salmon. Tu Salmon,
ay an-anà natu Naason.
33 Tu Naason, ay an-anà natu Aminadab. Tu Aminadab ay an-anà natu
Aram. Tu Aram, ay an-anà natu Arni. Tu Arni, ay an-anà natu Esron. Tu
Esron, ay an-anà natu Fares. Tu Fares, ay an-anà natu Juda.
34 Ay tu Juda, ay an-anà natu Jacob. Tu Jacob, ay an-anà natu Isaac. Tu
Isaac, ay an-anà natu Abraham. Tu Abraham, ay an-anà natu Tare. Ay tu
Tare, ay an-anà natu Nahor.
35 Tu Nahor ay an-anà natu Serug. Ay tu Serug, ay an-anà natu Ragau.
Tu Ragau, ay an-anà natu Peleg. Tu Peleg, ay an-anà natu Heber. Ay tu
Heber, ay an-anà natu Sela.
36 Ay tu Sela, ay an-anà natu Cainan. Tu Cainan, ay an-anà natu Arfaxad.
Tu Arfaxad, ay an-anà natu Sem. Ay tu Sem, ay an-anà natu Noa. Tu Noa,
ay an-anà natu Lamec.

37 Tu Lamec, ay an-anà natu Metusela. Tu Metusela ay an-anà natu Enoc.
Tu Enoc, ay an-anà natu Jared. Tu Jared, ay an-anà natu Mahalaleel. Tu
Mahalaleel, ay an-anà natu Cainan.
38 Ay tu Cainan ay an-anà natu Enos. Tu Enos, ay an-anà natu Set. Tu
Set, ay an-anà natu Adan. Tu Adan, ay an-anà ne Dios.

4

Tu nammar-parò ne Sairu ke Jesus
(Mat 4:1-17; Mar 1:12-15)

1 E Jesus, ay nagtálaw ka wángag Jordan nga itur-turayán naya Ispiritu
ne Dios. Neturung naya Ispiritu ka ir-ir-er.
2 Ay kitúni ay pinar-parò ne Sairu ki unag appát púlu ngalgaw. Awan
kinnán ne Jesus kadatun nga al-algaw, ay tútu nabisinán tutu wala.
3 Ay nán ne Sairu ke Jesus, “Nu kurug ga ikaw ya an-anà ne Dios, ay
pagbalinan mu mán idi nga batu ka sinápay,” nán na.
4 Ay tútu summungbát te Jesus nga nán na, “Nán naya nesúrát kiya libru
ne Dios nga, ‘Akkan mabiyág ya tolay ki sinápay yala,’ nán na,” nán ne
Jesus.
5 Ay se yala nga nippan ne Sairu we Jesus kitu alingúdu wa giyán, ay se
na nepassingan na nakar-karu daya ngámin na íli* kídi kalawagán, ay
6 se na nán ke Jesus, “Ikaw ya pangiddanán ku se pangiturayan ku kadedi
ngámin, áta kuwà ngámin dedi yin. Ay middè ki oray inna nga piyán ku
wa pangiddanán.
7 Ay kuwám ngámin dedi nu magpalintud ka ki àráng ku wa magdáyaw
kiyà,” nán ne Sairu.
8 Ay tútu summungbát te Jesus manin kaggína nga nán na, “Ya nesúrát
ta bàbànán ne Dios ay nán na kídi, ‘E Dios nga Apu mu ya day-dayáwan
mu. Ay se aggína ngala ya sirbiyán mu,’ nán na,” nán ne Jesus.
9 Ay neturung ne Sairu manin ne Jesus ka Jerusalem, kitu kalinguduwán
natu Templo se na manin nán kaggína, “Nu kurug ga ikaw ya An-anà ne
Dios, ay magsappáw ka mán lugud kídi,
10 áta nán mà naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, ‘Patagasinnán naka
nge Dios kadaya anghel na.
11 Tagagán daka kiya íma da ta senu akkan matalíngu daya síkil mu
kadaya batu,’ nán na,” nán ne Sairu.
12 Ngamay sinungbátan ne Jesus nga nán na, “May nán pe naya nesúrát
ta bàbànán ne Dios nga, akkan ta sisímán ne Apu wa Dios tada, nán na,”
nán ne Jesus.
13 Ay kane màwa ne Sairu ngámin ya mabaal na nga kuwaan kiya
ammar-parò na ke Jesus, ay pinanáwan na pikam.
14 Ay tútu nagulli ye Jesus ka Galilea nga itur-turayán naya Ispiritu
ne Dios. Ay nedámag ki ngámin il-íli nga adanni kitúni ya mepanggap
kaggína.
15 Ay nagtùgud din kadatu sinagoga,† ay adu datu namatag kaggína.

Tu nammáas da ke Jesus ka Nazaret
(Mat 13:53-58; Mar 6:1-6)

---

* **4:5 4:5** Onu “pagariyán”

† **4:15 4:15** Ya sinagoga ay ittu ya pagguurnúngán da nga magádal ki Bàbànán ne Apu Dios.

16 Ay se yala nga nawe ye Jesus ka Nazaret, tu íli nga naabayyán na. Ay
kane algaw wa aggiimáng, ay nawe kitu sinagoga, áta ittu tu gangay na.
Ay aggína tu nangibása kitu adálan da.
17 Ay tútu nidde da kaggína tu libru wa nesúrát natu Isaias nga
pagbàbànánan ne Dios kitun, se na binìlád kitu nekesurátan niddi:
18 "Atán kiyà ya Ispiritu ne Dios, áta iyà ya piníli na nga mawe
mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag kadaya napubri. Iyà
ya nebon na nga mangwayawaya kadaya árig sibbabálud, ay se
mamakasingan kadaya kúláp. Iyà ya nebon na nga mangwaya
kadaya mapal-pallà.
19 Iyà pe ya nebon na nga mangikagi kiya oras nga angngipassingan ne
Dios kiya amminya na."
20 Ay kane mabalin na nga ibása idi, ay nepatulli na kammin tu libru
kitu bobonan da kitu sinagoga se yala nga nagtugaw. Ay aggína tu sisinnán
ngámin datu tolay nga uwad kitúni.
21 Ay nán na kaggída, "Kídi yin na aggigìna nu, ay nàwa ngin kurug idi
nga bàbànán ne Dios kitun," nán na.
22 Ay ngámin datu maggigìna, ay pinatag da nge Jesus gapu kitu kinagi
na. Ay masdaáwan da pe kitu napiya nga bàbànán na panggap kitu binása
na. Ay tútu nán da, "Di mà ittu idi tu an-anà ne Jose ta!" nán da.
23 Ngamay summungbát te Jesus kaggída nga nán na, "Ammù a kagiyan
nu kiyà ya ummán kídi nga makag-kagi: 'Taníbán mu pikam ya baggim,
marannánib,' nán nu. Ay get nu nán nu pe kiyà nga, 'Ngámin datu kinuw-
kuwám ka Capernaum, ay kuwaan mu pe kídi íli mu kampela ngin!' nán
nu kiyà," nán ne Jesus.
24 Ay se na manin nán kaggída, "Tú idi ya kagiyan ku kadakayu. Ya isa
nga pagbàbànánan ne Dios, ay akkan da pàgan kiya íli na kampela ngin.
25 Ummán kitu kowad natu Elias nga pagbàbànánan ne Dios kitun, kitu
napalotán tu ulát ki ngámin Israel kane akkan magudán ka tallu dagun se
annam búlán. Ay adu datu iIsrael la bubbúkud da babbay ya masengán
kuma
26 ngamay akkan nebon ne Dios tu Elias nga sumeng ki oray iinna
kaggída, nu di kitu isa nga búkud da babay ya iSerepta nga íli ka Sidon.
27 Ay páda na pe kitu kowad natu Eliseo wa pagbàbànánan pe ne Dios
kitun. Adu naglappang nga iIsrael ngamay áwan inagásan natu Eliseo
oray isa kaggída, nu di tittu tu iSiria nga nagngágan ka Naaman," nán ne
Jesus.
28 Ay kane magìna ngámin datu tolay nga uwad kitúni dedi ya nekagiyán
na, ay linùsaw da pànang.
29 Ay tútu ginumnikát da se da nga nelawán. Nippan da kitu otun natu
bantay nga giyán natu íli da, ta ibinà da kuma kitu bagi.
30 Ngamay ummasà ala kadatu adu wa tolay se la nga nagtálaw.

Tu laláki nga naar-arán
(Mar 1:21-28)

31 Nawe ye Jesus ka Capernaum nga íli ka Galilea. Tinùgúdán na datu
tolay kitu algaw wa aggiimáng.
32 Ay masdaáwan da kitu agtùgud na, áta naturáy kitu aggun-úni na.
33 Kitu sinagoga, ay uwad tolay ya naar-arán. Ay nakasáraw ka naggat
ta nán na,

34 “Bay-án nakami agpà ala! Nágan naya kuwaam kadakami Jesus nga
iNazaret! Inumbet ka nga mamánis kadakami ta! Ammu mi nu iin ka.
Ikaw ya An-anà ne Dios nga Nebon na,” nán na.
35 Ngamay linùsaw ne Jesus nga nán na, “Náwa ka! Ay magtálaw ka
kiya tolay!” nán na. Ay tútu nìtol natu áran tu tolay kitu àráng datu tolay,
ay se la nagtálaw kaggína. Ay áwan na kinuwa ngin nga nadakè kitu tolay.
36 Nasdaáwan ngámin datu tolay nga nakasingan kitúni. Ay nán da kitu
isaisa kaggída, “Nágan nád nga aggun-úni ya ummán kiyán! Naturáy se
mannakabalin! Nu palawanan na daya áran, ay lumawán da kurug!” nán
da.
37 Tú idi nga kinuwa ne Jesus, ay nepadámag kadatu ngámin na il-íli
nga adanni kitúni.

Datu adu wa pinabílag ne Jesus

38 Ay nagtálaw we Jesus kitu sinagoga se la nawe ka balay de Simon. Ay
tu katugángan ne Simon na babay, ay nasamnga tu dagáng na. Ay kinagi
da kaggína. Ay tútu pinapabílag da ke Jesus.
39 Ay díkod umadanni ye Jesus kitu magtakit se na pinakusap tu dagáng
na, ay bummílag kammin kurug. Ay tútu bummángun, ay se aggína ngin
tu namangán kaggída.
40 Ay kane masirbut tu mata ngin, ay nilbet ngámin datu tolay ke Jesus
datu ngámin pan-pane da nga magtatakit ka nagbal-baláki nga sinakit.
Inimmán ne Jesus da, ay bummílag da ngámin.
41 Ay nagtatálaw pe datu áran kadatu naar-aránan. Nakasáraw da nga
lummawán kadatu tolay nga nán da, “Ikaw ya An-anà ne Dios!” nán da.
Ngamay akkan paguniyan ne Jesus da, áta ammu da nga aggína ya Cristo
wa Nebon ne Dios.
42 Ay kane kaláwa, ay gummabi ye Jesus nga nawe kitu áwan tolatolay
nga giyán. Ay sinap-sápul datu adu wa tolay. Ay kane masmà da, ay
gapútan da pikam,
43 ngamay nán na kaggída, “Masápul la ibàbànán ku pe kadaya
duddúma nga íli ya Napiya nga Dámag mepanggap kiya angngituráy ne
Dios, áta tú idi ya nangibonán ne Dios kiyà,” nán na.
44 Ay tútu nawe ka Judea nga nagbàbànán kadatu sinagoga kitúni.

5

Datu nunna nga tù-tùgúdán ne Jesus
(Mat 4:18-22; Mar 1:16-20)

1 Isa nga algaw kane atán ne Jesus nga magsisíkád kitu dappit natu
nalawág ga pisung nga Genesaret,* ay inumbet datu adu wa tolay.
Inaribungbong da, áta piyán da nga gìnán daya kagiyan na nga bàbànán
ne Dios.
2 Ay uwad nasingan na nga duwa nga biray kitu dappit, ngamay datu
maragdàlis ay naglalagsi da, ta atán da nga mamgu kadatu dàlis da.
3 Ay nagtakay kitu isa, se na nepesùlin ke Simon na makin-kuwa kitun
na biray. Ay se la nagtutúgaw kitu biray se na tinùgúdán datu adu wa
tolay.

* **5:1 5:1** Bebay Galilea kam idi.

4 Ay kane mabalin magtùgud, ay nán na ke Simon, “Ippam ya biray mu
kiya adallam se nu wala iwáyas ya dàlis mu ta senu adu màna na,” nán
na.
5 Ngamay summungbát tu Simon nga nán na, “Misturu, nalawagán kami
kitu gabi nga nakadà-dàlis may áwan mi tutu wala inalà! Ngamay nu ittu
ya nán mu, ay iwáyas mi ya dàlis,” nán ne Simon.
6 Ay tútu newáyas da tu dàlis, ay adu pànang kurug tu nàna da. Ay
magibba-barnut tin tu dàlis da.
7 Ay tútu pinaypáyan da datu duddúma nga kabbulun da nga atán kitu
isa nga biray, ta makiseng da. Pinnu da ka sissida datu duwa nga biray
da, ay magikkakágam da.
8 Ay kane masingan ne Simon Pedro tu nàwa, ay nagpalintud kitu àráng
ne Jesus nga nán na, “Apu panáwan nà, ta tolay yà a adu básul!” nán na.
9 Ata nasdaáwan pànang se ngámin pe datu kabbulun na kitu adu
pànang nga nàna da nga sissida.
10 Nasdaáwan pe de Santiago se Juan na magwagi nga annánà ne
Zebedeo.
Ngamay nán ne Jesus ke Simon, “Akkan ka malídug, áta manggayát
kídi, ay maganannay ka kadaya tolay nga mangurug kiyà. Aggída ngin ya
nigáyám ma bátug sissida.”
11 Ay kane medung da datu biray da, ay pinanáwan da datu ngámin
kuw-kuwa da, ay se da kummíwid ke Jesus.

Tu nangngágas ne Jesus kitu maglappang
(Mat 8:1-4; Mar 1:40-45)

12 Ay kane din isa ngalgaw, ay atán ne Jesus kitu isa nga íli. Ay uwad
tolay kitúni nga naglappang ngámin ya baggi na. Ay kane masingan na
nge Jesus, ay nagukkab kitu lusà kitu àráng na nga nakim-imallà nga nán
na, “Apu nu piyán nà ala nga agásan, ay maagásan nà,” nán na.
13 Ay tútu inimmán ne Jesus se na nán, “Saay! Piyán taka nga agásan!”
nán na. Tútu dágus sala nga ummawan tu lappang na.
14 Ay nán ne Jesus nga namílin kaggína, “Akkam kag-kagiyan ki oray
iinna ya nàwa kikaw. May mawe ka kiya pádi se mu la ipassingan ya
baggim ma pummiya ngin, ay se ka ngala nga mangidátun ke Dios para
kiya nekaagásan mu nga ummán kitu ipàwa natu Moses. Ay ittu yán ya
pakammuwán daya tolay nga naagásan ka ngin,” nán na.
15 Ngamay ummadu datu tolay ya nakammu ki mepanggap ke Jesus.
Ay díkod adu datu tolay ya um-umbet nga manggìna ki bàbànán na, se
magpaágas da pe kadatu sin-sinakit da.
16 Ngamay maglíbát nu duddúma, áta mawe kadaya giyán na áwan
tolatolay ta magkarárag.

Tu nangngágas ne Jesus kitu magdapepe
(Mat 9:1-8; Mar 2:1-12)

17 Ay kitu isa ngalgaw manin kane magtù-tùgud de Jesus, ay uwad pe
datu Pariseo se datu maragtùgud ki lintag. Gayát da kadaya íli da ka
Galilea. IJudea datu duddúma se uwad pe datu iJerusalem. Ay atán
kaggína ya pannakabalin ne Apu nga mangágas.
18 Ay uwad da pe tolay kitúni ya nangilbet ka magdapepe. Ippan da
kuma kitu àráng ne Jesus,

19 ngamay gapu ta adu pànang datu tolay, ay akkan da makalíwán.
Ay túta neunè da kitu atap natu balay, ay se da binutbotán tu bátug ne
Jesus se da nga pinal-palallán na nepudsar ki àráng na tu nepipidda nga
magdapepe.
20 Ay kane masingan ne Jesus nu wà ummán natu angngurug da kaggína,
ay nán na kitu magdapepe, “Opun, mapakawan ka ngin kadaya bas-básul
mu,” nán na.
21 Ay pinagballà datu Pariseo se datu maragtùgud ki lintag tu nekagi ne
Jesus. Ay túta nán da kitu uray da, “Inna idi nga tolay ta! Tura na nga
ipáda ya turáy na ki turáy ne Dios! Ug-ogan na nge Dios ki ummán kiyán
a! E Dios mà ala ya makapakawan kadaya bas-básul!” nán da.
22 Ay kane mammuwán ne Jesus tu atán kitu uray da, ay nán na, “Tura
nga magsabbat daya uray nu ta!
23 Mabalin na nán nu nga nalapat tala nga kagiyan kiya tolay ya,
‘Napakawan ka ngin kadaya bas-básul mu,’ ta akkan masápul ya
pakasinnán, may iya, ‘Bumángun ka, ay se ka la nga manalen.’
24 Ngamay ta senu mammuwán nu nga iyà nga nepangágan da kitun ka
An-anà Tolay, ay atán turáy ku kídi ya kalawagán na mamakawan kadaya
bas-básul,” ay se na nán kitu magdapepe, “Bumángun ka! Alà mu ya
iddám se ka la mawe ka balay nu!” nán na.
25 Ay dágus sala nga bummángun tu tolay yin se na inalà tu idda na, ay
se yala nawe ka balay da nga day-dayáwan na nge Dios.
Ay adu datu tolay nga magsisíngan kaggína.
26 Ay nasdaáwan da tutu wala nga nán da, “Akkan nakak-akkurug idi
nga nàwa!” nán da. Nasdaáwan da pànang kitu nasingan da. Ay dinay-
dáyaw da nge Dios.

Tu naggayáb ne Jesus ke Levi
(Mat 9:9-13; Mar 2:13-17)

27 Ay kane mabalin dayán, ay nawe ye Jesus sin. Ay nasingan na nge Levi
nga magtutúgaw kitu pagbay-bayádán da ka buis, ta magpab-pabáyad ka
buis. Ay nán ne Jesus kaggína, “Kumíwid ka kiyà,” nán na.
28 Ay túta ginumnikát nge Levi se na pinanáwan ngámin datu kuk-
kuwaan na, ay se yala kummíwid kaggína.
29 Ay nesay-am ne Levi ye Jesus ka balay da. Ay adu tolay, ay se adu pe
datu páda na nga magpab-pabáyad ka buis tu nakisay-am. Nepagtutúgaw
da ke Jesus se datu tù-tùgúdán na.
30 Ay datu uwad kitúni nga Pariseo se datu maragtùgud ki lintag, ay nán
da kadatu tù-tùgúdán ne Jesus, “Tura kayu meduwa nga mangán kadaya
magpab-pabáyad ka buis se kadaya maragbásul?” nán da.
31 May e Jesus tu summungbát ta nán na kaggída, “Akkan masápul daya
nabílag ya duktor nu di daya magtakit ya makasápul.
32 Ay ummán pe kiyà. Akkan nà a inumbet ta mamakappoli kadaya
magkuna nga namáru da nu di kadaya maragbásul,” nán na.

Ya mepanggap kiya magngílin mangán
(Mat 9:14-17; Mar 2:18-22)

33 Ay nán manin datu Pariseo kaggína, “Daya tù-tùgúdán ne Juan se
daya tù-tùgúdán mi nga Pariseo, ay nakírad da nga magngílin mangán se
magkar-karárag. Ngamay daya tù-tùgúdán mu, ay akkan da magngílin
mangán”

34 Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Magngílin mangán kadi daya sangaíli
naya mangatáwa nu kabul-bulun da!
35 Ngamay umbet ya algaw nga umawan kaggída ya mangatáwa, ay tú
yán ya agngílin da nga mangán,” nán na.
36 Ay nagpangárig pe ye Jesus kaggída nga nán na, “Awan mangalà ka
pagappit na ka rugrugà kiya bar-baru wa lúpus. Ata nu ummán kiyán ya
kuwaan na, ay pìsiyan na ngala ngin tu baru, ay akkan pe magtabbà ya
singan da.
37 Ay áwan pe ya mangippáy ka apammási kiya nausár rin na lálat ta
aggippayán ka básІ, áta nu pakunán na, ay bumtà. Ay madadál ya básІ se
madadál pe tu lálat ta aggippayán.
38 Ya apammási, ay mippáy kiya bar-baru wa lálat ta aggippayán
kampela ngin.
39 Ay akkan pe sapúlan daya nakaramán nin ka taang ya apammási. Ata
ammu da nga namit ya taang,” nán ne Jesus kaggída.

6

Ya mepanggap kiya algaw wa aggiimáng
(Mat 12:1-8; Mar 2:23-28)

1 Ay kane din isa ngalgaw wa aggiimáng, kane manalen de Jesus se datu
tù-tùgúdán na kitu kammayán, ay nangdut datu tù-tùgúdán na kadatu
ammay se da nga bùsílán.
2 Ay kane masingan datu Pariseo da, ay nán da kaggída, “Tura nu
kuwaan ya ipànaw naya lintag tada ki algaw wa aggiimáng!” nán da.
3 Ngamay sinungbátan ne Jesus da nga nán na, “Akkan nu pikam nabása
ta, tu kinuwa natu Ari David se datu tolay na kane mabisinán da?
4 Linumnà tu David kitu balay ne Dios, se na inalà tu dátun ke Dios nga
sinápay. Ay ittu tu kinnán na se datu tolay na. Ay ipànaw naya lintag
tada mà ya mangán kitun na sinápay ki oray iinna. Tittu daya pappádi ya
mabalin mangán kadatun,” nán na.
5 Ay se na nán kaggída, “Iyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay ya
apu naya algaw wa aggiimáng,” nán na.

Tu nammabílag ne Jesus kitu tolay ya nangasa tu íma na
(Mat 12:9-14; Mar 3:1-6)

6 Ay kane isa nga algaw wa aggiimáng manin, ay nawe ye Jesus kitu
sinagoga nga magtùgud. Ay uwad isa nga laláki kitúni nga nangasa tu isa
nga íma na.
7 Ay díkod datu maragtùgud ki lintag se datu Pariseo wa atán kitúni, ay
sisinnán da nge Jesus nu pabilgan na tu tolay ki algaw wa aggiimáng. Ay
díkod atán ya ipabásul da kaggína nu pabilgan na.
8 Ay oray nu ammu ne Jesus tu atán kitu uray da ay nán na kammala
kitu tolay ya nangasa tu isa nga íma na, “Umbet ka kidde,” nán na. Ay
túta inumbet tu tolay kitu giyán na.
9 Ay se yala nán ne Jesus kadatu tolay, “Atán ya saludsud ku kadakayu.
Inna ya umannúgut ki lintag tada, ya mangwa ka napiya ki algaw wa
aggiimáng, onu ya mangwa ka nadakè, ya mamiyág onu ya pumatay,”
nán na.
10 Binutgán na ngámin datu tolay se na nán kitu tolay, “Ùnatam ya
ímam,” nán na. Ay túta inùnát natu tolay tu íma na, ay pummiya kammin.

11 Ay tútu nakarungat tutu wala datu Pariseo se datu maragtùgud ki
lintag. Díkod naggaamomanán da nu nágan naya pamàyanán da ke Jesus.

Tu nammíli ne Jesus kadatu sangapúlu se duwa nga apostoles na
(Mat 10:1-4; Mar 3:13-19)

12 Ay kane isa ngalgaw, ay nanùdu we Jesus kitu bantay nga magkar-
karárag. Ay nalawagán na nagkar-karárag ke Dios kitúni.
13 Ay kane marángat tu algaw win, ay kirrawán na ngámin datu tolay
na se yala nga pummíli ka sangapúlu se duwa kaggída nga ittu datu
nepangágan na ka apostoles.
14 Tú dedi datu napíli na: Nge Simon na nengágan na pe ka Pedro, nge
Andres nga wagi kam ne Pedro, nge Santiago, nge Juan, nge Felipe, nge
Bartolome,
15 nge Mateo, nge Tomas, nge Santiago nga an-anà ne Alfeo, nge Simon
na nepangágan da ka Zelotes kiya aggúni da,
16 nge Judas nga an-anà ne Santiago, se tu Judas nga Iscariote, tu
namatiliw kaggína.

Tu nesur-súru ne Jesus
(Mat 4:23-25)

17 Ay se yala nepanagut te Jesus kaggída, ay se da nagsínang kitu tanáp
pa giyán datu duddúma nga tolay na se datu adu tutu wala nga tolay ya
naggayát kadatu íli da kampela ngin. Atán da nga iJudea, ay iJerusalem
datu duddúma. Uwad pe datu gayát ka Tiro se Sidon, datu íli nga adanni
ka dappit bebay.
18 Naglalbet da ngámin na manggìna kaggína se makiágas kadatu sinakit
da. Ay ngámin datu naar-aránan ay pummiya kammin tu uray da.
19 Asittùbítan ngámin datu tolay ye Jesus, áta ya pannakabalin na nga
mangágas ay napágus tutu wala. Ay naagásan da ngámin.
20 Ay se yala umàráng kadatu tolay ya mangurug kaggína se na nán
kaggída:
“Dakayu wa napubri, ay maganggam kayu ta dakayu ya iturayán ne
Dios.
21 Ay dakayu wa mabis-bisinán kídi, ay maganggam kayu pe ta mabtug
kayu nu kuwa.
Ay dakayu wa magpannakit kídi, ay maganggam kayu ta mapaanggam
kayu nu kuwa.
22 Maganggam kayu nu lù-lùsaw dakayu da tolay wànu ag-agbán dakayu
se akkan da mebulun kadakayu, wànu pad-padàsán dakayu gapu ki
angngurug nu kiyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay.
23 Magpatag kayu pànang nu màwa dayán kadakayu. Ata kurug nga
napatag pànang ya subálit ta atán ka lángit nga midde kadakayu. Ay
pinakunán pe datu apuapu da datu pagbàbànánan ne Dios kitun.
24 Ay dakayu nga nabànáng kídi, ay magpannakit kayu nu kuwa áta
naganggam kayu win kídi.
25 Ay daya nabtug kídi, ay mabis-bisinán da nu kuwa.
Daya maganggam kídi, ay magpannakit da nu kuwa.
26 Ay daya pà-pàgan da tolay, ay magpannakit da. Ata ummán pe kiyán
tu nammatag datu mannákam da kadatu nagpìduman na pagbàbànánan
ne Dios kitun.”

Tu nesur-súru ne Jesus panggap kiya bumálat (Mat 5:38-48; 7:12a)

27 “Ay dakayu wa maggigìna kiyà, ay tú idi ya kagiyan ku kadakayu. Piyán nu wala daya kumagúra kadakayu. Napiya din peyang ya ipassingan nu kadaya mangalùsaw kadakayu.
28 Ikarárag nu wa napiya din ya màwa kadaya ngámin na maminya nga nadakè din ya màwa kadakayu. Ikarárag nu wa sengán ne Dios daya mamal-pallà kadakayu.
29 Ay nu tappítan naya isa nga tolay ya tapíngit pàngit nu, ay pàpit nu pe ya tapíngit. Ay nu atán mamúlat ki diyáket nu, ay idde nu pe ya bádu nu nu alà na pe.
30 Idde nu ya agngan naya isa nga tolay kadakayu, ay se akkan nu tagge appoliyan daya kuw-kuwa nu wa inalà naya isa nga tolay.
31 Ay kuwaan nu wala kadaya kasittolay nu ya piyán nu wa kuwaan da kadakayu kampela ngin.

32 Nu tittu daya maminya kadakayu daya piyán nu, ay akkan nu nga kepàgán yán. Ata oray daya maragbásul ay piyán da pe daya maminya kaggída.
33 Ay páda na pe nu tittu daya mangwa ka napiya kadakayu daya pangwaán nu ka napiya, ay akkan nu pe kepàgán yán. Ata oray daya maragbásul, ay màwa da pe ya ummán kiyán.
34 Nu tittu daya innanamán nu wa makabáyad kadakayu daya pautángan nu, ay akkan nu nga kepàgán yán. Ata oray daya maragbásul, ay magpin-pinnàkaw da pe.
35 Ngamay piyán nu wala daya kumalínga kadakayu. Sengán nuda. Pàkawán nuda oray áwan nu innanamán na pagbáyad da. Ay nu ummán kiyán ya kuwaan nu ay mepassingan nu wa kurug annánà nakayu nge Dios nga kangatuwán. Ata kalakkán na pe daya akkan makammu magsubálit se daya nadakè a tolay. Ay napatag pànang ya idde ne Dios nga subálit na kadakayu.
36 Kalakkán nu daya kasittolay nu, áta e Dios nga Ama nu ay maragkallà.”

Ya mepanggap kiya akkan ta nga agsisim kiya kasittolay ta (Mat 7:1-5)

37 “Ay akkan nu ittu sisímán ya sábag naya kasittolay nu se nu la nán na masápul la mapánis, ta senu akkan nakayu panísan ne Dios. Pakawanan nu daya kasittolay nu senu pakawanan nakayu we Dios. Akkan kayu mangguwes, ta senu akkan nakayu guwesan ne Dios. Akkan kayu nga magpabásul ta senu akkan nakayu pabasúlan ne Dios. Mamakawan kayu ta senu mapakawan kayu.
38 Nu nágan ya idde nu ay ittu pe ya midde kadakayu. Ay ya midde kadakayu ay matadtad se mapinpin. Ay mamalinsúsù pe ya midde kadakayu. Ata nu mapaanna ya anggukud nu kiya idde nu, ay ummán pe kiyán ya anggukud naya midde kadakayu.”

39 Ay nagpangárig pe ye Jesus kaggída nga nán na, “Ya isa nga kúláp ay akkan rumbang nga magbaybay kiya páda na nga kúláp, áta mepisù da nga duwa kiya abbut.

40 Ay ya magádal pe ay akkan nangátu may iya mangisúru kaggína.
Ngamay nu masuruwán pànang, ay mabalin na mepáda ngin kiya
nangisúru kaggína,” nán ne Jesus.
41 Ay nán na manin, “Tura nu masingan ya bì-bitì a púling naya
kasittolay nu, ay akkan nu masingan ya megugulad da púling nu!”
nán na.
42 “Mapaanna ya angngikagi nu kiya wagi nu ya, ‘Wagi, ippà ku mán
ya púling mu,’ nán nu ngamay atán megugulad da púling nu. Ata nu
pakunán nu kiyán, ay magpì-pìmáru kayu. Ippà nu pikam ya megugulad
da púling nu, ta senu masingan nu pànang ya púling naya kasittolay nu,”
nán na.

Ya mepanggap kiya búnga daya káyu
(Mat 7:16-20; 12:33-35)

43 Ay nán na manin kídi, “Awan napiya nga káyu wa magbúnga ka
nadakè. Ay áwan pe ya káyu wa nadakè a magbúnga ka napiya.
44 Ata mammuwán ya káyu kiya búnga na kampela ngin. Ya búnga
gígus ay akkan mabúrás kadaya kad-kaddat. Ummán pe ya búnga úbas,
akkan mabúrás kiya pan-panda ngala nga múla.
45 Ay ummán pe kiyán, ya namáru wa tolay, ay napiya daya kuk-kuwaan
na áta napiya lugud ya lam-lammat na peyang. Ay ya nadakè a tolay, ay
nadakè pe daya kuk-kuwaan na kampela ngin, áta nadakè lugud daya lam-
lamtan na. Ata nu nágan naya atán ki lammat naya isa tolay, ay tú yán ya
mekagi na,” nán na.

Ya mepanggap kadaya duwa nga nagbalay
(Mat 7:24-27)

46 “Tura kayu maki ‘Apu, Apu,’ kiyà ay akkan nu mà ikur-kurug daya
bil-bílin ku!
47 Ay ngámin daya umbet kiyà a manggìna kadaya kagiyan ku se kuwaan
da pe daya magìna da, ay
48 meárig da kiya isa nga tolay ya nagbalay. Nekorob na daya adígi ka
adallam se na nepatagsut kadaya pínát ki taggad. Ay díkod kane malayus,
ay akkan nala nga naguyyu tu balay na, áta naligda pànang tu nekàwa
na.
49 Ngamay daya manggìna kiyà ngamay akkan da kuwaan tu magìna
da, ay árig da pe ya isa nga tolay ya nagbalay. Nesíin na ngala kiya otun
lusà. Ay díkod kane malayus, ay nillud tu balay na. Ay narba se natar-
tarawesáng tutu wala datu aruminta natu balay,” nán ne Jesus.

7

Tu nammabílag ne Jesus kitu asassu natu kapitán
(Mat 8:5-13)

1 Ay kane mabalin nin ne Jesus nga magbàbànán kadatu tolay, ay nawe
ka Capernaum.
2 Ay uwad kitúni ya iRoma nga kapitán nga magimmamátay tu idum-
dúma na pànang nga asassu na.
3 Ay kane magìna na ya mepanggap ke Jesus, ay nagipàrob kadatu
pangmanàman datu Judyu wa mangayáb ke Jesus ta paagásan na tu asassu
na.

4 Ay díkod kane dumatang da kitu giyán ne Jesus, ay nakim-imallà da
kaggína nga nán da, “Karbangán na nga sengán mu
5 áta pàgan na daya páda tada nga Judyu, ay se aggína ya nagpàwa kiya
sinagoga tada,” nán da.
6 Ay tútu kummíwid de Jesus kaggída.

Ngamay kane umad-adanni ye Jesus kitu balay na, ay nepàrob natu
kapitán datu ù-opun na nga manabat ke Jesus. Ay nán da, “Apu, akkan ka
kanu tagge umbet kiya balay na, áta akkan kanu wa mekari kiya dáyaw
mu.
7 Túya gapu na nga akkan aggína ya nagayáb kikaw ta maliyaw. Annung
na kanu wala ya angngikagi mu nga bumílag ya asassu na.
8 Ammu na kanu nga oray úni yala naya naturáy ya tolay ay annung
na. Ata atán daya ap-apu na, ay ikurug na kanu ya úni da ngala. Ay atán
da pe ya suldádu na kampela ngin. Ay nu nán na kiya isa nga, ‘Mawe ka
kannán,’ nán na ay kurugan da. Ay nu palbetan naya isa, ay umbet kurug.
Ay ummán pe kiya asassu na. Nu, ‘Kuwaam idi,’ nán na, ay kuwaan na
kanu,” nán datu nanabat ke Jesus.
9 Ay kane magìna ne Jesus nu wà ummán natu angngurug natu kapitán,
ay nasdaáwan kaggína. Ay tútu nagbaliwág ga umàráng kadatu adu wa
tolay nga kummíwid kaggína se na nán, “Awan ku pikam nammuwán na
ummán kídi ya angngurug. Oray kídi Israel,” nán na.
10 Ay díkod nagulli yin datu nebon natu kapitán kitu balay na, ay
dinatang da tu asassu wa nabílag gin.

Tu nammaltu ne Jesus kitu an-anà natu búkud da babay

11 Ay akkan nabayág ka panda kitun, ay nawe de Jesus se datu tù-
tùgúdán na ka íli Nain. Ay adu datu tolay nga kummíwid kaggída.
12 Ay kane din na magiddadatang da ngin kitu dadnuwángan natu íli, ay
uwad natay ya laláki nga mawe da ital-ud. Sissa nga an-anà natu búkud
da babay. Ay adu pe datu tolay ya nawe mepagtal-ud.
13 Ay kane masingan ne Apu Jesus tu búkud, ay nakalakkán pànang. Ay
tútu nán na kaggína, “Akkan ka sumángit,” nán na.
14 Ay se yala umadanni kadatu magbúlig kitu natay se na inimmán tu
lungun, ay tútu nagsínang datu tolay. Ay se na nán kitu innát, “Bagu,
bumángun ka,” nán na.
15 Ay linumtu se bumángun tu laláki nga nagtugaw se la nagúni. Ay
díkod nippan ne Jesus kitu giyán natu ina na.
16 Ay tútu nasdaáwan pànang ngámin datu tolay, ay se da dinay-dáyaw
we Dios gapu kitu nàwa. Ay nán da, “Linumtuwád kadàtada ya nangátu
wa pagbàbànánan ne Dios. Akkan nitta kam naligpanán na tolay na,” nán
datu tolay.
17 Idi nga kinuwa ne Jesus, ay newaragáwag ki ngámin na il-íli naya
Judea se ngámin na il-ileli nga adanni kitúni.

Tu nangngibon tu Juan kadatu tù-tùgúdán na nga magsaludsud ke Jesus (Mat 11:2-19)

18 Ay datu tù-tùgúdán ne Juan, ay nawe da nebàbànán ngámin dedi ke
Juan nga atán ki agba-balúdán. Ay tútu namalbet tu Juan ka duwa kadatu
tù-tùgúdán na

19 se nada pinapan nga magsaludsud ke Apu Jesus nu aggína ngin tu
nekari ne Dios nga Ibon na kam kitun nga ittu ya Cristo, wànu atán pikam
sabáli nga idaggán da.
20 Ay kane dumatang datu nebon tu Juan kitu giyán ne Jesus, ay nán
da, “Nepàrob nakami ne Juan na marammawtisár nga mangipamutù nu
ikaw win tu nekari ne Dios nga Ibon na kitun nga ittu ya Cristo, wànu atán
pikam idaggán mi ya sabáli,” nán da.
21 Ay kitun kam ma oras, ay adu datu tolay nga magtatakit nga inagásan
ne Jesus. Pinakasingan na datu kúláp. Ay datu tolay ya naar-aránan, ay
pummiya tu uray da ngin.
22 Ay díkod nán ne Jesus kadatu tolay ya nebon natu Juan, “Magulli
kayun. Ay ikagi nu ke Juan daya nas-asingan nu se daya nag-agìna nu kídi.
Nán nu wa daya kúláp, ay pinakasingan kuda ngin. Ay pinakadalen ku pe
yin daya pílay, ay se inagásan ku win daya maglappang. Pinakagìnà pe yin
daya bangngag, ay se datu natay ay pinaltu kuda kammin. Ay nebàbànán
ku pe yin kadaya napubri ya Napiya nga Dámag,” nán na.
23 Ay se na manin nán, “Maganggam ya tolay nga áwan duw-duwa
panggap kiyà,” nán na.
24 Ay kane nawe yin datu nebon natu Juan, ay nagbàbànán ne Jesus ka
mepanggap kitu Juan kadatu tolay. Ay nán na, “Kitu nawe kayu ka ir-ir-er,
nágan natu nawe nu siningan? Ammù nga akkan datu sal-saluysoyán na
bal-báli nga kaddat kitúni tu gákat nu wa sinnan.
25 Ay akkan pe nga tolay ya nakabádu ka napiya ya gákat nu wa sinnan
kitúni. Ata daya tolay ya napiya daya badubádu da, ay akkan da nga mag-
agyán kitúni. Atán da kadaya dadakkal la babalay kadaya íli, ay se atán
ngámin pe daya masap-sápul da.
26 Ay nágan na lugud tu nawe nu siningan? Isa nga pagbàbànánan ne
Dios? Kurug yán! Ay kagiyan ku kadakayu nga ya nasingan nu, ay nangátu
may iya pagbàbànánan ne Dios sala.
27 Ta e Juan tu kepapannán natu nesúrát ta kinag-kagi natu
pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na,
‘Sinnam á. Mangibon nà ka pagbàbànánan ku nga maginunna kikaw nga
mamagsagána kadaya tolay kiya ilalbet mu,’
nán na.
28 Ay kagiyan ku kadakayu wa áwan na nangà-ngátu may e Juan oray iinna
nga tolay, ngamay manggayát kídi yin, oray iinna nga tolay ya meráman
kiya pangiturayán ne Dios, ay bíláng nangátu may e Juan,”* nán na.
29 Ay nán pe ne Jesus nga, “Datu magpab-pabáyad ka buis se datu
duddúma nga tolay ya nakagìna kadatu nebàbànán ne Juan, ay nepetu-
rayán da ke Dios. Ay díkod binawtisarán ne Juan da.
30 Ngamay datu Pariseo se datu maragtùgud ki lintag ne Dios nga
nepesúrát na ke Moses, ay akkan da nga pinagan-anu tu piyán ne Dios
nga kuwaan da. Ta akkan da piyán tu makibawtisár ke Juan,” nán ne
Jesus.
31 Ay nán manin ne Jesus, “Nágan lugud naya pangiarígán ku kadakayu
wa tolay kadedi yin na al-algaw?

---

* **7:28 7:28** Ya mabalin na bíláng nangà-ngátu may tu Juan ay daya muddi nga mangurug ke Jesus ta mammuwán da ngámin ya mepanggap ke Apu Jesus.

32 Ummán kayu kadaya an-annánà a magangrád kiya giyán sininda.
‘Magtukár kami ta magsála kayu,’ nán daya kaangrád nu may maddi kayu!
‘Sumángit kayu ta magpì-pìginnatay kami,’ nán da kadakayu may maddi
kayu pe!
33 Tú yán ya árig nu. Ata inumbet nge Juan na marammawtisár ra
magtùgud kadakayu ay, ‘Naar-aránan!’ nán nu kaggína gapu ta nakírad
da magngílin mangán se maddi maginum.
34 Ay kídi yin na iyà ya inumbet ay, ‘Sinnan nu kod yán na tolay! Maglin-
linát se maging-inglaw! Mebul-bulun pe kadaya magpab-pabáyad ka buis
se kadaya maragbásul,’ nán nu gapu ta mangán nà se maginum mà.
35 Ngamay ya kinasírib ne Dios, ay mepakammu wa kurug gapu kadaya
mangurug kaggína,” nán ne Jesus.

Tu nammakawan ne Jesus kitu maragbásul la babay

36 Ay inaptán natu isa nga Pariseo nge Jesus ka balay da nga mepangán.
Ay tútu nawe ye Jesus. Kaggína nga atán kitu giyán tebol,
37 ay uwad púta kitúni ya íli ya nakadámag nga atán ne Jesus kitu balay
natu Pariseo nga mepangán. Ay tútu nawe se nangitúgut ka tangabutilya
nga talibangug.
38 Ay nawe nagpalintud kitu likud ne Jesus nga makas-asangit ta
magummà kadatu bingil na. Ay díkod nadsam datu bingil ne Jesus kitu
luwa na. Ay linìgesán na kitu abù na nga um-umàán na manin se na la
lùlosán kitu talibangug.
39 Ay kane masingan natu Pariseo wa nagapat ke Jesus idi, ay nán na kitu
lammat na, “Nu kurug ga pagbàbànánan ne Dios idi nga tolay, ay ammu
na kuma nu iinna idi ya babay nga mangikkam kaggína. Ay ammu na
kuma nga maragbásul idi ya babay!” nán na nga naglam-lammat.
40 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Simon, atán ya asikkagiyan ku kikaw,”
nán na. Ay nán natu Pariseo, “Inna ya kagiyam Apu,” nán na.
41 Ay díkod nagpangárig ge Jesus nga nán na, “Uwad duwa nga tolay
ya nakaútáng kiya isa nga maragpaútáng. Tu isa, ay limma ríbu písus tu
útáng na. Ay tu isa ay limma gatut písus tu útáng na.
42 Ay kane nagpáda da nga akkan makabáyad, ay akkan tagge pin-
abayádan natu maragpaútáng datu útáng da. Inna kaggída nga duwa
ya ab-abay ya amminya na kitu maragpaútáng nga laláki?” nán na.
43 Ay nán natu Pariseo wa summungbát, “Kiyà kampela ngin, ya nán
ku ay tu napakawan ka ad-adu wa útáng,” nán na. Ay tútu nán ne Jesus
kaggína, “Kurug ya sungbát mu,” nán na.
44 Ay se yala nga siningan ne Jesus tu babay se na nán ke Simon, “Sinnam
kod idi ya babay. Bingguwán na daya bingil ku kiya luwa na se na
linìgesán kiya abù na. Ngamay ikaw, linumnà à kídi balay mun, may
akkan nà niddán ka danum ma pamgù kiya bingil ku.
45 Akkan nà inumàán. Ngamay aggína, ay um-ummàán na daya bingil
ku nanggayát kitu nelalbet na ka panda kídi.
46 Akkan nà a inípu ka denu, ngamay aggína, ay siy-siyaán na daya bingil
ku ka talibangug.
47 Daya adu nga bas-básul na, ay napakawan da ngin. Ay díkod ummán
kídi ya kinuwa na ka angngipassingan na kiya abay ya amminya na kiyà.
Ngamay ya tolay ya bittì ya napakawan kaggína, ay bittì pe ya amminya
na,” nán na.

48 Ay nán ne Jesus kitu babay, “Napakawan ka ngin kadaya bas-básul
mu,” nán na.
49 Ay kane magìna datu nepagtutúgaw kaggína kitu giyán tebol, ay nán
da kitu isaisa kaggída, “Inna nád ya ummán kídi ya aggun-úni nga tolay
ta, nga mamakawan kadaya bas-básul,” nán da.
50 Ay se la nán ne Jesus kitu babay, “Napakawan daya bas-básul mu win
gapu kiya angngurug mu kiyà. Mawe ka ngin, ay pumiya din ya uray mu
win,” nán na.

8

Tu nekikkíwid datu babbay ya pinabílag ne Jesus

1 Akkan nabayág, ay nawe ye Jesus kadatu il-íli se babbalay nga
mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag panggap kiya angngituráy ne Dios.
Ay kabulun na datu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na.
2 Uwad pe datu babbay ya pinabílag na kadatu sinakit da, se datu naar-
aránan na napiya datu uray da ngin. Uwad nge Maria nga nepangágan
da ka Magdalena, tu babay ya namataláwan ne Jesus ka pittu wa áran.
3 Uwad pe nge Susana se Juana nga atáwa natu Chuza nga pakammuwan
natu Herodes. Ay atán da pe duddúma nga babbay ya nebul-bulun kaggída
nga ittu datu makammu kadatu masap-sápul de Jesus se datu tù-tùgúdán
na.

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kitu tolay ya nawe nagwárit ka aggì
(Mat 13:1-17; Mar 4:1-12)

4 Ay adu datu tolay ya naggayát kadatu il-íli nga naglalbet kitu giyán ne
Jesus. Ay kane adu da ngin na nagguurnung, ay nán ne Jesus kaggída nga
nagpangárig,
5 “Uwad isa nga tolay ya nawe nagwárit ka aggì na. Kaggína nga
magwárit, ay nagdattág datu duddúma nga aggì ki dálen. Ay díkod
nadam-dam-án da panda kitu nelalbet datu an-anù a nagsimtù.
6 Ay nagdattág datu duddúma nga aggì kadatu nalus-án na pínát. Tútu
kane tumúbu da, ay natay da kammin áta áwan na danum.
7 Nagdattág datu duddúma nga aggì kitu agkadtán. Ay tumúbu da, may
tumúbu pe datu kaddat, ay tútu nasíput da se da natay.
8 Ay datu duddúma nga aggì, ay nagdattág da kitu kadam-aggán natu
lusà. Ay kane tumúbu da ay nagbúnga da ka adu tutu wala,” nán na. Ay
kane mabalin na nga kagiyan dedi ay nán na, “Dakayu wa maggigìna kídi,
ay lam-lamtan nu daya nagìna nu,” nán na.
9 Ay nepamutù datu tù-tùgúdán na kaggína nu nágan naya kesarután
natun na pangárig.
10 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Mepakammu kadakayu daya akkan
pikam ma nepakammu kitun mepanggap kiya angngituráy ne Dios.
Ngamay kadaya duddúma, ay mepangárig gala ta senu oray sisinnán da,
ay akkan da malásin, ay se gigìnán da may akkan da maawátan tu magìna
da,” nán na.

Tu nangilaw-lawág ne Jesus kitu pangárig panggap kitu tolay ya nagwárit ka aggì
(Mat 13:18-23; Mar 4:13-20)

11 “Tú idi ya sarut natu pangárig; Ya aggì, ay árig kiya bàbànán ne Dios.

12 Tu dálen na nagdattagán datu duddúma nga aggì, ay árig na daya
tolay ya nakagìna kiya bàbànán ne Dios. Datu an-anù, ay árig ne Sairu da
nga inumbet ta mangippà kitu nagìna da ta senu akkan da mangurug, ay
akkan biyágan ne Dios da.
13 Ay tu nalus-án na pínát ta nagdattagán datu duddúma nga aggì, ay
árig na daya tolay ya nakagìna kiya bàbànán ne Dios. Ay dedi nga tolay ay
naganggam da nga nangurug, ngamay nakaru da nga naglikud kane umbet
ya riribù da gapu kitu angngurug da. Ata ummán ka aggì a tumúbu wa
akkan na nakapaggamut tu nagìna da.
14 Tu agkadtán na nagdattagán datu duddúma nga aggì, ay árig na daya
tolay ya nakagìna kiya bàbànán ne Dios. Nangurug da ngamay adu ya
lid-lídug panggap kiya panagbiyág da. Ya lam-lamtan da peyang, ay ya
pagbànángan da se daya gan-gánas kiya biyág kídi ya kalawagán. Ay
túya áwan pakasinnán kiya angngurug da.
15 Ay tu nadam-ag ga lusà a nagdattagán datu duddúma nga aggì, ay árig
na daya tolay ya napiya nga aglam-lammat nga nakagìna kiya bàbànán ne
Dios, ay se da kinurug ga dam-damdamman da peyang. Oray adu ya riribù,
ay iturad da ngala. Ay túya napiya daya kuk-kuwaan da," nán ne Jesus.

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kiya ingki nga masibtán (Mar 4:21-25)

16 Ay nán ne Jesus manin na nagpangárig, "Nu masibtán ya ingki, ay
akkan ta nga tàbán wànu isirù, nu di ta iparotun ta senu madilágan
ngámin daya lumnà kiya balay.
17 Ay umbet tala ya oras sa kepassingan ngámin daya nasirù.* Ay
ngámin daya akkan pikam am-ammu da tolay, ay mepakammu da, áta
árig mawadaán da.
18 Ay díkod kappiyánan nu lugud ya manggìna. Ata daya mangikurug
kadaya magìna da, ay maamúngán ya ammu da. Ngamay daya akkan
mangikurug kadaya magìna da, ay oray daya nán da nga ammu da ngin
ay mippà pikam," nán na.

Daya bíláng wawwági se ina ne Jesus (Mat 12:46-50; Mar 3:31-35)

19 Ay se yala inumbet tu ina na se datu wawwági na nga lalláki, ngamay
akkan da makaadanni kaggína, áta adu tutu wala datu tolay.
20 Ay uwad dala ya nangikagi kaggína nga nán na, "Atán tu inám se datu
wawwágim ka lasi, ay piyán daka kanu nga amomanán," nán na.
21 Ngamay nán ne Jesus kaggída, "Daya inà se daya wawwágì, ay daya
manggìna kadaya bàbànán ne Dios, se da kuwaan daya magìna da," nán
na.

Tu nammakusap ne Jesus kitu naggat ta báli (Mat 8:23-27; Mar 4:35-41)

22 Kane din isa ngalgaw, ay nán ne Jesus kadatu tolay na, "Mawe tada
ka dammáng," nán na. Ay túta nagtakay da kitu biray, se da dummúlay.
23 Ay kane magbatta da ngin, ay nìlà e Jesus. Ay uwad inumbet ta naggat
ta báli, ay natalabtabbán tu biray da. Ay díkod tagay da umlad din.

---

* **8:17 8:17** Ya mabalin na kepapannán nedi, ay daya mepanggap kiya angngituráy ne Dios.

24 Ay tútu nawe da linukág ga nán da, “Misturu! Misturu! Matay tada
ngin!” nán da.
Ay tútu bummángun ne Jesus se na pinakusap tu báli, ay se na pinalanay
datu bal-balnag. Díkod nakusap tu báli, ay se lummanay pe yin datu bal-
balnag, ay pummiya ngin tu kalawagán.
25 Ay se na nán kadatu tolay na, “Tura nu áwan angngurug kiyà ta!” nán
na.
Tútu nagansing da, ay nasdaáwan da pe kitu nàwa. Ay nán da kitu
isaisa kaggída, “Nágan nád ya katutolay nedi ya tolay ta! Mandáran na
oray daya báli se ya danum, ay ikurug da ya kagiyan na!” nán da.

Tu nammatálaw ne Jesus kitu áran kitu isa nga laláki
(Mat 8:28-34; Mar 5:1-20)

26 Ay se da dummung ka Geraseno,† nga panidmáng Galilea.
27 Ay kane maglagsi ye Jesus, ay sinabat naya isa nga laláki ya naar-
aránan. Idi ya naar-aránan, ay mag-agyán kitun ka íli, may kane maar-
aránan, ay akkan magyán ka balay da ngin. Kalubúán tu pag-agyanán na,
ay nabayág ga áwan na nga bad-bádu.
28 Ay kane masingan na nge Jesus, ay nakas-asáraw. Ay se nagpalintud
kitu àráng na se na nesáraw ka naggat ya, “Jesus nga An-anà ne Dios nga
kangatuwán! Nágan na kuwaan mu kiyà! Makim-imallà à kikaw! Akkan
nà agpà parigátan!” nán na.
29 Nán na kiyán áta palawanan ne Jesus tu áran kaggína. Nakírad tu
áran na manguray kaggína. Idi ya tolay, ay bantayán da. Pingílan se
kadenaán da daya íma na se daya síkil na ka káwar ngamay pitangan
nada se yala ipeyag natu áran kadatu ir-ir-er.
30 Sinaludsud ne Jesus kaggína nu nágan tu ngágan na. Ngamay,
“Riníbu,” nán na, áta adu datu áran na nagunag kaggína.
31 Ay nakim-imallà da kaggína nga akkan nada din pilítan na papannan
ka impiyernu.
32 Ay atán da nga adu wa ábuy nga magsabbù kitu ambaw. Tútu nán
datu áran na nakim-imallà ke Jesus, “Papannan nakami agpà ala ngin
kadatu ábuy yi,” nán da. Ay díkod pinalubúsán ne Jesus da.
33 Tútu nagtálaw datu áran kitu tolay se da la nawe nagunag kadatu
ábuy. Ay nagtatagtág datu ábuy ya nameyag kitu bagi, ay tútu nagsaspáw
da kitu naday-ág ga pisung. Ay tútu nalimat da.
34 Ay kane masingan datu magtar-tarakan kadatu ábuy tu nàwa, ay nawe
da kadatu il-ileli se babbabalay se da nedámag tu nàwa.
35 Ay tútu nawe siningan datu tolay tu nàwa. Ay kane umbet da kitu
giyán ne Jesus, ay nasingan da tu tolay ya nagtaláwan datu áran na metag-
taging ke Jesus. Sibbabádu win, se napiya tu uray na ngin. Nagansing datu
tolay,
36 ngamay datu nakasingan kitu nàwa, ay nekagi da kaggída tu
nepippiya natu naar-aránan.
37 Ay díkod ngámin datu tolay ka Geraseno, ay kinagi da ke Jesus, nga
nu mabalin kuma ngala, ay panáwan na tu giyán da, áta magansing da
pànang. Ay díkod nagtakay ye Jesus kitu biray se da nagulli yin.

† **8:26 8:26** Daya duddúma, ay Gadarene, ya agpangágan da kídi nga íli, ay daya duddúma pikam pe ay Gergesene.

38 Ay tu laláki ya nagtaláwan datu áran, ay nakim-imallà ke Jesus, nga
kumíwid kuma kaggína. Ngamay pinapan ne Jesus ka balay da nga nán
na,
39 “Mawe ka ngin ka balay nu se mu wala nga kagiyan kadaya tolay
kitúni daya nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwa ne Dios kikaw,” nán na. Ay
túta nawe tu laláki yin se na newar-waragáwag ngámin datu kinuwa ne
Jesus kaggína kadatu tolay kitu íli.

Tu nekaagásan natu babay ya magdága se itu nammaltu ne Jesus kitu an-anà natu ap-apu
(Mat 9:18-26; Mar 5:21-43)

40 Ay kane dumatang de Jesus kitu dammáng, ay inanggam datu tolay
da, áta aggína tu id-idaggán da ngámin.
41 Ay uwad inumbet ta laláki nga nagngágan ka Jairo, isa nga ap-apu
ki sinagoga da. Ay summabat ta nagpalintud ki àráng ne Jesus se yala
nakim-imallà nga magapat kaggína ka balay da,
42 áta ya sissa nga an-anà na nga babay nga sangapúlu se duwa dagun
na ngin, ay magimmamátay.

Ay kaggína nga mawe, ay napidípid pe datu tolay.
43 Ay uwad kadatun na tolay ya isa nga babay ya sangapúlu se duwa
dagun na ngin na magdága. Ay ginastu na ngámin kuw-kuwa na kadaya
duktor may áwan nala nga makaágas kaggína.
44 Ay túta nawe kitu likud ne Jesus se na la nga tinùbit tu arumayváy
natu bádu na. Ay nàtatán nala nga nakusap tu agdága na.
45 Ay túta nán ne Jesus, “Inna ya nanùbit kiyà ta?” nán na. Ngamay
áwan mangipudnu kadatu tolay. Ay túta nán ne Pedro kaggína, “Apu,
am-ammu ta kod! Ta adu pànang daya tolay kiya lebut mu, ay dumarup
da,” nán na.
46 Ngamay nán ne Jesus manin, “Atán nanùbit kiyà ta nàmud ku nga
uwad lummawán na pannakabalin ku,” nán na.
47 Ay kane mammuwán natu babay nga nammuwán nin tu kinuwa na,
ay túta nagtar-tartar ra inumbet ki giyán ne Jesus. Ay se yala nagpalintud
kitu àráng ne Jesus, se na nepudnu kiya àráng ngámin datu tolay tu gapu
natu nannùbit na kaggína. Ay nekagi na pe nga dágus sala nga nippà tu
sinakit na.
48 Ay túta nán ne Jesus kaggína, “Naagásan ka ngin á gapu kiya
angngurug. Ay mawe ka nga simpipiya uray yin,” nán na.
49 Ay kitu akun-oni pikam ne Jesus, ay inumbet tu mangidámag ga gayát
kitu balay ne Jairo wa ap-apu ki sinagoga nga nán na, “Natay yin tu an-anà
mu. Akkam tagge rikurikud de Misturu win,” nán na.
50 Ay kane magìna ne Jesus tu nepadámag, ay nán na ke Jairo, “Akkan
ka nga malídug. Mangurug ka ngala kiyà. Ay lumtu kammin ya an-anà
mu,” nán na.
51-53 Ay kane dumatang da kitu balay, ay pangngadùdukit ngámin datu
tolay nga magsasángit. Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Akkan kayu wa
sumángit, ta akkan na natay ya an-anà! Matúdug gala yán,” nán na. Túta
paásan da nge Jesus, áta ammu da nga kurug ga natay tu an-anà. Ay akkan
na nagpalnà e Jesus kitu giyán natu an-anà ka sabáli tolay. Tittu de Pedro
se Santiago se Juan se datu maganà.

54 Ay se la inimmán ne Jesus tu íma natu an-anà se na nán, “Bumángun
ka isang!” nán na.
55 Ay tútu linumtu kammin tu an-anà, se yala nga bumángun. Ay se la
piniddán ne Jesus ka kanan na.
56 Nasdaáwan tutu wala datu maganà kitu nàwa, ngamay akkan tutu
wala pekagi ne Jesus ki oray iinna nga tolay tu nàwa.

9

Tu nangipàrob ne Jesus kadatu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na
(Mat 10:5-15; Mar 6:7-13)

1 Ay kane isa ngalgaw manin, ay inurnung ne Jesus datu sangapúlu se
duwa nga tù-tùgúdán na se nada iddán ka turáy da nga mamatálaw kada
ngámin ar-áran kadatu naar-aránan. Niddán nada pe ka pannakabalin da
nga mangágas kadaya ngámin na sin-sinakit.
2 Ay se nada ngala nga ibon na mangibàbànán kiya mepanggap kiya
angngituráy ne Dios se mamabílag kadaya magtatakit.
3 Ay nán na nga namílin kaggída, “Awan nu wa itug-túgut. Akkan
kayu wa magtagitàdukud wànu magtagibág. Akkan kayu magbálun wànu
magtagipirà se oray magtagiaglilíyán.
4 Akkan kayu magalialit kiya balay daya mayát manangaíli kadakayu,
panda kiya agtálaw nu kiyán na íli.
5 Magtálaw kayu wala kadaya il-íli nga mangagáwa kadakayu, ngamay
sapuwán nu ya tápù kadaya bingibingil nu, nu maglikud kayu wa mawe
yin ka angngipakammu nu kiya angngalùsaw ne Dios kaggída,” nán na.
6 Ay tútu nawe yin datu tù-tùgúdán na kadatu ngámin na il-íli nga
mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag se mamabílag kadatu magtatakit.

Akkan ammu tu Herodes nu inna nge Jesus
(Mat 14:1-12; Mar 6:14-29)

7 Ay kane din na magìna natu Herodes nga gubernador ka Galilea datu
ngámin na kuk-kuwaan ne Jesus, ay nariribù tu uray na. Ata nán datu
tolay nga linumtu kammin tu Juan na marammawtisár.
8 Ay nán datu duddúma nga tu Elias nga nagpassingan. Ay tu nán datu
duddúma ay pagbàbànánan ne Dios kitun na linumtu.
9 Ay nán tu Herodes, “Pinapútul ku mà tu Juan! Inna nád idi nga tolay
ya adu ya magìnà panggap kaggína?” nán na. Tútu piyán na tutu wala
nga masingan ne Jesus.

Tu nammangán ne Jesus kadatu limma ríbu wa tolay
(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Jn 6:1-14)

10 Ay kane magulli yin datu tù-tùgúdán ne Jesus, ay kinagi da kaggína
ngámin datu kinuw-kuwa da, ay se nada nekíwid da magatittu ka íli
Betsaida.
11 Ngamay kane mammuwán datu adu wa tolay, ay gummunud da
kaggída. Ay tútu inanggam ne Jesus da se na nebàbànán kaggída ya
mepanggap ki angngituráy ne Dios se na pinabílag datu magtatakit.
12 Ay kitu masirbut tin tu mata, ay inumbet datu apostoles na kitu giyán
na se da nán kaggína, “Papannam daya tolay kadaya il-íli se agtatáwan ki
lib-lebut nga magsápul ka kanan da se patudúgán da, ta atán tada mà kídi
giyán na áwan balabalay,” nán da.

13 Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Iddán nuda ka kanan da,” nán na. Ay
túta nán da, “Lim-limma bukal sinápay se dudduwa ngabgi nga sissida mà
ala ya atán kadakami! Wayya la nga maanáy dedi nu di kami gumátang
ka kanan ngámin dedi nga tolay?” nán da,
14 áta moli limma ríbu datu lalláki. Ay nán ne Jesus kadatu apostoles,
“Pagtugawan nu daya tolay nga magdadaripunù ka aglilimma púlu ki káda
bagtu,” nán na.
15 Ay túta pinagtugaw datu apostoles ngámin datu tolay.
16 Ay se na inalà datu limma bukal la sinápay se tu duwa ngabgi ya
sissida se yala nga naglángad ka lángit nga magiyáman ke Dios kadatun
na makkán. Ay se na sinappitappig datu sinápay se datu sissida se na
nepekípát kadatu tù-tùgúdán na kadatu tolay.
17 Ay díkod nangán da, ay nabtug da ngámin pe. Ay nakùnud da pikam
ka sangapúlu se duwa nga baki nga bunna datu tolay.

Tu nangngikagi ne Pedro nu iinna kurug ge Jesus (Mat 16:13-28; Mar 8:27–9:1)

18 Ay kane din isa ngalgaw kane magas-asissa nge Jesus nga magkar-
karárag, ay atán pe datu tù-tùgúdán na kitu adanni kitu giyán na. Ay
kane mabalin na magkarárag, ay inumbet kitu giyán da se na nepamutù
kaggída, “Iinna ngà kanu wa nán daya tolay,” nán na.
19 Ay nán da nga summungbát, “Tu Juan marammawtisár ka kanu wa
linumtu kammin nga nán daya duddúma. May nán daya duddúma nga
tu Elias ka. Ay ya nán daya duddúma pe, ay isa ka nga pagbàbànánan ne
Dios kitun na linumtu kammin,” nán da kaggína.
20 Ay se na nán kaggída, “Ay dakayu, iinna ngà ka nán nu,” nán na. Ay
e Pedro tu summungbát nga nán na, “Ikaw ya Cristo wa Nebon ne Dios!”
nán na.
21 Ay túta binílin tutu wala ne Jesus da nga nán na, “Akkan nu ikag-kagi
ki oray iinna nga tolay,” nán na.
22 Ay se na nán pikam, “Iyà nga nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay
parigátan dà pànang se akkan dà paganu daya pangmanàman daya Judyu
se daya ap-apu daya pappádi, oray pe daya maragtùgud ki lintag. Patayan
dà may lumtu wà kammin ki mekàlu ngalgaw,” nán na.
23 Ay se na manin nán kaggída ngámin, “Nu iinna ya maminya nga
magbalin ka tolay ku, ay masápul la kaligpanán na ya mepanggap kiya
baggibaggi na kampela ngin nin. Ay peyang algaw ay bug-bugtung na ya
krus* na, ay se la kumíwid kiyà.
24 Ata ngámin daya magkikenga kiya biyág da, ay tú dayán daya
mangiwágà kiya pakabiyágan da kuma ka áwan panda. Ay ngámin daya
meránud gapu kiyà, ay tú dayán daya mabiyág ka áwan panda.
25 Ta áwan wayya gun-guna naya isa nga tolay oray nu kuwa na ngámin
ya atán kídi kalawagán nu killotán na ya biyág na.†
26 Ay ngámin daya mìpat ta mangikagi kadaya tolay nga tolay kuda se
mìpat ta mangikagi kiya bàbànán ku, ay kìpattán kuda pe nu umbet tà a
sittuturáy kiya turáy ne Dios nga kabul-bulun ku daya anghel na, iyà nga
nengágan da kitun ka An-anà Tolay.

---

* **9:23 9:23** Ya mabalin na piyán kagiyan nedi, ay ittu ya angngiturad daya kumíwid ke Jesus kadaya kapar-parigátan na màlamán da gapu ki angngurug da kaggína. † **9:25 9:25** Onu “pakabiyágan na ka áwan panda.”

27 Ngamay kagiyan ku ya kurug, nga atán da kadakayu kídi ya akkan na
matay panda kiya akasingan da kiya angngituráy ne Dios," nán na.

Tu nekaulis natu singan ne Jesus
(Mat 17:1-8; Mar 9:2-8)

28 Moli kid walu ngalgaw nanggayát kitu inangngagi ne Jesus kadatu
kinag-kagi na se na ngala nga nekíwid de Pedro se Juan se Santiago, nga
nanùdu kitu bantay nga mawe ya magkar-karárag.
29 Ay kane magkarárag gin, ay naulis tu singan natu murang na.
Pummusà pe datu bádu na nga dummiláng.
30 Ay se dala pagkìlát datu duwa nga lalláki nga makiamomán kaggína.
De Moses se Elias datun.
31 Ay dumiláng tu singan da pe. Ya nagbàbànánan da se de Jesus, ay ya
mepanggap kiya tagay màwa nga pannakatay ne Jesus ka Jerusalem.‡
32 Natalà de Pedro se datu kabbulun na nga natúdug, ta sittúdug da
pànang. Ngamay kane malukág da, ay nasingan da tu diláng ne Jesus se
datu duwa nga tolay nga kabbulun na.
33 Ay kane din na madama panáwan datu duwa nga tolay nge Jesus, ay
nán ne Pedro kaggína, "Apu, napiya ta atán kami kídi. Mangwa kami ka
tallu wa báwi. Isa ya kuwám, isa ya kuwa ne Moses, ay ya isa, ay kuwa
ne Elias," nán na. May rabát na ngala tun.

34 Ay kitu akun-oni na pikam, ay uwad naganìgad da angap kaggída, ay
túta naangpán da. Ay nagansing da kane maangpán da.
35 Ay se yala nga uwad úni nga gayát kitu angap nga nán na, "Tu idi ya
An-anà ku nga pinílì. Manggìna kayu kaggína!" nán na.
36 Ay kane makusap tu úni, ay nasingan da nge Jesus nga sissa ngin. Ay
akkan nagun-úni datu tù-tùgúdán na, se akkan da nekag-kagi ka sabáli
tolay kitun na al-algaw datu nas-asingan da.

Tu nammabílag ne Jesus kitu an-anà a naar-arán an
(Mat 17:14-18; Mar 9:14-27)

37 Kane láwa na, kane nanagut da ngin kitu bantay, ay summabat datu
adu wa tolay ke Jesus.
38 Ay se yala uwad nakasáraw wa lalàki kitu kadúwán datu tolay. Ay
nán na, "Misturu! Kalakkán nà agpà! Sinnam mán ya sissa nga an-anà ku
wa lalàki
39 ta naar-arán an. Pagkìlát tala nga makas-asáraw ki angwa naya
áran kaggína, ay se na ìtol ya an-anà a pagkangkangngan. Ay túya
magbúgabúgà ya bugung na. Ay balbaluggaan na se man-manu ya
ammánaw na kaggína.
40 Papatálaw ku kadaya tù-tùgúdán mu ya áran, ngamay akkan da nga
napatálaw," nán na.
41 Ay nán ne Jesus, "Nagsulit nu wa matùgúdán ta! Dakayu wa inagkodi,
tura nu áwan pikam ma angngurug kiyà ta! Tagay yà in na molaw ngamay
anúsán ku wala ya sumeng kadakayu." Ay se na nán kitu tolay, "Ilbet mu
ya an-anà kídi," nán na.

‡ **9:31 9:31** Kiya aggúni nga Griego, Ya nagbàbànánan da ay "mepanggap ki ipappan na," nán na. Mabalin na meráman ya ilaltu na se ya ipappan na kammin ka lángit.

42 Ay kane umbet tin tu an-anà kitu giyán ne Jesus, ay nìtol natu áran
manin na pinagkangkang. Ngamay pinatálaw ne Jesus tu áran. Ay díkod
pummiya kammin tu ur-uray natu an-anà, ay se na nepatoli kitu ama na.
43 Nasdaáwan datu tolay ya nakasingan kitu turáy naya pannakabalin
ne Dios.

Nepakammu manin ne Jesus ya pannakatay na
(Mat 17:22-23; Mar 9:30-32)

Kitu magbàbànán pikam datu tolay panggap kadatu nakas-kasdáaw wa
kinuw-kuwa ne Jesus, ay nán ne Jesus kadatu tolay na,
44 "Akkan nu kal-kaligpanán idi nga kagiyan ku kadakayu. Iyà nga
nengágan da kitun ka An-anà Tolay ay meáwat tà kadaya mangalùsaw
kiyà," nán na.
45 Ngamay akkan da naawátan tu kinagi na, áta nalingad pikam
kaggída. Túya akkan da maawátan. May magansing da nga magsaludsud
mepanggap kitu kinagi na.

Ya kangatuwán kiya pangiturayán ne Dios
(Mat 18:1-5; Mar 9:33-40)

46 Ay nagpapalagmán datu apostoles na nu inna tu kangatuwán kaggída.
47 Sikkaammu nge Jesus kadatu lam-lamtan da, ay túta nangalà ka isa
nga an-anà se na ipataging kaggína.
48 Ay se na nán kaggída, "Ya tolay nga mamatag kídi nga an-anà gapu
kiyà, ay bíláng nga iyà ya pinatag na. Ay nu iyà ya pinatag na, ay bíláng
nga pinatag na nge Ama nga nangibon kiyà. Ata ya napakumbaba nga
bátug asassu nu, ay tú yán ya kangatuwán kadakayu ngámin," nán na.
49 Ay nán ne Juan ke Jesus, "Apu, nakasingan kami ka tolay ya magusár
ki ngágam nga magpatálaw ka áran, ngamay pinongát mi, áta akkan tada
mà a kabulun!" nán na.
50 Ngamay nán ne Jesus kaggína, "Akkan nu pongatan, ta nu iinna ya
akkan mangagúra kadàtada ay kabulun tada," nán na.

Tu nangngagáwa datu iSamaria ke Jesus

51 Ay kane din tagay yin tu oras ne Jesus nga málà ka lángit, ay linam-
lammat na tu mawe ka Jerusalem.
52 Ay túta nangibon ka maginunna kaggína nga mawe kitu íli Samaria
nga pagsibálan da ta mangisagána da kadatu ngámin na masápul da.
53 Ngamay datu tolay kitúni, ay naddi da sangailiyan ta ammu da nga
Judyu da nga mawe ka Jerusalem.
54 Ay kane mammuwán de Santiago se Juan na tù-tùgúdán na, ay nán
da kaggína, "Apu, piyám ma pagudanan mi ka apuy ta senu masìdug da?"
nán da.
55 Ngamay nagbaliwág ge Jesus se nada al-alngán.
56 Ay se da nawe ka sabáli nga íli.

Tu kinag-kagi ne Jesus kadatu tolay ya ikíwid na kuma
(Mat 8:19-22)

57 Ay kitu isa ngalgaw wa madama da nga magdal-dalen, ay uwad isa
laláki nga nanguna ke Jesus, "Kumíwid dà kikaw oray wàna kapannám,"
nán na.
58 Ngamay nán ne Jesus kaggína, "Daya buwat ay atán abbut da, ay se
daya an-anù ay atán sùbut da. Ngamay nu iyà nga nengágan da kitun ka

An-anà Tolay, ay áwan ku balay nga pag-agyanán se pagimangán ku,” nán
na.
59 Ay nán ne Jesus kitu isa nga laláki, “Kumíwid ka kiyà,” nán na. May
nán natu laláki, “Apu mawe yà pikam ka balay ta sinnan ku ya ketaman
naya ama ku,” nán na.
60 May summungbát te Jesus nga nán na, “Petaman mu kadaya natay ya
minatay da kampela ngin.§ May ikaw, ay we mu ibàbànán ya mepanggap
ki angngituráy ne Dios,” nán na.
61 Ay nán manin naya isa nga laláki, “Apu kumíwid dà kikaw ngamay
mawe yà pikam ka balay nga makiparbuwát kadatu akkobung ku,” nán
na.
62 Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Ya tolay ya magling-lingay nu
magarádu, ay akkan na rabbang ya magsirbi kiya pangiturayán ne Dios.”

10

Tu nangngipàrob ne Jesus kadatu pittu púlu se duwa nga tolay na

1 Ay se yala pummíli ye Apu Jesus ka pittu púlu se duwa* nga lalláki nga
tinagduduwa na nga pinagin-inona kadatu il-ileli se kadatu babbabalay ya
sikkangngayan na pe.
2 Ay nán na kaggída, “Adu kurug daya magáni ngamay bittì daya
maggáni.† Ay túya magkarárag kayu ke Dios nga makin-kuwa kadayán
na magáni ta senu karuwan na ya mangibon ka ad-adu wa maggáni.
3 Mawe kayu, may dam-damdamman nu wa ibon takayu kiya giyán daya
narungat ta tolay. Ummán kayu kadaya karneru wa melibulibug kadaya
magasikkán kaggída,” nán na.
4 “Akkan kayu tagge magtagipirà se magtagibág wànu magtagisapátus.
Akkan nu pe amomanán daya mesabat nu kiya dálen,” nán na.
5 “Oray nágan na nga balay ya langkan nu, ay ya munna nga kagiyan
nu ay, ‘E Dios ya magkallà kadakayu,’ nán nu,” nán na.
6 “Ay nu atán tolay ya nadiosán kiyán na balay, ay kalakkán ne Dios
kurug. Ngamay nu áwan na nadiosán kaggída, ay dakayu kammin ya
kalakkán ne Dios.
7 Ngamay magyán kayu wala kiyán na balay. Akkan kayu wa magalialit.
Ay ngámin na iduy-ág da, ay kanan nu se inuman nu daya ipenum da
kadakayu. Ata masápul nu dayán, ummán kiya akasápul naya manglu
kiya tangdán na.
8 Ay nu lumnà kayu ki isa nga íli ta sangailiyan dakayu, kanan nu daya
meduy-ág kadakayu.
9 Ay mangágas kayu kadaya magtatakit kiyán na íli, ay se nu ibàbànán
kadaya tolay kiyán ya, ‘Tagay yin ya angngituráy ne Dios kadakayu,’ nán
nu,” nán na.
10 “Ay nu atán íli nga mangagáwa kadakayu, ay mawe kayu wala kiya
kalsáda se nu wala nán ya,
11 ‘Oray daya tápù kídi ya íli nu wa dinumkat kadaya bingil mi, ay
lìgesán mi ka pakasinnán nu nga akkan mikayu pe ya pagan-anu win.

§ **9:60 9:60** Onu “Petaman mu kadaya akkan mangurug ke Dios nga árig natay ya minatay da kampela ngin nin.” * **10:1 10:1** Nán daya duddúma nga pittu púlu da. † **10:2 10:2** Ya nán na nga magáni kídi ay datu tolay nga masápul maanannay nga mangurug ke Dios.

May dam-damdamman nu wa tagay yin ya angngituráy ne Dios,’ nán nu,”
nán na.
12 “Ay ikagì kadakayu nga nu iya algaw wa pannakaukum, ay an-annung
na kam ya ammánis ne Dios kadatu iSodom ngam ya ammánis na kadaya
tolay kiyán na íli nga nangagáwa kadakayu,” nán na.

Datu tolay kadatu il-íli nga akkan mangur-kurug (Mat 11:20-24)

13 Ay se la nagúni manin ne Jesus nga nán na, “Mangallakallà kayu wala
nga iCorazin se dakayu wa iBetsaida! Ta nung kuma nu daya iTiro se
daya iSidon ya nangipassingannán ku kadaya nakas-kasdáaw nga nepas-
passingan ku kadakayu, ay nabayág da nga nepassingan kuma ngin na
nakappoli da kadaya bas-básul da.
14 Ay díkod nu iya algaw wa pannakaukum, ay idil-dilig nakayu we Dios
nga tolay kídi kadaya iTiro se iSidon.
15 Ay dakayu pe nga iCapernaum, nu nán nu wa mepangátu kayu ka
panda ka lángit, ay akkan. Ata dakayu, ay áwan nu wa tungpál la di ya
impiyernu,” nán ne Jesus.
16 Ay nán manin ne Jesus, “Nu iinna ya manggìna kadaya kag-kagiyan
nu, ay iyà ya ginìna na, ay daya mamáas kadakayu ay iyà ya pináas na,
ay daya mamáas kiyà ay paásan da pe ya Amà nga nangibon kiyà,” nán
na.

Tu naggulli datu pittu púlu se duwa nga nebon ne Jesus (Mat 11:25-27; 13:16-17)

17 Ay nagulli pe yin datu pittu púlu se duwa nga nebon na nga
sippapatag. Ay nán da, “Apu ikurug dakami daya áran oray kagiyan mi
yala ya ngágan mu!” nán da.
18 Ay túlu summungbát te Jesus nga nán na, “Nasingan ku wa nàtatán
nala nga ummán kiya kilát ka lángit ya nekippà naya kinaturáy ne Sairu.
19 Kurug ga niddán takayu ka pannakabalin. Ta oray kadaya nakapap-
panansing nga giyán ay áwan nu naan-anuwán. Ay mabalin nu nga abáan
ne Sairu wa kumal-kalínga kadakayu wa áwan nu wa kapà-pàyanán.
20 Ngamay akkan kayu wa makang-anggam gapu ta ikurug dakayu daya
ar-áran, may maganggam kayu gapu ta nesúrát tin daya ngag-ngágan nu
ka lángit,” nán ne Jesus.
21 Ay díkod kitun na oras, ay pinagpatag naya Ispiritu ne Dios nge Jesus,
ay túlu nán na ke Dios, “Ama nga Apu ka lángit se kalawagán. Maganggam
mà pànang ta nepakammum ya mepanggap kiya angngituráy mu kadaya
annánà.‡ Ay iling-lingad mu kadaya magmas-masírib se kadaya magkuna
nga makammu kadaya kag-kagiyam. Ay kurug Ama, nga maganggam mà
áta ittu mà ya pininyám nga màwa,” nán na.
22 Ay se na manin nán kadatu tolay, “Iyà ya nangiddanán ne Ama kiya
pannakabalin kiya ngámingámin. Awan ya makammu kiyà nga An-anà
nu di ya Ama ngala, ay áwan pe ya makammu ke Ama nu akkan nala nga
iyà se daya piyán ku nga pangipakammuwán,” nán na.
23 Ay se yala nagbaliwág kadatu tù-tùgúdán na, ay se nán nga pinal-
palallán, “Nagásat daya makasingan kadaya nas-asingan nu,” nán na.

‡ **10:21 10:21** Mabalin na daya annánà a nán na kídi ay daya áwan ádaádal.

24 “Ata kagiyan ku kadakayu nga kurug ga adu datu pagbàbànánan ne
Dios kitun se datu à-ári kitun datu maminya nga makasingan kadaya nas-
asingan nu, se makagìna kadaya nag-agìna nu, ngamay akkan da nasingan
se nagìna.”

Tu pangárig ne Jesus mepanggap kitu namáru wa iSamaria

25 Ay uwad isa nga maragtùgud ki lintag daya Judyu tu magsisim ke
Jesus. Ay nán na kaggína, “Misturu, nágan naya masápul la kuwaan ku
ta senu middán nà pe kiya biyág ga áwan panda,” nán na.
26 Ay nán ne Jesus kaggína, “Nágan datu nán datu nesur-súrát kiya lintag
ne Dios ta! Ay se mapaanna ya pangisarutám,” nán na.
27 Ay summungbát ta nán na, “ ‘Piyán mu we Apu wa Dios mu kiya
ngámin na uray mu, ngámin na biyág mu, ngámin na kinabílag mu se
ngámin na lam-lammat mu.’ Ay se, ‘Piyám pe daya keliyám mu, nga
ummán kiya amminyám kiya baggim,’ nán na,” nán natu maragtùgud
ka lintag.
28 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Kurug ngámin dayán na nesungbát
mu, ay kuwaam lugud dayán senu mabiyág ka pe ka áwan panda,” nán
na.
29 Ay gapu ta piyán na nga irasonán tu baggi na, ay nán na manin
kaggína, “Iinna ya keliyán ku ta!” nán na.
30 Ay tútu nán ne Jesus nga summungbát, “Uwad isa nga tolay kitun na
naggayát ka Jerusalem nga mameyag ka Jerico. Ay nigbuwát datu tirung
kitu dálen, ay inalà da tu pirà na se oray pe itu bádu na. Ay inámang da
pe se da pinanáwan na magimmamátay kitu kalsáda.
31 Ay kane din daddán, ay nepàmu wa uwad pe pádi nga manalen kitúni
ya kalsáda. May kane masingan na tu tolay, ay inalíli na.
32 Ay kane daddán manin, ay uwad Levita,§ nga manalen pe, ngamay
nagalíli pe yala kitu tolay kane masingan na.
33 Ay se yala uwad laláki ya iSamaria* nga manalen kitúni. Ay kane
dumatang kitu giyán natu tolay, ay nasingan na, ay nakalakkán pànang
kaggína.
34 Ay tútu siniyaán na datu big-bígád na ka denu se básí ka pangágas
na se na binabbad. Ay se na netakay kitu asnu na se na nippan kitu hotel,
ay se na tinagasinnán kitúni.
35 Ay kane din láwa na, ay nangibansi tu iSamaria ka duwa dinari† kitu
manguray kitu hotel. Ay se na nán kaggína, ‘Tarànam idi ya tolay,’ nán
na. ‘Ay ngámin na gastuwam pikam gapu kaggína, ay bayádan ku wala
nu magulli yà,’ nán na,” nán ne Jesus.
36 Ay se la nán ne Jesus kitu misturu ka lintag, “Iinna ka nán mu kadid
tallu wi ya keliyán natu nigbuwát datu tirung,” nán na.
37 Ay tútu summungbát tu misturu ka lintag nga nán na, “May tu
nagkallà kaggína,” nán na. Ay tútu nán ne Jesus kaggína nga, “Mawe
ka ngin, ay kuwaam pe ya ummán kiyán,” nán na.

Tu nagsíbál ne Jesus nga naggagáyám kade Marta se Maria nga magwagi

---

§ **10:32 10:32** Daya Levita ay ittu daya kaseng daya pappádi ka templo. * **10:33 10:33** Daya iSamaria ay irupat daya Judyu da. † **10:35 10:35** Ya banor naya isa nga dinari ay suwildu ki isa ngalgaw.

38 Ay netul-túluy de Jesus se datu tù-tùgúdán na tu nanalen. Ay
dummatang da kitu babalay ya pag-agyanán de Marta. Ay díkod pinalnà
de Marta da kitu balay da.
39 Ay nge Marta, ay atán wagi na nga babay nga Maria tu ngágan na.
Nge Maria, ay nagtugaw ka pane ki àráng ne Jesus nga maggigìna kitu
bàbànán na.
40 Ngamay nge Marta, ay maringgúrán kadatu adu wa kuk-kuwaan na.
Ay tútu nawe kitu giyán ne Jesus se na nán, “Apu áwan tare na kikaw ya
agkun-kuna naya wagì kiyán, nga turán nà a pagas-asissaan na mangwa
kadaya ub-ubra kídi? Ikagim mán kaggína ta sengán nà agpà,” nán na.
41 Ngamay nán ne Apu Jesus ke Marta, “Taanna, tura ka nga malídug se
mariribù gapu kadaya adu wa ban-bánag,” nán na.
42 “Ay sissa ngala nga bánag ya masápul. Ay ammu ne Maria, ay ittu
ya piníli na. Ay akkan ta pe mabalin na iallang kaggína,” nán ne Jesus ke
Marta.

11

Tu nakitùgud datu tù-tùgúdán ne Jesus nga magkarárag
(Mat 6:9-13; 7:7-11)

1 Ay kane isa ngalgaw manin, kitu isa nga giyán, kane mabalin na
magkar-karárag ge Jesus, ay uwad isa kadatu tù-tùgúdán na tu nagkuna
kaggína nga nán na, “Apu, tùgúdán nakami mán na magkarárag nga
ummán kitu inagtùgud natu Juan kadatu tù-tùgúdán na,” nán na.
2 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Nu magkarárag kayu ay nán nu kídi,
‘Ama mi nga atán ka lángit, maday-dáyaw ya ngágan mu, ay umbet din
ya pangiturayám.
3 Iddán nakami ka kanan mi ki inalgaw.
4 Ay pakawanan nakami kadaya nagbasúlán mi kikaw, ta pakawanan
mi daya nakabásul kadakami. Ay iadayyu nakami kadaya keparoán mi,’ ”
nán na.
5-6 Ay se na nán kaggída nga, “Kas pangarígan nu atán inumbet ta
opun nu ki túlad gabi se nu áwan ipakkán kaggína, ay nágan lugud naya
kuwaan nu nu di kayu mawe umútáng kiya isa nga opun nu. Ay nán nu
kaggína, ‘Opun, pautángan nà mán ka ipakkán ku kiya alalbet ta opun ku
ta áwan ku wa mepakkán kaggína,’ nán nu.
7 Ay nán natu opun nu kitu unag natu balay da nga summungbát, ‘Akkan
nà riribuan nin, ta matúdug kami yin na maggaáma, ay nagìpán pe yin ya
gagyangán, ay túya maddi yà a bumángun na mangidde kadaya masápul
mu,’ nán na.
8 Ngamay kagiyan ku kadakayu nga oray maddi bumángun na mangidde
kadaya masápul nu áta kaligpanán na ngin na magkopun kayu, ay
paturínán na ngala ya bumángun na mangidde kadaya ngámin na
masápul nu nu makirangas kayu wa magadang.
9 Ay ummán pe kiyán, magkarárag kayu peyang ke Dios. Ata nu
magadang kayu kaggína, ay iddán nakayu, ay nu magsápul kayu, ay
makasuwà kayu, ay nu makilukát kayu kaggína, ay ilukát nakayu.
10 Ata ngámin daya magadang ke Dios, ay málà da ya agngan da. Ay daya
magsápul, ay masmà da ya sapúlan da. Ay se daya makilukát kaggína, ay
ilukát nada pe,” nán ne Jesus.

11 “Iinna kadakayu wa ama ya mangidde ka idaw kiya an-anà nu nu
magáwag ka sissida.
12 Onu magáwag ka ìlug ta iddán nu ka sip-sípit.
13 Ay nu dakayu, oray nadakè kayu wa tolay, ay ammu nu kam ya napiya
nga midde kadaya annánà nu, ay tú nád agpà in ya angngidde ne Ama nga
atán ka lángit kiya Ispiritu na kadaya magadang kaggína!” nán ne Jesus.

Ya pannakabalin ne Jesus nga mamatálaw kadaya áran
(Mat 12:22-30, 43-45; Mar 3:20-27)

14 Ay uwad isa nga tolay ya pinagúmal naya áran na nagunag kaggína.
Ay kane mapatálaw ne Jesus tu áran, ay nakoni kammin tu tolay. Ay tútu
nasdaáwan datu adu wa tolay.
15 Ngamay nán datu duddúma nga pamáas da kaggína, “E Beelzebub nga
apu daya áran ya nangidde kaggína ka pannakabalin na nga mamatálaw
kadaya áran,” nán da.
16 Ay piyán datu duddúma nga iparò e Jesus, ay tútu tagge da ngala
magpepassingan kaggína ka pagilasínán da nga gayát ka lángit.
17 Ngamay nammuwán ne Jesus datu lam-lamtan da, ay tútu nán na
kaggída, “Oray nágan na nga umíli, ay akkan na nanáyun nu magpapátay
da. Ay páda na pe kadaya maggaakobung.
18 Ay díkod nu Sairu kampela ngin nin ya mamatálaw kadaya pumane
kaggína, ay mapaanna lugud ya angngituráy na! Ta nán nu wa ma-
matálaw wà kadaya áran gapu ta niddán nà e Beelzebub ka pannakabalin
ku wa mangwa kadayán.
19 Ay nu nán nu wa e Beelzebub ya nangidde ki turáy ku wa mamatálaw
kadaya áran, ay iinna lugud ya nangidde kadaya pasúrut nu ka turáy da
nga mamatálaw kadaya áran? Aggída ya makekagi nu iinna ya makidde
ka turáy ya mamatálaw kadaya áran,” nán ne Jesus.
20 “Ngamay nu iyà, ay mamatálaw wà kadaya áran gapu kiya pannaka-
balin ne Dios. Ay ittu pe ya mangipassingan na inumbet tin ya angngituráy
ne Dios,” nán na.
21 Ay se na manin nán nga nagpangárig, “Nu sikkiikkam ka ippapatay na
ya nakulnit nga tolay nga magbantáy kiya balay da, ay áwan málà kadaya
kuw-kuwa da.
22 Ngamay nu umbet ya mangraut nga nakù-kulnit may aggína se na
palsuwan, ay pultán na ngámin daya pamaddug na nga ippapatay na, ay
se na kipakipátan natu nangraut kadaya ù-opun na ngámin datu inalàán
na nga ippapatay,” nán na.
23 “Daya akkan mebulun kiyà, ay kagúra dà. Ay ngámin daya akkan
na sumeng kiyà a mangurnung kadaya tolay, ay tú dayán daya magaw-
awagwag,” nán na.
24 Ay se na manin nán, “Nu mapalawán kiya isa nga tolay ya isa nga
áran, ay mawe magdàdàdà ka ir-ir-er ra magsápul ka pagimangán na.
Ay nu áwan na ngala nga masmà ay, ‘Magulli yà kammin kitu tolay ya
naggayatán ku,’ nán na.
25 Ay nu magulli yin se na masingan na napiya ngin tu tolay ta nauliulis
sin,
26 ay mawe magapat ka pittu pikam kadatu kabbulun na nga nadà-dakè
may aggína, ay magunag da ngámin kitu tolay. Ay díkod tu gángay màwa
kaggína, ay natù-turù may tu nunna,” nán ne Jesus.

27 Ay kitu agkakagi ne Jesus kadatun, ay uwad isa nga babay kadatu adu
wa tolay ya nangisáraw ka naggat ka, “Nagásat ya ina mu nga nangianà
se nagtagíbi kikaw!” nán na.
28 Ngamay nán ne Jesus nga summungbát, “Ngamay nagà-gásat daya
manggìna se mangikurug kiya bàbànán ne Dios,” nán na.

Tu agsap-sápul datu tolay ka nakas-kasdáaw wa mepassingan ne Jesus
(Mat 12:38-42)

29 Ay akkan umungát umaduadu datu tolay, ay nán ne Jesus kaggída,
“Nadakè in ya kuk-kuwaan dedi ya tolay kídi yin na al-algaw. Piyán da nga
sapúlan ya mepassingan ku wa nakas-kasdáaw wa pakammuwán da nga
e Dios kurug ya nangibon kiyà, ngamay áwan na mepassingan kaggída.
Ya mepassingan nala nga nakas-kasdáaw, ay ummán kitu nakas-kasdáaw
wa nàwa kitu Jonas,” nán na.
30 “Ta tu Jonas kane makalbet ka Nineve, ay ittu tun nala tu nakammu
datu tolay kitúni, nga e Dios kurug tu nangibon kaggína. Ay díkod páda na
pe kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay. Atán pe ya pakammuwán
da nga iyà ya nebon ne Dios kídi kalawagán ni,” nán na.
31 “Ay nu iya algaw wa angngukum ne Dios, ay lumtuwád ya katurayán
na babay ya magpagayát ka allod nga gayát ka adayyu pànang nga giyán
kídi kalawagán. Ay aggína ya mamabásul kadaya tolay kídi yin na al-
algaw. Ata kitun, oray adayyu tu paggayatán na, ay umbet tala nga magtal-
talagìna kitu napiya nga itù-tùgud natu Solomon na nasírib pànang.
Ngamay dakayu, oray atán kídi yin ya naturáy may itu Solomon, ay tura
nu akkan kur-kurugan!
32 Ay oray pe datu tolay ka Nineve, ay magsíkád da nga mamabásul pe
kadaya tolay kídi ya al-algaw, áta nakappoli da kadatu bas-básul da kane
magìna da tu bàbànán natu Jonas. Ngamay dakayu, oray atán kídi ya
naturáy may itu Jonas, ay tura nu akkan kurugan!” nán na.

Ya bátug dílág naya baggi tada
(Mat 5:15; 6:22-23)

33 Ay nán ne Jesus manin, “Awan ya manibat ka pingki se na la nga isirù
wànu tàbán na, nu di na iparotun ta senu masingan ngámin daya lumnà
kiya balay ya dílág.
34 Ya mata ta ya bátug dílág naya baggi ta. Ay díkod, nu nawada ya
isissingan ta, ay mawadaán ngámin pe ya baggi ta. Ay nu nadakè ya
isissingan ta, ay ummán ka atán ka kagìbattán ya baggi ta oray atán ta
kiya nawada,” nán na.
35 “Magtaron kayu lugud ta senu ya napiya nga lam-lammat nu, ay akkan
abáan naya nadakè a panaglam-lammat.
36 Ay nu napiya ngámin daya lam-lammat nu, ay áwan na nadakè kadaya
asikkuwaan nu, ay napiya ngámin ya atán kadakayu wa ummán kayu ka
mawà-wàdáran peyang ka dílág,” nán na.

Tu inangngag-kagi ne Jesus kadatu gagángay datu Pariseo se datu maragtùgud ki lintag
(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40)

37 Ay kane mabalin ne Jesus magúni, ay inaptán natu isa nga Pariseo
nga mawe mepangán kaggída ka balay da. Ay díkod nawe ye Jesus.

38 Ay gapu ta akkan tagge nagbaggu pikam me Jesus, ay pinagballà natu
Pariseo kane masingan na.
39 Ay tútu nán ne Apu Jesus kitu Pariseo, “Dakayu wa Pariseo, ay
alinsawán nu ya lasi daya ak-akap se daya gupagupán. * Ngamay daya
lam-lammat nu, ay pabeg ga kinaágum se kinadakè!
40 Umang-ang-ang kayu wa kurug! Wayya la nga akkan na e Dios
ya nangwa kiya pane lasi nga masingan se iya amin-unag ga akkan
masingan?” nán na.
41 “Ay díkod ipassingan nu wa kurug ga napiya ya gagángay nu. Ay
sengán nu daya kasittolay nu. Díkod nadalus ya ngámin nin kadakayu.”
42 “Ngamay kal-allà kayu wa Pariseo! Ta oray kurug ga idde nu ke Dios
ya pagkapúlu naya ápit nu se oray pe daya tag-tagilpa nu, se pangrikádu
nu se ngámin na mas-asuwà nu, ay nadakè daya kuk-kuwaan nu kadaya
kasittolay nu. Ay akkan nu kurug ga pà-pàgan ne Dios. Ittu dayán daya
masápul la kuwaan nu, ngamay akkan nu wa ilingling daya duddúma,”
nán na.
43 “Kurug ga kal-allà kayu wa Pariseo! Ta pà-pàgan nu wa pagtugawán
daya tugaw daya nangátu wa tolay kadaya sinagoga. Ay pà-pàgan nu ya
rispitaran da tolay kadaya pagad-aduwán na kap-kapannán nu,” nán ne
Jesus.
44 “Kurug ga kal-allà kayu wa Pariseo! Ta meárig kayu kadaya lúbù nga
áwan tag-tagematun. Dam-dam-án da tolay da ta akkan da lugud melas-
lásin,”† nán ne Jesus.
45 Ay díkod uwad isa kadatu maragtùgud ki lintag daya Judyu tu
summungbát nga nán na, “Misturu, ininsultu nakami pe kiya inagkunám
kiyán!” nán na.
46 Ay tútu nán ne Jesus nga summungbát, “Kal-allà kayu pe, dakayu
wa maragtùgud ki lintag. Palotán ya ammarígát nu kadaya tolay, ta tura
nu ipàwa kaggída daya adu wa lin-lintag ga nasulit da nga kuwaan. Ay
dakayu mismu, ay áwan nu wala kuk-kuwaan na sumeng kaggída.
47 Kal-allà kayu pe, ta dakayu ya nangwa kadaya lúbù datu
pagbàbànánan ne Dios kitun na pinatayán datu apuapu nu.
48 Ay díkod maawátan na umannúgut kayu kitu inagpatay datu apuapu
nu kadatun na pagbàbànánan ne Dios. Ata aggída tu nagpatay, ay dakayu
ya nangwa kadatu lúbù da.
49 Tú idi ya nekagi ne Dios panggap kiyán, ‘Mangibon nà ka
pagbàbànánan ku se panguniyan ku kaggída. Patayan da daya duddúma,
ay pal-palakkan da daya duddúma.’
50 Ay díkod mepan-panùnut kadakayu win na tolay kídi ya al-algaw datu
bas-básul la kinuw-kuwa datu apuapu nu nga nagpatay kadatu nebon ne
Dios kitun, nanggayát kitu nekàwa nedi ya kalawagán panda kídi.
51 Manggayát kitu inammatay da kitu Abel panda kitu inammatay da
kitu Zacarias nga ittu tu pinatay da kitu baat natu templo se itu anìdúgán
da kadatu pagbasu da nga áyam. Ay kurug ya nán ku kadakayu wa tolay
kídi yin nga mepabásul kadakayu datu kinuw-kuwa datu apuapu nu,” nán
na.

---

* **11:39 11:39** Kuwaan da idi ka angngipassingan da nga nadalus da. † **11:44 11:44** Ay díkod maragitán da nga akkan da am-ammu.

52 “Kal-allà kayu wa maragtùgud ki lintag. Ta dakayu ya gapu naya
akkan inakammu daya tolay kiya bàbànán ne Dios, ta ial-alílaw se iallang
nu kadaya mayát ta mangurug ke Dios. Ay dakayu mismu, ay akkan nu
kurug ga ammu we Dios,” nán ne Jesus.
53 Ay kane din lumawán ne Jesus sin kitu balay, datu maragtùgud ki
lintag daya Judyu se datu Pariseo, ay lùsawan da tutu wala. Ay tútu sinal-
saludsúdán da ka pamilítán da kaggína nga sumungbát
54 ka pambarán da nga paniliwan kaggína.

12

Tu inangngagi ne Jesus nga e Dios ya rabbang na nga ikansing ta
(Mat 10:26-31)

1 Ay kitun na oras, ay riníbu datu tolay ya nagguurnung. Ay díkod
madamdam-án nala natu isa tu isa kaggída. Ay nepainunna ne Jesus
kadatu tù-tùgúdán na nga nán na, “Taronan nu ya agpì-pìmáru daya
Pariseo ta get nu mear-arát kayu,” nán na kaggída.
2 “Ta ya papáti da, ay akkan na mepakammu daya kurug ga gagángay da,
may mepakammu mà ala nu kuwa. Ta ngámin na nadakè a kuk-kuwaan
daya tolay ya iling-lingad da, ay mepakammu pe nu kuwa. Ta áwan na la
nga ilingalingad da tolay ya akkan mepalawán, se áwan sikretu nga akkan
mepakammu nu kuwa.
3 Díkod ngámin daya melingalingad da bàbànán, ay mepakammu da,
ay se ngámin na iar-aratát nu kiya unag naya kuwartu wa siggigitap, ay
mepagìna kadaya ngámin na tolay nu kuwa,” nán na.
4 Ay se na nán kaggída, “Ikagì kadakayu wa opun ku, nga akkan kayu
wa mansing kadaya magasippatay kadakayu nga tittu ya baggi ya mabaal
da nga patayan.
5 Ngamay kagiyan ku kadakayu nga e Dios ya rabbang na nga ikansing
nu, ta aggína ya atán pannakabalin na pumatay se mangiimpiyernu pe.
Ay kurug ya nán ku wa aggína ya ikansing nu,” nán ne Jesus.
6 Ay se na nán manin, “Sinnan nu kod daya ballit. Awan da ban-banor.
Ya limma kaggída, ay annung na nga bayádan naya gumátang ka busait
tala. Ay oray nu ummán kiyán, ay áwan makaligpanán ne Dios kaggída.
7 Ay díkod akkan kayu wa magansing ta napà-patag kayu kaggína may
ngámin daya an-anù. Ay oray ya bíláng daya abù nu, ay ammu na,” nán
na.

Daya mangituláyaw kiya akiapu da ke Jesus
(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Ay nán ne Jesus manin, “Ikagì kadakayu nga nu iinna ya tolay ya
mamigbig kadaya tolay nga iyà ya Apu na, iyà nga nengágan da kitun
ka An-anà Tolay, ay bidbídan kuda pe nga pasúrut kuda kiya àráng daya
anghel ne Dios,” nán na.
9 “Ngamay daya mangituláyaw kiyà kadaya tolay, ay ituláyaw kuda pe
kadaya anghel ne Dios,” nán na.
10 “Ay daya mamáas kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay,
ay mabalin mapakawan yán. Ngamay daya mangagi ka nadakè ka
mepanggap kiya Ispiritu ne Dios, ay akkan mabalin mapakawan yán,”
nán na.

11 “Ay nu tiliwan dakayu, ay se dakayu ippan kiya agbubustigarán kiya
sinagoga onu kiya àráng daya ap-apu da onu àráng daya agturáy da, ay
akkan nu ilídug nu nágan daya pagsung-sungbát nu se daya kag-kagiyan
nu.
12 Ata nu umbet yán na oras, ay ya Ispiritu ne Dios sala ya magpapekagi
kadakayu kadaya pagsungbát nu kaggída,” nán ne Jesus.

Tu inangngagi ne Jesus nga akkan daya kuw-kuwa ya gapu naya biyág

13 Ay kitu nagad-aduwán datu tolay, ay uwad isa nga laláki nga nagkuna
ke Jesus nga, “Misturu, kagiyam mán kitu wagì a laláki ta masápul la iuwár
nà kadatu tawídan mi kitu ama mi,” nán na.
14 Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Akkan na iyà ya rabbang na nga
mangdisidir se manguwár kadaya kuw-kuwa nu,” nán na.
15 Ay tútu nán ne Jesus manin kaggída ngámin, “Magan-annád kayu.
Taronan nu ya ngámin na kinaágum. Ata akkan daya kuw-kuwa ya gapu
naya biyág naya isa nga tolay oray wà ummán naya kinabànáng na,” nán
na.
16 Ay se na nán kaggída nga nagpangárig, “Uwad isa nga nabànáng nga
laláki nga nagammay.
17 Ay tútu nán na kitu uray na, ‘Awan ku wa pangipintàán kiya ammay
ku wa adu. Ay nágan nád ya kuwaan ku,’ nán na.
18 Ay napanúnut na nga nán na, ‘A, gabbán ku ya álang ku ta
mangipasíkád dà ka ab-abay nga pangipintàán ku kiya ammay ku se
pangippayán ku pe kadaya kuw-kuwà,’ nán na.
19 Ay se na nán kampela ngin, ‘Atán ngámin nin ya masápul ku ka
mabayág ga dagudagun. Lap-laptan ku wala ya magbiyág. Mangán se
maginum se maggan-gánas sala ya kuwaan kun!’ nán na.
20 Ngamay nán ne Dios kaggína, ‘Ug-og ga laláki! Kídi ya gabi, ay ittu ya
panda naya agbiyág mun! Ay áwan mun mausár kadaya kuw-kuwám ma
inur-urnúngám!’ nán ne Dios,” nán ne Jesus kitu pangárig na.
21 “Ummán pe kiyán ya kàwaán daya magtalikágum kadaya kuw-kuwa,
ngamay napubri da kadaya napatag ke Dios,” nán ne Jesus.

Tu inangngagi ne Jesus nga e Dios ya makidde kadaya masápul (Mat 6:25-34)

22 Ay tútu nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, “Lugud, tú idi ya kagiyan
ku kadakayu. Akkan nu wa ilídug nu wà paggalakkán nu kadaya kanan
nu onu daya pagkawas nu.
23 Ta napatag pànang ya biyág ngam daya ak-akakkanan, ay ummán pe
ya baggi, napatag pànang pe ngam daya kawakawas,” nán na.
24 “Sinnan nu kod daya gayáng. Akkan da nga magmul-múla se akkan
da nga maggáni. Ay áwan da pe ya aggurnúngán ka kuw-kuwa da se
álang, ngamay magbiyág da ngala, áta e Dios ya mamangán kaggída. Ay
tú agpà in kadakayu, ay napà-patag kayu ngam daya an-anù!” nán ne
Jesus.
25 “Masulpítán nu kadi ya biyág nu nu pabegan nu ya malídug.
26 Ay nu akkan nu màwa ya bittì ala nga ur-úray ummán kiyán, ay tura
nu lugud ilídug daya ngámingámin,” nán na.
27 “Sinnan nu kod daya kaddat ta magbútà. Akkan da nga magkuwa may
mabiyág da. Ay akkan da pe magabal, ngamay kagiyan ku kadakayu nga

oray tu Solomon kitu kinadáyaw na kitun, ay áwan na nga pinagkawas
nga napì-piya may daya but-bútà dayán na kaddat," nán na.
28 "Ay nu e Dios ya magpabútà ka napiya nga ittu ya bátug kawas dayán
na kaddat, ay tú nád agpà in ya ammakawas na kadakayu! Ay dayán na
kaddat, ay makar-karu ya biyág da. Masingan da kiya sir-sirát kid daddán
ni, ay mabalin na masìdug da ngin kaláwa. Inagkabittì naya angngurug
nu!" nán na.
29 "Ay akkan nu paglídug se pakiranúdán daya kanan nu,
30 áta ittu dayán daya gamgam-gáman daya ngámin na áwan angngurug
ke Dios, ta ittu ya napatag kaggída. Ngamay ya Ama nu, ay ammu na nga
masápul nu dayán.
31 Akkan nu ilídug dayán na masápul nu, nu di iya angngituráy ne Dios
kuma ya sap-sapúlan nu. Ay se na idde ngámin dedi pe yin kadakayu,"
nán na.

Ya pagbànángan ta ka lángit
(Mat 6:19-21)

32 Ay se na manin nán, "Akkan kayu wa magansing, dakayu wa tolay ku,
oray nu bittì kayu, áta paganggammán naya Ama nu nga atán ka lángit,
nga pangiturayan nakayu pe kiya pangiturayán na.
33 Iláku nu daya kuw-kuwa nu ta pagkallà nu kadaya makasápul ya
paglakúwán nu. Ittu yán ya masápul la kuwaan nu wa magtalikágum ka
kuw-kuwa nu ka lángit, nga áwan nin ya makadadál. Ay áwan na pe ya
kàsayán. Ay áwan pe magtákaw. Ay áwan pe daya ul-ulullag ga manadál.
34 Ata nu kawà naya giyán daya napatag ga kuw-kuwa nu, ay tú yán ya
giyán naya lam-lammat nu peyang," nán na.

Ya ammagsagána ne Jesus kadaya mangurug kaggína

35-36 Ay nán ne Jesus manin, "Magsagána kayu peyang, ummán kiya
aggiddag daya asassu kiya apu da nga gayát nepaggaattáwa. Siddidílág da
nga magiddag panda kiya ilalbet na, ta senu nu umbet se magpakammu,
ay karuwan da nga ilukát.
37 Ay nagásat daya asassu wa ummán kiyán na dànganán naya apu da
nga sib-sibbiyág ga magin-indag kiya ilalbet na. Ay nán ku kadakayu nga
nu umbet ya apu da, ay aggína ngin ya magduy-ág kaggída.
38 Nagásat daya asassu nga dànganán naya apu dada nga sib-sibbiyág
nga sikkiiddag kaggína oray nu túlad gabi yin onu danni láwa," nán na.
39 Ay nán ne Jesus manin kaggída, "Ay tú idi ya dam-damdamman nu.
Nu ammu kuma naya bumalay ya oras sa ilalbet naya maragtákaw, ay
akkan kuma tagge matúdug nga magbantáy ki balay da. Akkan kuma
tagge magal-alit tin, ta senu akkan da nga langkan ya balay da.
40 Ay ummán kayu din pe nga saganáan nu peyang ya ilalbet naya
nengágan da kitun ka An-anà Tolay, áta umbet kiya oras sa akkan nu
wa aggin-indag kaggína," nán ne Jesus.

Ya mapiyár ra asassu se iya akkan
(Mat 24:45-51)

41 Ay tútu nán ne Pedro, "Apu, nakagim tun na pangárig nga mepapan
kadakami yala onu mepapan kadaya ngámin tolay?" nán na.
42 Ngamay nán ne Apu Jesus, "Ya asassu wa mapiyár nga makammu kiya
kuk-kuwaan na, ay ittu ya pangipatarànán naya apu kadaya kuw-kuwa na.

Ay se aggína ya pakammuwan naya apu da kadaya páda na nga asassu
nga mamangán kaggída kiya oras nga angngán da.
43 Nagásat ya asassu wa ummán kiyán ya kuk-kuwaan na nga dànganán
naya apu na nu umbet kitu balay na.
44 Ay kurug ya nán ku kadakayu nga, ya ummán kiyán na asassu, ay ittu
ya pagtaràn an na kadatu ngámin na kuw-kuwa na.
45 Ngamay nu nán natu asassu kiya ur-uray na nga, 'Mabayág pikam
tu apù a magulli,' nán na, ay se na pagrawtán ngámin datu páda na nga
asassu nga lalláki se babbay, ay se yala nga gumangáb ba makakkaakkán
se yala nga maginglaw.
46 Ay nu malàdadán kitu apu na nga umbet kiya oras nga akkan na nga
am-ammu, ay kurug gala á nga pasilgan natu apu na. Ay se na nga ibulun
nin kadatu akkan nasunud da tolay.
47 Ay ya asassu wa makammu kiya ipàwa naya apu na, ngamay akkan
na ikab-kabon, ay abay ya kapanísán na.
48 Ngamay ya asassu wa akkan makammu kiya ipàwa naya apu na,
ay se makàwa ka pan-panda ngala nga ittu ya pakasaplítán na, ay tare
ya kapánis na. Ata ad-adu ya namnamáan daya tolay ya idde naya
nangipiyáran da ka adu. Ata masápul la ad-adu ya idde naya niddán ka
adu ta adu lugud ya nepiyár kaggína," nán ne Jesus.

Ya agsisibna daya tolay ka uray
(Mat 10:34-36)

49 Ay se na nán manin, "Iyà ay inumbet tà a mamagsisibna kadaya tolay
kídi kalawagán ni. Ay piyán ku nu màwa kuma ngin!
50 Ay màwa nga mapar-parigátan nà pikam, ay magpannakit tà pànang
panda kiya kabalin na.
51 Ay dalínán nu kid gane nu iyà ya makidde kiya napiya nga agbubúlun
daya tolay kídi kalawagán ni! May akkan! Ta inumbet tà a mamagsisibna
kada tolay.
52 Ta manggayát kídi yin, daya limma nga bumalay ay magkakagúra da.
Maggaddù daya tallu wa mangagúra kadaya duwa onu maggaddù daya
duwa nga mangagúra kadaya tallu.
53 Magkagúra ya magama. Ay ummán pe daya magina se daya
magkatugángan na babbay," nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na.

Tu bàbànán ne Jesus kadatu tolay ya akkan makelásin kaggína
(Mat 16:2-3; 5:25-26)

54 Ay se na manin nán kadatu adu wa tolay, "Nu masingan nu ya alúyut
ta magpeyag ka padne sirbútán, ay nán nu win na magudán. Ay ittu kurug
ya màwa.
55 Ay nu magpatúlung ya bal-báli, ay nán nu pe yin na magigáw, ay ittu
pe ya kurug màwa," nán na.
56 "Dakayu wa magpì-pìsírib! Ammu nu wa itarusán daya mas-asingan
nu ka lángit se oray daya mas-masingan nu kídi kalawagán ni, ngamay
taanna, tura nu akkan maawátan daya madama nga mà-màwa ngin na
mepanggap kiyà!
57 Ay taanna, tura nu akkan kappiyánan na panunútan ya pagpíyán nu!
58 Ay kas pangarígan kiya akibulun nu kiya mangidarum kadakayu wa
mameyag kiya kabustigarán nu. Makikappiya kayu kiya kowad nu pikam
kiya dálen ta senu akkan nakayu wa idarum min kiya guwes. Ata daya

guwes, ay ippan dakayu kadaya agtuturáy, ay daya agtuturáy, ay ibálud dakayun.
59 Ay kagiyan ku kadakayu nga akkan kayu makalawán nin panda kiya angngidde nu kiya ngámin na pagmulta nu!” nán ne Jesus.

13

Tu amagpakappoli ne Jesus kadatu bas-básul da

1 Ay kitun na oras ay uwad da nga tolay kitúni ya nagpipílit ke Jesus mepanggap kadatu iGalilea nga magbasu wa pinapatay ne Pilato, nga nekibug na tu dága da kitu dága datu pagbasu da ke Dios nga áyam.
2 Ay nán ne Jesus kaggída, “Ay ya piyán nu wa kagiyan, ay ab-abay ya básul datun na iGalilea ngam daya duddúma nga iGalilea gapu ta ummán kitun tu netattay da?
3 May akkan! Ta kagiyan ku kadakayu, nga nu akkan kayu wa makappoli kadaya bas-básul nu, ay matay kayu ngámin pe ya ummán kaggída.
4 Ay nán nu kid pe á nga ad-adu ya básul datu sangapúlu se walu nga natay kane marbaán da kitu alingúdu pànang nga balay ka Siloam may ngámin daya duddúma nga iJerusalem.
5 May akkan! Ta kagiyan ku kadakayu, nga nu akkan kayu wa makappoli kadaya bas-básul nu, ay matay kayu ngámin pe nga ummán kaggída.”
6 Ay se na la nga kinagi idi nga pangárig nga nán na, “Kiya kamulán naya isa nga tolay, ay atán pe ya káyu wa gígus nga nemúla kitúni. Ay mawe na peyang nga sùbangán nu atán da nga búnga na, may áwan nala oray isa.
7 Ay túta nán na kitu tolay ya pagtaránan na kitu kamulán na, ‘Ay mapaanna yán, ay mekàlu dagun ku win na makasù-sùbáng ka búnga nedi ya káyu, ay áwan ku pikam nasingan na búnga na oray isa ngala,’ nán na. ‘Napiya ngala ngin nu tappuwan mu win, ta kenga ngala ya lusà,’ nán na.
8 Ngamay nán natu magtarakan kitu lusà na, ‘Apu, ditaan ta la pikam ka matangadagun ta ramanán ku wa kurobán ya lebut na se ku la payán ka pamadam-ag.
9 Ay nu magbúnga nu isa dagun, ay akkan ta pikam ma ìlang, ngamay nu páda na ngala nga áwan, ay ìlang ta ngala ngin,’ nán na,” nán ne Jesus.

Tu inangngágas ne Jesus kitu babay ki algaw wa aggiimáng

10 Ay kitu isa ngalgaw wa aggiimáng, ay magtùgud manin ne Jesus kitu isa nga sinagoga.
11 Ay uwad pe isa nga babay kitúni nga pinagtakit áran ka sangapúlu se walu dagun nin. Ay magkakattu gapu kitu sinakit na. Ay akkan tutu wala makapagtúnung nga magsíkád.
12 Ay kane masingan ne Jesus, ay pinalbet na se na nán kaggína, “Babay, maagásan ka ngin kiya sinakit mu!” nán na.
13 Ay se na la nga inimmán tu babay, ay pagkìlát tala nga natúnung pe yin tu agsíkád na. Ay túta dinay-dáyaw na nge Dios.
14 Ngamay nalùsaw tu apu kitu sinagoga gapu kitu inangngágas ne Jesus kitu algaw wa aggiimáng. Ay túta nán na kadatu tolay, “Annam ngalgaw ya aggubra nu, ay ittu yán ya mabalin nu ya umbet ta magpaágas nga akkan nu wa ipàmu kiya algaw wa aggiimáng!” nán na.

15 Ngamay summungbát te Apu Jesus nga nán na, “Dakayu wa magpì-
pìmáru! Akkan nu nád da ipalawán kiya kurál se nu umang nga ipenum
daya asnu nu kiya algaw wa aggiimáng?
16 Ay idi nga babay nga gakagaka natu Abraham, ay sangapúlu se walu
dagun na ngin na pinagtakit ne Sairu. Akkan ku nád masápul la agásan
oray kid algaw wa aggiimáng?” nán na.
17 Ay gapu kitu inagsungbát ne Jesus, ay nabàla ngámin datu man-
galùsaw kaggína. Ngamay ngámin datu tolay, ay magpatag da gapu kadatu
nakas-kasdáaw nga kuk-kuwaan na.

Ya pangárig ne Jesus panggap kiya pangiturayán ne Dios (Mat 13:31-33; Mar 4:30-32)

18 Ay nán manin ne Jesus, “Nágan naya kearígán naya pangiturayán ne
Dios? Nágan nád naya mabalin na pangiarígán ku?
19 May iárig ku ka bì-bitì a bukal kaykayu nga mustása nga nemúla naya
isa nga tolay kiya kamulán na. Ay nagbalin ka abay káyu kane umabay,
ay agsùbútán daya an-anù datu pas-pasanga na,” nán ne Jesus.
20 Ay se na manin nán kaggída, “Nágan nád pikam ya pangiarígán ku
kiya pangiturayán ne Dios?
21 Ummán pe kiya pamalbád nga oray nu bittì ala ya inalà naya babay
nga ikibug na kiya arína, ay pinalbád na ngámin oray adu tu arína nga
nekibugán na,” nán na.

Ya mepanggap kiya bittì se ya abay ya gagyangán (Mat 7:13-14, 21-23)

22 Ay nagsib-síbál le Jesus kadatu il-ileli se kadatu babbabalay nga nagtù-
tùgud kitu inammeyag na ka Jerusalem.
23 Ay uwad nagsaludsud kaggína nga nán na, “Apu, bittì ya málà kiya
pangiturayán ne Dios?” nán na.

Ay túlu nán ne Jesus kaggída,
24 “Ipílit nu ya kabailán nu wa lumnà kiya bittì a gagyangán. Ta kurug
ga adu daya tolay ya maminya nga lumnà kiyán ngamay akkan da nga
makalnà.
25 Ata nu gìpán naya bumalay ya gagyangán na ngin, ay oray nu mamù-
muorán kayu kiya lasi nga makilukát nga nán nu, ‘Apu, ilukát nakami
mán,’ nán nu, ay nán na pe kadakayu nga, ‘Akkan takayu wa am-ammu
ay se kawà naya naggayatán nu ta!’ nán na.
26 Ay nán nu manin pe kaggína, ‘Nepangán kami se nepagin-inum kami
mà kikaw! Ay nakatù-tùgud ka pe kadaya il-íli mi!’ nán nu.
27 Ay nán na manin na sumungbát kadakayu, ‘Akkan ku ammu ya
naggayatán nu! Magtálaw kayu, dakayu wa tolay ya nadakè kuk-kuwaan!’
nán na.”
28 “Ay dakayu win nu iya angngituráy ne Dios sin nu kuwa, ay nu
malágib nu de Isaac se Jacob se Abraham se datu pagbàbànánan ne Dios
kitun nga atán nin kiya pangiturayán ne Dios, ay magngar-ngarasiyat kayu
wa makas-asangit, ta nelasi kayu!” nán na.
29 “Ay adu wa tolay ya magsasábat ta maggayát kiya ngámin giyán kídi
kalawagán. Ay se da ngámin maggan-gánas sin kiya pangiturayán ne Dios.

30 Ay atán daya tolay ya magkuna nga aggída ya munna nga makalnà
kiya pangiturayán ne Dios ngamay mapuddi da. Ay atán daya mapuddi
nga ittu daya mapunna nga makalnà.”

Sinangítán ne Jesus datu iJerusalem
(Mat 23:37-39)

31 Ay kitun kam ma oras, ay uwad datu Pariseo wa inumbet. Ay nán da
ke Jesus, “Magkaru ka nga mawe ta asippatayan naka nge Herodes!” nán
da.
32 Ngamay nán na, “Mawe nu ikagi kiyán na nadakè a tolay, nga akkan
nà pikam ma magal-alit, ta magpatálaw wà pikam kadaya ar-áran. Ay
mangágas sà pe kadaya magtatakit nán nu, ay túya makàlu wà pikam se
yala mabalin daya ubraan ku,” nán na.
33 “Ngamay masápul la itúluy ku ya ammeyag ku ka Jerusalem kídi se
kaláwa, ay oray pe nu tangalawán. Ta akkan na rumbang nga di Jerusalem
ya katayán ngámin daya nebon ne Dios,” nán ne Jesus.
34 “Dakayu wa iJerusalem, dakayu wa nagpatay kadatu pagbàbànánan
ne Dios se nagtùtò kadatu nebon na kadakayu, namin-adu wà in nga tagge
yala nga mangalmung kadakayu nga ummán kiya angngalukup naya isa
nga úpa kadaya pippíyà na. May maddi kayu,” nán na.
35 “May kídi yin, ay akkan pagan-anu ne Dios sin ya Templo nu. May ya
makagì ala kadakayu, ay akkan dà in masingan panda kiya akasingan nu
manin kiyà nga ittu yanin ya agkuna nu win ka, ‘Madáyaw ya inumbet ta
Nebon ne Apu kanedi!’ nán nu,” nán ne Jesus kadatu iJerusalem.

14

Tu nepangán ne Jesus kitu balay naya isa nga Pariseo

1 Ay kane isa ngalgaw wa aggiimáng, ay inaptán da nge Jesus nga mawe
mepangán kitu balay naya isa nga agturáy daya Pariseo. Ay datu tolay ya
mangalùsaw ke Jesus, ay sì-siiman da.
2 Ay uwad pe kitúni ya laláki ya lummanát ngámin ya baggibaggi na nga
atán ki àráng ne Jesus.
3 Ay tútu nagsaludsud de Jesus kadatu maragtùgud ki lintag se datu
Pariseo nga nán na, “Umannúgut nád ki lintag tada ya mamabílag ka
tolay ki algaw wa aggiimáng wànu akkan?” nán na.
4 Ngamay akkan da nagun-úni. Ay tútu inimmán ne Jesus tu laláki se na
inagásan se na la nga pinapan nin.
5 Ay nán ne Jesus kaggída, “Ay nu rán nala nga mepisù ki abbut ya asnu
onu báka naya isa kadakayu kiya algaw wa aggiimáng, ay akkan nu nád
da karuwan na mawe ilawán?” nán na.
6 Ngamay áwan da ngala nga nesungbát kaggína ka mepanggap kadedi.
7 Ay kane masingan ne Jesus nga magpásipásil datu naaptán kadatu
agtugawán datu nangátu wa tolay, ay nán na nga nagpangárig kaggída
ngámin,
8 “Nu atán magapat kadakayu kadaya paggaattawán, ay akkan nu ittu
pil-pilíyan ya agtugawán daya nangátu wa tolay, ta get nu atán na nangà-
ngátu may dakayu wa inayabán da.
9 Ay nu umbet tu bumalay ya nagapat kadakayu wa duwa ay se na la
nán nga, ‘Aggína ya pagtugawan ku kídi nga tugaw,’ nán na, ay mabàla
kayu, ay se kayu magtugaw kiya tugaw daya kababaán na tolay.

10 Ngamay nu maaptán kayu, ay magtugaw kayu kiya agtugawán daya
kababaán na tolay. Ay díkod nu umbet ya bumalay nga nagapat kadakayu
ay get nán na, ‘Opun, magtugaw ka kod kídi nga napì-piya nga tugaw,’
nán na, ay mepangátu kayu ki àráng daya páda nu nga sangaíli.
11 Ata ngámin daya mangingátu kiya katutolay da, ay mebaba da, ay
ngámin daya mangibaba kiya katutolay da, ay mepangátu da,” nán ne
Jesus.
12 Ay nán pe ne Jesus kitu nanangaíli kaggína, “Nu magpakán ka wànu
magsay-am ka, ay akkam aptán daya opun mu onu daya wawwágim,
wànu daya pan-panem, wànu daya babànáng nga keliyám. Ata aptán
daka pe. Ay nu mapakuna, ay mabayádan ka kitu kinuwám kaggída.
13 Nu magsay-am ka, ay aptám daya napubri se daya sirbádu, ay se daya
magdapepe se daya kúláp.
14 Ay díkod nagásat ka ta akkan da makasubálit kikaw. Ay masubalítán
ka nu lumtu ngámin daya natay nga namáru wa tolay,” nán ne Jesus.

Tu pangárig ne Jesus panggap kitu tolay ya mamadumag ga magsay-am (Mat 22:1-10)

15 Ay kane magìna natu isa nga tolay ya nepagtutúgaw kitu giyán tebol
yán nga kinagi ne Jesus, ay nán na kaggína, “Nganna agpà ya inaggásat
daya meráman na mepaggan-gánas kiya pangiturayán ne Dios!” nán na.
16 Ngamay nán ne Jesus kaggína, “Uwad laláki nga mamadumag ga
magsay-am. Ay tútu nagapat ka adu wa tolay.
17 Ay kane din tu algaw wa agsay-am da ngin, ay nepàrob na tu asassu
na nga mawe magayáb kadatu naaptán nga nán na, ‘Umbet kayun ta
nakasagána ngámin nin!’ nán na.
18 Ngamay nagpambár da ngámin. Ay nán natu nunna, ‘Nakagátang
ngà ka lusà, ay masápul la umang ngà a sinnan. Ay túya dispinsáran nà
ala ta akkan nà makangngay,’ nán na.
19 Ay nán pe natu isa, ‘Gummátang ngà ka sangapúlu wa toru wa báka,
ay masápul la umang ngà ipádas da nga pagubra. Ay túya pakawanan nà
agpà ala gane,’ nán na.
20 Nán pe manin tu isa, ‘Apangngatáwa ngà, ay túya akkan nà makalbet,’
nán na.
21 Ay díkod nagulli kammin tu asassu se na nekagi kitu apu na ngámin
tu kinagi datu tolay. Ay tútu nadakè tu uray natu apu, se na nán kitu
asassu na, ‘Magkaru ka nga mawe kadaya kalsáda se dálen kiya íli, ta alà
mu daya napubri, daya magdapepe, daya kúláp, ay se daya pílay,’ nán na.
22 Ay kane magulli tu asassu, ay nán na kitu apu na, ‘Apu, kinuwa ku
win tu nebon mu ngamay nalawág kammala pikam ya áwan tolay kiya
balay!’ nán na.
23 Ay tútu nán manin tu apu kitu asassu, ‘Mawe ka lugud kadaya
dadakkal la kalsáda se dal-dálen se muda pilítan na aptán daya tolay,
ta senu mamasatsat da kiya balay ku.
24 Ay nán ku kadakayu nga áwan kadatu nunna nga apat ku ya
makaramán kiya nesagánà ki say-am,’ nán na,” nán ne Jesus nga
nagpangárig.

Ya masápul la kuwaan naya maminya nga kumíwid ke Jesus (Mat 10:37-38; 5:13; Mar 9:50)

25 Ay kane mawe ye Jesus sin, ay adu tutu wala datu tolay ya gumun-
gunud kaggína. Ay nagbaliwág nga umàráng kaggída se na nga nán,
26 “Ya tolay ya maminya nga kumíwid kiyà ngamay pà-pàgan na daya
ama na se ina na, se ya atáwa na se daya annánà na, se ngámin wawwági
na se ya baggi na may iyà, ay akkan na rabbang ya magbalin ka pasúrut
ku.
27 Ata akkan kurug ga makapagbalin ka pasúrut ku ya tolay nga akkan
na bugtúngan ya krus na* Ay masápul pe nga mebulun peyang kiyà.
28 Ata ya maminya nga kumíwid kiyà, ay masápul la lam-lamtan na
pikam ya kapàyanán na, nga ummán kiya aglam-lammat naya tolay nga
magpalánu mangipasíkád ka balay na. Masápul bil-bilángan na pikam ya
pirà a gastuwan na ta senu ammu na nu maanáy ya pirà na wànu akkan
panda kiya kabalin naya balay na.
29 Ata nu tagapà-pàdà ala nga akkan na nga kappiyánan na lam-lamtan,
ay se na nga akkan mabalin, ay paásan ngámin daya makasingan kaggína
30 nga nán da, ‘Tagapà-pàdà ala ya tolay kiyán, ay akkan na nga
mabalin!’ nán da kaggína,” nán ne Jesus.
31 “Ay ummán pe kiya isa nga ári nga nakasuldádu ka sangapúlu ríbu.
Ay nu atán duwa púlu ríbu wa suldádu naya isa nga ári nga kalínga na,
ay dam-damdamman na pikam nu annung na ya makigubát kiya kalínga
na nga ári.
32 Ay nu mammuwán na nga akkan na nga maábà, ay mangibon kadatu
tolay na ka umang nga makikappiya kitu isa nga ári.
33 Ay díkod masápul la ummán pe kiyán ya aglam-lammat naya isa nga
tolay ya maminya nga kumíwid kiyà. Ata nu atán pikam ma sabáli nga
pà-pàgan na may iyà, ay akkan makapagbalin ka tolay ku,” nán na.
34 “Ya asin ay adu surbi na, ngamay nu mippà ya apet na ay áwan na
surbi yin, áta akkan ta pe mepatoli yin ya apet na.
35 Ay áwan na pe surbi kiya lusà ta maddi pe nga pamadam-ag, nu di
lugud da mippà ala ngin. Ay awátan din daya makagìna daya magìna da,”
nán na.

15

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kadaya maragbásul
(Mat 18:12-14)

1 Ay kitu isa nga algaw, ay nawe datu maragbásul se datu magpab-
pabáyad ka buis nga maggigìna kadatu kag-kagiyan ne Jesus.
2 Ay datu Pariseo se datu maragtùgud ki lintag daya Judyu, ay nagur-
urímam da nga mangassap kaggína nga nán da, “Sinnan nu kod ya tolay
kiyán! Tura na atangyaan daya maragbásul se meduwa pe ya mangán
kaggída!” nán da.
3 Ay tútu nán ne Jesus kaggída nga nagpangárig,
4 “Ay kas pangarígan, ya isa kadakayu ay atán na magatut ta karneru na,
ay se nawagwag ya isa. Nágan nád naya kuwaan na, nu di na panáwan
datu siyám púlu se siyám kitu pagpastorán na se la mawe ya magsápul
kitu isa nga ummawan panda kiya akasuwà na kaggína!” nán na.
5 “Ay nu masmà na, ay bugtúngan na ta maganggam pànang.

* **14:27 14:27** Ya krus nga nán na kídi ay mabalin na daya kapal-palakkán na gapu ke Jesus. Arig bugtúngan ta ya krus ta nu iturdán tada dayán.

6 Ay nu dumatang kitu balay da, ay ayabán na ngámin datu ù-opun na
se datu keliyán na, ay se na nán kaggída, ‘Maggan-gánas tada ta nasuwà
ku kammin tu karnerù a nawagwag,’ nán na.
7 Ay ikagì kadakayu nga ummán pe kídi ya màwa ka lángit. Nagà-gánas
ya agpatag daya ilángit nu makappoli ya isa nga maragbásul kadaya bas-
básul na ngam ya agpatag da kadaya siyám púlu se siyám nga áwan da
pakappoliyán,” nán na.
8 “Ay ummán pe kiya isa nga babay ya atán sangapúlu wa drakma* na
nga pinaláta, ay se turán na ngala nga netalàtà ya isa ka balay da. Ay
díkod ya kuwaan na, ay manibat ka pingki se na kappiyánan na sapúlan.
Ay kagedán na nga kappiyánan tu balay da panda kiya akasuwà na.
9 Ay nu masmà na ngin, ay idámag na kadaya ù-opun na se keliyán na
se na nán kaggída, ‘Mepaganggam kayu kiyà ta nasuwà ku win tu pinalátà
a netalàtà ku.’
10 Ay ikagì kadakayu wa ummán pe kiyán ya agganggam daya anghel ne
Dios nu makappoli ya isa nga maragbásul kadaya bas-básul na,” nán na.

Tu pangárig ne Jesus mepanggap kitu nanglemang nga an-anà

11 Ay nán manin ne Jesus kaggída, “Atán tolay ya dudduwa daya annánà
na. Ay laláki da nga duwa.
12 Ay nán natu udiyán kitu ama da, ‘Ama, iddem kiyà in daya ingánim
kiyà kadaya kuw-kuwám,’ nán na. Ay díkod kinípát natu ama da datu
kuw-kuwa na kaggída nga duwa.
13 Akkan nabayág, ay neláku natu udiyán ngámin datu kípát na nga
kuw-kuwa. Ay se yala nga nawe nanglemang ka adayyu wa íli. Ay
nebárabárang na ngámin tu naglakúwán na kadatu ngáni na.
14 Ay kane mammin na tutu wala ngámin nin, ay ittu pe tu naggulát tu
íli nga napannán na. Ay díkod ittu tu akasápul na ngin kadatu masápul
na.
15 Ay tútu nagasassu kitu isa nga tolay kitúni nga íli. Ay díkod inalà na
ka para pakkán ka ábuy.
16 Ay nu mabalin kuma ngala ay mangán kitu angag ga mepakkán kadatu
ábuy, áta akkan da iddán ka kanan na.
17 Ay díkod napagmut na tu uray na, ay nán na, ‘Napì-piya kadatu pillu
ne Ama, ta mangán da ka kustu, ay nasurù pikam ya mepakkán kaggída.
May iyà ay atán nà ala kídi nga magbisibisin,’ nán na.
18 Ay tútu nán na, ‘Magulli yà kammin ke Ama ta nán ku wala nga, Ama,
nakabásul là ke Dios se kiya biyáng mu.
19 Ay akkan nà in mebíláng ka an-anà mu, may alà nà ala ngin ka isa
nga pilluwam,’ nán na nga naglam-lammat.
20 Ay tútu nagrabbuwát tin na magulli kammin kitu ama na.
Ay kitu adayyu pikam kitu balay da, ay nasingan tu ama na ngin. Ay
nakalakkán pànang kaggína. Ay díkod nanagtág tu ama na nga summabat
kaggína, ay se na ginàbal la inumàán tu an-anà na.
21 ‘Ay Ama!’ nán na. ‘Nakabásul là ke Dios se kiya biyáng mu! Ay akkan
nà mekari yin nga an-anà mu! Ibíláng nà ala ngin ka isa kadaya pilluwan
mu,’ nán natu an-anà.

---

* **15:8 15:8** Ya drakma ay ittu ya pirà da kitun. Ya sangapúlu nga drakma, ay ittu ya suwildu da kitun ki isa ngalgaw.

22 Ngamay tu ama na ay kirrawán na datu asassu na nga nán na,
‘Magkaru kayu nga mangilbet kadatu kapiyaán na bádu, ta ibádu nu
kaggína. Ay sangkilattán nu pe se sapatúsán nu pe,’ nán na kadatu asassu
na.
23 ‘Ay mawe nu tàman tu pinalùmag ga urbun báka ta partiyan tada ta
magsay-am tada. Maggan-gánas tada
24 ta ya an-anà ku wi, ay nebíláng ku wa natay yin may linumtu kammin,
ay nawagwag may nasapúlán kammin,’ nán na. Ay tútu negayát tin tu
aggan-gánas da.
25 Ay tu manákam ma an-anà, ay uwad kitu tálun da. Ay kane mabuwà
in, ay nagìna na datu magtutukár kane umad-adanni kitu balay da. Ay
díkod nammuwán na nga magsasála da.
26 Ay tútu kirrawán na tu isa kadatu asassu da se na sinaludsud kaggína
nu nágan natu màwa.
27 Ay nán natu asassu, ‘Nagulli kammin tu wagim!’ nán na. ‘Ay ya ama
mu, ay pinaparti na tu pinalùmag ga urbun báka ta napalbet na kammin
ya an-anà na nga sibbibiyág ga áwan na nga nà-nàwaán,’ nán natu asassu.
28 Ay díkod nalùsaw tu manákam ma an-anà, ay maddi yin na lumnà
kitu balay da. Ay tútu ummúlug tu ama na nga mawe ya manganannay
kaggína.
29 Ngamay nán na kitu ama na, ‘Ama, nabayág gà in na magikuwa kikaw
wa ummán ka asassum, ay áwan ku wa di nekurug kadaya ngámin na
nebobobon mu kiyà. Ay áwan mu pikam ma nidde kiyà oray isa ngala
kadaya urbun kalding ka pagayabán ku kadaya ù-opun ku nga maggan-
gánas.
30 Ay kane lumtuwád ya an-anà mu wa nagragrag kiya ngámin na kuw-
kuwám gapu kadaya put-púta, ay pinaparti mu tu pinalùmag ga urbun
báka!’ nán na.
31 Ay tútu summungbát tu ama na nga nán na, ‘Ugu, ikaw ay akkan ka
nga magalialit ki giyán ku wi. Ay ngámin daya kuw-kuwà, ay kuw-kuwa
muda pe yin.
32 Ay ya wagim ma nebíláng ku ka natay yin, ay linumtu kammin,
nawagwag may nakaltuwád kammin. Ay túya rabbang na nga maggan-
gánas tada!’ nán natu ama da,” nán ne Jesus.

16

1 Ay uwad manin pe ya kinagi ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na nga nán
na, “Uwad nabànáng nga laláki ya nangalà ka pangammuwan na kadatu
kuw-kuwa na. Ngamay atán pipílit nga pagdaggayán natu tolay datu kuw-
kuwa na.
2 Ay díkod pinaayabán na se na nán kaggína, ‘Atán nagìnà nga
mepanggap kikaw. Ipatullim ngámin na lista datu nepakargù kikaw ta
akkan ka ngin napiya nga pangipiyáran kadaya kuw-kuwa ku!’ nán natu
apu.
3 Ay tútu nán natu laláki kitu ur-uray na, ‘Nágan nád ya kuwaan kun,
ay ikkatan nà in ya apù! Ay akkan kun mabaal ya magkuwa, ay mìpat tà
pe ya kummádang!’ nán na.
4 ‘Ay! Ammù in ya kuwaan ku ta senu adu daya tolay ya mayát
mangobung kiyà nu maikkát tà kiya pagubraán ku!’ nán na.

5 Ay díkod tu kinuwa na, ay tinaggisa na nga kirrawán ngámin datu
tolay ya nakaútáng kitu apu na. Ay nán na kitu napunna, ‘Piga ya útáng
mu kiya apù,’ nán na.
6 ‘Magatut láta nga denu,’ nán natu nakaútáng. ‘Ye idi tu lista natu
útáng mu. Magtugaw ka ta ippáy mu ka limma púlu ngala!’ nán natu
tolay ya pangammuwan.
7 Ay nán na manin kitu isa, ‘Ay ikaw, piga ya útáng mu,’ nán na.
‘Magatut ta kaban baggát,’ nán natu mekàduwa. ‘Ye idi tu lista natu útáng
mu. Kuwaan mu wala ka walu púlu wa kaban!’ nán na.
8 Ay díkod pinatag natu apu tu kinasírib natu pakammuwan na nga
akkan na mabalin na mapiyár rin. Daya tolay kídi ya kalawagán nga akkan
mangurug ke Dios, ay nasírib da nga mangwa ka pamuspúsán da may daya
mangurug.
9 Ay túya ikagì kadakayu wa usaran nu ya kinasírib nu wa magusár kiya
pirà nga makikopun kadaya tolay. Ay nu áwan usár naya pirà in, ay e Dios
ya mangalà kadakayu gapu kiya kinamáru nu kadaya tolay,” nán ne Jesus.
10 “Ay daya mapiyár kadaya bibittì a bánag, ay mapiyár da pe kadaya
dadakkal la ban-bánag. Ay daya akkan na mapiyár kadaya bibittì a bánag,
ay akkan da pe ya mapiyár kadaya dadakkal la ban-bánag.
11 Ay nu akkan ka nga mapiyár kadaya kuw-kuwa kídi kalawagán,
ay mapaanna lugud ya angngipatarakan ne Dios kikaw kiya kurug ga
kinabànáng!
12 Nu akkan nu ammu wa tarànan daya kuw-kuwa naya sabáli tolay, ay
akkan nu wa innanamán na ipatarakan ne Dios kadakayu ya ipakin-kuwa
na kadakayu nu kuwa.
13 Awan tolay ya makapagsirbi kiya duwa nga apu. Ata nu pàgan na
ya isa, ay lùsawan na ya isa. Ay nu namáru kiya isa, ay irupat na tu isa.
Ummán pe kiyán, akkan ta mapagbulun ya amminya ta ke Dios se iya
amminya ta kiya kinabànáng,” nán ne Jesus.
14 Ay túta paásan datu Pariseo wa nakagìna kaggína, áta pirà ya pà-
pàgan da.
15 Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Dakayu daya tolay ya magpì-pìmáru,
ngamay ammu ne Dios daya ngámin na lam-lammat nu. Ata daya ummán
kadayán na pàgan pànang daya tolay, ay lùsawan ne Dios.
16 Datu lin-lintag ga nesur-súrát natu Moses se ngámin na nesur-súrát
datu pagbàbànánan ne Dios kitun, ay ittu datun daya kur-kurugan nu
panda kitu kakowad natu Juan na marammawtisár. Ngamay kadedi yin,
gapu ta nebàbànán nin ya Napiya nga Dámag panggap ki angngituráy ne
Dios, ay magpásipásil lin daya maminya nga meráman.
17 Ngamay oray nu mapakuna, ay akkan wayya nga áwan surbi yin
datun na lin-lintag. Nalà-lapat tala á ya kadadál naya lángit se ya
kalawagán may iya kippà naya oray isa kadatun na lin-lintag,” nán na.
18 “Ay ngámin daya lalláki nga mangigsán kadaya attáwa da, ay se da
nga mangatáwa ka sabáli, ay bíláng da ya dumaládag. Ay ummán pe ya
laláki nga mangatáwa kadaya nagadiyán na babbay, ay bíláng da pe ya
manaládag,” nán na.

Ya mepanggap kitu nabànáng nga laláki se Lazaro

19 Ay nán manin ne Jesus, “Uwad isa nga nabànáng nga laláki nga napiya
tutu wala ya kawakawas na, ay namit peyapeyang pe daya kanakanan na.

20 Ay uwad pe ya isa nga nakal-allà nga laláki nga Lazaro ya ngágan na.
Rinasarasa ngámin ya baggi na. Atán kitu lalàsígán natu abut tu balay
natu nabànáng,
21 ta magin-indag kitu pagibugtaán natu bànáng kitu tebol na, ta ittu tu
kanan na. Datu átu, ay umbet da nga dil-dílán datu rasa na.
22 Ay kane din matay idi ya nakal-allà, ay nippan datu anghel kitu giyán
ne Abraham ka lángit. Ay kane matay pe tu nabànáng, ay netaman da.
23 May nippan ka impiyernu. Ay atán na magrig-rígát kitúni. Ay kane
maglángad, ay nasingan na de Abraham se Lazaro wa magtag-taging kitu
adayyu pànang nga giyán.
24 Ay tútu kinumraw wa nán na, 'Ama Abraham, kalakkán nà agpà.
Bonam mán ne Lazaro wa mangidsam kiya untù naya kurimang na ta
pansam na kiya dílà ta senu malnawán. Ata mapar-parrangán nà pànang
kídi ya maggatagatang nga apuy,' nán na.
25 Ngamay nán ne Abraham kaggína, 'Ugu, dam-damdamman mu wa
kitu kasibbiyág mu pikam, ay napowad mu ngámin daya pà-pàgan mu
wa kuw-kuwa nga akkan na ummán ke Lazaro wa kù-kùlelà tu biy-biyág
na. Ngamay kídi yin, ay atán kídi nga maggan-gánas. May ikaw, ay atán
ka kiyán na magrig-rígát.
26 Ay akkan nala tittu dayán, áta atán nagbàtán tada nga áwan nala nga
mabalin na dalenan. Ay áwan makálà mawe kiyán kadaya atán kanedi,
ay áwan pe makálà kadaya atán kiyán na umbet kanedi,' nán na.
27 Ay tútu nán natu nabànáng, 'Ama, makim-imallà à lugud kikaw ta
ibon mu agpà e Lazaro ka balay ne Ama nga
28 giyán pikam datu limma nga wawwágì a lalláki ta senu makagiyánan
nada, ta senu akkan da pe mippan kídi giyán na kapar-parigátan,' nán na.
29 May nán ne Abraham kaggína, 'Atán datu nesur-súrát natu Moses
se datu pagbàbànánan ne Dios. Gìnán da kuma ngala datun,' nán ne
Abraham.
30 Ay nán manin tu nabànáng, 'Ama Abraham, akkan umanáy datun.
Ngamay nu atán nin ya lumtu kadatu natay ya umang nga mangagi
kaggída, ay makappoli da kadaya bas-básul da,' nán na.
31 Ngamay nán manin ne Abraham kaggína, 'Ay nu akkan da nga
kurugan datun na nesur-súrát natu Moses kadatu libru na se datu nesur-
súrát datu pagbàbànánan ne Dios kitun, ay akkan da pe ya mangurug oray
atán ya lumtu,' nán ne Abraham," nán ne Jesus.

17

Ya mepanggap kiya básul se iya angngurug
(Mat 18:6-7, 21-22; Mar 9:42)

1 Ay nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, "Ngámin tolay ay mapar-parò
da nga magbásul, ngamay daya mangipar-parò kiya isa nga tolay kiya
pakabasúlán na, ay mangallakallà da ngala.
2 Ay napì-piya ngala kiyán na tolay nu mabissinán ya bùlaw na ka abay
batu, ay se yala mepisù kiya kadalmán naya bebay, may iya mangipar-parò
kadaya nababa nga tolay ya mangurug kiyà.
3 Ay túya masápul la magannád kayu.
Ay nu makabásul ya kabulun mu kikaw, ay al-alngán mu. Ay nu
makappoli, ay pakawanam.

4 Oray nu mamin-pittu wa makabásul kikaw kiya isa ngalgaw, ay se nu
appoliyan nada kammin, ay pakawanan mu,” nán ne Jesus.
5 Ay tútu nán datu apostoles ke Apu Jesus, “Pabilgam ya angngurug mi,”
nán da.
6 Ay tútu, nán ne Apu Jesus kaggída, “Nu atán angngurug nu nga oray
ummán kiya kabittì naya bukal mustása, ay mabalin nu wa nán kiya
sicomoro wa káyu, ‘Bàdútam ya arutáng mu ta imúlam kammin kiya
bebay,’ nán nu, ay ikurug nakayu,” nán na.

Ya masápul la kuwaan naya magsirbi ke Dios

7 Ay nán manin ne Jesus, “Ay kas pangarígan nu atán asassu nu,
karuwan nu nád panganan nu umbet ta gayát ta nagarádu onu nangi-
pastor kadaya karneru nu?
8 Akkan á, nu di nu pikam ma bonan na magsagána ka panggídám nu.
Ay paduy-agán kayu pe kaggína panda kiya kabalin nu wa mangán. Ay se
nu wala nga panganan nu mabalin kayu mangán.
9 Ay oray nu kinuwa natu asassu nu ngámin datu nepàwa nu, ay akkan
kayu wa magiyáman kaggína.
10 Ay ummán pe kadakayu, nu mabalin nu kuwaan ngámin daya nebílin
kadakayu, ay nán nu kuma nga, ‘Ur-úray kami yala nga asassu ta tittu ya
mepàwa kadakami ya kuwaan mi,’ nán nu din,” nán na.

Tu nangngágas ne Jesus kadatu sangapúlu wa naglappang

11 Ay kitu ammeyag ne Jesus ka Jerusalem, ay manalen kitu nagbàtán
Samaria se Galilea.
12 Ay kane dumatang kitu isa nga babalay, ay uwad da nga sangapúlu wa
tolay ya naglappang nga summabat kaggína, ngamay nagsisíkád da ngala
kitu ad-adayyu.
13 Ay nán da nga nesáraw kaggína, “Apu Jesus, kalakkán nakami!” nán
da.
14 Ay kane masingan ne Jesus da, ay nán na kaggída, “Mawe kayu win
na magpassingan kadaya pappádi,” nán na.
Ngamay kitu kowad da pikam kitu dálen da nga mawe, ay ummawan
nin datu lappang da.
15 Ay kane masingan natu isa tu baggi na nga naagásan nin, ay nagulli
kammin kitu giyán ne Jesus, ay se na dinay-dáyaw we Dios.
16 Ay se yala nga nagpalintud se nagukkab kitu àráng ne Jesus nga
nagiyáman kaggína. Ay itun na tolay, ay iSamaria.
17 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Di mà sangapúlu tu naagásan? Kawà
nád tu giyán datu duddúma?
18 Taanna, tura áwan nagulli nga nagiyáman ke Dios nu di ikaw wala
nga agtangeli!”
19 Ay se na ngala nán kaggína, “Gumnikát ka ta mawe ka ngin, ta
naagásan ka ngin gapu kiya angngurug mu,” nán na kitu tolay.

Ya mepanggap kiya anggayát naya angngituráy ne Dios (Mat 24:23-28, 37-41)

20 Kitu isa ngalgaw, datu duddúma kadatu Pariseo ay nagsaludsud da
ke Jesus nu nungay naya anggayát naya angngituráy ne Dios. Ay tútu
summungbát te Jesus nga nán na, “Awan nu masingan na pangimaddán
nu kiya ilalbet naya angngituráy ne Dios.

21 Ay áwan ya makapagkuna nga, ‘Atán kídi!’ onu, ‘Atán kannán!’ Ata
atán nin kadakayu,” nán na.
22 Ay nán na manin kadatu tù-tùgúdán na nga, “Umbet ya algaw wa
piyán nu wa akasingan kiya angngituráy ku wa nengágan da kitun ka
An-anà Tolay, ngamay akkan nu masingan pikam.
23 Ay kiyán na algaw, ay atán kadaya tolay ya magkuna kadakayu ka,
‘Atán nin kídi!’ onu, ‘Atán nin kannán!’ nán da. May akkan kayu maw-
awe. Akkan nu kurugan ya nán da,” nán na.
24 “Ata ya kàwaán naya ilalbet naya nengágan da kitun ka An-anà
Tolay, ay ummán kiya kàwaán na kilát nga nu kumilát, ay magwada ya
magpingipíngit.
25 Ngamay masápul pikam ma nagbal-baláki ya kapar-parigátan ku se
akkan dà pagan-anu daya inagkodi.
26 Ay nu nágan datu kinuw-kuwa datu tolay kitu kakowad tu Noa, ay
ummán pe kadatun ya kuk-kuwaan daya tolay kiya ilalbet ku wa nengágan
da kitun ka An-anà Tolay.
27 Ata datu tolay kitun, ay nangán se naginum da, ay se naggaattáwa da
panda kitu nelalnà natu Noa kitu abay tutu wala nga biray na. Ay kane
makalnà in, ay nìsab na pe yin tu nagdallis. Ay ittu tu nangrápun kaggída.
28 Ay màwa pe datu páda datu kinuw-kuwa datu tolay kitu kowad pikam
natu Lot. Makak-akkán se maggiinum, ay se magalalláku se makagat-
gátang, ay se makamul-múla se magbabalay datu kuk-kuwaan da.
29 Ngamay kane likud tu Lot ta nagtálaw ka Sodom, ay nagudán ka apuy
se asufre,* ay ittu tu nangrápun kadatu iSodom.
30 Ay ummán pe kadayán daya mà-màwa nu iya algaw wa ilalbet ku wa
nengágan da kitun ka An-anà Tolay.
31 Ay kiyán na algaw, daya atán kadaya atap daya balay da, ay akkan
da wayya makolug gin na lumnà a mawe mangalà kadatu kuw-kuwa da.
Ay ummán pe kadaya atán kadaya pagkuw-kuwaán da, ay akkan da ngin
mabalin ya mawe kadaya babalay da.
32 Ay dam-damdamman nu tu nàwa kitu atáwa natu Lot kitun.
33 Ata ngámin daya magkikenga kiya biyág da kampela ngin nin, ay tú
dayán daya mewágà. Ngamay ngámin daya akkan magkikenga kiya biyág
da, ay tú dayán daya akkan na mewágà.”
34 Ay nán manin ne Jesus, “Nu iyán na gabi, ay atán duwa tolay ya
magallay. Málà ya isa, ay mabansi ya isa kiya idda da.
35 Ay páda na pe kadaya duwa nga babay ya magirid. Málà ya isa, ay
migsán ya isa,” nán na.
36 “Ay páda na pe kadaya duwa nga tolay ya magkuwa kiya tálun da.
Málà ya isa ay migsán ya isa,” nán na.
37 Ay nagsaludsud datu tù-tùgúdán na nga nán da, “Kawà naya kàwaán
dayán Apu,” nán da. Ay nán ne Jesus kaggída, “Nu kawà naya giyán innát
ay ittu ya giyán daya karabúngan,†” nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na.

18

Nán ne Jesus nga magkarárag peyang datu tolay

---

* **17:29 17:29** Ya asufre ay ummán ka aníngat nga ngila nga masìdug. † **17:37 17:37** Ya piyán na nga kagiyan nedi, ay nu kawà na ya giyán daya tolay ya maukum ay ittu ya kàwaán na.

1 Ay nagpangárig manin ne Jesus kadatu tolay na ta tùgúdán nada nga
magkarárag peyang nga akkan da din na madusmaya.
2 Ay nán na kaggída, “Uwad guwes kiya isa nga íli nga áwan na nga
pà-pàgan kadaya páda na nga tolay, ay se akkan pe mansing ke Dios.
3 Ay uwad pe isa nga búkud da babay kitúni nga íli nga um-umbet
peyang kitu giyán na nga makim-imallà a makiseng kaggína nga nán na,
‘Sengán nà agpà kiya kalintaggán ku kiya kakásù,’ nán na.
4 Ay nabayág nga akkan tinang-tangyaw natu guwes tu babay. Ngamay
kane kuwa, ay naglam-lammat ta nán na, ‘Oray akkan ku ikansing nge
Dios se áwan ku wa pà-pàgan kadaya tolay,
5 ay gapu ta rikurikud nà ya búkud kídi, ay sengán ku wala ngin kiya
kalintaggán na, ta senu akkan nà ulawan kiya ilalbet na peyang nga
mangrikud kiyà,’ nán na.”
6 Ay netúluy ne Apu Jesus nga nán na, “Lam-lamtan nu kod ya kinuwa
nedi ya nadakè a guwes.
7 Ay e Dios, ay akkan wayya di sumeng kadaya tolay ya akkan molaw wa
makiseng kaggína, ki inalgaw se ginnabi. Akkan na wayya nga ipadaddán
ya sumeng kaggída.
8 Ipakammù kadakayu nga e Dios, ay karuwan na ya sumeng kadaya
tolay na. Ay piyán ku nu atán ya dàngan ku wa kurug ga mangurug kiyà
kídi kalawagán nu umbet tà kammin,” nán ne Jesus.

Ya giddiyát datu karárag natu Pariseo se itu karárag natu magpab-pabáyad ka buis

9 Ay nagpangárig manin ne Jesus kadatu tolay ya pagtalgad da daya
màwa da kampela ngin nin, se manguna nga áwan da sab-sábag, se
mamáas da pe kadaya duddúma nga kasittolay da. Ay nán ne Jesus
kaggída,
10 “Uwad duwa nga tolay ya nawe kiya templo nga magkarárag. Tu isa
ay Pariseo, ay tu isa ay magpab-pabáyad ka buis.
11 Ay nagsíkád da nagasissa tu Pariseo, ay se na nán kane magkarárag
gin, ‘Magiyáman nà kikaw Dios, ta akkan nà ummán kadaya duddúma
tolay ya maragtákaw se nadakè kuk-kuwaan se marangngultit se maran-
naládag. Akkan nà pe ummán kiya magpab-pabáyad ka buis kiyán.
12 Ay duwa ngalgaw ya agngílin ku wa mangán kiya tangaligguwán. Ay
idde ku pe kikaw ya pagkapúlu naya ngámin màluwán ku,’ nán na.
13 Ngamay itu magpab-pabáyad ka buis, ay nagsíkád pe kitu adayyu. Ay
maddi nga maglángad ka lángit. Ngamay binitubitug na pikam tu gútù
na nga na nán kitu karárag na, ‘O Dios, kalakkán nà ta maragbásul là!’
nán na.”
14 Ay nán ne Jesus, “Ikagì kadakayu nga idi ya tolay, ay nawe ka balay
da nga napakawan nin kadaya bas-básul na, ngamay itu Pariseo ay akkan.
Ata ngámin daya magpang-pangátu, ay marurud da ta mebaba da. Ay daya
napakumbaba, ay tú dayán daya mesulalit ta mepangátu,” nán ne Jesus.

Tu nangngikarárag ne Jesus kadatu annánà
(Mat 19:13-15; Mar 10:13-16)

15 Ay uwad da nga tolay ya nagilbet kadatu bibittì a annánà da ta pìmán
dada nga pekarárag ke Jesus. Ngamay kinalùsaw datu tù-tùgúdán na datu
tolay kane masingan da datu kuwaan da.

16 May kirrawán ne Jesus datu tolay se na nán, “Palubúsán nu wala
daya bibittì a annánà nga umbet kiyà. Akkan nuda paddiyan áta ummán
kadedi ya annánà daya iturayán ne Dios kiya pangiturayán na.
17 Ay kagiyan ku kadakayu ya kurug, nga akkan málà kiya pangiturayán
ne Dios oray iinna nu akkan na peturayán ke Dios nga ummán kiya
agpeturáy dedi ya annánà,” nán na.

Tu nabànáng nga bag-bagu
(Mat 19:16-30; Mar 10:17-31)

18 Ay uwad pe ya ap-apu datu Judyu tu nagsaludsud ke Jesus nga nán
na, “Namáru nga Misturu! Nágan na ya masápul la kuwaan ku ta senu
mabiyág gà pe ka áwan panda,” nán na.
19 Ay nán ne Jesus kaggína, “Tura nà ipangágan ka namáru, ay áwan
mà ya namáru nu di e Dios sala!
20 Ay nu panggap kiya piyám nga ammuwán ay ammum mà datu bil-
bílin ne Dios! Nán na nga, ‘Akkan ka manaládag, akkan ka nga pumatay!’
‘Akkan ka nga magtákaw,’ ay se nán na pe nga, ‘Akkan ka magbusid!
Ipatag mu daya amám se inám!’ nán na,” nán ne Jesus.
21 Ay summungbát tu laláki nga nán na, “Nanggayát kitu kabittì ku kam,
ay kur-kurugan ku ngámin dayán,” nán na.
22 Ay kane magìna ne Jesus idi, ay nán na kitu laláki, “Atán pikam ma
isa nga masápul la kuwaan mu,” nán na. “Ilákum daya ngámin na kuw-
kuwám, ay se mu la idde ya paglakúwám kadaya napubri. Ay díkod atán
ka lángit tin ya bànáng mu. Ay se ka la nga kumíwid kiyà,” nán na.
23 Ay kane magìna natu laláki idi, ay naglamma ngala, áta nabànáng
pànang.
24 Ay sinisinnan ne Jesus tu laláki ay se na nán, “Nganna ya inagsulit
daya babànáng nga tolay nga meráman kiya pangiturayán ne Dios.
25 Kurug gala nga nalà-lapat tala ya kámel la lumbut kiya abbut naya
dágum ngamay iya keráman daya nabànáng kiya pangiturayán ne Dios!”
nán na.
26 Ay datu nakagìna, ay nán da kaggína, “Iinda lugud daya málà kiya
pangiturayán ne Dios?” nán da.
27 Ay summungbát te Jesus nga nán na, “Akkan màwa naya tolay yala
idi, may áwan na di màwa ne Dios,” nán na.
28 Ay tútu nán pe ne Pedro, “Ay mapaanna kami! Nigsán mi daya babalay
mi gapu kiya ikikkíwid mi kikaw,” nán na.
29 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Kurug ya kagiyan ku kadakayu nga
oray iinna nga tolay ya mamánaw kiya balay na, se kiya atáwa na,
oray pe daya wawwági na onu mannákam na onu annánà na gapu kiya
angngituráy ne Dios,
30 ay ab-abay ya midde kaggína oray kídi ya al-algaw. Ay kiya
kamuddiyánan na algaw, ay mabiyág pe ka áwan panda,” nán na.

Tu nangngagi ne Jesus kadatu kapà-pàyanán na ka Jerusalem
(Mat 20:17-19; Mar 10:32-34)

31 Ay se la kirrawán ne Jesus datu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán
na se na nán kaggída, “Tú idi ya kagiyan ku kadakayu. Mawe tada ka
Jerusalem kídi. Ay kitúni, ay màwa kurug kiyà ngámin datu nesur-súrát

ta kinag-kagi datu pagbàbànánan ne Dios kitun mepanggap kiya nengágan
da kitun ka An-anà Tolay.
32 Ata iáwat dà kadaya tolay ya akkan Judyu. Ag-agbán dà, se iap-appat
dà, ay se lut-lutában dà pe.
33 Ay sap-saplit dà, ay se dà patayan, ngamay kiya mekàlu wa algaw, ay
lumtu wà kammin," nán na.
34 Ngamay áwan da ngala nga maawátan mepanggap kadatu kinag-kagi
na kaggída. Nalingad kaggída tu sarut datu kag-kagiyan na. Ay díkod
akkan da naawátan tu kinag-kagi na.

Tu nammakasingan ne Jesus kitu kúláp
(Mat 20:29-34; Mar 10:46-52)

35 Ay kitu adanni de Jesus ka Jerico win, ay uwad kúláp pa laláki nga
magtutúgaw kitu bíkat kalsáda nga makakádang.
36 Ay kane màmud na datu adu wa tolay ya maglilíwán, ay nepamutù
na nu nágan tu mà-màwa.
37 "Lumíwán ne Jesus nga iNazaret," nán da kaggína.
38 Ay tútu nesáraw na ka naggat ya, "Jesus nga gaka natu David!
Kalakkán nà agpà!" nán na
39 May kinalùsaw datu tolay ya adanni kaggína nga nán da, "Náwa ka
mà!" nán da. Ngamay kinggat na kammala tu nagkuna na nga, "Gaka
natu David, kalakkán na agpà!" nán na.
40 Ay tútu nagsínang nge Jesus, ay se na nepilbet tu kúláp pa laláki kitu
giyán na. Ay kane umadanni, ay nepamutù ne Jesus kaggína nga nán na,
41 "Nágan naya piyám ma kuwaan ku kikaw?" nán na. Ay summungbát
tu kúláp pa nán na, "Apu, pakasinnan nà mán kammin," nán na.
42 Ay díkod nán ne Jesus kaggína, "Makasingan ka kurug gin gapu kiya
angngurug mu," nán na.
43 Ay díkod nàtatán nala nga nakasingan nin. Ay se la kummíwid ke
Jesus nga day-dayáwan na nge Dios. Ay kane masingan datu tolay tu nàwa,
ay dinay-dáyaw da pe ye Dios.

19

Tu nekikappiya ne Zakeo ke Dios

1 Ay lumíwán ne Jesus ka Jerico nga mameyag ka Jerusalem.
2 Ay uwad nabànáng kitúni nga nagngágan ka Zakeo, nga ap-apu datu
magpab-pabáyad ka buis.
3 Ay piyán na nga sinnan ne Jesus may akkan na masingan ta nalipdán
kadatu adu wa tolay, áta ababbà.
4 Ay díkod tu kinuwa na, ay nanagtág ga lummàláp kadatu adu wa tolay
se nawe umunè kitu isa nga káyu wa sicomoro ta senu masingan na, áta
kitúni tu liwánan na.
5 Ay kane mesídung nge Jesus, ay linángad na nge Zakeo se na nán
kaggína, "Zakeo, magkaru ka nga umúlug ta masápul la ka balay mu ya
kapannán ku kídi nga algaw," nán na.
6 Ay tútu nagkaru tu Zakeo nga umúlug, ay naganggam ma nanangaíli
ke Jesus.

7 Ay ngámin datu tolay ya nakasingan ke Jesus nga kummíwid ke Zakeo,
ay nán da nga nagur-urímam, “Sinnan nu kod! Tura mawe ya tolay kitúni
ya pasangaíli kiya maragbásul!” nán da.
8 Ay nán tu Zakeo ke Apu Jesus, “Kídi yin Apu, ay ummán kídi ya kuwaan
ku. Iddè ya gadduwa naya kuw-kuwà kadaya napubri, ay ummán pe nu
atán ya kinultit ku ka panda ngala, ay mamimpát ya kaadu naya pagbáyad
ku kadatu nangultítán ku,” nán na.
9 Ay tútu nán ne Jesus ke Zakeo, “Kídi yin ay nakikappiya kayu win na
tangabalay ke Dios, áta gaka naka pe tu Abraham.
10 Ata iyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay inumbet tà a
magsápul se mangalà kadaya tolay ya árig newágà.”

Ya pangárig ne Jesus mepanggap kadatu asassu wa niddán natu nangátu wa tolay ka pirà
(Mat 25:14-30)

11 Ay kaggída nga maggigìna kadatu kag-kagiyan ne Jesus, ay nag-
pangárig manin. Ata adanni yin ka Jerusalem, ay dálin da nu ittu tunin
tu angngituráy ne Dios ka Jerusalem.
12 Ay díkod nán na kaggída nga nagpangárig, “Uwad isa nga nangátu
wa tolay ya nawe pikam ka adayyu wa íli, ta mawe na gurarán ya kinaári
na, ay se yala nga magulli kammin.
13 Ay kitu akkan na pikam ma ipappan, ay kirrawán na datu sangapúlu
wa asassu na, ay se nada niddán ka agmamagatut ta pirà a inigúsiyu da
kitu ligge na.
14 Ngamay datu keliyán na, ay lùsawan da nga magári kaggída, ay tútu
nangibon da kadatu tolay ya mawe kitu kapannán natu nangátu wa tolay
nga mangagi nga maddi da nga aggína ya mangituráy kaggída.
15 Ay kane mabalin na nga magurarán tu kinaári na, ay nagulli yin. Ay se
na pinàrawán datu asassu na nga niddán na ka pirà, ta senu mammuwán
na nu piga tu ganansiya da kadatu nidde na.
16 Ay nunna tu isa nga inumbet, ay nán na kitu apu na, ‘Apu, tu an-anà
natu magatut ta písus nga niddem kiyà ay sangaríbu,’ nán na.
17 ‘Pàgan ku ya kinuwám! Mapiyár ka nga asassu. Ay gapu ta mabalin
ka nga piyáran kadaya bittì a bánag, ay pangiturayan taka ka sangapúlu
wa íli,’ nán natu ári.
18 Ay inumbet pe tu mekàduwa nga asassu se na nán kitu apu na, ‘Limma
gatut kam tu an-anà natu magatut ta niddem kiyà,’ nán na.
19 Ay tútu nán natu ári kaggína, ‘Pangiturayan taka ka limma nga íli,’
nán na.
20 Ay inumbet pe yin tu isa nga asassu, ay nán na pe, ‘Apu, ye kam idi
tu pirà mu. Binugubugut ku ka panyu se yà ala nga nesir-sirù
21 ta mansing ngà kikaw ta narungat ka. Ay takkilan mu ya akkan mu
wa kuw-kuwa, ay se burásan mu ya akkan mu wa múla!’ nán na kitu apu
na.
22 Ay tútu nán natu ári kaggína, ‘Daya kinag-kagim daya mangi-
pakammu nga nagbásul ka! Nadakè ka nga asassu! Ta ammum ma
narungat tà se takkilan ku daya akkan ku wa kuw-kuwa se tagaburabúrás
sà kiya oray akkan ku wa múla,
23 ay tura mu lugud da di nebangku ya pirà ku ta senu kiya angngipat-
ullim kiyà, ay atán ya málà ku wa an-anà na!’ nán natu ári.

24 Ay se na la nán kadatu magsisíkád kitúni, ‘Alà nu tu pirà kaggína ta
idde nu kitu asassu wa nakaganansiya ka sangaríbu,’ nán na.
25 Ngamay nán da kaggína, ‘Apu, atán mà sangaríbu na ngin!’ nán da.
26 Ay tútu nán natu ári kaggída, ‘Ikagì kadakayu ya kurug. Daya tolay
ya adu ya atán kaggída, ay tú dayán daya middán ka ad-adu. Ngamay
daya tolay ya bittì ya atán kaggída, ay màpoli kammin oray ya bittì a atán
kaggída.
27 Ay kídi yin, ay ilbet nu ngámin datu tolay ya kumagúra kiyà, datu
mangalùsaw kiyà nga magbalin ka ári da, ta patayan nuda ngámin kídi
àráng ku,’ nán natu ári,” nán ne Jesus.
28 Ay kane mabalin ne Jesus kagiyan datun kaggída, ay naginunna nga
nawe ka Jerusalem.

Tu nagday-dáyaw datu tolay ke Jesus kane mawe ka Jerusalem (Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Jn 12:12-19)

29 Ay kane atán da ngin kitu bantay ya nengágan da ka Olivo nga adanni
ka Betpage se Betania, ay nepàrob na datu duwa kadatu tù-tùgúdán na,
30 nga nán na kaggída, “Mawe kayu kiya sumarunu nga íli. Ay nu
dumatang kayu, ay masingan nu ya nesisílu wa urbun asnu* nga áwan
pikam ma nagtakay kaggína. Ubbadán nu se nu ilbet kídi,” nán na.
31 “Ay nu atán ya magsaludsud nga nán na, ‘Tura nu ubbadán yán?’ nu
nán na, ay nán nu kaggína nga, ‘Masápul ne Apu,’ nán nu,” nán ne Jesus.
32 Ay díkod nawe da, ay nasuwà da kurug tu ummán kitu kinagi na
kaggída.
33 Ay kane ubbadán da kurug tu urbun asnu, ay nán kurug natu makin-
kuwa kaggída, “Taanna tura nu ubbadán yán?” nán na.
34 “Masápul ne Apu,” nán da.
35 Ay se da nilbet tu urbun na asnu kitu giyán ne Jesus. Ay se da nesàláp
datu bádu da kitu addag natu asnu, ay se da netakay ye Jesus.
36 Ay kitu angngidal-dalen natu asnu ke Jesus, ay nesàlapán datu tolay
datu bádu da kitu kalsáda.
37 Ay kitu kowad da kitu dad-dagután na maggayát ka bantay Olivo, ay
ginayatán datu adu wa tolay na tu magpatag se magday-dáyaw ke Dios
gapu kadatu nas-asingan da nga kinuw-kuwa ne Jesus. Ay nán da ka
naggat,
38 “Tag-tagasinnán ne Apu din ya Nebon na nga Ari! Aggína ya
mangipakammu nga mekappiya tada ngin kaggína. Aggína ya maday-
dáyaw nga kangatuwán nga Dios!” nán da.
39 Ay datu duddúma nga Pariseo wa nelibulibug kadatu adu wa tolay,
ay nán da ke Jesus, “Misturu, ikagim mán kadaya tolay mu wa maginggap
da,” nán da.
40 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Ay nu maginggap da, ay daya batu win
ya makasáraw,” nán ne Jesus.

Sinangítán ne Jesus datu iJerusalem

41 Ay kane adanni yin ne Jesus ka íli Jerusalem, kane malágib na, ay
sinangítán nada

* **19:30 19:30** Ya asnu ay isa nga ulolag nga ummán ka kabalyu ya singan na may bittè.

42 nga nán na, “Dakayu wa iJerusalem! Ammu nu kuma ngala nu iinna
ya mabalin na mangikappiya kadakayu ke Dios, ngamay akkan nu malas-
lásin nin.
43 Umbet ya algaw wa ilalbet daya kalínga nu wa manglìmut kadakayu.
Mangwa da ka aglingdán da kiya lebut nu, ay túya mapúkù kayu kiya
magpíngipíngit.
44 Ay se dakayu wala nga rapúnan se daya annánà nu, ay dadàlan da
pe ya íli nu. Ay áwan nala nga duwa nga batu wa maglànù a di mepúkay
kiya darupírip pa abut naya íli nu. Màwa idi kadakayu ta akkan nu wa
inammu tu oras nga inagpakammu ne Dios kadakayu,” nán na.

Tu nammatálaw ne Jesus kadatu maglà-láku kitu Templo
(Mat 21:12-17; Mar 11:15-19; Jn 2:13-22)

45 Ay kane lumnà e Jesus kitu Templo, ay pinatálaw na ngámin datu
maglà-láku kitu unag
46 nga nán na kaggída, “Ya nesúrát nga Bàbànán ne Dios ay, ‘Ya balay
ku ay balay nga agkararágan,’ nán na. Ngamay tura nu mán kammin
pinagbalin ka balay daya maragtákaw!” nán na.
47 Inalgaw we Jesus nga magtù-tùgud kitu Templo. Ay datu ap-apu datu
pappádi se datu maragtùgud ki lintag se datu pangmanàman datu Judyu,
ay magsap-sápul da ka pamàyanán da nga mamatay kaggína.
48 Ngamay áwan da nga ammu wa pamàyanán kaggína, ta ngámin datu
tolay ay kurugan da tutu wala datu kag-kagiyan na.

20

Tu nagpamutù datu agtuturáy ki Templo nu wà naggayatán naya turáy ne Jesus
(Mat 21:23-27; Mar 11:27-33)

1 Ay kitu isa ngalgaw wa kowad ne Jesus kitu templo nga magtùgud
kadatu adu wa tolay se mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag, ay
inumbet datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag datu
Judyu. Ay uwad pe datu pangmanàman da.
2 Ay nán da kaggína, “Ikagim mán kadakami nu wà naggayatán naya
turáy mu wa mangwa kadedi. Ay kagiyam kadakami pe nu iinna ya
nangidde kikaw kiyán na turáy mu,” nán da.
3 Ay sinungbátan nada nga nán na, “Magsaludsud dà pikam kadakayu.
Wà lugud naggayatán natu turáy natu Juan na marammawtisár,
4 naggayát ke Dios onu kadaya tolay?” nán na.
5 Ay díkod ittu tu naggaamomán da, ay nán da kitu isaisa kaggída, “Nu
nán tada nga gayát ke Dios, ay nán na nga, ‘Taanna lugud, tura nu akkan
kinurug tu Juan,’ nán na.
6 Ay nu nán tada nga gayát ka tolay, ay tùtoán ditta daya ngámin tolay
kídi, áta kurugan da nga isa nga pagbàbànánan ne Dios tu Juan,” nán da.
7 Ay díkod nán da kaggína, “Akkan mi ammu ya naggayatán na,” nán
da.
8 Ay tútu nán pe ne Jesus kaggída, “Ay akkan ku pe lugud ikagi nu kawà
naya naggayatán naya turáy ku wa mangwa kadedi,” nán na.

Tu pangárig ne Jesus mepanggap kadatu nadakè a makital-tálun
(Mat 21:33-46; Mar 12:1-12)

9 Ay díkod nebàbànán ne Jesus idi nga pangárig kadatu tolay nga nán
na, “Uwad isa nga tolay nga nagmul-múla ka úbás kiya lusà na se na
nepatarakan kadatu magtal-tálun se yala nawe magbayabayág ka sabáli
nga íli.
10 Ay kane pinagbubúrás sin, ay nepàrob na tu isa nga asassu na kadatu
magtag-tagasíngan nga mangalà kitu kípát na kitu naápit da kadatu mul-
múla na. Ngamay sinap-saplit mán kammin datu magtal-tálun tu asassu
wa nebon na se da pinatálaw wa áwan niddeidde kaggína.
11 Ay díkod nangipàrob manin ka sabáli nga asassu na, ngamay ittu pe
tu kinuwa da kaggína. Sinap-saplit da pe, se da la nga neappaappat, se da
la nga pinapan na áwan niddeidde kaggína.
12 Nebon na manin tu mekàlu wa asassu na ngamay tinal-talíngu da se
da pinatálaw.
13 Ay díkod nán natu tolay, ‘Nágan nád naya kuwaan ku?’ nán na. ‘Ibon
ku ya pà-pàgan ku wa an-anà ku wa laláki kampela ngin. Get nu ikaliyaw
da,’ nán na. Ay tútu nebon na tu an-anà na.
14 Ngamay kane masingan datu magtag-tagasíngan tu an-anà natu
tolay, ay nán da kitu isaisa kaggída, ‘Ye yanin tu an-anà natu tolay nga
mangtáwid kídi ya lusà na. Patayan tada ta senu dàtada ya mangtáwid
kídi ya lusà,’ nán da.
15 Ay díkod nippan da kitu lasi natu kaubásan se da pinatay,” nán ne
Jesus.
Ay se na la nán kaggída, “Nu umbet tu makin-kuwa kitu kaubásan, ay
nágan na lugud ya kuwaan na,
16 nu di na nga patayan datu nangipatarànán na kadatu mul-múla na se
itu lusà na. Ay ipatarakan na pe yin datu mul-múla na ka sabáli tolay,”
nán ne Jesus. Ay kane magìna datu tolay tu kinagi na, ay nán da, “Akkan
na ipalúbus ne Dios nga màwa yán!” nán da.
17 Ay tútu binutgán ne Jesus da nga nán na, “Ay nágan na lugud ya sarut
naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga nán na,
‘Tu batu wa lùsawan daya maragbalay, ay ittu ya nesulalit ta kaligdaán
na paniínán kiya súli naya balay.’
18 Ay oray nu iinna ya maketàdul kiyán na batu, ay maríturítù ya tuláng
na. Ay daya pagdittagán na nu ittu ya metànág, ay matumatumà,” nán
na.

Tu nangngipamutù da ke Jesus mepanggap kiya agbáyad ka buis (Mat 22:15-22; Mar 12:13-17)

19 Ay kane magìna datu maragtùgud ki lintag se datu ap-apu datu
pappádi tu pangárig na, ay kalùsawan da pànang nge Jesus gapu ta
naawátan da nga aggída tu kepapannán datu kag-kagiyan na. Ay tútu
piyán da nga tiliwan kitun na oras. May akkan da nga màwa ta umamà
da kadatu tolay.
20 Ay ittu win tu agsisim da kaggína. Ay díkod nangibon da ka tolay
ya magsisim kaggína nga magpìkurug kaggína, ta senu mabalin na ya
makiam-amomán kaggína ka pagsiimán da ka sábag na kadatu kag-
kagiyan na, ta senu atán ya pangidarumán da kaggína kitu gubernador.
21 Ay tútu nagsaludsud da kaggína, “Misturu, ammu mi nga kustu
ngámin daya kag-kagiyam se daya itù-tùgud mu. Ay akkan mu pe

pagdudúmán daya tolay oray nágan naya kasasáad na. Tittu daya piyán
ne Dios nga kuk-kuwaan tada nga tolay daya itù-tùgud mu kadakami.
22 Umannúgut kiya lintag tada nád nu magbáyad kami ka buis mi ke
Ari Cesar ka Roma, onu akkan," nán da.
23 Ngamay nammuwán ne Jesus tu agsisim da kaggína, ay tútu nán na
kaggída.
24 "Iddán dà mán ka pinaláta nga pirà," nán na. Ay tútu niddán da.
"Iinna ya makin-murang se makin-ngágan kiya atán kídi ta?" nán na. Ay
summungbát da nga nán da, "Cesar nga ári ka Roma!" nán da.
25 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Ay idde nu lugud ke Cesar ya
pagrabngán na, ay idde nu ke Dios pe daya pagrabngán na kampela ngin
nin," nán na.
26 Ay akkan da natiliw kadatu kinag-kagi na kitu àráng datu tolay. Ay
díkod akkan da nga nakoni yin ta nasdaáwan da kitu sungbát na.

Tu saludsud datu tolay ya akkan mangurug nga lumtu daya natay (Mat 22:23-33; Mar 12:18-27)

27 Ay uwad da nga Saduceo wa inumbet kitu giyán ne Jesus. Aggída datu
magkuna nga akkan lumtu ya tolay nga natay yin.
28 Ay nagsaludsud da kaggína nga nán da, "Misturu, atán nesúrát natu
Moses nga nu matay ya isa nga laláki, ay se áwan na nga pútut, ay atawán
natu wagi na tu ípág na sen makapagan-anà da. Ay daya annánà da, ay
mebíláng da ka annánà natu natay.
29 Ay uwad da kitun na pittu wa magwawági nga pabeg lalláki.
Nangatáwa tu manákam may natay nga áwan an-anà.
30 Ay díkod inatawán natu mekàduwa kadatu magwawági tu ípág da.
31 Ay se la manin tu mekàlu. Sangapáda ngala tu nàwaán da ngámin na
pittu nga natay da ngámin na áwan an-anà.
32 Ay kane mabà-bayág gala ngin ay natay pe yin tu babay.
33 Ay díkod kiya ilaltu daya natay, iinna kaggída ya makin-atáwa kitu
babay, ay inatawán da mà ngámin na magwawági," nán da.
34 Ay sinungbátan ne Jesus da nga nán na, "Daya lalláki se daya babbay
kídi kalawagán ay maggaattáwa da,
35-36 ngamay daya lalláki se babbay ya magkakátay nga ibíláng ne Dios
kadaya paltuwan na nga alà na ka lángit, ay áwan da ngin na angngatáwa.
Ata mepáda da ngin kadaya anghel ne Dios nga akkan mataatay. Annánà
ne Dios da áta pinaltu nada ngin," nán na.
37 Ay nán manin ne Jesus kaggída, "Taanna, tura kayu akkan mangurug
ga lumtu kammin daya natay! Ay nepakammu mà natu Moses kitu libru
wa nesúrát na. Tu inagkuna na kitu libru na nga nagpassingan ne Dios
kaggína kitu maggatagatang nga kaykayu, ay e Apu nga Dios de Abraham
se Isaac se Dios pe ne Jacob tu nán na kitun.
38 Ay ya sarut natun, ay oray nu natay ya baggi de Abraham, ay akkan
da natay ki biyáng ne Dios. Ata e Dios ay akkan Dios daya natay, nu di
aggína ya Dios daya sibbiyág. Ay díkod kiya biyáng ne Dios, ay sibbiyág
ngámin tolay," nán na.
39 Ay nán datu duddúma nga maragtùgud ki lintag nga, "Napiya ya
sungbát mu misturu!" nán da ngala ngin.
40 Ata akkan da meturad din ya magsaludsud kaggína.

Ya saludsud mepanggap kiya Cristo
(Mat 22:41-46; Mar 12:35-37)

41 Ay nán manin ne Jesus kaggída, “Taanna, tura da kagiyan nga ya
Cristo, ay pútupútut natu Ari David!*
42 Ay tu David ya nanguna kiya libru na nga Salmo ka,
‘Nán ne Apu kiya Apu ku, Magtugaw ka ki pane diwanán ku†
43 panda kiya ammasúkù kadaya kalínga mu,’
nán na.
44 Nengagánan natu David ka Apu, ay mapaanna lugud ya inagbalin naya
Cristo ka gaka natu David,” nán na.

Tu naggallang ne Jesus kadatu magtù-tùgud ki lintag
(Mat 23:1-36; Mar 12:38-40)

45 Ay nán ne Jesus kadatu tolay na nga nepagìna na kadatu adu wa tolay,
46 “Taronan nu daya maragtùgud ki lintag nga magdàdàdà a sibbabádu
kadaya bádu da nga adaddu. Ay ya piyán dayán, ay rispitaran da tolay da
kiya pagad-aduwán. Ay pà-pàgan da pe ya magtugaw kadaya agtugawán
daya nangátu wa tolay kiya sinagoga se kadaya pagsasay-ammán.
47 Ay ya gangay da pe, ay magpì-pìkarárag da ka adaddu. Ngamay tak-
takkilan da daya kuw-kuwa daya bubbúkud da babbay. Ay nadammat tutu
wala ya kapanísán daya ummán kadayán na tolay,” nán ne Jesus kadatu
tolay na.

21

Tu nammatag ne Jesus kitu uperta natu búkud da babay
(Mat 12:41-44)

1 Ay kitu kowad de Jesus kitu templo, ay nasingan na datu nabànáng
nga tolay ya mangippáy kadatu uperta da kitu kiláwag ka uperta.
2 Ay uwad nasingan na pe nga napubri nga búkud da babay nga
nangipisù ka duwa nga sintábu.
3 Ay nán ne Jesus, “Ikagì kadakayu wa bíláng ad-adu tu nidde natu
napubri ya búkud may tu nidde ngámin datu duddúma.
4 Ata datu duddúma, ay nangidde da kadatu surù ala datu bànáng da.
Ngamay aggína, ay oray nganna ya kinapubri na, ay nidde na ngámin oray
tittu wa pagbiyág na kuma,” nán na kadatu tolay na.

Tu nangngagi ne Jesus kiya kapal-pallà daya iJerusalem se ya kadadál naya íli da
(Mat 24:1-14; Mar 13:1-13)

5 Ay datu duddúma nga tolay na, ay pàgan da tutu wala tu kinapiya natu
templo. Ata napiya tutu wala datu dadakkal la batu wa dingding na se datu
napatag pànang nga ar-arkus na nga niddánán datu tolay. Ngamay kane
magìna ne Jesus tu bàbànán da panggap kitu templo, ay nán na kaggída,
6 “Umbet ya algaw wa ngámin daya mas-asingan nu kídi, ay marba da.
Awan nala ya mabansi nga maglànù kadedi ya batu nga di mepúkay.”
7 Ay díkod nán datu tù-tùgúdán na kaggína, “Misturu, nungay naya
kàwa ngámin datun na kagiyam, ay se nágan daya màwa nga pakemaddán
ta kiya tagay ya kàwa dayanin,” nán da.

---

* **20:41 20:41** Onu “an-anà ne David” † **20:42 20:42** Ya magtugaw ki pane diwanán ay nadáyaw se naturáy.

8 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Magtaron kayu! Akkan kayu nga paal-
alílaw! Ata adu daya tolay ya umbet nga magkuna nga, ‘Iyà ya Cristo!’ nán
da. Ay dayán na tolay, ay nán da pe ya, ‘Tagay yin ya oras nga ipappanda
naya kalawagán,’ nán da. May akkan nuda nga kur-kurugan,” nán na.
9 “Akkan kayu wa magansing nu magìna nu daya gubagubát se daya
agkakagúra daya agturáy se daya iturayán da. Ta masápul la màwa pikam
ngámin dayán na munna, may akkan nu nán na ittu yanin ya ipappanda
naya kalawagán,” nán ne Jesus.
10 Ay se na la manin nán, “Maggugubát daya il-ileli.
11 Ay nakírad mangyagyag ka naggat se molát pe ya duddúma nga il-
íli se magtatakit da pe. Ay atán masingan nu pe nga nakas-kasdáaw wa
nakapap-panansing ka lángit.
12 Ngamay kiya akkan pikam kàwa dedi, ay tiliwan dakayu pikam daya
tolay se dakayu parigátan. Ay ippan dakayu kadaya sinagoga nga mabus-
bustigár, ay se dakayu wa ibálud. Ay ippan dakayu pe kiya àráng daya
à-ári se daya gubernador gapu kiyà.
13 Ay ittu yanin ya waya nu wa mangipakammu kaggída kiya mepanggap
kiyà.
14 Ay díkod kappiyánan nu wala daya ur-uray nu nga akkan nu wa
punnán na lam-lamtan nu nágan daya isung-sungbát nu.
15 Oray ta iyà ya mangidde ka sírib nu se mangipabàbànán kadakayu
kadaya ikagi nu kaggída. Ay áwan makasungbát kadaya kumalínga
kadakayu.
16 Ipatiliw dakayu daya pan-pane nu, ay oray pe daya maganà kadakayu
se daya wawwági nu se daya ù-opun nu pe. Ay patayan da pikam daya
duddúma kadakayu.
17 Ay kalùsawan dakayu kurug ngámin daya tolay gapu kiya angngurug
nu kiyà.
18-19 Ngamay áwan tutu wala ya màwa kadakayu. Ay nu magánus kayu,
ay middán kayu kurug pe ka biyág ga áwan panda.”

Ya kapar-parigátan daya iJerusalem
(Mat 24:15-21; Mar 13:14-19)

20 “Ay nu masingan nu win na lìmútan daya magadu-adu wa suldádu
ya Jerusalem, ay ittu ya pakelasínán nu win na tagay yin ya kadadál na.
21 Ay díkod daya atán ka Judea, ay magkakáwe da kadatu ban-bantay.
Ay datu atán ka íli Jerusalem, ay magtálaw da. Ngamay datu áwan kitu
íli, ay akkan da nga mawe yin kitu íli.
22 Ta ittu yanin na algaw ya ammánis ne Dios kadaya kumag-
kagúra kaggína. Ay díkod màwa nga kurug gin datu nesur-súrát datu
pagbàbànánan ne Dios kitun panggap kídi.
23 Ay kal-allà daya babbay ya sibbubùsit se ngámin daya atán tagíbi
kiyán na algaw. Ata ittu win ya kàwa naya nakapap-panansing nga rígát
kídi ya kalawagán, ta ittu ya ammánis ne Dios kadakayu wa Judyu.
24 Ay adu kaggída ya patayan daya kalínga da. Ay daya duddúma
nga magbiyág, ay mebálud da ay se matal-taliwágà da kadaya il-íli
kídi kalawagán. Ay daya akkan Judyu, ay umbet da nga magturáy
ka íli Jerusalem panda kiya panda naya angngituráy daya akkan Judyu
kadakayu.”

Ya ilalbet naya nengágan da kitun ka An-anà Tolay
(Mat 24:29-35; Mar 13:24-31)

25 "Ay se yala atán ya pakemaddán kiya mata se kiya búlán se kadaya bittuwan. Ay se ngámin tolay ay magansing se mariribù da tutu wala gapu kadaya nakapap-panansing nga tannug naya palun kiya bebay.
26 Ay mal-alngát daya tolay gapu kiya aggansing da kadaya masingan da, se gapu kadaya pad-padaldallan da nga mà-màwa kídi kalawagán ni, áta oray daya atán ka lángit ay makínin da.
27 Ay se dà ala masingan nin, iyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay nga mebulun kiya angap nga sittuturáy se siddadáyaw.
28 Ay kiya kàwa dayán na pakemaddán nu, ay magpatag kayu wa maglalángad, áta tagay tutu wala ngin ya kálà nu."
29 Ay nagpangárig manin ne Jesus kaggída nga nán na, "Daya káyu wa gígus se daya duddúma nga kay-káyu,
30 nu masingan nuda ngin na maglannuway, ay nán nu kiya lammat nu wa tagay yin ya agdagun na.
31 Ay ummán pe, nga nu masingan nu win datun na kinag-kagì a pakelasínán nu, ay ammu nu win na tagay yin ya angngituráy ne Dios.
32 Ay kagiyan ku kadakayu nga màwa ngámin dedi ki di pikam katay ngámin daya tolay kadedi ya al-algaw.
33 Madadál lala ya lángit se ya kalawagán may ya bàbànán ku, ay akkan da wayya nga di màwa," nán na.

Ya agpataron ne Jesus

34 "Taronan nu nga akkan nu ittu lam-lamtan peyang ya paggan-ganásan nu kídi kalawagán onu maggiinum kayu onu magringgur kayu kiya mepanggap ki panagbiyág nu, ta senu akkan kayu wa malàdadán kiya ilalbet dayán.
35 Ata ummán kiya kabkát naya sìwát ya kàwa na. Ay màwa dayán kadaya ngámin tolay ki kalawagán.
36 Ay túya magsagána kayu peyapeyang se maggagat kayu wa magkarárag ke Dios nga magadang ka bílag nu, senu melasátan nu ngámin dedi nga mà-màwa, ay senu akkan kayu pe ya mìpat ta magpassingan kiya nengágan da kitun ka An-anà Tolay," nán ne Jesus kaggída.
37-38 Ay mawe peyang nge Jesus nga magtùgud kitu Templo. Nagabi peyang pe datu tolay ya mawe ya maggigìna kaggína. May ki peyang gabi, ay mawe peyang nga malaw-lawagán kitu bantay Olivo.

22

Tu nangngipatiliw tu Judas ke Jesus
(Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Jn 11:45-53)

1 Ay tagay pe yin tu Piyasta nga Paskuwa*. Ay ittu pe ya angngán da ka sinápay nga áwan pamalbád.

---

* **22:1 22:1** Ya Paskuwa, ay ittu ya angsilibrár da kitu nanglàtaw ne Apu kadatu apuapu da kitu inangpatay na kadatu manákam nga lalláki ki ngámin Egipto. Linàtaw na tu balay da kane masingan na tu dága nga nipinta kitu gagyangán da.

2 Ay datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag, ay magsap-
sápul da ka pamàyanán da nga mamatay ke Jesus ta magansing da kadatu
tolay.
3 Ay nasaíru win tu Judas nga nengágan da ka Iscariote nga isa kadatu
sangapúlu se duwa.
4 Nawe nakiamomán kadatu ap-apu datu pappádi se datu kak-kapitán
datu guwardiya natu templo nu paannán na ya mangipatiliw ke Jesus
kaggída.
5 Ay nagpatag da pànang, ay se nayát da nga idde pe yin tu tangdán na
nga pirà.
6 Ay díkod nagimmuon, se na isingasingan kitu kaáwan datu adu wa
tolay tu mangipatiliw ke Jesus kaggída.

Tu nuddi nga nepanggídám ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na
(Mat 26:17-30; Mar 14:12-26; Jn 13:21-30; 1 Cor 11:23-25)

7 Ay inumbet pe yin tu algaw natu piyasta nga panangngán da ka sinápay
ya áwan pamalbád, nga ittu pe tu panagbasu da ka karneru para kitu
Paskuwa da.
8 Ay díkod nepàrob ne Jesus de Pedro se Juan nga nán na kaggída,
“Mawe nu isagána ya panggídám tada kídi ya piyasta,” nán na.
9 Ngamay, “Kawà na nga balay ya piyám ma we mi pangisaganáan ka
panggídám tada ta,” nán da nga sinaludsud.
10 Ay tútu nán na kaggída, “Nu dumatang kayu kiya íli, ay sabtan nakayu
ya isa nga laláki nga sikkaagtu ka tangaamutu nga danum. Unudan nu,
ay se kayu lumnà kiya balay ya langkan na,
11 ay nán nu kiya bumalay, ‘Pasaludsud ne Misturu nu kawà na nga
kuwartu kídi nga balay ya panggidáman na kídi ya piyasta se daya tù-
tùgúdán na,’ nán nu.
12 Ay itùgud na kadakayu ya amingúdu wa abay ya kuwartu, nga atán
ngámin nin ya masápul kitúni. Ay tú tuni ya pagsaganáan nu,” nán na.
13 Ay tútu nawe da, ay nasmà da kurug ngámin tu kinagi na kaggída. Ay
díkod nesagána da tu panggídám da kitun na piyasta.
14 Ay kane din itu oras da ngin na mangán, ay nepagtugaw we Jesus
kadatu apostoles na kitu panganán da.
15 Ay nán na kaggída, “Piyán ku pànang ya meduwa kadakayu wa
mangán kídi ya piyasta sakbay nga magrígát tà.”
16 “Ata ikagì kadakayu ya kurug, nga manggayát kídi, ay akkan nà in
mepangán ki ummán kídi panda ki kàwa na kurug kiya pangiturayán ne
Dios,” nán na.
17 Ay se na inalà tu binásu wa inuman da se yala nagiyáman ke Dios se
na nán kaggída, “Alà nu idi se nu wa pagtatalliyán na inuman.
18 Ta kagiyan ku kadakayu nga akkan nà in na mepaginum kídi
ya mainum nga nàwa ki digu búnga úbas panda kiya ilalbet naya
angngituráy ne Dios,” nán na.
19 Se na la nga inalà tu sinápay se la nagiyáman manin ke Dios se
na sinappitappig ga nekípát kaggída nga nán na, “Tú idi ya baggì nga
iddè kadakayu. Kuwaan nu ya ummán kídi nga panagkakán nu ka
panamdammán nu kiyà,” nán na.
20 Ay kane mabalin da nga mangán, ay inalà na tu binásu wa inuman
da, ay se na nán kaggída, “Iddè idi ya binásu nga ittu ya pakammuwán

nu wa atán ya bar-baru wa kari ne Dios kadakayu. Ay ya kearúyut naya
dágà ya mangipakammu kiya kinapatag nedi ya kari.”
21 “Ngamay ikagì kadakayu nga, ya mangipatiliw kiyà, ay atán kídi nga
mepagtutúgaw kadàtada† kídi giyán tebol li,” nán na.
22 “Ta masápul la màwa kiyà a nengágan da kitun ka An-anà Tolay tu
nìdang nga màwa. Ngamay kal-allà ya tolay ya mangipatiliw kiyà!” nán
na.
23 Ay kane magìna datu tù-tùgúdán na tu kinagi na, ay nagpipinnamutù
da nu iinna tutu wala kaggída ya mamatiliw kaggína.

Ya kangatuwán

24 Ay nàwa pe nga nagsuw-suwáy da nu iinna ya kangatuwán kaggída.
25 Ngamay nán na kaggída, “Daya ári daya akkan Judyu, ay iturayán da
daya tolay da. Ay daya naturáy kaggída ay piyán da pe nga day-dayáwan
dada,” nán na.
26 “Ngamay akkan ummán kiyán ya màwa kadakayu, áta ya kangatuwán
kadakayu, ay masápul la ummán kiya ud-udiyán, ay se ya ap-apu
kadakayu, ay masápul la ummán kiya asassu wa magsirbi kadakayu,” nán
na.
27 “Ata iinna ya nangátu, ya maduy-agán wànu ya magduy-ág. Ya
maduy-agán á ya kurug na! Ngamay ummán nà ka asassu wa magsirbi
kadakayu,” nán na.
28 Ay nán manin ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, “Dakayu daya namul-
bulun peyang kiyà, oray kadaya kaparigátan ku.
29 Ay gapu kídi, ay ikarì kadakayu nga mepangituráy kayu kiyà ta nidde
ne Ama ya pagrabngán ku wa mangituráy kiya kalawagán.
30 Ta senu meduwa kayu kiyà a mangán se uminum kiya pangiturayán
ku. Dakayu pe ya pangiturayan ku kadaya sangapúlu se duwa nga
tangámalán nga Judyu nga gakagaka natu Israel,” nán na.

Tu nangngagi ne Jesus kiya angngituláyaw ne Pedro kaggína (Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Jn 13:36-38)

31 “Simon, gìnám ya kagiyan ku,” nán ne Jesus. “Nepakammu ne Sairu
nga riribuan nakayu.
32 Ngamay nekar-karárag taka nga akkan din mippà tutu wala ya
angngurug mu kiyà. Ay nu mapagmut mu kammin ya angngurug mu
kiyà, ay ikaw ya sumeng kadaya wawwágim,” nán na.
33 Ay summungbát te Pedro nga nán na, “Apu nakasagána ngà a
metangabálud kikaw onu metangatay kikaw!” nán na.
34 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Ikagì kikaw, Pedro, nga akkan pikam
ma nakapagittaráut daya anù kiya danni láwa, ay namìluwán nà in na
netuláyaw,” nán na.
35 Ay nán ne Jesus kaggída manin, “Kitu nangngipàrob ku kadakayu
kitun nga áwan tagge netúgut ta aglilíyán se sapátus se pirà, ay uwad
masápul nu wa áwan kadakayu?” nán na. Ay summungbát da nga nán
da, “Ta áwan mi mà masápul,” nán da.
36 Ay nán na kaggída, “May kídi yin nu iinna ya atán pirà se túput, ay
masápul la alà na, ay nu atán kadakayu ya áwan na nga ampiláng, ay
iláku na ya bádu na ta igátang na ka ampiláng na,” nán na.

† **22:21 22:21** “Mepagtutúgaw kiyà” nán daya duddúma.

37 Ay se na nán manin, “Ikagì kadakayu nga màwa kurug datu nesúrát
kiya bàbànán ne Dios nga nán na, ‘Neráman da pe nga netangapatay
kadaya maragbásul,’ nán na. Ay masápul la dayán na nakagi panggap
kiyà, ay màwa da kurug,” nán na.
38 Ay nán datu tù-tùgúdán na, “Apu, atán nin duwa nga ampiláng mi,”
nán da. Ay nán na, “Annung na idi yin na agbàbànán tada,” nán na.

Tu nuddi nga nagkarárag ne Jesus ka bantay Olivo
(Mat 26:36-46; Mar 14:32-42)

39 Ay lummawán ne Jesus se la nawe kitu bantay Olivo ta ittu tu gangay
na. Ay kummíwid datu tù-tùgúdán na.
40 Ay kane dumatang da kitu giyán na kapannán da, ay nán na kaggída,
“Magkarárag kayu ta senu akkan kayu din na mapar-parò,” nán na.
41 Ay se nada adayyuwán ka annung na nga dalotán ka bangat ya
kadayyu na kaggída. Ay se la nagpalintud da nagkarárag
42 nga nán na, “Ama, nu mabalin nala kuma, ay ilísi nà kídi ya rígát nga
kapà-pàyanán ku,” nán na. “Ngamay akkan din ya piyán ku ya matungpál
nu di ya piyám mala,” nán na.
43 Ay uwad anghel ne Dios nga nagpassingan na namabílag kaggína.
44 Ay nepas-pasnà na tu nagkarárag ta napalotán tu riribù na. Ay tu
lingat na ay ummán ka dága nga magpatpattà kitu lusà.
45 Ay kane mabalin na magkarárag, ay nawe kammin kitu giyán datu
tù-tùgúdán na, ay dinatang nada nga magkakatúdug gapu kitu pannakit
da.
46 Ay tútu nán na kaggída, “Malukág kayun! Tura kayu wa matúdug!
Bumángun kayun ta magkarárag kayu nga akkan kayu din na mapar-
parò,” nán na.

Tu nanniliw da ke Jesus
(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Jn 18:3-11)

47 Ay kitu akun-oni pikam ne Jesus, ay naglalbet datu adu wa tolay. Tu
Judas nga isa kadatu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán na tu magin-
inunna kaggída. Ummadanni ke Jesus se na umàán,
48 ngamay nán ne Jesus kaggína, “Judas, ya angngummà mu kiyà a
nengágan da kitun ka An-anà Tolay, gane, ya angngitùgud mu kadaya
maniliw kiyà,” nán na.
49 Ay kane mammuwán datu tù-tùgúdán ne Jesus nga tiliwan da, ay nán
da, “Apu, makikin-kinnattab kami kaggída?” nán na.
50 Ay se la binaditán natu isa kaggída tu asassu natu nangátu wa pádi,
ay nataptáp tu amin-diwanán na talínga na.
51 May nán ne Jesus, “Annung na ngin,” nán na. Ay se na nepolit tu
talínga natu laláki, ay dágus sala nga nappiyánan.
52 Ay se la nán ne Jesus kadatu ap-apu datu pappádi se datu ap-
apu datu guwardiya natu templo se datu pangmanàman daya Judyu wa
inummang nga maniliw kaggína, “Masápul nád da magtagiampiláng kayu
se magtagipapangkur kayu nga umbet ta maniliw kiyà nga ummán nà
kadaya nadakè a tolay?” nán na.
53 “Kitu akipul-pulápul ku kadakayu ki inalgaw kitu Templo ay akkan dà
tiniliw kitun. Ngamay idi nga oras ya angngipalúbus ne Dios nga tiliwan
dà. Ay tú idi pe ya oras ne Sairu,” nán na.

54 Ay se da la nga tiniliw we Jesus se da ippan kitu balay natu nangátu
wa pádi. Inun-unud pe ne Pedro ngamay nagpal-palodi.

Tu nangngituláyaw ne Pedro ke Jesus
(Mat 26:57-58, 69-75; Mar 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)

55 Ay datu uwad kitu amuwág tu balay natu pádi, ay nagapuy da ka
pagginuduwán da. Ay nepagtutúgaw pe ye Pedro kaggída.
56 Ay kane madilangán ne Pedro, ay nasingan natu isa nga asassu nga
babay. Ay tútu sinisínán na nga nán na, "Ye pe idi ya isa nga kabulun ne
Jesus," nán na.
57 Ngamay netuláyaw natu Pedro nga nán na, "Akkan ku am-ammu yán
na tolay," nán na kitu babay.
58 Ay kane din na mabà-bayág, ay uwad manin na nanguna ke Pedro
kane masingan na, "Isa ka pe kadatu kabbulun na a?" nán na. Ngamay,
"Akkan a!" nán ne Pedro kitu laláki.
59 Ay moli kid isa nga oras ka panda se yala nga uwad da laláki ya
mangipapáti nga nán na, "Awan duwaduwa nga kabulun ne Jesus idi nga
laláki ta iGalilea pe," nán na.
60 Ngamay nán ne Pedro kaggína, "Opun, akkan ku am-ammu ya kag-
kagiyan mu," nán na. Kitun na akun-oni ne Pedro, ay ittu pe yin tu
inaggittaráut natu anù.
61 Naglinggaw we Jesus se na binutgán ne Pedro, ay tútu nadamdam ne
Pedro tu kinagi ne Apu Jesus kaggína nga, "Ki di pikam ma aggittaráut
daya anù, ay netuláyaw nà in na namìlu," nán na.
62 Ay lummawán ne Pedro se la summángit tutu wala, áta nakappoli
pànang.

Tu nammustigár da ke Jesus
(Mat 26:59-68; Mar 14:55-65; Jn 18:19-24)

63 Ay datu tolay ya magbantáy ke Jesus, ay inug-og da se da binaut.
64 Inamitangngán da pe se da la nga sulúngan se da nán kaggína, "Ara
mán! Kagiyam mán nu inna ya nanúlung kikaw!" nán da.
65 Ay adu datu nadakè a úni nga kinag-kagi da nga pangug-og da kaggína.
66 Ay kane din na pagmakát, ay nagguurnung datu pangmanàman daya
Judyu se datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag. Inalà da
nge Jesus kitu nagguurnúngán da ngámin. Ay se da nga nán kaggína,
67 "Ikagim mán kadakami nu ikaw ya Cristo wa Nebon ne Dios," nán da.
Ngamay nán ne Jesus kaggída, "Nu kagiyan ku kadakayu, ay akkan dà
a kur-kurugan.
68 Ay oray nu magpamutù à kadakayu, ay akkan dà mà sungbátan!" nán
na.
69 "Ngamay manggayát kídi yin, iyà nga nengágan da kitun ka An-anà
Tolay, ay magtugaw wà ki pane diwanán ne Dios nga mannakabalin na
mepangituráy kaggína," nán na.
70 Ay tútu nán da ngámin kaggína, "Ikaw lugud ya An-anà ne Dios?" nán
da. Ay nán na kaggída, "Kinagi nu mà nga iyà!" nán na.
71 Ay díkod, tútu nán da nga, "Akkan tada nga masápul lin ya sistígu ta
nagìna tada mà in ya kinagi na kampela ngin," nán da.

23

Tu nangngippan da ke Jesus kitu giyán ne Pilato
(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Jn 18:28-38)

1 Ay díkod ngámin datu ap-apu wa uwad kitúni ya nagguurnung, ay
nippan da nge Jesus sin kitu giyán natu gubernador Pilato.
2 Ay nedarum da nga nán da, “Nammuwán mi nga idi ya tolay, ay ial-
alílaw na daya páda mi nga Judyu. Akkan nakami pagbayádan ka buis mi
ke Ari Cesar. Ay nán na pe ya aggína ya Cristo wa Ari,” nán da.
3 Ay díkod pinamutuán ne Pilato nga nán na, “Ikaw ya Ari daya Judyu?”
nán na. Ay sinungbátan ne Jesus nga nán na, “Kurug ya kinagim,” nán
na.
4 Ay díkod nán ne Pilato kadatu ap-apu datu pappádi se datu adu wa
tolay, “Awan ku mà masmà a annung na nga pakedarumán nedi nga tolay,”
nán na.
5 Ngamay nán da kammala nga ipapáti, “Aggína ya mangriribù kadaya
tolay kiya itù-tùgud na, manggayát ka Galilea se kiya ngámin na Judea, ay
dumatang kanedi pe yin,” nán da.
6 Ay kane magìna ne Pilato tun, ay tútu sinaludsud na kadatu tolay nu
kurug ga iGalilea nge Jesus.
7 Ay kane mammuwán na nga kurug ga iturayán pe tu Herodes, ay
nepippan na kitu giyán na ta atán pe ka Jerusalem kitun na oras.
8 Ay kane masingan ne Herodes nge Jesus, ay naganggam pànang, áta
nabayág gin na piyán na nga masingan, ta nabayág na ngin na madam-
dámag. Ay namnamáan na ya akasingan na kadaya nakas-kasdáaw wa
mepassingan ne Jesus.
9 Ay díkod adu datu nepam-pamutù ne Herodes ke Jesus, ngamay akkan
tagge sinung-sungbátan ne Jesus da.
10 Ay díkod datu ap-apu datu pappádi se datu maragtùgud ki lintag ay
naturù in tu ammabásul da kaggína.
11 Ay nge Herodes se datu suldádu na ay irupat da nge Jesus, ay tútu
inug-og da. Binaduwán na ka napiya nga bádu, ay se da nga nepippan ka
giyán tu Pilato.
12 Ay díkod kitun na algaw, ay ittu win tu nanggayatán de Pilato se
Herodes nga magkakappiya oray magkagúra da kitun.

Tu angngipapatay da ke Jesus
(Mat 27:15-26; Mar 15:6-15; Jn 18:39–19:16)

13 Ay díkod pinaayabán ne Pilato ngámin datu ap-apu datu pappádi se
datu à-agturáy daya Judyu se ngámin datu Judyu,
14 ay se na nán kaggída ngámin, “Nedarum nu idi nga tolay kiyà ta nán
nu wa al-aliláwan na daya tolay. Ay binustigár ku ki àráng nu may áwan
ku ammu nga nagbasúlán na kadaya nangidarumán nu kaggína.
15 Ay áwan pe ammu ne Herodes nga básul na, ay túya nepepatulli na
kammin kadàtada,” nán na. “Ay áwan kurug kinuwa nedi nga tolay nga
pakatayán na kuma.
16 Ay díkod pasaplit ku wala, ay se ku la ipalawán,” nán ne Pilato,
17 áta masápul la magpepalawán ne Pilato kaggída ka isa nga bálud
kitun na piyasta.
18 Ngamay kinggat datu tolay tu nagkuna nga, “Papatay mun!” nán da,
“ta e Barrabas ya ipalawán mu kadakami!” nán da.

19 Ay idi ya Barrabas, ay nabálud gapu kiya angngag-kagúra na kitu
gubirnu da se pummatay pe.
20 May gapu ta e Jesus tu pì-piyán ne Pilato wa ipalawán, ay tútu kinagi
na kammala kadatu tolay.
21 Ngamay nesar-sáraw da manin ya, “Pelansám ki krus!” nán da.
22 Ay díkod pinìlu kammala ne Pilato nga kinagi, “Taanna ta? Nágan
naya básul na ta? Ay áwan ku mà masmà a básul na nga pakatayán na.
Ay díkod pasaplit ku wala se ku la ipalawán,” nán na.
23 Ngamay nagapappanda da nga nepáuy nga ipílit ta nán da, “Melansa
kuma yán ki krus!” nán da. Ay tútu nakurug tu nán da.
24 Ay díkod nepalúbus ne Pilato tu piyán datu tolay.
25 Nepelawán na nge Barrabas, tu bálud gapu kitu angngagúra na ki
gubirnu se itu nammatay na ka tolay, ta ittu tu piyán da, ay se na neáwat
te Jesus kaggída ta ta ittu tu piyán da.

Tu angngippan da ngin na angngilansa ke Jesus (Mat 27:32; Mar 15:21)

26 Ay tútu inalà da nge Jesus. Ay kitu angngidalen da ke Jesus, ay nesabat
da nge Simon na iCirene nga mameyag kitu íli. Ay inalà da, ay se da
nepakagtu tu krus kaggína, ay se yala nga gumun-gunud ke Jesus.
27 Ay adu datu tolay ya nangunud pe. Uwad da pe babbay ya
magpannakit se magsasángit ke Jesus.
28 Ay liningay ne Jesus da nga nán na kaggída, “Dakayu wa babbay ya
iJerusalem, akkan iyà ya sang-sangítán nu. Ngamay sangítán nu daya
baggi nu kampela ngin nin se daya annánà nu.
29 Ata tagay ya oras nga agkuna daya tolay nga, ‘Napaleg kadaya babbay
ya akkan magan-anà se daya áwan tagíbi,’ nán da.
30 Ay tú pe yanin ya oras nga angnguna da kadaya ban-bantay ya,
‘Migday kayu mán na bantay kadakami ta senu madarúnán kami!’ nán
da.
31 Ay nu màwa daya ummán kadedi kiya sibbiyág ga káyu, ay tú agpà
in kiya lappug!*” nán na.

Tu nangngilansa da ke Jesus kitu krus (Mat 27:33-44; Mar 15:22-32; Jn 19:17-27)

32 Ay uwad pe duwa nga bálud da inalà da nga igindán ke Jesus nga
patayan.
33 Ay kane makadatang da kitu giyán na nengágan da ka Tuláng Ulu,
ay nelansa da ngin ne Jesus kitu krus. Ay nelansa da pe datu duwa nga
bálud. Ay nepanin-túlad da nge Jesus kaggída.
34 Ay nán ne Jesus, “Ama, pakawanam da, ta di da ammu ya kuk-kuwaan
da!” nán na.
Ay nagbibinnúnut datu suldádu nga nagkípát kadatu kawas na.
35 Ay adu datu tolay ya magsisíkád da magsisíngan nala. Ngamay negal-
galà datu ap-apu datu Judyu we Jesus se da ug-ogan nga nán da, “Biniyág
na daya duddúma. Ay sinnan tada mán pe nu mabiyág na ya baggi na
kampela ngin nin, se nu aggína kurug ya Cristo wa píli ne Dios,” nán da.

---

* **23:31 23:31** Ya mabalin na nga kagiyan nedi ay nu magrig-rígát ya tolay ya áwan bas-básul ay tu agpà in kadaya nakabásul.

36 Ay datu suldádu, ay nepangug-og da pe kaggína. Ay se da we
pinenumán ka lassam.
37 Ay se da nán nga, “Igdù mu ya baggim kampela ngin nu kurug ga ikaw
ya Ari daya Judyu,” nán da.
38 Ay uwad pe tu nesúrát kitu pane ngúdu kaggína nga nán na kídi, “Tú
idi ya Ari daya Judyu,” nán na.
39 Ay tu isa kadatu bálud da sillalansa kitu krus, ay nán na ka pangug-
og na ke Jesus, “Di mà ikaw ya Cristo? Turám akkan igdù ya baggim se
dakami pe!” nán na.
40 Ngamay tu isa, ay kinalùsaw na nga nán na, “Akkan ka mansing ke
Dios ta? Di mu ammu wa sangapáda ya kapanísán tada nga matay?
41 Napiya kadàta nga duwa, áta ittu ya karbangán ta ta kurug ga
magikáru ta kiya básul ta, ngamay idi nga tolay ay áwan na nga bas-
básul,” nán na.
42 Ay se na nán ke Jesus, “Jesus, damdamman nà agpà nu umbet ka kiya
pangiturayán mu,” nán na.
43 Ay túta nán ne Jesus kaggína, “Kurug idi ya kagiyan ku kikaw. Kídi
yin na algaw, ay mepagyán ka ngin kiyà ka lángit,” nán ne Jesus.

Tu nekatay ne Jesus
(Mat 27:45-56; Mar 15:33-41; Jn 19:28-30)

44 Ay kane mangalintutúgu, ay naggìbat tutu wala tu kalawagán panda
kitu namreg na.
45 Naggìbat tu mata. Ay se itu abay pànang nga kurtína kitu unag natu
Templo ka Jerusalem, ay nasìlát ta napagkaduwa.
46 Ay se la nán ne Jesus nga nepáuy ka naggat, “Ama, iddè kikaw win ya
biyág ku se ya kaduduwà!” nán na. Ay se yala natay yin kane makagi na
tun.
47 Ay kane masingan natu kapitán tu nàwa, ay dinay-dáyaw na nge Dios.
Ay nán na, “Kurug ga áwan bas-básul nedi ya tolay!” nán na.
48 Ay kane masingan datu adu wa tolay ya inummang nga magsisíngan
kitu mà-màwa tu nàwa, ay nagulli da ka babalay da nga binitubitug da
datu gútù da.†
49 Ay datu ù-opun ne Jesus se datu babbay ya gummun-gunud kaggína
nga naggayát ka Galilea, ay nagsisíkád da kitu ad-adayyu wa magsisíngan
kitu nàwa.

Tu nangngilnà da kitu baggi ne Jesus kitu imbután na pínát
(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Jn 19:38-42)

50 Kitúni ay uwad tolay nga namáru se ikurug na nge Dios nga
nagngágan ka Jose. Isa pe nga ap-apu datu Judyu,
51 may akkan nepagar-arát kadatu kinuw-kuwa datu páda na nga ap-
apu. Arimatea nga íli pe daya Judyu ya íli nedi nga tolay. Id-idaggán na
pe ya angngituráy ne Dios.
52 Idi nga tolay ay nawe ka giyán ne Pilato, ay se na kinagi nga alà na tu
baggi ne Jesus.
53 Ay díkod dintág na tu baggi ne Jesus, ay se na kinalatkattán ka lúpus
nga dilána. Ay se na nippan kitu pangilnakkán na nga imbután na pínát
nga áwan pikam ma nippáy ya innát,

† **23:48 23:48** Binitu-bitug da datu gútù da ka angngipassingan kitu pannakit da.

54 áta gídám min. Ay ittu tu algaw nga agsagána da kitu algaw wa
agpiyasta da, ay ittu pe yin tu anggayát natu algaw wa aggiimáng da.
55 Ay datu babbay ya gummun-gunud ke Jesus nga naggayát ka Galilea,
ay kummíwid da ke Jose. Nasingan da tu nangilnakkán na se itu
angngitádag na kitu baggi ne Jesus.
56 Ay se da ngala nga nagulli yin kadatu babalay da, se da nga
nangurnung kadatu talibangug da se datu din-denu. Ay nagimáng da kitu
algaw wa aggiimáng, áta ittu tu kagiyan natu lintag da.

24

Tu nakasingan datu babbay kadatu anghel kitu lúbù ne Jesus
(Mat 28:1-10; Mar 16:1-8; Jn 20:1-10)

1 Ay kane din na marángat tu algaw tu Dominggo, ay nawe yin datu
babbay kitu nangilnakkán da kitu baggi ne Jesus. Inalà da pe yin datu
nesagána da nga talibangug.
2 Ay kane dumatang da, ay nesùlin na neadayyu win tu abay pànang
nga batu wa gitap natu abbut ta nangilnakkán da kitu baggi ne Jesus.
3 Ay kane lumnà da, ay áwan da nasingan kitu baggi ne Jesus.
4 Kaggída nga maglam-lammat kitu nàwa ay pìlatan da ngala ya duwa
nga lalláki nga nakabádu ka dumiladiláng nga netaging kaggída.
5 Ay nagansing datu babbay, ay se da nagukkab kitu lusà. Ngamay nán
datu duwa nga lalláki kaggída, “Tura nu wa sap-sapúlan kídi lúbù i, ya
tolay ya sibbiyág! Awan kiddi áta linumtu win!” nán da.
6 “Akkan nu madamdam ta, tu kinagi na kadakayu kitu kowad na pikam
ka Galilea?
7 Nga ya nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay mepatiliw kadaya
nadakè a tolay, ay se da ilansa ki krus. Ay kiya mekàlu wa algaw, ay
lumtu kammin!” nán da.
8 Ay tútu napalmat da tu bàbànán ne Jesus kitun.
9 Ay nawe da ngin na nedámag idi kadatu sangapúlu se isa nga tù-
tùgúdán ne Jesus se datu duddúma nga kabbulun da.
10 Ay datu babbay ya nangidámag kadedi kadatu apostoles, ay de Maria
Magdalena, nge Juana, se nge Maria nga ina ne Santiago, se datu duddúma
nga kabbulun da nga babbay.
11 Ngamay datu apostoles, ay dálin da nga rabát datu babbay datu kinag-
kagi da kaggída. Ay díkod akkan dada kurugan.
12 Ngamay nge Pedro, ay ginumnikát kammala se nanagtág ga nawe kitu
lúbù ne Jesus. Ay kane dumatang, ay nagukkab se na pinalingig, may tittu
tu lúpus sala tu nasingan na. Ay díkod nagulli yala ngin nga nasdaáwan
kitu nàwa.

Tu nagpassingan ne Jesus kadatu duwa nga tolay na nga mameyag ka Emaus
(Mar 16:12-13)

13 Ay kitun mà ala nga algaw, ay uwad duwa nga mangurug ke Jesus nga
mawe ka íli Emaus. Moli kid sangapúlu se isa nga kilumitru ya kadayyu
na ka Jerusalem.
14 Kaggída nga magdal-dalen, ay pagbàbànánan da datu ngámin na nà-
nàwa ke Jesus.

15 Ay kitu agbàbànán da ay ummadanni ye Jesus, ay se la nebulun kaggída.
16 Ay oray sisinnán da ay akkan da nga natalìmudánan.
17 Ay nán ne Jesus kaggída, “Nágan naya pagbàbànánan nu wa magdal-
dalen?” nán na. Ay nagsínang da nga sillalamma.
18 Ay se la summungbát tu isa kaggída nga nagngágan ka Cleopas, “Ikaw
wala nga agtangeli kídi Jerusalem gane, ya akkan na makammu kadatu
nà-nàwa kannán nanggayát ka kagabi isa?” nán na.
19 Ay tútu sinaludsud ne Jesus kaggída nga nán na, “Nágan datu nà-nàwa
ta?” nán na. Ay summungbát da nga nán da, “Datu nà-nàwa ke Jesus nga
iNazaret, nga isa nga pagbàbànánan ne Dios! Napatag ke Dios se kadaya
tolay datu itù-tùgud na. Ay adu datu nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwa na
pe.
20 May nedarum mán kammin daya ap-apu daya pappádi tada se daya
à-agturáy tada kiya gubernador se da pinapatay nga nelansa ki krus.
21 Ay aggína tu innanamán mi ya mangwaya kadàtada nga iIsrael may
akkan á ta tú idi yin ya mekàlu walgaw na panda kitu nekàwa dedi.
22 Ay akkan nala tittu dayán, áta datu babbay pe ya kabbulun mi, ay
netangasdaáwan kami pe kaggída, ta ginab-gabíyán da tu nawe naningan
kitu lúbù na,
23 may áwan da kanu nadatang kitu baggi na. Ay tútu nagulli da
nga nawe ya nangidámag kadakami nga uwad da kanu wa anghel la
nagpassingan kaggída nga nán da kanu, ‘Linumtu win ne Jesus!’ nán da
kanu.”
24 “Ay díkod nawe datu duddúma kadakami kitu lúbù na, ay nammuwán
da nga kurug ngámin datu kinag-kagi datu babbay, may akkan da nga
nasingan ne Jesus,” nán da.
25 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Bulaw kayu kurug se inagsulit nu wa
mangurug kadatu nesur-súrát datu pagbàbànánan ne Dios kitun ta?
26 Di mà masápul la magrígát pikam ya Cristo se yala nga magturáy kídi
kalawagán?” nán na.
27 Ay tútu nelaw-lawág ngámin ne Jesus kaggída datu mepanggap
kaggína, manggayát kadatu nesur-súrát kadatu libru natu Moses se datu
pagbàbànánan ne Dios kitun.
28 Ay kane tagay da ngin na dumatang kitu kapannán da nga íli, ay
naginunna nge Jesus nga ummán ka magtul-túluy kitu kapannán na.
29 Ngamay ginápút da nga nán da, “Magidda ka ngala ngin ta gídám min,
ay nagìbat pe yin!” nán da. Ay tútu linumnà pe yin na magidda pikam.
30 Ay kane din na sumikáp da nga mangán, ay inalà ne Jesus tu sinápay
se na la nga nekarárag, ay se na sinappitappig, ay se na nidde kaggída.
31 Ay tútu ummán ka nalùtán datu mata da ngin, ay natalìmudánan da
nga e Jesus tun. Ngamay pìlatan da ngala nga natàawan kitu giyán da.
32 Ay tútu nán da kitu isaisa kaggída, “Tú mà ala nga makap-apangbáw
ta kitu akibàbànán na kadàta kitu kowad tada kitu dálen, kitu nangngilaw-
lawág na kadàta kadatu bàbànán nga nesúrát datu pagbàbànánan ne Dios
kitun!” nán da.
33 Ay kitun na oras, ay nagulli da kammin ka Jerusalem, ay dinatang da
datu sangapúlu se isa nga tù-tùgúdán ne Jesus nga nagguurnung se datu
duddúma nga kabbulun da kitúni.

34 Ay nán datu dinatang da kaggída, “Linumtu kod mà in ne Apu Jesus
kurug!” nán da. “Nagpassingan nin ke Simon!” nán da.
35 Ay tútu binàbànán da pe tu nàwa kaggída kitu dad-dalenán se itu
inakammu da kaggína kane tappitappig na tu sinápay kaggída mangán.

Tu nagpassingan ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na
(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Jn 20:19-23; Apos 1:6-8)

36 Ay kitu agbàbànán da kadatu nas-asingan da, ay pagkìlát dala nga
uwad pe yin ne Jesus kitu túlad da. Ay nán na kaggída, “Napiya din daya
ur-uray nu kídi yin,” nán na kaggída.
37 Ay nagansing da se nakagdád da ta dalínán da nu balangobáng tu
sisinnán da.
38 Ay tútu nán na kaggída, “Taanna, tura kayu wa magansing? Ay se
tura kayu maduw-duwa nga iyà idi?
39 Sinnan nu kod daya ímà se daya bingil ku, ta senu mangurug kayu wa
iyà kam idi. Immanan dà kod ta senu mammuwán nu wa akkan nà wayya
nga balangobáng! Ta daya balangobáng, ay áwan da nga baggi, may nu
iyà ay atán baggì!” nán na kaggída.
40 Ay kane makagi na datun, ay nepassingan na kaggída datu íma na se
datu bingil na.
41 Ay gapu ta napalotán tu anggam da se itu nekasdaáwan da, ay akkan
da pikam ma nangurug kaggína. Ay tútu nagsaludsud nga nán na, “Awan
nala ya mabalin na makkán kídi?” nán na.
42 Ay tútu niddán da ka tangàtal la sinúnu wa sissida.
43 Ay inalà na tun se na kanan kitu pagmar-marngán da.
44 Ay se na nán kaggída, “Idi nga kagiyan ku kadakayu, ay kinagi kuda
ngin kitun kitu kakowad ku pikam kadakayu, nga masápul la màwa kurug
datu bàbànán ne Dios mepanggap kiyà, nga nesur-súrát natu Moses se
datu duddúma nga pagbàbànánan na kitun, ay oray pe daya nesúrát kiya
libru wa Salmo.”
45 Ay tútu linùtán na datu ur-uray da ta senu maawátan da datu bàbànán
ne Dios.
46 Ay se na nán kaggída, “Tú dedi datu nesúrát: Masápul la matay pikam
ya Cristo, ay se la lumtu kammin kiya mekàlu wa algaw,
47 ay masápul pe nga mebàbànán kadaya tolay manggayát ka Jerusalem
se kiya ngámin na kalawagán, nga gapu ki ngágan na, ay mabalin na
pakawanan ne Dios da kadaya bas-básul da nu makappoli da.
48 Ay dakayu daya mabalin na makekagi kadedi.
49 Ay ibon ku ya Ispiritu nga ittu tu nekari naya Amà kadakayu.
Ay magyán kayu wala pikam kídi Jerusalem panda kiya kiddán nu ka
pannakabalin nga maggayát ka lángit,” nán ne Jesus.

Tu nekálà ne Jesus ka lángit
(Mar 16:19-20; Apos 1:9-11)

50 Ay nippan ne Jesus da ka Betania nga lasi naya íli, ay se na la nga
netáyag datu íma na nga namindisiyon kaggída.
51 Ay kaggína na nga mamindisiyon kaggída, ay siníput da pe yin na
nawe ka lángit.
52 Ay dinay-dáyaw da, ay se da nagulli kammin ka Jerusalem nga
sippapatag pànang.
53 Ay uwad da peyang kitu Templo nga magday-dáyaw ke Dios.

Ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo nga nesúrát ne
Juan

Ya nengágan ka Uni ne Dios

1 Kitu inanggayát na ay atán nin ya nengágan ka Uni. Ay yán na
nengágan ka Uni, ay kabul-bulun peyang ne Dios. Ta aggína, ay Dios.
2 Peyapeyang, ay atán nin ya nengágan ka Uni ka giyán ne Dios.
3 Aggína tu nangwa kiya ngámingámin, ta áwan kinuwa ne Dios nga
akkan na nga nepàwa kaggína.
4 Atán kaggína ya biyág nga árig makawàdár kiya lam-lammat daya
tolay.
5 Wàdáran naya wada ya gìbat, ta ya gìbat ay akkan na mapsílán ya
wada.
6 Uwad tolay nga nebon ne Dios. Ya ngágan na ay Juan.
7 Aggína tu inumbet nga nangipakammu kadaya tolay kiya mepanggap
kiya nengágan ka wada, ta senu mangurug da ngámin nu magìna da.
8-9 Akkan aggína ya meárig ka wada, may inumbet nga mangipakammu
kiya kurug árig wada, nga ittu ya inumbet kídi ya kalawagán nga árig
mangwàdár kadaya tolay.*
10 Nepàwa ne Dios ya kalawagán kiya nengágan ka Uni. Inumbet kídi ya
kalawagán may da tolay kídi kalawagán kitun, ay akkan da nga inammu.
11 Inumbet kitu íli na, may tagge áwan nanangtangyaw kaggína kadatu
keliyán na.
12 Ngamay ngámin datu nangurug se nangáwat kaggína, ay ittu datun
datu pinagbalin na ka annánà ne Dios.
13 Ay ya inagbalin datun ka annánà ne Dios, ay gapu ta ittu kampela
ngin nin ya piyán ne Dios nga kuwaan, nga akkan gapu kiya gángay
pannakeanà daya tolay.
14 Nepeanà nga tolay tu nengágan ka Uni, ay se nebul-bulun kadakami.
Makurug ngámin datu kag-kagiyan na, se maragkallà pe. Ay nasingan mi
tu kinadáyaw na nga ittu tu pakasinnán mi nga aggína kurug ya sissa nga
An-anà ne Dios.
15 Aggína tu nepakammu tu Juan kane magbàbànán nga nán na, “Aggína
tu nán ku nga sumar-saridát kiyà. ‘Sumar-saridát kiyà, may aggína, ay
nadà-dáyaw may iyà, ta oray kitu akkan nà pikam ma neanà, ay awe
uwad din,’ ” nán na.
16 Gapu kiya abay pànang nga agkallà na, ay túya adu daya pagkallà na
kadàtada ngámin.
17 Nepepakammu ne Dios datu lin-lintag na kitu Moses may ya agkallà
na kadàtada se kiya kinakurug na, ay nepakammu na ke Jesu-Cristo.
18 Awan pikam oray iinna ya nakasingan ke Dios. Tittu wala ya sissa
nga An-anà na nga ittu pe ya mangipakammu kadaya mepanggap kiya
Ama na, ta aggína mà ya atán peyang ka giyán na.

---

* **1:8-9 1:8-9** Ya mabalin na nga kagiyan kídi, ay aggína ya árig mangwàdár kiya ur-uray daya tolay.

Tu bàbànán tu Juan na mamawtisár
(Mat 3:1-12; Mar 1:1-8; Luc 3:1-18)

19 Ummán kídi tu nangngipakammu tu Juan ke Jesus. Kane mangibon
datu Judyu ka Jerusalem kadatu pappádi se kadatu gakagaka tu Levi nga
umang magsaludsud kitu Juan nu iinna,
20 ay akkan nin-induwán na summungbát tu Juan. Kinagi na nga
kinappiya nga nán na nga, "Akkan iyà ya Cristo,"† nán na kadatu
nagsaludsud kaggína.
21 Ay tútu nán da manin nga nagsaludsud, "Iin ka lugud? E Elias ka?"
nán da. May, "Akkan," nán tu Juan nga summungbát. "Ikaw lugud tu
nekari ne Dios nga pagbàbànánan na nga ibon na?" nán da. May, "Akkan,"
nán na nga summungbát.
22 Ay tútu nán da kaggína, "Iin ka lugud?" nán da. "Masápul la atán ya
ikagi mi kadatu nangibon kadakami. Nágan daya makagim ka mepanggap
kikaw," nán da.
23 Ay tu nesungbát tu Juan ay tu nesúrát tu Isaias nga pagbàbànánan ne
Dios kitun nga nán na,
" 'Iyà ya makas-asáraw wa magbàbànán kiya ir-ir-er nga mamagsagána
kadakayu kiya ilalbet ne Apu,' "
nán na.
24 Ay datun na nebon datu Pariseo,
25 ay sinaludsud da manin kitu Juan, "Tura ka lugud mamawtisár nu
akkan ikaw ya Cristo, se akkan ikaw tu Elias onu tu nekari ne Dios nga
Ibon na?" nán da.
26-27 Ay tútu summungbát tu Juan nga nán na, "Magbawtisár ngala ya
kuwaan ku, may atán nin ya isa nga sumar-saridát kiyà nga akkan nu wa
am-ammu," nán na. "Ur-úray yà ala nu mepáda kaggína. Ta akkan nà
mekari oray ya magubbád kiya gálut naya sapátus na," nán na.
28 Ay nàwa ngámin dayán ka Betania kitu panidmáng kitu wángag
Jordan nga namaw-bawtisarán tu Juan.

Tu nangngipakammu tu Juan ke Jesus

29 Ay kitu láwa na, ay nasingan tu Juan nge Jesus nga mameyag gin
kitu giyán na, ay tútu nán na kadatu tù-tùgúdán na, "Ye idi yin ya bátug
karneru ne Dios nga mangippà kadaya básul daya tolay.
30 Aggína tu kinag-kagì kadakayu wa sumar-saridát kiyà nga nán ku wa
nadáyaw may iyà, ta oray kitu akkan nà pikam neanà, ay atán nin.
31 Iyà a mismu, ay akkan ku nelas-lásin na aggína ya Nebon ne Dios,
may mamawtisár rà ala ka angngisagána ku nga mangipakammu kaggína
kadaya iIsrael," nán na.
32-33 Ay aggína kam tu kagiyan natu Juan kitu inagkuna na ka, "Akkan ku
nga melas-lásin, ngamay e Dios nga ittu ya nangibon kiyà a mamawtisár,
ay nán na kiyà, 'Nu masingan mu ya Ispiritù a magan-anìgad nga magyán
kiya isa nga tolay, ay ittu yanin ya mangialúbu kiya Ispiritù kadakayu,' nán
na. Ay nasingan ku kurug tu Ispiritu ne Dios nga naganìgad se nagdattág
kaggína nga gayát ka lángit nga singan ladágan tu singan na.
34 Ay gapu ta nasingan ku mismu nga nàwa yán kaggína," nán tu Juan,
"ay túya makagi ku nga aggína ya An-anà ne Dios," nán na.

Datu nunna nga tù-tùgúdán ne Jesus

† **1:20 1:20** Onu "Misáya."

35 Ay kane kaláwa manin, ay uwad tu Juan nga nepagsisíkád kadatu
duwa nga tù-tùgúdán na.
36 Ay kane masingan na nge Jesus nga lumíwán kaggída, ay nán na, “Ittu
yán ya bátug karneru ne Dios,” nán na.
37 Ay kane magìna datu duwa nga tù-tùgúdán na tu kinagi na, ay inunud
da nge Jesus.
38 Ay kane maglingay ye Jesus, ay nasingan nada nga gumun-gunud
kaggína, ay nán na kaggída, “Nágan naya sap-sapúlán nu?” nán na. Ay
túlu nán da, “Kawà naya pagag-agyanám Rabbi?” nán da. (Ay ya sarut
naya Rabbi, ay misturu.)
39 Ay túlu, “Dádun, sinnan,” nán na kaggída. Ay túlu nebulun da ngin
kaggína, ay díkod nasingan da kurug tu pagag-agyanán na. Gídám min
kitun, ay túlu nepagidda da la ngin kitúni.
40 Ay tu isa kadatu duwa nga nakagìna kitu kinagi tu Juan nga ummunud
pe ke Jesus, ay nge Andres nga wagi ne Simon Pedro.
41 Ay nawe na sinapúlan ne Simon nga wagi na, se na nán kaggína,
“Nasmà mi kod mà in ya Misáya,” nán na. (Ay ya sarut naya Misáya, ay
Cristo.)
42 Ay se na nippan ne Simon ka giyán ne Jesus.

Ay kane masingan ne Jesus nge Simon, ay nán na, “Ikaw nge Simon na
an-anà ne Juan,” nán na. “May mengagánan ka ngin ka Cepas,” nán na.
(Ay Pedro kam yán, nga batu ya sarut na.)
43 Ay kane kaláwa manin, ay nawe ye Jesus ka Galilea. Ay nasingan na
kitúni nge Felipe, ay nán na kaggína, “Kumíwid ka kiyà,” nán na.
44 E Felipe ay iBetsaida pe nga ummán kade Andres se Pedro.
45 Ay díkod kane masmà pe ne Felipe ye Nathaniel, ay nán na kaggína,
“Nasmà mi yin tu tolay ya kag-kagiyan tu Moses kadatu libru na se ittu
nesur-súrát pe datu pagbàbànánan ne Dios kitun kadatu libru da. Awan
sabáli nu di e Jesus nga an-anà ne Jose nga iNazaret,” nán na.
46 Ngamay nán ne Nathaniel ke Felipe, “Atán nád agpà ya magladdáaw
wa namáru ka Nazaret?” nán na. Ay túlu nán ne Felipe, “Dádin á sinnan,”
nán na.
47 Ay kane masingan ne Jesus nge Nathaniel la umbet kitu giyán na, ay
nán na, “Ye idi ya kurug ga iIsrael, ta akkan magpì-pìmáru,” nán na.
48 Ay túlu nán ne Nathaniel nga nagsaludsud, “Mapaanna ya inakam-
mum kiyà,” nán na. Ay summungbát te Jesus, “Nasingan taka kitu sídung
natu káyu wa gígus kitu akkan naka pikam inayabán ne Felipe,” nán na.
49 Ay túlu nán ne Nathaniel, “Apu kurug ga ikaw ya An-anà ne Dios nga
Ari kanedi Israel,” nán na.
50 Ay túlu nán manin ne Jesus, “Ammù nga mangurug ka kiyà gapu ta
kinagi ku wa nammuwán taka kane masingan taka kitu sídung natu káyu
wa gígus. May makasingan ka pikam kadaya nakas-kasdáaw may iyán,
51 ta kurug ga masingan nu wa malùtán lángit, ay daya anghel ne Dios,
ay umúlug da nga umunè nga mawe kiya giyán ku, ta iyà tu nengágan da
kitun ka An-anà Tolay,” nán na.

2

Tu nepaggaattáwa de Jesus ka Cana

1 Ay kane mekàlu nga algaw ka panda, ay atán da maggaattáwa ka Cana,
isa nga íli ka Galilea. Ay uwad pe tu ina ne Jesus kitu paggaattawán.
2 Ay naayabán pe de Jesus se datu tù-tùgúdán na.
3 Ay kane mamminán datu maggaattáwa ka básІ, ay nán natu ina ne
Jesus kaggína, “Namminán da ngin ka básІ,” nán na.
4 Ngamay nán ne Jesus, “Ina, akkan mu masápul la ikagi daya kuwaan
ku, ta akkan pikam itu oras ku,*” nán na.
5 Ay tútu nán natu ina ne Jesus kadatu asassu, “Kuwaan nu wala oray
nágan na ya ipàwa na kadakayu,” nán na.
6 Ay gapu ta atán ya gagángay daya Judyu ka mepanggap ka panagbaggu,
ay ittu tu uwad annam ma angáng kitúni nga agdanumán da. Ay moli
limma láta† ya mayanan naya isa.
7 Ay nán ne Jesus kadatu asassu, “Pannuwan nu ka danum daya
angáng,” nán na. Ay tútu pinnu dada.
8 Ay se na nán kaggída, “Mangirod kayun, ta ippan nu kitu mangiapu
kídi nga say-am,” nán na. Ay ittu tu kinuwa da.
9 Tittu datu asassu tu makammu kitu naggayatán na, ta aggída tu
nangirod kitu danum. Akkan ammu natu mangiapu tu naggayatán na.
Ay kane maramanán na tu danum nga nagbalin ka básІ yin, ay kirrawán
na tu mangatáwa.
10 Ay nán na kaggína, “Gagángay daya tolay nga punnán da nga ipenum
ya kamítán na básІ, ay se yala iya akkan namit nu ninglaw da ngin. May
dakayu, ay tura nu pinuddi ya kamítán na!” nán na.
11 Ay tun nga kinuwa ne Jesus ka Cana ka Galilea, ay ittu tu kaunaán
na nangipassingannán na kiya ammanakabalin na. Ay nangurug datu tù-
tùgúdán na kaggína.
12 Ay kane mabalin idi, ay nawe manin de Jesus nga magwawági se
maggiína ka Capernaum se datu tù-tùgúdán na. Ay nabà-bayág da kattoni.

Tu nammatálaw ne Jesus kadatu maglà-láku kitu Templo (Mat 21:12-13; Mar 11:15-17; Luc 19:45-46)

13 Ay tagay yin tu piyasta nga Paskuwa, ay tútu nawe ye Jesus ka
Jerusalem.
14 Ay dinatang na kitu templo datu maglà-láku kadatu bak-báka, kar-
karneru, se datu lad-ladágan, se datu magsup-supli ka pirà.
15 Ay tútu nangalà ka issasaplit na nga tali, ay se na pinalawán ngámin
datu maglà-láku se datu bak-báka se kar-karneru. Ay se na nesùraán datu
pirà datu maragsupli, se na nìtolán datu tebol da.
16 Ay se na nán kadatu tolay ya maglà-láku ka ladágan, “Ippà nu ngámin
dayán. Akkan nu wa pagbalinan ka tindáan ya balay ne Ama,” nán na.
17 Ay tútu nadamdam datu tù-tùgúdán na tu nesúrát kiya bàbànán ne
Dios nga nán na, “Nadakè tutu wala ya uray ku, Dios, ta akkan mepatag
ya balay mu,” nán na.
18 Ay tútu nagsaludsud datu Judyu kaggína nga nán da, “Nágan naya
mepassingan mu kadakami nga nakas-kasdáaw wa mangipakammu nga
atán turáy mu wa mangwa kadedi?” nán da.

---

* **2:4 2:4** Ya oras nga nán na kídi, ay mabalin nga tu oras nga kepassingan naya dáyaw ne Jesus nga ittu ya mangipakammu nga aggína ay An-anà ne Dios. † **2:6 2:6** Sangapúlu se siyám litru ya mayanan na isa nga láta.

19 Ay summungbát te Jesus nga nán na, “Gabbán nu idi ya Templo, ay
ipasíkád ku kammin ki tallu walgaw,” nán na.
20 Ay nán manin datu Judyu kaggína, “Mapaanna! Ipasíkád mu wala ka
tallu walgaw, ay appát púlu se annam dagun da nga kinuwa!” nán da.
21 Ngamay tu templo nga nán na, ay tu baggi na kampela ngin nin.
22 Ay ittu tu gapu na nga kane lumtu kammin ne Jesus, ay nadamdam
datu tù-tùgúdán na nga kinagi na yán. Ay ittu pe tun tu inangngurug da
kadatu kinag-kagi na se datu nesúrát kiya bàbànán ne Dios.
23 Ay kitu kowad ne Jesus ka Jerusalem kitu piyasta nga Paskuwa, ay adu
datu nangurug kaggína gapu kadatu nepassingan na nga nakas-kasdáaw.
24 Ngamay nu e Jesus ay akkan na nga nepiyár ya baggi na kaggída, ta
ammu na ya lammat daya ngámin tolay.
25 Akkan na nga masápul ya mangikagi kaggína kadaya lam-lamtan da,
ta ammu na kampela ngin ngámin.

3

Tu naggumomán de Jesus se Nicodemo

1 Uwad isa nga Pariseo wa nagngágan ka Nicodemo, nga isa nga ap-apu
datu Judyu.
2 Ay nawe ka giyán ne Jesus kitu isa nga gabi, ay nán na kaggína,
“Misturu, ammu mi nga isa ka nga misturu wa nebon ne Dios. Ta áwan
oray iinna ya makepassingan kadaya nakas-kasdáaw, nu áwan ne Dios
kaggína,” nán na.
3 Ay tútu sumungbát te Jesus kaggína, nga nán na, “Ikagì tutu wala kikaw
ya kurug. Awan oray iinna ya málà kiya pangiturayán ne Dios nu akkan
na maulis nga meanà pikam,” nán ne Jesus.
4 Ay tútu nán ne Nicodemo kaggína, “Mapaanna ya kaulis nga keanà
naya nanàmán nin! Mabalin nád da magunag kammin kiya sinay naya
ina na, se yala meanà manin?” nán na.
5 Ay tútu, “Ikagì kikaw ya kurug,” nán ne Jesus kaggína. “Awan ya málà
kiya pangiturayán ne Dios nu akkan na maulis nga meanà ki danum se
kiya Ispiritu ne Dios,” nán na.
6 “Ta daya meanà ki tolay, ay atán ya kinatutolay kaggída, ay daya meanà
kiya Ispiritu, ay ya Ispiritu ne Dios ya atán kaggída kampela ngin nin.
7 Akkan mu pagballà nu nán ku wa masápul meanà kayu manin.
8 Ta oray nu akkan ta ammu nu mapaanna ya kàwaán naya meanà a
maussi, ay màwa mà a kurug. Meárig kiya bal-báli, nga oray akkan ta
ammu nu wà naya paggayatán na se pameyaggán na, ay magìna ta mà
nga mesal-saluysoy,” nán ne Jesus.
9 Ay tútu sinaludsud manin ne Nicodemo, “Mapaanna ya kàwa nayán?”
nán na.
10 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Inna!” nán na. “Isa ka nga misturu
kídi Israel, ay taanna tura mu di maawátan yán ta!” nán na.
11 “Ikagi mi lugud kadakayu ya kurug. Kagiyan mi daya ammu mi se
daya nasingan mi, ngamay akkan nu mà pà-pàgan daya ipakammu mi,”
nán na.
12 “Ibàbànán ku kadakayu daya mà-màwa kídi kalawagán ni, ay akkan
nuda kur-kurugan, ay tú nád agpà in nu daya nailangítán na mà-màwa
daya ikagiyán ku!” nán ne Jesus.

13 “Ay áwan pikam ma nakangngay ka lángit nu di iyà ala nga nengágan
da kitun ka An-anà Tolay, ta inumbet tà a gayát ka lángit,” nán na.
14 “May nu mapaanna tu nangngibáyug tu Moses kitu sinan idaw kitun
kitu ir-ir-er, ay màwa pe ya kebáyug ku,” nán na,
15 “ta senu oray iinna ya mangurug kiyà, ay mepagbiyág ke Dios ka
áwan panda,” nán ne Jesus ke Nicodemo.
16 Ata gapu kiya abay pànang nga amminya ne Dios kadaya ngámin
tolay, ay ittu ya nidde na ya sissa nga An-anà na, ta senu akkan na mesibna
ke Dios oray iinna nga mangurug kaggína, nu di mepagbiyág kaggína ka
áwan panda.
17 Ata akkan wayya nebon ne Dios ya An-anà na nga magpabásul kadaya
tolay, nu di mangalà kaggída.
18 Ata akkan nin na mapabásul daya mangurug kaggína. Ngamay daya
akkan mangurug ay bíláng napabásul da ngin, áta akkan da nga kinurug
ya sissa nga An-anà ne Dios.
19 Ay ittu idi ya pakabasúlán da. Inumbet tin kiya kalawagán ya
nengágan ka Wada, may pì-piyán daya tolay ya gìbat may iya wada, áta
nadakè daya kuk-kuwaan da.
20 Ata ngámin daya mangwa ka nadakè, ay akkan da mawe kiya wada,
ta kalùsawan da, ta akkan da piyán nu mepassingan daya kuk-kuwaan da
nga nadakè.
21 Ngamay daya tolay ya napiya daya kuk-kuwaan da, ay ittu dayán daya
mawe kiya wada, ta senu mepassingan nga umannúgut ki piyán ne Dios
daya kuk-kuwaan da.

De Jesus se tu Juan

22 Ay nawe manin de Jesus se datu tù-tùgúdán na ka probinsiya Judea.
Nagbayág da kannán, ta namaw-bawtisár da.
23 Ay namaw-bawtisár pe tu Juan ka Enon nga adanni ka íli Salim, ta
abay pe tu danum na. Ay naglalbet datu tolay nga makibawtisár kaggína,
24 ta akkan da pikam ma nebálud tu Juan kitun.
25 Ay datu tù-tùgúdán tu Juan, ay nakisuw-suwáy da kitu isa nga Judyu
ka mepanggap kiya gagángay da nga magbaggu.
26 Ay kane umbet kitu giyán tu Juan ay nán da, “Misturu, madamdam mu
tu kabulun mu kitun ka panidmáng Jordan, tu nepakammum kadakami
kitun? Mamaw-bawtisár pe yin, ay mawe ngámin daya tolay kaggína
ngin,” nán da.
27 Ay tútu summungbát tu Juan, “E Dios sala ya makidde kiya kabailán
naya tolay,” nán na. “Daya màwa naya isa nga tolay, ay tittu daya netudin
ne Dios kaggína.
28 Dakayu mismu tu nakagìna kitu inangngagì nga akkan iyà ya Cristo,
ngamay nebon nà ala nge Dios nga maginunna nga mangipakammu
kaggína,” nán na.
29 “Ya mangatáwa ay aggína ya kapannán naya meatáwa. Iyà ay ummán
nà ala kiya opun naya mangatáwa, nga maganggam ngala nu magìna na
ngin ya kagiyan naya mangatáwa. Ay ittu mà lugud din na maganggam
mà pànang ngin.
30 Ata aggína ya rabbang na nga meday-dáyaw, ay iyà ay masápul la
mebaba ngà in,” nán tu Juan kadatu tù-tùgúdán na.

Ya naggayát ka lángit

31 Ay ya naggayát ka lángit, ay ittu ya kangatuwán se naturáy kiya
ngámingámin. Ay ya gayát kídi kalawagán ay ikalawagán kampela ngin
nin, ay se daya mà-màwa kídi kalawagán daya makag-kagi na.
32 Kagiyan naya gayát ka lángit daya magìna na se masingan na, ngamay
bittì daya mangurug kiya ipakammu na.
33 May daya ngámin mangurug kiya ipakammu na, ay ittu daya magkuna
nga kurug daya kag-kagiyan ne Dios.
34 Ta tu Nebon ne Dios, ay ipakammu na daya kag-kagiyan ne Dios ta
kurug ga nealúbu na tutu wala ya Ispiritu na kaggína.
35 Ata ya Ama, ay pà-pàgan na ya An-anà na. Túya ipiyár na ya
ngámingámin kaggína.
36 Ay díkod oray iinna ya mangurug kiya An-anà, ay biyágan ne Dios
ka áwan panda. Ay daya akkan na mangurug kiya An-anà na, ay akkan
biyágan ne Dios ka áwan panda, nu di iya angngalùsaw ne Dios ya magun-
ud da.

4

Tu naggumomán de Jesus se itu babay nga iSamaria

1 Ay nammuwán ne Jesus nga nagìna datu Pariseo nga ad-adu win datu
tolay na se datu nabaw-bawtisarán na may datu tolay tu Juan.
2 May ya kinur-korugán na, ay akkan na e Jesus mismu tu mamaw-
bawtisár, nu di datu tù-tùgúdán na ngala.
3 Ay kane ammu na nga nammuwán datu Pariseo da ngin, ay nagtálaw
da ka Judea se da magulli kammin ka Galilea.
4 Ay akkan na mabalin na di da manalen ka probinsiya Samaria.
5 Ay túta dummatang da ka Sicar, isa nga íli ka Samaria. Adanni kitúni
tu lusà natu Jacob ba nepatáwid na kitun kitu Jose nga an-anà na.
6 Ay atán pikam pe tu bubun tu Jacob. Ay gapu ta nonawán ne
Jesus kitu nagdal-dalen na, ay túta nagtugaw kitu giyán tu bubun. Ay
mangalintutúgu pe yin.
7-8 Ay díkod datu tù-tùgúdán na, ay nawe da kitu íli nga gumátang ka
kanan da.
Ay kitu likud da, ay uwad inumbet ta magsàdu wa babay nga iSamaria.
Ay nán ne Jesus kaggína, “Uminum ta mán!” nán na.
9 Ay sumungbát tu babay kaggína nga nán na, “Paanna! Ay Judyu ka mà,
ay iSamaria ngà! Ay taanna tura ka makiinum kiyà!” nán natu babay, áta
daya Judyu se daya iSamaria ay akkan da magkakatunúsán.
10 Ay nán ne Jesus nga summungbát kaggína, “Nu ammum kuma ngala
ya pagkallà ne Dios kikaw, se ammum kuma pe nu iinna ngà a magáwag
ka inuman ku kikaw, ay nagáwag ka kuma pe yin ka inuman mu kiyà, ay
niddán taka kuma ngin ka danum ma mamagbiyág,” nán ne Jesus.
11 Ay túta nán natu babay kaggína, “Apu, áwan mu mà a ikkikirod, ay
adallam idi ya bubun. Kawà na lugud ya pangalakkám kiya mamagbiyág
ga danum?” nán na.
12 “Natù-turáy ka kadi may tu Jacob nga apu-apu mi? Aggína tu
nangipatáwid kadakami kídi ya bubun nga agsàduwán na kitun se datu
annánà na ka inuman da se datu áyam na,” nán tu babay.

13 Ay tútu nán ne Jesus nga summungbát, “Ngámin daya uminum kídi
ya danum, ay mawwaw da kammin,
14 ngamay daya uminum kiya danum ma idde ku, ay akkan da
magasikkinum min. Ata ya danum ma idde ku, ay magbalin ka ummán
ka gabbuwà kiya unag da nga mamiyág kaggída ka áwan panda,” nán na.
15 Ay tútu nán natu babay kaggína, “Apu, iddán nà mán lugud kiyán
na danum, ta senu akkan nà in na magasikkinum, sen akkan nà pe yin
um-umbet kídi nga magsàdu,” nán na.
16 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Mawe mu ayabán ya atáwam,” nán
na.
17 Ay nán tu babay, “Awan ku mà atáwa,” nán na. Ay tútu nán ne Jesus
kaggína, “Kurug ya nán mu wa áwan mu atáwa,
18 áta namillimma ka ngin na nakiatáwa. Ay oray ya laláki nga atáwam
kídi yin, ay akkan mu wa kurug ga atáwa. Ay díkod kurug mà ya nán
mu,” nán na.
19 Ay nán natu babay, “Apu, ammù nga isa ka nga pagbàbànánan ne
Dios,” nán na.
20 Ay nán pikam tu babay, “Datu apu-apu mi, ay idi ya bantay tu pagday-
dayáwan da ke Dios kitun, ngamay dakayu wa Judyu, ay rán nu nán na
tittu Jerusalem ya mabalin pagday-dayáwan ke Dios?” nán na.
21 Ay tútu nán ne Jesus kitu babay, “Kurugam idi ya kagiyan ku kikaw
nga tagay yin ya oras nga akkan nala kídi ya bantay onu kannán Jerusalem
ya pagday-dayáwan daya tolay ke Dios nga Ama.
22-24 Ata umbet ya oras nga daya kurug magday-dáyaw ke Ama
ay mepalam-lammat ya agday-dáyaw ta kaggína, ta ittu ya kurug ga
panagday-dáyaw. Túyán ya piyán naya Ama ku nga agdáyaw. Akkan
masingan nge Dios, ay díkod masápul la mepalam-lammat ya agdáyaw ta,
ta ittu ya kurug ga agdáyaw kaggína. Dakayu wa iSamaria, ay akkan nu
am-ammu we Dios nga day-dayáwan nu, may nu dakami, ay ammu mi,
áta ya marammiyág, ay neanà a Judyu,” nán ne Jesus.
25 Ay tútu nán tu babay kaggína, “Ammù a umbet ya Misáya nga
nengágan ka Cristo. Ay nu umbet, ay ikagi na kadàtada ya ngámingámin
nin,” nán na.
26 Ay tútu nán ne Jesus, “Iyà a makibàbànán kikaw, ay iyà tunin,” nán
na.
27 Ay ittu pe yin tu nelalbet datu tù-tùgúdán na, ay pinagballà da, ta tura
makibàbànán ki isa nga babay. Ngamay áwan kaggída tu nakasaludsud
kitu babay nu nágan natu masápul na. Ay áwan pe kaggída tu nakakuna
ke Jesus ka, “Tura ka makiamomán kaggína?”
28 Ay nebansi yala natu babay tu amutu na, se yala nawe kitu íli, ay se
na nán kadatu tolay,
29 “Umbet kayu, ta we nu sinnan ya tolay ya nangikagi kiyà kadaya
ngámingámin na kinuw-kuwà. Akkan nád ittu idi ya Cristo,” nán na.
30 Ay tútu datu tolay kitu íli, ay nagkakáwe da kitu giyán ne Jesus.
31 Ay kitu likud natu babay nga nawe kitu íli, ay nán datu tù-tùgúdán
ne Jesus, “Misturu, mangán nin!” nán da.
32 Ngamay nán na, “Atán akakkanan ku kampela ngin nin na akkan nu
am-ammu,” nán na kaggída.
33 Ay díkod tú win tu nagpipinnamutù datu tù-tùgúdán na. “Nágan nád
naya nangidde ka kanan na?” nán da.

34 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Ya bátug akakkanan ku, ay ya
angngikurug ku kadaya piyán naya nangibon kiyà, se iya agtungpál ku
kadaya ipàwa na.”
35 Ay se na nán manin, “Ay oray nu nán nu wa appát búlán pikam se
yala nga aggagáni, ay ikagì ala kadakayu wa kappiyánan nu sin-sinnan
daya tolay ya maglalbet, ta meárig da kadaya akkomanán nga nalútu win,
nga annung da pe yin ya ganiyan.
36 Ay maganggam daya árig ga maggáni kadayán, ta makasuwà da ka
mangurug kiyà a biyágan ku ka áwan panda. Ay mepaganggam pe tu árig
nagtugnu kitu maggáni, ta nepakammu na tu bàbànán kaggída.
37 Ay díkod mammuwán na makurug tu makag-kagi nga nán na nga, ‘Ya
magtugnu, ay sabáli kiya maggáni,’
38 ta dakayu, ay pagganiyan takayu kadaya akkan nu wayya nga
nagpasiyaán, ta sabáli tu árig nagtugnu, ay dakayu win da árig maggáni,”
nán ne Jesus.
39 Ay díkod gapu kitu inangngagi natu babay kadatu kinag-kagi ne Jesus
kaggína, ay adu datu nangurug ke Jesus kadatu iSamaria kitúni nga íli.
40 Ay kane makadatang datu tolay kitu giyán ne Jesus, ay ginápút da
pikam. Ay díkod nakaduwa pikam.
41 Ay tútu adu manin datu nangurug kadatu netù-tùgud ne Jesus.
42 Ay tútu nán datu tolay kitu babay nga, “Akkan nala nga gapu kitu
kinagim ya inangngurug mi, áta mismu nga dakami tutu wala ya nakagìna
kadatu kag-kagiyan na, ay díkod ammu mi nga aggína ya kurug ga nebon
nga mamiyág kadàtada ngámin na tolay,” nán da.

Tu nammabílag ne Jesus kitu an-anà natu ap-apu

43 Kane makaduwa nge Jesus ka Samaria, ay nawe yin ka probinsiya
Galilea.
44 Nán ne Jesus kitun na akkan na maday-dáyaw daya pagbàbànánan
ne Dios kadaya íli da kampela ngin nin.
45 Ay kane makadatang kadatu duddúma nga íli ka Galilea, ay inanggam
datu umíli, ta nasingan da ngin ngámin datu kinuw-kuwa na kitu
nepappan da nga nakipiyasta ka Jerusalem.
46 Ay nawe manin ne Jesus ka Cana, isa nga íli ka probinsiya Galilea,
tu íli nga namagbalinán na kitu danum ka básІ. Ay ka íli Capernaum, ay
uwad magtakit ta laláki nga an-anà naya isa nga ap-apu ki gubirnu.
47 Ay kane magìna natu ap-apu nga atán ne Jesus sin ka Galilea nga
naggayát ka Judea, ay nawe ya makim-imallà kaggína nga umang kuma
ka Capernaum, ta we na kuma pabilgan tu an-anà na nga magimmamátay.
48 May nán ne Jesus kaggína, “Tura kayu akkan mangurug kiyà ta, nu
áwan na mepassingan kadakayu nga nakas-kasdáaw!” nán na.
49 Ay summungbát tu ap-apu nga nán na, “Apu, kalakkán nà agpà, ta
mawe ta ki di na pikam katay natu an-anà ku,” nán na.
50 Ay díkod nán ne Jesus kaggína, “Mawe ka ngin, ta bumílag tu an-anà
mu win,” nán na.
Ay kinurug natu ap-apu tu kinagi ne Jesus, ay tútu nawe yin.
51 Ay kitu láwa na nga kowad kam natu ap-apu kitu dad-dalenán, ay
nesabat na ngin datu asassu na. Ay nekagi da nga nabílag gin tu an-anà
na.

52 Ay tútu sinaludsud na nu kannungay natu inanggayát natu an-anà na
nga bummílag. Ay nán da, “Kitu balin agpapásu kagedamen tu nekippà
natu dagáng na,” nán da.
53 Ay tútu nadamdam natu ap-apu nga ittu pe tun tu oras natu
inangngagi ne Jesus kaggína nga nán na nga, “Bumílag tu an-anà mu win,”
nán na. Ay ittu pe yin tu inangngurug da ngámin nin na tangabalay.
54 Ay díkod tú idi nga kinuwa ne Jesus ka Galilea kane gayát ka Judea,
ay ittu ya mekàduwa nga nakas-kasdáaw wa kinuwa na.

5

Tu nammabílag ne Jesus kitu tolay kitu agdidigútán

1 Ay se yala nga nawe ye Jesus ka Jerusalem nga nakipiyasta ta piyasta
da nga Judyu.
2 Ay ka Jerusalem, kitu adanni kitu nengágan ka dad-dalenán daya
karneru, ay uwad pe tu agdidigútán na pisung nga nengágan da ka Betsata
kiya Hebreo nga aggúni. Napalebután ka limma nga baw-bawi
3 nga aggid-iddaán daya kúláp se daya pílay se daya magdapepe, ta
pagin-indaggán da kiya isasgi natu danum.
4 Ata nu duddúma, ay umbet kanu ya isa nga anghel ne Apu Dios
kitúni nga agdidigútán, ta pasgiyan na kanu tu danum. Ay ya munna
nga sumarub kitu danum nu sumgi, ay maagásan ki oray nágan na nga
sinakit.
5 Ay uwad pe kadatun ya isa nga laláki nga tallu púlu se walu dagun na
ngin na magtakit.
6 Ay kane masingan nala ne Jesus tu tolay, ay nammuwán na ngin na
nabayág gin na nepipidda kitúni. Ay nán na kaggína, “Piyán mu ya
bumílag?” nán na.
7 Ay summungbát tu tolay nga nán na, “Apu, áwan mà mangipisù kiyà
kiya danum nu sumgi. Ay akkan nà pe ya makapsil kadaya duddúma,”
nán na.
8 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Bumángun ka ngin, se mu alà ya abà
mu, se ka la manalen,” nán na.
9 Ay dágus sala nga bummílag kurug gin tu tolay. Ay inalà na tu abà na,
ay se manalen nin. Ay tu nekàwa nedi, ay Sabado nga ittu tu algaw wa
aggiimáng da.
10 Ay ittu tu gapu na nga nán datu ap-apu datu Judyu kitu tolay ya
napabílag, “Sabado ide na. Kannaw nga agtuwam ya abà mu,” nán da.
11 Ngamay sinungbátan nada nga nán na, “Tu tolay nga namabílag kiyà
ay nán na kiyà, ‘Alà mu ya abà mu, se ka la manalen,’ nán na kiyà,” nán
na.
12 Ay díkod sinaludsud da kaggína, “Iinna nga tolay ya nagpálà kikaw
kiya abà mu se namadalen kikaw?” nán da.
13 Ngamay akkan am-ammu natu tolay nu iinna tu namabílag kaggína,
ta nelingad de Jesus sin kadatu adu wa tolay ta nawe yin.
14 Akkan nabayág, ay nasingan ne Jesus tu tolay kitu templo, ay nán na
kaggína, “Nabílag ka kurug gin! May akkan ka magbásul lin, ta get nu
nasà-samnga ngin ya màwa manin kikaw,” nán na.
15 Ay nawe yin tu tolay, ay se na we ibàbànán kadatu ap-apu datu Judyu
nga e Jesus tu namabílag kaggína.

16 Ay ittu win tu inangngagúra da ngin kaggína, ta Sabado tu namabílag
na kitu tolay.
17 Ay tútu summungbát te Jesus kaggída, “Awan laát naya Amà a
magubra, ay ummán nà pe,” nán na.
18 Ay ittu win tu naturun nin tu aggasippatay da kaggína, akkan nala
gapu kitu inangwa na kitu kannaw kitu Sabado, nu di itu angngipáda na
pe kiya baggi na ke Dios kitu nangngagi na nga Ama na nge Dios.

Ya turáy naya An-anà ne Dios

19 Ay nán pe ne Jesus kadatu ap-apu datu Judyu, “Ikagì kadakayu ya
kurug. Iyà nga An-anà, ay áwan ku wa mabalin na kuwaan kampela ngin
nin. Tittu daya masingan ku nga kuk-kuwaan naya Amà, áta oray nágan
naya kuwaan naya Amà, ay ittu pe ya taldan ku wa An-anà na.
20 Ata ya Amà, ay pà-pàgan nà nga An-anà na, ay túya ipassingan na kiyà
ngámin daya kuk-kuwaan na. Ay nakas-kasdáaw pikam daya pepassingan
na kiyà kadakayu, ta senu masdaáwan kayu,” nán na.
21 “Ata nu mapaanna ya ammaltu naya Amà kadaya natay, ay ummán
pe kiyán ya ammiyág ku wa An-anà na kadaya piyán ku biyágan,” nán
na.
22 “Ay ya Amà, ay akkan aggína ya mangukum kadaya tolay, ta netudin
na kiyà ngámin ya mangukum kadaya ngámin tolay,
23 ta senu dayáwan dà ngámin, ummán kiya agdáyaw da kiya Amà. Ay
ya akkan na magdáyaw kiyà nga An-anà na, ay akkan na pe ya dayáwan
ya Amà nga ittu ya nangibon kiyà,” nán ne Jesus.
24 Ay se na nán pikam, “Gìnán nu kod ya kagiyan ku. Nu iinna kadakayu
ya manggìna kiya kagiyan ku se mangurug kiya nangibon kiyà, ay biyágan
ne Dios ka áwan panda. Ay akkan pabasúlan ne Dios sin, se akkan pe
mesibna kaggína ngin, ta bíláng nálà in kiya pakabiyágan na ka áwan
panda,” nán na.
25 “Ay ikagì kadakayu ya kurug. Ngámin tolay, ay árig da ya natay,
ta sumibna da ke Dios. May kídi yin, oray nu iinna nga manggìna se
mangurug kiyà a An-anà ne Dios, ay mabiyág ka áwan panda.
26 Ata ya Amà ya makidde ka biyág, ay ittu ya gapu na nga niddán nà
ka pannakabalin ku nga mangidde pe ka biyág.
27 Ay nidde na pe ngámin kiyà ya turáy ya mangukum, áta iyà tu
nengágan da kitun ka An-anà Tolay,” nán na.
28 “Akkan nu wa pagballà ya kagiyan ku, nga umbet ya oras nga ngámin
daya atán kiya lúbù da, ay magìna da ya únì.
29 Ay lumawán da kadaya netamnán da. Ay lumtu se mabiyág ka áwan
panda datu namáru wa tolay. Ay datu nadakè a tolay, ay lumtu da nga
mapánis gapu kadatu kinuw-kuwa da nga nadakè,” nán ne Jesus.
30 “Nu iyà kampela la ngin nin, ay áwan ku màwa. Nu mangukum mà,
ay yán nala nga uray ne Dios ya kuwaan ku. Ay ittu ya gapu na nga áwan
ku pagdudúmán kiya angngukum ku. Akkan daya piyán ku kampela ngin
nin na kuwaan daya kuwaan ku nu di daya piyán naya nangibon kiyà,”
nán ne Jesus.

Daya mangipakammu ke Jesus

31 “Ay nu iyà kampela ngin ya mangipakammu kadaya mepanggap kiyà,
ay akkan na makurug daya kag-kagiyan ku,” nán ne Jesus.

32 “Ya Amà ya mangipakammu kadaya mepanggap kiyà. Ay ammù a
kurug ngámin daya kagiyan na mepanggap kiyà,” nán na.
33 “Nangibon kayu pe ka mawe manggìna kitu Juan nga ittu tu nagikagi
kadatu ngámingámin na kurug mepanggap kiyà.
34 Akkan ku nán yán ta kasapúlán ku ya tolay nga mangikagi kadaya
kurug mepanggap kiyà. May ipadamdam ku wala datu kinag-kagi natu
Juan, ta senu mangurug kayu kiyà, ay túya biyágan takayu,” nán na.
35 “Ay tu Juan, ay árig na ya dílág ga gumatang se mangwada. Ay nakar-
karu wala tu nagganggam nu kitu inangwada na kadakayu.
36 Ngamay atán da pikam ma napì-piya ngam datu kinag-kagi natu
Juan na pakammuwán nu kiya kinur-korugán mepanggap kiyà. Ata
daya nakas-kasdáaw wa ipà-pàwa naya Amà kiyà, ay tú dayán daya
mangipassingan na iyà ya kurug ga nebon ne Dios nga Amà.
37 Ay ya Amà a nangibon kiyà, ay aggína mismu ya nangipakammu kiyà.
May áwan nu wa magìna ki úni na se áwan nu masingan kaggína,
38 ta akkan nu wa ikur-kurug ya bàbànán na, ay se akkan nu kur-
kurugan nga iyà tu nebon na.
39 Magbas-básа kayu peyang kadatu nesur-súrát ta bàbànán ne Dios, ta
dálin nu nu ittu daya pakabiyágan nu peyang ka áwan panda. Ittu mà
lugud dayán daya mangipakammu kadaya mepanggap kiyà.
40 May oray pe yin nu mapakuna, ay tura kayu maddi mangurug kiyà,
ta senu biyágan takayu!” nán ne Jesus.
41 “Akkan ku ittu sap-sapúlan ya agday-dáyaw daya tolay kiyà,
42 may ammù a daya duddúma kadakayu, ay áwan nu wa ammatag
kurug ke Dios,” nán na,
43 “ta oray inumbet tà a nebon naya Amà, ay akkan dà a kur-kurugan.
May nu atán umbet ta magmasírib, oray akkan nebon naya Amà, ay tura
mán kammin na ittu yán ya pà-pàgan nu!
44 Magpipinnadáyaw kayu nga napádapáda, ay ilingling nu win ya
ammatag naya sissa nga Dios kadakayu,” nán na. “Ay mapaanna lugud
din ya angngurug nu kiya ummán kiyán!” nán na.
45 “Ay akkan nu nán na iyà ya magpabásul kadakayu kiya àráng naya
Amà. Ta tu Moses, ay aggína ya magpabásul kadakayu nu isa ngalgaw. Ta
maginnanáma kayu kiya angngalà ne Dios kadakayu gapu kiya amìkurug
nu kadaya sur-súrát tu Moses, may akkan nu mà kurug ga kur-kurugan
datun.
46 Ata nu kurug tutu wala ya angngurug nu kadatu sur-súrát na,
ay kurugan dà kuma pe, áta ittu datu nangisurátan tu Moses kadaya
mepanggap kiyà.
47 Ay nu akkan nu kurugan datu nesur-súrát tu Moses, ay mapaanna
lugud pe ya angngurug nu kadaya kag-kagiyan ku!” nán ne Jesus.

6

Tu nammangán ne Jesus kadatu limma ríbu wa tolay
(Mat 14:13-21; Mar 6:30-44; Luc 9:10-17)

1 Ay kane isa ngalgaw, ay nagbatta de Jesus se datu tù-tùgúdán na kitu
abay ya pisung ka Galilea nga nengágan da ka Tiberias.
2 Ay kummíwid datu adu wa tolay kaggída, ta nasingan da datu nakas-
kasdáaw wa inangngágas ne Jesus kadatu magtatakit.

3 Ay nanùdu de Jesus nga nawe kitu otun tu bantay se da la nagtutúgaw.
4 Ay pad-padaldallan da pe yin tu Paskuwa nga piyasta da nga Judyu.
5 Ay kane din na malágib ne Jesus datu adu tutu wala nga tolay nga
umbet kitu giyán na, ay nán na ke Felipe, “Kawà na nád ya pangalakkán
tada ka umanáy ya sinápay nga ipakkán tada kadayán,” nán na.
6 Ay nán na ngala tun ka pagsisímán na ke Felipe áta napadán na nga
ammu win tu kuwaan na.
7 Ay summungbát te Felipe, “Oray suwildu na isa tolay ki makadagun
ya igátang tada ka sinápay ka kanan dayán, ay akkan na makaanáy,” nán
na.
8 Ay tútu nán ne Andres nga isa kadatu tù-tùgúdán na nga wagi ne
Simon Pedro,
9 “Atán isa nga bag-bagu kídi ya nagpakkal ka limma bukal nga sinápay
se duwa ngabgi ya sissida. Ngamay umanáy nád, kiya ummán kídi ya
kaadu wa tolay!” nán na.
10 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Pagtugawan nu daya tolay,” nán na.
Ay díkod pinagtugaw da ngámin datu tolay kitu nalawág ga kakadtán, ay
limma ríbu tu dágudágup datu lalláki ngala.
11 Ay se yala inalà ne Jesus datu sinápay, ay se ya nagiyáman ke Dios, se
na nekípát kadatu tolay. Ay páda na pe tu kinuwa na kadatu sissida. Ay
niddán nada sigun kitu masápul da.
12 Ay kane mabtug da ngámin nin, ay pinaùnud ne Jesus ngámin tu
bunna datu tolay kadatu tù-tùgúdán na, ta senu áwan na madadál.
13 Ay tu naùnud da nga bunna kitu limma nga sinápay, ay sangapúlu se
duwa nga baki.
14 Ay kane masingan datu tolay kattoni tu nakas-kasdáaw wa kinuwa
ne Jesus, ay nán da, “Aggína kurug tu pagbàbànánan ne Dios nga ibon na
kídi kalawagán,” nán da
15 Ay kane mammuwán ne Jesus nga piyán datu tolay yin na pilítan na
pagbalinan ka ári da, ay naglim-límut ta nawe, se la manùdu kitu bantay
nga nagas-asissa.

Tu inannalen ne Jesus kitu útun danum
(Mat 14:22-23; Mar 6:45-52)

16 Ay kane gumídagídám min, ay tinumpát datu tù-tùgúdán ne Jesus
kitu abay ya pisung.
17 Ay dummúlay da nga nawe ka Capernaum. Ay nagì-gìbat tin, may
áwan pikam me Jesus kitu giyán da.
18 Kaggída nga magbatta, ay turán nala nga nagdaggat tu báli kitu pisung,
ay dummadakkal pe datu bal-balnag.
19 Ay kane moli limma onu annam kilumitru tu kadayyu da ngin kitu
dappit, ay nasingan da nge Jesus nga magdal-dalen kitu útun tu danum
nga mameyag kitu biray da. Ay nagansing da tutu wala.
20 Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Akkan kayu wa magansing, ta iyà kam
ide,” nán na kaggída.
21 Ay tútu naganggam da nga nangitakay kaggína kitu biray, ay tútu
nakaru da ngin na dummatang kitu kapannán da.

Jesus ya árig akakkanan na mamagbiyág

22-23 Ay díkod kane kaláwa ngin, ay adu pikam datu tolay kitu
nagkararágan ne Apu Jesus se kitu nanganán da ka sinápay. Ay dalínán da

nu uwad kam me Jesus, áta sissa tu ammu da nga biray ya nagbattanán datu tù-tùgúdán na, ay áwan da nga nasingan na nepagbatta ke Jesus kaggída, ta pab-pabeg da kampela ngin nin. Ay uwad da pe ya biray ya naggayát ka íli Tiberias nga dummung kitúni.

24 Ay kane masingan datu tolay ya áwan ne Jesus se datu tù-tùgúdán na ngin, ay nagbiray da pe ya nawe nagsápul ke Jesus ka Capernaum.

25 Ay kane masmà datu tolay ye Jesus ka dammáng, ay sinaludsud da kaggína, “Misturu, kannungay naya nedaddatang mu kanedi,” nán da.

26 Ngamay nán ne Jesus nga summungbát, “Kagiyan ku kadakayu ya kurug na. Iyà ya sap-sapúlan nu gapu ta nabtug kayu kitu sinápay nga akkan gapu kitu inakasingan nu kadatu nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwà,” nán na.

27 “Akkan kayu wa makiránud kadaya akakkanan na madadál, nu di kuma nga kadaya akkan madadál la akakkanan na mamiyág kadakayu ka áwan panda. Ay iyà ya makidde kadakayu kiyán na akakkanan, ta nepakammu ne Dios nga Amà nga iyà ya pakammuwan na kadayán, ta iyà tu nengágan da kitun ka An-anà Tolay,” nán na.

28 Ay tútu nagsaludsud da kaggína, “Nágan daya masápul la kuwaan mi, ta senu màwa mi daya ipàwa ne Dios,” nán da.

29 Ay nán ne Jesus nga summungbát kaggída, “Tú idi ya piyán ne Dios nga ipàwa kadakayu: Kurugan dà, ta iyà ya nebon na,” nán na.

30 Ay tútu nán da kaggína, “Nágan lugud daya mepassingan mu wa nakas-kasdáaw kadakami, ta senu kurugan mika?” nán da. “Ay nágan pe daya màwám?” nán da.

31 “Datu apuapu tada ay nangán da ka akakkanan na nengágan ka mána kitu ir-ir-er, áta nán natu nesúrát nga, ‘Pinangán nada ka akakkanan na gayát ka lángit,’ nán natu nesúrát,” nán da.

32 Ay nán manin ne Jesus kaggída, “Ikagì kadakayu ya kurug, akkan wayya nga tu Moses tu nangidde kadatu apuapu nu ka akakkanan na gayát ka lángit, nu di iya Amà. Ay aggína pe yin ya makidde kadakayu kiya kurug ga akakkanan na gayát ka lángit.

33 Ata ya akakkanan na midde ne Dios nga gayát ka lángit, ay ittu ya inumbet ta mamiyág kadaya tolay,” nán na.

34 Ay tútu nán da ngin kaggína, “Apu, iddán nakami mán lugud peyang ngin kiya ummán kiyán na akakkanan,” nán da.

35 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Iyà ya árig ga akakkanan na mamagbiyág. Oray iinna ya makiapu kiyà, ay árig akkan nin mabisin, ay se oray iinna ya mangurug kiyà, ay árig akkan pe yin na magasikkinum,” nán na kaggída.

36 “Ngamay nán ku mà kammala kadakayu win kitun nga oray nu nasingan dà in, ay di dà mà pikam kurugan,” nán na.

37 “Ngamay daya ngámin na ipakin-kuwa naya Amà kiyà, ay ittu dayán daya umbet kiyà, ay ngámin dayán na umbet kiyà, ay akkan kuda wayya pataláwan.

38 Ata akkan nà wayya nga inumbet kídi kalawagán nga gayát ka lángit nga mangwa kampela ngin nin kadaya piyán ku, nu di daya piyán kampela ngin nin naya nangibon kiyà,” nán na.

39 “Ay ya piyán na, ay áwan ku wa mewágà kadaya nepakin-kuwa na kiyà, nu di kuda nga paltuwan kammin kiya kamuddiyánan na algaw.

40 Ya piyán kurug naya Amà, ay biyágan ku peyang ka áwan panda
daya ngámingámin na makammu se mangurug kiyà a An-anà na, ay se
paltuwan kuda kammin pe kiya kamuddiyánan na algaw," nán ne Jesus.
41 Ay gapu kitu inangnguna na nga aggína ya akakkanan na mamagbiyág
ga inumbet gayát ka lángit, ay ittu tu nanggayatán datu Judyu wa magur-
urímam nga nán da,
42 "Di mà e Jesus yán nga an-anà de Jose se Maria? Ay am-ammu tada
mà dayán!" nán da. "Ay taanna tura na nán nga inumbet nga gayát ka
lángit!" nán da.
43 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, "Akkan kayu magur-urímam," nán na.
44 "Awan ya umbet makiapu kiyà nu akkan ya Amà a nangibon kiyà ya
mangayáb kaggína, ay paltuwan ku se biyágan ku kiya kamuddiyánan na
algaw," nán na.
45 "Ata atán tu nesúrát datu pagbàbànánan ne Dios kitun nga nán na,
'Ngámin tolay ay tùgúdán ne Dios da,' nán da. Ay ngámin lugud daya
natùgúdán naya Amà, ay ittu dayán daya umbet kiyà.
46 Ngamay akkan ku wa nán na atán nakasingan ke Ama, áta iyà ala nga
An-anà ne Dios ya nakasingan kaggína.
47 Kagiyan ku kadakayu nga, oray iinna ya mangurug kiyà, ay biyágan
ne Dios ka áwan panda.
48 Ta iyà ya akakkanan na mamagbiyág.
49 Datu apuapu nu, oray nangán da kitu akakkanan na nengágan ka
mána kitu ir-ir-er, ay natay da kammala.
50 Ngamay ya mangán kiya árig akakkanan na gayát ka lángit, ay akkan
nin na mataatay.
51 Ay iyà ya mamagbiyág ga akakkanan na naggayát ka lángit. Ay oray
iinna ya makakkán kídi ya akakkanan, ay magbiyág ka áwan panda. Ay ya
baggì ya akakkanan na idde ku. Idde ku la, ta senu mabiyág daya tolay,"
nán na.
52 Ay díkod ittu win tu nagsuw-suwáy datu Judyu, ta, "Paannán nád
nayán na tolay ya mangipakkán kiya baggi na kadàtada?" nán datu
duddúma.
53 Ay díkod, tútu nán manin ne Jesus kaggída, "Gìnán nu idi ya kagiyan
ku kadakayu. Nu akkan kayu mangán kiya baggi naya nengágan da kitun
ka An-anà Tolay se uminum kiya dága na, ay kurug ga akkan kayu wa
mabiyág.
54 Ata ya mangán kiya baggì se uminum kiya dágà, ay biyágan ne Dios
ka áwan panda, ay paltuwan ku kammin nu iya kamuddiyánan na algaw,"
nán ne Jesus.
55 "Ata ya baggi ku, ay kurug ga akakkanan, se ya dágà, ay kurug ga
ì-inuman," nán na.
56 "Ay ya mangán kiya baggi ku se iya uminum kiya dágà, ay umannúgut
peyang ngin kiyà. Ay iyà, ay atán nà peyang pe yin kaggína," nán na.
57 "Ta marammiyág ya Amà a nangibon kiyà, ay túya marammiyág gà pe
ya ummán kaggína. Ay díkod ya mangán kiyà, ay mabiyág pe, áta biyágan
ku," nán na. "Mabiyág gà gapu ke Amà nga sibbiyág nga nangibon kiyà.
Ay ummán pe oray iinna ya mangán kiyà ay mabiyág pe gapu kiyà.
58 Ta iyà ya kurug ga akakkanan na naggayát ka lángit, nga akkan
ummán kitu mána nga oray kinnán datu apuapu tada, ay natay da

kammala. Ngamay ya mangán kídi nga akakkanan, ay mabiyág ka áwan
panda," nán na.
59 Ay ittu ngámin dedi datu nesur-súru ne Jesus kitu sinagoga ka
Capernaum.

Daya bàbànán nga pakabiyágan ka áwan panda

60 Ay kane magìna datu tolay tu kinag-kagi na, ay adu kaggída tu
nagkuna nga, "Akkan ta kid maawátan daya kag-kagiyan na, ay se áwan
kid da mangurug kadayán," nán da.
61 Ngamay ammu ne Jesus nga lùsawan datu tolay na tu kinagi na, ay
túta nán na kaggída, "Nadakè ya uray nu gapu la kitu kinagì?" nán na.
62 "Ay tú nád agpà in, nu tura dà ala nga sisínán na nengágan da kitun
ka An-anà Tolay nga magulli kammin kitu naggayatán ku!" nán na.
63 "Ya Ispiritu ne Dios sala ya makidde kiya kurug ga pakabiyágan nu,
ay daya tolay yala ay áwan da nga mabà-baal ka panggap kiyán. Ay datu
nekag-kagì kadakayu, ay gayát da kiya Ispiritu ne Dios, ay ittu dayán daya
pakabiyágan nu, nu kurugan nu," nán na.
64 "May atán da kadakayu ya akkan mangurug," nán ne Jesus, áta
napadán na ammu na datu akkan mangurug kaggína, se ammu na pe
tu mamatiliw kaggína kadatu kumalínga kaggína.
65 Ay netul-túluy na nga nán na, "Ittu ya gapu naya nangngikagì
kadakayu nga áwan umbet kiyà nu akkan ittu pe ya piyán naya Amà,"
nán na.
66 Ay ittu win tu adu kadatu tolay na tu nagtatálaw, ay se akkan da ngin
na nebul-bulun kaggína.
67 Ay túta nán ne Jesus pe yin kadatu sangapúlu se duwa nga tù-tùgúdán
na, "Ay dakayu, piyán nu nád pe yin ya magtálaw?" nán na.
68 Ay túta summungbát te Simon Pedro, "Apu, iina nád pikam mala ya
sabáli kapannán mi, ay ikaw wala ya makekagi kadaya pakabiyágan mi
ka áwan panda?" nán na.
69 "Ay ittu ya inangngurug mi, áta nammuwán mi yin na ikaw ya An-anà
ne Dios," nán ne Pedro kaggína.
70 Ay summungbát manin ne Jesus kaggína nga nán na, "Iyà ya
nagpíli kadakayu wa sangapúlu se duwa, may atán isa kadakayu nga
nasairuwán," nán na.
71 Ay tu Judas nga an-anà ne Simon Iscariote tu nán na, áta aggína ya
mamatiliw kaggína, oray isa kam pe kadatu sangapúlu se duwa nga tù-
tùgúdán na.

7

Nge Jesus se datu wawwági na

1 Ay kane din na màmud ne Jesus nga asippatayan datu ap-apu datu
Judyu ka Jerusalem, ay akkan nala ngin na nawe ka probinsiya Judea.
Nagdàdàdà ala ka probinsiya Galilea.
2 Ay tagay pe yin tu piyasta datu Judyu nga nengágan da ka Piyasta
Baw-bawi.*

* **7:2 7:2** Onu "Piyasta Tabernákulu."

3 Ay datu wawwági ne Jesus, ay nán da kaggína, “Magtálaw ka ngin kídi
Galilea, ta mawe ka ka Judea, ta senu masingan pe daya tolay mu kannán
daya nakas-kasdáaw wa kuk-kuwaan mu,” nán da.
4 “Ata nu piyán mu nga magdin-dinnámag ka, ay akkan ka kuma
kumudud kídi bittì a íli. Mawe ka kadaya abay ya íli, ta senu mammuwán
ngámin daya tolay daya nakas-kasdáaw wa kuk-kuwaan mu. Túya napiya
nu mepakammu kiya ngámin kalawagán,” nán da.
5 Ata oray datu wawwági ne Jesus, ay akkan da nangurug kaggína.
6 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Akkan pikam ma ittu ya wè agpassingan
ka Jerusalem. Napiya kadakayu, ta panda ngala,” nán na,
7 “ta áwan mangagúra kadakayu kídi ya kalawagán. Ngamay nu iyà, ay
kaguráan dà, gapu kiya angngagì kaggída nga nadakè daya kuk-kuwaan
da,” nán na.
8 “Dakayu wala ya mawe makipiyasta, ta akkan nà pikam ma
makakíwid, áta akkan pikam ittu idi ya agpakammù tutu wala,” nán na
kadatu wawwági na.
9 Ay tútu nagbabansi pikam ka Galilea.

Tu nipappan ne Jesus kitu Piyasta Baw-bawi

10 Ay kane likud datu wawwági ne Jesus nga nawe nakipiyasta, ay
naglim-límut pe yin na gummunud kaggída nga nawe ka Jerusalem.
11 Ay datu ap-apu datu Judyu, ay sap-sapúlan da nge Jesus kitu
pagpipiyastaán, “Kawà nád tu giyán na,” nán da.
12 Ay díkod datu adu wa tolay ka Jerusalem, ay adu datu kag-kagiyan da
ka panggap ke Jesus. Ay nán datu duddúma, “Namáru tun na tolay,” nán
da. May datu duddúma, ay, “Akkan,” nán da, “ta ial-alílaw na daya tolay,”
nán da.
13 Ngamay near-aratát da ngala datu kag-kagiyan da, ta magansing da
kadatu ap-apu datu Judyu.
14 Ay kane tagay yin magábà tu piyasta ngin, ay nawe ye Jesus nga
nagtùgud kitu Templo.
15 Ay nasdaáwan pànang datu Judyu nga nán da, “Nágan nád naya
naggayatán naya sir-sírib nayán na tolay, ay akkan mà wayya nga nagis-
iskul kanedi?” nán da.
16 Ay kane magìna ne Jesus tun, ay sinungbátan nada nga nán na, “Ya
itùgud ku, ay akkan wayya nga gayát kiyà kampela ngin nin, nu di gayát
kampela ke Dios sin nga ittu ya nangibon kiyà,” nán na.
17 “Ya tolay nga maminya nga mangwa kadaya piyán ne Dios, ay
mammuwán na nu daya isur-súrù ay gayát da ke Dios onu gayát da
kampela ngin nin kiyà,” nán na.
18 “Ta ya tolay nga daya ammu na kampela ngin nin daya isur-súru na,
ay ya pakedayáwan na kampela ngin nin ya sap-sapúlan na, ngamay ya
tolay nga ya pakedayáwan naya nangibon kaggína ya lam-lamtan na, ay
ittu yán ya kurug, ay se áwan na nga agbusibusid,” nán na.
19 Ay nán na manin kaggída, “Tu Moses tu nangikagi kadakayu kitu
lintag kitun, may áwan nala isa kadakayu ya mangurug, ta tura dà
asippatayan!” nán ne Jesus.
20 Ay tútu summungbát datu tolay, “Magallut ka ta!” nán da. “Ta iinna
mà pe ya magas-asippatay kikaw ta!” nán da.

21 Ngamay nán ne Jesus kaggída, “Nangwa ngà ka nakas-kasdáaw, ay
nasdaáwan kayu ngámin. †
22 Nebílin tu Moses nga magkúgit kayu. (May akkan na kurug ga itu
Moses tu makin-bílin, nu di datu in-inagkona na.) Ay mangúgit kayu pe
oray Sabado.
23 Ay nu annung nu ya mangúgit ki algaw na Sabado ka angngikurug
nu kitu lintag tu Moses, ay tura dà lugud lùsawan ka mepanggap kiya
inammabílag ku kiya isa nga tolay ki Sabado!” nán na.
24 “Akkan kayu kod da tagapab-pabásul gapu kadaya mas-asingan nu
wala, may lam-lamtan nu wala nga kappiyánan ya kinur-korugán na,”
nán ne Jesus.

Tu aggur-urímam datu tolay ka panggap ke Jesus

25 Ay datu duddúma nga tolay ka Jerusalem, ay nán da nga, “Di mà ittu
idi tu tolay ya as-asippatayan da?” nán da.
26 “Ay tura lugud áwan magsungbát kadaya kag-kagiyan na, oray
kagiyan na kiya àráng ngámin daya tolay? Kurugan da nád pe yin nga
aggína ya kurug ga Nebon ne Dios?” nán da.
27 “Ngamay akkan kid, ta nu umbet ya Ibon ne Dios, ay áwan kanu wa
makammu kiya paggayatán na. Ay nu iyán na tolay, ay ammu tada mà ya
naggayatán na,” nán da.
28 Ay se la nawe ye Jesus nga nangisúru kitu Templo, ay nán na ka
naggat, “Nán nu nga am-ammu dà, ay se am-ammu nu pe ya ílì. Ngamay
kagiyan ku kadakayu nga akkan ku wa inurauray yala ya inumbet, áta
atán nangibon kiyà, ay aggína ya kurug ga naggayatán ku. Ngamay akkan
nu am-ammu nu iinna,” nán na.
29 “Ngamay nu iyà, ay ammù, ta gayát tà ka giyán na, ay aggína ya
nangibon kiyà,” nán na.
30 Ay kane makagi na datun, ay atán da tolay ya maminya nga maniliw
tutu wala kaggína ngin. Ngamay áwan mà kam ya nanugkam kaggína, ta
akkan pikam ittu tu oras na.‡
31 Ay oray mán nu mapakuna, ay adu kadatu tolay tu nangurug kaggína
nga nán da, “Nu umbet ya Cristo, ay áwan na ngin màwa nga nakas-
kasdáaw may daya kinuw-kuwa nayán na tolay!” nán da.

Tu nangngipàrob datu Pariseo kadatu guwardiya nga maniliw ke Jesus

32 Ay nagìna datu Pariseo tu agbàbànán datu tolay ka mepanggap ke
Jesus. Ay túta datu Pariseo se datu ap-apu datu pappádi, ay nebon da
datu guwardiya kitu Templo nga mawe maniliw ke Jesus.
33 Ngamay nán ne Jesus, “Mebul-bulun nà pikam kadakayu ka makaru
wala, ay se yà ala nga magulli ka giyán naya nangibon kiyà,” nán na.
34 “Nu likud ku nga mawe, ay sap-sapúlan dà, may akkan dà a masmà.
Ay se kiya giyán kun, ay akkan kayu wa makangngay,” nán na.
35 Ay túta datu ap-apu datu Judyu, ay nán da kitu isaisa kaggída, “Kawà
na nád ya kapannán nayán nga akkan tada nga masmà! Mawe nád
magtùgud kadatu akkan Judyu kadatu íli da nga napannán datu kapáda
tada nga Judyu?” nán da.

---

† **7:21 7:21** Tu nangágas na kitu tolay kitu Sabado ka 5:1-18 ya nán na kídi. ‡ **7:30 7:30** Onu, “tu oras nga nìdang ne Dios.”

36 “Nágan nád naya piyán na nga kagiyan kiya inagkuna na nga
sap-sapúlan tada, may akkan tada nga masmà, ay se akkan tada nga
makangngay kiya giyán na?” nán da.

Ya danum ma mamagbiyág

37 Ay tu algaw nga panggibúsán natu piyasta, ay ittu tu kapàgán pànang.
Ay kitun na algaw, ay nagsíkád de Jesus nga atán kitu unag Templo, ay
se yala nagúni ka naggat nga nán na, “Oray inna nga magasikkinum, ay
umbet kiyà, ta penuman ku,” nán na.
38 “Ata nán natu nesúrát kitun na, ‘Oray iinna ya mangurug kiyà, ay
ummán ka atán gumbuwà a danum kiya unag na nga mamiyág kaggína,
ay se magáyus pe nga maggayát kaggína,’ ” nán na.
39 Ay yán na kinagi ne Jesus, ay mepanggap kam kiya Ispiritu ne Dios nga
ittu ya mealúbu kadaya mangurug kaggína. Ngamay gapu ta akkan pikam
ma nakapagulli ye Jesus ka lángit, ay akkan da pikam ma naalubuwán
kiya Ispiritu ne Dios.

Tu inagsuw-suwáy datu tolay panggap ke Jesus

40 Ay datu duddúma nga nakagìna kitu kinagi ne Jesus, ay nán da, “Kurug
ga aggína ngin tu ibon ne Dios nga pagbàbànánan na,” nán da.
41 Ngamay datu duddúma, ay nán da, “Aggína ngin ya Ibon ne Dios nga
ittu ya Cristo,” nán da.
Ngamay uwad da nga nagkuna nga, “Wayya ngala nga Galilea ya
paggayatán naya Cristo!” nán da.
42 “Atán mà ya nesúrát nga meanà ya Cristo kadaya gakagaka natu
David, ay meanà pe ka Betlehem nga íli natu David,” nán da.
43 Ay díkod nagsisibna ngin tu uray da ka mepanggap ke Jesus.
44 Ay piyán datu duddúma ngin na tiliwan, ngamay áwan nala isa nga
manugkam kaggína.
45 Ay díkod nagulli kammin datu guwardiya kitu Templo kitu giyán datu
Pariseo se datu ap-apu datu pappádi nga áwan da nga natiliw. Ay díkod
sinaludsud da kaggída nga nán da, “Taanna tura nu akkan tiniliw?” nán
da.
46 Ay summungbát datu guwardiya nga nán da, “Awan mi pikam nagìna
nga aggun-úni nga ummán kaggína,” nán da.
47 Ay tútu nán datu Pariseo kaggída, “Nealílaw nakayu agpà pe yin ta!”
nán da.
48 “Awan mà ala isa kadakami ya ap-apu se Pariseo ya mangurug
kaggína,” nán da.
49 “Ngamay adu kadaya tolay ya mangurug kaggína, ta di da maawátan
datu nesur-súrát natu Moses, ay tú dayán daya mapánis,” nán da.
50 Ay tu isa kadatun na Pariseo, ay e Nicodemo. Aggína tu nawe ya
nakiamomán ke Jesus kitun. Ay nán na kaggída,
51 “Nu surútan tada ya lintag tada, ay akkan tada mabalin na pabasúlan
ya isa nga tolay, nu akkan tada pikam nammuwán se nagìna nu nágan
daya kurug ga kuk-kuwaan na,” nán na kaggída.
52 Ay tútu sinungbátan da. “IGalilea ka pe ta! Kappiyánan mu kod nga
bas-basáan datu lib-libru, may áwan kurug ga maggayát ka Galilea nga
pagbàbànánan ne Dios,” nán datu Pariseo se datu ap-apu datu pappádi ke
Nicodemo.
53 Ay se da la nga nagkakawe yin ka babalay da.

8

Tu babay ya nakidaládag

1 Ay kane magkakáwe datu tolay kadatu babalay da ngin, ay nanùdu pe
yin ne Jesus kitu bantay Olivo.
2 Ay gummabi nga nagulli kammin kitu Templo. Ay inaribungbong
ngámin datu tolay. Ay tútu nagtutúgaw win na nangisúru kaggída.
3 Ay kane daddán nin, ay atán nin datu Pariseo se datu magtù-tùgud
ki lintag nga nangilbet kitu babay nga nadànganán na makidaládag. Ay
kane mippan da kitu àráng da ngámin,
4 ay nán da ke Jesus, "Misturu, idi ya babay, ay nadànganán na
makidaládag," nán da.
5 "Ay ya bílin naya lintag tu Moses, ay masápul la matùtokán ya ummán
kiyán na babay. Paanna mà ya nán mu kiyán?" nán da ke Jesus.
6 Ngamay nán da la tun ka pagsisímán da kaggína, ta senu atán ya
pangidarumán da kaggína.
Ngamay nagùmà e Jesus, ay se yala nagsúrát kitu lusà. Ay tu intutuldu
na tu pinagsúrát na.
7 Ay gapu ta uliulissan da tu saludsud da, ay tútu ginumnikát te Jesus se
na nán kaggída, "Nu iinna kadakayu ya áwan bas-básul, ay ittu ya munna
nga manùtò kídi nga babay," nán na kaggída.
8 Ay se yala nga nagtugaw kammin se magsur-súrát kammin kitu lusà.
9 Ay kane magìna datu Pariseo tu kinagi na, ay nasid-siddedut da nga
nagtatálaw. Nagin-inunna datu pangmanàman da. Ay díkod dudduwa de
Jesus nga nabansi se itu babay ya magsisíkád kitu àráng na.
10 Ay linángad ne Jesus, se na nán kaggína, "Wà na giyán da ngin. Awan
kam nanùtò kikaw?" nán na.
11 "Awan, Apu," nán na nga summungbát.
"Akkan taka pe panísan," nán ne Jesus kitu babay. "Mawe ka lugud din,
may akkan ka ngin na magbásul," nán na.

E Jesus ya árig dílág kídi kalawagán

12 Ay nagbàbànán manin ne Jesus kitu Templo nga nán na, "Iyà ya árig
dílág kídi kalawagán, ta ya mebulun kiyà, ay árig mawàdáran kiya wada
nga mamagbiyág, ay se árig ga akkan nin na magadámag," nán na.
13 Ay tútu nán datu Pariseo kaggína, "Ikaw kampela ngin nin ya
mangibàbànán kiya mepanggap kikaw, ay akkan na makurug daya kag-
kagiyam," nán da.
14-18 Ay summungbát te Jesus nga nán na, "Oray nu iyà kampela ngin nin
ya mangibàbànán ki mepanggap kiyà, ay kurug daya kag-kagiyan ku. Ata
kurug ga atán kiya lintag nu, nga nu maggaddù ya duwa nga magsistígu,
ay makurug ya kagiyan da. Ay duwa kami lugud, ta ibàbànán ku ya
mepanggap kiyà, ay se ya Amà pe, ay ipakammu nà pe," nán ne Jesus.
"Dakayu, ay akkan nu wa ammu ya naggayatán ku se iya pagulliyán ku.
May iyà, ay ammù. Akkan dà am-ammu, may pabasúlan dà ala gapu
kadaya gagángay nu wa tolay. May nu iyà, ay áwan ku pabasúlan. Ay
oray pe yin nu pabasúlan takayu, ay kurug ya ipabásul ku, ta akkan nà
wayya nga sissa, áta duwa kami se iya Amà a nangibon kiyà," nán na.
19 Ay tútu nagsaludsud da nga nán da, "Wà giyán naya Amám ta?" nán
da.

May nán ne Jesus, “Akkan dà am-ammu, se akkan nu pe ya am-ammu
ya Amà. Ata nu am-ammu dà, ay ammu nu kuma pe ya Amà,” nán na.
20 Ay nesúru ne Jesus ngámin dedi kitu danni kitu aggippayán da ka pirà
kitu Templo. Ngamay áwan na naniliw kaggína, áta akkan pikam ittu tu
oras na.

Ya akkan da akangngay kiya kapannán ne Jesus

21 Ay nán manin ne Jesus kaggída, “Nu mawe yà, ay sap-sapúlan dà.
May akkan kayu wa makangngay kiya kapannán ku, ay matay kayu nga
sibbabásul,” nán na.
22 Ay tútu nán datu ap-apu datu Judyu, “Magpattal nád? Ta tura na nán
na akkan tada nga makangngay kiya kapannán na,” nán da.
23 Ay se manin nán ne Jesus kaggída, “Dakayu, ay ikalawagán kayu. Iyà,
ay ilángit tà. Daya ikalawagán na mà-màwa daya pà-pàgan nu, ngamay
iyà ay akkan,” nán na.
24 “Kinagi ku kadakayu nga matay kayu wa sibbabásul. Ay nu akkan
kayu wa mangurug nga iyà ya Nebon ne Dios, ay kurug ga matay kayu
nga sibbabásul,” nán na.
25 Ay tútu nagsaludsud da kaggína nga nán da, “Iin ka kurug ta?” nán
da.
Ay summungbát te Jesus nga nán na, “Nakagì mà kadakayu win. Oray
kitu inanggayát ku wa nangisur-súru ka panda kídi, ay ittu pikam ya kag-
kagiyan ku kadakayu.
26 Ay adu kuma daya ikag-kagi ku mepanggap kadakayu, se adu pe daya
tug-tugiban ku, may daya magì-gìna ku kiya nangibon kiyà daya ilaw-
lawág ku wala kadaya ngámin tolay, ta ittu daya kurug,” nán na.
27 Ngamay akkan da nga naawátan nga e Dios nga Ama na tu nán na.
28 Ay díkod nán ne Jesus manin kaggída, “Ay nu mebáyug dà nga
nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay ittu ya akammu nu win nga iyà
ya Nebon ne Dios. Ay mammuwán nu pe nga áwan ku wa kinagi nga
uray ku kampela ngin, nu di tittu wala daya pekagi naya Amà kiyà daya
kag-kagiyan ku,” nán na.
29 “Ay abul-bulunan nà peyang ya nangibon kiyà. Ay akkan nà a
pagdudoray, áta tittu wala daya paganggammán na daya kuwaan ku,”
nán ne Jesus.
30 Ay kaggína nga mangag-kagi kadedi, ay adu datu nangurug kaggína.

Ya angngikurug da ke Sairu

31 Ay se la nán ne Jesus kadatu Judyu wa mangurug kaggína, “Nu
kurugan nu peyang daya kag-kagiyan ku, ay dakayu daya kurug ga tolay
ku,” nán na.
32 “Ay mammuwán nu ya kinakur-korugán na mepanggap kiyà, ay ittu
pe yán ya mangwaya kadakayu,” nán na.
33 Ay tútu nán datu akkan mangurug kaggína, “Gakagaka nakami tu
Abraham, ay díkod oray nágan na, ay áwan pikam ma nakaasassu
kadakami,” nán da. “Ay tura mu nán na mawayaán kami yin nu kuwa!”
nán da.
34 Ay tútu nán manin ne Jesus kaggída, “Ikagì ya kurug kadakayu,
nga oray iinna ya makabásubásul, ay tú dayán daya bíláng asassu naya
básul,” nán na.

35 “Ay daya magasassu wala, ay akkan da magdadágat kiya pagasas-
suwán da. May ya an-anà naya makin-balay, ay ittu ya akkobung na
peyapeyang ka áwan panda.
36 Ay díkod nu wayaan nakayu ya An-anà ne Dios,* ay kurug ga
mawayaán kayun,” nán na.
37 “Ammù a gakagaka nakayu kurug tu Abraham, may oray nu ummán
kiyán, ay as-asippatayan dà kammala, áta akkan napatag kadakayu daya
kag-kagiyan ku,” nán na.
38 “Ikagì ala kadakayu daya pekagi naya Amà kiyà. Ay ummán kayu pe;
kuwaan nu pe yala daya ipàwa naya ama nu,” nán ne Jesus kadatu Judyu.
39 Ay tútu nán da ke Jesus, “Abraham ya kurug ga apuapu† mi,” nán da.
Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Nu kurug ga gakagaka‡ nakayu tu
Abraham, ay tura nu lugud da di taldan datu kinuw-kuwa na,” nán na.
40 “May tura dà mán kammin nin na asippatayan! Ay daya kurug nga
nagìnà ke Dios daya ikagiyán ku. Ay áwan na ummán kiyán na kuk-
kuwaan natu Abraham!” nán na.
41 “May daya kuk-kuwaan naya ama nu, ay ittu kammin pe daya kuk-
kuwaan nu,” nán na kaggída.
Ay tútu nán da manin, “Akkan kami árig tabuwang. Sissa mà ya amaan
mi. E Dios mà ala ya ama mi,” nán da.
42 Ay díkod nán ne Jesus kaggída, “Ay nu kurug nga e Dios ya Ama nu,
ay pàgan dà kuma pe, áta atán nà in na naggayát kaggína. Ta akkan ku
uray kampela ngin ya nelalbet ku, nu di nà a nebon ne Dios.
43 Ay taanna tura nu di maawátan daya ikag-kagì kadakayu ta!” nán na.
“Ò, áta lùsawan nu kurugan daya kag-kagiyan ku,
44 áta ya amaan nu ay e Sairu, ay túya piyán nu pe kuwaan daya pàwa
na. Maragpatay kammala ngin nin, nanggayát kitun kam ka panda kídi.
Ay áwan kammala pe yin na kur-kurug kadaya kag-kagiyan na, ta gangay
na ya magbusibusid. Ay díkod aggína ya paggayatán ngámin daya busid,
ta maragbusid lugud,” nán na.
45 “Ay ittu ya gapu na nga akkan kayu wa mangur-kurug, oray nu ikagì
kadakayu ya kurug.
46 Ay áwan makekagi nga nagbásul là, ta áwan ku wa bas-básul. May
oray kagiyan ku ya kurug, ay tura dà akkan kur-kurugan!” nán na.
47 “Ay daya annánà ne Dios, ay gìnaan da daya bàbànán ne Dios kaggída.
May ya gapu na nga akkan nu gìnaan daya bàbànán ne Dios, ay gapu ta
akkan nakayu wa annánà,” nán ne Jesus kadatu tolay.

De Jesus se tu Abraham

48 Ay díkod tútu summungbát datu Judyu ke Jesus, “Kurug mà tu nán
mi nga iSamaria ka nga naar-aránan,” nán da.
49 May nán ne Jesus kaggída, “Akkan nà naar-aránan,” nán na, “ngamay
pad-padayáwan ku wala ya Amà. May dakayu, ay irupat dà,” nán na.
50 “Akkan ku sap-sapúlan ya pakedayáwan ku, ta atán isa nga magsápul
ka pakedayáwan ku, nga ittu we Dios nga ittu pe ya mamabásul kadakayu
nga mangirupat kiyà,” nán na.

---

* **8:36 8:36** Wayaan nada kiya angngasassu naya panagbas-básul. † **8:39 8:39** “Ama” ki aggúni nga Griego. ‡ **8:39 8:39** “Annánà” ki aggúni nga Griego.

51 “Ikagì kadakayu ya kurug,” nán ne Jesus. “Oray iinna ya mangurug
kadaya kag-kagiyan ku, ay akkan mataatay yin,” nán na.
52 Ay tútu nán datu Judyu, “Ammu mi yin, nga kurug naar-aránan ka
mà,” nán da, “ta natay mà tu apuapu mi ya Abraham se oray pe datu
duddúma nga pagbàbànánan ne Dios kitun. Ay tura mu nán na akkan na
mataatay yin ya mangurug kiya kag-kagiyan mu!
53 Wayya ka ngala nga natù-turáy may tu Abraham ma inagkona mi, onu
datu pagbàbànánan ne Dios kitun na natay pe yin? Nágan agpà pe naya
pagpadígám kiya baggibaggim ta!” nán da.
54 Ay tútu nán ne Jesus, “Nu pad-padayáwan ku ya baggibaggì kampela
ngin nin, ay áwan na nga sur-surbi. Ngamay ya Amà, ay ittu ya
mamadáyaw kiyà. Ittu ya Dios nu wa nán nu,
55 ngamay akkan nu kammala kurug am-ammu win. May nu iyà, ay
am-ammù. Nu nán ku wa akkan ku wa am-ammu, ay magbus-busid dà
nga ummán kadakayu. Ngamay am-ammù mà, ay túya ikurug ku daya
kag-kagiyan na kiyà,” nán na.
56 “Tu Abraham ma inagkona nu, ay magpatag ga maginnanáma kiya
ilalbet ku, ay naganggam kane masingan nà a kurug,” nán na.
57 Ay tútu nán datu Judyu kaggína, “Awan mu pikam ma limma púlu
dagun, ay tura mu nán na nasingan mu tu Abraham min!” nán da.
58 Ay nán ne Jesus kaggída, “Ikagì ya kurug kadakayu, nga kitu akkan
pikam ma neanà tu Abraham, ay atán nà in,” nán na.
59 Ay díkod tútu namídit da kadatu batu ka pamàbà da kuma kaggína,
ngamay naglingalingad de Jesus se lummawán kitu amuwág natu Templo.

9

Tu nangngágas ne Jesus kitu kúláp

1 Ay kitu agdal-dalen ne Jesus, ay uwad isa nga tolay ya nasingan na nga
kúláp nanggayát kitu nekeanà na.
2 Ay nagsaludsud datu tù-tùgúdán na kaggína nga nán da, “Misturu,
iinna nád ya nagbásul, ta tura kúláp nga neanà idi nga tolay? Daya
maganà kaggína, onu aggína kampela ngin nin?” nán da.
3 May nán ne Jesus nga summungbát, “Akkan básul nedi ya tolay onu
daya mannákam na ya nekakúláp na. May kúláp ta senu mepassingan ya
ammanakabalin ne Dios.
4 Ay gapu ta sibbibiyág gà pikam, ay masápul la kuwaan ku daya ipàwa
naya nangibon kiyà, ta áwan ta màwa ngin nu gabi yin,”* nán na.
5 “Ta kiya kaatán ku pikam ka biyág ked kalawagán ni, ay iyà ya árig
dílág kadaya tolay kídi kalawagán,” nán na.
6 Ay kane makagi na datun, ay naglútáb kitu lusà, se na neluy-luyluy
kitu tápù, se na pinagbalin ka lupang. Ay se na nepitpet tu lupang kitu
mata natu kúláp.
7 Ay se na nán kaggína, “Mawe ka nga magidárup kiya pisung nga
agdidigútán ka Siloe,” nán na. (Ay ya sarut naya Siloe, ay Nebon.) Ay
tútu nawe tu tolay, ay se la magidárup, ay makasingan kurug gin.

* **9:4 9:4** Ya mabalin na piyán na ipakammu ay ya pannakatay na.

8 Ay kane masingan datu keliyán na se datu tolay nga makelásin kaggína
nga aggína tu begár, ay nán da, “Di mà tu idi tu tolay ya magtutúgaw
peyang nga magbegár?” nán da.
9 Ay nán datu duddúma, “Ò. Aggína kurug,” nán da. May datu
duddúma, ay, “Akkan,” nán da, “may kamur-murangán na ngala,” nán
da.
Ay díkod nán natu tolay yin, “Kurug ga iyà tu begár,” nán na.
10 Ay díkod tútu sinal-saludsúdán da ngin nga nán da, “Tura ka lugud
makasingan nin?” nán da.
11 Ay summungbát nga nán na, “Tu tolay ya nagngágan ka Jesus, ay
nangiluy-luyluy kanu ki lútáb na ki lusà a nangwa ka lupang, ay se na
ipitpet kitu matà, ay se nà pinapan pinagidárup ka Siloe. Ay tútu nawe yà
a kurug nagidárup, ay tú win tu nakasingan ku win,” nán natu tolay.
12 Ay tútu sinaludsud da kaggína, “Kawà naya giyán na ngin,” nán da.
May, “Di yà ammu,” nán na.

Tu nangngalùsaw datu Pariseo kitu naagásan nga kúláp

13 Ay díkod datu tolay, ay nippan da ngin tu kúláp kitun na makasingan
nin kitu giyán datu Pariseo.
14 Ay tu inangwa ne Jesus kitu lupang se inangngágas na kitu mata natu
kúláp, ay Sabado.
15 Ay díkod datu Pariseo, ay nagsaludsud da kaggína nu napaanna tu
inakasingan na. Ay nán na kaggída, “Atán tolay ya nangipitpet ka lupang
kitu matà, ay se yà nawe nagidárup, ay tútu makasingan nà in,” nán na.
16 Ay díkod nán datu duddúma nga Pariseo, “Akkan na nebon ne Dios
yán na tolay, ta di na ngilínan ya algaw wa aggiimáng,” nán da.
May nán datu duddúma, “Wayya la nga makàwa ya maragbásul ka
ummán kadayán na nakas-kasdáaw?” nán da. Ay díkod nàwa nga
nagkakagúra da.
17 Ay tútu nán da manin kitu tolay, “Ay ikaw, nágan naya makagim ka
mepanggap kitu nangágas kiya matám,” nán da.
“May isa nga mannakabalin na pagbàbànánan ne Dios,” nán na.
18 Ay díkod datu ap-apu datu Judyu, ay akkan da ngin na kurugan
na kúláp kitun nga makasingan nin. Inayabán da pikam mala datu
mannákam na.
19 Ay se dada saludsúdán nga nán da, “Kurug ga an-anà nu idi? Ay kurug
ga neanà a kúláp?” nán da. “May taanna tura lugud da makasingan nin?”
nán da.
20 Ay summungbát datu mannákam na, “Kurug mà a an-anà mi, ay
kurug pe ya neanà a kúláp,” nán da.
21 “Ngamay akkan mi ammu nu taanna tura makasingan nin,” nán
da. “Ay akkan mi pe ya am-ammu nu iinna ya namakasingan kaggína.
Saludsúdán nu kampela ngin nin. Oray ta nanákam pe yin. Aggína
kampela ngin nin ya magsungbát tin,” nán datu maganà.
22 Nán da kiyán datu mannákam na ta mansing da kadatu ap-apu datu
Judyu. Ata nán datu ap-apu datu Judyu nga pataláwan da kiya sinagoga
da nu atán mangagi nga e Jesus ya Nebon ne Dios, ay tútu magansing da.
23 Ittu tu gapu na nga nán datu mannákam na, “Nanákam min, ay aggína
kampela ngin nin ya saludsúdán nu” nán da.

24 Ay tútu inayabán da manin tu tolay. Ay nán da kaggína, “E Dios ngala
ya padayáwan mu. Ta dakami, ay ammu mi nga maragbásul tun na tolay,”
nán da.
25 Ay tútu summungbát manin nga nán na, “Di yà ammu nu maragbásul
onu akkan,” nán na. “May tú idi ya ammù: Kitun ay kúláp pà. Ngamay
kídi yin ay makasingan nà mà in,” nán na.
26 Ay díkod tútu sinaludsud da kaggína nga nán da, “Nágan lugud tu
kinuwa na nga nangágas kitu matám,” nán da.
27 Ay nán na, “Nakagì mà kadakayu win, may di dà mà kurugan. Ay
taanna tura nu manin na piyán na gìnán! Piyán nu agpà pe ta, ya magbalin
ka pasúrut na?” nán na kadatu Judyu.
28 Ay díkod tútu inal-alngán da nga nán da, “Ikaw á ya pasúrut na, ta
dakami, ay pasúrut nakami tu Moses,” nán da kaggína.
29 “Ay ammu mi nga inamomanán ne Dios tu Moses. May nu panggap
kiyán na tolay, ay akkan mi am-ammu ya naggayatán na,” nán da.
30 Ngamay nán na manin, “Pagballà takayu lugud, ta tura nu akkan
ammu ya naggayatán na, ay aggína mà ya namakasingan kiyà,” nán na.
31 “Ay ammu tada mà a akkan na gì-gìnán ne Dios daya maragbásul.
Ngamay daya mamatag kaggína, ay se daya mangikabon kaggína, ay ittu
dayán daya gìnán na.
32 Ata nanggayát kitu nekàwa naya kalawagán, ay áwan tada pikam ma
nagìna nga namakasingan ka tolay ya neanà a kúláp,” nán na.
33 “Ay nu akkan na gayát ke Dios yán na tolay, ay áwan na pe ya mabalin
na kuwaan,” nán na.
34 Ay summungbát da kaggína, “Neanà ka se ummabay ka nga
maragbásul, ay tura la ikaw win ya aggintu-tùgud kadakami!” nán da,
ay se da pinatálaw win.
35 Ay kane magìna ne Jesus nga pinalawán da pe yin tu kúláp pa
makasingan nin kitu sinagoga da, ay sinap-sápul na. Ay kane masmà na,
ay nán na, “Mangurug ka ngin kiya nengágan da kitun ka An-anà Tolay?”
nán na.
36 Ay summungbát tu tolay nga nán na, “Apu, ikagim mán nu iinna yán,
ta senu mangurug gà kaggína,” nán na.
37 Ay tútu nán ne Jesus, “Nasingan mu win, ta ittu ya kaum-umomán
mu,” nán ne Jesus.
38 Ay díkod tútu nán natu tolay, “Apu, mangurug gà in kikaw,” nán na,
ay se na dinay-dáyaw we Jesus.
39 Ay tútu nán ne Jesus, “Inumbet tà ked kalawagán ni ta senu ma-
paglásin daya makammu ke Dios se daya akkan makammu. Daya akkan
pikam makammu ke Dios, ay ummán da ka kúláp, may pagladdangan
kuda. May daya makammu ke Dios nga nán da, ay tú dayán daya
sikkukúláp pikam,” nán ne Jesus.
40 Ay gapu ta adanni datu duddúma nga Pariseo kaggína, ay nagìna da.
Ay tútu sinaludsud da kaggína, “Kúláp kami pe ka nán mu ta!” nán da.
41 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Nu kúláp kayu kuma, ay piyán nu
nga ammuwan ne Dios, ay díkod akkan nakayu pabasúlan. May gapu ta
makasingan kayu wa nán nu, ay akkan nu piyán ammuwan ne Dios, ay
díkod ittu ya ammabásul na kadakayu,” nán ne Jesus kadatu Pariseo.

10

E Jesus ya árig nga namáru nga maragtarakan kadaya karneru

1 Ay nán manin ne Jesus kitu kowad na nga mangisur-súru, “Ikagì
kadakayu ya kurug. Ya tolay ya umunè kiya kurál karneru nu lumnà,
nga akkan na manalen kiya gagyangán na, ay maragtákaw yán,” nán na.
2 “Ya lumnà kiya gagyangán naya kurál ay ittu ya magtar-tarakan kadaya
karneru,
3 áta ilukát lugud naya magbantáy kiya gagyangán. Ay magìna daya
karneru ya alangáag na nga magkarraw kadaya ngag-ngágan da, ay túya
umbet da, ay ilawán nada.
4 Ay nu melawán nada ngámin nin, ay magin-inunna kaggída, ay díkod
datu karneru, ay unudan da pe yin, áta memad da ya úni na.
5 Ata akkan wayya nga kumíwid daya karneru kiya sab-sabáli nga tolay,
nu di da pagtataláwan, ta akkan da kemunán ya úni na,” nán na.

6 Nepangárig ne Jesus idi kaggída, may di da nga maaw-awátan tu piyán
na nga kagiyan kaggída.
7 Ay tútu nán na manin kaggída, “Ikagì ya kurug kadakayu. Iyà ya árig
ga gagyangán naya kurál daya karneru.
8 Ay ngámin datu nagin-inona kiyà nga nagtùgud ka busid, ay árig
datun ya maragtákaw. Ngamay daya karnerù, ay akkan da pe ya kumíwid
kaggída.
9 Ata iyà ya árig gagyangán. Ay oray iinna ya lumnà a manalen kiyà, ay
igdù ku, ay mabalin na ya lumawán se lumnà a magsápul ka kanan na.
10 Ay daya maragtákaw, ay gumákat da ngala nga magtákaw se magraw-
rawat se magpatay. May nu iyà, ay inumbet tà ta senu mabiyág daya tolay,
ay se pumiya pànang ya biy-biyág da.”

11 “Iyà ya árig ga kaindúán na maragtarakan kadaya karneru. Ay ya
nindù a maragtarakan, ay piyán na nga aggína ngala ya matay gapu kiya
angngigdù na kadaya karneru na.
12 Ay ya manglu wala nga magtarakan kadaya karneru, ay panáwan
nada nu malágib na daya ulolag ga umbet ta magkán kadaya tarakan na,
áta akkan na nga kuw-kuwa da. Ay díkod makálà ya ulolag kaggída, ay
ittu ya kasip-siparà da pe yin.
13 Magtálaw ya manglu nu umbet daya ulolag, áta makitangdán nala, ay
áwan na nga agkikenga kadaya karneru.”

14-15 Ay nán ne Jesus manin, “Iyà ya kaindúán na maragtarakan. Ya
angngammu naya Amà kiyà se iya angngammù kaggína, ay páda na pe
ya angngammù kadaya karnerù, se iya angngammu da kiyà. Ay túya
ipalúbus ku wala ya pannakatay ku gapu kaggída,” nán na.
16 “Ay atán da pikam ma karnerù a áwan pikam kídi ya kurál ku.
Masápul pe nga ayabán kuda, ay gìnán da pe ya úni ku. Ay díkod tang-
tangakuralán da ngámin, ay sissa pe ya magtagasíngan kaggída ngin.”

17 “Ya Amà, ay pà-pàgan nà, áta idde ku wala ya biyág ku gapu kadaya
tolay ku, ay se ku alà kammin,” nán na.
18 “Awan na makabalin na makapatay kiyà. May iyà ala ya mangi-
palúbus kiya katay ku, se mabalin ku kammin ya lumtu kampela ngin
nin. Ata ittu mà yán ya ipàwa naya Amà kiyà,” nán na.

19 Ay kane makagi na datun, ay nàwa nga nagkakagúra manin datu
Judyu ki mepanggap kaggína.
20 Ata adu kaggída ngin tu magkuna nga, “Magallut kammala yanin ta
naar-aránan. Kannán nu gì-gìnán yán!” nán da.
21 Ngamay datu duddúma, ay nán da, “Akkan ummán kiyán ya aggun-
úni daya maar-aránan,” nán da. “Ta wayya ngala nga mabalin daya ar-
áran ya mangágas kadaya kúláp?” nán da.

Tu nangngalùsaw datu Judyu ke Jesus

22 Ay kane amiyán, ay ittu tu kàwa natu piyasta nga Hanukka* ka
Jerusalem.
23 Ay uwad nge Jesus nga magdal-dalen kitu saguyáb natu Solomon kitu
amuwág natu Templo.
24 Ay kane masingan datu Judyu, ay inaribungbong da, ay se da nán
kaggína, “Nganna agpà ya kabayág naya angngagim kiya kurug, ta!” nán
da. “Nu ikaw kurug ya Nebon ne Dios,† ay ikagi mu wala kadakami,” nán
da.
25 Ay nán ne Jesus, “Kinagì mà kadakayu win, may akkan dà mà kur-
kurugan,” nán na. “Ata daya nakas-kasdáaw wa kuk-kuwaan ku, gapu
kiya ammanakabalin naya Amà, ay ittu dayán daya mangipakammu kiyà
kadakayu,” nán na.
26 “Ngamay akkan kayu wa mangur-kurug, áta akkan kayu neráman
kadaya árig karnerù,” nán na.
27 “Gìnán daya karnerù ya únì, ta am-ammu kuda. Ay túya kumíwid da
kiyà.
28 Ay biyágan kuda ka áwan panda. Ay díkod akkan da mapánis sin, ay
se áwan ya makàpal kaggída kiyà.
29 Ay nidde naya Amà dayán kiyà. Ay aggína pe ya katurayán kiya
ngámin, ay túya áwan oray isa nga makàpal kaggída kiya biyáng naya
Amà.
30 Ata sissa kami se iya Amà,” nán ne Jesus kadatu Judyu.
31 Ay díkod tútu namídit manin datu Judyu ka batu ka pamangat da ke
Jesus.
32 Ngamay nán na kaggída, “Adu win datu kinuw-kuwà a napiya nga
nepàwa ne Ama kiyà. Ay nágan na kadatun ya pamangtán nu kiyà ta!”
nán na kaggída.
33 Ay summungbát datu Judyu, “Akkan mika wayya nga bangtan ka
mepanggap kadaya kinuw-kuwám nga napiya, nu di ya mepanggap
kadaya kag-kagiyam ma pangirupat mu ke Dios. Ata isa ka pe la nga tolay,
ay tura mu wa ipáda ke Dios ya baggibaggim pe!” nán da.
34 May nán ne Jesus, “Nesúrát mà kadaya libru nu nga, ‘Nán ku nga
diyos kayu pe,’ nán na,” nán ne Jesus.
35 “Nengagánan ne Dios datu ap-apu nga nagkakagiyán na kitu bàbànán
na kitun ka diyos. Ay tun na nesúrát ta bàbànán na, ay akkan tada wayya
nga maul-ulis,” nán na.
36 “Ay tura nu nán na irupat ku nge Dios kane kagiyan ku nga An-anà
nà nge Dios. Ay iyà ya piníli na nga ibon na kídi ya kalawagán.

---

* **10:22 10:22** Ittu idi tu piyasta da nga angngikarárag da kitu Templo. † **10:24 10:24** Onu “Cristo”

37 Nung kuma nu akkan daya ipàwa ne Amà daya kuk-kuwaan ku, ay
túyán rabbang dà a akkan kur-kurugan.
38 Ngamay gapu ta daya ipàwa na daya kuwaan ku, ay pàgan nu kuma,
oray nu akkan dà kur-kurugan, ta senu mammuwán nu pànang nga ya
Amà, ay atán kiyà, ay atán nà pe kaggína," nán na.
39 Ay tútu piyán da manin na tiliwan, may nilming nada.
40 Ay tútu nagulli manin ne Jesus kitu panidmáng natu wángag Jordan,
nga namaw-bawtisarán natu Juan kitun. Ay nag-agyán kitúni.
41 Ay adu datu tolay ya gummánat kaggína. Ay nán da, "Awan nàwa natu
Juan na nakas-kasdáaw, ngamay ngámin datu kinag-kagi na ka mepanggap
kídi nga tolay, ay kurug da ngámin," nán da.
42 Ay díkod adu datu nangurug kaggína kadatu tolay kitúni.

11

Tu nekatay ne Lazaro

1 Ka íli nga Betania nga íli de Maria se de Marta, ay atán na magtakit
nge Lazaro nga wagi da.
2 Idi nga Maria, ay aggína kam tu nangikilapu ka talibangug kitu bingil
ne Apu Jesus, ay se na lìgesán kammin kitu abù na. Ay e Lazaro nga wagi
na, ay magtakit.
3 Ay díkod nepadámag de Maria se Marta ke Jesus nga nán da, "Apu,
magtakit tu pà-pàgan mu wa opun mu," nán da.
4 Ay kane magìna ne Jesus tu dámag, ay nán na, "Akkan ipatay ne Lazaro
yán na sinakit na, nu di lugud da ittu ya pakedayáwan ne Dios. Ay oray
pe iyà nga An-anà na, ay mapadayáwan nà pe," nán na.
5 Ay de Lazaro nga magwawági, ay pà-pàgan ne Jesus da. Ay tútu
6 nakaduwa ngala kitu giyán da nga íli nanggayát kitu nakagìna na nga
magtakit nge Lazaro.
7 Ay se na la nga nán kadatu tù-tùgúdán na, "Magulli tada kammin ka
Judea," nán na.
8 Ngamay nán da kaggína, "Misturu," nán da, "akkan pikam ma nabayág
tu tagge da nga anùtò kikaw datu Judyu kattoni, ay mawe ka manin
kannán!" nán da kaggína.
9 Ay tútu nán na kadatu tù-tùgúdán na nga netalpád, "Di mà a sangapúlu
se duwa nga oras ya algaw?" nán na. "Ay díkod nu algaw ya annalen naya
tolay, ay akkan na metà-tàdul, áta nawada.
10 Ngamay nu magadámag, ay ittu ya agketàdul na," nán na.
11 Ay se na nán manin, "Nge Lazaro nga opun tada, ay atán nin na
matúdug, may mawe ku lukagan," nán na.
12 "Apu," nán datu tù-tùgúdán na, "nu nakatúdug gin ay bumílag lugud
din á," nán da,
13 Ngamay tu piyán ne Jesus kagiyan, ay natay yin ne Lazaro. Ngamay
dalínán da nu kurug matúdug gala nga magimáng tu nán ne Jesus.
14 Ay tútu kinagi lugud dala ngin ne Jesus kaggída, "Natay ye Lazaro
win," nán na.
15 "Ay maganggam mà, ta áwan nà ka giyán na kitu di na pikam ma
nekatay, ta senu mangurug kayu nu masingan nu ya kuwaan ku," nán na.
"Dádun lugud ta mawe tada ka giyán na," nán na.

16 Ngamay e Tomas nga nengágan da pe ka Síngin, ay nán na kadatu
kabbulun na, “Mawe tada pe, oray metangatay tada kaggína,” nán na.

Jesus ya mamaltu se mamiyág

17 Ay kane makadatang de Jesus sin, ay nagìna na nga nakappát tin tu
Lazaro kitu lúbù na.
18 Ad-adanni ya Betania ka Jerusalem, ta tal-tallu kilumitru tu kadayyu
na.
19 Ay adu pe datu Judyu wa inummang nga mangiaringringa kade Marta
se Maria gapu kitu wagi da.
20 Ay kane magìna ne Marta nga atán nin ne Jesus, ay lummawán na
mawe manabat kaggína. Ay nabansi ye Maria kitu unag natu balay.
21 Ay nán ne Marta ke Jesus, “Apu, nu uwad ka kuma ngala kitun, akkan
kuma nga natay tu wagi mi,” nán na.
22 “May ammù nga oray kídi nga oras, ay idde ne Dios oray nágan naya
agngan mu kaggína,” nán ne Marta ke Jesus.
23 Ay tútu nán ne Jesus ke Marta, “Lumtu kammin ya wagi mu,” nán na.
24 May nán ne Marta kaggína, “Ammù á nga lumtu kammin nu iya
kamuddiyánan na algaw,” nán na.
25 Ay tútu nán ne Jesus, “Iyà ya mamaltu se ya mamiyág,” nán na, “ta
oray nu iinna ya matay, nu nangurug kiyà, ay mabiyág kammin,
26 ay se mabiyág ka áwan panda, ay akkan na mesibna ngin ke Dios, ta
nangurug kiyà in. Ay kurugam idi?” nán na.
27 “Ò, Apu,” nán na. “Kurugan ku nga ikaw ya An-anà ne Dios nga Nebon
na kídi ya kalawagán,” nán ne Marta.

Tu nammaltu ne Jesus ke Lazaro

28 Ay kane makagi ne Marta datun nin, ay nagulli kammin kitu balay da,
se na nearatát ke Maria ya, “Atán nin ne Misturu, ay paayabán naka,” nán
na.
29 Ay kane magìna ne Maria tun, ay nagkirut ta lummawán nga mawe
kitu giyán ne Jesus.
30-31 Ay inunud datu Judyu wa mangiaringringa kaggína, ta dálin da nu
mawe kitu lúbù a magsángit. Ngamay akkan pikam ma linumnà e Jesus
kitu íli, ta uwad pikam kitu nanabtán ne Marta kaggína.
32 Ay kane makadatang nge Maria kitu giyán ne Jesus, ay nagpalintud
kitu àráng na nga nán na, “Apu, nu atán ka kuma kanedi kitun, ay akkan
kuma nga natay tu wagi mi,” nán na.
33 Ay kane din na masingan ne Jesus nga sumángit te Maria se datu
Judyu wa gumun-gunud kaggína, ay nariribù se nagpannakit pànang.
34 Ay tútu nán ne Jesus, “Kawà naya nangitamnán nu kaggína?” nán na.
Ay nán da, “Atán kiyán, Apu. Dadin sinnan,” nán da.
35 Ay summángit pe ye Jesus.
36 Ay tútu nán datu Judyu wa, “Pà-pàgan na kurug pànang tu Lazaro,”
nán da.
37 Ngamay datu duddúma, ay nán da, “Inagásan na tu kúláp kitun, ay
akkan na nád pe nabalinán na napabílag tu Lazaro, senu akkan natay?”
nán da.
38 Ay nagpannakit pànang manin ne Jesus. Ay umadanni kitu lúbù.
Imbután na pínát tu lúbù na, ay abay nga dalumpenág ga batu tu gitap
na.

39 Ay se na nán, “Ippà nu ya batu,” nán ne Jesus. Ngamay nán ne Marta,
“Nabuyù in, Apu, ta nakappát tin,” nán na.
40 Ay tútu nán ne Jesus, “Nakagì mà kikaw win, nga nu mangurug ka,
ay masingan mu ya ammanakabalin ne Dios!” nán na.
41 Ay tútu nesùlin da tu batu. Ay naglángad de Jesus se na nán, “Ama,
magiyáman nà, ta ginìna nà.
42 Ammù a gìnán nà peyang, may kagiyan ku wala ta senu dedi ya tolay
ya atán kídi, ay kurugan da nga ikaw ya nangibon kiyà,” nán na.
43 Ay kane makagi na datun ay nán na nga nepáuy, “Lazaro, lumawán
ka,” nán na.
44 Ay tútu lumawán tu natay nga sibbabadbad datu íma na se datu bingil
na ka lúpus. Ay tu murang na, ay nakalumútán pe ka lúpus. Ay tútu nán
ne Jesus kadatu tolay, “Ubbadán nu win, senu manalen kampela ngin na
mawe,” nán na.

Tu aggasippatay datu ap-apu datu Judyu ke Jesus (Mat 26:1-5; Mar 14:1-2; Luc 22:1-2)

45 Ay adu kadatu Judyu wa inummang ka balay de Maria nga nepaggi-
innatay tu nangurug ke Jesus kane masingan da tu kinuwa na.
46 Ngamay datu duddúma ay nawe da nga kinagi kadatu Pariseo datu
kinuw-kuwa ne Jesus.
47 Ay díkod datu Pariseo se datu ap-apu datu pappádi, ay miníting da
ngámin datu ap-apu datu Judyu nga nán da, “Nágan naya kuwaan tada
ngin,” nán da, “ta adu win daya nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwa nayán na
tolay,” nán da.
48 “Ay nu bay-bay-án tada ngala yán, ay mangurug ngámin daya tolay
kaggína, ay get nu pagbalinan da ka ári da kampela ngin. Ay díkod nu
mapakuna, ay umbet daya agtuturáy ka Roma ay se da nga dadàlan ya
Templo tada, ay se oray pe daya ngámin il-íli tada,” nán da.
49 Ngamay e Caifas nga nangátu wa pádi kitun na dagun, ay nagúni nga
nán na, “Awan nu tútu wala nga ammuammu!” nán na.
50 “Akkan nu ammu nga napì-piya ngala nga isa nga tolay ya matay para
kadaya ngámin na tolay may ngámin íli ya madadál?” nán na.
51 Ya kinur-korugán na, ay akkan wayya nga uray kampela ne Caifas sin
tu kinagi na, may gapu ta aggína tu nangátu wa pádi, ay nepekagi yala ne
Dios kaggína tun ka angngipakammu na kitu kebasu ne Jesus gapu kadaya
Judyu.
52 Ay akkan nala nga gapu kadaya Judyu, nu di ta senu mapaggaamong
ne Dios daya annánà na nga atán kadaya nagbal-baláki nga giyán kídi
kalawagán.
53 Ay díkod nanggayát kitun na algaw, ay naggaamomán datu ap-apu
datu Judyu nu paannán da tu mamatay ke Jesus.
54 Ay díkod akkan nin na nagpas-passingan de Jesus se datu tù-tùgúdán
na kadatu tolay ka Judea. Nawe da nagag-agyán nala ngin kitu íli Efraim
nga adanni kitu ir-ir-er.

Tu nangngikilapu ne Maria ka bang-bangug kadatu bingil ne Jesus (Mat 26:6-13; Mar 14:3-9)

55 Ay tagay pe yin tu Piyasta daya Judyu nga Paskuwa. Ay adu datu tolay
ya nagtutùdu nga mawe ka Jerusalem nga naggayát kadatu il-íli da, ta

umang da nga dalusán datu baggibaggi da kiya akkan pikam ma piyasta
ta ittu tu gangay da.
56 Ay sap-sapúlan datu tolay nge Jesus. Ay kane maur-urnung da kitu
Templo, ay nagsisinnaludsud da nga nán da, “Nágan naya nán nu, umbet
nád da makipiyasta?” nán da.
57 Ay díkod din datu Pariseo se datu ap-apu datu pappádi, ay nepadámag
da nga nu iinna ya makammu kiya giyán ne Jesus, ay ipakammu na kuma
kaggída, ta senu tiliwan da.

12

1 Kitu annam pikam ma algaw se yala nga itu Piyasta nga Paskuwa, ay
nawe de Jesus ka Betania nga íli natu Lazaro, tu pinaltu na nga laláki.
2 Ay sinangaíli dada kitun na gídám. Ay e Marta tu magadudduy-ág
kitun, ay e Lazaro tu kaduwa ne Jesus kitu panganán da nga tebol.
3 Ay nangalà e Maria ka tangabutilya kitu denu nardo, nga ittu tu
kabanorán na denu ta áwan na nga kibukibug. Ay se na ikilapu kadatu
bingil ne Jesus, ay se na kammin na lìgesán kitu abù na. Ay tútu
nagalibàbà tu bangug na kitu unag natu balay.
4 Ay tu Judas Iscariote, nga tù-tùgúdán kam ne Jesus nga ittu ya
mamatiliw kaggína nu kuwa, ay nagúni nga nán na,
5 “Taanna tura da akkan na neláku idi ya denu ta idde da kuma kadaya
napubri ya paglakúwán da! Tallu gatut nga dinari* ya banor nedi a!” nán
na.
6 Ay nán na ngala tun, akkan gapu ta pàgan na kurug datu napubri, nu
di gapu ta aggína tu magik-ikkam kitu pirà da, ay magtak-tákaw kadatun
áta maragtákaw lugud.
7 Ngamay nán ne Jesus ke Judas, “Bay-án mu wala. Ay pesirù mu wala
kaggína daya duddúma ta sagána na ka para kiya pannakatay ku,” nán
na.
8 “Atán peyang nga kabulun nu daya napubri, ngamay nu iyà ay akkan,”
nán na.
9 Ay adu pànang kadatu Judyu ka Jerusalem tu nakagìna nga atán ne
Jesus ka Betania. Ay díkod nawe da kattoni, may akkan nala gapu ke
Jesus, nu di gapu ta piyán da pe sinnan ne Lazaro wa pinaltu na.
10 Ay pinalánu datu ap-apu datu pappádi nga patayan da pe nge Lazaro,
11 ta gapu kaggína, ay adu daya Judyu wa sumibna ngin kaggída ta
mangurug da ke Jesus sin.

Tu nammatag datu tolay ke Jesus ka Jerusalem
(Mat 21:1-11; Mar 11:1-11; Luc 19:28-40)

12 Ay kitu láwa na ay nadámag datu adu wa tolay ya nakipiyasta, nga
magiddadatang nge Jesus sin ka Jerusalem.
13 Ay tútu naggalà da ka palátang nga ittu datu netay-táyag da nga mawe
summabat ke Jesus. Ay nán da, “Madáyaw we Dios,” nán da nga nesar-
sáraw. “Madáyaw ya Nebon ne Apu nga ári kid Israel,” nán da.
14 Ay e Jesus, ay magtatákay ka urbun asnu nga inalà da kitu dálen. Ay
díkod nàwa nga kurug tu nesúrát ta bàbànán ne Dios kitun nga nán na,

* **12:5 12:5** Ya dinari ay ittu ya pirà da kitun. Ya tallu gatut nga dinari ay swilduwan naya isa nga tarabahador ki makadagun.

15 “Dakayu wa iJerusalem, ay akkan kayu wa mansing ngin, ta ya ári nu,
ay umbet tin, nga magtatákay kiya urbun asnu,”
nán natu nesúrát.
16 Ay datun na nesúrát, ay akkan pikam ma naawátan datu tù-tùgúdán
ne Jesus kitun. May kane likud ne Jesus nga nawe kammin ka lángit, ay
ittu win tu inakadamdam da kitu nán natu nesúrát, áta nàwa da kurug
ke Jesus.
17 Ay datu adu wa tolay nga nakasingan kitu inammaltu ne Jesus kitu
Lazaro kane palawanan na kitu lúbù, ay nepad-padámag da tu nàwa.
18 Ay díkod ittu pe tu gapu na nga adu datu nawe summabat ke Jesus,
ta nagìna da tu nakas-kasdáaw wa kinuwa na.
19 Ay tútu nán datu Pariseo kitu isaisa kaggída, “Sinnan nu kod. Awan
tada nga mà-màwa ngin. Pasúrut na ngámin nin daya tolay,” nán da.

Tu nangngikagi ne Jesus kitu katay na

20 Ay uwad da pe nga iGrecia nga nakipiyasta nga nepagdáyaw ke Dios
ka Jerusalem.
21 Ay nawe da ke Felipe nga iBetsaida ka probinsiya Galilea, nga nán da,
“Apu, piyán mi pe nga sinnan ne Jesus,” nán da.
22 Ay tútu nawe kinagi ne Felipe ke Andres, ay se da nawe nga duwa nga
nepakammu ke Jesus.
23 May nán ne Jesus kaggída, “Màwa nga tagay yin ya katay ku wa
nengágan da kitun ka An-anà Tolay.
24 Ay ikagì kadakayu nga ya isa nga bukal la aggì, ay kurug ga akkan na
mapaadu nu akkan munna nga metaman se la tumúbu, ta senu magbúnga
ka ad-adu win.
25 Daya magkikenga kiya biyág da kídi kalawagán, ay killotán da ya
kurug pakabiyágan da ka áwan panda, ngamay daya akkan magkikenga
kiya biyág da kídi ya kalawagán, ay aggída ya biyágan ne Dios ka áwan
panda.
26 Nu iinna ya maminya nga magsurbi kiyà, ay masápul la taldan nà se
kumíwid kiyà, ta senu oray wà naya giyán ku, ay atán pe. Ay ya magsurbi
kiyà, ay pàgan ne Ama,” nán ne Jesus.
27 “Ay kídi yin, ay mariribù à. Nán ku nád nga, ‘Ama, ilísi nà kadedi
ya mà-màwa kiyà!’ nán ku nád? May akkan ku màwa yán, ta ittu mà ya
gapu naya kaatán ku kídi,” nán na.
28 Se na nán ke Dios, “O Ama, padayáwam ya ngágan mu,” nán na. Ay
tútu uwad úni ya naggayát ka lángit nga nán na, “Napadayáwan ku win,
may padayáwan ku manin,” nán na.
29 Ay datu tolay ya magsisíkád kitúni, ay nagìna da pe tu úni, may dálin
da nu nagaddug. May nán datu duddúma nga, “Inamomanán anghel,”
nán da.
30 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Akkan wayya nga nakagi tun na úni
ka para kiyà kampela ngin nin, may nakagi tun
31 ta senu mammuwán nu nga tagay yin ya anggayát naya kaukum naya
kalawagán, ay ittu pe yin ya anggayát naya kaábà ne Sairu nga ittu ya
mangitur-turáy kídi kalawagán,” nán na.
32 “Ta nu mebáyug gà in, ay ay-ayuyútan ku ngámin nin daya tolay nga
mangurug kiyà,” nán ne Jesus.
33 Kinagi na tun ka angngipakammu na nu wà ummán naya katay na.

34 Ay nán datu tolay ya summungbát, “Taanna, tura mu nán na masápul
la mebáyug ya nengágan da kitun ka An-anà Tolay, ay nán naya nesur-
súrát ta bàbànán ne Dios nga mabiyág ya Cristo ka áwan panda! Iinna
yán na nengágan da kitun ka An-anà Tolay ta?” nán da.
35 Ay tútu summungbát te Jesus nga nán na, “Iyà nga árig wada, ay
mepagyán nà kadakayu pikam ka makaru. Umbet kayun lugud kiya wada,
ta atán pikam kadakayu, ta senu akkan nakayu wa maábà ya árig gìbat.
Ata daya manalen kiya nagìbat, ay akkan da nga ammu ya pam-pameyag
da,” nán na.
36 “Mangurug kayu lugud din kiya wada, kiya kaatán na pikam ta senu
magbalin kayu ka tolay ya nawadaán nin,” nán ne Jesus.
Ay kane mabalin ne Jesus nga mangagi kadatun, ay nawe yin se la nagsir-
sirù kaggída.

Tu akkan angngurug datu Judyu ke Jesus

37 Ay oray adu datu nakas-kasdáaw wa kinuw-kuwa ne Jesus nga
nasingan datu tolay, ay akkan da kammala nga nangurug kaggína.
38 Ay díkod nàwa nga kurug tu nán natu Isaias nga pagbàbànánan ne
Dios kitun nga nán na kídi,

“Apu, tura la nga áwan na mangurug kadaya ibàbànán mi! Ay tura pe
áwan mayát ta mangurug kadaya pangipassingannán ne Apu kiya
ammanakabalin na!”

nán tu Isaias.
39 Ya gapu na nga akkan da nga mangurug, ay kinagi pe natu Isaias,

40 “Pinakúláp ne Dios daya mata da. Pinakulnit na daya ur-uray da, áta
lùsawan da kammala nga sisínán se awátan, ta get nu magulli da
nga mangurug kiyà, nán ne Dios, se kuda tagappoliyán nin,”

nán natu Isaias.
41 Nekagi tu Isaias datun, áta nasingan na tu diláng ne Jesus kitun, nga
ittu tu gapu natu inangngibàbànán na ka mepanggap kaggína.
42 May oray nu ummán kiyán, ay adu kadatu ap-apu datu Judyu tu
nangurug ke Jesus. Ngamay akkan da nga nepad-padláw, ta mansing da
kadatu Pariseo, ta get nu pataláwan dada kadatu sinagoga da.
43 Ay se pì-piyán da ya agdáyaw daya kapáda da nga tolay kaggída ngam
iya ammatag ne Dios kaggída.
44 Ay kane magúni manin ne Jesus, ay kinggat na nga nán na kadatu
tolay, “Nu iinna ya mangurug kiyà, ay akkan nala nga iyà ya kurugan na,
nu di pe ya nangibon kiyà,” nán na.
45 “Ay ya makasingan kiyà, ay nasingan na pe yin ya nangibon kiyà.
46 Inumbet tà kídi kalawagán nga árig dílág daya ngámin tolay, ta senu
ngámin daya mangurug kiyà, ay akkan da ngin na árig magadámag,” nán
na.
47 “Ay nu iinna ya makagìna kadaya bàbànán ku, se na akkan na kur-
kurugan, ay akkan na iyà ya mamabásul kaggína, ta akkan nà inumbet ta
magpabásul kadaya tolay kídi kalawagán, nu di yà inumbet nga mamiyág
kaggída.
48 Ngamay daya mangalùsaw kiyà se daya akkan na mangurug kadaya
kag-kagiyan ku, ay atán mamabásul kaggída nu iya kamuddiyánan na
algaw, ta ngámin datu nakag-kagì in, ay tú dayán daya pakammuwán da,
nu nakabásul da onu akkan,” nán na.

49 “Ata kurug ga áwan ku wa inurauray yala kadaya kinag-kagì, ta daya
kinag-kagi ku wala, ay daya nebílin ne Ama nga nangibon kiyà,” nán na.
50 “Ata ammù a dayán na bil-bílin na daya mamiyág kadakayu ka áwan
panda. Ay túya dayán nala nga pekagi ne Ama kiyà daya ikagì” nán ne
Jesus kadatu tolay.

13

Tu nangngusesu ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na

1 Ay kane tagay yin tu Piyasta nga Paskuwa, ay ammu ne Jesus nga
inumbet tin tu oras na nga magtálaw kiddi kalawagán, ta magulli kammin
kiya Ama na. Ay inin-indù na peyang datu tolay na kídi kalawagán. May
kídi yin, ay inin-indù nada pànang ngin.
2 Ay kitu kowad de Jesus se datu tù-tùgúdán na nga manggídám, ay
awiawe napadán nin ya nangngiparò ne Sairu kitu Judas nga an-anà ne
Simon Iscariote nga mangipatiliw ke Jesus.
3 Ngamay e Jesus ay ammu na nga nidde ngámin naya Ama na ya
ngámingámin kaggína. Ay ammu na pe nga e Dios ya naggayatán na,
ay se ittu kammin ya kapannán na.
4 Ay tútu kane mabalin da mangán nin, ay nagsíkád de Jesus, se na ippà
tu kebál na, ay se nangalà ka tuwalya se na pinagbagákat.
5 Ay se yala nangippáy ka danum ka besin, ay se na gayatán usesuwan
datu tù-tùgúdán na, ay se na kammin na lìgesán datu bingil da kitu
tuwalya nga pinagbagákat na.
6 Ay kane dumatang ke Simon Pedro, ay nán ne Pedro kaggína, “Apu,
tura la ikaw agpà ya mangusesu kiyà, ta!” nán na.
7 May summungbát te Jesus kaggína, “Akkan mu pikam ma maaw-
awátan daya kuk-kuwaan ku, may mammuwán mu wala daddán,” nán
na.
8 May oray nu ummán kiyán, ay, “Di yà a pausesuwan kikaw,” nán
ne Pedro. Ay tútu summungbát te Jesus nga nán na, “Nu akkan taka
mausesuwán, ay áwan mu wa rámaráman kiyà,” nán na.
9 Ay tútu nán ne Pedro, “Apu, akkan daya bingil ku wala lugud, nu di pe
daya íma, ay se tagoluwán nà pe,” nán na.
10 Ay tútu nán ne Jesus, “Akkan nin masápul la mabguwán pikam
mala ngámin ya baggi naya apagdígut, ta nadalus sin, nu di tittu wala
daya bingil na. Dakayu, ay nadalus kayu ngámin nin, may atán nala isa
kadakayu nga akkan,” nán na.
11 Ata ammu ne Jesus ya mamatiliw kaggína, ay ittu tu inagkuna na nga,
“Nadalus kayu ngámin nin, ngamay atán isa nga akkan,” nán na.
12 Ay kane mausesuwán ne Jesus da ngámin nin, ay nagkebál kammin,
se nagulli kammin kitu tugaw na kitu panganán da, ay se la nagsaludsud
kaggída nga nán na, “Maawátan nu tu ababbalin ku wa kinuwa
kadakayu?” nán na.
13 “Ngagánan dà ka Misturu se Apu, ay kurug ya panagkuna nu, ta kurug
mà.
14 Ay nu iyà nga misturu se apu nu, ay inusesuwán takayu, masápul
maginnus-usesu kayu pe.
15 Pinassingannán takayu ka pagtaldán nu, ta senu ngámin na kuk-
kuwaan ku, ay ittu pe daya kuwaan nu.

16 Ta kurug ga akkan mabalin na natù-turáy ya pasúrut kiya apu na.
Ay ummán pe daya nebon, akkan da pe wayya nga natù-turáy may iya
nangibon kaggída.
17 Ay nu maawátan nu dedi yin se nuda pe yin na kuwaan, ay
maganggam kayu," nán na.
18 "Ay akkan na dakayu ngámin ya nán ku, ta ammù ngámin ya ur-uray
nu wa pinílì. May gapu ta atán na nesúrát nga nán nga, 'Papatay nà ya
isa nga kaduwà a mangán,' ay ittu ya masápul la màwa.
19 Ikagì in idi ki di na pikam kàwa, ta senu nu màwa ngin, ay kurugan
nu nga iyà kurug ya Nebon ne Dios," nán na.
20 "Ikagì kadakayu ya kurug. Nu iinna ya manangaíli kadaya ibon ku, ay
bíláng iyà ya sinangaíli da, ay daya manangaíli kiyà, ay bíláng sinangaíli
da ya nangibon kiyà," nán na.

Tu nangngikagi ne Jesus kitu ammatiliw tu Judas kaggína (Mat 26:20-25; Mar 14:17-21; Luc 22:21-23)

21 Ay kane makagi ne Jesus ngámin datun, ay nariribù pànang ngin. Ay
túta kinappiya na nga nepakammu kaggída nga nán na, "Ikagì ya kurug
kadakayu, nga isa kadakayu ya mangipatiliw kiyà," nán na.
22 Ay túta nagsisinningan datu tù-tùgúdán na ta akkan da ammu nu
iinna tu nán na.
23 Ay tu isa kadatu tù-tùgúdán ne Jesus nga pà-pàgan na, ay netaging
kaggína.
24 Ay díkod túta sininyásan ne Simon Pedro tun na tù-tùgúdán na, ta
piyán na pasaludsud nu iinna kaggída tu nán na.
25 Ay túta dummerun tun na tù-tùgúdán na ke Jesus, se na nán kaggína
nga sinaludsud, "Iinna ya nán mu, Apu," nán na.
26 Ay summungbát te Jesus nga nán na, "Ya pangiddanán ku kiya nidnat
ku nga sinápay ay aggína," nán na. Ay se yala nga nangalà ka sinápay se
na idnat, ay se na idde kitu Judas nga an-anà ne Simon Iscariote.
27 Ay kane metàmul ne Judas tu sinápay, ay túta nagunggán pe ne Sairu
win. Ay túta nán ne Jesus kaggína, "Karuwan mu win kuwaan ya tali
kuwaan mu," nán na ke Judas.
28 Ay áwan kadatu atán kitu tebol tu makammu kitu gapu na nga kinagi
ne Jesus tun ke Judas
29 Ta tu pagarup datu duddúma, ay gapu ta Judas tu magik-ikkam kitu
pirà da, ay dálin da nu papannan ne Jesus nga panggatángan kadatu
masápul da kitu piyasta, onu pangiddanan na ka pirà kadatu napubri.
30 Ay kane makkán tu Judas tu sinápay, ay nagkirut ta lummawán. Ay
gabi pe yin.
31 Ay kane likud tu Judas sin, ay nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na,
"Kídi yin, ay tagay yin na mepakammu ya kinadáyaw ku wa nengágan da
kitun ka An-anà Tolay, ay mapadayáwan pe ye Dios gapu kiyà.
32 Ay díkod e Dios pe ya mangipangátu kiyà. Ay ittu win ya màwa kídi
yin," nán na.

Tu baru nga bílin ne Jesus

33 "Annánà ku," nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, "abibbà ala nga
oras sin ya kaatán ku kadakayu. Ay ammù a sap-sapúlan dà. Ay ummán

kitu kinagì kadatu ap-apu datu Judyu, ay ittu pe ya kagiyan ku kadakayu
nga akkan kayu wa makappan kiya kapannán ku.
34 Ay atán bílin ku nga ittu kam idi ya angipakammù kadakayu; nga
piyán nu ya isaisa kadakayu. Nu wà ummán naya amminyà kadakayu, ay
ummán din pe ya amminya nu kiya isaisa kadakayu,
35 ta senu mepassingan kadaya ngámin tolay nga dakayu daya kurug ga
tù-tùgúdán ku," nán na.

Tu nangngagi ne Jesus kitu angngituláyaw ne Pedro kaggína
(Mat 26:31-35; Mar 14:27-31; Luc 22:31-34)

36 E Simon Pedro, ay nagsaludsud kammala ke Jesus nga nán na, "Apu,
kawà na tu nán mu nga kapannám?" nán na. Ay tútu summungbát te
Jesus nga nán na, "Akkan ka nga makakíwid pikam, may umbet ka ngala
nu isa ngalgaw," nán ne Jesus kaggína.
37 Ay tútu nán kammala ne Pedro, "Apu, taanna nga tura ku akkan
mabalin ya mawe ki kapannán mu kidde yin ta!" nán ne Pedro. "Ay
oray nu meránud dà gapu kikaw!" nán na.
38 Ngamay nán ne Jesus, "Kurug ga meránud ka kiyà? May ikagì ya
kurug kikaw. Akkan pikam nagittaráut daya anù* ay netuláyaw nà in ka
namìlu," nán ne Jesus ke Pedro.

14

E Jesus ya dálen na mawe ke Dios

1 Ay tútu nán manin ne Jesus kaggída, "Akkan kayu wa maglídug.
Mangurug kayu wala ke Dios, se mangurug kayu pe kiyà," nán na.
2 "Ta adu daya pagyanán ka balay ne Ama. Ay mawe yà pikam ma
padánan ya pagyanán nu. Ay nu akkan kurug dedi, ay akkan ku wayya
nga kagiyan kadakayu," nán na.
3 "Ay nu mabalin nà mamadán ka pagyanán nu, ay umbet tà kammin
nga mangalà kadakayu, ta senu oray nu wà naya giyán ku, ay atán kayu
pe," nán ne Jesus.
4 "Ay ammu nu win ya dálen na mameyag kiya kapannán ku," nán na.
5 Ay tútu nán ne Tomas, "Apu, akkan mi mà ammu ya pameyaggán mu!
Paanna ya akammu mi kiyán na dálen?" nán na.
6 Ay tútu nán ne Jesus, "Iyà ya dálen, iyà ya biyág se iyà ya kurug. Awan
ya makappan ke Ama nu akkan na manalen kiyà.
7 Ay nu nammuwán dà in, ay ammu nu pe yin ya Amà. Ay díkod
manggayát kídi yin lugud, ay ammu nu win, ay se nasingan nu pe yin,"
nán ne Jesus kaggída.
8 Ay tútu summungbát te Felipe nga nán na, "Apu, ipassingam mala ya
Amám kadakami, ay napiya ya uray mi yin," nán na.
9 Ay tútu nán ne Jesus ke Felipe, "Nabayág gà in na mebul-bulun
kadakayu, Felipe, may di nà pikam ma am-ammu," nán na. "Ay ya
makasingan kiyà, ay nasingan na pe yin ya Amà. Ay taanna, tura mu
nán na piyán mu pikam mala nga mepassingan ya Amà kadakayu!" nán
na.
10 "Akkan ka nga mangurug nga ya Amà, ay atán kiyà, ay iyà, ay atán nà
pe kaggína? Ta daya ibàbànán ku kadakayu, ay akkan ku wa ur-urayan

* **13:38 13:38** Kiya danni láwa ya nán na kídi.

kampela ngin nin, ngamay ya Amà nga atán kiyà, ay kuwaan na kampela
ngin nin daya ubra na.
11 Kurugan mu ya kinagì kadakayu nga atán nà ke Ama, ay se atán ya
Amà pe kiyà. Ay nu akkan ka nga mangurug kadaya kag-kagiyan ku, ay
mangurug ka kuma ngala kiyà gapu kadaya mà-màwa ku."
12 "Ikagì kadakayu ya kurug. Nu iinna ya mangurug kiyà, ay màwa na
pe daya màwa ku. Ay nadà-dáyaw daya kuk-kuwaan nayán na tolay may
daya nà-nàwà, áta mawe yà ka giyán ne Ama," nán na.
13 "Ay túya kuwaan ku ngámin daya agngan nu ke Ama, ta mangurug
kayu kiyà. Ay díkod madáyaw ya Amà gapu kiyà a An-anà na.
14 Ay gapu kiya angngurug nu kiyà, ay oray nu nágan naya agngan nu,
ay idde ku," nán ne Jesus kaggída.

Ya angngibon ne Dios kiya Ispiritu na

15 Ay nán manin ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, "Nu pàgan dà, ay ikurug
nu daya bil-bílin ku.
16 Ay pebon ku wala ke Ama ya Ispiritu na nga magyán kadakayu se
mamul-bulun kadakayu peyang ngin ka áwan panda.
17 Ay ittu kam pe nga Ispiritu ya makekagi ki kurug. Ay daya akkan
na mangurug kiyà, ay akkan da middán kídi ya Ispiritu, ta akkan da nga
malásin se akkan da mammuwán. Ngamay dakayu, ay ammu nu win, ta
atán peyang ngin kadakayu nga mebul-bulun.
18 Akkan takayu wayya nga piddudoray nga ummán ka ulíla. Ay umbet
tà kammin pe.
19 Tagay yin na áwan makasingan kiyà in kadaya akkan na makiapu
kiyà. May dakayu, ay masingan dà manin, áta mabiyág ga kammin. Ay
ittu ya gapu na nga mabiyág kayu pe nga ummán kiyà," nán na.
20 "Ay nu màwa dayanin, ay ittu ya mammuwán nu win na atán nà ke
Ama, ay atán kayu kiyà, ay atán nà pe kadakayu.
21 Ay daya manggìna se mangikurug kadaya bil-bílin ku, ay tú dayán
daya maminya kiyà, ay daya maminya kiyà, ay ittu pe dayán daya piyán
ne Ama. Ay ittu pe daya piyán ku, ay se yà magpakammu pe kaggída,"
nán na.
22 Ay tútu nán ne Judas nga akkan na e Judas nga Iscariote, "Apu, taanna
tura dakami yala ya pagpakammuwám, nga akkan ngámin daya tolay!"
nán na.
23 Ay tútu nán ne Jesus, "Daya maminya kiyà, ay ittu dayán daya
mangikurug kadaya kag-kagiyan ku. Ay ittu pe dayán daya pàgan ne Amà.
Ay díkod dakami se iya Amà, ay umbet kami ya mepagyán peyang ngin
kaggída.
24 Ay daya akkan na maminya kiyà, ay ittu dayán daya akkan
mangikurug kadaya kag-kagiyan ku. Ay daya magì-gìna nu nga kag-
kagiyan ku, ay akkan kuda wayya nga urauray kampela ngin nin, nu di
da gayát ke Amà nga nangibon kiyà," nán na.
25 "Ay ikagì dedi kiya kaatán ku pikam kadakayu.
26 May atán na ibon ne Ama nga patáli ku nga ittu ya Ispiritu
na. Tùgúdán nakayu kiya ngámin, se ipadamdam na pe ngámin datu
nekagikagì kadakayu.

27 Akkan kayu wa malídug se mariribù se mansing, ta bansiyán takayu
kiya napiya nga aggur-uray nga ummán kiya aggur-uray ku. Ay sabáli
kampela ngin nin kiya midde naya kalawagán," nán na.
28 "Ay nagìna nu win tu kinagì kadakayu nga tagay takayu win na
panáwan, may umbet tà kammin. Ay nu kurug ga pàgan dà, ay
maganggam kayu din, áta mawe yà ka giyán naya Amà, ta natù-turáy
may iyà.
29 Ay nekagiyán ku dayanin kadakayu kiya akkan da pikam ma kàwa,
ta senu mangurug kayu win nu màwa da ngin.
30 Akkan mabayág gin ya akibàbànán ku kadakayu win, ta tagay yin
ya apu daya akkan mangurug kiyà kídi kalawagán. Awan na wayya nga
turáy kiyà
31 ngamay masápul tungpálan ku daya ngámin bil-bílin naya Amà, ta
senu mammuwán daya ngámin tolay ya amminyà kaggína," nán na.
"Ara, mawe tada ngin," nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na.

15

E Jesus ya árig kurug ga múla

1 Ay nán ne Jesus manin, "Iyà ya árig kurug ga múla úbas. Ay ya Amà,
ay aggína ya maragtagasíngan.
2 Ay díkod tappadan na daya pas-pasangà nga akkan na magbúnga.
Ay daya magbúnga nga pasangà, ay kappiyánan na pe ìpadán daya pas-
pasanga da nga akkan magbúnga se daya nalpug, ta senu nabúnga da.
3 Nadal-dalusán kayun, gapu kadaya bàbànán ku kadakayu.
4 Magpinnuráy kayu peyang kiyà, ta senu atán nà peyang kadakayu.
Daya pasanga nga nippà in, ay akkan da wayya nga makapagbúnga ngin.
May nu daya pasanga naya múla nga akkan nippà, ay tú dayán daya
magbúnga. Ay ittu pe yán ya kearígán nu ta akkan kayu wa makàwa
ka napiya, nu akkan na iyà ya pagpinnorayán nu," nán ne Jesus.
5 Ay se manin nán ne Jesus, "Iyà ay árig ku ya múla úbas, ay dakayu
daya árig pas-pasangà," nán ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na. "Ay adu daya
napiya nga mà-màwa daya magpinnuráy kiyà, áta atán nà pe kaggída, ta
akkan napatag ke Dios ya kabalinán daya kuwaan nu nu akkan nà a atán,"
nán na.
6 "Ay daya akkan na magpinnuráy kiyà, ay árig ga medangsalán da nga
ummán kadaya pasanga nga nìpád. Ay nu malútu da, ay maurnúngán da
ngin na masìdug.
7 Ay nu pinnurayan dà se kurugan nu daya kag-kagiyan ku kadakayu,
ay oray nágan naya piyán nu wa agngan kiya Amà, ay midde kadakayu.
8 Ay mapadayáwan ya Amà, nu nabúnga kayu pànang se mepassingan,
nga dakayu daya tù-tùgúdán ku," nán na.
9 "Ata nu wà ummán naya amminya ne Ama kiyà, ay ummán pe kiyán ya
amminyà kadakayu. Akkan nu din na di atangyaan ya amminyà kadakayu.
10 Kurugan ku peyang daya bil-bílin naya Amà, ay túya piyán nà peyang.
Ay ummán pe nu kurugan nu daya bil-bílin ku, ay piyán takayu peyang
pe," nán na.
11 "Ay nakagì dedi kadakayu ta senu maganggam kayu tutu wala
pànang, ummán kiya agganggam ku."

12 “Tu idi ya bílin ku kadakayu: piyán nu pe ya isaisa kadakayu nga
ummán kiya amminyà kadakayu.
13 Awan na napà-patag nga amminya may iya amminya naya isa nga
tolay nga maminya ngala nga mebasu gapu kiya amminya na kadaya opun
na.”
14 “Opun takayu kurug nu ikurug nu ya bílin ku kadakayu,” nán ne Jesus.
15 “Ingagánan takayu win ka opun ku, áta akkan takayu asassu win. Ta
ya asassu, ay akkan na nga ammu ya kuwaan naya apu na. May dakayu,
ay nepakammù in kadakayu ngámin daya nagìnà kiya Amà.
16 Akkan wayya nga dakayu ya namíli kiyà, nu di iyà ya namíli kadakayu.
Dakayu daya árig pagbungáan ku ka adu, ay áwan na kippaán daya árig
búnga nu. Ay díkod oray nágan naya agngan nu ke Ama, nu ikagi nu wala
ya ngágan ku, ay idde na.”
17 “Ay túya ibílin ku lugud dayán kadakayu, ta senu piyán nu ya isaisa
kadakayu,” nán ne Jesus kaggída.

Ya angngalùsaw daya tolay kadaya mangurug ke Jesus

18 Ay nán ne Jesus manin kadatu tù-tùgúdán na, “Nu kalùsawan dakayu
daya tolay ya akkan makammu ke Dios, ay akkan nu pagballà, ta nasingan
nu pe yin na nunna ngà linùsaw da, se la dakayu,” nán na.
19 “Ta ya gapu na nga kalùsawan dakayu, ay akkan dakayu kabbulun
nin, áta piníli takayu wa mangurug kiyà. Ata nu kabbulun dakayu kuma,
ay pàgan dakayu kuma pe.
20 May dam-damdamman nu wala tu kinagì kadakayu wa akkan na
mabalin na nangátu ya pasúrut may iya apu na. Ay díkod nu kinurug
da datu kinag-kagì, ay kurugan da pe daya ibàbànán nu. May gapu ta
pinal-pallà dà, ay túya innanamán nu pe ya ammallapallà da kadakayu.
21 Ay díkod gapu ta tolay takayu, se akkan da am-ammu ya nangibon
kiyà, ay túya innanamán nu nga kuwaan dayán kadakayu.
22 Ay nu akkan nà kuma inumbet ta nangibàbànán kaggída, ay akkan
da kuma nga nakabásul. May kídi yin, ay áwan da nga pamalìlían nin
kiya básul da,
23 ta ya mangalùsaw kiyà, ay kalùsawan na pe ya Amà.
24 Ay áwan da kuma nga pagbasúlán nu di yà a nagipassingan kaggída
kadaya nakas-kasdáaw nga áwan na makàwa kaggída. May nasingan da
mà datun, may kalùsawan dakami kammala se ya Amà.
25 Ay màwa ngámin dedi, ta senu màwa nga kurug tu atán kitu nesúrát
ta bàbànán ne Dios kitun nga nán na, ‘Lùsawan dà nga áwan gapu-gapu,’ ”
nán ne Jesus.
26 “Ay nu mebon ku ya Ispiritu nga maggayát ke Ama, nga umbet ta
mangigadágad kadakayu, ay aggína ngin ya magtùgud kadakayu se ya
mangipakammu kiya kurug ga mepanggap kiyà.
27 Ay dakayu pe ya mangibàbànán kadaya mepanggap kiyà ta dakayu
daya nebul-bulun kiyà nanggayát kitun ka panda kídi,” nán ne Jesus.

16

1 “Ay kinagì ngámin dedi yin kadakayu, ta senu akkan kayu wa maglikud
kiya angngurug nu.

2 Ta palawanan dakayu kadaya sinagoga. Ay umbet pe ya oras nga
daya mamatay kadakayu, ay nán da nga pagdáyaw da ke Dios yán na
kuk-kuwaan da.
3 Ay kuwaan da dayán, ta akkan dakami pikam ma nammuwán se ya
Amà.
4 Ngamay nepà-painunna ku wala ya nangagi kadakayu, ta senu nu
umbet ya oras nga kàwa dayán, ay madamdam nu wa nakagi ku da ngin
kadakayu," nán ne Jesus.

Daya kuk-kuwaan naya Ispiritu ne Dios

"Akkan ku wa kinagi dedi kadakayu kitun, áta mebul-bulun nà pikam
kadakayu.
5 Ngamay kídi yin ay magulli yà in kiya nangibon kiyà. May áwan mà
ala kadakayu ya magsaludsud nu ka wàna ya kapannán ku!
6 Ngamay magpannakit kayu pànang gapu kadedi ya kinagì kadakayu.
7 May ikagì kammala ya kurug kadakayu. Pagpíyán nu ya ipappan
ku, áta nu akkan nà mawe, ay akkan makalbet ya Ispiritu ne Dios nga
mangabul-bulun kadakayu. Ngamay nu mawe yà, ay ibon ku kadakayu.
8 Ay nu makalbet, ay aggína ya mangipakammu kadaya tolay ka panggap
kiya básul da se iya kinamárù se iya angngukum ku kiya kalawagán.
9 Ipakammu na ya pagbasúlán da nga ittu ya akkan da angngurug kiyà.
10 Ay ipakammu na pe ya mepanggap kiya panagmar-máru, ta mawe yà
ka giyán ne Ama, ay áwan nu masingan nin kiyà.
11 Ay ipakammu na pe ya kaukum daya tolay, áta e Sairu wa ittu ya
apúwan daya akkan mangurug kiyà ay naukum min," nán na.
12 "Ay adu pikam daya piyán ku kagiyan kadakayu, ngamay akkan nuda
maawátan pikam.
13 May oray ta nu umbet ya Ispiritu ne Dios, ay aggína ngala ya
mangipakammu kadakayu kiya ngámin na kurug. Ata tittu daya magìna
na daya kagiyan na. Akkan na waya nga urauray kampela ngin nin daya
ipakammu na kadakayu. Ay ittu ya angngagi na pe kadaya mà-màwa
pikam.
14 Padayáwan nà, áta ngámin na mepanggap kiyà, ay ikagiyán na
ngámin kadakayu.
15 Ata ngámin na mepanggap kiya Amà, ay mepanggap pe kiyà. Ittu ya
inagkunà nga ngámin na mepanggap kiyà ay ikagiyán na kadakayu," nán
ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na.

Ya pamaddug daya mangurug ke Jesus

16 "Ay akkan mabayág, ay akkan dà in na masingan. May akkan
mabayág manin, ay masingan dà kammin," nán ne Jesus.
17 Ay díkod datu duddúma nga tù-tùgúdán na, ay nán da kitu isaisa
kaggída, "Inna nád ya piyán nayán na kagiyan," nán da. "Akkan kanu wa
mabayág, ay akkan tada kanu nga masingan. May akkan kanu mabayág
manin ay masingan tada kanu kammin, ta mawe kanu ka giyán naya Ama
na nga nán na," nán da.
18 "Nágan nád natu akkan na mabayág ga nán na. Tura tada akkan
maawátan!" nán da.
19 Ay gapu ta ammu ne Jesus nga asissaludsúdan da kaggína, ay
ininunnaán nada nga nán na, "Ammù nga magsisinnaludsud kayu gapu

kitu kinagi ku nga akkan na mabayág ay akkan dà a masingan, may akkan
manin pe ya mabayág, ay masingan dà kammin," nán na.
20 "May ikagì ya kurug kadakayu. Magul-ulul kayu wa magpan-pannakit,
ngamay daya tolay ya mangalùsaw kiyà, ay maganggam da. Magpannakit
kayu kurug, ngamay maganggam kayu win nu kuwa," nán na.
21 "Ata ummán kiya babay nga manggì-gìna. Mapar-parigátan ki anggì-
gìna na. May nu makapagan-anà in, ay akkan na ngin na madamdam tu
inagrígát na, ta magpatag gin ya kuwaan na, ta makapagan-anà in.
22 Ay túyán ya kearígán nu. Magpannakit kayu kídi, may magsisingan
tada mà kammin, ay maganggam kayu manin pe. Ay áwan nin ya makippà
kiya agganggam nu.
23 Ay nu màwa yanin, ay akkan na iyà in ya pagagngán nu kadaya
agngan nu. Ta ikagì kadakayu ya kurug, nga iya Amà in ya pagagngán
nu. Ay ngámin daya agngan nu kaggína ki ngágan ku, ay idde na.
24 Ngamay panda kídi, ay áwan nu pikam ma inadang kaggína ki ngágan
ku. Magadang kayu win, ay makálà kayu. Ay díkod maganggam kayu tutu
wala pànang ngin," nán na.
25 "Ay nepà-pàlílì ngámin ya nangagi kadakayu kadedi, may umbet
ya algaw wa akkan nà in na magpà-pàlíli, ta kappiyánan ku wala nga
ipakammu win ya mepanggap kiya Amà," nán na.
26 "Ay nu umbet yanin na algaw, ay aggína ngin ya aggagngán nu kadaya
masápul nu, basta mangurug kayu kiyà. Ay akkan iyà in ya mangiadang
kadakayu ke Ama,
27 áta ya Amà mismu ay piyán nakayu win gapu kiya amminya nu kiyà
se iya inangngurug nu nga gayát tà kaggína.
28 Inumbet tà kídi ya kalawagán nga gayát ka giyán naya Amà, ay
panáwan ku kammin ya kalawagán ni, ta magulli yà kammin kaggína,"
nán ne Jesus.
29 Ay nán datu tù-tùgúdán na, "Nawada mà in ya agbàbànán mu. Akkan
mu win na ipà-pàlíli!" nán da.
30 "Ay ammu mi kídi yin nga ammum ya ngámingámin oray áwan na
magsaludsud se mangagi kikaw. Ay túya mangurug kami yin na gayát ka
ke Dios," nán da.
31 Ay nán ne Jesus kaggída, "Mangurug kayu win kídi nga nán nu,
32 may tagay yin ya pannakasip-siparà nu ngámin, ta ya isaisa kadakayu,
ay mawe kampela ngin kiya babalay na, ay pagdudoray dà in na magas-
asissa. Ngamay akkan nà kurug ga sissa, ta kabulun ku ya Amà," nán
na.
33 "Nekagi ku ngámin dedi kadakayu, ta senu akkan kayu mariribù nga
mangurug kiyà. Kurug ga adu daya kapal-palakkán nu kídi ya kalawagán.
Ngamay magturad kayu wala. Oray ta inábà ku win ya kalawagán," nán
ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na.

17

Tu nangngikarárag ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na

1 Ay kane mabalin ne Jesus kagiyan datu kinag-kagi na, ay naglángad
ka lángit nga nán na, "Ama, inumbet tin ya oras,"* nán na. "Padayáwan

* **17:1 17:1** Ya nán na kídi nga oras, ay ya oras nga kàwa ngámin datu masápul màwa kaggína.

nà a An-anà mu, ta senu iyà nga an-anà mu, ay mapadayáwan taka pe,”
nán na kiya Ama na.
2 “Ta niddán nà ka ammanakabalin ku wa mangidde ka biyág nga áwan
panda kadaya ngámin tolay ya ipakin-kuwám kiyà,” nán na.
3 “Ay ittu idi ya pakabiyágan da ka áwan panda: ya angammu da nga
ikaw ya kurug ga sissa nga Dios se ya angammu da pe kiyà, nga iyà ya
kurug ga nebon mu,” nán ne Jesus.
4 “Napadayáwan taka kídi ya kalawagán gapu kiya inannungpál ku
kadatu ngámin na ipàwám kiyà,” nán na.
5 “Túya, Ama, tú idi yin ya oras nga ammadáyaw mu kiyà ka ummán
kitu kinadáyaw ku kitu kowad ku ka giyán mu, kitu akkan pikam nekàwa
nedi ya kalawagán,” nán na.

6 “Nepakammu taka kadaya tolay nga nepakin-kuwám kiyà kídi ya
kalawagán. Ay gángay nga kuw-kuwám dedi ya tolay. May nepakin-kuwa
muda la kiyà. Ay pàgan da ngin daya ngámin na bàbànán mu.
7 Ay kurugan da ngin, nga ngámin daya kinuw-kuwà, ay nepàwa muda
ngámin kiyà,” nán na.
8 “Ata ngámin datu pebàbànán mu kiyà, ay nebàbànán kuda ngin
kaggída, ay se kinurug da pe. Ay ittu ya nakammuwán da nga kurug
ga gayát tà ka giyám. Ay kinurug da pe nga ikaw ya nangibon kiyà.”

9 “Ay akkan daya tolay kídi ya kalawagán daya ikarárag ku kikaw, nu
di daya tolay mu wa nepakin-kuwám kiyà, ta kuw-kuwa muda,” nán na.
10 “Ay ngámin na tolay ku, ay tolay muda, ay daya ngámin na tolay mu,
ay tolay kuda pe. Ay napadayáwan nà kaggída ngin.
11 Magulli yà kammin kikaw. Ay díkod áwan nà in kídi ya kalawagán,
may atán da pikam ki kalawagán. Ay túya ipatagasíngan kuda pe yin
kikaw, Dios nga Amà, nga mannakabalin. Ta senu magpapáda ya uray da,
ummán kiya agpáda naya uray ta.
12 Ata gapu kitu ammanakabalin na niddem kiyà, ay natagasinnán
kuda kitu kowad ku pikam kaggída. Ay díkod áwan nala nga ummawan
kaggída, ngamay uwad kammala isa nga natudinán na sumibna. Ay díkod
nàwa nga kurug datu nesur-súrát kitun na bàbànán mu.
13 Ay kídi yin, ay tagay yin ya aggullì kammin kikaw. Ay ittu ya
angngikagì kaggída kadedi kiya kaatán ku pikam kid kalawagán ni, ta
senu maganggam da ngala pànang nga ummán ki agganggam ku.

14 Nepakammù ya bàbànán mu kaggída. May daya tolay, ay lùsawan
dada, áta akkan da pe yin magikalawagán nga ummán kiyà.
15 Akkan ku nán na itálaw muda kídi kalawagán nin, may pagdúán kuda
la kikaw ke Sairu.
16 Ta dedi ya tolay, ay akkan da magikalawagán nin nga ummán kiyà.
17-18 May ibon kuda ngala kiya kalawagán, nga ummán kitu inangngibon
mu pe kiyà kid kalawagán ni. Pagbalinam da lugud ka kuw-kuwám tutu
wala ngin kiya agtùgud mu ki kurug. Ya bàbànán mu, ay ittu ya kurug.
19 Ay gapu kaggída, ay ibasu ku wala ya baggi ku, ta senu magbalin da
pe ka kurug tolay mu,” nán ne Jesus.

20 “Akkan nala nga tittu dedi daya ikar-karárag ku, nu di ngámin pe
daya mangurug kiyà gapu kiya agbàbànán da,” nán na.

21 “O Ama, ikar-karárag ku nga sissa kuma ya uray da. Ay umannúgut
kuma pe ya uray da kiya uray ta, ta sissa pe ya uray ta. Ta senu daya tolay,
ay kurugan da nga ikaw kurug ya nangibon kiyà.
22 Ay dedi ya tù-tùgúdán ku, ay niddán kuda kiya pannakabalin nga
ummán kitu niddem kiyà, ta senu magpapáda da pe ka uray, nga ummán
kadàta.
23 Atán nà kaggída, ay atán ka pe kiyà, ta senu magsissa da tutu wala ka
uray. Ay díkod ittu yán ya mangipassingan kadaya tolay nga ikaw kurug
ya nangibon kiyà. Ay senu ammu da pe nga ya amminyám kaggída, ay
páda na pe ya amminyám kiyà.”
24 “Ama, dedi ya nidde mu kiyà, ay piyán ku nu atán da pe kiya giyán
ku, ta senu masingan da ya kinadáyaw ku, nga ittu tu niddem kiyà kitu
akkan pikam ma nàwa idi ya kalawagán, ta pà-pàgan nà lugud.
25 O Ama nga namáru, akkan daka am-ammu daya tolay ya
magikalawagán. May iyà, ay am-ammu taka. Ay dedi, ay ammu da ngin
na ikaw ya nangibon kiyà.
26 Nepakammu taka ngin kaggída, may ipakammu taka manin kaggída,
ta senu ya amminyám kiyà, ay ittu pe ya amminya da kiya isaisa kaggída,
ay senu atán nà peyang kaggída.”

18

Tu nanniliw da ke Jesus
(Mat 26:47-56; Mar 14:43-50; Luc 22:47-53)

1 Ay kane mabalin ne Jesus tu karárag na, ay dummalákit da se datu tù-
tùgúdán na kitu wángag Kidron. Ay se da nawe kitu kamulán na pabeg
káyu kitu tanáp kitúni.
2 Ngamay e Judas nga ittu ya mamatiliw ke Jesus, ay ammu na pe tun
na kamulán, ta nakírad de Jesus se datu tù-tùgúdán na nga magtatammu
kitúni.
3 Ay ittu tu nangipannán tu Judas kadatu suldádu se datu guwardiya kitu
Templo nga nebon datu ap-apu datu pappádi se datu Pariseo. Siddidílág
da, se sikkaagtu da kadatu ippapatay da.
4 Ay gapu ta ammu ngámin ne Jesus sin tu mà-màwa kaggína, ay sinabat
nada, ay se na nán kaggída, “Inna ya sap-sapúlan nu?” nán na.
5 “E Jesus nga iNazaret,” nán da. “Iyà mà yán,” nán na.

Ay uwad pe tu Judas nga ittu tu nangipatiliw kaggína nga nepagsisíkád
kaggída.
6 Ay kane, “Iyà mà yán,” nán ne Jesus, ay nepà-painúnud da se da nga
nekálin.
7 Ay se manin sinaludsud ne Jesus kaggída nga nán na, “Inna ya kurug
ga sap-sapúlan nu?” nán na. May, “E Jesus nga iNazaret,” nán da.
8 “Kinagì mà kadakayu win na iyà yán,” nán na. “Ay nu iyà ya sap-
sapúlan nu, ay pagdudoray nu wala dedi nga tolay,” nán na.
9 Ay nán na tun ta senu màwa nga kurug tu nakagi na nga, áwan nala
nga umawan kadaya nidde ne Dios kaggína.
10 Ngamay e Simon Pedro, ay uwad ampiláng na. Ay inásut na, se na
nga isapgut kitu asassu natu nangátu wa pádi. Ay tú wala nga nataptáp
tu amin-diwanán na talínga na. Malco tu ngágan natu asassu.

11 Ay tútu na ne Jesus ke Pedro, “Ippáy mu kammin ya ampiláng mu
kiya balay na. Wayyà ala nga lisiyán ya pannakatay ku,* ay ittu ya piyán
ne Ama nga màwa?” nán ne Jesus.

Tu nangngituláyaw ne Pedro ke Jesus
(Mat 26:64-75; Mar 14:66-72; Luc 22:55-62)

12 Ay tiniliw natu ap-apu wa suldádu se datu suldádu na se datu
guwardiya kitu Templo nge Jesus, ay se da piníngil datu íma na.
13 Ay nippan da nga nunna ke Anas nga katugángan ne Caifas nga
nangátu wa pádi kitun na dagun.
14 Aggína pe tu nagkuna kadatu páda na nga Judyu kitun nga napì-piya
ngala nga isa tolay ya matay may iya ngámin tolay.
15 Ay de Simon Pedro se itu isa nga tù-tùgúdán ne Jesus, ay inunud da
nge Jesus. Ay gapu ta am-ammu natu nangátu wa pádi tu isa kaggída,
ay ittu tu netangalnà ke Jesus kitu amuwág natu balay natu nangátu wa
pádi.
16 Ngamay nabansi ye Pedro kitu lasi, kitu ruwángan. May itu am-ammu
natu pádi nga tù-tùgúdán ne Jesus, ay lummawán se na we amomanán tu
babay ya magbantáy kitu gagyangán. Ay tútu pinalnà na nge Pedro.
17 Ay nán natu babay ke Pedro, “Di mà ikaw pe ya isa nga tù-tùgúdán
nayán na tolay?” nán na. May, “Akkan mà a,” nán ne Pedro.
18 Ay gapu ta nasiyam kitun na gabi, ay nagapuy datu asassu se datu
guwardiya ka pagginuduwán da kitu amuwág. Ay nepagsisíkád pe yala
nge Pedro kaggída nga magginúdu.
19 Ay se la nga pinamutuán natu nangátu nga pádi nge Jesus ka
mepanggap kadatu tù-tùgúdán na se itu isur-súru na kaggída.
20 Ay nán ne Jesus nga summungbát, “Neparpág ku wala tu nagbàbànán
kiya àráng nu ngámin. Ay nakírad dà pe ya mangisúru kiya unag naya
Templo se daya sin-sinagoga nga pagguurnúngán nu peyang ngámin na
Judyu. Awan ku wayya nga nelingalingad kadaya kag-kagiyan ku.
21 Ay taanna tura iyà ya pagsal-saludsúdám!” “Dayán kuma nga
naggigìna kiyà. Ammu da mà datu nekag-kagiyán ku,” nán na.
22 Ay kane makagi ne Jesus datun, ay dinispág natu guwardiya nga uwad
kitúni, se na nán, “Tura la ummán kiyán ya agsungbát mu kiya nangátu
wa pádi, ta!” nán na.
23 May summungbát te Jesus kaggína nga nán na, “Nu uwad da nadakè
a nesungbát ku, ay kagiyan mu wala nu nágan na. Ngamay nu áwan na
nadakè a nakagi ku, ay taanna tura nà dinispág!” nán ne Jesus.
24 Ay se la nga nepippan ne Anas nge Jesus nga sippipíngil ke Caifas nga
nangátu wa pádi.
25 Ay e Pedro, ay uwad pikam kitúni ya mepagginúdu. Ay nán da
kaggína, “Di mà a ikaw pe tu isa nga tù-tùgúdán natun na tolay?” nán da.
Ngamay netuláyaw ne Pedro wa nán na, “Akkan mà a,” nán na.
26 Ay tu isa nga asassu natu nangátu wa pádi, nga pan-pane kam natu
laláki ya piningásan ne Pedro, ay nán na, “Di mà a ikaw tu isa nga
nasingan ku nga kabulun na kitu kamulán?” nán na.

---

* **18:11 18:11** Ya nán na ki aggúni nga Griego kídi ay “Wayyà ala nga di uminum kiya akap…” Kiya Bàbànán ne Apu, ya piyán na kagiyan ya akap, ay panagrig-rígát.

27 May netuláyaw manin ne Pedro. Ay tú pe yin tu naggittaráut datu anù.

Tu nangngippan da ke Jesus kitu upisína ne Pilato
(Mat 27:1-2, 11-14; Mar 15:1-5; Luc 23:1-5)

28 Ay nesápa da pànang nga neúlug nge Jesus kitu balay ne Caifas, se da ippan kitu upisína ne Gubernador Pilato. Ay akkan da tagge linumnà kitu upisína, ta senu mabalin da tu mangán kitu panggídám da kitun na piyasta.†
29 Ay díkod lummawán ne Pilato nga nawe nagsaludsud kaggída nga nán na, "Nágan naya pangidarumán nu kídi nga tolay?" nán na.
30 Summungbát da nga nán da, "Akkan mi wayya nga nilbet ta nedarum kikaw nu áwan na nga básul," nán da.
31 Ay tútu nán ne Pilato kaggída, "Alà nu kammin, ta senu dakayu kampela ngin ya mamabásul kaggína nu atán básul na kadaya lin-lintag nu," nán na. Ay nán datu Judyu wa summungbát, "Mepárit kadakami ya pumatay ka tolay," nán da.
32 Ay nàwa ngámin dedi ta senu màwa kurug ngámin datu kinag-kagi ne Jesus nga kapà-pàyanán na ka mepanggap kitu katay na.
33 Ay díkod nagulli kammin ne Pilato kitu upisína na, ay se na ayabán ne Jesus ta pamutuán na. Ay nán na, "Ikaw ya Ari daya Judyu?" nán na.
34 Ay tútu nán ne Jesus, "Uray mu kampela ngin yán na saludsud mu, onu nagìnám kadaya duddúma?" nán na.
35 Ay nán ne Pilato, "Judyu wà ka nán mu ta?" nán na. "Daya keliyám se daya ap-apu daya pappádi, ay nedarum daka kiyà," nán na. "Ay nágan natu kinuwa mu, ta?" nán na.
36 May nán ne Jesus nga summungbát, "Akkan kídi kalawagán ni ya pangiturayán ku, ta nung kuma nu kídi kalawagán ni ya pangiturayán ku, ay nakigubát kuma ngin daya tolay ku, ta senu akkan dà kuma nga nálà. May akkan, ta akkan kanedi ya giyán naya pangiturayán ku," nán na.
37 Ay ittu tu sinaludsud ne Pilato kaggína nga nán na, "Nu ummán kiyán di lugud da isa ka nga ári?" nán na.
May, "Kurug ya kinagi mu," nán na nga summungbát. "May inumbet tà a neanà kídi ya kalawagán, ta senu mebàbànán ku ya mepanggap kadaya kurug. Ay ngámin daya mamatag kiya kurug, ay manggìna da" nán na.
38 Ay díkod nán ne Pilato, "Nágan naya kurug, ta!" nán na ke Jesus. Ay kane mabalin ne Pilato kagiyan dedi, ay nawe ya nakiamomán kadatu Judyu nga nán na, "Awan ku wa masmà a ipabásul ku kaggína," nán na kadatu Judyu.
39 "Ngamay atán ya gagángay nu ki káda Piyasta nga Paskuwa nga magpepalawán kayu kiyà ka isa kadaya bálud. Ay piyán nu nu ipalawán ku ya Ari nu wa Judyu?" nán na.
40 Ay nán da nga nesungbát nga nesar-sáraw, "Akkan aggína," nán da. "E Barrabas ya piyán mi," nán da ke Pilato. Ay e Barrabas, ay isa nga tirung.

19

1 Ay díkod, pinasaplit ne Pilato we Jesus.

† **18:28 18:28** Maragitán da kanu nu lumnà da kiya balay daya akkan Judyu. Ay akkan da mabalin ya mepanggídám kitun na piyasta nu naragit da.

2 Ay datu suldádu, ay nangilung da kadatu pas-pasanga nga sirrarasi se
da isagápaw ke Jesus. Ay se da nga pakebalán ka daggáng nga bádu.
3 Ay se da nga umadaadanni kaggína, se da nán, “Magnanáyun mà ya
Ari daya Judyu!” nán da, ay se da tappítan.
4 Ay lummawán manin ne Pilato se na kagiyan kadatu tolay nga nán
na, “Ilawán ku, ta senu ammu nu nga áwan ku wa masmà a ipabásul ku
kaggína,” nán na.
5 Ay díkod lumawán pe ye Jesus nga napakebalán ka daggáng se
nasagapáwan kitu pas-pasanga nga sirrarasi. Ay nán ne Pilato, “Ye idi
yin tu tolay,” nán na.
6 Ay kane masingan datu ap-apu datu pappádi se datu guwardiya, ay
nesar-sáraw da ya, “Pelansám ki krus,” nán da. “Pelansám ki krus,” nán
da.
May nán ne Pilato kaggída, “Alà nu lugud kampela ngin nin se nu
pelansa ki krus, ta patayan nu kampela ngin, ta áwan ku ammu nga
ipabásul ku kaggína,” nán na.
7 Ay summungbát datu Judyu nga nán da, “Atán ya lintag mi. Ay sigun
kiya nán naya lintag mi, ay annung nayán ya matay, ta nán na nga aggína
ya An-anà ne Dios,” nán da.
8 Ay kane magìna ne Pilato manin tu kinagi da, ay naturun nin tu ansing
na.
9 Ay linumnà kammin kitu upisína na, ay se na pamutuán manin ne
Jesus nga nán na, “Wà naggayatán mu ta?” nán na. Ngamay akkan na
sinungbátan ne Jesus.
10 Ay tútu nán ne Pilato kaggína manin, “Taanna, tura nà akkan na
sungbátan! Akkan mu ammu wa atán turáy ku wa mangipalawán kikaw
se magpelansa kikaw ki krus?” nán na.
11 Ay tútu summungbát te Jesus nga nán na, “Akkan nà mabalin iturayán
nu akkan na ittu ya piyán ne Dios,” nán na. “Ay díkod ya tolay ya
nangidarum kiyà kikaw, ay nadà-dammat ya básul na may ikaw,” nán
ne Jesus.

Tu nekatay ne Jesus
(Mat 27:32-56; Mar 15:21-41; Luc 23:26-49)

12 Ay kane magìna ne Pilato tun, ay piyán na ngin na ipalawán ne Jesus,
may se kinggat datu Judyu tu nangisáraw ka, “Nu ipalawán mu yán, ay
maawátan na akkan mu wa opun ya ári ka Roma. Ata oray iinna nga
magkuna ka, ‘Ari yà pe,’ ay kumalínga ke Ari Cesar,” nán da.
13 Ay kane magìna manin ne Pilato tu kinagi da, ay nelawán na manin
ne Jesus, ay se nawe nagtugaw kitu àráng da, kitu tugaw na nga neparotun
ka batu nga Gabata ya agpangágan da ki Hebreo wa aggúni.
14 Ay mangalintutúgu win kitun na nagtugaw na. Ay megayát tin tu
piyasta nga Paskuwa kitu láwa na. Ay nán ne Pilato kadatu Judyu, “Ye idi
yin tu ári nu,” nán na.
15 Ay tútu nesar-sáraw da ya, “Papatay mun! Pelansám ki krus,” nán da.
Ay tútu sinaludsud ne Pilato kaggída, “Taanna, tura nu pelansa ki krus ya
ári nu, ta!” nán na. Ay summungbát datu ap-apu datu pappádi, “Awan
mi ya sabáli nga ári nu di e Ari Cesar ngala,” nán da.
16 Ay tútu pinálà ne Pilato we Jesus kaggída ta senu melansa ki krus.
Ay tútu inalà da nge Jesus,

17 se da nga nepakagtu tu krus kaggína, se da ippan nin kitu giyán na
nengágan ka Sinan Tuláng Ulu, nga Golgota ya ngágan na kiya Hebreo wa
aggúni.
18 Ay tú tun tu nangilansaán da kaggína kitu krus. Ay nepanin-túlad da
kadatu duwa nga negindán kaggína nga nelansa pe ki krus.
19 Ay nangisúrát te Pilato ka karátula nga nán na kídi,
"JESUS NGA INAZARET NGA ARI DAYA JUDYU," nán na, se na nepelansa
kitu krus.
20 Ay gapu ta adanni tu nelansaán ne Jesus kitu íli, ay adu datu Judyu wa
nakabása kitun, ta nesúrát ki Hebreo se Latin se Griego nga aggúni.
21 Ay díkod nán datu Judyu wa ap-apu datu pappádi ke Pilato, "Akkan mu
ittu isúrát nga, 'Ari daya Judyu,' may nán mu wa, 'Ari kanu daya Judyu,'
nán mu," nán da.
22 May nán ne Pilato, "Ya nesúrát kun, ay ittu win," nán na.
23 Ay kane melansa datu suldádu we Jesus sin kitu krus, ay inalà da
datu kawas na, se da inuw-uwár kaggída nga appát. Ay inalà da pe tu
amin-unag ga bádu na. May gapu ta áwan na nga kába,
24 ay nán datu suldádu kitu isaisa kaggída, "Akkan tada nga sì-sìlát idi.
Pagbibinnunútán tada, ta sigun nala ya makálà kadàtada," nán da. Ay
díkod nàwa nga kurug ngámin datu kagiyan datu nesur-súrát ta nán na
nga,
"Pagguuwarán da daya kawas ku, ay pagbibinnunútán da ya bádù,"
nán na.
25 Ay ittu tun kurug tu kinuwa datu suldádu.
Ay datu uwad da magsisíkád kitu adanni kitu krus ne Jesus, ay tu ina na,
se itu wagi tu ina na, se Maria nga atáwa ne Cleopas, se Maria Magdalena.
26 Ay kane din na masingan ne Jesus tu ina na se itu pà-pàgan na nga
tù-tùgúdán na, ay nán na kitu ina na, "Ina, ya kataging mu ya an-anà mu
win," nán na.
27 Ay se na nán pe kitu tù-tùgúdán na, "Tú yanin ya inám," nán na. Ay
túta kinobung natu tù-tùgúdán na tu ina ne Jesus.
28 Ay gapu ta ammu ne Jesus nga nabalin ya ngámin nin, ay nán na kídi
ta senu matungpál ngámin datu nesur-súrát, "Sikkinum mà," nán na.
29 Ay kitúni ay uwad tangaangáng nga lassam. Ay díkod nangidsam
datu suldádu ka lúpus kitu lassam, se da isarípit kitu adaddu wa pasanga
kaykayu, se da nga ipasapsap kaggína.
30 Ay kane din na masapsap ne Jesus tu lassam, ay nán na, "Nabalin
nin," nán na. Ay se yala nga nagùmà, ay se yala natay yin.

Tu nangngitaman da ke Jesus
(Mat 27:57-61; Mar 15:42-47; Luc 23:50-56)

31 Ay gapu ta algaw natu panagsagána da kitu piyasta, ay nawe datu ap-
apu datu Judyu ke Pilato ta mawe da kagiyan nga masápul la mapalpál lin
tu bingil datu tallu wa nelalansa kitu krus, ta senu maríturítù datu tuláng
da, se madtág da ngin, ta kannawan da nu madànganán da kitu Sabado
wa algaw wa aggiimáng, tàwán kam kitun na Sabado, ta napatag pànang
tun.
32 Ay díkod nawe datu suldádu se da pang-pangkur datu bingil datu
duwa nga negindán ke Jesus nga nelansa.

33 Ngamay kane dumatang da ke Jesus, ay akkan da nga pinangkur, ta
nasingan da nga natay yin.
34 Ngamay sinuwè kammala natu isa nga suldádu tu bíkat ne Jesus kitu
píka na, ay tútu pumuseset tu dága se danum ma naggayát kaggína.
35 Tu nakasingan kídi ya nàwa, ay aggína ya manistígu, ta ammu na nga
kurug ngámin tu napà-pàyanán ne Jesus. Ay ammu na pe nga kurug da,
ay túya masápul la mekagi pe, ta senu mangurug kayu pe.
36 Ata nàwa ngámin dedi ta senu màwa nga kurug ngámin datu nesur-
súrát ta bàbànán ne Dios nga nán na, "Awan nala kadaya tuláng na ya
marítù," nán na.
37 Ay nán na pikam kiya isa nga libru, "Sisinnán da ya sinuwè da," nán
na.
38-39 Ay se la nga nawe kinagi ne Jose ke Pilato nga dattagan na kuma
tu baggi ne Jesus kitu krus. E Jose ay iArimatea nga isa nga mangurug pe
ke Jesus. May akkan na nga nepak-pakammu tu angngurug na kitun, ta
mansing kadatu ap-apu datu Judyu. Ay tútu nepalúbus ne Pilato wa alà na
tu baggi ne Jesus, ay tútu nawe da inalà se Nicodemo. Ay e Nicodemo, ay
aggína kam tu nawe nga nakiamomán ke Jesus kitu isa nga gabi kitun. Ay
kane mawe da se Jose nga itaman ne Jesus, ay nangalà ka pamalsamár na
nga pinagkibug ga bang-bangug nga gayát kiya duwa nga káyu wa míra
se aloe. Ay limma púlu wa kílu ya dammat na.
40 Ay díkod binad-badbad da tu baggi ne Jesus ka lúpus sa nidsam da
kitu nagkibug nga míra se aloe nga bang-bangug, ta ittu ya gagángay daya
Judyu nu magtaman da.
41 Ay uwad kamulán nga adanni kitu nelansaán ne Jesus. Ay uwad
apaggabbut ta pínát nga áwan pikam nippáy nga natay.
42 Ay gapu ta megayát tin tu piyasta datu Judyu nu kaláwa, ay se ad-
adanni tu abbut, ay ittu tun nala ngin tu nangippayán da kitu baggi ne
Jesus.

20

Tu nelaltu ne Jesus
(Mat 28:1-8; Mar 16:1-8; Luc 24:1-12)

1 Ay kane marángat tu algaw kitu Dominggo, ay nawe yala ngin de Maria
Magdalena kitu lúbù. Ay ittu tu inakasingan da kitu batu nga nippà in kitu
gagyangán natu lúbù na.
2 Ay tútu nanagtág da nga nawe yin kitu giyán ne Simon Pedro se tu
pà-pàgan ne Jesus nga tù-tùgúdán na. Ay nán na kaggída, "Inalà da tu
Apu tada kitu lúbù na. Ay akkan mi ya ammu nu wà naya nangippayán
da kaggína," nán na.
3 Ay díkod nawe de Pedro se itu isa nga tù-tùgúdán ne Jesus kitu lúbù.
4 Ay nanagtág da nga duwa, ngamay gapu ta nabì-bílag tu isa may e
Pedro, ay nunna nga dummatang kitu lúbù.
5 Ay kane magukkab ba mangilam-aw kitu lúbù, ay nasingan na tu lúpus
sa pinamadbad da, may akkan linumnà.
6 Ay se la atán pe yin ne Simon Pedro. Ay nangaw-át tala kitu unag
natu lúbù. Ay ittu tu inakasingan na kitu lúpus sa pinamadbad da nga
newawaren kampela ngin.
7 May nu itu panyulíta nga nebadbad kitu úlu ne Jesus, ay sikkakappil
kampela ngin nga nebabagtu.

8 Ay tu isa nga nunna nga dummatang kitu lúbù, ay linumnà pe yin, ay
kurug ga nasingan na ngámin pe datu nàwa, ay ittu ya kurugan na ngin
na linumtu.
9 Ata kitun, ay di da pikam naawátan tu nán datu nesur-súrát nga
masápul nga lumtu kammin ne Jesus.
10 Ay tútu nawe da kammin kadatu babalay da.

Tu nagpassingan ne Jesus ke Maria Magdalena
(Mat 28:9-10; Mar 16:9-11)

11 May nagbansi yala nge Maria kitu lasi natu lúbù a magsisíkád da
makas-asangit. Ay kitu akas-asangit na, ay nagukkab ba namalingig kitu
unag natu lúbù.
12 Ay ittu tu inakasingan na kitu duwa nga anghel la nakapusà. Atán
da nga magtutúgaw kitu nangitadágan da kitu baggi ne Jesus. Nagpanin-
ùluwán tu isa, ay nagpanin-ùyatán tu isa.
13 Ay nán da ke Maria, "Tura ka sumángit," nán da. Ay nán na nga
summungbát, "Netálaw da tu Apù, ay di yà ammu ya nangippayán da
kaggína," nán na.
14 Ay kane maglingay, ay nasingan na nge Jesus nga magsisíkád kitu
likud na, may akkan na nga nalas-lásin.
15 Ay nán ne Jesus kaggína, "Nágan naya isangit mu," nán ne Jesus
kaggína. "Inna ya sap-sapúlám ta!" nán na.
Ngamay e Maria, ay dalínán na nu itu magtar-tarakan kitu kamulán, ay
tútu nán na, "Apu," nán na. "Nu ikaw ya nangalà kaggína, ay ikagim mán
ya nangippayám kaggína, ta wè kammin alà," nán na.
16 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, "Maria," nán na. Ay tútu ummàráng
nge Maria kaggína, ta nalásin na ngin. Ay tútu nán na ka Hebreo wa
aggúni, "Rabboni," nán na. Ay misturu ya sarut na.
17 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, "Akkan nà gapútan, ta di yà pikam ma
nakapagulli ke Ama," nán na. "May mawe ka ngin, ta mawem idámag
kadatu wawwági nga magulli yà kammin ke Ama nga Ama nu pe, nga
Dios ku wa Dios nu pe," nán na.
18 Ay tútu nawe yin ne Maria Magdalena se na nedámag kadatu tù-
tùgúdán na nga nán na, "Nasingan ku we Apu win," nán na. Ay se na
nekagi pe datu pekagi na.

Tu nagpassingan ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na
(Mat 28:16-20; Mar 16:14-18; Luc 24:36-49)

19 Ay kitu gid-gidám natu Dominggo, ay nagguurnung ngin datu tù-
tùgúdán ne Jesus kitu unag natu napasuwalán na balay, ta mansing da
kadatu ap-apu datu Judyu. Ngamay pinagkìlát da ngala nge Jesus nga
magsisíkád kitu giyán da. Ay nán na kaggída, "Atán nà pe, ay napiya din
ya ur-uray nu," nán na,
20 ay se na nepassingan kaggída datu íma na se itu bíkat na. Ay
naganggam da pà-pànang kane masingan da nge Apu.
21 Ay tútu nán manin ne Jesus kaggída, "Kappiyánan nu wala daya ur-
uray nu," nán na. "Ibon takayu nga ummán kitu inangngibon ne Ama
kiyà," nán na.
22 Ay kane makagi na datun, ay nesup na kaggída ya Ispiritu ne Dios, se
na nán, "Alà nu ya Ispiritu ne Dios," nán na.

23 “Ay díkod nu pakawanan nu daya bas-básul daya tolay, ay pakawanan
ne Dios da. Ay nu akkan nuda nga pakawanan, ay akkan pakawanan ne
Dios da,” nán na.
24 Ay kitu inagpassingan ne Jesus kadatu tù-tùgúdán na, ay áwan
kaggída nge Tomas nga nengágan ka Síngin.
25 Ay tútu nán natu isa kaggína, “Nasingan mi yin ne Apu,” nán na.
Ngamay nán ne Tomas kaggída, “Nu akkan ku wa masingan se mìmán
datu gayát datu lansa kadatu íma na, se nu akkan ku mìmán tu bíkat na
nga nasuwè, ay akkan nà a mangurug,” nán na.
26 Ay kane matangaligguwán ka panda, ay nagguurnung manin datu tù-
tùgúdán ne Jesus kitun na balay. Ay uwad pe ye Tomas kaggída ngin. Ay
oray nu nepasuwál da tu balay, ay pinagkilát da ngala manin ne Jesus nga
nagsisíkád kitu giyán da. Ay nán na kaggída, “Napiya din daya ur-uray
nu,” nán na.
27 Ay se na nán ke Tomas, “Sinnam se immanam daya gayát lansa kadaya
ímà, se mu immán pe ya bígád kid bíkat ku wi,” nán na. “Ippà mu win
ya aggad-gadduwám, ay mangurug ka ngin,” nán ne Jesus ke Tomas.
28 Ay tútu summungbát te Tomas, “Apu nga Dios ku,” nán na.
29 Ay tútu nán ne Jesus kaggína, “Mangurug ka ngin kane masingan
nà,” nán na, “may maganggam mala daya mangurug kiyà oray akkan dà
nasingan,” nán na.

Tu gapu na nga nàwa idi ya libru

30 Ay adu datu nakas-kasdáaw wa nepas-passingan ne Jesus kadatu tù-
tùgúdán na nga akkan nesúrát kídi ya libru.
31 Ngamay nesúrát dedi, ta senu mangurug kayu nga e Jesus kam tu
Nebon ne Dios nga An-anà na, ay se gapu kídi ya angngurug nu kaggína,
ay biyágan nakayu we Dios ka áwan panda.

21

Tu nagpassingan ne Jesus kadatu pittu wa tù-tùgúdán na

1 Ay kane isa ngalgaw, ay nagpassingan manin ne Jesus kadatu tù-
tùgúdán na kitu dappit natu abay ya pisung ka Tiberias. Ay ummán kídi
tu nàwa.
2 Nagdudongu de Simon Pedro, se de Tomas nga nengágan ka Síngin, se
Nathaniel nga iCana ka Galilea, se datu duwa nga annánà ne Zebedeo, se
uwad da pe duwa pikam.
3 May nán ne Simon Pedro kadatu kabbulun na, “Mawe yà magkarínás,”
nán na. May, “Mawe kami pe,” nán da ngámin. Ay díkod nagkakáwe da
nga nagbarangay. Nalawagán da ngamay áwan da tútu wala nga nálaálà.
4 Ay kane din na magilaltà tu mata, ay uwad de Jesus nga magsisíkád
kitu dappit, may akkan ammu datu tù-tùgúdán na nga e Jesus tun.
5 Ay tú win tu nán ne Jesus kaggída, “Kabbulun, atán da kam nálà nu?”
nán na. May, “Awan tutu wala,” nán da nga summungbát.
6 Ay tútu nán ne Jesus kaggída, “Ikarínás nu ya sígay nu kiya padne
diwanán kiya barangay, ay makálà kayu,” nán na. Ay tútu nekarínás da,
ay akkan da nga makkát ta itakay tu nàna da.
7 Ay díkod tu pà-pàgan ne Jesus nga tù-tùgúdán na, ay nán na ke Pedro,
“Ay e Apu tune,” nán na. Ay kane magìna ne Simon Pedro nga e Apu tun,

ay nagbádu, ta sillalàbu kitun, ay se nagsappáw kitu danum, se maburung
gumàdáng.
8 Ngamay datu kabbulun na, ay nagbansi da kitu barangay nga
sinummeng mangguy-goy kitu sígay da kitu dappit, ta adu tu sissida.
Akkan da nga adayyu win kitu gàdáng, ta moli magatut tala nga mitru
tu kadayyu da.
9 Ay kane makadung da, ay nasingan da ngin tu apuy nga atán sissida
nga mesusúnu. Ay uwad pe sinápay kitu giyán na.
10 Ay se na nán kaggída, “Ara nu wa mangilbet kiya kálà nu,” nán na.
11 Ay tútu nawe ye Simon Pedro kitu giyán natu barangay se na inalà tu
sígay nga napnu ka dadakkal la sissida, se na rùrútan na itàdáng. Ay oray
adu, ta magatut se limma púlu se tallu tu sissida, ay akkan na nabarnut
tu ikat da.
12 Ay se la kirrawán ne Jesus da ngin, “'Bet nun na magsíra,” nán na.
Ngamay áwan naketurad kaggída ngámin ya magkuna kaggína ka, “Iin
ka,” áta ammu da ngin nga aggína nge Apu.
13 Ay tútu umadanni ye Jesus kaggída se na idde tu sinápay se itu sissida.
14 Ay idi tu mekàlu win na inagpassingan ne Jesus kadatu tù-tùgúdán
na, nanggayát kitu nelaltu na.

Tu naggumomán de Jesus se Pedro

15 Ay kane mabalin da nga magsíra, ay nán ne Jesus ke Simon Pedro,
“Simon na an-anà ne Juan, ab-abay nád kurug ya amminyám kiyà may
dedi?” nán na. May, “Ò, Apu. Ammu mu wa pàgan taka,” nán ne Pedro
wa summungbát. “Pak-pakkanam lugud daya urbun karnerù,” nán ne
Jesus.
16 Ay pinidduwa ne Jesus nga sinaludsud, “Simon na an-anà ne Juan,
pàgan nà nád kam?” nán na. “Ò, Apu. Ammu mu mà a pàgan taka,” nán
na nga summungbát. “Pak-pakkanam lugud daya karnerù,” nán na.
17 Ay pinìlu ne Jesus nga sinaludsud, “Simon na an-anà ne Juan, pàgan
nà kam?” nán na. Ay tútu nagsabbat tu uray ne Pedro gapu ta kapamìlu
ne Jesus nga saludsúdán kaggína nu pàgan na. May tútu nán ne Pedro,
“Apu, ammum ya ngámin. Ay ammu mu mà a pàgan taka,” nán na. Ay
díkod nán ne Jesus kaggína, “Pak-pakkanam lugud daya karnerù,” nán
na.
18 “Ikagì ya kurug kikaw. Kitu kabag-bagu mu pikam, Pedro, ay
nagsinturon ka kampela ngin, ay nawe ka ngala kiya piyám ma kapannán.
May nu maglàlakay ka ngin, ay atán da nga mamíngil kikaw, ay se daka
ippan kiya di mu piyán na kapannán, se daka pagdappaan,” nán ne Jesus.
19 Kinagi na tun ta piyán na nga ipakammu ya kàwaán ne Pedro nga
matay, ta senu mapadayáwan ne Dios kaggína. Ay se la nga nán ne Jesus
ke Pedro, “Kumíwid ka kiyà,” nán na.
20 Ay kane maglingay ye Pedro, ay nasingan na tu pà-pàgan ne Jesus nga
tù-tùgúdán na nga gumun-gunud kaggída. Ittu tu kataging ne Jesus kitun,
kitu nuddi nga inanggídám da, se aggína tu nagsaludsud kaggína nu iinna
tu mamatiliw kaggína.
21 Ay kane masingan ne Pedro nga gumun-gunud kaggída, ay nán na ke
Jesus, “Apu, mapaanna ya kàwaán nayán?” nán na.

22 Ngamay nán ne Jesus, “Oray mán nu piyán ku wa magbiyág panda
kiya ilalbet ku kammin, ay áwan mu biy-biyáng kiyán,” nán na. “Basta
kumíwid ka ngala kiyà,” nán na.
23 Ay idi ya bàbànán, ay newar-waragáwag kadatu mangurug ke Jesus,
ay díkod dalínán da ngin na tun na tù-tùgúdán na, ay akkan na mataatay
yin. May akkan wayya nga kinagi ne Jesus nga akkan na matay. May nán
na ngala nga, “Nu kas pangarígan nala nu rán ku la piyán na magbiyág
panda kiya ilalbet ku kammin, ay nágan naya biy-biyáng mu kiyán?” nán
na.

Ya panda nídi ya libru win

24 Ay idi kam ma tù-tùgúdán ne Jesus ya nakasingan kadedi, se nagisúrát
kadaya nas-asingan na. Ay ammu mi pe nga kurug ngámin datu kinag-kagi
na.
25 Ay adu kurug pikam daya kinuw-kuwa ne Jesus. May nu
ngámingámin da ay mesúrát da ngámin, ay nán ku wa akkan na meyang
kid kalawagán ni daya libru wa kesurátan da.

Datu kinuw-kuwa datu
Apostoles

1 Kitu nunna nga súrát ku kikaw, Teofilo, ay nekagiyán ku ngámin
datu kinuw-kuwa ne Jesus, se ngámin datu nesur-súru na, nanggayát kitu
inanggayát na,
2 panda kitu nekálà na ka lángit. Ay kitu akkan na pikam nepappan ka
lángit, ay nebílin na datu nepekagi naya Ispiritu ne Dios kadatu apostoles
na nga piníli na.
3 Namin-adu wa nagpassingan ne Jesus kaggída ki unag appát púlu
ngalgaw nanggayát kitu nekatay na, ta senu mammuwán da nga kurug ga
sibbiyág kammin. Nebàbànán na kaggída ya mepanggap kiya angngituráy
ne Dios.
4-5 Ay kinagi na pe kaggída: “Binawtisarán nakayu wala tu Juan kitun,
may kídi yin, ay alubuwán nakayu win ne Dios kiya Ispiritu na,” nán
na. “Díkod akkan kayu magtal-tálaw kanedi Jerusalem, panda kiya
kaalubuwán nu kiya Ispiritu ne Dios, ta makaru win ya ilalbet na. Ittu
tu kinagì kadakayu kitun, nga nekari ne Dios nga Ama ku,” nán ne Jesus
kaggída.

Tu nepappan ne Jesus ka lángit

6 Ay kane nagguurnung manin datu apostoles, ay nagsaludsud da ke
Jesus nga nán da, “Apu, ittu idi yin ya agpapeturáy mu kammin kadaya
iIsrael kídi nga íli?” nán da.
7 May nán ne Jesus kaggída, “Akkan nu rabbang ammuwán daya nìdang
naya Ama ku nga mà-màwa pikam, se ya oras nga kàwa dayán.
8 May nu maalubuwán kayu win kiya Ispiritu ne Dios, ay atán pe yin
ya pannakabalin kadakayu. Díkod dakayu win ya mangibàbànán kadaya
mepanggap kiyà kídi ya íli Jerusalem se kiya ngámin probinsiya Judea
se kattoni probinsiya Samaria, ay se oray pe kiya ngámin giyán kídi
kalawagán,” nán na.
9 Ay kane makagi na dayán, ay siníput da nga nawe ka lángit tin. Ay
kane melingad din kitu angap, ay áwan da pe yin na masingan kaggína.
10 Kaggída nga maglalángad da maníput ke Jesus, ay pagkìlát da ngala
ya duwa nga laláki nga nakabádu ka pusà.
11 Ay nán datu duwa kídi, “Dakayu wa iGalilea, tura kayu pikam
maglalangngò ka lángit? E Jesus nga nawe yin ka lángit, ay umbet
kammin nga ummán kiya inagsisíngan nu kaggína nga nawe ka lángit,”
nán da.

Tu nammatáli da kitu Judas

12 Ay se la nga nagtálaw datu apostoles kitu bantay Olivo nga adanni
kam ka Jerusalem. Moli isa kilumitru ngala ya kadayyu na. Ay se da la
nagulli kammin ka Jerusalem.
13 Ay kane dumatang da ka Jerusalem, ay nangaw-át da kitu amingúdu
nga kuwartu wa pagdagusán da. Uwad ngámin de Pedro, Juan, Santiago,
Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, se Santiago wa an-anà ne Alfeo,

Simon nga nepangágan da pe ka Zelotes ki aggúni da, se Judas nga an-anà
naya isa nga Santiago.
14 Umbet da peyang ngámin nga magguurnung nga magkarárag se datu
babbay, meráman pe ye Maria nga ina ne Jesus se datu wawwági ne Jesus.
15 Ay kane isa ngalgaw, ay nagguurnung ngámin datu mangurug ke Jesus.
Moli magatut se duwa púlu da. Nagsíkád de Pedro se yala nagúni nga nán
na,
16 "Wawwági," nán na, "nàwa ngin tu nepesúrát naya Ispiritu ne Dios
kitu David kitun panggap kitu Judas nga ittu tu namulun kadatu naniliw
ke Jesus," nán ne Pedro kaggída.
17 "Kabulun mi tu Judas kitun, ta piníli ne Jesus nga isa kadakami nga
sangapúlu se duwa nga sumeng kaggína," nán na.
18 (Ay tu pirà a pinanangdán datu tolay kitu Judas kitu kinuwa na nga
nadakè, ay negátang da ka lusà, nga ittu tu nagbinaán na. Nabtaán se
naglalawán tu sinay na.
19 Nammuwán ngámin datu iJerusalem, ay díkod nepangágan da tu
lusà ka Akeldama kitu aggúni da kampela ngin. Ya sarut natun, ay "Lusà
Dága.")
20 "Nán na kiya libru nga Salmo panggap kitu Judas nga,
'Mabaaw din ya balay na. Awan din magyán.'
Ay nán na pe nga,
'Atán din sabáli pumatáli kaggína kiya ubra na,' nán na"
nán ne Pedro.
21-22 "Ay díkod atán din meamung manin kadakami, nga isa nga nakasin-
gan ke Apu Jesus nga linumtu win, nga mabalin pe nga mangipakammu
kitu nasingan na," nán ne Pedro. "May masápul la isa kadatu nebul-
bulun kadakami peyang kitu kowad ne Apu Jesus kadàtada, nanggayát
kitu inagbaw-bawtisár natu Juan, panda kitu nekálà ne Jesus ka lángit,"
nán ne Pedro.
23 Ay tútu nangikagi da ka duwa nga tolay: De Jose se Matias. E Jose, ay
nepangágan da pe ka Barsabas, nga Justos kam pe.
24 Ay nagkarárag da, nga nán da, "Apu, ammum ya ur-uray daya ngámin
tolay, ay ipakammum mán nu iinna kadedi duwa ya píli mu,
25 nga pumatáli kiya ubra se kinaapostol, nga nigsán tu Judas kane nawe
ka giyán na karbangán na kampela ngin nin," nán da.
26 Ay tútu nagbibinnúnut da ngin, ay tu Matias tu nabúnut. Ay díkod
aggína ngin tu neamung kadatu sangapúlu se isa nga apostoles.

2

Tu nekaalubuwán da kiya Ispiritu ne Dios

1 Ay kane umbet tu algaw natu Pentecostes, ay nagguurnung ngámin
datu mangurug ke Jesus kitu isa nga giyán.
2 Pagkìlát da ngala ya nadudúrán nga ummán ka naggat ta báli, nga
naggayát ka lángit. Ummán ka negilat kitu nagyanán da nga balay tu
tannug na.
3 Ay se da la nataggisaán nga napatutunán kitu ummán ka gatang naya
apuy nga nasingan da.

4 Ay ittu tun tu nekaalubuwán da ngámin ki Ispiritu ne Dios, ay se da la
nagúni ka nagbal-baláki nga aggúni nga akkan da napadán ammu, áta ya
Ispiritu ne Dios tu nagpeúni kaggída.
5 Ay atán da napikkilan na makaDios nga Judyu ka Jerusalem, nga
naggayát kadaya ngámin giy-giyán kídi kalawagán.
6 Ay kane magìna datu adu wa tolay tu adudúrán, ay naglalbet da. Ay
pagballà da tu mà-màwa, ta nagìna da ngámin datu aggúni da kampela
ngin, nga neúni datu mangurug ke Jesus.
7 Ay nasdaáwan da tutu wala, ay tutu nán da, “Di mà iGalilea dayán na
magun-úni?
8 ay taanna, tura daya aggúni tada kampela ngin nin daya magìna tada
nga iúni da,” nán da.
9 “Dàtada, iPartia tada nga duddúma, ay daya duddúma, ay iMedia se
iElam. Ay atán da pe iMesopotamia se iJudea se iCapadocia se iPonto se
iAsia,
10 se iFrigia se iPamfilia se iEgipto. Ay gayát pe daya duddúma ka íli
nga Libia nga adanni ka Cirene. Atán pe daya kapáda tada nga mangurug
ke Dios nga iRoma, may Judyu datu mannákam datu duddúma, se akkan
Judyu datu mannákam datu duddúma.
11 Atán da pe iCreta se iArabia. Nagbal-baláki nga íli ya naggayatán
tada, ngamay daya aggúni tada ya magìna tada kiya angngikagi da kadaya
nakas-kasdáaw wa kinuwa ne Dios,” nán da.
12 Nasdaáwan da ngámin se akkan da maaw-awátan tu nàwa. Ay tútu
nán da kitu isaisa kaggída, “Nágan nád sarut nedi nga mà-màwa?” nán
da.
13 May, “Naggiinglaw kammala dayán nin,” nán datu duddúma nga
mangug-og kaggída.

Tu bàbànán ne Pedro

14 Ay tútu nagsíkád de Pedro win se datu sangapúlu se isa nga kabbulun
na. Ay se la nagbàbànán ne Pedro kaggída, nga nán na kídi: “Gìnán
dà mán, dakayu wa pádà a Judyu, se ngámin kayu wa pádà a atán kídi
Jerusalem, ta atán ipakammù kadakayu.
15 Dalínán nu, nu ninglaw kami, ngamay akkan, áta áwan maginglaw
kadaya tolay ki alas nuwebe ki pagmakát,” nán na.
16 “Ngamay idi nga nàwa kadakami, ay ittu idi yin tu kàwa natu kinagi
natu Joel la maragbàbànán kitun, nga nán na,
17 ‘Kinagi ne Dios nga kiya kamuddiyánan na algaw, ay alubuwán na
ngámin tolay kiya Ispiritu na, nán na. Túya ibàbànán daya annánà
nu daya pekagi na. Makasingan pe daya lalláki nu kadaya piyán
na nga ipassingan kaggída, se tagimpán pe daya lal-làlákay nu daya
ipatagenap na, nán na.
18 Kurug mà nga ialúbu na ya Ispiritu na nu isa ngalgaw kadaya
mangikurug kaggína, oray lalláki se babbay, nán na. Ay túya ibàbànán
da pe ya pekagi na kaggída, nán na.
19 Mangipassingan pe ka nakas-kasdáaw ka lángit se kídi kalawagán, ta
atán ngámin daya dága se apuy se atù, nán na.
20 Maggìbat ya mata, ay ya búlán, dumgáng nga ummán ka dága, nán na,
ay se yala umbet ya napatag se nadáyaw nga algaw ne Apu.

21 Ay biyágan ne Dios ngámin daya makiapu kaggína, nán na,’ ” nán ne
Pedro.
22 “Kapádà a iIsrael, gìnán nu mán ya kagiyan ku. E Jesus nga iNazaret
tu nepakammu ne Dios nga Nebon na, ta adu datu kinuwaán na nga nakas-
kasdáaw, ka angngipassingan na ki pannakabalin na. Ngamay ammu nu
dayanin, ta nasingan nu datu nepàwaán ne Dios kaggína.
23 Ngamay neáwat da kadakayu nga ummán kitu napadán palánu se
ammu ne Dios. Nepelansa nu tu nangipapatay nu kadatu maragbásul la
tolay.
24 Ngamay nippà ne Dios ya turáy naya pannakatay kaggína, ay se na
pinaltu, ta akkan mabalin na makapagdadágat ya pannakatay kaggína.
25 Ata nán natu David kídi kitun panggap kaggína:

‘Sikkaammu wà nga abul-bulunan nà peyang ne Apu, ay túya áwan ku
tutu wala ikansing.

26 Ay túya maganggam mà pe, se napiya pe ya uray ku, ta innanamán ku
nga
27 akkan na pagdudoray ya kaduduwà kiya pagkakapannán datu
kaduduwa datu natay, se akkan na nga ipalúbus nga merup-áng ya baggi
naya piníli na nga Ibon na.
28 Nepakammu na pe kiyà nga mabiyág gà kammin ka áwan panda, se
maganggam mà pànang, ta atán kiyà,’ nán na” nán ne Pedro.
29 “Kabbulun na iIsrael, kagiyan ku kadakayu, nga akkan wayya nga
itu baggi tu David kampela ngin tu nán na kitun, ta aggína tu isa kadatu
inagkona tada, nga natay yin. Netaman da, ay atán kam ya lúbù na kadedi
nga al-algaw.
30 Ay gapu ta agkakagiyán ne Dios tu David kadatu pekagi na, ay díkod
ammu na tu nekari ne Dios kaggína, nga pagtugawan na ka Apu nga
ummán kaggína ya isa nga gakagaka na.
31 Ay ammu na lugud ya ammaltu ne Dios kiya Ibon na kídi kalawagán,
áta ittu lugud tu nán na kane nán na nga akkan merup-áng ya baggi
na, se akkan pe magdadágat ya kaduduwa na kiya pagkakapannán datu
kaduduwa datu natay.
32 E Jesus ya kepapannán datun na kinag-kagi natu David kadatun.
Pinaltu kurug ne Dios nge Jesus, ay dakami ngámin ya nakasingan.”
33-35 “Kídi yin, ay atán kiya padne diwanán ne Dios, nga mepangituráy
kaggína. E Jesus mà tu nawe ka lángit, nga akkan itu David. Tu David
mismu tu nagkuna kídi:

‘Nán ne Apu kiya Apu ku, Magtugaw ka kídi padne diwanán ku, panda
kiya angngabà ku tutu wala kadaya kalínga mu, nán na.’

Ay kídi yin na atán ne Jesus ka giyán ne Dios nga Ama na ngin, ay
nepealúbu ne Dios kaggína ya Ispiritu na kadaya mangurug kaggína,
ta ittu tu nekari na kitun. Ay díkod ittu ya nasingan nu se nagìna nu
nga nàwa kanedi kadaddanen, ay ittu tunin tu Ispiritu nga nealúbu na
kadakami.
36 Díkod dakayu ngámin na pádà a iIsrael, maawátan tada din, nga e
Jesus nga ittu tu nepelansa nu kitu krus tu Nebon ne Dios, ay se aggína ya
Apu win.” Tú dayán datu nebàbànán ne Pedro.

Tu agbiyág datu nunna nga mangurug ke Jesus

37 Ay kane magìna datu tolay tu bàbànán ne Pedro, ay nariribù da
pànang ngin. “Kabbulun,” nán da kade Pedro, “nágan naya kuwaan mi
yin,” nán da.
38 Ay nán ne Pedro kaggída, “Makappoli kayu win kadaya bas-básul nu.
Mangurug kayu ke Jesu-Cristo, se kayu makibawtisár, ta senu mapakawan
nin daya básul nu ke Dios, ay túya alubuwán nakayu pe kiya Ispiritu na.
39 Ta nekari ne Apu Dios nga ialúbu na ya Ispiritu na kadaya ngámin na
maayabán na nga mangurug kaggína, dakayu se oray pe daya annánà nu,
se daya tolay ki ngámin kalawagán,” nán ne Pedro.
40 Ay adu pikam datu nebàbànán ne Pedro, ay se nada tinul-tulduwán
nga nán na, “Akkan kayu mepagram-ráman kadaya maragbásul la tolay
kídi kalawagán,” nán na.
41 Díkod nakibawtisár datu nangurug kadatu nebàbànán ne Pedro. Ay
moli tallu ríbu datu neamung kaggída kitun na algaw.
42 Nebul-bulun da peyang kadatu apostoles, nga nangán se nagkar-
karárag, se makitù-tùgud kaggída.
43 Adu datu kinuw-kuwa datu apostoles nga nakas-kasdáaw nga pangi-
passingan da kiya pannakabalin ne Dios, ay nasdaáwan ngámin datu tolay.
44 Napiya tu panagbubúlun datu mangurug, ay tútu pagraramánan da
ngámin datu kuw-kuwa da.
45 Neláku da datu lusà da se datu kuw-kuwa da, se da nekípát tu báyad
na kadatu ngámin na mangurug, sigun kitu kasapúlán da.
46 Inalgaw tu panagguurnung da kitu Templo. Naganggam da pe kitu
agdudúwa da nga magkakán kadatu babalay da, ta napiya pànang ngin
tu ur-uray da.
47 Day-dayáwan da peyang nge Dios, ay pàgan ngámin pe datu tolay da.
Peyang ki algaw, ay iamung ne Apu Dios kaggída ngámin datu ayabán na
nga mangurug kaggína.

3

Tu inakadalen natu dapepe

1 Kitu isa nga algaw kane mamreg, ay nawe de Pedro se Juan kitu templo,
ta ittu tu agkarárag da.
2 Ay kitu ruwángan natu templo nga nepangágan da ka Napiya nga
Ruwángan, ay atán isa nga tolay kitúni, nga magdapepe nanggayát kitu
nekeanà na. Inalgaw da nga bulígán nga ippan kitúni, ta senu makádang
kadatu lumnà kitu templo.
3 Ay kane masingan natu dapepe de Pedro se Juan nga magilalnà kitu
templo win, ay pagagngán nada.
4 Ay tútu nagsínang da se da bubutgan tu tolay. “Sinnan nakami,” nán
ne Pedro kaggína.
5 Ay tútu sisínán nada, ta innanamán na nga iddán da ka pirà in.
6 May, “Awan ku pirà,” nán ne Pedro, “may ya atán kiyà ay ittu ya middè
kikaw. Díkod gapu ki ngágan ne Jesu-Cristo nga iNazaret ay, gumnikát ka
se ka la manalen nin,” nán ne Pedro,
7 se na immanan tu diwanán natu tolay, se na pasikádan nin. Ay pagkìlát
tala nga nabílag datu bingil na ngin.

8 Ginumnikát tu tolay, ay se yala nanalen nin, ay nebulun pe yin kade
Pedro nga linumnà kitu templo, naglag-lagtu nga nanalen nga nagdáyaw
ke Dios.
9 Ay nasingan ngámin datu tolay kitu nagdal-dalen na se itu nagday-
dáyaw na ke Dios.
10 Ay kane malásin da nga aggína tu magtutúgaw wa begár kitu Napiya
nga Ruwángan natu templo, ay pinagballà da se nasdaáwan da pànang
gapu kitu nàwa kaggína.

Tu bàbànán ne Pedro kitu amuwág natu templo

11 Ay tútu nanagtág datu tolay nga gummánat kade Pedro se Juan kitu
saguyáb natu Solomon kitu amuwág natu templo, ta nasdaáwan da tutu
wala kitu nàwa. Atán tu tolay nga siggagáput kade Pedro se Juan.
12 Ay kane masingan ne Pedro datu tolay, ay nagúni nga nán na kaggída,
“Kapádà a iIsrael, akkan kayu masdaáwan se akkan dakami bubutgan,
ta akkan gapu kiya kinamáru mi onu pannakabalin mi kampela ngin ya
namakadalen kídi ya tolay,
13 nu di gapu kiya pannakabalin kampela ne Dios sin. Aggína ya Dios
natu Abraham se tu Isaac se tu Jacob nga inagkona tada. Pinanalen ne
Dios idi ya tolay, ta piyán na nga padayáwan ne Jesus nga An-anà na.
Aggína tu nedarum nu ke Pilato, se akkan nu pinagan-anu oray piyán na
nga ipalawán,
14 ay akkan nu nepepalawán kaggína, oray nu ittu tu píli ne Dios nga
namáru. Tu pumappatay mán kammin tu nepepalawán nu ke Pilato.
15 Pinapatay nu ya Marammiyág. May pinaltu kammin ne Dios. Ay
dakami ya makekagi nga kurug ta nasingan mi.
16 Ya kinaturáy naya ngágan ne Jesus ya nakapadalen kídi ya mag-
dapepe. Ammu nu nga magdapepe kurug kitun, may masingan nu win
nga makadalen nin, áta ya angngurug mi ya tallu ke Jesus ya namabílag
kídi ya tolay.”
17 “Ngamay ammù, kabbulun,” nán ne Pedro, “nga dakayu se datu ap-
apu nu, ay akkan nu ammu tu kuk-kuwaan nu kitun.*
18 Ay díkod kinuwa kurug ne Dios datu nepekagi na kadatu
pagbàbànánan na kitun, nga masápul nga matay ya Ibon na.
19 Ay díkod makappoli kayu, se kayu mangurug gin ke Dios, ta senu ippà
na daya bas-básul nu, ay
20 se ibon na kammin pe ye Jesus, nga ittu tu piníli na nga Nebon
kadakayu kitun. Ay díkod atán peyang ngin kadakayu nga mangap-
kappiya kadaya ur-uray nu.
21 Magyán pikam me Jesus ka lángit panda kiya angngussi ne Dios
kiya ngámingámin nga ummán kitu nepekagi na kadatu píli na nga
pagbàbànánan na kitun.”
22 “Nán tu Moses kitun, ‘Atán manin ibon ne Apu Dios kadakayu, nga
kapáda tada nga iIsrael, nga pagbàbànánan na, nga ummán kiyà. Ay
masápul nga kurugan nu ngámin daya ikagi na kadakayu.
23 Ay daya akkan mangurug kadaya ibàbànán na, ay mesibna tutu wala
kadaya tolay ne Dios,’ nán natu Moses,” nga nán ne Pedro.

---

* **3:17 3:17** Akkan da nga ammu nga e Jesus tu Nebon ne Dios, tu piyán ne Pedro nga kagiyan.

24 “Ay oray pe tu Samuel se ngámin datu pagbàbànánan ne Dios nga
sumar-sarunu kaggína, ay nekagi da pe dayán na mà-màwa kídi yin na
algaw.”
25 “Dàtada daya pútupútut datu pagbàbànánan ne Dios kitun, ay díkod
meráman tada kadatu nagtutulágan de Dios se datu inagkona tada. Ta
nán na kitu Abraham, nga atán kanu pagkapiyaán ngámin tolay kídi
kalawagán gapu kadaya pútut na, nán na.
26 Díkod dàtada nga Judyu ya nunna nga nangibonán ne Dios ke Jesus
nga An-anà na, ta senu masengán nitta ngámin na makappoli kadaya bas-
básul tada,” nán ne Pedro nga nagbàbànán.

4

Tu inangngibálud da kade Pedro se Juan

1 Kitu kaatán pikam de Pedro se Juan nga magbàbànán kadatu tolay, ay
inumbet datu pappádi, se tu kapitán datu guwardiya kitu templo, se datu
Saduceo,
2 ta lùsawan da tu itù-tùgud da kadatu tolay, ta ibàbànán da nga linumtu
win ne Jesus, ay díkod lumtu pe daya duddúma nga natay yin nu kuwa.
3 Ay tútu tiniliw dada, se dada nebálud, ta saludsúdán dada ngala kitu
láwa na, ta gídám min kitun.
4 Ngamay adu kadatu naggigìna kitu kinagi de Pedro se Juan tu
nangurug. Moli limma ríbu da.
5 Kane kaláwa, nagmimíting ka Jerusalem datu apu datu pappádi se
datu pangmanàman datu Judyu se datu magtù-tùgud ki lintag da, ta ittu
ngámin dedi datu ap-apu datu Judyu.
6 Uwad pe tu Anas nga nangátu wa pádi se tu Caifas se Juan se Alejandro
se ngámin datu duddúma nga lalláki nga akkobung natu Nangátu wa Pádi.
7 Pinagsíkád da de Pedro se Juan kitu àráng da, se da saludsúdán nga nán
da, “Pinaannán nu ya nangwa kiyán? Iinna ya nangidde ka pannakabalin
nu, onu inna nga ngágan ya inusár nu?” nán da.
8 Ay tútu e Pedro nga napatàyán kiya Ispiritu ne Dios, ay nán na kaggída:
“Apu-apu mi se mannákam,
9 nu ya gapu naya ammus-bustigár nu kadakami, ay gapu kitu kinuwa
mi nga napiya kiya isa nga tolay ya magtakit, ay se piyán nu ammuwan
nu mapaanna ya nakadalen nedi ya tolay,
10 ay ipakammu mi. Ta senu ammu nu ngámin pe, se ngámin daya páda
tada nga iIsrael. Makadalen nin idi nga nagdapepe, ay magsisíkád pe yin
kídi àráng nu, gapu kiya pannakabalin ne Jesu-Cristo nga iNazaret, nga
pinapatay nu kitun, may pinaltu kammin ne Dios.
11 Ay e Jesus ya nán na kiya bàbànán ne Dios nga batu nga nigsán daya
maragbalay, ngamay ittu ya nagbalin na pagligdaán naya balay.
12 Aggína ngala ya makabalin nga mamiyág kadàtada. Awan sabáli oray
inna ki ngámin kalawagán ya natudinán na mamiyág kadàtada,” nán ne
Pedro.

Tu nekepalawán de Pedro se Juan

13 Ay pinagballà datu ap-apu daya Judyu tu kinaturad de Pedro se Juan
nga summungbát kaggída, oray áwan da ádaádal se ur-úray da la nga
tolay. May se dada nga nalásin nga kabulun ne Jesus da kitun.

14 Ay akkan da masungbátan de Pedro se Juan, ta nasingan da nga kurug
ga nakadalen nin tu nagdapepe, nga nepagsisíkád kaggída.
15 Ay tútu pinalawán da de Pedro kitu nagmimitíngán da, ay se da
nagguumomanán,
16 nga nán da. “Nágan naya pamàyanán tada kaggída? Akkan tada
mabalin ituláyaw tu nàwa, ta ammu ngámin da tolay ka Jerusalem nga
kurug ga nakas-kasdáaw tu kinuwa da.
17 Díkod panansingan tadada ngala. Akkan tada pebàbànán nin kaggída
ki oray iinna nga tolay nge Jesus.”
18 Ay tútu kirrawán da manin de Pedro se Juan, se dada tutu wala
mandáran na akkan pebàbànán se pekagi ye Jesus sin.
19 Ngamay nán de Pedro se Juan kaggída, “Damdamman nu kod, nu
pì-piyán nád ne Dios nga dakayu ya ikurug mi may aggína!
20 Ata akkan mabalin kadakami nu akkan mi nga ibàbànán datu nagìna
mi se nasingan mi,*” nán da.
21-22 Ay tútu pinanansing dada manin, se dada pinapan nin. Ata akkan
da ammu ya pamasílag da kaggída, ta get nu malùsaw datu tolay nga
pumane kade Pedro se Juan, ta day-dayáwan da nge Dios gapu kitu
nammabílag na kitu nagdapepe, nga nasurù appát púlu wa dagun na ngin.

Tu karárag datu mangurug

23 Ay kane mepalawán de Pedro se Juan kitu agbalúdán nin, ay nawe da
kitu giyán datu kabbulun da, se da nekagi kaggída datu kinagi datu apu
datu pappádi se datu pangmanàman datu Judyu.
24 Kane magìna da, ay nekarárag da ngámin ke Dios, nga nán da kídi:
“Apu, ikaw ya nangwa kiya lángit se ya lusà se ya danum se ngámin daya
atán kadayán.
25 Ikaw ya nagpekagi kiya Ispiritum kitu apuapu mi nga David nga
bobonan mu nga,
‘Kalùsawan daya akkan Judyu we Apu, se ur-úray pe ya asikkuwaan daya
Judyu kaggína.
26 Daya à-ári kiya kalawagán, ay sissasagána da nga makigubát kaggína.
Ay maggagaddù pe daya agtuturáy nga mangalùsaw ke Apu Dios, se
magasippatay kiya Ibon na kiya kalawagán,’
nán tu David kitun.
27 Ay nàwa kurug, ta naggagdù da kídi íli Jerusalem, de Ari Herodes se
Poncio Pilato se datu páda da nga akkan Judyu se datu páda mi nga iIsrael,
nga nagpapatay ke Jesus, nga píli mu wa An-anà mu, nga Nebon mu kídi
kalawagán.
28 Naggagaddù da nga nangwa kadaya ipalúbus mu nga kuwaan da se
daya napadán pinalánum nga màwa.
29 Kídi yin, Apu, sikkaammu ka kiya ammanansing da kadakami. Díkod
sengán nakami nga bobonan mu, ta senu sittuturad kami nga man-
gibàbànán kiya bàbànán mu.
30 Pabilgan mu din daya magtatakit, se mangipassingan ka pe ka nakas-
kasdáaw gapu kiya pannakabalin ne Jesus nga píli mu wa An-anà mu,”
nán da nga nagkarárag.

---

* **4:20 4:20** Datu nasingan da se nagìna da nga kinuw-kuwa ne Jesus ya nán na kídi.

31 Ay kane mabalin da nga magkarárag, ay naguy-guyyu tu balay nga giyán da. Ay ittu tu nekapatàyán da ngámin kiya Ispiritu ne Dios. Ay díkod áwan da aggansing ngin nga mangikagi kiya bàbànán ne Dios.

Tu napiya nga agbubul-búlun datu mangurug

32 Ay sissa tu uray datu mangurug ke Jesus, ay piyán da pe tu isaisa kaggída. Pagraramánan da ngámin datu kuw-kuwa natu isaisa kaggída. Ay áwan kaggída tu pagas-asissaan na tu kuw-kuwa na kampela ngin nin.
33 Nebàbànán datu apostoles datu nasingan da mepanggap kitu nelaltu ne Apu Jesus. Ay adu datu nangurug, ta niddán naya Ispiritu ne Dios da ka pannakabalin da nga mangibàbànán. Ay kinalakkán pànang ne Dios da ngámin,
34 ay díkod áwan pe datu magkur-kúráng kaggída, áta nelakúwán datu duddúma datu lusà da se datu balay da, se da nidde datu naglakúwán da
35 kadatu apostoles. Díkod nekípát datu apostoles kadatu makasápul sigun kitu masápul da.
36 Uwad pútut tu Levi nga iCipro, nga Jose tu ngágan na. May nengágan datu apostoles ka Bernabe. Ya sarut na, ay "Namáru".
37 Nagláku ka lusà na, se na nawe nidde tu pirà kadatu apostoles.

5

Tu nagtuláyaw de Ananias se Safira

1 Ay uwad pe tolay ya nagngágan ka Ananias, ay Safira ya ngágan natu atáwa na. Nagláku da pe ka lusà da,
2 may nesirù na kammin tu duddúma kitu báyad na ka kuwa na kampela ngin nin, ay se na idde tu duddúma kadatu apostoles. Sikkaammu tu atáwa na kitu kinuwa na.
3 Tútu nán ne Pedro ke Ananias, "Tura ka nepeparò ke Sairu, nga pagbusidán mu ya Ispiritu ne Dios, ta nesirù mu kammin tu duddúma kitu naglakúwám kitu lusà mu.
4 Oray kitu akkan pikam neláku tu lusà mu, ay kuwám mà kampela ngin nin. Ay kane ilákum, ay ikaw mà kampela ngin nin ya makammu kitu báyad na. Ngamay tura mu netuláyaw tu inalà mu. May e Dios ya nagbusidám, akkan na dakami," nán ne Pedro kaggína.
5-6 Ay kane magìna tu Ananias tu kinagi ne Pedro, ay nekálin nala nga natay. Ay datu babbágu kitúni, ay nawe da inalà tu baggi na, se da kinalatkattán ka lúpus, se da nippan netaman nin. Ay ngámin datu nakagìna kitu nàwa ke Ananias, ay nagansing da.
7 Ay kane malpás ya tallu oras, ay inumbet pe tu Safira kitu giyán ne Pedro, ta akkan na pikam ammu tu nàwa.
8 Ay nán ne Pedro kaggína, "Kurug nga tu idi ya naglakúwán nu kitu lusà nu?" Ay, "Ò," nán ne Safira. "Ittu kurug yán tu naglakúwán mi," nán na.
9 Ay tútu nán ne Pedro kaggína, "Tura nu nalammat nga magatáwa ya magsisim kiya Ispiritu ne Apu. Sinnam, ta atán da kiya lasi yin, datu nangitaman kitu atáwam, ay alà daka pe yin," nán na kaggína.
10 Ay tútu dágus sala nga nekálin pe yin na natay tu Safira. Ay kane lumnà datu babbágu, ay nasingan da nga natay yin. Ay tútu binulígán da pe yin na nawe netaman nin. Netaging da kitu atáwa na.

11 Díkod nagansing pànang ngámin datu mangurug se datu duddúma
nga nakagìna kitu nàwa.

Datu nakas-kasdáaw nga kinuw-kuwa datu apostoles

12-14 Ay datu mangurug, ay magguurnung da peyang kitu saguyáb tu
Solomon. Pàgan pànang datu tolay da, ngamay akkan meturad datu
duddúma tu mebulun kaggída. Ngamay umadu mà ala nga umadu datu
mangurug ke Apu nga meamung kaggída.
Adu datu nakas-kasdáaw nga nepàwa ne Dios kadatu apostoles, nga
nasingan datu tolay.
15 Ay díkod nippannán datu tolay datu magtatakit kitu kalsáda.
Nepiddaán dada ka káma se abà, ta senu bumílag da kanu, oray nu
maaniniwíngán ne Pedro da ngala.
16 Adu pe datu tolay ya naglalbet nga naggagayát kadatu il-ileli nga
adanni ka Jerusalem, nga nagilbet kadatu magtatakit se datu naar-aránan,
ay bummílag da ngámin.

Tu nelallawán de Pedro se Juan kitu agbalúdán

17 Ay tu nangátu wa pádi se datu kabbulun na nga Saduceo ay nalùsaw
da, ta asílan da pànang datu apostoles. Ay tútu nagpalánu da ka
pamàyanán da.
18 Tiniliw dada, se dada nebálud.
19 May kane gabi, ay uwad inumbet nga anghel ne Apu, nga nawe
nangilukát se nangilawán kadatu apostoles, nga nán na,
20 “Mawe kayun kiya templo nga mangibàbànán kadaya ngámin tolay,
nu mapaanna ya ammiyág ne Dios kaggída ka áwan panda,” nán natu
anghel.
21 Ay kane magìna da tun, ay nawe da kitu templo kane marángat tu
algaw win, se da nanggayát manin nga nagtùgud.
Kane din daddán, ay inumbet tu nangátu wa pádi se datu kabbulun
na, nga mangmíting kadatu ngámin na ap-apu datu Judyu, se datu
pangmanàman da. Ay se da paayabán datu apostoles nga atán kitu
agbalúdán.
22 Ngamay áwan nadatang datu nebon da kadatu apostoles kitu agba-
balúdán, ay tútu nagulli da kammin nga nawe nangikagi kitu nàwa nga
nán da,
23 “Siggigitap se sittutulbà tu agbalúdán kadakami dummatang. Ay atán
kam pe ngámin datu magguwardiya, may kane lùtán mi datu gitap, ay
áwan tolay kitu unag,” nán da.
24 Ay kane magìna natu kapitán datu guwardiya se datu apu datu
pappádi tun, ay akkan da nga ammu nu pinaannán datu apostoles tu
lummawán, se wà natu giyán da ngin.
25 May atán inumbet nga nangidámag kaggída nga nán na, “Datu tolay
nga nebálud nu, ay atán da kitu templo nga magtùgud kadatu tolay,” nán
na.
26 Tútu nawe inalà natu kapitán se datu kabbulun na datu apostoles se
dada iulli kammin. Ngamay akkan dada minan-mansu ta mansing da, get
nu ubúran datu tolay da.

Tu nangngalùsaw datu ap-apu kade Pedro

27 Ay kane milbet datu guwardiya datu apostoles, ay pinagsisíkád dada
kitu àráng datu ap-apu. Ay tútu inal-alngán natu nangátu wa pádi da,
28 nga nán na, “Di mi mà neallang tutu wala kadakayu ya magtùgud ka
panggap ke Jesus,” nán na, “may tura nu mán kammin na ibàbànán manin
ki ngámin giyán kídi Jerusalem mi. Ay se tura dakami ya panangiyán nu
kitu nekatay na,” nán na.
29 Ay tútu sinungbátan de Pedro da, nga nán da: “Masápul la e Dios ya
ikurug mi, nga akkan daya tolay,” nán da.
30 “Dakayu, ay pinatay nu nge Jesus. Nepelansa nu kitu krus tu namatay
kaggína. May ya Dios nga Dios datu inagkona tada, ay pinaltu na kammin,
31 se na nepangátu kane pagtugawan na ki pane diwanán na. Aggína
ngin ya mangiapu se mamiyág kadàtada. Ay túya mabalin nitta
pakawanan ne Dios nga iIsrael kadaya bas-básul tada, nu makappoli tada.
32 Ikagi mi dayán, áta nammuwán mida ke Jesus. Ipakammu pe naya
Ispiritu ne Dios nga ittu ya nealúbu na kadakami nga mangurug kaggína,”
nán de Pedro kitu nangátu wa pádi.
33 Díkod nalùsaw pànang datu ap-apu kane magìna da tu kinagi da, ay
tútu sippatayan dada.
34 May atán isa nga Pariseo nga nagngágan ka Gamaliel nga maragtùgud
ki lintag. Ay pàgan pe ngámin datu tolay. Nagsíkád, se na papannan pikam
datu apostoles ka lasi, ay
35 se yala nagbàbànán kadatu páda na nga ap-apu. “Pádà a iIsrael,” nán
na, “kappiyánan nu pànang lam-lamtan ya asikkuwaan nu kadayán na
tolay.
36 Ata kitu nabà-bayág gin ay inumbet tu Teudas nga nagpì-pìapu. Moli
appát gatut kam datu summúrut kaggína, ngamay kane patayan datu tolay
tu Teudas, ay nasip-siparà datu pasúrut, ay se da umawan pe yin.
37 Ay se la inumbet manin tu Judas nga iGalilea kane magpasinsus ya
gubirnu. Ay adu pe datu pasúrut na, may kane patayan da, ay nasip-siparà
pe yin datu pasúrut na.
38 Ay ummán pe dedi ya tolay. Ya nán ku, ay bay-án tadada ngala ngin.
Akkan tada an-anuwan da, ta nu akkan e Dios ya magpàwa kadaya kuk-
kuwaan da, ay masip-siparà da la ngin.
39 Ngamay nu e Dios ya nangibon kaggída, ay akkan tadada maábà, oray
nágan naya kuwaan tada. Ay get pe nád nu Dios kammin pe ya kaguráan
tada.” Ittu yán tu kinagi tu Gamaliel kadatu ap-apu.
40 Ay kinurug da tu kinagi na.

Tútu inayabán da kammin datu apostoles, se dada sinaplit, se dada
paddiyan nin nga mangibàbànán ka panggap ke Jesus, se dada papannan
nin.
41 Kane lumawán datu apostoles sin, ay nagpatag da ngin, ta nán da nga
nebíláng ne Dios nga mekari da nga mapal-pallà gapu kitu angngibàbànán
da ka panggap ke Jesus.
42 Ay tútu inalgaw tu ipappan da kitu templo se kadatu babbabalay nga
magtùgud se mangibàbànán nga e Jesus ya kurug ga Nebon ne Dios.

6

Datu pittu nga kaseng datu apostoles

1 Ay ummadu win datu mangurug ke Jesus. Ngamay kane isa ngalgaw
win, datu Judyu nga Griego ya aggúni da, ay nadakè tu ángat da kadatu
Judyu wa Hebreo ya aggúni da, gapu ta maawigán kanu datu bubbúkud
da babbay kaggída, kitu inalgaw nga agkípát datu apostoles kitu pirà.
2 Díkod inayabán datu apostoles ngámin datu mangurug, se da nán
kaggída, "Nadakè nu dakami ya pagkipátan nu kiya pirà, ta akkan mi
matagammu ya mangibàbànán kiya bàbànán ne Dios," nán da.
3 "Ay díkod napiya, wawwági, nu magpíli kayu ka pittu kadakayu, ta
senu aggída ngin daya pagkipátan mi kiya pirà. Masápul nga namáru se
nasírib da, se itur-turayán naya Ispiritu ne Dios da.
4 Nu dakami, magbàbànán nala se magkar-karárag ya kuwaan mi," nán
datu apostoles.
5 Ay piyán ngámin datu mangurug tu nekagi da. Díkod tú dedi datu piníli
da: E Esteban ya isa. Naligda ya angngurug na, se iturayán naya Ispiritu
ne Dios. Nge Felipe pe se e Procoro se Nicanor se Timon se Parmenas
se Nicolas nga iAntiokia. E Nicolas, ay akkan Judyu datu mannákam na,
ngamay nag-Judyu.
6 Ay se da nilbet dayán na lalláki ka giyán datu apostoles. Ay neparotun
datu apostoles datu íma da kitu úlu da se dada nga nekarárag.
7 Ay umaduadu win datu nakagìna kiya bàbànán ne Dios. Ummadu
pe datu mangurug ke Jesus ka Jerusalem, ay adu pe kadatu pappádi tu
nangurug.

Tu nanniliw da ke Esteban

8 Gapu kitu nesisseng ne Dios kitu Esteban se tu pannakabalin na nidde
ne Dios kaggína, ay adu datu nasingan datu tolay nga nakas-kasdáaw nga
kinuw-kuwa na.
9 Ngamay datu duddúma nga mimbru kitu sinagoga nga nepangágan da
ka "Sinagoga datu Nawayaán nga Asassu", ay lùsawan da tu nebàbànán ne
Esteban kitu sinagoga da. Ay díkod nakipal-palagmán da kaggína, aggída
se datu duddúma nga Judyu nga iCirene se iAlejandria se iCilicia se iAsia.
10 May akkan da nga napalagmanán tu kinagi ne Esteban, ta ya Ispiritu
ne Dios tu nangidde kitu sírib na.
11 Díkod nesirù datu nangipar-parut da kadatu duddúma nga tolay nga
mangikagi nga nagìna da tu Esteban nga nangug-og ke Dios se kitu Moses.
12 Pinar-parut dada nga malùsaw kitu Esteban datu tolay se datu
pangmanàman da se datu maragtùgud ki lintag. Díkod tiniliw da, se da
idarum kadatu ap-apu da.
13 Nangalà da kadatu sistígu da nga pamasàbuwan da kitu bàbànán tu
Esteban. Ay nán da, "Idi ya tolay, ay áwan na nga sínang mangikagi ka
nadakè panggap kiya templo ne Dios se kiya lintag tu Moses.
14 Se nagìna mi tu kinagi na, nga e Jesus nga iNazaret, ay dadàlan na
kanu ya templo se ussan na ngámin kanu datu nepepagangay tu Moses
kadàtada," nán datu pinagbusid da.
15 Kinasisinnán datu apu-apu nge Esteban. Ay nasingan da nga tu
murang ne Esteban, ay ummán ka dumiláng nga ummán ki murang
anghel.

7

Tu bàbànán tu Esteban

1 Ay se la nepamutù natu nangátu wa pádi ke Esteban nu kurug datu
kinag-kagi datu nagsistígu.
2 Ay summungbát tu Esteban nga nán na: “Mannákam se kabbulun,”
nán na, “gìnaan dà mán. Kitu nunna nga algaw, ay nagpassingan ya
nadáyaw wa Dios kitu Abraham nga apuapu tada kitu kowad na pikam ka
Mesopotamia, kitu akkan na pikam nagyán ka Haran.
3 Ay nán ne Dios kaggína, ‘Panáwan mu ya íli mu se daya akkobung
mu, ta mawe ka ka sabáli nga íli nga itùgud ku kikaw,’ nán ne Dios kitu
Abraham.
4 Ay díkod nagtálaw ka íli Caldea se la nawe nagyán ka íli Haran. May
kane matay tu ama na nga netalungkíwid na, ay pinagtálaw manin ne Dios
kitúni, ay se la nawe kídi lusà nga giyán tada ngi.
5 May áwan pikam oray bittì ala kiya lusà kídi tu nepakin-kuwa ne Dios
kaggína kitun. Ngamay nekari ne Dios nga ipakin-kuwa na kaggína idi
nga lusà se kadaya gakagaka na, oray áwan na pikam an-anà kitun.
6 Kinagi ne Dios nga mepagíli kanu daya gakagaka na ka sabáli íli.
Asassuwan dada kanu kiyán na íli, ay pal-palakkan dada ka appát gatut
dagun.
7 Ngamay panísan ne Dios daya mangasassu kaggída, ay se nada
pagtaláwan kanu daya gakagaka tu Abraham, ay se da magulli kammin
kiddi ya lusà nga magday-dáyaw win ke Dios, nga nán na kitu Abraham.
8 Ay se la pinagkúgit ne Dios ngámin datu annánà da nga lalláki, ka
panamdammán da kitu nagtulágan da se de Dios. Díkod kinúgit natu
Abraham tu an-anà na nga Isaac kitu mekawalu nga algaw na panda kitu
nekeanà na, ta ittu tu nebílin ne Dios kaggína. Ay kinúgit pe tu Isaac tu
an-anà na nga Jacob, ay ummán pe tu Jacob, kinúgit na pe datu sangapúlu
se duwa nga annánà na, nga in-inagkona tada ngámin,” nán tu Esteban.
9 “May datu in-inagkona tada nga annánà natu Jacob, ay asílan da tu Jose
nga udiyán da. Ay tútu neláku da, ay nippan da nga inasassu ka Egipto,
ngamay binul-bulun ne Dios,
10 ay sinengán ne Dios kadatu ngámin na kapar-parigátan na. Ay
sinengán na pe kane makisángu kitu Faraon nga ári datu iEgipto. Ay
kane mammuwán natu ári nga nasírib se namáru tu Jose, ay aggína tu
nippáy na nga gubernador ka Egipto, ay se aggína pe tu pinagtagasíngan
na kadatu ngámin kuw-kuwa na.
11 Ay kane magulát datu tolay ka Egipto se Canaan nga nagyanán de
Jacob nga inagkona tada, ay naparigátan da ngámin. Awan pakasmàán
datu inagkona tada ka kanan da.
12 Ngamay kane magìna natu Jacob nga atán pikam nga makkán ka
Egipto, ay nebon na datu annánà na nga in-inagkona tada, nga mawe
magkálap.
13 Ay kitu mekàduwa nga nepappan da, ay nagpakammu tu Jose kadatu
wawwági na. Ay ittu pe yin tu inakammu natu Faraon kadatu wawwági
tu Jose se tu ama na.
14 Ay díkod nebílin tu Jose kitu Jacob nga ama na se ngámin datu
akkobung na se datu pan-pane na nga umbet da ka Egipto. Pittu púlu
se limma da ngámin.
15 Ay tútu nawe de Jacob ka Egipto, ay kattoni pe yin tu natayán da se
datu annánà na nga inagkona tada.

16 Ngamay netaman da kammin ngámin kitu agtamnán na ginátang tu
Abraham kadatu annánà natu Hamor ka íli Sikem, nga nag-agyanán tu
Jacob kitun,” nán ne Esteban.
17 “Ay kane din tagay pagulliyan ne Dios sin datu in-inagkona tada kídi
lusà tada nga ummán kitu nekari na kitu Abraham kitun, ay ummadu da
la nga ummadu
18 panda kitu inagturáy natu isa nga ári ka Egipto nga akkan makammu
win kitu Jose.
19 Ay díkod nagraw-rawtán na datu kamungayán tada, ay se na
pinalsuwán datu inagkona tada, nga akkan manarakan kadatu annánà
da, ta senu matayán da.”
20 “Ay ittu tun tu nekeanà tu Moses nga napiya tutu wala ki agsisíngan
ne Dios. Nesirusirù datu mannákam na tu nagtarakan da kaggína ka tallu
búlán kitu balay da.
21 Ay kane akkan da nga mesirù in, ay nippà da. Ay nasmà natu an-anà
tu Faraon nga babay, ay inalà na, se na tinagábu.
22 Ay díkod kane umab-abay tu Moses, ay tinùgúdán datu iEgipto kadatu
ngámin na ammuammu da. Ay nagbalin ka nalaing nga magbàbànán se
nasírib kadatu ngámin na kuk-kuwaan na.”
23 “Ay kane appát púlu dagun tu Moses sin, ay nalammat na tu mawe
nga maggagáyám kadatu páda na nga iIsrael.
24 May kane masingan na tu isa nga kamungayán na nga pagpang-
pangsán natu isa nga iEgipto, ay nigdù na se na nebálat, ay napatay na tu
iEgipto.
25 Dalínán na nu nammuwán datu páda na nga aggína ya ibon ne Dios
nga kagdù da, ngamay akkan.
26 Ta kane kaláwa manin, ay atán da manin dinatang na nga duwa nga
magsáwad nga kapáda na nga iIsrael. May iniwadán nada, nga nán na,
‘Kabbulun, tura kayu magpatay, ay magwagi kayu,’ nán na.
27 May nesùlin natu napangas tu Moses, nga nán na, ‘Tura la ikaw ya
aggintutuldu nga mangiapu kadakami ta!’ nán na kitu Moses.
28 ‘Asippatayan nà pe, nga ummán kitu kinuwám kitu iEgipto
kagedamen?’ nán na.
29 Ay kane magìna tu Moses tu kinagi na, ay nagtálaw nga nawe nagyán
ka íli Midian. Ay nangatáwa pe yin kattoni, ay nakapútut ka duwa nga
lalláki,” nán ne Esteban.
30 “Ay kane appát púlu dagun tu Moses ka Midian nin, ay uwad anghel
ne Dios nga nagpassingan kaggína kitu apuy natu maggatagatang nga
kaykayu kitu kowad na kitu ir-ir-er kitu pungut tu bantay Sinai.
31 Ay kane masingan tu Moses tun, ay nasdaáwan. Ay kane adanniyánan
na nga sinnan kuma, ay nagìna na tu úni ne Apu Dios
32 nga nán na, ‘Iyà ya Dios datu inagkona mu.’ ‘Dios nà tu Abraham, se
tu Isaac se tu Jacob,’ nán na. Ay nagtar-tartar tu Moses kitu ansing na. Ay
tútu akkan na meturad sinnan.”
33 “Ay nán na kitu Moses, ‘Ippà mu ya sapátus mu, ta nadáyaw ya lusà
a giyán mu wi,’ nán ne Dios.
34 ‘Nasingan ku tutu wala ya amal-pallà da kadaya tolay ku ka Egipto.
Nagìna ku pe ya agpannakit da. Ay túya inumbet tà nga mangitálaw

kaggída ngin. Ay ikaw, Moses, ya ibon ku ka Egipto,’ nán ne Dios kitu
Moses,” nán ne Esteban.
35 “Ay díkod tu Moses sin tu nebon ne Dios nga mangwaya se mangiapu
kadatu inagkona tada. Aggína kam tu lùsawan da nga mangiapu kaggída,
ta nán da kitun nga, ‘Tura la ikaw ya aggintutuldu nga mangiapu kadakami
ta!’ nán da. Ngamay aggína tu nagpassingannán natu anghel kitu
maggatagatang nga kaykayu.
36 Díkod tu Moses tu nangitálaw se nangiapu kadatu inagkona tada ka
Egipto. Adu datu nakas-kasdáaw nga kinuw-kuwa na kitu kaatán da kam
ka Egipto, se itu inannalen da nga dumalákit kitu Daggáng nga Bebay, se
itu nakadalidalen da kitu ir-ir-er ka appát púlu wa dagun.
37 Tu idi nga Moses kam pe tu nangikagi kadatu in-inagkona tada nga
iIsrael, nga atán manin ibon ne Dios kaggída, nga pútupútut da, nga
mangibàbànán ka panggap kaggína, nga ummán kitu inangngibon na
kaggína.
38 Kadatu nagguurnung nga inagkona tada kitu ir-ir-er, ay tu Moses tu
nangagiyán ne Dios kadatu lin-lintag na ka bantay Sinai kitu nangng-
amomán natu anghel kaggína. Ay ittu datun na lin-lintag ya nidde na
kadàtada ngin,” nán ne Esteban.
39 “Ngamay akkan ikur-kurug datu in-inagkona tada tu Moses, ay
lùsawan da ngin. Ay túlu kitu uray da, ay nagulli da kammin ka Egipto.
40 Ay túlu nán da kitu Aaron na pádi da, ‘Pangwa nakami kadaya
sinan diy-diyos mi nga mangabul-bulun kadakami. Ta ya Moses kiyán na
nangitálaw kadakami ka Egipto, ay akkan mi ammu win ya napà-pàyanán
na,’ nán da.
41 Ay ittu tu inangwa da ka sinan báka, nga ittu tu tug-tugnán da. Nagsay-
am da ka agpatag da gapu kitu kinuwa da kampela ngin.
42 Ngamay pinagdudoray ne Dios da la ngin na magday-dáyaw kadaya
mata se búlán se daya bittuwan. Ay tú pe idi tu nepekagi ne Dios kitu
pagbàbànánan na kitun, kitu inagkuna na nga:
‘Dakayu wa iIsrael! Kitu appát púlu wa dagun nga nag-agyán nu kitu
ir-ir-er, ay akkan nga iyà tu tinug-tugnán nu,’
nán na,
43 ‘nu di datu sinan diy-diyos nga kinuwa nu. Inag-agtu nu mà tu bal-balay
natu diy-diyos nu nga nagngágan ka Moloc, se itu sinan bittuwan
natu diy-diyos nu nga Refam. Ay díkod pagtaláwan takayu kiya lusà
nu, panda kiya íli ka padne kattoni ka Babilonia,’
nán natu nepekagi ne Dios kitu pagbàbànánan na kitun,” nán ne Esteban.
44 “Ag-agtu datu inagkona tada kitu kowad da ka ir-ir-er tu nengágan da
ka balay ne Dios, nga nàwa nga ummán kitu nebílin ne Dios kitu Moses
nga kàwa na nga nepassingan na kaggína.
45 Ay kane mabà-bayág gin, ay inag-agtu da pe tun na balay ne Dios kitu
nelalbet de Josua kídi lusà tada ngin. Ay ngámin datu tolay nga napadán
kitúni, ay pinàpur ne Dios da. Ay díkod tu balay ne Dios, ay uwad kam
kadatu inagkona tada panda kitu inagbalin tu David ka ári da.
46 Ay pàgan pànang ne Dios tu David. Díkod nekarárag natu David ke
Dios, nga Dios natu Jacob, nga nu mabalin ay pangwa na ka templo nga
ittu ya balay na.
47 Ngamay tu Solomon nga an-anà na tu nangwa, akkan aggína,” nán ne
Esteban.

48 “May e Dios, ay akkan mà wayya mag-agyán kadaya binalay tolay yala,
nga ummán kitu nepekagi ne Dios kitu isa nga pagbàbànánan na kitun,
nga nán na:
49 ‘Lángit ya pagtutúgawán ku, ay kalawagán ya agdadamkán ku. Ay
ummán nád naya balay nga kuwaan nu wa para kiyà? Ay se wà
ummán nád ya kuwaan nu nga pagimangán ku?
50 Ay iyà mà ya nangwa ki ngámin kadayán’
Ay ittu dayán datu nepekagi ne Dios kitun,” nán ne Esteban.
51 Nán ne Esteban kadatu ap-apu datu Judyu: “Nanganna agpà ya
kinasúkir nu nga tolay ta!” nán na. “Inagkulnit naya uray nu win se
nagbangngag kayu pe yin! Ta tura nu kalùsawan daya kag-kagiyan naya
Ispiritu ne Dios, nga ummán kitu kinuwa datu in-inagkona tada.
52 Atán kadi oray isa kadatu pagbàbànánan na kitun ya akkan pinal-
pallà datu inagkona tada. Pinatayán da datu nangibàbànán kiya ilalbet
naya namáru wa An-anà ne Dios. Ay kídi yin, ay dakayu ya nangipatiliw
se nangipapatay kaggína.*
53 Dakayu daya nangiddanán ne Dios kadatu lin-lintag na, may tura mán
kammin na dakayu daya akkan mangikurug kadatun,” nán tu Esteban kitu
nangátu wa pádi.

Tu nammatay da ke Esteban

54 Ay kane magìna datu ap-apu datu Judyu datu kinag-kagi natu Esteban,
ay magngar-ngarasiyat da ta nakarungat da pà-pànang ngin.
55 May napatàyán tu Esteban ki Ispiritu ne Dios. Ay kane maglángad ka
lángit, ay nasingan na ya diláng ne Dios, ay se nasingan na pe ye Jesus
nga atán kitu padne diwanán ne Dios.
56 “Sinnan nu kod. Nalùtán ya lángit tin,” nán ne Esteban, “ay atán ne
Jesus nga magsisíkád ka padne diwanán ne Dios,” nán na.
57 May impután da datu talínga da, se da sar-saráwan ne Esteban, se da
nga dummarup ngámin kaggína,
58 se da dinugkam nga ilawán kitu íli, se da tinùtoán. Ay datu binon
datu ap-apu nga magtùtò ke Esteban, ay nebansi da datu bádu da kitu isa
nga bag-bagu nga nagngágan ka Saulo.
59 Kaggída nga magtùtò kitu Esteban, ay nagkarárag nga nán na, “Apu
Jesus, alà mu ya kaduduwà,” nán na.
60 Ay se yala nga nagpalintud, ay se na nán nga nepáuy ya “Apu, akkan
muda pabasúlan kadaya kuk-kuwaan da,” nán na, ay se yala natay yin.

8

1-2 Datu napikkilan nga nadiosán nga lalláki datu nagsángit tutu wala
kitu Esteban, ay se aggída pe tu nangitaman kaggína. Ay naganggammán
ne Saulo tu nammatay da kitu Esteban.
Kitun na algaw, ay nanggayát tu nekapal-pallà pànang datu mangurug
ke Jesus ka Jerusalem. Nepariparit da ki ngámin probinsiya daya Judea se
Samaria. Tittu datu apostoles datu nabansi ka Jerusalem.
3 Ay e Saulo, ay piyán na dadàlan tu bungguy datu mangurug ke Jesus.
Linnà na datu babbabalay da se na nga tiniliwán datu lalláki se babbay
nga mangurug, se nada ibalúdán.

* **7:52 7:52** Ke Jesus ya nán na kídi.

Nge Simon nga durarákit

4 Ay datu mangurug nga nepariparit, ay nawe da kadatu il-íli nga
nangibàbànán kiya mepanggap ke Jesus.
5 E Felipe tu isa kaggída. Aggína tu nawe kitu isa nga íli ka Samaria nga
nangibàbànán nga e Jesus tu Nebon ne Dios.
6 Napiya pànang tu naggigìna datu adu wa tolay kadatu kinag-kagi na,
ay nasingan da datu nakas-kasdáaw nga kinuw-kuwa na.
7 Ata adu kadatu tolay tu makas-asáraw kitu agtálaw datu áran kaggída,
se adu pe datu naagásan na pílay se magdapepe.
8 Ay tútu naganggam pànang datu tolay kitun na íli.
9 Uwad isa nga durarákit kitúni nga íli nga pinasdaáwan na datu
iSamaria gapu kitu laing na. Simon tu ngágan na, ay nán na nga naturáy.
10-11 Ay pinatag da ngámin, oray nágan na nga tolay kitúni, áta nabayág
nada ngin na pinasdaáwan kadatu kuk-kuwaan na. Gìnán da pànang datu
kagiyan na, ta nán da nga, “Atán kaggína ya kurug ga pannakabalin ne
Dios,” nán da.
12 May kane mangurug da kadatu nebàbànán ne Felipe panggap ke
Jesu-Cristo se kiya angngituráy ne Dios, ay adu wa lalláki se babbay tu
binawtisarán na.
13 Ay oray pe tu Simon, ay nangurug pe. Ay kane makibawtisár pe, ay
nebul-bulun kitu Felipe, ay nasdaáwan kadatu nakas-kasdáaw nga nas-
asingan na.*
14 Ay kane magìna datu apostoles ka Jerusalem nga nangurug datu
iSamaria kiya bàbànán ne Dios, ay nebon da de Pedro se Juan nga mawe
ka Samaria.
15 Ay kane dumatang da, ay nekarárag da datu mangurug ke Jesus, ta
senu maalubuwán da kiya Ispiritu ne Dios,
16 ta oray nu nabawtisarán da ngin kane mangurug da ke Apu Jesus, ay
akkan da pikam naalubuwán kiya Ispiritu ne Dios.
17 Ay kane iparotun datu apostoles datu íma da kaggída, ay naalubuwán
da ngin kiya Ispiritu ne Dios.
18 Ay kane masingan ne Simon nga naalubuwán da kiya Ispiritu ne Dios
kane iparotun datu apostoles datu íma da kaggída, ay nangipatangtang ka
pirà kadatu apostoles.
19 “Iddán dà mán pe kiyán na pannakabalin,” nán na, “ta senu oray
iinna ya pangiparotunán ku ki ímà, ay maalubuwán pe kiya Ispiritu ne
Dios,” nán na.
20 Ngamay nán ne Pedro kaggína, “Metangasìdug ka kiya pirà mu ka
impiyernu, ta dalínán mu nu mabayádam ya pagkallà ne Dios.
21 Awan mu keramánan kiya kuk-kuwaan mi, ta ammu ne Dios nga
akkan napiya daya lam-lamtan mu.
22 Makappoli ka lugud, se mu ikarárag ke Apu nga pakawanan naka din
kiyán na nadakè a lam-lamtan mu,
23 áta melásin ku ya kinadakè naya uray mu gapu ki ásil, se ammù nga
naturáy pikam ya panagbas-básul kikaw,” nán ne Pedro ke Simon.
24 Tútu, “Ikarárag dà mán lugud ke Apu, ta sen áwan din màwa kiyà
kadatu kinagi mu,” nán ne Simon kaggída.

* **8:13 8:13** Ya nán na kídi ay datu kinuw-kuwa ne Felipe nga nakas-kasdáaw.

25 Ay kane mabalin de Pedro se Juan nin nga mangikagi ka mepanggap
kitu angngurug da se mangibàbànán kattoni ka mepanggap ke Apu Jesus,
ay nagulli da kammin ka Jerusalem. Ay nebàbànán da pe ya mepanggap
ke Jesus kadatu adu wa liniwánan da nga babalay ka Samaria.

Tu inagbawtisár natu upisiyál nga iEtiopia

26 Ay uwad isa nga anghel ne Apu nga nangamomán ke Felipe nga nán
na, "Mawe ka kitu kalsáda ki ir-ir-er ka allod nga gayát ka Jerusalem nga
mameyag ka íli Gaza," nán natu anghel.
27-28 Ay tútu nawe ye Felipe yin. Ay atán isa nga upisiyál nga iEtiopia
kitúni nga gayát ka Jerusalem nga nagday-dáyaw ke Dios, nga mameyag
gin ka balay da. Aggína tu sareru natu Candace nga apu ka Etiopia nga
babay. Ay magtutúgaw kitu takay na nga magbása kitu libru natu Isaias
nga pagbàbànán ne Dios kitun.
29 Ay se yala nán natu Ispiritu ne Dios ke Felipe, "Umadanni ka kiya
takay na, se kala mebulun kaggína," nán na.
30 Ay tútu sinìmát ne Felipe se la nga umadanni kaggína. Ay nagìna
na nga magbas-bása kitu libru nga nesúrát tu Isaias. "Maawátam ya bas-
basáam?" nán ne Felipe kaggína.
31 "Akkan lugud, ta áwan mangitùgud kiyà," nán na. Ay tútu pinagtakay
na nge Felipe se da nagtaging.
32 Ay nán na kídi tu nesúrát nga bas-basáan natu iEtiopia:
"Aggína, ay árig na ya karneru nga inalà da nga partiyan, se árig na pe
ya urbun karneru nga di magun-úni nu ippaán da ya dùdut na, áta
akkan pe ya magun-úni.
33 Neap-appat da se da pe pinabásul, oray áwan na nga básul. Awan
makekagi panggap kadaya pútupútut na[†], ta pinandanán da ngin tu biyág
na kid kalawagán ni,"
nán natu nesúrát natu Isaias kitun.
34 Ay nán tu upisiyál ke Felipe, "Inna tu nán natu pagbàbànánan ne Dios
kiyán, baggi na nád, onu sabáli kampela ngin?" nán na ke Felipe.
35 Tútu nagúni ye Felipe. Kitun na nesúrát nga bàbànán ne Dios nga
nabása tu nangigayatán na nga nangibàbànán ka mepanggap ke Jesus
kaggína.
36 Kaggída nga magdal-dalen, ay atán nasingan da nga danum. Ay nán
natu upisiyál, "Ye tu danum mi. Akkan ku nád mabalin ya mabawtisarán
nin?" nán na.
37 May nán ne Felipe, "Mabalin á, nu mangurug ka tutu wala ke Jesus,"
nán na. "Kurugan ku nga e Jesus ya An-anà ne Dios nga Nebon na," nán
natu upisiyál.
38 Tútu pinagsínang natu upisiyál tu takay na, ay se da nga nawe nga
duwa kitu danum. Ay binawtisarán ne Felipe pe yin.
39 Ay kane gumàdáng da, ay natàawan nala nge Felipe ta netálaw naya
Ispiritu ne Dios. Ay tútu áwan nasingan natu upisiyál kaggína ngin,
ngamay sippapatag gala nga rinumbuwát nga mawe manin.
40 Ay nu e Felipe, ay atán nin ka íli Asoto. Ay nebàbànán na ya
mepanggap ke Jesus kadatu ngámin il-íli nga dinalen na, panda kitu
nedaddatang na ka Cesarea.

---

† **8:33 8:33** Onu, "áwan da pagbàbànánan na pútut na."

9

Tu inangngurug ne Saulo ke Jesus

1 Ay nu e Saulo, ay ù-ùdan na pikam patayan datu mangurug ke Apu
Jesus. Nawe kitu nangátu wa pádi
2 nga magpàwa ka súrát nga mangiam-ammu kaggína kadatu sin-
sinagoga ka íli Damasco, ta senu mabalin na ya magtiliw nu atán masmà
na nga mangurug ke Jesus, nga lalláki se babbay, ta piyán nada nga ippan
kammin nga ibálud ka Jerusalem.
3 Ay kane atán nin kitu dálen nga adanni yin ka Damasco, ay pinagkìlát
na ngala kitu giyán na ya diláng nga gayát ka lángit.
4 Ay tútu nekálin nala kitu lusà. Ay uwad úni nga nagìna na, nga nán
na kaggína, “Saulo, Saulo, tura nà pal-palakkan ta!” nán na.
5 “Iin ka, Apu,” nán na, “Iyà e Jesus nga pal-palakkan mu,” nán natu
úni.
6 “Ngamay gumnikát ka, ta mawe ka ngin kiya íli. Ay mammuwán mu
wala ngin nu nágan naya ipàwà kikaw,” nán ne Jesus kaggína.
7 Ay datu kabbulun ne Saulo, ay akkan da nga nakoni, ta nagìna da tu
úni, may áwan da nga nasingan nga tolay.
8 Ay tútu ginumnikát te Saulo win, may akkan tutu wala makasingan
oray nu maglaladdáng. Ay díkod binaybay da nga nippan ka Damasco.
9 Tallu ngalgaw na nga akkan nakasingan, se akkan nangán se
umminum.
10 Ka Damasco, ay atán isa nga mangurug ke Jesus nga nagngágan ka
Ananias. Ay nagpatagenap nge Apu Jesus kaggína nga nán na, “Ananias,”
nán na. “Inna, Apu,” nán pe ne Ananias kaggína.
11 “Mawe ka ngin kiya natúnung nga kalsáda, ay se mu sapúlan ya isa
nga tolay nga iTarso nga nagngágan ka Saulo, nga atán kiya balay ne Judas.
Atán na makakar-karárag kídi,” nán ne Jesus ke Ananias.
12 “Nepakammu ku win kaggína nga atán umbet nga isa nga tolay nga
nagngágan ka Ananias nga mangiparotun ki íma na kaggína, ta senu
makasingan kammin,” nán na.
13 Ngamay nán ne Ananias, “Adu ya nakagìnaán ku win, Apu, kadatu adu
nga kinuw-kuwa ne Saulo nga nadakè kadatu tolay mu ka Jerusalem,” nán
na.
14 “Ay pebalúdán pe datu pappádi kaggína daya ngámin makiapu kikaw
ka Damasco,” nán ne Ananias.
15 Ngamay nán ne Apu Jesus kaggína, “Mawe ka, ta aggína ya pinílì
nga pangipakammuwan ku kiya mepanggap kiyà kadaya akkan Judyu se
kadaya à-ári se kadakayu pe nga iIsrael.
16 Ay ikagì pe kaggína nu wà ummán naya kaparigátan na, gapu kiya
angngurug na kiyà,” nán ne Jesus ke Ananias.
17 Ay díkod nawe tu Ananias sin. Ay linumnà kitu balay nga giyán ne
Saulo, ay se na iparotun tu íma na kaggína nga nán na, “Wagi Saulo, e
Apu Jesus ya nangipàrob kiyà kídi. Aggína tu nagpassingan kikaw kitu
kalsáda kitu ammeyag mu kanedi. Nebon nà kídi, ta senu makasingan ka
kammin, se maalubuwán ka pe kiya Ispiritu ne Dios,” nán ne Ananias ke
Saulo.
18 Ay dágus sala nga ummán ka atán sìsì nga nippà kitu mata na, ay
makasingan kammin pe yin. Ay tútu nakibawtisár pe yin,

19 se yala nga nangán. Ay tútu bummílag kammin.

Tu nangngibàbànán ne Saulo ke Jesus ka Damasco

Nebul-bulun ne Saulo ka nabà-bayág ga al-algaw kadatu mangurug ka Damasco,
20 ay se yala nga nawe kadatu sin-sinagoga nga nagbàbànán nga nán, “E Jesus ay An-anà ne Dios,” nán na.
21 Ay pinagballà ngámin datu nakagìna kaggína, nga nán da, “Di mà aggína tu nagpatay kadatu makiapu ke Jesus ka Jerusalem kitun,” nán da. “Ay di mà ittu pe ya gákat na kanedi, ya magtiliw kadaya mangurug ke Jesus, ta senu ippan nada kammin kiya giyán datu apu datu pappádi?” nán da.
22 Ay napágus lugud agpà in tu agbàbànán ne Saulo. Ay datu Judyu ka Damasco, ay akkan da masungbátan nin, gapu kitu kinalaing na nga mangilaw-lawág nga e Jesus tu Nebon ne Dios.
23 Ay kane din mabayág gala ngin na al-algaw, ay pinalánu datu Judyu nga patayan nge Saulo,
24 may nammuwán na. Algaw se gabi, ay idaggán da peyang kadatu dadnuwángan natu íli, ta patayan da.
25 May kane isa nga gabi, netakay datu kabbulun na ka sinan balúláng nga karatay, se da nga neabáyun na nepudsar kitu pane lasi kitu darupírip natu íli.

Tu kowad ne Saulo ka Jerusalem

26 Ay kane dumatang nge Saulo ka Jerusalem, ay piyán na tu mebul-bulun kadatu mangurug kitúni, ngamay mansing da kaggína, ta akkan da kurugan nga kurug ga mangurug gin.
27 May binulun ne Bernabe, se na neam-ammu kadatu apostoles se na pe nepakammu kaggída tu nakasingan ne Saulo ke Apu Jesus kitu kalsáda, se itu nangamomán ne Jesus kaggína. Kinagi na pe tu kinaturad ne Saulo nga nangibàbànán kitu mepanggap ke Jesus ka Damasco.
28 Ay tútu nebul-bulun nin ne Saulo kaggída ka Jerusalem. Naturad pe nga mangibàbànán ka mepanggap ke Apu Jesus.
29 Nakisuw-suwáy pe kadatu Judyu nga Griego tu aggúni da, may tútu asippatayan da.
30 May kane mammuwán datu kabbulun na, ay nawe da nga netulud ka Cesarea, se da pinapan ka íli Tarso.
31 Ay áwan kam pe yin ya pakariribuán datu mangurug ki ngámin Judea se Galilea se Samaria. Ay lumigda tu angngurug da se umadu pe datu mangurug, ta pàgan da ngin ne Apu, se sumeng pe ya Ispiritu ne Dios kaggída.

Tu kowad ne Pedro ka Lidda se Joppa

32 Ay e Pedro, ay nawe naggagáyám kadatu mangurug kadatu nagbal-baláki nga giy-giyán. Ay kitu isa ngalgaw, ay nawe pe naggagáyám kadatu tolay ne Dios ka íli Lidda.
33 Kattoni, ay nasingan na ya isa nga magdapepe nga nagngágan ka Eneas. Walu dagun na ngin nga akkan makabángun.
34 Ay nán ne Pedro kaggína, “Eneas, gumnikát ka ngin, ta agásan naka ngin ne Jesu-Cristo. Lukútam ya abà mu win,” nán na. Ay dágus pe yala nga ginumnikát tin tu tolay.

35 Ay nasingan ngámin datu iLidda se iSaron, tu nekaagásan natu tolay,
ay tútu nangurug da ngámin nin ke Apu Jesus.
36 Ay uwad pe isa nga babay nga mangurug ka íli Joppa nga nagngágan
ka Tabita, nga Dorcas kiya aggúni Griego.* Namáru pànang, se adu datu
pagkallà na kadatu napubri.
37 Ay kitu kowad ne Pedro ka Lidda, ay nagtakit te Tabita, se la natay.
Dinígut da tu baggi na, se da netádag kitu amingúdu wa kuwartu.
38 Ay gapu ta adanni ya Lidda ka Joppa, ay nangibon da ka duwa nga
tolay nga mawe mangayáb ke Pedro ta nadámag da nga atán ka Lidda.
"Magkaru ka mán agpà nga umbet," nán da.
39 Ay díkod nebulun nin ne Pedro kaggída nga nagulli ka Joppa. Ay kane
makadatang da ngin, ay pinalnà da kitu amingúdu wa kuwartu. Ay datu
magsang-sángit nga bubbúkud da babbay, ay gummánat da kaggína nga
nagipassingan kadatu bádu da nga daget ne Dorcas kitu kasibbiyág na
pikam.
40 May pinalawán ne Pedro da, se la nagpalintud nga nagkarárag. Ay
se la umàráng kitu innát nga nán na. "Tabita, bumángun ka ngin," nán
na. Ay tútu nagladdáng tu innát. Ay kane masingan na nge Pedro, ay
nagtugaw win.
41 Ay tútu inalà ne Pedro tu íma na, se na pinagsíkád. Ay kirrawán na
ngámin datu bubbúkud da babbay se datu duddúma nga mangurug ke
Jesus, ay nasingan da nge Dorcas nga sibbiyág kammin.
42 Ay tun na nàwa, ay nammuwán datu tolay ki ngámin íli Joppa. Ay
adu kitúni datu nangurug ke Apu Jesus.
43 Ay nagbay-bayág pikam me Pedro ka Joppa ka balay de Simon nga
marangngappiya ka lálat.

10

Tu naggayáb ne Cornelio ke Pedro

1 Ay uwad isa nga laláki ka Cesarea nga nagngágan ka Cornelio. Kapitán
naya isa nga batalyon nga iItalia.
2 Nadiosán nga tolay, ay se ipatag da nge Dios, aggída nga tangabalay.
Adu pe daya pagkallà na kadatu napubri nga Judyu, ay se magkar-karárag
peyang pe ke Dios.
3 Ay kitu isa nga algaw kane mamreg, ay nagpassingan ya isa nga anghel
ne Dios kaggína, nga nán na, "Cornelio," nán na kane lumnà kitu giyán
na.
4 May binubutgán ne Cornelio wala, ta nagansing, ay se na nán, "Inna,
Apu," nán na. Ay nán natu anghel, "Siddadamdam nge Dios kikaw, ta
nagìna na datu kar-karárag mu, se ammuwán na pe ya pagkallà mu
kadaya napubri," nán na.
5 "Mangibon ka kadaya tolay mu nga mawe ka Joppa nga magayáb ke
Simon nga nengágan da pe ka Pedro.
6 Mag-agyán ka balay naya isa nga Simon nga marangngappiya ka lálat.
Adanni ki dappit bebay ya balay na,"
7 nán natu anghel ke Cornelio, se yala nawe yin.

* **9:36 9:36** Ya Tabita ki aggúni nga Aramaic se Dorcas ki aggúni nga Griego, ay ugta ya sarut na.

Ay tútu kirrawán ne Cornelio datu duwa kadatu asassu na, se isa kadatu
magsur-surbi kaggína nga suldádu nga nadiosán.
8 Ay kane nakagi na ngámin datu kinagi natu anghel kaggína, ay pinapan
nada ka Joppa.
9 Ay kane agpapásu kane kaláwa kitu adanni da ngin ka Joppa, ay ittu
pe tu nepappan ne Pedro kitu atap* natu balay, nga magkarárag.
10 Nabisinán may madama da pikam maglútu. Ay uwad ummán ka
tagenap na nga nepassingan ne Dios kaggína.
11 Nasingan na nga nalùtán ya lángit, ay se la atán ummán ka abay ya
ulat nga sinan doyán, nga maganìgad ki lusà.
12 Tu minayán natu ulat, ay ngámin bal-baláki nga ul-ulolag se daya idaw
se daya an-anù.†
13 Ay se la uwad pe úni nga nagìna na nga nán na, “Gumnikát ka Pedro,
ta magparti ka kadayán ka isida mu,” nán na.
14 Ngamay nán ne Pedro, “Di yà, Apu,” nán na, “ta áwan ku pikam nga
kinnán na naragit nga ipànaw naya lintag mi,” nán ne Pedro.
15 May nán manin tu úni, “Akkan mu nán na naragit daya pinagbalin
ne Dios ka akkan naragit tin,” nán na.
16 Ay kane kapamìlu na ngin na masingan tun, ay tútu nálà kammin ka
lángit.
17 Ay kitu agdam-damdam ne Pedro nu nágan nád tu sarut natu
nepassingan ne Dios kaggína, ay atán pe yin datu nebon ne Cornelio kitu
ruwángan na magsal-saludsud kitu pagag-agyanán ne Simon.
18 Nìraw da nga sinaludsud nu mag-agyán ne Simon kitúni nga
nepangágan da pe ka Pedro.
19 Atán ne Pedro nga maglam-lammat kitu nasingan na, ay se yala nga
nán natu Ispiritu ne Dios kaggína, “Atán da tallu wa tolay nga magsápul
kikaw.
20 Gumnikát ka ngin se ka umúlug. Ay akkan ka nga maggad-gadduwa
nga kumíwid kaggída, ta iyà ya nangibon kaggída,” nán na.
21 Ay díkod umúlug ge Pedro, ay se na nán kadatu tolay, “Iyà ya sapúlan
nu. Nágan naya gákat nu ta?” nán na.
22 Ay nán da, “Nebon nakami ye Kapitán Cornelio,” nán da, “ta uwad
kanu isa nga anghel ne Dios nga magpapalbet kaggína kikaw, ta gìnán na
kanu daya ibàbànán mu. Pàgan ne Cornelio nge Dios, se namáru pe. Ay
pàgan pe ngámin daya kapádam ma Judyu,” nán da.
23 Ay tútu pinalnà ne Pedro da, ay nagidda da pikam kitúni.

Tu nakibàbànán ne Pedro kade Cornelio

Kane din láwa na ngin, ay nebulun ne Pedro win kadatu tolay. Ay uwad
da pe iJoppa nga mangurug nga namulun kaggína.
24 Ay kane kaláwa manin, ay dummatang da ngin ka Cesarea. Ay uwad
de Cornelio nga magid-iddag kaggída. Inayabán na pe datu pan-pane na
se datu opun na.
25 Ay kane lumnà e Pedro, ay nawe sinabat ne Cornelio, se nagukkab
kitu àráng na nga magdáyaw kaggína.

---

* **10:9 10:9** Tanáp ya atap daya babalay kattoni. † **10:12 10:12** Ngámin dayán ay kannawan daya Judyu nga kanan.

26 Ngamay pinagsíkád kammin ne Pedro, se na nán, “Magsíkád ka, ta
tolay yà pe yala,” nán na.

27 Ay díkod nagum-umomán da ngin nga linumnà kitu balay. Ay
nasingan na nga adu datu tolay.
28 Ay se la nán ne Pedro kaggída, “Ammu nu win nga meallang kiya
lintag mi nga Judyu ya mebul-bulun onu maggagáyám kadaya akkan
Judyu. Ngamay nepakammu ne Dios kiyà nga áwan ku din nin ikaragit
nga tolay.
29 Ay tútu kane ayabán dà, ay kummíwid dà ala ngin nga áwan suwáy.
Ay túya piyán ku ammuwán pe nu taanna tura dà a pinalbet,” nán ne
Pedro kaggída.

30 Ay tútu nán ne Cornelio nga summungbát: “Kitu gídám ka kagabi isa,
kitu ummán pe kídi nga ur-oras, ay atán nà a magkarárag kídi balay. Ay
pinagkìlát ku wala ya laláki nga magsisíkád kiya àráng ku, nga dumiláng
tu bádu na.
31 Ay nán na kiyà, ‘Cornelio, nagìna ne Dios ya karárag mu, se
madamdam na ngámin pe daya pagkallà mu kadaya tolay,’ nán na kiyà.
32 ‘Mangibon ka lugud ka mawe ka Joppa nga mangayáb ke Simon nga
ingágan da pe ka Pedro. Atán magag-agyán ka balay naya isa nga Simon
nga marangngappiya ka lálat. Adanni ka dappit bebay ya balay na,’ nán
natu tolay kiyà.
33 Ay túya pinaayabán taka, ay napiya ta atán ka ngin. Ay atán kami
ngámin nin pe kídi, ki àráng ne Dios, nga magtalagìna kadaya ngámin na
pekagi na kikaw,” nán ne Cornelio ke Pedro.

34 Ay tútu ginayatán ne Pedro tu nagbàbànán, nga nán na: “Ammu ku
win nga akkan kurug pagdudúmán ne Dios daya tolay,
35 nu di na lugud pàgan oray iinna nga tolay kiya oray wà na nga íli,
nga mangipatag kaggína se mangwa kadaya kustu.”

36 “Ammu nu win tu nepebàbànán ne Dios kadakami nga iIsrael ka
panggap ke Jesu-Cristo, nga aggína ya makidde ka napiya nga uray. Aggína
ya Apu ngámin da tolay.
37 Tun na nebàbànán kadakami, ay newar-waragáwag gin ka probinsiya
Galilea se ki ngámin Judea kane akkan nin na mamawtisár tu Juan.
38 Nebàbànán kadakayu pe yin nga inalubuwánan ne Dios nge Jesus nga
iNazaret kiya Ispiritu na se ya ammanakabalin na. Kadatu ngámin nap-
apannán na, ay sinengán na datu tolay, se na pinataláwan datu ar-áran
kadatu naar-aránan na tolay, áta nebul-bulun ne Dios kaggína.”

39 “Dakami nga apostoles na, daya nakasingan kadatu ngámin na kinuw-
kuwa na ka Jerusalem, se ka Judea. Nelansa da ki krus tu nammatay da
kaggína.
40 Ngamay pinaltu kammin ne Dios kitu mekàlu ngalgaw na. Nagpas-
passingan,
41 ngamay akkan ki ngámin tolay, nu di kadakami yala nga piníli ne Dios
nga pagpassingannán na. Nepangán se nepaginum kami kaggína kane
lumtu.
42 Nebílin na pe kadakami nga ibàbànán mi ya Napiya nga Dámag
kadaya tolay se ikagi mi tutu wala nga aggína ya pangukuman ne Dios
ki ngámin tolay, daya sibbibiyág se oray pe datu natay yin.

43 E Jesus tu nepakammu ngámin datu pagbàbànánan ne Dios kitun.
Nekagi da nga gapu kiya kinaturáy ne Jesus, ay mapakawan daya bas-
básul ngámin daya mangurug kaggína,” nán ne Pedro kade Cornelio.

Tu nekaalubuwán de Cornelio kiya Ispiritu ne Dios

44 Ay kitu akun-oni pikam ne Pedro, ay naalubuwán kiya Ispiritu ne Dios
ngámin datu maggigìna kadatu kag-kagiyan.
45 Ay datu Judyu nga mangurug nga nebulun ke Pedro, ay nasdaáwan
da kaggída, ta oray akkan da nga Judyu, ay inalubuwánan pe ne Dios da
kiya Ispiritu na,
46 ta nagìna da tu nagsab-sabáli nga úni da, se itu nagday-dáyaw da ke
Dios.
Tútu nán ne Pedro kadatu kabbulun na,
47 “Naalubuwán pe dedi yin kiya Ispiritu ne Dios, nga ummán pe
kadàtada. Akkan tada lugud mabalin nga iallang kaggída ya mak-
ibawtisár,” nán ne Pedro.
48 Ay tútu pinagbawtisár nada, ta mangurug da lugud pe yin ke Jesu-
Cristo. Tútu ginápút pikam de Cornelio we Pedro ka piga ngalgaw.

11

Tu nangngilaw-lawág ne Pedro kitu inangngurug de Cornelio

1 Ay nammuwán datu apostoles se datu mangurug ka Judea, nga daya
akkan Judyu, ay mangurug da pe yin kiya bàbànán ne Dios ka panggap ke
Jesus.
2 Ay tútu kane mawe ye Pedro ka Jerusalem, ay tinugib datu Judyu nga
mangipapílit kiya panagkúgit.
3 Ay nán da, “Tura ka nepagyán se nepangán ka balay daya akkan
Judyu,” nán da ke Pedro.
4 Ay tútu tinaggisa ne Pedro nga nelaw-lawág kaggída ngámin datu nà-
nàwa nga nán na,
5 “Kitu kaatán ku ka íli Joppa nga magkar-karárag, ay uwad ummán ka
tagenap ku nga nepassingan ne Dios kiyà. Uwad ya ummán ka abay ya
ulat nga sinan doyán, nga gayát ka lángit nga nepudsar kitu giyán ku.
6 Ay kane kapiyánan ku sinnan, ay nasingan ku nga ul-ulolag ga naámu
se naátap, se da idaw se da an-anù tu minayán na.
7 Ay uwad nagìnà pe nga úni nga nán na, ‘Gumnikát ka, Pedro, ta
magparti ka kadayán ka isidám,’ nán natu úni.
8 May nán ku, ‘Di yà, Apu, ta áwan ku pikam naramanán nga naragit,’
nán ku.
9 Ngamay nán manin tu úni nga gayát ka lángit, ‘Akkan mu nán nga
naragit daya pinagbalin ne Dios ka nadalus sin,’ nán na.
10 Ay kane kapamìlu natun na nàwa ngin, ay nálà kammin ngámin ka
lángit.”
11 “Ay ittu pe tu nedaddatang da kitu balay nga pag-agyanán ku datu
tallu wa lalláki nga nebon da nga magayáb kiyà nga gayát ka Cesarea.
12 Ay kinagi naya Ispiritu ne Dios nga akkan nà maggad-gadduwa nga
kumíwid kaggída. Tútu nawe kami se dedi wawwági tada nga annam. Ay
linumnà kami kitu balay ne Cornelio nga ittu tu nagpaayáb kiyà.

13 Ay tútu nebàbànán na kadakami tu inakasingan na ka anghel ka
balay da nga nán na kanu kaggína, ‘Mangibon ka ka mawe ka Joppa nga
mangayáb ke Simon nga ingágan da pe ka Pedro,’ nán kanu tu anghel.
14 ‘Ta aggína ya mangagi nu mapaanna ya akálà nu nga tangabalay kiya
pangiturayán ne Dios,’ nán na kanu kaggína.”
15 “Ay kane igayát ku tu magbàbànán nin, ay naalubuwán da pe yin kiya
Ispiritu ne Dios, nga ummán kitu nàwa kadàtada kitun.
16 Ay nadamdam ku tu kinagi ne Apu Jesus kitun, nga nán na kídi,
‘Bawtisarán nakayu tu Juan ka pakelasínán nu wala nga mangurug ke
Dios, may alubuwánan nakayu ne Dios kiya Ispiritu na,’ nán ne Jesus.
17 Ay nu inalubuwánan ne Dios da ngin kiya Ispiritu na, nga ummán kitu
kinuwa na kadàtada kitu inangngurug tada ke Apu Jesu-Cristo, wayyà la
nga masipdán ne Dios!” nán ne Pedro.
18 Ay kane magìna da tun, ay akkan da nga nagúni yin. Dinay-dáyaw
da nge Dios nga nán da, “Piyán lugud pe biyágan ne Dios ka áwan panda
oray daya akkan Judyu, nu makappoli da kadaya bas-básul da,” nán da,

Datu nunna nga nengagánan ka Cristiano

19 Ay kane matay tu Esteban nin, ay ittu win tu nanggayatán datu
mangurug nga mapal-pallà. Díkod nepariparit da ngin. Nawe datu
duddúma ka Fenicia se kitu púgu Cipro se ka íli Antiokia ka probinsiya
Siria. Tittu datu Judyu datu nangibàbànánan da kitu mepanggap ke Jesus.
20 Ngamay datu duddúma kaggída nga mangurug nga iCipro se iCirene,
ay aggída tu nawe ka Antiokia ka Siria nga nangibàbànán pe ka
mepanggap ke Apu Jesus kadatu akkan Judyu.
21 Ay gapu ta atán ya ammanakabalin ne Apu Dios kaggída, ay adu datu
nangurug gin ke Apu Jesus.
22 Ay kane madámag datu mangurug ka Jerusalem, ay nebon da nge
Bernabe ka Antiokia.
23 Ay naganggam kane dumatang, ta nasingan na ya kinamáru ne Dios
kaggída. Ay díkod tútu sinulduwán nada ngámin, nga itul-túluy da din
nala tu angngurug da ke Apu Jesus, oray nágan daya mà-màwa.
24 Ay díkod ummadu datu mangurug ke Apu Jesus ka Antiokia ka Siria,
ta e Bernabe, ay namáru se naligda ya angngurug na, ta itur-turayán naya
Ispiritu ne Dios.
25 Ay se la nawe ye Bernabe ka Tarso nga magsápul ke Saulo.
26 Ay kane masmà na, ay nekíwid na ka Antiokia. Natangadagun da
kannán nga nebul-bulun kadatu mangurug, ay adu datu natùgúdán da.
Ay datu iAntiokia nga mangurug ke Jesu-Cristo, ay ittu datu nunna nga
nengagánan da tolay ka Cristiano.
27 Ay kitu kowad kam de Bernabe se Saulo ka Antiokia, ay atán da nga
pagbàbànánan ne Dios nga inumbet nga gayát ka Jerusalem.
28 Agabo ya ngágan natu isa. Ay nekagi na tu nepakammu naya Ispiritu
ne Dios kaggína nga magulát ngámin tolay kídi kalawagán. Ay nagulát
kurug kitu kinaári pikam tu Claudio ka Roma.
29 Ay tútu nalammat ngámin datu mangurug ka Antiokia ka Siria nga
mangipaw-it da ka pagkallà da kadatu wawwági da ka Judea. Mangidde
da ngámin, sigun kitu midde da.
30 Ay tútu nepakagtu da kade Bernabe se Saulo tu pidde da kadatu
pangmanàman datu mangurug ka Jerusalem.

12

Tu nangilawán natu anghel ke Pedro kitu agbalúdán

1 Ay kadatun na al-algaw tu nanggayát tu Ari Herodes nga mamal-pallà
kadatu duddúma nga kabulun da kitu bungguy datu mangurug ke Jesus.
2 Aggína tu nangipapatay kitu Santiago nga wagi ne Juan.
3 Ay kane mammuwán na nga naganggammán datu Judyu tun, ay
pinatiliw na pe ye Pedro. Nepàmu yán kitu piyasta nga angngán da ka
sinápay nga áwan pamalbád.
4 Ay kane mapatiliw na, ay nebálud na, se na pinaguwardiyaán
kadatu appát nga tagpapát ta suldádu nga magtatalliya, ta piyán na nga
bustigaran kitu àráng datu umíli, nu mabalin tu piyasta da.
5 Ay kitu kowad ne Pedro kitu agbalúdán, ay nekar-karárag tutu wala
datu mangurug ke Dios.
6 Kitu isa nga gabi, ay nekáwar da nge Pedro ka duwa nga káwar, ay
se nagtuldán datu duwa nga guwardiya kane matúdug, ta ipabúya kanu
ne Ari Herodes tu ammabásul na kaggína nu kaláwa. Ay atán da pe
magguwardiya kadatu gagyangán natu agbalúdán.
7 Ay pagkìlát na ngala nga nagwada, ay uwad anghel ne Apu Dios kitu
giyán na kitu unag natu agbalúdán. Tinùbit na nge Pedro ka bíkat nga
nanglukág kaggína, nga nán na, “Karuwam ya bumángun,” nán na. Ay
túta nippà ala datu káwar kitu íma na.
8 “Magbagákat, se magsandál ka,” nán natu anghel, ay túta nagbagákat
se nagsandál. “Magkebál ka, se ka la umunud kiyà,” nán na.
9 Ay lummawán se la nga gummunud kaggína. Ngamay dalínán ne
Pedro nga akkan kurug tu kuwaan natu anghel. Dálin na nu tagenap na
ngala.
10 Ay kane naliwánan da tu munna se mekàduwa nga magguwardiya, ay
dummatang da kitu gagyangán nga mameyag kitu íli. Ay nalùtán kampela
ngin tu gitap na nga balayyáng. Ay túta lummawán da ngin. Ay kitu agdal-
dalen da ngin kitu kalsáda, ay pinagkìlát na ngala nga natàawan nin tu
anghel.
11 Ay kane memawátan nin, ay nán na kitu uray na kampela ngin,
“Ammu ku win nga kurug nga e Apu ya nangibon kitu isa nga anghel na
nga nawe nangitálaw kiyà ke Ari Herodes, se kadatu namnamáan daya
páda ku nga Judyu nga màwa kiyà,” nán na.
12 Ay kane mammuwán na idi, ay nawe ka balay de Maria nga ina ne
Juan Marcos. Ay adu datu nagguurnung nga magkar-karárag kitúni.
13 Ay kane magpakammu kitu ugsadán natu balay, ay nawe siningan ne
Roda nga asassu da.
14 Ay kane malásin na tu úni ne Pedro, ay naganggam tutu wala, ay
nanagtág ngala ngin na nagulli nga nawe nangikagi nga atán ne Pedro
kitu ugsadán da. Naligpanán na ngin nga ilukát tu gitap.
15 “Magallut ka ta!” nán da kaggína. May ipapáti na. Ay túta nán da
ngin nga tu anghel ne Pedro tun.
16 May e Pedro ay ataatán pikam ma makilukát, ay túta linùtán da, ay
tú win tu inakasingan da kaggína, ay nasdaáwan da.
17 Ay nesinyas na nga maginggap da. Ay se na nebàbànán kaggída nu
mapaanna tu nangilawán ne Apu kaggína kitu agbalúdán. “Ay ikagi nu

mán pe idi ke Santiago se kadatu duddúma nga wawwági tada,” nán na,
se yala mawe yin ka sabáli giyán.
18 Ay kane pagmakát tin, ay nagriddù pànang datu suldádu win. Akkan
da ammu tu napàyanán ne Pedro.
19 Ay pinasápul ne Ari Herodes. May kane áwan da nga masmà kaggína,
ay binustigár na datu guwardiya, ay se nada pinapatay.
Tútu nagtálaw ka probinsiya Judea nge Ari Herodes se la nawe nagyán
ka Cesarea.

Tu nekatay tu Ari Herodes

20 Ay kane isa ngalgaw, ay atán nebon datu iTiro se iSidon nga umang
makiamomán kitu Ari Herodes, ta atán pangalùsawán na kaggída. Ay
díkod kinopun da pikam me Blasto nga ittu tu pakammuwan na, ay se da
ngala nawe nakilopa kaggína. Ta lùsawan da nu atán pangalùsawán na
kaggída, ta datu il-íli nga itur-turayán na tu paggalakkán da ka kanan da.
21 Ay kane din umbet tu algaw wa angmíting ne Ari Herodes kadatu
tolay, ay pinagbádu na tu ibbabádu da ári, ay se la nga nagtugaw kitu
alingúdu wa tugaw na, ay se la magbàbànán.
22 Ay kaggína nga magbàbànán, ay dinay-dáyaw datu tolay, nga nán da
nga nesáraw, “Ya makun-oni, ay akkan tolay yala, nu di isa nga diyos,”
nán da.
23 May dágus sala nga pinagtakit natu anghel ne Apu Dios, ay tútu
naagtán se la natay ta akkan e Dios tu pinadayáwan na.
24 Ngamay ya bàbànán ne Dios, ay newar-waragáwag gala, ay ummadu
datu mangurug.

Tu inangngibon naya Ispiritu ne Dios kade Bernabe se Saulo

25 Ay kane mabalin de Bernabe se Saulo nga kuwaan tu gákat da ka
Jerusalem, ay nagulli da kammin ka Antiokia, ay nebulun da nge Juan
Marcos.

13

1 Ay kadatu mangurug ka Antiokia, ay atán da nga maragtùgud kaggída
se atán pe datu pagbàbànánan ne Dios. Atán ngámin de Bernabe se de
Simeon na nengágan da pe ka Niger se de Lucio nga iCirene se Saulo se
Manaen nga tagábu datu mannákam natu Ari Herodes.
2 Ay kitu isa nga algaw, ay akkan da nangán na makakar-karárag ke
Apu Dios. Kaggída nga magkarárag, ay nán natu Ispiritu ne Dios kaggída,
“Ikísi nu mán para kiyà de Bernabe se Saulo, ta senu màwa da ya ubra
nga nangayabán ku kaggída,” nán na.
3 Ay kane mabalin tu nagngílin da nga nangán gapu kitu nagkar-karárag
da, ay neparotun da datu íma da kade Bernabe se Saulo, nga nangikarárag
kaggída se dada pinarbuwát tin.

Nge Elimas nga durarákit ka púgu Cipro

4 Ay gapu ta ya Ispiritu ne Dios tu nangipàrob kade Bernabe se Saulo,
ay nawe da ka íli Seleucia, se da ngala nagbapor nanggayát kitúni panda
ka púgu Cipro.
5 Ay kane makadatang da kitu íli Salamina, ay nebàbànán da ya bàbànán
ne Dios kadatu sin-sinagoga kitúni.

6 Ay kane madàdà da ngámin tu púgu panda ka íli Pafo, ay ittu tun
tu nakasinnán da ke Bar-jesus nga Judyu nga maragsalamangka. Magpì-
pìduman pe nga pagbàbànánan ne Dios.
7 Aggína tu kabbulun ne Sergio Paulo nga nasírib ba gubernador ka
Cipro. Ay pinalbet ne Gubernador de Bernabe se Saulo, ta piyán na nga
gìnán ya bàbànán ne Dios.
8 Ngamay tu Elimas nga maragsalamangka, ay sinip-sipdán nada, ta
piyán na nga tàdáyan tu gubernador nga mangurug ke Jesus. Ya sarut
naya Elimas, ay maragsalamangka.
9 Ngamay e Saulo nga nengágan da pe ka Pablo, ay napatàyán kiya
Ispiritu ne Dios kitun. Ay binubutgán na nge Elimas,
10 se na nán kaggína, "Ikaw nga an-anà Sairu! Ikaw nga kumagúra
kadaya ngámin na napiya. Naglaing mu pe nga mangial-alílaw! Tura mu
di ungatán pibbubusidan ya kurug nga bàbànán ne Apu Dios!" nán ne
Pablo.
11 "Díkod kulápan naka nge Apu Dios, ta pamasílag na kikaw. Mang-
gayát kídi yin ay akkan mu masingan oray ya mata," nán ne Pablo ke
Elimas.

Ay túta dágus sala nga nallopán tu mata na, ay se akkan makasingan
nin. Ay túta kar-karadápan na tu magsápul ka mamaybay kaggína.
12 Ay kane masingan natu gubernador tu nàwa, ay nangurug ke Apu
Jesus, ta nasdaáwan kadatu netù-tùgud ne Pablo panggap ke Apu.

Tu bàbànán ne Pablo kadatu Judyu ka Antiokia ka Pisidia

13 Ay se la nga dummúlay de Pablo se datu kabbulun na ka Pafo, nga
mawe ka íli Perge ka probinsiya Pamfilia. Ngamay pinanáwan ne Juan
Marcos da kattoni ta nagulli kammin ka Jerusalem.
14 Ngamay de Pablo, ay nagtálaw da kattoni Perge se da nawe manin ka
Antiokia ka probinsiya Pisidia. Ay kane Sabado, ay nawe da kitu sinagoga
kitúni.
15 Ay kane mabalin mebása datu sur-súrát tu Moses se datu
pagbàbànánan ne Dios kitun, ay nán natu apu kitu sinagoga, "Kabbulun,
nu atán na mabalin nu wa metuldu kadaya tolay, ay kagiyan nu wala,"
nán na.
16 Ay túta nagsíkád de Pablo, ay se na nesinyas nga maginggap datu tolay,
ay se la nga nagúni, nga nán na, "Pádà a iIsrael se dakayu nga akkan Judyu
nga mamatag ke Dios, gìnán nu idi ya ibàbànán ku," nán na.
17 "Ya Dios tada nga iIsrael, ay piníli na ka tolay na datu apuapu
tada. Pinagánab nada tutu wala kitu nag-agyán da ka Egipto. Kane mag-
bayabayág gala ngin, ay netálaw nada ngin kitúni gapu ki pannakabalin
na.
18 Ay kane magtálaw da ngin ka Egipto, ay moli appát púlu dagun da
nga nag-agyán kitu ir-ir-er. Inan-anúsán ne Dios da nga tinar-tarànán.
19 Ay kane mabalin na patayán datu pittu baláki tolay nga mag-agyán ka
Canaan, ay nepakin-kuwa na kaggída ka íli da ngin.
20 Ay kane moli appát gatut se limma púlu dagun na ngin nanggayát kitu
nepappan da nga naggunà ka Egipto kitun, ay pinamíli ne Dios da kadatu
guwes da nga ittu datu nangiapu kaggída panda kitu kowad tu Samuel nga
pagbàbànánan ne Dios kitun.

21 Ay se da la nga masápul ya ári da. Ay ittu tu pinagári ne Dios tu Saulo
nga an-anà natu Kis nga gakagaka natu Benjamin ka appát púlu wa dagun.
22 Ay kane ikkatan ne Dios kammin, ay pinagbalin na tu David ka ári
da, ta nán na nga, ‘Ammù nga e David nga an-anà ne Jesse ya tolay nga
mangipatag kiyà, ta kuwaan na ngámin daya ipàwà kaggína.’
23 Tu David ya naggay-gayatán ne Jesus nga Nebon ne Dios nga mamiyág
kadàtada nga iIsrael, ta ittu tu nekari na.
24 Kitu akkan pikam inanggayát ne Jesus nga magtùgud, ay nebàbànán
natu Juan kadatu ngámin na iIsrael, nga mabawtisarán da nu makappoli
da kadatu bas-básul da.
25 Ay kane tagay pumanda ngin tu agtù-tùgud tu Juan, ay nán na kadatu
tolay, ‘Dálin nu kid nu iyà ya Nebon ne Dios. Ngamay akkan. Atán na
umbet nga sumar-saridát kiyà, ay aggína ngin. Iyà, ay akkan nà a mekari
oray ya magubbád dala ki gálut naya sapátus na,’ nán natu Juan.”

26 “Kabbulun,” nán manin ne Pablo, “dàtada nga gakagaka natu
Abraham se dakayu wa akkan Judyu nga mamatag ke Dios, ay dàtada
ya nangipakammuwán ne Dios sin kiya mepanggap kiya angngalà na
kadàtada ngámin.
27 Ata datu iJerusalem se datu ap-apu da, ay akkan da nga nalásin, ay
akkan da naawátan datu nesur-súrát datu pagbàbànánan ne Dios kitun,
oray ittu tu bas-basáan da peyang kitu Sabado. Ay gapu kaggída ay nàwa
kurug datu binas-básá da, kane pabasúlan da nge Jesus.
28 Pinapapatay da ke Pilato, oray nu áwan da nga masmà a ipabásul da
ka pamatayán da kaggína.
29 Ay kane nàwa da ngámin nin datu nesur-súrát kitun mepanggap
kaggína, ay atán da nga nantág kitu baggi na kitu krus, se da netaman.
30 Ngamay pinaltu kammin ne Dios.
31 Ay nabayág nga nagpas-passingan kadatu nebul-bulun kaggína kitun,
nga nawe ka Jerusalem nga gayát ka Galilea. Ay aggída da ngin daya
mangipakammu ka mepanggap kaggína kadaya tolay.”

32 “Ay ittu ya gapu naya kaatán mi kídi nga mangibàbànán kadakayu,
nga datu nekari ne Dios kadatu apuapu tada,
33 ay tinungpál na ngin kadàtada nga pútupútut da, ta pinaltu na nge
Jesus sin. Ata ittu lugud ya sarut naya mekàduwa nga Salmo, nga nán na
kídi,

‘Ikaw ya An-anà ku, ay iyà ya Ama mu win,’
nán na.
34 Ay napadán kinagi pe naya bàbànán ne Dios ya ammaltu na ke Jesus se
ya akkan na katay yin, ta nán na kadaya Salmo tu David,

Iddè kikaw datu nekar-karì kitu David
35 Ay ittu ya kinagi na pe kiya sabáli nga giyán kiya libru nga Salmo nga,

‘Ammù a akkan mu rup-ángan ya baggì, ta ipatag taka,’
nán na.
36 Ay akkan wayya nga tu David tu nán na, ta kane màwa na ngin datu
ipàwa na para kadatu tolay kitun, ay natay pe yin. Netaman da pe nga
netaging kadatu apuapu na, ay se narupù tu baggi na.
37 Ngamay e Jesus, ay akkan wayya narupù, áta pinaltu kammin ne Dios,”
nán ne Pablo.

38 “Ay lugud, wawwági, ipakammu mi kadakayu, nga mapakawan daya
bas-básul nu gapu ke Jesus.
39 Gapu ke Jesus, ay mippà daya bas-básul ngámin daya mangurug
kaggína. Ay akkan da wayya mippà dayán na bas-básul tada, oray nu
kurugan tada daya lintag natu Moses.
40 Taronan nu lugud, ta senu akkan màwa kadakayu datu kagiyan natu
pagbàbànánan ne Dios kitun, nga nán na,
41 ‘Magtaron kayu, dakayu nga marammáas. Masdaáwan kayu kadaya
kuk-kuwaan ne Dios kiya agbiyág nu pikam, may mesibna kayu
kaggína, ta di nu kur-kurugan daya kuk-kuwaan ku oray nu
kappiyánan da nga ikagi kadakayu,’
nán na.” Ay ittu ngámin dayán datu kinagi ne Pablo.
42 Ay kaggída nga lumawán de Pablo se Bernabe, ay pagulliyan kammin
datu tolay da nga magbàbànán manin nu isa nga Sabado.
43 Ay kane mabuwà ngámin datu nepagday-dáyaw ke Dios, ay adu datu
kummíwid kade Pablo se Bernabe kadatu Judyu se datu nag-Judyu wa
nepagday-dáyaw pe. Ay tútu tinul-tulduwán de Pablo da, nga itul-túluy da
din ya maginnanáma kiya agkallà ne Dios kaggída.

Tu nammatálaw datu Judyu kade Pablo ka Antiokia ka Pisidia

44 Ay kane sumarunu nga Sabado, ay tag-tagge atán ngámin datu
iAntiokia nga nagguurnung nga magtal-talagìna kiya bàbànán ne Dios.
45 Ngamay kane masingan datu Judyu datu adu wa tolay, ay inumsil da
pànang. Ay tútu paásan da nge Pablo, se da nakipal-palagmán kaggína.
46 Ay de Pablo se Bernabe, ay naturad da nga sinummungbát, nga nán
da, “Masápul nga dakayu wa Judyu ya munna nga makagìna kiya bàbànán
ne Dios. May gapu ta lùsawan nu, se akkan nu atangyaan ya ammiyág ne
Dios kadakayu ka áwan panda, ay túya ibàbànán mi pe yin kadaya akkan
Judyu,
47 ta tú idi ya bílin ne Apu Dios kadakami,
‘Nebon taka nga mangipakammu kiyà kadaya akkan Judyu, ta senu
mabalin ku biyágan ka áwan panda daya ngámin tolay kiya
kalawagán,’
nán ne Dios,” nán ne Pablo.
48 Ay kane magìna datu akkan Judyu yán, ay naganggam da pànang.
Pinatag da tu bàbànán ne Pablo mepanggap ke Apu Jesus. Ay nangurug
ngámin datu nàrawán ne Dios nga mayát nga biyágan na ka áwan panda.
49 Ay díkod ya bàbànán panggap ke Apu Jesus, ay newar-waragáwag
kadatu ngámin il-ileli kattoni.
50 Ngamay datu Judyu, ay nagpas-pasàbu da kadatu ap-apu da kitu íli se
datu babànáng nga babbay nga mangurug ke Dios, ta senu mepangalùsaw
da pe kade Pablo se Bernabe. Ittu tun tu nanggayatán da nga namal-pallà
kade Pablo, se dada pinatálaw kitu íli da.
51 Ay díkod sinapuwán da datu tápù kadatu bingil da ka angngipassingan
da ki angngalùsaw da kaggída, ay se da la nga nawe ka íli Iconio.
52 Ngamay naganggam mala pànang datu mangurug ka Antiokia, áta
naalubuwán da kiya Ispiritu ne Dios sin.

14

Tu kowad de Pablo ka Iconio

1 Ay páda na kam tu nàwa manin ka íli Iconio. Nawe de Pablo se Bernabe
kitu sinagoga nga nepaggigímung kadatu Judyu. Nagbàbànán da, ay adu
manin datu nangurug kadatu Judyu se kadatu akkan Judyu.
2 Ngamay datu Judyu wa akkan mangurug, ay nagpas-pasàbu da kadatu
akkan Judyu, ta senu malùsaw da kadatu mangurug.
3 Ay díkod nagbayabayág gala de Pablo kattoni, ay naturad da nga
nangibàbànán kiya mepanggap ke Apu Jesus. Ay nammuwán datu tolay
nga kurug tu kag-kagiyan da panggap kiya agkallà ne Apu, ta niddán nada
ka pannakabalin da nga mangwa kadatu nakas-kasdáaw.
4 Ngamay datu umíli kattoni, ay akkan nagpapáda tu uray da, áta datu
duddúma, ay kurugan da datu kagiyan datu Judyu wa akkan mangurug,
ngamay datu duddúma, ay pumane da kadatu apostoles.
5 Ay tútu datu Judyu se datu akkan Judyu se datu ap-apu da, ay mawe
da kuma pal-palakkan se tù-tùtoán de Pablo.
6 Ngamay nammuwán da, ay tútu nagtálaw da, se da nga mawe ka íli
Listra se Derbe ka Licaonia se kadatu duddúma nga íli kitu lib-lebut da.
7 Ay netul-túluy da tu mangibàbànán kiya napiya nga dámag kitúni.

Tu nàwa kade Pablo ka Listra

8-9 Ay ka Listra, ay uwad isa nga magdapepe nga magtutúgaw nga
magtalagìna kadatu kag-kagiyan ne Pablo. Akkan makadalen nanggayát
kitu nekeanà na. Ngamay kane malásin ne Pablo nga mangurug tu tolay
nga mapabílag kitu sinakit na, ay binubutgán na,
10 se na kinggat ya nagkuna ka, “Magsíkád ka ngin.” Ay tútu nàtatán na
nagsíkád tu tolay, se yala nga manalen.
11 Ay kane masingan datu tolay tu kinuwa ne Pablo, ay nesar-sáraw
da nga nán da, “Dedi nga tolay ay diyos da nga nagsittolay nga inumbet
kadàtada,” nán da, ngamay akkan naawátan de Pablo, ta Licaonia
kampela ngin tu aggúni da.
12 Nán da nga e Bernabe tu diyos da nga Zeus, ay e Pablo tu diyos da nga
Hermes, ta e Pablo tu nagbàbànán.
13 Ay tu templo datu magdáyaw ke Zeus, ay atán kitu pane lasi ngala
natu íli. Ay tu pádi da, ay nangilbet kitu ruwángan natu íli kadatu toru
wa báka nga nasabúngán, ta pagbasu kuma datu tolay nga magdáyaw
kade Pablo.
14 Ngamay nalùsaw pànang de Bernabe se Pablo, kane magìna da tu
asikkuwaan da. Ay tútu nagkirut da nga nawe kitu giyán datu tolay, se da
nesáraw ya,
15 “Nágan dayán na kuk-kuwaan nu, kabbulun! Tolay kami pe yala nga
ummán kadakayu. Inumbet kami yala nga mangibàbànán kiya Napiya
nga Dámag panggap ke Jesus, ta senu igsán nu dedi nga ur-úray nga kuk-
kuwaan nu, ay se kayu wa mangurug kiya sibbibiyág nga Dios. Aggína tu
nangwa kiya lángit se ya lusà se ya danum se ngámin daya atán kadayán.
16 Ta kitun, ay pinagdudoray na ngala daya tul-tolay kadatu kuk-kuwaan
da kampela ngin nin.
17 Ngamay atán kammala ya pakammuwán nu kaggína, áta aggína ya
mangidde kadaya ngámin nga napiya, ngámin da udán se kiya búnga daya

mul-múla kiya pinagbubúnga da kampela ngin. Ta senu atán kanan nu,
ay senu napiya daya ur-uray nu," nán de Pablo.
18 Ngamay oray nu nagìna datu tolay datu kinagi da, ay tag-tagge da
ngala nga kelaw-atán nga pagbasuwán da.
19 Ngamay atán da inumbet nga Judyu nga gayát ka Antiokia ka Pisidia
se Iconio. Ay naayúyut da datu iListra kitu pas-pasàbu da kade Pablo. Ay
túta tinù-tùtoán da nge Pablo, se da nga ginuy-guygoy nga nippan kitu lasi
natu íli, ta dálin da nu natay yin.
20 Ay kane inaribungbong datu mangurug, ay bummángun kammin, ay
se yala nawe kammin kitu íli. Kane kaláwa ngin, ay nawe da ngin se
Bernabe ka íli Derbe.

Tu naggulli de Pablo ka Antiokia ka Siria

21 Nebàbànán pe de Pablo ya Napiya nga Dámag ka Derbe, ay adu
nangurug ke Jesus. Ay nagulli da kammin ka Listra se Iconio, se yala ka
Antiokia ka Pisidia.
22 Tinul-tulduwán da datu mangurug kattoni, ta senu paligdaan da ya
angngurug da ke Jesus, nga akkan da din paglikudán ya angngurug da.
"Masápul la adu pikam ya kapal-palakkán tada, se tada la meráman kiya
pangiturayán ne Dios," nán da kaggída.
23 Ay kane makapíli da kadatu pangmanàman datu mangurug kadatu
ngámin íli, ay nagngílin da nangán kitu nangikarárag da kaggída, ay se
dada nepatagasínnan ke Apu nga ittu ya kur-kurugan da ngin.
24-25 Ay liniwánan da ya probinsiya Pisidia, se da la nga dummatang ka
Perge ka probinsiya Pamfilia. Ay kane makapagbàbànán da kannán, ay
nawe da ka íli Atalia.
26 Gayát kattoni, ay dummúlay da nga magulli kammin ka Antiokia ka
Siria. Kattoni tu giyán datu nangikarárag kaggída, nga e Dios din nala ya
magtagasíngan se magkallà kaggída gapu kitu nekabalin da kitu nepàwa
ne Dios kaggída.
27 Ay kane dumatang da ka Antiokia, ay inurnung da ngámin datu
mangurug, ay se da nekagiyán ngámin na nepà-pàwa ne Dios kaggída.
Ay nekagi da pe nga pinangurug pe ne Dios datu akkan Judyu.
28 Ay nagbayabayág da kitu giyán datu mangurug kannán.

15

Tu ríri panggap kadatu akkan Judyu nga mangurug ke Jesus

1 Ay uwad da nga tolay ya gayát ka probinsiya Judea nga inumbet ka
Antiokia ka Siria nga magtùgud kadatu mangurug. Ay nán da, "Akkan
nakayu alà ne Dios, nu akkan nu kurugan tu nepepagangay tu Moses
kadakami mepanggap ki panagkúgit," nán da.
2 Ay díkod nakisuw-suwáy tutu wala de Pablo se Bernabe kaggída
panggap kídi. Ay díkod datu mangurug ka Antiokia, ay pinapan da de
Pablo se Bernabe, se datu duddúma ka Jerusalem nga makiseng nga
mangdisidir kadatu apostoles se datu pangmanàman da ka panggap kídi.
3 Ay díkod pinarbuwát datu mangurug da. Ay nagsíbál da ka Fenicia
se Samaria, nga nangibàbànán kadatu mangurug kattoni ka mepanggap
kitu inangngurug datu akkan Judyu ke Jesus. Ay naganggam da pànang
ngámin kane magìna da.

4 Ay kane makadatang da ka Jerusalem, ay inanggam datu mangurug
se datu pangmanàman da se datu apostoles da. Ay nebàbànán da datu
ngámin na nepà-pàwa ne Dios kaggída.
5 Ngamay datu duddúma nga Pariseo nga mangurug, ay nagsíkád da nga
nán da, “Masápul nga ibílin tada kadatu akkan Judyu nga magkúgit da, se
kurugan da pe daya lin-lintag tu Moses,” nán da.
6 Ay tútu nagguurnung datu apostoles se datu pangmanàman datu
mangurug, ta paggaamomanán da tun na ríri.
7 Ay kane mabayág da ngin na nagsuw-suwáy, ay nagsíkád de Pedro
nga nagúni. “Wawwági, ammu nu mà nga iyà tu piníli ne Dios kadàtada
kitun, nga mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag kadaya akkan Judyu,
ta senu kurugan da nu magìna da.
8 E Dios nga ittu ya makammu kiya ur-uray daya ngámin tolay, ay
nepassingan na ya angngiráman na kaggída kadaya tolay na, kane
alubuwán nada pe kiya Ispiritu na nga ummán pe kitu kinuwa na
kadàtada.
9 Akkan nitta ngin idúma ne Dios kaggída, ta nippà na pe datu bas-básul
da ngin, kane mangurug da kaggína.
10 Ay taanna, tura nu lugud sisímán ne Dios, ta tura nu ipàwa ya nasulit
kadaya mangurug, ay akkan mà tagge ipàwa ne Dios kaggída yán. Ay oray
datu inagkona tada se dàtada, ay akkan tada pe nabaal dayán.
11 Akkan á. Ta kurugan tada mà nga gapu kiya agkallà ne Apu Jesus
kadàtada ya kálà tada kiya pangiturayán na, ay páda na pe kaggída,” nán
ne Pedro.
12 Ay tútu naginggap ngámin datu tolay se da nagtal-talagìna kadatu
ibàbànán de Bernabe se Pablo nga nakas-kasdáaw nga nepà-pàwa ne Dios
kaggída kitu nepappan da nga nagbàbànán kadatu akkan Judyu.
13 Ay kane mabalin da nga magbàbànán, ay nagúni pe ye Santiago, nga
nán na: “Wawwági, gìnán nu pe ya kagiyan ku.
14 Nebàbànán ne Simon Pedro win nu mapaanna tu nunna nga
nagpakammu ne Dios kadaya akkan Judyu, ta senu atán da pe tolay na
kaggída.
15 Umannúgut idi kitu nán natu pagbàbànánan ne Dios kitun, nga nán
na nga,
16 ‘Nu isa ngalgaw, ay umbet tà kammin,’ nán ne Apu, ‘ta ipasíkád ku
kammin tu balay natu Ari David nga narba. Ipatulli ku kammin pe
tu turáy na,’ nán na.
17 ‘Ta senu sapúlan dà pe daya duddúma nga Apu da. Dayán na tolay, ay
daya akkan Judyu nga piníli ku ka tolay ku,’ nán na.
18 ‘Tú dedi datu nekagi ne Apu nga nepakammu na kitu nabayág gin,’
nga nán natu pagbàbànánan na kitun.”
19 “Díkod ya nán ku, ay akkan tada din parigátan pikam mala daya
akkan Judyu nga mangurug ke Dios sin.
20 Ngamay magsúrát tada ngala ngin kaggída ka pangikagiyán tada, nga
akkan da mepangán kadaya akakkanan nga netúgan kadaya sinan diy-
diyos. Se akkan da kuma mangwa kadaya nadakè panggap kadaya lalláki
se babbay. Ay se akkan da pe mangán kiya dága se iya karni nga akkan
pinadága.

21 Ta ammu ngámin daya Judyu dayán na lintag, ta nanggayát kitun kam,
atán da Judyu ki ngámin íli nga magtùgud kiya lintag tu Moses, ay ibása
da kadaya sinagoga da ki peyang Sabado.”

Tu súrát kadatu akkan Judyu nga mangurug ke Jesus

22 “Ay datu apostoles se ngámin datu mangurug se datu pangmanàman
da, ay namíli da kadatu mangurug ka ipakíwid da kade Pablo se Bernabe
nga mawe ka Antiokia. Tu napíli da, ay duwa kadatu agturáy da: De Judas
nga nengágan da pe ka Barsabas se Silas.
23 Ay aggída tu nangipaw-ítán da kitu súrát da, nga nán na kídi:
‘Dakami nga wawwági nu nga apostoles se pangmanàman kanedi
Jerusalem ya magsúrát kadakayu, ta makikumusta kami kadakayu
nga wawwági nga akkan Judyu ka Antiokia se Siria se Cilicia.
24 Nagìna mi nga maduw-duwa kayu panggap kiya kag-kagiyan daya tolay
nga inumbet kiyán nga gayát kanedi, nga mangriribù kadakayu. Awan mi
nebílin kadayán na tolay.
25 Ay ittu ya naggaamomán kami, ay sangapáda ya uray mi nga namíli ka
ibon mi kadakayu kannán, nga kabbulun de Pablo se Bernabe nga pàgan
tada nga opun tada,
26 nga nangipusta ngala kiya biyág da gapu ke Apu Jesu-Cristo.
27 Daya kabbulun da, ay de Judas se Silas nga ittu daya nebon mi nga
mangikagi kadakayu pe kadaya nesur-súrát mi.
28 Ata ya Ispiritu ne Dios se kadakami, ay piyán mi nga áwan mi yin na
ibílin kadakayu panda kadedi nga kasapúlán pànang:
29 nga akkan kayu mangán kadaya netúgan kadaya sinan diy-diyos, se
akkan kayu pe mangán ka dága, se oray pe ya karni nga siddadága,
se akkan kayu mangwa kadaya nadakè a mepanggap kadaya lalláki se
babbay. Ay napiya ya pagtungpálan nu nu ikurug nu dayán. Awan mi
mekagi yin’ nán na.”
Tú yán tu súrát.
30 Ay tútu pinarbuwát datu mangurug da ngin nga mawe ka Antiokia ka
Siria.
Kane makadatang da kattoni, ay inurnung da datu mangurug, se da nga
nidde kaggída tu súrát,
31 Ay kane mabása datu mangurug ka Antiokia, ay naganggam da kadatu
tul-tuldu kaggída.
32 Ay tútu tinul-tulduwán pe de Judas se Silas da, ta senu lumigda ya
angngurug da ke Jesus, ta pagbàbànánan pe ne Dios da.
33 Ay kane mabayág da ngin kattoni ay nagulli da ngin kadatu nangibon
kaggída. Ay pinarbuwát datu mangurug da.
34 Ngamay nagbansi pikam nge Silas kattoni.
35 Ay de Pablo se Bernabe, ay nagbansi da ka Antiokia. Ay nagtù-tùgud
da se nagbàbànán da kattoni ka panggap ke Apu Jesus, kabulun da datu
adu nga mangurug kattoni.

Tu nagrabbuwát de Pablo se Silas nga mawe magbàbànán

36 Ay kane mabà-bayág gala de Pablo win ka Antiokia, ay nán ne Pablo
ke Bernabe, “Magulli ta ngin nga mawe maningan kadatu wawwági ta
kadatu ngámin il-íli nga nangibàbànánan ta ke Apu Jesus, ta senu ammu
ta nu mapà-paanna da ngin.”

37 Ay piyán ne Bernabe nga ibulun da nge Juan nga nengágan da pe ka
Marcos kaggída.
38 Ngamay akkan piyán ne Pablo, ta birrawán nada kitu ubra da kitun
ka probinsiya Pamfilia.
39 Ay nagsáwad da ka napanat, ay tútu nagtuway da ngin. Nekíwid ne
Bernabe ye Marcos, ay se da nagbapor nga nawe ka Cipro.
40 Ngamay e Pablo, ay piníli na nga ikíwid nge Silas. Ay nekarárag pikam
datu mangurug da, nga nepatagasínnan ke Apu Jesus da ta maragkallà, ay
se da la nga nagrabbuwát tin.

Tu nekikkíwid ne Timoteo kade Pablo

41 Ay tútu nanalen de Pablo se Silas ka probinsiya Siria se Cilicia, nga
namal-paligda kitu angngurug datu mangurug kattoni.

16

1 Ay se da la nga nawe ka Derbe, se la ka Listra. Ay nasmà da kitúni ya
isa nga mangurug nga nagngágan ka Timoteo. Ay mangurug pe ya ina na.
Judyu ya ina na may ya ama na, ay Griego.
2 Pàgan ngámin datu mangurug ka Listra se Iconio nge Timoteo.
3 Ay piyán ne Pablo nga ikíwid nge Timoteo. May gapu ta ammu ngámin
datu tolay kattoni nga akkan Judyu tu ama na, ay pinakúgit pikam ne
Pablo, ta get nu lùsawan datu Judyu kadatu kapannán da.
4 Ay adu datu il-íli nga liniw-liwánan da. Ay nekagiyán da kadatu
mangurug kattoni datu bil-bílin nga ipàwa datu apostoles se datu
pangmanàman daya mangurug ka Jerusalem.
5 Ay díkod lummigda tu angngurug datu mangurug, ay inalgaw da pe
nga ummadu.

Tu inangngibon ne Dios kade Pablo ka Macedonia

6 Ay nanalen de Pablo se Timoteo ka probinsiya Frigia se probinsiya
Galacia, ta akkan papannan natu Ispiritu ne Dios da nga magbàbànán ka
probinsiya Asia.
7 Ay kane magiddadatang da ngin ka probinsiya Misia, ay mawe da kuma
ka probinsiya Bitinia, may pinaddi naya Ispiritu ne Jesus da.
8 Díkod lummíwán da ka Misia, se da nagpadagut nga nawe ka íli Troas.
9 Ay kane gabi, ay atán ummán ka tagenap ne Pablo, nga atán
iMacedonia nga laláki nga magpapáyud kiya giyán na, nga makim-imallà
a nán na, “Umbet kayu mán ka Macedonia ta sengán da kami,” nán na.
10 Ay kane mapalmat na tun, ay nagsap-sápul kami yin ka pagtàyán mi
nga mawe ka Macedonia, ta ammu mi yin nga kattoni tu pangibonán ne
Dios kadakami, nga mangibàbànán kiya mepanggap ke Jesus.

Tu nangngurug ne Lydia ke Jesus

11 Ay dummúlay kami se de Pablo nga nawe ka Troas, ay nagkaw-át
kami ka púgu Samotracia, ay se yala ka íli Neapolis kane kaláwa.
12 Ay se kami yala nga nagdal-dalen nga nawe ka íli Filipos nga ittu ya
kadàlán na íli naya probinsiya Macedonia nga sakúpan naya Roma. Ay
nabayág kami kitúni.
13 Ay kane Sabado, ay nawe kami kitu lasi natu íli kitu kapanágan, ta
ittu tu ammu mi nga agkararágan daya Judyu. Ay nepagtutúgaw kami
nga nakibàbànán kadatu babbay nga napadán nga nagguurnung kitúni.

14 Ay uwad isa kadatu magtal-talagìna kadakami ya isa babay nga
nagngágan ka Lydia nga iTiatira. Maglà-láku kadatu nangína pànang
nga lúpus nga panagdaggangan. Ay maragday-dáyaw pe ke Dios. Nagtal-
talagìna pànang kadatu kag-kagiyan ne Pablo, ay linùtán ne Apu tu púsu
na, ay kinurug na datu nagìna na.
15 Ay nakibawtisár pe yin se datu akkobung na pe, se nakami inaptán ka
balay da. Nán na nga, “Maglot kayu ka balay nu kurugan nu nga kurug ga
mangurug gà in ke Apu Jesus,” nán na kadakami. Ay díkod nawe kami, ta
pinílit nakami.

Tu nekebálud de Pablo se Silas ka íli Filipos

16 Ay kitu isa nga algaw nga mawe kami se de Pablo kitu agkararágan
da, ay sinabat nakami ya isa nga asassu wa babay nga nalaing pe nga
magpar-parmata gapu kadaya an-anítu na. Pagpiràán datu apu na, gapu
kitu agpar-parmata na.
17 Inun-unud nakami se de Pablo, se na isar-sáraw ya, “Dedi ya tolay, ay
bobonan naya kangatuwán nga Dios da, ay inumbet da nga mangibàbànán
kiya angngalà ne Dios kadakayu,” nán na.
18 Ay namin-ad-adu wa al-algaw na nga kinuwa yán. Ay tútu linùsaw ne
Pablo. Ay díkod nagbaliwág nge Pablo se na nán nga nagallang kitu anítu,
“Lumawán ka kaggína ngin, ta e Jesu-Cristo ya magpalawán kikaw,” nán
na. Ay tútu nagtálaw kurug tu anítu na kitun kam nga oras.
19 Ngamay kane mammuwán datu apu natu babay nga áwan da nga
innanamán málà a pirà kaggína ngin, ay dinugkam da de Pablo se Silas,
se dada rinùrut ta nippan kitu giyán datu agtuturáy kitu palása,
20 Ay nedarum dada kadatu guwes da. Ay nán da, “Dedi nga Judyu, ay
mangriribù da kídi íli tada.
21 Daya itù-tùgud da kadaya tolay, ay kumaníwás kiya lintag tada nga
iRoma,” nán da.
22 Ay nepangalùsaw ngámin pe datu tolay kaggída. Ay pinìsi yala datu
guwes tu nanglàbu kadatu bádu de Pablo se Silas, se dada pabáu-báut.
23 Ay kane mabáubáut dada ngin, ay nebálud dada, se dada
paguwardiyaán pànang kitu guwardiya.
24 Ay díkod nippan natu guwardiya da kitu amin-unag nga kuwartu natu
agbalúdán, se na linipit datu bingil da.

Tu nakas-kasdáaw nga nelallawán de Pablo kitu agbalúdán

25 Ay kitu túlad tu gabi, ay magkar-karárag se magkan-kansiyon de Pablo
se Silas ka pagdáyaw da ke Dios. Magtal-talagìna datu duddúma nga bálud
kaggída.
26 Ay pìlatan da ngala nga nangyagyag ka naggat. Ay tútu naguyyuguyyu
tu agbalúdán, se nàtatán na nalùtán ngámin datu gitap na. Naúngát pe
datu kadena datu bálud.
27 Ay kane malukág tu guwardiya, ay nasingan na nga nalùtán ngámin
datu gitap natu agbalúdán. Ay tútu inásut na tu ampiláng na ta magpattal
lin, ta dalínán na nu nagbarráw ngámin nin datu bálud.
28 Ngamay nakasáraw ka naggat nge Pablo nga nán na, “Akkan ka
magpattal, ta atán kami kam ngámin kidde na,” nán na.

29 Ay díkod nagadang tu guwardiya ka dílág. Ay se yala nanagtág ga
linumnà kitu giyán de Pablo se Silas, se nagpalintud kitu àráng da, nga
magtartartar kitu ansing na.
30 Ay se nada nelawán kitu amin-unag ga kuwartu, ay se na nán na
kaggída, “Apu, nágan naya masápul nga kuwaan ku, ta senu alà nà e
Dios,” nán na.
31 Ay nán da, “Mangurug ka ke Apu Jesus, ta senu alà naka nge Dios,
ikaw se daya akkobung mu,” nán da kaggína.
32 Ay tútu nawe nebàbànán de Pablo we Apu Jesus kaggída ngámin na
tangabalay.
33 Ay kitun kam ma gabi, ay nippan na nga bingguwán datu big-bígád
da, ay se da la nga nakibawtisár ngámin na tangabalay.
34 Ay se nada nippan kitu balay da se nada pinangán. Ay naganggam da
ngámin na tangabalay ta nangurug da ke Dios sin.
35 Kitu láwa natun, ay nangibon datu guwes kadatu pulis ka mawe
magpepalawán kade Pablo kitu guwardiya.
36 Ay tútu nán natu guwardiya kade Pablo, “Pepalawán dakayu win datu
guwes. Ay mawe kayu lugud din, nga áwan rírirí ri,” nán na.
37 Ngamay nán ne Pablo kadatu pulis, “Bináubáut dakami kiya pagmar-
marngán daya adu wa tolay, se dakami pabasúlan se dakami nga ibálud,
oray iRoma kami nga áwan bas-básul. Ay se dakami la nga piyán ipalawán
nga áwan na makammu. Maddi kami á nu akkan daya guwes kampela
ngin daya umbet nga mangilawán kadakami,” nán ne Pablo.
38 Ay tútu nekagi datu pulis kadatu guwes tu kinagi da, ay tútu nalídug
da kane magìna da nga iRoma pe de Pablo.
39 Ay díkod nawe da nakipakawan kaggída. Se dada nelawán, se dada
pinagtálaw kitu íli.
40 Ay tútu lummawán da ngin, ay se da nawe kitu balay de Lydia, ay ittu
win tu inagsisíngan da se datu mangurug. Ay tinul-tulduwán de Pablo da.
Ay kane mabalin da nga magtuldu kaggída, ay tútu nawe da ngin.

17

Tu kowad de Pablo ka íli Tesalonica

1 Ay kane maliwánan de Pablo ya íli Ampipolis se íli Apolonia, ay
dummatang da ka íli Tesalonica. Ay uwad isa nga sinagoga kitúni.
2 Ay káda Sabado kitu tallu ligguwán da nga nag-agyán kitúni, ay mawe
ye Pablo kitu sinagoga da, ta ittu tu gangay na. Ay nakisuw-suwáy kaggída,
nga nebasár na kadaya bàbànán ne Dios datu kinag-kagi na.
3 Nelaw-lawág na kaggída, nga masápul la matay se la lumtu kammin ya
Ibon ne Dios, se na kinagi nga, “E Jesus nga ittu ya ibàbànán mi kadakayu,
ay aggína tu Nebon ne Dios,” nán na.
4 Ay tútu nangurug datu duddúma nga Judyu, ay nebulun da kade Pablo
se Silas, ay se oray pe datu adu wa nepagday-dáyaw ke Dios nga Griego,
se adu pe kadatu nangátu nga babbay.
5 Ngamay inumsil datu ap-apu datu Judyu kaggída, ay tútu nekagi dada
kadatu napangas nga tolay kitu íli, nga ittu win datu nangurnung kadatu
adu wa tolay. Ay kane makíbur da tu íli, ay nawe da pe linnà tu balay ne
Jason, ta ittu tu naglotán de Pablo se Silas, ta alà dada kuma nga ippan
kitu àráng datu adu wa tolay.

6 Ngamay kane áwan da masmà kade Pablo se Silas, ay tútu rinù-rùrut
da nge Jason se datu duddúma nga mangurug, se dada nedarum kadatu
ap-apu natu íli, nga nán da, “Ittu dedi daya tolay nga mangriribù kadaya
tolay kadaya ngámin il-íli, ay inumbet da pe yin kanedi, ay
7 tu dedi nga tolay daya namalnà kaggída. Aggída ngámin nin, ay akkan
da kur-kurugan nin ya lintag ne Ari Cesar, ta nán da nga atán sabáli nga
ári nga nagngágan ka Jesus,” nán da.
8 Ay díkod nalídug datu tolay se datu ap-apu kitu íli, kane magìna da
idi.
9 Ay kane makapagbáyad de Jason se datu mangurug ka pagpiyensa da,
ay tútu nepalawán dada.

Tu inammatag datu iBerea kiya bàbànán ne Dios

10 Ay kitu gabi natun, ay pinapan datu mangurug de Pablo se Silas sin
ka íli Berea. Ay kane makadatang da kitúni, ay nawe da kitu sinagoga da.
11 Ay datu Judyu ka Berea, ay namà-máru da ngam datun ka Tesalonica,
ta naganggam da pànang nga nanggìna kiya bàbànán ne Dios. Inalgaw da
nga magbas-básа kiya bàbànán ne Dios ka pagsinnán da nu kurug datu
itù-tùgud de Pablo.
12 Díkod adu kaggída tu nangurug. Ay adu pe nangurug kadatu Griego
nga babbay nga nabànáng, ay se kadatu lalláki nga ikaliyaw datu tolay.
13 Ngamay kane mammuwán datu Judyu nga iTesalonica, nga
nagbàbànán pe ye Pablo ka Berea, ay inumbet da pe kitúni nga mangriribù
ka pagtàday da kadatu tolay.
14 Ay díkod, pinapan datu mangurug nge Pablo kitu adanni kitu bebay
yin, ngamay nagbansi de Silas se Timoteo.
15 Ay datu namulun ke Pablo, ay namanda da ka íli Atenas ngala. Ay
kane magulli da kammin nin, ay binílin ne Pablo da nga pagkaruwan da
de Silas se Timoteo nga manatang kaggína.

Tu nakibàbànán ne Pablo kadatu nasírib ba maragtùgud ka Atenas

16 Ay kitu aggin-indag ne Pablo kade Silas ka íli Atenas, ay nagdakè tu
uray na kane masingan na datu adu wa sinan tolayán nga diy-diyos da
kitu íli.
17 Díkod nakisuw-suwáy kadatu Judyu se kadatu akkan Judyu nga atán
kitu sinagoga da. Peyang algaw, ay makisuw-suwáy pe kitu palása kadatu
noray atán kitúni.
18 Ay nakisuw-suwáy pe kadatu maragtùgud kadatu sur-súru datu
Epicurio se Estoico. Nebàbànán na pe kaggída ya mepanggap ke Jesus
se itu nelaltu na. Ay tútu nán da, “Nágan naya kag-kagiyan nád nayán na
tolay, tura pan-panda ngala ya ibàbànán na,” nán da. May datu duddúma,
ay “Mepanggap kadaya diy-diyos daya agtangeli kid ya ibàbànán nayán,”
nán da.
19 Ay díkod dinugkam da se da nilbet kitu àráng datu agturáy kitu
Areopago, nga nán da, “Ipakammum mán pe kadakami daya baru nga
sur-súru nga itù-tùgud mu,
20 ta bar-baru kadakami daya kag-kagiyan mu, ay túya piyán mi
ammuwan nu nágan naya sarut da,” nán da.

21 Ata ngámin datu iAtenas, se ngámin datu agtangeli nga mag-agyán
kitúni, ay surpanán da nga bàbànánan se tal-talagìnaan daya apakagìna
da.

Tu diyos datu iAtenas nga akkan da am-ammu

22 Ay tútu nagsíkád de Pablo kitu àráng datu agturáy kitu Areopago, se
na nán kaggída: “Dakayu wa iAtenas, nammuwán ku nga nadiosán kayu
pà-pànang ki ngámin kabiy-biyág nu.
23 Ta kiyà a nanalen kiya íli nu, ay kinapiyà a sining-singan daya day-
dayáwan nu se daya agday-dayáwan nu. Ay atán nasingan ku nga isa nga
agday-dayáwan nu, nga nasurátan ka, ‘Balay naya diyos nga akkan mi
am-ammu,’ nán na. Ay ya day-dayáwan nu nga akkan nu wa ammu nga
nán nu, ay ittu lugud ya ibàbànán ku kadakayu.”
24 “Ya Dios nga nangwa kídi kalawagán se daya ngámin na atán, ay
akkan magag-agyán kadaya babbabalay nga binalay tolay, ta aggína ya
Apu ngámin daya atán ka lángit se daya atán kídi kalawagán.
25 Ay áwan na pe nga masápul kadàtada nga tolay, ay se áwan tada
mabalin iseng kaggína, ta aggína kam ya nangidde kadàtada ngámin tolay
kiya ángat se biyág tada se oray nágan na.
26 Sissa nga tolay ya nanggayatán na nga namarsuwa kadaya ngámin
tolay se daya nas-nasiyon, nga atán kídi kalawagán. Ay ammu na oray
kitun kam nu nungay naya anggayát se ipappanda daya ngámin baláki
tolay, se wà naya panda naya lusà a pagyanán da.
27 Kinuwa na nga ummán kiyán ta senu sap-sapúlan da nge Dios, ay get
bárang ittu ya akammu da kaggína. Ngamay ya kurug na, ay akkan mà
adayyu kadàtada,
28 ta oray pe datu nasírib kadakayu, ay tu idi ya nán da,

‘Aggína ya mamiy-biyág se mamagpakínin se mamagpauray kadàtada,’
nán da. Se nán daya duddúma nga,

‘Dàtada ay annánà nitta pe,’
nán da.”
29 “Ay gapu ta annánà nitta nge Dios, ay akkan tada lugud nán nga balitù
se batu ya Dios, onu panda ngala nga madamdam daya nalaing nga tolay
nga kuwaan.
30 Kitun, ay pinagdudoray ne Dios sala datu kuk-kuwaan datu tolay, ta
akkan da pikam am-ammu. May kídi yin, ay pakappoliyan na ngámin
tolay kídi kalawagán kadaya bas-básul da,
31 áta nìdang na ngin ya algaw nga agpaguwes na ngin kadaya ngámin
tolay kiya kalawagán kitu tolay nga píli na. Nepakammu na ki ngámin
tolay nga kurug idi kane paltuwan na kammin. Ay kurug ya angguwes
na.” Tú dayán datu kinag-kagi ne Pablo.

32 Ay kane magìna da tu mepanggap kitu ilaltu da natay, ay paásan datu
duddúma, may datu duddúma ay, “Gìnán mika manin panggap kídi,” nán
da.
33 Ay ittu win tu nammánaw ne Pablo kaggída.
34 Ay uwad da nga nebulun kaggína, ay nangurug da pe ke Jesus. Datun,
ay de Dionisio nga isa kadatu agturáy kitu Areopago, se itu babay nga
nagngágan ka Damaris, se atán da pikam duddúma.

18

Tu inangngurug datu iCorinto

1 Ay kane mabalin magbàbànán ne Pablo kitúni Atenas ay nagtálaw, se
la nawe ka íli Corinto.
2 Kitúni tu nakammuwán na kade Akila se Priscila nga magatáwa. Judyu
da nga iPonto, nga alalbet pe ka Corinto nga gayát ka Italia, ta pinataláwan
ngámin ne Ari Claudio datu Judyu ka Roma. Ay nawe ye Pablo nga
naggagáyám kaggída.
3 Ay gapu ta nagpáda da nga maragkuwa ka tulda, ay nepagyán kaggída.
Ay nepagkuwa pe kaggída ngin.
4 Ay ki peyang Sabado, ay mawe magbàbànán ne Pablo kitu sinagoga da
kitúni, ta piyán na nga ayuyútan datu Judyu se datu Griego.
5 Ay kane makalbet de Silas se Timoteo win nga gayát ka Macedonia, ay
magturaturap pin ne Pablo nga magbàbànán, nga mangilaw-lawág tutu
wala kadatu Judyu, nga Jesus tu Nebon ne Dios.
6 Ngamay kane kalùsawan datu Judyu tu ibàbànán na se paásan da, ay
túta naggalngán nada ngin, ay se na nán kídi kaggída, “Akkan nakayu mà
alà e Dios, ngamay básul nu mà kampela yanin. Awan ku básul kiyán nin.
Manggayát kídi yin, ay mawe yà magbàbànán kadaya akkan Judyu,” nán
na.
7 Ay díkod akkan nagbàbànán kitu sinagoga da ngin. Nagtálaw kitúni se
yala nawe ka balay de Ticio Justo. Akkan Judyu ngamay magday-dáyaw
pe ke Dios. Tu balay na, ay kataging kam natu sinagoga.
8 Ay e Crispo nga pangapuwan da kitu sinagoga, ay nangurug da se datu
akkobung na ke Apu Jesus. Ay adu pe kadatu iCorinto nga nakagìna kitu
bàbànán ne Pablo tu nangurug, ay nabawtisarán da.
9 Kitu isa nga gabi, ay tummagenap ke Pablo nge Apu Jesus, nga nán
na, “Akkan ka nga mansing kadaya tolay, ay akkan ka pe makusap nga
magbàbànán,
10 ta atán nà peyang nga mamul-bulun kikaw. Ay áwan ya mangwa ka
nadakè kikaw, áta adu daya tolay ku kídi ya íli,” nán ne Jesus.
11 Ay díkod natangadagun se nakannam búlán ne Pablo kitúni nga
nagtù-tùgud kiya bàbànán ne Dios kadatu tolay kitúni.

Tu nangngidarum datu Judyu ke Pablo ke Gubernador Galio

12 Ngamay kane e Galio win tu maggubernador ka probinsiya Acaya, ay
naggagaddúán datu akkan mangurug nga Judyu nga kinalùsaw we Pablo,
ay se da nga idarum.
13 Ay nán da, “Idi ya tolay, ay ay-ayuyútan na daya tolay kiya agdáyaw
ke Dios nga mepasabantà kiya lintag tada,” nán da.
14 Ay kane magúni kuma nge Pablo win, ay nán ne Gubernador Galio
kadatu Judyu, “Nu kurug nga nagbásul kuma idi ya tolay, ay masápul la
anúsán ku gìnán ya ríri nu nga Judyu.
15 Ngamay gapu ta panggap pala kadaya isur-súru nu, se kadaya tolay
nu, se kadaya lin-lintag nu kampela ngin daya pagrirríyán nu, ay dakayu
kampela ngin nin ya makammu, ta maddi yà mepangguwes kadayán,”
nán na.
16 Ay túta pinatálaw nada kitu upisína na.

17 Ay se da la nga dinugkam nge Sostenes nga apu kitu sinagoga, se da
bináubáut, kitu àráng ne Gubernador Galio, ngamay akkan nada inat-
atangya.

Tu naggulli de Pablo ka Antiokia se itu nagrabbuwát na manin

18 Ay kane mabà-bayág gala nge Pablo ka Corinto, ay nagpakáda pe yin
kadatu mangurug kitúni. Ay nagbapor nga nawe ka Siria. Nebulun na de
Akila se Priscila. Ay kitu kaatán da pikam ka íli Cencrea, ay nakipúkis nge
Pablo, ta ittu tu panda natu kari na ke Dios.
19 Ay kane makadatang da ka íli Efeso, ay nebansi na de Akila nga
magatáwa kitúni. Ngamay nawe pikam kitu sinagoga da, se yala
nakibàbànán kadatu Judyu kitúni.
20 Ay tútu pagbansiyan da pikam ka mabay-bayág, may naddi.
21 Ngamay nán na kaggída kane magrubbuwát tin, “Nu piyán ne Dios
nga magulli yà kammin kanedi, ay umbet tà,” nán na. Ay se la nga
dummúlay ka Efeso nga mawe ka Siria.
22 Ay kane makadatang ka Cesarea nga íli ka Siria, ay nanùdu nga nawe
nga naggagáyám kadatu mangurug ka Jerusalem, se yala nga nawe ka
Antiokia.
23 Ay kane mabà-bayág gin kitúni, ay nagtálaw manin. Ay se na
dinàdàdà datu il-íli ka probinsiya Galacia se Frigia, nga nagtul-tuldu
kadatu mangurug ta senu lumigda tu angngurug da.

Tu nagtùgud ne Apolos ka Efeso se Corinto

24 Ay ka Efeso, ay atán isa nga Judyu nga iAlejandria nga inummang
kitúni. Apolos tu ngágan na. Nalaing magbàbànán, ay se ammu na
pànang ya bàbànán ne Dios,
25 ta natùgúdán nin ka panggap ke Apu Jesus. Nagagat nga magbàbànán,
se kurug pe datu itù-tùgud na panggap ke Jesus. Ngamay tittu tu agbaw-
bawtisár tu Juan tu ammu na.
26 Ay naturad pe yin nga magbàbànán kitu sinagoga. Ay kitúni tu
nakagìnaán de Akila se Priscila kaggína. Díkod inaptán da ka balay da, se
da kinappiya nga nelaw-lawág kaggína datu mepanggap kiya angngalà ne
Dios kadaya tolay.
27 Ay kane piyán ne Apolos pe tu mawe magbàbànán ka probinsiya
Acaya, nga ittu ya giyán naya íli nga Corinto, ay neparob lugud pe yin datu
mangurug ka Efeso. Ay díkod nagsúrát da kadatu mangurug ka Acaya nga
anggamman da kuma tu ilalbet ne Apolos. Ay kane dumatang nge Apolos
ka Acaya, ay abay tu neseng na kadatu nangurug gapu ki agkallà ne Dios,
28 ta nalaing makipal-palagmán kadatu Judyu nga kasuw-suwáy na kitu
sinagoga. Nelaw-lawág na tutu wala kaggída datu nesúrát nga bàbànán
ne Dios, nga e Jesus kam tu Nebon ne Dios.

19

Tu nekaalubuwán datu iEfeso ki Ispiritu ne Dios

1 Ay kitu kowad ne Apolos ka Corinto, ay nawe pe ye Pablo ka Efeso.
Nanalen kadatu ban-bantay kitu nameyag na. Ay kane dumatang kitúni,
ay uwad da nasmà na nga mangurug.

2 Ay nán na kaggída, “Naalubuwán kayu win kiya Ispiritu ne Dios kane
mangurug kayu?” nán na. May nán da, “Akkan, ta áwan mi ya nagìna
pikam nga Ispiritu ne Dios.”
3 Ay tútu nán manin ne Pablo kaggída, “Ay nágan na nga panagbawtisár
lugud tu nekabawtisarán nu?” nán na. “May páda na kitu agbawtisár nga
netùgud natu Juan,” nán da.
4 Ay díkod nán ne Pablo, “Tu Juan, ay binawtisarán na datu tolay kitun
nga nakappoli kadatu bas-básul da. May kinagi na pe kadatu tolay nga
masápul la e Jesus ya kurugan da ngin, nga ittu tu sumar-saridát kaggína,”
nán ne Pablo kaggída.
5 Ay kane magìna da tu kagiyan ne Pablo, ay nangurug da ngin ke Apu
Jesus, ay díkod nagbawtisár da manin.
6 Ay kane meparotun ne Pablo tu íma na kadatu úlu da kaggína nga
nangikarárag kaggída, ay naalubuwán da ki Ispiritu ne Dios. Ay nagsab-
sabáli tu aggúni da, se da nekagi pe datu pekagi ne Dios kaggída.
7 Ay moli sangapúlu se duwa da ngámin.

Tu kowad ne Pablo ka Efeso

8 Ay kitu tallu búlán ne Pablo nga nag-agyán kitúni, ay nagbàbànán kitu
sinagoga kitúni Efeso. Naturad nagbàbànán se nangappiya nga nangikagi
kadatu Judyu kiya panggap ki angngituráy ne Dios.
9 May datu duddúma kaggída, ay nasúkir tu uray da, ay maddi da
mangurug. Ay nadakè tu kinag-kagi da mepanggap kiya panangngurug
ke Jesus. Ay tútu pinanáwan nada se la nawe kitu isa nga kuwartu natu
iskul ne Tirano. Kabulun na datu mangurug ke Jesus. Ay kitúni yin tu
nagbàbànánan ne Pablo ki peyang algaw.
10 Duwa dagun na nga pinakuna. Ay díkod datu tolay ka probinsiya Asia
nga Judyu se Griego, ay nagìna da ngámin tu bàbànán mepanggap ke Apu
Jesus.

Datu tumattánib

11 Ay adu datu nepàwa ne Dios ke Pablo nga nakas-kasdáaw tutu wala
pànang.
12 Ta oray nu panyu wala wànu lúpus sala ya melìlet kaggína, se da
ippan ki giyán naya magtakit se naar-aránan, ay bumílag da ngala pe, se
magtálaw pe datu áran.
13 Ay díkod datu duddúma kadatu Judyu nga magdàdàdà nga
marannánib kadaya naar-aránan, ay ram-ramanán da pe nga usaran ya
ngágan ne Apu Jesus kaggída nga manánib kadatu naar-aránan nga nán
da kanu mà pe, “Magtálaw kayu ta e Jesus nga ibàbànán ne Pablo ya
mamatálaw kadakayu,” nán da kadatu ar-áran.
14 Ay datu pittu wa annánà ne Sceva, nga isa nga nangátu wa pádi datu
Judyu, ay mepangwa da pe kiyán.
15 Ngamay nán natu áran, nga summungbát, “E Jesus, ay am-ammù, ay
ammu ku pe ye Pablo, ngamay iin kayu ta?” nán tu áran,
16 Ay se yala nga dinugkammán natu naar-aránan da. Ay se nada
newalawalat ngámin. Ay tútu nagtatálaw da kitu balay nga sissusoba se
natal-talíngu.
17 Ay kane mammuwán ngámin datu Judyu se Griego nga mag-agyán ka
Efeso, ay nasdaáwan da ngámin, ay dinay-dáyaw da nge Apu Jesus.

18-19 Ay adu pe kadatu mangurug ke Jesus tu nagipudnu kadatu kuk-
kuwaan da. Adu pe kadatu maragsalamangka tu nagiltuwád kadatu
aruminta da. Ay inurnúngán dada, se da sìdúgan kitu àráng ngámin datu
tolay. Tu dágup datu báyad datun, ay limma púlu ríbu písus.
20 Ay tútu newar-waragáwag tutu wala ngin tu bàbànán mepanggap ke
Apu Jesus, ay ummadu datu mangurug.

Tu ríri datu maragbattál ka Efeso

21 Ay kane màwa ngámin dayanin, ay linammat ne Pablo nga masápul
nga mawe pikam ka probinsiya Macedonia se Acaya se yala mangaw-át
tin ka Jerusalem. Ay se masápul kanu pe nga umang ka íli Roma ngin.
22 Díkod pinapan na pikam datu duwa nga kaseng na ka Macedonia: De
Timoteo se Erasto. May nabà-bayág pikam ka probinsiya Asia.
23 Kitun na tiyampu, ay nàwa tu abay ya ríri panggap kadaya mangurug
ke Jesus.
24 Atán isa nga tolay kitúni, nga nagngágan ka Demetrio nga maragbattál
ka silber. Ay adu datu manglu kaggína, nga mangwa ka sinan sissimbaan
natu diyos da nga Artemis, ay adu tu màluwán da kaggína.
25 Ay díkod inurnung ne Demetrio datu pilluwan na se ngámin datu
kapáda na nga maragbattál, se na nán kaggída, “Kabbulun,” nán na,
“ammu nu nga daya kuk-kuwaan tada ay ittu paggayatán daya bànáng
tada.
26 Nasingan nu se nagìna nu pe daya kuk-kuwaan nedi nga Pablo. Nán
na kadaya tolay nga akkan kurug ga diyos daya battál lala daya tolay. Ay
kurug ga adu pànang ngin daya naayúyut na ngin kadaya tolay kiddi íli
Efeso, se tagge ki ngámin probinsiya naya Asia.
27 Ay get pe nu akkan nala tittu ya agbattál tada ya kalùsawan daya tolay
kadàtada, nu di pe áwan patag gin naya templo naya nadáyaw wa diyos
tada nga Artemis. Ay get pe nu mippà in ya dáyaw ne Artemis, nga ittu ya
day-dayáwan ngámin daya tolay kiya probinsiya Asia, se oray kiya ngámin
kalawagán, nu pagdudoray tada ngala nge Pablo,” nán ne Demetrio.
28 Ay kane magìna datu maragbattál tu kagiyan na, ay nalùsaw da
pànang, nga nán da nga nesarasáraw, “Madáyaw we Artemis nga diyos
daya iEfeso,” nán da.
29 Ay tútu naburbur ngámin datu tolay kitu íli. Nagtatagtág da ngámin
nga nawe kitu palása. Ay dinugkam da de Gayo se Aristarco nga
iMacedonia nga kabulun ne Pablo kitu agdàdàdà na. Ay rinù-rùrut dada
nga nippan kitu palása.
30 Ay e Pablo, ay piyán na pe tu lumnà nga mawe kitu giyán datu adu
wa tolay, may pinaddi datu mangurug.
31 Ay oray datu duddúma nga opun ne Pablo nga ap-apu kitu probinsiya,
ay nangibon da pe ka mawe magpaddi kaggína nga magpassingan kitu
unag natu palása.
32 Ay datu tolay kitu unag, ay nakasárasáraw da, ay nagbal-baláki tu
isar-sáraw da, ta akkan magpapáda tu uray da. Tu kaaduwán kaggída, ay
akkan da am-ammu nu taanna, tura da nagguurnung kitúni.
33 Dalínán datu duddúma nu e Alejandro tu gapu natu mà-màwa kitúni
ta aggína tu pinagsíkád datu Judyu nga pinagúni kitu àráng datu tolay.
Paginggappan na din datu tolay, ta asissungbátan nada.

34 Ngamay kane melásin da nga Judyu, ay ittu win tu naggigindán da
ngin na nakas-asáraw ka tagge duwa nga oras, nga nán da, “Madáyaw
nge Artemis nga diyos daya iEfeso,” nán da.
35 Ngamay kane mapaginggap natu bátug meyor kitu íli datu tolay,
ay nán na kaggída, “Dakayu wa pádà a iEfeso,” nán na, “Iinna kadi
kadaya ngámin tolay ya akkan na makammu, nga dàtada kampela ngin
ya magtagasíngan kiya templo naya nadáyaw wa diyos tada nga Artemis,
se oray pe kiya sinan Artemis nga batu nga netànág nga gayát ka lángit
kitun.
36 Ay gapu lugud ta áwan makakuna nga busid dayán, ay túya masápul
tada lugud ya maginggap pin, se akkan tada pe yin na magbur-buranaw.
37 Dedi nga tolay nga nilbet nu kídi, ay áwan da nga sinákaw kiya templo
tada, se akkan da pe pad-padàsán ya diyos tada.
38 Ay díkod nu atán pangidarumán de Demetrio se daya maragbattál ka
oray iinna kadedi nga tolay, ay idarum dada din nala, ay magsungbát pe
tu medarum. Ta atán daya guwes kadaya upisína da, ay se atán pe daya
ap-apu kídi probinsiya tada.
39 Ay nu atán da pikam piyán nu saludsúdan, ay disidiran tada ngala nu
itu kurug ga agguurnung tada.
40 Ta get nu idarum ditta daya apu tada ka Roma gapu kiya ríri tada kiya
daddáni, ay áwan tada ammu pagsungbát kaggída,”
41 nán natu bátug meyor da kaggída, ay se nada binuwà.

20

Tu nepappan manin ne Pablo ka Macedonia se Grecia

1 Ay kane makusap pin tu ríri, ay pinalbet ne Pablo win datu mangurug.
Ay kane mabalin nada tul-tulduwán, ay nawe ka Macedonia.
2 Ay kane mangngayán na ngámin datu il-íli kattoni nga magtul-tuldu
kadatu mangurug, ay nawe ka Grecia.
3 Nagyán kitúni ka tallu búlán. Ay kane dumúlay kuma nga mawe ka
probinsiya nga Siria, ay nammuwán na nga asippatayan datu Judyu. Ay
túta nagulli kammin nga manalen ka Macedonia.
4 Ay binulun de Sopatro Pirro nga iBerea, se de Aristarco se de Segundo
nga iTesalonica, se de Gayo nga iDerbe, se Timoteo, se de Tikico se Trofimo
nga iAsia.
5 Naginunna da, ay se dakami inindaggán ka Troas.
6 Ngamay dakami, ay nagbapor kami nga gayát ka Filipos, kane mabalin
tu piyasta nga angngán da ka sinápay nga áwan pamalbád. Ay kane
malpás ya limma ngalgaw, ay dinatang mi datu kabbulun mi ka íli Troas.
Ay túta natangaligguwán kami yin kattoni.

Tu nekebinà ne Eutico ka íli Troas

7 Ay kane gídám natu Sabado win, ay nagguurnung kami yin se datu
mangurug ke Jesus, ta ittu tu angngán mi ka sinápay, ka panamdammán
mi kitu nekatay ne Apu Jesus. Ay nagbàbànán ne Pablo panda kitu túlad
gabi, ta mawe yin nu kaláwa.
8 Adu datu dílág kitu amingúdu wa kuwartu nga nagguurnúngán mi.
9 Ay atán pe isa nga bag-bagu kitúni nga nagngágan ka Eutico.
Nagtutúgaw wala kitu lalamdáwan. May kane mabayág gala ngin ne
Pablo nga makun-oni, ay nagasidàdappán ne Eutico, ay túta nìlà tutu wala

ngin. Ay se la nebinà, naggayát kitu mekàlu wa sarundù natu balay. Ay
nawe da inarikuykuy, ngamay áwan na nga biyág gin.
10 Ay tútu ummúlug ge Pablo, se na we arikúpan tu natay, se na nán
kídi, “Akkan kayu wa malídug, ta sibbiyág kam,” nán na.
11 Ay se la ummunè kammin ne Pablo, se da nawe nangán kitu sinápay
nga panamdammán da kitu nekatay ne Jesus. Ay kane mabalin da
mangán, ay nagbàbànán ne Pablo panda kane lumtà ya mata. Ay se la
nga nawe yin.
12 Ay nippan da pe yin tu bag-bagu kitu balay da. Naganggam da pànang
ta nabiyág kam.

Tu nepappan ne Pablo ka Mileto

13 Ay nagtakay kami ka bapor, se kami la dummúlay nga mameyag ka
íli Asson. Ngamay e Pablo, ay pasíbál ngala kadakami kattoni Asson, ta
nagsal-ay yala.
14 Ay kane mesabat nakami ka Asson, ay tinakay mi se kami nawe
ngámin ka íli Mitilene.
15 Ay kane kaláwa, ay dummúlay kami manin, ay lummíwán kami ka
púgu Chio. Kitu láwa na manin, ay nagsíbál kami ka púgu Samos. Ay
kane kaláwa manin, ay dumatang kami yin ka íli Mileto.
16 Akkan kami nagsíbál ka Efeso, ta senu akkan kami kanu mabayág ka
probinsiya Asia, nán ne Pablo ta mabagal kanu, ta piyán na nu atán kanu
kuma ngin ka Jerusalem nu algaw naya Pentecostes*.

Tu inagbàbànán ne Pablo kadatu pangmanàman datu mangurug ka Efeso

17 Ay díkod kattoni Mileto, ay nangibon nala ngin ne Pablo ka mawe ka
Efeso nga mangayáb kadatu pangmanàman datu mangurug kattoni Efeso.
18 Ay kane makalbet datu pinaayabán na ngin, ay nán na kaggída:
“Dakayu, ay nammuwán nu ngámin datu kinuw-kuwa ku kitu kowad ku
kannán giyán nu ka Asia nanggayát kitu nunna nga nelalbet ku.
19 Sippapakumbaba ngà a nagsurbi ke Apu. Pasuráy makasangit tà kitu
nagitur-turad ku kadatu kapal-palakkán ku gapu kitu aggutad datu kapádà
a Judyu kiyà.
20 Ammu nu nga áwan ku netagàna kadaya makaseng kadakayu, kitu
inagbàbànán ku se itu inagtù-tùgud ku kadakayu kadatu inagguurnung
tada, ay se oray pe kiya babbabalay nu.
21 Ammu nu nga kinappiya ku pe nga nekagi kadatu kapádà a Judyu, ay
se oray pe kadaya Griego, nga masápul la makappoli da kadatu bas-básul
da ke Dios, se da la nga mangurug ke Apu Jesu-Cristo.”
22 “Ay kídi yin, ay mameyag gà in ka Jerusalem, ta ittu ya ipàwa naya
Ispiritu ne Dios kiyà. Ay akkan ku ammu nu nágan daya mà-màwa kiyà
kattoni.
23 Ya ammu ku ngala, ay ya nepakammu naya Ispiritu ne Dios kiyà
kadatu ngámin il-íli nga nap-apannán ku win nga mebálud dà se mapal-
pallà à.
24 Ngamay akkan ku kengán ya biyág ku, ta áwan na nga surbi nu akkan
ku màwa ngámin daya piyán ne Apu Jesus ipàwa kiyà, nga ittu ya mawe

* **20:16 20:16** Ya Pentecostes ay ittu ya Piyasta daya Judyu nu malpás ya mekalimma púlu algaw kalpasán natu Piyasta nga Paskuwa.

mangappiya mangikagi kiya Napiya nga Dámag mepanggap kiya agkallà
ne Dios ki ngámin tolay.”
25 “Ay kídi yin, ay ammù nga áwan makasingan kiyà in kadakayu
ngámin nin nga nagdàdàdáan ku wa nangibàbànán kiya angngituráy ne
Dios.
26 Ay díkod kagiyan ku kadakayu wa kappiyánan, nga akkan dà a
panangiyán nu atán da nga akkan mangurug kadakayu,
27 áta áwan ku netagàna nga dì nekagi kadakayu kadatu ngámin piyán
ne Dios pepakammu.”
28 “Ay sin-sinnan nu lugud daya baggibaggi nu kampela ngin nin, ay se
kappiyánan nu pe tagasinnán ngámin daya tolay nga nepatarakan naya
Ispiritu ne Dios kadakayu. Kappiyánan nu pe iapu daya tolay ne Dios, ta
bíláng ginátang nada kitu dága naya An-anà na.
29 Ta ammù nga atán da nga umbet nga magtù-tùgud ka busid kadakayu
kiya likud ku nga mawe. Ummán da kadaya ulolag nga umang mamatay
kadaya nepatarakan kadakayu, ta akkan da kengán ya angngurug daya
nepatarakan ne Dios kadakayu.
30 Ay ammù nga atán da pe kadakayu mismu wa mangurug, daya
manggayát nga mangitùgud ka busid nu isa ngalgaw, ta senu mealílaw
da daya mangurug ke Jesus nga mangurug kadaya itù-tùgud da kampela
ngin nin.
31 Ay díkod magtaron kayu lugud. Damdamman nu nga kitu tallu dagun
ku nga nepagyán kadakayu, ay áwan ku sínang nga nagtù-tùgud kadakayu
ngámin ki oray algaw se gabi. Pasuráy sumángit tà gapu kadakayu.
32 Ay kídi yin ay patagasinnán takayu win ke Dios. Lam-lamtan nu
daya bàbànán gapu kiya agkallà na, ta aggína ngala ya makabalin na
mangpaligda kiya angngurug tada, se makaidde kadakayu kiya bátug
ipangáni na kadaya ngámin tolay na kampela ngin.”
33 “Ay áwan ku inadang nga pirà wànu bádu kadakayu.
34 Ammu nu mà nga iyà kampela ngin tu nanglu para kadatu masápul
mi se datu kabbulun ku.
35 Ittu tu nangngipakammù kadakayu nga gapu kiya aggubra tada, ay
masengán tada daya makasápul, ta madamdam ku tu kinagi ne Apu Jesus,
nga nán na, ‘Ab-abay ya agganggam ta nu dàta ya mangidde may nu dàta
ya mangáwat kiya midde,’ nán ne Jesus.”
36 Ay kane mabalin magúni yin, ay nagpalintud da ngámin nin, se da
ngala nga nagkarárag.
37 Ay summángit da ngámin. Ginàbal se inumàán da nge Pablo ka
amapan da kaggína ngin.
38 Nesangit da pe tu nán na nga akkan da magsisingan nin. Ay se dala
nga nawe netúgut panda kitu bapor.

21

Tu nepappan ne Pablo ka Jerusalem

1 Kane magtutúway kami yin, ay dummúlay kami yin se de Pablo, ay
nangaw-át kami ka Coos. Ay kane kaláwa, ay nawe kami ka Rodas. Ay
kane kaláwa manin, ay ka íli Patara.
2 May kattoni, ay nakasmà kami ka bapor nga mameyag ka Fenicia. Ay
tútu nagtakay kami se kami manin dummúlay.

3 Nasingan mi ngámin tu íli Cipro kitu padne kasígid kadakami
lummíwán. Ay nagtul-túluy kami nga nawe ka probinsiya Siria, ay se
kami la dummung ka íli Tiro, ta kattoni tu pangilagsiyán da kadatu agtu
natu bapor.
4 Ay sinapúlán mi datu mangurug ke Jesus kattoni. Ay kane masmà
mida ay natangaligguwán kami kitúni. Ay nekagi naya Ispiritu ne Dios
nga paddiyan datu mangurug nge Pablo nga mawe ka Jerusalem.
5 Ay kane matangaligguwán kami yin, ay nawe kami pe yin. Ay netúgut
dakami datu ngámin nga mangurug se datu attáwa da se datu annánà da
panda kitu lasi natu íli, ay se kami nagpalintud ngámin nga nagkarárag
kitu dappit.
6 Ay kane makipalúbus kami kaggída, ay pinapan dakami yin. Ay
nagtakay kami kitu bapor rin, ay nawe da pe yin kadatu babalay da.
7 Ay kane makadatang kami ka íli Tolemaida, nga gayát ka Tiro, ay
ittu tu namandanán mi nga nagbapor. Ay natangagabi kami kitúni, nga
naggagáyám kadatu mangurug ke Jesus.
8 Ay kane kaláwa ngin, ay nawe kami yin ka íli Cesarea. Nagdagus
kami ka balay de Felipe. Aggína ya isa kadatu pittu wa napíli nga kaseng
datu apostoles ka Jerusalem kitun. Ay maragbàbànán pe kiya Napiya nga
Dámag.
9 Ay atán da nga appát ta annánà na nga babbalásang, nga agkakagiyán
ne Dios.
10 Ay kane mabayág kami kitu balay da, ay atán inumbet nga
pagbàbànánan ne Dios nga gayát ka Judea nga nagngágan ka Agabo.
11 Inumbet kitu giyán mi, ay se na inalà tu sinturon ne Pablo, se na
pingílan datu bingil na se datu íma na kampela ngin, ay se na nán, “Tú idi
ya pekagi naya Ispiritu ne Dios, ‘Ummán kídi ya pamàyanán daya Judyu
ka Jerusalem kiya makin-sinturon kídi. Ay se da iáwat kadaya akkan
Judyu,’ ” nán ne Agabo.
12 Ay kane magìna mi ngámin se datu tolay kitúni yán, ay akkan mi
papannan nin ne Pablo ka Jerusalem.
13 Ay se la nga nán Pablo nga summungbát, “Nágan naya kuwaan nu,
tura dà a sang-sangítán. Pagdakean nu wala ya uray ku. Sissasagána ngà
mà a mapíngil, ay oray mán pe nu patayan dà ka Jerusalem gapu kiya
angngurug ku ke Apu Jesus,” nán ne Pablo kadakami.
14 Ay gapu ta akkan mi nga megawídán, ay akkan kami nagun-úni yin.
Nán mi yala nga, “Ya piyán ne Apu ngala din ya màwa,” nán mi.
15 Ay tútu akkan nabayág ay nagalikagtu kami, se kami mawe yin ka
Jerusalem.
16 Nawe dakami netulud datu duddúma nga mangurug ka Cesarea.
Ay nippan dakami ka balay de Nason nga iCipro. Nabayág pe yin nga
mangurug ke Jesus. Ay kitúni tu nagdagusán mi yin.

Tu nepàwa de Santiago ke Pablo

17 Ay kane dummatang kami ka Jerusalem, ay inanggam dakami pànang
datu wawwági ki angngurug.
18 Ay kitu láwa na ngin, ay kummíwid pe ye Pablo kadakami nga
mawe maggagáyám kade Santiago se ngámin datu pangmanàman da ka
Jerusalem.

19 Ay kane mabalin na magpakammu kaggída, ay nebàbànán na pe yin
datu ngámingámin nga nepà-pàwa ne Dios kaggína kitu nepappan na nga
nagbàbànán kadatu akkan Judyu.
20 Ay kane magìna da, ay dinay-dáyaw da nge Dios.
Ay nán da kaggína, “Ammum, wagi,” nán da kaggína, “nga riníburíbu
win datu Judyu nga mangurug pe yin ke Jesus, se ngámin dayanin, ay
kurugan da pànang ya lintag tada nga Judyu.
21 May nagìna da nga nadakè kanu ya itù-tùgud mu kadaya kapáda tada
nga Judyu nga magyán kadaya íli daya akkan Judyu, ta akkan mu kanu
ipàwa kaggída datu lintag tu Moses, ta akkan ka kanu magpakúgit kadaya
annánà da, se akkan mu kanu pe pakurug daya gangay tada nga Judyu.
22 Ay nágan na lugud ya kuwaan tada ngin? Magìna da mà ala nga
magìna nga inumbet ka ngin kanedi.
23 Ay díkod kuwaan mu ngala ya ipàwa mi kikaw. Atán appát ta lalláki,
nga ya kari da ke Dios, ay tagay pumanda ngin.
24 Mebulun ka kaggída nga mawe ka templo nga mangwa kiya mepang-
gap ki panagdalus. Ay ikaw wala pe ya magbáyad kiya ammúkis naya
pádi kaggída. Ay díkod ittu win ya pakammuwán daya tolay nga kurugan
mu mà pe daya lintag.”
25 “Ngamay daya akkan Judyu nga mangurug pe yin ke Jesus, ay tittu
wala datu nesúrát tada nga nebílin kaggída ya ipàwa tada kaggída, nga
akkan da mangán kadatu netúgan kadatu diy-diyos, se akkan da pe
mangán ka dága, ay se oray pe daya karni nga akkan pinadága. Se akkan
da mangwa kadaya nadakè a mepanggap kadaya lalláki se babbay,” nán
na.
26 Ay tútu kane kaláwa, ay binulun ne Pablo win datu appát ta lalláki
nga nawe kitu Templo. Ay kinuwa da ngin tu gagángay nga mepanggap
ki panagdalus. Ay aggína tu nangipakammu kada tolay nga pittu walgaw
pikam ya pamandanán natu kari datu appát, nga ittu ya agbasu da se iya
akipúkis da ngin.

Tu nekatiliw ne Pablo

27 May kane tagay tu panda natu pittu walgaw win, ay nasingan datu
Judyu nga iAsia nge Pablo kitu unag natu Templo. Díkod nekagi da kadatu
adu wa tolay, ta senu mepangalùsaw da pe ke Pablo. Ay tútu dinugkam
datu iAsia ngin,
28 nga nán da nga nesáraw kadatu páda da nga iIsrael, “Ara nu,
kabbulun. Sengán dakami, ta tú ide nga tolay tu nadakè ya itù-tùgud
na ki ngámin tolay ka panggap kadàtada nga páda na nga Judyu, se kiya
lintag tu Moses, se kídi Templo tada. Ay kídi manin, ay rinag-ragitán na
ya Templo ne Dios ta nangilnà kadaya Griego,” nán da.
29 Ata nunna tu inakasingan da kade Pablo se Trofimo nga iEfeso nga
nagbul-bulun kitu íli, ay túya dalínán da nu nilnà ne Pablo we Trofimo
kitu Templo.
30 Ay kane magìna datu tolay kitu íli tu kagiyan da, ay nalùsaw da
ngámin nin. Nagtatagtág da nga nawe kitu Templo, se da dugkamman
ne Pablo, se da rinù-rùrut nga nelawán, ay se da ginìpán tu Templo.
31 Ay patayan da kuma tutu wala ngin, may nagìna natu apu datu
suldádu nga naburbur ngámin datu tolay kitu íli.

32 Ay tútu nagayáb kadatu kapitán se datu suldádu da, se da nagtatagtág
nga nawe nanatang kadatu tolay. Ay kane masingan datu tolay datu
suldádu se itu apu da, ay nakusap da nga nagbáut ke Pablo.
33 Ay tútu tiniliw natu apu da nge Pablo, se na pinapíngil ka duwa nga
káwar, se na pamutuán datu tolay nu nágan naya ngágan na, se nágan tu
kinuwa na.
34 May nagsab-sabáli tu isáraw da nga summungbát. Ay díkod akkan
maawátan tu apu datu suldádu tu kagiyan da, ta napágat da. Tútu pinálà
na nge Pablo kitu kampu da.
35 Kane dumatang da kitu agdán, ay netatáyag da nga binulígan datu
suldádu nge Pablo, ta napalotán tu rungat datu tolay.
36 Ummunud da nga nakasárasáraw, nga nán da nga, “Patayan nu,” nán
da.
37 Ay kitu tagay yala nga milnà e Pablo win kitu kampu, ay nán ne Pablo
kitu apu datu suldádu, “Atán mán kagiyan ku kikaw,” nán na. Ay natu
apu nga summungbát, “Ammum ya aggúni daya Griego?
38 Padálin ku nu ikaw tu iEgipto nga nakiríri kitun, nga nangiapu ka
appát ríbu nga narungat ta tolay kitu ir-ir-er,” nán natu apu ke Pablo.
39 Ay summungbát te Pablo nga nán na, “Akkan, ta Judyu wà, nga iTarso
nga isa nga abay ya íli ka probinsiya Cilicia. Ay palubúsán nà mán na
mangamomán kadaya tolay yi,” nán ne Pablo kitu apu datu suldádu.

Tu sungbát ne Pablo kadatu Judyu

40 Ay tútu pinalubúsán natu apu nge Pablo. Ay tútu nagsíkád de Pablo
kitu agdán, se na paginggappan datu tolay. Ay díkod naginggap da.
Ay nagúni ye Pablo ka Hebreo nga aggúni kampela ngin nin daya Judyu,
nga nán na:

22

1 “Mannákam se kabbulun,” nán na, “gìnán nu din ya sungbát ku
kadakayu,” nán na.
2 Ay kane magìna da nga Hebreo tu aggúni na, ay naging-inggap da
pànang ngin.
Ay se na la nán,
3 “Iyà, ay Judyu wà a neanà ka Tarso ka probinsiya Cilicia. Ngamay
ummabay yà kiddi Jerusalem,” nán na. “Ay e Gamaliel tu misturù kadatu
ngámin na lin-lintag datu apuapu tada nga Judyu. Ay napikkilán nà pe
nga mangurug ke Dios, nga ummán pe kadakayu ngámin kídi yin.
4 Díkod ittu tu gapu na nga pinal-pallà ku se pinatayán ku datu
mangurug ke Jesus. Ay tiliwan kuda se kuda ibálud ngámin, lalláki se
babbay.
5 Ammu naya nangátu wa pádi se ngámin daya ap-apu tada datu kinuw-
kuwa ku, ta aggída tu nangalakkán ku kadatu sur-súrát kadatu kapáda
tada nga Judyu ka Damasco, ta senu mabalin ku ya mawe magtiliw kadaya
pasúrut ne Jesus kattoni, ta piyán kuda ilbet kammin kídi Jerusalem, ta
ittu ya pamasilgán ku kaggída,” nán na.
6 “May kitu agpapásu nga kowad ku kitu dálen na adanni yin ka
Damasco, ay pinagkìlát ku wala nga nadilangán tutu wala tu giyán ku
kitu diláng nga gayát ka lángit.

7 Ay tútu nekálin nà. Ay se yala uwad úni nga nagìna ku, nga nán na
kiyà, ‘Saulo, Saulo, tura nà a pal-palakkan!’ nán na.
8 Ay tútu sinungbátan ku. ‘Iin ka, Apu,’ nán ku. Ay se na nán kiyà, ‘Iyà
nge Jesus nga iNazaret, nga pal-palakkan mu,’ nán na.
9 Ay datu kabbulun ku, ay nasingan da tu dummiláng, ngamay akkan
da nagìna tu úni natu nangamomán kiyà.
10 Ay tútu nán ku, ‘Nágan naya kuwaan ku, Apu,’ nán ku. Ay nán ne Apu
kiyà, ‘Gumnikát ka, ta mawe ka ngin ka Damasco. Mammuwám kannán
nu nágan ngámin daya ipàwà kikaw,’ nán na kiyà.
11 Ay gapu ta akkan nà makasingan, ta nakúláp pà kitu dummiláng, ay
binaybay dà ala datu kabbulun ku, panda ka Damasco.”
12 “Ay ka Damasco, ay atán tolay kitúni nga nagngágan ka Ananias. Ay
sur-surútan na tutu wala daya lin-lintag tu Moses, ay se managday-dáyaw
pe ke Dios. Ay pàgan pe datu kapáda tada nga Judyu ka Damasco.
13 Ay inumbet kitu giyán ku, ay nán na kiyà, ‘Wagi Saulo, makasingan
ka ngin,’ nán na. Ay tútu nakasingan nà kurug gin, ay masingan ku win
ne Ananias.”
14 “Ay se na nán kiyà, ‘Ya Dios datu apuapu tada, ay piníli naka ka
pangipakammuwán na kadaya piyán na nga ipakammu, se ikaw pe ya
isa nga piníli na nga makasingan kiya namáru wa Nebon na, se makagìna
kiya úni na,
15 ta ikaw ya mangipakammu kadaya ngámin tolay kadaya nas-asingan
mu se nag-agìna mu.
16 Ara lugud din. Gumnikát ka ngin, se ka makibawtisár. Padalusám
daya bas-básul mu ke Dios, ki akiapu mu ke Jesus,’ nán ne Ananias kiyà.”
17 “Ay kane magulli yà kammin kídi Jerusalem, kitu atán nà a magkar-
karárag kiya Templo, ay uwad ummán ka tagenap ku nga nepassingan ne
Dios kiyà.
18 Ay nasingan ku we Jesus, nga nán na kiyà, ‘Magkaru ka nga magtálaw
kídi Jerusalem, ta daya Judyu kanedi, ay akkan da kur-kurugan daya
kagiyam panggap kiyà,’ nán na.
19 May nán ku kaggína, ‘Ammu da mà, Apu, nga iyà tu nagbáut se
nagibálud kitun kadatu mangurug kikaw kadatu ngámin sinagoga mi.
20 Ay ammu da pe nga naganggam mà nga nagsisíngan kitu inammatay
da kitu Esteban, nga nangibàbànán pe mepanggap kikaw kitun, ta iyà tu
nagik-ikkam kadatu bádu datu namatay kaggína,’ nán ku.
21 Ay tútu nán na kiyà, ‘Mawe ka, ta papannan taka nga magbàbànán
kadaya akkan Judyu nga atán ka adayyu,’ nán na kiyà,” nán ne Pablo
kadatu tolay.

Tu nangngipakammu ne Pablo kitu kinaiRoma na

22 Ay ginìna datu tolay datu kag-kagiyan ne Pablo kaggída. May kane
makagi na tu nán na nga mawe kadatu akkan Judyu, ay nán da ngin na
nesáraw, “Patayan tada lugud dala ngin, ta akkan mabalin na mabiyág
yanin na tolay,” nán da.
23 Newì-wìwes da datu bádu da nga nakas-asáraw, se pinagtáputápur
da pe tu tápù.
24 Ay tútu pinálà natu apu datu suldádu nge Pablo kitu kampu da, se na
nga pasaplit kuma, ta senu ipudnu na nu nágan natu pangalùsawán datu
tolay kaggína.

25 Ngamay kane pingílan da, ta saplítan da kuma ngin, ay inamomanán
na tu kapitán nga magsisíkád kitu giyán na nga nán na, “Akkan mà
nalintag ya manaplit kiya tolay nga iRoma, nu akkan pikam ma nedarum,”
nán na kitu kapitán.
26 Ay kane magìna natu kapitán tu kinagi na, ay nawe na kinagi kitu apu
datu suldádu nga nán na, “Nágan naya talikuwaan nu? Ay iRoma mà yán
na tolay!” nán na.
27 Ay tútu nawe tu apu datu suldádu nga pinamutuán ne Pablo, nga nán
na, “Kagiyan mu mán, nu kurug nga iRoma ka,” nán na. Ay, “Ò” nán ne
Pablo.
28 Ay nán natu apu datu suldádu nga, “Nagbalin nà ka iRoma kane
magbáyad dà ka adu wa pirà,” nán na ke Pablo. “May iyà ay neanà à
a iRoma kampela ngin nin,” nán na.
29 Ay tútu datu manaplit kuma kaggína, ay nagtálaw da ngin. Ay oray
pe tu apu datu suldádu, ay nagansing pe, ta nammuwán na nga iRoma
nge Pablo nga pinapíngil na.

Tu nampò da ke Pablo

30 Ay kane kaláwa ngin, ay nippà natu apu datu suldádu datu píngil
ne Pablo, ngamay piyán na kammala ammuwan nu nágan tu ipabásul
datu Judyu kaggína. Ay tútu pinagmíting na datu ap-apu datu pappádi, se
ngámin datu ap-apu datu Judyu, ay se na nippan pe ye Pablo nga pinagúni
kitu àráng da.

23

1 Ay binubutgán ne Pablo datu ap-apu, ay se na nán kaggída, “Kabbulun
nga ap-apu,” nán na, “ammu ne Dios nga napiya peyang ya ur-uray ku ka
panda kadedi.”
2 May e Ananias nga ittu tu nangátu wa pádi, ay pinàpò na nge Pablo
kadatu magsisíkád nga adanni kaggína.
3 May nán ne Pablo kaggína, “Tappoan naka pe ye Dios, ta magpì-pìmáru
ka kammala ngin nin, ta tura mu nán nga nagbásul là kiya lintag tada, ay
ikaw ya nagbásul kane pàpò nà,” nán ne Pablo.
4 Ay díkod datu adanni ke Pablo, ay nán da kaggína, “Tura mu pe
insultuwan ya nangátu wa pádi ne Dios!” nán da.
5 “Ay, nu ammù kuma ngala nga aggína ya nangátu wa pádi, kabbulun,
ay akkan ku kuma kinagi yán, áta nán na kiya bàbànán ne Dios nga akkan
ta pad-padàsán daya ap-apu ta,” nán ne Pablo.
6 Ay kane masingan ne Pablo nga Saduceo datu duddúma kadatu ap-apu,
se Pariseo datu duddúma, ay nán na nga kinggat, “Kabbulun nga ap-apu,
iyà ay Pariseo wà pe, ta neanà à a Pariseo,” nán na. “Ay túya innanamán
ku ya ilaltu kammin daya natay. Ay ittu win lugud pe ya pangalùsawán
nu kiyà,” nán na.
7 Ay kane makagi na datun, ay ittu win tu inagsasáwad datu Pariseo se
datu Saduceo. Ay díkod, nauwár da áta akkan da nagpapáda ka uray yin.
8 Datu Saduceo, ay nán da nga áwan ilaltu daya natay, se áwan pe anghel,
se áwan pe daya kaduduwa. May datu Pariseo, ay kurugan da nga atán
ngámin dayán.
9 Ay tútu nagariguddò da ngin nga nakas-asáraw. Ay díkod datu
duddúma nga Pariseo nga magtùgud ki lintag, ay nagsíkád da nga

nakisuwasuwáy, nga nán da, “Awan mi ammu nga básul nedi ya tolay.
Get kurug nga uwad nakiamomán na anghel onu kaduduwa kaggína,”
nán da.
10 Ay kane dumgat tala nga dumgat tu agsisinnáraw da, ay nalídug tu
apu datu suldádu, ta get nu malápilápi ye Pablo, nu pagpul-pultán da. Ay
díkod namon kadatu suldádu ka nawe mangalà ke Pablo kaggída, se da
ippan kitu kampu da.
11 Ay kitu gabi, ay nagpassingan ne Apu Jesus ke Pablo, se na nán
kaggína, “Akkan ka mansing, ta mawe nà pe yin nga kappiyánan na
ipakammu ka íli Roma, nga ummán kiya kinuwa mu win kídi Jerusalem,”
nán na.

Tu inaggutad datu appát púlu wa tolay ke Pablo

12-13 Ay kane kaláwa, ay nasurù appát púlu nga Judyu datu nag-
guumomán nu paannán da tu mamatay ke Pablo. Nangwa da ka
nagkakariyán da, nga di da mangán se uminum panda ki akapatay da
ke Pablo.
14 Ay se da nawe kadatu ap-apu datu pappádi se datu pangmanàman
datu Judyu nga nán da, “Atán nagkakariyán mi, nga akkan kami tutu wala
nga mangán panda kiya akapatay mi ke Pablo.
15 Dakayu lugud, se ngámin kayu wa ap-apu mi, ay ibílin nu kiya apu
daya suldádu, nga ilbet na nge Pablo kammin kídi agmimitíngán nu, ta
pamutuán nu kanu mà a kappiyánan. Ay se mi la itanab nga patayan ki
ammeyag na kídi,” nán da.
16 May itu amanakan ne Pablo kitu wagi na nga babay, ay nagìna na tu
utad datu tolay. Ay díkod linumnà kitu kampu se na kinagi ke Pablo.
17 Ay tútu kirrawán ne Pablo tu isa nga kapitán, ay nán na kaggína,
“Ippam mán ya bag-bagu wi ki giyán na apu daya suldádu ta atán kagiyan
na kaggína,” nán ne Pablo.
18 Ay tútu nippan natu kapitán kitu apu da. Ay nán na nga, “Nge Pablo
nga bálud, ay kirrawán nà, ta pabulun na idi ya bag-bagu, ta atán kanu
ikagi na kikaw,” nán na.
19 Ay tútu binaybay natu apu datu suldádu tu bag-bagu nga nippan kitu
ad-adayyu kadatu duddúma, se na saludsúdan nu nágan natu kagiyan na
kaggína.
20 Ay tútu nán natu bag-bagu, “Datu Judyu, ay naggaamomanán da
nga pilbet nge Pablo kikaw nu kaláwa kiya agmimitíngán da, ta senu
kappiyánan da kanu mà pamutuán.
21 May akkan muda pà-pàgan, ta atán da nga nasurù appát púlu nga
tolay nga magutad nga mangitanab kaggína. Nangwa da ka nagkakariyán
da, nga di da mangán se uminum panda kiya akapatay da kaggína.
Napadapadán da ngin, ay yán nala kagiyan mu ya idaggán da,” nán na.
22 Ay tútu nán natu apu datu suldádu kaggína, “Akkan mu ikag-kagi ki
oray iinna, nga nekagim dayán kiyà in,” nán na, se na pinapan nin.

Tu nangngitulud da ke Pablo ka Cesarea

23 Ay tútu pinalbet tu apu datu suldádu datu duwa nga kapitán, se na
nán kaggída, “Mangisagána kayu ka duwa gatut ta suldádu, se duwa gatut
ta magtagipíka, se pittu púlu wa magkabalyu. Ay magrabbuwát kayu nu
alas nuwebe ki gabì yi.

24 Mangalà kayu pe ka kabalyu nga pagtàyán ne Pablo. Ay se nu mawe
ippan ka giyán ne Gubernador Felix. Tagasinnán nu ta senu áwan na nga
kaan-anuwán," nán na.
25 May nagsúrát pe ka panggap kídi. Ay nán na kitu súrát na:
26 "Iyà nge Claudio Lisias. Súrát ku idi kikaw Apu Gubernador Felix.
Kumusta ka.
27 Ya tolay nga nilbet daya suldádu ku wi, ay dinugkam datu Judyu, ta
patayan da kuma. Ngamay kane mammuwán ku nga iRoma, ay nawe mi
dinatang se datu suldádu ku. Ay se mi nga inalà.
28 Ay gapu ta piyán ku ammuwan nu nágan naya ipabásul daya Judyu
kaggína, ay túta nippan ku kitu giyán datu ap-apu da.
29 Ay túta nammuwán ku nga áwan na nga básul nga annung na nga
katayán wànu kabalúdán, áta panggap pala kadatu lintag da kampela ngin
nin nga Judyu tu ipabásul da kaggína.
30 Ay kane uwad nangipakammu kiyà nga asippatayan da, ay túya kinaru
ku nga nepetulud kikaw. Ay nebílin ku pe kadatu magpabásul kaggína,
nga mawe da pe ikagi kikaw nu nágan naya ipabásul da kaggína."
31 Ay túta inalà datu suldádu we Pablo se da nga ippan ka íli Antipatris
kitu gabi, ta ittu tu bílin kaggída.
32 Ay nagulli kammin datu suldádu kane kaláwa kitu kampu da ka
Jerusalem. Datu nagkabalyu datu mawe mangitulud ke Pablo win.
33 Ay kane makadatang da ngin ka Cesarea se de Pablo, ay nidde da tu
súrát kitu gubernador, se da pe neáwat nge Pablo kaggína.
34 Ay kane mabása natu gubernador tu súrát, ay sinaludsud na ke Pablo,
nu wà na nga probinsiya ya babalay na. Ay kane mammuwán na nga
iCilicia,
35 ay nán na, "Bustigaran takayu nu umbet daya mamabásul kikaw,"
nán na kaggína, se na pinaguwardiyaán kitu balay natu Ari Herodes.

24

Tu kowad ne Pablo kitu àráng ne Gubernador Felix

1 Ay kane panda limma ngalgaw win, ay nawe ye Ananias nga nangátu
wa pádi ka Cesarea, se datu duddúma nga ap-apu wa pangmanàman datu
Judyu, se isa nga abugádu nga nagngágan ka Tertulo. Nekagi da kitu
gubernador tu ipabásul da ke Pablo.
2 Ay kane ayabán da nge Pablo, ay kinagi ne Tertulo win tu ipabásul
da kaggína, nga nán na: "Nadáyaw wa Gubernador. Gapu kiya kinapiya
naya panangiapu mu kadakami, ay nabayág nga áwan mi yin na riribù se
napiya pànang daya biy-biyág mi, ta adu daya naussi nga pagpiyaán nga
nàwa kídi ya probinsiya tada.
3 Ay magiyáman kami kurug kikaw se maganggam kami pànang pe. Ay
akkan nala ki àráng mu ya angngagi mi kídi nu di oray kawà na nga giyán.
4 May gapu ta akkan ku piyán na matàtà ka, ay anúsán mu wala nga
makaru ya manggìna kiya bittì a mekagì.
5 Ata nammuwán mi nga nadakè idi ya tolay, ta riribuan na daya
ngámin na kapáda mi nga Judyu kiya ngámin na kalawagán. Aggína pe
ya mangiapu kiya bungguy natu iNazaret.
6 Rag-ragitán na kuma pe ya templo mi, ay túta tiniliw mi.
7 Ngamay inumbet nge Kumander Lisias se na nga pinúlat kadakami,

8 se nakami pinapan kikaw, ta pekagi na tu básul nedi ya tolay. Ay
ittu ya kaatán mi kídi. Ngamay nu mapamutuán mu we Kumander Lisias
kampela ngin, ay mammuwán mu win nga kurug ngámin dedi nga kagiyan
mi kídi." Ittu yán tu kinagi ne Tertulo ke Gubernador Felix.
9 Ay datu kabbulun ne Tertulo nga Judyu, ay nán da pe nga kurug tu
kagiyan ne Tertulo.

Tu sungbát ne Pablo kadatu ipabásul da kaggína

10 Ay kane paguniyan ne Gubernador Felix nge Pablo win, ay nán na nga
summungbát:
"Maganggam mà nga magsungbát kadaya ipabásul da kiyà, ta ammù
nga nabayág ka ngin nga naggub-gubernador kídi ya probinsiya.
11 Mammuwán mu nga sang-sangapúlu se duwa ngalgaw wala nang-
gayát kitu nepappan ku nga nagdáyaw ke Dios ka Jerusalem.
12 Mammuwán mu pe, nga akkan nà mà nga nakisuw-suwáy se nagkíbur
kadatu tolay kitu Templo mi, se oray pe kadatu sinagoga mi, se oray kawà
na nga giyán kitu íli.
13 Awan da pe mekagi kikaw nga pakammuwán nga kurug daya ipabásul
da kiyà.
14 May kurug tu nán da nga sumúrut tà kadaya mangurug ke Jesus,
nga nán da nga bungguy yala, ta ya agdáyaw ku ke Dios nga Dios pe
datu inagkona mi, ay ittu ya netùgud ne Jesus nga panagday-dáyaw. May
mangurug gà pe kadaya ngámin na lintag mi, se kadaya ngámin na nesúrát
datu pagbàbànánan ne Dios kitun.
15 Maginnanáma ngà pe kiya ammaltu ne Dios kadaya ngámin tolay nga
nadakè se kadaya namáru, nga ittu pe ya namnamáan da.
16 Ay túya kuwaan ku ya kabailán ku nga magmar-máru peyang, ta piyán
ku nu napiya peyang ya ur-uray ku, nga áwan ku básul ke Dios se kadaya
tul-tolay.
17 Ay nabayág gà a áwaáwan ka Jerusalem min. Ay inumbet tà a
nangitulud ka pirà kadatu keliyán ku wa makasápul, se nawe yà pe nga
nagbasu kitu Templo.
18 Ay ittu tu nakasinnán da kiyà. Atán nà kitu Templo nga mangwa
kitu nán tu lintag mi panggap ki panagdalus, ay áwan pe wayya nga
magkakabúkán se áwan pànang pe tolay.
19 Uwad da nga iAsia nga Judyu kitúni. Aggída kuma ya inumbet kídi
nga mangidarum kiyà, nu atán mekagi da kikaw nga ipabásul da kiyà.
20 May áwan da mà, ay díkod dedi kuma ngala nga ap-apu mi ya mangagi
nu atán mepabásul da kiyà nga nagìna da, kiyà nga nagsíkád kitu àráng
da ka Jerusalem.
21 May ya ammù ala nga mabalin da nga ipabásul kiyà, ay tu inagkunà
ala ka naggat, nga tura dà a kaguráan nin gapu ta kurugan ku nga
lumtu kammin daya natay." Túyán tu panda natu kinagi ne Pablo kitu
gubernador.

Tu nekabálud ne Pablo kitu naggubernador ne Felix

22 Ngamay e Gubernador Felix, nga adu ya ammu na panggap kadatu
netù-tùgud ne Jesus, ay binuwà na datu tolay yin, ta disidiran nada kanu
nu umbet te Kumander Lisias.

23 Ay se na binílin tu kapitán nga guwardiyaán da nge Pablo, may iddán
da ka waya na, ay se akkan pe meallang kadaya opun na ya mangilbet
kadatu masápul na.
24 Ay kane malpás ya piga ngala nga algaw, ay inumbet de Gubernador
Felix se Drusila nga atáwa na nga Judyu. Ay pinálà na nge Pablo, ta gìnaan
na ya kagiyan na panggap kiya panangngurug ke Jesu-Cristo.
25 Ay kane ibàbànán ne Pablo ya mepanggap kiya panagmar-máru se iya
akkan ta angwa ka nadakè, se iya angngukum pe ne Dios kadaya tolay kídi
kalawagán, ay nalídug ge Gubernador Felix. Ay tútu pinapan na pikam,
ta ayabán na kanu manin nu atán akatagammu na.
26 May piyán na kuma pe nu pasùsúán ne Pablo. Ittu tu gapu na
nasansán na paayabán nga makiamomán kaggína.
27 Ay kane din malpás ya duwa dagun nin, ay pummatáli ye Porcio Festo
ke Felix nga gubernador. May nepebálud dala ne Gubernador Felix nge
Pablo, ta senu pàgan daya Judyu.

25

Tu inagsungbát ne Pablo kitu àráng ne Gubernador Festo

1 Ay tallu walgaw nanggayát kitu nedaddatang ne Gubernador Festo ka
Cesarea, ay nawe ka Jerusalem.
2 Ay datu ap-apu datu pappádi se datu ap-apu datu Judyu, ay nepipílit
da nge Pablo ke Gubernador Festo, ay se da makim-imallà kaggína,
3 ta papannan na kuma nge Pablo ka Jerusalem. Nán da tun, ta tali
itanab da kitu dálen, ta patayan da.
4 Ay summungbát te Gubernador Festo nga guw-guwardiyaán da kanu
wala ka Cesarea, ay tagay pe yin ya ipappan na mismu kattoni.
5 Ay tútu nán na, “Díkod nu atán mayát nga kumíwid kiyà kadakayu
wa ap-apu, ay napiya pe, ta senu kattoni yala ya pangagiyán nu, nu atán
ipabásul nu kaggína,” nán ne Gubernador Festo kadatu Judyu.
6 Ay díkod moli walu walgaw onu sangapúlu walgaw pikam nga nagyán
ne Gubernador Festo ka Jerusalem, se la nawe ka Cesarea. Ay kitu láwa
na ngin, ay pinaayabán na nge Pablo, ta disidiran na tu kásu na ngin.
7 Ay kane umbet te Pablo win, ay linìmut datu Judyu nga gayát ka
Jerusalem. Ay adu datu nadammat nga ipabásul da kaggína, may áwan
da nga mekagi ka pamasnakkán da kadatu ipabásul da kaggína.
8 Ay nán ne Pablo nga nagsungbát kaggída, “Awan ku tutu wala kinuwa
nga pakabasúlán ku kiya lintag mi nga Judyu, onu kitu Templo mi, onu ke
Ari Cesar,” nán na.
9 Ngamay gapu ta piyán ne Gubernador Festo nga pàgan datu Judyu, ay
tútu nán na nga nagsaludsud ke Pablo, “Piyán mu ya mawe ka Jerusalem?”
nán na. “Ta ittu wala ngin ya pangdisidirán ku kadaya ipabásul da kikaw,”
nán na.
10 Ay tútu nán ne Pablo, “Atán nà mà a magsisíkád din kiya àráng
mu, nga guwes nga iRoma nga makin-rabbang nga magdisidir kiya kásù.
Ammum mà nga áwan ku wa básul kadaya pádà a Judyu.
11 Ata nu nagbásul là kiya lintag nu ka annung nu nga pamatayán kiyà,
ay akkan nà a maglánid nga matay. May gapu ta áwan kurug kadaya
ipabásul daya Judyu kiyà, ay akkan mabalin ipadisidir ya kásù kaggída.

Ay díkod, piyán ku nu e Ari Cesar rin ya mangdisidir kampela ngin nin,”
nán ne Pablo.
12 Ay kane maamomanán ne Gubernador Festo datu kunsigál na, ay nán
na ke Pablo, “Gapu ta ya Ari Cesar ya piyám nga mangdisidir kiya kásum,
ay túya mawe ka lugud kaggína,” nán ne Gubernador Festo.

Tu nangngikagi ne Gubernador Festo kitu kásu ne Pablo ke Ari Agripa

13 Ay kane malpás ya adu wa al-algaw, ay inumbet nge Ari Agripa se
Bernice ka Cesarea, nga maggagáyám ke Festo.
14 Ay gapu ta mabà-bayág da ka Cesarea, ay tútu nekagi ne Gubernador
Festo ke Ari Agripa tu kásu ne Pablo, nga nán na, “Atán kídi ya isa nga
bálud ne Gubernador Felix nga nebansi na,” nán na.
15 “Ay kitu kowad ku ka Jerusalem, ay datu ap-apu datu pappádi, se datu
ap-apu wa pangmanàman datu Judyu, ay nekagiyán da kiyà datu ipabásul
da kaggína, ta piyán da nu pabasúlan ku.
16 Ngamay nán ku kaggída nga akkan mi gangay nga iRoma ya
mamabásul nu áwan tu tolay ya nedarum da, áta akkan na masungbátan
datu ipabásul da kaggína.
17 Díkod kane umbet da pe kídi Cesarea ngi, ay nabag-bagal là ala nga
nagpaayáb kitu tolay kitu láwa natu nelalbet mi, ta disidiran kuda ngin.
18 May kane magúni da, ay dalínán ku nu uwad nga nadakè a ipabásul
da kaggína, may áwan mà.
19 May uwad dala nga pangriríyán da kaggína nga mepanggap pala
kadatu angngurug da kampela ngin nin nga Judyu, se panggap pe kitu
tolay nga nagngágan ka Jesus, nga natay yin ngamay linumtu win nga
nán ne Pablo.
20 Ay gapu ta akkan ku lugud ammu ya pamàyanán ku nga mangdisidir
kadayán na pagririrríyán da, ay nepamutù ku ke Pablo nu Jerusalem ya
piyán na nga pangdisidirán ku kiya kásu na.
21 Ngamay maddi, ta piyán na idaggán ya kagiyan ne Ari Cesar kitu
kásu na. Díkod túya pinaguwardiyaán ku pikam, panda kiya agpapan ku
kaggína ka giyán naya Ari,” nán ne Gubernador Festo ke Ari Agripa.
22 Ay tútu nán ne Ari Agripa ke Gubernador Festo, “Piyán ku gìnán
kampela ngin nin ya tolay,” nán na. “Gìnán mu lugud nu kaláwa ngala
ngin,” nán na ke Ari Agripa.
23 Ay kitu láwa na, ay inumbet de Ari Agripa se Bernice. Ay nepassingan
pe datu tolay tu ammatag da kaggída kane lumnà da kitu agbubustigarán.
Nebulun pe datu kumander se datu ap-apu kitu íli. Ay nilnà da nge Pablo,
kane paayabán ne Gubernador Festo.
24 Ay nán ne Gubernador Festo, “Ari Agripa se dakayu ngámin nga atán
kídi. Atán kídi àráng nu ya laláki nga piyán daya Judyu nga papatay kiyà,
nga ittu tu nesar-sáraw da ka Jerusalem, se kídi pe íli Cesarea.
25 Ngamay áwan ku masmà a básul na nga annung na nga pamatayán
ku kaggína. Ay díkod papannan ku win ka giyán ne Ari Cesar, ta aggína
ya piyán na nga mangdisidir kiya kásu na.
26 Ngamay áwan ku wa ammu nga isúrát ke Apu Ari ka Roma ka
mepanggap kídi ya tolay. Ay ittu lugud ya nangilbet ku ki àráng nu
ngámin, ay tàwán kam pànang kikaw Ari Agripa, ta senu atán mesúrát
ku, nu mabalin tada nga masaludsúdán.

27 Ta naalás kiyà kampela ngin ya magpapan ka isa nga bálud kiya Ari
ka Roma, nu áwan ta pe ammu mekagi nga ipabásul ta kaggína,” nán ne
Gubernador Festo.

26

Tu inagsungbát ne Pablo kitu àráng ne Ari Agripa

1 Ay nán ne Ari Agripa ke Pablo, “Annung mu win ya sumungbát kiya
ipabásul da kikaw kampela ngin.” Ay tútu pinaginggap ne Pablo datu tolay
se yala summungbát.
2 Ay nán na: “Apu Ari Agripa. Ibíláng ku wa nagásat tà ki daddáni, ta
ikaw ya pangikagiyán ku kiya sungbát ku mepanggap kiya nangidarumán
daya pádà nga Judyu kiyà.
3 Ta ikaw, ay kurug ga ammu mu pànang ngámin daya gagángay tada
nga Judyu, se ngámingámin nga pagririríyán tada. Ay díkod túya anúsám
kuma ngala ya manggìna kadaya kagiyan ku.
4 Ammu ngámin daya Judyu nu mapaanna tu panagbiy-biyág ku, oray
kitu kabittì ku pikam, áta nanggayát kitun, ay nepagyán nà peyang
kaggída kiya íli ku kampela ngin, se ka Jerusalem.
5 Nu piyán da ngala ya mangikagi kiya ammu da mepanggap kiyà, ay
nabayág da ngin na ammu nga napikkilán nà a mangurug kadatu ngámin
lin-lintag tada nga Judyu, ta iyà, ay Pariseo wà pe.
6 Ay kídi ay atán nà nga magsisíkád kídi àráng nu, ta nedarum dà, gapu
ki agginnanáma ku kitu kari ne Dios kadatu inagkona tada.
7 Ay ittu pe yán na kari tu innanamán datu sangapúlu se duwa nga
tangámalán. Ittu tu gapu na nga inalgaw se ginnabi tu agdáyaw da ngámin
ke Dios. Ay gapu kiyán na agginnanáma ku Apu Ari ya nangidarumán da
kiyà.
8 Taanna, tura nu pe akkan màwa nga kurugan nga paltuwan kammin
ne Dios daya natay!”
9 “Ay oray iyà pe kitun, ay dalínán ku nu masápul la kuwaan ku tu
mabaal ku nga mangagúra ke Jesus nga iNazaret.
10 Ittu yán tu kinuwà ka Jerusalem kitun. Ata kane niddán dà ka turáy
ku datu apu datu pappádi, ay adu datu nebálud ku nga tolay ne Dios. Ay
nu pannakatay tu kapanísán da, ay iyà pe tu isa nga nanagirúrut kaggída.
11 Nasansán nà a manglannà a mamasílag kaggída kadatu ngámin
sinagoga, se ku pilítan nga pigsán kaggída ngin tu angngurug da ke Jesus.
Ay napalotán pànang pe tu inagrawat ku kaggída, ta ingngay ku pe datu
il-íli datu akkan Judyu nga namal-pallà kaggída.
12 Ay ittu pe yán tu igákat ku kuma ka Damasco, ta nangalà à ka
pagrabbangngán ku, se ittu pe tu pàwa datu apu datu pappádi kiyà.
13 Ay kitu mangalintutúgu, nga kowad ku kitu dad-dalenán, Apu Ari, ay
uwad nasingan ku nga dummiláng nga gayát ka lángit. Nadì-diláng may
iya mata, ay nadilangán kami ngámin se datu kabbulun ku.
14 Ay kane nekalínán kami ngámin kitu lusà, ay uwad nagìnà nga úni nga
Hebreo, nga nán na kiyà, ‘Saulo, Saulo, tura nà a pal-palakkan! Ngamay
dig-dígát ka, ta tura ikaw kammin ya matakitán,’ nán tu úni.
15 Ay tútu nán ku nga summungbát, ‘Iin ka, Apu,’ nán ku. May tútu nán
ne Apu kiyà, ‘E Jesus sà! Iyà ya pal-palakkan mu,’ nán na.

16 ‘Ngamay gumnikát ka, ta ya gákat ku nga nagpassingan kikaw, ay
ibon taka nga magsurbi kiyà nga mangipakammu kadaya nasingan mu
kiyà kid daddáni, se kadaya ipassingan ku pikam kikaw,’ nán na.
17 ‘Ibon taka nga mawe mangipakammu kiyà kadaya kapádam nga
Judyu se kadaya akkan Judyu, ngamay igdù taka kadaya mangalùsaw
kikaw.
18 Ta ibon taka kaggída, ta senu árig malùtán daya mata da, ay senu
igsán da daya nadakè a kuk-kuwaan da se da mangwa ka napiya se da
peturayán ke Dios peyang ngin nga akkan ke Sairu win. Ay díkod mabalin
ne Dios pakawanan da ngin kadaya bas-básul da pe. Ay meráman da pe
yin kadaya tolay ne Dios nga mangurug kiyà,’ nán ne Jesus kiyà.”
19 “Díkod, Apu Ari Agripa,” nán ne Pablo, “akkan ku lugud nga di
kinurug tun na nepakammu kiyà nga gayát ka lángit,
20 ta nekagì kadatu ngámin tolay nga masápul nga makappoli da kadaya
bas-básul da, se da nga mangurug ke Dios, se da nga ipassingan ya kurug
akappoli da kiya angwa da kadaya napiya. Nebàbànán ku nga nunna
kadatu iDamasco, se yala kadatu iJerusalem, se yala kadatu ngámin il-íli
kiddi probinsiya Judea, ay se yala kadatu akkan Judyu pe.
21 Ay díkod gapu kadatu nebàbànán ku, ay dinugkam dà datu kapáda ta
nga Judyu kitu Templo, se dà patayan kuma.
22 May e Dios peyang ya sumeng kiyà oray panda kid daddáni. Ay túya
atán nà kídi nga nangipakammu kadayán kadakayu ngámin tolay nga
nababa se nangátu. Ay tittu datu kinag-kagi tu Moses nga màwa se datu
pagbàbànánan ne Dios kitun daya ipak-pakammù.
23 Kinagi da nga masápul la matay ya Cristo, se la lumtu kammin.
Gapu ta aggína ya nunna nga linumtu, ibàbànán na ya angngalà ne Dios
kadàtada, ay se oray pe kadaya akkan Judyu,” nán ne Pablo ke Ari Agripa.

Tu kinagi de Gubernador Festo se Ari Agripa

24 May kitu akun-oni pikam ne Pablo nga magsungbát, ay sinaráwan ne
Gubernador Festo, nga nán na, “Magallut ka mà, Pablo, ta pagallutan naka
ya palotán na ádal mu,” nán na.
25 Ngamay summungbát te Pablo, nga nán na, “Akkan nà a magallut,
Apu Gubernador Festo, may kurug daya kag-kagiyan ku, nga akkan ku wa
rabát.
26 Akkan nà min-induwán na mangagi ke Ari Agripa kadayán, ta ammù
a ammu na dayanin. Akkan ku kurugan nga atán daya akkan na ammu
kadayán, ta akkan nasirù ya nekàwa dayán,” nán ne Pablo ke Gubernador
Festo.
27 Ay tútu nán na manin ke Ari Agripa, “Apu Ari Agripa, kurugam datu
kinag-kagi datu pagbàbànánan ne Dios kitun?” nán na. “Ammù a kurugan
mu datun,” nán ne Pablo.
28 Ay tútu nán ne Ari Agripa kaggína, “Dalínán mu, gane, nu nalapat tà
ala nga ay-ayuyútan nga magbalin ka Cristiano?” nán na.
29 Ay tútu nán ne Pablo, “Oray nalapat se nasulit ya angngurug nu
ngámin se daya maggigìna kiyà ki daddáni, ay ikar-karárag takayu wala
ke Dios, nga magbalin kayu ngámin ka ummán kiyà. Ngamay akkan ku
wayya nga nán nga mapakuna kayu pe kiyà nga sikkakáwar,” nán na.
30 Ay tútu ginumnikát tin tu ári se itu gubernador se Bernice se datu
nepagtutúgaw pe kaggída.

31 Kaggída nga mawe yin, ay nán da kitu isaisa kaggída, “Awan kinuwa
nayán na tolay, ka annung tada nga pamatayán se pangibalúdán kaggína,”
nán da.
32 Ay nán ne Ari Agripa ke Gubernador Festo, “Mabalin ta kuma nga
ipalawán yanin na tolay, nu akkan na nga papadisidir ya kásu na ke Ari
Cesar,” nán na.

27

Tu nagrabbuwát de Pablo nga mameyag ka Roma

1 Ay kane mepakammu nga mawe kurug ge Pablo ka Italia, ay tútu
nepatagasíngan da ngin se datu duddúma nga bálud kade Julio, nga isa
nga kapitán datu suldádu kitu batalyon ne Ari Cesar.
2 Ay díkod nagtakay kami ki isa nga bapor nga gayát ka íli Adramito,
ta magrab-rabbuwát tin, nga mameyag kadatu íli ka probinsiya Asia.
Kabulun mi ye Aristarco nga iMacedonia, may Tesalonica ya babalay na.
3 Ay kane din kaláwa ngin, ay dummung kami ka íli Sidon. Namáru
nge Kapitán Julio ke Pablo, ay tútu nepalúbus na nge Pablo nga mawe ka
babalay datu opun na ka Sidon ta senu middán da kadatu masápul na.
4 Ay kane din dummúlay kami manin nga gayát ka Sidon, ay nanalen
kami kitu padne kitu paglidungán kiya báli ka Cipro, áta mepasabat
kadakami tu báli.
5 Ay kane maliwánan mi tu bátug datu probinsiya Cilicia se Pamfilia, ay
nakadatang kami ka íli Mira ka probinsiya Licia.
6 Ay kattoni tu nakasuwàán natu kapitán ka bapor nga gayát ka íli
Alejandria nga mameyag ka Italia, ay díkod ittu win tu nangitàyán na
kadakami.
7 Nin-innáyad tu inannalen mi ka piga ngalgaw, ay díkod nabayág se
kami la nga nakadatang kitu bátug tu íli Nido, ta nasulitán kami, ta
mepasabat kadakami tu báli. Nanalen kami ka padne kitu paglidungán
ka púgu Creta, nga lumíwán ka kapanágan Salmon.
8 Nagdal-dalibdeb kami yala ngin kitu adanni kitu dappit. Nasulitán
kami ngamay nakadatang kami kam kitu giyán nga nengágan ka Napiya
nga Dudúngán, nga adanni ka íli Lasea.
9 May gapu ta nabayág kami yin kitu dálen, ay se nakapap-panansing
ngin tu magbapor, ta magamiyán nin, ay akkan lugud petúluy ne Pablo tu
agrabbuwát mi yin nga nán na,
10 “Kabbulun, nu ipílit tada ngala ya mawe, ay ammù a adu ya madadál
kadaya karga tada, ay se oray idi bapor ri, ay se mabalin matay tada pe
ngámin nin,” nán na.
11 Ngamay akkan kinur-kurug natu kapitán tu kinagi ne Pablo. Tu
kinurug na ay tu kagiyan natu pillútu, se itu makin-kuwa kitu bapor.
12 Ay ad-adu pe kadakami tu maminya nga magrabbuwát kammin, ta
nadakè kanu tu dinung mi nga pagag-agyanán nu iya aggamiyán na. Ay
get bárang pe nu makadatang kami ka íli Fenix, nga ittu kuma ngin tu
pagimangán mi kiya aggamiyán na, ta ittu ya kapíyán nga dudúngán ka
púgu Creta, ta akkan nepadne kitu paggayatán naya báli kiya amiyán.

Tu nekabaliyán de Pablo

13 Ay kane magpatúlung tu bal-báli yin, ay nagrabbuwát kami yin, ta
dalínán da ngin nu makadatang kami yin ka Fenix. Nepad-padalibdeb da
kitu adanni ka púgu Creta.
14 Ngamay tura ngala uwad naggat tutu wala nga báli* nga nagpagayát
ka Creta.
15 Nabaliyán kami, ay díkod nìpur kami yala, ta akkan mi meturung tu
bapor.
16-17 Ay kane dumatang kami kitu púgu nga nagngágan ka Cauda, ay
nalidungán kami ka bittì. Ay tútu netakay mi yin tu bar-barangay nga rù-
rùrut natu bapor, ngamay nasulit pe ta magbáli. Ay se da sinib-sibàrodán
tu baggi natu bapor ka ammaligda da. Ay malídug da pe, ta get nu medákal
tu bapor kitu karagintán ka Sirte. Di da kod linúkut tu abay ya láyag, ta
senu mapal-palallán nala tu kìpur mi kitu kepeyaggán mi kampela ngin
nin.
18 Nepalipalikkig kami se netabutabuntà kami pànang ngin, ta naggat
pànang tu báli. Ay tútu kane kaláwa, ay nepisuán da datu karga natu
bapor.
19 Ay kane kaláwa manin, ay nippaán da pe datu duddúma nga aruminta
natu bapor nga makkát da kampela ngin nin.
20 Ay kane mabayág pànang nga al-algaw nga áwan mi mas-asingan na
mata se bittuwan, ay áwan mi tutu wala nga namnáma nga magbiyág
kami pakam, ta naggat peyang tu báli.
21 Ay gapu ta nabayág gin nga áwan da nga kininna-kinnán, ay tútu
nagsíkád de Pablo nga nán na, “Kabbulun, nu kinurug nu kuma tu kagiyan
ku kitun, nga akkan tada kuma magrabbuwát ka Creta, ay áwan kuma ya
nadadál se akkan tada kuma magrig-rígát.
22 Ngamay kap-kappiyánan nu wala daya ur-uray nu, ta áwan kam
matay kadàtada, may madadál ya bapor tada ngi.
23 Nán ku kiyán, áta kitu gabi, ay uwad inumbet nga anghel ne Dios.
Ittu ya Dios nga day-dayáwan ku, se makin-tolay kiyà.
24 Ay nán natu anghel kiyà, ‘Akkan ka nga mansing, Pablo, ta kasapúlán
ya agsíkád mu ki àráng ne Ari Cesar. Ay kuwaan pe ne Dios tu nekarárag
mu kaggína, nga áwan kuma ya matay kadaya kabbulun mu kiya bapor,’
nán na.
25 Díkod kappiyánan nu wala ya ur-uray nu, kabbulun, ta kurugan ku
nge Dios, nga kurug màwa ngámin datu nekagi na kiyà.
26 Ngamay medákal tada pikam kiya isa nga púgu,” nán ne Pablo
kaggída.
27 Ay awiawe yala nga duwa ligguwán kami yin kitu túlad natu bebay
ka Adria, nga atán ngámin pameyaggán. Ay kitu túlad natu gabi, ay nán
datu bugador rin nga, “Adanni kid din tu dappit,” nán da.
28 Ay tútu ginukud da tu kadallam natu danum, ngamay duwa púlu
ngabpa kanu tu kadallam na pikam. Ay kane din ulissan da manin
gukudan, kane mekarin kami ka bittì, ay sangapúlu se limma ngabpa ngin
tu kadallam na.
29 Ay díkod ittu win tu ikalídug da, ta get nu medákal kami kadatu batu.
Ay díkod nangipisù da ka appát ta basing, ka pangibuttug da kitu pane
íput natu bapor, ay se da nagkarárag nga algaw kuma ngin.

---

* **27:14 27:14** Idi nga báli ay magpagayát ka pagtuwayán na lattakán se dáya.

30 Ngamay datu bugador, ay asibbarráw da. Ay ittu tu mawe da kanu
mà a ibuttug tu bugung natu bapor, nga nán da, ngamay pambár da ngala
nga mantág kitu barangay nga pagtàyán da kuma.
31 Ngamay nán ne Pablo kitu kapitán se datu suldádu na, “Nu magtálaw
dayán na tolay, ay áwan mabiyág kadàtada, ta malimat tada ngámin nin,”
nán na.
32 Ay tútu pinasát datu suldádu tu alawígán natu barangay, ta senu
metànág kampela ngin nin.
33 Ay kitu danni láwa ngin, ay panganan ne Pablo da ngámin nga nán na,
“Duwa ligguwán nu win nga áwan na nga kininna-kinnán, ta id-idaggán
nu ya kakusap naya báli.
34 Ay túya masápul la mangán kayu win agpà, ta kasapúlán nu ta senu
mabiyág kayu. Akkan kayu nga malídug, ta áwan mewágà kadàtada oray
isa ngala abù tada,” nán na.
35 Ay kane makagi na tun, ay nangalà ka tangabukal la sinápay, se yala
nagiyáman ke Dios kitu àráng da ngámin, se na la simpig, ay se yala nga
mangán nin.
36 Ay tútu pummiya pe yin datu ur-uray da ngámin. Ay tútu nangán da
pe yin.
37 Duwa gatut se pittu púlu se annam tu dágudágup mi ngámin kitu
bapor.
38 Ay kane din mabtug da ngin, ay nepisuán da tu agtu da nga bálun da,
ta senu lumangpaw pànang tu bapor.

Tu nekadadál natu bapor da

39 Ay kane pagbarngát tin, ay nalágib da tu gàdáng ngin, ngamay akkan
da nga malásin, nu nágan na nga púgu. Nasingan da ngala, nga atán
summulbog, nga napiya tu dappit na, ay ittu win ya pangidúngán da kanu
kitu bapor, nu mabaal da.
40 Ay díkod inubbadán da ngala ngin datu pinangibuttug da, se da ibansi
kitu bebay, se da ubbadán pe datu tali nga pinaggálut da kadatu ulin, ta
senu mabalin da kampela ngin tu mangulin. Ay se da bìladan tu láyag
kitu padne dappit tin.
41 Ay tútu nedákal kitu karagintán. Nelumlum tu bugung na, ay akkan
da masàtág gin. Ay tu íput na, ay atán na madadál gapu kadatu naggat ta
bal-balnag kitu bebay.
42 Ay tu lammat datu suldádu, ay patayan da ngámin nin datu bálud, ta
senu áwan makatalug kaggída nga magbarráw.
43 Ngamay sinipa natu kapitán da ta piyán na nga biyágan ne Pablo. Ay
díkod datu makammu nga manalug kaggída, ay pinagsappáw nada nga
munna nga gumàdáng,
44 se na nga pinasarunu datu duddúma nga nagangpaw kadatu tabla se
datu káyu nga nadadál, nga aruminta natu bapor. Ay ittu tu nakagàdáng
kami ngámin na áwan nà-nàwaán.

28

Tu kowad de Pablo ka Malta

1 Ay kane makagàdáng kami yin, ay ittu tu nakammu mi nga Malta tu
púgu nga nadatang mi.

2 Namáru pà-pànang kadakami datu tolay kitúni. Sinangaíli dakami
ngámin. Ay gapu ta magudán pe yin, ay se nasiyam, ay pinagpìnit dakami
pe ka pinagginuduwán mi.
3 Ay e Pablo, ay nawe nangákup kadatu rùruping, se na we irungrong
kitu upu da. Ngamay uwad bummurád nga malága, kane maprangán kitu
upu. Namayatpattán na tu íma ne Pablo, se tutu wala di umibbat tin.
4 Ay kane masingan datu tolay tu malága kitu íma na, ay nán da
kitu isaisa kaggída, “Pumappatay kid yán na tolay, ta oray nelasátan na
ya bebay, ay matay kammala kiyán nin ka ammánis naya kalawagán
kaggína,” nán da.
5 Ngamay akkan na il-ilgan ne Pablo, se na isungap tu idaw kitu apuy.
6 Id-idaggán datu tolay tu ilallanát natu íma na se itu kalibat na, ngamay
nabayág gin, may áwan da ammu nga kapal-palíyán na. Ay tútu naulis tu
uray da, se da ngin nán nga isa nga diyos nge Pablo.
7 Ay adanni pe kitúni tu lusà ne Publio, nga ittu tu apu kitu púgu Malta.
Pinalnà nakami kitu balay na, ay se naganggam pànang nga nanangaíli
kadakami.
8 Ay nepà-pàmu pe nga atán madagáng se magtuweng tu ama ne Publio.
Ay díkod nawe siningan ne Pablo. Ay neparotun na tu íma na kaggína, se
na nekarárag, ay bummílag gala ngin.
9 Ay kane màwa tun, ay naglalbet ngámin datu magtatakit kitun na púgu
nga magpaágas, ay bummílag da ngámin pe.
10-11 Ay tútu adu lugud datu niddánán da kadakami ka panaruanggam
da.

Tu nedaddatang de Pablo ka Roma

Kane din nakatallu búlán kami yin kattoni Malta, ay nawe kami yin.
Ay kitu ipappan mi yin, ay pinabalúnán dakami pe kadatu ngámin na
masápul mi. Nagtakay kami kitu bapor nga gayát ka Alejandria, nga
nagimáng kitúni nga púgu kane magamiyán. Tun na bapor, ay sinan kitu
diyos da nga síngin tu tagematun na.
12 Ay kane dumung kami ka íli Siracusa ngin, ay nakàlu kami manin
kattoni.
13 Ay se kami la manin nagbapor nga mawe ka Regio. Ay kane
makatangalgaw kami yin, ay uwad báli nga mepasabat kadakami. Ay tútu
kane kaláwa, ay nagpad-padalibdeb kami panda ka íli Putioli.
14 Ay uwad da pe nasuwà mi nga makiwagi kadakami nga mangurug pe
ke Jesus. Sinangaíli dakami kitúni ka tangaligguwán. Ay se kami yala nga
nawe ka Roma.
15 Ay kane magìna datu wawwági nga mangurug kattoni nga atán kami
yin, ay sinabat dakami oray kitu ad-adayyu pikam. Ata kitu Tindáan ka
Apio tu nanabtán datu duddúma kadakami, ay datu duddúma ay panda
kitu Tallu wa Sininda. Ay kane memutarán ne Pablo da, ay nagiyáman ke
Dios, se pummiya tu ur-uray na.
16 Ay kane makadatang kami ka íli Roma ngin, ay pinagbum-bumálay
da ngala nge Pablo, may atán peyang pe ya magguwardiya kaggína.

Tu inagbàbànán de Pablo se datu Judyu ka Roma

17 Ay kane malpás tu tallu walgaw win, ay pinaayabán ne Pablo datu ap-
apu datu Judyu ka Roma. Ay kane maurnung da ngin, ay nán na kaggída,
“Kabbulun nga ap-apu, oray áwan ku wa nagbasúlán kadatu páda tada

nga Judyu, se kadatu gagángay datu inagkona tada, ay tiniliw dà ala ka
Jerusalem, se dà idarum kadatu iRoma.
18 Ay kane mabustigár dà datu iRoma, ay piyán dà kammin ipalawán
gapu ta áwan da ammu wa básul ku nga annung da nga pamatayán kiyà.
19 Ngamay datu páda tada nga Judyu, ay akkan dà kammala ngin nin
piyán pepalawán. Ay díkod tú lugud din na ingkapilítán nga umang ku
nga ipadisidir idi ya kásù ke Ari Cesar. May áwan ku nga ipabásul kaggída
nga kapáda tada nga Judyu.
20 Ay pinaayabán takayu ta piyán takayu amomanán. Ata piyán ku wala
nga ipakammu kadakayu ya kinur-korugán nga gapu naya nekakadenà i.
Ay áwan sabáli, nu di ya angngurug ku wala kiya innanamán tada nga
iIsrael," nán ne Pablo kadatu Judyu.
21 Ay tútu nán da kaggína, "Awan mi nálà a súrát nga gayát ka
probinsiya Judea ka mepanggap kikaw. Ay se áwan pe inumbet nga
keliyán mu nga mangidámag ka oray nágan na nga nàwa mu wa nadakè.
22 Ngamay piyán mi nga gìnán nu nágan naya lam-lammat mu kampela
ngin nin. Ta ammu mi ya angngalùsaw daya tolay kiya ngámin il-íli kiya
bungguy nu," nán da kaggína.
23 Ay tú win tu nangngagi da ka algaw nga ilalbet da kammin kitu
giyán ne Pablo. Ay kane umbet da manin, ay adu da. Nanggayát ki
pagmakát panda ki gabi nga nelaw-lawág ne Pablo kaggída tu mepanggap
kitu ngámin nin. Ay nekagi na pe yin datu mepanggap kiya angngituráy ne
Dios. Nelaw-lawág na pe datu sur-súrát tu Moses se datu pagbàbànánan
ne Dios kitun, ta senu kurugan da pe yin datu mepanggap ke Jesus.
24 Nangurug datu duddúma, may datu duddúma, ay akkan da nangurug.
25 Ay díkod akkan da lugud da nagpapáda ka uray.

Ay kane mawe da ngin, ay nagúni pikam me Pablo, nga nán na, "Kurug
mà tu nepesúrát naya Ispiritu ne Dios kitu Isaias nga pagbàbànánan ne
Dios kitun nga nán na kídi ka mepanggap kadatu inagkona tada,
26 'Nán ne Dios kiyà, nga we ku ikagi idi kadatu tolay,'
nán tu Isaias kitu súrát na.
'Kurug nga magìna nu daya kag-kagiyan ku, may akkan nu tutu wala
nga maaw-awátan. Kurug nga sisínán nu daya ipassingan ku, may
akkan nuda tutu wala nga melásin. Ittu ya ikagi mu, nán ne Dios,
27 ta nakulnit tin daya uray didde tolay yi, se akkan da pe makagìna,
se magkakaddam da pe yin. Ata lùsawan dà masingan, se gigìnán, se
maawátan, ta get nu magbalìtád da kiyà, nga nán da, se kuda pangurugan
nin, nán ne Dios,'
nán na," nán ne Pablo kaggída.
28 "Ay túya ipakammù lugud pe kadakayu, nga idi nga dámag mepang-
gap ki angngalà ne Dios kadaya tolay, ay mebàbànán nin kadaya akkan
Judyu, ay gìnán da mà."
29 Ay kane din makagi na dayanin, ay ittu win tu nawe pe yin datu Judyu.
Ngamay nagsuw-suwáy da kampela ngin.

Tu inaggag-agyán ne Pablo ka Roma

30 Ay duwa dagun ne Pablo nga nag-agyán kitu inabángan na nga balay
ka Roma. Ay inanggam na ngámin datu tolay nga inumbet ka giyán na.

31 Ay nebàbànán na kaggída ya mepanggap kiya angngituráy ne Dios, se
na nebàbànán pe ye Apu Jesu-Cristo. Ay akkan nin-induwán nagbàbànán,
ta áwan makalípán nin kaggína.

Ya súrát ne Pablo kadatu mangurug ka Roma

1 Iyà e Pablo wa bobonan ne Jesu-Cristo, nga piníli na nga pinagbalin na
ka apostol na nga mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag ga pepakammu
ne Dios.
2 Ay idi ya Napiya nga Dámag, ay nekari na kitun kam. Nepesúrát na
kadatu pagbàbànán na kitun kadatu libru wa nesur-súrát da.
3 Ay idi ya Napiya nga Dámag, ay mepanggap ke Jesu-Cristo wa Apu tada
nga nepeanà ka gakagaka natu Ari David.
4 Ay nu mepanggap kiya kinaDios na, ay nepakammu wa aggína ya An-
anà ne Dios gapu kitu kababalin na nga nepassingan na kitu nelaltu na.
5 Ay gapu kaggína, ay pinagbalin nà nge Dios ka apostol na gapu ki
agkallà na, ay se iyà pe yin ya mangibàbànán ka mepanggap kaggína
kadaya akkan Judyu, ta senu adu daya mangurug se mangikurug ke Dios.
Ay díkod maday-dáyaw pe ya ngágan na.
6 Ay meráman kayu kiyanin na iRoma kadatu akkan Judyu wa nán ku,
dakayu wa naayabán na magbalin ka tolay ne Jesu-Cristo.
7 Ay díkod nagsúrát tà kadakayu ngámin na piníli ne Dios nga tolay na
ka Roma nga pà-pàgan na. Ay e Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo wa Apu
tada din nala ya magkallà se mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.

Ya kar-karárag ne Pablo se iya palánu na

8 Ya munna nga kagiyan ku, ay magiyáman nà ke Dios gapu ke Jesu-
Cristo gapu kadakayu ngámin na mangurug, áta nepakammu ki ngámin
giyán kídi kalawagán ya angngurug nu kaggína.
9 Kurug nga siddadamdam mà peyang kadakayu kiya agkar-karárag ku.
Am-ammu ne Dios idi nga ittu ya pagsir-sirbiyán ku ki ngámin uray ku
kiya angngibàbànán ku kiya Napiya nga Dámag mepanggap kiya An-anà
na.
10 Ay káda nga panagkar-karárag ku, ay ag-agngan ku peyang, nga gapu
kiya kinamáru ne Dios, ay palubúsán nà kuma ngin na maggagáyám
kadakayu.
11 Ata piyán takayu tutu wala nga masingan, ta senu mesúrù kadakayu
daya nepakammu naya Ispiritu ne Dios kiyà nga ittu din ya mamaligda
kiya angngurug nu.
12 Napiya pànang nu magsisinneng tada kiyán na oras. Bumagkad ya
uray nu gapu ki angngurug ku, ay ummán nà pe, bumagkad pe ya uray
ku gapu ki angngurug nu.

Ya rabbang ne Pablo wa ibàbànán kadaya ngámin tolay

13 Ay ipakammù kadakayu wawwági nga nasansán nà ala nga maga-
siggagáyám kadakayu, ngamay ka panda kadedi, ay áwan ku wala nga
kedaw-ár. Ta piyán ku kuma nu atán da pe mapasúrut ku wa mangurug
kadakayu, nga ummán kitu nàwa kitu kowad ku kadatu duddúma nga
akkan Judyu nga ing-ingngayán ku.
14 Ta karbangán ku ya mangibàbànán ki Napiya nga Dámag kadaya
ngámin tolay, nga ummán kadaya nagubirnuwán se daya akkan, oray pe
kadaya atán ádal se áwan.

15 Ay ittu ya gapu na nga màtorán nà in na mangibàbànán kadakayu wa
iRoma pe kiya kurug ga mepanggap ke Jesu-Cristo.

16 Ata akkan ku kìpattán ya mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag
mepanggap ke Jesu-Cristo, áta ittu yán ya kepassingannán naya am-
manakabalin ne Dios nga mangalà kadaya ngámin na mangurug ke Jesu-
Cristo. Munna daya Judyu wa kebàbànánan nedi se la daya akkan Judyu.
17 Ta idi ya Napiya nga Dámag ya pakammuwán tada nga kurug ga
gapu ke Jesu-Cristo ya angngibíláng ne Dios kadaya tolay ka namáru,
gapu wala ki angngurug tada ke Jesu-Cristo, nga ummán kiya nán na kiya
nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, “Daya nebíláng ne Dios ka namáru gapu
ki angngurug da, ay magbiyág da,” nán na.

Ya básul daya ngámin tolay

18 Ngamay nepakammu ne Dios ya angngalùsaw na kadaya tolay gapu
kadaya bas-básul se kinadakè da ki annipad da kiya kepakammu naya
kurug ga mepanggap kaggína.
19 Ay túya panísan nada, áta nawad-wada kaggída ya mepanggap ke
Dios, ta newada na nga mismu kaggída.*
20 Ta nanggayát kitu nammarsuwa ne Dios kídi ya kalawagán ya
nekepakammu pànang naya di masingan se áwan panda nga ammanaka-
balin na se iya kinaDios na. Ay nepakammu na yán na ammanakabalin
na gapu kadaya ngámin na neparsuwaán na. Díkod áwan da tutu wala
nga pamalìlían kiya pannakapánis da.

21 Ta oray nu ammu da nge Dios, ay akkan da pinatag ya kinaDios na, se
akkan da nagiyáman kaggína. Ay áwan sur-surbi pe yin daya pan-panúnut
da, ay se nadakè daya lam-lamtan da.
22 Nán da nga aggída ya kasiríbán nin, ngamay nagbalin da ka ang-ang.
23 E Dios nga di mataatay kuma ya dayáwan da, ngamay ittu da mán
kammin na day-dayáwan daya áwan biy-biyág ga sinan tolayán se daya
sinan an-anù se panda ngala nga sinan animál se alolag.

24 Ay gapu lugud kiya kinadakè daya kuk-kuwaan da, ay pinagdudoray
ne Dios da ngala nga mangwa kadaya nadakè a lam-lammat da. Ay díkod
kuwaan da daya nakap-appat kiya isaisa kaggída.
25 Pinataliyán da ya kurug ga bàbànán nga mepanggap ke Dios ka busid.
Ay daya pinarsuwa mán kammin daya day-dayáwan se pagsir-sirbiyán da,
nga akkan na ya namarsuwa kaggída, nga ittu kuma ya rabbang na nga
day-dayáwan ka áwan panda. Amen!

26 Ay ittu idi ya gapu na nga pinagdudoray ne Dios daya tolay kadaya
naalás nga kuk-kuwaan da. Ta oray daya pabeg ga babbay, ay kuwaan
da kiya isaisa kaggída daya akkan nepagangay nga kesurbiyán naya
kinababay da.
27 Ay páda na pe kadaya lalláki, lùsawan da ya meallay kadaya babbay,
ta ittu da mán kammin pì-piyán kuwaan kiya isaisa kaggída ya akkan
nepagangay nga kesurbiyán naya kinalaláki da. Ay díkod mapánis da, ta
ittu yán ya supápà daya nadakè a kuk-kuwaan da.

---

* **1:19 1:19** Ya piyán na nga kagiyan ay ammu da nge Dios ngamay akkan da nga kinur-kurug.

28 Ay gapu lugud ta di pagan-anu daya tolay nga bidbídan ya kurug
mepanggap ke Dios, ay pinagdudoray nada oray nadakè tu panaglam-
lammat da, ay díkod kuwaan da ya nadakè a akkan kuma rumbang nga
kuwaan da.
29 Atán kaggída ya ngámin baláki naya kinadakè. Naágum da se naásil
da, ay pumatay da pe. Naríri da se makisaw-sáwad da, ay se magbusibusid
da se maraglibà da pe.
30 Se pad-padàsán da daya kasittolay da. Ay lùsawan da nge Dios,
napangas da, makabanábag wànu nalagaw da, managpasindáyaw da,
nalaing da nga maglam-lammat kadaya kuwaan da nga nadakè, ay se
akkan da ikur-kurug daya mannákam da.
31 Akkan da mìpat mangwa ka nadakè. Akkan da pe magtungpál kadaya
kar-kari da, se áwan da nga amminya se agkallà kadaya kasittolay da.
32 Oray ammu da ngin kiya lintag ne Dios, nga daya tolay nga ummán
kiyán nga panagbiy-biyág, ay rabbang da ya matay ka áwan panda, ay
kuwaan da kammala daya nadakè, ay pàgan da pe daya duddúma nga
mearát kadaya kuk-kuwaan da.

2

Ya angguwes ne Dios kadaya tolay

1 Ay mabalin na guwesan nu daya ummán kadayán na tolay. Ngamay
oray nu iin kayu, ay áwan nu paglisiyán kiya ammánis ne Dios kadakayu,
áta daya kuk-kuwaan nu, ay páda na kam pe daya kuk-kuwaan daya
guwesan nu.
2 Ay ammu tada mà in na karbangán dayán na tolay ya ammabásul ne
Dios kaggída, gapu kadaya kuk-kuwaan da.
3 Dalínán nu kid dala nga nu pabasúlan nuda ay akkan nakayu
pabasúlan ne Dios, oray páda na kam ya kuk-kuwaan nu kiya kuk-kuwaan
da.
4 Wànu keparután nu we Dios kiya kinamáru na tutu wala se kiya
kinapasinsiya na se kinaánus na. Akkan nu ammu nga ya kinamáru na,
ay ittu kuma ya mamakappoli kadakayu.
5 Ngamay sabáli mán kammin ya mà-màwa, áta ummán kayu ka
magurnung kampela ngin nin kadaya pamanísán ne Dios kadakayu kiya
algaw wa angngukum na, gapu kiya akkan nu akappoli se kiya kinasúkir
nu.
6 Kiyán na algaw pe, ay gun-gunaán ne Dios daya tolay ka mepan-
pannung kampela ngin nin kadaya kinuw-kuwa da.
7 Ay biyágan na ka áwan panda daya tolay ya nagan-ánus nga nangwa
kadaya napiya, gapu kiya amminya da nga mapadayáwan ke Dios se
mabiyág ka áwan panda.
8 Ngamay daya tolay ya baggi da kampela ngin nin ya pà-pàgan da,
se pabeg nadakè a kuk-kuwaan se akkan nangur-kurug kiya kurug ga
mepanggap kaggína, ay ya rungat se angngalùsaw tutu wala ne Dios ya
masingan da.
9 Mapar-parigátan se magpan-pannakit daya ngámin tolay ya mangwa
ka nadakè. Tàwán kam kadaya Judyu.
10 Ngamay padayáwan ne Dios, se iddán na ka napiya nga panaggur-uray
daya ngámin na mangwa ka napiya, Judyu da mán se akkan.

11 Ata nagpáda ya angwa ne Dios kaggída, áta áwan na nga pag-
dudúmán.
12 Ay oray daya nakabásul la akkan Judyu nga akkan makammu kitu
lintag tu Moses, ay mapánis da pe. May akkan mebasár kitu lintag tu
Moses ya pannakaukum da. Ay datu tolay ya sumur-súrut kadatu lintag
tu Moses, ay mebasár kadatun na lin-lintag ya kaukum da.
13 Ata akkan wayya nga daya makagìna ngala kadaya lin-lintag daya
ibíláng ne Dios ka namáru, nu di daya tolay ya mangikurug kadaya lin-
lintag daya ibíláng na ka áwan básul.
14 Daya akkan Judyu, ay áwan da sur-surútan na lintag. Ngamay nu gapu
kiya kinapiya naya lam-lammat da, ay kuwaan da datu ummán kadatu
kag-kagiyan datu lin-lintag tu Moses, ay mebíláng atán lintag da pe, oray
áwan da nga sur-surútan na nesúrát ta lintag.
15 Ngamay mepassingan kadaya kuk-kuwaan da nga napiya, nga atán
ki lammat da datu bil-bílin tu lintag, oray nu akkan da nagìna. Gapu
kiya lammat da, ay melasínán da kampela ngin nu napiya onu nadakè ya
kuwaan da. Kiya uray da, ay ammu da nu mapabásul da onu akkan,
16 nu iya algaw wa agpaukum ne Dios ke Jesu-Cristo kadaya tolay. Ay ittu
pe yán ya kag-kagiyan ku kiya angngibàbànán ku kiya Napiya nga Dámag.
Ay kiyán na algaw, ay maukum daya tolay sigun kadaya atán kiya lammat
da.

Pagmákad daya Judyu daya lin-lintag

17 Ay dakayu wa Judyu, ay ipas-pasindáyaw nu ya kinaJudyu nu, ay
pagmákad nu pe ya akammu nu ke Dios, se ya annúrut nu kadaya lin-
lintag na.
18 Nán nu wa ammu nu win daya piyán ne Dios nga kuwaan nu, ay se
nán nu pe ya ammu nu daya napiya nga kuwaan nu ta nekagi ne Dios
kadakayu kiya lintag na.
19 Nán nu pe nga dakayu daya magbaybay kadaya akkan makammu ke
Dios nga árig kúláp, se dakayu pe ya árig mangwada kadaya árig ga atán
kiya kagìbattán.
20 Nán nu pe nga dakayu ya magtùgud kadaya kúráng ya pannakaáwat
da, ay se dakayu pe ya magtùgud kadaya nalabit pikam ma nakammu
ki mepanggap ke Dios nga ittu daya meárig kadaya annánà. Nán nu wa
annung nu wa kuwaan yán, áta atán kadaya lin-lintag ya pakammuwán
tada kadayán na kinur-korugán.
21 Dakayu nga aggintu-tùgud kadaya duddúma, tura nu akkan
matùgúdán daya baggi nu kampela ngin nin. Nán ku kídi áta ibàbànán
nu wa nadakè ya magtákaw, may magtákaw kayu mà.
22 Dakayu ya mangikagi nga nadakè ya manaládag, ngamay manaládag
kayu mà! Lùsawan nu pe daya magday-dáyaw kadaya sinan diy-diyos,
ngamay magtákaw kayu mà kadaya templo da!
23 Pagpasindáyaw nu ya akammu nu kadaya lin-lintag ne Dios, ngamay
akkan kadi bíláng iap-appat nu we Dios kiya akkan nu angngikur-kurug
kadayán na lin-lintag?
24 Kurug ga iap-appat nu, nga ummán kiya nán naya nesúrát ta bàbànán
ne Dios nga, “Irupat daya akkan Judyu nge Dios gapu kadaya kuk-kuwaan
nu wa Judyu,” nán na.

25 Nagpakúgit kayu ka pangimaddán nu wa dakayu daya tolay ne Dios.
Kurug ga napatag ya nagpakúgit nu, nu ikur-kurug nu daya lin-lintag,
ngamay ummán kayu kam kiya akkan nagpakúgit nu akkan nu ikur-kurug
dayán na lin-lintag.
26 Díkod ibíláng ne Dios ka tolay na, daya akkan Judyu nu ikurug da
daya bil-bílin naya lintag oray nu akkan da nagpakúgit.
27 Ay díkod daya akkan nagpakúgit ta mangikur-kurug kadaya lin-lintag,
ay aggída ya mamabásul kadakayu wa Judyu wa niddánán datu lin-lintag
se nengagánan ka tolay ne Dios, ta akkan nu kur-kurugan datun na lin-
lintag.
28 Ata ya agbalin ta ka Judyu, ay akkan nala gapu ta Judyu daya
mannákam ta, onu gapu ta nagpakúgit ta.
29 Daya kurug ga Judyu, ay daya umannúgut kadaya piyán ne Dios ya
kuk-kuwaan da. Ata akkan ittu pà-pàgan ne Dios ya agpakúgit ta, nu di
ya kaulis naya lam-lammat ta gapu kiya Ispiritu na. Ay daya mapakuna
nga tolay, ay e Dios ya mamatag kaggída, nga akkan wayya nga daya tolay
yala.

3

1 "Ay nágan na lugud ya pangabáan daya Judyu kadaya akkan Judyu,
onu nágan naya pagpíyán naya agpakúgit ta?" mabalin ta nga nán.
2 May adu kurug ya pangabáan daya Judyu. Pangabáan da ya
ngámingámin. Ya munna nga pangabáan da, ay ya nangngipiyár ne Dios
kaggída nga Judyu kiya bàbànán na.
3 Ay mabalin na nán ta manin na, "Mapaanna nu atán kaggída ya akkan
mangurug kiya bàbànán na?" nán ta. Paglikudán nád pe ne Dios sin daya
nekar-kari na kiya bàbànán na?
4 May akkan! Ata makurug peyang nge Dios. Oray magbusid ngámin
tolay, ay akkan aggína. Ata nán naya nesúrát ta bàbànán na nga,
"Mepakammu kadaya ngámin tolay nga namáru ka gapu kadaya ngámin
na kag-kagiyan mu,"
nán natu pagbàbànánan ne Dios kaggína.
5 "Ay mapaanna, nu ya agbas-básul tada nga Judyu, ay ittu ya gapu na
nga mepassingan tutu wala nga áwan bas-básul ne Dios? Di ummán ka
akkan namáru we Dios nu panísan nitta kiya agbas-básul tada?" mabalin
na nán ta pe. Nán ku kiyán áta ummán kiyán ya aglam-lammat daya tolay
kídi ya kalawagán nga akkan mangikur-kurug ke Dios.
6 May akkan! Ata nu akkan namáru nge Dios, ay mapaanna lugud ya
angguwes na kadaya tolay kídi kalawagán ni?
7 Ay mabalin na nán ta manin na, "Ay mapaanna, nu ya agbus-busid ku,
ay ittu ya gapu naya kepakammuwán pànang naya kinadáyaw ne Dios, ta
mammuwán pànang daya tolay nga áwan na nga agbusid, ay tura ngà a
mapabásul?" nán ta.
8 Nu mapakuna, ay nán tada lugud dala ngin á nga, "Magbas-básul tada
ta senu mepassingan pànang pe ya kinamáru ne Dios," nán tada. Ay atán
daya tolay ya magkuna nga kinagì kanu idi, ka pamadakè da kiyà, ngamay
mapabásul mà daya mangisur-súru ka ummán kiyán ta ittu ya karbangán
da.

Awan tolay ya namáru kiya àráng ne Dios

9 Ay mapaanna lugud, medúma kami nga Judyu kadaya akkan Judyu?
Ngamay akkan, áta nakagì mà in na ngámin Judyu se daya akkan, ay árig
da ya itur-turayán naya panagbas-básul,
10 nga nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga,
“Awan tutu wala oray isa nga tolay ya namáru ki pagsisinnán ne Dios.
11 Awan tolay ya makammu ki napiya, ay áwan tutu wala ya maminya nga
mangammu kiya mepanggap ke Dios.
12 Summiyási da ngámin, se pabeg nadakè daya kuk-kuwaan da. Awan
nala oray isa nga mangwa ka napiya.
13 Ay daya mútung da, ay meárig kiya sillulukát ta pansiyon na
magalibàbà ya buyù na, áta nadakè daya bal-balìtan da. Mangas-kasaba
da pe. Ay ummán ka nagdíta daya aggun-úni da.
14 Akkan da nga min-induwán na mangagi kadaya natakit se nadakè a úni.
15 Nalà-lapat tala kaggída ya pumatay.
16 Ay oray kawà naya kap-kapannán da, ay pagpannakitan da daya tolay,
se aggída ya mangdadál kiya biy-biyág da.
17 Awan da nga amminya nga magkikinnapiya.
18 Ay áwan da pe ya aggansing ke Dios,”
nán na.
19 Datu lin-lintag, ay para kadatu nangiddanán ne Dios, ta aggída mà ya
mangikur-kurug kadatun, ay díkod oray iinna, ay áwan da rasurason nu
iya angngukum ne Dios kadaya ngámin tolay.
20 Ata áwan wayya nga tolay ya mebíláng ka namáru ki àráng ne Dios
gapu kiya angngikur-kurug na kadatun na lin-lintag, áta gapu kadatun na
lin-lintag, ay mammuwán ta nga nakabásul ta.

Ya akkan ammabásul ne Dios kadàtada

21 Ngamay kídi yin, ay nepakammu win kadàtada nu mapaanna ya
akkan ammabásul ne Dios kadàtada. Ay sabáli kampela ngin nin kiya
angngikurug kiya lintag oray nu nekag-kagi datu pagbàbànánan ne Dios
dedi kadatu libru da nga nekesurátan kam datun na lin-lintag.
22 Ay iyán na akkan ammabásul ne Dios kadàtada, ay gapu wala kiya
angngurug tada ke Jesu-Cristo. Díkod oray iinna ya mangurug kaggína, ay
akkan na mapabásul lin. Ay áwan medúma kídi,
23 áta ngámin tolay ay nakabásul da mà ngámin. Awan oray isa nga
annung na nga meráman kiya kinadáyaw ne Dios.
24 Ngamay gapu kiya agkallà na kadàtada, ay akkan tada ngin ma-
pabásul. Ay akkan ta masápul la subalítán yán na agkallà na. Màwa
yán gapu ke Jesu-Cristo, ta aggína tu nebasu gapu kadaya bas-básul tada.
25 Aggína tu nebon ne Dios nga nebasu gapu kadàtada. Mippà daya bas-
básul tada gapu kiya dága na, may masápul la mangurug tada kaggína.
Kinuwa ne Dios idi ka angngipassingan na kiya kinamáru na, áta kitun
na al-algaw, ay inan-anúsán na se pinagdudoray na daya bas-básul daya
tolay.
26 Ngamay kiddi yin, ay akkan na nga pabasúlan daya mangurug ke
Jesus, ka angngipassingan na nga kurug ga nalintag.
27 Ay nágan na lugud ya pagpasindáyaw tada kiddi yin? Awan á! Ata
ya akkan ammabásul ne Dios kadàtada, ay akkan gapu kadaya mà-màwa
tada nga napiya, nu di gapu wala ki angngurug tada ke Jesu-Cristo.

28 Ata nammuwán tada mà in nga akkan mapabásul ya tolay, gapu kiya
angngurug na,* nga akkan gapu kiya angngikurug na kadatu lin-lintag.
29 Ay akkan wayya nga tittu daya Judyu ya kepapannán nedi, áta e Dios
ay Dios pe daya akkan Judyu,
30 áta sissa mà nga Dios. Ay gapu kiya angngurug daya Judyu se akkan
Judyu ke Jesu-Cristo, ay akkan nada pabasúlan.
31 Ay oray nu mapakuna, ay akkan tada wayya nga makuna nga áwan
sur-surbi kadàtada datu lin-lintag gin. Ata ya kurug na, ay mepassingan
tada ya kinur-korugán datun na lin-lintag.

4

Tu nangngibíláng ne Dios kitu Abraham ka namáru

1 Ay nu mepanggap kitu Abraham, nga apuapu mi nga Judyu, ay nágan
lugud ya makagi tada?
2 Ata nu nebíláng ka namáru gapu kadatu kinuw-kuwa na, ay annung
na ya magpasindáyaw. Ngamay akkan mà ittu tu gapu na, ay túya akkan
na mabalin ya magpasindáyaw kiya àráng ne Dios.
3 Ata nán na mà kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, “Kinurug tu
Abraham tu kari ne Dios, ay díkod ittu tu gapu na nga nebíláng ne Dios
ka namáru.”
4 Ya midde kiya magubra, ay akkan mebíláng nga pagkallà kaggína, áta
ittu mà lugud ya tangdán na.
5 Ngamay bíláng nga pagkallà ne Dios ya angngibíláng na ka namáru
kadaya tolay gapu kiya angngurug da kaggína nga mamakawan kadaya
bas-básul da, nga akkan gapu kadaya kuk-kuwaan da nga napiya.
6 Ay oray tu Ari David, ay nán na nga maganggam ya tolay ya ibíláng
ne Dios ka namáru akkan gapu kadaya kuk-kuwaan na nga napiya, nu di
gapu ki angngurug na, áta nán na nga,
7 “Maganggam daya tolay ya pinakawan ne Dios sin, se daya nippà na daya
bas-básul da.
8 Maganggam daya tolay ya kinaligpanán ne Dios daya bas-básul da ngin,”
nán na.
9 Idi kadi nga panagganggam, ay midde yala kadaya nagpakúgit? Akkan!
Nu di pe kadaya akkan pikam ma nagpakúgit nga mangurug ke Dios. Ata
ammu tada ngin na nebíláng ne Dios ka namáru tu Abraham gapu wala
kitu angngurug na.
10 Ay nàwa idi kitu Abraham kitu akkan na pikam ma nagkúgit.
11 Ay tu nagkúgit tu Abraham, ay ittu tun tu pangimaddán na nga
nebíláng ne Dios sin ka namáru, gapu kiya angngurug na kaggína kitu
akkan na pikam ma nagkúgit. Ay díkod, tu Abraham ya árig ama ngámin
daya ibíláng ne Dios ka namáru gapu ki angngurug da, oray akkan da nga
nagpakúgit.
12 Ay aggína pe ya bíláng ama daya nagpakúgit, akkan nala gapu ta
nagpakúgit da ngin, nu di gapu kiya angngurug da nga ummán kitu
angngurug na kitu akkan na pikam ma nagkúgit.

Datu nekar-kari ne Dios kitu Abraham gapu kitu angngurug na

* **3:28 3:28** Angngurug na ke Jesu-Cristo ya piyán na kagiyan kídi.

13 Ay nekari ne Dios kitu Abraham se kadatu gakagaka na, nga mepakin-
kuwa kaggída idi ya kalawagán. Nekari na yán akkan gapu ki angngikurug
na kadatu lin-lintag tu Moses, nu di gapu kiya angngurug na, nga ittu tu
gapu na nga nebíláng ne Dios ka namáru.
14 Ay nu kadaya mangikur-kurug kadaya lin-lintag ya kepakin-kuwaán
naya kalawagán, ay di lugud da áwan sur-surbi naya angngurug, ay se
bíláng áwan pe yin sur-surbi naya namnamáan da nga kari ne Dios?
15 Ay daya lin-lintag ya gapu naya angngalùsaw ne Dios kadaya tolay. Ay
áwan tolay ya makagi nga di mangur-kurug ki lintag nu áwan ya lintag.
16 Ay túya, datu nekari ne Dios, ay mepanamnáma ngala kadaya
mangurug kaggína, ta senu mepassingan na pagkallà na ngala datun na
kari na. Nesip-sipata na kaggína kampela ngin nin, nga tungpálan na tun
na kari na kadaya ngámin na mangurug kaggína, nga ittu daya bíláng nga
gakagaka tu Abraham. Ay dayán na bíláng gakagaka tu Abraham, ay daya
mangikur-kurug kadaya lin-lintag se daya mangurug ke Dios, nga ummán
kitu inangngurug tu Abraham. Ata aggína ya árig ama tada ngámin.
17 Nakagi yanin kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios kane kagiyan ne Dios ke
Abraham ya, “Ikaw win ya ama daya adu wa tolay kadaya nagbal-baláki
nga íli,” nán na. Aggína kurug ya ama tada kiya àráng ne Dios nga ittu ya
kinurug na. E Dios sala ya makapaltu, se aggína ngala ya makapaltuwád
kadaya áwan.
18 Oray nu áwan namnáma tu Abraham nga makapútut, ay nangurug
kammala kitu nekari ne Dios kaggína nga magbalin ka ama daya adu
wa tolay kadaya nagbal-baláki nga giyán. Kinagi ne Dios kaggína nga,
“Ummán kiyán ya kaadu daya magbalin ka pútut mu,” nán na kane
ipassingan na kitu Abraham ya kaadu daya bittuwan.
19 Ay kitun na nangngagi ne Dios, ay nakapsut tu baggi natu Abraham
min, ta moli magatut tu dagun na ngin. Ay tu Sara nga atáwa na, ay akkan
magan-anà. Ngamay oray nu mapakuna, ay akkan wayya nga kumapsut
tu angngurug na ke Dios.
20 Akkan nagduwaduwa kitu nekari ne Dios kaggína, nu di lugud da
lumigda tu angngurug na, se dinay-dáyaw na nge Dios.
21 Ata kinurug na tutu wala nga màwa ne Dios nga tungpálan ya kari
na.
22 Ay túta nebíláng ne Dios ka namáru gapu kitu angngurug na kaggína.
23 Ngamay tu nán na kitu nesúrát, ay akkan nala aggína tu nán na nga
mebíláng ka namáru,
24 áta mepapan pe kadàtada tun. Mebíláng ta pe ka namáru ki àráng
ne Dios nu mangurug ta kaggína. Aggína tu namaltu kammin ke Jesus nga
ittu ya Apu tada,
25 nga ittu pe tu pinapatay da gapu kadaya bas-básul tada. Ay se yala
nga pinaltu kammin ne Dios, ta senu akkan tada mapabásul lin.

5

Tu nekekappiya tada ke Dios

1 Ay díkod, gapu ta napakawan tada ngin kadaya bas-básul tada gapu
kiya angngurug tada, ay nekappiya tada ngin ke Dios gapu kitu kinuwa ne
Jesu-Cristo wa Apu tada.

2 Gapu kaggína, ay nammuwán tada ngin ya kinamáru ne Dios nga
ittu ya pagang-anggammán tada. Ay maganggam tada pe gapu pe ki
agnamnáma tada kiya keráman tada kiya kinadáyaw ne Dios.
3 Ay akkan nala ittu yán ya paganggammán tada, nu di tada pe ya
maganggam gapu kadaya kapar-parigátan tada, áta ammu tada nga
tumurad tada gapu kadayán na kapar-parigátan tada.
4 Ay nu magturad tada, ay ammu tada nga pàgan nitta nge Dios, ay díkod
umab-abay ya agnamnáma tada.
5 Ay akkan tada nga mabàla kiyán na namnamáan tada, áta piyán nitta
nge Dios. Ay nepakammu na yán na amminya na kiya nangngialúbu na
kiya Ispiritu na kadàtada.
6 Ay kitu áwan tada pikam ma mabà-baal, ay nebasu we Cristo kitu
nìdang na nga algaw gapu kadaya maragbásul.
7 Awan kid ya mayát matay gapu kiya isa nga tolay oray nu namáru.
Ngamay mabalin na atán da nga maketurad.
8 Ngamay nepassingan ne Dios ya amminya na tutu wala kadàtada, ta
kitu maragbas-básul tada pikam, ay nepalúbus na nga matay ye Cristo
gapu kadàtada.
9 Ay gapu kitu nekatay na, ay nebíláng nitta nge Dios sin ka namáru.
Túya abay pànang ya namnáma tada nga ilísi nitta kiya ammánis ne Dios
kadaya maragbas-básul.
10 Dàtada, ay bíláng tada ya kagúra ne Dios kitun. Ngamay kídi yin,
ay nekappiya nitta ngin kaggína gapu kitu nekebasu naya An-anà na. Ay
túya innanamán tada tutu wala nga melísi tada kiya ammánis ne Dios,
áta sibbibiyág.
11 Ay akkan nala tittu yán! Maganggam tada ke Dios gapu ke Apu Jesu-
Cristo, nga ittu ya gapu naya nekekappiya tada ke Dios.

Ya nekeráman tada kitu kinuwa de Adan se Cristo

12 Gapu kitu nagbásul natu nunna nga tolay kídi kalawagán, ay atán nin
ya panagbas-básul kadaya ngámin tolay. Gapu kitun na nagbásul na, ay
atán pe yin ya pannakatay daya tolay. Túya matay tada ngámin na tolay,
áta nakabásul tada ngámin lugud.
13 Ya panagbas-básul, ay awe uwad din kadaya tolay oray kitu áwan
pikam datu lin-lintag, ngamay akkan pinabásul ne Dios datu tolay kitun,
áta áwan lugud pikam datu pagbas-basarán na nga lin-lintag.
14 Ngamay natay kammala datu tolay, nanggayát kitu Adan panda kitu
Moses, oray datu tolay ya sabáli kampela ngin nin ya básul da kitu básul
natu Adan.
Tu Adan, ay ummán ka mepáda ke Jesu-Cristo.*
15 Ngamay sabáli mà kampela ngin nin ya màwa naya agkallà ne Dios
kadàtada, kiya màwa gapu kitu nagbásul tu Adan. Ata oray pannakatay
daya tolay ya búnga natu básul tu Adan, gapu ki agkallà ne Jesu-Cristo,
ay napà-patag pànang ya idde ne Dios kadaya ngámin tolay gapu pe kiya
agkallà na.
16 Ay gapu kiyán na agkallà ne Dios, ay napsílán nala ya kàwaán tada
kuma nga tolay gapu kitu básul natu Adan. Gapu kiya sissa nga básul tu

* **5:14 5:14** Bíláng magpáda da, ata meráman ngámin tolay kiya kinuwa da nga duwa.

Adan, ay napabásul ngámin tolay. Ngamay kídi yin, oray adu daya bas-
básul daya tolay, ay mebíláng da ka namáru gapu kiya agkallà ne Dios, ta
mapakawan da ngin.
17 Gapu kitu básul kampela tu Adan nin, ay árig itur-turayán naya
pannakatay daya ngámin tolay, ta matay tada mà. Ngamay napà-patag
kammin ya kinuwa kampela ne Jesu-Cristo win. Ata ngámin daya
mangáwat kiya idde ne Dios gapu kiya agkallà na tutu wala, ay magbiyág
da nga maginnanáma kiya biyág ga áwan panda. Ay yán na idde na ay ya
akkan na ammabásul kadàtada.
18 Ay díkod, nu gapu kiya básul naya isa nga tolay, ay mapabásul daya
ngámin tolay, ay ummán pe gapu kiya kinuwa naya isa nga tolay, ay
mebíláng da ka namáru ki àráng ne Dios, áta mapakawan da ngin. Díkod
magbiyág da ka áwan panda.
19 Gapu kitu akkan nangngikurug tu Adan ke Dios kitun, ay napabásul
daya ngámin tolay. Ay ummán pe, gapu kiya angngikurug ne Jesu-Cristo,
ay adu daya mebíláng ka namáru ki àráng ne Dios.
20 Ay awe kammala makabásubásul datu tolay yin kitu áwan pikam
datu lin-lintag. Ay kane atán datu lin-lintag, ay ummán ka umadu ya bas-
básul datu tolay áta mepakammu kaggída daya ngámin na bas-básul da.
Ngamay nu umadu ya básul, ay umabay pànang pe ya agkallà ne Dios.
21 Gapu kiya panagbas-básul nga ittu ya bátug mangitur-turáy kadaya
tolay, ay túya atán ya pannakatay. Ngamay bíláng natù-turáy ya agkallà
ne Dios, ta mabalin ta ngin ya magbalin ka namáru ki àráng na, ay se
mepagbiyág tada kaggína ka áwan panda gapu kiya angngurug tada ke
Jesu-Cristo wa Apu tada.

6

Sibbiyág tada gapu ke Cristo

1 Ay inna lugud ya kuwaan tada. Itul-túluy tada kammala ya mak-
abásubásul ta senu umabaabay ya agkallà ne Dios?
2 Akkan á! Ata árig tada ya natay yin nu mepanggap kiya panagbas-
básul, túya akkan mabalin na itul-túluy tada ya makabásubásul.
3 Akkan nu kadi am-ammu nga ngámin tada nga nabawtisarán nin ka
pasúrut ne Jesu-Cristo, ay árig tada ya netangatay kaggína?
4 Ay túya árig tada pe ya netangataman kaggína. Díkod, nu mapaanna
tu nelaltu kammin ne Cristo gapu kiya ammanakabalin ne Dios, ay ummán
pe kadàtada, napabaru pe ya kabiy-biyág tada ngin.
5 Ata nu árig tada ya natay ummán kitu nekatay na, ay minnanáma nga
lumtu tada nga ummán kaggína.
6 Ay ammu tada nga tu dadán na kinatutolay tada, ay árig ga
netangelansa kaggína kitu krus ta senu mapandanán nin ya agbas-básul
tada se akkan tada árig ga asassu naya panagbas-básul.
7 Ata daya natay yin, ay áwan da wayya nga agbásul lin.
8 Ngamay nu netangatay tada ke Cristo, ay innanamán tada nga
mepagbiyág tada pe kaggína.
9 Ay ammu tada nga e Cristo, ay linumtu kammin, ay akkan mataatay
yin, áta áwan turáy naya pannakatay kaggína ngin.
10 Ay tu nekatay na, ay panggap kadaya bas-básul tada nga tolay.
Ngamay sibbiyág kídi yin senu mepagbiyág tada pe ke Dios. Ay itun na

nekatay na, ay annung na tunin para kadaya ngámin tolay, ay panda na
tunin pe.
11 Ay túya masápul la ibíláng nu ya baggi nu ka natay yin panggap ki
panagbas-básul. Ngamay sibbiyág kayu para ke Dios gapu ki angngurug
nu ke Jesu-Cristo.
12 Ay díkod kuspan nu win ya agbas-básul nu. Ay akkan nu win ikur-
kurug daya nadakè a as-asikkuwaan naya baggi nu.
13 Ay akkan nu ipalúbus nga mausár oray nágan na nga parte naya baggi
nu kiya nadakè, nu di nu kuma nga ipiyár ya baggi nu ke Dios, ta senu
tittu wala daya napiya daya màwa nu ta ittu yán ya masápul la kuwaan
nu, ta árig nu ya natay nga pinaltu ne Dios sin.
14 Ata masápul la áwan kuma turáy naya panagbas-básul kadàtada, áta
ya angngurug tada, ay akkan gapu kadatu lin-lintag nu di gapu kiya agkallà
ne Dios.

Ya angngipinnoray tada kiya baggi tada ke Dios

15 Ay paanna kiddi yin, makabásubásul tada nád pikam mala gapu
ta akkan daya lin-lintag ya kur-kurugan tada, nu di e Dios gapu kiya
kinamáru na? Akkan á!
16 Ata ammu nu mà nga nu ikur-kurug nu ya isa nga tolay kiya ngámin,
ay bíláng nga asassu nakayu. Ay ummán pe kiyán ya kàwaán tada.
Annung tada ya paasassu kiya panagbas-básul, ngamay pannakatay ka
áwan panda ya supápà kadàtada, onu paasassu tada ke Dios ta senu
ibíláng nitta ka namáru.
17 Ngamay magiyáman nà ke Dios, áta oray nu árig nu ya asassu naya
panagbas-básul kitun, ay sur-surútan nu tutu wala kiddi yin ya napiya
nga sur-súru wa netù-tùgud din kadakayu.
18 Kiddi yin, ay neadayyu kayu win kiya panagbas-básul, ay napiya
peyang daya kuk-kuwaan nu.
19 Daya nekag-kagi ku win, ay neárig ku kiya kurug ga gagángay tada
nga tolay, ta ittu kampela ngin ya maawátan nu. Kitun, ay nadakè ya
agbiy-biyág nu, áta nepalúbus nu daya baggibaggi nu wa mangwa kadaya
ngámin nadakè. Ay dumakè ala nga dumakè datu kuk-kuwaan nu kitun.
Ay kídi yin, ay ipiyár nu wala ke Dios ya baggibaggi nu, ta senu daya
napiya ngala ya mà-màwa nu win. Ay díkod mepassingan nga kurug ga
namáru kayu win.
20 Ay kitun, ay pabeg nadakè daya kuk-kuwaan nu, ay áwan nu wa
lammat nga mangwa kadaya napiya.
21 Ngamay áwan nu mà a nagun-gun-ud kadatu kinuw-kuwa nu kitun,
áta pannakatay mà ya supápà datun. May kídi yin ay kìpattán nu datun
nin.
22 Ay kídi yin na neadayyu kayu win kiya panagbas-básul, ay nagbalin
kayu win ka árig ga asassu ne Dios, ay nebíláng nakayu ka namáru win,
ay se nepanamnáma na kadakayu win ya agbiyág nu ka áwan panda.
23 Ata ya supápà naya panagbas-básul, ay pannakatay ka áwan panda
ngamay ya pagkallà ne Dios, ay ittu ya kepagbiyág tada kaggína ka áwan
panda gapu kiya angngurug tada ke Jesu-Cristo wa Apu tada.

7

Akkan tada ittu ikur-kurug gin datu lin-lintag nu di e Dios sala

1 Ammù nga maawátan nu wawwági, idi ya kagiyan ku, áta ammu nu
mà ya lintag, nga ya angngikurug naya isa nga tolay kadaya lin-lintag, ay
kiya kasibbiyág na ngala.
2 Ummán kiya kàwaán naya isa nga babay ya atán atáwa. Gangay na
kiya lintag ga akkan makiatáwa ka sabáli nga laláki nu sibbibiyág pikam
ya atáwa na. Ngamay nu mabúkud din, ay akkan na nga masápul la
surútan nin ya lintag panggap kadaya nat-átawán.
3 Ngamay mebíláng nga makidaládag nu umatáwa ka sabáli nga laláki
nu sibbiyág pikam ya atáwa na. Ngamay nu nabúkud din, ay akkan
mapabásul lin oray umatáwa manin, ay se akkan pe mebíláng nga
makidaládag.
4 Díkod wawwági, ummán pe kiyán ya kàwaán nu.* Arig nu ya
netangatay ke Cristo win, ay túya áwan sur-surbi yin daya lin-lintag
kadakayu. Arig ga annung nu win ya umatáwa ka sabáli. Arig ga annung
nu ya umatáwa ke Cristo nga ittu tu pinaltu ne Dios kane matay ta senu
pakedayáwan ne Dios daya mà-màwa nu.
5 Kitu magbiy-biyág tada pikam kitu dadán na kinatutolay tada, ay
árig linukág datu lin-lintag daya nadakè a ar-arapáap tada nga ittu daya
mangayúyut kadàtada kadaya mà-màwa nga pannakatay ka áwan panda
ya karbangán da.
6 Ngamay kiddi yin, ay akkan datu lin-lintag gin ya ikur-kurug tada. Arig
tada ya natay yin kiya panagbas-básul nga ittu ya árig nangasassu kadàta.
Ay túya, ya agsirbi tada ke Dios, ay akkan ummán kadatu kagiyan datu
lin-lintag, nu di ummán kiya piyán naya Ispiritu nga ittu ya gapu naya
baru wa biy-biyág tada.

Daya lin-lintag ya pakammuwán tada kiya básul tada

7 Kurug ga akkan ku kuma nammuwán na maragbásul là nu áwan datun
na lin-lintag. Akkan ku kuma nammuwán nu nágan naya umsil nu akkan
nán naya lintag ga, “Akkan mu asílan daya kuw-kuwa daya kasittolay mu,”
nán na. Ay oray nu mapakuna, ay akkan tada nán nga nadakè datun na
lin-lintag.
8 Ngamay nammuwán ku daya ngámin baláki naya ásil kane árig
nalukág ya nadakè a ar-arapáap ku. Nu áwan kuma daya lin-lintag, ay
áwan ta kuma pe ya pakabasúlán.
9 Iyà ay nagbiyág gà kitun na áwan na lam-lammat mepanggap kadaya
lin-lintag. Ngamay kane inumbet tu pannakaáwat ku kadatun na lin-
lintag, ay árig linumtuwád ya básul, áta ittu tun ya nakammù ki
kepapannán da. Ay nammuwán ku pe yin na árig ku ya natay gapu
kadatun na lin-lintag.
10 Ay datu lin-lintag ga nán ku wa mangappiya kiya biy-biyág ku, ay
nammuwán ku nga pannakatay ka áwan panda ya ipakammu na.
11 Díkod tare yà nealílaw ka panggap ki básul gapu kadatun na lin-lintag.
Ay gapu kadatun na lin-lintag, ay nammuwán ku pe nga árig natay yà gapu
ki básul.
12 Daya ngámin lin-lintag, ay áwan da sabasábag. Kustu dayán se napiya
da.

* **7:4 7:4** Ya mangippà kiya turáy naya lin-lintag panggap kadaya magatáwa, ay ya pannakatay.

13 Ngamay akkan na wayya piyán kagiyan nga, ya napiya mán kammin
ya árig gapu naya pannakatay ku. Akkan gapu kadaya lin-lintag ya
pannakatay ku, nu di gapu ki básul nga ittu ya nammuwán tada pe gapu
kadaya napiya nga lin-lintag. Ay tútu nammuwán ku nu wà ummán tutu
wala ya kinadakè naya básul.

Ya mepanggap kiya kinatutolay tada

14 Ay ammù nga napiya daya lin-lintag ta gayát da ke Dios. Ngamay
makabásul là mà kammala, áta itur-turayán nà ya kinatutolay ku.
15 Akkan ku maawátan ya mà-màwa kiyà. Ata akkan ku màwa daya
piyán ku wa kuwaan nga napiya. Ay daya lùsawan ku, ay ittu da mán
kammin daya màwa ku.
16 Ay nu lùsawan ku daya nàwa ku wa nadakè, ay maawátan na pàgan
ku daya napiya nga mà-màwa, ay se mepakammu wa kurugan ku nga
napiya datun na lin-lintag.
17 Díkod oray nu maddi ya uray ku, ay màwa ku daya nadakè gapu kiya
kinatutolay nga atán kiyà.
18 Ata ammù nga kiya kinatutolay ku kampela ngin nin, ay áwan
kammala ngin nin ya kinapiya. Ay napiya ya piyán ku, ngamay akkan
ku màwa ya mangwa kadaya napiya.
19 Akkan ku màwa daya napiya nga asikkuwaan ku, ngamay daya
nadakè a lùsawan ku kuma, ay ittu da mán kammin daya màwa ku.
20 Ay nu daya lùsawan ku daya màwa ku, ay akkan iyà ya mangwa nu
di ya panagbas-básul nga ittu ya atán kiyà.
21 Díkod tú idi ya nammuwán ku wa mà-màwa kiyà, nga nu daya napiya
ya asikkuwaan ku, ay sumil-silásil pe ya nadakè.
22 Ata kiya urauray ku kampela ngin nin, ay pàgan ku daya bàbànán ne
Dios,
23 ngamay màmud ku nga sabáli kampela ngin nin ya piyán naya baggì.
Ay díkod árig ga kaguráan naya uray ku ya baggì. Ay árig ku ya asassuwan
nedi ya kinatutolay ku, áta akkan ku màwa daya piyán naya uray ku.
24 Ay mangallakallà à ala nga tolay! Iinna nád dala ya makelísi kiyà kiya
pagtungpálan ku wa pannakatay ka áwan panda!
25 Ngamay magiyáman nà ala ke Dios ta aggína ya makelísi kiyà gapu
kitu kinuwa ne Jesu-Cristo wa Apu tada.

Ay tú lugud yán ya kà-kàwaán ku, nga kiya uray ku kampela ngin nin,
ay daya piyán ne Dios daya piyán ku wa surútan, ngamay atán pikam ya
kinatutolay kiyà nga ittu ya mamagbásul kiyà.

8

Ya agpinnoray tada kiya Ispiritu ne Dios

1 Ay díkod akkan nin na mapabásul daya ngámin na makiapu ke Jesu-
Cristo.
2 Ata nu mangurug ta ke Jesu-Cristo, ay iturayán nitta ya Ispiritu ne
Dios. Ay díkod, akkan ya kinatutolay ta ngin ya árig ga mangitur-turáy
kadàta nga makabas-básul. Ay biyágan nitta pe yin ya Ispiritu ne Dios, ay
meadayyu tada pe yin kiya pannakatay ka áwan panda.
3 Ata kinuwa ne Dios sin ya panggap datu lin-lintag ga akkan nàwa gapu
kiya kinakapsut daya tolay. Ay ya inangwa na kiddi, ay nebon na ya sissa
nga An-anà na nga nagbiyág nga ummán kadàtada. Aggína ya nebasu

gapu kadaya bas-básul tada. Ay gapu kiyán na nekebasu na ay nippà ne
Dios ya turáy na básul kadàtada nga tolay.
4 Kinuwa na yán ta senu matungpál ya nán tu lintag kadàtada nga
umannúgut tin kiya Ispiritu ne Dios se akkan sumur-súrut tin kadaya
piyán daya baggibaggi tada.
5 Ata daya tolay nga mangikur-kurug kadaya piyán naya baggibaggi da,
ay ittu da la pe ya lam-lamtan ya pagang-anggammán daya baggibaggi
da kampela ngin nin. Ngamay daya tolay ya tú da la nga ikur-kurug ya
Ispiritu ne Dios, ay lam-lamtan da peyapeyang pe daya paganggammán
na.
6 Daya tolay nga ittu da la lam-lamtan daya pagkapiyaán daya baggibaggi
da kampela ngin nin, ay pannakesibna ke Dios ka áwan panda ya tungpál
da. Ngamay daya tolay ya ittu da la nga ikur-kurug ya Ispiritu ne Dios, ay
mepagbiyág da ke Dios ka áwan panda, ay se napiya ya aggur-uray da.
7 Ata daya tolay ya tú da la nga lam-lamtan daya piyán daya baggibaggi
da kampela ngin nin, ay bíláng da ya kagúra ne Dios. Akkan da nga ikur-
kurug daya lin-lintag ne Dios, ay akkan da pe ya mabaal ya mangikurug
kadayán.
8 Ay akkan da pe ya mapaanggam me Dios.
9 Ngamay nu dakayu, gapu ta atán kadakayu ya Ispiritu ne Dios, ay
umannúgut kayu win kaggína, ay akkan nu win na ikur-kurug daya piyán
daya baggi nu kampela ngin nin. Ay daya áwan ya Ispiritu ne Cristo
kaggída, ay akkan da nga tolay ne Cristo.
10 Ngamay nu atán ya Ispiritu ne Cristo kadakayu, ay bíláng sibbiyág
kayu ke Dios gapu ta nebíláng nakayu win ka namáru, oray nu matay
kayu gapu kadaya bas-básul.
11 Nu atán kadakayu ya Ispiritu ne Dios nga ittu ya namaltu ke Jesu-
Cristo, ay paltuwan nakayu pe gapu kiya Ispiritu na nga atán kadakayu.
12 Ay lugud wawwági, masápul la akkan tada ikur-kurug gin daya piyán
daya baggibaggi tada.
13 Ata nu daya piyán daya baggibaggi nu daya ikur-kurug nu, ay
pannakatay ka áwan panda ya tungpál nu, ngamay nu ya Ispiritu ne Dios
ya pagpinnorayán nu, ay mapandanán nin ya aggasikkuwa nu kadaya
kelugán daya baggibaggi nu, ay mepagbiyág kayu pe ke Dios ka áwan
panda.
14 Ay ngámin daya petur-turayán kiya Ispiritu ne Dios, ay annánà ne
Dios da.
15 Ata akkan wayya nga nealúbu ne Dios ya Ispiritu na kadakayu ta senu
makan-ansing kayu, nga ummán kadaya asassu wa makan-ansing kadaya
apu da, nu di na nidde ta senu magbalin kayu ka annánà na. Ay díkod
makuna tada ya, “Ama!” nán tada ke Dios.
16 Ay ya Ispiritu ne Dios kam ya mangipakammu nga kurug ga annánà
nitta nge Dios.
17 Ay díkod, gapu ta annánà nitta nge Dios, ay dàtada ya kepakin-
kuwaán naya ipangáni na kadaya annánà na. Ay díkod mepagkuw-kuwa
tada kadaya ipakin-kuwa ne Dios ke Cristo. Ay meráman tada pe kiya
kinadáyaw na, basta mepagrígát tada kaggína.

Ya namnamáan tada nga kapadayáwan tada

18 Kiyà kampela ngin nin, nu ipáda tada daya kapar-parigátan tada kídi
ya kalawagán kiya kinadáyaw nga midde kadàtada ka lángit, ay ur-úray
da ngala.
19 Ay màtorán ngámin daya parsuwa ne Dios kiya angngipakammu na
nu iinda tutu wala daya annánà na.
20 Ata kitun, ay nàwa nga nagbalin ka áwan sur-surbi daya ngámin
parsuwa. Ngamay akkan wayya nga ittu tu piyán da, nu di ittu ya piyán
ne Dios nga kuwaan. Ngamay oray nu napakuna, ay atán pikam ma
namnáma.
21 Ata mippà ya pannakarupù dayán na parsuwa ne Dios, nga ittu ya
gángay kàwaán da kuma, ay se meráman da kiya ammadáyaw ne Dios
kadaya annánà na.
22 Ay panda kadedi nga al-algaw ngámin daya parsuwa, ay ummán da
ka magrig-rígát ta ummán kiya agrig-rígát naya manggì-gìna.
23 Ay akkan nala daya pinarsuwa na nga áwan biy-biyág ya árig manggì-
gìna, nu di dàtada nga naalubuwán nin kiya Ispiritu na, nga ittu ya nunna
nga nidde na kadàtada. Mapar-parigátan ya uray tada kiya aggiddag tada
kiya angngipakammu na tutu wala nga dàtada daya annánà na. Ay ittu
pe yanin ya angngulis na kiya baggi tada ngin.
24 Ata ittu yán ya nepanamnáma kadàtada nga nálà in. Ay akkan ta
pikam nálà yán na namnamáan tada, áta akkan ta wayya nga namnamáan
ya atán kadàtada ngin.
25 Ay díkod gapu ta akkan ta pikam ma masingan ya namnamáan tada,
ay magan-ánus tada lugud da magiddag.
26 Ay ya Ispiritu ne Dios, ay sengán nitta peyang kadaya pagkapsútán
tada. Ata akkan tada ammu nu mapaanna kurug ya agkarárag tada,
ngamay ya Ispiritu mismu ya makim-imallà ke Dios para kadàtada. Ay
akkan makagi ki úni yala ya angwa na.
27 E Dios nga ittu ya makammu kadaya ngámin na atán kadaya uray
daya tolay, ay ammu na pe ya atán kiya uray naya Ispiritu, nga ittu ya
mangiúni kadaya tolay ne Dios. Ay umannúgut kiya piyán ne Dios daya
kagiyan na.
28 Ay ammu tada mà nga ngámingámin daya mà-màwa kadàtada
nga maminya ke Dios, ay pagbalinan ne Dios ka pagkapiyaán tada nga
pinalánu na nga ayabán.
29 Ata kitun kam, ay ammu ne Dios sin daya mangurug kaggína, ay ittu
dayán daya inayabán na nga pagbalinan na ka ummán ke Jesu-Cristo wa
An-anà na. Díkod aggína ya bíláng nga manákam ma wagi daya ngámin
na pinagbalin ne Dios ka annánà na.
30 Ay datun na ammu na nga mangurug kaggína, ay inayabán nada, ay se
nada nga nebíláng ka áwan na bas-básul, ay se nada pe ya pinadayáwan.

Awan makalípán kadàtada kiya amminya ne Cristo

31 Ay díkod nágan na pikam mala ya makagi tada kídi, ay e Dios ya
sumeseseng kadàtada! Atán nád pikam mala nga makaábà kadàtada?
32 E Dios ay akkan na netagàna ya An-anà na, nu di na nepalúbus sala
nga matay gapu kadàtada. Tú na nád agpà in itagàna ya ngámingámin
kadàtada nga ummán kitu nangngidde na kiya An-anà na!
33 Inna nád pikam mala ya mamabásul kadàtada kiya àráng ne Dios! E
Dios ya nangibíláng kadàtada nga piníli na ka áwan bas-básul.

34 Ay inna nád ya mamabásul kadàtada! E Jesu-Cristo nád? Ay aggína
mà tu natay, ay se yala nga linumtu kammin, nga ittu win ya atán kiya
padne diwanán ne Dios nga panguniyan tada kaggína.
35 Díkod áwan lugud ya makalípán kiya amminya ne Cristo kadàtada.
Oray mán nu mapar-parigátan tada, onu atán pagpannakitán tada, ay
piyán nitta kammala. Ay oray mán pe nu par-parigátan ditta gapu ki
angngurug tada kaggína, onu asippatayan ditta, ay piyán nitta. Ay páda
na kam oray nu molaolát tada, onu áwan tada nga pagkawas, onu atán
daya nakapap-panansing nga mà-màlamán tada. Díkod áwan lugud ya
makalípán kiya aminya ne Cristo kadàtada. Akkan daya kapar-parigátan
tada, onu daya pagpannakitán tada, onu daya amar-parígát da kadàtada
gapu ki angngurug tada kaggína. Ay oray mán nu asippatayan ditta,
onu molaolát tada, onu áwan tada pagkawas, onu atán daya nakapap-
panansing nga mà-màlamán tada, ay piyán nitta kammala.
36 Ay nepakammu dayanin na mà-màlamán tada oray kitun kam, áta
nán na kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga,
"Gapu kikaw, ay as-asippatayan dakami ki peyang algaw. Meárig kami
kadaya karneru wa isag-sagána da nga partiyan,"
nán na.
37 Ay ngámin dayán, ay an-annung tada nga ilasátan dayán gapu kaggína
nga maminya tutu wala kadàtada.
38 Ata ammù nga áwan tutu wala ya makeadayyu kadàtada kiya amminya
ne Jesu-Cristo kadàtada. Oray nu pannakatay ya àrangan tada onu daya
adu wa mà-màlamán tada kiya agbiyág tada kídi ya kalawagán, ay akkan
umanáy dayán na mangiadayyu kadàtada kiya amminya ne Dios. Ay oray
pe daya anghel se daya naturáy ya di masingan se daya atán pannakabalin,
onu daya mà-màwa nga kapar-parigátan tada kídi yin, onu daya madama
pikam ma mà-màwa kadàtada.
39 Oray nágan na nga atán ka lángit se kídi kalawagán, ay akkan da nga
makeadayyu dayán kadàtada kiya amminya ne Dios nga nepakammu na
kadàtada gapu ke Jesu-Cristo wa Apu tada.

9

Tu inammíli ne Dios kadatu iIsrael ka tolay na

1-2 Ay magpannakit tà pànang kurug se natakit peyang ya uray ku.*
Kurug idi ya kagiyan ku, áta nakiapu wà lugud din ke Cristo. Ay oray
kiya uray ku, ay ammù nga akkan busid idi ta itur-turayán nà ya Ispiritu
ne Dios.
3 Nu mabal-balin kuma ngala, ay piyán ku wala nu iyà ya mapánis se
mesibna ke Cristo gapu kaggída nga pádà a Judyu, nga keliyán ku kam se
wawwágì pe.
4 Pádà dayán na iIsrael nga ittu dayán daya piníli ne Dios nga pagbalinan
na ka annánà na. Ay aggída pe datu nangipassingannán na kitu diláng
na. Ay aggída pe tu nagkar-kariyán na, se aggída pe tu nangiddanán na
kadatu bil-bílin na. Ay aggída pe datu nangikariyán na nga atán ibon na
nga mangalà kaggída. Ay aggída pe tu piníli ne Dios nga magday-dáyaw
kaggína.

* **9:1-2 9:1-2** Natakit ya uray na gapu kadaya páda na nga Judyu nga akkan mangurug ke Cristo.

5 Gakagaka datu nunna nga tolay ne Dios da. Ay neanà nga tolay ya
Cristo nga isa kadatu gakagaka da kam. Ay aggína ya Dios nga katurayán
kiya ngámingámin. Ay maday-dáyaw kuma peyapeyang ka áwan panda.
Amen.
6 Ay oray mán nu nán ku kiyán, ay akkan ku wayya nán nga akkan
nakurug datu kinag-kagi ne Dios. Ata akkan wayya ngámin iIsrael ay
kurug tolay ne Dios da.
7 Ay ummán pe, oray nu gakagaka natu Abraham da ngámin, ay akkan
da wayya nga mebíláng ngámin ka kurug ga annánà tu Abraham. Ata nán
ne Dios kitu Abraham nga, “Daya pútut ne Isaac ngala daya mebíláng nga
kurug gakagaka mu,” nán na.
8 Díkod maawátan nga akkan daya neanà kiya gangay ya pannakeanà
daya mebíláng ka annánà ne Dios, nu di daya neanà gapu kiya kari na.
9 Ata tu idi tu kinagi ne Dios kitu inagkari na, “Maggagáyám mà nu isa
nga dagun ki am-amung nedi, ay túya magan-anà e Sara ka isa nga laláki,”
nán na.
10 Ay akkan nala tittu yán, áta atán pe ya kinagi ne Dios kitu Rebecca
nga atáwa tu apuapu mi nga Isaac kane mabùsit kadatu síngin na annánà
na.
11-12 Nán ne Dios kitu Rebecca nga, “Ya manákam kaggída, ay ittu ya
umapu kiya udiyán,” nán na. Ay tu inangngagi ne Dios kiyán, ay kitu
akkan pikam ma neanà datu síngin na bùsit tu Rebecca. Ay díkod áwan
lugud pikam kadatu annánà tu nakàwa ka nadakè se napiya. Ay díkod,
mammuwán kídi ya nàwa nga sigun kiya píli ne Dios kampela ngin nin
nga akkan gapu kadaya mà-màwa ta.
13 Ay nesúrát pe kiya bàbànán ne Dios idi ya kinagi na nga, “E Jacob ya
pàgan ku nga akkan e Esau,” nán na.
14 Ay gapu kiyán na kinuwa ne Dios, nán tada lugud da mamagdudúma
nge Dios? Akkan á!
15 Ata nán na kitu Moses nga,
“Kalakkán ku daya piyán ku kampela ngin nin na kalakkán,”
nán na.
16 Díkod ya agkallà ne Dios, ay akkan gapu kiya piyán kampela ngin nin
daya tolay onu gapu kadaya mà-màwa da, nu di gapu ta ittu kampela ngin
nin ya piyán na.
17 Ay uwad kinagi ne Dios pe kiya nesúrát ta bàbànán na kitu Faraon
nga nán na, “Niddán taka ka turáy mu ka Egipto ta senu gapu kikaw,
ay mepassingan ku tutu wala ya pannakabalin ku, ay díkod mewar-
waragáwag ya ngágan ku kadaya ngámin tolay kídi kalawagán,” nán na.
18 Ay díkod masingan tada manin nga kalakkán ne Dios daya piyán na
nga kalakkán kampela ngin nin, ay se pagsukíran na pe daya piyán na
kampela ngin nin na pagsukíran.

Tu nangngipassingan ne Dios kiya kinarungat na se kinakallà na

19 Ay mabalin na nán nu kiyà nga, “Taanna lugud tura na nga pabasúlan
da tolay, ay áwan mà kammala gáyám makasipad kadaya piyán na nga
màwa ngin!” nán nu.
20 Ngamay iin ka pe yala nga tolay ya makisuw-suwáy ke Dios? Wayya
la nga makagi naya kinuwa nga aruminta kiya nangwa nga, “'Ra ummán
kídi ya inangwám kiyà ta!” wayya na la nán?

21 Wayya pe yala nga akkan màwa naya maragkuwa ka bánga ya lusà
kiya piyán na kampela ngin na kuwaan? Nu piyán na nga kuwaan ka
napiya tutu wala nga bánga ya duddúma kiya lusà, ay di ittu ya màwa?
Ay nu piyán na pe nga kuwaan ka ur-úray yala ya duddúma, ay di ittu pe
ya màwa?

22 Ngamay nágan naya makagi tada. Oray piyán tutu wala ne Dios nga
ipassingan ya kinarungat na se iya kinaturáy na, ay inan-anúsán na se
pinas-pasinsiyaán na daya tolay ya mamar-parrungat kaggína. Dayán na
tolay ay rabbang da ya mapánis.
23 An-anúsán nada gapu wala kadaya piyán na kampela nga kalakkán
nin, nga ittu pe dayán daya kepassingannán naya kinadáyaw na. Ay ittu
pe dayán daya nesag-sagána na nga padayáwan.
24 Ay dayán na tolay ya nán ku, ay dàtada kam ma Judyu se akkan Judyu
wa inayabán na ngin na mangurug ke Jesu-Cristo.
25 Ay kinagi na kam idi kitun kitu libru wa nesurátan natu Hosea nga
nán na,

“Nán ku kadaya tolay ya akkan ku napadán piníli nga tolay ku, ‘Dakayu
daya tolay ku.’ Ay kadaya tolay ya akkan ku pà-pàgan kitun, ay nán
ku kaggída kídi yin na, ‘Pàgan takayu,’ nán ku kaggída.

26 Kitun na giyán nga nagkunaán ku kadaya akkan Judyu nga, ‘Akkan
takayu wa tolay,’ ay nán ku kaggída nga, ‘Dakayu daya annánà naya
sibbiyág peyang nga Dios.’ ”

27 Ay tú idi ya kinagi natu Isaias kitun mepanggap kadaya iIsrael, “Oray
mán nu ya kaadu daya iIsrael, ay ummán kiya kaadu naya ginat ki bebay,
ay bittè ala ya málà kaggída,
28 áta akkan min-induwán ne Dios nga mamabásul kadaya iIsrael, ay se
karuwan na pe nga kuwaan.”
29 Nepainunna nga kinagi pe natu Isaias kitun ya, “Ay nu akkan nala
nga nangibansi ka bittè a iIsrael, ay natan tada kuma kadatu iSodom se
datu iGomorra,” nán na.

Ya akkan angngammu datu iIsrael nu mapaanna ya agbalin ta ka namáru kiya àráng ne Dios

30 Ay díkod masingan tada nga daya akkan Judyu wa áwan ki uray da
ya magmar-máru ki àráng ne Dios, ay ittu da mán kammin daya nagbalin
ka namáru ki àráng na gapu ki angngurug da ngala.

31 Ngamay daya iIsrael la sumur-súrut kadatu lin-lintag gapu ta piyán
da ya magbalin ka namáru ki àráng ne Dios, ay akkan da nasúrut ngámin
datun na lin-lintag.
32 Ay ya gapu nayán, ay akkan gapu ki angngurug ya agmar-máru da,
nu di gapu ki nán da nga màwa da ya manúrut kadatun na lin-lintag. Arig
da ya nebàdul ke Jesus nga árig batu.
33 Nán natu nesúrát nga,

“Sin-sinnan nu ta ippáy ku ka íli Sion ya árig batu. Aggína ya
árig kebàdúlán daya tolay se árig kedùlapán da. Ngamay daya
mangurug kaggína, ay áwan da nga kabàlaán,”

nán na.

10

1 Wawwági, ya ikar-karárag ku ke Dios se ya piyán ku tutu wala nga
màwa kaggída, ay málà da kuma.
2 Iyà pe ya makekagi nga kurug ga piyán da ya magmar-máru ki àráng
ne Dios, ngamay akkan da kurug ammu.
3 Ay gapu ta akkan da nga ammu ya panagmar-máru nga piyán ne Dios,
ya piyán da kampela ngin nin na panagmar-máru ya sur-surútan da. Ay
díkod akkan da sur-surútan ya panagmar-máru wa piyán ne Dios.
4 Ata e Jesu-Cristo ya ketungpálan ngámin datu bil-bílin. Ay ngámin
daya mangurug kaggína, ay akkan pabasúlan ne Dios da.

Ya angngibíláng ne Dios kadaya tolay ka namáru

5 Nesúrát tu Moses ya mepanggap kiya panagmar-máru gapu kiya
annúrut kadatu lin-lintag, nga ya tolay ya sumur-súrut kadaya lin-lintag,
ay magbiyág gala nu masúrut na ngámingámin datun na lin-lintag.
6 Ngamay ya panagmar-máru ki àráng ne Dios gapu ki angngurug, ay
ammu tada mà in. Ay túya akkan ta nán na, “Iinna nád ya mawe ka lángit
nga mangayáb ke Cristo nga sumeng kadàtada,” akkan ta nán.
7 Ay akkan ta pe nán na, “Iinna nád ya mawe kiya giyán daya natay nga
mangalà ke Cristo,” akkan ta nán,
8 áta pagbàbànánan ta mà peyang yanin na angngibíláng ne Dios
kadàtada ka namáru. Ay nebàbànán mi mà in kadakayu.
9 Ata nu ikagi ta kadaya tolay nga e Jesus ya Apu ta, ay se ta kurugan
tutu wala nga pinaltu kammin ne Dios, ay alà nitta.
10 Ata ibíláng ne Dios ka namáru ya isa nga tolay gapu kiya angngurug
na kaggína, ay se alà pe ne Dios gapu kiya angngagi na kadaya tolay nga
e Jesu-Cristo ya Apu na.
11 Ay nán na kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, “Awan na mabàla
kadaya ngámin na mangurug kaggína, oray nu iinna.”
12 Ata áwan pagdúmán daya Judyu se akkan Judyu. Sissa nge Dios
nga Apu da ngámin nga ittu ya mangidde ka pagkallà kadaya ngámin na
makiseng kaggína.
13 Ata ngámin daya makipálà ke Apu, ay ittu dayán daya málà.
14 Ngamay mapaanna mà pe ya akipálà da kaggína, ay akkan da mà
pikam mangurug kaggína! Ay mapaanna pe ya angngurug da kaggína,
ay áwan da mà pikam nagìna panggap kaggína! Ay mapaanna mà pe ya
akagìna da nu áwan mawe mangibàbànán kaggída!
15 Ay se mapaanna pe ya angngibàbànán naya isa nga tolay nu akkan
wayya nga ibon ne Dios! Nán na kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga,
“Inagpiya naya ilalbet daya umbet ta mangibàbànán kiya Napiya nga
Dámag!”
16 Ngamay akkan da mà ngámin mangurug kiya Napiya nga Dámag.
Atán ya kinagi tu Isaias kitun ka mepanggap kídi. Nán na nga, “Apu, bittè
daya nangurug kadatu nakagìna kitu nebàbànán mi,” nán na.
17 Díkod masingan tada kídi, nga ya angngurug ay gapu pe kiya magìna
ta, nga ittu ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Cristo.
18 Ay akkan nád nagìna daya pádà a Judyu ya bàbànán? Ngamay nagìna
da mà. Ata nán na kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga,
“Nepagìna mà ki ngámin kalawagán ya Napiya nga Dámag,”
nán na.

19 Wayya la nga di da naawátan tu nagìna da! Ay kinagi mà tu Moses kitun
nga nán ne Dios nga,
“Pangabuguwan takayu kadaya tolay ya akkan ku nebíláng nga tolay ku.
Ay par-parungtan takayu pe gapu kadaya tolay ya ibíláng nu ka
ang-ang.”
20 Ay akkan nin-induwán pe tu Isaias nga nangagi kiya nán ne Dios nga,
“Nasmà dà daya tolay ya akkan kammala nga magsap-sápul kiyà in.
Nagpakammu wà in kadaya tolay ya akkan kammala nga magsal-
saludsud kiya mepanggap kiyà.”
21 Ngamay nu mepanggap kadaya iIsrael la tolay na, ay nán na nga,
“Sikkaayáb bà peyang kadaya di mangikur-kurug se daya nasúkir nga
tolay,” nán na.

11

Ya kinamáru ne Dios kadaya iIsrael

1 Ay nán tada lugud da pinagdudoray tutu wala ngin ne Dios daya tolay
na nga napadán píli na? May akkan! Iyà, ay iIsrael là nga gakagaka tu
Abraham, ay se netangámalán nà kitu Benjamin.
2 Akkan pikam pinagdudoray ne Dios daya tolay na nga napadán píli
na. Akkan nu wa madamdam tu nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios
panggap kitu Elias? Nagríri ke Dios tu Elias gapu kadatu Judyu
3 nga nán na, “Apu, pinatayán da daya pagbàbànánam, ay se dinadál
da daya panagday-dayáwan kikaw. Sissa ngà tutu wala nga nabansi. Ay
sippatayan dà tutu wala pe,” nán na.
4 Ngamay nán ne Dios kaggína, “Atán pikam pittu ríbu wa tolay ku nga
akkan nearát ta nepagday-dáyaw kiya Baal,”* nán na.
5 Ay ummán pe kiyán ya mà-màwa kadedi ya al-algaw. Atán da pikam
ma nabansi nga tolay ne Dios nga píli na gapu kiya agkallà na.
6 Ay nu gapu ki agkallà, ay akkan lugud gapu kiya mà-màwa tada
kampela ngin nin. Ata nu mapakuna, ay akkan nin na mebíláng nga
agkallà.
7 Ay díkod tú idi ya nàwa. Kadúwán kadaya Judyu, ay akkan da nga
nasmà ya sap-sapúlan da. Ay daya píli na, ay nasmà da ngamay daya
duddúma, ay summúkir da,
8 nga ummán kiya nesúrát kiya bàbànán ne Dios nga nán na, “Pinagkul-
nit ne Dios ya uray da. Pinagkúláp nada se pinagbangngag nada oray
kadedi ya al-algaw.”
9 Ay nán pe tu David nga,
“Ya pagtalgad da ay ittu kuma ya kalàdadán se katiliwán da. Ittu kuma pe
ya pakadadàlán da ka pakapanísán da gapu kadaya bas-básul da.
10 Akkan da ammu ilasínán kuma ya nadakè se napiya, ay se madam-
damtán da kuma kadaya ag-agtuwan da nga kapar-parigátan.”
11 Ay oray nu árig nedùláp daya iIsrael, ay akkan wayya nga di da
makabángun nin. Ngamay gapu kiya inagbásul da, ay nàwa nga málà
pe yin daya akkan na Judyu ta senu mangabugu daya iIsrael.
12 Díkod ummán ka nagkapiyaán daya akkan Judyu ya akkan da nga
angngikur-kurug daya Judyu, ay se nagkapiyaán da pe ya pannakaábà da.

* **11:4 11:4** Ya Baal ay isa nga sinan diy-diyos.

Ay nu nagkapiyaán da dayán na nàwa kaggída nga Judyu, tú nád agpà ya
akappoli da ta senu meráman da kammin!

Ya kekappiya daya akkan Judyu ke Dios

13 Ay tú idi pe ya kagiyan ku kadakayu wa akkan Judyu ta iyà mà ya
nebon ne Dios nga magbàbànán kadakayu. Ipas-pasnà ku idi nga ubrà
14 ta senu mangabugu daya pádà a Judyu, ay díkod málà pe daya
duddúma kaggída.
15 Ay gapu kiya akkan da nga angngipatag ke Dios, ay adu kadaya akkan
Judyu ya nekappiya ke Dios. Ay díkod, nu magulli da se alà ne Dios da
kammin, ay meárig da ka lumtu kammin.
16 Ay nu nidde yin ke Dios ya tangàpig kiya sinápay, ay kuwa na pe yin
ngámin tu tangabukal. Ay páda na pe nu ya gamut káyu ay nidde ke Dios,
kuwa na ngámin ya káyu win.[†]
17 Ay atán daya árig pasanga naya árig káyu ne Dios nga olíbo nga nippà.
Ay dakayu wa árig pasanga naya olíbo wa akkan nemúla, ay nesulpit kayu
kiya arutáng naya káyu wa múla. Ay díkod meráman kayu win kadaya
napiya nga maggayát kiya gamut na.
18 Ay oray nu mapakuna, ay akkan kayu magpasindáyaw kadaya árig
pasanga nga nippà. Damdamman nu wa gapu kadatu nunna nga tolay ne
Dios nga ittu datu árig gamut ay mabiyág kayu, nga akkan wayya aggída
ya magbiyág gapu kadakayu.
19 Ay get nu nán nu wa, “May nìpád daya árig kurug ga pasanga ta senu
mesulpit kami,” nán nu.
20 Kurug yán ta nippà da kurug gapu kiya akkan da angngurug ke Dios,
ay se kayu wa nesulpit gapu kiya angngurug nu. Ay túya akkan kayu
magpas-pasindáyaw, nu di kayu kuma nga magansing.
21 Ata nu akkan kinengán ne Dios daya Judyu wa árig kurug pasanga,
ay tú nakayu nád agpà kengán!
22 Lam-lamtan nu kod nu wà ummán naya kinamáru se kinarungat
ne Dios. Kurug ga nepassingan na ya kinarungat na kadaya akkan
mangikur-kurug. Ngamay nepassingan na ya kinamáru na kadakayu,
basta atangyaan nu ya kinamáru na, áta nu akkan, ay ippà nakayu pe.
23 Ay daya duddúma nga iIsrael nga di mangur-kurug, ay mesulpit da
kammin kiya arutáng, nu makappoli da, áta atán pannakabalin ne Dios
nga mangisulpit kammin kaggída.
24 Ata dakayu wa akkan Judyu wa neárig kiya pasanga naya akkan
nemúla nga olíbo, ay nesulpit kayu kiya múla nga olíbo. Ay oray nu akkan
ittu ya gángay màwa kuma, ay nàwa. Ay nu nàwa yán, ay tú nád agpà
ya kesulpit kammin daya kurug pasanga naya nemúla nga olíbo wa nìpád
din!

Ya kinamáru ne Dios kadaya ngámin tolay

25 Ta senu akkan kayu wa magpang-pangátu, piyán ku wa ammuwan
nu idi ya kinur-korugán na akkan pikam nepak-pakammu kitun. Nga ya
akkan angngikur-kurug daya Judyu, ay panda ngala kiya angngurug daya
akkan Judyu wa piyán ne Dios nga pangurugan.

[†] **11:16 11:16** Mepapan idi kadaya Judyu, áta gakagaka tu Abraham da nga tolay ne Dios kitun.

26 Ay se yala nga málà daya ngámin na iIsrael. Ata nán na kiya nesúrát
ta bàbànán ne Dios nga,
“Maggayát ked Sion ya Marammiyág. Ay ippà na ngámin daya kinadakè
kadaya gakagaka natu Jacob.”
27 Ay nán na pe nga,
“Ay ippà ku daya bas-básul da nga ummán kitu nekarì kaggída.”
28 Ay gapu kiya Napiya nga Dámag mepanggap ke Cristo, ay nagbalin da
ka kagúra ne Dios. May nagpíyán nu idi ta nidde ne Dios ya waya nu wa
mangurug kaggína. Ngamay aggída pikam mala nga Judyu daya napadán
píli ne Dios ka tolay na nga pàgan na gapu kadatu apuapu da.
29 Ata áwan kaulissán naya nammíli ne Dios kaggída se daya kari na nga
pagkallà kaggída.
30 Kitun, dakayu wa akkan Judyu, ay akkan nu ikur-kurug nge Dios,
ngamay kídi yin ay nammuwán nu win ya agkallà na gapu kiya akkan
angngur-kurug daya Judyu.
31 Ay oray nu ummán kiyán na akkan da nga ipat-patag nge Dios kídi,
ay ammuwán da pe ya agkallà ne Dios kaggída nu isa ngalgaw gapu kiya
agkallà a nepassingan na kadakayu.
32 Ata pinagdudoray ne Dios daya ngámin tolay nga akkan mangikur-
kurug kaggína ta senu mepassingan na ya agkallà na kaggída ngámin.

Maday-dáyaw we Dios gapu kiya kinasírib na

33 Ay akkan ta malammat nu wà ummán naya agkallà ne Dios se
kinasírib na, se daya ammuwán na! Ay akkan ta pe ya maaw-awátan
daya ngámin na palánu na, ay se akkan ta pe maawátan ya angwa na.
34 Nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga,
“Awan tolay nga makammu kiya lam-lammat ne Apu Dios, ay áwan pe ya
mabalin magtùgud kaggína kadaya kuwaan na.
35 Ay áwan wayya tolay nga makidde ke Dios ka panaruanggam kaggína
nga annung supapáan ne Dios,”
nán na.
36 Ata ngámin daya atán ay pinarsuwa nada se aggína pe ya makammu
kaggída ngámin, ay se pakedayáwan na dayán ngámin. Ay maday-dáyaw
peyapeyang nge Dios. Ámen.

12

Ya masápul kiya kabiy-biyág tada nga mangurug ke Cristo

1 Ay lugud wawwági, gapu kiya agkallà tutu wala ne Dios kadakayu,
ay ipindu nu kaggína ya baggi nu. Ittu yán ya bátug sibbiyág ga dátun
nu wa ipakin-kuwa nu kaggína, ay paganggammán na yán. Ittu yán ya
angngipassingan nu kiya kurug ga agdáyaw nu kaggína.
2 Akkan nu win na peannúgut daya gagángay nu kiya gagángay daya
tolay kídi ya kalawagán, nu di kayu kuma nga manguliulis kiya gagángay
nu kiya angul-ulis nu ki aglam-lammat nu, ta senu ammuwán nu daya
piyán ne Dios se daya napiya, se daya paganggammán na se daya áwan
sabasábag ga piyán ne Dios.

3 Ay gapu kiya sáad ku nga nepiyár ne Dios kiyà gapu ki agkallà na,
ay kagiyan ku kiya isaisa kadakayu nga akkan kayu din na magpang-
pangátu. Sin-sinnan naya isaisa kadakayu nga kappiyánan ya baggibaggi
na kampela ngin nin sigun kiya angngurug ga nidde ne Dios kaggína.
4 Ata oray nu sissa ya baggi tada, ay adu ya parte na, ay se akkan wayya
nga sissa ya kesurbiyán da kiya baggi tada.
5 Ay ummán pe kiyán ya kàwaán tada. Adu tada, may árig tada ya parte
naya sissa nga baggi ne Cristo. Ay díkod sissa tada kam ngámin.

6 Nagbal-baláki ya pagkallà na kadàtada nga kababalin, ngamay
masápul la usaran tada dayán. Ay nu magbàbànán kiya bàbànán na ya
kabailán ta, ay kuwaan ta yán na mepànung kiya angngurug ta.
7 Ay nu sumeng kadaya mangurug ya kabailán na nepangáni kadàtada,
ay sengán tadada. Ay daya niddán ka kabailán da nga magtùgud, ay
magtùgud da.
8 Ay daya niddán ka kabailán na manganannay, ay masápul la
anannayan da daya makasápul. Ay nu magidde ya kabailán na nidde
kadàtada, ay magparon ta nga mangidde. Ay nu mangiapu ya nengáni
nga kabailán kadàtada, ay ipas-pasnà ta ya mangiapu kadaya duddúma,
ay daya niddán ka kabailán na mangipassingan kiya agkallà da, ay kuwaan
da ngala nga sikkaanggam.

9 Ay akkan kayu kuma nga magpì-pìduman kiya amminya nu kadaya
kasittolay nu. Kalùsawan nu kuma daya nadakè, ay daya napiya ngala
daya pàgan nu.
10 Magpipinninya kayu nga ummán kiya agpipinninya daya magwawági.
Ay ab-abay kuma ya ammatag nu kadaya duddúma may ya ammatag da
kadakayu.
11 Maggagat kayu peyapeyang nga magsirbi ke Apu. Ipas-pasnà nu ki
uray nu ya agsirbi nu kaggína.
12 Maganggam kayu wala kiya agginnanáma nu kadaya nekar-kari ne
Dios kadàtada. An-anúsán nu din nala daya kapar-parigátan nu gapu ke
Cristo, ay se magkar-karárag kayu din peyapeyang.
13 Sengán nu daya tolay ne Dios kadaya masap-sápul da. Sangailiyan nu
din daya agtangeli.

14 Ay ikarárag nu wa kalakkán ne Dios daya mamar-parígát kadakayu.
Akkan nuda nga gedán.
15 Mepaganggam kayu wala kadaya maganggam, ay mepagpannakit
kayu pe kadaya magpannakit.
16 Ay magkikinnawátan kayu ngámin. Akkan kayu wa magpang-
pangátu, nu di kuma nga daya nababa kiya agsisíngan da tolay daya
pàgan nu pe. Akkan nu din nán na áwan nu wa di ammu.

17 Ay akkan nu subalítán ka nadakè daya nadakè a kuwaan da kadakayu.
Ay daya napiya kiya agsisíngan daya tolay din nala ya kuwaan nu.
18 Nu mabal-balin kuma, ay kuwaan nu ya kabailán nu wa makikin-
nawátan kadaya ngámin tolay.
19 Dakayu wa pà-pàgan ku wa wawwágì, akkan kayu wa bumal-bálat.
Ipinnoray nu wala ke Dios, ta aggína kampela ngin nin ya makammu wa
mamánis. Ata nán ne Dios kiya nesúrát ta bàbànán na nga, “Iyà kampela
ngin ya mangibálat tin se iyà pe ya mangsupápà,” nán ne Apu.

20 Ay nán na pe nga, “Ay nu mabisin ya kalínga mu, ay panganam. Ay
nu mawwaw, ay penumam. Díkod maal-aliyawwán.”
21 Ay akkan kayu wa paábà kiya kinadakè, nu di nu kuma nga abáan ya
kinadakè kiya angwa nu kiya napiya.

13

Ya angngikurug tada kiya lintag naya gubirnu

1 Ay masápul la peturayán daya ngámin tolay kiya gubirnu, áta áwan
wayya agtuturáy nga akkan nepalúbus ne Dios, ay aggína la ya makidde
kiya turáy na tolay.
2 Ay díkod, daya mangalùsaw kiya gubirnu, ay bíláng lùsawan da pe ya
nepalúbus ne Dios, ay díkod mapánis dayán.
3 Ata akkan nakapap-panansing daya agtuturáy kadaya tolay ya napiya
nga kuk-kuwaan, nu di kadaya tolay ya mangwa ka nadakè. Ay lugud,
ta senu akkan kayu wa magansing kadaya agtuturáy, ay dayán nala nga
napiya daya kuwaan nu. Díkod pàgan dakayu.
4 Dayán na agtuturáy, ay bíláng da ya magsir-sirbi ke Dios ka
pagkapiyaán nu. Ngamay nu mangwa kayu ka nadakè, ay magansing kayu
kaggída, ta panísan dakayu tutu wala, áta aggída ya bíláng nangitudinán
ne Dios kiya ammasílag na kadaya mangwa ka nadakè.
5 Ay masápul la peturayán kayu kiya gubirnu, akkan nala nga gapu ta
piyán nu wa malìlían ya kinarungat ne Dios, nu di gapu ta ammu tada nga
napiya yán.
6 Ay ittu yán ya gapu naya agbay-báyad nu ka buis. Ata daya agtuturáy
ki gubirnu, ay e Dios kam ya bíláng sir-sirbiyán dayán. Ay ya agpabáyad
da ka buis, ay ittu yán ya agsirbi da ke Dios.
7 Ay idde nu kadaya agtuturáy daya pagrabngán da. Díkod bayádan
nu daya buis nu kaggída se daya duddúma nga masápul la bayádan nu.
Ipatag nuda, ay se rispitaran nuda.

Ya agpipinninya tada nga tolay ne Dios

8 Ay akkan kayu kuma nga makaútáng oray nágan na, nu di ya
magpipininya kuma ngala ya kuwaan nu. Ata nu piyán ta ya kasittolay
ta, ay bíláng nga nekurug ta ngin datu ngámin na lin-lintag ne Dios.
9 Ata datu bil-bílin ne Dios nga, “Akkan ka manaládag, akkan ka
pumatay, akkan ka magtákaw, se itu akkan ka nga umápal,” ay matungpál
da kiya sissa ngala nga bílin nga ittu ya, “Piyám daya kasittolay mu nga
ummán kiya amminyám ki baggim kampela ngin nin.”
10 Ata ya tolay ya maramminya, ay áwan na nga kuk-kuwaan na nadakè
kadaya kasittolay na, ay túya ya amminya ya ketungpálan kam ngámin
datu bil-bílin.
11 Ay tú idi pe ya masápul la kuwaan nu gapu ta ammu nu mà in nu
wà ummán naya al-algaw kídi yin. Oras nu win na maggagat, áta tagay
pànang ngin ya ilalbet kammin ne Apu nga mangalà kadàtada. Tagay yin
may itu dámu tada nga nangurug.
12 Kadedi yin na al-algaw, ay árig danni láwa ngin. Ay díkod ippà
tada ngin daya nadakè a kuk-kuwaan tada, ay se tada nga isagána daya
baggibaggi tada kadaya mà-màwa nga napiya kiya agsisíngan ne Dios.

13 Magmar-máru tada lugud kiya agbiyág tada nga ummán kiya agbiyág
daya tolay ya árig atán ki nawada. Akkan tada ittu wala nga kuk-kuwaan
ya magguudma onu maggiinglaw. Awan kuma ngin ya mangwa ka nadakè
panggap kadaya lalláki se babbay. Ay áwan kuma pe yin ya magsasáwad
se ya magasiásil.
14 Iannúgut nu tutu wala kuma daya gagángay nu kadatu gagángay ne
Apu Jesu-Cristo. Akkan nu atangyaan nin daya pagang-anggammán daya
baggibaggi nu kampela ngin nin.

14

Ya akkan ta nga angguwes kadaya wawwági tada

1 Ay anggamman nu din daya nakapsut ki angngurug da. Ngamay akkan
kayu makisuw-suwáy kaggída kadaya kapanunútán da.
2 Mabalin na nán naya isa nga napikkilán na mangurug nga annung na
nga kanan ya oray inna, ngamay ya nakapsut ta mangurug, ay nán na nga
tittu daya tag-tagílpa daya annung na nga kanan.
3 Ay oray nu mapakuna, ay akkan din na paásan naya isa nga tolay nga
áwan kannawan ya tolay nga atán kannawan. Ay ummán pe, akkan din
na guwesan naya atán kannawan ya tolay nga áwan kannawan kanan,
áta pàgan pe ne Dios.
4 Ay se iin ka pe nga agginkukuwes kiya asassu daya duddúma ta! Daya
makin-asassu kaggída kampela ngin nin ya makammu nu nakabásul da
onu akkan. Ay annung kampela ngin nin naya Apu na ya sumeng kaggína
kadaya masápul kuwaan na.
5 Ay mabalin pe nga nán daya duddúma nga atán algaw wa napà-
patag may daya duddúma nga algaw. Ngamay nán pe daya duddúma
nga sangapáda ya algaw. Masápul la áwan tutu wala duwaduwa naya
isaisa kaggída kiya kapanunútán da.
6 Ay daya magngílin, ay gapu kiya agdáyaw da ke Dios ya agngílin da. Ay
daya áwan kannawan kanan, ay dayáwan da pe ye Apu, áta magiyáman da
lugud ke Dios. Ay ummán pe kadaya atán kannawan kanan. Magkannaw
da gapu pe ki agdáyaw da ke Apu, ay se magiyáman da pe kaggína.
7 Awan oray iinna kadàtada ya magbiyág gapu kadàtada kampela ngin
nin. Ay ummán pe kiya katay tada, akkan wayya nga dàtada kampela
ngin nin ya makammu.
8 Kiya kasibbiyág tada, ay magbiyág tada nga mangikur-kurug ke Apu.
Ay páda na pe nu matay tada. Ay díkod oray sibbiyág ta onu matay ta, ay
kuw-kuwa nitta ne Apu.
9 Ata ittu mà idi ya gapu naya nekatay se nelaltu ne Cristo, ta senu aggína
ya Apu daya sibbiyág se datu natay yin.
10 Ay díkod akkan ta kuma nga tagakuwekuwes sala kiya wagi ta. Ay
akkan ta pe nga tagapáapáas sala kiya wagi ta. Ata ngámin tada, ay
guwesan nitta nge Dios.
11 Ata nán na kiya nesúrát nga bàbànán ne Dios nga,
“Kurug ga sibbiyág gà, nán ne Apu, ay kurug pe nga ngámin tolay, ay
magpalintud da ki àráng ku, ay ngámin da, ay day-dayáwan dà pe
nga Dios.”
12 Díkod ya isaisa kadàtada, ay aggína kampela ngin nin ya makammu
magsungbát ke Dios kadaya nà-nàwa na.

Ya akkan tada agpipinnabásul

13 Ay akkan tada lugud da tagakuwekuwes kiya kasittolay tada. Ya
kuwaan tada kuma, ay akkan tada kuwaan ya oray nágan na nga
pakabasúlán naya wagi tada.
14 Ay gapu ki angngurug ku ke Apu Jesus, ay nán ku nga áwan kurug
ya naragit kadaya akakkanan. Ngamay nu nán naya tolay nga naragit, ay
kurug ga naragit kaggína kampela ngin nin.
15 Ay nu magpannakit ya isa nga wagi mu gapu wala kiya kanan mu, ay
maddi ka tagge. Ay nu ipílit mu kammala, ay maawátan na áwan mu wa
amminya kaggína. Akkan nu kuma nga ipalúbus nga pakadà-dàlán naya
wagi nu ya kanan nu. Ata nebasu nge Cristo gapu mà pe kaggína.
16 Díkod akkan nu ipalúbus nga pamaásan da kadakayu daya nán nu
wa napiya.
17 Ata ya napatag kadàtada nga itur-turayán ne Dios, ay akkan wayya
daya akakkanan se daya inuman tada, nu di iya angngibíláng ne Dios
kadàtada ka namáru se iya panagganggam tada, se iya napiya nga aggur-
uray tada, gapu kiya Ispiritu ne Dios.
18 Ay nu ittu dayán daya pàgan ta kiya agsirbi ta ke Cristo, ay
mapaanggam ta nge Dios, ay se pàgan ditta pe daya tolay.
19 Ay lugud wawwági, masápul la dayán nala nga makaseng kiya napiya
nga panagbubúlun se makapaligda kiya angngurug naya isaisa kadàtada,
daya kuwaan tada.
20 Ay akkan nu kuma nga dadàlan ya ubra ne Dios gapu wala kiya
akakkanan. Kurug ga áwan naragit ta akakkanan, ngamay nadakè nu
ya angngán ta kiyán na akakkanan, ay ittu ya gapu naya akabásul naya
wagi ta.
21 Ay napì-piya ngala ngin na akkan ta tagge mangán ka karni onu
maginum, ay se akkan ta tagge kuwaan daya duddúma pikam, nu ittu
ya pakabasúlán naya wagi ta.
22 Ay díkod, ikaw se e Dios sala ya makammu kiya kapanunútán mu ka
panggap kídi. Ay maganggam pe ya tolay nu áwan na nga aggad-gadduwa
kiya kurugan na nga kapanunútán na.
23 Ngamay daya maggad-gadduwa, ay makabásul da nu mangán da kiya
karni, áta akkan na meannúgut kiya angngurug da ya kuwaan da. Ata
básul ngámin daya mà-màwa nga akkan meannúgut ki angngurug.

15

Ya ammaanggam tada kadaya kasittolay tada

1 Ay dàtada nga naligda nga angngurug gin, ay an-anúsán tada daya
pagkapsútán daya nakapsut pikam ma angngurug. Akkan tada ittu lam-
lamtan ya paganggammán tada.
2 Nu di kuma nga daya páda tada nga mangurug daya paanggamman
tada. Sengán tadada nga mamaligda kiya angngurug da.
3 Ata oray e Cristo, ay akkan na iya baggi na kampela ngin nin ya
pinà-paanggam na. Ya nàwa kaggína, ay ummán kitu nán tu nesúrát
ta bàbànán ne Dios nga, “Ay iyà ya nagalinagnaggán naya ammad-padakè
da kikaw,” nán na ke Dios.
4 Ay ngámin datu nesur-súrát kitun na al-algaw, ay nesúrát da ka
pakatùgúdán tada, ta senu akkan na mippà ya agnamnáma tada nu

magturad tada kadaya kapar-parigátan tada se maganggam tada nu
mabása tada datun.
5 E Dios nga ittu ya magidde ka ánus se ittu ya mamaanggam
kadàtada, ay aggína ya sumeng kadakayu ta senu maggaannúgut kayu
wa mangsúrut ke Jesu-Cristo.
6 Ta senu magsissa kayu wa magday-dáyaw ke Dios nga Dios se Ama ne
Jesu-Cristo wa Apu tada.

Ya Napiya nga Dámag kadaya akkan Judyu

7 Anggamman nu lugud ya isaisa kadakayu, nga ummán kiya inangn-
ganggam ne Cristo kadakayu ta senu mapadayáwan ne Dios.
8 Inumbet ya Cristo wa sumeng kadaya Judyu ta senu mepassingan
ya agtungpál ne Dios kadatu kar-kari na kadatu apuapu da, ay se
mepakammu pe nga kurug tutu wala datun.
9 Ay akkan nala nga tittu yán ya gapu na, nu di ta senu dayáwan pe yin
daya akkan Judyu nge Dios gapu kiya agkallà na, nga ummán kiya nán na
kiya nesúrát ta bàbànán na nga,
“Díkod ipad-padáyaw taka kadaya akkan Judyu, ay se magkan-kansiyon
nà ka pagdáyaw ku kiya ngágan mu.”
10 Ay nán na pikam ma,
“Dakayu wa akkan Judyu, ay mepaganggam kayu kadaya Judyu nga tolay
na.”
11 Ay nán na manin nga,
“Dayáwan nu we Apu, dakayu ngámin na akkan Judyu, ay day-dayáwan
din pe daya ngámin na tolay.”
12 Ay nán manin pe tu Isaias nga,
“Meanà ya gaka tu Jesse nga ittu ya lumtuwád da mangituráy kadaya
akkan Judyu. Ay aggína ya namnamáan da.”
13 Ay ikar-karárag ku nga gapu ki angngurug nu, ay pà-paanggamman
nakayu tutu wala nge Dios se iddán nakayu ka napiya nga aggur-uray,
ta senu gapu kiya ammanakabalin naya Ispiritu na, ay umabaabay ya
agnamnáma nu. Aggína ya gapu naya agnamnáma tada.

Ya panggap ne Pablo wa nagsúrát

14 Ay ammù mà kampela ngin nin wawwági, nga pabeg ga daya napiya
daya asikkuwaan nu tutu wala, ay se ammù nga nammuwán nu pànang pe
yin ya mepanggap kiya angngurug nu, se annung nu pe ya magtitinnùgud
din.
15 Ngamay oray nu mapakuna, ay atán da nga nepad-padamdam ku
kadakayu kídi ya súrát ku. Ay akkan nà a nin-induwán na nangagi, áta
gapu ki agkallà ne Dios,
16 ay piníli nà ka bíláng asassu ne Jesu-Cristo nga nebon na kadakayu nga
akkan Judyu. Ay ummán nà ki pádi ta iyà ya mangibàbànán kiya Napiya
nga Dámag ne Dios, ta senu anggamman ne Dios daya akkan Judyu nga
ummán kiya agganggam na kadaya medátun kaggína, áta magbalin da ka
namáru ki àráng na gapu kiya Ispiritu na.
17 Ay díkod gapu kiya akiannúgut ku ke Jesu-Cristo, ay annung ku wa
ipasindáyaw ya ubrà para ke Dios.
18 Ay áwan ku tagge kagiyan nga sabáli nu di tittu daya kinuw-kuwa ne
Cristo kiya angngusár na kiyà nga mamakurug kadaya akkan Judyu gapu
kadatu kinag-kagì se datu kinuw-kuwà.

19 Nepassingan na ya ammanakabalin na gapu kadatu nakas-kasdáaw
wa nepàwa na kiyà ka pagilasínán kiya Ispiritu ne Dios. Ay ittu ya gapu na
nga nebàbànán ku tutu wala ya Dámag mepanggap ke Cristo, nanggayát
ka Jerusalem panda ka Ilirico.
20 Ata ya piyán ku tutu wala nga kuwaan, ay ya mangibàbànán
kiya Napiya nga Dámag kadaya giy-giyán nala nga akkan pikam ma
nekebàbànánan naya mepanggap ke Cristo, ta senu akkan nà ummán ka
magbalay kammala kiya nagpàdàán daya duddúma.
21 Díkod nàwa nga kurug tu nán na ki nesúrát ta bàbànán ne Dios nga
nán na,
“Mammuwán se maawátan pe yin daya akkan pikam nakagìna kiya
mepanggap kaggína kitun.”

Ya palánu ne Pablo nga aggagáyám ka Roma

22 Ay ittu yán ya gapu na nga ngángay yala ya aggasikkangngay ku
kannán giyán nu.
23 Ngamay gapu ta nabalin nin ya ubrà kadedi ya giy-giyán, ay se gapu
ta nabayág ga dagudagun pe yin ya aggasippan ku kannán giyán nu, ay
24 namnamáan ku nga magsisingan tada kiya agsíbál ku kannán
kiya ammeyag ku ka España. Ay innanamán ku pe nga sengán dà
kiya agdàdàdà ku, nu mabalin dà pà-paanggamman ki aggagáyám ku
kadakayu ka makaru wala.
25 Ngamay mawe yà ka Jerusalem pikam kídi, ta wè idde ya pagkallà
daya wawwági kadatu mangurug kannán Jerusalem.
26 Ata nadamdam datu mangurug ka Macedonia se ka Acaya ya
mangidde ka pagkallà da para kadatu mangurug ga maaw-awanán kannán
Jerusalem.
27 Ay sikkaanggam da nga akkan Judyu wa nangwa kiyán, áta bíláng
nga kurug ga nakaútáng da kaggída nga Judyu. Ata neráman da nga
akkan Judyu kiya pagkapiyaán daya Judyu gapu kiya Dámag mepanggap
ke Cristo. Ay díkod nàmud da nga rabbang da pe nga iráman daya Judyu
kadaya pagkallà kaggída.
28 Ay nu metulud ku win daya pagkallà kadaya wawwági ka Jerusalem,
ay magsíbál là kannán kiya ammeyag ku ka España.
29 Ay ammù nga kiya ilalbet ku kannán, ay paanggamman nà tutu wala
ne Cristo.
30 Ay lugud wawwági, sengán dà mangikar-karárag kiya ubrà. Ay
namnamáan ku wa magsisseng kayu kídi gapu ke Jesu-Cristo wa Apu tada,
ay se gapu pe kiya amminya nu nga gayát kiya Ispiritu ne Dios.
31 Ikar-karárag dà ta senu melis-lísi yà kadaya asikkuwaan da kiyà daya
akkan mangurug ke Cristo kannán Judea. Ay senu tu pagkallà a wè itulud,
ay paganggammán datu mangurug ka Jerusalem.
32 Ta senu nu ittu ya piyán ne Apu nga makalbet tà kannán giyán nu, ay
sikkaanggam mà nga umbet se magpipinnaanggam tada pe.
33 E Dios nga ittu ya gapu naya napiya nga aggur-uray tada kuma ya
mangabul-bulun kadakayu ngámin. Amen!

16

Ya agpakumusta ne Pablo kadaya ngámin tolay ne Dios

1 Ay piyán ku wa ammuwán nu pe ye Febe, isa nga babay ya wagi
tada ki angngurug, nga sumeseseng kadaya tangabubúlun na mangurug
ka Cencrea.
2 Anggamman nu kiya ilalbet na, ta ittu yán ya masápul kuwaan daya
mangurug ke Apu Jesu-Cristo, áta mangurug lugud pe. Sengán nu kadaya
ngámin na piyán na nga pakisengán kadakayu. Adu daya sinengán na nga
tolay, ay sinummeng kiyà pe.
3 Ay pakikumusta dà kade Priscila se Akila nga magatáwa. Kabulun
kuda pe nga magub-ubra ka mepanggap ke Jesu-Cristo.
4 Ay tagge dayán na meránud kiya angngigdù da kiyà. Ay díkod
magiyáman nà pànang kitu kinuwa da, akkan nala nga iyà ya magiyáman
nu di pe daya ngámin na tangabubúlun na mangurug ga akkan Judyu.
5 Ay kumusta pe kadaya mangurug ga mepagguurnung kaggída kiya
balay da.
Ay kumustaan ku pe nge Epeneto nga pà-pàgan ku pe. Aggína ya nunna
nga mangurug ke Cristo kadaya iAsia.
6 Pakikumusta dà pe ke Maria. Aggína pe ya isa nga magpaggus nga
magubra ka panggap kadakayu wa mangurug.
7 Ay pakikumusta dà pe kade Adronico se Junia, nga pádà a Judyu se
pádà pe nga bálud gapu ke Cristo. Am-ammu pànang datu apostoles da,
ay se nunna da nga nangurug ke Cristo may iyà.
8 Pakikumusta dà ke Ampliato, isa nga pà-pàgan ku wa opun ku nga
mangurug ke Apu.
9 Ummán pe ke Urbano nga páda tada nga magub-ubra panggap ke
Cristo. Pakikumusta dà pe ke Estakis nga pà-pàgan ku wa opun ku.
10 Ay pakikumusta dà pe ke Apeles, nga isa nga napikkilán na mangurug
ke Cristo, ay se kade Aristobulo wa tangabalay.
11 Pakikumusta dà pe ke Herodion, nga isa pe nga pádà a Judyu.
Pakikumusta dà kadaya akkobung ne Narciso nga mangurug ke Apu.
12 Kumusta pe kade Trifena se Trifosa nga magub-ubra pe mepanggap
ke Apu. Ummán pe ke Persida nga pàgan tada nga wagi tada ke Cristo nga
babay nga nagagat magsirbi pe ke Apu.
13 Kumusta pe ke Rufo, nga isa pe nga píli ne Apu, se kiya ina na nga
bíláng ina ku pe.
14 Pakumustaan ku pe de Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas
se kadaya ngámin na wawwági tada nga kabulun da.
15 Ay ummán pe kade Filologo se Julia se Nereo se itu wagi na nga babay,
se ke Olimpas, ay se kadaya ngámin na tolay ne Dios nga kabbulun da.
16 Ay magkikinnumusta kayu ngámin na mangurug. Makikumusta
kadakayu ngámin daya mangurug kanedi.

Ya agtaron tada kadaya manglípán kiya angngurug tada

17 Kagiyánan takayu kídi wawwági, nga taronan nu daya tolay ya
mamagsisibna kadakayu se manipad kiya angngurug nu, gapu kiya
angngalùsaw da kiya nesur-súru mi kadakayu kitun. Akkan kayu wa
mebul-bulun kaggída.
18 Ata dayán na tolay, ay akkan wayya nge Apu Jesu-Cristo ya sir-sirbiyán
da, nu di daya pagkapiyaán da kampela ngin nin ya at-atangyaan da.
Ial-alílaw da daya tolay ya napiyár pànang, gapu kadaya napiya nga
agbàbànán da se ya angngasaba da.

19 Ay sikkaammu daya tolay kiya kinaligda naya angngurug nu ke Cristo,
ay túya paganggammán takayu. Ay oray nu mapakuna, ay piyán ku nu
kappiyánan nu ya mangwa kadaya napiya nga mà-màwa, se akkan kayu
wa mear-arát kadaya nadakè.
20 E Dios nga ittu ya paggayatán naya napiya nga agbubúlun tada, ay
karuwan na nga abáan ne Sairu para kadakayu. Ay e Apu Jesu-Cristo
kuma ya magtag-tagasíngan kadakayu.
21 E Timoteo wa pádà a magub-ubra panggap ke Apu, ay makikumusta
kadakayu. Ay ummán pe kade Lucio, Jeson, se Sosipatro nga pádà a Judyu.
22 Ay iyà e Tercio wa ittu ya pinagsúrát ne Pablo kídi ya súrát.
Makikumusta ngà pe kadakayu wa pádà a mangurug ke Apu.
23 E Gayo wa ittu ya managsangaíli kiyà se kadaya páda tada nga
mangurug, ay makikumusta pe kadakayu. Ay ummán pe ke Erasto, nga
sareru kídi ya íli, se Curto nga wagi tada, makikumusta da pe kadakayu
kannán.
24 E Apu Jesus kuma ya sumeng se magkallà kadakayu ngámin. Amen.

Ya ammadáyaw ne Pablo ke Apu Dios

25 Maday-dáyaw we Dios nga ittu ya makabaal la mamaligda kadakayu
kiya angngurug nu gapu kiya Napiya nga Dámag ga nebàbànán ku
kadakayu panggap ke Jesu-Cristo. Ittu pe yán tu akkan na nepak-pakammu
nga palánu ne Dios kitun kam.
26 Ngamay kídi yin, ay nepakammu win tu nán na kiya nesúrát ta
bàbànán ne Dios kadaya ngámin na il-íli, ta senu mangurug da pe yin.
Ay ittu yán ya piyán ne Dios nga akkan mataatay nga màwa.
27 E Dios la ya sissa nga makammu ki ngámin. Ay aggína lugud ya day-
dayáwan tada ka áwan panda. Màwa tada yán gapu ke Jesu-Cristo. Amen.

Tu nunna nga súrát ne Pablo kadatu mangurug ka Corinto

1 1 Iyà e Pablo wa piníli ne Dios se pinagbalin na ka apostol ne Jesu-
Cristo. Dakami se wagi Sostenes ya makin-súrát kídi,
2 kadakayu wa tangabubúlun na mangurug ke Dios kannán Corinto, nga
nekísi ne Dios ka pagbalinan na ka tolay na gapu ke Jesu-Cristo. Súrát mi
pe idi kadaya ngámin tolay kadaya ngámin giy-giyán nga magday-dáyaw
ke Jesu-Cristo nga Apu da, nga Apu tada pe.
3 Ay e Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo wa Apu tada din nala ya magkallà
kadakayu se mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.

Daya pagkallà ne Cristo se daya midde na

4 Magiyáman nà peyapeyang ke Dios gapu kadaya pagkallà na kadakayu
gapu kiya angngurug nu ke Jesu-Cristo.
5 Ta gapu ta neannúgut nu win ya uray nu ke Cristo, ay pinagbalin
nakayu ka ummán ka nabànáng kadaya ngámin na mepanggap kiya
angngurug nu. Ay napasírib kayu pe kiya agbàbànán nu se kiya
angngammu nu kiya kurug mepanggap ke Jesu-Cristo.
6 Ay nepas-pasnà kadakayu pe yin ya mepanggap ke Jesu-Cristo,
7 ay díkod áwan nu wa pagkur-kurángan kadaya kababalin na masápul
nu kiya aggiddag nu kiya ilalbet kammin ne Jesu-Cristo wa Apu tada.
8 Aggína ya mamaligda kiya angngurug nu panda kiya ilalbet na
kammin, ta senu áwan na nga mepabásul kadakayu kiyán na ilalbet
kammin ne Apu Jesu-Cristo.
9 Kurug ga màwa yán, áta mapiyár re Dios kadaya ngámin na kagiyan
na. Aggína ya nagayáb kadakayu nga pebul-bulunan na kiya An-anà na
nga ittu we Jesu-Cristo wa Apu tada.

Ya nagsisibna datu mangurug ka surútan

10 Ay gapu kiya angngurug tada ke Apu Jesu-Cristo, ay makim-imallà à
kadakayu wawwági nga magkikinnawátan kayu din nin. Akkan kayu din
na magsisibna. Magsissa kayu ka panggap se kiya panaggur-uray nu.
11 Nán ku idi kadakayu wawwági, áta nadámag ku kadaya akkobung ne
Cloe nga magsasáwad kayu kanu.
12 Ata nán kanu daya duddúma kadakayu wa, “E Pablo ya surútan ku,”
nán da, ay, “E Apolos ya surútan ku,” nán kanu daya duddúma pe. Ay,
“E Pedro ya surútan ku,” nán kanu pe daya duddúma, ay, “E Cristo ya
surútan ku,” nán kanu pikam pe daya duddúma.
13 Nagbal-baláki agpà nge Cristo ta? Wayya la nga iyà ya natay kitu krus
gapu kadakayu! Wayya kayu wala nabawtisarán ka pasúrut ku!
14 Magiyáman nà ala ke Dios ta áwan ku wa binawtisarán kadakayu,
malaksid dala de Crispo se Gayo.
15 Ay díkod áwan makekagi nga binawtisarán kuda ta senu magbalin da
ka pasúrut ku.
16 Ay nadamdam ku wa binawtisarán ku gáyám pe de Estefana nga
tangabalay. Ay áwan ku wa madamdam min na sabáli nga binawtisarán
ku.

17 Ata akkan mà wayya nga ya magbawtisár ya nangibonán ne Cristo
kiyà, nu di ya mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag ga mepanggap
kaggína. Ay oray tu inagbàbànán ku, ay nalapat tala nga maawátan, nga
akkan wayya nga ummán kiya agbàbànán daya nasírib ba tolay, ta senu ya
kinapatag natu nàwa ke Cristo kitu krus, ay akkan mapsílán tu kinaturáy
na kiya kinapiya naya agbàbànán ku.

E Cristo ya ammanakabalin ne Dios nga mangalà kadàtada

18 Daya mapánis ka áwan panda, ay nán da nga áwan sur-surbi naya
Dámag ga mepanggap kitu nàwa ke Jesu-Cristo kitu krus. Ngamay
kadàtada nga málà kiya pakabiyágan ka áwan panda, ay ittu tun ya
ammanakabalin ne Dios.
19 Ata uwad da nesúrát ta bàbànán ne Dios nga nán na,

"Dadàlan ku ya sírib daya nalaing nga tolay kídi ya kalawagán, ay se
pagbalinan ku ka áwan sur-surbi daya lálaing da,"

nán na.
20 Ay díkod áwan sur-surbi ya sírib daya mamasírib, ay oray pe daya
nalaing kadaya lin-lintag se daya nalaing makipal-palagmán kadedi na
ngin na al-algaw. Ata nepassingan ne Dios nga áwan kammala nga sur-
surbi yin daya kinasírib daya mamasírib kídi ya kalawagán.
21 Ay gapu kiya sírib ne Dios, ay kinuwa na nga akkan mabaal daya
nasírib ba tolay ya mangammu kaggína, áta tú da la nga patàran ya
kinasírib da kampela ngin nin. Ay túya pininya ne Dios nga alà daya
ngámin tolay nga mangurug kiya ibàbànán mi nga nán daya tolay nga
áwan na nga sur-surbi.
22 Ata kadaya Judyu, ay tú da la nga sap-sapúlan ya nakas-kasdáaw wa
gayát ka lángit ka pagilasínán da nga kurug yán na bàbànán. Ay kadaya
akkan Judyu, ay sap-sapúlan da daya ibíláng da kampela ngin nin ka
napatag ga sur-súru.
23 Ngamay ya ibàbànán mi, ay ya Cristo nga natay kitu krus. Ay akkan
kurugan daya Judyu yán na ibàbànán mi, ay túya mapabásul da. Ay daya
akkan Judyu ay nán da nga áwan sar-sarut nayán na bàbànán.
24 Ngamay kadaya duddúma nga Judyu se daya duddúma nga akkan
Judyu, nga naayabán ne Dios sin ka tolay na, ay e Cristo wa nelansa kitu
krus ya ammanakabalin se sírib ne Dios.
25 Ata ya kuk-kuwaan ne Dios nga áwan sar-sarut ta nán daya akkan
mangurug, ay napà-patag ngam ya kinasírib daya kasiríbán na tolay. Ay
se ya nán da nga nakúráng nga ammanakabalin ne Dios, ay natù-turáy
may daya katurayán na tolay.
26 Lam-lamtan nu kod wawwági nu wà ummán nu kitun, kitu inaggayáb
ne Dios kadakayu. Man-manu kadakayu tu ibíláng daya tolay kídi ya
kalawagán ka nasírib onu naturáy, se man-manu pe daya ibíláng da ka
nangátu kadakayu.
27 Ngamay gurátan ne Dios nga piliyán daya áwan sar-sarut nga nán
daya tolay ta senu mabàla daya mamasírib. Piníli na pe daya nakapsut ta
senu mabàla daya magkuna nga nabílag da.
28 Ay daya ban-bánag ga irupat daya tolay kídi ya kalawagán se daya
ibíláng da nga ur-úray, se daya ban-bánag ga akkan da pikam nammuwán,
ay ittu dayán daya piníli ne Dios nga usaran na nga mamagbalin ka áwan

sur-surbi daya ban-bánag ga ibíláng daya tolay kídi ya kalawagán ka napatag.
29 Ta senu áwan tolay ya makapagpasindáyaw kiya àráng ne Dios.
30 Ta aggína ya naggayatán naya baru wa biy-biyág tada gapu ke Cristo. E Cristo ya nakammuwán tada kiya sírib ne Dios. Ay aggína pe ya namagbalin kadàtada ka namáru ki àráng ne Dios, ay se aggína pe ya mamagbalin kadàtada ka áwan bas-básul, ta aggína ya nibli nga nagikáru kadaya bas-básul tada.
31 Ay díkod gapu kadedi ya kinuw-kuwa ne Cristo, ay nàwa kurug tu nán naya nepesúrát ne Dios nga, "Daya maminya nga magpasindáyaw, ay daya kinuwa ne Apu wala daya ipasindáyaw da," nán na.

2

Tu inagbàbànán ne Pablo

1 Ay kitu neà-angay ku wawwági nga mangibàbànán kadakayu kiya bàbànán ne Dios mepanggap ke Cristo, ay akkan wayya naunag tu nangngibàbànán ku, ay se akkan wayya nga nasulit maawátan datu kinag-kagi ku.
2 Ata linam-lammat ku nga tittu ya mepanggap ke Jesu-Cristo se ya gapu natu nekatay na kitu krus tu ibàbànán ku kadakayu.
3 Ittu tu kitu kaatán ku kannán giyán nu nga magbàbànán, ay ummán nà ki magpir-pirpir ra malídug pànang kiya kagiyan ku. Ay ammù pe nga áwan ku wa mabà-baal.
4 Ay tu inagbàbànán ku, ay nalapat tala nga maawátan. Akkan pe ya nasulit maawátan datu kinag-kagi ku. Nagpinnoray yà ala kiya ammanakabalin naya Ispiritu ne Dios, ta piyán ku nga mammuwán datu maggigìna kiyà, nga gapu wala kiya ammanakabalin na tu inagbàbànán ku.
5 Ay kinuwà ya ummán kitun ta senu akkan gapu kiya kinasírib naya isa nga tolay ya angngurug nu, nu di gapu kiya ammanakabalin ne Dios.

Tu palánu ne Dios

6 Ay nu kadaya napikkilán na mangurug gin ya pangibàbànánan ku, ay naunag pe ya kag-kagiyan ku. Ngamay akkan wayya ummán kiya sírib daya tolay onu daya agtuturáy kídi ya kalawagán, ta pumanda mà dayán.
7 Ay ya nán ku kídi nga ibàbànán ku, ay ittu ya sírib ne Dios nga akkan na nga nepak-pakammu nga palánu na nga kuwaan kitun kam, oray kitu akkan pikam nàwa idi ya kalawagán. Pinalánu na yán ta senu mepagbiyág tada kaggína nga siddadáyaw.
8 Ay áwan kadaya agtuturáy kídi ya kalawagán ya makammu kídi ya sírib na. Ata nu ammu da kuma, ay akkan da kuma nga nelansa ya kadayáwan na Apu kitu krus.
9 Atán ya nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga mepanggap kiyán, nga nán na,
"Ya akkan pikam nasingan daya tolay se akkan da pikam nagìna, ay se áwan kiya lammat da nga ittu ya màwa, ay ittu ya nesagána ne Dios kadaya maminya kaggína."
10 Ngamay gapu kiya Ispiritu ne Dios nga nebon na kadàtada, ay nammuwán tada yanin na palánu ne Dios. Ata áwan na di ammu naya Ispiritu ne Dios. Ay oray ya lammat ne Dios, ay ammu na.

11 Awan sabáli ya makammu kiya lam-lammat naya isa nga tolay nu di
aggína kampela ngin nin. Ay ummán pe, nga ya Ispiritu ne Dios kampela
ngin nin pe ya makammu kiya atán kiya lam-lammat ne Dios.
12 Ay ya Ispiritu wa nidde kadàtada, ay akkan wayya ummán kiya
ispiritu wa atán kadaya mamasírib ba tolay kídi nga kalawagán, nu di
ya Ispiritu ne Dios kampela ngin nin, ta senu mammuwán tada daya
ngámingámin na idde ne Dios nga pagkallà kadàtada.
13 Ay díkod, ya agtù-tùgud mi, ay akkan na ummán kiya agtùgud daya
tolay kídi ya kalawagán, nu di ummán kiya piyán naya Ispiritu ne Dios.
Ata daya kag-kagiyan mi mepanggap ke Dios kadaya tolay nga niddán kiya
Ispiritu ne Dios, ay daya ikagiyán naya Ispiritu ne Dios kampela ngin nin.
14 Ngamay kadaya tolay ya akkan itur-turayán naya Ispiritu ne Dios, ay
akkan da nga paganggammán daya kagiyan naya Ispiritu ne Dios, áta nán
da nga áwan na sar-sarut. Ay akkan da pe ya maawátan dayán, áta dayán
nala nga petur-turayán kiya Ispiritu ne Dios ya mabalin na makaáwat.
15 Ay daya tolay ya petur-turayán kiya Ispiritu ne Dios, ay ammuwán da
dayán. Ngamay daya duddúma, ay akkan da maawátan dayán.
16 Ata nán na kiya bàbànán ne Dios nga,
“Awan tolay ya makammu kiya lam-lammat ne Apu Dios. Awan ya
mabalin na magtuldu kaggína,”
nán na. Ngamay maawátan tada dedi, áta atán kadàtada ngin ya
panaglam-lammat ne Cristo.

3

Ya agpapáda daya magsir-sirbi ke Dios

1 Ay díkod wawwági, akkan takayu maamomanán nga ummán kiya
akiamomán ku kadaya petur-turayán kiya Ispiritu ne Dios sin, nu di
ummán kiya akiamomán ku kadaya tolay nga akkan da pikam nigsán ya
dadán na katutolay da. Arig nu pikam ya an-anà kiya angngurug nu.
2 Tu inangngisúrù kadakayu kitun, ay ummán takayu wala ka
pinaggátas, ta akkan kayu pikam makakkán ka nakulnit ta akakkanan.
Ay oray kídi, ay árig ga akkan nu pikam mabaal ya mangán ka nakulnit.
3 Nán ku kiyán áta ikur-kurug nu pikam daya dadán na katutolay nu.
Masissingan nala yán, áta magasiásil kayu se magsasáwad kayu. Ummán
kayu pikam kadaya tolay ya akkan na mangurug.
4 Nán ku wa ummán kayu kadaya tolay ya akkan mangurug, áta nán
daya duddúma kadakayu wa, “E Pablo ya surútan ku,” ay nán daya
duddúma nga, “E Apolos ya surútan ku,” nán nu.
5 Iinna nge Apolos se iinna ngà ka nán nu ta! Nagpáda kami mà a
bobonan nala ne Apu. Ay túya gapu kiya angngisúru mi, ay nangurug
kayu ke Jesu-Cristo. Ngamay niddán nakami ye Apu ka ubra naya isaisa
kadakami kampela ngin nin.
6 Ata iyà ya árig ga nagmúla, ay e Apolos ya árig ga nagsibug kiya
nemúlà. Ngamay e Dios ya mamaabay kadaya múla.
7 Ay díkod, akkan ya nagmúla se ya nagsibug ya napatag, nu di e Dios,
ta aggína ya mamaabay kiya múla.
8 Ay sissa ya panggap daya nagmúla se iya nagsib-sibug. Ay se nagpáda
da pe nga tangdánan ne Dios sigun kampela kiya naggubra da ngin.

9 Ta nagpáda kami mà nga pagubraan ne Dios kadakayu wa árig komán
na.

Ya panagbalay kiya árig balay ne Dios

Ay árig nu pe ya balay ne Dios nga pabalay na kadakami.
10 Gapu kiya kabailán ku wa nidde na gapu kiya kinamáru na, ay
iyà ya bíláng nalaing nga apu daya magbalay. Iyà ya nangippáy kiya
pangadigiyán naya balay, ay daya duddúma ngin ya mangipasíkád kiya
balay. Ay kadayán na magbalay, ay masápul la naligda ya ammalay da.
11 Ay idi ya árig balay ne Dios, ay e Jesu-Cristo ya árig angngadigiyán
naya balay. Aggína tu nebàbànán mi kadakayu. Ay áwan sabáli yin na
angngadigiyán.
12 Ay adu daya árig mepamalay kídi ya árig balay ne Dios. Atán daya
mangikapat ka aruminta nga balitù, ay atán daya mangikapat ka aruminta
nga bága onu daya napatag ga batu. Ngamay atán da pe ya mangikapat
ka aruminta nga káyu se búlu se daya tabbang ngala.
13 Ngamay mepassingan nu wà ummán natu inagbalay natu isaisa
kaggída, nu iya algaw wa ilalbet kammin ne Cristo. Ata ya kasìdug datu
ur-úray ya kinuwa datu nagbalay ya pakasinnán nu wà ummán natu
inubra natu isaisa kaggída.
14 Ay nu akkan masìdug tu nekapat naya isa tolay kitu angngadigiyán,
ay atán tangdán na.
15 Ngamay ya tolay ya masìdug tu nekapat na, ay áwan na nga tangdán
ngamay aggína ay málà. Iyán nala ta ummán ka nakalísi yala ka apuy nga
áwan na natag-tagmit.
16 Akkan nu ammu ta, nga dakayu ay árig nu ya balay ne Dios. Mag-
agyán mà kadakayu ya Ispiritu na!
17 Ay díkod, nu inna ya mangdadál kiya balay ne Dios, ay dadàlan pe
ne Dios. Ata yán na balay ne Dios, ay kuw-kuwa na kampela ngin nin. Ay
dakayu kam yán na árig balay na.

Ya nasírib kiya agsisíngan ne Dios

18 Ay akkan nu din na ug-ogan ya baggi nu kampela ngin nin. Nu atán
kadakayu ya magkuna nga nasírib kiya pagsisinnán daya tolay kídi ya
kalawagán, ay magbalin kuma nga ummán ka ang-ang kiya pagsisinnán
da, ta senu magbalin ka kurug ga nasírib kiya agsisíngan ne Dios.
19 Ata áwan na nga sur-surbi ke Dios ya ibíláng daya tolay kídi ya
kalawagán nga kinasírib. Ta nán na kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga,
“Ya agmasírib daya tolay, ay ittu ya paniliwán ne Dios kaggída kampela
ngin nin,” nán na.
20 Ay nán na pe nga, “Ammu ne Apu nga daya lam-lammat daya nasírib
ba nán daya tolay, ay áwan na kammala ngin nin na sur-surbi,” nán na.
21 Ay túya akkan kayu din na magpasindáyaw oray nán nu wa nasírib ya
tolay ya sur-surútan nu. Ata nidde ne Dios mà ya ngámingámin kadakayu.
22 Túya nebon nà a magtùgud kadakayu. Ay ummán pe kiyán de Apolos
se Pedro. Bíláng nga nidde ne Dios kadakayu ya ngámin na kalawagán.
Nidde na pe ya biyág nu, ay se ya pannakatay naya baggi nu, ay ipalúbus
pe ne Dios. Ay oray daya mà-màwa kadakayu kídi se oray pe daya mà-
màwa pikam, ay kuw-kuwa nu ngámingámin dayán.
23 Ay kuwa nakayu ne Cristo, ay e Cristo ay kuwa ne Dios.

4

Ya akkan ta nga angguwes kadaya kasittolay ta

1 Ay ibíláng dakami kuma ngala nga bobonan ne Cristo se piyáran na,
nga mangipak-pakammu kídi ya akkan pikam ma nepak-pakammu kitun.
2 Ay ya isa tolay nga pagpiyáran, ay masápul la mapiyár peyapeyang
kadaya masápul la mà-màwa.
3 Ay áwan nala kiyà oray guwesan dà. Ay akkan ku pe ya pagan-anu ya
angguwes daya maragbus-bustigár ka panggap kiyà, áta oray iyà mismu,
ay akkan ku maguwesán ya baggì kampela ngin nin.
4 Ata áwan ku ammu wa dì kinuwa kadaya masápul la kuwaan ku kiya
agsirbì ke Apu. Ngamay akkan ku wayya piyán kagiyan na áwan ku wa
bas-básul. Ta e Apu wala ya makammu wa mangguwes kiyà.
5 Ay túya akkan kayu tagapab-pabásul kadaya kasittolay nu, kiya akkan
na pikam ma itu oras na. Idaggán nu wala ya algaw wa ilalbet kammin
ne Apu, ta aggína ya mangiwada kadaya ngámin na nesir-sirù kídi nga
nadakè se daya ngámin na lam-lamtan ta nga kuwaan. Ay ittu yán ya
ammadáyaw ne Dios kadaya tolay, sigun kadaya kinuw-kuwa da nga
napiya.

Daya napà-pàyanán daya apostoles ne Cristo

6 Kadakami se Apolos ya pagpangarígán kun kiya kagiyan ku kadakayu
wawwági, ka angngisúrù kadakayu nga áwan nu din na pagdudúmán se
áwan nu din na ipasindáyaw kadaya tolay nga surútan nu. Surútan nu
din nala ya nán ne Dios kiya nesúrát ta bàbànán na ka mepanggap kídi.
7 Inna ya nanguna nga mabalin nu wa pagdudúmán daya tolay ta!
Wayya la nga akkan na e Dios ya nangidde kiya ngámin na atán kadakayu!
Ay tura nu lugud da ipasindáyaw dayán, nga ummán nin ka áwan
nangidde kadayán na atán kadakayu!
8 Awan nu tutu wala masápul gáyám min gane! Nabànáng kayu gáyám
pe yin, gane! Nakapagári kayu mà pe yin oray áwan kami! Ay napiya
kuma nu kurug ga ári kayu win á, ta senu mepagári kami kadakayu.
9 Ata kiyà kampela ngin nin, ay pininya ne Dios nga dakami nga
apostoles ya magbalin ka kababaán kadaya ngámin tolay. Arig kami
kadaya tolay nga ya kapanísán da ay mapatay kiya pagmar-marngán daya
tolay. Sisinnán dakami daya ngámin tolay se daya anghel ne Dios.
10 Ay gapu kiya angngikurug mi ke Cristo, ay ittu ya angnguna daya tolay
nga ang-ang kami. Ngamay dakayu, ay nasírib kayu kid mà in ka panggap
ke Cristo! Nakapsut kami nga nán daya tolay, ngamay nabílag kayu kid
din. Irupat dakami, ngamay dakayu kid ya day-dayáwan da.
11 Nanggayát kitun panda kídi, ay maaw-awanán kami, pasuráy akkan
kami pikam makenum. Ay pasuráy áwan mi paglilíyán. Ay áwan mi pe
ammu wa patudúgán. Ay se par-parigátan dakami pe.
12 Ay nagrígát kami pe ya nagubra kampela ngin nin. Nu ug-ogan
dakami, ay ikar-karárag mida ngala. Nu par-parigátan dakami, ay itur-
turad mi ngala.
13 Nu pad-padàsán dakami, ay sungbátan mida ngala ka napiya. Ay ya
árig mi kídi ya kalawagán ay gamà, ta ibíláng dakami daya tolay ka áwan
sur-surbi.

14 Ay akkan ku ittu agsúrát kídi kadakayu ta pamàlà kadakayu, nu di
ittu ya pagtuldù kadakayu nga ummán ka annánà ku nga pà-pàgan ku.
15 Ta sissa ngà mà a ummán nu ka kurug amaan oray adu tutu wala
daya mangigadágad kadakayu win kiya angngurug nu. Ata iyà mà ya
nunna nga nangibàbànán kadakayu kiya Napiya nga Dámag mepanggap
ke Cristo nga ittu pe ya gapu naya inangngurug nu kaggína.
16 Ay túya makim-imallà à a mangagi kadakayu nga taldan nu kuma
daya nepas-passingan ku kadakayu se datu kinuw-kuwà.
17 Ay ittu ya gapu na pe nga nebon ku we Timoteo kannán. Aggína ya
bíláng an-anà ku ke Apu nga pà-pàgan ku se piyáran ku pe. Aggína ya
mangipad-padamdam kadakayu kiya kabiy-biyág ku kiya angngurug ku
ke Cristo, nga ittu pe ya isur-súrù kadaya kap-kapilya ki oray wà na nga
giyán na kapannán ku.
18 Ammù nga atán daya magpas-pasindáyaw, ta dalínán da nu akkan nà
umang nga maggagáyám kannán nin.
19 Ngamay nu ipalúbus ne Apu, ay makaru wà nga umbet, ta senu iyà
kampela ngin ya mangammu nu wà ummán kurug ya mà-màwa dayán na
tolay ya magpas-pasindáyaw, ta tura adu kanu daya kag-kagiyan da.
20 Ata ya angngituráy ne Dios, ay akkan mammuwán kiya agbàbànán
ngala, nu di kadaya mà-màwa gapu kiya angngurug ta.
21 Nágan naya pì-piyán nu wa kuwaan ku nu umbet tà? Magallang
kadakayu onu mangipassingan kiya amminyà kadakayu se ya kinamárù?

5

Ya kapanísán daya mangwa ka nadakè

1 Ay nagìnà tutu wala ya dámag, nga atán ya nadakè pà-pànang nga kuk-
kuwaan daya duddúma kadakayu. Ta atán kanu kadakayu ya daladágan
na ya naniyumán kaggína. Ay oray daya akkan nadiosán na tolay, ay
akkan da kam agpà ala nga kuwaan yán!
2 Pagpannakitán nu kuma yán na kinuwa naya isa kadakayu, ngamay
tura nu mán kammin na pagtangsit. Ay tura nu di pataláwan yán na tolay
ta!
3-4 Ata oray nu áwan nà kiya giyán nu, ay ummán ka atán nà kam, áta
nepakammù mà in ya uray ku mepanggap kiya kapanísán nayán na tolay
ya mangwa ka ummán kiyán na nadakè. Ammù nga umannúgut pe yán
kiya piyán ne Apu Jesus. Ay kiya agguurnung nu, ay mepagataatán ya
lammat ku kadakayu. Ay atán pe kadakayu ya ammanakabalin ne Apu
Jesus,
5 ay túya idde nu wala ke Sairu yán na tolay, ta senu e Sairu wala ya
mangdadál kiya baggi na, ta senu mapagmut na ya uray na, ay senu alà
pe ne Apu Jesus nu umbet kammin nga mangalà kadàtada.
6 Magpas-pasindáyaw kayu ngamay nadakè mà ya ipas-pasindáyaw nu!
Akkan nu wa am-ammu nga, “Ya bittì ala nga pamalbád, ay annung na
nga palbadan ya oray adu wa limmug ga arína!”
7 Ay pandanán nu lugud din ya agbas-básul nu, ta senu mapabaru kurug
gin ya kinatutolay nu. Ay díkod, kurug ga meárig kayun kiya bar-baru wa
limmug ga arína nga áwan na ngin pe ya pamalbád. Ata nebasu we Cristo
win, nga ittu tu árig pagbasu tada nga karneru gapu kadaya bas-básul
tada.

8 Ay díkod tú idi lugud din ya kuwaan tada. Ippà tada ngin daya dadán
na gagángay tada ummán kadaya nadakè a kuk-kuwaan tada, se daya
nadakè a aglam-lammat tada. Ya napiya nga aglam-lammat se kuk-kuwaan
kuma ya atán kadàtada ngin.
9 Ay sinurátan takayu win nga akkan kayu mebul-bulun kadaya
marannaládag.
10 Ay ya nán ku kitun na akkan nu kebul-bulunán, ay akkan wayya nga
daya tolay kídi ya kalawagán na akkan mangurug ga marannaládag onu
daya naágum, se daya magtak-tákaw onu daya umapu kadaya an-anítu.
Akkan aggída tu nán ku kitun, áta mataláwan nu wala dayán nu magtálaw
kayu kídi ya kalawagán.
11 Ta ya nán ku kitun na súrát ku, ay ya akkan nu wa akibul-bulun
kadaya tolay ya makiwagi kadakayu wa mangurug, ngamay akkan da
ungatán ya manaládag. Akkan kayu mebul-bulun kadaya naágum, ay se
daya sinan diy-diyos pe daya day-dayáwan da. Ay se daya maragtak-tákaw
se daya mamad-padakè kadaya kasittolay da, se daya maging-inglaw. Oray
nán da nga wagi dakayu ki angngurug, ay akkan kayu wa mebul-bulun
kaggída, ay se akkan kayu wa mepangán pe kaggída.
12 Ata áwan ku wayya nga rabbang nga mangguwes kadaya akkan tada
nga kamungayán. Ngamay akkan kadi nga dàtada ya makin-rabbang nga
mangguwes kadaya kapáda tada nga mangurug?
13 E Dios sala ya makin-rabbang nga mangguwes kadaya akkan tada nga
kamungayán. May nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, “Pataláwan
nu ya nadakè a tolay ya mepagguurnung kadakayu,” nán na.

6

Ya kuwaan ta nu atán ríri ta kiya páda ta nga mangurug

1 Ay nu atán ya ríri naya isa kadakayu kiya wagi na, ay akkan nuda
idarum kadaya akkan na mangurug. Ya masápul la màwa kuma, ay daya
tolay ne Dios kampela ngin nin ya mangdisidir kaggída.
2 Akkan nu kadi ammu nga daya tolay ne Dios ya mangguwes kadaya
tolay kídi ya kalawagán nu umbet ya oras na? Ay nu dakayu ya
mangguwes kadaya tolay kídi kalawagán ni, ay tura nu akkan madisidir
ya bittì ala nga ríri!
3 Ay akkan nu kadi ammu nga dàtada pe ya bíláng nga mangguwes
kadaya anghel? Ay tú agpà in kadaya mà-màwa kídi ya agbiy-biyág tada.
4 Ngamay tura nu lugud tagge la nga ippan kadaya akkan mangurug ya
bibittè a ríri nu!
5 Ay tura kayu akkan mìpat ta! Awan nád dala oray isa kadakayu
wa mangurug ya makammu mangdisidir kadaya ríri daya páda nu wa
mangurug kampela ngin ta!
6 Ta tura nu lugud padisidir kadaya akkan mangurug ya ríri naya isa
kadakayu kiya wagi na!
7 Ay oray ya angngidarum nu kiya wagi nu, ay masissingan nin na naábà
ya angngurug nu win. Akkan nád napì-piya nu iturad nu wala ngin oray
irupat dakayu se ditán nu wala ngin oray kul-kultit dakayu?
8 Ngamay mapaanna mà pe yin ya aggiturad nu, ay dakayu mà kam ya
mangirupat kadaya páda nu wa mangurug, ay se kul-kultit nuda pe!

9 Akkan nu wa ammu, nga áwan ya makappan kiya pangiturayán ne
Dios kadaya maragbásul? Ay túya akkan kayu wa masábag ki aglammat
nu. Akkan makappan daya makidal-daládag se daya maggaattáwa nga
pabeg lalláki onu pabeg babbay, ay se daya magday-dáyaw kadaya sinan
diy-diyos.
10 Ay se daya maragtákaw, daya tirung se daya naágum onu daya
mamad-padakè kadaya kasittolay da, ay se oray pe daya maging-inglaw.
Ay tú dayán daya tolay ya akkan meráman kiya pangiturayán ne Dios.
11 Ay atán da kadakayu daya ummán kadayán kitun, ngamay kídi yin ay
nabguwán kayu win kadatun na bas-básul nu, se nekísi nakayun ne Dios,
ay se nebíláng nakayu win ka áwan bas-básul gapu kiya nakiapu nu ke
Apu Jesu-Cristo se gapu kiya Ispiritu ne Dios.

Ya kearígán tada nga mangurug

12 Ay atán daya manguna nga áwan meallang kadaya tolay se mabalin
tada nga kuwaan ya ngámin, oray nágan na. Ngamay akkan ta mà
pagkapiyaán ya ngámin, ay se akkan ku pe piyán ya mebíláng ka asassu
daya pan-panda ngala.
13 Ay atán da nga magkuna nga, “Kanan ta daya akakkanan ta ittu ya
masápul naya sinay ta, ay se ya sinay ta, ay para kadaya akakkanan ya
surbi na.” Ay kurug yán, may dadàlan ne Dios mà dayán nu isa ngalgaw.
Ay se ya tolay, ay akkan kinuwa ne Dios nga mangwa kadaya nadakè
ummán kiya manaládag, nu di na nga kinuwa nga magdáyaw kuma ke
Jesu-Cristo. Ay túya masápul la peturayán pe ke Jesu-Cristo ya tolay, áta
aggína ya masápul na.
14 Ay nu isa ngalgaw, ay paltuwan nitta nge Dios, nga ummán kitu
inammaltu na ke Jesu-Cristo gapu kiya ammanakabalin na.

15 Ay akkan nu kadi ammu nga árig tada ya parte naya baggi ne Cristo nu
mangurug ta kaggína. Ay díkod, akkan mabalin kadàtada ya umatangya
kadaya púta, áta ummán ka metangabaggi kiya púta ya parte baggi ne
Cristo nu ummán kiyán. Maddi tutu wala nga mabalin yán.
16 Akkan nu wa ammu ta, nga nu meallay kayu kiya púta, ay bíláng nga
metangabaggi kayu kaggína? Ata atán ya nán naya nesúrát ta bàbànán
ne Dios nga nán na, “Daya duwa, ay magbalin da ka sissa nga baggi,” nán
na.
17 Ngamay daya mangiannúgut tutu wala kiya uray da ke Apu, ay bíláng
sissa ya uray da se Apu.

18 Ay díkod, adayyuwánan nu daya nadakè a kuk-kuwaan daya lalláki
se babbay. Ya tolay ya makabásul ka mepanggap kídi, ay nakabásul kiya
baggi na kampela ngin nin pe, áta sabáli ya nangisurbiyán na kiya baggi
na. Daya duddúma nga pakabasúlán, ay akkan na ummán kiyán ya màwa
na kiya baggi tada.
19 Akkan nu madamdam min ta, nga ya baggi nu, ay ittu ya pag-agyanán
naya Ispiritu ne Dios, nga ittu ya nebon na kadakayu! Ay túya akkan
dakayu kampela ngin ya makin-kuwa kiya baggi nu.
20 Ata árig nu ya ginátang na ngin na kuw-kuwa na. Ay nangína pà-
pànang ya pinagbáyad na. Ay túya, usaran nu lugud ya baggi nu kiya
pakedayáwan kampela ngin nin ne Dios.

7

Ya mepanggap kadaya áwan pikam atáwa se daya nat-átawán nin

1 Ay nu mepanggap kitu saludsud nu kitu súrát nu, ay tú idi ya sungbát
ku: Napiya pe nga akkan tagge mangatáwa ya isa nga laláki.
2 Ngamay, ta senu malìlían na ya pakabasúlán na mepanggap kadaya
babbay, ay masápul la mangatáwa. Ay ummán pe kadaya babbay, masápul
la mangatáwa da pe.
3 Ay kadaya magatáwa, ay masápul la idde naya isaisa kaggída ya
masápul naya atáwa na.
4 Ata ya babay, ay akkan aggína ngin ya makaammu kiya baggi na
kampela ngin nin, nu di ya atáwa na. Ay ummán pe kiya laláki, akkan
aggína ngin ya makaammu kiya baggi na kampela ngin nin, nu di pe ya
atáwa na.
5 Ay akkan da kuma nga iallang ya baggi da kiya isaisa kaggída. Ay oray
da la kaligpanán ya isaisa kaggída nu iya agkar-karárag da, sigun kiya
pagamomanán da. Ngamay magallay da kammin nu mabalin yán ta senu
akkan ipar-parò ne Sairu da nu akkan da meturdán ya piyán naya baggi
da.
6 Ay akkan ku ittu angngagi kídi kadakayu ta ipapílit ku nga mag-
gaattáwa kayu, ngamay pangipalúbus ku nu ittu ya kapanunútán nu
kampela ngin nin.
7 Ya pì-piyán ku kuma, ay ummán kayu din kiyà. Ngamay akkan tada
mà a sangapáda nga niddán ne Dios ka kabailán tada mepanggap kídi, áta
nagbal-baláki ya kabailán na nidde na kiya isaisa kadàtada.
8 Ngamay tú idi ya kagiyan ku kadakayu wa áwan pikam ma atáwa
se kadakayu nga bubbúkud: Napì-piya kadakayu nu akkan kayu tagge
mangatáwa nga ummán kiyà.
9 Ngamay nu akkan nu maanúsán, ay mangatáwa kayu wala ngin
ta napì-piya ngala ngin yán may iya meparò kayu wa makabásul kiya
lammat nu ka panggap kiya piyán naya baggi nu.
10 Ay tú idi ya bílin ne Apu nga kagiyan ku kadaya tolay ya nangatáwa
ngin. Ay akkan din na magadi daya babbay kadaya attáwa da.
11 Ngamay nu magadi ya babay, ay masápul la akkan makiatáwa ngin.
Ay nu akkan, ay mawe makitoli kitu atáwa na. Ay ummán pe kiyán kadaya
lalláki. Akkan da nga igsán ya atáwa da.
12 Ay kadaya duddúma pe, ay tú idi ya makagi ku kampela ngin nin. Nu
akkan na mangurug ke Cristo ya atáwa naya isa nga laláki nga mangurug
ke Cristo, ay akkan na kuma nga igsán ya atáwa na, nu di da kuma nga
itul-túluy ya aggatáwa da, basta malagpat ya babay.
13 Ay páda na pe kadaya mangurug ke Cristo wa babbay, nga oray akkan
na mangurug ke Cristo ya atáwa da, nu malagpat da nga mangobung
kaggída, ay akkan da kuma nga magadi.
14 Ata mapagbalin ne Dios ka tolay na ya akkan mangurug nga laláki
gapu kiya angngurug naya atáwa na ke Cristo. Ay páda na pe kiya babay,
oray nu akkan mangurug, ay mapagbalin pe ne Dios ka tolay na gapu kitu
laláki nga mangurug ke Cristo. Ata nu akkan mapakuna, ay mebíláng
annánà daya akkan mangurug daya annánà da. Ngamay ya kurug na ay
napatag mà ke Dios daya annánà da.

15 Ngamay nu magadi ya akkan mangurug ga atáwa naya mangurug ke
Cristo, ay ditán nala ta senu siwwawaya ngin daya mangurug ga atáwa
da. Ata pinangurug nitta mà nge Dios ta senu pumiya daya ur-uray tada.
16 Ipalúbus nuda ngala nga magadi ta akkan nu mà wayya nga ammu
nu mapangurug nuda.

Ya mepanggap kiya kapàyanán tada kitun

17 Ay oray kawà na nga giyán daya tangabubúlun na mangurug, ay tú
idi ya itù-tùgud ku kaggída, nga nu mangurug da ngin, ay akkan da tagge
ulissan ngámingámin ya kapàyanán da nga netudin ne Apu kitu akkan da
pikam ma inangngurug.
18 Nu nakúgit tin ya isa nga tolay gapu ta ittu tu lintag da, ay se yala nga
nangurug, ay ditán nala ngin. Ay ummán pe, nu akkan pikam nagpakúgit
ya tolay kitu inangngurug na, ay ditán nala pe yin. Akkan na tagge lam-
lamtan ya magpakúgit.
19 Ata áwan dúma naya magpakúgit se akkan, áta akkan ittu yán ya
napatag, nu di ya angngikurug tada kadaya bil-bílin ne Dios.
20 Ay díkod, nu nágan naya kasasáad naya isa nga tolay kitu inangngu-
rug na ke Jesu-Cristo, ay akkan na tagge nga ulissan ngámingámin.
21 Ay oray nu asassu kayu kitu inangngurug nu, ay ditán nu wala ngin.
Ngamay nu atán nala waya mu wa akkan magasassu win, ay akkan kayu
tagge lugud magasassu win.
22 Ata oray nu asassu kayu kitu inangngayáb ne Cristo kadakayu, ay
bíláng nu ya akkan asassu. Ay daya akkan asassu kitu inangngayáb ne
Cristo kaggída, ay ummán da ka asassu, áta bíláng da ya asassu ne Cristo
win.
23 Nangína pà-pànang ya bátug pinanggátang ne Dios kadakayu. Ay
túya akkan kayu paasassu kadaya tolay yala nga apu.
24 Ay lugud wawwági, nu nágan tu nekatúkád nu wa katutolay nu
kitu inangngayáb ne Dios kadakayu, ay ittu kammin ya surútan nu, may
magpinnoray kayu ke Dios.

Ya mepanggap kadaya bubbúkud se daya akkan pikam nangatáwa

25 Ay nu mepanggap kadaya áwan pikam ma atáwa, ay áwan nebílin ne
Apu Jesu-Cristo. Ay oray nu mapakuna, ay ikagì ya ur-uray ku kampela
ngin nin ka mepanggap kídi. Oray ta e Dios mà ya nangidde kiya sírib ku
gapu kiya kinamáru na. Ay túya nán ku wa makurug pe daya kagiyan ku
panggap kídi.
26 Kiyà kampela ngin nin, gapu kadaya kapar-parigátan na mà-màwa
ngin, ay napì-piya nga akkan tagge mangatáwa daya áwan pikam ma
atáwa.
27 Ngamay nu nelaw-át da nga nangatáwa ngin, ay akkan da nga igsán
ya atáwa da. Ngamay nu áwan nu pikam atáwa, ay napì-piya nu akkan
kayu tagge magsápul ka atáwa nu.
28 Ngamay oray mán nu mangatáwa kayu, ay akkan kayu wayya nga
magbásul. Ay páda na pe kadaya babbay, nu makiatáwa da, ay akkan pe
wayya nga básul yán. Ngamay ad-adu ya kariribuán da kídi ya kalawagán
daya nat-átawán, ay túya gapu na nga inagkunà kídi ta senu malisiyán nu
dayán.

29 Ay ya gapu naya agkunà kídi wawwági, ay gapu ta abibbà in ya oras
nga aggiddag tada kiya ilalbet kammin ne Apu Jesus. Ay túya manggayát
kídi yin, daya atán atáwa ay magbiyág da nga ummán ka áwan atáwa.
30-31 Ata idi ya kalawagán se daya atán kídi ay pumanda da ngámin. Ay
túya daya magpannakit kídi, ay ibíláng da nga akkan da magpannakit. Ay
se daya makang-anggam, ibíláng da pe nga akkan da maganggam, ay se
daya gumà-gátang, ay ibíláng da nga akkan da kuw-kuwa daya ginátang
da. Ay ummán pe kadaya magkap-kapiya kadaya atán kídi ya kalawagán,
ibíláng da ngala ngin na áwan netul-túlung kaggída daya atán kídi ya
kalawagán.
32 Nán ku kiyán a, ta piyán ku nu áwan nu wa ilídug.
Daya áwan atáwa, ay tittu ya ipàwa ne Dios kaggída ya ilídug da. Ya
lam-lamtan da, ay nu mapaanna ya ammaanggam da ke Apu.
33 Ngamay nu daya nat-átawán na lalláki, ay akkan da nga melingling
ya ubra da kídi ya kalawagán ta senu mapaanggam da pe daya attáwa da.
34 Ay díkod, duwa ya lam-lamtan da. Ay ummán pe kadaya nat-átawán
na babbay, masápul la daya ubra da kídi ya kalawagán ya atangyaan
da, áta piyán da nga paanggamman daya attáwa da. Ngamay kadaya
babbalásang, ay mepas-pasnà da ya aggubra da mepanggap ke Apu. Ata
ya piyán da, ay sirbiyán da nge Apu ki ngámin na uray da se baggi da.
35 Akkan ku ittu angngagi kídi ta piyán ku wa ipasúrut dedi kadakayu.
May ikagì dedi ta pagpíyán nuda. Piyán ku wala nga ipakammu kadakayu
daya napiya nga kuwaan se piyán ku nu masirbiyán nu tutu wala nge Apu.
36 Ay nu atán laláki nga nán na nga kasapúlán na atawán na ya opun
na nga babay, ta akkan na madurayán ya piyán na ya baggi na, ay se
nanákam pe yin ya magatáwa da ngala ngin, ta akkan wayya nga básul
yán.
37 Ngamay nu maddi tutu wala nga mangatáwa, ay se madurayán na ya
piyán naya baggi na, ay napiya mà nu akkan tagge mangatáwa.
38 Díkod nu mangatáwa ya laláki, ay napiya mà yán, may napì-piya
kammin nu akkan tagge mangatáwa.
39 Ya babay ya neatáwa ngin, ay akkan mabalin na makiatáwa ka sabáli
ya laláki nu sibbibiyág pikam ya atáwa na. Ngamay nu mabúkud, ay
annung na ya mangatáwa manin nu ittu ya piyán na, ngamay kadaya
páda na nga mangurug ke Apu.
40 May nu iya kapanunútán ku kampela ngin nin, napì-piya kammin
kaggína ya akkan tagge mangatáwa manin. Ay idi ya nán ku kídi, ay nán
ku wa ittu pe ya piyán naya Ispiritu ne Dios.

8

Ya mepanggap kadaya akakkanan nga nedátun kadaya sinan diy-diyos

1 Ay nu mepanggap pe kadaya akakkanan na nedátun kadaya sinan diy-
diyos, ay tú idi ya mekagì: Kurug ga kurugan ku, nga dàtada ngámin, ay
atán ya ammu tada ka mepanggap kídi. Ngamay gapu kadaya ammu tada,
ay magpangátu tada. Ngamay ya amminya tada kadaya kasittolay tada, ay
ittu ya makaseng kadaya páda tada nga mangurug.
2 Ay nu atán daya manguna nga atán ya ammu da, ay atán pikam kúráng
naya inammuwán da nu ya kinakur-korugán.

3 Ngamay daya maminya ke Dios, ay ittu dayán daya am-ammu ne Dios
kampela ngin nin.
4 Ay nu panggap kiya angngán nu kadaya akakkanan na nedátun kadaya
sinan diy-diyos, ay ammu tada mà nga akkan kurug daya sinan diy-diyos,
ay sissa mà ya kurug ga Dios.
5 Kurug ga adu daya nán da tolay nga diy-diyos se à-apu kídi ya
kalawagán se ka lángit nga kurugan daya tolay.
6 Ngamay kadàtada nga mangurug, ay sissa ya Dios nga Ama nga ittu
ya namarsuwa kadaya ngámingámin, se ittu pe ya panggap naya agbiyág
tada. Ay sissa pe ya Apu tada, nga ittu we Jesu-Cristo. Gapu kaggína, ay
pinarsuwa ne Dios ya ngámingámin. Ay se gapu kaggína, ay mabiyág
tada.
7 Ngamay akkan ngámin tolay ay ammu dayán na mepanggap kadaya
sinan diy-diyos. Atán pikam daya masulitán na mangippà kitu kapenamán
da nga gagángay da nga magdáyaw kadayán na sinan diy-diyos. Ay díkod
nu mangán da kadaya nedátun kadaya sinan diy-diyos, ay mariribù ya
nakapsut ta uray da, ta nán da nga makabásul da, áta kiya lammat da, ay
dátun kadaya sinan diy-diyos dayán na akakkanan.
8 Ay akkan wayya nga mangiadanni kadàtada ke Dios daya akakkanan.
Ta oray mán nu mangán tada kadaya nedátun kadaya sinan diy-diyos se
akkan, ay áwan na nga dúma.
9 Ngamay oray nu atán wayya nu wa mangán se akkan, ay taronan nu
ta get nu pakabasúlán daya nakapsut pikam ma angngurug daya piyán nu
kampela ngin nin na kuwaan.
10 Ay kas pangarígan na nu dakayu wa makammu nga áwan sur-
surbi daya sinan diy-diyos, ay atán kayu wa mepangán kiya akakkanan
na nedátun kadaya sinan diy-diyos, ay se nakayu masingan ya isa nga
nakapsut pikam kiya angngurug na, akkan nád da mearát na mepangán
pe oray nu nán na kiya uray na nga nadakè?
11 Ay díkod, gapu kiya ammu nu, ay nadadál ya angngurug naya wagi
nu wa nakapsut pikam, ay nebasu we Jesu-Cristo gapu pe kaggína.
12 Ay lugud, nu mapakuna, ay nakabásul kayu ke Cristo, ta nakabásul
kayu kiya isa nga wagi nu, ta nebalobu kitu kinuwa nu, ay dumakè ya
nakapsut pikam ma angnguray na.
13 Ay díkod, nu mepanggap kiya angngán ku ka akakkanan na nedátun
kadaya sinan diy-diyos ya keparoán naya wagì, ay akkan nà tagge mangán
ta senu akkan makabásul.

9

Daya pagrabngán naya isa nga apostol se daya ubra na

1 Iyà, ay siwwawaya ngà nga mangwa kadaya piyán ku. Ay apostol là pe.
Ay nasingan ku pe ye Jesus nga Apu tada. Ay dakayu win daya pakasinnán
kiya angngikurug ku kaggína.
2 Ay oray nu akkan dà ibíláng daya duddúma ka apostol, ay mebíláng
ngà ka apostol kadakayu, áta dakayu ya pakasinnán na apostol nà kurug
nge Apu.
3 Ay ittu idi ya sungbát ku kadaya magduw-duwa kiya sáad ku.
4 Wayya ku la nga áwan rabbang magadang kadaya mangurug ka kanan
ku!

5 Wayya ku la áwan rabbang pe nga mangitalungkíwid kiya atáwà,
nu atán kuma atáwà, nga ummán kitu kinuw-kuwa datu duddúma nga
apostoles, ummán kade Pedro se datu wawwági ne Apu!
6 Wayya la nga áwan mi rabbang pe se Bernabe nga akkan kuma tagge
manglu ka pagbiyág mi!
7 Wayya la nga atán suldádu wa aggína kampela ngin nin ya manangdán
kiya baggi na! Ay wayya la nga atán tolay pe ya akkan mangán kiya ápit
na kampela ngin nin! Onu daya tolay ya akkan uminum kiya gátas nga
málà da kadaya tarakan da nga kalding!

8 Ay dedi ya kag-kagiyan ku kídi, ay akkan wayya nga kapanunútán tolay
yala, áta ittu pe idi ya nán na kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios.
9 Ta nán na kiya bàbànán ne Dios nga nesúrát natu Moses nga, “Akkan
mu pusutan ya bugung naya báka nga pagubraam ta senu akkan malípán
na mangán,” nán na. Ay akkan wayya nga kurug báka ya piyán ne Dios
kagiyan kídi,
10 ta dakami nga pagub-ubraan na ya nán na kitu inangngipesúrát na.
Kurug ga daya bobonan na ya piyán kagiyan natun, áta meárig da kadaya
magarádu se daya maggáni. Kuwaan da ya ubra da ta namnamáan da ya
kípát da kiya ápit da.
11 Ay dakami ya árig nangimúla kadakayu kiya bàbànán na mepanggap
ke Dios. Ay akkan mi nád pe rabbang ya makiuwár kadakayu kadaya
masápul mi!
12 Ay nu sengán nu daya duddúma nga magtù-tùgud kadakayu, ay tú
nád agpà in kadakami!

Ngamay oray nu rabbang mi ya magadang kadakayu, ay akkan kami
tagge nagadang ka oray nágan na. Inan-anúsán mi yala ya adu wa rig-
rígát mi, ta senu áwan nu wa katinglíwán nga mangurug kiya Napiya nga
Dámag mepanggap ke Cristo.
13 Wayya nu la nga akkan ammu nga templo kampela ngin nin ya
paggayatán naya pagbiyág datu magsirbi kitúni! Ay ummán pe kadatu
sumeseseng kitu anìdúgán da kitu pagbasu da, ay middán da pe ka kípát
da kitu pagbasu da nga áyam.
14 Ay tú pe yán ya piyán ne Dios, nga daya mangisur-súru kiya bàbànán
na mepanggap ke Cristo, ay rabbang da ya piddán kadaya magkapiya kiya
isur-súru da.

15 Ngamay, oray atán dedi nga pagrabngán ku, ay akkan kuda kinuwa.
Ay akkan ku pe ittu agsúrát kídi ta magadang ngà kadakayu kadaya
masápul ku. Ta pì-piyán ku wala ya matay may iya mapagbalin ka akkan
kurug idi ya ipasindáyaw ku. Ta tittu idi ya mepasindáyaw ku,
16 áta akkan ku rabbang ya magpasindáyaw gapu ta iyà ya man-
gibàbànán kiya Napiya nga Dámag mepanggap ke Cristo, áta kasapúlán
kammala ngin nin na ibàbànán ku idi. Ay kal-allà à tutu wala nu rán ku
wala nga di ibàbànán ya Napiya nga Dámag.

17 Ata nu inur-uray ku kampela ngin nin ya mangibàbànán kiya Napiya
nga Dámag, ay tangdánan nà nge Dios. Ngamay gapu ta nebon nà ala ne
Dios, ay áwan ku tangdán, áta kuwaan ku mà ala ya masápul la kuwaan
ku.

18 Ya tangdán ku wala, ay ya kapadayáwan ku gapu kiya amminyà
nga mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag, nga akkan ku masápul ya
makibáyad. Dita da ngala daya pagrabngán ku gapu kídi ya ubra ku.
19 Ata oray nu áwan tolay ya makin-asassu kiyà, ay gurátan ku wala ya
paasassu kadaya ngámin tolay, ta senu adu daya maáwis ku nga mangurug
ke Jesu-Cristo.
20 Ay nu kadaya Judyu ya pagbàbànánan ku, ay kabiy-biyág Judyu ya
sur-surútan ku, ta senu adu nga Judyu ya mangurug. Ay páda na pe nu
kadaya tolay ya sumur-súrut kadatu lin-lintag tu Moses ya pagbàbànán ku.
Oray nu akkan datu lin-lintag tu Moses sin ya kur-kurugan ku, ay surútan
kuda ngala, ta senu adu kaggída ya mangurug ke Cristo kiya agbàbànán
ku.
21 Ay páda na pe nu magbàbànán nà kadaya akkan Judyu. Ummán nà pe
ka akkan Judyu, ta senu mangurug da pe ke Cristo gapu kiya agbàbànán
ku. May akkan ku nán na akkan ku tutu wala sinúrut daya lin-lintag ne
Dios, áta ikur-kurug ku mà datu bil-bílin ne Cristo.
22 Ay nu kadaya nakapsut pikam ma angngurug ya pagbàbànánan ku,
ay ummán nà pe kaggída ta senu maáwis kuda. Ay díkod oray kawà na
nga giyán, ay ya pannakikabulun kadaya ngámin tolay ya kuwaan ku, ta
senu maáwis ku tutu wala nga mangurug ke Cristo daya duddúma.
23 Ay ya gapu na nga kuwaan ku ngámin dedi, ay senu adu daya
mangurug ke Cristo nu magìna da ya Napiya nga Dámag mepanggap
kaggína. Ta senu mepaggun-ud dà pe kiya pagkallà ne Apu kadaya ngámin
na mangurug.
24 Ya angngurug tada ke Cristo, ay meárig kiya makikuntes ki tagtág.
Adu daya makikuntes ngamay sissa ngala ya mangábà nga ittu ya
kiddanán naya premyu. Ay túya kuwaan nu ya mabaal nu ta senu magun-
ud nu ya bátug premyu nu.
25 Ay daya makikuntes, ta senu mangábà da, ay maddi da kadaya ngámin
na manglípán kaggída kiya angngábà da kiya premyu da, oray akkan na
magnanáyun. Ay ummán din pe kiyán ya kuwaan tada nga mangun-ud
kiya bátug premyu tada nga áwan na kadadàlán.
26 Ay iyà, ay árig ku pe ya makikuntes ki tagtág. Ay kiya annagtág ku,
ay tittu ya makadatang kiya pamandanán ku ya lam-lamtan ku. Ay nu
árig ku pe ya boksineru, ay tittu pe ya angngábà ku kiya kasúlung ku ya
lam-lamtan ku, ay túya akkan na ángin ya sulusúlung ku.
27 Nu dì lugud da pasiyaan ya baggi ku, se pin-penaman ku nga mangwa
kadaya masápul kuwaan ku, ta get tala nu áwan ku magun-ud nga premyu
oray nu nebàbànán ku kadaya duddúma ya mepanggap ke Cristo.

10

Ya tuldu ne Dios mepanggap kadatu inagkona daya Judyu

1 Ay piyán ku wa ipadamdam kadakayu wawwági, tu nàwa kadatu
inagkona mi. Lingngúpán ne Dios da ngámin kitu angap, ay se
nagdadalákit da pe ngámin kitu bebay nga nagtuway.
2 Ay ummán da ka nabawtisarán kitu angap se kitu bebay ka pasúrut
natu Moses.
3 Ay nangán da ngámin pe kitu akakkanan na gayát ka lángit.

4 Ay se umin-inum da ngámin pe kitu danum ma pinagbuwà ne Dios
kitu abay ya batu. Ya kearígán natun na batu, ay e Cristo nga aggína tu
namul-bulun kaggída ngámin.
5 Ngamay oray nu ummán kiyán, ay kadúwán kaggída tu linùsaw ne
Dios, ay tútu rinápun nada kitu ir-ir-er.
6 Ay datun na nà-nàwa kadatu inagkona tada, ay bátug agkakagi ne Dios
kadàtada, ta senu akkan tada magasikkuwa kadaya nadakè nga ummán
kadatu kinuw-kuwa da.
7 Akkan kayu magdáyaw kadaya sinan diy-diyos nga ummán kitu
kinuwa datu duddúma kaggída kitun. Nán naya nesúrát, nga nagkakán
da se naggiínum da, ay se nagsasála da.
8 Ay akkan tada nga manaládag nga ummán kadatu duddúma kaggída
kitun, nga ittu tu gapu na nga duwa púlu se tallu nga ríbu tu natay kaggída
kitu isa nga algaw.
9 Akkan tada pe ya tistíngan ne Dios ka pangirupat tada kaggína, nga
ummán kitu kinuwa datu duddúma kaggída, nga ittu tu gapu na nga
tinugkawwán idaw da nga ittu tu nepatay da.
10 Ay akkan tada nga dadawayyan pe ye Dios nga ummán kadatu
duddúma kaggída. Ay tútu nangibon ka anghel na nga ittu tu nagpatay
kaggída.
11 Ay nàwa ngámin dedi kaggída ka bátug agkakagi ne Dios, ay
se nepesúrát na ka pakatulduwán tada nga tolay ya makàlám kiya
kamuddiyánan na al-algaw.
12 Ay túya magan-annád lugud daya magkuna nga naligda ya angngurug
da, nga nán da nga akkan da makabásul ka ummán kadatun, ta din tu
makabásul da kammin daddán.
13 Ata ya kapar-parò tada, ay gángay umbet yán kiya ngámin tolay.
Ngamay oray ta akkan kaligpanán ne Dios ya kari na nga akkan na
nga ipalúbus nga maparò ta kiya akkan ta nga kabailán na iturdán.
Ay nu mapar-parò tada, ay iddán nitta ka kabailán ta nga mangiturad,
se ipakammu na pe kadàta ya pakalisiyán tada, ta senu akkan tada
makabásul.

Ya tul-tuldu panggap kadaya sinan diy-diyos se ya agdáyaw tada ke Dios

14 Ay lugud, wawwági, igsán nu win ya agday-dáyaw nu kadaya sinan
diy-diyos nu.
15 Ikagì dedi kadakayu, ta senu dakayu kampela ngin nin ya makammu
nu kurugan nuda onu akkan, oray ta nanàmán kayu win.
16 Uminum tada kiya napatag ga binásu wa inuman tada nu mabalin
tada ikarárag. Ay pagtatappigán tada pe ya sissa nga sinápay ka kanan
tada. Ay kiya angwa tada kadayán, ay mepagráman tada kiya dága se iya
baggi ne Jesu-Cristo.
17 Oray adu tada, ay sissa nga sinápay ya pagtatappigán tada nga kanan.
Ay ummán pe kiyán, adu tada, ngamay bíláng sissa tada.
18 Ay lam-lamtan nu kod pe tu kinuw-kuwa datu iIsrael kitun. Ngámin
datu mangán kitu pinagbasu da ke Dios, ay bíláng mepagdáyaw da pe ke
Dios, nga ittu tu nagbasuwán da.
19 Ay ya agkunà kídi, ay gapu ta áwan patapatag daya akakkanan na
medátun kadaya sinan diy-diyos, áta áwan biy-biyág mà daya sinan diy-
diyos.

20 Ay ya piyán ku wa kagiyan, ay ngámin daya akkan mangurug ke Dios
nga magbasu, ay akkan Dios kurug ya dayáwan da, nu di daya an-anítu.
Ay akkan ku piyán nu atán da kadakayu ya mepagar-arát kadaya an-anítu.
21 Ata akkan mabalin na uminum kayu kiya mainum ka annamdam nu
kitu nekatay ne Apu, se kayu pe uminum ka pagdáyaw nu kadaya an-anítu.
Ay akkan mabalin pe nu mepangán kayu kiya sinápay ka annamdam nu
kitu nekatay ne Apu, se mepangán kayu pe kiya pinagbasu kadaya an-
anitu.
22 Ay nu pakunán tada kiyán, ay pangabuguwan tada nge Apu. Ay wayya
tada la nga nabì-bílag may aggína?

Ya aglam-lammat tada kadaya pagpíyán naya ngámin

23 Ay kurug ga annung tada nga kuwaan ngámin daya piyán tada nga
kuwaan. Ngamay akkan mà ngámin dayán ay makaseng kiya wagi tada
onu mamaligda kiya angngurug na.
24 Ay akkan tittu ya pagkapiyaán ta kampela ngin nin ya pà-pàgan ta,
nu di ta pe sinnan ya pagkapiyaán naya wagi ta.
25 Ay díkod, nu gumátang kayu ka isida nu wa karni, ay se akkan nu
ammu nu nágan tu naggayatán natun, ay akkan nu tagge saludsúdan, ta
senu áwan nu pakariribuán.
26 Ata, “E Dios ya makin-kuwa kídi ya kalawagán se daya ngámin na
atán,” nán na.
27 Ay nu ayabán naka ya isa nga akkan mangurug nga mepangán
kaggída, ay kanam oray nágan na ya iduy-ág da kikaw, nga áwan mu
tagge sal-saludsúdan ta senu áwan mu wa pakariribuán.
28-29 Ay nu atán ya makekagi kadakayu nga, “Pinagbasu idi ya karni
kadaya sinan diy-diyos,” nán na, ay maddi kayu mangán nin, ta salamman
nu nu ittu ya pagdakeán naya ur-uray natu nangagi kikaw. Ay get nán nu
wa, “Taanna, tura tangáduwán ya isa tolay kiya kapanunútán ku ta!” get
nán nu, gapu ta nán ku wa salamman nu ya pagdàsán naya ur-uray naya
isa tolay, nga akkan ya ur-uray nu kampela ngin nin.
30 Ay get nán nu manin pe nga, “Magiyáman nà mà pe ke Dios! Ay tura
pangag-kagiyán da mán kammin kiyà in ya akakkanan na nagiyamánan
ku?” nán nu.
31 Kurug yán, ngamay ngámin din na kuwaan nu, oray mangán nala onu
uminum, ay mapadayáwan kuma nge Dios.
32 Ay lugud, akkan kayu mangwa ka oray nágan na nga pakabasúlán
daya kasittolay nu, Judyu se akkan, ay se oray pe daya tolay ne Dios.
33 Ay ummán kiyán ya kuk-kuwaan ku, áta ya piyán ku kuma, ay
mapaanggam ku kuma daya ngámin tolay kadaya ngámin na kuk-kuwaan
ku. Akkan tittu ya baggì ya lam-lamtan ku nu di ya pagpíyán naya
kaaduwán ta senu alà ne Dios da.

11

1 Taldan dà lugud, wawwági, nga ummán kiya agtallad ku ke Cristo.

Ya mepanggap kiya panagladdung kiya panagday-dáyaw ke Dios

2 Ay pàgan takayu ta madamdam dà peyapeyang ki ngámingámin, ay
se sur-surútan nu datu nesur-súrù a gagángay kadakayu.

3 Ngamay atán pikam isa nga piyán ku wa ipakammu kadakayu, nga ya
babay, ay umapu kiya atáwa na. Ay ya laláki, ay umapu ke Cristo, ay e
Cristo, ay umapu ke Dios.
4 Ay túya nadakè kiya laláki nu sikkakallugung nga magkarárag wànu
magbàbànán kiya bàbànán ne Dios, ta iap-appat na ya baggi na kampela
ngin nin.
5 Ngamay ya babay ya magkarárag onu mangikagi kadaya pekagi ne
Dios nga áwan laddung, ay bíláng nga iap-appat na ya baggi na kampela
ngin nin pe. Ay áwan na nga dúma ngin kiya babay ya nakalbu.
6 Ay díkod, nu akkan piyán da babbay ya magladdung, ay magpakalbu
da ngala ngin. Ay nu naalás kaggída yán, ay an-anúsán da lugud ya
magladdung.
7 Ay akkan rumbang kiya laláki ya magladdung nga ummán kadaya
babbay nu magkarárag da, áta ya laláki, ay nàwa nga kepassingannán
ne Dios nu wà ummán na, ay se aggína ya pakedayáwan ne Dios. Ngamay
daya babbay, ay aggída ya pakedayáwan daya lalláki.
8 Ata akkan wayya nga naparsuwa ya laláki nga gayát kiya babay, nu di
ya babay ya naparsuwa nga gayát kiya laláki.
9 Ay se akkan wayya nga naparsuwa ya laláki gapu kiya babay, ta ya
babay ya naparsuwa para kiya laláki.
10 Ay díkod masápul la magladdung daya babbay nu magkarárag da
kiya pagad-aduwán, ta senu mepassingan pe kadaya anghel nga umapu
da kadaya attáwa da.
11 Ay oray nu umapu daya babbay kadaya attáwa da, ay akkan wayya di
masápul naya laláki ya babay, onu akkan masápul naya babay ya laláki.
12 Ata oray kitu inanggayát na, ay naggayát ya babay kiya laláki, ay
kídi yin ay meanà mà ya laláki kadaya babbay yin. Ngamay e Dios ya
paggayatán daya ngámingámin.
13 Ay mapaanna lugud ya nán nu kídi, mabalin nád da magkarárag ya
babay nga akkan tagge magladdung kiya pagguurnúngán nu? Lam-lamtan
nu kampela yanin.
14 Kiya pagsisinnán daya tolay, ay naalás kiya laláki ya adaddu wa abù,
15 ngamay ittu mà ya napiya kadaya babbay. Ata ittu mà ya nidde ne
Apu ta ittu ya bátug pagladdung da ngala.
16 Ay nu atán da kadakayu daya maminya nga makisuwáy mepanggap
kídi ya kagiyan ku kadakayu, ay áwan ku mekagi yin, ta áwan mi ammu
wa sabáli nga gagángay nga sur-surútan pe daya duddúma nga mangurug
ke Dios.

Ya bátug ga kepanggídám tada ke Apu
(Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luc 22:14-20)

17 Ay kídi ya kagiyan ku kadakayu, ay akkan ku makagi nga pàgan
takayu kiya kuk-kuwaan nu. Ta nu magguurnung kayu, ay áwan na
middeidde nga pagkapiyaán nu, nu di lugud da pagdàsán.
18 Ata, ya munna nga gapu na, ay nadámag ku, nga nu magguurnung
kayu, ay mauwauwár kayu kanu. Atán ya angngurug ku nga kurug yán.
19 Ay gangay daya tolay kammala ngin nin ya mauwauwár, ngamay
mammuwán mà kiyán na panagguwauwár nu daya kurug ga mangurug,
ta ittu mà dayán daya akkan umatangya kiya panagguwauwár nu.

20 Ay kiya agguurnung nu wa mangán ka bátug kepanggídám nu ke Apu,
ay ummán ka akkan kayu kurug ga mepanggídám kaggína.
21 Ata ya kuwaan nu kanu wa nán naya nagìnà, ay magin-inona ngala
ngin daya duddúma kadakayu wa mangán kiya pakkal na kampela ngin
nin. Ay díkod mabisinán datu nekábut, ay datu duddúma, ay ninglaw da
ngin.
22 'Ra ummán kiyán ya kuk-kuwaan nu ta! Wayya nu la áwan balay
kampela ngin nin na ittu kuma ya pagbattugán nu se paginumán nu, nga
akkan kuma nga kiya pagguurnúngán nu! Pangirupat nu kid dala kadaya
tolay ne Dios nga nagguurnung nga magdáyaw kaggína, se pangiap-appat
nu kadaya áwan ngámin kaggída nga mepagguurnung kadakayu! Ay
nágan naya innanamán nu wa makagì kadakayu? Nán nu nád á nga
pàgan takayu, ngamay akkan! Ta áwan ku kammala ammatag kadakayu
win kadayán na kuk-kuwaan nu.
23 Ta tu nesur-súrù kadakayu, ay nesúru pe ne Apu kiyà, nga kitu gabi
nga nangipatiliw tu Judas ke Apu Jesus, ay nangalà e Apu Jesus ka sinápay
kitu madama da mangán.
24 Ay se yala nagiyáman ke Dios, se na sinappitappig nga nán na, “Tú idi
ya baggì a iddè kadakayu. Kuwaan nu pe idi ka panamdammán nu kiyà,”
nán na.
25 Ay kane makkán da tu sinápay, ay inalà na pe tu binásu wa inuman
da ay se na nán, “Idi ya binásu wa mainum ya pakammuwán nu nga atán
bar-baru wa kari ne Dios. Ay màwa yán na kari gapu kiya dágà. Ay kirdán
nu wala nga kuwaan idi ya kinuwa ku ka panamdammán nu kiyà,” nán
na.
26 Ata kiya peyang nga angwa nu kídi, ay mepakammu nu peyang tu
nekatay ne Apu. Ay kuwaan nu peyang panda kiya ilalbet na kammin.
27 Ay díkod oray iinna nga mepangán kídi ya sinápay se uminum
kídi ya binásu wa mainum nga mangipadamdam kadàtada ke Apu,
nu mepasabantà ya panggap na, ay makabásul kiya akkan na nga
angngipatag kiya baggi se dága ne Apu.
28 Ay díkod, daya mangán kídi ya sinápay se uminum kídi ya binásu wa
mainum, ay masápul la munna pikam ma lam-lamtan da nu mekari da
onu akkan.
29 Ata nu tagakkaakkán ta ngala se tagainuinum ta ngala, nga akkan ta
nga lam-lamtan ya kinapatag naya baggi ne Apu, ay ummán ta ka nakkán
se nainum ya ammabásul ne Dios kadàta.
30 Ay ittu yán ya gapu na nga adu kadakayu ya magtatakit se nakapsut,
ay se atán da pe yin daya natay.
31 Ngamay nu kurug ga lam-lamtan ta ya panggap ta se ta la nga
mepangán, ay akkan nitta pabasúlan nge Dios.
32 Ngamay nu pasilgan nitta nge Dios, ay agtuldu na kadàta yán, ta senu
akkan nitta nga itangapabásul kadaya tolay kídi kalawagán.
33 Ay díkod wawwági, nu magguurnung kayu wa mangán se uminum
ka panamdammán nu kitu nekatay ne Apu, ay kasapúlán ya aggiinindag
nu.
34 Ay díkod, nu mabisin kayu, mangán kayu pikam kadaya babalay nu,
se kayu wala nga umbet kiya pagguurnúngán nu, ta senu akkan kayu wa
mapabásul. Ay nu mepanggap kadaya duddúma pikam ma masápul la
ammuwán nu, ay nu umbet tà ala ngin ya angngipakammù.

12

Daya kababalin na midde naya Ispiritu ne Dios

1 Ay nu mepanggap kadaya kababalin na idde naya Ispiritu ne Dios,
wawwági, ay piyán ku nga ammuwán nuda.
2 Ammu nu nga, kitu akkan kayu pikam ma mangurug, ay neal-alílaw
kayu wa mangurug kadatu sinan diy-diyos nga úmal kammala ngin nin.
3 Ay túya piyán ku wa ammuwán nu nga, áwan tolay ya itur-turayán
naya Ispiritu ne Dios ya magged ke Jesus. Ay áwan tolay ya makakagi ka,
"E Jesus ya Apu!" nán na, nu di tittu daya itur-turayán naya Ispiritu ne
Dios.
4 Ay adu wa baláki daya kababalin, ngamay sissa ya Ispiritu ne Dios nga
mangidde kadayán.
5 Ay nagbal-baláki pe ya agsirbi, ngamay sissa mà nge Apu ya
pagsirbiyán tada.
6 Adu baláki pe daya mà-màwa daya mangurug, ngamay sissa nge Dios
nga magpàwa kadayán ngámin.
7 Ata kiya isaisa nga mangurug, ay sabáli kampela ngin nin ya
kepakammu naya kaatán naya Ispiritu ne Dios kaggída, ka pagkapiyaán
da ngámin.
8 Ata kadaya duddúma, ay niddán naya Ispiritu ne Dios da ka kababalin
da nga mangibàbànán kiya bàbànán ne Dios. Ay kadaya duddúma, ay
niddán nada ka napiya nga pannakaáwat da kadaya mebàbànán. Ay sissa
mà ya Ispiritu ne Dios nga mangidde kadayán.
9 Ay Ispiritu ne Dios kam pe ya mangidde kiya naligda pà-pànang nga
angngurug daya duddúma, ay se aggína pe ya mangidde kadaya duddúma
kiya kababalin da nga mamabílag kadaya magtatakit.
10 Ay daya duddúma, ay niddán nada ka kababalin da nga mangwa
kadaya nakas-kasdáaw wa mangipassingan kiya ammanakabalin ne Dios.
Daya duddúma pe, ay niddán da ka kababalin da nga mangipakammu
kadaya pepakammu ne Dios kadaya tolay na. Ay daya duddúma, ay
niddán da ka kababalin nga mangilásin kadaya makag-kagi nga gayát kiya
Ispiritu ne Dios se kadaya akkan. Ay se daya duddúma, ay niddán da ka
kababalin da nga magúni ka aggúni nga akkan da nasur-súru. Ay daya
duddúma, ay niddán da ka kababalin nga mangisarut kadaya meúni ka
aggúni nga akkan da nga nasur-súru.
11 Ngamay sissa ya makidde kadayán ngámin, nga ittu kam ya Ispiritu
ne Dios. Idde na dayán na nagbal-baláki nga kababalin kiya isaisa nga
mangurug sigun kiya piyán na kampela ngin.

Arig tada ya sissa nga baggi nga adu ya parte na

12 Ay kadàtada nga tolay, oray sissa ya baggi tada, ay adu daya parte na.
Ay ittu yán ya árig ne Cristo.
13 Ata gapu kiya sissa nga Ispiritu ne Dios, ay nabawtisarán tada ngámin
nga magbalin ka ummán ka sissa nga baggi. Atán tada ngámin na Judyu
se akkan Judyu, asassu se daya akkan. Ay sissa tada ta sissa nga Ispiritu
ya ináwat tada.
14 Kurug nga ya baggi, ay akkan wayya nga sissa ya parte na nu di adu.

15 Ay túya akkan makuna naya bingil nga, “Akkan nà parte naya baggi,
áta akkan nà mà íma.” Ata oray nu nán na kiyán, ay parte naya baggi
kammala.
16 Ay oray nu nán pe naya talínga nga, “Akkan nà parte naya baggi ta
akkan nà a mata,” nán na, ay akkan wayya nga di mebíláng ngin nga parte
naya baggi.
17 Ata nu pabeg mata ya baggi, ay mapaanna lugud din ya akagìna na!
Ay ummán pe, nu pabeg talínga ya baggi, ay mapaanna ya akaláb na!
18 Ngamay ya nàwaán na, ay inurnus ne Dios kampela ngin nin daya
parte naya baggi sigun kitu piyán na.
19 Ay nu sissa pe nga parte, ay wà giyán lugud naya baggi yin?
20 May ya nàwaán na, ay adu ya parte na ngamay sissa kam nga baggi.

21 Ay túya akkan pe mabalin na nán naya mata kiya íma, “Akkan
taka masápul,” nán na. Onu nán naya úlu kiya bingil nga, “Akkan taka
masápul,” nán na.
22 Ata ya kurug na, ay daya ummán ka akkan nasurbi, ay ittu daya
masápul pànang.
23 Ay daya nán tada nga akkan napatag nga parte naya baggi tada, ay
ittu mà dayán daya bíláng napatag, ta ittu dayán daya baduwán tada. Ay
daya parte naya baggi tada nga nakap-appat ta ipassingan, ay ittu daya
kappiyánan tada nga baduwán.
24 Ay daya akkan na nakap-appat ta ipassingan nga parte naya baggi
tada, ay akkan tada tagge tàbán dayán. Ay ummán kiyán ya nangurnus
ne Dios kiya baggi tada. Pinagbalin na daya akkan napatag nga parte ka
napatag.

25 Ta senu áwan pagkakaguráan daya parte naya baggi, nu di da lugud
da magsiseng.
26 Ay díkod nu magrígát ya isa, ay magrígát da ngámin. Ay nu
mapadayáwan ya isa kaggída, ay mepaganggam da ngámin.

27 Ay dàtada nga mangurug ke Jesu-Cristo, ay árig tada ya baggi na, ay
ya isaisa kadàtada daya árig parte nayán na árig baggi na.
28 Ki káda tangabubúlun na mangurug, ay atán daya niddán ne Dios ka
kababalin. Ya nasà-sáad, ay daya apostoles, ay se yala daya pagbàbànánan
na, ay se yala daya maragtùgud kiya bàbànán ne Dios. Ay se yala
sumarunu daya makepassingan kadaya nakas-kasdáaw wa mas-asingan,
se la daya niddán ka kababalin da nga mamabílag kadaya magtatakit, ay
se yala daya atán kababalin na sumeng kadaya kasittolay da, ay se la daya
atán kababalin na mangiapu kadaya duddúma. Ay se yala pe daya atán
kababalin na magúni kiya aggúni nga akkan da nga nasur-súru.
29 Ay akkan da nga pabeg apostoles, onu pabeg pagbàbànánan ne Dios,
onu maragtùgud da ngámin onu makepassingan da ngámin ka nakas-
kasdáaw wa mà-màwa.
30 Ay akkan da pe ngámin makapabílag kadaya magtatakit, onu ngámin
da ay makapagúni da ka aggúni nga akkan da nga nasur-súru, onu ngámin
da, ay mesarután da ya meúni daya duddúma.
31 Ngamay ya gamgam-gáman nu kuma, ay ya kapàgán na kababalin.

Ay itùgud ku pe kadakayu kídi ya kapiyaán na kuwaan.

13

Ya kurug ga amminya

1 Ay oray nu ammù ngámin ya aggúni daya ngámin tolay, ay se oray ya
aggúni daya anghel, nu áwan ku amminya kadaya kasittolay ku, ay meárig
gà ala kiya mapitupitù ala nga gansa onu napágat ta kingkeng.
2 Ay oray nu atán kababalin ku nga mangibàbànán kadaya bàbànán
ne Dios, onu atán kababalin ku wa mangipakammu kadaya akkan pikam
ma nepak-pakammu kitun, onu atán kiyà ya pannakaáwat kadaya nakas-
kasdáaw, onu annung ku ya mangialit ka bantay gapu kiya kinaligda pà-
pànang naya angngurug ku, ay áwan ku pe ya sur-surbi nu áwan ku
amminya kadaya kasittolay ku.
3 Ay oray nu pagkallà ku ngámin daya kuw-kuwà kadaya napubri, ay se
oray nu ipalúbus ku la nga sìdúgan dà gapu kiya angngurug ku, nu áwan
ku amminya kadaya kasittolay ku, ay áwan ku wa magun-gun-ud.

4 Daya kurug ga atán amminya, ay naánus da se nindù da. Akkan da
nga naásil se akkan da pe ya nakidáyaw onu napasindáyaw.
5 Ay akkan da pe ya napangas, nu di da nga ninnád. Ay akkan da pe
ya ipapílit ya piyán da kampela ngin nin, se akkan da pe ya nalà-lapat ta
malùsaw, ay se akkan da nga um-umtul.
6 Ay akkan da nga maganggam nu makàwa daya kasittolay da ka nadakè,
nu di daya kurug daya paganggammán da.
7 Ta daya tolay ya atán kaggída ya amminya, ay itur-turad da ngala daya
ngámingámin na kapar-parigátan da, ay se magan-ánus da pe yala. Ay
piyáran da pe daya kasittolay da, se atán peyang ya agnamnáma da ki
ngámin.

8 Daya idde ne Dios nga kababalin, ay atán ya ipappanda dayán. Atán
ipappanda naya panagbàbànán kiya bàbànán ne Dios, ay se atán ya
kakusap ta pe ya magúni kadaya aggúni nga akkan ta nasur-súru, ay se
pumanda pe ya kababalin ta nga mangammu kadaya akkan pikam ma
nepakammu kitun. Ngamay áwan ipappanda naya amminya.
9 Ata daya kababalin tada nga mangammu kadaya ipakammu ne Dios
kadàtada, se ya kababalin tada nga mangipakammu kadaya pepakammu
na kadàtada, ay atán da pikam daya pagkurángan da.
10 Ngamay nu umbet ya oras nga áwan tada nga pagkurángan nin, ay
áwan dedi pe yin na kababalin tada nga atán ya pagkurángan.

11 Ta kitu kabbing ku, ay ngámin na aggun-únì se aglam-lammat ku se
agpan-panúnut ku, ay ummán kampela kiya an-anà in. Ngamay kane
nanàmán nà in, ay pinandanán ku pe yin datun na gagángay an-anà.
12 Kadedi ya al-algaw, ay akkan pikam nawada pànang ya akammu tada
mepanggap ke Dios. Ummán ta ka sisinnán pikam kiya akkan nawada nga
amínaw. Ngamay umbet mà ya oras nga akasingan ta tutu wala kaggína.
Atán da ngala nga ammù kídi, ngamay umbet ya oras nga akammù tutu
wala kiya mepanggap ke Dios nga ummán kiya akammu na pànang kiyà.

13 Ay díkod atán daya tallu wa áwan kapandanán: Ya angngurug ta, se
ya agnamnáma ta, ay se ya amminya ta. Ngamay ya kapàgán kadedi, ay
ya amminya.

14

Daya aggúni nga akkan ta nga nasur-súru

1 Ya amminya nu lugud kadaya kasittolay nu ya ipas-pasnà nu, ay se
nu wala gamgam-gáman daya kababalin na maggayát ke Dios, tàwán kam
ya kababalin na mangibàbànán kadaya piyán ne Dios nga pepakammu
kadakayu.
2 Ata daya magúni kiya aggúni nga akkan da nga nasur-súru, ay akkan
daya tolay ya kaam-amomán da, nu di e Dios sala ya kaam-amomán da, ta
áwan tolay ya makaáwat kadaya kag-kagiyan da, áta daya nakas-kasdáaw
wa kag-kagiyan da, ay gapu kiya Ispiritu ne Dios.
3 Ngamay daya pangibàbànánan ne Dios kadaya piyán na nga
pepakammu, ay masápul magbàbànán da, ta senu masengán da daya
tolay kiya angngurug da se mapabagkad ya uray da, ay se maal-alunáyà
da kadaya riribù da.
4 Daya tolay ya makeúni kiya aggúni nga akkan da nasur-súru, ay
aggída kampela ngin nin ya masengán kiya angngurug da. Ngamay
daya mangibàbànán kiya bàbànán nga gayát ke Dios, ay daya ngámin
mangurug ya masengán da.
5 Ay piyán ku pe nu makaúni kayu ngámin kiya aggúni nga akkan
nu nasur-súru. May pì-piyán ku nu mabaal nu kuma ngámin ya
mangibàbànán kiya bàbànán ne Dios. Ay napà-patag ya mangibàbànán
kiya bàbànán ne Dios may iya magúni kiya aggúni nga akkan ta nasur-
súru, malaksid dala nu atán makekagi ki sarut na, ta senu masengán daya
ngámin na mangurug.
6 Ay oray iyà wawwági, nu rán nà ala nga umang magbàbànán ki aggúni
nga akkan ku nasur-súru, ay wayya takayu wala nga masengán nu akkan
daya piyán ne Dios nga pepakammu kiyà kadakayu daya kagiyan ku, onu
daya nammuwán ku kiya bàbànán ne Dios, onu daya masápul la isúrù
kadakayu?
7 Ay páda na pe kadaya aruminta nga ittutukár, ummán kadaya ballíing
se gitára, nga akkan ta maaw-awátan nu nágan tu tinukár da nu áwan
sarut natu tukár na.
8 Ay ummán pe kiya tarumpeta, nu akkan maawátan ya tannug na
nga mangisinyál la magsagána daya suldádu nga makigubát, ay akkan
da magsagána nga makigubát.
9 Ay ummán pe kadakayu nga, nu áwan makaáwat kadaya iúni nu, ay
áwan makammu nu nágan daya kag-kagiyan nu. Díkod ummán kayu ka
makibàbànán ki áwan kammala ngin nin.
10 Ata kurug ga adu daya baláki ya aggúni kídi ya kalawagán, may atán
mà ya kesarután da ngámin.
11 Ay nu akkan ku maaw-awátan ya isa nga aggúni, ay maawátan na
agtangeli yà kadaya makin-aggúni, ay agtangeli da pe kiyà.
12 Ay lugud, gapu ta piyán nu tutu wala ya middán ka kababalin na
mangipassingan nga atán kadakayu ya Ispiritu ne Dios, ay daya kapàgán
na kababalin na makaseng kiya angngurug daya ngámin na mangurug ya
gamgam-gáman nu kuma.
13 Ay díkod, daya makammu nga magúni ki aggúni nga akkan da nga
nasur-súru, ay masápul la magkarárag da nga magadang ka kababalin da
nga mangilaw-lawág kiya sarut daya kag-kagiyan da.

14 Ata nu aggúni nga akkan ku nga nasur-súru ya aggúnì kiya agkarárag
ku, ay kurug ga ammù kiya uray ku nga magkarárag gà, ngamay akkan
ku maawátan datu kag-kagiyan ku.
15 May ya kàwaán na kuma, ay nu magkarárag gà kiya uray ku,
ay masápul la maawátan ku pe ya karárag ku. Ay ummán pe nu
magkansiyon ya uray ku, ay masápul pe nga maawátan ku ya sarut naya
kansiyonan ku kuma.
16 Ata nu ittu nu usaran ya aggúni ya áwan makaáwat nu magkarárag
kayu nga magiyáman, ay mapaanna ya akepagiyáman daya duddúma
kadakayu ke Dios nu akkan da maaw-awátan daya kag-kagiyan nu?
17 Ata oray nu napiya datu kinag-kagi nu kitu naggiyáman nu, ay áwan
na wayya nga neseng kadaya duddúma.
18 Magiyáman nà ala ke Dios ta nakì-kírad dà magúni kiya aggúni nga
akkan ku nasur-súru may dakayu.
19 Ngamay kiya agguurnung tada nga magdáyaw ke Dios, ay pì-piyán ku
wala ya makakagi yà ka oray lim-limma ngala nga kabalìtán nu mangisúru
wà basta maawátan daya maggigìna, may itu riníburíbu ya kag-kagiyan
ku kiya aggúni nga akkan ku nasur-súru nga áwan makaáwat.
20 Wawwági, akkan kuma nga uray ababbing ya aggur-uray nu mepang-
gap kiya panaggúni kiya sabáli ya aggúni. Nu di kayu kuma ummán ka
annánà ngala nu mepanggap kiya nadakè. Ngamay ki agpan-panúnut nu,
ay nanàmán kayu kuma ngin.
21 Ay atán ya nesúrát kiya bàbànán ne Dios nga nán na,
“Mangibon nà ka agtangeli nga sabáli ya aggúni na ka pagbàbànánan ku
kadedi ya tolay. Ngamay páda na ngala nga akkan dà gì-gìnán,”
nán ne Apu.
22 Ay díkod ya aggúni nga akkan ta nasur-súru, ay pakelasínán daya akkan
mangurug ke Dios. Akkan wayya para kadaya mangurug gin. Ngamay
ya bàbànán ne Dios nga mamaligda kiya angngurug, ay para kadaya
mangurug kampela ngin nin. Akkan wayya para kadaya akkan pikam
ma nangurug.
23 Ay kas pangarígan na nagguurnung kayu ngámin na mangurug, se
kayu ngámin pe ya magúni ka nagbal-baláki ya aggúni, ay se tura la nga
atán da nga mepagguurnung pe kadakayu nga akkan mangurug, di da nád
nán nga magallut kayu?
24 Ngamay nu magbàbànán kayu ngámin ka bàbànán na mepanggap
ke Dios, oray atán da nga nelibug ga akkan mangurug, ay mabalin na
mammuwán da nga maragbásul da, ay se da màmud pe ya kapà-pàyanán
da.
25 Mabalin na mewada kaggída pe daya isir-sirù da nga lam-lamtan da.
Ay túya magtùmà da nga magdáyaw ke Dios, ay kagiyan da pe nga kurug
ga atán ne Dios kadakayu.

Ya naurnus nga panagday-dáyaw ke Dios

26 Ay nágan na lugud ya napiya nga kuwaan nu, wawwági? Nu
magguurnung kayu wa magday-dáyaw ke Dios, ay daya mamaligda
kiya angngurug naya isaisa kadakayu kuma daya ngámin na kuwaan
nu. Magkansiyon kuma daya duddúma kadakayu, ay mangitùgud daya
duddúma, se kagiyan kuma daya atán bar-baru wa nammuwán kiya
bàbànán ne Dios daya nammuwán da. Ay magbàbànán pe daya duddúma

kiya aggúni nga akkan da nga nasur-súru, ay se atán kuma pe ya
mangilaw-lawág.
27 Ay nu atán da nga magúni ki aggúni nga akkan da nga nasur-súru, ay
akkan nasurù duwa onu tallu wala nga magsasarunu, ay masápul atán ya
mangilaw-lawág kadaya kagiyan da.
28 Ngamay nu áwan ya makelaw-lawág kiya kag-kagiyan da, ay maging-
inggap da ngala ngin. Makiamomán da ngala ngin ke Dios, se ki baggi da
kampela ngin nin.
29 Ay duwa onu tallu kuma ngala ya magbàbànán kiya pebàbànán ne
Dios. Ay gìnán daya duddúma se da ammuwán nu wà naggayatán datu
nakag-kagi.*
30 Ay nu rán nala atán isa nga makàmud da atán pekagi ne Dios kaggína
kadaya duddúma, ay masápul la makusap pikam ya makun-oni.
31 Ta senu ya isaisa kadakayu, ay atán waya na nga mangibàbànán kiya
bàbànán ne Dios, ta senu masur-suruwán kayu ngámin se mapabagkad ya
aggur-uray nu ngámin.
32 Ata daya atán kababalin na mangibàbànán kadaya bàbànán ne Dios,
ay ammu da idaggán ya waya da nga magúni, ta senu naurnus ya agday-
dáyaw nu.
33 Ata e Dios, ay akkan na nga piyán ya áwan na urnus, ta ya napiya nga
kà-kàwaán naya ngámingámin ya pà-pàgan na.
Kadaya ngámin na giyán daya tangabubúlun na tolay ne Dios,
34 ay maging-inggap pala daya babbay kiya agguurnúngán da. Ata
akkan rumbang kaggída ya magúni kiya pagguurnúngán, nu di dala nga
sumúrut nga ummán kiya nán naya lintag.
35 Ay nu atán daya piyán da nga ammuwán, ay saludsúdan da la kadaya
atáwa da nu atán da kadaya babalay da. Ta naalás kadaya babbay ya
mepaguniúni kiya pagad-aduwán na magdáyaw ke Dios.
36 Dakayu agpà ya naggayatán naya bàbànán ne Dios ta! Onu dakayu
wala ya nekepakammuwán na!
37 Ay nu atán da kadakayu ya manguna nga pagbàbànánan ne Dios da,
onu itur-turayán naya Ispiritu ne Dios da, ay masápul la kurugan da nga
bílin ne Apu dedi ya kagiyan ku kídi ya súrát ku.
38 Ay daya akkan mangikurug kadedi ya kag-kagiyan ku, ay akkan nuda
nga ibíláng nga kurug pagbàbànánan ne Dios.
39 Ay lugud wawwági, ya mangibàbànán kiya bàbànán ne Dios kuma ya
asikkuwaan nu peyapeyang, ngamay akkan nu pe ya iallang ya magúni ka
aggúni nga akkan da nga nasur-súru.
40 Ngamay masápul màwa nga napiya se naurnus ya ngámingámin na
mà-màwa.

15

Ya mepanggap kitu nelaltu ne Cristo

1 Ay piyán ku wa ipadamdam kadakayu wawwági, tu ináwat nu nga
nebàbànán ku kadakayu nga Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-
Cristo, nga ittu pe ya nanggayatán naya angngurug nu.

* **14:29 14:29** Nu kurug nga gayát ke Dios daya kag-kagiyan datu nagbàbànán onu akkan.

2 Ittu pe ya gapu na nga biyágan nakayu we Dios ka áwan panda nu
ipas-pasnà nu tutu wala ya angngurug nu kitu dámag nga nebàbànán
ku kadakayu, malaksid dala nu tagakurukurug kayu wala oray akkan nu
naaw-awátan.
3 Ata nebàbànán ku kadakayu ya kapà-pàgán na nammuwán ku pe, nga
e Cristo ay natay gapu kadaya bas-básul tada, nga ummán kitu nán naya
nesúrát ta bàbànán ne Dios kitun nga màwa.
4 Netaman da, ay linumtu kammin kitu mekàlu nga algaw, nga ummán
kitu nán natu nesúrát ta bàbànán ne Dios kitun.
5 Ay nagpassingan ke Pedro, ay se la kadatu duddúma nga apostoles na.
6 Ay se yala nagpassingan manin kadatu nasurù limma gatut ta wawwági
tada. Ay atán kam ma sibbibiyág daya kaaduwán kaggída, ay datu
duddúma, ay natay da ngin.
7 Ay se yala manin pe ya nagpassingan ke Santiago, ay se yala kadatu
ngámin apostoles na.
8 Ay se yala nga iyà ya nuddi ya nagpassingannán na. Ay árig ku ya
an-anà nga neanà kiya akkan pikam itu oras nga keanà na kuma.
9 Ata iyà ya bíláng kababaán kadaya ngámin apostoles na. Ay akkan
nà kuma mabalin mengágan ka apostol. Ata kitun, ay pinal-pallà ku datu
tolay ne Dios.
10 Ngamay gapu kiya inagkallà ne Dios kiyà, ay túya ummán kídi yin ya
kasasáad ku. Ay akkan wayya nga áwan sur-surbi nayán na inagkallà ne
Dios kiyà, ta natù-turù ya agpaggus ku wa magubra kiya paubra ne Dios
kiyà may datu duddúma nga apostoles. Ngamay akkan wayya iyà kampela
ngin nin, nu di gapu kiya isisseng ne Dios kiyà.
11 Ay oray iinna kadakami ya nakagìnaán nu, ay sissa mà ya nebàbànán
mi nga ittu pe ya kinurug nu.

Ya ilaltu datu natay yin

12 Nebàbànán mi nga linumtu we Cristo, may taanna, tura atán da pikam
mala kadakayu ya magkuna nga áwan kammala ngin nin ya ilaltu daya
natay yin!
13 Ay nu kurug ga áwan ilaltu daya natay yin, ay di lugud da akkan
linumtu we Cristo!
14 Ay nu akkan na linumtu we Cristo, ay di lugud da áwan surbi naya
agbàbànán mi, ay se áwan sur-surbi naya angngurug nu!
15 Ay di kami lugud magbus-busid da bobonan ne Dios, ta nebàbànán
mi nga pinaltu ne Dios nge Cristo, nga akkan na kurug pinaltu, nu kurug
ga áwan ilaltu datu natay yin nga nán nu!
16 Ata nu kurug ga akkan na lumtu daya matay, ay di lugud da akkan na
linumtu we Cristo!
17 Ay nu akkan linumtu we Cristo, ay áwan sur-surbi naya angngurug
nu kaggína, ay se sibbabásul kayu pikam!
18 Ay díkod datu mangurug ke Cristo wa natay yin, ay sibbabásul da pe
nga natay, ay napánis da pe yin!
19 Ay nu para kídi yala nga biyág kídi kalawagán ya agnamnáma tada
gapu ke Cristo, ay dàtada ya kakal-kalakkán kadaya ngámin tolay.
20 Ngamay ya kurug na, ay linumtu we Cristo. Aggína ya nunna nga
linumtu kadaya ngámin natay yin.

21 Ay gapu ta nàwa ya pannakatay daya tolay gapu kiya isa nga tolay,
ay ummán pe kiyán, nga màwa ya ilaltu daya natay gapu pe kiya isa nga
tolay.
22 Ata nu mapaanna ya nelalbet naya pannakatay daya ngámin tolay
gapu ke Adan, ay ummán pe, nga gapu ke Cristo, ay màwa nga lumtu pe
daya ngámin na mangurug kaggína.
23 Ngamay lumtu daya tolay kiya oras da kampela ngin nin. Nunna nga
linumtu win ne Cristo, ay se yala pe daya mangurug kaggína nu umbet
kammin.
24 Ay se yala umbet ya ipappanda naya ngámingámin nga ittu pe yanin
ya angngiáwat ne Cristo ke Dios nga Ama kiya pangiturayán na nu mabalin
na nga abáan daya ngámin na mangitur-turáy se atán ammanakabalin se
daya naturáy ya di mas-asingan.
25 Ata masápul la e Cristo ya mangituráy panda kiya angngábà na kadaya
ngámin na kumalínga kaggína.
26 Ay ya kuddiyán na masápul la abáan na, ay ya pannakatay.
27 Ata nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, “Nepeturayán ne
Dios kaggína ya ngámingámin,” nán na. Ngamay oray nu nán na
kiyán, ay akkan wayya meráman ne Dios kadaya iturayán na, ta ittu ya
nagpapeturáy kaggína kadaya ngámingámin.
28 Ay nu itur-turayán ne Cristo win daya ngámingámin, ay aggína
nga An-anà ne Dios, ay peturayán pe ke Dios nga Ama na nga ittu ya
nagpapeturáy kaggína kiya ngámin, ta senu e Dios ya katurayán kiya
ngámingámin.
29 Ay nu kurug nga áwan ilaltu daya natay yin, ay nágan lugud ya kuk-
kuwaan datu tolay ya nabawtisarán para kadatu natay! Ay tura da lugud
da nagpabawtisár para kadatu natay yin?
30 Ay dakami pe, nu áwan ya ilaltu daya natay, tura mi lugud da itur-
turdán ya magrígát peyang?
31 Inalgaw ya taggè ala nga katay. Ay kurug yán na kagiyan ku kadakayu
wawwági. Ay kurug pe nga paganggammán takayu gapu kiya angngurug
nu ke Jesu-Cristo nga Apu tada.
32 Ay nu akkan ku innanamán ya ilaltù, nágan lugud ya málaálà ku kitu
nakiparáng ku kadatu kumagúra kiyà ka Efeso nu lammat tolay yala ya
lammat ku? Ay nu akkan lumtu daya natay, ay napiya ngala ngin lugud
tu makag-kagi nga, “Magkakán tada se maggiínum tada, ta get matay tada
ngin nu kaláwa.”
33 Akkan kayu peal-alílaw, ta atán ya makag-kagi nga, “Daya nadakè a
kabul-bulun, ay dadàlan da ya napiya nga gagángay,” nán na.
34 Pagmar-maruwan nu kod daya ur-uray nu. Akkan kayu magbásul lin.
Ata atán da kadakayu daya akkan kurug makammu ke Dios. Ay ikagì yán
kadakayu ta senu mìpat kayu.

Ya singan naya baggi tada nu lumtu tada

35 Ay mabalin na atán daya magkuna nga, “Mapaanna pe ya ilaltu datu
natay yin? Wà ummán naya baggi da?” nán da.
36 Ay ang-ang ya magkuna kiyán, áta akkan ta mà wayya nga makagi nga
tumúbu ya aggì a netugnu nu it-ittu na kam ma aggì a akkan na naul-ulis.
37 Ay se ya itugnu ta pe, ay akkan wayya nga ya sinnáyun nin na múla,
nu di ya aggì.

38 Ngamay e Dios kampela ngin ya makammu nu wà ummán naya singan
naya pagbalinán naya aggì. Ay nagbal-baláki ya netudin na nga singan
daya múla nga pagbalinán daya bukabukal.
39 Ay páda na pe kadaya atán baggi. Nagbal-baláki kampela ngin nin pe
ya nàwaán naya baggi da. Sabáli kadaya tolay, sabáli kadaya ul-ulolag, ay
sabáli kadaya an-anù, ay se sabáli pe kadaya sissida.
40 Ay daya ilángit ay atán baggi da. Ay páda na pe kadaya ikalawagán,
atán baggi da pe. Ngamay sabáli kampela ngin nin ya kinapiya daya baggi
daya ilángit kiya kinapiya naya baggi daya ikalawagán.
41 Ay sabáli kampela ngin nin pe ya wada naya mata kiya wada naya
búlán se daya bittuwan. Ay nagbal-baláki pe ya wada daya bit-bittuwan.
42 Ay ummán pe kiyán ya kàwaán tada kiya ilaltu tada. Nu matay tada,
ay marupù ya baggi tada nga metaman, ngamay nu lumtu tada, ay áwan
karupù naya baggi tada ngin.
43 Kiya ketaman daya baggi tada, ay áwan na nga diladiláng, ngamay
nu lumtu tada, ay dumiláng ya baggi tada ngin. Kiya ketaman naya baggi
tada, ay áwan na nga mabà-baal, ngamay nu lumtu tada, ay atán nin ya
ammanakabalin tada.
44 Nu itaman ditta, ay ummán ka baggi daya ikalawagán ya baggi tada,
ngamay nu lumtu tada, ay ummán ka baggi daya ilángit ya baggi tada.
Ata nu atán ya baggi nga para kídi ya kalawagán, ay atán pe ya baggi
nga para ka lángit.
45 Ata nakagi kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, “E Adan na nunna
nga tolay, ay niddán ka biyág na.” Ay ya mud-uddi ya árig Adan nga ittu
we Jesu-Cristo, ay biyág ga áwan panda ya midde naya Ispiritu na.
46 Ngamay akkan wayya nga mun-unna nga midde kadàtada ya baggi
tada nga para ka lángit, nu di pikam ya baggi tada nga pára kídi
kalawagán, ay se yala ya baggi tada nga pára ka lángit.
47 Ata ya naggayatán natu nun-unna nga tolay, ay kiya lusà. Ngamay, ya
sumarunu, ay gayát ka lángit nga ittu we Jesu-Cristo.
48 Ya baggi tada nga tolay kídi kalawagán, ay ummán kiya baggi kampela
tu Adan nin nga gayát ka lusà. Ay ummán kampela kiya baggi ne Jesus sin
nga gayát ka lángit, ya baggi daya sumúrut kaggína. Gapu ta gayát ki lusà
tu baggi tu Adan, ya páda na pe daya baggi tada nga tolay kídi kalawagán.
Ay ummán kampela ngin nin kiya baggi ne Jesus nga gayát ka lángit ya
baggi daya mawe ka lángit.
49 Ya neduyág kadàtada nga singan, ay singan natu Adan na gayát kiya
lusà. Ay ummán pe kiyán, umbet ya algaw wa mepáda pe ya singan tada
ke Jesus nga ittu ya gayát ka lángit.
50 Tú idi ya kag-kagiyan ku kadakayu wawwági: Awan tolay ya
makappan ka pangiturayán ne Dios nu akkan na maulis ya baggi na nga
tabbit se dága. Ata akkan mabalin na middán tada ka baggi nga akkan
marupù nu sibbabaggi tada pikam kiya baggi tada nga marupù.

Ya kaulis naya baggi daya sibbiyág se datu natay yin

51 Gìnán nu wawwági, ya kagiyan ku kídi nga akkan pikam nepak-
pakammu kitun. Akkan tada ngámin matay, ngamay ngámin tada, ay
maulis ya baggi tada.
52 Ata kiya muddi ya akagìna tada kiya tarumpeta, ay màtatán na
maulis ya baggi tada. Mabayág lugud dala ya tangakilmatán. Ata nu

atán magtarumpeta, ay dágus sala nga lumtu datu natay yin, ay se da
nga magbalin ka akkan mataatay yin. Ay maulis tada pe yala ngin.
53 Ata idi ya baggi tada nga marupù, ay masápul la mapataliyán ka baggi
nga akkan tutu wala nga marupù in. Ay díkod idi ya baggi tada nga matay,
ay mapataliyán ka akkan tutu wala mataatay yin.
54 Ay nu mapataliyán nin ya baggi tada nga marupù, ka baggi nga akkan
marupù, se magbalin ya baggi tada nga matay, ka baggi nga akkan tutu
wala mataatay, ay màwa nga kurug gin tu nán naya nesúrát ta bàbànán
ne Dios nga,
“Naábà in ya turáy naya pannakatay, ay áwan nin ya di naábà.”
55 Awan tutu wala ngin ya angngábà naya pannakatay yin. Ay áwan tutu
wala pe yin ya pannakatay nga ittu tutu wala ya ikan-kansing tada.
56 Ata ya gapu na nga ikansing tada tutu wala ya pannakatay, ay gapu
kadaya bas-básul tada. Ay ya akabásul tada, ay gapu ta atán ya lintag nga
pakammuwán tada nu nagbásul tada onu akkan.
57 Ngamay magiyáman tada ke Dios ta abáan tada ya kinaturáy naya
pannakatay gapu ke Jesu-Cristo wa Apu tada.
58 Ay díkod dakayu wa pà-pàgan ku nga wawwági, kaligdaan nu ya
angngurug nu, se akkan kayu paábà kadaya nadakè. Akkan kayu molaw
wa mangwa kadaya nepiyár ne Apu nga ubra kadakayu, ta ammu nu mà
in na akkan wayya áwan sur-surbi naya agpaggus nu gapu ke Apu.

16

Ya isisseng tada kadaya páda tada nga mangurug

1 Ay nu mepanggap kiya aggurnung nu ka pirà a pagkallà nu kadaya
wawwági tada nga mangurug, ay taldan nu wala tu pinàwà kadatu
mangurug ka Galacia.
2 Ki peyang Dominggo, ay mangilásin ya isaisa kadakayu kiya mabalin
na nga idde se na iarimán, ta senu napadán naurnung ngin kiya ilalbet
ku.
3 Ay nu umbet tà, ay magsúrát tà ka ipakagtu tada kadaya tolay ya napíli
nu wa mawe mangitulud kiya pagkallà nu kadaya iJerusalem.
4 Ay nu tura la nga kasapúlán nga mawe yà pe, ay aggída ya mamulun
kiyà.

Daya lam-lamtan ne Pablo nga kuwaan

5 Ay umbet tà maggagáyám kadakayu nu gayát tà ka Macedonia, áta
palánù ya manalen ka Macedonia.
6 Mabà-bayág gà maggagáyám kadakayu. Ta get nu magyán nà kannán
panda kiya agdagun na, ta senu masengán dà kadaya ang-angngayan ku
pikam.
7 Ata lùsawan ku nu mabur-burung ngà nu atán nà kannán giyán nu.
Piyán ku nu mabà-bayág gà kannán nu ittu ya piyán ne Apu.
8 Ngamay magyán nà pikam kanedi Efeso panda kiya Pentecostes*.
9 Ata kurug ga adu daya mayát manggìna kiya ibàbànán ku, ngamay
adu pe daya kumag-kagúra.

* **16:8 16:8** Ya Pentecostes, ay ittu ya agpiyasta daya Judyu ka aggiyáman da kadaya ápi-ápit da.

10 Ay nu umbet nge Timoteo kannán giyán nu, ay atangyaan nu pànang
ta senu akkan min-induwán na mebul-bulun kadakayu, áta pádà pe nga
pagub-ubraan ne Apu.
11 Ay áwan kuma nga mangirupat kaggína kadakayu kannán, nu di nu
kuma nga parbuwátan ka napiya, ta senu makapagulli kammin kanedi
nga sikkaanggam, ta id-idaggán kuda se datu kabbulun na.
12 Ay kinagiyánan ku tutu wala pe ye Apolos nga wagi tada, ta umang da
kuma se daya duddúma nga wawwági tada nga maggagáyám kadakayu.
Ngamay áwan na kid tutu wala nga oras. Maggagáyám mala kannán nu
atán waya na.

Ya muddi nga bílin ne Pablo

13 Ay magtar-taron kayu kuma peyang se akkan kayu manguliulis kiya
angngurug nu. Akkan kayu din na magtal-talaw se kaligdaan nu ya
angngurug nu.
14 Ay kuwaan nu din nala ya ngámingámin gapu kiya amminya nu.
15 Ammu nu win, wawwági, nga de Stefana nga tangabalay daya nunna
nga nangurug ke Jesu-Cristo kadaya iAcaya. Ay aggída daya sumeseseng
pe yin kadaya tolay ne Dios.
16 Ay ikagì lugud kadakayu nga ikurug nuda. Ay akkan nala aggída nu
di pe daya kabbulun da nga magub-ubra se magrígát ta pagub-ubraan ne
Apu.
17 Ay nakaanggam mà pànang kane umbet de Stefana, Fortunato se
Acaico, ta nanalìgán kuda kadakayu.
18 Ata pinaanggam dà pànang ummán kiya nammaanggam da pe
kadakayu. Ay túya pàgan nu dayán na tolay.
19 Ay makikumusta ngámin daya tangabubúlun na mangurug ka Asia.
Ay ummán pe de Akila se Priscila se daya mangurug ga mepagguurnung
kaggída kiya balay da, makikumusta da kadakayu gapu ke Apu.
20 Ay kumusta kanu pe nán ngámin daya wawwági tada kanedi.
Maggiinnanggam kayu nu magsisingan kayu.
21 Ay iyà kampela ngin nin ya mangisúrát kídi. Ay kumusta kayu
kannán.
22 Ay nu atán daya áwan amminya ke Apu, ay mapánis dayán na tolay.
Umbet ka ngin Apu!
23 Ay e Apu Jesus ya magtag-tagasíngan kadakayu peyang.
24 Ay dam-damdamman nu wa pà-pàgan takayu ngámingámin gapu ke
Jesu-Cristo. Amen.

Ya mekàduwa nga súrát ne Pablo kadatu mangurug ka Corinto

1 Iyà e Pablo nga piníli ne Dios ka apostol ne Jesu-Cristo. Súrát ku
idi kadakayu wa tangabubúlun na mangurug ke Dios kannán Corinto, se
kadaya tolay ne Dios ka Acaya. E Timoteo nga wagi tada ya kabulun ku
kídi.
2 E Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo wa Apu tada din nala ya magkallà
se mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.

Ya aggiyáman ne Pablo ke Dios

3 Day-dayáwan tada nge Dios, nga Dios se Ama ne Jesu-Cristo wa Apu
tada. Ata aggína ngala ya maragkallà nga Ama, se aggína ya Dios nga
paggayatán naya panagganggam tada.
4 Aggína pe ya mamaanggam kadàtada kadaya ngámin na pagpan-
nakitán tada, ta senu mapaanggam tada pe daya duddúma nga magpan-
nakit. Ay ya pamaanggam tada kaggída ay itu inammaanggam kammin
ne Dios kadàtada.
5 Ata nu adu daya kapar-parigátan na màlamán tada nga ummán kadatu
nagrig-rigátan ne Cristo, ay mapaanggam tada pànang pe gapu ke Cristo.
6 Ay nu màwa nga mapar-parigátan kami, ay ittu ya pakapaanggammán
nu se ittu ya pakabiyágan nu pe. Ta dakami ya mamaanggam kadakayu
kiya inammaanggam ne Dios kadakami, nu itur-turad nu wala daya kapar-
parigátan nu wa nagrig-rigátan mi pe.
7 Ay túya abay ya agnamnáma mi kadakayu nu panggap kadayán, áta
ammu mi nga mepagrígát kayu kadakami, ay díkod mepaganggam kayu
pe kadakami.
8 Ay piyán mi nga ipakammu kadakayu wawwági, ya mepanggap kadatu
rig-rígát ta nà-nàlamán mi ka probinsiya Asia. Ta napalotán pànang tu
rig-rígát mi kitúni nga akkan ta kuma meturdán. Ay ittu tu gapu na nga
áwan mi namnáma nga magbiyág kami pikam.
9 Ta kadatun na ur-oras, ay ummán kami ka nìdang nga matay yin.
Ngamay nàwa tun na kapar-parigátan mi ta senu magpin-pinnoray kami
peyang ke Dios, nga ittu ya atán ammanakabalin na mamaltu, nga akkan
mi ya pagmákad ya mà-màwa mi kampela ngin nin.
10 Aggína tu nangigdù kadakami kitu pakatayán mi tutu wala ngin. Ay
ammu mi nga aggína ya mangig-igdù kadakami kadaya mà-màlamán mi
pikam. Sissa nga innanamán mi nga mangigdù kadakami peyapeyang ngin
11 gapu kiya isisseng nu kiya angngikar-karárag nu kadakami. Ay díkod
adu daya magiyáman kaggína gapu kadaya pagkallà na kadakami ka
agsungbát na kiya kar-karárag daya adu wa tolay gapu kadakami.

Ya gapu naya akkan inagkaru ne Pablo wa nawe

12 Ay áwan mi mà wayya kìpattán, ta ammu mi mà nga napiya ya
nakibul-bulun mi kadaya tolay, tàwán kam kadakayu. Kurug ya akibul-
bulun mi se áwan nadakè a gákat mi ta e Dios lugud ya sumeseseng

kadakami. Nàwa mi dayán akkan gapu kiya sírib tolay yala, nu di gapu
kiya kinamáru ne Dios.
13 Ay áwan mi ya nepà-pàlíli kadatu sur-súrát mi kadakayu. Nu nágan
tu nabása nu kadatu sur-súrát mi kadakayu, ay tittu datun datu piyán mi
nga kagiyan kadakayu. Ay maawátan dà din pànang
14 ta senu paganggammán dakami nga ummán kiya agganggam mi
kadakayu kiya ilalbet kammin ne Jesu-Cristo. Oray ta maawátan dà kam
pe yin.
15 Ay gapu ta ammù nga maawátan dà kam pe yin, ay tútu nán ku wa
maggagáyám mà a munna kadakayu, ay se yala manin nu magulli yà, ta
senu pamidduwaán takayu wa paganggamman.
16 Nán ku nga magsíbál là maggagáyám kadakayu kiya ammeyag ku ka
Macedonia, ay se yà manin maggagáyám kadakayu nu magulli yà, ta senu
masengán dà kiya ammeyag ku manin ka Judea.
17 Ay gapu ta akkan nàwa idi ya palánù, ay nán nu win nga paggad-
gadduwán nà kadaya kag-kagiyan ku. Nán nu kid nga ummán nà kadaya
tolay kídi kalawagán kiya agpalánù, nga paggad-gadduwán da kadaya kag-
kagiyan da!
18 Ay ikagì nga e Dios, ay akkan na mangul-ulis, ay ummán pe kiyán datu
ngámin nekag-kagi mi kadakayu, akkan da wayya nga ò se akkan.
19 Ata e Jesu-Cristo wa An-anà ne Dios, nga ittu ya nebàbànán mi se de
Silas se Timoteo kadakayu, ay akkan wayya nga paggad-gadduwán kadaya
kag-kagiyan na. Ngámin daya kagiyan na, ay kurug da ngámin.
20 Ata ngámin na nekar-kari ne Dios kitun, ay nàwa da kurug ke Jesu-
Cristo. Ay túya ipagapu tada ke Jesu-Cristo ya angngagi tada ka, “Kurug
da mà,” nán tada kadaya kari ne Dios, ta senu mapadayáwan.
21 E Dios ya gapu na nga akkan tada nga mippà ya angngurug tada ke
Jesu-Cristo, ay se aggína pe ya namíli kadakami ka pagbàbànánan na.
22 Inemaddán nitta ka kuwa na, ay se na idde kadàtada ya Ispiritu na ka
pakammuwán tada nga adu daya pagkallà nga idde na pikam kadàtada.
23 E Dios ya makammu kiya kurug ga gapu naya akkan ku inaggagáyám
kadakayu. Ya kurug ga gapu na, ay lùsawan ku nu magpannakit kayu*.
Túya akkan nà inummang kannán Corinto.
24 Ay akkan ku nán kiyán ta itur-turayán mikayu kiya angngurug nu.
Ata ammù nga naligda pe yin ya angngurug nu. May ya piyán ku wala,
nu rán nà ala nakalbet, ay maganggam kayu nga akkan kayu kuma nga
magpannakit.

2

1 Ay ittu ya gapu na nga akkan nà inummang kannán ta lùsawan ku nu
magpannakit kayu manin kiya aggagáyám ku kadakayu.
2 Ata nu pagpannakitan takayu, ay nágan lugud din ya mamaanggam
kiyà kiya aggagáyám ku kadakayu nu di dakayu kammin na pinagpannakit
ku.
3 Ay ittu ya gapu naya inagsúrát ku, ta dì piyán na pagpannakitan
dà mán kammin daya mamaanggam kuma kiyà. Ata ammù mà nga nu
maganggam mà, ay maganggam kayu ngámin pe.

* **1:23 1:23** Magpannakit da nu mapílit nge Pablo nga magallang kaggída gapu kadaya nadakè a kuk-kuwaan da.

4 Kitu inagsúrát ku kadakayu, ay napalotán tu nekariribù ku se
nagpannakit ku. Sumángit tà kitun na inagsúrát ku kadakayu, ngamay
akkan gapu ta piyán ku wa magpannakit kayu, nu di ku piyán nga
ipakammu kadakayu ya abay pànang nga amminyà kadakayu.

Ya ammakawan ta kiya nakabásul

5 Ay tu tolay ya nangwa ka nakapannakit, ay akkan wayya nga iyà ya
magpannakit kitun, nu di ya kaaduwán kadakayu nu akkan na dakayu
ngámin.
6 Ay annung na mà pe yin tu nammánis naya kaaduwán kadakayu
kaggína.
7 Ay díkod pakawanan nu lugud kídi yin se anannayan nu pe, ta get nu
mamminán ka namnáma ngin gapu ki napalotán na agpannakit na.
8 Túya makim-imallà à kadakayu nga ipassingan nu lugud kammin ya
amminya nu kaggína.
9 Ittu ya gapu naya inagsúrát ku kadakayu ta piyán ku ammuwán nu
nasunud kayu kiya ngámingámin.
10 Ay daya nakabásul la pinakawan nu win, ay napakawan da kiyà pe
yin. Ay daya kasapúlán na pakawanan ku nga napakawan kun ki àráng
ne Cristo, ay dakayu kammin ya gapu naya nammakawan ku.
11 Pakawanan ku ya nakabásul, ta senu adayyu ya angngábà ne Sairu
kadàtada. Ata ammu tada mà in daya nagbal-baláki nga sírib na.

Ya angngábà tada gapu ke Jesu-Cristo

12 Ay kane mawe yà ka Troas nga mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag
mepanggap ke Cristo, ay nasingan ku wa abay ya wayà kattoni kiya ipàwa
ne Apu kiyà.
13 Ngamay nariribù à pànang ta áwan ku nasingan ke wagi Tito kitúni.
Ay tútu nagpakáda ngà kadatu tolay kitúni se yà ala nawe ka Macedonia.
14 Ngamay magiyáman tada ke Dios ta gapu kiya angngurug tada ke
Cristo, ay árig tada ya tiliw ne Cristo nga ipak-pakammu na kadaya ngámin
tolay. Ay se dàtada pe ya usaran na kiya angngiwar-waragáwag na kiya
ngámin giyán kiya mepanggap kaggína nga ummán kiya magalibàbà a
talibangug.
15 Dàtada, ay árig tada ya nagtalibangug, nga idátun ne Cristo ke
Dios áta dàtada ya mangibàbànán kiya mepanggap ke Cristo. Ya árig
talibangug tada, ay maláb daya tolay nga alà ne Dios se oray pe daya
akkan.
16 Ay kadaya tolay ya mameyag ka pakatayán da ka áwan panda,
ay makappatay kaggída ya aláb na, ngamay kadaya mameyag ka pak-
abiyágan da ka áwan panda, ay makabbiyág ya aláb na kaggída. Ay áwan
tolay ya makabaal kampela ngin nin kídi ya ubra.
17 Ay akkan kami wayya ummán kadaya duddúma nga kuwaan da ka
pagsapúlán da ka pirà ya agbàbànán da. Ta dakami, ay e Dios ya nangibon
kadakami. Ay túya áwan mi sabáli ya gákat kiya angngibàbànán mi kiya
bàbànán na. Ay màwa mi idi nga magbàbànán gapu ke Cristo, ay se tag-
tagasinnán nakami pe ne Dios.

3

Daya pakammuwán nga kurug apostol nge Pablo

1 Ay nán kid á daya duddúma nga magpas-pasindáyaw kami ta senu pàgan dakami. May akkan. Ay akkan mi pe masápul ya itúgut mi nga súrát da duddúma tolay para kadakayu.* Ay akkan mi pe masápul ya ummán kiyán na súrát nga maggayát kadakayu. Akkan kami ummán kadaya duddúma nga kasapúlán da dayán.
2 Ata dakayu mismu ya árig súrát ta túgut mi nga nesúrát kiya ur-uray mi. Ata gapu kadakayu, ay mammuwán daya ngámin tolay nga kurug ga pagbàbànánan nakami ye Cristo.
3 Dakayu ya árig súrát ta gayát ke Cristo gapu kiya ipas-passingan nu wa kinamáru nu. Ay dakami ya árig pinagsúrát na. Ay akkan na masápul ya pagsurátan na se pinsil onu tinta, áta ya Ispiritu naya sibbibiyág peyang nga Dios, ay ittu win ya bíláng aruminta na kiya inagsúrát na.
4 Ay makagi mi ngámin dedi gapu ta e Dios ya pagmákad mi gapu ki angngurug mi ke Cristo.
5 Akkan mi nán na mabaal mi kampela ngin nin ya mangwa kadaya ub-ubraan mi, ta e Dios kampela ngin nin ya paggayatán naya kababalin mi nga mangwa kadayán na ubra mi.
6 Aggína ya mangidde kiya kababalin mi kiya angngibàbànán mi kiya baru wa kari na. Ay idi ya baru wa kari na, ay mepakammu kadàtada gapu kiya Ispiritu na, akkan gapu ta nesúrát. Ata gapu kadatu nesur-súrát ta lin-lintag, ay ammuwán tada nga pannakatay ka áwan panda ya idde na.† Ngamay ya Ispiritu ne Dios, ay ittu ya mamiyág kadàtada ka áwan panda.

Ya kinadáyaw ne Dios nga nepassingan kiya baru wa kari na

7 Ay datu lin-lintag ne Dios nga nesurátan na kitu dalumpenág ga batu, ay neáwat na kitu Moses. Kitu nangngáwat tu Moses, ay nepassingan ya diláng ne Dios, ta dummiláng tu múkát tu Moses kitun. Ay tútu akkan matalupápà datu iIsrael tu Moses oray kitu aggal-aligsap natu diláng na. Datun na lin-lintag, ay pannakatay ka áwan panda ya nepakammu na kadaya maragbásul. Ay oray nu pannakatay ka áwan panda ya nepakammu natun na lin-lintag, ay nepassingan ne Dios ya kinadáyaw na kitu nangngidde na kadatun na lin-lintag.
8 Ay tú nád agpà kídi nga atán nin ya Ispiritu na nga ittu ya mamiyág kadàtada ka áwan panda. Natù-turù ya kepassingan naya kinadáyaw ne Dios.
9 Ata nu nepassingan ya kinadáyaw ne Dios kitu nangngidde na kadatu lin-lintag ga mamabásul kadaya tolay, ay natù-turù pànang ya kepassingan naya kinadáyaw na kiya dámag ga mangipakammu kiya akkan na nga ammabásul kadaya tolay.
10 Ay túya, gapu ta nadà-dáyaw pànang ya nepassingan kiya baru wa kari na may tu nepassingan kitu dadán na lin-lintag, ay napsílán tu dáyaw natu dadán na lin-lintag gin. Ay díkod gapu kiya nadà-dáyaw pànang nga baru nga kari na, ay napsílán tu dáyaw natu dadán na lin-lintag.
11 Ta nu nepassingan ya kinadáyaw ne Dios kadatun na lin-lintag ga pumanda, ay natù-turù kiya baru wa kari na nga áwan na nga ipappanda.

---

* **3:1 3:1** Súrát nga mangipakammu nga kurug pagbàbànánan ne Jesus da. † **3:6 3:6** Pannakatay ka áwan panda ya padàngan daya akkan mangikurug kadatu ngámin na nesúrát nga lin-lintag.

Awan ilingalingad de Pablo kiya agbàbànán da

12 Ay díkod, gapu ta ammu mi nga áwan panda naya kinadáyaw naya
ibàbànán mi, ay túya áwan mi ya ilingalingad kiya agbàbànán mi.
13 Akkan kami ummán kitu Moses kitun na sinakodungán na tu múkát
na ka pangilingad na kadatu iIsrael kitu aggaligsap natu diláng natu múkát
na.
14 Ngamay akkan kammala maawátan daya tolay daya ibàbànán mi, áta
pinasúkir da ya uray da ngin. Tú idi ya árig sakodong da nga manglípán
kaggída kiya pannakaáwat da kadatu basáan da nga lin-lintag, oray kadedi
ya al-algaw pikam. Ay sissa nge Cristo wa makippà kiyán na manglípán
kaggída.
15 Ay kurug ga oray kadedi ya al-algaw, ki peyang nga agbása da kadatu
nesur-súrát tu Moses, ay árig sissasakodong ya uray da ta akkan da nga
maawátan.
16 Ngamay nu mangurug ke Apu ya isa nga tolay, ay mippà ya árig
sakodong nga manglípán kiya pannakaáwat na.
17 Ay ya Apu wa nán na kídi, ay ya Ispiritu ne Dios. Ay maway-wayaán
nin ya isa nga tolay kadaya ngámingámin nu atán ya Ispiritu ne Dios
kaggína.
18 Ay dàtada ngámin, ay meárig tada ka amínaw nga mangipalang kiya
dáyaw ne Apu, áta áwan kadàtada lugud din ya árig sakodong. Ay gapu
kiyán na dáyaw na, ay uliulissan nitta peyang ya Ispiritu ne Dios. Maus-
ussi tada peyang nga nadáyaw la nga nadáyaw panda kiya agbalin tada
nga ummán kaggína.

4

Ya akiránud ne Pablo kiya agbàbànán na

1 Ay gapu kiya kinamáru ne Dios, ay nepiyár na kadakami idi ya ubra.
Ay túya akkan kami nga madusmaya.
2 Ay lùsawan mi ya mangwa kadaya nakap-appat se daya mà-màwa
nga isir-sirù daya tolay nga kuwaan. Ay áwan mi angngasaba kadaya
tolay ta senu sumúrut da, ay se akkan mi ya pat-paturuán ya ibàbànán mi
nga bàbànán ne Dios. Nepakammu mi tutu wala ya kurug, áwan mi ya
nelingad. Ay ammu ne Dios idi, ay oray pe daya tolay ay ammu da ngámin
kiya panúnut da ya nebàbànán ku.
3 May nu nalingad kammala ya Napiya nga Dámag ga ibàbànán mi,
ay nalingad dala kadaya tolay ya mameyag kiya pakatayán da ka áwan
panda.
4 Ay ya gapu naya di da akasingan kiya pagpíyán naya isur-súru mi nga
Napiya nga Dámag, ay árig ga kinúláp ne Sairu da nga ittu ya bátug diyos
daya akkan mangurug. Ittu ya gapu na nga akkan da pe ya maawátan
yán na Napiya nga Dámag mepanggap kiya dáyaw ne Cristo, nga ittu ya
kepassingannán na nu wà ummán ne Dios.
5 Ay akkan wayya nga mepanggap kadakami ya ibàbànán mi, nu di iya
mepanggap ke Jesu-Cristo nga ittu ya Apu. Ay dakami ya bátug asassu nu
gapu kaggína.
6 E Dios tu nagkuna kitun ka, “Lumtuwád ya wada kiya nagìbat,” nán na.
Ay aggína pe ya nammuwán tada ke Cristo nga aggína pe ya mangwada
kadaya ur-uray tada ta senu mammuwán tada ya kinadáyaw na.

7 Gapu kiya ubra mi, ay árig kami yala ka bánga nga naunggán ka
napatag pànang nga kuw-kuwa. Nàwa idi ta senu mepakammu nga, ya
akkan ta malammat ta kinaturáy, ay gayát ke Dios kampela ngin nin nga
akkan gayát kadakami.
8 Atán ngámin na kapar-parigátan mi, ngamay akkan kam ma ittu ya
pamandanán mi. Nu duddúma akkan mi ammu ya kuwaan mi ngamay
akkan kami wayya madusmaya ngin.
9 Pal-palakkan dakami daya tolay, may akkan nakami wayya pagdudoray
ne Dios. Ay kúráng ngala ya ammatay daya tolay kadakami, may akkan
dakami kam kelaw-atán.
10 Napad-padásan mi nu wà ummán natu nammar-parígát da ke Jesus
kitu inammatay da kaggína. Ay díkod gapu kadakami pe ay mepassingan
na sibbiyág ge Jesus.
11 Ata kiya kasibbiyág mi, ay atán da peyang nga mabalin na pakatayán
na mà-màlamán mi gapu kiya angngibàbànán mi kiya mepanggap ke
Jesus, ta senu gapu kídi ya ur-úray ya baggi mi, ay mepassingan ya
kasibbiyág ne Jesus.
12 Adu daya mabalin na pakatayán mi nga mà-màlamán mi, may ittu mà
ya gapu naya pakabiyágan nu ka áwan panda.
13 Ay nagpáda ya angngurug mi se itu nagkuna kitu nesúrát ta bàbànán
ne Dios nga, “Kurugan ku, ay túya ibàbànán ku,” nán na. Ay túya
ibàbànán ku pe ya mepanggap ke Jesus áta kurugan ku pe.
14 Ata ammu mi mà nga e Dios nga ittu tu namaltu ke Apu Jesus, ay
aggína pe ya mamaltu kadàtada gapu kiya angngurug tada ke Jesus. Ay
se nitta alà ngámin kiya giyán na.
15 Ay ngámin dedi, ay pagkapiyaán nuda. Ay díkod nu umadu daya
mangurug ke Jesu-Cristo gapu kiya kinamáru ne Dios, ay umadu pe daya
magiyáman kaggína, ay díkod mapadayáwan pànang pe.

Ya agbiyág tada gapu ki angngurug tada

16 Ay ittu yán ya gapu na nga akkan kami madusmaya. Ay oray nu
kumapsut daya bag-baggi mi, ay inalgaw mà a mapabaru ya ur-uray mi.
17 Ay ngámin dedi ya kapar-parigátan mi ka tangapurù, ay ur-úray da
ngala kadakami, gapu kiya agnamnáma mi kiya áwan panda se áwan
kepadáan na kinadáyaw nga midde kadakami.
18 Ata akkan na daya mas-asingan kídi ya kalawagán ya gamgam-gáman
mi, nu di daya akkan na masingan. Ata daya masissingan na bánag, ay
pumanda dayán, ngamay daya akkan na masingan, ay áwan da nga panda.

5

1 Akkan kami ya madusmaya, áta ammu mi nga nu matay kami, idi
ya baggi nga nàwa ki lusà, ay marupù, ngamay mapataliyán ka akkan
mataatay ya baggi nga maggayát kampela ngin nin ke Dios nu atán ta ka
lángit tin.
2 Ay kiya kowad mi kídi ya kalawagán, ay magpan-pannakit kami.
Màtorán kami kiya kapataliyán naya baggi mi kiya baggi nga gayát ka
lángit.
3 Ay díkod, nu ra la nga mapataliyán ya baggi mi kídi yin, ay akkan mi
tagge mapadásan ya matay.

4 Ata kiya agbiyág mi kiya ur-úray ya baggi mi ay magpan-pannakit
kami. Ngamay akkan gapu ta piyán mi nu mippà idi yin na baggi mi, nu
di gapu ta piyán mi nu mapataliyán nin ka akkan mataatay ya baggi. Ay
díkod ya biyág tada nga pumanda, ay mapataliyán pe yin ka biyág ga
áwan panda.
5 Ay e Dios ya nangisag-sagána kadàtada para kídi ya màwa. Ay nidde
na pe ya Ispiritu na kadàtada ka angngipakammu na nga kurug ga idde
na ngámin daya ipakin-kuwa na kadàtada.

6 Ay túya magmákad peyang ya uray mi. Ammu mi nga akkan kami
pikam ma mepagyán ke Apu kiya giyán na, ta atán kami pikam lugud kiya
biyág kídi kalawagán ni.
7 Ata namnamáan tada dayán na màwa akkan gapu ta nasingan ta ngin,
nu di gapu kiya angngurug tada kaggína.
8 Kurug nga magmákad ya uray mi se pì-piyán mi yala ya áwan kídi ya
biyág kídi ya kalawagán, ta mepagyán kami ke Apu.
9 Ay túya ya panggap mi ay mapà-paanggam mi peyang nge Apu kadaya
ngámin na kuk-kuwaan mi, kídi ya kasibbiyág mi, ay se oray pe nu atán
kami yin ka lángit.
10 Ata magpassingan tada mà ngámin ke Cristo ta bustigaran nitta. Ay
díkod ya isaisa kadàtada, ay midde kaggína ya karbangán kampela ngin
nin daya kinuw-kuwa na kitu kasibbiyág tada, napiya da mán onu nadakè.

Mekappiya tada ngin ke Dios gapu ke Jesu-Cristo

11 Ay díkod, gapu ta ammu mi nga masápul la ikansing tada nge Dios,
ay túya gapu na nga an-anannayan mi daya tolay nga mangurug kaggína.
Ammu nakami pànang nge Dios, ay ammu mi pe nga ammu nu pànang
pe yin ya katutolay mi.
12 Akkan mi ittu angngagi kídi ta ipasindáyaw mi ya baggibaggi mi
kadakayu. Ngamay nán mi kídi ta senu akkan kayu wa min-induwán na
magsungbát kadaya magpang-pangátu gapu kadaya mà-màwa da kampela
ngin nin, nga akkan gapu ta napiya ya aggur-uray da. Annung dakami ya
ibanábag kadayán na tolay.
13 Ay nu nán daya duddúma nga magallut kami, ay oray yala ta gapu
mà ke Dios. Ay nu nán da nga napiya ya ur-uray mi, ay kurug mà yán, ta
dakayu ya piyán mi sengán.
14 Ata ya amminya ne Cristo kadakami, ay ittu ya bátug mangiparob
kadakami nga magsirbi kaggína. Ata ammu mi nga aggína ya nebasu gapu
kadaya bas-básul daya ngámin na tolay, ay túya bíláng natay ngámin pe
daya mangurug kaggína.
15 Natay gapu kadaya ngámin tolay, ta senu ngámin daya sibbiyág ay
magbiyág da nga akkan para kaggída kampela ngin nin, nu di para ke
Cristo nga ittu ya natay gapu kaggída, ngamay linumtu kammin pe gapu
kaggída.

16 Ay túya kídi yin, ya anglam-lammat mi ki oray iinna nga tolay, ay
akkan na mebasár kadaya masingan mi nga kinatutolay na kampela ngin
nin. Ay oray nu ummán kiyán ya anglam-lammat ku kitun mepanggap ke
Cristo, ay akkan kídi yin, ta sabáli ya lammat ku win mepanggap kaggína.

17 Ay túya nammuwán ku nga, oray iinna nga tolay ya nagbalin nin ka
tolay ne Cristo, ay bíláng na ya bar-baru wa parsuwa. Awan datu dadán
na gagángay na ta napataliyán da ka bar-baru wa gagángay.
18 Ay ngámin dedi, ay gayát da ke Dios nga ittu pe ya nangikappiya
kadàtada kaggína kampela ngin nin gapu ke Cristo. Ay aggína pe ya
nangidde kídi ya ubra mi nga mangipakammu kiya angngikappiya ne Dios
kadaya tolay kaggína.
19 Ay ya piyán mi nga kagiyan, ay ya angngikappiya ne Dios kadaya
tolay kaggína, ay gapu kitu kinuwa ne Cristo. Akkan nada nga pabasúlan
nin. Ay se na nepiyár kadakami pe ya mangibàbànán mepanggap kídi ya
angngikappiya na kadaya tolay kaggína kampela ngin nin.
20 Ay díkod bíláng mi lugud ya panguniyan ne Cristo. Ata nebon nakami
ye Dios nga mangagi kadaya tolay nga ay-ayuyútan nada. Ay díkod, gapu
ke Cristo, ay makim-imallà kami nga makikappiya kayu win ke Dios.
21 Ata gapu kadàtada, ay pinagbalin ne Dios nge Cristo ka ummán ka
nagbásul oray nu áwan na tutu wala nga bas-básul, ta senu gapu kiya
akiapu tada kaggína, ay magbalin tada ka namáru ki àráng ne Dios.

6

Ya angngipassingan de Pablo nga kurug bobonan ne Dios da

1 Ay gapu lugud ta e Dios ya sumeseseng kadakami, ay makim-imallà
kami kadakayu nga akkan nu din na ikal-kalingleng ya kinamáru ne Dios
nga nepassingan na kadàtada.
2 Ata nán ne Dios kiya nesúrát ta bàbànán na nga,
“Kitu oras nga piyán ku, ay ginìna takayu, ay se takayu wa sinengán nga
ittu tu inangngalà ku kadakayu,”
nán na. Ay tu nán na nga piyán na nga oras ay kídi yin. Ay kídi pe yin na
algaw ya angngalà na kadakayu.
3 Kuwaan mi ya mabaal mi nga di makàwa ka pakasipdán daya tolay, ta
senu áwan da tugiban kiya angwa mi kiya ubra nga nepiyár kadakami,
4 nu di mi ya ipassingan peyang nga kurug ga bobonan nakami ye Dios
kiya aggánus mi peyapeyang. Oray adu daya pagpannakitán mi se daya
kapar-parigátan na mà-màlamán mi, se daya nasulit ta kapà-pàyanán mi,
ay magan-ánus kami yala.
5 Kaduwán kadaya kap-kapannán mi, ay nasansán kami pe ya
mabáubáut se mebálubálud se makumukumug, may iturad mida ngala.
Masul-sulitán kami kadaya ubra mi. Ay atán daya akkan mi ya akatúdug
se akkan mi ya angngán, ngamay anúsán mi yala dayán.
6 Ay nepassingan mi pe nga kurug ga bobonan nakami ye Dios kiya
kinadalus naya agbiyág mi, se kiya agpasinsiya mi kadaya kasittolay
mi, ay se kiya kurug ga amminya mi se kiya kinaindù mi pe. Ay
ya mangipassingan pe nga kurug ga bobonan nakami nge Dios, ay ya
kinamáru mi gapu kiya Ispiritu ne Dios, ay se ya angngammu mi pànang
kiya mepanggap ke Cristo,
7 nga ittu pe ya kurug nga ibàbànán mi peyang kadaya tolay. Ay se ya
isa pe, ay ya nidde ne Dios kadakami nga ammanakabalin. Ay ya bátug
pangábà mi kadaya nadakè, ay ya angwa mi peyang kadaya napiya.
8 Ya mangipassingan pe nga kurug ga bobonan nakami ye Dios, ay ya
napiya nga ur-uray mi oray pàgan dakami onu irupat dakami. Ay páda

na pe oray nu padayáwan dakami onu kag-kagiyan dakami. Nán da nga
mangal-alílaw kami, oray nu ya kurug ya ibàbànán mi.
9 Ay oray atán da magkuna nga akkan dakami am-ammu, ay kemunán
dakami daya duddúma. Ay nán pe daya duddúma nga magimmamátay
kami, may sibbibiyág kami mà kam, ay se nán da pe ya panísan nakami
ye Dios, ngamay akkan nakami mà patayan.
10 Ay nán da pe nga sippapannakit kami peyang, may ya kinur-korugán
na, ay maganggam kami peyang. Oray nán da nga napubri kami, ay adu
daya nagbalin ka ummán ka nabànáng gapu kadakami. Ay nán da pe ya
áwan mi tutu wala nga kuw-kuwa, ngamay áwan mi mà a pagkurángan.
11 Ay áwan mi ya di nekagi kadakayu wa ICorinto. Abay kurug ya
amminya mi kadakayu.
12 Ay akkan kami min-induwán na maminya kadakayu, ngamay dakayu
ya min-induwán na maminya kadakami.
13 Ay túya, ya kagiyan ku kadakayu kídi, ay akkan kayu din na min-
induwán na maminya kadakami, ta nebíláng mikayu ka annánà mi.

Ya akkan ta akibul-bulun kadaya akkan mangurug

14 Ay akkan kayu wa makiannúgut kadaya akkan na mangurug. Ata
akkan wayya mapagbulun ya kinapiya se ya kinadakè. Ay ummán pe,
akkan wayya makapagbulun ya wada se ya gìbat.
15 Ay akkan mabalin pe ya magannúgut de Cristo se Sairu. Ay ummán pe
kadaya mangurug ke Cristo se daya akkan, akkan da wayya magannúgut
pe ka uray.
16 Dàtada nga mangurug, ay árig tada ya balay naya sibbiyág ga Dios,
áta nán na kídi kiya nesúrát ta bàbànán na,
"Magyán nà se mepagbiyág ga kaggída. Iyà ya Dios da, ay aggída daya
tolay ku."
Ay wayya la nga daya sinan diy-diyos daya day-dayáwan tada kiya balay
ne Dios, nu di e Dios kampela ngin nin!
17 Ay nán naya bàbànán ne Apu Dios pe nga,
"Ay túya sumibna kayu, akkan kayu wa umannúgut kadaya akkan
mangurug. Akkan kayu mearát kadaya nadakè, ay díkod alà takayu.
18 Ay iyà ya Ama nu win, ay se dakayu daya annánà ku, nán ne Apu wa
katurayán."

7

1 Ay tú ngámin dayán datu nekar-kari ne Dios kadàtada, wawwági. Ay
túya ippà tada din nin daya ngámin na mamadakè kadàtada, nga kuk-
kuwaan tada se lam-lamtan tada. Masápul la ikansing tada nge Dios, ay
túya magmar-máru tada tutu wala ngin.

Tu nagganggam ne Pablo

2 Ay taanna, tura nu áwan amminya kadakami! Ay áwan mi mà a nàwa
nga nadakè ki oray iinna kadakayu! Ay áwan mi mà pe ya pinà-paultu
onu kinul-kultit kadakayu!
3 Ay akkan ku ittu angngagi kídi ta pabasúlan takayu, áta nakagi mi mà
kadakayu kitun nin na pà-pàgan mikayu. Ay áwan makippà kiya amminya
mi kadakayu, oray ya pannakatay.

4 Abay pànang ya agpiyár ku kadakayu, ay túya iban-banábag takayu.
Gapu kadakayu, ay nearingringa ngà, ay túya oray adu daya kapar-
parigátan ku, ay maganggam mà ala pànang.
5 Ay oray kitu nedaddatang mi ka Macedonia, ay áwan mi ya imáng.
Oray ka wàna ya kapannán mi, ay atán da nga pagpannakitán mi. Adu
tutu wala daya riribù mi gapu kadaya akkan mangurug, ay se atán pe ya
lídug kadakami mepanggap kadaya mangurug.
6 Ngamay oray nu mapakuna kiyán, ay pinaanggam nakami ye Dios nga
ittu ya mamà-paanggam kadaya magpannakit, áta naganggam kami kitu
nelalbet ne Tito.
7 Ay akkan nala nga tu nelalbet na tu namaanggam kadakami, nu di
pe itu nedámag na mepanggap kadakayu kannán Corinto nga ittu pe ya
namaanggam kaggína, se itu nangngikagi na nga matalekág kayu kanu
kadakami. Nekagi na pe kadakami nu wà ummán natu nagpannakit nu
gapu kadatu kinuw-kuwa nu wa nagpannakitán ku. Ay se kinagi na pe
nu wà ummán natu amminya nu wa mangigdù kiyà. Ay ittu dayán daya
namaanggam pànang kiyà.
8 Ay oray nu nagpannakit kayu gapu kitu súrát ku kadakayu, ay akkan
nà wayya nakappoli kitun na súrát ku, oray nu nagpannakit tà pe ka
tangapurù ta ammù nga pagpannakitán nu tun na súrát ku ka tangapurù
ala.
9 Ngamay paganggammán ku tun, akkan gapu ta pinagpannakit takayu,
nu di gapu ta nàmud nu ya makappoli kane magpannakit kayu. Ay tun na
nagpannakit nu, ay nepalúbus kampela ne Dios sin, ay tútu áwan wayya
nàwa nga nadakè kadakayu gapu kadakami.
10 Ata nu ya agpannakit ta, ay gapu kiya angngipàmud ne Dios kadaya
bas-básul ta, ay ittu yán ya akappoli ta nga gapu naya angngalà ne Dios
kadàtada. Ay akkan ta pakappoliyán yán na agpannakit ta. Ngamay
nu agpannakit nga ummán kiya agpannakit tolay yala, ay pannakatay ka
áwan panda ya pagung-ungdáran tada.
11 Ay sinnan nu kod ya nàwa kadakayu gapu kiya inagpannakit nu gapu
kiya inangngipàmud ne Dios kadakayu kadaya bas-básul nu. Gapu kitun
na inagpannakit nu, ay dágus kayu wala nga nakappoli kadatu bas-básul
nu, ay se kayu nakipakawan gapu kadatun na bas-básul nu. Ay akkan
nala nga tittu dayán daya nàwa, áta lùsawan nu pe daya nadakè, ay se
nagansing kayu pe kiya tungpál naya panagbas-básul, ay se ummadanni
pànang pe yin ya uray nu kiyà. Ay piyán nu tutu wala pe yin nu áwan
kuma ya magbásul lin kadakayu, ay se panísan nu tutu wala pe daya
magbásul. Ay nepassingan nu tutu wala pe nga áwan nu ramaráman
kitun na nàwa nga nadakè.
12 Ay akkan ku ittu inagsúrát kitun na súrát ku ta kagiyan ku wala ya
masápul la kuwaan nu kitu nagbásul se kitu tolay ya nakabasúlán na, nu
dì nesúrát tun ta senu mepakammu pe ne Dios kadakayu nu wà ummán
na tutu wala ya amminya nu kadakami.
13 Ay gapu kitu nakappoli nu kadatu bas-básul nu, ay naganggam kami.
Ay se kami yala manin pe ya naganggam gapu kitu inagganggam ne Tito
gapu kitu nammaanggam nu pe kaggína.
14 Nepasindáyaw takayu kaggína, ay akkan nà pe ya nabàla, áta
nammuwán na nga kurug ngámin datu kinag-kagì kaggína panggap

kadakayu. Ay ummán pe, akkan wayya busid tu nangngipasindáyaw mi
kadakayu kaggína.
15 Ay túya umiruirut ya amminya na kadakayu nu madamdam na ya
kinatulù nu ngámin, se itu nangngipassingan nu kiya amminya nu se itu
nangrispitár nu tutu wala kaggína.
16 Ay maganggam mà pànang ta mapiyár takayu tutu wala pànang ngin.

8

Ya pagkallà daya mangurug

1 Ay piyán mi pe ya ipakammu kadakayu wawwági, ya nàwaán datu
ngámin na mangurug ka Macedonia gapu kiya kinamáru ne Dios kaggída.
2 Ata oray nu napalotán tu rígát da, nga ittu kuma tu kapar-paroán da,
ay naganggam da ngala. Ay oray nganna ya kinapubri da, ay naparon da
pànang nga mangidde ka pagkallà da.
3 Uray da kampela ngin nin tu nangidde. Akkan nala nga sigun kitu
mabaal da, ta pasuráy magsurù pikam may itu mabaal da. Kurug idi ya
kagiyan ku.
4 Ay nakim-imallà da pe kadakami nga iddán mida kuma ka waya da
nga mepagkallà kadaya tolay ne Dios ka Judea.
5 Ay nakidde da ka ad-adu may itu innanamán mi nga midde da, áta
nepindu da nga nunna ya uray da ke Apu, ay se dakami nekur-kurug nga
ummán kiya piyán ne Dios.
6 Ay túya inan-anannay mi ye Tito, nga masápul la itúluy na ya sumeng
kadakayu kiya aggurnung nu ki pagkallà nu. Ata aggína mà ya nangigayát
kiyán na napiya nga kuk-kuwaan nu.
7 Dakayu, ay madam-dámag kayu gapu kiya angngurug nu, se kiya
agbàbànán nu, ay se kadaya nammuwán nu se kinagagat nu, ay oray pe
kiya amminya nu kadakami. Ay díkod ya piyán mi, ay medam-dámag
kayu pe kiya amminya nu wa sumeng.
8 Ay oray nu nán ku kídi, ay akkan takayu wayya nga mandáran. May
ikagì ala ya mepanggap kiya amminya daya duddúma nga sumeng, ta senu
nu mammuwán nu nu wà ummán naya amminya da, ay mammuwán nu
pe nu wà ummán ya amminya nu.
9 Ata ammu nu mà in ya agkallà ne Jesu-Cristo wa Apu tada. Oray nu
nabànáng, ay nagbalin nala ka napubri gapu kadàtada, ta senu magbalin
tada ka árig nabànáng nu mangurug tada kaggína.
10 Ay nu mepanggap kídi, ay tú pe idi ya mekagì kadakayu. Napiya nu
balinan nu kídi yin tu linammat nu kampela ngin nin na asikkuwaan nga
negayát nu kam ka kadagun.
11 Balinan nu kiddi yin yán na asikkuwaan nu. Nu ummán natu gagat
nu nga nagpalánu kitun, ay ittu kuma kam ya gagat nu nga mamalin.
Mangidde kayu wala sigun kiya mabaal nu kampela ngin nin na midde.
12 Ata pàgan ne Dios ya midde nu, nu singkaayát kayu wa mangidde,
ta akkan na wayya nga awágan ya áwan kadakayu, nu di ya mabaal nu
kampela ngin nin nga midde.
13 Ay oray nu nán ku kiddi, ay akkan ku piyán na malapnáyan daya
duddúma ngamay dakayu, ay magkúráng kayu gapu kiya isisseng nu
kaggída.

14 Ata ya piyán ku wala, ay magsisinneng tada. Kídi, ay adu kadakayu,
ngamay aggída, ay magkúráng da, ay díkod sengán nuda. Ata atán nala
atán ya kaawanán nu nu isa ngalgaw, ay aggída pe ya sumeng kadakayu
nu ad-adu kaggída.
15 Ay díkod nu magsisinneng kayu, ay màwa nga kurug tu nesúrát ta
bàbànán ne Dios nga nán na, “Ay daya adu ya inurnúngán da, ay akkan
da magsurù, ay se daya bittì ya inurnúngán da, ay akkan da mà pe ya
magkúráng,” nán na.

Tu nepappan de Tito ka Corinto

16 Ay magiyáman kami ke Dios gapu kiya inangngidde na ke Tito ka
aglam-lammat na kadaya pagkapiyaán nu, nga ummán kiya aglam-lammat
ku pe.
17 Ay mawe kiyanin akkan nala gapu ta ipatag nakami nga nangikagi
kaggína, nu di as-asippan kampela ngin nin na sumeng kadakayu.
18 Ay ipakíwid mi kaggína ya isa nga wagi tada nga am-ammu nu kam
ngámin na mangurug, gapu kiya angngibàbànán na kiya Napiya nga
Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo.
19 Ay akkan nala nga tittu yán, áta aggína pe ya piníli daya mangurug
kanedi nga mamulun kadakami kiya angngitulud mi kiya pagkallà kadaya
maaw-awanán na mangurug. Ay pakedayáwan ne Apu idi nga kuk-
kuwaan mi, ay se pakepassingannán naya amminya mi nga sumeng.
20 Masápul mi ya mamulun kadakami, ta galù mi ka atán ya makag-kagi
kadakami ka mepanggap kiya angngidde mi kiya adu wa pirà.
21 Ata akkan tittu daya napiya kiya agsisíngan ne Dios daya asikkuwaan
mi, nu di oray pe daya napiya kiya agsisíngan daya tolay.
22 Ay ittu ya gapu na nga mangipakíwid kami kaggída ka isa nga wagi
tada. Ay nabayág mi yin na sinisímán idi ya tolay, ngamay kurug ga piyán
na tutu wala ya sumeng. Ay ù-uwad din ya amminya na nga sumeng
kadakayu, ta piyáran nakayu pànang kídi yin.
23 Ay nu e Tito, aggína ya kabul-bulun ku se pádà nga magub-ubra nga
magsirbi kadakayu. Ay nu daya duwa nga wagi tada nga kabbulun na, ay
aggída daya nebon daya mangurug kanedi. Pakedayáwan ne Cristo dayán
na tolay.
24 Ay ipassingan nu lugud kaggída ya amminya nu, ta senu ammuwán
daya mangurug kanedi nu wà ummán naya amminya nu, ay senu
ammuwán da pe nga kurug tu nangngiban-banábag mi kadakayu.

9

Tu nesisseng datu iCorinto kadatu duddúma nga mangurug

1 Ay akkan masápul lin ya agsúrát ku pikam mala kadakayu panggap
kiya isisseng tada kadaya tolay ne Dios.
2 Ata ammù mà in nu wà ummán naya amminya nu wa sumeng. Ittu ya
gapu na nga neban-banábag takayu kadaya mangurug kanedi Macedonia.
Nán ku kaggída nga, “Daya wawwági tada ka Acaya, ay maganggam da nga
sumeng oray ka kadagun kam.” Ay díkod nàladdán ya kaduwan kaggída
kadakayu.

3 Ay ittu ya angngibon ku kadedi ya wawwági, ta senu akkan na
magbalin ka busid tu nangngiban-banábag ku kadakayu, nu di kuma
kurug ga napadapadán ya iseng nu, ta ittu yán ya kinagì kaggída.
4 Ata nu umbet tà, ay atán da nga iMacedonia nga kumíwid kiyà. Ay
nu dàngan mikayu wa áwan pikam ma nesag-sagána, ay di mi mà pe
kabàlaán ya nangngiban-banábag mi kadakayu ka panggap kídi. Ay
mabàla kayu pe.
5 Ay ittu ya gapu na nga pagin-inonaan ku wala daya wawwági nga
mawe kannán na magpapadán kitu nekari nu wa pagkallà nu. Ay díkod
mepassingan ya amminya nu wa sumeng oray akkan kayu makagiyánan,
áta napadapadán ngámin nin kiya ilalbet ku.
6 Ay dam-damdamman nu nga ya tolay ya bittì ya agmúla na, ay bittì pe
ya apítan na. Ay ya tolay nga adu ya agmúla na, ay adu pe ya apítan na.
7 Ay mangidde ya isaisa kadakayu sigun kiya piyán na nga idde kampela
ngin nin, nga akkan mapil-pílit se akkan pe magbur-buranaw. Ata pàgan
ne Dios ya tolay ya maganggam mangidde.
8 Ay an-annung ne Dios idde ngámin daya masápul nu, ay pasuráy ad-
adu pikam ya idde na, ta senu akkan kayu magkúráng, ay se ad-adu pe ya
meseng nu kadaya napiya nga mà-màwa.
9 Ata nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios mepanggap kadaya naparon
na tolay,
“Naparon na mangidde kadaya napubri. Ay ya kinamáru na ay mag-
nanáyun,”
nán na.
10 E Dios ya paggayatán ngámin daya memúla nga imúla daya
maragmul-múla, ay se aggína pe ya paggayatán daya akakkanan tada. Ay
aggína pe ya mangidde se mamaadu kadaya masap-sápul nu, ta senu ad-
adu pe ya midde nu nga pagkallà kadaya makasápul.
11 Adu ya angngidde ne Dios kadaya masap-sápul nu, ta senu ab-abay
pe ya meseng nu kadaya duddúma nga pidde nu kadakami. Ay díkod
magiyáman ke Dios daya middán kitu neseng nu.
12 Ata idi ya isisseng nu, ay akkan nala nga masengán daya duddúma
nga mangurug kadaya kasapúlán da, nu di adu pe daya magiyáman ke
Dios.
13 Ay gapu pe kiya isisseng nu kadaya duddúma, ay mepassingan ya
kinakurug naya angngurug nu. Ay díkod ittu ya gapu na nga magiyáman
da ke Dios, áta mepassingan na umannúgut daya kuk-kuwaan nu kiya
Napiya nga Dámag mepanggap ke Cristo. Ay dayáwan da pe ye Dios
gapu kiya kinaparon nu wa magidde ka pagkallà nu kaggída se kadaya
duddúma.
14 Ay túya pà-pàgan dakayu, ay ikar-karárag dakayu pe gapu kiya
kinamáru pà-pànang ne Dios nga mas-asingan da kadakayu.
15 Ay magiyáman tada ke Dios gapu kiya áwan kapáda nga pagkallà na.

10

Ya angngipakammu ne Pablo kiya turáy na

1 Iyà, ay naaliyaw wà se napakumbaba ngà kanu nán da nu atán nà
ki giyán nu, ngamay naturad dà kanu nu áwan nà kadakayu. Kídi, ay

sippapakumbaba ngà a makim-imallà kadakayu gapu ta napakumbaba se
namáru nge Cristo.
2 Makim-imallà à kadakayu nga akkan dà din pilítan na mangipassingan
kadakayu nu wà ummán naya kinarungat ku wa malùsaw, nga ummán
kiya lam-lamtan ku nga kuwaan kadaya tolay ya mangag-kagi nga
magikalawagán daya panggap mi kadaya kuk-kuwaan mi.
3 Ata oray kurug ga tolay yà pe yala kídi ya kalawagán, ay akkan nà a
makigubát nga ummán kiya akigubát daya tolay kídi ya kalawagán.
4 Ata akkan daya ippapatay daya tolay kídi kalawagán ni daya ippapatay
mi. Daya bátug ippapatay mi, ay gayát da kampela ke Dios sin, nga
ittu daya mabalin na panadál kiya naligda nga panglípán daya kumagúra
kadàtada kiya angngammu tada ke Dios.
5 Annung ta nga dadàlan ya kinasírib daya tolay ya kumagúra ke Dios,
se daya ipas-pasindáyaw da nga kuk-kuwaan da ka panglípán da kiya
angngammu daya tolay ke Dios. Ay màwa pe nga akkan da madurayán ya
di mangurug ke Jesu-Cristo.
6 Ay gapu ta mangurug kayu tutu wala ngin ke Jesu-Cristo, ay túya
sissasagána ngà nga mamasílag kadaya akkan mangikur-kurug.
7 Akkan nu ittu pà-pàgan daya mas-asingan nu wala. Nu atán tolay
ya magkuna nga bobonan ne Cristo, ay damdamman na pe nga bobonan
nakami ye Cristo pe nga ummán kaggína.
8 Niddán nakami ye Apu ka turáy mi, ta senu masengán mikayu kiya
angngurug nu, nga akkan wayya nga ya manadál kadakayu ya kuwaan
mi. Ay oray nu tare ku wa nepasindáyaw pànang ya turáy ku wa nidde
ne Apu, ay áwan ku wayya nga kìpattán.
9 Ay ittu ya gapu naya angngagì kídi, ta senu akkan nu nán na
pappanansingan takayu wala kadaya sur-súrát ku.
10 Ata atán da nga magkuna nga, “Naturáy yala á nge Pablo se narungat
kiya súrát na, ngamay nu kaam-amomán ta, ay áwan na nga rung-rungat
se tur-turáy naya aggun-úni na,” nán da.
11 Ngamay ammuwán kuma dayán na tolay, nga nu nágan naya kagiyan
mi kiya súrát mi, ay kuwaan mi pe ki àráng da.
12 Ay akkan mi wayya nga ipáda ya baggibaggi mi kadaya duddúma
nga mangipas-pasindáyaw kiya baggibaggi da kampela ngin nin. Ngamay
ummán da ka áwan pannakaáwat, áta ipádig da ya mà-màwa da kampela
ngin kadaya mà-màwa daya kasittolay da. Ay se mangwa da kampela ngin
nin pe ka pagipadáan da kadaya mà-màwa da.
13 Ngamay nu dakami, ay akkan magsur-surù ya agpasindáyaw mi, ta
ipànung mi kampela ngin nin kiya karbangán naya ubra nga nepiyár ne
Dios kadakami. Ay meráman pe yin ya angngisur-súru mi kadakayu.
14 Nung kuma nu akkan kayu meráman kiya ubra mi, ay bíláng nga
pat-paturuán mi ya pagrabngán mi, ngamay dakami mà ya nun-unna
nga inumbet kiya giyán nu nga mangitùgud kiya Napiya nga Dámag
mepanggap ke Cristo.
15 Nán ku wa akkan magsur-surù ya agpasindáyaw ku ta akkan ku mà
wayya ipas-pasindáyaw ya ubra daya duddúma.

Ngamay innanamán mi yala ya ikà-abay naya angngurug nu ta senu
umad-adu pànang daya màwa mi nga ubra kiyán, nga mepà-pànung kiya
pepàwa ne Dios kadakami.

16 Ay díkod mabalin mi nga ibàbànán pe ya Napiya nga Dámag panggap
ke Cristo kadaya duddúma nga íli nga áwan pikam nagbàbànán. Ay
díkod akkan makuna daya duddúma, nga ya ubra daya duddúma nga
mangibàbànán ya ipas-pasindáyaw mi.
17 Ata nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, “Nu atán ya maminya
nga magpasindáyaw, ay ipasindáyaw da ngala nge Apu,” nán na.
18 Ata akkan wayya pàgan ne Dios daya tolay ya magpas-pasindáyaw,
nu di daya tolay ya paganggammán na kampela ngin nin daya pàgan na.

11

Ya kealílaw tada kadaya busid da sur-súru

1 Ay anúsán dà din nala wawwági, nu ummán nà ka ug-og. Anúsán dà
mán kurug.
2 Mangabugu ya uray ku nga ummán kiya angngabugu ne Dios gapu
kadakayu, wawwági. Ata meárig kayu kiya isa nga babbalásang nga áwan
kal-allay nga nekar-kari ku win na ipaatáwa kiya isa nga laláki nga ittu ya
árig ne Cristo.
3 Ngamay malídug gà ta get tala nu merub-robu kayu nga ummán ke Eva
kitun na nerobu ne Sairu kitun gapu kiya sírib na. Ay díkod nu mapakuna
kayu, ay dumakè ya lammat nu se madadál ya kurug ga amminya nu ke
Cristo.
4 Nán ku kídi áta tagakur-kurug kayu wala kadaya bar-baru wa magìna
nu. Nu atán umbet ta mangibàbànán kadakayu kiya Jesus nga sabáli kitu
Jesus nga nagì-gìna nu kadakami, ay kurugan nu. Páda na pe kiya sabáli
ya ispiritu, awátan nu pe oray nu sabáli kitu ináwat nu win. Ay tagakur-
kurug kayu pe yala kiya itù-tùgud daya duddúma nga napiya nga dámag
nga nán da, oray mepasabantà kitu netù-tùgud mi kadakayu kitun.
5 Ngamay kiyà kampela ngin nin, nán ku nga akkan wayya nga nangà-
ngátu may iyà dayán na tolay ya magkuna nga kangatuwán da nga apostol.
6 Ay mabalin na akkan nà nalaing nga magbàbànán, ngamay akkan
ta la ammu nu mepanggap kiya ammù kiya Napiya nga Dámag. Ay
nepakammù mà tutu wala kadakayu nu wà ummán naya ammù mepang-
gap kiya Napiya nga Dámag.
7 Ay ibíláng nu kid gane, nga nadakè tu kinuwa ku wa di nakitangdán
kadakayu kitu inagtù-tùgud ku kadakayu kiya Napiya nga Dámag ga
pekagi ne Dios. Ata kitun, ay nagpakumbaba ngà ala ngin kitun ta senu
mepangátu kayu.
8 Ay daya wawwági tada nga mangurug kadaya duddúma nga íli
ya nagpaw-paw-it kadatu masap-sápul ku, ta senu makapagsirbi yà
kadakayu. Ay díkod, bíláng nga kinultit kuda ta akkan aggída ya sir-
sirbiyán ku, ta dakayu.
9 Ay oray nagkúráng ngà kadatu masap-sápul ku kitu kowad ku kannán,
ay áwan ku wayya rinikurikud da nakisengán kadakayu. Ata datu
wawwági nga gayát ka Macedonia tu nangilbet kadatu masápul ku. Ay
díkod akkan takayu rinikurikud oray nágan na. Ay akkan ku tutu wala
kuwaan yán, ta ittu mà yán ya ginayatán kun.
10 Ay ipasindáyaw ku peyang yán kiya ngámin Acaya. Ay akkan nà
makusap magpasindáyaw. Ay kiya angngagì kídi, ay akkan ku wayya di
ammu ya kurug mepanggap ke Cristo. Nu wà ummán naya kinakurug ne

Cristo, ay ummán nà pe, áwan makaanáwa kiyà kídi nga agpasindáyaw
ku oray nu iinna ki ngámin na Acaya.
11 Ngamay akkan ku wayya ittu di akiseng kadakayu ta áwan ku
amminya kadakayu. Ammu ne Dios ya amminyà kadakayu.
12 Ngamay kuwaan ku kammala ya angwa ku kampela ngin nin, ta
senu áwan waya daya duddúma nga magtù-tùgud nga mangipáda kiya
baggibaggi da kadakami. Ta get nán da nga mepáda ya aggubra da
kadakami.
13 Ta dayán na tolay nga magpas-pasindáyaw, ay busid da nga apostol
ne Cristo da. Mangial-alílaw dayán, ay se magpìduman da nga apostol ne
Cristo da kanu mà.
14 Ngamay akkan tada pagballà dayán, áta oray e Sairu mismu ay
annung na ya magpamaráng nga anghel nga dumiláng pe.
15 Ay túya akkan ta pagballà nu magpìduman pe daya pasúrut na nga
maragtùgud da kanu mà pe kiya mepanggap kiya angngibíláng ne Dios
kadàtada ka namáru wa tolay. Ngamay ya pagrabngán daya nadakè a
kuk-kuwaan da mà kampela ngin nin ya magun-ud dayán na tolay.

Datu rig-rígát ne Pablo

16 Ay kagiyan ku manin nga áwan din ya mangipapáti nga ang-ang ngà.
Ngamay nu ittu yán ya pakasinnán nu kiyà, ay dita ngala ngin, ta senu
annung ku ya magpasindáyaw nga ummán kiya kurug ang-ang.
17 Ay idi ya agpas-pasindáyaw ku kídi, ay kurug ga akkan uray ne Apu,
nu di ku uray kampela ngin nin na ummán ka ang-ang.
18 Ay gapu lugud ta adu daya mangipas-pasindáyaw kiya màwa da
kampela ngin nin, ay túya magpasindáyaw wà pe yin.
19 Anúsán nu wala a daya ang-ang, ta nasírib kayu mà tutu wala ngin!
20 Ngamay taanna, tura kayu wala mayát ta paasassu kadayán na tolay.
Oray asittakkilan da daya kuw-kuwa nu se oray ug-ogan dakayu onu
magpang-pangátu da, ay se oray nu tappítan dakayu, ay tura nuda an-
anúsán nala!
21 Nakapsut kami á nga kurug, ta akkan mi màwa dayán. Ay túya oray
nu nakap-appat, ay bidbídan ku wa nakapsut tà nu mepanggap kadayán.
Ngamay nu nágan naya ipasindáyaw da, ay annung ku pe ya
ipasindáyaw dayán. Makagì manin idi nga ummán nà ka isa nga ang-ang.
22 Ay nu nán dayán na tolay nga Hebreo da, ay Hebreo wà pe. Ay nu
nán da nga iIsrael da, ay ummán nà mà pe. Ay nu nán da nga gakagaka
natu Abraham da, ay ummán nà mà pe.
23 Itul-túluy ku ya magbàbànán na ummán ka isa nga allut. Nu
magpasindáyaw dayán ta nán da nga bobonan ne Cristo da, ay napà-patag
gà may aggída. Ad-adu pànang ya inub-ubrà mepanggap ke Cristo may
aggída. Ay namin-aduadu wà a nebálud gapu ki angngikurug ku ke Cristo
ngam aggída. Ay namin-adu wà tutu wala pe ya nasap-saplit, pasuráy
magimmamátay yà.
24 Ay namilimma dà a pinanipánis datu pádà a Judyu nga mamin-tallu
púlu se siyám dà a sinap-saplit kiya tangapammanísán.
25 Ay namìlu dà pe nga binan-bannál datu iRoma. Ay namissán dà pe ya
tinù-tùtoán datu pádà a Judyu. Ay namìlu wà a nadadàlán ka nagtàyán
na bapor. Ay namissán kadayán na nekadadàlán ku, ay natangalgaw wà
se natangagabi yà a nepalupalun nala ki bebay.

26 Ay oray pe kiya peyang nga agdàdàdà ku wa magbàbànán kiya
mepanggap ke Cristo, ay adu datu nakapap-panansing nga nà-nàlamán
ku, tàwán kam kiya agbat-batta ku kadaya wángawángag se bebay, ay
oray pe kiya agdal-dalen ku pe kadaya ir-ir-er, ay oray pe kadaya il-íli.
Ay adu pe daya nakapap-panansing nga nà-nàlamán ku kadaya tirung, ay
oray pe kadaya pádà a Judyu se daya akkan na Judyu, ay se kadaya tolay
ya magpìduman na makiwagi kiya angngurug.
27 Ay akkan nala nga tittu dayán ta nakírad dà pe ya magpaggus magubra
se adu daya kapar-parigátan ku se nasansán pe ya áwan ku tudúgan.
Nakírad dà pe ya mabisinán se áwan inuman. Oray mà pe nu atán kanan
ku, ay áwan ku wa oras nga mangán. Nakírad dà pe ya màparrán se áwan
ku wa paglilíyán.
28 Ay akkan nala tittu dayán, ta adu pe daya dam-damdamman ku,
áta inalgaw wà a maglam-lammat nu mapà-paanna ngin daya ngámin
mangurug.
29 Ata nu atán daya nakapsut ta angngurug, ay pagbiyángan ku pe
dayán*. Ay nu atán kaggída pe ya makabásul, ay magpannakit tà pànang
pe.
30 Ay nu masápul la magpasindáyaw wà, ay ipasindáyaw ku wala daya
mangipassingan kiya kinakapsut ku.
31 Ay ammu ne Dios nga Dios se Ama ne Jesu-Cristo wa áwan panda naya
kinadáyaw na, nga akkan nà a magbus-busid kídi.
32 Ka Damasco, ay pinaguwardiyaán natu gubernador ne Ari Aretas tu
ngámin íli Damasco ta senu matiliw nà kuma.
33 Ngamay neabáyun dà datu kabbulun ku ka kuríbut se dà nga ipudsar
kitu lamdáwan natu darupírip pa abut natu íli. Ay díkod nakatálaw wà.

12

Daya nepak-pakammu ne Apu ke Pablo

1 Ay masápul la itul-túluy ku ya magpasindáyaw oray nu áwan ku
kammala nga málaálà in. Ngamay kídi yin, daya nepas-passingan se
nepak-pakammu ne Apu kiyà daya kagiyan ku.
2 Atán am-ammù nga tolay ya mangurug ke Cristo, nga kitu sangapúlu
se appát dagun ka panda, ay nawe ka pagag-agyanán ne Dios ka lángit.
Akkan ku ammu nu sibbabaggi nga nawe onu akkan. Sissa nge Dios nga
makammu.
3 Ammù nga kurug ga nálà idi ya tolay ka giyán ne Dios. Ngamay
akkan ku ammu nu sibbabaggi nga nálà onu akkan. Sissa nge Dios nga
makammu.
4 Ay atán nagì-gìna na nga akkan mabalin meúni tolay yala, ay se akkan
mabalin kagiyan kadaya duddúma tolay.
5 Ay iyán na tolay, ay iyà kam. Ay ipasindáyaw ku tu nàwa ngamay
akkan ku ipasindáyaw ya baggì. Ay ipasindáyaw ku pe daya nà-nàwa
kiyà nga mangipassingan kiya kinakapsut ku.
6 Ay oray mán nu magpasindáyaw wà panggap kídi, ay akkan nu wayya
makagi nga ang-ang ngà, ta kurug mà ngámin daya kag-kagiyan ku.
Ngamay akkan nala ngin, ta get nán daya duddúma nga nangà-ngátu wà
may kiya agsisíngan da kiyà onu kiya aggigìna da kiyà.

* **11:29 11:29** Onu “Nu atán daya nakapsut, ay nakapsut tà pe.”

7 Ay gapu kadatu nakas-kasdáaw wa nepas-passingan kiyà, ay magpatag
gà. May senu akkan ku mapalotanán ya magpasindáyaw, ay nepalúbus
ne Dios nga iddán nà e Sairu ka tak-takitan ku nga ittu ya mamarígát kiyà.
8 Ay namìlù in na nekar-karárag ke Apu nga mippà kuma idi,
9 ngamay nán na kiyà nga, “Annung na ya isisseng ku kikaw. Ata
mepassingan tutu wala ya kababalin ku nu mammuwán naya isa tolay
nga áwan na nga mabà-baal,” nán na. Ay díkod maganggam mà tutu wala
nga mangipasindáyaw kiya kinakapsut ku, ta senu atán kiyà ya kababalin
ne Cristo.
10 Ay díkod, gapu ke Cristo, ay paganggammán ku wala daya
pagkapsútán ku, daya keap-appattán ku, onu daya kaparigátan ku, se daya
kapal-palakkán ku, ay se daya pagpan-pannakitán ku. Ata nu nakapsut tà,
ay ittu yanin ya kabílag ku.

Ya amminya ne Pablo kadatu iCorinto

11 Mapà-paang-ang ngà ala nga magikagi kadaya mepanggap kiyà
kampela ngin nin. May dakayu mà ya gapu nedi, túya napílit tà. Ata
dakayu kuma ngin ya mangikagi kadedi ya mepanggap kiyà ngamay akkan
nu mà kinuwa. Ata oray nu áwan ku sur-surbi, ay akkan nà wayya nababa
may dayán na manguna nga kangatuwán na apostol da.
12 Ay kitu kowad ku kannán ay nas-asingan nu mà datu nakas-kasdáaw
wa kinuw-kuwa ne Apu ka angngipassingan na nga kurug apostol nà. Ay
adu datu inan-anúsán ku wala nga nà-nàlamán ku kitun.
13 Ay akkan kayu wayya medúma ta áwan ku mà di kinuwa pe kannán
nga kinuw-kuwà kadaya duddúma nga mangurug kadaya duddúma giy-
giyán. Tittu ya akkan nagadang kadakayu kadatu masápul ku tu akkan
ku kinuwa. Pakawanan dà ala nu nasábag gà ki ummán kiyán.
14 Ay tagay yà in na maggagáyám manin kadakayu. Ay tú idi ya mekàlu.
Ngamay ked aggagáyám ku kídi, ay akkan takayu rikurikud ta akkan daya
pirà nu ya masápul ku, nu di ya isisseng ku kadakayu ya igákat ku. Ata
daya mannákam daya annánà ya mangidde ka masápul daya annánà, nga
akkan wayya daya annánà ya mangidde kadaya masápul daya mannákam
da.
15 Ay paganggammán ku wala nga idde ya ngámingámin oray ya biyág
ku gapu kadakayu. Ummán kiyán ya kaabay naya amminyà kadakayu. Ay
nanganna agpà pe ya kabittì naya amminya nu kiyà!
16 Mabalin na nán nu wa kurug ga áwan ku wa inad-adang kadakayu.
Ngamay atán da kid manguna nga nalaing ngà a mangultit se mangasaba
kadakayu.
17 Taanna, atán da kadi nangultit kadakayu kadatu nebon mi?
18 Nepàrob ku we Tito nga mawe kannán se ya isa nga wagi tada. Kinultit
nakayu we Tito kitun ta? Sabáli ya kinuwa na kadatu nas-asingan nu wa
kinuwa ku ta? Uwad da nasingan nu wa akkan nagannúgut ya uray mi
ta?
19 Ay akkan nu nán na kag-kagiyan ku dedi kadakayu ta ilis-lísì ya
baggibaggì kadaya kag-kagiyan da mepanggap kiyà. Ata ammu ne Dios
ya angngag-kagi mi kadakayu kadedi ya kag-kagiyan mi, ay se atán mà e
Cristo kadakami pe. Ngámin daya kuk-kuwaan mi, ay pamaligda mi kiya
angngurug nu.

20 Ata malídug gà ta get nu umbet tà, ay akkan ya namnamáan ku
wa kuk-kuwaan nu daya mà-màwa. Ay akkan nu pe masingan kiyà ya
namnamáan nu wa masingan kiyà. Ta get nu magpipinnar-áng kayu se
magasiásil kayu, ay se maglin-linnùsaw kayu. Ay akkan nala tittu dayán
ta get nu áwan nu pe ya panagsissa ka uray se magpipinnadakè kayu,
ay se maglilinnibà kayu pe. Ay get nu adu pe kadakayu daya magpas-
pasindáyaw, ay túya akkan kayu wa magkikinnawátan.
21 Ay malídug gà pe ta get nu kídi ya aggagáyám ku manin kadakayu, ay
mabàla ngà ke Dios gapu kadakayu. Ay get nu akkan pikam nakappoli datu
nakabásul kitun. Get nu ittu na kam ma nadakè ya kabiy-biyág da nga
marannaládag se mangug-og da kadaya babbay. Magpannakit tà pànang
nu akkan da pikam naglikudán dayán na kuk-kuwaan da.

13

Ya muddi nga tuldu ne Pablo

1 Ay idi nga aggagáyám ku kadakayu, ay tú idi yin ya mekàlu. Ay nu
atán daya magpipílit kiyà kiya ilalbet ku, ay masápul la atán duwa onu
tallu wa makasistígu ka mepanggap kiya ipabásul da.
2 Ay datu nakabásul kitun se datu duddúma nga nakàwa ka nadakè, ay
padánan ku wa kagiyánan da kídi nga ummán kitu nangngag-kagì kaggída
kitu nuddi ya naggagáyám ku kannán. Makappoli da kuma ngin, áta
akkan nà min-induwán na mamasílag kaggída kídi ya ilalbet ku manin
nu akkan da nga makappoli.
3 Ittu yán ya kuwaan ku ta sapúlan nu mà ya pakammuwán nu wa e
Cristo kurug ya magun-úni kiyà. Ata akkan wayya nakapsut te Cristo nu
ittu ya mamánis kadakayu, nu di ya kinaturáy na ya masingan nu.
4 Kitu nangngilansa da ke Cristo kitu krus, ay ummán ka áwan na
nga mabà-baal ngamay kídi yin, ay sibbiyág gapu kiya ammanakabalin
ne Dios. Ay ummán kami pe ka nakapsut gapu kiya angngurug mi
kaggína. Ngamay nu kiya agtul-tuldu mi kadakayu, ay naturáy kami, áta
mepagbiyág kami kaggína nga sittuturáy gapu kiya kinaturáy ne Dios.
5 Ay kappiyánan nu pe nga sin-sinnan ya baggibaggi nu kampela ngin
nin. Sinnan nu, nu kurug ya angngurug nu onu akkan. Akkan nu am-
ammu ta, nga atán ne Jesus kadakayu! Ngamay áwan á kadakayu nu
mammuwán nu kampela ngin nin na akkan kayu kurug mangurug.
6 Ay namnamáan ku nga mammuwán nu pe nga kurug ga apostol
nakami ye Cristo nu mammuwán nu wa kurug mangurug kayu.
7 Ikar-karárag mi ke Dios nga akkan kayu din na mangwa ka nadakè,
akkan gapu ta piyán mi nga ipassingan na kurug apostol kami gapu kadaya
napiya nga isur-súru mi, nu di gapu ta piyán mi nga daya rumbang ngala
daya kuwaan nu, oray nu nán daya duddúma nga akkan kami kurug
apostol.
8 Ata akkan ku màwa nga kaguráan ya kurug, nu di ya umannúgut tala
kiya kurug ya kuwaan ku.
9 Ay paganggammán ku wala oray nu mepassingan na ummán nà ka
nakapsut, basta masingan ku wala nga naligda ya angngurug nu. Ay ikar-
karárag mi pe ya ililligda pikam naya angngurug nu.
10 Ikagì dedi yin kadakayu kídi ya súrát ku ta senu nu umbet tà
a maggagáyám kadakayu, ay akkan ku masápul ya magrungat kiya

angngipassingan ku kiya turáy ku wa nidde ne Apu kiyà. Ata nidde na
ngidi ya turáy ku ta senu masengán takayu kiya pagkapiyaán nu nga akkan
kiya pakadadàlán nu.
11 Ya muddi nga kagiyan ku wawwági ka pamalinán ku kídi ya súrát
ku, ay mangul-ulis kayu se ikurug dà din kadaya kinag-kagì. Ay se sissa
kuma ya uray nu se magkikinnawátan kayu din ngámin. Ay díkod e Dios
nga ittu ya paggayatán naya amminya se ya napiya nga panaggur-uray, ay
aggína ya mangabul-bulun kadakayu.
12 Maggiinnanggam kayu wa mangurug.
13 Ay makikumusta ngámin daya tolay ne Dios kanedi kadakayu.
14 Ay e Apu Jesu-Cristo win ya magtag-tagasíngan kadakayu, ay se ya
amminya ne Dios kuma ya atán kadakayu, ay se napiya kuma ya akibul-
bulun nu ngámin kiya Ispiritu na.

Ya súrát ne Pablo kadatu mangurug ka Galacia

1 Iyà e Pablo wa apostol ne Jesu-Cristo. Ay idi ya sáad ku, ay akkan
wayya nga gayát ka tolay yala, áta e Jesu-Cristo se ye Dios nga Ama tada
nga ittu tu namaltu kaggína, ay aggída mismu ya nangayáb kiyà.
2 Súrát ku idi kadakayu wa iGalacia nga tolay ne Dios. Ay daya wawwági
tada nga kabulun ku kanedi, ay makikumustá da kadakayu.
3 Ay e Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo wa Apu tada din nala ya magkallà
se mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.
4 E Jesu-Cristo, ay nepalúbus na ngala nga nebasu ya baggi na gapu
kadaya bas-básul tada, ta senu mippà ya kinaturáy naya kinadakè kídi
kalawagán kadàtada. Kinuwa na yán, áta ittu ya piyán ne Dios nga Ama
tada nga màwa.
5 Ay túya e Dios ya maday-dáyaw peyang ngin ka áwan panda. Amen.

Sissa ya kurug ga Napiya nga Dámag

6 Masdaáwan nà kadakayu, ta tura nalà-lapat tala ya aglikud nu ke Dios,
nga ittu ya nagayáb kadakayu gapu kiya kinamáru ne Cristo. Ta kídi yin,
ay as-asissurútan nu win ya sabáli nga sur-súru mepanggap kiya angngalà
ne Dios kadàtada nga tolay.
7 May ya kurug na, ay áwan sabáli ya sur-súru mepanggap kiya angngalà
ne Dios kadàtada. Atán da ngala nga tolay ya mangriribù kadakayu. Ay
dayán na tolay, ay pìulissan da ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Cristo.
8 Ngamay daya tolay ya mangibàbànán ka mepasabantà kadatu netù-
tùgud mi kadakayu wa Napiya nga Dámag mepanggap ke Cristo, ay
panísan ne Dios da. Oray nu inna nga tolay yán, oray dakami onu daya
anghel ne Dios.
9 Ay kagiyan ku manin kídi tu kinag-kagi mi kadakayu kitun, nga
oray inna nga tolay ya mangibàbànán kadakayu ka mepasabantà kitu
nammuwán nu kadakami, ay panísan ne Dios yán na tolay.
10 Nán ku idi akkan gapu ta piyán ku wa pàgan dà daya tolay, nu di iya
ammatag ne Dios kiyà ya sap-sapúlan ku. Ay akkan ku pe ya pamaanggam
kadaya tolay ya inangngagì kídi, áta nu ittu kuma yán ya piyán ku, ay
akkan nà kuma nga nagbalin ka bobonan ne Cristo.

Tu nagbalin ne Pablo ka apostol

11 Ay ipadamdam ku kadakayu wawwági, nga akkan tolay yala ya nag-
gayatán natu Napiya nga Dámag ga mepanggap ke Jesus nga nebàbànán
ku kadakayu.
12 Ata akkan tolay ya nakammuwán ku, ay akkan tolay yala ya nagtùgud
kiyà, nu di e Jesu-Cristo mismu ya nangipakammu kiyà kiyán na Napiya
nga Dámag.
13 Ay ammu nu mà nu wà ummán natu katutolay ku kitun, kitu sur-
surútan ku pikam ya gagángay daya pádà a Judyu. Pinal-pallà ku pànang
datu tolay ne Dios nga ittu datu mangurug ke Cristo, ay se tu lammat ku
kitun, ay dadàlan ku tu bungguy da.

14 Ay nu mepanggap kiya angngurug mi nga Judyu, ay adayyu wala kiyà
datu karusadán ku. Napikkilan nà pà-pànang nga sumur-súrut kadatu
gagángay datu mannákam mi.
15 Ngamay gapu kiya kinamáru ne Dios, ay nekísi nà in oray kitu akkan
nà pikam ma neanà, ay se nà kirrawán na magsirbi kaggína.
16 Ay kane umbet tu oras nga piyán na nga angngipakammu kiyà
kiya mepanggap kiya An-anà na, ta senu ibàbànán ku ya Napiya nga
Dámag mepanggap kaggína kadaya akkan Judyu, ay áwan ku wayya nga
inamomanán na tolay.
17 Ay akkan nà pe wayya nga nawe ka Jerusalem ma nakiamomán
kadatu apostoles ne Jesus nga nunna may iyà. Ngamay tu kinuwà ala
kitun, ay nawe yà ala ka Arabia, ay se yà ala manin na nagulli ka Damasco.
18 Ay kane tallu dagun nin ka panda, ay ittu tu nepappan ku ka Jerusalem
ma nawe naggagáyám ke Pedro. Ay duwa ligguwán se tangalgaw ku wa
nagyán kitúni giyán na.
19 Ay nasingan ku pe ye Santiago nga wagi ne Apu Jesus. Ay áwan ku
nasingan nin kadatu duddúma nga apostoles ne Jesu-Cristo.
20 (Ay ngámin dedi ya kag-kagiyan ku kídi ya súrát ku, ay kurug da.
Ammu ne Dios nga akkan nà a magbusibusid kídi.)
21 Ay se yà ala manin na nawe ka probinsiya Siria se Cilicia.
22 Ay kitun, ay akkan dà pikam ma nasingan datu mangurug ke Jesus ka
Judea.
23 Ngamay nagìna da ngala nga, tu namal-pallà kaggída kitun gapu ki
angngurug da ke Jesus, ay atán nin na mangibàbànán kitu angngurug ga
piyán na tutu wala nga dadàlan kitun.
24 Ay ittu tu gapu na nga dinay-dáyaw datu iJudea nge Dios gapu kiyà.

2

Tu naggagáyám ne Pablo kadatu duddúma nga apostoles ne Jesu-Cristo

1 Ay kane sangapúlu se appát dagun nin ka panda, ay nawe yà manin
ka Jerusalem. Nebulun nà ke Bernabe. Ay nekíwid ku pe ye Tito kitun.
2 Nawe yà kitun, áta nepakammu ne Dios kiyà nga masápul la mawe yà.
Ay kitúni, ay nagatittu kami se datu ngámin na bíláng nga ap-apu datu
apostoles ne Jesus, ay se ku wala nga nelaw-lawág kaggída ya Napiya nga
Dámag ga ibàbànán ku kadaya akkan na Judyu, ta senu mammuwán da
nu nágan naya ibàbànán ku, ay senu akkan da nán na áwan sur-surbi
naya agpaggus ku.
3 Ngamay oray nu akkan Judyu we Tito wa kabulun ku kitun ta Griego
lugud, ay akkan da mà wayya nga pinílit nga magpakúgit.
4 Ngamay uwad da kammala nga mangipapílit ka magpakúgit. Dayán,
ay makiwagi da kadàtada ngamay busid da, áta magsisim kadàtada ya
kurug ga gákat dayán. Mebul-bulun dayanin kadaya mangurug, ngamay
akkan ta ammu nu mapaanna ya nekeamung da kadaya mangurug.
Sisímán ditta nga mangurug ke Jesu-Cristo nga akkan nin sumur-súrut
kadatu gagángay mi nga Judyu, ta piyán ditta nga kuwaan ka ummán ka
asassu nga sumúrusúrut kadatun na gagángay.
5 Ay akkan mi tutu wala nga pinat-patag tu piyán da, ta senu ya kinur-
korugán naya Napiya nga Dámag nga nammuwán nu win, ay akkan na
maparuntúán.

6 Ay áwan tugiban datu bíláng nga ap-apu datu apostoles ne Jesus kadatu
itù-tùgud ku, ay se áwan da pe ya meamung ngin. Oray nu mebíláng da
ka nangátu, ay áwan na dúma kiyà, áta áwan pagdudúmán ne Dios.
7 Nammuwán da nga kurug ga iyà ya nebon ne Dios nga mangibàbànán
kiya Napiya nga Dámag ga mepanggap ke Jesus kadaya akkan Judyu, nga
ummán kiya inangngibon na ke Pedro nga mangibàbànán kadaya Judyu.
8 E Dios nga ittu ya nangidde ka turáy ne Pedro wa magbàbànán kadaya
Judyu, ay aggína pe ya nangidde ka turáy kiyà nga magbàbànán kadaya
akkan Judyu.
9 Ay nammuwán de Santiago se Pedro se Juan nga ittu datu mangiapu
kadatu mangurug kannán, nga e Dios ya nangidde kiyà kídi nga napatag
nga ubrà. Ay túta nebíláng dakami tutu wala se Bernabe ka kabbulun
da kiya ubra da. Nán da nga dakami yin ya magbàbànán kadaya akkan
Judyu, ay aggída ya magbàbànán kadaya Judyu.
10 Ay ya piyán da ngala, ay akkan mi din na pagdudoray daya napubri
nga Judyu wa mangurug ke Jesus. Ay ittu mà kam pe tu piyán ku tutu
wala nga kuwaan.

Inal-alngán ne Pablo nge Pedro ka Antiokia

11 Ngamay kitu kowad ne Pedro ka Antiokia, ay inal-alngán ku, áta
nawada tutu wala nga nasábag kitu kinuwa na.
12 Ata kitu di pikam ma nakadatang datu Judyu wa neparob ne Santiago
kitúni, ay nepangán kadatu akkan Judyu wa mangurug ke Jesus. Ngamay
kane makalbet da, ay akkan nada tang-tangyaw win, ay se maddi
mepangán kaggída pe yin. Ata magansing kag-kagiyan datu Judyu wa
mangipapílit kiya panagpakúgit.*
13 Ay díkod datu duddúma nga Judyu nga mangurug ke Jesus nga atán
ka Antiokia, ay nearát da kaggína. Ay oray pe ye Bernabe, ay nearát pe
kitu agpam-pamaráng da.
14 Ay túta, kane masingan ku nga akkan umannúgut kiya Napiya nga
Dámag mepanggap ke Cristo tu kuk-kuwaan da, ay nán ku ke Pedro kitu
pagmar-marngán da ngámin, “Tura mu tagge la nga pàlad ya gagángay
daya Judyu kadaya akkan Judyu ta! Ay oray ikaw wa kurug ga Judyu, ay
akkan mu mà a sur-surútan daya gagángay tada nga Judyu. Sumur-súrut
ka pe yin kadaya gagángay daya akkan Judyu.”

Akkan mapabásul daya Judyu se akkan Judyu gapu ki angngurug da ke Jesus

15 Dakami, ay neanà kami nga Judyu nga akkan ummán kadaya akkan
Judyu wa maragbásul da, áta áwan da nga kur-kurugan nga bil-bílin ne
Dios.
16 Ay oray mapakuna, ay ammu mi mà nga akkan pabasúlan ne Dios
daya tolay, gapu ki angngurug da ke Jesu-Cristo, nga akkan gapu kiya
agtungpál da kadaya lin-lintag tu Moses. Ay túya mangurug kami pe
ke Jesu-Cristo win. Akkan nakami pabasúlan ne Dios sin, gapu kiya
angngurug mi ke Cristo, nga akkan gapu kiya angngikurug mi kadatu lin-
lintag natu Moses. Ata áwan mà wayya nga tolay ya akkan mapabásul
gapu kiya agtungpál na kadatun na lin-lintag.

---

* **2:12 2:12** Mepànaw kadaya Judyu ya mepangán kadaya akkan Judyu.

17 Ay nu piyán mi ya akkan pabasúlan ne Dios, ay masápul la kurugan
mi ye Cristo, nga akkan datu lin-lintag kuma ya kur-kurugan mi. Ay díkod
nu mapakuna, ay bíláng nga magbalin kami nga maragbásul nga ummán
kadaya akkan Judyu. Ay nán tada lugud nga kanunúngán ne Cristo ya
básul? May akkan.
18 Ngamay nu toliyan ku kammin datu nigsán ku win na sur-surútan
ku kitun nga ittu datu nán ku wa pagmaruwán ku ke Dios, ay ittu yán,
mepassingan na nakabásul là.
19 Gapu kadatun na lin-lintag tu Moses, ay nammuwán ku nga
maragbásul là. Ay nammuwán ku pe nga, datun na lin-lintag, ay áwan
da meseng kiyà kiya akkan na ammabásul ne Dios kiyà. Ay túya akkan
ittu datun nin daya ikur-kurug ku, ta senu e Dios sin ya ikur-kurug ku
peyapeyang kiya biyág ku win.
20 Ay bíláng nga netangatay yà ke Cristo kitu krus, áta akkan ya
kinatutolay ku ya mangitur-turáy kiyà in nu di ye Cristo wa atán kiyà.
Ay kiya kasibbiyág ku pikam kídi kalawagán, ay magbiyág gà a mangurug
kiya An-anà ne Dios ta aggína ya maminya kiyà, se aggína ya nangipalúbus
nga mebasu ya baggi na gapu kiyà.
21 Ay akkan ku wayya nga di pàgan ya amminya ne Dios nga nepassingan
na kitu nekatay ne Cristo. Ata nu kurugan ku nga annung nitta nge Dios
nga akkan pabasúlan gapu kiya angngikurug tada kadaya lin-lintag, ay
ibíláng ku nga áwan sur-surbi tu nekatay ne Cristo.

3

Ya angngikurug ta kadatu lin-lintag se ya angngurug ta ke Jesus

1 Napaanna kayu agpà nga iGalacia ta! Umang-ang-ang kayu ta! Tura
sabáli yin ya asissurútan nu! Ay nelaw-lawág mi mà tutu wala ya
mepanggap kitu nekatay ne Jesu-Cristo, ay se nammuwán nu mà pànang
ngin kitun! Nealílaw dakayu tutu wala ngin ta?
2 Ay sungbátan dà kídi ya saludsud ku kadakayu. Mapaanna ya
inangngáwat nu kiya Ispiritu ne Dios ta, gapu kiya angngikurug nu kadatu
lin-lintag, onu gapu kiya angngurug nu kadatu nagì-gìna nu mepanggap
ke Jesu-Cristo?
3 Umang-ang-ang kayu ta! Kitu inanggayát nu, ay ya Ispiritu ne Dios
ya nagpinnorayán nu. Ngamay kídi yin, ya pagtalgad nu win, ay ya
angngikurug nu kadatu lin-lintag natu Moses.
4 Awan agpà sur-surbi yin datu napad-padásan nu gapu kiya angngurug
nu ta? Ammù nga atán pikam.
5 E Dios, ay nidde na ya Ispiritu na kadakayu, ay se nangipas-passingan
kadakayu ka nakas-kasdáaw wa mà-màwa. Wayya la nga kuwaan ne Dios
dayán nu gapu wala kiya agtungpál nu kadaya lin-lintag, nga akkan gapu
kiya angngurug nu kadatu nagì-gìna nu mepanggap ke Cristo?
6 Ay ummán kitu nàwa kitu Abraham kitun. Gapu kitu inangngurug na
ke Dios, ay nebíláng ne Dios ka namáru.
7 Ay díkod, ammuwán nu win na daya mangurug ke Dios sala daya
bíláng nga kurug ga annánà tu Abraham.
8 Ay nepainunna nga nepakammu kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios, nga
akkan pabasúlan ne Dios oray daya akkan Judyu, gapu kiya angngurug da.
Ay kinagi ne Dios idi yin kitu Abraham kitun, kitu inagkuna na kaggína

nga, “Ibíláng ku wa namáru daya tolay ked kalawagán ni nga mangurug
kiyà ummán kiya angngurug mu,” nán na.
9 Ay díkod, ngámin daya mangurug ke Dios, ay mapaanggam da nga
ummán kitu nammaanggam na kitu Abraham nga nangurug kaggína.
10 Ngamay ngámin daya magkuna nga akkan da nga mapabásul, gapu
kiya angngikurug da kadatu bil-bílin, ay mapabásul dayán. Ata nán
naya nesúrát kiya bàbànán ne Dios nga, “Mapánis ngámin daya akkan
na sumúrut se mangwa tutu wala kadaya ngámingámin na bil-bílin na
nepesúrát ne Dios kitun,” nán na.
11 Ay díkod kiya biyáng ne Dios, ay áwan lugud da tolay ya di mapabásul
oray nán na nga ikur-kurug na datun na bil-bílin. Ata nán na pe kiya
nepesúrát ne Dios nga bàbànán na nga, “Daya ibíláng ne Dios ka namáru
gapu ki angngurug da, ay biyágan nada ka áwan panda,” nán na.
12 Ay sabáli kampela ngin nin ya angngurug ke Dios se iya angngikurug
kadaya bil-bílin. Ata nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, “Daya
tolay ya mangikurug kadaya bil-bílin, ay mabiyág da ka áwan panda gapu
kiya angngikurug da kadayán na bil-bílin,” nán na.
13 Ngamay e Cristo, ay nelísi nitta ngin kiya pannakapánis nga nán
naya bil-bílin gapu kadaya bas-básul tada. Aggína tu nebasu gapu kadaya
nadakè a kuk-kuwaan tada. Nán na kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga,
“Ngámin daya tolay ya nelansa ki krus, ay maawátan na pinánis ne Dios
dayán,” nán na.
14 Nàwa yán ke Jesu-Cristo, ta senu tu nekari ne Dios ke Abraham ma
ammaanggam na kadaya tolay ked kalawagán, ay meráman pe daya akkan
Judyu. Ay túya niddán nitta pe yin kiya nekari ne Dios nga Ispiritu na gapu
kiya angngurug tada.

Datu bil-bílin se itu nekari ne Dios

15 Iárig ku ya kàwaán naya piyán ku wa kagiyan wawwági, kiya inalgaw
wa panagbiyág tada. Nu magturátu ya duwa nga tolay, ay akkan mabalin
na di mapatag tu nagturatuwán da nu mepapel se magpirma da nga duwa.
Ay akkan pe yin na mabalin na maamúngán.
16 Ay tu nagkariyán ne Dios, ay kitu Abraham se itu gaka na. Akkan
na nán na, “Kadatu gakagaka na,” áta nu nán na kuma kiyán, ay adu ya
piyán na nga kagiyan. Ngamay sissa mà tu nán na, nga ittu we Cristo.
17 Ay tú idi ya piyán ku wa kagiyan. E Dios, ay nagkari kitu Abraham,
ay se na nán na tungpálan na tun na kari na. Ngamay kane atán appát
gatut se tallu púlu dagun nanggayát kitu inagkari na, ay nidde na datu bil-
bílin na. Ay oray napuddi tu inangngidde na kadatu bil-bílin na may itu
inagkari na kitu Abraham, ay akkan wayya nga nippà ya kinapatag natu
nekari na nga nán nga tungpálan na.
18 Ay díkod, idde ne Dios kadàtada ya isag-sagána na kadàtada, akkan
gapu kiya angngikurug tada kadatu bil-bílin. Ata nu mapakuna, ay
mebíláng nga áwan surbi yin tu kari na. Ay nepakin-kuwa na mà ke
Abraham gapu ta nekari na.
19 Ay taanna, tura lugud da atán daya bil-bílin. Datun na bil-bílin, ay
neamung da ngala nga mangipakammu kadaya tolay nga pagbasúlán da
daya kuk-kuwaan da nga nadakè. Ngamay datun na bil-bílin, ay panda
da ngala kiya nelalbet natu gaka tu Abraham nga ittu we Jesus. Aggína

tu nán ne Dios kitu kari na. Ay datun na bil-bílin, ay nepekagi ne Dios
kadatu anghel na kitu panguniyan na nga Moses.
20 Uwad panguniyan ne Dios kitu inangngidde na kadatu bil-bílin.
Ngamay kitu inagkari na kitu Abraham, ay aggína kampela ngin nin.*

Ya panggap datu bil-bílin ne Dios

21 Ay mapaanna lugud, nán tada nga kumagúra daya bil-bílin kitu nekari
ne Dios? May akkan! Ata nu mabiyág tada kuma ka áwan panda gapu
kadatun na bil-bílin, ay di lugud da annung tada ya magbalin ka namáru
ki àráng ne Dios gapu kiya angngikurug tada kadatun na bil-bílin? May
akkan mà!
22 Ngamay nán na kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga ngámin tolay, ay
itur-turayán naya panagbas-básul. Ay tu nekari ne Dios nga idde na gapu
kiya angngurug tada ke Jesu-Cristo, ay midde kampela ngin nin kadaya
ngámin na mangurug ke Jesu-Cristo.
23 Ay kitu akkan pikam ma inumbet te Cristo, nga ittu ya kur-kurugan
tada kídi yin, ay árig kami ka bálud naya bil-bílin ka panda kitu
nekepakammu naya panangngurug kaggína.
24 Ay díkod, tu bil-bílin ya nangigadágad kadakami panda kitu nelalbet
ne Cristo. Inumbet ta senu akkan nitta pabasúlan ne Dios, nu mangurug
tada kaggína.
25 Ay kídi yin ta mangurug kami yin kaggína, ay akkan nin datun na
lin-lintag ya mangigadágad kadakami yin.
26 Ata gapu ki angngurug tada ke Jesu-Cristo, ay nagbalin tada ngámin
ka annánà ne Dios.
27 Ay ngámin tada pe nga nabawtisarán nin gapu kiya angngurug tada
ke Jesu-Cristo, ay umannúgut pe yin daya gagángay tada kadatu gagángay
ne Cristo.
28 Sissa tada ngámin nin. Ay díkod áwan dúma daya Judyu win kadaya
akkan Judyu. Ay áwan pagdúmán pe yin daya asassu se daya akkan. Ay
ummán pe, áwan dúma ngin pe daya babbay se daya lalláki áta sissa tada
lugud din.
29 Ay díkod, nu tolay nakayu we Cristo win, ay bíláng nu pe yin ya
gakagaka natu Abraham. Ay díkod ipakin-kuwa ne Dios pe yin kadakayu
datu nekar-kari na kaggína.

4

Ya pangárig panggap kiya ababbing nga mangtáwid kadaya kuw-kuwa naya ama na

1 Ay ummán pe kídi ya kearígán naya piyán ku wa kagiyan kadakayu.
Ya ababbing nga mangtáwid kadaya inamúdán naya ama na, ay áwan na
dúma kiya asassu kiya kabittì na pikam, oray nu aggína ya makin-kuwa
kadaya ngámin kuw-kuwa natu ama na.
2 Ata itur-turayán pikam naya nangipatagasinnán naya ama na kaggína
panda kiya algaw wa nìdang natu ama na nga angngalà na ngin kadatu
tawídan na.

---

* **3:20 3:20** Bíláng napà-patag tu nagkari na, ta áwan na nga panguniyan kitun. Aggína mismu tu nangikagi.

3 Ay ummán pe kiyán ya kapà-pàyanán tada. Ata kitu akkan tada pikam
ma mangurug ke Cristo, ay tú tada la nga kinur-kurug datu gagángay datu
mannákam tada se daya kuk-kuwaan daya tolay ked kalawagán ni.
4 Ngamay kane umbet tu oras nga nìdang ne Dios, ay nebon na ya An-anà
na. Neanà ka tolay, ay nekur-kurug na pe datu lin-lintag kitu inagbiyág
na,
5 ta senu aggína ya mangwayawaya kadaya tolay ya bíláng nga
asassuwan datun na lin-lintag. Neanà ka tolay ta senu dàtada nga tolay,
ay annung nitta nge Dios nga pagbalinan ka annánà na.
6 Ay díkod, ta senu ammuwán tada nga pinagbalin nitta nge Dios sin
ka annánà na, ay nebon na kadàtada ya Ispiritu na. Ay túya gapu kiya
Ispiritu na nga atán kadàtada, ay makuna tada ya, “Ama,” nán tada ke
Dios.
7 Ay díkod, kídi yin, ay akkan kayu win bíláng nga asassu naya lintag
ta pinagbalin nakayu we Dios sin ka annánà na. Ay gapu ta annánà nitta
ngin, ay iddán nitta pe yin kadaya nesag-sagána na kadaya annánà na.

Ya ilídug ne Pablo kadatu iGalacia

8 Kitun, kitu akkan nu pikam ma am-ammu we Dios, ay bíláng nu ya
asassu daya sinan diy-diyos nga ittu datu kur-kurugan nu.
9 May kídi yin ta nammuwán nu we Dios sin, ay tura daya gagángay nga
dadán manin daya kur-kurugan nu! Tura nu manin piyán ya paasassu
kadayán! Ay áwan kammala ngin nin na sur-surbi se áwan mabà-baal
dayán.
10 Ay tura kayu manin umat-atangya kadaya sabáli nga gagángay ta,
nga ummán kadaya panagngílin kadaya al-algaw se daya búlán se ya
panagngílin kiya anggayát naya dagun, ay se daya duddúma nga ingílin
daya Judyu!
11 Malídug gà kadakayu ta get tala nu áwan sur-surbi yin datu rig-rígát
ku panggap kadakayu.
12 Gìnán nu agpà wawwági, ya kagiyan ku. Taldan dà kitu kinuwa ku,
ta nagbalin nà ka ummán kadakayu wa akkan Judyu, áta akkan ku ittu
pagtalgad din datu gagángay mi nga Judyu. Ay akkan ku wa maligpanán
tu kinamáru nu kiyà kitun.
13 Ay gapu kitu inagtakit ku kannán kitun, ay nàwa nga nebàbànán
ku kadakayu ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Cristo. Ay ittu tun
tu nunna nga inagbàbànán ku kadakayu.
14 Ay oray abay kuma nga kapar-paroán nu tun na inagtakit ku, ay akkan
kayu mà wayya nga neparò a nangagáwa kiyà onu nangirupat kiyà. Tu
inannangaíli nu kiya, ay mabalin na ummán pe kitun ya annangaíli nu
kiya anghel ne Dios onu ke Jesu-Cristo nu rán nala aggína tun.
15 Ay napà-paanna kayu kídi yin ta? Ay wà giyán na ngin tu anggam nu
kitun? Ay nu mabal-balin kuma ngala, ay oray tukilan nu tu mata nu kitun
ta idde nu wala kiyà ka angngipassingan nu kiya agganggam nu kiyà.
16 Nán nu kid á kídi yin nga kumagúra ngà in kadakayu gapu kiya
angngagì kadakayu kiya kurug!
17 Ngamay daya tolay ya magtù-tùgud ka sabáli kadakayu, ay aggída
ya maminya nga mangiadayyu kadakayu kiyà. Ipas-passingan da nga pà-
pàgan dakayu ta senu pàgan nuda pe, ngamay akkan kammala nga napiya
ya gákat dayanin.

18 Ay akkan wayya nga nadakè nu atán mamatag kadakayu basta napiya
ya gákat da. Ay akkan nala kiya kaatán ku kannán giyán nu ya ammatag
da kuma kadakayu, nu di kuma pe kiya kaáwan ku.
19 Dakayu wa bíláng annánà ku, ay maparigátan nà pànang gapu
kadakayu, ummán kiya agrígát naya manggì-gìna. Magrígát tà panda kiya
oras nga e Cristo tutu wala ngin ya mangitur-turáy peyang ngin kadakayu.
20 Ay piyán ku nu atán nà kuma pe kannán giyán nu, ta senu makappiyà
tutu wala ya mangamomán kadakayu, ta akkan ku ammu ya pamàyanán
ku win kadakayu.

Ya pangárig mepanggap kade Hagar se Sara

21 Dakayu wa kabbulun na maminya nga sumúrut kadatu nesur-súru
natu Moses, ammu nu nád kurug ya nán na kadatun na nesur-súru na?
22 Nán na kitun na uwad duwa nga annánà tu Abraham kitun. Tu isa,
ay an-anà na kitu Hagar nga isa nga asassu, ay tu isa, ay an-anà na kitu
Sara nga atáwa na.
23 Ay tu neanà kitu asassu, ay neanà kiya gangay panaggan-anà. Ngamay
itu neanà kitu akkan na asassu, ay neanà ka pakatungpálan natu kari ne
Dios kitu Abraham.
24 Ay idi, ay pangárig idi. Ay dedi ya duwa nga babbay, ay meárig da
kadaya duwa nga kari ne Dios. Tu Hagar, tu babay ya asassu natu Abraham
ya árig natu nekari ne Dios mepanggap kadatu lin-lintag ga nidde na kitu
Moses ka bantay Sinai ka Arabia. Ata daya sumur-súrut kídi, ay bíláng da
ya asassu.
25 Ay daya iArabia, ay nepangágan da ka bantay Hagar tu bantay Sinai.
Ya Jerusalem kídi, ay meárig pe kitu Hagar, áta tu Hagar se daya annánà
na, ay asassu da. Ay ummán pe daya iJerusalem, árig da ya asassu.*
26 Ngamay ya bátug Jerusalem ka lángit, ay ittu yán ya árig ina tada
nga akkan asassu.
27 Ay nán na kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga,
“Maganggam ka, ikaw wa babay ya akkan magan-anà! Isáraw mu wala
ya agganggam mu! Ata ikaw, ay akkam maramanán ya takit naya
panaggan-anà. Ta ad-adu wala ngin daya annánà naya babay ya
nigsán na atáwa na, may ya babay ya atán atáwa na,”
nán na.
28 Ay dàtada wawwági, ay ummán tada kitu Isaac, áta tu Isaac ay neanà
gapu kitu kari ne Dios kitu Abraham. Ay dàtada, ay nagbalin tada ka
annánà ne Dios gapu pe kiya kari na. Ay dàtada wawwági, ay annánà
nitta nge Dios sin gapu ki kari na, nga ummán kitu Isaac nga an-anà ki
kari.
29 Kitun, tu Ismael la neanà kiya gángay ya pannakeanà tolay, ay pinal-
pallà na tu Isaac nga ittu tu neanà gapu kiya Ispiritu ne Dios. Ay ummán
pe kadàtada kídi yin.†
30 Ngamay nán mà naya nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, “Pagtaláwam
ya babay nga asassu se ya an-anà na. Ata akkan na mepagtáwid ya an-anà
naya asassu kiya an-anà naya akkan na asassu,” nán na.

---

* **4:25 4:25** Arig da ya asassu naya lin-lintag natu Moses ta aggída ya mangikur-kurug tutu wala kadatun. † **4:29 4:29** Arig da tu Isaac ta pal-palakkan dada daya tolay ya bíláng nga asassu datu bil-bílin nga nidde ne Dios ka bantay Sinai.

31 Ay lugud, dam-damdamman nu wawwági, nga árig tada ya an-anà
naya babay ya akkan na asassu. Akkan wayya nga asassu ya árig ina
tada.

5

Ya nangwaya ne Cristo kadàtada kadatu bil-bílin

1 Ay winayaán nitta nge Cristo win, ta senu akkan tada ngin na mebíláng
ka árig asassu kadatu bil-bílin natu Moses. Ay díkod, akkan kayu tumulù.
Akkan kayu win na paasassu manin kadatun na lin-lintag.
2 Ay tú idi ya kagiyan ku kadakayu. Nu magpakúgit kayu ta senu akkan
nakayu pabasúlan ne Dios nga nán nu, ay bíláng nga áwan na surbi
kadakayu ya kinuwa ne Cristo.
3 Ay kagiyan ku tutu wala kadakayu nga ngámin daya magpakúgit
gapu ki angngurug da kitu bílin natu Moses, ay masápul la kurugan da
ngámingámin datun bil-bílin na.
4 Ay kadakayu wa manguna nga akkan nakayu pabasúlan ne Dios nu
kurugan nu datu bil-bílin, ay áwan nu wa biy-biyáng ke Cristo. Ay
neadayyu kayu pe yin kiya isisseng kuma ne Dios kadakayu.
5 Ngamay dàtada, ay id-idaggán tada ya angngagi tutu wala ne Dios
nga akkan tada nga mapabásul lin, gapu kiya angngurug tada ke Cristo.
Maginnanáma tada gapu kiya isisseng naya Ispiritu ne Dios.
6 Ata kadaya ngámin na mangurug ke Jesu-Cristo, ay áwan dúma
naya nagpakúgit se akkan, áta ya napatag gin, ay ya angngurug nga
mepassingan pe kadaya mà-màwa gapu ki amminya.
7 Ay napiya mà pànang tu ginayatán nu wa kuk-kuwaan nu. May taanna
kídi yin, iinda nád nga tolay daya manipad kadakayu kiya isussúrut nu
kiya kurug mepanggap kiya akkan ammabásul ne Dios kadàtada nga
tolay!
8 Ay ammù nga akkan wayya nga e Dios, nga ittu ya nagkarraw kadakayu
ya mangipàwa kadakayu kiyán!
9 Ay atán tu makag-kagi nga nán na, “Ya bittì ala nga pamalbád, ay
annung na nga palbadan ya oray adu wa limmug ga arína,” nán na.*
10 Ay namnamáan ku nga umannúgut ya uray nu kídi ya nán ku gapu
ta sissa tada mà ke Apu. Ay ammù pe nga oray inna yán na tolay ya
mangriribù kadakayu, ay panísan ne Dios.
11 Ay lam-lamtan nu idi wawwági. Nung kuma nu itù-tùgud ku pikam
nga masápul ya panagpakúgit, ay akkan nà kuma nga mapal-pallà. Awan
da kuma nga pangalùsawán kiyà daya duddúma kiya angngibàbànán ku
kiya mepanggap kiya nekatay ne Jesu-Cristo kitu krus.
12 Magpalsit kuma ngala ngin dayán na mangriribù kadakayu mepang-
gap kiya panagpakúgit.
13 Ngamay nu dakayu wawwági, ay napíli nakayu we Dios nga árig
mawayawayaán kadaya bil-bílin. Ngamay akkan nu din na usaran ya
nangwaya na kadakayu ka pambarán nu wa mangwa kadaya nadakè a
kelugán daya baggibaggi nu, nu di nu kuma nga usaran kiya agsisinneng
nu gapu kiya amminya nu.

---

* **5:9 5:9** Ya piyán na nga kagiyan nedi ay magtaron da, ta oray bittì daya tolay ya mangipapílit kiya panagpakúgit ay annung da nga dadàlan ya angngurug da.

14 Ata ngámin datu bil-bílin, ay mabalin na matungpál da ngámin kiya
agtungpál tada kiya sissa ngala nga bílin nga ittu ya, “Piyán mu daya
kasittolay mu ummán ki amminya mu ki baggi mu,” nán na.
15 Ngamay nu ya kuk-kuwaan nu, ay magsisinnuwáy kayu se
magsasáwad kayu, ay taronan nu ta get nu mippà tutu wala ya panagsissa
nu wa mangurug ke Jesu-Cristo.

Ya piyán naya Ispiritu ne Dios se ya piyán ta gapu kiya kinatutolay ta

16 Ngamay ya nán ku kadakayu, ay magpin-pinnoray kayu wala kiya
Ispiritu ne Dios, nga akkan nu wa ikur-kurug daya nadakè a kelugán daya
baggibaggi nu.
17 Ata kalùsawan naya baggi ya piyán naya Ispiritu ne Dios, ay se
kalùsawan pe naya Ispiritu ne Dios ya piyán naya baggi tada. Ay
túya akkan ta nga màwa ya piyán naya baggi ta kampela ngin nin nu
magpinnoray ta kiya Ispiritu ne Dios, áta magkagúra dedi ya duwa.
18 Ay nu ya Ispiritu ne Dios ya mangitur-turáy kadakayu, ay akkan lugud
din nga daya bil-bílin ya ikur-kurug nu.
19 Ay daya kuk-kuwaan daya tolay gapu ki kinatutolay da, ay malalásin
nala, áta tu dedi daya mà-màwa da. Kuwaan da daya nadakè a kuk-
kuwaan daya babbay se lalláki. Manaládag da, ay se akkan da pe ya
maliyaw wa mangwa kadayán na nadakè.
20 Ay daya sinan diy-diyos daya day-dayáwan da, ay manggámud da
pe. Maggaattul da, se magsasáwad da, ay se maglilinnùsaw da pe. Ay
magasiásil da, ay se ya baggi da ya pà-pàgan da kampela ngin nin, ay
túya akkan da nga mebul-bulun kadaya duddúma.
21 Magasittakkil da, ay maging-inglaw da pe se palotán ya panaggud-
udma da. Ay adu pikam ya kuk-kuwaan da nga mepáda kadayán. Ay
kagiyan ku manin kídi kadakayu datu kinag-kagì kadakayu kitun nin, nga
daya tolay ya mangwa kadaya ummán kadayán na kuk-kuwaan, ay akkan
da nga meráman kiya pangiturayán ne Dios.
22 Ngamay daya mà-màwa daya tolay gapu kiya Ispiritu ne Dios nga ittu
ya mangitur-turáy kaggída, ay tú dedi. Maramminya da kadaya kasittolay
da, ay maganggam da, se napiya ya aggur-uray da. Ay naánus da, se
nindù da, se akkan da pe ya natagàna. Ay akkan da nga magbus-busid
nu magkari da.
23 Ay natulù da pe se meturayán da ya baggi da. Ay áwan wayya nga
lintag nga akkan umannúgut kadedi.
24 Ay ngámin daya mangurug ke Jesu-Cristo, ay árig nelansa da ngin ki
krus datu nadakè a ar-arapáap da se kil-kelugán daya baggi da.†
25 Ay nu nán tada nga gapu ki Ispiritu ne Dios ya agbiyág tada, ay
magpin-pinnoray tada lugud pe kaggína.
26 Ay akkan tada din na magpas-pasindáyaw se akkan tada din na
magkikinnárit, ay se akkan tada nga magasiásil.

6

Ya agsisinneng tada kadaya pakariribuán tada

† **5:24 5:24** Ya mabalin na piyán kagiyan nedi, ay napandanán pe yin daya angngatangya da kadaya nadakè a kil-kelugán daya baggi da.

1 Ay nu atán isa kadakayu wawwági, ya masukalán na magbásul,*
dakayu wa itur-turayán naya Ispiritu ne Dios, ay sengán nu ta senu màpoli
nu kammin. Ngamay magtar-taron kayu ta senu akkan kayu meparò pe.
2 Magsisinneng kayu kiya riribù naya isaisa kadakayu. Ay nu pakunán
nu, ay matungpál nu ya bílin ne Cristo.
3 Ay nu atán na magpang-pangátu wa nán na nga akkan makabásul pe,
ay ug-ogan na ya baggi na kampela ngin nin. Ay daya tolay nga áwan
mabà-baal, may magpang-pangátu da, ay ug-ogan daya baggi da kampela
ngin nin.
4 Ngamay ya isaisa kadakayu, ay lam-lamtan na din nala daya kuk-
kuwaan na, ay se yala nga maganggam kampela ngin nin nu kurug ga
napiya daya kuk-kuwaan na. Akkan na din na ipáda kadaya kuk-kuwaan
daya duddúma.
5 Ata ya isaisa kadàtada, ay aggína kampela ngin nin ya magsungbát
kadaya kuk-kuwaan na.
6 Ay dakayu wa matù-tùgúdán kiya bàbànán ne Dios, ay masápul la
sengán nu daya magtù-tùgud kadakayu kadaya masap-sápul da.
7 Ay akkan kayu din na masábag. Akkan nu nán na mabalin sabágan
ne Dios. Nu nágan naya kinuwa naya isa nga tolay, ay ya supápà naya
kinuwa na ya málà na kampela ngin nin.
8 Ata daya tolay ya tú da la nga pà-pàgan daya kelugán daya baggibaggi
da, ay ya pannakatay ka áwan panda ya supápà kaggída. Ngamay,
daya petur-turayán kiya Ispiritu ne Dios, ay biyág ga áwan panda ya
pangsupápà naya Ispiritu ne Dios kaggída.
9 Ay akkan tada din na makusap onu molaw wa mangwa kadaya napiya,
áta matangdánan tada kadayán nu umbet ya oras nga nìdang ne Dios
kampela ngin nin.
10 Ay díkod, gapu ta atán pikam ya waya tada nga mangwa kadaya
napiya, ay kuwaan tada ngala kadaya ngámin tolay, tàwán kam kadaya
wawwági tada nga mangurug ke Jesu-Cristo.

Ya muddi nga tuldu ne Pablo

11 Sinnan nu kod ya kadakkal naya inagsúrát ku kídi ya súrát ku.
12 Daya tolay ya mangipapílit ta magpakúgit kayu, ay ittu daya tolay ya
tú da la nga sap-sapúlan ya ammatag daya tolay kaggída. Pilítan dakayu
ta senu malisiyán da pe ya kapal-palakkán da.†
13 Ay oray daya nagpakúgit tin, ay akkan da mà pe ya sur-surútan
ngámin datu bil-bílin tu Moses. May pilítan dakayu wa magpakúgit ta
senu mepasindáyaw dakayu kadaya páda da nga Judyu nga nagpakúgit
kayu win gapu kaggída.
14 Ngamay kiyà kampela ngin nin, ay áwan ku ipas-pasindáyaw nu di
tittu tu nekatay ne Apu tada nga Jesu-Cristo kitu krus gapu kadàtada. Ata
gapu kitu nekatay na, ay nippà kiyà ya kinaturáy daya mà-màwa kídi
kalawagán. Ay nippà pe yin ya amminyà nga mangwa kadayanin.
15 Ata akkan wayya nga ittu napatag ya agpakúgit naya isa nga tolay, nu
di ya agbalin na ka ummán ka bar-baru wa neparsuwa ya napatag.

---

* **6:1 6:1** Nán daya duddúma nga “nu atán isa nga meparò a magbásul”. † **6:12 6:12** Malisiyán da ya kapal-palakkán da, áta nu nán da nga tittu ya mangurug kitu nàwa ke Jesu-Cristo kitu krus ya masápul la kuwaan tada ta senu akkan nitta pabasúlan ne Dios, ay pal-palakkan dada datu mangipapílit ki panagpakúgit pe.

16 Ay ngámin daya sumúrut kadayán na ya kinag-kagì, ay e Dios kuma
ngala ya magkallà kaggída se mangidde ka napiya nga aggur-uray da,
aggída ngámin na Judyu se akkan Judyu nga tolay ne Dios.
17 Ay manggayát kídi yin, ay áwan kuma ngin na mangriribù kiyà
panggap kiya turáy ku wa mangibàbànán mepanggap ke Jesus. Ata
pinilapílát tà kiya nammar-parígát daya tolay kiyà gapu kiya angngikurug
ku kaggína.
18 Ay e Apu tada nga Jesu-Cristo ya magtag-tagasíngan kadakayu,
wawwági. Amen.

Ya súrát ne Pablo kadatu mangurug ka Efeso

1 Iyà e Pablo, nga pinagbalin ne Dios ka isa nga apostol ne Jesu-Cristo.
Súrát ku idi kadakayu nga tolay ne Dios ka Efeso nga napikkilán na
mangurug ke Jesu-Cristo.
2 E Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo wa Apu tada din nala ya magkallà
kadakayu se mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.

Tu palánu ne Dios nga pakabiyágan tada

3 Ay dayáwan tada nge Dios, nga Dios se Ama ne Jesu-Cristo nga Apu
tada, ta gapu ta umapu tada ke Cristo, ay abay tu nesisseng na kadàtada,
ta atán ngámin kadàtada daya nidde naya Ispiritu na nga gayát ka lángit.
4 Oray kitu akkan pikam ma nàwa idi ya kalawagán, ay napadán na
píli nitta nge Dios sin na tolay na gapu ki angngurug tada ke Cristo, nga
pagmar-maruwan na, se kuwaan na ka áwan bas-básul ta piyán nitta.
5 Pinalánu oray kitun kam, nga pagbalinan nitta ka annánà na, gapu ke
Jesu-Cristo, ta ittu ya piyán na se paganggammán na nga màwa kadàtada.
6 Ay túya dayáwan tada lugud de Dios gapu kiya nakas-kasdáaw wa
agkallà na nga nepassingan na kadàtada, kitu inangngibon na ke Jesu-
Cristo nga pà-pàgan na.
7 Ata gapu kitu dága ne Jesu-Cristo kitu nekatay na, ay nálà nitta nge
Dios sin, ta pinakawan nitta ngin kadatu bas-básul tada, gapu kiya abay
nga agkallà na
8 nga nepassingan na kadàtada. Ay gapu pe kiya kinasírib na se
pannakaáwat na,
9 ay nepakammu na ngin kadàtada tu palánu na kampela ngin nin
nga akkan na pikam ma nepakammu kitun, áta ittu tun tu piyán na nga
kuwaan gapu ke Cristo.
10 Ata nu umbet ya oras nga piyán na kampela ngin nin, ay palánu ne
Dios nga paggaamúngan ngámin daya atán ka lángit se daya atán kídi ya
kalawagán.
11 Gapu ke Jesu-Cristo ay dakami ya pininya na nga piníli na nga tolay na
oray kitun kam. Ata màwa nga mepogup daya ngámingámin kiya piyán
kampela ne Dios nga kàwa da ngin.
12 Ay díkod, dakami nga nunna nga maginnanáma ke Cristo win ay
magbiyág kami nga mamatag ke Dios gapu kiya kinadáyaw na.
13 Ay oray pe kadakayu, kitu inakagìna nu kiya kurug ga sur-súru nga
mepanggap kiya pakabiyágan daya maragbásul, ay ittu tu inangngurug
nu ke Jesu-Cristo, ay árig minarkaán nakayu kiya tagematun na nga ittu
ya Ispiritu na nga nekar-kari na kitun.
14 Ay ya kinaatán nedi ya Ispiritu na kadàtada ya pakammuwán tada
nga daya nekari ne Dios kadàtada nga tolay na, ay málà tada. Ay díkod
namnamáan tada ya angngalà na tutu wala kadàtada ka kuw-kuwa na.
Ay dayáwan tada nge Dios gapu kiya kinadáyaw na.

Ya angngituráy ne Jesu-Cristo

15 Ay túyán ya gapu na nga, kane madámag ku ya angngurug nu ke Apu
Jesus se ya amminya nu kadaya ngámin na páda nu wa tolay ne Dios,
16 ay áwan ku sínang nga magiyáman ke Dios gapu kadakayu. Ikar-
karárag takayu peyang nu magkarárag gà.
17 Ikar-karárag ku ke Dios nga nadáyaw nga Ama tada nga ittu ya
nangibon ke Apu Jesu-Cristo nga idde na ya Ispiritu na nga ittu ya
mamasírib se mangipakammu kadakayu ke Dios senu mammuwán nu pà-
pànang.
18 Ay agngan ku pe nga mawadaán daya ur-uray nu ta senu mammuwán
nu pànang ya kàwaán naya nepanamnáma na kitu nangngayáb na
kadakayu. Mammuwán nu pe daya adu nga nakas-kasdáaw pànang nga
pagkallà na nga nekari na kadaya tolay na.
19 Ay mammuwán nu pe ya áwan kepadáan na kinaturáy naya
ammanakabalin ne Dios, nga ittu ya sumeseseng kadàtada nga mangurug.
Ay idi ya ammanakabalin na, ay ittu kam idi tu inusár na
20 kitu namaltu na kammin ke Cristo kane matay, se itu namagtugaw na
kaggína ki pane diwanán na ka lángit.
21 E Cristo ya mangitur-turáy kadaya ngámin na ap-apuwan se katutu-
rayán se daya nangátu ka lángit. Nangátu pànang ya sáad na may oray
nágan na nga sáad daya agtuturáy kídi kalawagán ni, oray kiya umbet
nga baru nga kalawagán.
22 Nepeturayán ne Dios ya ngámingámin ke Cristo, ay se aggína pe ya
pinagbalin na nga Apu daya ngámin mangurug se daya ngámingámin.
23 Ay daya ngámin na mangurug ke Cristo, ay árig da ya baggi na. Ay
díkod gapu kaggída, ay áwan na nga pagkurángan nin, ta aggína mà ya
mamalin ki ngámingámin ki oray ka wàna.

2

Ya nekálà tada gapu kiya agkallà ne Dios

1 Kitun ay árig nu ya natay gapu kitu akkan nu angngikurug ke Dios se
gapu kadatu bas-básul nu.
2 Ta ittu nu wa inatangya nga tal-taldan datu nadakè a kuk-kuwaan daya
tolay ya akkan na mangurug. Ngamay ya bíláng nekurug nu kitun, ay
e Sairu, nga apu ngámin daya an-anítu, se aggína pe ya mangitur-turáy
kadaya akkan mangikur-kurug ke Dios.
3 Dàtada ay ummán tada pe kaggída kitun, áta ittu tada nga kinuw-kuwa
datu piyán tada kampela ngin nin. Ay nu nágan datu kelugán datu baggi
tada, se pagray-rayuwán datu uray tada, ay ittu datun datu kinuw-kuwa
tada. Ay díkod gapu kadatun na kà-kàwaán tada, ay sangapáda tada kitun
se daya akkan na mangurug ke Dios nga panísan na.
4 Ngamay abay pànang ya agkallà se ya aminya ne Dios kadàtada.
5 Ta oray nu árig tada ya natay yin gapu kiya akabasu-básul tada, ay
árig pinaltu nitta nga ummán kitu inammaltu na ke Cristo kane matay.
Gapu wala kiya agkallà ne Dios ya nekabiyágan tada.
6 Ay gapu kiya nakiapu tada ke Jesu-Cristo, ay ittu pe ya gapu na nga árig
pinaltu nitta nga ummán ke Jesu-Cristo, ta senu mepagturáy tada kaggína
ka lángit.

7 Kinuwa ne Dios idi ka angngipassingan na kiya sumarunu nga al-algaw
pikam kiya áwan panda nga agkallà na, nga nepassingan na kiya kinamáru
na kadàtada gapu kiya angngurug tada ke Jesu-Cristo.
8 Ata gapu kiya agkallà tutu wala ne Dios kadàtada, ay nelísi nitta ngin
kiya pakapanísán tada kuma, gapu ta nangurug tada, nga akkan gapu
kadaya mà-màwa tada kampela ngin nin, nu di pagkallà kampela ne Dios
sin.
9 Ay díkod áwan ya makepasindáyaw kídi, ta akkan gapu kadaya mà-
màwa tada kampela ngin nin.
10 E Dios kampela ngin nin ya nangulis kadàtada kiya kabiy-biyág tada
gapu kiya inangngurug tada ke Jesu-Cristo, ta senu datu nesag-sagána
na kitun nga kuk-kuwaan tada kuma nga napiya, ay ittu win daya kuk-
kuwaan tada ngin.

Sissa ya uray tada nga mangurug ke Jesu-Cristo

11 Ay díkod akkan nu kaligpanán nu wà ummán nu kitun. Gángay akkan
kayu wa Judyu. Ipangágan dakayu daya Judyu ka akkan nakúgit. Aggída
daya nagpakúgit nga nán da. May nepagangay mà ala yán na kuwaan da
ki baggi da.
12 Kitun, ay áwan nu ram-ráman ke Cristo. Akkan kayu pe nga Judyu wa
gaka natu Israel nga ittu daya píli ne Dios kitun na tolay na. Ay díkod áwan
nu pe ráman kadatu kari ne Dios nga mamiyág kadakami nga Judyu. Ay
áwan nu wa innanamán na pakaalakkán nu kitun, ta akkan nu am-ammu
pikam me Dios.
13 Ngamay kídi yin, dakayu nga adayyu ke Dios kitun, ay neadanni kayu
win kaggína, gapu kitu dága ne Jesu-Cristo kitu nekatay na, ta nangurug
kayu kaggína ngin.
14 Ata e Jesu-Cristo ya namagbalin kadaya Judyu se akkan Judyu ka
magkakamungayán. Gapu kitu baggi na, ay pinagsissa nada, se na nippà
tu panagkakagúra da.
15 Nippà na datu lin-lintag mi nga Judyu, ta senu mapagbalin na ka árig
sissa nga apagtolatolay daya akkan Judyu se daya Judyu nga mangurug
kaggína. Díkod magkikinnawátan da ngin.
16 Ta gapu kitu nekatay ne Jesu-Cristo kitu krus, ay nippà na tu
panagkakagúra da. Pinagsissa na ya uray dayán na duwa baláki nga tolay,
se nada nekappiya ngámin kammin ke Dios.
17 Ay ittu tu gapu natu nelalbet ne Jesu-Cristo kídi nga nangagi kadakayu
nga adayyu ke Dios, se kadakami nga adanni kaggína kiya akikappiya tada
nga tolay ke Dios.
18 Ata gapu kaggína, ay makaadanni tada ngámin ke Dios nga Ama tada,
gapu kiya sissa nga Ispiritu na.
19 Ay díkod dakayu wa akkan Judyu, ay akkan kayu win na sabáli nga
tolay onu agtangeli ke Dios. Arig nu pe yin ya umíli kaggína nga ummán
kadaya napadán píli na nga tolay na. Bíláng kayu pe yin ka annánà na.
20 Arig nu pe yin ya nekapat tin kiya árig ga bal-balayan* daya apostoles
se datu pagbàbànán ne Dios, nga e Jesu-Cristo ya bátug adígi na nga
pagligdaán na.†

---

* **2:20 2:20** Onu daya apostoles se datu agkakagiyán ne Dios kadaya pekagi na daya árig tak-takkál na. † **2:20 2:20** Daya mangurug ke Jesu-Cristo, ay neárig ne Pablo da ka balay.

21 Aggína ya gáput nidi nga balay, ay se aggína ya mamagbalin ka
nadáyaw nga balay kampela ne Apu win.
22 Ay gapu ta ummapu kayu win ke Jesu-Cristo, ay árig nu pe yin ya
netangakapat se daya duddúma kiyán na balay nga ittu ya bátug ga
pagyanán naya Ispiritu ne Dios.

3

Tu ipàwa ne Dios ke Pablo

1 Iyà e Pablo nga nabálud gapu kiya angngikabon ku ke Jesu-Cristo,
kiya angngitul-túluy ku wa mangipakammu kaggína kadakayu wa akkan
Judyu.
2 Ay ammù nga nagìna nu win na gapu kiya agkallà ne Dios kiyà, ay
nidde na kiyà idi ubrà nga mangipakammu kaggína kadakayu.
3 Nepakammu ne Apu win tu palánu na nga akkan na pikam ma nepak-
pakammu kitun. Ay aggína mismu ya nangipakammu kiyà. Ay nakagi ku
kam pe yán nin kídi súrát ku wi.
4 Ay nu kappiyánan nu wa bas-basáan, ay mammuwán nu dayán na
am-ammu ku mepanggap kiya palánu ne Dios nga mepanggap ke Cristo.
5 Kitun, ay akkan na nga nepak-pakammu idi kadatu nunna nga tolay,
ngamay nepepakammu ne Dios sin kadakami nga apostoles se profeta kiya
Ispiritu na.
6 Ay tú idi ya nepakammu na: gapu kiya angngurug daya akkan Judyu
kiya Napiya nga Dámag, ay patawídán ne Dios da pe yin kadaya ipatáwid
na kadaya Judyu. Ay se magbalin da pe yin ka árig baggi ne Jesu-Cristo,
se meráman da pe yin kadaya nekar-kari ne Dios kadaya mangurug ke
Jesu-Cristo.
7 Ay gapu kiya agkallà ne Dios, ay pinagbalin nà ka bobonan na nga
mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag. Ay nidde na idi ya ubrà gapu
kiya ammanakabalin na.
8 Oray iyà ya kababaán kadaya ngámin na tolay na, ay iyà ya piníli na
nga mangibàbànán kadakayu nga akkan Judyu kiya áwan kepadáan na
agkallà pànang ne Cristo kadàtada.
9 Ay pepakammu na pe kiyà kadaya ngámin tolay nu mapaanna ya
kàwaán natu palánu na. E Dios nga ittu ya namarsuwa kiya ngámin
kalawagán, ay kídi yala ngin ya angngipakammu na kitu palánu na kitun
kam.
10 Ay díkod, gapu kadàtada ngámin na mangurug ke Jesu-Cristo, ay
mammuwán daya ap-apuwan se katuturayán ka lángit ya kinasírib ne
Dios kiya nagbal-baláki nga kepassingannán na.
11 Ittu kam yán tu napadapadán na palánu na kuwaan, ay nàwa na ngin
kurug kitu nekatay ne Jesu-Cristo wa Apu tada.
12 Ay gapu lugud kitu nakiapu tada ke Jesu-Cristo kane mangurug tada
kaggína, ay akkan tada ngin na min-induwán onu maggad-gadduwa nga
umadanni ke Dios.
13 Ay kagiyan ku kadakayu wa akkan kayu din na madusmaya kiya angn-
gurug nu gapu wala kiya panagrígát ku wi gapu kadakayu. Pagpiyaán nu
idi.

Ya karárag ne Pablo

14 Ay nu madamdam ku ngámin dedi, ay magpalintud dà a magkarárag
ke Dios nga Ama tada.
15 Aggína ya makammu kadaya ngámin na atán ka lángit se kídi ya
kalawagán.
16 Ikar-karárag ku ke Dios, nga gapu kiya abay pànang nga agkallà na,
ay iddán nakayu ka kabailán nu nga mamagbagkad kadaya ur-uray nu.
17 Ay ikarárag ku pe nga, e Cristo kuma peyang ya mangitur-turáy
kadakayu gapu kiya angngurug nu kaggína.
Ikarárag ku pe nga, maggamut se lumigda ya amminya nu, *
18 ta senu mabalin nu din se daya ngámin na tolay ne Dios, nga
mammuwán nu wà ummán tutu wala ya kaabay pànang naya amminya
ne Cristo kadakayu ka áwan panda.
19 Oray nu akkan ta kurug mammuwán tutu wala pànang ya amminya
na, ay piyán ku kammala kurug ga màmud nu, ta senu ammuwán nu tutu
wala pànang nge Dios, ay díkod magbiyág kayu ka ummán kaggína.
20 Ay túya dayáwan tada nge Dios, ta adu wala nga adayyu ya mà-màwa
na se daya midde na ngam ngámin daya malam-lammat tada se ag-agngan
tada, gapu kiya kababalin na nga atán kadàtada.
21 Ay dayáwan tada ngámin na mangurug gapu kiya isisseng na
kadàtada. Ay dayáwan tada pe gapu ke Jesu-Cristo. Dayáwan tada
peyapeyang ka áwan panda.

4

Ya agpapáda naya uray daya mangurug

1 Iyà nga nabálud gapu kiya agsirbì ke Apu Jesus, ay kagiyan ku
kadakayu nga ipogup nu din ya kabiy-biyág nu kiya kabiy-biyág nga
nangayabán ne Dios kadakayu.
2 Magpak-pakumbaba kayu ngala peyang, se nindù kayu kuma, se
magan-ánus kayu kuma ngala, ay maggiinnánus kayu pe gapu kiya
panagpipinninya nu.
3 Ay ippáy nu ya kabailán nu nga mamagnanáyun kiya panagsissa nu
nga idde naya Ispiritu gapu kiya napiya nga ur-uray nu nga ittu ya bátug
mangúyun kadakayu.
4 Arig tada ya sissa nga baggi. Sissa pe ya Ispiritu ne Dios nga ittu ya
atán kadàtada ngámin. Ay ummán pe nga sissa ya innanamán tada, nga
ittu ya nangayabán ne Dios kadàtada.
5 Sissa ya kur-kurugan tada, ay sissa pe ya apuwan tada. Ay sissa pe ya
gapu naya nagbawtisár tada.
6 Sissa ya Dios tada, nga Ama tada ngámin, nga kangatuwán kiya
ngámingámin, ay iturayán nitta ngámin, ay se atán kadàtada ngámin se
usaran nitta ngámin kiya agpakammu na kadaya duddúma.
7 Ngamay ya isaisa kadàtada, ay niddán ne Cristo ka ubra ta, sigun kiya
piyán na nga idde kadàtada.
8 Ata atán ya nesúrát mepanggap ke Jesu-Cristo, nga nán na,
“Kane magulli kammin ka lángit, ay adu datu árig bálud na nga nippan
na, ay se niddán na datu tolay ka ubra da,”
nán na.

* **3:17 3:17** Nán da nga ya aminya da ke Dios se kiya isaisa kaggída ya piyán na nga kagiyan kídi.

9 Ay nágan lugud naya piyán na nga kagiyan ya, nagulli kammin ka lángit,
nu di nunna kurug ya nelalbet na kídi kalawagán nga gayát ka lángit.
10 Ay ya inumbet nga gayát ka lángit, ay ittu kammin ya nagulli ka lángit,
ta senu aggína ya makammu kiya ngámingámin.

11 E Jesu-Cristo lugud ya nangidde ka ub-ubra daya tolay na. Kinuwa na
ka apostoles daya duddúma. Ay daya duddúma, ay profeta. Ay mangiwar-
waragáwag kiya bàbànán na daya duddúma. Ay daya duddúma, ay
pappastor da nga mangisur-súru kiya bàbànán na se sumeseseng pe.
12 Kinuwa na idi ta senu makapagsiseng tada nga tolay ne Dios nga
mangwa kadaya ipàwa na kadàtada, ta senu nabílag tada nga árig baggi
ne Cristo.
13 Ay díkod màwa ya panagsissa tada kiya angngurug tada, se ya
angammu tada tutu wala ke Jesu-Cristo nga An-anà ne Dios. Ay magnákam
tada pe yin, ay díkod mepáda tutu wala ngin ya gangay tada kiya gangay
ne Cristo.
14 Ay díkod akkan tada ngin ummán kadaya annánà a tagakurukurug
gala kadaya isur-súru daya mangial-alílaw nga tolay nga mangirub-robu
kadaya duddúma kadaya palabúga da kammala ngin nin nga ammu da.
15 Akkan tada lugud ummán kiyanin. Ya kuwaan tada kuma ay kagiyan
tada ya kurug gapu ta magpipinninya tada lugud. Ay díkod magnákam
tada pànang kiya angngurug tada ke Cristo, panda kiya kepáda naya
gangay tada kiya gangay na, nga bátug úlu tada,
16 Dàtada nga árig baggi na, ay itur-turayán nitta, ta senu magsissa ya
uray tada nga magsiseng. Ata nu kuwaan kurug daya ngámin na parte
naya baggi daya bátug ipàwa naya úlu kaggída, ay umabay se bumílag ya
baggi. Ay mapakuna tada pe nga mangurug nu magpipinninya tada.

Ya aglam-lammat daya mangurug ke Cristo

17 Ay gapu ta mangurug kayu lugud din ke Apu, ay bilínan takayu,
nga akkan nu wa ittu tal-taldan nin daya kuk-kuwaan daya akkan na
mangurug ke Dios. Awan sur-surbi daya pan-panúnut da,
18 ay magaw-awagwag ya ur-uray da. Ay áwan da lugud ráman kiya
pakabiyágan ke Dios, ta akkan da nga ammu we Dios, se pinakulnit da ya
uray da ngin.
19 Ay díkod akkan da ammu win ya maliyaw. Kuwaan da ngala nga
kuwaan daya nakap-appat. Ata áwan da sabáli ya lam-lamtan kuwaan,
nu di daya ngámin baláki daya nadakè.

20 May akkan ummán kadayán daya nammuwán nu wa sur-súru nga
mepanggap ke Cristo.
21 Ta kurug ga nagìna nu win ya mepanggap kaggína, ay se nesúru mi
kadakayu win datu kinakur-korugán gayát ke Jesus ta mangurug kayu
lugud din kaggína.
22 Ay túya ippà nu win tu dadán na kinatutolay nu nga ittu datu gapu
datu nadakè a panagbiy-biyág nu, ta ittu datu panggayatán naya keal-
alílaw nu wa mangwa kadaya piyán kampela daya baggi nu win, nga ittu
ya pakadadàlán nu pe.
23 Masápul nga mangul-ulis kayu win kadaya panaggur-uray nu se daya
aglam-lammat nu,

24 ay se magbiyág kayu win kiya bar-baru wa kinatutolay nu, nga ittu ya
naparsuwa nga ummán ke Dios. Mepakammu yán na baru wa kinatutolay
nu kiya kurug nga kinamáru nu, se ya akkan nu tutu wala nga agbásul.

Ya anlad tada ke Dios

25 Ay díkod, akkan tada lugud da magbutabutal lin, nu di dayán nala nga
kurug daya ikagi tada kadaya wawwági tada, ta neráman tada ngámin nin
kiya árig baggi ne Jesu-Cristo.
26 Ay nu makarungat tada, ay akkan tada din magbásul. Akkan tada nga
manangalgaw nga sirrurungat.
27 Akkan tada iddán ne Sairu ka waya na nga mangiparò kadàtada.
28 Ay daya maragtákaw, ay igsán da ngin ya agtak-tákaw da, ay se da
maggagat magubra ngin, ta senu atán meseng da pe kadaya nakal-allà.
29 Ay akkan tada magúni ka nadakè, nu di daya makaseng ngala daya
kagiyan tada, nga ummán kadaya makapaligda se daya mepàbà kadaya
kasapúlán, ta senu masengán daya makagìna kadakayu.
30 Ay akkan tada nga pagpannakitan ya Ispiritu ne Dios nga nidde na
kadàtada, ta ittu ya bátug tagematun na nga kuw-kuwa nitta, ay se ittu
ya pakammuwán tada nga umbet ya algaw nga ilalbet na nga mangalà
kadàtada.
31 Ay ippà tada ngámin nin daya umtul, se ya mangal-kalùsaw kadaya
kasittolay tada. Akkan ta ngin na magsasáwad se magpipinnadakè. Ay
ippà tada ngin daya nadakè a lam-lammat tada kadaya duddúma.
32 Ya kuwaan tada ngin, ay maggiinnindù se magpipinninya se magpipin-
nakawan, nga ummán kitu inammakawan ne Dios kadatu bas-básul tada
gapu kitu nekatay ne Cristo.

5

1 Ay gapu lugud ta annánà nitta nge Dios sin na pà-pàgan na, ay aggína
ya masápul la taldan tada.
2 Maraminya tada din, nga ummán kiya amminya ne Cristo kadàtada,
ta nepalúbus na ngala nga mebasu ya baggi na, ta senu mabalin nitta
pakawanan nge Dios kadaya bas-básul tada. Ay pinatag ne Dios tun na
kinuwa na se naanggammán pe.

Ya kawàdáran naya gìbat

3 Ay gapu lugud ta tolay nitta nge Dios sin, akkan tada nga mangwa ka
oray nágan na nga nadakè nga mepanggap kadaya babbay se lalláki, onu
magágum, senu áwan ya makag-kagi kadàtada ka mepanggap kadayán.
4 Ay akkan pe rumbang nga nadakè ya aggun-úni tada. Akkan tada
magmàmát, se akkan tada magbalikát kadaya barabárang se nakap-appat.
Ya kuwaan tada kuma, ay magiyáman ke Dios.
5 Ta kurug nga áwan meráman kiya pangiturayán ne Cristo se Dios
kadaya mangwa ka oray nágan na nga nadakè nga mepanggap kadaya
babbay se lalláki, se kadaya naágum. Ata ya naágum, ay bátug diyos na
ya agúman na.
6 Ay akkan kayu wa peal-alílaw kadaya tolay ya magkuna nga akkan na
nadakè ya mangwa kadayán. Ata ittu dayán daya gapu naya angngalùsaw
ne Dios kadaya akkan na mangurug kaggína, ay ittu ya ammánis na
kaggída.

7 Ay túya akkan kayu wa mebul-bulun kadayán na tolay.
8 Ata dakayu, ay naggayát kayu pe ka árig kagìbattán kitun, may kídi
yin, ay árig ga atán kayu win kiya wada, ta umapu kayu win ke Apu Jesus.
Ay túya masápul la mepogup daya kuk-kuwaan nu win kiya kuk-kuwaan
daya atán kiya wada.
9 Díkod ipassingan nu daya napiya nga kuk-kuwaan nu. Magmar-máru
kayu, se daya kustu wala daya kuwaan nu, se dayán nala nga kurug daya
kagiyan nu.
10 Ay kappiyánan nu lugud ammuwán nu nágan daya mamaanggam ke
Apu.
11 Ay akkan kayu wa mepagat-atangya kadaya áwan sur-surbi nga kuk-
kuwaan daya árig ga atán kiya gìbat. Nu di nu wa ipàmud kaggída dayán.
12 Nakap-appat kadàtada nga mangurug, oray bàbànánan tada ngala
dayán na kuk-kuwaan da nga isir-sirù da.
13 Ay nu mewada dayán ngámin, ay mepakammu kaggída ya kurug ga
katutolay da nga nadakè.
14 Ata mepakammu ngámin daya árig mawadaán. Ay ittu ya gapu na
nga atán ya makuna nga, “Malukág ka ngin, ikaw nga makat-atúdug. Ay
lumtu ka ngin nga natay. Ta wàdáran naka ngin nge Cristo,” nán na.

Ya nanàmán na panaggur-uray

15 Ay túya kappiyánan nu wa lam-lamtan ya kabiy-biyág nu. Akkan
kayu nga ummán kadaya umang-ang-ang, nu di kayu nga magsírib.
16 Basta atán nala waya nu, mangwa kayu kadaya napiya, ta dumakidakè
in daya tolay kídi yin na al-algaw.
17 Akkan kayu lugud nga umang-ang-ang, nu di nu kuma ammuwán ya
piyán ne Apu Jesus nga ipàwa kadakayu.
18 Ay akkan kayu wa maging-inglaw, ta dadàlan nakayu yán. Ngamay
petur-turayán kayu kuma ngala kiya Ispiritu ne Dios.
19 Ay nu magguurnung kayu, ay magkansiyon kayu kadaya mepanggap
ke Apu, ka pagday-dáyaw nu kaggína. Ay ipas-pasnà nu tutu wala kuma
ya agdáyaw nu.
20 Ay kadaya ngámingámin na mà-màwa, ay magiyáman kayu peyang
ke Dios nga Ama tada, gapu ke Apu Jesu-Cristo.
21 Ay magpinnuráy kayu kiya isaisa kadakayu gapu kiya angngikurug
nu pe ke Cristo.

Bílin kadaya magatáwa

22 Ay dakayu wa nat-átawán na babbay, peturayán kayu kadaya attáwa
nu, nga ummán kiya agpeturáy nu ke Apu.
23 Ata ya laláki, ay aggína ya árig úlu naya atáwa na, nga ummán ke
Cristo, nga aggína ya árig úlu daya ngámin mangurug kaggína, nga ittu
daya árig baggi na. Ay aggína kam ya mamiyág kaggída.
24 Ay díkod, masápul la peturayán daya babbay kadaya attáwa da kiya
ngámingámin, nga ummán kiya agpeturáy tada ngámin na mangurug ke
Cristo.
25 Ay dakayu wa lalláki, ay piyán nu daya attáwa nu nga ummán kiya
amminya ne Cristo kadàtada nga mangurug kaggína. Nepalúbus na ngala
nga mebasu ya baggi na gapu kadàtada.

26 Kinuwa na yán ta senu mapagbalin nitta ka tolay na nga áwan bas-
básul. Kitu inagbawtisár tada tu bátug namgu na kadatu bas-básul tada,
kane kurugan tada ya bàbànán na mepanggap ke Jesu-Cristo.
27 Ay kinuwa na idi ta senu napiya tutu wala ya pagsisinnán na kadàtada
kiya ilalbet na kammin na mangalà kadàtada; nadalus tada se áwan tutu
wala nga nadakè kadàtada, se áwan tada tutu wala nga mansà ki àráng
na, se áwan tada pe tutu wala pagkur-kurángan.
28 Ay díkod páda na pe kadaya lalláki. Piyán da din daya attáwa da nga
ummán kiya amminya da kadaya baggi da kampela ngin nin. Ay díkod,
ya laláki nga maminya kiya atáwa na, ay bíláng pe yin nga piyán na ya
baggi na kampela ngin nin.
29 Awan kadàtada ya mangalùsaw ki baggi na, nu di ta lugud nga
panganan se tar-tarànan, nga ummán kiya angwa ne Cristo kadaya
mangurug kaggína,
30 áta bíláng tada ya parte naya baggi na.
31 Ay atán ya nán na kiya bàbànán ne Dios nga, “Nu mangatáwa ya
laláki, ay panáwan na daya mannákam na, ta kobungan na ya atáwa na,
ay magbalin da ka sissa ngin,” nán na.
32 Ay atán ya naunag pànang, nga piyán kagiyan nedi. Ay kiyà, ay iárig
ku wala ya kàwaán daya magatáwa kiya kàwaán ne Cristo se daya ngámin
mangurug kaggína.
33 Ngamay mepanggap pe kadaya kurug magatáwa. Ngámin daya
lalláki, ay masápul piyán da daya attáwa da nga ummán kiya amminya
da kadaya baggi da. Ay ummán pe daya nat-átawán na babbay, masápul
rispitaran da pe daya attáwa da.

6

Bílin kadaya maggaáma se maggiína

1 Ay dakayu wa an-annánà, ay ikurug nu daya mannákam nu, áta ittu
yán ya rabbang na nga kuwaan daya umapu win ke Apu Jesus.
2 Ata atán isa nga bílin ne Dios nga ittu ya nunna nga bílin na nga
binulunán na ka kari. Ay nán na kídi, “Pàgan nu ya ama nu se ya ina
nu,
3 ta senu napiya daya mà-màwa kadakayu, se adaddu ya agbiy-biyág nu
kid kalawagán ni,” nán na.
4 Ay dakayu pe nga magannánà, akkan nu din na par-parungtan daya
annánà nu, ngamay isúru nuda kiya napiya, ay se kagiyánan nuda kiya
piyán ne Apu nga agkakagi nu.

Bílin kadaya asassu se kadaya apu da

5 Ay dakayu wa magasassu, ikurug nu daya apu nu. Ikansing nuda, ay
se ipas-pasnà nu tutu wala ya angngikurug nu kaggída, nga ummán ka e
Cristo kam ya ikur-kurug nu.
6 Akkan tittu wala kiya agsisíngan da kadakayu ya aggagat nu, ta piyán
nu nga pàgan dakayu, nu di nu nga ipas-pasnà ya angikurug nu, ta ittu ya
piyán ne Dios kadakayu nga asassu ne Cristo.
7 Maganggam kayu wala nga mangwa kadaya ubra nu nga asassu, nga
ummán ka e Apu ya sur-surbiyán nu, nga akkan tolay yala.

8 Dam-damdamman nu wa supapáan ne Apu oray iinna nga tolay nga
mangwa ka napiya, asassu da mán se akkan.
9 Ay dakayu nga à-apu, namáru kayu din pe kadaya asassu nu. Akkan
nuda papanansingan. Damdamman nu nga dakayu se daya asassu nu, ay
sissa ya Apu nu wa atán ka lángit, ay áwan na nga pagdudúmán.

Ya pangábà tada ke Sairu

10 Ay ya muddi nga kagiyan ku kadakayu, ay kal-kaligdaan nu ya
angngurug nu kaggína kiya akisissa nu kaggína, se gapu kiya naturáy nga
pannakabalin na.
11 Atán da idde ne Dios nga bátug ippapatay tada, ta senu akkan tada
maábà kadaya sírisírib ne Sairu. Ay díkod usaran nu lugud ngámin dayán.
12 Ata ya kalínga tada, ay akkan wayya nga tolay, nu di daya nadakè a
di masingan kiya kal-kalawagán nga ap-apu se atán kababalin se turáy,
nga ittu daya paggayatán daya ngámin na nadakè kídi kalawagán. Ittu pe
dayán daya mangitur-turáy kadaya tolay ya árig ga atán kiya kagìbattán.
13 Ay túya usaran nu lugud din daya ngámin árig iggugubát nga idde ne
Dios, ta senu nu umbet ya algaw nga akiparang nu ki nadakè, ay annung
nu nga pàkadan ya kalínga tada. Ay kiya kabalin naya akiparang nu, ay
atán kayu pikam ma magsisíkád.
14 Ay díkod, magsagána kayu. Ya bátug pagsinturon tada nga
makigubát, ay, ittu ya agkakagi tada peyang kiya kurug. Ay ya bátug
balayyáng nga pangalátag tada ki gútù tada, ay ya panagmar-máru tada.
15 Ay ya bátug pagsapátus tada, ay ya amminya tada nga mangibàbànán
kiya Napiya nga Dámag nga mangikappiya kadaya tolay ke Dios.
16 Ay ya angngurug tada ke Jesu-Cristo ya bátug kalátag tada, nga ittu ya
pangalátag tada nga pamàsiyát tada kadaya ngámin na árig siggagatang
nga mayán naya bútug ne Sairu.
17 Ay ya bátug paghelmet tada, ay ittu ya agnamnáma tada kiya angngalà
ne Dios kadàtada. Ay ya bàbànán ne Dios ya bátug ampiláng tada nga
idde naya Ispiritu na kadàtada.
18 Ay magkarárag kayu peyang nga makiseng ke Dios. Ay peturayán
kayu peyang kiya Ispiritu na kiya agkarárag nu. Magtaron kayu se
magánus kayu peyang, nga mangikar-karárag kadaya páda nu nga
mangurug.
19 Ikar-karárag dà pe, ta senu nu magbàbànán nà, ay ipakammu ne Dios
kiyà daya kagiyan ku kiya angipakammù kiya palánu na mepanggap kiya
Napiya nga Dámag. Ay senu naturad dà peyang pe nga magbàbànán.
20 Ittu yán ya nangibonán ne Dios kiyà ka pagbàbànánan na. Ay ittu
pe ya gapu na nga atán nà kídi ya agba-balúdán. Ikar-karárag dà lugud
ta senu naturad dà a mangipakammu kiya bàbànán ne Dios, ta ittu kuma
yán ya màwa.

Ya muddi nga mekagi ne Pablo

21 E Tikico nga isa nga wagi tada nga pà-pàgan tada, se mapiyár nga
magub-ubra kiya ubra ne Apu, ay aggína ngin ya mangikagi kadaya
mepanggap kiyà, ta senu mammuwán nu nu mapà-paanna ngà.
22 Ay túya papannan ku win kiyán giyán nu, ta senu medam-dámag na
ya kapà-pàyanán mi ngámin kanedi, ay senu mapà-paanggam nakayu.

23 Ay e Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo wa Apu tada ya mamakappiya
kadaya ur-uray nu, wawwági, ay se idde da kuma pe ya panagpipinninya
nu nga meannúgut kiya angngurug nu.
24 Ay e Dios pe ya magkallà kadakayu ngámin na maminya peyapeyang
ke Jesu-Cristo wa Apu tada.

Ya súrát ne Pablo kadatu mangurug ka Filipos

1 Iyà e Pablo. Súrát ku idi kadakayu wa iFilipos nga nagbalin ka tolay
ne Dios gapu ke Jesu-Cristo, se kadaya mangiapu kadaya kap-kapilya, ay
se kadaya sumeseseng kaggída kadaya ubra da. Ay ya kabulun ku kanedi
kiya inagsúrát ku, ay e Timoteo wa pádà a bobonan ne Jesu-Cristo.
2 E Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo nga Apu tada din nala ya magkallà
se mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.

Ya angngikar-karárag ne Pablo kadatu iFilipos

3 Ki peyang nga akadamdam ku kadakayu, ay magiyáman nà peyang ke
Dios.
4 Ay sikkaanggam mà pe ki peyang nga angngikarárag ku kadakayu
ngámin,
5 gapu kadaya ngámin na nesesseseng nu peyang kiyà a mangipakammu
kiya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo, nanggayát kitu dámu
nu wa mangurug kiya Napiya nga Dámag ka panda kídi.
6 Ay gapu ta e Dios ya nangigayát kadaya napiya nga kuk-kuwaan nu, ay
namnamáan ku nga aggína kammin ya mamalin kiyán panda kiya ilalbet
kammin ne Jesu-Cristo.
7 Pà-pàgan takayu, ay túya ummán kiyán ya panangnamnámà panggap
kadakayu ngámin. Nepagráman kayu kiya ngámin na nesisseng ne Dios
kiyà, kídi ya sibbabálud dà, ay se oray kiya angngigdù ku kiya Napiya
nga Dámag, se kiya angngikagì kiya kinur-korugán nayán na Napiya nga
Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo.
8 Ay ammu ne Dios, nu wà ummán naya katalekág ku tutu wala
kadakayu, áta piyán takayu nga ummán kiya amminya ne Jesu-Cristo
kadàtada.
9 Ay ikar-karárag ku nga umabaabay din ya agpipinninya nu. Ay se
mammuwán nu din daya napiya nga kuwaan, ay se melasínán nu din
ngámin daya mà-màwa nga màlamán nu,
10 ta senu tittu daya napiya daya pàgan nu. Ay díkod kiya ilalbet kammin
ne Jesu-Cristo, ay áwan na nga tugiban kadakayu, ay se dàngan nakayu
wa áwan na bas-básul.
11 Ngámin kuma daya kuk-kuwaan nu, ay mangipassingan nga namáru
kayu kurug. May màwa nu wala dayán gapu kiya isisseng ne Jesu-Cristo.
Ay tú dayán daya kepàgán se pakedayáwan ne Dios.

Ya panggap naya agbiyág ne Pablo ay e Cristo

12 Ay piyán ku wa ipakammu kadakayu wawwági, nga daya nà-nàwa
kiyà, ay abay lugud agpà ya netúlung na kiya pannakewaragáwag naya
Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo.
13 Ay ittu pe ya nakammuwán datu ngámin na magguwardiya kídi ya
balay ne Gubernador, nga nebálud dà gapu kiya angngurug ku ke Jesu-
Cristo. Ittu pe idi ya nakammuwán daya duddúma pikam nga atán kanedi.

14 Ay ummán pe kadaya wawwági tada, namaligda kiya angngurug da
ke Jesus ya nekebálud ku. Ay ittu pe ya namaturad pànang kaggída nga
mangibàbànán kiya bàbànán ne Dios, nga áwan da tutu wala nga ikansing.

15 Ay kurug ga ibàbànán pe daya duddúma nga tolay ya mepanggap ke
Jesu-Cristo ngamay gapu wala kiya ásil da, ay se piyán da pe makisuw-
suwáy. Ngamay daya duddúma, ay napiya ya panggap da.
16 Ay dedi ya tolay ya napiya ya panggap da, ay kuwaan da yán gapu
kiya amminya da kiyà. Ata ammu da mà nga atán nà lugud kídi ya agba-
balúdán gapu kiya angngigdù ku kiya Napiya nga Dámag.
17 Datu duddúma, ay ibàbànán da nge Jesu-Cristo ta piyán da nga
mepangátu ya baggibaggi da. Nadakè ya panggap da nga mangibàbànán.
Kuwaan da yán ta senu naturù ya pannakit ku kanu kídi ya nekebálud ku.

18 Ngamay oray yala, oray nu magpam-pamaráng da onu kurug ya
angngibàbànán da ke Cristo, ay maganggam mà ala, áta e Cristo mà
kammala ya mebàbànán.
19 Ay kurug ga maganggam mà, áta ammù nga gapu kadaya kar-karárag
nu se ya isisseng naya Ispiritu ne Jesu-Cristo, ay magbalin ngámin dedi ka
pagkapiyaán ku.
20 Ay ya namnamáan ku se ya piyán ku tutu wala nga màwa, ay áwan
ku kuma nga màwa nga keap-appattán ku, nu di kuma nga gapu kiya
kinaturad ku nga magbàbànán, ay mapadayáwan peyapeyang nge Cristo
gapu kiyà, oray kídi ya kasibbiyág ku onu kiya pannakatay ku.
21 Ata kiyà kampela ngin nin, ay e Cristo ya panggap naya agbiyág ku,
ngamay nu matay yà, ay pagpíyán ku pànang yán.
22 Ay nu turán nà ala nga magbiyág pikam, ay adu daya napiya nga
mà-màwa ku. Ay túya akkan ku ammu ya piliyan ku.
23 Ay akkan ku tutu wala ammu ya piliyan ku kadedi ya duwa. May nu
iyà ala, ay pì-piyán ku wala ya matay, ta senu masingan ku we Cristo win,
áta napì-piya yán.
24 Ngamay kasapúlán mà pànang ya panagbiyág ku gapu kadakayu.
25 Ay gapu ta ammù a kurug ga masápul dà, ay ammù nga magbiyág gà
pikam nga mebul-bulun kadakayu, ta senu lumig-ligda ya angngurug nu,
ay se maganggam kayu pe.
26 Ay díkod padayáwan nu pe ye Jesu-Cristo gapu kiyà nu turán nà ala
nga makapagulli kammin kadakayu kannán.

27 Ngamay ya kabiy-biyág nu din, ay masápul la umannúgut kiya Napiya
nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo. Ta senu madámag ku wala ya
pagkat-katayán naya uray nu ya sissa nga panggap nu, nu turán nà ala
nga di makalbet ta maggagáyám kadakayu win. Ay nu makalbet tà pikam,
ay masingan ku yán na kuk-kuwaan nu, nga maggaannúgut kayu wa
mangigdù kiya angngurug nu kiya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-
Cristo,
28 nga akkan kayu mansing kadaya kumag-kagúra kadakayu. Ya akkan
nu wa aggansing kaggída, ay ittu ya angngipakammu ne Dios kaggída
kiya pannakapánis da ka áwan panda. Ay ittu pe ya pakammuwán da
nga dakayu, ay alà nakayu we Dios kiya pangiturayán na.
29 Ata akkan ya mangurug gala ke Jesu-Cristo ya ipàwa ne Dios kadakayu
nu di pe ya magrígát gapu kaggína.

30 Ay díkod meráman kayu pe yin kiya rig-rígát nga nas-asingan nu se
nad-adámag nu wa nà-nàwa kiyà.

2

Ya nagpakumbaba ne Jesus se iya nangngipangátu ne Dios kaggína

1 Ay ammù nga atán ya amminya nu win na manganannay ta sinuruwán
nakayu we Cristo, se atán ya amminya ne Cristo kadakayu pe yin, ay se
atán ya pannakikabulun se panagkallà kadakayu pe. Ay ammù pe nga
atán nin ya Ispiritu ne Dios kiya isaisa kadakayu.
2 Ay lugud, gapu ta atán dayanin kadakayu, ay pà-paanggamman dà
tutu wala ngin. Magpapáda se maggaannúgut kuma ya uray nu se
magpipinninya kayu se magkikinnawátan kayu kuma peyang pe.
3 Ay akkan nu din ittu lam-lamtan ya mangwa kadaya pagkapiyaán nu
kampela ngin nin, ay se akkan kayu din na magpang-pangátu, nu di kayu
kuma nga napakumbaba. Ay ibíláng nu wa nangà-ngátu daya duddúma
may dakayu.
4 Ay akkan nu din ittu lam-lamtan ya pagkapiyaán nu kampela ngin nin,
nu di pe daya pagkapiyaán daya kasittolay nu.
5 Ay magpakumbaba kayu din nga ummán ke Cristo.
6 Ata oray atán ya kinaDios kaggína, ay akkan nagbiyág ga kapáda ne
Dios oray nu ittu kuma yán tu kinuwa na.
7 May dinitán na ngala ngin. Nagbiyág nga tolay, ay se nagbiyág ga
ummán ka asassu.
8 Nagpakumbaba ngala. Ay tummulù panda kitu nekatay na kitu krus.
9 Ay díkod, pinagbalin ne Dios ka kangatuwán, ay se aggína ya
pinagbalin na ka Apu ki ngámingámin.
10 Ta senu ngámingámin, ay magpalintud nga magdáyaw ke Jesus, oray
daya ilángit se daya tolay ked kalawagán, ay oray pe datu natay yin.
11 Ay nán ngámin daya tolay nga e Jesu-Cristo ya Apu. Ay mapadayáwan
nge Dios nga Ama.

Daya árig ga mangwada kadaya akkan na mangurug

12 Ay díkod, tú idi ya kagiyan ku kadakayu wa wawwágì a pàgan ku.
Kitun, ay ikurug dà peyang, ay natù-turù din ya angngikurug nu kiyà ki
kaáwan ku kadakayu. Ay kídi yin, ay ya isaisa kadakayu kampela ngin
nin ya makammu kadaya masápul la kuwaan na ki angngurug na ta senu
áwan na pagkurángan. Ay sikkaansing kayu din pànang ke Dios.
13 Oray ta e Dios ay atán peyang kadakayu. Aggína ya mangidde ka
kababalin nu se amminya nu wa mangwa kadaya paganggammán na.
14 Ay ngámin daya masápul la kuwaan nu, ay kuwaan nu din nala nga
áwan nu wa ríririri, se áwan nu din na suwasuwáy.
15 Ta senu dakayu wa annánà ne Dios, ay áwan nu wa kakag-kagiyánan
se áwan nu wa pagdàsán oray atán kayu kídi ya kalawagán nga giyán
daya tolay ya summiyási kiya kinapiya. Ay díkod, árig nu ya nagatang
nga bittuwan na mangwada kaggída.
16 Ay kiya ilalbet kammin ne Jesu-Cristo, ay paganggammán takayu ta
akkan nà kam ma dig-dígát kadakayu, ay se akkan wayya nga áwan sur-
surbi datu kinuw-kuwa ku.

17 Ay nu kasapúlán ya pannakatay ku ta senu áwan tutu wala nga
pagkurángan naya angngurug nu ke Dios, ay paganggammán ku wala,
ay piyán ku nu mepaganggam kayu kiyà.
18 Ay díkod mepaganggam mà pe kadakayu.

De Timoteo se Epafrodito

19 Ay namnamáan ku wa akkan mabayág, ay ibon ku we Timoteo
kannán nu ittu ya piyán ne Apu, ta senu maganggam mà gapu kadaya
idam-dámag na kiyà nga mepanggap kadakayu kiya aggulli na kammin
kanedi.
20 Ta áwan ku ammu nga sabáli nga mepaglídug kiyà ka mepanggap
kiya pagpíyán nu, nu akkan nala nga aggína.
21 Ata daya duddúma, ay tú da la nga at-atangyaan na lam-lamtan
daya pagkapiyaán da kampela ngin nin, nga akkan daya mà-màwa nga
mepanggap ke Jesu-Cristo.
22 Ngamay am-ammu nu mà in nu mapaanna ya kinatutolay ne
Timoteo. Ummán kami ka kurug ga magama kiya agsirbi mi nga duwa
ka mepanggap kiya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesus.
23 Ay túya namnamáan ku ya angngibon ku kaggína kannán, basta
mammuwán ku wala ya kapà-pàyanán ku kanedi.
24 Ay innanamán ku wala ya isisseng ne Apu nga akkan kuma mabayág,
ay makangngay yà pe yin kannán.
25 Ay nadamdam ku pe nga masápul la papannan ku kannán nin ne
Epafrodito nga wagi tada kiya angngurug, se pádà pe nga árig suldádu ne
Jesu-Cristo se pádà pe nga pagub-ubraan ne Apu. Ay aggína tu nebon nu
wa sumeng kiyà kadaya kasapúlán ku.
26 Matalekág pànang kadakayu win. Ay mariribù pe ta get nu malídug
kayu kurug pe ta nagìna nu wa magtakit.
27 Ay kurug ga nasamnga tu sinakit na ta tagge na nga ipatay, ngamay
kinalakkán ne Apu Dios. Ay akkan nala nga aggína ya kinalakkán ne Dios
nu di iyà pe, áta nu turán nala nga natay, ay maamúngán ya pannakit ku.
28 Ay túya piyán ku tutu wala nga pagulliyan nin kannán, ta senu
maganggam kayu nu masingan nu kammin, ay senu màsayán pe yin ya
lídug ku.
29 Ay anggamman nu lugud ya aggulli na, ta e Apu ya nangipalúbus
kiya aggulli na kammin. Ay daya tolay ya ummán kaggína, ay masápul
rispitaran nuda.
30 Kurug ga tag-tagge ranúdan ne Epafrodito ya ubra nga nidde ne Cristo
kaggína. Ay nepusta na ngala ya biyág na gapu kiya angwa na kadaya
ngámin na bátug ga iseng nu kiyà.

3

Ya kurug ga kinamáru

1 Ay ya makagì pikam kadakayu wawwági, ay maganggam kayu din nala
gapu ke Apu. Ay akkan nà molaw wa magisúrát kadedi ya kag-kagiyan ku
kadakayu kídi ya súrát ku, áta pagpíyán nu mà.
2 Sin-sinnan nu daya meárig ka átu wa tolay nga mebul-bulun kadakayu,
ta nadakè daya kuk-kuwaan da. Ittu dayán daya mangipapílit kiya
panagpakúgit. Ay akkan nu pà-pàgan dayán,

3 áta ya kurug na, ay dàtada ya árig ga kurug nagpakúgit tin. Ata ya
panagday-dáyaw tada ke Dios, ay gapu kiya isisseng naya Ispiritu na. Ay
e Jesu-Cristo ya pagtalgad tada, nga akkan tada ittu wa pagtalgad daya
mà-màwa tada kampela ngin nin.
4 Ay oray iyà ay annung ku pe nga pagtalgad ya nàwa ki baggì.
Ay díkod nu atán manguna nga annung da nga pagtalgad ya nàwa ki
baggi da, ay natù-turù kiyà,
5 áta kitu nekeanà ku, ay kinúgit dà pe kitu mekawalu nga algaw ku. Ay
iIsrael là pe, tu Benjamin ya makin-gakagaka kiyà. Ay kurug ga Hebreo wà
pe, áta Hebreo daya mannákam ku. Ay nu mepanggap pe kadaya lin-lintag
ne Dios, ay isa ngà pe nga Pariseo kitun.
6 Ay nu mepanggap pe kiya angngikurug ku kiya kur-kurugan mi nga
Judyu, ay naturù ya kuk-kuwaan ku, ta nelaw-atán ku wa pinar-parigátan
datu mangurug ke Cristo. Ay nu mepanggap pe kiya angngikurug ku
kadatu lin-lintag natu Moses, ay áwan ku wa di kinurug.
7 Ngamay kídi yin, ay ngámin datun na pagmaruwán ku wa nán ku
kitun, ay ibíláng kuda ka áwan na sur-surbi, gapu ki angngikurug ku ke
Cristo.
8 Ay akkan nala yán, áta ibíláng ku datun nin ka áwan sur-surbi gapu
kiya napatag pànang nga inakammù ke Jesu-Cristo wa Apu ku. Ay gapu
kaggína, ay kinaligpanán ku ngámin datun nin, áta ya piyán ku, ay pumiya
tutu wala ya akibul-bulun ku kaggína.
9 Ay gapu kiya angngurug ku kaggína, ay mebíláng ngà ka namáru.
Ngamay akkan wayya gapu ta namáru wà kampela ngin nin ta ikurug ku
daya lin-lintag, nu di gapu kampela ngin kiya angngikurug ku ke Cristo.
Ay ittu yán ya kinamáru wa gayát ke Dios nga gapu wala ki angngurug.
10 Ay kídi yin, ya piyán ku wala, ay mammuwán ku tutu wala nge Cristo
se iya ammanakabalin na nga ittu tu gapu natu nelaltu na kammin. Ay
ya piyán ku pe, ay mepagrígát tà kuma pe kaggína se árig matay yà nga
ummán kitu nekatay na.
11 Ta senu nu mekari yà, ay lumtu wà kammin pe.

Ya gamgam-gáman ne Pablo

12 Akkan ku nán na nammuwán ku tutu wala dedi yin na mepanggap ke
Cristo, onu áwan ku tutu wala nga pagkur-kurángan nin. Ngamay kuwaan
ku wala ya mabaal ku, ta senu magun-ud ku ya panggap ne Cristo kiya
inammagbalin na kiyà ka tolay na.
13 Ay akkan ku pikam nán wawwági, nga ammù tutu wala ngin ya
ngámin na mepanggap ke Jesu-Cristo. Ngamay ya kuk-kuwaan ku kídi yin,
ay kaligpanán kun datun na napal-palábas, ay se yà kuwaan ya mabaal
ku wa mangwa kadaya masanguwánan pikam.
14 Ay túya gamgam-gáman ku ya idde ne Dios nga ipal-palbet na
kadàtada ka lángit gapu kiya angngurug tada ke Jesu-Cristo.
15 Ay ummán kuma kídi ya panaglam-lammat ngámin daya naligda nga
angngurug. Ay nu turán nala nga atán da kadakayu daya mepasabáli nga
panaglam-lammat, ay e Dios sala ngin ya mangipakammu kadakayu.
16 Ay ya masápul lala, ay akkan tada kuma ilingling ngámin datun na
nammuwán tada ngin mepanggap kiya angngurug tada.
17 Ay magsissa kayu din wawwági, nga manlad kadaya nepas-passingan
mi kadakayu, ay se daya magtallad kadakami pe yin daya sisinnán nu.

18 Ata ummán kitu nakírad mi nga kagiyan kadakayu, ay adu daya tolay
ya manguna nga mangurug da, ngamay ya kurug na ay kumagúra da kiya
mepanggap kitu nàwa ke Cristo kitu krus. Ay makasangit tà a mangagi
manin kadakayu kídi.
19 Ngamay dayán na tolay, ay áwan da nga pagung-ungdáran nu di ya
pannakapánis da ka áwan panda. Ay ya bátug diyos dayán na tolay ay ya
kelugán daya baggi da. Dayán na tolay, ay pagkidáyaw da mán kammin
daya keap-appattán da kuma, ay se daya lam-lamtan peyang dayán, ay
daya mà-màwa ngala kídi ya kalawagán.
20 Ngamay nu dàtada, ya kurug ga íli tada ngin, ay ya lángit. Ay
maggayát kannán ne Jesu-Cristo wa Apu tada nga Marammiyág nga ittu
ya id-idaggán tada.
21 Ay aggína ya mangulis kadaya ur-úray ya baggi tada, se na pagbalinan
ka ummán kitu baggi na kane lumtu nga dumiláng. Màwa na idi gapu
kiya ammanakabalin na nga ittu kam pe ya ammanakabalin na kiya
angngituráy na kiya ngámingámin.

4

Daya bil-bílin ne Pablo

1 Ay túya, akkan nu igsán ya angngurug nu ke Apu, wawwági, nga pà-
pàgan ku se tal-talìgan ku. Dakayu ya mamaanggam kiyà, ay se dakayu
pe ya pakedayáwan ku.
2 Makim-imallà à kadakayu Eudias se Sintike, nga magkikinnawátan
kayu din nin ta magwagi kayu mà ke Apu.
3 Ay ikaw wa mapiyár ra kabulun ku, sengám mán dedi duwa nga
babbay, áta aggída pe ya sinummeng kiyà kiya nangngipak-pakammù
kiya Napiya nga Dámag ga mepanggap ke Jesus, aggída se de Clemente
se datu duddúma nga sumeseseng kiyà. Ay nesúrát ya ngágan dayanin
kiya libru ne Dios, nga nekesurátan daya ngag-ngágan daya mabiyág ka
áwan panda.
4 Ay maganggam kayu wala peyang gapu ke Apu. Maganggam kayu
peyang kurug.
5 Tagay yin ya ilalbet kammin ne Apu. Ay ipassingan nu lugud kadaya
ngámin tolay ya kinatulù nu.
6 Ay áwan nu din ilidulídug. Ikarárag nu wala ke Dios ngámingámin
daya piyán wa nu pakisengán. Ay magiyáman kayu pe kaggína gapu
kadayán.
7 Ay díkod idde ne Dios kadakayu ya panaggur-uray nga akkan ta
malammat ya kinapiya na. Ay áwan nu wa paglídug kiya angngurug nu
ke Jesu-Cristo.
8 Ya muddi nga kagiyan ku kadakayu wawwági, ay dayán nala nga
makurug daya lam-lamtan nu peyang, se daya rumbang nga pàgan tada,
se ngámin na kustu, se daya ngámin na napiya nga kuk-kuwaan se
napiya nga panagbiy-biyág tada. Ay se ngámin pe daya napiya kiya
agsisíngan daya tolay, se daya pà-pàgan da, ay se daya ngámingámin na
mangipassingan kiya kinamáru nu se daya pakedayáwan nu.
9 Ay kuwaan nu ngámin datu nasur-súru nu kiyà se ngámin datu nag-
agìna nu se datu nas-asingan nu kiyà, ta senu e Dios nga ittu ya paggayatán

ngámin daya napiya nga panaggur-uray tada, ay aggína ya mamul-bulun kadakayu.

Tu naggiyáman ne Pablo ke Apu

10 Ay maganggam mà pà-pànang ke Apu ta nepassingan nu manin kídi ya amminya nu wa sumeng kiyà. Ta kurug ga piyán dà tutu wala nga sengán ngamay áwan nu wala nga waya nga mangipassingan kitu tangannuwán.
11 Ay akkan ku ittu wa agkuna kídi ta magkúráng ngà kadaya masápul ku. Akkan! Ata kapenamán ku win ya maganggam oray nágan naya kapà-pàyanán ku.
12 Ata napadásan ku win nu wà ummán naya makur-kurángan. Ay napadásan ku pe yin nu wà ummán naya magsur-surù kadaya masápul ku. Ay oray nu nágan naya mà-màwa, ay nammuwán ku win ya napiya nga kuwaan. Oray nu mabtug gà onu mabisin nà, ay nammuwán ku win ya napiya nga kuwaan. Ay oray magkúráng onu magsurù daya masápul ku, ay áwan na nga dúma kiyà.
13 Ata màwà ya ngámingámin gapu kiya isisseng ne Cristo nga atán kiyà nga ittu ya mangidde kiya kababalin ku.
14 Ngamay oray nu mapakuna, ay pàgan ku ya kinamáru nu wa sumeng kiyà kadaya kapar-parigátan ku.
15 Ay ammu nu mà pànang nga iFilipos nga kitu dámù a mangibàbànán kiya Napiya nga Dámag, kane gayát tà ka Macedonia, ay áwan oray iinna nga tangabubúlun na mangurug ya sinummeng kiyà. Tittu kayu wa nagidde kiyà kadaya masápul ku.
16 Ay oray kitu kowad ku ka Tesalonica, ay akkan nala nga namis-issán tu nangidde nu kadatu masápul ku.
17 Ay túya maganggam mà, ngamay akkan wayya gapu kadaya id-idde nu kiyà ya paganggammán ku pànang, nu di ya supápà ne Apu kadakayu. Akkan ku ittu panagkuna ta sapúlan ku daya id-idde nu. Ngamay ya napatag kiyà ay daya maùnud nga mesupápà kadakayu.
18 Ay ikagì kadakayu nga áwan na di atán kadaya masápul ku, ay nasurù lugud pikam. Ay áwan ku wa masápul lin, áta apangngalà ku tu nepaw-it nu kiyà nga nepakagtu nu ke Epafrodito. Ay datun, ay bátug ga nabangug nga dátun nu wa panaruanggam nu ke Dios. Ay maganggam kurug ge Dios, ay se pà-pàgan na pe.
19 Ay e Dios ya mangidde kadaya ngámin na masápul nu, nga maggayát kiya áwan panda nga kinabànáng na gapu kiya angngurug nu ke Jesu-Cristo.
20 Ay maday-dáyaw ka áwan panda nge Dios nga Ama tada. Kurug yán!

Ya muddi ya pakumusta ne Pablo

21 Ay kumusta kadaya ngámin na tolay ne Dios nga mangurug ke Jesu-Cristo kannán. Ay makikumusta pe kadakayu daya wawwági tada nga kabbulun ku kanedi.
22 Ay makikumusta ngámin pe daya tolay ne Dios kanedi kadakayu, may tàwán kam kadaya magub-ubra kiya balay naya ári.
23 Ay mammuwán nu din ya agtag-tagasíngan ne Apu Jesu-Cristo kadakayu.

Ya súrát ne Pablo kadatu mangurug ka Colosas

1 Iyà e Pablo, nga pinagbalin ne Dios ka isa nga apostol ne Jesu-Cristo. Súrát mi idi se Timoteo wa wagi tada,
2 kadakayu wa tolay ne Dios ka íli Colosas nga wawwági mi nga mangurug ke Cristo.
E Dios nga Ama tada din nala ya magkallà se mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.

Ya aggiyáman de Pablo ke Dios

3 Ay ki káda nga angngikar-karárag mi kadakayu, ay magiyáman kami peyang ke Dios nga Ama ne Jesu-Cristo wa Apu tada.
4 Ata nagìna mi ya angngurug nu ke Jesu-Cristo, se iya amminya nu kadaya ngámin na páda tada nga tolay ne Dios.
5 Ay magiyáman kami pe gapu kiya agginnanáma nu kiya gun-guna nga meid-iddag kadakayu ka lángit. Ittu tu nammuwán nu kitun kane mebàbànán kadakayu ya kurug, nga ittu kam ya Napiya nga Dámag ga mepanggap ke Jesu-Cristo
6 nga mebàbànán nin ki ngámin na giyán kid kalawagán. Ay umaduadu pe daya mangurug kídi ya Dámag, ay se mauli-ulis ya biyág da pe. Ay ummán pe kadakayu kitu pissán nu tutu wala nga makagìna kiya agkallà ne Dios, ta nammuwán nu win ya kinur-korugán na.
7 Ay e Epafras nga pà-pàgan mi tutu wala nga kabulun tu nakammuwán nu kiyán. Aggína ya isa kadaya mapiyár nga bobonan ne Cristo, nga ittu tu kinabaggi mi nga nawe kannán.
8 Ay kane magulli kanedi, ay aggína ya nangagi kadakami mepanggap kiya amminya nu kiya isaisa kadakayu, nga gayát kam kiya Ispiritu ne Dios.

Tu angngikarárag ne Pablo kadatu iColosas

9 Ay díkod nanggayát kitu nakagìna mi kiya mepanggap kadakayu, ay ikar-karárag mikayu peyang, nga sengán nakayu ya Ispiritu ne Dios nga mangammu pànang kadaya piyán na nga ipàwa kadakayu, ta ittu daya mamasírib kadakayu nga mangammu kadayán ngámin.
10 Díkod nu mapakuna kiyán, ay mabalin nu wa ipogup ya agbiyág nu kiya piyán ne Apu senu maanggammán kadakayu peyang. Ay magbalin pe ka napiya ngámin daya kuk-kuwaan nu wa bátug búnga naya angngurug nu, ay se umabaabay pe ya angngammu nu kadaya piyán ne Dios.
11 Ay ikar-karárag mi pe nga e Dios din nala ya mamal-paligda pànang kiya angngurug nu kaggína gapu kiya nakas-kasdáaw nga ammanakabalin na, ta senu magánus se maganggam kayu wala nga magiturad kadaya ngámin na mà-màwa kadakayu.
12 Magiyáman kayu pe ke Dios nga Ama tada, nga ittu ya namagbalin kadàtada ka tolay na nga pangipakin-kuwaán na kadaya ngámin na napadán na gun-guna tada kiya pangiturayán na nga árig wada.
13 Netálaw nitta kiya angngituráy ne Sairu nga ittu ya árig nagìbat, ay se nitta iráman kadaya itur-turayán naya pà-pàgan na nga An-anà na,

14 nga ittu kam ya nagikáru kadatu bas-básul tada, nga ittu pe yin tu
nekapakawan tada kadatun na bas-básul tada.

Ya kinaturáy ne Jesu-Cristo kadaya ngámingámin

15 E Jesu-Cristo ya pakasinnán tada nu wà ummán ne Dios nga di
masingan. Ay awe napadapadán nga uwad din oray kitu áwan pikam
oray iinna kadatu ngámin na naparsuwa.
16 Ay aggína tu nagpeparsuwaán ne Dios kadaya ngámingámin na atán
ka lángit se kídi kalawagán, daya masingan se daya akkan nga masingan,
meráman ngámin daya mabalin na ap-apuwan se pagpinnorayán daya
tolay. Ta ya ngámingámin, ay pinarsuwa ne Cristo ka para kaggína.
17 Gángay kammala nga atán ne Cristo win kitu áwan pikam ma
naparsuwa. Ay gapu kaggína, ay napiya ya kà-kàwaán ngámin daya
pinarsuwa na.
18 Ay aggína pe ya bátug úlu tada ngámin na mangurug kaggína nga
árig baggi na, ta aggína ya pagbiyágán tada. Ay aggína pe ya sissa nga
kangatuwán na linumtu kammin kane matay, ta senu aggína ngala ya
katurayán kadaya ngámingámin.
19 Ta piyán kammala ne Dios sin, nga atán ke Jesu-Cristo ngámin ya
kinaDios na.

Tu nekekappiya datu iColosas ke Dios

20 Ay díkod tú idi lugud ya kinuwa ne Dios, nga gapu ke Jesus, ay ngámin
daya atán ka lángit se kídi kalawagán, ay nekappiya da kammin kaggína,
gapu kitu dága ne Jesus kitu nekatay na kitu krus. Ittu yán ya gapu naya
nekekappiya daya ngámin ke Dios, se iya nekepatoli naya akibul-bulun da
kaggína.
21 Ay dakayu pe, ay adayyu kayu ke Dios kitun. Lùsawan nu, ay díkod
nadakè pe datu kuk-kuwaan nu kitun.
22 Ngamay kídi yin, ay nekappiya kayu win ke Dios, gapu kitu nekebasu
naya An-anà na gapu kadàtada. Ay díkod nu iya ilalbet kammin ne Jesu-
Cristo, ay áwan tutu wala nga mepabásul ne Dios kadakayu win, ta áwan
nu lugud bas-básul lin.
23 May masápul akkan kayu maglikud se maggad-gadduwa kiya angngu-
rug nu. Se akkan din pe kumapsut ya agginnanáma nu kadatu ngámin na
nekar-kari kadakayu kiya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo,
nga nagìna nu win. Ay idi nga Dámag, ay nebàbànán nin ki ngámin giyán
kídi kalawagán. Ay iyà e Pablo wa pinagbalin ne Dios ka bobonan na nga
mangibàbànán kiyán na Dámag.

Ya isisseng ne Pablo kadatu mangurug

24 Ay maganggam mà ala kídi yin oray nu mapar-parigátan nà gapu kiya
angngibàbànán ku ki mepanggap ke Jesu-Cristo. Ata daya ngámin na rig-
rígát nga mà-màlamán ku gapu kadakayu, ay bíláng angngitul-túluy ku
kadatu rig-rígát ne Cristo gapu kadaya mangurug ga árig baggi na.
25 Ay nagbalin nà ka bobonan daya mangurug, ta ittu yán ya nidde ne
Dios nga ubrà, ta senu masengán takayu kiya pagpíyán nu. Ay ittu ya
angngipakammù tutu wala ki ngámin bàbànán na,
26 ta ittu ya pakammuwán ta kiya pinalánu na kitun kam ma kuwaan
na. Nelingalingad na ka nagbayabayág gala nga dagudagun kadatu nunna
nga tolay, ngamay kídi yin, ay nepakammu na ngin kadaya tolay na.

27 Piyán kammala ne Dios nga ipakammu kaggída ya napiya pànang nga
palánu na nga pagpíyán ngámin tolay, meráman kayu nga akkan Judyu.
Ay yán na palánu na, ay ittu ya agyán ne Cristo kadakayu, nga ittu ya gapu
naya agginnanáma nu nga mepagyán kayu ke Dios ka lángit.
28 Ay ittu ya gapu na nga ibàbànán mi ya mepanggap ke Cristo kadaya
ngámin tolay. Ay tul-tulduwán mida ngámin se mida kappiyánan tutu
wala nga law-lawagán, áta piyán mi tutu wala nu mepassingan nga
nanàmán da ngámin kiya angngurug da ke Cristo.
29 Ay ittu yán ya gapu na nga magpaggus sà tutu wala, se ippáy ku ya
kabailán ku nga mangwa kadayán. Ay màwà dayán gapu kiya bílag tutu
wala nga gayát ke Cristo nga atán kiyà.

2

1 Ay piyán ku nga mammuwán nu, se daya iLaodicea se daya duddúma
nga di pikam nakasingan kiyà ya angngikar-karárag ku tutu wala
kadakayu,
2 ta senu bumagkad daya ur-uray nu, se magsissa ya uray nu wa
magpipinninya. Ikar-karárag takayu pe ta senu maawátan nu tutu
wala, wànu ammuwán nu pà-pànang tu nelingalingad kitun, nga ittu ya
ipakammu ne Dios kídi yin, nga ittu mismu nge Cristo, ta senu akkan kayu
tutu wala nga maggad-gadduwa.
3 Aggína ya pakammuwán ta ki ngámin na sírib ne Dios se ya
panangammu na, nga ittu daya árig nesir-sirù a kinabànáng.
4 Ay kagiyan ku lugud dedi kadakayu senu akkan kayu meal-alílaw
kadaya nakak-akkurug ga bàbànán.
5 Ta oray nu adayyu wà kadakayu, ay siddadamdam mà peyang
kadakayu. Ay maganggam mà, áta ammù ya kinaurnus nu, ay se ammù
nga naligda ya angngurug nu ke Cristo.

Ya agpinnoray tada ke Jesu-Cristo

6 Ay lugud gapu ta umapu kayu win ke Jesu-Cristo, ay magpinnoray kayu
lugud kaggína kiya panagbiyág nu.
7 Igamut nu kaggína daya árig gamut nu, se aggína ya árig pangi-
pasikádan nu kiya biyág nu win. Kaligdaan nu ya angngurug nu kaggína,
nga ummán kitu nesúru mi kadakayu. Ay se magiyáman kayu peyang pe.
8 Ay magtaron kayu, ta get maay-ayúyut kayu kiya angngasaba daya
mangial-alílaw kadakayu kadaya sur-súru nga akkan gayát ke Cristo.
Gayát da kiya kinasírib tolay yala. Nebatay da ngala dayán na bàbànán da
kadatu gagángay da kampela ngin se kadaya an-anítu kídi ya kalawagán.
9 Akkan nuda kur-kurugan, ta kitu inagbiyág ne Cristo ka tolay, ay
napadán kammala ngin nin kaggína ngámin ya kinaDios ne Dios.
10 Ay túya áwan nu tutu wala nga pagkur-kurángan gapu kitu nakiapu
nu win ke Cristo. Aggína ya maketuráy kadaya ngámingámin na atán
turáy se ammanakabalin nga di masingan.

Daya pakammuwán tada nga umapu tada ngin ke Cristo

11 Gapu kiya nakiapu nu ke Cristo, ay árig nu ya kurug ga nagpakúgit
tin, ta nagbalin kayu ka tolay ne Dios gapu kiya inangngulis na kadaya
lam-lammat nu win, ta akkan nu wa ipogup pin ya uray nu kiya piyán
kampela naya baggi nu win.

12 Ay ittu lugud ya gapu natu nagbawtisár nu, ta tu nangngigsán nu
kadatu dadán na gagángay nu, ay ittu tu bátug ga neketangataman nu ke
Cristo. Ay árig pe nga netangaltu kayu kaggína, gapu kiya angngurug nu
kiya ammanakabalin ne Dios, nga ittu tu namaltu ke Jesu-Cristo.
13 Kitun, ay árig nu ya natay ta nesibna kayu ke Dios gapu kitu akabas-
básul nu, se gapu ta akkan nakayu wa tolay kitun. Ngamay kídi yin, ay
árig netangaltu kayu pe yin ke Cristo, ta pinakawan ne Dios ngámin daya
bas-básul nu win.
14 Nippà na ngámin datu nagbasúlán nu kadatu lin-lintag na. Ay oray
pe datu lin-lintag, ay nippà nada ngin. Bíláng netangelansa da ngin kitu
krus ne Cristo.
15 Ay gapu kiyán na nàwa, ay nippà ne Dios ya turáy daya atán turáy se
ammanakabalin nga di masingan, se na la nepassingan tu nangngábà na
ngámin kaggída.
16 Túya akkan nu kur-kurugan nin daya tolay nga mangipànaw
kadakayu kadaya duddúma nga akakkanan se mainum. Akkan nu pe yin
gì-gìnán daya ipangílin da kadakayu, nga ummán kadaya piyasta se kiya
ilalsiyád na búlán se kiya algaw wa aggiimáng.
17 Ata ngámin dayán na itù-tùgud da, ay nakurug da ngala kitun. Arig
da ya aniníwing ngala daya madama umbet. May e Jesus ay aggína ya
kakur-korugán ngámin datun.
18 Túya akkan kayu papáas kadaya magkuna nga natù-turáy da gapu
kadaya nakas-kasdáaw wa nas-asingan da kanu mà. Ay ipasindáyaw da
pe ya agpamaráng da nga napakumbaba da se iya agdáyaw da kadaya
anghel. Ay ur-uráyan da ya magpas-pasindáyaw, gapu kiya lammat tolay
kampela ngin nin.
19 Akkan da nga umapu dayán nin ke Cristo, nga ittu ya bátug úlu
tada nga mangurug, nga árig baggi na. E Cristo wala ya árig mamangán
kadàtada, se mamagsissa kiya uray tada nga magsiseng. Ay e Dios ya
mamabílag kiyán na árig baggi ne Cristo.

Arig tada ya netangatay se netangaltu ke Cristo

20 Arig netangatay kayu win ke Cristo, ay lugud áwan nu ram-ráman
nin kadaya sur-súru nga ipas-pasúrut daya nasírib kídi ya kalawagán.
May taanna lugud tura ummán kiya ikalawagán na panagbiy-biyág pikam
mala ya panagbiyág nu! Tura nu pikam mala ipat-patag daya isur-súru
daya magmas-masírib,
21 nga ummán kadaya magkuna ka, “Kannaw immanan wànu tùbítan
dayán, ay se kannawan nu pe kanan dedi se idi?”
22 Ay ngámin dayán na ipànaw da, ay sur-súru tolay da ngala. Awan
sur-surbi mà dayán nin na akakkanan nu nausár tada dayán nin.
23 Ay kurug ga ummán ka nasírib da kampela ngin nin kiya agpì-
pìdáyaw da,* se kiya agpamaráng da nga napakumbaba da, ay se kiya
ammar-parígát da kadaya bag-baggi da. Ngamay dayán na kannakannaw,
ay akkan da mà kammala mabalin masipdán daya asikkuwaan naya baggi
ta nga nadakè.

* **2:23 2:23** Ya agpì-pìdáyaw da ke Dios ya nán na kídi.

3

1 Ay bíláng netangaltu kayu win ke Cristo. Díkod ittu nu kuma ngala
lam-lamtan daya midde ne Dios nga gayát ka lángit, nga ittu ya giyán ne
Cristo wa atán na magtutúgaw ki pane diwanán ne Dios nga mangitur-
turáy kadaya ngámingámin.
2 Ay ittu wala dayán daya lam-lamtan nu peyang, nga akkan nu ittu wa
gamgam-gáman daya atán kídi kalawagán ni.
3 Ata bíláng natay kayu mà in, ay e Dios ya paggayatán naya kurug ga
biyág nu, nga ummán pe ke Cristo.
4 Ay e Cristo ya kurug ga pakabiyágan tada, ay díkod kiya ilalbet na
kammin, ay mepassingan pe yin ya keráman tada kiya kinadáyaw na.

Ya angngigsán tada kadaya nadakè a gagángay tada

5 Túya igsán nu win lugud ngámin daya ikalawagán na gagángay nu,
nga ummán kadaya nadakè a kuk-kuwaan daya lalláki se babbay, se daya
duddúma pikam ma nadakè nga kil-kelugán daya baggi nu. Ippà nu win
daya nakap-appat nga lam-lammat nu, se akkan kayu pe yin na magágum.
Ta ya kinaágum, ay páda kam naya agday-dáyaw kadaya sinan diy-diyos.
6 Gapu kadayán na kuk-kuwaan daya tolay, ay ya angngalùsaw se
ammánis ne Dios kaggída ya id-idaggán da.
7 Ay ittu pe dayán datu kinuw-kuwa nu kitun, kitu angngipatag nu pikam
kiyán na kabiy-biyág.
8 Ngamay kídi yin, ay masápul igsán nu ngámin dayanin na nadakè.
Akkan kayu wa makà-kàrungat, se akkan nu lù-lùsaw daya duddúma.
Akkan kayu pe magraw-rawat se mangipid-pidyaw kadaya kasittolay nu.
Ay ungatán nu pe yin ya magmàmát.
9 Ay akkan kayu magbusibusid din kiya isaisa kadakayu, ta nippà nu mà
in tu dadán na katutolay nu, se datu nadakè a gagángay nu.
10 Ay napataliyán nin ka bar-baru nga katutolay, nga ittu ya ul-ulissan
ne Dios, ta senu ya panaglam-lammat nu ay magbalin ka ummán kiya
panaglam-lammat na.
11 Ay díkod, gapu kiyán na kinuwa ne Dios, ay áwan pagdúmán daya
Judyu se daya akkan Judyu. Awan pagdúmán pe yin daya nagpakúgit se
daya akkan nagpakúgit. Ay oray pe nu agtangeli se akkan nagubirnuwán,
ay áwan da pe pagdúmán. Ay ummán kadaya asassu se daya akkan, ay
áwan da pagdudúmán, ta sissa nge Cristo nga napatag, ay se aggína ya
atán peyang kadàtada ngámingámin.

Daya kuwaan tada nga napiya ki pagsisinnán ne Dios

12 Ay dakayu daya tolay ne Dios, nga piníli na kampela ngin nin nga pà-
pàgan na, se ibíláng na ka áwan bas-básul. Ay lugud, ya kuwaan nu din
peyang, ay kalakkán nu daya kasittolay nu, se nindù kayu din pe kaggída.
Akkan kayu wa magpang-pangátu, se natulù kayu, ay se magan-ánus kayu
kuma ngala.
13 Magpipinnasinsiya kayu. Ay nu atán ríri na isa kadakayu kiya
isa, ay magpipinnakawan kayu. Pinakawan nakayu nge Apu, ay túya
mamakawan kayu pe.
14 Ay ya nang-nangrúna nga akkan nu kal-kaligpanán, ay ya agpipin-
ninya nu, ta tú idi ya bátug mangúyun kadakayu ta senu magsissa ya
uray nu ngámin.

15 Ya panagkikinnawátan nga gayát ke Cristo kuma ya lam-lamtan nu
peyapeyang, ta ittu yán ya nangayabán ne Dios kadakayu nga mangurug,
nga árig sissa nga baggi.
16 Ay mepalam-lammat kadakayu din ya napatag pànang nga bàbànán
mepanggap ke Cristo. Ay se magsírib kayu tutu wala nga magtitinnùgud
se magtitinnuldu. Ay magkansiyon kayu kadaya kansiyon na mepanggap
ke Apu. Magkansiyon kayu pe nga magday-dáyaw kaggína. Ay ipas-pasnà
nu ki uray nu ya magdáyaw se magiyáman kaggína.
17 Ay oray nágan naya kuwaan nu se kagiyan nu, ay kuwaan nuda din
ngámin gapu ki angngurug nu ke Apu Jesus. Ay magiyáman kayu pe ke
Dios nga Ama tada gapu kaggína.

Ya bil-bílin kadaya maggaakobung

18 Ay dakayu wa nat-átawán na babbay, ay magpinnoray kayu kadaya
attáwa nu, ta ittu yán ya rabbang na nga kuwaan nu gapu ki angngurug
nu ke Apu.
19 Ay dakayu wa nat-átawán na lalláki, ay piyán nu daya attáwa nu nga
akkan nuda pagraw-rawtán.
20 Ay dakayu wa annánà, ay ikurug nu peyang daya mannákam nu, ta
ittu yán ya rabbang na nga kuwaan nu, ay se ittu pe ya piyán ne Apu.
21 Ay dakayu wa magannánà, akkan nu par-parungtan daya annánà nu,
ta get nu maggallang da.
22 Ay dakayu wa magasassu, ay ikurug nu daya apu nu ki ngámin na
ipàwa da kadakayu. Akkan nala kiya agsisíngan da kadakayu ta piyán nu
nu pàgan dakayu, nu di nu kuma ipas-pasnà ya agsirbi nu kaggída gapu
kiya angngikurug nu ke Apu.
23 Oray nágan naya ipàwa da, ay ipas-pasnà nu ya angwa nu. Ibíláng
nu nga e Apu ya sir-sirbiyán nu, nga akkan nala nga daya apu nu.
24 Ay damdamman nu, nga napiya tutu wala ya gun-guna nga nekari ne
Apu Dios nga midde kadakayu, nga ittu ya bátug tangdán nu, áta e Apu
Jesu-Cristo ya kurug ga Apu nga sir-sirbiyán nu.
25 Ata oray iinna nga tolay nga nadakè ya kuk-kuwaan na, ay magun-ud
na kampela ngin ya supápà natu nadakè a kinuwa na. Ay áwan wayya
nga mepadúma kídi, áta áwan pagdudúmán ne Dios.

4

1 Ay dakayu wa à-apu, ay namáru kayu se nindù kayu din kadaya asassu
nu. Damdamman nu, nga oray dakayu, ay atán pe Apu nu ka lángit.

Ya tul-tuldu ne Pablo

2 Ay akkan kayu din molaw wa magkar-karárag nga makiseng ke Dios,
nu di nu kuma nga ipas-pasnà tutu wala. Ay se akkan nu kaligpanán pe
ya magiyáman kaggína.
3 Ay ikar-karárag dakami pe, nga iddán nakami din nge Dios ka waya mi
nga mangibàbànán kiya bàbànán na, ta senu mepakammu mi ya palánu
na nga mepanggap ke Cristo, nga akkan na nepak-pakammu kitun, nga
ittu pe ya gapu naya kaatán ku kid agba-balúdán ni.
4 Ikar-karárag dà ta senu melaw-lawág ku tutu wala din yán, áta ittu ya
masápul la kuwaan ku.

5 Magan-annád kayu kiya akisang-sángu nu kadaya akkan mangurug
ke Cristo. Ay nu atán nala waya nu, ay ipassingan nu nga dakayu ay
mangurug kayu.
6 Kappiyánan nu ya akibàbànán nu kaggída. Ay ammuwán nu din pe
ya napiya nga agsungbát nu kadaya pam-pamutù naya oray inna kaggída.

Ya akitalekág de Pablo

7 E Tikico ya mangikagi kadakayu kadaya ngámin na dámag mepanggap
kiyà. Aggína ya isa nga wagi tada nga pà-pàgan tada, nga mapiyár nga
kaseng ku se pádà a bobonan ne Apu kiya ubra na.
8 Papannan ku kannán giyán nu, ta senu mepadámag na daya kapà-
pàyanán mi kanedi, ta senu pumiya daya ur-uray nu.
9 Ay e Onesimo ya kabulun na. Isa pe nga wagi tada nga mapiyár se
pà-pàgan tada, nga kamungayán nu kam kannán. Aggída ya mangikagi
kadakayu ki ngámin na mà-màwa kanedi.
10 E Aristarco nga pádà a bálud kanedi, ay makikumusta kadakayu, ay
oray pe ye Marcos nga kapinsán ne Bernabe. Ngamay ipadamdam ku
manin kadakayu tu kinagì kitun nga mepanggap kiya ipappan ne Marcos
kannán. Sangailiyan nu din nu dumatang kiya giyán nu.
11 Ay e Jesus nga ingágan da pe ka Justo, ay makikumusta pe kadakayu
nga wawwági kannán. Tittu dedi ya tallu ngala kadaya ngámin na pádà
a Judyu wa mangurug kanedi daya sumeng kiyà ki ubrà a mepanggap ki
pangiturayán ne Dios, ay adu pe daya neseng da kiyà.
12 Ay oray e Epafras, nga kamungayán nu kam, ay makikumusta pe
kadakayu. Isa pe nga bobonan ne Jesu-Cristo. Ipas-pasnà na tutu
wala ya mangikar-karárag peyang kadakayu ke Dios, ta senu lumigda se
magnákam kayu din nin kiya angngurug nu, ay se áwan nu din tutu wala
nga aggad-gadduwa kiya ngámin na piyán ne Dios nga ipàwa kadakayu.
13 Ay makagi ku pe nga kurug ga magpaggus tutu wala nge Epafras kiya
aggubra na gapu kadakayu, se gapu pe kadaya mangurug ka íli Laodicea
se Hierapolis.
14 Ay e Lucas nga pà-pàgan tada nga duktor, se e Demas pe, ay
makikumusta da pe kadakayu.
15 Ay ikagi nu mán pe ya akikumustà kadaya wawwági nga mangurug
ka Laodicea, ay se ke Nimfas, se kadaya ngámin na mangurug ga
magguurnung peyang ka balay na nga magday-dáyaw ke Dios.
16 Ay nu mabalin mebása ngin idi nga súrát kadakayu, ay ipaw-it nu
kadaya mangurug ka Laodicea senu mebása pe kaggída. Ay pálà nu pe tu
súrát nga nepaw-it ku ka Laodicea senu mebása pe kadakayu.
17 Ay ikagi nu mán pe ke Arkipo, nga balinan na din ya nepiyár ne Apu
kaggína nga ubra.
18 Ay iyà kampela ngin nin ya nangisúrát kídi: Makikumusta ngà pe
kadakayu.
Ay damdamman dà din peyang kiya kaatán ku kid agba-balúdán.
E Dios sala kuma ya magkallà kadakayu.

Ya munna nga súrát de Pablo kadatu mangurug ka Tesalonica

1 Iyà e Pablo. Dakami se de Silas se Timoteo ya makin-súrát kídi
kadakayu wa mangurug ke Jesu-Cristo nga atán ka íli Tesalonica nga petur-
turayán ke Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo wa Apu tada. E Dios din nala
ya magkallà se mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.

Ya angngurug datu iTesalonica

2 Ki peyang nga agkarárag mi, ay ikar-karárag mikayu ngámin pe, ta
magiyáman kami ke Dios gapu kadakayu.
3 Ata nu magkarárag kami ke Dios nga Ama tada, ay madamdam mi
peyang daya napiya nga kuk-kuwaan nu gapu kiya angngurug nu, ay
se iya aggagat nu gapu kiya amminya nu, se ya áwan duwaduwa nga
agginnanáma nu ke Jesu-Cristo wa Apu tada.
4 Magiyáman kami pe, áta ammu mi nga dakayu nga wawwági mi nga
pà-pàgan ne Dios, ay piníli nakayu ka tolay na.
5 Ata kane ibàbànán mi ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo,
ay akkan nala nga daya úni mi yala daya nagìna nu, nu di nu pe nàmud ya
ammanakabalin naya Ispiritu ne Dios, se nammuwán nu pe tu kinakurug
tutu wala datu nebàbànán mi. Ay nas-asingan nu pe datu gagángay mi
kitu nakibul-bulun mi kadakayu. Ay pagpíyán nu mà ngámin dayán.
6 Ay malalásin na dakami se Apu win ya tal-taldan nun, áta oray nu
mapar-parigátan kayu, ay sikkaanggam kayu nga nangáwat kiya bàbànán
na mepanggap ke Jesu-Cristo gapu kiya anggam nga gayát kiya Ispiritu ne
Dios.
7 Ay díkod dakayu pe yin ya pagtaldán ngámin daya mangurug kannán
probinsiya nu ka Macedonia se oray kídi probinsiya Acaya ngi.
8 Ata akkan nala ka Macedonia se Acaya ya nekepagìnaán naya bàbànán
ne Apu gapu kadaya kuk-kuwaan nu, nu di kiya ngámin na giy-giyán nin.
Nammuwán da ngin ya mepanggap ki angngurug nu ke Dios, ay túya oray
áwan mi tagge we kag-kagiyan nin kaggída.
9 Ata aggída kampela ngin nin ya nangikagi kadakami ka mepanggap
kitu inannangaíli nu kadakami, se ya mepanggap kiya nangngigsán nu
kadaya sinan diy-diyos nu, áta ya piyán nu win na pagsirbiyán, ay e Dios,
nga ittu ya kurug se sibbibiyág peyang nga Dios.
10 Ay kinagi da pe ya aggid-iddag nu tutu wala kiya ilalbet kammin
naya An-anà na nga e Jesus nga maggayát ka lángit. Aggína tu pinaltu ne
Dios, ay se aggína pe ya makelísi kadàtada kiya ammánis ne Dios kadaya
maragbásul.

2

Ya amminya de Pablo kadatu iTesalonica

1 Ay kídi yin, wawwági, ay ammu nu win na akkan wayya nga áwan
sur-surbi natu neà-angay mi kannán giyán nu.
2 Ay nammuwán nu mà in datu nekapar-parigátan mi ka Filipos, se
tu inangngiap-appat da kadakami. Ay oray nu napakuna kami kitun, ay

pinaturad nakami yala nge Dios nga mangibàbànán kadakayu kiya Napiya
nga Dámag nga pebàbànán na kadakami, oray adu datu nangal-kalùsaw
kadakami.
3 Ata akkan mà wayya nga nadakè ya gákat mi kitu nangay-ayúyut mi
kadakayu. Ay akkan mi pe ya angngasaba datun, se akkan mi wayya nga
pangal-alílaw kadaya tul-tolay.
4 Ngamay gapu ta dakami ya piníli ne Dios nga pagbàbànánan na, ay ittu
ya ibàbànán mi yala daya piyán ne Dios nga pekagi kadakami panggap
kiya Napiya nga Dámag. Ay akkan pe wayya nga ya ammatag daya tolay
kadakami daya sap-sapúlán mi, nu di ya ammatag ne Dios, ta aggína ya
sissa nga makammu kadaya ur-uray tada.
5 Ay ammu nu mà pe nga akkan mi wayya nga pangas-kasaba
datu nebàbànán mi kadakayu. Ay akkan mi pe wayya nga pambár
manalingkágum. E Dios ya makammu kiya kurug ga gákat mi.
6 Ay akkan mi pe ittu wa sap-sapúlan ya ammadáyaw nu kadakami, onu
ya ammadáyaw daya duddúma,
7 oray nu annung dakami kuma nga padayáwan gapu ta apostoles
nakami ye Cristo. Ngamay nepassingan mi ya kinaindù mi kadakayu nga
ummán kiya angngindù naya ina kadaya annánà na.
8 Piyán mikayu pànang, ay túya akkan nala nga tittu tu nangngibàbànán
kiya Napiya nga Dámag ne Dios tu kinuwa mi, nu di kami pe ya
sissasagána nga mangidde kiya biyág mi gapu kiya amminya mi kadakayu.
9 Akkan nu agpà madamdam wawwági, tu nagpaggus mi tutu wala nga
nagubra? Algaw se gabi kami nga nagubra kitun, ta senu mapowad mi
ngámin datu masap-sápul mi, ta senu akkan mikayu tagge ya rikurikud
kiya panagbiy-biyág nu kitu kowad mi ya nangibàbànán kiya Napiya nga
Dámag ne Dios.
10 Sikkaammu we Dios, ay nasingan nu mà pe datu gagángay nga
nepassingan mi kadakayu wa mangurug. Awan mi nadakè a panggap ki-
tun, ay se daya kustu ngala datu kinuwa mi, ay se áwan nu pangalùsawán
kadakami kitun.
11 Ay ammu nu pe nga ummán kiya pamàyanán naya ama kadaya
annánà na tu namàyanán mi kiya isaisa kadakayu,
12 kitu inagtul-tuldu mi se inagganannay mi kadakayu. Ta senu
magbiyág kayu kuma nga mangurug peyang ke Dios, ta ittu ya nangayáb
kadakayu nga alà na kiya pangiturayán na se padayáwan na pe.

Daya tolay ya namal-pallà kadatu mangurug

13 Ay magiyáman kami peyang ke Dios, ta kane mangurug kayu kiya
bàbànán na nga nagìna nu kadakami, ay kinurug nu wa bàbànán ne Dios,
áta ittu mà ya kurug na. Akkan nu wa nebíláng nga bàbànán tolay yala.
Ata yán na bàbànán na, ay ittu ya manguliulis sin kiya kabiy-biyág nu wa
mangurug.
14 Ay dakayu wawwági, ay natan kayu win kadatu tolay ne Dios nga
mangurug ke Jesu-Cristo ka Judea, áta pal-palakkan dakayu daya keliyán
nu nga ummán kitu inammal-pallà datu páda da nga Judyu kaggída.
15 Ay daya Judyu kam tu nangipapatay ke Apu Jesus, ay aggída pe datu
nagpapatay kadatu profeta* da kampela ngin nin. Ay kídi yin, ay aggída

* **2:15 2:15** Daya profeta ay ittu daya agkakagiyán ne Dios kadaya piyán na nga pekagi kadaya tolay.

manin ya namatálaw kadakami. Ay par-parungtan da nge Dios, ay se
kalùsawan da daya duddúma nga tolay.
16 Ata bandán dakami peyang nga mangibàbànán kiya bàbànán ne Dios
kadaya akkan na Judyu, ta senu málà ne Dios da kuma pe. Ay túya áwan
da tutu wala nga paglisiyán kiya ammánis ne Dios kaggída, áta amúngán
da ngala nga amúngán daya bas-básul da.

Tu nangngipàrob de Pablo ke Timoteo ka Tesalonica

17 Ay dakami wawwági, oray akkan pikam ma nabayág tu nammánaw
mi kadakayu, ay matalekág kami pànang ngin. Túya piyán mikayu tutu
wala nga masingan nin. Kurug ga adayyu kami ki giyán nu, ngamay
siddadamdam kami peyang kadakayu.
18 Piyán mi tutu wala ya umang nga maggagáyám kadakayu. Iyà ya isa
nga maminya tutu wala. Ngángay yala ya agrab-rabbuwát ku, ngamay
sip-sipdán nakami ye Sairu.
19 Ata inna mà pe ya gapu naya agganggam mi nu di dakayu, ta
innanamán mi ya angngalà ne Dios kadakayu kiya ilalbet kammin ne Jesus
nga Apu tada. Mapadayáwan kami kiyán nin gapu kadakayu.
20 Dakayu kurug ya gapu naya kapadayáwan mi se ya agganggam mi.

3

1 Ay kane akkan kami makaturad din kiya aggasippan mi, ay tútu nán
mi nga napì-piya nu magbansi kami yala se Silas kanedi Atenas.
2 Ay nepàrob mi yala ka giyán nu nge Timoteo wa wagi tada nga magsir-
sirbi pe ke Dios kiya angngibàbànán na kiya Napiya nga Dámag nga
mepanggap ke Jesu-Cristo. Nepàrob mi ta senu matul-tulduwán nakayu
se masengán nakayu, ta senu lumigda ya angngurug nu.
3 Ta senu áwan kuma din kadakayu ya maglikud kiya angngurug na,
oray adu daya kapar-parigátan nu. Ta ammu nu mà in nga gángay ya
màlamán tada dedi ya kapar-parigátan.
4 Ata kitu kowad mi pikam kannán, ay nepainunna mi yin ya nangagi
kadakayu nga maparígát tada. Ammu nu yanin, ay ittu kurug ya mà-
màwa kadakayu win.
5 Ay ittu ya gapu na nga kane dì meturad din, ay nepàrob ku nge Timoteo,
ta senu mammuwán ku nu mapaanna ya angngurug nu win. Ta malídug
gà ta get tala nu nepar-parò nakayun ne Sairu, ay áwan sur-surbi yin datu
nagrig-rígát mi.

Tu napiya nga nedámag ne Timoteo

6 Ay alalbet nge Timoteo nga gayát kannán. Ay napiya mà tu dam-
dámag na mepanggap kiya angngurug nu ke Jesu-Cristo se ya amminya
nu. Nedámag na pe nga napiya ya uray nu nga siddadamdam peyang
kadakami se matalekág kayu kanu pe kadakami nga ummán kiya
katalekág mi pe kadakayu.
7 Ay túya napiya ngala ya ur-uray mi wawwági, oray adu daya pagpan-
pannakitán mi se kapar-parigátan mi. Maganggam kami gapu kiya
nadámag mi nga angngurug nu.
8 Ay kídi yin, ay napiya ya uray mi manin, áta nammuwán mi nga akkan
mippà ya angngurug nu ke Apu.

9 Ay túya maganggam kami tutu wala gapu kadakayu. Ay túya
magiyáman kami pà-pànang ke Dios gapu kídi ya panagganggam mi nga
gapu kadakayu.
10 Inalgaw se ginnabi ya angngikar-karárag mi nga magsisingan tada
din manin ta senu oray nágan naya pagkurángan naya angngurug nu, ay
masengán mikayu.
11 E Dios nga Ama tada se Jesus nga Apu tada kuma ya makammu kiya
ipappan mi ka giyán nu.
12 Ay e Apu kuma ngala pe ya sumeng kadakayu, ta senu umabaabay ya
amminya nu kiya isaisa kadakayu, ay se ya amminya nu kadaya ngámin
tolay, nga ummán kiya kaabay naya amminya mi kadakayu.
13 Ay aggína kuma pe ya mangap-kappiya kadaya ur-uray nu kiya
panagmar-máru nu. Ta senu áwan tutu wala nga básul la masingan ne
Dios nga Ama tada kadakayu nu iya ilalbet kammin ne Jesus nga Apu tada
nga kabulun na ngámin daya itur-turayán na.

4

Ya panagbiyág nga pàgan ne Dios

1 Ay ya makagi mi pikam kadakayu wawwági, ay bilínan mikayu, gapu
ta e Apu Jesus ya mangitur-turáy kadakami. Umabaabay din ya amminya
nu nga mamaanggam ke Dios, se magbiy-biyág kayu din nga ummán kiya
piyán na nga panagbiyág nu. Oray ta nammuwán nu dayanin kadakami,
ay ammu mi pe nga ittu dayán daya kuk-kuwaan nun.
2 Ta ammu nu win datu bil-bílin mi kadakayu nga nekagi mi gapu kiya
turáy mi nga gayát ke Jesu-Cristo.
3 Akkan kayu mangwa kadaya panda ngala nga nadakè nga mepanggap
kada babbay se kada lalláki. Ata ya piyán ne Dios, ay áwan nu din na
bas-básul.
4 Dakayu wa lalláki lugud, ay ammuwán nu din ya napiya nga
angngatáwa nu. Napiya se umannúgut din kiya piyán ne Dios,
5 nga akkan din daya nadakè a kil-kelugán daya baggi nu daya
lam-lamtan nu, nga ummán kadaya kuk-kuwaan daya tolay ya akkan
mangurug ke Dios.
6 Ay áwan din kadakayu ya makabásul onu mangug-ug-og kadaya
wawwági nu ka mepanggap kadayán. Ata e Apu ya mamánis kadaya tolay
ya mangwa kadayán na nadakè. Ay nakagi mi mà yanin kadakayu, ay se
kinagiyánan mi kayu tutu wala kitun.
7 Ata akkan nitta wayya nga inayabán ne Dios nga magbiyág ki kinadakè
nu di magbiyág nga áwan bas-básul.
8 Ay lugud, daya akkan na mamatag kadedi ya kag-kagiyan mi, ay akkan
wayya nga dakami ya akkan da nga pinatag, nu di e Dios nga ittu ya
nangibon kiya Ispiritu na kadakayu.
9 Ay nu mepanggap kiya amminya nu kadaya páda nu wa mangurug,
ay akkan nu kasapúlán na atán pikam mala ya magsúrát kadakayu, áta e
Dios mismu ya nangitùgud kadakayu win kiya agpipininya nu.
10 Ay kurug mà a piyán nu ngámin daya páda nu wa mangurug kannán
probinsiya Macedonia. Ngamay kagiyan mi yala manin kídi ta senu ipas-
pasnà nu tutu wala.

11 Ya napiya nga agbiyág ya gamgam-gáman nu din nala, nga akkan nu
biy-biyángan ya biyág daya duddúma. Magubra kayu ta senu mapowad
nu kampela ngin nin daya pagbiyág nu, nga ummán kitu nebílin mi yin
kadakayu kitun.
12 Díkod pàgan dakayu daya akkan na mangurug. Ay akkan kayu din
umindu wala kadaya duddúma nga mangidde kadaya masápul nu.

Ya kapàyanán daya mangurug ga natay yin

13 Ay piyán mi ya ipakammu pe kadakayu wawwági ya mepanggap
kadatu nangurug ga natay yin, ta senu akkan kayu wa magpannakit nga
ummán kadaya tolay ya áwan na namnamáan.
14 Ay gapu ta kurugan tada nga natay ye Jesus, ay se la linumtu kammin,
ay namnamáan tada nga pakunán pe ne Dios datu natay yin na nangurug
ke Jesus. Pebulunan ne Dios da ke Jesu-Cristo nu umbet kammin.
15 Nesur-súru ne Apu Jesus dedi ya kag-kagiyan mi kadakayu, nga dàtada
nga sibbiyág kiya ilalbet kammin ne Apu, ay akkan tada inunnaán datu
natay yin.
16 Ata nu umbet te Apu nga maggayát ka lángit, ay atán karraw. Paúyán
nitta ya apu daya anghel, ay atán pe nga magìna tada nga naggat pànang
nga ummán ka metanggoyob nga maggayát ke Dios. Ay munna nga lumtu
datu natay nga nangurug ke Cristo.
17 Ay se la nga dàtada nga sibbiyág pikam kídi ya kalawagán, ay
pagkìlát tala nga metangálà tada pe yin nga mebulun kaggída ki angap
nga manabat ke Apu ka ngúdu. Ay atán tada peyapeyang ngin ka áwan
panda ka giyán ne Apu.
18 Ay díkod tú idi ya pangliwliwa nu se panganannay nu kiya isaisa
kadakayu.

5

Ya aggindag tada kiya ilalbet kammin ne Jesus

1 Ay nu mepanggap kiya oras nga kàwa dedi wawwági, ay akkan mi yin
na masápul la isúrát kadakayu,
2 áta ammu nu mà pànang ngin nga, ya ilalbet ne Apu, ay ummán kiya
ilalbet naya maragtákaw ki gabi.
3 Ay nu nán daya tolay ya áwan da nga lid-lídug gin ta áwan ngámin
riribù in nán da, ay màtatán da kiya kapar-parigátan da pànang, nga
ummán ki kàtatán naya babay ki anggì-gìna na. Ay áwan tutu wala ya
makalísi kiyán.
4 Ngamay dakayu win wawwági, ay akkan kayun na ummán kadaya
akkan mangurug nga árig da ya atán kiya kagìbattán. Ay túya akkan
kayu kuma nga màtatán nga ummán kiya kàtatán tada kiya maragtákaw.
5 Ata bíláng nu win ya atán kiya wada naya algaw. Ay akkan kayu win
na atán kiya gìbat naya gabi.
6 Ay akkan tada din na bulaw lugud kadayanin. Akkan tada nga
taldan daya duddúma nga árig da ya matúdug. Sillulukág tada din se
kappiyánan tada ngala ya magur-uray.
7 Ata ki gabi ya katúdug daya tolay, ay ittu pe ya aggiinglaw daya maging-
inglaw.
8 Ay gapu ta bíláng tada ngin ya atán kiya wada, ay masápul la an-
annadán tada daya panaglam-lammat tada. Ay masápul la akkan tada

nga igsán ya angngurug tada, ay se maramminya tada pe, ta tú dayán daya
bátug ga kalátag tada kadaya nadakè a màlamán tada. Ay se namnamáan
tada din pe ya angngalà ne Dios kadàtada, ta ya agnamnáma tada ya bátug
paghelmet tada.
9 Ata akkan nitta wayya nga piníli ne Dios nga panísan na, nu di nitta
nga piníli nga alà na gapu ke Apu Jesu-Cristo.
10 Aggína tu natay gapu kadàtada, ta senu mebul-bulun tada kaggína
oray nu natay tada ngin onu sibbiyág tada pikam kiya ilalbet na.
11 Ay túya itul-túluy nu lugud ya aggiinnanannay nu se ya agsisinneng
nu.

Tul-tuldu

12 Ay ya piyán mi pe nga kagiyan kadakayu, ay rispitaran nu din daya
magpaggus nga magub-ubra gapu kadakayu, ta aggída daya piníli ne Apu
nga mangitur-turáy se magtul-tuldu kadakayu.
13 Pàgan nuda se rispitaran nuda gapu kiya amminya nu se gapu kiya
ubra da. Ay napiya din ya agbubul-búlun nu.
14 Bilínan mikayu manin wawwági, nga kagiyánan nu daya magsad-
sadut. Anannayan nu daya maggallang, se sengán nu pe daya nakapsut
pikam kiya angngurug da. Anúsán nu pe yala daya ngámin na kabbulun
nu.
15 Ay sinnan nu pe ta áwan kuma kadakayu ya magsubálit ka nadakè
kiya nadakè a kuwaan da kadakayu, nu di kuma nga daya napiya daya
asikkuwaan nu kiya isaisa kadakayu, ay se kadaya ngámin tolay.
16 Maganggam kayu din peyang.
17 Ay se magkarárag kayu peyang pe.
18 Magiyáman kayu ke Dios kadaya ngámingámin na mà-màwa. Ata ittu
yán ya piyán na nga kuwaan nu, dakayu nga umapu win ke Jesu-Cristo.
19 Ay akkan nu sipdán ya Ispiritu ne Dios kadaya asikkuwaan na.
20 Akkan nu paásan daya pekagi na kadaya agkakagiyán na.
21 Ngamay sin-sinnan nu pànang nu kurug daya ibàbànán da. Ay daya
napiya ngala daya kurugan nu.
22 Ay maddi kayu kadaya ngámin na nadakè.

Tu karárag de Pablo kadatu iTesalonica

23 E Dios nga ittu ya makidde kiya napiya nga aggur-uray kuma ngala
ya sumeng kadakayu peyang, ta senu áwan nu tutu wala nga pagbasúlán.
Ay tag-tagasinnán nakayu din peyang, ay se pabagkaddan na din pe daya
ur-uray nu, ta senu áwan nu wa bas-básul kiya ilalbet kammin ne Apu
tada nga Jesu-Cristo.
24 E Dios nga ittu ya nangayáb kadakayu, ay kuwaan na dayán, áta
mapiyár peyang.
25 Ikar-karárag dakami pe, wawwági.
26 Ikumustaan dakami ngala kadaya pàgan mi nga wawwági tada
kannán.
27 Gapu ki turáy ne Apu, ay ikagì kadakayu nga ibása nu idi ya súrát mi
kadaya ngámin wawwági tada kannán.
28 Tag-tagasinnán nakayu din ne Apu Jesu-Cristo peyang.

Ya mekàduwa nga súrát de Pablo kadatu mangurug ka Tesalonica

1 Iyà e Pablo. Dakami se de Silas se Timoteo ya makin-súrát kídi
kadakayu wa mangurug ke Jesu-Cristo ka íli Tesalonica, nga petur-turayán
peyang ke Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo wa Apu tada.
2 Aggída din nala ya magkallà se mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.

Ya ammánis ne Dios kadaya maddi mangurug kaggína

3 Masápul la magiyáman kami peyang ke Dios gapu kadakayu wawwági,
ta ittu ya rabbang na nga kuwaan mi gapu ta lumig-ligda pànang ngin ya
angngurug nu. Ay se umabaabay kam pe yin ya agpipininya nu.
4 Ay túya iban-banábag mikayu kadaya ang-angngayan mi nga giyán
daya mangurug ke Dios. Ikag-kagi mi ya angngurug nu ke Jesu-Cristo, se
ya kinaánus nu wa magiturad kadaya ngámin na kapal-palakkán nu se
daya kapar-parigátan na mà-màlamán nu.
5 Ittu yán ya mangipakammu wa kurug se kustu ya angguwes ne Dios,
áta gapu kitu naggiturad nu kadayán na rig-rígát nu, ay ibíláng ne Dios
nga rabbang nu ya meráman kiya pangiturayán na, áta ittu lugud yán ya
gapu naya kapar-parigátan nu.
6 Ata kurug nga daya rumbang ngala daya kuwaan ne Dios. Baltan na
nga parigátan daya namar-parígát kadakayu.
7 Ay dakayu wa mapar-parígát kídi, ay palapnáyan nakayu pe yin nga
ummán kiya ammalapnáy na pe kadakami kiya ilalbet kammin ne Apu
Jesus nga maggayát ka lángit, nga kabulun na daya naturáy ya anghel na.
8 Magtatákay ka maggatagatang nga apuy nga umbet mamánis kadaya
tolay ya maddi ya mangammu ke Dios, se akkan na mangur-kurug kiya
Napiya nga Dámag ga mepanggap ke Jesus nga Apu tada.
9 Ay ya pannankapánis dayán ay ya pannakatay da ka áwan panda. Ay
mesisibna da pe ke Apu peyapeyang ngin ka áwan panda. Ay díkod akkan
da masingan ya kinadáyaw na se ya ammanakabalin na.
10 Ay kiyán na ilalbet ne Apu Jesus, ay mapadayáwan kadaya ngámin na
mangurug kaggína, ay se mapatag pe kaggída. Meráman kayu pe kiyán,
áta kinurug nu mà ngámin datu kinag-kagi mi mepanggap kaggína.
11 Ay túya ikar-karárag mikayu peyang, ta senu pagbalinan nakayu
nge Dios nga mekari kiya nangayabán na kadakayu. Ay senu gapu ki
pannakabalin na, ay màwa nu ngámin daya napiya nga as-asikkuwaan
nu kiya angngurug nu ke Jesus.
12 Ay díkod meday-dáyaw we Jesus nga Apu tada gapu kadakayu, ay
meday-dáyaw kayu pe, ta aggína ya Apu nu. Ay màwa ngámin dayán
gapu kiya isisseng ne Dios kadàtada, ay se gapu pe kiya isisseng ne Apu
Jesu-Cristo.

2

Ya tolay ya kumag-kagúra kiya lintag ne Dios

1 Ay nu mepanggap kiya ilalbet ne Jesu-Cristo wa Apu tada wawwági,
se iya angngalà na se aggurnung na kadàtada ka giyán na, ay tú idi ya
agngan mi kadakayu nga kuwaan nu.
2 Akkan kayu nalà-lapat tala nga pariribù kadaya dam-dámag ga mag-
agìna nu nga ittu idi yin ya ilalbet kammin ne Apu wa nán da. Oray nu
nán da nga mangagi kadakayu wa profeta* da, onu nán da nga uwad nga
nesúrát mi ka mepanggap kiyán, onu nán da pe nga uwad nga nakagì
kitun ka mepanggap kiyán, ay akkan nuda kurugan.
3 Akkan kayu wa pealílaw ka oray nágan na. Ata masápul la munna
pikam ma màwa nga kaguráan daya adu wa tolay nge Dios. Ay lumtuwád
pikam pe nga magpakammu ya tolay ya kumag-kagúra tutu wala ke Dios.
May impiyernu mà ya tungpál nayán na tolay.
4 Kaguráan na ngámin daya diy-diyos se daya duddúma nga day-
dayáwan da tolay. Ay se na ipangátu ya baggi na kampela ngin nin kadaya
ngámin na diy-diyos. Ay se la mawe pe nga magtugaw kiya Templo† ne
Dios, ay se na nán nga aggína nge Dios.
5 Akkan nu madamdam min ta, nga kinag-kagì dedi yin kadakayu kitun,
kitu kowad ku pikam ka giyán nu?
6 Ay ammu nu mà pe yin nu iinna ya mangitan-tantán kiya ilalbet nayán
na kumag-kagúra ke Dios. Ay nu umbet ya nìdang nga algaw na, ay ittu
yanin ya agpakammu na.
7 Kurug ga mà-màwa ngin ya angngag-kagúra daya tolay ke Dios, may
akkan pikam ma nagpakammu ya apu da, áta atán lugud ya mangitan-
tantán pikam. May nu áwan yanin,
8 ay ittu win ya ilaltuwád na. Ngamay patayan ne Apu Jesus kiya oras
nga ilalbet na kammin. Súpan na ngala ay áwan na pe tutu wala nga
sur-surbi yin.
9 Ay kiya ilaltuwád nayán na tolay ya kumag-kagúra ke Dios, ay adu
daya nakas-kasdáaw wa kuk-kuwaan na kanu mà pe gapu kiya kababalin
ne Sairu. Ngamay panábag na ngala dayán kadaya tolay.
10 Atán ngámin na kuwaan na ka pangalílaw na kadaya tolay ya gángay
ya panísan ne Dios gapu kiya akkan da nga ammatag kiya kurug ga
mepanggap ke Jesu-Cristo nga ittu ya mamiyág kaggída kuma ka áwan
panda.
11 Ay túya paturdunánan ne Dios lugud dala ngin ya kàwaán da, ta senu
ittu da la ngin na kur-kurugan daya busid.
12 Ay díkod ngámin da, ay mapabásul da se mapánis da, ta akkan da nga
mangurug kiya kurug mepanggap ke Jesu-Cristo. Ittu da la nga pinat-patag
ya kinadakè.

Daya piníli ne Dios nga alà na

13 Ngamay dakami, ay masápul la magiyáman kami peyang ke Dios
gapu kadakayu, wawwági nga pà-pàgan ne Apu. Ata oray kitun kam,
ay piníli nakayun ne Dios nga alà na, gapu kiya angngurug nu kiya kurug
mepanggap ke Jesu-Cristo, se gapu pe kiya ammagbalin naya Ispiritu na
kadakayu ka namáru wa tolay.

---

* **2:2 2:2** Daya profeta, ay ittu daya agkakagiyán ne Dios kadaya piyán na nga pekagi kadaya tolay.
† **2:4 2:4** Tu idi tu abay nga Templo nga nengágan ka balay ne Dios.

14 Ittu lugud yán ya gapu naya nangngayáb na kadakayu kane
nebàbànán mi ya Napiya nga Dámag kadakayu, ta senu mapadayáwan
kayu pe kiya dáyaw ne Jesu-Cristo wa Apu tada.
15 Ay lugud wawwági, akkan nu din kal-kaligpanán datu netù-tùgud mi
kadakayu kitu nagbàbànán mi, ay oray pe datu nekag-kagi mi kitu súrát
mi kadakayu, nu di kuma nga ittu datun daya sur-surútan nu.
16 E Dios nga Ama tada ya maminya kadàtada, se sumeng kadàtada nga
mamabagkad kiya ur-uray tada peyapeyang, se iddán nitta pe ka napiya
nga namnamáan tada gapu kiya agkallà na. Ikarárag mi nga aggída kuma
se Jesu-Cristo wa Apu tada ya
17 mangidde ka napiya nga aggur-uray nu. Ay paturdan dakayu kuma
ta senu màwa nu daya napiya nga mà-màwa, se mekagi nu daya napiya
nga makag-kagi.

3

Tu agkikinnarárag de Pablo se datu iTesalonica

1 Ay ya muddi ya kagiyan mi wawwági, ay ikar-karárag dakami ta senu
metul-túluy se makaru kuma ya kewar-waragáwag naya bàbànán ne Apu,
ay se pàgan da din pe nga ummán kitu nammatag nu.
2 Ikar-karárag dakami pe, ta senu melis-lísi kami kuma pe kadaya
nadakè a tolay. Ata akkan ngámin tolay ay mangurug da.
3 Ngamay oray ta mapiyár peyang nge Apu. Aggína ya mamaturad
kadakayu, se aggína pe ya mangigdù kadakayu ke Sairu.
4 E Apu ya nangidde ka namnáma mi kadakayu nga ikur-kurug nu
peyang daya ibil-bílin mi.
5 Ay e Apu kuma ya mangipakammu tutu wala kiya amminya ne Dios
kadakayu, ay se ipadamdam na peyang kuma pe kadakayu ya kinaturad
ne Cristo.

Ya bílin de Pablo panggap kadaya nasadut

6 Ay gapu ki turáy ne Apu tada nga Jesu-Cristo, ay bilínan mikayu
wawwági, nga adayyuwánan nu daya nasadut ta wawwági nu, ta akkan
da pe nga mangur-kurug kadatu nesur-súru mi kadakayu.
7 Ta ammu nu mà datu kinuw-kuwa mi, ay ittu datun daya masápul la
pagtaldán nu. Ta akkan kami wayya nga nagsad-sadut kitu kakowad mi
kannán giyán nu.
8 Ay áwan mi wayya nga inalà a kinnán mi nga di mi binayádan. Nu di
kami lugud nga nagpaggus nagkuwa. Ay oray gabi se algaw, ay nagubra
kami, ta igalù mi ka akkan nu wa agrígát gapu kadakami.
9 Kinuwa mi datun akkan gapu ta áwan mi rabbang nga magadang ngala
ka iseng nu kadakami, nu di gapu ta piyán mikayu nga passingannán ka
pagtaldán nu.
10 Ata oray kitu kowad mi pikam kannán giyán nu, ay nebílin mi yin
kadakayu nga akkan nuda panganan daya maddi magkuwa.
11 Ata nadámag mi nga atán da kanu kadakayu daya magsad-sadut.
Pabegan da kanu wala ya mepagram-ráman kiya biy-biyág naya isa nga
tolay, nga maddi da nga magkuwa.
12 Ay dayán na tolay, ay kagiyánan mida se bilínan mida, gapu ki turáy
ne Apu Jesu-Cristo, nga masápul kuma nga magkuwa da kampela ngin nin,

ta senu mapowad da daya masápul da kiya panagbiyág da. Ay ya ubra da
kampela ngin nin kuma ya atangyaan da pe.
13 Ngamay dakayu wawwági, ay akkan kayu din na molaw wa mangwa
kadaya napiya nga mà-màwa.
14 Ay daya akkan na mangurug kadedi ya kag-kagiyan mi kídi ya súrát
mi, ay ammuwan nu dayán na tolay, ay se akkan nuda pagan-anu ta senu
maal-aliyawwán da.
15 May akkan nuda ibíláng nga kalínga nu. Ipaw-pawagi nu ya agtul-
tuldu nu kaggída.

Ya akikumusta ne Pablo kadatu iTesalonica

16 E Apu nga ittu ya paggayatán naya napiya nga panaggur-uray kuma
ya mangap-kappiya kiya aggur-uray nu peyang, oray nágan naya kapà-
pàyanán nu. Ay mepagataatán kuma peyang nge Apu kadakayu.
17 Iyà e Pablo. Ay iyà kampela ngin nin ya mangisúrát kídi nga
akikumustà kadakayu. Ay idi nga agsúrát ku ya pakammuwán nu kadaya
kurug ga súrát ku.
18 E Jesu-Cristo wa Apu tada kuma ya magtagasíngan peyang kadakayu
ngámin.

Ya munna nga súrát ne Pablo ke Timoteo

1 Iyà e Pablo wa apostol ne Jesu-Cristo. E Dios nga marammiyág se Jesu-
Cristo nga ittu ya namnamáan tada nga mangalà kadàtada ya namagbalin
kiyà ka apostol.
2 Súrát ku idi kikaw Timoteo, nga nebíláng ku wa kurug ga an-anà ku
gapu kiya angngurug mu ke Jesu-Cristo.
E Dios nga atán peyang se e Apu Jesu-Cristo din ya magtag-tagasíngan
kikaw se magkallà kikaw, se aggída din nala ya mangap-kappiya kiya ur-
uray mu.

Ya agpaallang ne Pablo kadaya magtù-tùgud ka busid

3 Kitu inammánaw ku kikaw kane mawe yà ka Macedonia, ay nekagì
kikaw kitun nga magyán ka pikam ka Efeso. Ay kagiyan ku manin kikaw
kídi nga magyán ka ka Efeso. Ta senu makagiyánan mu daya tolay ya
magtù-tùgud ka busid nga sur-súru.
4 Ikagim kaggída nga masápul la kaligpanán da ngin daya ad-adodit se
daya gin-ginnápuwán na mepanggap kadatu man-mannákam da, se daya
adu wa ngag-ngágan datun na mannákam da. Ata ittu yán ya panggayatán
da nga magsuw-suwáy. Ay dayán na sur-súru ay áwan da mà kammala nga
surbi kiya palánu ne Dios kadàtada, ta mammuwán ta dayán na palánu
na gapu wala ki angngurug.
5 Ya panggap daya bil-bílin mi ay senu magpipinninya da. May màwa
ngala yán nu kurug ya angngurug da ke Jesu-Cristo, ta napiya pe yin daya
ur-uray da, ay se nadalus ya aglam-lammat da.
6 Ay atán da nga tolay nga nangigsán kadedi nga napiya nga gagángay,
ay ya pà-pàgan da ngin ay daya áwan sur-surbi nga bàbànán.
7 Piyán da ya magtùgud kadatu lin-lintag ne Dios oray akkan da metar-
tarusán kammala ngin nin daya kag-kagiyan da. Ay oray pe daya ipapílit
da nga itùgud kadaya tolay, ay akkan da kurug ammu itar-tarusán.
8 Ay ammu tada mà nga datun na lin-lintag, ay napiya da. Ngamay
masápul la mausár da kiya rabbang da nga keusarán kampela ngin nin.
9 Ay damdamman tada nga akkan daya namáru wa tolay ya makasápul
kiya lintag, nu di daya tolay ya áwan ammatag kadaya lin-lintag se
daya akkan na mangur-kurug, se daya akkan mamatag ke Dios, se daya
maragbásul, ay se daya tolay nga mamáas kadaya mà-màwa nga pàgan ne
Dios. Daya makasápul pe kiya lintag, ay daya mangirupat kadaya maganà
kaggída, se daya pumatay,
10 ay se daya makidal-daládag se daya nagpáda nga lalláki wànu
nagpáda nga babbay nga mangwa kiya kuwaan daya magatáwa. Para
pe kadaya maragkidnap ay se dada iláku nga para ka asassu, ay se para
kadaya magbutabutal pe, se kadaya magsingán ka oray busid kammala
ngin nin, ay se kadaya tolay ya mangwa kadaya akkan rumbang kiya
napiya nga sur-súru.
11 Ay ngámin dayán na sur-súru, ay gayát da kiya Napiya nga Dámag
mepanggap ke Dios nga nangibon kiyà a mangiwar-waragáwag kiya

Napiya nga Dámag, nga ittu ya mangipakammu kiya dáyaw ne Dios nga
paggayatán daya agganggam tada.

Magiyáman ne Pablo kiya inagkallà ne Dios kaggína

12 Ay magiyáman nà ke Jesu-Cristo wa Apu tada ta pinagturad nà, ta
senu màwà daya ipàwa na kiyà ta ammu na nga ikurug ku peyang. Ay
magiyáman nà pe ta piníli nà a magsirbi nga pangibàbànánan na ka
mepanggap kaggína,
13 oray nu nadakè datu kinag-kagi ku kaggína kitun, se pinal-pallà ku pe
datu mangurug kaggína, ay se neruparupat kuda pe. Ngamay kinalakkán
nà kam nge Dios gapu ta akkan ku ammu datu kuk-kuwaan ku kitun, áta
akkan nà pikam ma mangurug kaggína.
14 Ay gapu kiya inagkallà pà-pànang ne Apu kiyà, ay pinangurug nà ke
Jesu-Cristo, ay se nà inulis. Ay túya piyán ku pe yin daya kasittolay ku.
15 Ay idi nga kagiyan ku ay kurug, ay túya kurugan din daya ngámin
tolay; nga e Jesu-Cristo ay inumbet kídi kalawagán ni nga mangikappiya
kadaya maragbásul ke Dios. Ay ammù nga iyà tu kadadàsán kaggída kitun.
16 Ay ittu ya gapu na nga kinalakkán nà e Dios ta senu gapu kiyà nga adu
bas-básul, ay mepassingan ne Jesu-Cristo ya kinaánus na tutu wala. Ay
masingan pe daya noray mayát ta mangurug kaggína nga mayát mabiyág
ka áwan panda, yán na kinaánus na pànang.
17 Ay túya day-dayáwan tada nge Dios nga ári tada, ta ya angngituráy
na ay áwan na panda. Sibbibiyág peyang may akkan tada nga masingan.
Aggína ya sissa nga Dios. Ay day-dayáwan tada peyang ngin ka áwan
panda! Amen.
18 Ay ikaw Timoteo nga an-anà ku, ay ipiyár ku kikaw dedi ya bil-bílin
ku. Kappiyánam ya mangigdù kiya angngurug tada. Damdammam tu
kinagi datu pangmanàman daya mangurug mepanggap kikaw. Surútam
ngala datun ta senu akkan ka maábà kiya agsirbi mu ke Dios.
19 Ay túya paligdaam ya angngurug mu se kappiyánam ya magur-uray.
Ta atán da tolay ya áwan ya angngurug da ngin, áta oray nu ammu da nga
nadakè, ay kuwaan da ngala nga kuwaan.
20 Daya ummán kiyán ay de Himeneo se Alejandro. Nepalúbus kuda
ngala ke Sairu, ta senu mapar-parigátan da, ay díkod màmud da ya akkan
mangirupat ke Dios sin.

2

Ya masápul la kuwaan daya magguurnung nga magday-dáyaw ke Dios

1 Ay ya munna lugud nga kagiyan ku, ay masápul la ikar-karárag nu
daya ngámin tolay. Ikar-karárag nu, nga idde kuma ne Dios ngámin daya
masápul nu, se ikarárag nu pe daya duddúma, nga kalakkán ne Dios da
pe. Ay masápul la magiyáman tada ke Dios gapu kiya isisseng na kadàtada
ngámin.
2 Ikarárag nu pe daya kangatuwán na agturáy kiya íli nu se daya
duddúma nga agtuturáy, ta senu áwan riribù naya kabiy-biyág tada, ay
se atán waya tada nga magdáyaw ke Dios. Ay díkod pàgan ditta daya
tolay.
3 Ay napiya yán na kuwaan, ay se pàgan ne Dios nga marammiyág.

4 Ata piyán na nu ngámin tolay, ay ammuwán da ya kurug mepanggap
ke Jesu-Cristo, ta piyán na nga biyágan ngámin tolay.
5 Ta sissa ya Dios, ay sissa pe ya panguniyan tada nga tolay ke Dios, nga
ittu we Jesu-Cristo nga nagbiyág nga tolay.
6 Nepalúbus na ya baggi na kampela ngin na mibli nga mebasu gapu
kadaya bas-básul tada. Tú idi ya mangipakammu kiya oras nga piyán ne
Dios kampela ngin nin nga piyán na kurug biyágan daya ngámin tolay.
7 Ay ittu pe ya gapu naya nammíli ne Dios kiyà nga ibon na nga
mangibàbànán kiya kurug panggap kaggína, se magtùgud pe kadaya
akkan na Judyu, ta senu mangurug da pe ke Jesu-Cristo. Akkan ku butal
idi ta kurug dedi ya kagiyan ku.
8 Ay oray kawà naya pagguurnúngán daya mangurug nga magdáyaw ke
Dios, ay piyán ku nga daya lalláki nga napikkilan na mangurug se áwan
lùsawan se kasáwad kadaya kasittolay da daya magkarárag.
9 Ay ya piyán ku kadaya babbay ya mangurug, ay an-annungan da din
nala ya agkawakawas da se akkan da din na palotanán ya magarmat
kadaya panda ngala nga ikkaarmat da. An-annungan da ngala ya
aggarmat da.
10 Ngamay ipassingan da din nala ya angngurug da kadaya napiya nga
kuk-kuwaan da.
11 Ay kiya panagguurnung nu wa magdáyaw ke Dios, ay maging-inggap
se magtal-talagìna din nala daya babbay, ay se magtul-tulù da din nala.
12 Akkan ku piyán nga daya babbay ya magtùgud kadaya lalláki onu
mangituráy kaggída. Masápul la maginggap da ngala.
13 Ata nunna mà nga naparsuwa nge Adan ay se la nga e Eva.
14 Ay akkan pe wayya nga tu Adan tu neparò, nu di itu babay tu neparò.
Ay ittu tu nakàwa ka nagbasúlán na ke Dios.
15 Ay túya parigátan ne Dios daya babbay kiya agganà da. Ngamay
biyágan nada nu akkan da magbásul lin se akkan da nga igsán ya
angngurug da kaggína, se magdínang da pe, ay se maraminya da kadaya
kasittolay da.

3

Daya mabalin na mangiapu kiya kapilya

1 Kurug tu nán da, nga ya tolay ya maminya nga mangiapu ki kapilya ay
napiya pànang yán, áta napatag yán na ubra.
2 Ngamay ya mangiapu ki kapilya, ay masápul la áwan na makag-kagi
kaggína nga nadakè. Masápul la sissa ya atáwa na. Ay masápul pe nga
maannadán na ya uray na, se ammu na nga lam-lamtan ya napiya. Ay
masápul pe ya akkan na umagáwa, ay se mabaal na ya magtùgud, ay se
ikaliyaw pe da tolay.
3 Akkan pe ya maging-inglaw, ay se akkan pe ya nalà-lapat ta malùsaw,
nu di napakumbaba kuma se akkan kuma pe nga makisaw-sáwad, ay se
akkan kuma nga magipirà.
4 Ay masápul la napiya pe ya angngiturung na kadaya akkobung na.
Ikurug se ikaliyaw kuma peyang pe daya annánà na.
5 Ata nu akkan na nga meturung daya akkobung na, ay mapaanna lugud
ya angngiturung na kadaya kapáda na nga mangurug ke Dios.

6 Ay ya isa pe, ay masápul la akkan na apangngurug. Ata nu
apangngurug, ay get tala nu magpas-pasindáyaw kiya katutolay na, ay
panísan ne Dios nga ummán kitu kinuwa na ke Sairu.
7 Masápul la rispitaran pe daya akkan mangurug ke Dios, ta senu áwan
na nga pakalib-libkán, ay díkod akkan meparò kiya nadakè nga ittu ya
piyán ne Sairu nga màwa kaggína.

Daya mabalin na kaseng naya mangiapu kiya kapilya

8 Ay ummán pe kadaya kaseng daya mangiapu kiya kapilya. Masápul pe
ya ikaliyaw daya tolay da, se akkan da nga maglib-libà. Akkan da kuma
pe ya maging-inglaw se akkan da nga magipirà.
9 Kurugan da din pànang daya nepakammu ne Dios kadàtada ngin
mepanggap ke Jesu-Cristo, nga áwan aggad-gadduwa naya uray da.
10 Masápul la sì-siiman muda pikam. Ay nu áwan mu wa tugiban
kaggída, ay tú yanin, alà muda nga sumeng.
11 Ay páda na pe kadaya attáwa da. Masápul pe ya ikaliyaw daya tolay
da se maannadán da pe ya uray da, ay se akkan da din pe ya mamad-
padakè. Ay mapiyár da din pe kiya ngámin.
12 Ay daya kaseng naya apu kiya kapilya, ay masápul la sissa ya atáwa
da. Ay masápul la napiya pe ya angngiturung da kadaya annánà da se
daya akkobung da.
13 Ay daya napiya nga agsirbísiyu wa kaseng naya apu ki kapilya
ay mepatag da. Ay túya akkan da nga min-induwán na mangagi kiya
angngurug da ke Jesu-Cristo kadaya duddúma.

Ya napatag pànang nga nepakammu ne Dios

14 Namnamáan ku ya akangngay ku nga maggagáyám kikaw Timoteo,
ngamay ikagi ku wala dedi ya bílin ku kid súrát ku wi, ta senu
15 oray nu tura ngà ala nga matàtà kiya ilalbet ku, ay ammu nu win
nu wà ummán naya akibul-bulun nu kadaya páda nu wa mangurug ke
Dios. Dàtada nga tolay naya sibbiyág nga Dios ya nangipakammuwán
na kiya kurug ga sur-súru mepanggap kaggína, ay túya rabbang tada ya
mangisúru se mangigdù kídi ya nepiyár na kadàtada.
16 Ammu tada nga kurug ga napatag pànang ya nepakammu na
kadàtada nga ittu ya kur-kurugan tada:
Neanà a tolay ya Cristo. Nepakammu tutu wala naya Ispiritu ne Dios
kadàtada, ay nasingan pe datu anghel. Nebàbànán kadaya ngámin
tolay kid kalawagán ya mepanggap kaggína, ay adu daya tolay ya
nangurug kaggína, ay nálà kammin ka lángit nga mepangituráy ke
Dios.

4

Ya mepanggap kadaya magtùgud ka busid

1 Ay nepakammu tutu wala naya Ispiritu ne Dios nga nu isa ngalgaw,
ay atán da ngin na mangigsán kadaya angngurug da, ay ittu da la piyán
nin kurugan daya magbus-busid nga an-anítu se daya nasà-sairuwán na
sur-súru.
2 Ittu ya itù-tùgud daya mangial-alílaw wa tolay, nga ya uray da ay árig
natay yin.

3 Ay dayán na tolay, ay nán da nga meallang kadaya mangurug ya
mangatáwa. Ay atán da pe daya ipànaw da nga akakkanan. May ngámin
na akakkanan na kinuwa ne Dios, ay mabalin kanan daya mangurug
kaggína nga makammu kiya kurug mepanggap ke Jesu-Cristo, nu mabalin
da magkarárag nga magiyáman kaggína.
4 Ata ngámin na kinuwa ne Dios, ay áwan nadakè. Awan tada nga
kaddiyán na akakkanan basta magiyáman tada kaggína.
5 Ata ya bàbànán ne Dios se ya karárag tada ya mamagbalin kadaya
akakkanan ka nadalus da ke Dios.

Ya mepanggap kadaya namáru wa magsirbi ke Dios

6 Ay lugud, itùgud mu dedi kadaya wawwági kannán. Ay díkod
mepakammu nga namáru ka nga bobonan ne Jesu-Cristo, ay se
mepakammu pe nga nammuwán mu pànang ngin se sur-surútam pe daya
napiya nga sur-súru mepanggap kiya angngurug tada ke Dios nga ittu ya
sur-surútan mu win oray kitun kam.
7 Akkan ka nga mear-arát nga mepagbàbànán kadaya áwan sur-surbi
nga bàbànán, áta áwan na surbi dayán ke Dios. May magpin-penám ka
nga mangwa kadaya mà-màwa nga piyán ne Dios.
8 Ya ammab-pabílag ta kiya baggi ta ay pagkapiyaán naya baggi ta kurug.
Ngamay napì-piya kammin pe nu mapenám ta nga mangwa kadaya piyán
ne Dios, áta magun-gunaán ta kídi yin na biyág, ay se oray pe kiya biyág
ga áwan panda.
9 Kurug idi nga kagiyan ku kikaw, ay túya kurugan din pe daya tolay.
10 Ay gapu ta e Dios peyang ya namnamáan tada nga mangalà kadàtada,
ay túya magpaggus tada nga magubra. Aggína ya mamiyág kadaya
ngámin tolay, tàwán kam kadaya ngámin mangurug.
11 Tu dedi daya ibílin mu se isúrum kadaya pádam nga mangurug
kannán.
12 Magin-innád ka, ta senu oray nu nabbing ka pikam, ay akkan daka
irupat. Ngamay pasingannám daya mangurug kannán ka pagtaldán da,
kiya aggun-únim, se kiya akibul-bulun mu kadaya duddúma nga tolay, ay
oray pe kiya amminyám kadaya kasittolay mu se iya angngikurug mu ke
Dios, se kiya nadalus nga kabiy-biyág mu.
13 Ki dì pikam ma ilalbet, ay ibásam peyang ya bàbànán ne Dios kadaya
kabbulun mu kannán. Ilaw-lawág mu pe kaggída ya sarut naya basáan
mu, ay se tùgúdán muda pe ka mepanggap kadaya basáam.
14 Akkam ilingling ya nepiyár ne Dios kikaw wa turáy mu, nga
nepakammu datu pangmanàman kiya kapilya kane iparotun da kikaw
datu íma da.
15 Ay ngámin dedi nga kag-kagiyan ku kikaw, ay ittu dedi kuma peyang
daya damdammam. Ay kuwaan muda peyang pe ta senu mepassingan
kadaya ngámin tolay ya ammal-pálim peyang kadaya gagángay mu.
16 Magannád ka peyang ta get nu masábag ka kadaya isur-súrum se
kadaya kuk-kuwaam. Akkan mu kaligpanán yán ta senu sangapáda kayu
wa alà ne Dios se daya tù-tùgúdán mu wa mangikurug kikaw.

5

Ya masápul la kuwaan tada kadaya páda tada nga mangurug

1 Akkam al-alngán daya nanákam may ikaw nga lalláki. Ngamay
kagiyánam da nga ummán ka amám. Ay nu daya nabbing nga lalláki,
ay tul-tulduwám da nga ummán ka wawwágim.
2 Ay páda na pe kadaya nanàmán na babbay, ay ibíláng muda pe ka
inám. Ay ummán pe kadaya nabbing nga babbay, ibíláng muda tutu wala
pe ka wawwágim.
3 Tagasinnám daya bubbúkud da babbay nga áwan na akkobung.
4 Ngamay nu ya isa nga búkud da babay, ay atán da nga annánà na onu
apúku na, ay rabbang na nga aggída ya mangobung kaggína. Ata ittu yán
ya rabbang da nga kuwaan, ta mangurug da lugud. Masápul la magsubálit
da kadaya mannákam da, ta ittu yán ya piyán ne Dios.
5 Ay ya búkud da babay nga áwan tutu wala ya sumeng kaggína, ay e
Dios sala ya namnamáan na nga sumeng. Magkar-karárag ga makiseng
ke Dios ki inalgaw se ginnabi.
6 Ngamay ya búkud da babay ya ittu na peyang lam-lamtan ya paggan-
ganásan na, ay bíláng natay yin oray nu atán kam ki biyág.
7 Ikagim pe kannán dedi ya bil-bílin ku ta senu áwan nadakè a kag-
kagiyan daya tolay panggap kaggída nga bubbúkud da babbay se kadaya
pan-pane da.
8 Ata daya maddi magtarakan kadaya pan-pane da, tàwán kam kadaya
akkobung da, ay áwan surbi yin tu angngurug da ke Dios, ay natù-turù da
ngin may daya akkan mangurug ke Dios.
9 Ay daya bubbúkud da babbay nga masápul melista, ay daya magdagun
ka annam púlu onu nasurù, ay se sissa ya neatawán da.
10 Ay se masápul la pàgan pe daya tolay gapu kadaya kuk-kuwaan na,
ay se napiya pe ya nangngiturung na kadaya annánà na. Akkan pe ya
umagáwa, ay se nindù pe kadaya mangurug ke Dios, ay se akkan natagàna
nga sumeng kadaya nakal-allà. Ay napiya din pe da asikkuwaan na
peyang.
11 Ay akkam iráman kiya lista daya nabbing nga búkud da babbay ta get
nu tura da la manin magasikkatáwa ay paglikudán da ngin ne Jesu-Cristo.
12 Ay díkod mapabásul da ta naglikudán da ngin tu nunna nga nekari
da.
13 Akkan nala tittu dayán, ta get nu áwan da pe yin kuk-kuwaan ta
pabegan da ya magibabalay ya maggagáyám. Akkan nala tittu dayán ta
get nu makiram-ráman da pe kiya biy-biyág daya duddúma se da pe ya
makasam-samemet.
14 Ay túya napì-piya nu mangatáwa ngala ngin daya nabbing nga
bubbúkud da babbay ta senu magtagibalay da, ay matarakan da daya
annánà da kampela ngin nin. Ay díkod áwan tada nga kakag-kagiyánan
kadaya kumag-kagúra kadàtada.
15 Ata adu win kadaya bubbúkud da babbay ya nangigsán kiya
angngurug da, ay e Sairu win ya sur-surútan da.
16 Ay daya mangurug ga atán kukobung nga búkud da babay, ay taránan
da din nala ngin, ta senu dakayu wa mangurug ay akkan kayu wa
maparigátan pànang. Ay díkod masengán nu kurug daya bubbúkud da
babbay ya áwan tutu wala nga kukobung se áwan na sumeng kaggída.

Ya masápul la kuwaan tada kadaya napiya nga angngiapu

17 Ay daya ap-apu ki kapilya, nga napiya ya angngiapu da, ay rabbang na
nga maparnonán ya suwildu da. Tàwán kam kadaya nagagat magbàbànán
se magtù-tùgud.
18 Ata nán natu nesúrát ta bàbànán ne Dios nga, “Akkam pusutan ya
bugung naya bákam ma pagubraam,”* nán na. Ay se nán na pe nga,
“Daya magubra ay masápul da ya matangdánan,” nán na.
19 Ay akkam kur-kurugan ya nadakè a pipílit kiya mangiapu kiya kapilya,
nu áwan duwa onu tallu wa makasistígu.
20 Ay daya mangiapu wa akkan makusap kadaya nadakè a kuk-kuwaan
da, ay al-alngán muda kiya àráng daya tolay ta senu magansing daya
duddúma.
21 Damdammam Timoteo, nga ammu ne Dios se Jesu-Cristo se daya piníli
na nga anghel na idi ya ammílin ku kikaw. Ay kurugam dedi ngámin. Ay
áwan mu din na idúma nga tolay kiya angngikurug mu kadedi ya bil-bílin
ku oray iinna.
22 Ay akkan ka nga maglagaw wa mangalà ka pangiapuwam kiya
kapilya. Ta senu akkan ka nga metangapagbásul kaggída kadaya nadakè
a kuk-kuwaan da. Masápul la umadayyu ka kadaya pagbasúlám.
23 Ay akkan pe tittu ya danum ya inumam, ngamay uminum ka pe ka
bittì a básí ta ittu ya masápul mu gapu kiya sinay mu se iya tak-takitam
peyang.
24 Daya duddúma, ay melalásin ya básul da, ay díkod mammuwán nala
ngin na mapabásul da nu isa ngalgaw. Ngamay atán daya nasirù pikam
daya básul da, ngamay mepakammu da mà nu isa ngalgaw.
25 Ay páda na pe kadaya napiya nga kuk-kuwaan daya tolay. Atán
daya malalásin nala, ay atán pe daya nasirù. Ngamay daya nasirù ay
mepakammu da pe nu isa ngalgaw.

6

1 Ay daya asassu wa mangurug, ay masápul la narispitár da tutu wala
kadaya apu da, ta senu áwan kag-kagiyan daya duddúma nga nadakè
mepanggap ke Dios, ay senu akkan da pe paásan ya isur-súru tada.
2 Ay daya asassu wa mangurug ya apu da, ay akkan din na màsayán ya
angrispitár da kadaya apu da gapu ta magwagi da ki angngurug, nu di da
kuma nga kappiyánan ya agsirbi da, áta páda da nga mangurug lugud pe
nga pàgan pe ne Dios.

Ya busid da sur-súru se iya kurug ga kinabànáng

Ipakammum kaggída nga tú dedi daya masápul la kuwaan da.
3 Ay nu atán daya magtùgud ka mepasabantà kiya sur-súru ne Jesu-
Cristo wa Apu tada, ay se mepasabantà pe kadaya napiya nga sur-súru
mepanggap kiya kur-kurugan tada,
4 ay magpas-pasindáyaw da, ay se áwan da kurug ammu. Pà-pàgan
da ya makipal-palagmán se makisaw-sáwad mepanggap pala ki úni nga
magìna da. Ay ittu ya panggayatán da nga magasiásil se magkikegut, ay
se magpipinnadakè. Ay nadakè ya lam-lammat naya isa kiya isa kaggída
ngin.

---

* **5:18 5:18** Ya nepagangay nga agaggì da ka trígo onu ammay kattoni giyán Timoteo, ay padam-dam-án da ki báka datu ginápas. Ay nu duddúma ay mangán tu báka kitu dam-dam-án na.

5 Ay díkod magsasáwad da peyang ngin. Ay dayán na tolay, ay áwan
da ur-uray, ay akkan da maawátan nin ya kurug mepanggap kiya kur-
kurugan tada. Dalínán da nu pagbànángan ta ya mangurug.

6 Ay kurug ga ummán ka nabànáng daya mangurug nga anayan da se
anggamman da ngala ya atán kaggída ngin.
7 Ta kitu nekeanà tada, ay áwan tada netúgutúgut, ay áwan ta pe ya
metúgut nu matay ta.
8 Ay lugud nu atán nala nga kanan ta se paglúpus ta, ay paganggammán
tada ngala yanin.
9 Ngamay daya tolay nga tú da la nga lam-lamtan ya pagbànángan
da, ay nalà-lapat da meparò. Maayúyut da kadaya áwan sur-surbi se
makaddadál nga ar-arapáap da. Ay ittu ya mangirurum kaggída kiya
pakadadàlán da ka áwan panda.
10 Ata ya agtalikágum ta kiya pirà, ay ittu yán ya paggayatán ngámin
daya nagbal-baláki nga kinadakè. Ay atán daya naglikud din kiya
angngurug da gapu kiya agtal-talikágum da kiya pirà. Ay dedi ya tolay, ay
adu ya pagpannakitán daya ur-uray da kídi yin.

Ya bílin ne Pablo ke Timoteo

11 Ngamay ikaw Timoteo, ay adayyuwám dayán na mà-màwa. Dayán
nala nga napiya se daya pà-pàgan ne Dios din daya kuwaam. Kaligdaam
ya angngurug mu ke Jesu-Cristo se piyám daya kasittolay mu. Iturad mu
wala daya kapar-parigátan mu gapu ke Dios, ay se nindù ka din nala
kadaya pádam ma mangurug. Tú dayán daya masápul la kuwaan mu
ta e Dios ya sir-sirbiyán mu.
12 Kuwaan mu ya kabailán mu kiya angngurug mu. Ya biyág ga áwan
panda ya gamgam-gáman mu, ta ittu yán ya nangayabán ne Dios kikaw.
Ay nepakammu mu pe yin na mangurug ka ke Jesu-Cristo kiya pagmar-
marngán daya adu wa mangurug.
13 E Dios nga ittu ya naggayatán ngámin biyág daya magbiyág, se Jesu-
Cristo wa sittuturad da nangipudnu kitu àráng ne Poncio Pilato ki kurug
mepanggap ke Dios, ya makammu kídi ya ammílin ku kikaw.
14 Kappiyánam ma ikurug daya ngámin na bil-bílin kikaw, ta senu áwan
mepabásul kikaw, se áwan da makagi nga nadakè panggap kadayán na
bil-bílin. Kurugan mu dayán peyang panda kiya ilalbet kammin ne Jesu-
Cristo wa Apu tada.

15 Ay umbet kiya oras nga nìdang kampela ngin nin ne Dios nga
kadayáwan. Aggína ya sissa nga katurayán kiya ngámin. Aggína ya Ari
ngámin daya à-ári se Apu daya ngámin na à-apu.
16 Aggína ngala ya akkan mataatay. Mag-agyán kiya nawada tutu wala
nga giyán nga akkan maadanniyánan. Ay áwan pikam ma tolay ya
nakasingan kaggína, ay áwan ya makasingan kaggína oray inna. Aggína
ngala ya day-dayáwan tada. Ay áwan panda naya kinaturáy na. Amen!

17 Kagiyánam, daya nabànáng nga akkan da din na pagtalgad se
pagpasindáyaw daya kinabànáng da, ta ngámin dayán, ay akkan da
magnanáyun. E Dios sala ya masápul la namnamáan da, ta aggína
ya makidde kadaya ngámin na paganggammán tada. Ay naparon kiya
angngidde na.

18 Ikagim kaggída nga napiya din peyang daya kuk-kuwaan da, nga ittu
kuma ya pagbànángán da. Akkan da din na natagàna, nu di da kuma
sissasagána nga mangidde kadaya makasápul.
19 Ay díkod atán ka lángit tin ya mabalin da nga pamaddug nu kuwa.
Ay middán da pe ka biyág nga áwan panda nga ittu ya kapíyán na biyág.
20 Tarànam, Timoteo, ya nepiyár ne Dios kikaw. Akkan ka nga
umatangya kadaya áwan sur-surbi nga bàbànán, se kadaya ammil-
pilosupu daya magmas-masírib nga akkan kammala kurug ya sírib da
ngin.
21 Ay adu tolay yin na magmas-masírib nga ummán kadayán, ay neal-
aliwagwag da ngin kiya angngurug da ke Jesu-Cristo.
E Dios kuma ya magkallà kadakayu.

Ya mekàduwa nga súrát ne Pablo ke Timoteo

1 Iyà e Pablo wa piníli ne Dios ka apostol ne Jesu-Cristo, nga mangibàbànán ka mepanggap kiya nekar-kari ne Dios nga ammiyág na ka áwan panda kadaya ngámin na mangurug ke Jesu-Cristo.

2 Súrát ku manin idi kikaw Timoteo wa bíláng nga an-anà ku wa pàpàgan ku.

E Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo wa Apu tada din nala ya sumeng se magkallà kikaw se mangap-kappiya ki ur-uray mu.

Ya angngipadamdam ne Pablo ke Timoteo kiya nepiyár ne Dios kaggína

3 Ki inalgaw se ginnabi nga agkarárag ku, ay ikarárag taka peyang pe. Ay magiyáman nà peyang ke Dios. Aggína ya day-dayáwan ku. Ay áwan ku sabáli panggap ki agday-dáyaw ku kaggína nga ummán kitu nagdáyaw datu mannákam ku.

4 Madamdam ku tu nesassangit mu kitu inammánaw ku kikaw, ay túya piyán ku tutu wala nu masingan taka senu maganggam mà pànang.

5 Ay madamdam ku pe ya kurug ga angngurug mu ke Jesus, nga ummán kitu angngurug natu ukò mu wa Loida se e Eunice nga ina mu. Ammù a páda natu angngurug da ya angngurug mu win.

6 Ay túya ipadamdam ku kikaw nga usaran mu peyang tu kababalin na nidde ne Dios kikaw kitu inangngiparotun ku kitu ímà kitu úlum ma nangikarárag kikaw.

7 Ata akkan na nidde ne Dios ya Ispiritu na senu magtal-talaw ta, nu di na nidde ta senu nabílag ta ki angngurug ta, se magturad ta, se piyán ta pe ya kasittolay ta, ay senu meturayán ta pe ya baggi ta.

8 Ay akkam kìpattán lugud ya mangagi kadaya tolay nga kurugam me Jesus nga Apu tada. Akkan nà pe kìpattán na atán kid agba-balúdán ni gapu kiya angngikurug ku kaggína. Nu di ka kuma nga sissasagána nga magrígát gapu kiya angngibàbànán mu kiya mepanggap ke Jesu-Cristo nga ummán kiyà. E Dios ya mangidde kiya kabailán mu nga mangiturad kadayán.

9 Aggína ya mangilísi kadàtada kiya pakapanísán tada, se aggína pe ya namagbalin kadàtada ka tolay na nga akkan na maragbásul lin. Ay kinuwa na yán akkan gapu kadaya kinuwa tada nga napiya, nu di gapu ta ittu ya piyán na, se gapu kiya abay pànang nga agkallà na kadàtada. Ay oray kitu akkan pikam ma nàwa idi ya kalawagán, ay linam-lammat na ngin na ibon ne Jesu-Cristo, nga matay gapu kadaya bas-básul tada, ka angngipassingan na kiyán na agkallà na tutu wala kadàtada.

10 Ngamay nepakammu kídi yin tu palánu na kitun kam kane peanà a tolay ye Jesu-Cristo nga marammiyág kadàtada. Inábà na ya kinaturáy naya pannakatay. Ay aggína ya mamiyág kadàtada ka áwan panda, nga ittu tu nepakammu na kitu nangngibàbànán na kitu Napiya nga Dámag.

11 Ay piníli nà e Dios nga apostol nga pangibàbànánan na kídi ya Napiya nga Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo se magtù-tùgud pe.

12 Ay ittu ya gapu dedi nga kapar-parigátan ku. Ngamay akkan nà
wayya mìpat. Ata ammù nga mannakabalin ya kinurug ku, ay ammù
pe nga aggína ya magtag-tagasíngan kiyà kiya angwà kadaya ipàwa na
nga nepiyár na kiyà panda kiya ilalbet na kammin na mangukum.
13 Pagtaldám datu napiya nga sur-súru nga nagì-gìna mu kiyà mepang-
gap kiya angngurug tada ke Jesu-Cristo. Akkam igsán ya angngurug mu,
ay se piyám daya kasittolay mu, ta ittu yán ya masápul la kuwaan tada
nga mangurug ke Jesu-Cristo.
14 Ay igdù mu ya Napiya nga Dámag ga nepiyár ne Dios kikaw, ay sengán
naka ya Ispiritu ne Dios nga atán kadàtada.
15 Ay ammum mà in nga kaaduwán kadatu mangurug ke Jesus ka Asia
meráman de Figelo se Hermogenes, ay piniddudoray dà in.
16 Ngamay akkan kade Onesiforu. Ata nasansán nà a pà-paanggamman.
Akkan nà kìpattán kiya nekebálud ku wi. Ay túya ikar-karárag ku nga
kalakkán ne Dios da din na tangabalay.
17 Ay kane makalbet kanedi Roma, ay sinap-sápul nà tutu wala, panda
kitu nakasmà na kiyà.
18 Ay oray kitu kowad ku pe ka Efeso, ay ammum mà pànang datu adu
nga neseseseng na kiyà. Ay ittu ya ikarárag ku nga kalakkán ne Apu kuma
kiya algaw wa angngukum na.

2

Ya namáru wa suldádu ne Jesu-Cristo

1 Ay lugud, ikaw nga an-anà ku, pagbagkaddam mala ya uray mu gapu
kiya agkallà ne Dios gapu ki angngurug mu ke Jesu-Cristo.
2 Ay ngámin datu nagì-gìnám nga netù-tùgud ku win nga nagìna pe yin
daya adu wa tolay, ay itùgud muda pe kadaya mapiyár ra tolay, ta senu
aggída pe yin ya mangitùgud kadaya duddúma.
3 Iturad mu ya magrígát gapu ke Jesu-Cristo, áta túyán ya masápul la
kuwaan naya namáru wa suldádu na, nga ittu ya árig mu.
4 Ya suldádu, ay masápul la tittu ya mepanggap kiya kinasuldádu na ya
lam-lamtan na, ta senu pà-pàgan naya makin-suldádu kaggína. Akkan na
nga ittu lam-lamtan ya mepanggap kiya biy-biyág daya akkan na suldádu.
5 Ay meárig ta pe kiya makikuntes ki tagtág kiya agsirbi ta ke Jesus.
Akkan makapangábà ya makikuntes nu akkan na nga surútan ngámin
daya lintag ga ipasúrut da kaggína.
6 Ay ummán pe kiya maragtálun na magpaggus nga magkuwa kiya tálun
na. Gángay nga aggína ya makin-kuwa kiya maápit na kiya tálun na.
7 Lam-lamtan mu dedi ya kag-kagiyan ku kikaw, ay e Dios ya mangidde
ka pannakaáwat mu ta senu mesarutám da ngámin.
8 Dam-damdammam nga e Jesu-Cristo wa gakagaka natu David, ay
linumtu kammin. Ittu yán ya Napiya nga Dámag nga ibàbànán ku.
9 Ittu pe yán ya gapu na nga mapar-parigátan nà. Atán nà kídi ya
sikkakadena nga ummán ka nadakè a tolay. Ngamay oray yala ta ya
bàbànán ne Dios, ay akkan mà wayya mekadena.
10 Ay díkod, iturdán ku wala ngámin dedi ya kapar-parigátan, ta senu
mabiyág pe ne Jesu-Cristo ka áwan panda daya píli ne Dios nga tolay na.
Ay mapadayáwan da pe ka áwan panda.

11 Ay kurug idi ya nán da nga, nu netangatay tada kaggína, ay
mepagbiyág tada pe kaggína.
12 Ay nu meturdán tada ya magrig-rígát, ay mepangituráy tada kaggína.
Ay nu ituláyaw tada, ay ituláyaw nitta pe.
13 Ngamay oray nu mippà ya angngurug tada kaggína, ay manamnáma
kammala ya kari na, áta akkan na maulis ya gangay na.

Ya agtaron tada kiya sur-súru wa lùsawan ne Dios

14 Ipadamdam mu idi kadaya mangurug kannán. Ay kagiyánam da
ki àráng ne Dios, nga akkan da makipal-palagmán ka panggap kiya úni
yala, áta áwan sur-surbi dayán. Mangdadál lala kiya angngurug daya
maggigìna.
15 Kuwaam ya mabaal mu, ta senu pà-pàgan naka nge Dios. Kappiyánam
nga itùgud ya bàbànán na mepanggap ke Jesu-Cristo, ta senu áwan mu
keap-appattán kadaya ubraám nga ipàwa na kikaw.
16 Akkan ka nga mepagar-arát ta mepagbàbànán kadaya bàbànán na
lùsawan ne Dios, áta ittu yán ya manakidakè kadaya tolay.
17 Ya ummán kadayán na sur-súru, ay meárig kadaya sadúra kiya lublub
ba umaraarà. Daya duwa nga magtù-tùgud kadayán, ay de Himeneo se
Fileto.
18 Akkan da ngin na sur-surútan ya kurug ga sur-súru. Nán da nga ya
ilaltu daya natay ay nabalin nin. Piyán da dadàlan ya angngurug daya
duddúma.
19 Ngamay e Dios ya mamaligda ki angngurug tada, ta senu meárig tada
kiya abay pànang nga batu wa akkan tutu wala makínin, nga nasurátan
ka nán na kídi, “Ammu ne Dios ngámin daya kurug ga tolay na,” nán na,
se “Nu iinna ya manguna nga e Jesu-Cristo ya Apu na, ay igsán na daya
nadakè a kuk-kuwaan na,” nán na.
20 Ay kiya abay ya balay, ay adu baláki daya aruminta nga atán kiya
unag na. Atán da nga nàwa ka balitù se daya nakangin-ngína nga ittu
daya mausár nu atán da naturáy ya sangaíli da. May atán da pe daya ur-
úray ya aruminta nga nàwa ka káyu wala se daya nàwa ka lusà a ummán
kadaya bánga, nga ittu daya mausár kadaya akkan napatag ga mà-màwa.
21 Ay tú dayán daya kearígán tada nga mangurug. Ngámin daya
mangigsán kadaya ngámin nadakè a kuk-kuwaan da, ay meárig da kiya
aruminta nga pà-pàgan naya makin-kuwa. Ay oray nágan na nga oras, ay
mabalin nada nga usarán kadaya napatag ga asikkuwaan na.
22 Ay túya akkan ka nga umat-atangya kadaya nadakè a kuk-kuwaan
daya babbágu. Ya magmar-máru wala ya kuwaam, ay se kaligdaam ya
angngurug mu, ay piyám daya kasittolay mu se kappiyánam mala ya ur-
uray mu. Kuwaam dayán, áta tú dayán daya masápul la kuwaan daya
kurug ga mangurug nga makiápu ke Apu.
23 Akkan ka pe ya mear-arát ta makipal-palagmán kadaya áwan sur-
surbi se áwan sar-sarut nga bàbànán, áta ammum mà in na sáwad dala
ya pagang-angayán dayán.
24 Ata ya bobonan ne Dios, ay akkan makisaw-sáwad, nu di masápul la
namáru kadaya ngámin tolay se nasírib se naánus nga magtùgud.
25 Akkan pe makà-kàrungat nga magtuldu kadaya kumag-kagúra
kadàtada, ta get nu pakappoliyan ne Dios da, ay mammuwán da ya kurug.

26 Ay díkod nu mapagmut da ya uray da, ay mataláwan da ngin ya árig
kàrung ne Sairu, nga ittu ya nangitur-turáy kaggída se nekur-kurug da.

3

Ya kuk-kuwaan daya tolay kiya kamuddiyánan na algaw

1 Ay dam-damdammam idi, nga kiya kamuddiyánan na al-algaw, ay atán
daya pakarig-rigátan tada.
2 Ata daya tolay, ay ittu da la nga pà-pàgan kampela ngin nin daya
baggibaggi da, se daya pir-pirà pe ya pà-pàgan da. Managpas-pasindáyaw
da se manammáas da ngin, ay se mangirupat da pe yin. Akkan da ikur-
kurug pe yin daya mannákam da se akkan da ammu pe yin ya magsubálit
kiya napiya. Ay áwan da pe yin na akadamdam ke Dios.
3 Awan da ngin na pagan-anu kadaya kasittolay da se áwan da agkallà pe
yin, ay mamad-padakè da pe, ay se kuwaan da ngala pe ya madamdam da
nga kelugán naya baggi da. Narungat da pe yin se lùsawan da ya napiya.
4 Managtuláyaw da kadaya opun da, ay se akkan da ammu lam-lamtan
ya pagtungpálan daya kuk-kuwaan da. Nakasig-sigúru da pe, ay se idilig
da ngin ya ammatag da ke Dios kiya ammatag da kadaya paggan-ganásan
da kídi kalawagán ni.
5 Dayán na tolay, ay kuwaan da pe daya kuk-kuwaan daya mangurug,
ngamay akkan da kammala pà-pàgan nin túya áwan da kaul-ulissan.
Adayyuwám dayán!
6 Atán daya ummán kadayán na tolay ya mapalnà kadaya babbabalay
gapu kadaya angngas-kasaba da kadaya babbay nga mariribù ya uray da,
gapu kadaya adu wa bas-básul da. Ay dayán na babbay, ay nalà-lapat da
nga meal-alílaw gapu kadaya nagbal-baláki nga pagray-rayuwán da.
7 Kurugan da ngámin daya magtùgud kaggída, ngamay akkan da mà
kammala ngin nin mammuwán ya kurug.
8 Ay dedi ya tolay ay áwan napiya kiya ur-uray da, se busid ya angngurug
da. Kaguráan da ya Napiya nga Dámag. Ummán da kade Janes se Jambres
nga kumag-kagúra kitu Moses kitun.
9 May áwan da nga pagung-ungdáran dayán nu kuwa, áta mepakammu
win kadaya ngámin tolay tu kinadakè da, nga ummán kitu nàwa kade
Janes se Jambres kitun.

Ya pamaddug tada kadaya magtùgud ka busid

10 Ay ikaw Timoteo, ay nammuwán mu pànang ngin datu nesur-súrù,
ay se oray pe ya gangay ku se panggap ku ki biyág ku. Ay nammuwán mu
pe yin nu wà ummán naya angngurug ku ke Jesu-Cristo se ya aggánus ku
gapu ki angngurug ku. Oray pe ya amminyà kadaya kasittolay ku se ya
agturad ku, ay ammu mu dayán nin.
11 Ay nammuwán mu mà pe yin tu inammal-pallà da kiyà se itu
inammar-parígát da kiyà ka Antiokia, ka Iconio se ka Listra. Nasamnga
datun na nekapar-parigátan ku. Ngamay e Apu ya sinummeng kiyà, ay
túya neturdán kuda ngámin.
12 Ay akkan nala nga iyà ya kàwaán datun, áta kurug nga maparigátan
pe ngámin daya magmar-máru nga mangurug tutu wala ke Jesu-Cristo.
13 Ata daya nadakè a tolay se daya magtù-tùgud ka busid ka pangal-
alílaw da kadaya kasittolay da, ay natù-turù ya kinadakè da. Ial-alílaw

da pe kurug daya duddúma ngamay aggída, ay meal-alílaw da pe nu iya
kakur-korugán na.
14 Ngamay ikaw Timoteo, ay kurugam mala peyang datu nasur-súrum
nga kur-kurugam pànang ngin. Ammum mà pe nu iinna daya nagtùgud
kikaw.
15 Ay oray kitu kabbing mu pikam, ay nammuwán mu win datu
nesur-súrát ta bàbànán ne Dios. Ay ittu datun ya mangipakammu kiya
pakabiyágan ta ka áwan panda gapu ki angngurug ta ngala ke Jesu-Cristo.
16 Ata ngámin na nesur-súrát ta bàbànán ne Dios, ay e Dios kampela ngin
nin ya nagpesúrát, ta senu ittu ya usaran ta kiya agtùgud ta kadaya tolay
se kiya angngipakammu ta kaggída kadaya básul da. Ay ittu pe ya usaran
ta nga mamakappoli kadaya tolay nga summiyási kiya napiya, ay ittu pe
ya usaran ta kiya angngitùgud ta kiya panagbiy-biyág nga umannúgut ki
piyán ne Dios.
17 Ta senu daya mangurug ke Dios nga magsirbi kaggína, ay áwan da
nga pagkur-kurángan. Ay díkod annung da kuwaan daya ngámin napiya
nga mà-màwa.

4

Ya muddi nga bílin ne Pablo ke Timoteo

1 Atán pikam ya bílin ku kikaw Timoteo. Ammu ne Dios idi ya ammílin
ku kikaw, ay ammu pe ne Jesu-Cristo nga ittu wala ya makabalin na
mangukum kadaya ngámin tolay, ay se oray pe kadatu natay yin. Gapu
ta umbet kammin ne Jesu-Cristo kídi kalawagán ni, ay se aggína ya
mangituráy nu kuwa, ay bilínan taka tutu wala nga
2 ibàbànán mu peyang ya bàbànán ne Dios nga mepanggap kaggína.
Oray nu nán mu wa akkan ittu ya oras na, ay ibàbànán mu la. Anannayam
daya tolay nga mangurug ke Jesus, se ikagim pe kaggída daya pakasabágan
da. Ay kagiyánan mu pe daya duddúma, ta senu kaligdaan da ya
angngurug da. Magánus ka peyang kiya angngitùgud mu kaggída.
3 Ata umbet ya oras nga daya tolay, ay áwan da kur-kurugan kiya napiya
nga metù-tùgud kaggída, ta daya pà-pàgan da nga gigìnán kampela ngin
nin ya sap-sapúlan da. Ay díkod mangalà da kadaya maragtùgud ka
pangitùgúdan da kiya piyán da kampela ngin nin.
4 Akkan da piyán gìnán nin ya mepanggap kiya kurug ta daya busid da
sur-súru ya piyán da nga gìnán nin.
5 Ngamay ikaw Timoteo, akkan ka nga maglagaw. Iturad mu ngámin
daya rig-rígát ta màlamán mu. Iwar-waragáwag mu ya Napiya nga
Dámag, ay se tungpálam ngámin daya ipàwa ne Dios kikaw.

Tu nannungpál ne Pablo kadaya ngámin na nepiyár kaggína

6 Ay nu mepanggap kiyà, ay matay yà tutu wala ngin gapu kiya
angngikurug ku ke Dios. Arig ku ya básí nga madama mesiyà in.* Ittu
idi yin ya ipappan ku ka giyán ne Dios.
7 Kinuwà ngámin ya mabaal ku. Inanúsán ku wa tinungpál
ngámingámin na nepiyár na nga ubra kiyà. Ay akkan ku pe nippà ya
angngurug ku kaggína.

* **4:6 4:6** Mabása ya mepanggap kídi ka Exodo 29:40

8 Ay kiddi yin, ay id-idaggán ku wala tu nesag-sagána na kiyà nga bátug
premyù nga ittu ya idde ne Apu Jesus kiyà se kadaya namáru wa tolay
kiya algaw wa angngukum na. Aggína la ya sissa nga kurug angguwes. Ay
akkan nala nga iyà ya iddán na kiyán, nu di ngámin pe daya magin-indag
kiya ilalbet na.

Ya mepanggap kiya biyág kampela ne Pablo win

9 Pilítam ya magkaru umbet nga manatang kiyà.
10 Ata kinumtuway ye Demas kiyà in. Nawe ka Tesalonica, ta pì-piyán
na ngin na at-atangyaan ya gan-gánas naya biyág kídi kalawagán ni. Ay
e Cresente, ay nawe ka Galacia. Ay nawe ka Dalmacia nge Tito.
11 Tittu nge Lucas ya kabulun ku kanedi. Sibálam me Marcos nu umbet
ka, ta abay ya meseng na kiyà kiya ubra tada.
12 Pinapan ku we Tikico ka Efeso.
13 Nu umbet ka, ay alà mu mán tu diyáket ku wa nebansì ka giyán ne
wagi Carpo ka Troas. Ay alà mu pe datu libru, nang-nangrúna datu sur-
súrát. Akkan muda kaligpanán.
14 E Alejandro wa maragbattál ka bága, ay nadakè tutu wala ya kinuwa
na kiyà. Ngamay e Dios sala ya magsubálit kaggína.
15 Ay tar-taronan mu pe ta kalùsawan na pànang ngámin daya isur-súru
tada.
16 Kitu nunna nga inammustigár da kiyà, ay áwan nala nga pumane kiyà
kaggída. Naglikudán dà ngámin. May oray nu mapakuna, ay akkan kuma
pabasúlan ne Dios da.
17 Nagpapanáwan dà ngamay akkan nà a pinagdudoray ne Apu, nu di nà
lugud da pinagturad, ta senu mabalin ku nga ibàbànán tutu wala ngámin
ya bàbànán na kadaya akkan Judyu, ta senu magìna da pe. Ay ya isa pe,
ay nigdù nà kitu pakatayán ku tutu wala kuma.
18 Ay ammù nga igdù nà e Dios kadaya ngámin na nadakè, ay aggína pe
ya mangalà kiyà ka lángit ta pangiturayán na. Aggína ya maday-dáyaw
ka áwan panda. Amen.

Ya akikumusta ne Pablo

19 Ikumustaan nà kade Priscila se Akila se datu akkobung ne Onesiforu.
20 Nagbansi ye Erasto ka Corinto. Ay pinagbansì e Trofimo ka Mileto ta
madagáng.
21 Ay kamakáman mu ya umbet kiya akkan na pikam ma aggamiyán.
Makikumusta pe kikaw de Eubulo, Pudente, Lino, Claudia se ngámin pe
daya mangurug kanedi.
22 Ay e Apu kuma ya mamul-bulun peyang kikaw win. Ay kalakkán
nakayu kuma nge Dios.

Ya súrát ne Pablo ke Tito

1 Iyà e Pablo wa bobonan ne Dios, se apostol ne Jesu-Cristo. Nebon nà
a mangigadágad kadaya piníli ne Dios ka tolay na, ta senu lumig-ligda
ya angngurug da, ay senu mammuwán da tutu wala ya mepanggap kiya
kurug ga nepakammu ne Dios, nga ittu ya kur-kurugan tada, nga ittu ya
mangipakammu kadaya piyán ne Dios, nga masápul la kuwaan tada.
2 Ay ipakammu na pe ya biyág ga áwan panda nga ittu ya namnamáan
tada, ta ittu ya nekari ne Dios nga áwan nala nga agbusid. Nekari na idi
oray kitun kam.
3 Ay nepakammu na kiya bàbànán na ki oras nga piyán na kampela ngin
nin. Ay ittu ya nepiyár na kiyà, ay ittu pe ya ibàbànán ku ta ittu ya ipàwa
ne Dios nga Marammiyág.
4 Súrát ku idi kikaw Tito nga nebíláng ku wa kurug ga an-anà ku kiya
angngurug tada.
Ay e Dios nga Ama tada se Apu Jesu-Cristo wa Marammiyág din nala ya
magkallà kikaw se mangap-kappiya kiya panaggur-uray mu.

Daya masápul la kuwaan ne Tito ka Creta

5 Ya gapu na nga nebansi taka ka Creta, ay ta senu makappiyám daya
masápul pikam ma makappiya, ay senu makapíli ka pe ka pangiapuwam
kadaya kap-kapilya kadaya ngámin na íli kiyán. Damdammam datu bil-
bílin ku kikaw
6 nga ya mangiapu kiya kapilya, ay masápul la áwan na makag-kagi
nga nadakè kaggína. Masápul la sissa ya atáwa na, ay se masápul pe
nga mangurug pe daya annánà na, se áwan na makag-kagi kaggída ka
mepanggap kadaya mangwálay onu akkan na mangikur-kurug.
7 Ata ya isa nga mangiapu kiya kapilya, ay masápul la áwan na makag-
kagi ya nadakè kaggína, áta bíláng na lugud ya pakammuwan ne Dios.
Akkan na napasindáyaw se akkan na nalà-lapat ta malùsaw. Akkan na
makisaw-sáwad, ay se akkan pe ya maging-inglaw. Ay masápul pe ya
akkan na naágum.
8 Ay masápul pe nga akkan na umagáwa. Ay se daya napiya nga mà-
màwa ya asikkuwaan na peyang se daya piyán ne Dios. Masápul pe ya
natuntun kadaya lin-lintag se maannadán na ya uray na se ya baggi na pe.
9 Masápul la kurugan na pà-pànang daya makurug ga sur-súru wa
nesúrù, ta senu mabaal na ya mangisúru kiya áwan sábag ga sur-súru,
ay senu melaw-lawág na pe ya pakasabágan daya kumagúra kiyán na
sur-súru.
10 Ata kurug ga adu daya nasúkir ra tolay ya mangial-alílaw kadaya
duddúma gapu kadaya áwan sur-surbi nga bàbànán da. Nang-nangrúna
daya Judyu wa mangipapílit kiya panagpakúgit.
11 Ay masápul la makusap dayán, áta dadàlan da ya aggaakkobung daya
tangabalay gapu kiya angngisur-súru da kadaya akkan da kuma nga isúru.
Ay gapu wala yán ka aggipirà da.

12 Ay tu pagbàbànánan da kampela ngin nin na iCreta tu nangagi ka,
“Maragbusibusid peyang daya iCreta. Arig da daya narawat nga alsádu
nga ul-ulolag. Sadut da se maglin-linát da,” nán na.
13 Ay kurug yán na kinagi na, ay túya akkan ka nga min-induwán na
magallang kaggída, ta senu lumigda ya angngurug da.
14 Akkan da ngin ittu kur-kurugan daya gin-ginnápuwán na mepanggap
kadaya Judyu, se daya ipas-pasúrut kampela ngin nin daya tolay ya
mamáas sin kiya kurug.
15 Kadaya nadalus sin, ay nadalus ya ngámin pe yin kaggída. Ngamay
kadaya nadakè se akkan mangur-kurug, ay áwan ya nadalus kaggída.
Nadakè pe ya panaglam-lammat dayán.
16 Nán da nga ammu da pànang nge Dios, ngamay kadaya kuk-kuwaan
da ay masingan nga áwan da kurug ga ammu mepanggap kaggína. Ay tú
dayán daya lùsawan ne Dios. Akkan da nga mangur-kurug. Ay áwan da
ngala nga màwa nga napiya.

2

Daya sur-súru wa masápul la isúru ne Tito.

1 Ngamay ikaw, ay masápul la isúrum daya napiya nga mà-màwa nga
umannúgut kadaya napiya nga sur-súru.
2 Kagiyánam daya lal-làlákay nga akkan da nga maging-inglaw, se akkan
da palotanán ya makisoru. Ay masápul pe nga managgan-annád da.
Ikagim kaggída nga akkan da nga magduw-duwa kiya angngurug da, ay
se piyán da pe daya kasittolay da, ay se managgánus da kuma pe.
3 Ay ummán pe, kagiyánam daya bàbákat nga masápul nga gangay
mangurug din daya gagángay da. Akkan da nga mamad-padakè, ay se
akkan da pe ya maragging-inglaw. Masápul la aggída kuma ya magtùgud
ka napiya.
4 Ta senu matùgúdán da daya nabbing nga nat-átawán na babbay nga
maminya kadaya attáwa da, se kadaya annánà da.
5 Tùgúdán dada din pe nga magan-annád se magdínang. Tùgúdán dada
din pe nga magmar-máru, se magtul-tulù da kadaya attáwa da, ay se
tùgúdán dada pe nga magtagibalay. Masápul la kuwaan da dayán, ta
senu akkan mapáas ya bàbànán ne Dios.
6 Ay ummán pe kadaya paggadduwán na lal-làlákay, annadán da din pe
ya magur-uray.
7 Kiya ngámin na kuk-kuwaan mu, ay ipassingan mu wa ikaw ya
mabalin da nga pagtaldán kadaya ngámin nga napiya nga mà-màwa. Ay
kiya angngisúrum, ay ipassingan mu nga napiya ya lam-lamtan mu se
ipassingan mu pe nga makurug daya isur-súrum kiya panagbàbànán mu.
8 Sin-sinnam pànang ta senu áwan mu wa pakasabágan kiya aggun-
únim, ay senu áwan mekagi daya kumagúra kadàtada nga nadakè. Ay
díkod mabàla da, áta áwan da nga mapáas.
9 Ay kagiyánam daya asassu, nga masápul la magsunud da kadaya apu
da. Masápul la kappiyánan da ya magsirbi, ta senu maanggammán daya
apu da kadaya ngámin na kuwaan da. Akkan da nga makisuw-suwáy
kadaya apu da.

10 Akkan da nga magpus-puslit, nu di da kuma nga ipassingan nga
namáru da se mapiyár da peyang kiya ngámingámin. Ta ittu ya bátug
ga pangappiya da peyang kiya sur-súru ne Dios nga Marammiyág.
11 Ata nepakammu ne Dios ya agkallà na, ta senu mabalin na nga alà
daya ngámin na tolay.
12 Ay ittu idi ya mangipakammu kadàtada nga masápul la igsán tada
ngin daya nadakè a gagángay tada. Ummán kiya akkan ta nga angngikur-
kurug ke Dios se ya ammatag tada kadaya ban-bánag ga pà-pàgan daya
tolay kídi kalawagán. Ay se tada nga magbiyág ga managgan-annád se
namáru peyang, ay se mangurug peyang ke Dios.
13 Ittu dedi daya kuwaan tada kiya aggin-indag tada kiya algaw wa
ittu ya kepassingan naya kinadáyaw ne Jesu-Cristo wa Marammiyág se
kangatuwán na Dios tada. Ata ittu ya namnamáan tada nga mamaanggam
kadàtada.
14 Aggína ya nangipalúbus kiya baggi na kampela ngin nin na mebasu,
ta senu mapandanán ya turáy naya ngámin panagbas-básul kadàtada
nga tolay. Ay se nitta nga pakawanan kadaya ngámin bas-básul tada ta
pagbalinan nitta ka tolay na nga magasikkuwa peyang kadaya napiya nga
mà-màwa.
15 Ay itùgud mu ngámin dedi kadaya tolay kannán. Akkan ka nga min-
induwán, ta atán ya turáy mu. Kagiyánam da, ay se ipakammu mu pe
daya sábag da. Ay kuwaan mu ya mabaal mu ta senu áwan ya makapáas
kikaw.

3

Ya masápul la gangay daya mangurug

1 Ay ipadamdam mu kaggída nga masápul la peturayán da kiya gubirnu
se kadaya duddúma nga agtuturáy. Ay nasunud da din, se masápul la
sissasagána da nga mangwa kadaya napiya nga mà-màwa.
2 Akkan da din na mamad-padakè, se akkan da din na makisaw-sáwad.
Managpasinsiya da din se napakumbaba da kuma peyang ki oray iinna
nga tolay.
3 Ata dàtada, ay akkan tada pe ya makaaw-áwat kitun. Akkan tada nga
mangur-kurug, se an-annung ditta nga ialílaw kitun. Ittu tada pe yala nga
ikur-kurug datu nagbal-baláki nga kelugán daya baggi tada, ay se daya
gan-gánas kiya biyág kídi kalawagán daya lam-lamtan tada peyang kitun.
Nagbiyág tada kiya kinadakè. Magasiásil tada se maglilinnùsaw tada.
Rabbang tada ya lù-lùsaw da tolay gapu kadayán na kuk-kuwaan tada
nga nadakè.
4 Ngamay kane mepakammu kadàtada ya kinamáru se ya amminya ne
Dios nga Marammiyág,
5 ay nelísi nitta ngin kiya pakapanísán tada kane mangurug tada
kaggína. Kinuwa na yán akkan gapu ta atán na nàwa tada nga napiya
nga mangipassingan na namáru tada, nu di gapu kiya agkallà na kampela
ngin nin kadàtada. Ay nabawtisarán tada pe ta naulis tada nga neanà in
gapu kiya Ispiritu ne Dios.
6 Ay ittu kam ya nealúbu na kadàtada nga akkan na netag-tagàna.
Kinuwa na idi gapu ke Jesu-Cristo wa Marammiyág.

7 Ta senu gapu kídi ya agkallà na kadàtada, ay akkan tada mapabásul
lin. Ay maginnanáma tada kiya ammiyág na kadàtada ka áwan panda,
áta ittu yán ya árig mepatáwid kadàtada.
8 Makurug dedi ya mesur-súru. Ay túya piyán ku nga akkan ka nga
min-induwán na mangisúru kadedi. Ta senu daya mangurug ke Dios,
ay kappiyánan da nga lam-lamtan peyang ya mepanggap kiya angwa da
kadaya napiya nga mà-màwa. Napiya pànang idi, ay se pagkapiyaán pe
daya ngámin tolay.
9 Ngamay akkan ka nga umat-atangya kadaya áwan sur-surbi nga sal-
saludsud se bàbànán daya maggin-ginnápuwán na mepanggap kadaya
inagkona da. Akkan ka nga makipal-palagmán se makisaw-sáwad ka
mepanggap kiya lin-lintag natu Moses, áta áwan na tutu wala nga
middeidde naya makipal-palagmán nu di nadakè.
10 Ay daya tolay ya mamagkakagúra kadaya duddúma nga tolay, ay
kagiyánam da ka mamissán onu mamidduwa. May nu akkan da pikam
ma mangurug, ay akkan muda pagan-anu win.
11 Ata ammum mà nga dayán na tolay, ay summiyási se makabásubásul
da ngin, ay ittu yán ya mangipakammu nga maragbásul dayán.

Daya duddúma nga bil-bílin ne Pablo ke Tito

12 Ay nu mepàrob ku we Artemas onu Tikico kannán, ay ikar-karigátam
ya umang nga mamulun kiyà kannán Nicopolis ta lam-lamtan ku ya
magyán kannán kiya aggamiyán na.
13 Ay ikar-karigátam ya mamarbuwát kade abugádu Zenas se Apolos.
Sin-sinnam ngámin daya masap-sápul da.
14 Masápul la ammuwán daya kabbulun tada kannán ya magkuwa
kadaya napiya nga pagsapúlán da, ta senu akkan da din na áwan surbi. Ay
senu annung da pe ya sumeng kadaya duddúma nga kasapúlán pànang.
15 Ay kumusta ka kanu nán ngámin daya kabbulun ku kanedi. Ay
pakumustaám pe daya kabbulun na mangurug nga maminya pe kadakami.
Ay kalakkán nakayu kuma ne Dios.

Ya súrát ne Pablo ke Filemon

1-2 Tú idi ya súrát mi kikaw Filemon na pà-pàgan mi nga opun se kaseng kiya ubra mi. Tú idi ya súrát mi pe kade Apia nga wagi tada nga babay ki angngurug tada, se Arkipo nga kabulun tada nga árig pe suldádu ne Jesu-Cristo, se kadaya ngámin na mangurug ga magguurnung nga magdáyaw ke Apu kiya balay nu.

Iyà e Pablo wa bálud gapu kiya angngurug ku ke Jesu-Cristo. Ay dakami se wagi Timoteo, nga páda tada nga mangurug ya makin-súrát kídi.

3 E Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo wa Apu tada din nala ya magkallà kadakayu, se mangap-kappiya kadaya ur-uray nu.

Ya amminya se angngurug ne Filemon

4 Ki peyang nga angngikarárag ku kikaw, ay magiyáman nà tutu wala peyang ke Dios,
5 áta nadámag ku ya mepanggap kiya angngurug mu ke Apu Jesus, se ya amminyám kadaya ngámin na mangurug kaggína.
6 Ikarárag ku nga gapu kiya agpapáda naya ur-uray tada gapu ki angngurug tada ke Jesu-Cristo, ay mammuwán tada ngámin daya napiya nga nepakin-kuwa na kadàtada gapu kiya angngurug tada ke Cristo.
7 Ay naganggam mà pànang kurug wagi, se nearingringa ngà gapu kiya amminyám kadaya mangurug ke Dios nga ittu pe yán ya namaanggam kadaya duddúma nga mangurug.

Datu ipàwa ne Pablo ke Filemon panggap ke Onesimo

8 Ay túya, oray annung taka kuma nga pilítan na mangwa kadaya masápul la màwa gapu ta e Jesu-Cristo ya nangidde ki turáy ku,
9 ay pì-piyán ku ya makim-imallà kikaw gapu kiya amminya naya isaisa kadàtada. Iyà e Pablo wa làlakay yin. Ay kídi yin, ay atán nà kídi agbalúdán gapu kiya angngurug ku ke Jesu-Cristo.
10 Ay makim-imallà à kikaw gapu ke Onesimo wa nebíláng ku ka an-anà ku, áta nagbalin nà ka árig ama na ki angngurug kiya kaatán ku kídi agbalúdán ni.
11 Kitun ay áwan na nga surbi kikaw, ngamay kídi yin, ay kurug ga nasurbi kadàta ngin.
12 Ay túya pagulliyan ku win kikaw kammin ne Onesimo nga pà-pàgan ku pànang.
13 Ay maganggam mà lugud da mamansi pikam kaggína kanedi senu masengán nà ka památug na kiya iseng mu kiyà kiya kaatán ku ked agbalúdán ni gapu kiya Napiya nga Dámag.
14 Ngamay di yà piyán na kuwaan idi nu akkan mu wa uray, ta senu mepassingan kampela ya kinamáru mu win nga akkan gapu ta napílit ka, nu di gapu ta lammat mu kampela ngin nin.
15 Ay get nu ya gapu na nga nagtálaw kikaw ka tangapurù ay senu kobungan mu manin ka áwan panda.

16 Ay kídi yin, ay akkan mu wala nga asassu, nu di isa nga napatag ga
wagi mu. Napatag ga wagi kiyà gapu kiya angngurug na, ngamay natù-
turù kuma kikaw ta asassum se wagim pe ki angngurug ke Apu.
17 Ay nu ibíláng nà pikam ka kabulun mu, ay paganggammán mu lugud
ya aggulli na kammin kikaw nga ummán kiya angnganggam mu kiyà nu
iyà ya umbet.
18 Ay nu nakabásul onu nakaútáng ka pan-panda ngala kikaw, ay iyà
ala ya makammu kadayán.
19 Iyà e Pablo, iyà kampela ngin ya nangisúrát kídi: Iyà ya magbáyad.
Ay kaligpanán ku wala ngin na bíláng útáng mu kiyà ya biyág mu ki
angngurug mu.
20 Ay paganggamman nà agpà, wagi, ta magwagi ta mà ke Jesu-Cristo.
Kuwaam kuma dedi ya ipàwà kikaw gapu ki angngurug ta ke Apu.
21 Ay kiya nagsúrát ku kídi kikaw, ay ammù a ikurug nà se ammù a abay
ya màwám ngam ya ipàwà kikaw.
22 Ay pagsagána dà mán pe ka kuwartu, ta innanamán ku ya angngi-
palúbus ne Dios ki aggulli ku kadakayu gapu kadaya kar-karárag nu.
23 Makimusta kikaw nge Epafras nga kabulun ku wa bálud gapu ke Jesu-
Cristo.
24 Makikumusta pe de Marcos, Aristarco, Demas se Lucas nga kabbulun
ku kiya ubrà.
25 Ay e Apu Jesu-Cristo din ya magkallà kadakayu.

Ya súrát kadatu mangurug nga Hebreo

1 Kitu kalígiden, ay namin-ad-adu se nagbal-baláki tu nangam-amomán
ne Dios kadatu inagkona tada kadatu profeta*.
2 Ngamay kadedi ya nud-uddi nga al-algaw win, ay inamomanán nitta
kiya An-anà na, nga ittu ya nagpaparsuwaán na kiya ngámin kalawagán,
ay se aggína kammin pe ya pangipakin-kuwaán na kadaya ngámingámin.
3 Aggína ya pakasinnán tada kiya kinadáyaw ne Dios, ay se aggína pe ya
pakammuwán tada nu wà ummán na tutu wala ya gangay ne Dios. Aggína
ya magtag-tagasíngan kiya ngámin kalawagán gapu kiya mannakabalin
nga úni. Ay kane mabalin na nga màwa ya kapakawanan daya bas-básul
tada nga tolay, ay nagtugaw win kiya pane diwanán ne Dios nga katurayán
ka lángit.†

Naturáy ya An-anà ne Dios may daya anghel

4 Ata nagbalin lugud din ya An-anà ne Dios ka naturáy pànang may daya
anghel, ta ya ngágan na ay napatag pànang may ya ngágan da.
5 Ata áwan mà kadaya anghel ya nagkunaán ne Dios ka:
"Ikaw ya An-anà ku. Ay iyà ya Ama mu."
Ay áwan pe ya kinagi ne Dios ka mepanggap kiya isa nga anghel nga:
"Iyà ya Ama na, ay aggína ya An-anà ku,"
nán na.
6 Ay kitu tagay na nga angngibon kídi kalawagán kiya An-anà na, nga ittu
ya bátug manákam ma wagi daya mangurug kaggína, ay nán na manin
nga,
"Ngámin daya anghel ku, ay masápul magdáyaw da kaggína."
7 Ay ya kinagi na mepanggap kadaya anghel na ngala ay,
"Annung ku nga pagbalinan ka bal-báli onu apuy daya anghel ku nga
bobonan ku ka lángit,"
nán na.
8 Ngamay nu mepanggap kiya An-anà na, ay ittu idi ya nán na,
"Ya angngituráy mu, O Dios, ay áwan na ipappanda, ay se nalintag peyang
ya angngituráy mu.
9 Ay daya kustu ngala daya pàgan mu, ay lùsawam daya akkan nalintag.
Ay túya iyà nga Dios mu ay piníli taka, Dios, se pinaanggam taka tutu wala
may daya kabbulun mu,"
nán na.
10 Ay nán na manin pe nga,
"Ikaw ya namarsuwa kiya kalawagán kitu inanggayát na. Ay ikaw pe ya
namarsuwa kiya lángit se daya ngámin na atán kiyán.
11 Dayán, ay madadál da, ngamay ikaw, ay atán ka peyapeyang. Ay
magpurkás ngámin dayán na ummán kiya bádu,
12 ay se muda kappilan, ay se da nga masukatán. Ngamay nu ikaw, ay
áwan mu wa kaul-ulissán se áwan mu ipappanda,"

---

* **1:1 1:1** Daya profeta ay aggída datu agkakagiyán ne Apu Dios kadatu pekagi na kadatu tolay kitun. † **1:3 1:3** Atán ki diwanán ne Dios nga mepangituráy kaggína.

nán na.
13 Ay áwan oray iinna kadaya anghel na ya nagkunaán na ka,
“Magtugaw ka ki pane diwanán ku panda kiya ammasúkù kadaya
kumalínga kikaw,”
nán na.
14 Daya anghel, ay tú dayán daya di masingan na bobonan nala ne Dios
nga magsirbi gapu kadaya tolay nga alà na.

2

Napà-patag tu nepekagi ne Dios kiya An-anà na may tu nepekagi na kadaya anghel

1 Ay túya ipas-pasnà tada pànang lugud daya aglam-lammat tada kadatu
nag-agìna tada ngin, ta senu akkan tada magal-aliwagwag kadatun.
2 Ata nu makurug datu bil-bílin nga nepekagi na kadatu anghel kitu
Moses, ay se napánis datu tolay ya akkan nangur-kurug kadatun,
3 ay tú ta nád agpà in na malisiyán ya pannakapánis tada, nu di tada
nga pagan-anu ya napatag pànang nga palánu na nga angngalà kadàtada!
Ay e Apu Jesus mismu ya nangipakammu kídi, ay se yala manin na nekagi
datu nakagìna kaggína kadàtada.
4 Ay se nepakammu pe ne Dios ya kinakurug nedi nga palánu na kitu
nagpepassingan na kadatu nagbal-baláki nga nakas-kasdáaw se akkan
nakak-akkurug nga mà-màwa. Ay se manin ya inangngidde na kiya
Ispiritu na kadatu piyán na nga iddán.

Akkan daya anghel daya nagbalin ka tolay nu di e Jesus ta senu málà nitta nge Dios

5 Ay akkan wayya daya anghel ya pangiturayan ne Dios kiya baru
kalawagán nga umbet, nga ittu ya kag-kagiyan ku kídi.
6 Akkan aggída, nu di daya tolay, ta ittu tu nán na kitu nesúrát natu
pagbàbànánan na nga nán na,
“Ummán agpà ya banu-banor daya tolay ta, O Dios, tura muda pà-pàgan!
Turám at-atangyaan daya tolay yala!
7 Ata pinagbalin muda ka nabà-baba ka tangapurù may daya anghel mu.
Ay pinadayáwan se pinatag muda
8 kiya agpapeturáy mu kaggída kiya ngámingámin.”
Ay kiya agpapeturáy na kaggída kiya ngámingámin, ay áwan na nga di
nepeturayán kaggída. Ngamay akkan tada pikam ma masingan kadedi ya
al-algaw ya angngituráy da ki ngámingámin.
9 Ngamay ammu tada mà nge Jesus nga pinagbalin ne Dios ka nababa*
may daya anghel ka tangapurù. Natay gapu kadaya ngámin tolay. Ay
ittu tu nangngipassingan ne Dios kiya agkallà na kadàtada nga tolay. Ay
napadayáwan se nepatag nge Jesus tutu wala gapu kitu inagrígát na.

Tu nagbalin ne Jesus ka tolay

10 Gapu kitu inagrígát ne Jesus, ay nepakammu ne Dios nga namarsuwa
se gapu naya kaatán daya ngámingámin, nga áwan tutu wala pagkur-
kurángan ne Jesus, ay díkod annung na nga alà daya adu wa tolay nga
piyán na nga pagbalinan ka an-anà na, nga piyán na nga iráman kiya

* **2:9 2:9** Nàwa idi nga nekebaba ne Apu Jesus may daya anghel kitu nagbiyág na ka tolay.

kinadáyaw na. Rabbang na nga kuwaan tun, ta e Jesus mà ya gapu naya
angngalà ne Dios kadàtada nga tolay,
11 áta dàtada nga nadalusán kadaya bas-básul tada se Jesus nga ittu tu
nangdalus kadàtada, ay sissa mà ya Ama tada ngin. Túya akkan nitta
kìpattán na ingágan ka wawwági na
12 kitu inagkuna na ke Dios nga,
“Ipakammu taka kadaya wawwágì. Ay kiya kepagguurnung ku kaggída,
ay dayáwan taka.”
13 Ay nán na manin pe nga, “E Dios ya pagpiyáran ku,” nán na. Ay se na
nán manin pe nga, “Ay atán nà kídi, nga kabbulun ku daya annánà ne
Dios nga nidde na kiyà,”† nán na.
14 Ay gapu lugud ta daya nán na kiyán na annánà, ay daya tolay kam,
ay túya nagbalin pe ka ummán tutu wala kiya katutolay da. Ta senu gapu
kiya pannakatay na, ay abáan na nge Sairu, nga ittu ya gapuwánan naya
pannakatay.
15 Ay díkod árig winayaán na ngin daya tolay ya makan-ansing kiya
katay da, nga ittu dayán daya árig bálud naya pannakatay.
16 Ata nawad-wada nga akkan wayya nga daya à-anghel daya piyán na
nga sengán kitu nilalbet na, nu di daya gakagaka natu Abraham.
17 Ay díkod ittu tu masápul la mepáda ki ngámingámin kadaya bíláng
wawwági na, ta senu aggína ya magbalin ka maragkallà a kangatuwán
na pádi, se mapiyár ra panguniyan tada ke Dios. Aggína ya nebasu gapu
kadaya bas-básul daya tolay.
18 Ay gapu ta napar-parò gapu kadatu nagrig-rigátan na, ay túya
masengán na pe ngámin daya mapar-parò.

3

Nadáyaw nge Jesus may itu Moses

1 Ay díkod dakayu nga wawwági nga inayabán ne Dios ka tolay na pe, ay
lam-lamtan nu pànang ya mepanggap ke Jesu-Cristo. Aggína tu nebon ne
Dios, ay se aggína ya kangatuwán na pádi nga panguniyan tada ke Dios.
2 Ay nekurug na peyang nge Dios nga ittu ya namíli kaggína para
kadayán na ubra, nga ummán kitu nangngikur-kurug tu Moses ke Dios,
kitu nagsirbi na kaggína gapu kadatu tolay ne Dios nga árig balay na.
3 Ngamay nadà-dáyaw pikam me Jesus may tu Moses. Ata akkan wayya
nga ya napiya nga balay ya mapadayáwan nu di iya nangwa ki balay.
4 Ata ngámin balay, ay atán nagbalay, ngamay e Dios mà ya namarsuwa
kadaya ngámingámin.
5 Ay tu Moses, ay nekur-kurug na nge Dios kiya nagsirbi na kaggína gapu
kadaya tolay na. May aggína mà tu bobonan nala ne Dios nga mangikagi
kadatu tolay kadaya ngámin na talikagiyan na kaggída nu isa ngalgaw.
6 Ngamay e Cristo, ay akkan wayya bobonan nala, nu di An-anà ne
Dios nga ittu ya makammu kadaya ngámin na tolay na. Ay dàtada daya
tolay na, nu akkan tada igsán ya agginnanáma tada kiya nepanamnáma
kadàtada, ay se nu akkan tada nga kìpattán ya agginnanáma tada.

Akkan tada din magsúkir ke Dios

† **2:13 2:13** Makiwagi tutu wala nge Apu Jesus kadàtada, áta magpiyár pe ke Dios nga ummán kadàtada.

7 Dàtada daya tolay ne Dios, ay lugud kurugan tada din ya nán naya Ispiritu na nga,
“Nu magìna nu ya úni na kídi,
8 ay akkan nu pagsukíran ya uray nu, nga ummán kitu inagsúkir datu in-inagkona nu kiyà kitu nagtesting da kiyà kitu ir-ir-er.
9 Ata kitúni, ay sinisting dà datu apuapu nu, oray nu nas-asingan da datu kinuw-kuwa ku kitu unag appát púlu dagun na nag-agyán da kitúni.
10 Ay ittu tu gapu na nga nakarungat tà kadatun na tolay. Ay tútu nán ku nga, ‘Magal-aliwagwag da peyang. Ay akkan da piyán surútan ya pangiturungán ku kaggída.’
11 Ay gapu ta nakarungat tà pànang, ay nán ku nga nesip-sipata, ‘Akkan da nga makangngay kiya nesagánà a paggunàán da kuma, nán ku,’ ” nán na.
12 Ay túya magtar-taron kayu wawwági, ta senu áwan kuma kadakayu ya nadakè se di mangikur-kurug ga uray, nga ittu ya gapu naya ikà-adayyu nu kiya sibbiyág peyang nga Dios.
13 Ngamay ya kuwaan nu, ay maggiinnanannay kayu peyapeyang kiya atán pikam oras nu, ta senu áwan ya mealílaw nga magbásul se magsúkir ra uray kadaya masábag ga makabásul.
14 Ata minnanáma nga mebulun tada ke Cristo nu akkan tada nga igsán nin ka panda ya ginayatán tada nga kur-kurugan mepanggap kaggína.
15 Ay túya atán ya nesúrát kiya bàbànán na,
“Nu magìna nu ya úni ne Dios kídi, ay akkan nu pagsukíran ya uray nu nga ummán kitu inagsúkir datu inagkona nu kaggína kitun,”
nán na.
16 Ay datu nán na nga nakagìna ki úni ne Dios nga nagsúkir kaggína, ay datun kam ma neapuwán tu Moses nga netálaw na ka Egipto.
17 Ay datu nán na pe nga namar-parrungat kaggína ki unag appát púlu dagun, ay áwan sabáli nu di datun kam ma duddúma kaggída nga nagbásul kaggína, nga ittu datu nagkakátay kitu ir-ir-er.
18 Ay datu nesip-sipata na nga akkan mepagimáng kaggína, ay datun kam ma akkan mangikur-kurug kaggína.
19 Díkod nammuwán tada nga akkan da nga nakangngay kitu giyán nga nesagána ne Dios kaggída gapu ki akkan da nga angngikur-kurug kaggína.

4

Ya kepagimáng daya tolay ne Dios kaggína

1 Ay lugud gapu ta atán pikam tu kari na nga mepagimáng tada kaggína, ay magan-annád tada, ta senu áwan kadàtada ya di mepagimáng kaggína.
2 Ata nagìna tada mà in ya Napiya nga Dámag nga ummán kadatu apuapu tada. Ngamay áwan na sur-surbi kaggída tu nagìna da, áta akkan da nga kinur-kurug.
3 Ngamay dàtada nga mangurug, ay minnanáma nga mepagimáng tada kaggína. Ay minnanáma pe nga màwa kadaya kepapannán kampela ngin naya nán na nga,
“Nesip-sipatà gapu kiya rungat ku nga akkan da nga mepagimáng kiyà.”
Nán na kiyán oray nu nagimáng ngin kitu nekabalin na nga namarsuwa kídi ya kalawagán, ta ittu tu nekabalin naya ubra na.

4 Ata nán na mà kídi kiya nesúrát ta bàbànán ne Dios mepanggap kiya
mekapittu nga algaw, “Ay se yala nagimáng nge Dios kane mekapittu
algaw, kane mabalin na ngámin tu ubra na.”
5 Ngamay nán na mà kammala nga, “Akkan da tutu wala nga mepagimáng
kiyà,” nán na.

6 Díkod maawátan tada nga piyán ne Dios nu atán pikam daya
mepagimáng kaggína, áta ya nagkunaán na kiyán, ay datu nunna nga
nakagìna kiya Napiya nga Dámag, ngamay akkan da neráman gapu ki
akkan da angikur-kurug.
7 Ay nepakammu na yán na piyán na, kitu nangngìdang na manin ka
algaw. Ay yán na algaw wa nán na, ay kidde yin. Ata kane mabayág ga
dagudagun manin ka panda, ay nepekagi na kitu David nga,

“Nu magìna nu kídi ya úni ne Dios, ay akkan nu pagsukíran ya uray nu.”

8 Ay ya nán na nga kepagimáng da ke Dios, ay akkan wayya nga itu
nangngiapu tu Josua kaggída,* áta nu ittu tun, ay áwan kuma ngin ya nán
ne Dios nga sabáli nga algaw.
9 Díkod, atán lugud pikam ya aggimáng daya tolay ne Dios nga ummán
kitu inaggimáng na kitu mekapittu nga algaw.
10 Ata daya ngámin na mepagimáng ke Dios, ay makusap da kadaya ubra
da, nga ummán kitu nekakusap pe ne Dios kitu ubra na kane magimáng.

11 Ay lugud wawwági, kuwaan tada ya mabaal tada nga meráman kiyán
na panaggimáng. Awan kuma kadàtada ya di mangikur-kurug, ta senu
akkan tada matan kadatu neapuwán tu Moses nga di nangikur-kurug ke
Dios.
12 Ata ya bàbànán ne Dios, ay ummán ka sibbiyág, ay se atán
ammanakabalin na. Arig natà-tadam may iya ispáda nga naganubáng
ya ngárab na. Ata ittu ya mangipakammu kadaya tolay nu wà ummán
daya ngámin na atán ki oray nasirù se naunag tutu wala nga ur-uray da,
se daya asikkuwaan da. Ipakammu na nu nadakè onu napiya da. Awan
na nga di mepakammu kiya kinatutolay daya tolay.
13 Ay áwan oray nágan na ya melingad ke Dios, áta ngámingámin na
parsuwa ay nawad-wada da ngámin ki pagsisinnán na. Ay aggína ya
pagsungbátan tada kadaya ngámin na kinuw-kuwa tada.

E Jesus ya panguniyan tada ke Dios

14 Ay akkan tada nga igsán ya angngurug tada, áta atán mà ya
kangatuwán na pádi nga panguniyan tada ke Dios, nga ittu we Jesus nga
An-anà na, nga atán kiya giyán ne Dios ka lángit.
15 Ay yán na nangátu wa pádi tada, ay akkan na wayya di maawátan
ya kinakapsut tada. Ata aggína, ay napar-parò pe ki ngámin baláki naya
kapar-paroán nga ummán kadàtada, ngamay akkan nakabásul.
16 Ay túya akkan tada lugud min-induwán na makiamomán ke Dios nga
maragkallà, ta senu kalakkán nitta se tagasinnán nitta, ay se nitta sengán
kiya akasápul tada kiya isisseng na.

---

* **4:8 4:8** Ittu idi tu nangiapu natu Josua kaggída kitu nepappan da kitu íli nga kinagi ne Dios nga paggunàán da.

5

1 Kitun, ya isa nga nangátu wa pádi nga napíli kadaya tolay, ay ittu tu
magsirbi ke Dios para kadatu tolay. Ay aggína pe tu magdátun se magbasu
gapu kadatu bas-básul datu tolay.
2 Ay gapu ta adu pe daya pagkapsútán na, ay maanúsán na daya magaw-
awagwag gapu kiya kinakúráng naya ammu da.
3 Ay gapu lugud ta tolay pe yala nga nakapsut, ay masápul la magbasu pe
gapu kadaya bas-básul na kampela ngin nin, nga akkan nala gapu kadaya
bas-básul daya tolay.
4 Ay áwan ya mangur-uray yala nga magbalin ka nangátu wa pádi. Ata
e Dios kampela ngin nin ya mamíli, nga ummán kitu nammíli na kitu
Aaron.*
5 Ay ummán pe, akkan wayya nga pinagbalin kampela ne Cristo ya baggi
na ngin ka nangátu wa pádi, nu di e Dios ya namíli kaggína, nga ittu pe
tu nagkuna kaggína ka,
“Ikaw ya An-anà ku, ay díkod iyà ya Ama mu.”
6 Ay kinagi na manin pe nga,
“Magpádi ka ka áwan panda nga ummán kiya kinapádi ne Melkisedec,”
nán na.
7 Ay kitu kowad ne Jesus kídi ya kalawagán, ay nagkar-karárag ke Dios
nga ittu tu makelísi kaggína ki pannakatay. Netúlág na se summángit
nga nakiseng kaggína. Ay túta ginìna ne Dios kitu nagkarárag na, áta
nagpakumbaba tutu wala ke Dios.
8 Ay oray nu An-anà ne Dios, ay inammuwán na kammala pe ya
mangipatag ke Dios gapu kadatu netur-turad na nga rig-rígát.
9 Ay díkod áwan na tutu wala nga pagkur-kurángan nin, ay túya aggína
ngin ya pakabiyágan ka áwan panda daya mangikurug kaggína.
10 Ay se pinagbalin ne Dios mismu ka nangátu wa pádi nga ummán kitu
kinapádi ne Melkisedec.

Akkan tada din na maglikud kiya angngurug tada

11 Adu kuma pikam ya makagi ku ka panggap kídi ngamay masulitán nà
a mangilaw-lawág kadakayu, áta nasulit kayu wa makaáwat.
12 Nán ku kiyán, áta makapagtùgud kayu kuma kídi yin, ngamay
masápul nu mán kammin pikam ya matùgúdán kadatu nunna nga sur-
súru mepanggap ki angngurug tada nga nepekagi ne Dios. Arig gátas
pikam mala ya annung nu wa kanan oray nu nakulnit kuma daya kan-
kanan nu win.
13 Ata daya masápul la maggátas, ay daya annánà ala, nga akkan pikam
makammu pànang mamaglásin kadaya nadakè se napiya.
14 Ngamay daya napenám min na mamaglásin kiya nadakè se daya
napiya, ay ittu dayán daya nanàmán nin. Arig nakulnit ta akakkanan ya
kan-kanan dayanin.

6

1 Ay díkod ya kuwaan tada lugud din, ay akkan tada ittu la peyang ad-
adálan datu nunna nga sur-súru mepanggap ke Cristo, nu di tada nga
ammuwan daya sur-súru wa mamagnákam kadàtada kiya angngurug

* **5:4 5:4** Tu Aaron tu piníli ne Dios ka nangátu wa pádi datu apuapu da kitun.

tada. Akkan tada din na pat-patoliyan na ad-adálan datu nunna nga nasur-súru tada ngin mepanggap kiya akappoli tada kadatu ngámin na nadakè a kuk-kuwaan tada, ay se mepanggap kiya panangngurug tada ke Dios,
2 se daya sur-súru wa mepanggap kiya panagbawtisár, se ya angngi-parotun ta kiya íma ta kiya úlu daya ikarárag ta. Ay oray pe daya sur-súru mepanggap kiya ilaltu daya natay, se ya sur-súru mepanggap kiya kesibna onu kepagyán tada ke Dios ka áwan panda.
3 Itul-túluy tada kurug ya mangammu kadaya masápul pikam ma ammuwán tada. Nu ipalúbus ne Apu, ay ittu lugud yán ya kuwaan tada.
4 Ata akkan ta ngin na mapakappoli kammin ya tolay ya naglikud din, nga natùgúdán nin kiya bàbànán ne Dios se naramanán na ngin ya pagkallà ne Dios, ay se nidde pe yin kaggína ya Ispiritu ne Dios,
5 ay se na pe yin na nammuwán ya kinapiya naya bàbànán ne Dios se nakasingan pe yin kadaya nakas-kasdáaw wa mà-màwa nga páda pe daya mà-màwa pikam kiya ilalbet kammin ne Cristo,
6 ay se la nga maglikud din. Akkan tada mapakappoli kammin yán na tolay, áta bíláng nga ilan-lansa na kammin ya An-anà ne Dios, ay se iap-appat na kammin pe.
7 Ay daya tolay ya árig lusà a maar-arnabán, ay se yala mabalin pagapítán naya makin-lusà ka adu, ay papiyaan ne Dios yán na lusà.
8 Ngamay nu pabeg kad-kaddat se ras-rasi mán kammin ya tumúbu, ay áwan sur-surbi yán na lusà. Awan na nga tungpál nu di gedán ne Dios se na dadàlan na sìdúgan.

Ya agginnanáma tada kadaya nekari ne Dios

9 Ngamay oray nu kinagì yán kadakayu wawwági, ay ammù nga napì-piya kam agpà ala ya kà-kàwaán nu kiya angngurug nu may dayán.
10 Ata akkan wayya di ammu ne Dios ya kustu ta kaligpanán na ngin daya napiya nga kinuw-kuwa nu se ya amminya nu wa nepassingan nu kiya nesesesseng nu kadaya páda nu wa mangurug kaggína, nanggayát kitun ka panda kídi.
11 Ay ya piyán ku tutu wala nga kuwaan naya isaisa kadakayu, ay itul-túluy nu kuma ya angipas-pasnà nu kiya agginnanáma nu kadaya nepanamnáma ne Dios kadakayu panda kiya panda na.
12 Ta senu akkan kayu wa magsadut, nu di kayu kuma nga magtallad kadaya mangurug nga magan-ánus, ta senu magun-ud nu ngámin daya nekar-kari ne Dios.
13 Kitu inagkari ne Dios kitu Abraham, gapu ta áwan nangà-ngátu may e Dios nga mabalin na nga mekagi ke Abraham ka pamaligda na kiya kari na, ay tútu nesip-sipata na ngala ngin nga
14 nán na, “Kurug tutu wala nga iddè kikaw daya ngámin pagpíyám, ay se paaduwan ku tutu wala pe daya gakagaka mu,” nán na.
15 Nagan-ánus nga nagindag tu Abraham. Ay tútu kurug ga nálà na tu nekari ne Dios kaggína.
16 Daya tolay, nu magsipata da, ay pagsipata da ya ngágan naya nangà-ngátu may aggída, ay díkod áwan ríri yin panggap kitu sipata da.
17 Ay páda na pe nga, kane magkari ye Dios, ay sinip-sipataán na tutu wala tu kari na, ta senu mammuwán datu nagkariyán na nga akkan na maul-ulis ya lammat na.

18 Ay akkan wayya nga di makurug dedi nga duwa nga kinuwa ne
Dios.* Ay tútu dàtada nga magpiy-piyár rin kaggína, ay bumagkad tutu
wala ya uray tada nga maginnanáma kadaya ngámin na nepinnanáma na
kadàtada.
19 Ay idi ya agginnanáma tada, ay ittu ya bátug naligda tutu wala nga
gáput tada. Ay kurug ga gapu kídi ya agginnanáma tada, ay mawe tada
kiya giyán mismu ne Dios,
20 nga ittu ya napannán ne Jesus nga naginunna kadàtada, ta senu
makappan tada pe ka giyán na. Ata aggína lugud ya kangatuwán na pádi
nga panguniyan tada ke Dios ka áwan panda, nga ummán kitu kinapádi
ne Melkisedec.

7

E Melkisedec nga pádi

1 Ay idi nga Melkisedec, ay nagári ka Salem, ay se aggína pe ya pádi
ne Dios nga kangatuwán. Kitu naggayát tu Abraham ma nangábà kadatu
à-ári nga kagubát na, ay sinabat ne Melkisedec se na bindisyonán.
2 Ay nidde tu Abraham kaggína ya pagkapúlu natu ngámin naarisamsám
na kadatu inábà na.
Ya sarut naya ngágan na Melkisedec ay, “Ari naya kinalintag.” Ay Ari
naya Salem pe. Ay ya sarut nayán ay, “Ari naya napiya nga agbubúlun.”
3 Ay áwan ta ammu mepanggap kiya ama na se ina na, onu daya naggay-
gayatán na nga apuapu na. Ay áwan ta pe ya ammu mepanggap kiya
inanggayát na nga nagbiyág se iya nepappanda na. Túya mepáda kam ke
Jesus nga An-anà ne Dios. Ay túya pádi pe ka áwan panda.
4 Ay díkod masingan tada ya kinaturáy na, áta oray tu Abraham
ma apuapu tada, ay nidde na kaggína tu pagkapúlu datu ngámin na
naarisamsám na kadatu inábà na nga kagubát na, ka pangrispitár na
kaggína.
5 Ay atán nebílin kadatu napíli nga pappádi nga pútupútut natu Levi
nga alà da ya pagkapúlu naya ápit se kuw-kuwa datu iIsrael nga pan-pane
da kam, nga páda da nga gakagaka tu Abraham.
6 Ngamay idi nga Melkisedec, oray nu akkan pútupútut tu Levi, ay nidde
tu Abraham kaggína ya pagkapúlu naya kuw-kuwa na.
Ay tútu binindisiyonán na tu Abraham, nga ittu tu nagkariyán ne Dios.
7 Ay ammu tada mà nga bíláng nangà-ngátu ya mamindisiyon may iya
mabindisiyonán.
8 Datu pappádi nga pútupútut tu Levi nga niddán datu tolay pe ka
pagkapúlu datu kuw-kuwa da, ay natay da. Ngamay nu e Melkisedec
nga pádi pe nga niddán tu Abraham ka pagkapúlu natu kuw-kuwa na,
ay sibbiyág kam nga nán daya nesur-súrát kitun.
9 Datu pappádi kitun nga pútupútut tu Levi, ay aggída tu pangiddanán
datu tolay kitun kitu pagkapúlu datu ápit da. Ay makuna ta nga kitu
inangngidde tu Abraham ka pagkapúlu kitu Melkisedec, ay bíláng niddán
pe ne Levi ka pagkapúlu.
10 Ata bíláng atán pe yin tu Levi kitu nannabat ne Melkisedec kitu
Abraham oray dága pikam natu apuapu na nga Abraham kitun.

* **6:18 6:18** Dayán na duwa nga kinuwa ne Dios ay tu nagkari na se itu nagsipata na tutu wala.

Ya kinapádi ne Jesus, ay ummán kitu kinapádi ne Melkisedec

11 Datu lin-lintag ne Dios, ay nepepakammu na kadatu pappádi nga
gakagaka tu Levi kadatu iIsrael. Ngamay akkan mà umanáy tu kuk-
kuwaan datun na pappádi ta senu magbalin da ka namáru ki àráng ne
Dios. Ay túya masápul ya sabáli ya pádi nga ummán kitu kinapádi ne
Melkisedec, nga akkan ummán kitu kinapádi tu Aaron nga gakagaka tu
Levi.
12 Ata nu maulis ya mepanggap ki kinapádi, ay masápul pe nga maulis
datu lin-lintag tu Moses.
13 E Apu Jesus nga kangatuwán na pádi nga panguniyan tada ke Dios nga
ittu ya kepapannán dedi ya nakag-kagi, ay gakagaka naya sabáli kampela
ngin nin na tangámalán. Ay áwan pikam ma nagpádi nga gayát kiyán na
tangámalán.
14 Ata ammu tada mà nga e Apu Jesus, ay sag-sagádà datu pútupútut
tu Juda. Ay áwan tutu wala nga nakagi tu Moses kadedi ya tangámalán
mepanggap kadaya pappádi.
15 Ay nepakammu tutu wala idi nga nekaulis naya mepanggap kiya
kinapádi kane inumbet ya isa nga pádi nga ummán kitu kinapádi ne
Melkisedec.
16 Nagbalin ka nangátu wa pádi nga akkan ummán kiya nán naya lintag
nga tittu daya gakagaka datu nunna nga pappádi daya magbalin ka pádi,
nu di gapu kiya ammanakabalin na kiya kasibbiyág na ka áwan panda.
17 Ata nán naya nesúrát ta bàbànán ne Dios mepanggap kaggína nga,
“Magpádi ka ka áwan panda nga ummán kiya kinapádi ne Melkisedec,”
nán na.
18 Ay díkod pumanda ngin datu nunna nga lin-lintag, áta áwan da ngin
na sur-surbi se áwan da nga mabaal,
19 áta akkan da nga mapagbalin daya tolay ka namáru ki àráng ne
Dios. Ngamay kídi yin, ay atán ya nidde kadàtada nga napà-patag nga
namnáma tada nga makaadanni ke Dios.

Awan ipappanda naya kinapádi ne Jesus

20 Sinipataán ne Dios ya namagbalin na ke Jesu-Cristo ka pádi. May
akkan wayya nagsipata kitu nammíli na kadatu duddúma ka pádi.
21 Ngamay kane pagbalinan na nge Apu Jesus ka pádi, ay nesipata na
nga nán na kiya nesúrát ta bàbànán na,
“Nagsipata nge Apu, ay akkan wayya maulis ya uray na kitu nán na nga,
‘Magpádi ka ka áwan panda,’ ”
nán na.
22 Ay gapu kídi nga kinuwa ne Dios, ay mammuwán tada nga kurug ga
napatag idi nga baru wa kinuwa ne Dios gapu ke Jesus.
23 Ay ya isa pe, adu datu nagpádi kitun, áta matay mà datu pappádi
kitun, ay masukatán da mà nu matay da.
24 Ngamay nu e Apu Jesus, ay áwan ipappanda naya kinapádi na, áta
akkan mà wayya nga mataatay.
25 Ay díkod málà na tutu wala peyang ngin daya umbet ke Dios nga
manalen kaggína, áta akkan mataatay, ay se aggína peyapeyang ya
panguniyan da ngin ke Dios.

Napà-patag ya kinapádi ne Jesus may datu pappádi kídi ya kalawagán

26 Ay rabbang na nga e Apu Jesus ya nangátu wa pádi tada nga
panguniyan tada ke Dios, áta áwan na tutu wala nga bas-básul, ay se áwan
oray nágan na nga árig mansà kaggína. Ay áwan na nadakè kaggína nga
akkan ummán kadàtada nga tolay ya maragbásul, ay se nepangátu pà-
pànang ka lángit.
27 Ay akkan wayya ummán kadatu nangátu wa pappádi daya Judyu nga
masápul la inalgaw da nga magbasu gapu kadaya bas-básul da kampela
ngin nin, se gapu kadaya bas-básul daya tolay. Ata kinuwa na idi yin kane
ipalúbus na nga mebasu ya baggi na kampela ngin nin gapu kadaya bas-
básul daya tolay. Ay itun na kinuwa na, ay umanáy peyapeyang tunin ka
áwan panda.
28 Ngámin datu nangátu wa pappádi nga napíli nga ummán kitu nán
datu lin-lintag, ay tolay da ngala nga adu pagkapsútán. Ngamay áwan
tutu wala pagkur-kurángan naya An-anà ne Dios nga ittu ya piníli na nga
nangátu wa pádi ka áwan panda, kitu nagsipata na, nga napuddi kitu
nangngidde na kadatu lin-lintag.

8

1 Tú idi ya piyán ku tutu wala nga kagiyan: Atán ya nangátu wa pádi nga
panguniyan tada ke Dios, nga atán na magtutúgaw kiya pane diwanán ne
Dios ka lángit.
2 Aggína ya magsir-sirbi para kadàtada kiya giyán mismu ne Dios nga
ittu ya kurug balay na. Ay aggína kampela ngin nin ya nangwa kiyán na
balay na nga akkan wayya tolay yala.
3 Ngámin daya nangátu wa pappádi, ay aggída ya napíli ya magbasu se
magdátun ke Dios para kadaya tolay. Ay díkod masápul pe nga magbasu
onu magdátun ne Cristo nga ittu ya nangátu wa pádi.
4 Ay nu tura la atán kam kídi ya kalawagán, ay akkan na makapagpádi,
áta atán da mà a pappádi nga ittu dayán daya magbasu se magdátun nga
nán tu lintag kitun.
5 Ay datu kuk-kuwaan datun na pappádi kitu nengágan ka balay ne
Dios, ay tallad dala kiya kurug ga mà-màwa kiya kurug ga balay ne Dios
ka lángit. Ata kitu tagay ipàdà tu Moses tu nengágan da ka balay ne
Dios, ay nán ne Dios kaggína, “Kuwaam ya ngámingámin ka ummán kitu
pagaladán na nepassingan ku kikaw kitu bantay,” nán na.
6 Ngamay napà-patag pànang ya ubra ne Jesu-Cristo kiya kinapádi na
may datu pappádi kídi ya kalawagán kitun. Ata aggína mà lugud din ya
panguniyan tada ke Dios kídi napatag pànang nga kari na kadàtada nga
tolay na. Napà-patag idi, áta nebasár kadaya napà-patag nga kar-kari ne
Dios.

Napà-patag ya baru wa palánu ne Dios may tu dadán

7 Nu áwan kuma tutu wala pagkur-kurángan datu nunna nga bílin ne
Dios, ay akkan kuma tagge nangulis nagkari yin.
8 Ngamay ammu ne Apu Dios nga nadakè mà kammala ya kuk-kuwaan
datu tolay. Ay tútu nán na nga,
“Umbet ya algaw wa angngulis ku wa magkari kadaya tolay ku wa iIsrael
se iJuda.
9 Ay sabáli kampela ngin nin kitu nekarì kadatu apuapu da, kitu
nangngiapù nga nangitálaw kaggída ka Egipto. Mangulis sà magkari, áta

akkan da nga kinur-kurug datu nekar-kari ku nga ittu tu gapu na nga
pinagdudoray kuda.
10 Ay tú idi ya ikarì kadaya iIsrael nu umbet yán na algaw: Ipad-padamdam
ku daya lin-lintag ku kaggída peyapeyang, ta senu ummán ka nesúrát da
ngin kiya uray da. Ay iyà ya Dios da ngin, ay aggída pe daya tolay kun.
11 Ay akkan da tagge masápul lin na itùgud onu ikagi kadaya kasittolay da
ya mepanggap kiyà, áta ammuwán dà ala ngin daya ngámin tolay, nangátu
se nababa.
12 Túyán ya kuwaan ku, áta kalakkán kuda ngin kadaya nagbas-basúlán
da. Ay kaligpanán ku pe yin daya bas-básul da.”

13 Ay kitu inangngagi ne Dios nga atán ya baru wa kari na, ay maawátan
na áwan surbi tu dadán nin. Ay oray nu nágan na nga kag-kagaben se
dadán nin, ay áwan duwaduwa naya kippà na tutu wala ngin.

9

Tu dadán se iya baru wa agday-dáyaw da ke Dios

1 Ay kitu nunna nga kari, ay uwad da nga sur-surútan da nga lin-lintag
mepanggap kiya panagday-dáyaw ke Dios. Ay tu pagday-dayáwan, ay
binalay tolay pe yala.

2 Ay tun na balay nga pagday-dayáwan, ay napagkaduwa ka abay nga
kurtína. Tu amin-dupálan, ay nengágan da ka “Giyán na napatag ke Dios”.
Ittu tun tu giyán natu aggiparotunán ka pingki nga pittu ya pasanga na
nga nadaládag. Ittu pe tu giyán tu tebol la aggippayán kitu sinápay ya
medátun ke Dios.

3 Ay tu mekàduwa nga kuwartu, ay atán kitu tapíngit natu kurtína nga
mekàduwa kitu amin-dupálan na kurtína. Idi nga kuwartu, ay nengágan
da ka “Giyán na kapàgán ke Dios”.

4 Ittu idi tu giyán natu balitù a anìdúgán ka insensu, se itu lakása nga
nakalupkopán ka balitù, nga nangiunggán da kitu gù-gusi nga balitù a
naunggán kitu mána, nga akakkanan nga gayát ka lángit, se itu tàdukud
natu Aaron nga nagbísì, ay se itu dalumpenág ga batu wa nekesurátan
datu bil-bílin.

5 Ay kitu nagpungtu kitu útun natu lakása, ay atán duwa nga sinan
anghel la balitù, nga ittu datu mangipassingan na atán ne Dios kitúni.
Magguùmà da se sikkuùnát datu payà da nga manglayyung kitu takkab
natu lakása, nga ittu tu agwarsían ka dága, ta senu mapakawan daya
bas-básul daya tolay. Ay akkan pikam idi ya kelaw-lawág ngámin dedi.

6 Ay ummán kiyán ya nekaurnus natu agday-dayáwan da kitun. Ay datu
pappádi, ay inalgaw da nga lumnà kitu amin-dupálan na kuwartu nga
mangwa kadatu ubra da.

7 Ngamay kitu mekàduwa nga kuwartu, ay tittu ya kangatuwán na pádi
ya makalnà kitúni. Ay dinnagun nala pe ya ilalnà na. Ay se akkan na
lumnà kitúni nu akkan na mangitúgut ka dága datu pinagbasu da nga
áyam, nga ittu tu idátun na ke Dios gapu kadaya bas-básul na, se daya
bas-básul daya tolay.

8 Ay masingan tada kídi ya piyán naya Ispiritu ne Dios nga ipakammu
kadàtada, nga kitun ay akkan pikam nalùtán para kadaya tolay tu “Giyán
na kapàgán ke Dios”, áta atán mà pikam tu amin-dupálan na kuwartu.

9 Ay ittu idi ya kearígán naya kapàyanán tada kadedi ya al-algaw. Kídi,
ay mepassingan kadàtada, nga datun na agbasu se agdátun datu tolay ke
Dios, ay akkan wayya ittu datun ya mangappiya kiya aglam-lammat da.
10 Ay tú datun datu sur-surútan da, ay se sur-surútan da pe datu lintag
mepanggap kiya angngán se ya agginum se ya agdalus kadaya ngámin.
Pabeg ga datu mas-asingan nala nga mà-màwa daya sur-surútan da,
ngamay datun, ay panda datun nala kitu nangngipakammu ne Dios kiya
baru wa palánu na.
11 Ngamay inumbet te Cristo win nga ittu ya kangatuwán na pádi. Ay
gapu kaggína, ay atán nin daya napatag ga mà-màwa. Ay atán pe yin kiya
napà-patag ga pagday-dayáwan nga akkan na kinuwa tolay yala, ta áwan
pe yán kídi kalawagán.
12 Arig linumnà in kitu "Giyán na kapàgán ke Dios". Ay akkan wayya
nga dága kalding onu dága urbun báka ya netúgut na, nu di iya dága
na kampela ngin nin. Ay díkod málà nitta ngin ka áwan panda kiya
pangiturayán ne Dios. Ay itun na nelalnà na, ay ittu tun nala ngin.
13 Datu tolay ya ibíláng da ka naragit kitun, ay mebíláng kiya lintag da
nga madalusán da nu mawar-warsían da kitu dága kalding se dága toru,
se mapùpúán da kitu abu natu nasìdug ga urbun báka.
14 Ay nu makadalus dayán, ay tú nád agpà ya akadalus naya dága ne
Cristo kadaya ur-uray tada kadatu áwan sur-surbi nga ub-ubraan tada,
ta senu e Dios nga atán peyapeyang ya ikur-kurug tada. Ta gapu kiya
angngitur-turáy naya atán peyapeyang nga Ispiritu ne Dios kaggína, ay
nepebasu na ngala ya áwan tutu wala nga pagkur-kurángan na baggi na
ke Dios.

Mippà daya bas-básul tada gapu kitu nekebasu ne Cristo

15 Ay díkod, kídi ya baru wa kari, ay e Cristo ya panguniyan tada nga
tolay ke Dios, ta senu ngámin daya inayabán ne Dios ka tolay na, ay
mepakin-kuwa kaggída datu nekar-kari ne Dios nga áwan panda. Ata
gapu kitu nekatay na, ay nekáru na ngin daya bas-básul daya tolay oray
kitu áwan pikam ya baru wa kari ne Dios.
16 Ay nu atán kasurátan na kinuwa naya magpatáwid kadaya kuw-kuwa
na, ay masápul la mammuwán pikam nga kurug natay yin tu magpatáwid,
ay se yala málà datu magtáwid datu mepatáwid kaggída.
17 Ata akkan mepatag ya kasurátan na kinuwa naya magpatáwid nu atán
kam ma sibbiyág. Ay se yala mepatag nu natay yin.
18 Ay túya gapu na pe nga tu nunna nga palánu ne Dios, ay masápul pe
ya pagdága, ta senu makurug pe.
19 Ata kane mabalin ne Moses nga ibása kadatu tolay ngámin datu lin-
lintag, ay nangalà ka dága urbun báka se na kinibugán ka danum. Ay
se yala nangalà ka pasanga kaykayu wa isopo, se na nga binad-baddán
tu bungraw na ka daggáng nga lúpus nga nàwa ki dùdut karneru, ay se
na nga pinagwarsì kitu dága kitu libru wa nekesurátan datu lin-lintag, se
kadatu ngámin tolay pe.
20 Ay nán na kadatu tolay kaggína nga magwarsì, "Ittu idi nga dága ya
mangipassingan na masápul la mepatag daya bil-bílin ne Dios sin, ay piyán
na nga ikurug nu dedi," nán na.
21 Ay páda na pe kitu agday-dayáwan se datu aruminta nga us-usaran
da kitu panagday-dáyaw da, winar-warsían nada pe kitu dága.

22 Ay kurug ga kadatu bil-bílin, ay tagge ngámingámin, ay nebíláng
ngala nga nadalus ke Dios gapu kitu dága. Ay díkod nu áwan dága nga
mearúyut, ay áwan pe mapakawan na bas-básul.
23 Ay díkod masápul ya dága datu áyam kadatu kuk-kuwaan da nga
pakasinnán nala nu wà ummán naya kurug mà-màwa ka lángit. Ta senu
mebíláng datun ka nadalus. Ngamay daya mà-màwa ka lángit mismu, ay
masápul da ya napatag pànang nga dága nga pangdalus, ta senu kurug
ga nadalus tutu wala.
24 E Cristo, ay akkan wayya linumnà kiya pagday-dayáwan na kinuwa
tolay yala nga tallad dala kiya atán ka lángit, nu di ka lángit mismu ya
linnà na. Ay atán kurug gin ka giyán ne Dios kídi, gapu kadàtada.
25 Ay akkan na pe masápul la uliulissan nga ibasu manin ya baggi na,
nga ummán kitu angwa natu nangátu wa pádi datu Judyu, nga dinnagun
na lumnà kitu "Giyán na kapàgán ke Dios", se mangitúgut ka dága áyam
nga akkan na wayya itu dága na kampela ngin nin.
26 Ata nu mapakuna, ay di lugud namin-ad-adu win na natay nanggayát
kam kitu nekàwa nedi ya kalawagán, ay se mamin-ad-adu pikam! Ngamay
ya nekàwaán na, ay namissán nala nga inumbet nga nagbiyág nga tolay
kídi ya kalawagán kane tagay pumanda ngin, ta senu mippà na daya bas-
básul da tolay kiya angngibasu na kiya baggi na kampela ngin nin.
27 Gángay nga mamissán nala ya katay daya tolay, ay se yala guwesan
ne Dios da.
28 Ay ummán kiyán ya nàwaán ne Cristo. Namissán na natay, ta nebasu
gapu kadaya bas-básul tada nga tolay. Ay umbet kammin, ngamay akkan
gapu kadaya bas-básul lin, nu di gapu kiya angngalà na ngin kadaya
ngámin na makid-iddag kaggína.

10

Akkan makippà kadaya bas-básul tada tu dadán na agbasu

1 Datu kuk-kuwaan da nga sur-surútan da kitu lin-lintag tu Moses, ay
árig aniníwing ngala naya napatag ga mà-màwa nu isa ngalgaw, ay túya
akkan da wayya makapagbalin tutu wala ka namáru datu sumur-súrut
kadatun, oray dinnagun tu agbasu da kitun.
2 Ata nu kurug ga magmáru tutu wala datu sumur-súrut kitun na lin-
lintag ga mepanggap ki agbasu, ay akkan kuma nga dinnagun tu angwa
da, nu di mamissán kuma ngala. Ay nu kurug pe nga nippà tu bas-básul
da, ay áwan da kuma tagge lam-lamtan na básul da ngin.
3 Ngamay akkan mà, áta tu dinnagun na agbasu da, ay ittu tun ya
mangipadamdam kaggída kadaya bas-básul da.
4 Ata akkan wayya makippà kadaya bas-básul ya dága toru báka onu
kalding.
5 Ay ittu tu gapu na nga kitu nelalbet ne Cristo kídi nga kalawagán, ay
nán na ke Dios nga,
"Akkan daya áyam nga basu onu panda ngala nga dátun daya pàgam, ay
túya namarsuwa ka pe ka baggi para kiyà ta senu ittu ya mebasu.
6 Ata akkan mu lugud pe ya paganggammán daya masìdug ga medátun
kikaw, ay oray pe daya mebasu gapu kadaya bas-básul.
7 Ay díkod nán ku nga, Inumbet tà kídi kalawagán na mangwa kadaya
piyám, O Dios, nga ummán kitu nesúrát mepanggap kiyà,"

nán na.
8 Nán na kitu nunna nga akkan naganggammán ne Dios datu pinagbasu
da se datu sinìdug ga nedátun da kaggína, oray nu ittu tun tu nán datu
lin-lintag.
9 Ay se na manin nán nga inumbet kídi ya kalawagán nga mangwa
kadaya piyán ne Dios. Ay díkod tu nunna nga sur-surútan da nga
panagbasu, ay nippà ne Dios se na nepatáli ya mekàduwa nga ittu ya
angwa ne Cristo kadaya piyán na.
10 Ay gapu ta kinuwa ne Jesu-Cristo datu piyán ne Dios, ay nippà daya
bas-básul tada gapu kitu baggi na nga mismu, nga nebasu para kadaya
ngámin tolay. Itun na namissán na nekebasu na, ay annung na tunin ka
panda.

Namissán nala nga nepebasu ne Cristo ya baggi na kampela ngin nin

11 Datu pappádi kitun, ay inalgaw wa atán kaggída ya magbasu.
Makabasubasu da, may páda na kam nga tu agbasu da, ay akkan kammala
makippà in kadaya bas-básul.
12 Ngamay e Cristo, ay namissán na ngala nga nebasu ya baggi na gapu
kadaya bas-básul daya tolay. Ay annung na tunin ka panda. Ay se la nga
nagtugaw win kiya pane diwanán ne Dios.
13 Ay id-idaggán na ngala kitúni ya ammasúku ne Dios kadaya ku-
malínga kaggína.
14 Ata gapu kiya namissán na nangngibasu na kiya baggi na, ay mippà
ka áwan panda daya bas-básul daya pinagbalin na ka tolay na.
15 Ay ya Ispiritu ne Dios pe ya mangipakammu kadàtada nga kurug yán,
áta nepekagi na nga,
16 “Tú idi ya ikarì kaggída nu isa ngalgaw, nán ne Apu. Ipad-padamdam ku
peyapeyang daya lin-lintag ku kaggída, ta senu ummán ka nesúrát
da ngin kiya uray da,”
nán na.
17 Ay se na manin nán, “Ay kaligpanán ku daya bas-básul da se ya akkan
da angngikur-kurug kadatu lin-lintag ku,” nán na.
18 Ay díkod gapu ta napakawan nin daya bas-básul, ay akkan masápul lin
ya magbasu panggap kadaya bas-básul.

Akkan tada nga min-induwán na umadanni ke Dios

19 Ay lugud wawwági, gapu kídi ya nekebasu ne Jesu-Cristo, ay akkan
tada din na min-induwán na umadanni ke Dios, ta árig ga annung ta ngin
ya lumnà kitu “Giyán na kapàgán ke Dios”.
20 Ta árig ga pinanglukát nitta ka baru se árig sibbiyág nga dálen kitu
kurtína, nga ittu kam tu baggi na kampela ngin.
21 Ay lugud, gapu ta atán ya kangatuwán na pádi nga panguniyan tada
ke Dios,
22 ay akkan tada min-induwán na umadanni ke Dios. Akkan tada nga
magduw-duwa, ay kaligdaan tada ya angngurug tada kaggína. Umadanni
tada kaggína nga sippipiya ya uray tada, áta árig nabguwán nin, ay se
árig nabguwán tada ngin ka nadalus tutu wala nga danum.
23 Akkan tada din tutu wala igsán ya agnamnáma tada, ay se akkan tada
din na magduw-duwa, áta akkan wayya di mapiyár nge Apu Dios nga ittu
ya nagkarì.

24 Ipas-pasnà tada ya magsisinneng kiya agpipinninya tada, se kiya
angwa tada kadaya napiya nga mà-màwa.
25 Ay akkan tada din na ilingling ya agguurnung tada, nga ummán kiya
kuk-kuwaan daya duddúma ngin. Ngamay ya kuwaan tada kuma, ay
maggiinnanannay tada, tàwán kam kadedi yin na al-algaw wa tagay ya
ilalbet kammin ne Apu.

Ya kapanísán daya mangirupat tin kiya An-anà ne Dios

26 Ata nu nammuwán tada ngin ya kurug mepanggap ke Cristo, ay se tada
nga gurátan ya makabásubásul, ay áwan sabáli yin na basu ya makippà
kadaya bas-básul tada.
27 Nu di lugud da ya nakapap-panansing nga ammabásul ne Dios se ya
nakapap-panansing nga apuy ya idaggán da, nga ittu ya kapanísán daya
ngámin na kumalínga ke Dios.
28 Datu tolay ya di nangikur-kurug kitu lintag tu Moses, ay pannakatay
tu kapanísán da basta atán nala duwa onu tallu wa makasistígu nga kurug
ga nakabásul da kitu lintag. Akkan dada tutu wala nga kalakkán nin.
29 Ay nu pannakatay ya kapanísán datun, ay tú nád agpà ya kapanísán
daya tolay ya mangirupat kiya An-anà ne Dios, se akkan mamatag kiya
dága na, nga ittu tu nangirut kitu kari ne Dios, se ittu pe ya nangdalus
kadàtada kadaya bas-básul tada. Ay ummán pe kadaya mamáas kiya
Ispiritu ne Dios nga ittu ya mangipakammu kiya agkallà ne Dios kadàtada.
30 Ngamay ammu tada mà nu inna ya nagkuna nga, “Iyà ya mangibálat,
ay iyà pe ya mangsupápà.” Ay atán pe ya nakagi nga, “Nge Apu ya
mangguwes kadaya tolay na,” nán na.
31 Nakapap-panansing tutu wala ya pabasúlan naya sibbiyág nga Dios.

Akkan tada din ippà ya agginnanáma tada kadaya kari ne Dios

32 Ngamay dam-damdamman nu kod tu nà-nàwaán nu kitun, kitu
nakammu nu kaggína nga ittu tu bíláng nekawadaán nu. Adu datu netur-
turdan nu tutu wala nga nagrig-rigátan nu.
33 Nu duddúma kitun, ay iap-appat dakayu kadaya tolay se báu-báut
dakayu pe kiya pagmar-marngán da, ay se nu duddúma ay mepagrígát
kayu kadaya duddúma nga mapar-parigátan.
34 Ata kinalakkán nu pe datu mangurug ga atán ki agba-balúdán. Ay
akkan kayu pe ya nagpannakit oray pinultán dakayu kadatu kuw-kuwa
nu. Naganggam kayu wala, áta ammu nu mà nga atán da kampela ngin
nin daya napà-patag ga kuw-kuwa nu wa áwan kippaán nin.
35 Ay lugud akkan nu din na ippà ya agginnanáma nu win, nga ittu ya
pakatangdánan nu ka napatag ke Dios.
36 Ata masápul la magánus ta, ta senu masúrut ta ya piyán ne Dios, ay
díkod magun-ud ta ya nekari na.
37 Ta nán na kiya nesúrát ta bàbànán nga,
“Tagay yin ya ilalbet naya umbet. Akkan na nga ipatattát ya ilalbet na.
38 Ay daya namáru wa tolay ku, ay mabiyág da gapu kiya angngurug da
kiyà. Ngamay daya maglikud kaggída, ay lùsawan kuda,”
nán na.
39 Ngamay dàtada, ay akkan tada mà nebíláng kadaya naglikud ke Apu
Dios sin, nga ittu daya mapánis, nu di nitta nga biyágan ka áwan panda,
áta mebíláng tada kadaya mangurug kaggína.

11

Tu angngurug datu nunna nga tolay ke Dios

1 Atán angngurug tada nán tada nu kurugan tada tutu wala nga kurug
màwa daya namnamáan tada, ay se áwan tada nga duw-duwa oray kadaya
akkan tada pikam nasingan.
2 Ay gapu kitu angngurug datu nunna nga tolay, ay pinatag ne Dios da.
3 Ay gapu kiya angngurug tada ke Dios, ay nammuwán tada nga gapu
ki úni yala ne Dios, ay naparsuwa na idi ya kalawagán. Ay díkod ngámin
daya masingan, ay nàwa da kiya di masingan.
4 Ay gapu pe kitu angngurug tu Abel, ay napà-patag tu nedátun na ke
Dios may itu nedátun tu Cain. Ay díkod nebíláng ne Dios tu Abel ka
namáru. Nepakammu ne Dios idi kitu inammatag na kitu dátun tu Abel.
Ay oray kitu natay yin, ay bíláng magun-úni pikam gapu kitu angngurug
na.
5 Ay gapu pe kitu angngurug tu Enoc, ay inalà ala ne Dios sin ka lángit
nga sibbiyág, nga akkan tagge natay. Ay áwan da nasingan nin kaggína.
Ay kitu akkan na pikam nekálà ka lángit, ay pinaanggam kanu tu Enoc
nge Dios, nga nán kam naya nesúrát ta bàbànán ne Dios.
6 Ay áwan tolay ya makapaanggam ke Dios nu áwan na nga angngurug
kaggína. Ata oray inna nga tolay ya maminya nga magdáyaw ke Dios, ay
masápul la kurugan na nga atán Dios, ay se kurugan na pe nga aggína ya
mangsupápà kadaya ngámin na magsap-sápul kaggína.
7 Ay gapu pe kitu angngurug natu Noa, ay nekurug na datu kinag-kagi
ne Dios kaggína mepanggap kadatu mapad-padaldal pikam ma mà-màwa.
Ay túta nangwa ka abay tutu wala nga biray nga ittu tu nakabiyágan da
nga tangabalay kane magdallis. Ay gapu kídi ya inangngurug tu Noa, ay
nepassingan na nga nagbásul datu tolay nga akkan nangikur-kurug ke
Dios. Ay díkod gapu kitu angngurug na, ay nebíláng ne Dios ka namáru.

Tu angngurug datu apuapu daya Judyu

8 Ay gapu pe kitu angngurug tu Abraham, ay nekurug na nge Dios kane
papannan ne Dios nga paggunàan kitu íli nga nekari na nga idde kaggína.
Ay túta pinanáwan na ngala tu íli na, oray nu akkan na nga am-ammu tu
kapannán na.
9 Ay gapu kitu angngurug na, ay nepagíli kitu giyán na nekari ne Dios
kaggína. Nagbáwi yala kitúni. Ay oray pe tu Isaac se itu an-anà na nga
Jacob nga nagkariyán pe ne Dios, ay nagbáwi da pe yala kitu nagyán da
kitúni.
10 Ata innanamán ne Abraham pikam ya íli nga magnanáyun nga
pinalánu se ipasíkád ne Dios kampela ngin nin.
11 Ay gapu kitu angngurug tu Abraham, ay nakapútut ka isa oray nu
làlakay yin, ay se bàbakat se akkan kammala makapagan-anà in tu Sara.
Ata kinurug na tutu wala nga kuwaan ne Dios tu nekari na kaggída nga
magatáwa.
12 Ay díkod oray nu árig natu Abraham tu natay yin ta akkan lugud
makapútut tin, ay nagbalin ka apuapu daya adu tutu wala nga tolay ya
ummán kiya kaadu daya bittuwan se kaadu daya ginat ki dappit bebay.
13 Ay dedi ya tolay ay nangurug da panda kitu nekatay da. Akkan da
ngin na naáwat tu nekari ne Dios kaggída. Ngamay árig nalágib da datun

na nekari na kaggída, gapu ta kinurug da tutu wala, ay naganggam da. Ay
túta nán da nga mepagíli da ngala kídi ya kalawagán.
14 Ay díkod maawátan na atán namnamáan da pikam nga paggunàán
da, áta nán da lugud da agtangeli da.
15 Ay nung kuma nu itu naggayatán da nga íli ya lam-lamtan da, ay
annung da ya magulli kammin kitúni.
16 Ngamay akkan mà, áta napì-piya nga íli ya innanamán da, nga ittu
ya giyán nga atán ka lángit. Ay díkod akkan kìpattán ne Dios da oray
ingágan da ka Dios da. Pinagsagána nada ngin ka íli nga para kaggída.
17 Ay gapu pe kitu angngurug tu Abraham, ay idátun na tutu wala kuma
tu Isaac nga sissa nga an-anà na kitu nangtisting ne Dios kaggína. Aggína
mismu tu nagkariyán ne Dios nga umadu tutu wala daya gakagaka na.
Ngamay oray nu mapakuna, ay ibasu na mà tutu wala kuma ngin tu sissa
nga an-anà na.
18 Aggína mà tu nagkunaán ne Dios ka, “E Isaac ya paggayatán daya
pútupútut mu nga nekar-kari ku,” nán na.
19 Linam-lammat tu Abraham nga annung ne Dios nga paltuwan tu Isaac.
Ay kurug bíláng napaltu tu Isaac ngin, ta nepatulli kammin kaggína.
20 Ay gapu pe kitu angngurug tu Isaac, ay nekari na nga napiya ya kà-
kàwaán de Jacob se Esau.
21 Ay gapu pe kitu angngurug tu Jacob, ay nekar-karárag na datu duwa
nga apúku na nga annánà tu Jose nga nepatagasinnán ke Dios kitu danni
na katay yin. Nagrumdád da nagùmà ala ngin kitu tàdukud na kitu
nagday-dáyaw na ke Apu Dios kitun*.
22 Ay gapu pe kitu angngurug tu Jose, ay nepakammu na kitu danni
na tutu wala nga katay yin ya agtálaw datu iIsrael nga sag-sagádà na ka
Egipto. Ay túta binílin nada nu paannán da tu tuláng na†.

Tu angngurug natu Moses se itu Rahab

23 Ay gapu kitu angngurug datu mannákam tu Moses, ay akkan da
nagansing nga di nangikurug kitu bílin tu ári nga papatay na daya annánà
a lalláki nga iIsrael. Nesirù da ka unag tallu búlán tu maladága kane
masingan da nga napiya.
24 Ay gapu kitu angngurug pe tu Moses, kane magnákam, ay naddi ya
mengagánan ka an-anà natu nanagábu kaggína nga babay ya an-anà tu
Ari Faraon.
25 Pininya na ngala ya mepagrígát kadatu páda na nga tolay ne Dios
may itu maggan-gánas ka makaru wala ki pakabasúlán na.
26 Ay nebíláng na nga napà-patag ya magrígát gapu kiya umbet nga
Cristo may iya ngámin na kinabànáng naya Egipto nga tawídan na kuma,
áta lam-lamtan na peyang ya bátug tangdán na ke Dios.
27 Ay gapu kitu angngurug na, ay nagtálaw ka Egipto. Akkan nagansing
oray ammu na nga malùsaw tu Ari Faraon kitun na agtálaw na, áta
ummán na ka sisínán ne Dios nga di masingan, ay túta nagturad dala.
28 Ay gapu ki angngurug tu Moses, ay kinurug na tu nepàwa ne Dios
kaggína. Ay túta nebílin na kadatu páda na nga iIsrael nga pintáan da ka
dága tu lasi natu gagyangán da, ta senu akkan iráman natu anghel da nga

* **11:21 11:21** Akkan makapagsíkád kampela ngin nin gapu kitu kinalakay na tutu wala ngin.
† **11:22 11:22** Nán na ka Genesis 50 nga pálà ne Jose datu tuláng na kadatu iIsrael.

magpatay kadatu manákam ma annánà a lalláki. Tú idi tu nanggayatán
tu Piyasta da gapu kitu nanglàtaw natu anghel kaggída.
29 Ay gapu kitu angngurug datu tolay ya neapuwán tu Moses, ay
nakadalákit da kitu bebay nga nengágan da ka Daggáng nga Bebay.
Ay nagdal-dalen da ngala nga ummán kiya agdal-dalen ta kiya gàdáng
kane magtuway tu danum. Ngamay kane manalen pe datu iÉgipto nga
magappal kaggída, ay nalimat da ngámin, áta nagamung kammin tu
danum.
30 Ay gapu pe kitu angngurug datu iIsrael, ay narba tu darupírip pa abut
ka Jerico, kane mabalin da nga linipuliput ki unag pittu ngalgaw.
31 Ay gapu pe kitu angngurug tu Rahab nga púta kitun, ay akkan
neráman kitu inagpatay da kadatu akkan mangikur-kurug ke Dios, áta
naganggam nanangaíli kadatu ispiya datu iIsrael.

Tu angngurug datu duddúma nga tolay ne Dios

32 Annung ku wa itul-túluy ya mangagi ka adu pikam, ngamay áwan
ku wa oras sin na taggisaan kagiyan ya mepanggap kadatu Gideon, tu
Barac se tu Samson, tu Jefte, David se itu Samuel se datu duddúma nga
pagbàbànánan ne Dios,
33 nga gapu kitu angngurug da, ay atán da kaggída ya nangábà a
nakigubát kadaya duddúma nga il-íli, se atán da pe ya nangáwat kadatu
kari ne Dios, ay se datu nalintag nga angngituráy. Ay atán da pe kaggída
tu akkan nakkán láyon gapu ki angngurug da, ta ummán ki nàmut tala ya
bugung datu láyon.
34 Ay atán pe datu duddúma, nga gapu kitu angngurug da, ay napakusap
da tu maggatagatang nga apuy, ay se nakatálaw datu duddúma nga kàban
da kuma. Ay datu duddúma kaggída oray nakapsut da, ay bumílag da
gapu ki angngurug da. Ay tútu rummungat da nga makigubát, ay tútu
napalsu da datu nanglannà kaggída.
35 Ay gapu pe kitu angngurug datu duddúma nga babbay kitun, ay
nepatulli kammin kaggída datu akkobung da nga natay kane mapaltu da
kammin.
Atán datu duddúma, nga gapu kitu angngurug da, ay pininya da ngala
tu mabal-balugga nga matay, ta senu lumtu da kammin kiya napì-piya nga
biyág.
36 Ay atán pe datu duddúma, nga gapu kitu angngurug da, ay netur-
turad da ngala tu meappaappat se masap-saplit, ay se piníngil dada pe ka
kadena se dada nga nebálud.
37 Atán da pe datu tinùtoán da, se datu rinagádi da nga pinagkaduwa,
ay se atán pe datu pinagkattab da ka ispáda. Atán datu pinar-parígát da,
se atán datu napà-paultu, ay atán da pe datu nakal-allà a nagbad-bádu da
ngala ka lálat kalding se karneru.
38 Akkan mekari idi ya kalawagán nga pagyanán dayán na tolay.
Nagdàdàdà da ngala kadatu ir-ir-er se ban-bantay. Nagyán da ngala kadatu
lilliyáng se kadatu abbut ki lusà.
39 Ay ngámin dedi nga tolay, ay pinatag ne Dios da gapu ki angngurug
da. Ngamay oray mapakuna, ay áwan kaggída tu nakàlám kiya kàwa naya
nekar-kari ne Dios kaggída kitu kakowad da kídi kalawagán.

40 Ata atán napì-piya nga palánu ne Dios para kadàtada: Piyán nada
nga ibulun kadàtada kiya ammagbalin na kadàtada ngámin ka áwan tutu
wala pagkur-kurángan nin.

12

Ya angdisiplína ne Dios kadaya annánà na

1 Ay díkod gapu ta árig tada ya nalebután ka adu tutu wala nga tolay
ya naligda angngurug, ay igsán tada lugud daya ngámin na pakabasúlán
tada, se daya ngámin na mangsipad kadàtada kiya angngurug tada. Ay se
tada nga an-anúsán ya mangitul-túluy kiya árig tagtágan tada pikam nga
sang-sanguwan tada.
2 E Apu Jesus kuma ya árig sisinnán tada peyapeyang. Aggína ya
nanggayatán naya angngurug tada, ay se aggína pe ya mamalin kiya
angngurug tada. Neturad na ngala tu nekatay na kitu krus, ta ammu na
nga ya mesupápà kaggína, ay panagganggam ka áwan panda ka lángit.
Akkan na tagge pinagan-anu oray nakap-appat tutu wala ya matay ki krus.
Ay kídi yin atán nin kiya pane diwanán ne Dios nga mepangitur-turáy
kaggína.
3 Lam-lamtan nu kod nge Jesus, se datu netur-turad na nga nangal-
kalùsaw datu maragbásul kaggína, ta senu akkan kayu madusmaya se
molaw.
4 Ay áwan mà pikam ya natay kadakayu gapu kiya angngalùsaw na nga
magbásul.
5 Naligpanán nu agpà in ta, tu tuldu ne Dios kadakayu wa annánà na!
Nán na nga,
"Ugu, kappiyánan mu kod lam-lamtan nu tulduwán naka nge Apu. Ay
akkan ka nga madusmaya nu panísan naka.
6 Ata tul-tulduwán ne Apu daya pàgan na, se disiplináan na pe ngámin
daya nebíláng na ngin ka annánà na,"
nán na.
7 Iturad nu ya angdisiplína ne Dios kadakayu, ta ittu ya angngipassingan
na nga annánà nakayu. Ay áwan wayya nga an-anà a akkan disiplináan
naya ama na.
8 Ngámin daya annánà na, ay disiplináan nada. Díkod nu akkan nakayu
disiplináan, ay akkan nakayu lugud kurug annánà. Arig nu wala daya
tabuwang.
9 Ay ummán pe kadaya ama tada kídi ya kalawagán. Disiplináan ditta
pe, ngamay pàgan tadada mà kammala. Ay tú nád agpà kuma kiya Ama
tada nga atán ka lángit. Magtulù tada kuma peyang kaggína senu biyágan
nitta ka áwan panda.
10 Ay daya mannákam tada kídi ya kalawagán, ay disiplináan ditta ka
tangapurù. Ngamay sigun nala kiya napiya ki agsisíngan da. Ngamay
ya Ama tada ka lángit, ay kurug pagkapiyaán tada ya agdisiplína na
kadàtada. Ata disiplináan nitta senu magmáru tada nga ummán kaggína.
11 Kídi, ay natakit pikam kadàtada ya agdisiplína na. Akkan ta pikam
makuna kídi nga napiya, ngamay nu mabà-bayág gala, ay magbalin tada
ka namáru, ay se pumiya pe yin ya ur-uray tada.

Surútan tada din ya natúnung nga dálen

12 Ay díkod akkan kayu wa madusmaya. Itul-túluy nu ya angngurug nu.
Magbílag kayu kammin.
13 Itul-túluy nu ya manalen kiya natúnung nga dálen, ta senu akkan
kayu wa marurud, nu di kayu wa bumílag kammin.
14 Ay kuwaan nu ya mabaal nu wa makikiinnawátan kadaya ngámin
tolay, ay se ya magmar-máru ki àráng ne Apu Dios, áta áwan ya
makasingan ke Dios nu akkan na namáru.
15 Sin-sinnan nu ta áwan kadakayu ya mangilingling kiya agkallà ne
Dios, se áwan kuma pe kadakayu ya paggayatán naya nadakè, ta umarà
pe kadaya duddúma pikam, ay ittu pe ya paggayatán naya riribù nu.
16 Sin-sinnan nu pe ta áwan kuma kadakayu ya manan kitu Esau nga
netáli na ngala ka isa nga pangnganán tu kalintaggán na nga manákam
nga an-anà.*
17 Ay ammu nu mà in, nga kane mabà-bayág panda kitun, kane piyán
na nga alà in tu tawídan na kitu ama na, ay áwan na midde kaggína, áta
akkan na màpoli yin tu kinuwa na. Oray nu sumángit, ay akkan wayya
mangannaanna.

Ya kàwaán naya apangngipakammu ne Dios nga kari na

18 Ay dàtada kadedi ya al-algaw, ay akkan wayya nakapap-panansing
ya ikà-adanni tada ke Apu Dios, akkan ummán kadatu iIsrael kitun. Ata
uwad masingan da nga gumilagiláb ba apuy kitu bantay Sinai. Naggìbat
tutu wala pe, ay se nagbáli ka naggat tutu wala pe.
19 Ay uwad nagìna da pe nga naggat ta netanggoyob, ay se úni nga akkan
da meturdán na gìnán. Ay tútu nakim-imallà datu tolay nga áwan da kuma
magìna kitu úni yin.
20 Ata akkan tutu wala meturdán datu tolay tu aggun-úni na nga
nangibílin ka, “Oray nu alolag gala ya makadam-ay kiya bantay, ay
masápul la matùtokán panda ki katay na,” nán na.
21 Ay nakapap-panansing kurug tutu wala tu nasingan da kitúni, ay tútu
nán tu Moses nga, “Nagpil-pilpig gà ki aggansing ku,” nán na.
22 Ngamay dakayu, ay bíláng nakalbet kayu win ka bantay Sion nga ittu
ya kurug ga giyán ne Dios, nga ittu pe ya bátug Jerusalem ka lángit, nga
giyán daya rinibu-ríbu wa anghel nga naurnung ka giyán na.
23 Ay neamung kayu pe yin kadaya tangabubúlun na árig manákam nga
annánà ne Dios, nga patawídán na. Arig nelista daya ngag-ngágan da ka
lángit tin. Ay bíláng neamung kayu pe yin kadatu nagkakátay ya tolay ne
Dios kitun nga áwan pagkur-kurángan pe yin. Ay neadanni kayu pe yin
ke Dios nga ittu ya guwes daya ngámingámin.
24 Ay inumbet kayu pe yin ke Jesus nga ittu ya panguniyan tada ke Dios
kiya baru nga kari ne Dios. Arig nu pe yin ya nadalusán kitu dága na nga
napà-patag pànang ya màwa na may tu dága natu Abel.
25 Ay túya sin-sinnan nu, ta akkan nu din na di ikurug ya magpak-
pakammu kadakayu. Ata nu akkan nakalísi datu iIsrael kitu nekapánis da
gapu kitu akkan da nangngikurug kitu Moses, ay tú nu nád agpà a malìlían

* **12:16 12:16** Tu Esau ay akkan na nebíláng nga napatag tu kalintaggán na nga manákam nga an-anà, nga ittu tun ya pagkapiyaán na kuma. Ta kane mabisinán tutu wala, ay netáli na tu kalintaggán na ka kanan na.

ya kapanísán nu, nu akkan nu ikurug daya kag-kagiyan ne Cristo, nga ittu
ya gayát ka lángit!
26 Kitun, ay nataryun tu kalawagán kane magúni ye Dios. Kídi yin, ay tú
idi ya nán na, “Akkan nala nga ya kalawagán ya mataryun nu pidduwaan
ku, nu di oray pe ya lángit,” nán na.
27 Ay ya sarut natu nán na nga pidduwaan na, ay ippà na daya pinarsuwa
na nga makínin. Ay daya akkan makínin, ay ittu daya mabansi.
28 Ay díkod magiyáman tada, ta bíláng mepakin-kuwa kadàtada ya
pangiturayán nga akkan tutu wala nga maan-anu. Ay díkod masápul pe
nga yán nala nga paganggammán ne Dios nga panagday-dáyaw kaggína
ya kuwaan tada, se ipatag tada se ikansing tada,
29 áta kurug ga narungat. Meárig ka apuy nga makassìdug kadaya
ngámingámin na masìdug.

13

Daya napiya nga kuk-kuwaan daya magwawági gapu ke Cristo

1 Ay itul-túluy nu ya magpipininya nga magwawági ke Cristo.
2 Ay akkan kayu wa umagáwa kadaya agtangeli. Ta atán da ngin daya
nakasangaíli kadaya à-anghel, ngamay akkan da am-ammu nga anghel
da.
3 Ay damdamman nu daya páda nu wa mangurug nga atán ki
agba-balúdán, nga ummán kayu ka netangabálud kaggída. Ay dam-
damdamman nu pe daya mapal-pallà gapu ki angngurug da, nga ummán
ka mapal-pallà kayu pe nga ummán kaggída.
4 Ipatag nu ya aggaattáwa, ay áwan kuma kadaya magatáwa ya mangwa
ka nadakè ummán kiya manaládag se manabuwang, áta panísan ne Dios
daya tolay ya mangwa ka ummán kadayán.
5 Ay akkan kayu din magtalikágum ka pirà. Paganggammán nu wala ya
atán kadakayu, áta nán mà ne Dios nga, “Akkan takayu wayya ilingling
onu pagdudoray,” nán na.
6 Ay díkod akkan tada nga min-induwán na mangagi ka,
“E Apu ya sumeseseng kiyà. Ay túya áwan ku wa ikansing. Akkan nà
mansing kiya kuwaan daya tolay kiyà.”
7 Ay damdamman nu pe datu nangiapu kadakayu; datu nagtù-tùgud
kadakayu kiya bàbànán ne Dios. Lam-lamtan nu tu napiya nga agbiy-
biyág da se iya nagtungpálan da. Taldan nuda kitu angngurug da.

Ya agday-dáyaw tada ke Dios ya bátug pagbasu tada

8 Awan kaul-ulissán ne Jesu-Cristo. Nu wà ummán na kitun, ay ittu na
kam kadedi, ay se kiya áwan panda.
9 Ay akkan kayu lugud pe ya peal-alílaw kiya angngurug nu kadaya adu
wa bal-baláki se mepas-pasaballì a sur-súru. Magpiyár kayu wala kiya
kinamáru ne Dios kiya ililligda naya angngurug nu, nga akkan wayya ya
agkannaw tada nga mangán kadaya duddúma nga akakkanan ya piyáran
nu, nga ummán kiya kuk-kuwaan daya duddúma. Ay akkan da mà
nagpíyán datun na kuk-kuwaan da.
10 Atán mà ya bátug basu tada, nga oray datu ngámin na sumur-súrut
kitu kuk-kuwaan da kitun nga agbasu da kitu nengágan da ka balay ne
Dios, ay áwan da ráman.

11 Ya baggi natu áyam ma pinagbasu da kitun, ay sìdúgan da kitu lasi
natu íli. Ngamay datu nangátu wa pappádi, ay mangalà da kitu dága ta
ippan da kitu Kapàgán na Giyán kitu balay ne Dios, ta ittu tun tu pagbasu
da kadatu bas-básul da.
12 Ay ummán pe, natay pe ye Apu Jesus kitu lasi natu íli ta senu gapu
kitu dága na, ay madalusán daya tolay kadaya bas-básul da.
13 Ay lugud, e Apu Jesus ngala ya piyáran tada, ay se iturad tada ngala
daya kapal-palakkán tada gapu kaggína nga ummán kitu inagturad na
kadatu nekapal-palakkán na.
14 Ata áwan kídi ya kalawagán ya mabalin pagyanán tada nga íli nga
akkan pumanda. Id-idaggán tada ya íli nga áwan panda, nga ittu ya
kapannán tada nu isa ngalgaw.
15 Ay díkod gapu ke Jesus, ay day-dayáwan tada ngala peyang nge Dios,
ta ittu mà la yán ya bátug basu tada, ta ittu yán ya masápul kuwaan daya
ngámin na mangipudnu nga mangurug kaggína.
16 Ay akkan nu wa kaligpanán ya angwa nu kadaya napiya, se ya
agsisinneng nu, áta ittu dayán daya bátug ga dátun nu ke Dios nga
paganggammán na.
17 Ay ikurug nu daya pangmanàman nu wa mangurug. Magtulù kayu
kaggída, áta aggída mà ya magtar-tarakan kadakayu, ay aggída mà ya
magsungbát kampela ngin nin gapu kadakayu. Paanggammán nuda kiya
agtar-tarakan da kadakayu. Akkan nuda nga pagpannakitan, áta nu
mapakuna, ay dakayu mà kampela ngin nin ya kal-allà.

Karárag se pakumusta

18 Ay ikar-karárag dakami yala wawwági. Ay ya piyán mi ay mapatag
kami kadaya ngámin na kuk-kuwaan mi. Ay áwan mi mà ammu nga básul
mi kadakayu.
19 Ay kurug ga ikar-karárag dà ta senu ipalúbus kuma ne Apu nga
makapagulli yà a makaru kannán giyán nu.
20-21 Ay ikar-karárag ku nga idde ne Dios kuma ngámin daya masápul
nu kiya angngikurug nu kadaya ngámin na piyán na. Ay senu gapu
ke Jesu-Cristo, ay màwa na kadàtada daya paganggammán na. E Dios
ya paggayatán naya napiya nga aggur-uray tada, ay aggína tu namaltu
kammin ke Jesu-Cristo nga Apu tada. E Apu Jesus, ay ittu ya nagbalin
na katurayán na maragtarakan kadàtada nga árig karneru na gapu kitu
nekatay na. Ay gapu pe kitu nekebasu na, ay nàwa pe ya kari ne Apu
Dios kadàtada ka áwan panda. E Jesu-Cristo ya maday-dáyaw kuma
peyapeyang ngin ka áwan panda! Amen.
22 Ay anúsán nu agpà ala nga basáan wawwági, daya kinag-kagì a
pangab-abúbug ku kadakayu. Oray ta abibbà mà ala ya inagsúrát ku.
23 Ay ipakammù pe kadakayu nga nepalawán da ngin ne wagi tada nga
Timoteo. Ay nu makaru makalbet, ay aggína ngin ya kabulun ku nga
maggagáyám kadakayu.
24 Ay ipakumusta dakami yala kadaya ngámin na pangmanàman nu se
kadaya ngámin na tolay ne Dios kannán. Ay makikumusta pe kadakayu
daya wawwági tada nga iItalia.
25 Ay ya kinamáru ne Dios din kuma ya atán peyang kadakayu ngámin.

Ya súrát ne Santiago

1 Iyà e Santiago wa bobonan ne Dios se Apu Jesu-Cristo.
Súrát ku idi kadakayu wa tolay ne Dios nga nepariparit kiya kalawagán. Kumusta kayu ngámin.

Ya aggánus tada

2 Maganggam tada din nala wawwági, oray nu adu daya kapar-
parigátan na mà-màlamán tada,
3 áta ammu tada mà nga nu maanúsán tada dayán na kapar-parigátan,
ay tumurad tada.
4 Ngamay masápul la magan-ánus tada, ta senu magnákam tada se
pagmaruwán tada ngámin.

Ya akitùgud tada ke Dios

5 Ay nu akkan tada nga ammu ya kuwaan tada, ay makitùgud tada ngala
ke Dios, ay tùgúdán nitta, ta nalagpat se maganggam nge Dios nga sumeng
kadaya ngámin tolay.
6 May nu atán makitùgud, ay maginnanáma ngala nga akkan din
maggad-gadduwa. Ata nu maggad-gadduwa tada, ay ummán tada kiya
balnag ki bebay nga itagatagád dala na báli,
7-8 áta maduw-duwa peyang ya uray tada. Ay ya tolay ya mapakuna, ay
áwan na tutu wala nga innanamán na midde ne Apu kaggína.

Daya pubri se daya babànáng

9 Daya napubri nga mangurug ke Jesu-Cristo, ay maganggam da din nala,
ta ipangátu ne Dios da nu kuwa.
10 Ay daya babànáng nga mangurug ke Jesu-Cristo, ay maganggam da din
nala pe oray ibaba ne Dios da. Ata daya babànáng, ay akkan na nanáyun.
Ummán da kadaya bútà a mippà nu malnus da.
11 Ata nu kiya katakit pànang naya sínág, ay makarsiyán daya adon daya
kad-kaddat se metànagán pe yin daya bútà da, ay áwan pe yin ya kinapiya
da. Ay ummán pe kiyán ya kàwaán daya babànáng ta árig malnus da pe
ta mapánis da oray kiya agbànáng da pikam.

Ya kepar-parò tada kiya nadakè

12 Maganggam din nala ya tolay nga magan-ánus sala kiya kapar-
parigátan na nga pakasisímán na, áta nu maanúsán na ngámin, ay
biyágan ne Dios ka áwan panda. Ittu yán ya nekari ne Dios nga tangdán
daya maminya kaggína.
13 May nu atán maparò, ay akkan na din nán na, “E Dios ya namar-parò
kiyà,” akkan na nán. Ata e Dios, ay akkan meparò kiya nadakè, ay akkan
pe ya mangiparò.
14 Ngamay meparò ya tolay nu maay-ayúyut kiya nadakè a lam-lamtan
na kampela ngin nin.
15 Ay dayán na nadakè a lam-lamtan na, ay ittu win daya pakabasúlán
na. May ya supápà naya panagbas-básul, ay pannakatay ka áwan panda.
16 Túya akkan tada masábag ki mepanggap kiyán wawwági,

17 ta naparon na mangidde nge Dios, ay se napiya ngámin daya maggayát
kaggína. Aggína ya nangwa kadaya ngámin na atán ka lángit nga
mangidde ka wada. Ngamay aggína, ay akkan ummán kadayán, áta áwan
na nga kaul-ulissán.
18 Ay gapu ta ittu ya palánu na kampela ngin nin, ay pinagbalin nitta
ka tolay na kane mangurug tada kadatu kurug nga bàbànán na. Ay díkod
dàtada ngin daya kapàgán kadaya ngámin na parsuwa na.

Ya kurug nga angngurug ke Dios

19 Dam-damdamman nu idi wawwági. Nalà-lapat tada din manggìna
kadaya bàbànán ne Dios. Akkan tada din na magbur-buranaw magúni,
ay se nasulit tada din pe ya malùsaw.
20 Ata ya akar-arungat tada, ay akkan ittu yán ya mamagbalin kadàtada
ka namáru, nga ittu ya piyán ne Dios.
21 Ay díkod ippà tada lugud din ngámin daya nadakè a gagángay tada
se kuk-kuwaan tada. Ay ikurug tada daya bàbànán nga nepakammu ne
Dios kadàtada. Ittu yán ya makelísi kadàtada kiya pakapanísán tada ka
áwan panda.
22 Díkod ikurug tada din ya bàbànán ne Dios ta bíláng ug-ogan tada ya
baggi tada kampela ngin nin nu nán tada nga annung na ngala ya magtal-
talagìna.
23 Ata nu tal-talagìnaan tada ngala ya bàbànán ne Dios nga akkan tada
nga ikurug, ay árig tada ya tolay ya magamínaw.
24 Sinnan na ya murang na, ngamay mawe la ngin, ay akkan na pe
madamdam min tu sing-singan na.
25 Ngamay napiya ya kà-kàwaán daya ngámin na kuwaan daya tolay,
nu kappiyánan da nga sin-sinnan ya napiya nga dámag, nga ittu ya áwan
sabasábag nga lintag ne Dios, ay se da nga ikurug nga akkan da tal-
talagìnaan nala, ay se akkan da kurug pe kal-kaligpanán. Datun na lin-
lintag, ay áwan da nga pagkur-kurángan, ay se ittu datun ya ummán ka
mangwaya kadàtada kadaya nadakè.
26 Nu nán tada nga ikur-kurug tada peyang nge Dios, ngamay akkan
napiya daya aggun-úni tada, ay ug-ogan tada ya baggi tada kampela ngin
nin. Ay áwan surbi ya nán tada nga angngikurug tada ke Dios.
27 Ay ya ibíláng ne Dios nga Ama nga kurug se áwan sabasábag nga
angngurug, ay ummán kídi: sengán tada daya nakal-allà a ul-ulíla se
bubbúkud da babbay, ay se akkan tada mepagram-ráman kadaya nadakè
a mà-màwa kídi ya kalawagán.

2

Ya akkan tada ammagdudúma kadaya tolay

1 Gapu ta mangurug tada ngin ke Jesu-Cristo wawwági, ay áwan tada
din pagdudúmán kadaya tolay, gapu wala kadaya singasingan da.
2 Kas pangarígan nu atán duwa nga sangaíli tada nga mepagday-dáyaw
kadàtada, nga ya isa ay nakasangkilat ka balitù se napiya daya lúpus na,
ay se ya isa ay napubri nga rugrugà ya lúpus na.
3 Ay nu nán ta kiya tolay ya napiya nga lúpus nga, “Ye idi tugaw,
magtugaw ka,” nán tada, ngamay nán tada kiya napubri, “Magsisíkád ka
ngala kiyán nu lùsawam ya magtugaw kiya datág,” nán tada,

4 ay mamagdudúma tada ki ummán kiyán. Nadakè yán na agbasarán
kiya kinatutolay naya isa nga tolay.
5 Ammuwán nu wawwági, nga daya napubri kídi ya kalawagán, ay
aggída daya piníli ne Dios. Gapu kiya angngurug da, ay bíláng da ya
nabànáng. Aggída pe ya alà na kiya pangiturayán na. Ittu yán tu nekari
na kadaya ngámin maminya kaggína.
6 Ngamay tura tada irupat daya napubri! Daya nabànáng mán kammin
ya pàgan tada, ay aggída daya mamal-pallà kadàtada, ay se aggída pe
daya mangidarum kadàtada.
7 Ay aggída pe daya mangug-og kiya napatag nga ngágan ne Jesus nga
kur-kurugan tada.
8 Napiya mà kurug nu ikurug tada ya kapàgán na lintag nga ittu ya,
"Piyán nu daya kasittolay nu nga ummán kiya amminya nu kiya baggi
nu," nán na.
9 Ngamay nu pagdudúmán tada daya tolay, ay makabásul tada, áta
akkan tada kinurug ya lintag ne Dios.
10 Ata oray nu nán tada nga kinurug tada ngámin ya lintag, nu atán isa
nga pakabasúlán tada, ay bíláng pakabasúlán tada ya ngámin nin.
11 Ata e Dios nga ittu ya nagkuna nga, "Akkan kayu manaládag," ay
aggína pe ya nagkuna ka "Akkan kayu pumatay." Díkod oray nu akkan
tada manaládag, nu pumatay tada, ay ittu na kam ma nakabásul tada kiya
lintag na.
12 Dàtada ay guwesan nitta nge Dios. Ya pagbasarán ki angguwes na
ay tu lintag nga ittu ya mangwaya kadàtada. Ay lugud, napiya din daya
kag-kagiyan tada se daya kuk-kuwaan tada.
13 Ata akkan nitta kalakkán nge Dios nu akkan tada pe kalakkán daya
kasittolay tada. Ngamay nu maragkallà tada, ay akkan nitta pe pabasúlan.

Ya namáru nga tolay

14 Atán kadi surbi na wawwági, oray nán tada nga mangurug tada
ke Jesu-Cristo, nu akkan tada mepassingan kadaya kuk-kuwaan tada ya
angngurug tada? Wayya nitta la nga alà nge Dios nu ummán kiyán ya
angngurug tada?
15 Ay kas pangarígan nu atán wagi tada nga mangurug ga áwan na nga
kanan se paglilíyán,
16 ay se tada nán kaggína nga, "Akkan ka nga malídug. Maglíli ka ngala,
ta senu akkan ka masiyam, se magbattug ka ngala," nán tada, ngamay
akkan tada nga iddán ka kanan na se paglilíyán na. Ay nágan lugud naya
surbi natu kinagi tada?
17 Ay ummán pe kiyán ya angngurug tada, nu akkan tada mepassingan
kadaya napiya nga kuk-kuwaan tada. Arig natay.
18 May get nán daya duddúma nga angngurug gala ya atán kadaya
duddúma, ay kadaya duddúma, ay get mangwa kadaya napiya ngala ya
nengáni kaggída. May akkan mà mabalin, ta nu kurug ga mangurug tada,
ay akkan mabalin na di tada nga mangwa kadaya napiya. Ay nu napiya
daya kuk-kuwaan tada, ay mepassingan ya angngurug tada.
19 Ay nu nán nu nga mangurug kayu wa atán sissa nga Dios, ay túyán
ya kurug. Ngamay oray pe daya ar-áran, ay kurugan da pe se ikansing da
pe.

20 Dakayu wa umang-ang-ang nga tolay! Nu piyán nu wa ammuwan
nga áwan surbi naya angngurug tada nu akkan tada mepassingan kadaya
napiya nga kuk-kuwaan tada, ay gìnán nu kod idi.
21 Tu Abraham ma ama tada, ay nepassingan na tu angngurug na ke
Dios kane kuwaan na tu bílin ne Dios nga pebasu na kaggína tu an-anà
na nga Isaac. Ay díkod nebíláng ne Dios ka áwan bas-básul gapu kitun na
kinuwa na.
22 Sinnan nu kod tu kinuwa na. Pinagbulun na tu angngurug na se itu
kinuwa na. Nepassingan na nga kurug tutu wala tu angngurug na kitu
kinuwa na.
23 Ay díkod nàwa kurug tu nesúrát kiya bàbànán ne Dios nga nán na,
“Kinurug ne Abraham tu kinagi ne Dios, ay túya nebíláng na ka áwan
bas-básul,” nán na. Ay se nebíláng pe ne Dios tu Abraham ka opun na.
24 Ay díkod ammu tada lugud din nga akkan nitta ibíláng ne Dios ka
namáru nu mangurug tada ngala nga áwan tada tagge kuwaan na napiya
ka angngipassingan tada kiya angngurug tada.
25 Ay oray pe tu Rahab nga nagpúta kitun, ay nebíláng ne Dios ka
namáru win, gapu kitu kinuwa na nga napiya, ta pinalnà na datu nebon
tu Josua nga ispiya na, ay sinengán nada pe nga naglíbát nawe.
26 Ay nu akkan tada mepassingan ya angngurug tada kiya angwa tada
kadaya napiya, ay áwan na sur-surbi. Arig na ya tolay ya sibbabaggi
ngamay áwan na ángat!

3

Ya bugung ya mamadakè ki tolay

1 Bittì ala kuma kadakayu, wawwági, daya mangisúru, áta ammu nu
mà nga dakami nga mangisúru ay nadà-dammat ya mepabásul kadakami
nu makabásul kami.
2 Ngámin tada, ay makabásul tada ngámin. Ay nu atán tolay ya áwan
na nga pakabasúlán kadaya bal-balìtan na, ay túyán ya tolay nga áwan
pagkur-kurángan nin, áta maannadán na ngámin ya baggi na.
3 Daya kabalyu, ay siluwán tada daya bugung da, ta senu meturung
tadada kadaya piyán tada nga pangipeyaggán kaggída.
4 Ay ummán pe kadaya dadakkal la bapor. Bì-bitì daya ikkakawil da, may
oray mìpur da kiya naggat ta báli, ay mabalin naya pillútu nga ipeyag kiya
oray wà naya piyán na nga pangipeyaggán kaggína.
5-6 Ay ummán pe kiyán ya kàwaán daya bugung* tada. Oray bittì da, ay
adu daya mepasindáyaw da nga dadakkal la bánag. Arig na pe ya bittì a
síling† ya bugung tada, áta oray nu bittì ya síling, ay sarátan na oray ya
nalawág ga sirát. Ya bugung tada, ay ittu ya nadakè kadaya parte naya
baggi tada, áta mabalikát na ngámin daya nadakè. Ay ittu ya mamadakè
kiya ngámin baggi tada se ngámin na biyág tada nga tolay. Túya rabbang
tada ya maimpiyernu.
7 Adu bal-baláki ya ul-ulolag se an-anù, idaw, se daya sissida ya
mapaámu, ay adu kaggída ya napaámu win.
8 Ngamay áwan tolay ya maketurung tutu wala kiya bugung na. Arig na
ya nadakè a nagdíta nga ulolag ga akkan makasinád.

* **3:5-6 3:5** Kadaya duddúma ay díla ya nán da kídi. † **3:5-6 3:5** Bittì a apuy nán daya duddúma.

9 Ittu ya pagdáyaw tada ke Apu wa Ama tada, may ittu pe ya pamad-
padakè tada kadaya kasittolay tada nga kinuwa ne Dios ka ummán kaggína
pe.
10 Díkod sissa kam ma bugung ya usaran ta nga magdáyaw ke Dios, se
mamadakè kadaya kasittolay tada. Nadakè yán wawwági.
11 Ya gabbuwà, ay akkan wayya nga nasablè se namit nga danum ya
igbuwà na.
12 Ay páda na pe, ya káyu wa gígus, ay akkan magbúnga ka búnga olíbo,
se ya múla nga úbas, ay akkan magbúnga ka búnga gígus. Ya gabbuwà
a napet ya igbuwà na, ay akkan mangigbuwà ka namit pe.

Ya kurug ga nasírib

13 Nu atán kadakayu ya manguna nga nasírib, ay ipassingan na din nala
ya kinasírib na kiya kabiy-biyág na, kiya angwa na kadaya napiya nga
mà-màwa, se kiya kinapakumbaba na.
14 May nu magasiásil kayu, se tittu ya pagpíyán nu kampela ngin ya
lam-lamtan nu, ay akkan nu lugud pagkidáyaw ya sírib nu, ta butal.
15 Daya ummán kadayán na sírib, ay akkan da gayát ke Dios, nu di da
gayát kampela ngin nin kiya sírib tolay se Sairu.
16 Ata nu tittu daya pagpíyán tada kampela ngin ya lam-lamtan tada
se magasiásil tada, ay ittu ya akkan tada pagkikinnawátan, ay ittu pe ya
akàwa tada kadaya ngámin baláki nga kinadakè.
17 Ngamay nu ya kinasírib ba gayát ke Dios ya atán kadàtada, ay namáru
tada. Ay díkod magkikinnawátan tada se natulù tada se nindù tada.
Napiya daya kuk-kuwaan tada se maragkallà tada pe. Akkan tada magpì-
pìmáru se akkan tada pagdudúmán pe daya tolay.
18 Magmáru daya kasittolay tada nu masingan da ya agkikinnawátan
tada, ay se nu dàtada pe ya gapu naya agkikinnawátan da.

4

Ya kelug tada kadaya nadakè kídi kalawagán

1 Nágan naya gapu naya akkan nu pagkikinnawátan se ya agsasáwad
nu ta, nu di gapu kadaya pagray-rayuwán nu kampela ngin nin na magtap-
tappál ki lammat nu.
2 Atán da kelugán nu ngamay akkan nuda málà, ay túya pumatay kayu.
Makisáwad kayu gapu ta akkan nu málà daya tal-talingkagúman nu. Awan
nu málà, áta akkan kayu mà magadang ke Dios.
3 Ay oray mán pe nu magadang kayu, ay áwan nu málà ta nadakè
ya panggap nu. Nu tura la atán málà nu, ay usaran nu kadaya
paganggammán nu kampela ngin nin.
4 Meárig kayu kadaya manaládag, ta akkan nu pàgan ne Dios sin. Daya
mà-màwa kídi kalawagán ya pà-pàgan nu win. Ammu nu mà a lùsawan
na daya tolay ya ittu da la nga pà-pàgan daya mà-màwa kídi ya kalawagán.
Díkod nu daya mà-màwa kídi kalawagán ya pà-pàgan nu win, ay magbalin
kayu ka kalínga ne Dios.
5 Nán nu kid nga áwan sarut naya bàbànán ne Dios nga nán na kídi, “Ya
Ispiritu nga nealúbu ne Dios nga magyán kadàtada, ay iabugu na,” nán
na.

6 Ay nu magpakumbaba kayu, ay sengán nakayu nge Dios. Ay túya nán
naya bàbànán na kídi: “Lùsawan ne Dios daya magpang-pangátu, ngamay
daya magpakumbaba kaggína, ay sengán nada ngala,” nán na.
7 Ay díkod peturayán kayu lugud ke Dios se pàkadan nu nge Sairu ta
senu magtálaw.
8 Umadanni kayu ke Dios ta senu umadanni pe kadakayu. Dakayu wa
maragbásul, ay akkan kayu lugud din na mangwa ka nadakè. Dakayu wa
maggad-gadduwa, ay kappiyánan nu ya magur-uray.
9 Magpannakit se sumángit kayu din gapu kadaya bas-básul nu, nga
akkan kayu din na makang-anggam se makapatapatag.
10 Magpakumbaba kayu ngala nga makiseng ke Apu Dios, ta senu
mepangátu kayu ta sengán nakayu se pàgan nakayu pe.

Ya akkan tada nga agpipinnadakè

11 Akkan kayu din na magpipinnadakè, wawwági. Ata nu pakunán nu
kiyán, onu pabasúlan nu ya wagi nu, ay ya lintag ne Dios ya bíláng pad-
padàsán nu. Ay nu padàsan nu ya lintag na, ay akkan nu ngin ikur-kurug
ya lintag, ta pabasúlan nu mà in.
12 Ay sissa mà nge Dios nga nangidde ka lintag na, ay aggína pe yala
ya mabalin mamabásul. Aggína ngala pe ya makabalin na mangalà se
mamánis kadaya tolay. Ngamay tura tada ngala nga agginpapabásul
kadaya wawwági tada!

Ya nakasigúru nga mamìkammu

13 Gìnán nu pe idi wawwági, dakayu nga magkuna ka, “Ki daddán ni,
onu kaláwa, ay mawe kami kattoni nga íli. Matangadagun kami kannán
na magláku, ta senu adu ya maganansiya mi,” nán nu.
14 May akkan nu mà ammu nu nágan naya màwa nu kaláwa. Akkan
nu wa ammu gà-gàdan ya biyág nu. Ata ummán kayu kadaya angap nga
makaru magaligsap.
15 Ya kagiyan nu kuma ay, “Nu ipalúbus ne Apu Dios nga mabiyág kami
pikam, ay kuwaan mi dedi se idi,” nán nu din nala.
16 May tura kayu nga nakasigúru nga mamìkammu kiya biyág nu.
Nadakè ya ummán kiyán na kuk-kuwaan.
17 Nu akkan nu kuwaan ya ammu nu wa napiya nga kuwaan, ay
magbásul kayu.

5

Ya agpannakit daya nabànáng

1 Gìnán nu idi, dakayu wa nabànáng. Magpannakit kayu se sumángit
kayu, gapu kadaya narígát nga mà-màwa kadakayu nu kuwa.
2 Nadadál daya inurnúngán nu wa kuw-kuwa nu ta itagàna nu wa
usaran. Naípat pe daya lúpulúpus nu
3 se nakíráng pe daya pir-pirà se daya bal-balitù nu win. Ya kíráng da,
ay ittu ya mangipakammu nga nakabásul kayu. Ay túya madadál kayu pe
tutu wala ngin nu ukuman ne Dios ya kalawagán. Awan patapatag datu
inurnúngán nu nga bànáng nu kiya kamuddiyánan na al-algaw.
4 Nagìna ne Apu nga mannakabalin ya agríri datu pinagballát nu gapu
kiya angngultit nu kaggída kiya tangdán da. Ay ummán pe datu pinaggáni
nu, nagìna ne Apu pe ya ríri da gapu pe kiya angngultit nu kaggída.

5 Napiya mà tutu wala ngin ya biy-biyág nu kídi kalawagán. Nakappag
kayu pe yin kadaya pagang-anggammán nu kampela ngin nin. May
pabasúlan nakayu nge Dios sin nu kuwa, ay ummán kayu ka mapal-
palùmag para kiya katay nu.
6 Dakayu, ay pinabásul nu datu áwan bas-básul la tolay. Pinapatay nuda
pe, oray áwan da kammala mabà-baal nga bumálat kadakayu.

Ya aggindag tada kiya ilalbet ne Jesus

7 Magan-ánus kayu lugud dala, wawwági, panda kiya ilalbet kammin
ne Apu Jesus. Ummán kayu din kadaya manguma, nga napatag ya ammay
kaggída, ay túya maanúsán da nga idaggán ya aggagáni, áta ammu da nga
masápul maar-arnabán se maan-annaggán pikam ya ammay da.
8 Ay túya magánus kayu pe. Pabagkaddan nu lugud daya uray nu. Akkan
kayu din na molaw, áta tagay yin ya ilalbet ne Apu Jesus.
9 Akkan kayu din magpipinnanangi wawwági, gapu kadaya kapar-
parigátan nu, ta senu akkan nakayu pabasúlan nge Dios. Ay tagay yin
ya ilalbet naya mangguwes kadaya ngámin tolay.
10 Lam-lamtan nu kod, wawwági, datu profeta* kitun. Aggída ya
pagaladán nu kiya panaggánus kadaya kapar-parigátan na mà-màlamán
nu.
11 Ammu tada nga naganggam mà datun na nagánus kitun. Nammuwán
tada mà pe yin nu wà ummán natu kinaánus tu Job kitun. Ammu tada
pe nga napiya tu nekàwaán na ngin, áta e Apu, ay maramminya se
maragkallà.
12 Ay ya nang-nangrúna nga akkan tada pe nga kuwaan wawwági, ay
ya magsingán. Akkan tada din magsingán ke Dios se oray nágan na nga
atán kídi kalawagán. “Ò” nán tada ngala nu ò, ay “Akkan” nán tada ngala
nu akkan, ta senu akkan nitta pabasúlan nge Dios.

Ya agkikinnarárag tada

13 Nu atán da kadakayu daya atán pagrigátan, ay ikarárag da din nala
ke Dios. Ay daya napiya daya ur-uray da, ay dayáwan da din nala nge
Dios.
14 Ay nu atán ya magtakit kadakayu, ay ayabán nu daya pangapuwan
nu kiya kapilya, ta senu ilútan da ka denu se da nga ikarárag ke Apu.
15 Ay bumílag ya magtakit nu kurugan ta nga sungbátan ne Apu ya
karárag tada kaggína, ta pabilgan ne Apu kurug. Ay nu gapu ki básul na
ya namagtakit kaggína, ay pakawanan pe ne Dios.
16 Ay díkod, ikagi tada lugud ya básul tada kiya isaisa kadàtada, ay
se magkikinnarárag tada, ta senu pabilgan nitta nge Dios. Napágus ya
karárag daya tolay nga namáru ki àráng ne Dios.
17 Ummán kitu Elias kitun nga páda tada nga tolay pe, kane ikarárag na
ke Dios nga akkan din magudán, ay akkan tutu wala kurug nga nagudán
ka tallu dagun se annam búlán.
18 Ay se la nagkarárag manin nga magudán kuma, ay tútu nagudán
kurug gin, ay bummílag pe yin datu mul-múla.
19 Nu tura la atán kadakayu ya maglikud kiya angngurug na ke Jesu-
Cristo, wawwági, ay napiya nu atán mamul-poli kammin kaggína.

---

* **5:10 5:10** Daya profeta, ay aggída datu agkakagiyán ne Dios kadatu piyán na nga pekagi kadatu tolay kitun.

20 Ay nu màpoli na kammin, ay árig biniyág kammin natu nangpoli
kaggína. Ay pinapakawan na pe daya adu wa bas-básul na ke Dios.

Ya munna nga súrát ne Pedro

1 Iyà e Pedro nga isa kadatu apostol ne Jesu-Cristo.
Súrát ku idi kadakayu ngámin na píli ne Dios nga tolay na nga agtangeli
kadaya nepariparitán nu nga il-íli ka probinsiya Ponto, se Galacia, se
Capadocia, se Asia ay se ka Bitinia.
2 Dakayu, ay nekísi nakayun ne Dios nga Ama oray kitun kam, nga
pagbalinan naya Ispiritu na ka tolay na nga mangikur-kurug ke Jesu-Cristo.
Ay napakawan kayun kadaya bas-básul nu gapu kitu nearúyut ta dága na
kitu nekatay na.
Ay mammuwán nu kuma pànang ya agtagasíngan ne Dios kadakayu se
iya angngidde na kadakayu kiya napiya nga panaggur-uray nu.

Ya namnamáan tada peyang

3 Ay day-dayáwan tada nge Dios, nga Dios se Ama naya Apu tada nga
Jesu-Cristo. Gapu kiya abay pànang nga agkallà na kadàtada, ay niddán
nitta ka baru wa kabiy-biyág gapu kitu inammaltu na kammin ke Jesu-
Cristo. Ay ittu pe ya gapu na nga atán kurug ya namnamáan tada.
4 Ay ka lángit ay atán pe ya iid-iddag ne Dios nga ipakin-kuwa na
kadàtada. Ay áwan na makaulis se makadadál kiyanin, ay se akkan pe
wayya nga dumakè in.
5 Ay kiya akkan na pikam ma angngalà kadakayu, ay e Dios ya magtag-
tagasíngan peyang kadakayu gapu kiya angngurug nu. Màwa na yán gapu
kiya ammanakabalin na. Ay se nakayu wa alà in nu iya kamuddiyánan
na algaw.
6 Ay túya maganggam kayu wala, oray nu màwa nga magpan-pannakit
kayu kídi ka tangapurù gapu kadaya adu wa nagbal-baláki ya kapar-
parigátan nu.
7 Màwa dayán ta senu mammuwán nu nga kurug tutu wala ya
angngurug nu win. Ya balitù ay nabanor may akkan magnanáyun. May
melúnág kiya apuy ka angngammu ta nu napabeg gin onu akkan. Ay tú
nád agpà in ya angngurug nu, ay nabà-banor may ya balitù! Ay díkod
mapadayáwan kayu se pàgan nakayu we Dios nu iya ilalbet kammin ne
Jesu-Cristo gapu kiya kurug ga angngurug nu kaggína.
8 Ay ammù nga pàgan nu we Jesu-Cristo oray akkan nu wa nasingan. Ay
oray kídi ya akkan nu pikam pe masingan, ay kurugan nu mà kammala,
ay se maganggam kayu pà-pànang pe ka áwan páda nga agganggam,
9 áta alà nakayu we Dios ka áwan panda gapu kiya angngurug nu.
10 Ay mepanggap kídi nga angngalà ne Dios kadàtada ka áwan panda
tu tagge da la sap-sapúlán se ammuwán datu profeta* kitun, nga ittu datu
nangikagi kiya mepanggap kiya idde ne Dios gapu kiya kinamáru na.
11 Tagge da la ammuwán nu nungay naya kàwa na se nu mapaanna
ya kàwa na. Ngamay ya Ispiritu ne Cristo nga ittu tu atán kaggída, ay
nepakammu na ya mepanggap kiya kapal-palakkán naya Cristo se iya
mepanggap kiya kepangátu na nu mabalin na magrígát.

* **1:10 1:10** Daya profeta ay aggída datu agkakagiyán ne Dios kadatu pekagi na kadatu tolay kitun.

12 Ay nepakammu ne Dios kadatun na profeta nga akkan aggída tu
magkapiya tutu wala kadatun na kuk-kuwaan da nu di dàtada. Ay kídi
yin ay nepakammu daya bobonan ne Dios kadakayu win ya Napiya nga
Dámag mepanggap ke Jesu-Cristo. Ya Ispiritu na nga ittu ya nebon na nga
gayát ka lángit, ay aggína ya nagpapekagi kaggída. Ay ummán pe daya
anghel ne Dios, piyán da tutu wala pe nga ammuwan dayán.

Ya akkan tada agbásul

13 Ay díkod kappiyánan nu lugud ya maguraurаy. Magan-annád kayu
kiya aglam-lammat nu. Ay maginnanáma kayu wala kiya idde ne Dios
kadàtada gapu kiya kinamáru na nu umbet ya oras nga ilalbet kammin
ne Jesu-Cristo.
14 Ay gapu ta annánà nakayu nge Dios sin, ay masápul la kurugan nu
daya bil-bílin na. Akkan nu ittu wa sur-surútan nin datu nadakè a kuk-
kuwaan nu kitun, kitu áwan nu pikam ammu mepanggap kiya Napiya nga
Dámag.
15 Ya kuwaan nu kuma, ay akkan kayu wa magbásul lin, áta áwan bas-
básul ne Dios nga ittu ya nagayáb kadakayu.
16 Ata nán mà naya nesúrát nga bàbànán na, “Akkan kayu wa magbásul
ta áwan ku wa bas-básul,” nán na.
17 Ya angguwes ne Dios, ay mepà-pàbà kampela ngin nin kadaya kuk-
kuwaan tada nga tolay. Ay lugud gapu ta makiAma kayu kaggína ngin, ay
masápul la ipatag nu peyang kiya kaatán nu kídi ya kalawagán.
18 Ay ammu nu win na winayaán nakayu nge Dios sin kadatu áwan sur-
surbi nga nepagangay kadakayu nga gagángay datu mannákam nu. Ay ya
pinangwaya na kadakayu, ay akkan daya balitù se daya pir-pirà a mabalin
na madadál,
19 nu di iya napatag pànang nga dága ne Jesu-Cristo nga nearúyut kitu
nekatay na. Arig na ya karneru wa áwan tutu wala nga pagdàsán nga
nebasu.
20 Ata oray kitu akkan pikam ma naparsuwa idi ya kalawagán, ay aggína
tu piníli ne Dios nga ibon na. May kadedi yin nala nga al-algaw ya
nekepakammu na gapu kadàtada, ta senu málà nitta nge Dios sin.
21 Ay gapu ke Cristo, ay e Dios ya kur-kurugan nu win. E Dios tu
namaltu kaggína se ya nangidde ka turáy na, senu e Dios ya kur-kurugan
se namnamáan nun.
22 Ay gapu lugud ta nippà in daya nadakè a gagángay nu kane mangurug
kayu kiya kurug ga mepanggap ke Jesu-Cristo, ay kurug ga piyán nu pe yin
daya páda nu wa mangurug. Ay lugud ipas-pasnà nu ya agpipininya nu.
23 Ay bíláng nga naulis kayu wa neanà gapu kitu inangngurug nu kiya
magnanáyun peyang se mamagbiyág nga bàbànán ne Dios. Naulis kayu
wa neanà ngamay akkan na ummán ka neanà ka tolay ya matay pe. Ata
akkan mataatay ya namagbalin kadakayu ka annánà na.
24 Ata,
“Ngámin tolay, ay meárig da kadaya kad-kaddat. Ay se ngámin na day-
dáyaw da, ay meárig pe kadaya but-bútà dayán na kad-kaddat. Ata
daya kad-kaddat nu malaylay da, ay túya ketànagán daya but-bútà
da.
25 Ngamay ya bàbànán ne Dios, ay áwan na nga kippaán.”
Ay iyán na bàbànán na, ay ittu kam ya Napiya nga Dámag ga nebàbànán
mi kadakayu win.

2

1 Ay masápul la ippà nu win daya nadakè a gagángay nu. Ummán
kadaya magbusibusid se daya magpì-pìmáru, se ya umasiásil, se ya
mamad-padakè kadaya kasittolay nu.
2 Dakayu, ay árig nu ya apangngianà. Nu mapaanna lugud ya
aggasissúsu naya apangngianà, ay ummán din pe ya agsap-sápul nu kiya
bàbànán ne Dios, ta senu lumigda ya angngurug nu, ay díkod magun-ud
nu ya pagrabngán na, nga ittu ya biyág ga áwan panda.
3 Ay ummán kuma kiyán ya kuwaan nu ta nammuwán nu win ya
kinamáru ne Apu.

Ya meárig ka batu wa sibbiyág se daya tolay ne Dios

4 Umadanni kayu peyang ke Apu, nga árig sibbiyág ga batu. Lùsawan
daya tolay, ngamay aggína ya píli ne Dios, ay se napatag pànang kaggína.
5 Ay umadanni kayu lugud kaggína, ta senu meárig kayu ka batu wa
sibbiyág nga mabalin na usaran ne Dios kiya agbalay na. Ay dakayu pe
daya bátug pappádi nga magsir-sirbi ke Dios nga magday-dáyaw kaggína.
Ay ya agday-dáyaw nu kaggína ya bátug pagbasu nu kaggína, nga ittu yán
ya napatag kaggína gapu ki angngurug nu ke Cristo.
6 Ata nán naya bàbànán ne Dios nga,
"Atán píli ku wa meárig ka batu wa napatag pànang. Ay ippáy ku ka íli
Sion ta meárig ka batu wa paniínán nga ittu ya pagligdaán naya
balay. Ay ngámin daya mangurug kaggína, ay áwan da nga keap-
appattán,"
nán na.
7 Ay kadàtada lugud nga mangurug kaggína, ay napatag pànang
kadàtada. Ngamay kadaya akkan na mangurug, ay aggída ya kàwaán
kurug natu nesúrát ta bàbànán ne Dios kitun nga nán na,
"Ya batu wa lùsawan daya magbabalay, ay ittu ya nesulalit ta nasurbi
pànang,"
nán na.
8 Ay nán na pe nga,
"Ay idi ya batu, nu ittu ya kebàdúlán daya tolay, ay ittu ya gapu naya
kedùláp da,"
nán na. Nán na kiya bàbànán na nga medùláp da, áta di da mangurug
kiya bàbànán ne Dios, ay ittu kammala pe yán ya nán ne Dios nga màwa
kaggída.
9 Ngamay dàtada ya piníli ne Dios nga inannánà na. Ay se dàtada
pe ya bátug pappádi nga magdáyaw peyang kaggína nga ári tada. Ay
dàtada pe ya nekísi na kadaya ngámin na tolay kídi kalawagán nga
magsirbi kaggína. Ay se dàtada pe ya nengagánan na ka tolay na
nga mangiwar-waragáwag kadaya ngámin na nakas-kasdáaw nga kuk-
kuwaan na. Aggína ya nangiadayyu kadàtada kiya kagìbattán, se nitta
nippan kiya nakas-kasdáaw wa wada na.
10 Kitun ay akkan nakayu tolay nge Dios, may kídi yin ay tolay nakayun.
Ay akkan nu pe am-ammu ya agkallà na kitun may kídi yin, ay nammuwán
nu win ta nepakammu na ngin kadàtada.
11 Ay ya nán ku kurug kadakayu wawwági, ay gapu ta bíláng tada ya
mepagíli ked kalawagán ni, ay túya ikagì kadakayu nga akkan daya nadakè

a piyán daya baggi nu daya ikurug nu, ta ittu dayán daya mamadakè
kadakayu.
12 Ipassingan nu peyang kadaya tolay kannán nga akkan mangurug ke
Dios daya napiya nga gagángay nu. Ta senu oray nu padalínán dakayu
ka nadakè a tolay, ay masingan da nga napiya daya kuk-kuwaan nu nu
umbet ya oras nga agpakammu ne Dios kaggída. Ay díkod day-dayáwan
da nge Dios.

Ya agpapeturáy tada kiya gubirnu tada se kadaya ap-apu tada

13 Ay gapu kiya amminya nu ke Apu, ay masápul la ikurug nu daya
ngámin na agtuturáy nu. Peturayán kayu kadaya ári, ta aggída daya
naturáy.
14 Ay ummán pe kadaya gubernador ra niddán naya ári ka turáy da nga
mamánis kadaya maragbásul se mamatag kadaya namáru.
15 Ata ya piyán ne Dios, ay anawáan nu daya tolay ya kúráng ka
pannakaáwat nga mamad-padakè kadakayu kiya angwa nu kadaya
napiya.
16 Dakayu ay áwan na mangiallang kadakayu kadaya piyán nu, ta e Jesu-
Cristo ya apuwan nu win. Ngamay akkan din na ittu ya pambarán nu wa
mangwa kadaya nadakè, nu di nu kuma nga ipassingan kiya kabiy-biyág
nu nga bobonan nakayu we Dios.
17 Rispitaran nu daya ngámin tolay. Piyán nu daya páda nu wa
mangurug. Ay managgansing kayu din pe ke Dios, ay se rispitaran nu
pe daya nangátu wa ap-apu nu, ummán kadaya ári.
18 Dakayu wa asassu, ay masápul la ipassingan nu ya kinasunud nu
kadaya apu nu. Rispitaran nuda. Ay akkan nala daya namáru wa ap-apu
nu, nu di oray pe daya narungat.
19 Ata pàgan ne Dios daya magánus kiya kapar-parigátan da, nga akkan
kuma rumbang nga màwa kaggída ngamay iturad da ngala gapu ta
siddadamdam da peyang kadaya piyán na nga kuwaan da.
20 Ata akkan nitta wayya nga pàgan ne Dios oray nu magánus ta kiya
kapar-parigátan ta nu gapu kadaya nàwa ta nga nadakè. May nu pal-
palakkan ditta nga áwan kuk-kuwaan na nadakè, ay se ta nga magturad,
ay pàgan nitta nge Dios.
21 Ata ittu ya nagayabán ne Dios kadàtada, ya magpin-penám nga
magturad kadaya kapal-palakkán tada. Ata oray e Cristo, ay napal-pallà
pe gapu kadàtada. Nangipassingan ka pagtaldán tada ta senu aggína ya
tal-taldan tada peyapeyang.
22 Awan na tutu wala nga bas-básul, ay akkan tutu wala pe ya nagbusid
oray namissán nala.
23 Ay oray kitu namad-padakè da kaggína, ay akkan tagge ya bumal-bálat
ka nadakè. Ay oray nu pinal-pallà da pe, ay akkan wayya namanansing,
nu di na nepiyár ngámin ke Dios nga ittu ya kurug ga angguwes.
24 Nekaruwán ne Cristo daya bas-básul tada kitu nekelansa na kitu
krus, ta senu pandanán tada ngin ya magbas-básul, se tada magbiyág ga
magasikkuwa peyang ngin kadaya napiya. Ay gapu kadatu big-bígád na,
ay nippà daya bas-básul tada.
25 Kitun, ay ummán kayu kadaya kar-karneru wa magal-aliwagwag, may
kídi yin, ay nasmà nu win ne Cristo wa magtar-tarakan kadakayu nga ittu
ya magtag-tagasíngan nin kadakayu.

3

Ya masápul la kuwaan daya nat-átawán nin

1 Ay dakayu wa nat-átawán nin na babbay, peturayán kayu kadaya
attáwa nu. Ta senu oray nu akkan da nga mangurug kiya bàbànán ne
Dios, ay mangurug da ngala nu masingan da daya napiya nga gangay nu,
oray akkan nu tagge ibàbànán kaggída ya mepanggap kiya kur-kurugan
nu.
2 Ta mepassingan kaggída ya kinapiya naya gagángay nu se iya ammatag
nu ke Dios.
3 Ay akkan din na ya amin lasi ngala ya angap-kappiya nu ki baggibaggi
nu, ummán kiya angngap-kappiya nu kadaya abù nu, se kadaya aggarmat
nu kadaya bal-balitù se daya napiya nga badubádu nu.
4 Ngamay ipassingan nu wala ya kinapiya nu kiya napiya nga gangay
nu, kiya kinatulù nu se kinadínang nu. Ata tú dayán daya mangidde ka
kinapiya nu nga akkan na magpurkás, ay ittu pe dayán daya napatag ke
Dios.
5 Ata datu babbay ya mangurug ke Dios kitun, ay ummán pe kiyán tu
kinuw-kuwa da, nga ittu tu bátug nangpapiya kaggída. Natulù da kadatu
attáwa da, ay se piyáran da peyang pe nge Dios.
6 Ay ummán pe kitu Sara kitun. Natulù kitu Abraham ma atáwa na.
Ay ibíláng na pe ka apu na. Ay díkod nu ummán pe kiyán ya kinatulù
nu kadaya attáwa nu, ay bíláng annánà nakayu tu Sara, nu napiya daya
kuk-kuwaan nu se akkan kayu wa managgansing kadaya pan-panda ngala.
7 Ay dakayu pe nga lalláki, ay ammuwan nu din pànang ya napiya nga
akibul-bulun nu kadaya attáwa nu, ay se rispitaran nuda pe. Magmáru
kayu kaggída ta nakapsut da may dakayu. Ay nagpapáda kayu wa biyágan
ne Dios ka áwan panda gapu kiya agkallà na kadàtada. Kuwaan nu dayán
ta senu áwan makalípán kadaya kar-karárag nu.

Ya kuwaan tada nu atán daya kapar-parigátan tada

8 Ya muddi nga kagiyan ku kadakayu ay tú idi. Sissa din ya uray nu
ngámin. Magpipinninya kayu wa mangurug, se magkikinnallà kayu se
magmar-máru kayu kiya isaisa kadakayu, se magpakumbaba kayu pe.
9 Ay akkan nu baltan ka nadakè ya nadakè a kuwaan da kadakayu. Ay
oray nu nadakè ya kagiyan da kadakayu, ay akkan kayu pe ya sumungbát
ka nadakè. May ya kuwaan nu wala, ay ikarárag nuda ngala ke Dios, ta
senu kalakkán nada. Ata ittu pe yán ya gapu na nga pinagbalin nitta nge
Dios ka annánà na; dàtada ya pangiddanán na kiya pagkallà na.
10 Ay nán ne Dios kiya nesúrát nga bàbànán na nga,
“Nu iinna ya maminya nga middán kiya napiya nga biy-biyág se maminya
nga maganggam peyang, ay masápul la akkan na magbutabutal se
akkan mamad-padakè.
11 Masápul la ippà na daya nadakè a gagángay na. Ay daya napiya ngala
daya kuwaan na. Ay ya napiya nga akibul-bulun kadaya kasittolay na ya
pà-pàgan na peyang pe.
12 Ata tag-tagasinnán ne Dios se gìnán na daya kar-karárag daya namáru
wa tolay, ngamay kalùsawan na daya mangwa ka nadakè,”
nán na.
13 Ay áwan tolay ya mangur-úray ya mangwa ka nadakè kadakayu nu
napiya peyang daya asikkuwaan nu.

14 Ay oray pe nu mapal-pallà kayu mepanggap kiya angwa nu kadaya
napiya, ay maganggam kayu wala. Akkan kayu wa magansing kadaya
tolay ya mamal-pallà kadakayu, ay akkan kayu pe ya managlídug kadaya
pan-panda ngala,
15 nu di kuma nga e Cristo ya ipad-padúma nu peyang, áta aggína ya
Apu nu. Ay masápul la sissasagána kayu peyang nga magsungbát nu
atán ya magsaludsud kadakayu ka mepanggap kiya namnamáan tada kiya
inangngurug tada ke Jesu-Cristo.
16 Ngamay masápul la annadán nu ya agbàbànán nu, se narispitár kayu
pe kadaya agsungbát nu. Ay sin-sinnan nu ta áwan kuma ya nadakè
kadaya kuk-kuwaan nu, ta senu daya mangas-assap kiya napiya nga
gagángay nu gapu kiya angngurug nu ke Cristo, ay mabàla da nu pad-
padàsán dakayu.
17 Ta napì-piya ngala nga màwa nga mapal-pallà kayu nu ittu ya piyán
ne Dios, gapu kiya angwa nu kadaya napiya, may iya mapal-pallà kayu
gapu kadaya kuk-kuwaan nu wa nadakè.
18 Ata oray e Cristo, oray áwan na nga bas-básul kitun, ay akkan naggad-
gadduwa nga nangipalúbus kiya baggi na nga matay gapu kadàtada
ngámin na maragbásul, ta senu mabalin tada ya makikappiya ke Dios.
Ay annung na tunin na namissán na nekatay na. Pinatay da tu baggi na
may akkan wayya nga natay tu kaduduwa na.
19 Ay tu kaduduwa na, ay nawe nagbàbànán kiya mepanggap kaggína
kadaya sibbabálud da kaduduwa datu tolay ya natay yin.
20 Ay tú dedi datu kaduduwa datu tolay ya akkan nangur-kurug ke Dios
kitu kakowad pikam natu Noa. Inin-indaggán ne Dios tu panangngurug
da kitu kowad pikam natu Noa nga mangwa kitu abay pànang nga biray
na. Ngamay wal-walu wala nga tolay datu netangálà kitu abay biray, nga
ittu datu nabiyág kitu dallis.
21 Ya bátug natun na nàwa, ay ya nekabawtisáran tada nga ittu ya kelísi
ta kiya ammánis ne Dios. Ngamay akkan gapu ta nabguwán daya baggi
tada, nu di gapu ta nakipakawan tada ngin ke Dios kadaya bas-básul tada,
ta senu pumiya ya ur-uray tada ngin. Ay màwa tada ya makipakawan
gapu kiya angngurug tada kiya nelaltu ne Jesu-Cristo,
22 nga ittu tu nawe ka lángit tin. Ay aggína ya atán kiya pane diwanán
ne Dios, ta aggína ya naturáy kiya ngámin. Itur-turayán na daya anghel
se daya duddúma nga atán turáy se ammanakabalin ka lángit.

4

Ya naulis nga kabiy-biyág tada ngin

1 Ay gapu lugud ta napal-pallà e Cristo, ay aggína ya pagtaldán nu kiya
aglam-lammat nu, ta senu mapabagkad daya ur-uray nu oray maparigátan
kayu. Ata nu mapar-parigátan ya isa nga tolay gapu kiya angngalùsaw na
kiya nadakè, ay maawátan na nakusap pin kiya agbas-básul na.
2 Díkod manggayát kídi panda kiya panda naya agbiyág nu kídi
kalawagán ni, ay masápul la dayán nala nga piyán ne Dios daya kuwaan
nu peyang, nga akkan nu ittu pogupán daya kil-kelug daya baggi nu.
3 Makusap kayu win kadaya kuk-kuwaan nu kitun na nadakè nga
ummán kadatu pà-pàgan daya akkan mangurug ke Dios nga kuwaan. Ta
nabayág kayu wa nagbiy-biyág kitun nga áwan na aggan-annád kadaya

nadakè a kelugán daya baggi nu. Maragging-inglaw kayu, se palotán tu agsasay-am nu, se palotán pe tu aggud-udma nu. Ay nàwa nu pe tu lùsawan tutu wala ne Dios nga agday-dáyaw nu kadaya sinan diy-diyos.

4 Ay datu kabung-bungguy nu kitun, ay masdaáwan da kídi yin ta
tura kayu wa akkan nin na umataatangya kaggída kadaya nadakè a
kuk-kuwaan da. Ay ittu yanin ya panggayatán da nga mamad-padakè
kadakayu.
5 Ngamay kiya umbet ta algaw, ay aggída kampela ngin nin ya
magsungbát kiya àráng ne Dios. Aggína ay sissasagána nga mangguwes
kadaya ngámin na tolay ya sibbiyág, ay se oray pe datu natay yin.
6 Ay ittu pe ya gapu na nga nebàbànán pe ya mepanggap ke Cristo oray
kadatu natay yin. Ta senu oray kitu kasibbiyág da pikam, ay naukum ne
Dios da ngin kiya nekatay da nga ummán kiya kàwaán ngámin tolay, ay
get nu makapagbiyág ya kaduduwa da nga ummán kiya agbiyág ne Dios.

Ya agsirbi tada kiya isaisa kadàtada

7 Tagay yin ya ipappanda daya ngámingámin, ay túya masápul ya aggan-
annád nu, se ya napiya nga aggur-uray nu, ta senu áwan ya makalípán
kiya panagkar-karárag nu.
8 Ay ya munna nga mepas-pasnà kuma, ay ya agpipinninya nu peyang,
áta sippapakawan tada kadaya adu pànang nga bas-básul daya duddúma
kadàtada nu piyán tadada.
9 Maganggam kayu wa manangaíli kadaya kabbulun nu nga akkan kayu
wa umagáwa.
10 Ata niddán nitta ngámin ne Dios ka kababalin tada. Ay ittu ya masápul
la usaran tada kiya agsirbi tada kiya isaisa kadàtada, ta ittu ya masápul
la kuwaan naya mapiyár ra pakammuwan ne Dios kadaya nagbal-baláki
nga pagkallà na.
11 Daya pangibàbànánan ne Dios, ay masápul la ibàbànán da ya bàbànán
na. Ay daya para túlung kadaya mangurug, ay akkan da din na natagàna
nga sumeng, ay e Dios ya mangidde kiya bílag da. Kuwaan nu dayán ta
senu mapadayáwan ne Dios kiya ngámin gapu ke Jesu-Cristo. Ta aggína
ya kurug ga rabbang na nga day-dayáwan. Ay aggína pe ya katurayán ka
áwan panda. Amen.

Ya agrígát tada gapu ki angngurug tada

12 Dakayu wa pà-pàgan ku nga wawwági, akkan nu din na pagballà
daya napanat pànang nga kapar-parigátan na màlamán nu. Akkan na
nakas-kasdáaw dayán, ta ittu yán ya pagsisímán ne Dios kadakayu.
13 May maganggam kayu wala ta bíláng nga mepagrígát kayu ke Jesu-
Cristo. Ay díkod maganggam kayu pànang kiya oras nga kepakammu naya
kinadáyaw na.
14 Ay maganggam kayu wala nu pad-padàsán dakayu gapu kiya
angngurug nu ke Cristo. Oray ta atán kadakayu nga mangitur-turáy ya
naturáy nga Ispiritu nga ittu ya Ispiritu ne Dios.
15 Ngamay áwan kuma kadakayu ya mapal-pallà gapu kiya nadakè a
kuk-kuwaan na, nga ummán kadaya makapatay wànu magtákaw, onu
gapu kiya akiram-ráman na kiya biy-biyág naya isa tolay.

16 Ay nu mapal-pallà kayu gapu kiya angngurug nu ke Cristo, ay akkan
nu wa kipattán yán. Ngamay dayáwan nu wala nge Dios ta mapal-pallà
kayu gapu ke Cristo.
17 Ta ginayatán ne Dios sin ya angngukum na kadaya ngámin tolay, ay
manggayát kadàtada nga tolay na. Ay nu dedi ya kapal-palakkán tada
ay ittu ya anggayát na kadàtada nga mangurug, ay tú nád agpà in ya
kapàyanán daya akkan na mangurug kiya bàbànán ne Dios mepanggap
ke Cristo!
18 Ay ummán kiya nán naya nesúrát nga bàbànán ne Dios nga,
"Nu nasulit ya kálà daya namáru wa tolay, ay tú nád agpà in daya akkan
na mangur-kurug ke Dios se daya maragbásul!"
nán na.
19 Ay díkod dakayu wa mapal-pallà gapu ta ittu ya piyán ne Dios nga
màwa kadakayu, ay masápul la daya napiya ngala peyang daya kuwaan
nu. Ipiyár nu wala daya biyág nu ke Dios, nga ittu ya namarsuwa
kadàtada.

5

Ya kuwaan daya mangiapu kiya kapilya

1 Kadakayu wa pangmanàman daya mangurug, ay atán ya piyán ku wa
kagiyan. Iyà ay páda dà pe ya pangmanàman. Ay se iyà ay nasingan ku
tu nekapal-pallà ne Cristo. Ay isa ngà pe nga meráman kiya dáyaw na nga
mepassingan nu isa ngalgaw.
2 Tú idi ya kagiyan ku kadakayu. Taràn an nu daya mangurug ga nepiyár
kadakayu, nga ittu daya árig ga karneru ne Dios. Ay maganggam kayu din
nala kiya agtarakan nu kaggída, nga akkan din gapu ta mapil-pílit kayu.
Ay akkan din na manalitangdán ya lam-lamtan nu, nu di gapu ta ittu ya
asikkuwaan nu.
3 Ay akkan kayu wa tagaman-mandár kadaya nepiyár na kadakayu, may
passingannán nuda ngala ka pagtaldán da nga kinapiya.
4 Ay kiya ilalbet kammin naya Apu daya árig maragtarakan ka karneru,
ay middán kayu ka tangdán nu wa napatag pànang nga áwan na nga
agpurkás.
5 Ay ummán pe kadakayu wa nabbing, magpinnoray kayu kadaya
nanákam may dakayu. Magpakumbaba kayu peyang kiya isaisa kadakayu,
áta nán naya nepesúrát ne Dios nga bàbànán na nga,
"Kalùsawan ne Dios daya magpang-pangátu, ay namáru kadaya na-
pakumbaba,"
nán na.
6 Magpakumbaba kayu lugud ke Dios nga katurayán, ta senu ipangátu
nakayu nu umbet ya oras nga piyán na kampela ngin nin.
7 Ay ipiyár nu ngámin daya riribù nu kaggína, áta tag-tagasinnán nakayu
peyang.
8 Magannád kayu se magtaron kayu. Ata ya kalínga tada nga e Sairu, ay
ummán ka magúngug ga láyon na áwan na nga sinád da magsap-sápul
ka patayan na.
9 Pàkadan nu. Ay kaligdaan nu ya angngurug nu ke Dios. Oray ta ammu
nu mà nga sangapáda kayu wa mapar-parigátan se daya kabbulun tada
nga mangurug ke Dios kídi ya kalawagán.

10 Ay nu mabalin ya kapar-parigátan nu ka tangapurù, ay e Dios nga
maramminya pànang kadàtada, ay aggína ya mamabílag kadakayu se
aggína ya mamaligda kiya angngurug nu. Ay kuwaan na nga áwan nu wa
pagkurángan, ta aggína mà ya nangikísi kadakayu nga padayáwan na ka
áwan panda gapu kiya angngurug nu ke Jesu-Cristo.
11 Ay aggína ya katurayán peyapeyang ka áwan panda. Amen.

Ya akikumusta ne Pedro

12 Ay e Silas ya sinummeng kiyà a nangwa kídi ya bittì a súrát ku, ta
ibíláng ku wa mapiyár ra wagì. Ay ya gapu naya nagsúrát ku kadakayu,
ay piyán ku wa matul-tulduwán takayu. Piyán ku pe nga mammuwán nu
nga dedi ya nekagiyán ku kadakayu, ay tú idi ya kurug ga agkallà ne Dios.
Ay akkan nu wa kal-kaligpanán idi ya agkallà na.
13 Ay makikumusta pe daya mangurug kanedi Babilonia* nga píli ne Dios
pe. Makikumusta pe ye Marcos nga inanà ku ki angngurug tada.
14 Magkikinnumusta kayu ka angngipassingan nu kiya amminya nu kiya
isaisa kadakayu.
Ay napiya din ya ur-uray nu ngámin na mangurug ke Cristo.

* **5:13 5:13** Mabalin nga pàlíli na Roma idi.

Ya mekàduwa nga súrát ne Pedro

1 Iyà e Simon* Pedro wa apostol ne Jesu-Cristo se bobonan na ka
mepanggap kaggína.
Nagsúrát tà manin kadakayu wa niddán ne Dios se Jesu-Cristo wa
marammiyág ka angngurug ga páda pe naya angngurug ga nidde na
kadakami. Sangapáda ya angngurug tada nga nidde na, áta áwan na nga
pagdudúmán kadaya tolay.
2 Ay sápay kuma ta mammuwán nu tutu wala pànang ya agkallà ne Apu
Dios, ay se pumiya pànang kuma pe daya ur-uray nu, gapu kiya akammu
nu ke Dios se ke Jesu-Cristo wa Apu tada.

Ya angngipassingan tada nga kurug nga píli nitta nge Dios

3 Ay gapu kiya ammanakabalin ne Dios, ay nidde na kadàtada ngámin
daya masápul tada kiya angngikurug tada kadaya piyán na kídi ya biyág.
Ay kinuwa na yán gapu ta nammuwán tada tutu wala nge Jesu-Cristo.
Aggína ya namíli kadàtada nga piyán na nga iráman kiya kinadáyaw na
se kiya kinaturáy na.
4 Ay túya adu daya napatag pà-pànang nga nekari na kadàtada, ta senu
gapu kadedi ya nekari na, ay malisiyán tada daya ngámin na mamadakè
kadàtada gapu kadaya nadakè a asikkuwaan daya tolay ked kalawagán.
Ay senu mepagangay pe kadàtada ya ummán kiya gangay ne Dios.
5 Ay lugud kuwaan nu ya mabaal nu wa mangwa ka napiya, nga ittu ya
masápul kiya angngurug nu. Ay kiya angwa nu kadaya napiya, ay masápul
nu pe ya magsírib.
6 Kiya agsírib nu, ay masápul nu ya magan-annád kiya aglam-lammat
nu. Ay kiya aggan-annád nu, ay masápul nu pe ya magan-ánus. Ay kiya
aggan-ánus nu, ay masápul ya angngikurug nu ke Dios.
7 Ay kiya angngikurug nu ke Dios, ay masápul pe nga nindù kayu kadaya
wawwági nu ki angngurug, ay se maramminya kayu pe.
8 Ata nu atán dedi kadakayu win, ay se nuda kuwaan peyang pe, ay
akkan wayya nga áwan surbi daya kuk-kuwaan nu nga napiya. Ay maam-
amúngán pe ya ammu nu mepanggap ke Jesu-Cristo wa Apu tada.
9 Ngamay daya tolay ya mangurug ga áwan dayán kaggída, ay árig da
ya nagrádam wànu nakúláp. Akkan da am-ammu win tu nàwa kaggída
nga nammakawan ne Dios kadatu bas-básul da kitun.
10 Ay lugud wawwági, ipas-pasnà nu ya mangipassingan na kurug ga
píli nakayu nge Dios nga pinagbalin na ka annánà na. Ay nu kuwaan nu
dayán na kinag-kagì kadakayu, ay áwan nu win na keaw-awagwaggán ki
angngurug nu.
11 Ay sikkaanggam pànang nge Jesu-Cristo wa marammiyág se Apu tada,
nga mangalà kadakayu kiya pangiturayán na ka áwan panda.
12 Ay túya oray nu nammuwán nu dedi yin na nekagiyán ku kadakayu,
ay se kurug ya angngurug nu win kiya kurug ga sur-súru mepanggap ke
Jesu-Cristo, ay piyán ku nga ipad-padamdam peyang kadakayu.

* **1:1 1:1** Ka úni nga Griego ay Simeon.

13 Ta ammù nga kasapúlán ya angipad-padamdam ku kadayán kiya
kasibbiyág ku pikam.
14 Ata ammù nga akkan pe yin na mabayág ya agbiyág ku, ta
nepakammu tutu wala ne Jesu-Cristo wa Apu tada kiyà.
15 Ay ittu pe ya gapu na nga kuwaan ku ya mabaal ku, ta senu oray nu
matay yà in, ay atán nala ya pakadamdammán nu kadayán ki oray nágan
na nga oras.

Datu nakasingan kitu nammadáyaw ne Dios ke Jesu-Cristo

16 Ta akkan wayya nga adodit tala daya nasírib ba tolay tu nebàbànán
mi kadakayu mepanggap kiya kinaturáy ne Jesu-Cristo se kiya ilalbet na
kammin. Ata dakami ay nasingan mi nga mismu ya dilánga na.
17-18 Ata uwad kami pe kitu inammadáyaw ne Dios nga Ama na kaggína
kitu napatag ga bantay, áta kabulun nakami kitun. Ay nagìna mi pe tu
úni nga gayát ka lángit, kane kagiyan ne Dios nga kangatuwán kaggína
ya, “Tú idi ya pà-pàgan ku wa An-anà ku, ay anggamman ku pànang pe,”
nán na.
19 Ay díkod nammuwán mi nga kurug tutu wala datu nekagiyán datu
profeta† kitun. Pagkapiyaán nu nu ittu dayán daya lam-lamtan nu, ta ittu
daya árig dílág nu kiya nagìbat panda kiya danni láwa, nga ittu yanin
ya ilaltuwád naya salaw nga mangwada kadakayu. Ay meárig yán kiya
ilalbet kammin ne Jesu-Cristo.
20 Ngamay masápul la ammuwán nu wa áwan tolay ya maketarus
kaggína kampela ngin kiya sarut naya bàbànán ne Dios, nga nepesúrát
na kitun.
21 Ata daya nesúrát ta bàbànán ne Dios, ay akkan wayya nga gayát
kadaya lam-lammat kampela daya tolay yin. May gapu ta datu profeta
kitun, ay ab-abul-bulunan naya Ispiritu ne Dios da, ay túya datu
nebàbànán da ay e Dios ya nagpapekagi kaggída.

2

Daya magtù-tùgud ka busid

1 Kitun, ay uwad da nga nagpamaráng nga profeta. Ay páda na pe ya
màwa kídi yin. Atán da pe daya magtùgud ka busid da nakak-akkurug
nga ittu ya mangdadál kiya angngurug nu. Ay ituláyaw da pe ye Cristo wa
Apu nga ittu ya nangikáru kadaya bas-básul da. Ay túya akkan magbayág
dayán ta panísan ne Dios da.
2 Ay oray nu mapakuna, ay adu pe daya umatangya kadaya manakidakè
ala nga kuk-kuwaan da. Ay gapu kaggída, ay pad-padàsán da tolay ya
kur-kurugan tada nga mepanggap ke Cristo.
3 Ay gapu kiya kinaágum da ka pirà, ay kuwaan dakayu wala ka
pangluwán da gapu kiya bàbànán na palabúga da kampela ngin nin.
Ngamay dayán, ay napabásul da ngin oray kitun kam. Ay akkan da pe
wayya nga malisiyán nin ya kapanísán da.
4 Ata oray datu nagbásul la anghel ne Dios kitun, ay akkan nada wayya
nga kinengán, nu di nada nga nippan ka impiyernu. Ay atán da kam
kannán na sibbabálud kiya nagìbat ta giyán na magin-indag kiya ammánis
ne Dios kaggída.

† **1:19 1:19** Daya profeta ay aggída datu agkakagiyán ne Dios kadatu pekagi na kadatu tolay kitun.

5 Ay ummán pe. Akkan kinengán ne Dios datu inagkona ked kalawagán
ni gapu kadatu nadakè a kinuw-kuwa da, ta linnap na ngidi ya kalawagán.
Tittu de Noa nga ittu tu maragbàbànán ka panggap kiya panagmar-máru
daya tolay, se datu pittu pikam ma kabbulun na tu biniyág na.
6 Ay sinìdug pe ne Dios datu íli Sodom se Gomorra ka namanísán na
kadatu nadakè a tolay kadatun na íli. Ay kinuwa na tun ka angipassingan
na kiya kapanísán pe daya akkan na mangur-kurug kaggína.
7 Ay gapu ta namáru tu Lot, ay se nariribù pànang kadatu kuk-kuwaan
datu keliyán na nga nadakè, ay tútu biniyág ne Dios.
8 Ata inalgaw wa magpannakit tu Lot kitu aggigìna na se agsisíngan na
kadatu nadakè a kuk-kuwaan datu tolay, áta namáru lugud nga tolay.
9 Ay tú dayán daya mangipassingan kadàtada nu wà ummán naya
angngilísi ne Apu Dios kadaya mangurug kaggína kadaya kapar-parigátan
da. Tú pe dayán daya angngipakammu na kiya ammarígát na kadaya
nadakè a tolay panda kiya ammánis na kaggída.
10 Tàwán kam kadaya tolay ya tú da la nga sur-surútan daya nadakè a
kelugán daya baggi da, se daya mangirupat kiya kinaturáy ne Dios.
Dayán ay naturad da se magpang-pangátu da pe. Akkan da magansing
nga mangagi ka nadakè kadaya anghel ne Dios.
11 Ay oray daya anghel ne Dios, oray natù-turáy da may dayán na magtù-
tùgud ka busid, ay akkan dada pad-padàsán kiya àráng ne Dios kiya
ammabásul da kaggída.
12 Ay dayán na tolay ay tagapáapáas da ngala kadaya akkan da nga
maaw-awátan. Ummán da kadaya ul-ulolag ga áwan na uray, nga daya
nekatúkád da gagángay da daya sur-surútan da ngala. Ay áwan pagung-
ungdáran dayán na ul-ulolag nu di iya angnígay se ammatay daya tolay
kaggída. Ay ummán pe kiyán ya kàwaán daya tolay ya magtù-tùgud ka
busid ta matay da pe.
13 Ay magrig-rígát da, ta ittu ya supápà naya kinuwa da nga namarígát
kadaya duddúma. Ganásan da ya mangwa kadaya kelugán daya
baggibaggi da oray algaw. Dayán na tolay ay mangmansà da kadakayu
kiya kepang-pangán da kadakayu kiya nagánas nga panagkakán nu.
Mepaggan-gánas da kadakayu may ya kinur-korugán na, ay ial-alílaw
dakayu.
14 Nadakè peyang ya lam-lamtan da kiya oray inna nga babay ya
masingan da. Ay áwan panda naya akabasu-básul da. Kas-kasabaan
da daya tolay ya nakapsut ta angngurug. Ay kapenamán da ngin ya
magágum. Ngamay yán nala nga ammánis ne Dios kaggída ya id-iddaggán
da.
15 Ay dayán ya tolay, ay nagal-aliwagwag da ngin ta akkan da ngin na
sur-surútan ya kurug. Sillad da tu Balaam ma profeta kitun na an-anà
natu Bosor. Ata tu Balaam, ay magipirà. Ay oray nu nadakè, ay kuwaan
na basta middán nala ka pirà.
16 Ngamay nagúni nga ummán ka tolay tu asnu* na nga ittu tu nagallang
kaggína. Ay díkod akkan na nga nàwa ngin tu asikkuwaan na nga nadakè.
17 Dayán na tolay nga magtù-tùgud ka busid, ay árig da pe ya nassiyánan
na gabbuwà, ay meárig da pe kadaya angap pa ìpúrán la naya bal-báli.

* **2:16 2:16** Ya asnu nga animál ay ummán kam ki kabalyu ngamay bittì.

Pinadán ne Dios ya pagyanán dayán na tolay, nga ittu ya nagìbat pànang
nga giyán.
18 Magpas-pasindáyaw da nga magbàbànán, may áwan kammala ngin
na sur-surbi yin daya kag-kagiyan da. Kas-kasabaan da daya tolay ya
apangngigsán da ya akibul-bulun da kadaya maragbásul la tolay. Ay daya
nadakè a kuk-kuwaan da nga kil-kelugán daya baggi da daya pangay-
ayúyut da kaggída.
19 Ay ikar-kari da pe kaggída, nga mabalin da nga kuwaan daya piyán da
kampela ngin. Ngamay ya kinakur-korugán na, ay aggída mismu ay árig
daya asassu daya nadakè a gagángay da. Akkan da mataláwan nin. Ata nu
nágan naya ikur-kurug naya isa nga tolay, ay ittu ya bátug ga mangasassu
kaggína.
20 Ata nu nigsán naya isa nga tolay yin daya nadakè a mà-màwa kídi
kalawagán gapu kiya inangngammu na ke Jesu-Cristo wa marammiyág se
Apu tada, ay se yala manin na paábà, ay se magbalìtád da mangwa kadaya
nadakè, ay natù-turù ya kinadakè naya kà-kàwaán da may kitu nunna.
21 Napì-piya kuma kaggída nu akkan da kuma ngala ngin nammuwán
nu mapaanna ya agbalin da ka namáru kiya àráng ne Dios, ngam iya
nammuwán da, ay se da la paglikudán daya napatag ga bil-bílin ne Dios
kaggída.
22 Ay nàwa nga kurug kaggída tu nán natu makag-kagi nga, “Ya átu ay
toliyan na kammin na we kanan ya neota na. Ay ya ábuy nga nabguwán
nin ay magulli kammin na mawe manglipaw kiya lupang,” nán na.

3

Ya mepanggap kiya kari ne Apu nga umbet kammin

1 Tú idi ya mekàduwa nga súrát ku kadakayu wawwági. Tu
nepadamdam ku kadakayu kitu nunna nga súrát ku, ay ittu manin ya
ipadamdam ku kadakayu kídi ya súrát ku, ta senu kappiyánan nu ya
maguraurаy.
2 Ay damdamman nu peyang datu nekagiyán datu profeta ne Dios kitun
na mà-màwa, se datu bil-bílin ne Apu wa marammiyág nga nammuwán
nu kadaya apostoles na.
3 Tú idi ya munna nga ipadamdam ku kadakayu. Akkan nu kaligpanán
nga nu iya kamuddiyánan na al-algaw, ay maglaltuwád daya tolay ya tú
da la nga kuk-kuwaan daya nadakè a kelugán daya baggi da. Ay ag-agbán
dakayu,
4 nga nán da, “Di na mà nekari nga umbet kammin? Kawà nád tu giyán
na ngin? Ay natay ngámin nin datu mannákam tada, ay áwan ku ammu
nga napal-palíyán daya atán kídi kalawagán ni nanggayát kitu nekàwa na
kam!” nán da.
5 Ata ginúrát da nga kinaligpanán nin nga gapu kiya úni yala ne Dios,
ay nàwa ya lángit kitun kam, se napaltuwád na ya lusà se iya danum. Ata
gapu kiya danum ay nàwa na ya lusà.
6 Ay ya danum kam pe tu pinangrápun ne Dios kadatu tolay kitun kane
pinagdallis na idi ya kalawagán.
7 Ay gapu pe kiya úni ne Dios, ay nesag-sagána na nga sìdúgan ya lángit
se idi ya kalawagán nu iya algaw wa angngukum na se ammánis na kadaya
nadakè a tolay.

8 Ngamay akkan nu kal-kaligpanán wawwági nga ya tangalgaw se iya
maríbu dagun, ay áwan na pagdúmán dayán ke Apu.
9 Ngamay daya duddúma, ay dálin da nu akkan na nga dag-dagappan
nin nga tungpálan datu nekari na. May ya kurug na, ay an-anúsán nitta
nge Dios, ta akkan na nga piyán nu atán ya mapánis, nu di kuma nga
makappoli ngámin daya tolay kadaya bas-básul da.
10 Ngamay ya ilalbet kammin ne Apu, ay màtatán nga ummán kiya
ilalbet naya maragtákaw. Ay kiyán na algaw ay umawan nin ya lángit,
ay magìna tada pe ya naggat ta adudúrán. Ay masìdug daya mas-asingan
ka lángit. Ay masìdug pe ya kalawagán se daya ngámingámin na atán.
11 Ay gapu ta ammu nu nga umawan ya ngámingámin, ay masápul ya
panagmar-máru nu. Ay se daya piyán ne Dios sala daya sur-surútan nu
peyang
12 kiya aggin-indag nu kiyán na algaw ne Dios. Ay kuwaan nu daya
mabaal nu, ta senu makaru ya ilalbet na, ay ittu yanin ya kasìdug naya
lángit se ya katúnaw ngámin daya mas-asingan ka lángit gapu kiya
napalotán na parráng.
13 Ngamay dàtada, ya id-idaggán tada, ay ya kari na nga baru wa lángit
se baru wa kalawagán. Ay áwan tutu wala ya kinadakè kiyanin.
14 Ay lugud wawwági, kiya aggin-indag nu kadedi, ay masápul la
kuwaan nu ya mabaal nu wa akkan na magbásul, ta senu napiya ya akibul-
bulun nu kaggína, ay se áwan na nga ammu nga bas-básul nu.
15 Ay ibíláng nu nga, ya akkan angngar-karu ne Apu nga umbet kammin,
ay nidde na nga waya nu, ta senu mabalin nu wa malisiyán ya ammánis
na. Ay e Pablo wa pàgan tada nga wagi tada, ay túyán kam pe tu nekagi
na kadakayu kitu súrát na nga nangagi kitu nepekagi ne Dios kaggína.
16 Ay tú kam dedi datu kag-kagiyan na kadatu sur-súrát na. Atán da
pe ya nekagi na kadatu sur-súrát na nga nasulit ta maawátan. May daya
tolay ya kúráng ya angngáwat da se maggad-gadduwa ya angngurug da, ay
sabáli ya pangisar-sarután da, nga ummán kiya pamà-pàyanán da kadaya
duddúma nga bàbànán ne Dios nga nepesúrát na. Ngamay ittu ya gapu
naya kapánis da kampela ngin nin.
17 Ay túya magtaron kayu lugud wawwági, oray ta nammuwán nu
dayanin. Ta get nu mebal-balobu kayu nga mangwa pe kadaya pagbas-
basúlán daya nadakè a tolay, ay meaw-awagwag kayu kiya angngurug nu.
18 Ngamay lumig-ligda din ya angngurug nu se umaduadu din pe ya
ammu nu mepanggap ke Jesu-Cristo nga Apu tada se marammiyág. Aggína
ya maday-dáyaw peyapeyang ka áwan panda! Amen.

Ya munna nga súrát ne Juan

1 Súrát ku idi nga mangikagi kadakayu kadaya mepanggap kiya
nengágan ka Uni ne Dios, nga mamiyág kadaya tolay. Aggína ay awe
kammala uwad din oray kitu áwan pikam idi ya kalawagán. Nas-asingan
mi se nag-agìna mi pe nga nagbàbànán. Nasingan mi kurug, ay se nìmán
mi pe.
2 Kane magpassingan idi nga mamiyág, ay nasingan mi se nag-agìna mi,
ay túya dakami pe ya makekagi kadaya mepanggap kaggína. Aggína ya
mamiyág kadaya tolay ka áwan panda. Atán peyang ka giyán ne Dios nga
Ama na oray kitun kam, may kídi yin, ay nagpassingan nin kadakami.
3 Ay ngámin datu nas-asingan mi se datu nag-agìna mi kaggína, ay
kagiyan mi pe kadakayu, ta senu magbubúlun tada se sangapáda tada
nga mebul-bulun ke Dios se ke Jesu-Cristo nga An-anà na.
4 Ikagì dedi kídi ya súrát ku ta senu maganggam tada tutu wala pànang
ngámin nin.

Ya ammakawan ne Dios kadaya bas-básul tada

5 Tu idi ya nebàbànán na nga nagìna mi, nga ipakammu mi kadakayu.
E Dios ay árig Wada. Ay áwan tutu wala ya nagìbat kaggína.
6 Ay díkod, nu nán tada nga umannúgut tada kaggína ngamay árig
magdal-dalen tada ki nagìbat, ay magbus-busid tada se akkan tada sur-
surútan ya kurug.
7 Ngamay nu árig magdal-dalen tada ki nawada nga ummán kaggína, ay
napiya ya agbubúlun tada, ay mapakawan pe daya bas-básul tada gapu
kitu dága ne Jesus nga An-anà ne Dios kitu nekatay na.
8 Nu nán tada nga áwan tada básul, ay bíláng nga ug-ogan tada ya baggi
tada kampela ngin nin, ay se akkan tada nga ammu ya kurug.
9 May nu ipudnu tada daya bas-básul tada ke Dios nga mapiyár se
nalintag, ay pakawanan nitta se na dalusán ngámin daya nadakè a nà-
nàwa tada.
10 Ay nu nán tada nga akkan tada nga nagbásul, ay pibbubusidan tada
nge Dios, ay se akkan tada nga kinurug tu bàbànán na.

2

1 Ikagì dedi kadakayu nga árig annánà ku, ta senu akkan kayu din
magbásul. May nu atán makabásul kadakayu, ay atán ne Jesu-Cristo nga
áwan bas-básul, nga ittu ya mangiamomán kadàtada ke Dios nga Ama
tada.
2 Aggína tu natay, ta senu mapakawan daya bas-básul tada. Ay akkan
nala tittu daya bas-básul tada ya mapakawan, nu di daya bas-básul daya
ngámin tolay.

Daya pakammuwán tada nga ammu tada nge Dios

3 Ya angngikurug tada kadaya bil-bílin ne Dios, ay ittu ya pakammuwán
tada nga kurug ga ammu tada nge Dios.

4 May magbusibusid ya tolay nu, “Ammù e Dios,” nán na, ay se na
akkan na ikur-kurug daya bil-bílin na. Ay akkan na pe ammu ya kurug
mepanggap ke Dios.
5 Ngamay ya mangikurug kiya bàbànán ne Dios, ay ittu yán ya tolay nga
kurug tutu wala ya amminya na ke Dios. Ay ittu pe yán ya pakammuwán
tada nga kurug ga mebul-bulun tada ke Dios.
6 Ay nu nán tada nga umannúgut tada ke Dios, ay ummán kuma kiya
gagángay ne Jesus ya gagángay tada. Ay tú pe yán ya pakammuwán tada
nga kurug ga mebul-bulun tada ke Dios.

Ya amminya tada kadaya kasittolay tada

7 Wawwági, akkan nu pikam pissán makagìna kídi ya bílin nga ikagì
kadakayu, áta nagìna nu win kitun kitu nagbàbànán ku kadakayu kitu
dam-dámu nu wa mangurug.
8 May idi nga bílin, ay ummán ka bar-baru nán ku, áta ittu kam idi ya
akaáwat tada tutu wala, áta nepassingan tutu wala ne Cristo. Ay masingan
kadakayu pe yin. Ata ya árig nagìbat ay manggayát mippà in, ay ya árig
kurug ga wada, ay ittu ya mangwada pe yin.
9 Nu nán naya tolay ya árig atán nin kiya nawada, ngamay lùsawan na
ya kasittolay na,* ay árig na pikam ya atán ki nagìbat.
10 Ay daya maminya kiya kasittolay da, ay ittu dayán daya árig atán nin
ki nawada. Ay akkan aggída ngin ya gapu naya akabásul naya kasittolay
da.
11 Nu lùsawan naya tolay ya kasittolay na, ay árig magdal-dalen pikam
ki nagìbat. Arig pe nga magaw-awagwag, ta bíláng akkan makasingan
gapu ta atán ki nagìbat.

Ya gapu naya nagsúrát ne Juan

12 Nagsúrát tà kadakayu wa árig annánà ku, ta pinakawan ne Dios daya
bas-básul nu win gapu kitu nekatay ne Jesu-Cristo.
13 Nagsúrát tà pe kadakayu wa nanákam min, ta ammu nu win ne Jesu-
Cristo, nga ittu ya awe kammala uwad din oray kitu áwan pikam idi ya
kalawagán. Nagsúrát tà pe kadakayu wa babbágu, ta inábà nu we Sairu.
14 Nagsúrát tà pe kadakayu wa annánà, ta mangurug kayu win ke Dios
nga Ama tada. Nagsúrát tà pe kadakayu wa lal-làlákay, ta ammu nu
we Jesu-Cristo wa atán peyang oray kitu áwan pikam idi ya kalawagán.
Nagsúrát tà pe kadakayu wa babbágu, ta naligda ya angngurug nu, ta
kur-kurugan nu peyang ya bàbànán ne Dios, ay túya inábà nu nge Sairu.

Ya kelug tada kiya nadakè kídi kalawagán

15 Akkan tada din ittu pà-pàgan daya mà-màwa kídi kalawagán se oray
nágan na nga atán kídi kalawagán. Ata nu ittu dayán daya pà-pàgan tada,
ay mapsílán ya ammatag tada ke Dios nga Ama tada.
16 Ata ngámin daya atán kídi kalawagán, ummán kadaya pagang-
anggammán daya bag-baggi tada se daya ganásan tada nga sisinnán, se
daya pagkid-kidáyaw daya tolay ya kuw-kuwa da, ay akkan da gayát ke
Dios, nu di da nga gayát kídi ya kalawagán kampela ngin nin.

---

* **2:9 2:9** Onu lùsawan na daya páda na nga mangurug.

17 Ngamay ya kalawagán se daya ngámin na atán na kil-kelugán daya
tolay, ay pumanda da. Ngamay daya tolay ya mangwa kadaya piyán ne
Dios, ay áwan da nga ipappanda.

Daya magtùgud ka busid

18 Tagay yin ya ipappanda naya kalawagán, annánà. Nagìna nu win
kitun nga atán umbet nga kumag-kagúra ke Cristo. Awan pikam yán, may
adu win daya ummán kaggína. Ay ittu ya pakammuwán tada nga tagay
yin ya ipappanda naya kalawagán.
19 Dayán na tolay, ay kabulun tada dayán kitun, may se da ngala nga
summiyási, ta akkan tadada kammala nga kamungayán nin. Ata nu
kurug ga kámungayán tadada, ay atán da kuma kam nga mebul-bulun
kadàtada. May nagtálaw da, ay díkod mammuwán nga akkan tadada
kurug ga kamungayán.
20 Ngamay dakayu, ay atán mà in ya Ispiritu ne Dios kadakayu, ay túya
ammu nu win ya kurug.
21 Ay túya akkan ku masápul lin na ikagi ya kurug kadakayu, ta ammu
nu mà in. Ay ammu nu pe nga áwan busid nga maggayát ki kurug.
22 Ay inna mà pe daya magbusibusid nu di daya mangagi nga akkan e
Jesus ya Nebon ne Dios nga ittu ya Cristo. Aggída daya kumag-kagúra ke
Cristo. Akkan da kurugan ne Dios Ama se ya An-anà na.
23 Daya magkuna nga akkan An-anà ne Dios nge Jesus, ay akkan da kurug
mangurug ke Dios nga Ama. Ngamay daya magkuna nga An-anà ne Dios
nge Jesus, ay kurug ga mangurug da pe ke Dios nga Ama na.
24 Damdamman nu din peyang datu nag-agìna nu kitu apangngurug nu,
ta senu umannúgut kayu peyang ke Jesu-Cristo se ke Dios nga Ama.
25 Ay nekari ne Jesu-Cristo nga biyágan nitta ka áwan panda.
26 Dedi nga kag-kagiyan ku kadakayu kídi, ay mepanggap kadaya
mangial-alílaw kadakayu.
27 Ngamay atán mà kadakayu win ya Ispiritu ne Dios. Túya ammu nu
ngámin ya kurug, ta tùgúdán nakayu. Awan na itùgud nga busid. Kurug
ngámin daya itùgud na. Ay akkan nu masápul ya sabáli nga magtùgud
kadakayu. Iannúgut nu lugud ya uray nu ke Jesu-Cristo.
28 Iannúgut tada lugud ya uray tada ke Jesus, annánà, ta senu napiya ya
uray tada kiya ilalbet na, ay se áwan tada pe ya ikaliyaw.
29 Ay ammu nu wa namáru we Cristo. Díkod ammuwán nu nga ngámin
daya annánà ne Dios, ay namáru da.

3

Ya pakelasínán tada kadaya annánà ne Dios

1 Sinnan nu kod ya kinaabay pànang naya amminya ne Dios kadàtada.
Nengagánan nitta ka annánà na. Ay kurug mà nga annánà nitta nge Dios
sin. Ay ittu ya gapu na nga akkan ditta maawátan daya akkan mangurug
ke Jesu-Cristo, ta akkan da am-ammu nge Dios.
2 Annánà nitta nge Dios sin wawwági. Ngamay akkan tada pikam ammu
nu wà ummán tutu wala ya kàwaán tada. May ya ammu tada, ay nu
masingan tada nge Jesu-Cristo win, ay magbalin tada pe yin ka ummán
kaggína.

3 Ay ngámin daya maginnanáma kadayán, ay masápul la magmar-máru
da pe nga ummán ke Jesu-Cristo.
4 Ngámin daya magbásul, ay tú dayán daya akkan mangikur-kurug
kadaya lin-lintag ne Dios, ta básul mà ya akkan ta angngikurug kadaya
lin-lintag ne Dios.
5 May ammu tada mà nga inumbet te Jesu-Cristo, ta senu mapakawan
daya bas-básul tada. Ay áwan na bas-básul.
6 Ay díkod nu iannúgut tada ya uray tada kaggína, ay akkan tada nga
magbásul. Daya maragbásul, ay akkan da am-ammu nge Jesu-Cristo, se
akkan da pe maaw-awátan ya mepanggap kaggína.
7 Annánà ku, akkan kayu din pasábag kadaya tolay, ta daya tolay nga
napiya ya kuk-kuwaan da, ay ittu dayán daya kurug ga namáru nga
ummán ke Jesu-Cristo.
8 Daya maragbásul, ay pumane dayán ke Sairu, ta makabásubásul
kammala ngin nin ne Sairu oray kitun kam. Ay ittu ya gapu na nga
inumbet te Jesus nga An-anà ne Dios, ta senu dadàlan na daya kuk-kuwaan
ne Sairu.
9 Akkan maragbásul daya annánà ne Dios, ta umannúgut ya uray da
ngin kiya uray ne Dios. Akkan da pe makabásubásul ta annánà ne Dios
da lugud din.
10 Tú idi ya pakelasínán tada kadaya annánà ne Dios se kadaya annánà
ne Sairu: Daya akkan napiya ya kuk-kuwaan da, se daya akkan maminya
kadaya kasittolay da, ay akkan annánà ne Dios dayán.

Ya kurug nga amminya

11 Tú idi tu nebàbànán mi kadakayu kitun, nga magpipinninya tada din.
12 Akkan tada din na ummán kitu Cain na pumane ke Sairu nga namatay
kitu wagi na kampela ngin nin. Pinatay na, áta napiya datu kuk-kuwaan
natu wagi na, nga akkan ummán kaggína.
13 Ay akkan nu lugud pagballà wawwági, ya angngalùsaw daya akkan
mangurug ke Jesu-Cristo kadàtada.
14 Dàtada, ay ammu tada nga akkan tada mesibna ke Dios sin, ta biyágan
nitta ka áwan panda. Ammu ta yán gapu kiya agpipininya tada. May
mesibna ke Dios ka áwan panda daya akkan maminya kadaya kasittolay
da,
15 áta ngámin daya mangalùsaw kadaya kasittolay da, ay bíláng da ya
pumatay, ay ammu tada mà nga áwan kadaya pumappatay ya biyágan ne
Dios ka áwan panda.
16 Ay ammu tada nu wà ummán naya maminya, áta nepassingan ne Jesu-
Cristo win, kitu akkan na nga nagkikenga kitu biyág na kane ipalúbus na
nga patayan da gapu kadàtada. Ay ummán tada din pe kaggína. Akkan
tada din kengán ya biyág tada gapu kadaya wawwági tada.
17 Akkan tada nán na atán kadàtada ya aminya ne Dios, nu kas
pangarígan na adu ya kuw-kuwa tada se ammu ta nga nakal-allà ya isa
nga wagi tada may akkan ta ngala nga sengán.
18 Akkan din kiya úni yala ya amminya tada kiya kasittolay tada annánà,
nu di ta nga ipassingan pe kadaya kuk-kuwaan tada ya kinakurug naya
amminya tada.

Ya magmákad nga uray

19 Ay díkod ammu tada nga kurug ya angngurug tada ke Dios, nu kurug
ya amminya tada. Ay se magmákad pe yala daya ur-uray tada ki àráng
na,
20 oray nu nán ta ki lammat ta nga nagbásul ta. Ata ammu tada
nga naturáy ye Dios may daya lam-lammat tada, ay se ammu naya
ngámingámin.
21 Ay díkod wawwági, nu nán tada ki lammat tada nga áwan ta básul
lin, ay magmákad ya uray tada nga umadanni ke Dios.
22 Ay idde na oray nágan naya agngan tada kaggína, ta kurugan tada
daya bil-bílin na, se kuwaan tada daya paganggammán na.
23 Tú idi ya bílin ne Dios: Mangurug tada din ke Jesu-Cristo wa An-anà
na, se magpipinninya tada din pe, nga ummán kitu nebílin ne Jesu-Cristo
kadàtada.
24 Ngámin daya mangikurug kadaya bil-bílin ne Dios, ay umannúgut da
kaggína, ay atán pe ye Dios kaggída. Ay ammu tada nga atán ne Dios
kadàtada, áta nidde na lugud din ya Ispiritu na kadàtada.

4

Ya pakelasínán tada kiya kurug se ya busid

1 Wawwági, akkan kayu tagakur-kurug gala kadaya magkuna nga atán
ya Ispiritu kaggída. Ngamay ammuwan nu din pikam nu kurug ga Ispiritu
ne Dios ya atán kaggída, ta adu win daya magpìduman na profeta ne
Dios da nga magtù-tùgud ka busid, nga atán nin kadaya giy-giyán kídi
kalawagán.
2 Tu idi ya pakammuwán nu nu ya Ispiritu ne Dios ya atán kaggída. Nu
nán da nga e Jesu-Cristo ya nepeanà nga tolay ya Nebon ne Dios, ay kurug
ga Ispiritu ne Dios ya atán kaggída.
3 Ngamay daya akkan mamigbig ke Jesus nga aggína tu Nebon ne Dios,
ay áwan ya Ispiritu ne Dios kaggída. Tú dayanin daya pasúrut naya
kumagúra ke Jesus, nga nagìna nu win kitun nga umbet. Ay atán kiddi
yin.
4 Ngamay gapu ta annánà nakayu we Dios sin annánà ku, ay inábà nu
dayán nin, áta naturáy mà ya Ispiritu ne Dios nga atán kadakayu may e
Sairu nga ittu ya mangituráy kadaya naikalawagán nga tolay.
5 Daya mà-màwa kídi ya kalawagán daya ibàbànán da, áta ikalawagán
da kampela ngin nin. Ay túya gìnán pe daya ikalawagán na tolay daya
itù-tùgud da.
6 Ay nu dakami, ay annánà nakami ye Dios. Ay túya daya tolay ya
makammu ke Dios, ay gìnán da daya ibàbànán mi. Ngamay daya akkan
annánà ne Dios, ay akkan dakami gì-gìnán. Ay ittu pe yán ya pakelasínán
tada kiya kurug ga sur-súru wa gayát kiya Ispiritu ne Dios se kiya busid.

Ya amminya ne Dios

7 Piyán tada din ya isaisa kadàtada wawwági, ta ya aminya ay gayát
ke Dios. Ay maramminya ngámin pe daya annánà ne Dios, ay ammu da
kurug pe ye Dios.
8 Ay daya áwan amminya kadaya kasittolay da, ay akkan da kurug ammu
we Dios, áta e Dios ay maramminya.

9 Nepassingan ne Dios ya amminya na kadàtada kitu nangngibon na ke
Jesu-Cristo wa sissa nga An-anà na kídi kalawagán, ta senu mepagbiyág
tada kaggína ka áwan panda.
10 Tú yán ya kurug aminya: pininya nitta ne Dios akkan gapu ki aminya
tada kaggína, nu di gapu kampela ki aminya na kadàta ngin. Ittu ya gapu
na nga nebon na ya sissa nga An-anà na, nga ittu ya nebasu gapu kadaya
bas-básul tada.
11 Gapu ta piyán nitta pànang nge Dios wawwági, ay túya masápul
magpipinninya tada din pe.
12 Awan pikam tolay ya nakasingan ke Dios. May nu piyán tada ya isaisa
kadàtada, ay mepassingan na atán ne Dios kadàtada, ay se mepassingan
pe nga atán nin ya amminya na kadàtada.
13 Ammu tada nga umannúgut ya uray tada ke Dios, ay se atán nin
kadàtada, áta nidde na ya Ispiritu na kadàtada ngin.
14 Nasingan mi kurug ya An-anà ne Dios, ay túya makagi mi nga kurug
nga nebon ne Dios ya An-anà na kídi ya kalawagán, ta senu melísi na daya
tolay kiya pakapanísán da ka áwan panda.
15 Daya magkuna nga An-anà ne Dios nge Jesus, ay atán ne Dios sin
kaggída. Ay umannúgut pe yin ya uray da kaggína.
16 Ay túya nammuwán mi yin se kurugan mi ya amminya ne Dios
kadàtada.
E Dios, ay maramminya. Díkod ya tolay ya maramminya, ay umannúgut
tin ya uray na ke Dios. Ay atán peyang pe yin ne Dios kaggína.
17 Nu kurug ya amminya tada ke Dios,* ay áwan tada ikansing oray kiya
angngukum na, áta ummán kitu nagbiyág ne Jesu-Cristo kídi ya kalawagán
ya kabiy-biyág tada.
18 Nu kurug ga piyán tada nge Dios, ay akkan tada kuma nga mansing
kaggína, áta mippà ya ansing tada nu kurug ya amminya tada kaggína.
Ngamay nu akkan kurug ya amminya tada kaggína, ay mansing tada, áta
mansing tada kiya angngukum na.†
19 Piyán tada nge Dios, ta aggína ya nunna nga naminya kadàtada.
20 Daya magkuna nga, “Piyán ku we Dios,” nán da, may kalùsawan da
daya kasittolay da, ay magbus-busid da. Ata nu akkan da nga piyán ya
kasittolay da nga sisinnán da, ay tú da nád agpà nga piyán ne Dios nga
akkan da nga masingan!
21 Tú lugud idi ya bílin ne Jesu-Cristo kadàtada, nga nu piyán tada nge
Dios, ay masápul la piyán tada pe daya kasittolay tada.

5

Ya akkan tada keparò

1 Ngámin daya mangurug nga e Jesus ya Nebon ne Dios, ay annánà ne
Dios da. Ngámin daya maminya ke Dios nga Ama da, ay masápul nga
piyán da pe daya kapáda da nga annánà ne Dios.

---

* **4:17 4:17** Onu, “ammu tada nga piyán nitta nge Dios.” † **4:18 4:18** Onu, “áwan ya aggansing kadàtada ta ammu tada nga piyán nitta nge Dios. Ata mippà ya aggansing tada gapu kiya aminya tutu wala ne Dios kadàtada. Ya gapu naya panaggansing da tolay, ay ya angngukum na. Ay díkod daya magansing ay daya akkan makammu ki aminya ne Dios.”

2 Ay nu piyán tada nge Dios se kurugan tada daya bil-bílin na, ay ammu
tada nga piyán tada pe daya annánà na.
3 Ay nu kurug ga piyán tada nge Dios, ay masápul la kurugan tada daya
bil-bílin na. Ay akkan tada nga masulitán kadaya bil-bílin na,
4 áta annánà nitta ngin. Ay ngámin daya annánà ne Dios, ay annung
da nga abáan ya kinadakè kídi ya kalawagán, gapu kiya angngurug da ke
Jesu-Cristo.
5 Daya mangurug ga An-anà ne Dios nge Jesus, ay ittu dayán daya
mangábà ki kinadakè kídi ya kalawagán.

Daya pakammuwán tada nga e Jesus ya An-anà ne Dios

6 E Jesu-Cristo tu inumbet kídi kalawagán. Ya pakammuwán tada
nga aggína ya nebon ne Dios, ay itu inagbawtisár na kitu danum, se
itu nearúyut nga dága na kitu nekatay na. Díkod akkan na tittu tu
inagbawtisár na ki danum ya pakammuwán tada kaggína, nu di pe tu
dága na kitu nekatay na.
7 Atán da lugud tallu nga pakammuwán tada:
8 nekagi naya Ispiritu ne Dios kadàtada, se nekagi pe ne Dios kitu
inagbawtisár na kitu danum, ay se itu dága na kitu nekatay na. Ay sissa
ngala ya ipakammu dedi nga tallu.
9 Nu kurugan tada ya kagiyan daya tolay, ay natù-turù kuma ya
angngurug tada kiya kagiyan ne Dios. Ay túya kurugan tada ya kagiyan
na mepanggap kiya An-anà na.
10 Daya mangurug ke Jesu-Cristo, ay ammu da ki uray da nga aggína ya
kurug ga An-anà ne Dios. May daya akkan mangurug kiya kagiyan ne Dios
panggap kiya An-anà na, ay pibbubusidan da nge Dios, ta akkan da nga
kurugan ya kagiyan ne Dios mepanggap kiya An-anà na.
11 Ay ittu idi ya kagiyan ne Dios kadàtada; nga biyágan nitta ngin ka
áwan panda. Ay yán na pakabiyágan ta ka áwan panda, ay atán ki An-
anà na.
12 Daya atán nin ya An-anà ne Dios kaggída, ay ittu dayán daya mabiyág
ka áwan panda. Ay daya áwan ya An-anà ne Dios kaggída, ay áwan
kaggída ya biyág nga áwan panda.

Ya anggìna ne Dios kadaya karárag tada

13 Ikagì dedi kídi ya súrát ku kadakayu nga mangurug ke Jesus nga An-
anà ne Dios, ta senu ammu nu wa biyágan nakayu nge Dios ka áwan
panda.
14 Magmákad ya uray tada nga umadanni ke Dios, ta ammu tada nga nu
umannúgut kiya piyán na daya agngan tada, ay gìnán nitta.
15 Ay nu ammu ta nga gìnán nitta kadaya ngámin na agngan tada, ay
bíláng nidde na ngin kadàtada daya agngan tada.

Ya angngikarárag tada kadaya makabásul

16 Nu atán masingan tada nga wagi tada nga mangurug nga magbásul,
ay papakawan tada din ke Dios, ta senu biyágan na pe ka áwan panda,
nu akkan tu básul nga mangisibna ke Dios ka áwan panda tu nagbasúlán
na. Atán daya ummán kadayán na pagbasúlán tada ke Dios, may akkan
na ittu ya papakawan tada.
17 Básul mà lugud ngámin daya nadakè a kuk-kuwaan tada, may
mapakawan daya duddúma.

Daya ammuwan daya mangurug ke Jesus

18 Ammu tada nga daya annánà ne Dios, ay akkan da maragbásul, áta
igdù naya An-anà ne Dios da, ay túya akkan maan-anu ne Sairu da.
19 Ammu tada nga annánà nitta nge Dios. Ay ammu tada pe nga itur-
turayán ne Sairu daya duddúma kídi kalawagán.
20 Ammu tada pe nga inumbet tin ya An-anà ne Dios, ay nepakammu na
kadàtada pe yin ya kurug ga Dios. Ay mebul-bulun tada ngin ke Dios, ta
mebul-bulun tada ke Jesu-Cristo wa An-anà na. Aggína ya kurug ga Dios
se aggína pe ya mamiyág kadàtada ka áwan panda.
21 Akkan kayu umat-atangya annánà ku, kadaya sinan diy-diyos.

Ya mekàduwa nga súrát ne Juan

1 Iyà ya pangmanàman nu. Súrát ku idi kikaw nga ibíláng ku ka ina se
kadaya annánà mu. Pà-pàgan takayu kurug. Ay akkan nà ala nga sissa
nga mamatag kadakayu, ta pàgan dakayu pe ngámin daya makammu kiya
bàbànán naya kurug ga Dios.
2 Pàgan mikayu, áta mangurug tada ngámin kiya kurug mepanggap
kaggína, ay kurugan tada peyapeyang pe yin ka áwan panda.
3 De Dios nga Ama tada se Jesu-Cristo nga An-anà na din nala ya magkallà
se mangap-kappiya kadaya ur-uray tada, gapu kiya akammu tada kiya
kurug se ya amminya tada kadaya kasittolay tada.

Ya agtaron tada kadaya mangal-alílaw

4 Naganggam mà pànang kane mammuwán ku wa mangurug daya
duddúma nga annánà mu kiya kurug, nga ummán kitu nebílin ne Dios
nga Ama tada kadàtada.
5 Ay túya bilínan takayu pe yin nga piyán tada din ya isaisa kadàtada.
Akkan nu lugud pikam pissán makagìna kídi nga bílin, áta nagìna tada
mà in kitun kam.
6 Ya nán ku nga aminya ay, ya angngikurug tada kadaya bil-bílin ne Dios.
Nagìna nu yanin na bílin kitu apangngurug kayu pikam.
7 Adu win daya mangal-alílaw kídi kalawagán.* Tú dayán daya akkan
mangurug nga e Jesus nga nepeanà nga tolay ya Nebon ne Dios. Tú pe
dayán daya kumagúra ke Cristo nga mangial-alílaw kadaya tolay.
8 Ay magtaron kayu lugud, ta senu akkan magbalin ka áwan surbi datu
nagrig-rigátan nu, ay senu magun-ud nu ya bátug tangdán nu.
9 Ngámin daya akkan sumúrut se mamar-paruntù kadaya netù-tùgud
ne Cristo, ay akkan e Dios ya apuwan da. Ngamay daya sumúrut kadaya
netù-tùgud na, ay umannúgut da ngin ke Dios se kiya An-anà na.
10 Ay nu atán da nga magtùgud kadaya sur-súru wa akkan gayát ke
Cristo, ay agawán nuda. Akkan nuda atangyaan,
11 ta meram-ráman kayu kiya nadakè a kuk-kuwaan da.

Pakumusta

12 Adu kuma pikam ya ikagì kadakayu, may akkan ku tagge isúrát tin,
ta namnamáan ku ya ipappan ku nga maggagáyám kadakayu, ta senu
maganggam tada pànang nu makapagsisíngan tada manin.
13 Makikumusta daya amanakan mu kanedi. Annánà natu wagi mu wa
babay nga píli pe ne Dios.

---

* **1:7 1:7** Onu “kagiyan ku dayán kadakayu áta adu win daya mangal-alílaw kídi kalawagán.”

Ya mekàlu nga súrát ne Juan

1 Iyà ya pangmanàman* nu. Súrát ku idi kikaw Gayo nga opun ku. Pàgan taka ta sur-surútam ya kurug.
2 Ammù a napiya ya ur-uray mu opun, gapu ki angngurug mu ke Dios,
may ikar-karárag ku nga napiya din pe ya biy-biyág mu se nabílag ka din
pe.
3 Naganggam mà tutu wala pànang kane umbet daya wawwági tada, se
da idámag kiyà ya angngikurug mu tutu wala kiya kurug. Ta kurug ga
sur-surútan mu mà.
4 Awan sabáli nga mamaanggam kurug pànang kiyà, nu di ya akadámag
ku nga daya bíláng annánà ku, ay sur-surútan da pànang ya kurug.

Ya kinamáru ne Gayo kadaya mangikur-kurug ke Dios

5 Ipas-pasnà mu mà ya isisseng mu, opun, kadaya wawwági, oray nu
akkan muda nga am-ammu.
6 Kinagi da kadaya mangurug kanedi ya mepanggap kiyán na aminyám.
Ay napiya pànang nu sengán muda manin kiya angitul-túluy da kiya
agdàdàdà da. Sengán muda kiya isisseng nga paganggammán ne Dios,
7 áta mangibàbànán kiya mepanggap ke Jesu-Cristo ya gákat da. Ay
akkan da nga namnamáan ya isisseng daya akkan mangurug ke Jesu-
Cristo.
8 Díkod masápul la dàtada ya sumeng kadaya ummán kaggída, ta senu
mebíláng tada ka mepagubra kaggída kiya angngipakammu da kiya kurug
mepanggap ke Jesu-Cristo.

Ya kinadakè ne Diotrefes

9 Nagsúrát tà kitun kadaya ngámin mangurug ka giyán nu, ngamay
akkan kurugan ne Diotrefes ya kagiyan ku, ta piyán na nu aggína ya
magturáy.
10 Díkod nu umbet tà, ay kagiyan ku wala ngámin daya kuk-kuwaan
na se ya ammad-padakè na kadàtada se ya agbusibusid na. Akkan nala
tittu dayán daya kuk-kuwaan na, áta agawán na pe daya wawwági tada se
tàdáyan na pe daya maminya nga manangaíli kaggída. Akkan na palnàan
na mepagday-dáyaw ke Dios daya manangaíli kadayán na wawwági tada.

Ya kinamáru ne Demetrio

11 Akkan mu din tal-taldan daya nadakè opun, nu di daya napiya din
nala daya taldan mu. Ta ngámin daya mangwa ka napiya, ay tú dayán
daya annánà ne Dios. Ay daya mangwa ka nadakè, ay akkan da ammu
kurug nge Dios.
12 Ya isa nga namáru nga ipad-padámag daya tolay, ay e Demetrio. Ay
mammuwán ta pe nga kurug yán kadaya kuk-kuwaan na. Ay makagi ku
pe nga kurug ga namáru. Ay ammum ma makurug pe ya kagiyan ku.

Pakumusta

13 Adu kuma pikam ya ikagì kikaw, may akkan ku tagge isúrát tin.

---

* **1:1 1:1** Onu “apu ki sinagoga.”

14 Ta namnamáan ku tutu wala nga akkan mabayág, ay magsingan ta,
ay ittu ya aggumomán ta ngala ngin.
15 Napiya din peyang ya aggur-uray mu.
Makikumusta daya kabbulun kanedi. Kumusta pe kadaya ngámin
kabbulun kannán.

Ya súrát ne Judas

1 Iyà e Judas nga bobonan ne Jesu-Cristo, nga wagi ne Santiago pe.
Tú idi ya súrát ku kadakayu wa pinagbalin ne Dios nga Ama ka tolay na
nga pà-pàgan na, nga tag-tagasinnán ne Jesu-Cristo.
2 Mammuwán nu din tutu wala pànang ya agkallà ne Dios, se
pumiyapiya din pe daya ur-uray nu. Ay mammuwán nu din peyang ya
amminya na kadàtada.

Daya magtù-tùgud ka busid

3 Piyán ku tutu wala ya magsúrát kadakayu wa pà-pàgan ku nga
wawwági, ka mepanggap kiya angngalà ne Dios kadàtada. Ngamay
nadamdam ku nga napì-piya nu magsúrát tà ka pagtuldù kadakayu
mepanggap kiya angngigdù tada kiya kur-kurugan tada, nga ittu ya nepak-
pakammu win kadaya ngámin na tolay ne Dios. Ay iyán na kur-kurugan
tada, ay áwan na nga kurakúráng ngin.
4 Tú yán ya kagiyan ku kadakayu kídi ya súrát ku, áta atán da tolay
ya áwan ammatag ke Dios, nga mebul-bulun nin kadàtada nga akkan
tada nga malas-lásin. Ya kuk-kuwaan dayán na tolay, ay isarután da ka
sabáli ya mepanggap kiya agkallà ne Dios kadàtada nga tolay, ay se ittu
ya pambár da nga mangwa kadaya nadakè a kuk-kuwaan da. Ay gapu
kadayán na kuk-kuwaan da, ay bíláng nga akkan da nga kurugan ne Jesu-
Cristo, nga sissa nga Apu se sissa nga naturáy. Ay oray kitun kam, ay
nepakammu win na daya tolay ya mangwa kadaya ummán kadayán, ay
magbásul da, ay túya mapánis da.
5 Oray ammù nga nammuwán nu pànang dedi yin na kagiyan ku, ay
piyán ku wa ipadamdam kadakayu, nga e Dios, oray aggína tu nangwaya
kadatu iIsrael ka Egipto, ay aggína kam tu nagpatay kadatu winayaán na
nga akkan na mangur-kurug kaggína.
6 E Dios pe tu namánis kadatu anghel na nga nangigsán kadatu ubra
da nga nepiyár na kaggída, se nagtálaw da pe kiya pagag-agyanán da.
Nebálud nada kiya nagìbat ta giyán nga pagin-indaggán da kiya algaw
nga angngukum na, nga ittu yán nin ya ammánis na kaggída.
7 E Dios pe ya namánis kadatu iSodom se datu iGomorra se kadatu tolay
kadatu il-íli kitu lib-lebut da, áta nadakè pànang datu kuk-kuwaan da nga
ummán kadatu kinuw-kuwa datu anghel na kitun. Makidal-daládag da,
ay se mangwa datu pabeg ga lalláki kampela ngin nin ka ummán kiya
kuwaan daya magatáwa. Ay túta sinìdug ne Dios da. Itun na nàwa ya
mangipassingan kadaya duddúma nga tolay kiya ammánis ne Dios kadaya
maragbásul la tolay. Panísan nada kiya siggagatang peyang nga apuy ya
akkan mataatay.
8 Ay oray atán dayán nin na nà-nàwa, ay kuwaan pikam mala dayán na
tolay ya ummán kadatu kinuw-kuwa datu iSodom de datu iGomorra. Ay
gapu kiya angngikur-kurug da kadaya tag-tagenap da, ay pad-padàsán da
daya baggi da kampela ngin nin. Lùsawan da ya peturayan ke Dios, ay
pad-padàsán da pe daya ilángit.

9 Ngamay oray e Miguel la ap-apu daya à-anghel, ay áwan na nga kinagi
nga pangirupat na ke Sairu kitu nagsuw-suwáy da nga duwa nu iinna tu
mangalà kitu baggi tu Moses. Nán na ngala nga, “E Dios sala ya makammu
nga mamánis kikaw,” nán na ngala ke Sairu.
10 Ngamay dayán na tolay, ay tagapáapáas da pe yala kadaya akkan da
maaw-awátan. Ay kuwaan da ngala pe daya nekatúkád da nga gagángay
da, nga ummán kadaya ul-ulolag ga áwan urauray. Ay ittu dayán daya
gapu naya pakadadàlán da.
11 Mangallakallà dayán na tolay nu kuwa, áta matan da kitu Cain. Ay
mapasingkuna da pe kitu Balaam, nga gapu kitu aminya na ka pirà, ay
kinuwa na oray tu nadakè. Kaguráan da nge Dios, ay túya mapánis da
nga ummán kitu Core nga kummagúra kitu Moses kitun.
12 Dayán na tolay, ay árig mansà da kadakayu kiya nagánas nga
panagkakán nu. Ta pamallaw da ngala ya nadakè a kuk-kuwaan da, ta ya
baggi da kampela ngin nin ya pàgan da. Awan da tutu wala nga aliyaw.
Awan sur-surbi dayán na tolay. Meárig dayán kiya angap pa ìpúrán naya
bal-báli nga áwan na kammala nga middeidde nga udán. Meárig da pe
kiya káyu nga áwan na ngala nga agbúnga oray kiya panagbubúnga daya
páda na nga káyu, áta nalpug da se da nabàdut pe, ay áwan da nga kip-
kipuwál lin.
13 Dedi ya tolay, ay meárig da kadaya dadakkal la bal-balnag ki bebay.
Ata daya balnag, ay áwan da nga agsinád, nga ittu ya paggayatán daya
naragit ta búgà ki dappit, nga ittu ya kearígán daya nakap-appat ta kuk-
kuwaan da. Meárig da pe kiya bittuwan na nagap-aparpar*. Dedi ya
tolay, ay aggída ya mippan ka impiyernu wa nepadapadán ne Dios nga
pamanísán na kaggída ka áwan panda.
14 Aggída pe tu nán tu Enoc nga mekapittu wa gakagaka natu Adan kitu
inagkuna na nga, “Gìnán nu ya kagiyan ku. Umbet te Apu wa kabulun na
daya riníbu wa anghel na nga
15 mangguwes kadaya ngámin tolay. Pabasúlan na daya áwan ammatag
ke Dios gapu kadatu kinuw-kuwa da nga lùsawan ne Dios. Mapabásul da
pe gapu kadaya nadakè a kinag-kagi da mepanggap ke Dios,” nán tu Enoc.
16 Dayán na tolay, ay naríri da, se pabegan da ya pumanangi pe. Kuwaan
da ngala ya asikkuwaan da oray nadakè. Managpas-pasindáyaw da pe, ay
manangkasaba da pe kadaya kasittolay da, ta senu málà da ya piyán da.

Ya dam-damdamman tada se daya masápul la kuwaan tada

17 Ngamay dakayu wawwági, ay dam-damdamman nu datu kinag-kagi
datu apostoles ne Apu tada nga Jesu-Cristo mepanggap kadaya mà-màwa
nu isa ngalgaw.
18 Nán da nga nu iya kamuddiyánan na algaw, ay atán daya tolay ya
mamáas kadakayu. Ya kuk-kuwaan da, ay ya asikkuwaan da kampela
ngin nin na nadakè a lùsawan ne Dios.
19 Aggída ya mamagsisibna kadaya tolay ya mangurug. Dayán nala nga
nepagangay kaggída kampela ngin nin daya ikur-kurug da. Ata áwan ya
Ispiritu ne Dios kaggída.

---

* **1:13 1:13** Onu “Bittuwan nga magal-aliwagwag.”

20 Ngamay dakayu wawwági, ay bag-bagkaddan nu wala ya uray nu
kiya angngammu nu pànang kiya áwan sabasábag ga kur-kurugan tada.
Peturayán kayu kiya Ispiritu ne Dios kiya agkar-karárag nu.
21 Akkan kayu wa umadayyu ke Dios, ta senu mammuwán nu pànang ya
amminya na kadakayu. Idaggán nu ya ilalbet kammin ne Jesu-Cristo wa
Apu tada, nga ittu ya angngipassingan na kiya agkallà na kiya ammiyág
na kadàtada ka áwan panda.
22 Ay daya tolay ya maggad-gadduwa kiya angngurug da ke Dios, ay
sengán nuda.
23 Sengán nu pe daya duddúma nga ummán kiya angngilísi nu kiya
isa nga tolay ya atán kiya sìdug ga pakatayán na. Ay daya duddúma
ay kalakkán nuda, ngamay magtaron kayu ta senu akkan kayu metan-
gapagbásul kaggída. Adayyuwán nu daya nagbasúlán da.

Ya agday-dáyaw ne Judas ke Dios

24-25 Maday-dáyaw ya sissa nga Dios nga kangatuwán. Aggína ya
katurayán se aggína ya sissa nga mannakabalin nanggayát kitun, ay oray
kídi, ay se oray pe kiya áwan panda. Aggína ya magtag-tagasíngan
kadakayu ta senu akkan kayu wa magbásul. Aggína pe ya mabalin na
mangalà kadakayu kiya giyán na ka lángit. Ay ittu yanin ya agpatag tada,
áta áwan na ammu win na básul kadàtada. Sissa nge Dios nga mabalin
na mangalà kadàtada gapu kiya angngurug tada ke Jesu-Cristo wa Apu
tada! Amen.

Daya Nepakammu
ne Jesu-Cristo ke Juan

1 Idi nga libru, ay ittu idi ya nekesurátán daya ngámin na mà-màwa
nga nepakammu ne Jesu-Cristo. Nepakammu ne Dios da kaggína, ta senu
mepakammu na kadaya ngámin na bobonan na daya ban-bánag nga tagay
màwa ngin. Uwad anghel nga nebon ne Jesu-Cristo, nga mangipakammu
kadayán nga mà-màwa ke Juan nga bobonan na.
2 Ay túya nesurátan ne Juan ngámin datu nas-asingan na se nag-agìna
na, nga kinag-kagi ne Dios nga nepakammu ne Jesu-Cristo ke Juan.
3 Paanggamman ne Dios daya mangibása kídi ya libru wa panggap
kadaya mà-màwa nu isa ngalgaw. Ay paanggamman na pe daya manggìna
se mangurug kadaya nesúrát kídi ya libru, ta tagay yin ya kàwa da.

Tu nagsúrát ne Juan kadatu tangabubúlun na mangurug kadatu pittu wa íli

4-5 Iyà nge Juan nga nagsúrát kadaya tangabubúlun na mangurug kadaya
pittu wa íli ka probinsiya Asia.
E Dios se iya Ispiritu na se e Jesu-Cristo kuma ngala ya magkallà
kadakayu, se mangidde ka napiya nga aggur-uray nu. Ay awe kammala
uwad din ne Dios oray kitun kam, ay se ataatán kam oray kadedi yin na
algaw, áta atán peyapeyang ngin ka áwan panda. Ay ya Ispiritu na, ay
pittu daya angngipassingan na kiya ammanakabalin na. E Jesu-Cristo, ay
aggína ya mapiyár peyang nga mangipakammu kadaya kagiyan ne Dios.
Aggína ya naginunna nga linumtu kammin kane matay, ay se aggína pe
ya mangitur-turáy kadaya ngámin na agtuturáy kídi ya kalawagán.
Ay dayáwan tada nge Jesu-Cristo, ta aggína ya maminya kadàtada, se
aggína tu natay, ta senu maway-wayaán tada kadaya bas-básul tada, gapu
ki dága na.
6 Pinagbalin nitta ka pangiturayán na, se pappádi nga magsirbi ke
Dios nga Ama na. Ay mapadayáwan kuma nge Jesus nga katurayán, ta
mannakabalin se nadáyaw ka áwan panda! Amen.
7 Ay umbet kurug ya akasingan nu kammin ke Jesus. Mebulun kiya
angap, ay se masingan ngámin daya tolay. Ay oray pe datu nanuwè
kaggína,* ay masingan da pe. Ay magpannakit† daya ngámin tolay kid
kalawagán ni gapu kaggína. Ay kurug yán! Amen.
8 "Iyà ya nengágan ka Alfa se Omega‡," nán ne Apu Dios nga
mannakabalin. Awe kammala uwad din oray kitun kam, ay se ataatán
kam oray kadedi yin na algaw, ta atán peyapeyang ngin ka áwan panda.

Tu nagpassingan ne Jesus ke Juan

9 Iyà e Juan na wagi nu wa mangurug pe ke Jesus, nga kapáda nu nga
itur-turayán ne Dios, se mangitur-turad kadaya rig-rígát ta mà-màlamán
tada. Kitu isa nga algaw, ay nippan dà ka púgu Patmos, ta lùsawan dà gapu

---

* **1:7 1:7** Onu "nanuwè kitu bíkat na."
† **1:7 1:7** Magpannakit da gapu kiya kuwaan na, onu magpannakit da gapu kitu kinuwa da kaggína.
‡ **1:8 1:8** Ya sarut naya Alfa ay panggayatán, ay ya sarut na Omega, ay pamalinán.

kiya angngibàbànán ku kiya bàbànán ne Dios se ya kurug ga nepakammu
ne Jesus kiyà.
10 May kitu isa nga algaw ne Apu,§ ay napatàyán nà ki Ispiritu ne Dios.
Ay uwad nagìnà a naggat ta úni nga ummán ka tannug tarumpeta kitu
pane likud ku,
11 nga nán na kiyà, “Isúrát mu daya mas-asingam, se mu la ipaw-
it kadaya mangurug kadedi ya pittu wa íli: ka Efeso, ka Esmirna, ka
Pergamo, ka Tiatira, ka Sardis, se Filadelfia se Laodicea,” nán na.
12 Ay tútu naglingay yà ta sinnan ku nu iinna tu mangamomán kiyà.
Ngamay pittu wa balitù a aggiparotunán ka dílág tu nasingan ku.
13 Ay kitu tulatúlad datu dílág, ay uwad nasingan ku wa ummán kitu
nengágan da kitun ka An-anà Tolay, nga nakabádu ka adaddu nga panda
kitu mingmingkal na, ay se nakasinturon ka balitù.
14 Ay napusà tutu wala tu abù na. Ay se tu mata na, ay ummán ka
sumir-sirsir.
15 Ay tu bingil na, ay nasil-silang nga ummán ka pinasilang nga bága.
Ay tu úni na, ay ummán ka asassátan daya alingúdu wa barrong.
16 Ay sikkiikkam ka pittu wa bittuwan kitu diwanán na. Ay se uwad
pe ummán ka ampiláng nga naganubáng ya ngárab na nga lumawán
kitu bugung na. Ay tu murang na, ay ummán ka paláng naya mata kiya
angngalintutúgu na.
17 Ay kane matalupápà ku, ay ummán nà ka natay ya nekálin kitu giyán
bingil na. Ay tútu inimmán nà kitu diwanán na nga nán na, “Akkan ka
mansing. Iyà ya nanggayatán naya ngámingámin, ay se iyà ya mamalin
kadayán.
18 Iyà ya sibbibiyág. Natay yà kitun, may masingan mu wa linumtu
wà kammin, ay se sibbibiyág gà in ka áwan panda. Ay iyà ya atán turáy
kadaya natay se kiya kapannán da,” nán na.
19 “Ay isúrát mu daya mas-asingam ma màwa ngin, ay se daya mà-màwa
nu isa ngalgaw.
20 Tu idi ya kepapannán datu pittu wa bittuwan na sisinnám kitu
diwanán na ímà, se datu pittu wa balitù a aggiparotunán ka dílág. Datu
pittu wa bittuwan, ay ittu daya pittu wa anghel la netaggisa nga magtag-
tagasíngan kadatu tangabubúlun na mangurug* nga mag-agyán kadatu
pittu wa íli. Ay datu tangabubúlun na mangurug nga mag-agyán kadatu
pittu wa íli, ay ittu daya kearígán datu pittu wa balitù a aggiparotunán ka
dílág.”

2

Ya súrát ka Efeso

1 “Magsúrát ka kiya anghel la magtag-tagasíngan kadaya mangurug ka
íli Efeso nga nán mu kídi:
Ittu idi ya pekagi naya sikkiikkam ya diwanán na ka pittu wa bittuwan,
ay se magdal-dalen pe kiya tul-túlad daya pittu wa balitù a aggiparotunán
ka dílág.

§ **1:10 1:10** Onu “Dominggo.” * **1:20 1:20** Ya tangabubúlun na mangurug ay “Eklesia” ki aggúni nga Griego. Ay ya piyán na kagiyan ay “daya nàrawán.”

2 Ammù ngámin daya kuk-kuwaan nu, se daya kà-kàwaánan nu. Ay
ammù pe ya agpaggus nu, se ya kinaan-ánus nu. Ammù pe ya akkan nu
wa angngatangya kadaya nadakè a tolay. Sinìsiiman nu daya magkuna
nga bobonan ne Dios da, ngamay nammuwán nu nga magbusibusid da.
3 Ay ammù pe nga sìaánus kayu wa magiturad kadaya rig-rígát nu gapu
kiyà, ay se akkan kayu wa madusmaya.
4 Ngamay tú idi ya tugiban ku wala kadakayu: Nabúyáw win tu amminya
nu kiyà se kiya isaisa kadakayu. Akkan nin na ummán kitu apangngurug
kayu pikam.
5 Dam-damdamman nu lugud nu wà ummán natu nunna nga amminya
nu kiyà kitun. Makappoli kayu win, ay se nu toliyan datu kuk-kuwaan nu
kitun. Ata nu akkan, ay umbet tà, ay se ku ippà ya dílág nu kiya nippáyán
na.
6 Ngamay atán kam ya napiya nga kuk-kuwaan nu, ta lùsawan nu pe ya
lùsawan ku nga kuk-kuwaan daya Nicolaita.
7 Ay gìnán nu din lugud ngámin daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios
kadakayu ngámin na mangurug kiyà.

Ay daya mangábà kiya kinadakè, ay aggída la ya panganan ku kiya
búnga naya káyu wa makabbiyág, nga atán ka giyán ne Dios," nán na.

Ya súrát ka Esmirna

8 Ay se na nán pe nga, "Ay kiya anghel la magtag-tagasíngan kadaya
mangurug ka íli Esmirna, ay tú idi ya isúrát mu:

Tú idi ya pekagi naya nanggayatán se pamalinán daya ngámingámin,
nga natay kitun may linumtu kammin.
9 Ammù ya kapal-pallà nu, se ya kinapubri nu. Ngamay ya kinakur-
korugán na, ay babànáng* kayu. Ammù pe ya amad-padakè da kadakayu
daya magkuna nga Judyu da, may akkan, ta kabbulun ne Sairu da.
10 Akkan kayu magansing kadaya mapad-padaldal la pakarigátan nu.
Sin-sinnan nu, ta e Sairu, ay tagay na nga pebálud daya duddúma
kadakayu ka pakasisímán nu. Ay mapallapallà kayu ka sangapúlu wa
algaw. Ngamay akkan kayu maglikud ki angngurug nu kiyà, oray nu ittu
ya pakatayán nu. Ay iddè kadakayu ya kurona, nga ittu ya biyág ga áwan
panda.
11 Ay gìnán nu din lugud ngámin daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios
kadakayu ngámin na mangurug kiyà.

Ay ngámin daya mangábà, ay napalipaleg da ngala kiya mekàduwa nga
pannakatay."†

Ya súrát ka Pergamo

12 Ay se na nán manin nga, "Ay kiya anghel la magtag-tagasíngan kadaya
tangabubúlun na mangurug ka íli Pergamo, ay tú idi ya isúrát mu:

Tú idi ya pekagi naya kowaddán naya natadam ma ampiláng nga
naganubáng ya ngárab na.
13 Ammù ya giyán nu. Atán kayu kiya íli nga pagturayán pànang ne
Sairu. May ammù nga pà-pàgan dà. Ay akkan nu wa netuláyaw ya
angngurug nu kiyà, oray kitu inammatay da kitu Antipas, nga ittu tu

---

* **2:9 2:9** Bíláng nabànáng da gapu ki angngurug da kaggína. † **2:11 2:11** Pannakatay ka áwan panda ya nán na kídi.

nagagat ta mangibàbànán ka mepanggap kiyà, may pinatay da kiya giyán
nu nga giyán pe ne Sairu.
14 Ngamay atán da ngala daya tugiban ku kadakayu, ta atán da kadakayu
ya mangwa pe kadatu nesur-súru natu Balaam kitun, nga ittu tu nangisúru
kitu Balak nga mangwa kadatu nagbas-basúlán datu iIsrael. Ay díkod ittu
tu nangán da kadatu akakkanan na netúgan kadatu sinan diy-diyos, se itu
inangwa da kadatu nadakè a kuk-kuwaan daya lalláki se babbay.
15 Ay ittu tu atán da pe kadakayu ya mangurug kadaya isur-súru daya
Nicolaita.
16 Makappoli kayu lugud kadaya bas-básul nu. Ay nu maddi kayu, ay
makaru wà a umbet nga mamánis kadayán na tolay. Ay ya pamánis ku
kaggída, ay ya árig ampiláng nga lumawán kiya bugung ku.
17 Ay gìnán nu din lugud ngámin daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios
kadakayu ngámin na mangurug kiyà.
Ay daya mangábà kiya nadakè, ay iddán kuda kiya akakkanan na
nengágan ka mána. Ay se kuda pe topán ka pusà a batu, nga nekesurátan
naya baru wa ngágan da, nga áwan ya makam-ammu nu di iya kiddanán
na ngala.”

Ya súrát ka Tiatira

18 Ay nán na manin, “Kiya anghel la magtag-tagasíngan kadaya
mangurug ka íli Tiatira, ay ittu idi ya isúrát mu:
Tú dedi daya pekagi naya An-anà ne Dios, nga ya mata na, ay ummán
ka sumir-sirsir, ay ya bingil na, ay ummán ka pinasilang nga bága.
19 Sikkaammu wà kadaya kuk-kuwaan nu se daya kà-kàwaánan nu.
Ammù ya amminya nu kiyà, se ya abay nga angngurug nu kiyà. Ay ammù
pe ya agsirbi nu kiyà, ay se iya aggiturad nu kadaya pakarig-rigátan nu.
Ay ammù nga ù-uwad din ya agpaggus nu may kitu apangngurug kayu.
20 May tú la idi ya tugiban ku kadakayu. Tura nu pagdudoray yala
nge Jezebel, isa nga babay ya magpamaráng nga profeta‡ ne Dios. Kas-
kasabaan na se ial-alíláw na daya bobonan ku kiya agtùgud na, ta ipà-
pàwa na daya nadakè a kuk-kuwaan daya lalláki se babbay, se iya mangán
kadaya akakkanan na netúgan kadaya sinan diy-diyos.
21 Niddán kun ka waya na nga makappoli kadaya bas-básul na, ngamay
maddi mà makappoli kiya nadakè a kuk-kuwaan na.
22 Ay túya pagtakitan ku, se ku pagtakitan pe ka nasamnga daya makidal-
daládag kaggína. Ay kurug ga pasiyaan kuda pànang nu maddi da nga
makappoli.
23 Ay patayán kuda ngámin pe. Ay díkod mammuwán daya ngámin na
mangurug kiyà, nga sikkaammu wà kadaya ngámin na lam-lamtan daya
tolay. Ay supapáan ku ya isaisa kadakayu sigun kiya kinuw-kuwa nu.
24 Ngamay daya duddúma kadakayu kannán Tiatira, nga akkan mangu-
rug kitu nadakè a nesur-súru ne Jezebel, nga gayát ke Sairu wa naunag
kanu wa nán da, ay ittu idi ya kagiyan ku kadakayu: Awan ku win na
sabáli ya ipàwa nga nasulit kadakayu.
25 Akkan kayu wala nga maglikud kiya angngurug nu kiyà panda kiya
ilalbet ku.

‡ **2:20 2:20** Daya profeta ay aggída daya agkakagiyán ne Dios kadaya piyán na nga pekagi kadaya tolay.

26-28 Ay nu iinda ya mangábà kiya nadakè, ay se mangitul-túluy nga
mangwa kadaya ipàwa ku panda kiya panda na, ay ittu daya iddán ku
ka Salaw. Ay iddán kuda pe kiya ammanakabalin da, ta pangiturayan
kuda kadaya il-íli. Nu mapaanna tu nangngidde naya Amà kiyà kitu
ammanakabalin ku wa mangituráy, ay ummán pe kiyán ya angngiddè
kaggída, ta palsuwán da tutu wala daya ngámin na iturayán da. Ay meárig
ka bánga daya itur-turayán da, nga marupà nu mapangkur ka balayyáng.
29 Ay gìnán nu din lugud ngámin daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios
kadakayu ngámin na mangurug kiyà.”

3

Ya súrát ka Sardis

1 Ay nán na manin pe nga, “Kiya anghel la magtag-tagasíngan kadaya
tangabubúlun na mangurug ka íli Sardis ay ittu idi ya isúrát mu:
Ay tú idi ya pekagi naya kowaddán naya Ispiritu ne Dios, nga pittu ya
angngipassingan na kiya ammanakabalin ne Dios. Aggína ya sikkiikkam
kiya pittu wa bittuwan.
Ammù daya kuk-kuwaan nu. Nán da tolay nga naligda ya angngurug
nu kiyà, may akkan mà, áta árig nu ya natay.
2 Ay díkod malukág kayu win, ta paligdaan nu ya nabansi nga angngurug
nu kiyà, kiya di na pikam ma kippà. Ta nammuwán ku nga daya kuk-
kuwaan nu, ay adu pikam ya pagkurángan da kiya piyán ne Dios.
3 Ay lugud lam-lamtan nu win datu nag-agìna nu wa nesur-súru
kadakayu kitun. Ikurug nuda tutu wala ngin, ay se kayu makappoli yin
kadaya bas-básul nu. May nu maddi kayu wa malukág, ay madànganán
kayu, ta ummán nà kadaya maragtákaw wa akkan nu am-ammu nu
nungay naya ilalbet ku.
4 Ngamay atán da kam kadakayu kannán Sardis daya árig áwan kam
mansà daya bádu da.* Díkod mebul-bulun dayán kiyà nu isa ngalgaw nga
sibbabádu da ka pusà, ta ittu ya karbangán da.
5 Daya mangábà kiya nadakè, ay ittu daya mabaduwán ka pusà. Ay
akkan ku pe ippà ya ngágan da kiya libru wa nekesurátan daya ngágan
daya mabiyág ka áwan panda. Ay mekagi ku kiya àráng naya Amà se
daya anghel na, nga aggída ay tolay kuda.
6 Ay gìnán nu din lugud ngámin daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios
kadakayu ngámin na mangurug kiyà.”

Ya súrát ka Filadelfia

7 Ay nán na pe kiyà, “Kiya anghel la magtag-tagasíngan kadaya
mangurug ka íli Filadelfia, ay tú idi ya isúrát mu:
Ay tú dedi daya pekagi naya kurug ga An-anà ne Dios nga áwan
kepadáan. Aggína ya magik-ikkam kiya tulbà naya íli natu David. Nu
manglukát, ay áwan makegitap, ay nu manggitap, ay áwan makelukát.
Ay nán na:
8 Ammù daya kuk-kuwaan nu se daya kà-kàwaánan nu. Ay ammù pe
nga bittì kayu, ay túya bittì kampela ya mà-màwa nu win. May oray nu
mapakuna, ay ikur-kurug nu peyang daya kag-kagiyan ku, ay se akkan

* **3:4 3:4** Ya piyán nedi nga kagiyan ay áwan da nga básul.

dà pe ya netuláyaw. Ay túya árig pinanglukát takayu ka gagyangán nga áwan ya makegitap.

9 Atán daya magkuna nga Judyu da, ngamay akkan kurug ta magbus-busid da. Kabbulun ne Sairu dayán na tolay. Palsuwan ku dayán nu isa ngalgaw, se kuda ipurtut nga mawe magpalintud nga magdáyaw kadakayu, ta senu mammuwán da ngin na dakayu daya pà-pàgan ku.

10 Ay ammù pe nga pinat-pattán nu tu bílin ku wa magánus kayu kadaya kapal-palakkán nu gapu kiyà. Ay túya igdù takayu kiya nasmag ga rígát ta umbet kiya kalawagán, nga ittu ya pangammuwán ne Dios kadaya ngámin tolay kídi ya kalawagán.

11 Ay makaru win ya ilalbet ku, ay túya akkan nu igsán ya angngurug nu kiyà, ta senu áwan ya makàpal kiya bátug kurona nu.

12 Ay ya mangábà kiya kinadakè ay pagbalinan ku ka bátug adígi naya árig balay ne Dios, ay pagyanan ku peyapeyang kitúni yin. Ay imarka ku kaggína ya ngágan ne Dios se ya ngágan naya íli ne Dios, nga ittu ya baru wa Jerusalem ma gayát ke Dios ka lángit. Ay imarka ku pe kaggína ya baru wa ngágan ku.

13 Ay gìnán nu din lugud ngámin daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios kadakayu ngámin na mangurug kiyà.”

Ya súrát ka Laodicea

14 Ay nán na manin, “Kiya anghel la magtag-tagasíngan kadaya tangabubúlun na mangurug ka íli Laodicea, ay tú idi ya isúrát mu:

Ay tú idi ya pekagi naya nengágan ka Kurug, nga mapiyár, ay se makurug ngámin daya ipakammu na mepanggap ke Dios. Aggína ya naggayatán daya ngámingámin na pinarsuwa ne Dios.

15 Ammù daya kuk-kuwaan nu se daya kà-kàwaánan nu. Ay ammù pe nga akkan kayu wa nasanáng kiya amminya nu kiyà, may akkan kayu pe ya napásu. Ay pì-piyán ku kuma nu nasanáng kayu onu napásu kayu.

16 May gapu ta paggadduwán kayu, ay túya ilugpa takayu.

17 Nán nu wa bànáng kayu se napiya ya kabiy-biyág nu, ta atán ngámin ya masápul nu wa nán nu. Ngamay akkan nu ammu wa dakayu ya kapubriyán se kakal-kalakkán, ta áwan nu tutu wala nga kuw-kuwa. Awan nu pe ya kawakawas, ay se kúláp kayu pe.

18 Ay lugud ikagì kadakayu nga, iyà kuma ngin ya pammattán nu ka balitù a napab-pabeg gin, ta senu kurug ga nabànáng kayu win. Ay iyà kuma pe yin ya pammattán nu ka bádu nu wa pusà, ta senu akkan kayu wa nakap-appat ta sissusoba ngin. Ay iyà kuma pe yin ya pammattán nu ka ágas kúláp, ta senu makasingan kayu kammin.

19 Ngámin daya pà-pàgan ku, ay tul-tulduwán kuda se disiplináan kuda, ta senu matulduwán da. Ay díkod kapiyánan nu ya magur-uray, ay se makappoli kayu win kadaya bas-básul nu.

20 Gìnán nu! Atán nà magsisíkád kiya gagyangán nu nga magpak-pakammu. Ay nu magìna dà, ay se dà ilukát, ay lumnà à kiya balay nu, se yà meduwa nga mangán kadakayu.

21 Ay daya mangábà kiya kinadakè, ay tú dayán daya petagingan ku kiyà nga mepagturáy nga ummán kitu namagtugaw ne Ama kiyà nga mepangituráy kaggína kane abáan ku we Sairu.

22 Ay gìnán nu din lugud ngámin daya kag-kagiyan naya Ispiritu ne Dios
kadakayu ngámin na mangurug kiyà.”
Tú dayán daya nepesúrát ne Jesus kiyà.

4

Ya magtutúgaw ka lángit ta magturáy

1 Ay kane mabalin dayanin, ay atán manin ya nasingan ku. Nakasingan
nà ka gagyangán ka lángit nga sillulukát. Ay nagìnà manin tu úni ya
nagìnà kitun na ummán ka tannug tarumpeta, nga nán na, “Umbet ka
kídi, ta ipassingan ku kikaw daya mà-màwa nu isa ngalgaw,” nán na.
2 Ay pìlát tala nga netur-turayán nà ya Ispiritu ne Dios. Ay ka lángit ay
nasingan ku ya isa nga tugaw ári, nga atán ya magtutúgaw nga magturáy.
3 Ay tu magtutúgaw, ay ummán ka pinasilang nga batu wa nengágan
ka haspe se karnelia tu singan na. Ay tu naglebuwán kitu tugaw, ay atán
bunglun na nawàdág ga namnáw, nga ummán ka batu wa nengágan ka
esmeralda.
4 Ay tu tugaw ári, ay napalebután ka duwa púlu se appát pe ya tugaw
ári, nga ittu ya pagtutúgawán datu duwa púlu se appát ta pangmanàman
nga nakabádu ka pusà. Ay nakuronaán da ka kurona nga balitù.
5 Ay atán maggayát nga sal-sal-it se adudúrán addug kitu tugaw natu
magturáy. Ay kitu àráng na, ay atán pittu wa dílág ga siggagatang, nga
ittu daya pittu wa singan naya Ispiritu ne Dios.
6 Ay kitu àráng pe natu tugaw, ay ummán ka nalawág ga bebay nga
sarming nga nalitáw, nga ummán kiya litáw naya nengágan ka kristal.
Ay kitu padne pànang kitu tugaw natu magturáy, ay atán da pe
nepalebut ta appát ta parsuwa ne Dios, nga nalánang ka mata ya àráng
se addag da.
7 Ummán ka láyon tu nunna nga parsuwa, ay ummán ka urbun báka
tu mekàduwa. Singan tolay tu múkát natu mekàlu, ay tu mekappát, ay
ummán ka karabúngan.
8 Ay datu appát nga parsuwa, ay sagnanam da ka payà. Ay nagmata
ngámin tu unag se tu lasi datu payà da. Algaw se gabi, ay áwan da sínang
nga magkan-kansiyon nga nán da,
“Sissa nge Apu Dios nga áwan tutu wala nga kepadáan. Aggína
ya kangatuwán na mannakabalin kiya ngámin. Aggína tu awe
kammala nga uwad din oray kitun kam, ay se ataatán kam oray
kadedi yin na algaw, ta atán peyapeyang ngin ka áwan panda.”
9 Túyán tu ikan-kansiyon datu appát ta parsuwa nga magdáyaw
se magiyáman se mamatag kitu magtutúgaw wa magturáy, ta atán
peyapeyang ka áwan panda ngin.
Ay ki peyang agkansiyon dedi ya parsuwa,
10 ay magkansiyon pe datu duwa púlu se appát ta pangmanàman. Ay
magukkab da pe kiya àráng natu magtutúgaw wa magturáy, ta magday-
dáyaw da pe kaggína nga atán peyapeyang ka áwan panda. Nelubtagán
da pe datu kurona da kitu àráng na. Ay nán da nga magkansiyon,
11 “Apu nga Dios mi, ikaw wala ya rabbang na nga dayáwan mi se
pàgan, ta mannakabalin ka. Ata pinarsuwám ya ngámin. Ay
napadapadán da kiya lam-lammat mu kampela ngin, ay pinarsuwa
muda ngámin,”

nán datu pangmanàman na magkan-kansiyon.

5

Ya Karneru ngala ya makabìlád kitu pagbasáan

1 Ay nasingan ku nga, tu magtutúgaw wa magturáy, ay sikkiikkam
tu diwanán na ka linúkut ta pagbasáan na nasurátan ya magpíngit se
nasilyuwán ka pittu nga silyu.
2 Ay nasingan ku pe tu isa nga naturáy nga anghel nga nagúni ka naggat
nga nán na, “Iinna ya mekari nga mangippà kadaya silyu se mamìlád kiya
linúkut ta pagbasáan?” nán na.
3 Ngamay áwan nala. Oray kadayán ka lángit se kid kalawagán ni,
ay se oray kadatu natay yin ya nasmà na nga mekari nga mamìlád onu
maningan kitu unag natu linúkut ta pagbasáan.
4 Ay tútu sumángit tà tutu wala, ta áwan na nga masmà.
5 May tútu nán natu isa nga pangmanàman na nanganannay kiyà,
“Akkan ka nga sumángit tin, ta atán nin ya nengágan da ka Láyon nga
gaka natu David, nga gakagaka kam pe natu Juda. Aggína tu nangábà ke
Sairu win. Ay túya aggína ya makabalin na mangippà kadayán na pittu
wa silyu se makabìlád kiyán na nalúkut ta pagbasáan,” nán na.
6 Ay se ku manin nasingan ya isa nga Karneru nga magsisíkád kitu
nagbàtán datu pangmanàman, se itu tugaw natu magturáy ya linebut datu
appát ta parsuwa. Ay ummán ka pinatay da kitun tu singan na. Pittu tu
sàgud na se pittu pe tu mata na, nga ittu daya pittu wa singan naya Ispiritu
ne Dios nga nebon na kiya ngámin na kalawagán.
7 Ay nawe inalà natu Karneru tu linúkut ta pagbasáan kitu diwanán
natu magtutúgaw wa magturáy.
8 Ay kane málà na ngin, ay datu appát ta parsuwa se datu duwa púlu
se appát ta pangmanàman, ay nagukkab da nga magdáyaw kaggína. Ay
natop datu pangmanàman ka ittutukár da nga nengágan ka arpa, se
malúkung nga balitù a napnu ka insensu. Ay ya kesarután natu insensu,
ay ittu daya kar-karárag daya tolay ne Dios.
9 Ay nangansiyon da ka baru wa kansiyon, nga nán na kídi,

“Ikaw wala ya mekari nga mangalà kiya linúkut ta pagbasáan, se
mangippà kadaya silyu na, ta ikaw ya nebasu. Ay gapu kitu dágam
kitu nekatay mu, ay nekárum daya bas-básul daya tolay, ta senu
mabalin da ya málà a tolay ne Dios nga maggagayát kadaya ngámin
giy-giyán kiya kalawagán. Atán da ngámin na baláki tolay nga
maggagayát kadaya nagbal-baláki nga il-íli, se nagbal-baláki pe ya
aggúni da.

10 Pinagbalin muda ka sissa nga pagturayán ne Dios nga magsirbi kaggína
nga pappádi na. Ay se magturáy da pe nu isa ngalgaw kiya baru wa
kalawagán.”
11 Ay se ku la siningan manin, ay nagìna ku ya úni daya riníbu nga
anghel nga akkan ta mabíláng da kiya kaadu da. Ay linebut da datu
pangmanàman se datu parsuwa se itu tugaw natu magturáy.
12 Ay nagkansiyon da ka naggat ta nán da,

“Ya Karneru wa nebasu, ay ittu wala ya mannakabalin se kabànángan se kasiríbán se kabilgán. Aggína ngala ya rabbang tada nga pàgan se dayáwan, ta aggína ngala ya kangatuwán,”
nán natu kansiyon da.
13 Ay se ku la nagìna pe ya inagkansiyon ngámin daya pinarsuwa ne
Dios nga atán ka lángit, se daya atán kídi otun lusà, se daya atán kiya
bebay, ay se ngámin datu natay yin nga nán da kídi,
“Maday-dáyaw ya magtutúgaw wa magturáy se iya Karneru, ta aggída daya kapàgán se kangatuwán se katurayán peyapeyang ka áwan panda,”
nán da.
14 Ay, “Kurug yán!” nán datu appát ta parsuwa nga sumungbát. Ay se
nagukkab pe datu pangmanàman nga nagday-dáyaw.

6

Daya silyu

1 Ay se ku manin nasingan tu inangngippà natu Karneru kitu munna
kadatu pittu wa silyu. Ay uwad nagìna ku wa ummán ka addug ga úni
natu isa kadatu appát ta parsuwa nga nán na, “Umbet ka ngin!” nán na.
2 Ay tútu siningan ku, ay atán pusà a kabalyu. Ay tu magtatákay kaggína,
ay sikkiikkam ka bútug ga iggugubát na, ay uwad pe nangurona kaggína
ngin. Ay se la nawe nakigubát ay inábà nada ngámin.
3 Ay kane ippà tu Karneru tu mekàduwa nga silyu, ay nagìna ku nga
nìraw natu mekàduwa nga parsuwa ya, “Umbet ka ngin!” nán na.
4 Ay tútu inumbet manin ya sabáli nga kabalyu nga dag-daggáng. Ay tu
magtatákay kaggína, ay niddán da ka abay ya ampiláng, ay se da niddán
ka pannakabalin na nga manggud-gudà ka gubát kídi ya kalawagán ta
senu magpapátay daya tolay.
5 Ay kane ippà manin natu Karneru tu mekàlu wa silyu, ay nagìna ku
tu nìraw natu mekàlu kadatu parsuwa nga nán na, “Umbet ka ngin!” nán
na. Ay kane maglanga ngà, ay atán ya ngísit ta kabalyu. Ay sikkiikkam tu
nagtatákay kaggína ka agkiluwán.
6 Ay atán pe nagìnà a úni nga ummán ka naggayát kitu giyán datu appát
ta parsuwa nga nán na, “Tal-tallu súpa nga baggát onu tang-tanga salup
pa mait ya metangdán kiya tangalgaw. * Ngamay akkan mepangína ya
báyad naya denu se básì,” nán na.
7 Ay kane ippà natu Karneru tu mekappát ta silyu, ay nagìna ku tu nán
natu mekappát ta parsuwa nga, “Umbet ka ngin!” nán na.
8 Ay kane sinnan ku manin, ay atán manin ya kabalyu wa pangngil-
ngilaan, nga singan innát tu singan na. Ay Pannakatay ya ngágan natu
magtatákay, ay umun-unud kaggína ya nagngágan ka Hades†. Ay niddán
da ka turáy da nga mamatay kiya pagkappát naya tolay kid kalawagán ni.
Ay túya adu daya pat-patayan da gapu ki gubát se ulát se sin-sinakit, ay
se gapu pe kadaya alsádu nga ul-ulolag kid kalawagán ni.
9 Ay kane ippà natu Karneru tu mekalimma nga silyu, ay nasingan ku
kitu sídung natu agbasuwán, datu kaduduwa datu pinat-patay datu tolay

* **6:6 6:6** Ya piyán na kagiyan nedi ay atán umbet nga ulát.
† **6:8 6:8** Ya piyán kagiyan naya Hades, ay giyán daya natay.

gapu kiya angngurug da kiya bàbànán ne Dios se kiya angngibàbànán da kaggína.
10 Ay nakasáraw da ka naggat nga nán da, “Apu Dios nga mannakabalin kiya ngámin, ikaw ya áwan kepadáan, se kurug ngámin daya kag-kagiyam! Nungay na nád ya ammánis mu kadaya tolay kiya kalawagán, ka angngibálat mu kitu nammatay da kadakami!” nán da.
11 Ay se da natopán ka bádu nga pusà, ay seda nakagiyánan na magimáng da pikam ka pagindaggán da kadatu ngámin na wawwági da, nga páda da nga bobonan ne Dios, nga ittu daya natudinán na mapatay pikam pe nga ummán kaggída.
12 Ay nasingan ku manin tu inangngippà natu Karneru kitu mekannam ma silyu natu pagbasáan. Ay nangyagyag ka naggat, ay se nagngísit pe tu mata nga ummán ka nangísit ta lúpus. Ay tu búlán, ay nagdaggáng, nga ummán ka dága.
13 Ay datu bittuwan, ay netànagán da, nga ummán kiya kapránas daya matàla nga búnga daya káyu nu magbáli.
14 Ay ya lángit, ay ummawan na ummán kiya naglúkut kampela ngin nin na pagbasáan. Ay nealit ngámin pe datu pug-púgu se datu ban-bantay.
15 Ay ngámin daya à-ári kídi kalawagán se daya agtuturáy, se daya nangátu wa suldádu se daya babànáng se nadaag ga tolay, daya maas-asassu se daya ngámin na tolay, ay nagkakáwe da ngámin kadatu ban-bantay nga nagsisirù kadatu abbut se liyaliyáng datu pínát.
16 Ay se da isáraw kadatu ban-bantay se datu pínát ta giyán da, “Rusbán dakami ta senu melingad kami kiya magtutúgaw wa magturáy se kiya rungat naya Karneru.
17 Ata ittu win ya akarungat da pànang. Ay túya panísan dakami yin ngámin tolay kídi ya kalawagán, ay áwan tutu wala ya maketurad kiyán,” nán da.

7

Daya magatut se appát púlu se appát ríbu nga tolay ne Dios

1 Ay kane mabalin dayán, ay nasingan ku daya appát nga anghel la magsisíkád kitu appát súli naya kalawagán nga manglípán kiya báli nga maggayát ki oray wàna, ta senu áwan báli kiya otun naya lusà se kiya bebay, ay ta senu akkan pe mabaliyán daya kay-káyu.
2 Tú dayán datu anghel la niddán ne Dios ka pannakabalin da nga manadál kiya lusà se kiya bebay.
Ay uwad pe sabáli ya anghel la sisínán ku wa naglattuwád kitu pane lattakán nga sikkiikkam kiya immamarka ne Dios nga sibbiyág peyapeyang ka áwan panda. Ay nesáraw na kadatu appát ta anghel ya,
3 “Akkan nu pikam dadàlan ya lusà se ya bebay onu daya kay-káyu panda kiya kamarkaán daya kid-kíday daya ngámin na bobonan ne Dios kiya immamarka na,” nán na.
4 Ay kinagi da kiyà a magatut se appát púlu se appát ríbu ya bíláng datu minarkaán da nga tolay nga gayát da kadatu gakagaka datu annánà natu Israel.
5 Sangapúlu se duwa ríbu ya naggayát kadatu gakagaka natu Juda, ay sangapúlu se duwa ríbu pe kadatu gakagaka natu Ruben, ay sangapúlu se duwa ríbu pe kadaya gakagaka natu Gad,

6 ay sangapúlu se duwa ríbu pe kadatu gakagaka natu Aser, ay sangapúlu
se duwa ríbu pe kadatu gakagaka natu Naftali, ay sangapúlu se duwa ríbu
pe kadatu gakagaka natu Manase,
7 ay sangapúlu se duwa ríbu pe kadatu gakagaka natu Simeon, ay
sangapúlu se duwa ríbu pe kadatu gakagaka natu Levi, ay sangapúlu se
duwa ríbu pe kadatu gakagaka natu Isacar,
8 ay sangapúlu se duwa ríbu pe kadatu gakagaka natu Zebulun, ay
sangapúlu se duwa ríbu pe kadatu gakagaka natu Jose, ay sangapúlu se
duwa ríbu pe kadatu gakagaka natu Benjamin.

Datu nagaduadu wa tolay nga nakabádu ka pusà

9 Ay kane mabalin yán, ay nasingan ku daya nagaduadu wa tolay
ya áwan makabíláng kaggída. Naggagayát da ki ngámin giyán kídi
kalawagán. Atán da ngámin baláki tolay nga naggagayát kadaya nagbal-
baláki nga il-íli kídi kalawagán, nga nagbal-baláki ya aggúni da. Ay
nagsisíkád da kitu àráng natu tugaw natu magturáy se itu Karneru.
Nakabádu da ka pusà, ay se sikkiikkam da ka palátang.
10 Ay nán da nga nesáraw,
“E Dios nga magtutúgaw wa magturáy se iya Karneru ya gapu naya
pakabiyágan tada,”
nán da.
11 Ay ngámin datu anghel, ay linebut da tu tugaw naya magturáy se datu
appát ta parsuwa se datu pangmanàman. Ay nagukkab da kitu àráng natu
tugaw wa magday-dáyaw ke Dios.
12 Ay nán da,
“Kurug nga kadayáwan ne Dios nga kangatuwán se kasiríbán. Magiyáman
tada kaggína, se pàgan tada peyapeyang ka áwan panda gapu kiya
ammanakabalin na se bílag na. Amen!”
nán da.
13 Ay nán tu isa nga pangmanàman nga nagsaludsud kiyà, “Ammum nu
iin dayán na tolay ya nakabádu ka pusà? Ammum ya naggagayatán da?”
nán na.
14 May, “Akkan ku ammu, Apu. Ikaw mà ya makammu,” nán ku.
Ay túta nán na kiyà, “Tú dayán daya tolay ya nagiturad kiya napalotán
na nakapal-palakkán da. Sinùnaán da se pinapusà da daya bádu da kiya
dága naya Karneru.
15 Ay ittu yán ya gapu na nga atán da kiya àráng naya tugaw ne Dios nga
magsir-sirbi peyapeyang kaggína kiya balay na, oray kiya gabi se algaw.
Ay e Dios nga ittu ya magtutúgaw wa magturáy, ay aggína ya mangigdù
kaggída.
16 Ay akkan da ngin na molát se magas-asikkinum. Ay akkan da pe yin
matak-takitán kiya sínág, se akkan da pe makal-alingtán nin.
17 Ata ya Karneru wa atán kiya giyán naya tugaw naya magturáy, ay
aggína ya magtar-tarakan kaggída ngin. Ipeyag nada kadaya paggab-
buwáan naya danum ma mamagbiyág. Ay ippaán ngámin ne Dios sin
daya pagpan-pannakitán dedi ya tolay,” nán na kiyà.

8

Ya mekapittu wa silyu

1 Ay kane ippà natu Karneru tu mekapittu wa silyu, ay naginggap tutu
wala ya ngámingámin ka lángit ka moli gudduwa oras.
2 Ay sè nasingan datu pittu wa anghel la magsisíkád kitu àráng ne Dios
nga natopán ka tarumpeta.
3 Ay uwad pe sabáli nga anghel la uwad balitù a aggippayán na ka
insensu. Ay nawe nagsíkád kitu giyán natu balitù a anìdúgán ka insensu
wa atán kitu àráng natu tugaw natu magturáy. Ay niddán da tu anghel
ka adu wa insensu, ta sìdúgan na kitu anìdúgán, ta ittu tu pamulun na
kadatu karárag ngámin datu tolay ne Dios.
4 Ay nagalingúdu tu atù natu nasìdug ga insensu nga gayát kitu inim-
immán natu anghel nga magsisíkád kitu àráng ne Dios, nga kebulunán
datu kar-karárag datu tolay ne Dios.
5 Ay se la inalà kammin natu anghel tu aggippayán ka insensu se na
pinnu ka birgáng nga gayát kitu anìdúgán, ay se na isùra kiya kalawagán.
Ay túta nagad-addug ka naggat se nagsal-sal-it se nangyagyag.

Datu tarumpeta

6 Ay díkod datu pittu wa anghel nga nakatarumpeta, ay nagsagána da
kiya agtarumpeta da ngin.
7 Ay kane pakànugan natu nunna nga anghel tu tarumpeta na, ay
nagudán kídi kalawagán ka nagkikíbug ullalágu se apuy se dága. Ay
nasìdug ya pagkàlu naya kalawagán, meráman daya ngámin kay-káyu
se kad-kaddat.
8 Ay kane pakànugan natu mekàduwa nga anghel tu tarumpeta na, ay
uwad ummán ka alingúdu wa bantay nga nasìdug nga nepisù kitu bebay.
9 Ay túta nagbalin ka dága tu pagkàlu naya bebay. Ay natay pe ya
pagkàlu ngámin daya atán kiya bebay, ay se inumlad pe ya pagkàlu daya
bapor.
10 Ay kane pakànugan natu mekàlu wa anghel tu tarumpeta na, ay
uwad netànág ga abay ya maggatagatang nga bittuwan, ay nagdattág kiya
pagkàlu daya lad-ladda se daya aw-awweg se daya wang-wángag kiya
ngámin kalawagán.
11 Ay nengágan ka Apet tun na bittuwan. Túta pinummet tu pagkàlu
daya dan-danum. Ay ittu win tu nepatay datu adu wa tolay ya nagkinum.
12 Ay kane pakànugan natu mekappát ta anghel tu tarumpeta na, ay
nadadál ya pagkàlu natu mata, se nadadál pe ya pagkàlu naya búlán se
pagkàlu pe daya bittuwan. Ay díkod umawan ya pagkàlu naya wada da.
Ay túya nagìbat ya pagkàlu naya algaw, ay ummán pe kiya gabi. Nagìbat
pà-pànang ya pagkàlu na.
13 Naglángad dà manin, ay nasingan ku ya karabúngan na magkay-
káyab ka ngúdu nga nán na nga nesáraw, “Kal-allà pànang daya mag-
agyán kiya kalawagán nu pakànugan daya tallu pikam ma anghel daya
tarumpeta da,” nán na.

9

Tu mekalimma nga tarumpeta

1 Ay se manin pinakànug natu mekalimma nga anghel tu tarumpeta
na. Ay uwad nasingan ku nga bittuwan na napadán na netànág gayát ka
lángit. Ay nidde kaggína ya tulbà naya gagyangán naya abbut nga áwan
panda naya kadallam na.

2 Ay linùtán na tu gagyangán. Ay tútu naglalawán ya napalotán na atù
a ummán ka naggayát kiya abay ya upu. Ay tútu naatuán nin ngámin ya
kalawagán, ay nakulpán pe ya mata, nga ittu tu namagìbat kiya ngámin.
3 Ay tura la dúdun pe datu magdadattág ga gayát kitu atù, ay nidde
kaggída ya kababalin da nga kumagát nga ummán kadaya asip-sípit.
4 May nakagiyánan da nga akkan da nga dadàlan daya kad-kaddat onu
daya kay-káyu, onu panda ngala nga mul-múla kiya kalawagán. Ta dayán
nala nga tolay ya áwan marka ne Dios kiya kíday da daya pagrawtán da.
5 Ay akkan pe nepalúbus kadedi ya dúdun nga patayan dayán na tolay,
nu di dada par-parigátan nala ki unag limma búlán. Ay ya ammar-parígát
da kaggída, ay ummán kiya kalis-lisútán naya kagatan daya asip-sípit.
6 Ay kadayán na al-algaw, ay pì-piyán nala dayán na tolay ya matay yin,
may akkan da nga makaturáy, ta akkan da nga ipatay lugud.
7 Ay ya singan datu dúdun, ay ummán da kadaya kabalyu wa pakigubát.
Ay atán ya ummán ka balitù a kurona da, ay tu múging da ay ummán ka
múging tolay.
8 Ay tu abù da, ay ummán ka abù babay ya adaddu, ay se tu ngípan da
ay ummán ka ngípan láyon,
9 ay se nakalàgán datu gútù da ka ummán ka balayyáng. Ay
ya adudúrán naya agpay-payàpà da, ay ummán kiya daragudug daya
lúgán na rùrútan daya adu wa kabalyu wa magbílag ga mameyag kiya
paggugubatán.
10 Ay daya íput da ay sumípit da pe nga ummán kadaya asip-sípit, áta
atán kitu íput da ya kababalin da nga mamar-parígát kadaya tolay ki unag
naya limma búlán.
11 Ay tu apu dayán na dúdun, ay ittu kam ya anghel la magik-ikkam kitu
tulbà natu abbut ta áwan panda naya kadallam na. Ay ya agpangágan
daya Hebreo kaggína, ay Abaddon, ay Apolion ya agpangágan daya Griego.
(Ay ya sarut na, ay Maragdadál.)
12 Ay túyán ya kabalin nin naya munna nga kapas-pasiyaán daya tolay
kiya kalawagán, may atán pikam ma duwa nga pad-padaldallan da.

Tu mekannam ma tarumpeta

13 Ay se manin pinakànug natu mekannam ma anghel tu tarumpeta na.
Ay uwad nagínà a úni nga gayát kitu appát ta síku naya balitù a anìdúgán
nga atán kitu àráng ne Dios,
14 nga nán na kitu mekannam ma anghel, “Ubbadám daya appát ta
anghel la nesisílu ka adanni kiya abay ya wángag Eufrates,” nán na.
15 Ta nabayág da ngin na magid-iddag kiya oras se kiya algaw se kiya
búlán se kiya dagun na ittu ya agpatay da kiya pagkàlu daya ngámin tolay.
Ay tútu inubbadán na datu appát ta anghel lin.
16 Ay ya nakagi kiyà a bíláng datu tangabubúlun na nakakabalyu wa
suldádu, ay duwa gatut ta milyon.
17 Ay tú idi ya pagsisínán ku kadatu kabalyu. Nakabádu da ka balayyáng
datu magtatákay kaggída. Ay tun na bádu da, ay naggáng nga ummán ka
apuy, se mannáw wa ummán kiya batu wa nengágan ka safiro, se ngila
nga ummán ka asufre. Ay tu singan datu úlu datu kabalyu, ay úlu láyon.
Ay tu iag-aggoy da, ay apuy se atù se maggatagatang nga asufre.

18 Ay natay ya pagkàlu daya tolay kid kalawagán gapu kadatu tallu baláki
nga lumawán na gayát kiya bugung dedi ya kabalyu: tu apuy, tu atù, se
tu maggatagatang nga asufre.
19 Ata maggayát kitu bugung da ya ippapatay da. Ay pamarígát da pe
ya íput da, ta ummán ka idaw nga tumugkaw.
20 May datu nabunna nga akkan natay, ay akkan da kammala ngin nin na
ungatán tu aggan-anítu da, se tu agday-dáyaw da kadatu sinan diy-diyos
da nga battál da kampela ngin na balitù se pirà se bága se datu nàwa ka
batu se káyu. Ay dayán na diy-diyos da, ay akkan da kammala ngin nin
na makasingan se makagìna se makapanalen.
21 Ay akkan da pe ya umungát kadatu kuk-kuwaan da nga pumappatay,
se datu kuk-kuwaan da nga nadakè a mepanggap kadaya lalláki se babbay,
se datu angngámud da se datu agtak-tákaw da.

10

Ya bittì a pagbasáan

1 Ay kane daddán manin, ay uwad nasingan ku wa anghel la naturáy
nga magan-anìgad da gayát ka lángit. Ay napalebután ka angap, se uwad
bunglun kitu paningúdu na. Ay nawàdág tu múging na nga ummán kiya
mata, ay datu bingil na ay ummán da ka maggatagatang nga apuy.
2 Ay nedadam-ay na tu diwanán na bingil na kiya bebay, ay tu kasígid
na ay nedadam-ay na kiya lusà. Ay sikkiikkam ka sibbibìlád da bittì a
pagbasáan.
3 Ay nakasáraw ka naggat. Ay ummán ka aggúngug daya láyon nu
malùsaw da tu úni na. Ay nasungbátan ka namimpittu pe ya addug.
4 Ay kane mabalin tu mekapittu nga addug ay isúrát ku kuma pe yin
datu kagiyan datu addug, may uwad nagìnà a úni ya naggayát ka lángit
ta nán na, “Akkam tagge ipak-pakammu dayán. Akkam tagge isur-súrát
da,” nán na.
5 Ay tu nasingan ku wa anghel la nagsasàrád kiya bebay se kídi lusà, ay
netáyag na tu diwanán íma na,
6 ay se na nepag-pagapu ke Dios nga sibbiyág peyapeyang ka áwan
panda tu kinagi na. Aggína ya namarsuwa kiya lángit se kadaya atán
ka lángit, se aggína pe ya namarsuwa kiya lusà se kadaya atán ki lusà, ay
se kiya bebay se kadaya ngámin pe ya atán ki bebay. Ay tú idi tu kinagi
natu anghel, “Awan da nga kepadaddán nin daya mà-màwa,” nán na,
7 “áta nu mapakànug natu mekapittu wa anghel ya tarumpeta na, ay
ittu pe yin ya annungpál ne Dios kiya ngámin na palánu na nga kuwaan.
Nekagi na kam kadatu bobonan na nga profeta na kitun,” nán natu anghel.
8 Ay se nà a amomanán tu úni nga nagìnà a gayát ka lángit nga nán
na, “Wem alà tu sibbibìlád da pagbasáan na im-immán naya anghel la
magsasàrád kiya bebay se kiya lusà,” nán na.
9 Ay tútu ummadanni yà kitu anghel se yà agngan tu pagbasáan. Ay
tútu nán na, “Alà mu, ta kanam,” nán na. “Ummán ka digu álig ya
pakanamátam, may nalsam ka sinay,” nán na.
10 Ay díkod inalà ku tu pagbasáan se yà kanan, ay nadangir tu
nakanamátan ku wa ummán ka digu álig. May kane din màlan kun, ay
nalsam kurug kitu sinay ku.

11 Ay se na la nán kiyà nga, “Masápul la ipakammum ya bàbànán ne
Dios kadaya adu wa agtuturáy se oray pe kadaya adu wa tolay nga nagbal-
baláki ka aggúni nga mag-agyán kadaya ngámin na il-íli kiya kalawagán.”

11

Datu duwa nga pagbàbànánan ne Dios

1 Ay se yala atán nangidde kiyà ka iggugukud da bassáw, ay nán na
kiyà, “Gumnikát ka, ta wem gukudan ya templo ne Dios se iya anìdúgán
ka pagbasu. Ay bilángam pe daya magday-dáyaw ke Dios kitúni.
2 May akkam itangagukud ya amuwág naya templo, ta bátug nepakin-
kuwa ngin kadaya akkan mangurug ke Dios, áta kiya unag naya appát
púlu se duwa nga búlán, ay kuwaan da ngala ya piyán da nga agrawat
kiyán na íli ne Dios.
3 May kiya unag dayán na maríbu se duwa gatut se annam púlu nga
algaw, ay ittu pe ya angngibon ku ka duwa nga pagbàbànánan ku nga
sibbabádu, ka ummán ka langgusti.* Ay pangibàbànán kuda kiya bàbànán
ne Dios,” nán na.
4 Ay dedi ya pagbàbànánan ne Dios, ay aggída datu neárig kitun ka duwa
nga káyu wa olíbo. Ay neárig da pe ka duwa nga aggiparotunán ka dílág
nga atán kiya àráng ne Dios nga Apu naya ngámin kalawagán.
5 Ay nu atán na talimagrawat kaggída, ay atán apuy ya lumawán kiya
bugung da nga mamatay kaggída. Ay ummán kiyán ya agpatay da kadaya
ngámin na kagúra da nga talimagrawat kaggída.
6 Ay niddán da pe ka turáy da nga mangigitap kiya lángit, ta senu akkan
na magudán kiya oras sa agbàbànán da. Ay mabalin da pe nga pagbalinan
daya dan-danum ka dága. Ay mabalin da pe nga parigátan daya tolay kiya
oray nágan na nga kapar-parigátan, se oray nágan na nga oras sa piyán
da.
7 May nu mabalin dayanin na duwa ya magbàbànán, ay lumtuwád ya
nakapap-panansing nga ulolag ga maggayát kiya abbut ta áwan panda
naya kadallam na, ay umbet ta makipatay kaggída, ay abáan nada, se
nada patayan.
8-9 Ay kiya unag naya tallu se gudduwa nga algaw, ay newawaren da
ngala kiya kalsáda naya abay ya íli, nga ittu pe tu nelansaán natu Apu
da kitu krus. Ay ya pangipadígán da kídi ya íli, ay Sodom onu Egipto, ta
ittu daya páda na. Ay adu daya umbet nga gayát ki ngámin giy-giyán kídi
kalawagán. Atán da ngámin baláki tolay nga naggagayát kadaya nagbal-
baláki nga il-íli, se nagbal-baláki pe ya aggúni da. Ay we da sinnan ya
baggi dedi ya duwa. Ay ditaan dada ngala. Akkan da piyán petaman da.
10 Ay magsasay-am da, ta paganggammán da ya nekatay da. Maggiinidde
da ka panaruanggam da ta maganggam da pe gapu ta natay yin dedi ya
duwa nga profeta nga nán da nga mangriribù kaggída kadaya kuk-kuwaan
da kídi ya kalawagán.
11 Ngamay kane tallu walgaw se gudduwa ka panda, ay pinaltu kammin
ne Dios datu duwa nga profeta na, ay bummángun da. Ay díkod napalotán
pànang ngin tu ansing datu nakasingan kaggída.

---

* **11:3 11:3** Ya agbádu da ka langgusti ay ittu ya mangipassingan kiya agpannakit da pànang kadaya mà-màwa.

12 Ay se la nga uwad nagìna datu duwa nga maragbàbànán na naggat ta
úni nga gayát ka lángit nga nán na kaggída, “Umbet kayu kídi,” nán natu
nagìna da. Ay díkod nasingan datu kalínga da nga nebulun da kitu angap
nga nagalingúdu nga nawe ka lángit.
13 Ay kitun kam ma oras, ay nangyagyag ka naggat. Ay nadadál tu
pagkapúlu naya íli, ay pittu ríbu wa tolay tu natay. Ay díkod datu nabansi
nga tolay, ay nagansing da, ay tútu dinay-dáyaw da nge Dios nga atán ka
lángit.
14 Ay nabalin manin ya mekàduwa nga kapas-pasiyaán daya tolay, may
pad-padaldallan da pikam ya mekàlu, ta tagay yin.

Tu mekapittu wa tarumpeta

15 Ay se la nga pinakànug natu mekapittu wa anghel tu tarumpeta na.
Ay uwad nagìna ku nga naggat ta úni daya adu wa atán ka lángit nga nán
da,
“Ya mangituráy yin kiya kalawagán, ay ya Apu tada se iya Nebon na, nga
ittu pe ya pangiturayan na peyapeyang ngin ka áwan panda.”
16 Ay datu duwa púlu se appát ta pangmanàman na magtutúgaw kitu
àráng ne Dios, ay nagukkab da nga magday-dáyaw kaggína, nga nán da,
17 “Dios nga Apu mi nga mannakabalin kiya ngámingámin, nga awe
uwad din oray kitun kam panda kídi. Magiyáman kami kikaw, ta
nepassingan mu win ya nakas-kasdáaw wa pannakabalin mu, ta
ginayatán mu win ya mangituráy kiya kalawagán.
18 Ay daya nas-nasiyon, ay makarungat da tutu wala, may inumbet pe yin
ya oras mu wa malùsaw, se ya ammánis mu kadatu natay. Ay ittu pe yin ya
oras sa ammatay mu kadaya tolay ya manadál kídi ya kalawagán. Ay oras
mu pe yin na manupápà kadatu profeta mu wa nangikur-kurug kikaw, se
kadaya ngámin tolay mu, se ngámin daya babànáng se daya napubri ya
mamatag kikaw,”
nán da.
19 Ay se ku la nasingan nga nalùtán tu templo ne Dios ka lángit, ay
nasingan ku pe tu lakása nga nangiunggán da kadatu nekesurátan datu
kar-kari ne Dios kadaya tolay na. Ay nagsal-sal-it se nagad-addug ka naggat
se nangyagyag ay se nangullalágu ka nakapap-panansing.

12

Tu babay se itu drágon

1 Ay se yala uwad manin na nepassingan ka lángit nga nakas-kasdáaw
wa pakasinnán kadaya mà-màwa nu isa ngalgaw. Uwad babay nga
nagbádu ka nawàdág ga ummán ka sínág, ay se magdadam-ay kiya búlán.
Ay nakuronaán pe ka sangapúlu se duwa nga bittuwan.
2 Arimpaganaan, ay túya makap-apáuy, ta malis-lisútán kiya anggì-gìna
na.
3 Ay se la uwad manin ya nepassingan ka lángit nga nakas-kasdáaw wa
pakammuwán kadaya mà-màwa pikam. Uwad nasingan ku nga isa nga
abay ya daggáng nga drágon na pittu ya úlu na, ay sangapúlu ya sàgud
na. Ay natopán datu ul-úlu na ka kurona.
4 Ay neaprát na tu íput na kiya pagkàlu daya bittuwan, ay tútu napránas
da kídi kalawagán. Ay se la nga nawe kitu àráng tu babay nga manggì-
gìna, ta kanan na tu an-anà nu lumawán.

5 Nagan-anà tu babay ka laláki, nga ittu ya mangituráy kadaya ngámin
nas-nasiyon nu isa ngalgaw. Ay áwan ya makaábà kaggína. Ngamay nálà
tu an-anà na ka giyán ne Dios nga magturáy.
6 Ay tu babay, ay nagtálaw se nawe kitu ir-ir-er, ta ittu tu pagpasiruán
ne Dios kaggína. Ay tar-tarànan na kitúni ka unag maríbu se duwa gatut
se annam púlu nga algaw.

Ya ammatálaw da kitu drágon ka lángit

7 Ay se la nga uwad gubát ka lángit. E Miguel la isa nga nangátu wa
anghel ne Dios, ay nakigubát da se datu à-anghel na kitu drágon se datu
bátug à-anghel na pe. Ay nagrarangráng da,
8 may naábà tu drágon se datu bátug à-anghel na. Akkan da ngin
rabbang ya magyán ka lángit,
9 ay tútu pinatálaw da tu abay nga drágon nin. Nepàrù dada ngámin
se datu anghel na kídi ya kalawagán. Aggína kam tu idaw nga nengágan
ka Diablo onu Sairu kam, nga mangal-alílaw kadaya ngámin tolay kídi
kalawagán.
10 Ay kane mabalin yanin, ay uwad manin na nagìnà a naggat ta úni
ka lángit nga nán na, “Ittu idi yin ya oras sa ammiyág tutu wala ne
Dios kadaya tolay, se ya angngipassingan na kiya pannakabalin na nga
magturáy. Ittu pe ya angngipassingan na kiya kinaturáy natu Nebon na.
Ata napatálaw win ne Sairu ka lángit, nga ittu ya magpab-pabásul kadaya
wawwági tada ke Dios ki peyang nga algaw se gabi.
11 May inábà daya wawwági tada nge Sairu gapu kiya dága naya
Karneru wa pinagbasu, se kiya angngipakammu da kiya bàbànán ne Dios,
ta akkan da tagge kinikengán ya biyág da.
12 Ay dakayu nga atán ka lángit, ay maganggam kayu lugud din. Ngamay
daya atán kiya kalawagán se daya atán kiya bebay, ay nakal-allà da, ta
nepàruwà in ne Sairu ki giyán da nga magpang-angngit, ta ammu na nga
bittì in ya algaw na.”

Ya aggappal natu drágon kitu babay

13 Ay kane mammuwán tu drágon na nepàruwà in kiya kalawagán, ay
tútu ap-aplan na ngin tu babay ya nagan-anà ka laláki.
14 Ngamay niddán da tu babay ka duwa nga dadakkal la payà naya abay
nga karabúngan, nga ikkakáyab na nga mawe kitu ir-ir-er, ta kitúni ya
pagtarànán ne Dios kaggína ki unag tallu dagun se gadduwa, ta senu akkan
masmà natu idaw nga aggína tu drágon kam.
15 Ay díkod nagilugpa tu idaw ka adu wa danum ta senu millud tu babay
kitu dannáp.
16 Ngamay sinengán naya lusà tu babay, ta naggarngáng, ay nelab-áng
tu danum ma nelugpaán tu drágon.
17 Ay gapu ta nakarungat pànang ngin tu drágon kitu babay, ay nawe
na ginubát datu annánà natu babay ya nabansi, nga ittu datu mangurug
kadatu bil-bílin ne Dios se mangipak-pakammu ke Jesus.

Tu ulolag ga naglattuwád ki bebay

18 Ay se yala manin na atán nin tu drágon na magsisíkád kiya dappit
bebay.

13

1 Ay uwad nasingan ku wa naglattuwád kitu bebay nga nakapap-
panansing nga ulolag. Pittu ya úlu na, ay nagsàgud pe ka sangapúlu. Ay
natopán datu sàgud na ka kurona, ay nasurátan pe tu kíday datu úlu na
ka ngag-ngágan na pagaggab na ke Dios.
2 Ay idi nga ulolag, ay singan tigre tu pakasinnán ku. Ay ummán ka
bingil "ber"* tu bingil na, ay se ummán ka bugung láyon pe tu bugung na.
Ay niddán natu drágon tu ulolag ka pannakabalin na se turáy na.
3 Ay tu isa nga úlu na, ay ummán ka nabigadán ka tag-tagge na ipatay
nga nán ku. Ngamay nappiyánan nin tu bígád na. Ay gapu ta masdaáwan
ngámin datu tolay, ay tú pe tu inangngurug da kaggína.
4 Ay dinay-dáyaw da tu drágon, ta aggína tu nangidde kitu turáy natu
nakapap-panansing nga ulolag. Ay dinay-dáyaw da pe tun na ulolag, nga
nán da, "Iin nád agpà naya makaslat kídi yin na ulolag!" nán da. "Iin nád
agpà ya makabaal la makipatay kaggína!" nán da.
5 Ay appát púlu se duwa nga búlán tu nepalúbus ne Dios nga angngituráy
nedi ya ulolag kídi ya kalawagán. Pabeg magpasindáyaw se mamad-
padakè ya kuk-kuwaan na,
6 ay ginayatán na ngin na pad-padàsán ne Dios se iya pag-agyanán na,
se oray ngámin na atán ka lángit.
7 Ay nepalúbus pe ne Dios kaggína ya manggubát se mangábà kadaya
tolay ne Dios, ay se nepalúbus pe kaggína ya mangituráy kiya ngámin
nagbal-baláki ya tolay kiya kalawagán, daya nagbal-baláki ka aggúni nga
mag-agyán kadaya nagbal-baláki nga il-íli.
8 Ngámin daya tolay kiya kalawagán, ay day-dayáwan da tu ulolag,
malaksid dala datu nakasúrát ya ngag-ngágan da ngin kiya libru daya
mabiyág ka áwan panda oray kitu akkan pikam naparsuwa idi ya
kalawagán. Ay idi ya libru ay kuwa naya pinagbasu wa Karneru.
9 Ay daya makaaw-áwat, ay gìnán da din lugud idi:
10 Nu iinna ya nedán na mabálud, ay mabálud dala. Ay ya nedán na
matay ki ampiláng, ay mapatay da ngala ki ampiláng. Ay ittu ya masápul
la naligda ya angngurug tada se naturad tada nga tolay ne Dios.

Tu ulolag ga naglattuwád kiya lusà

11 Ay se ku la nasingan manin ya mekàduwa nga nakapap-panansing
nga ulolag ga naglattuwád kiya lusà. Duwa ya sàgud na nga ummán ka
sàgud karneru, may ummán ka úni drágon tu úni na.
12 Ay atán pe kaggína ngámin ya pannakabalin natu nunna nga ulolag,
nga ataatán kampela ngin nin pe. Ay pilítan na daya ngámin na atán kídi
ya kalawagán nga magday-dáyaw kitu nunna nga ulolag, tu nagappíyán
nin tu bígád na nga tagge na nga ipatay kitun.
13 Ay magipas-passingan tu mekàduwa nga ulolag ka nakas-kasdáaw wa
mas-asingan, oray nágan na. Annung na nga pagdittagan kiya lusà ya apuy
ya gayát ka lángit, kitu agsisíngan ngámin datu tolay.
14 Ay díkod gapu kadatu nakas-kasdáaw nga nepalúbus kaggína nga
kuwaan na, ay mealílaw na daya tolay ya atán kídi kalawagán. Ay
nagpàwa pe tu mekàduwa nga ulolag kadatu tolay kídi ya kalawagán ka
sinan kitu singan natu nunna nga ulolag, tu nàtab ka ampiláng.

---

* **13:2 13:2** Ya ulolag nga "ber" ay ummán ka átu ya singan na may abay tutu wala.

15 Ay nepalúbus pe ne Dios kitu mekàduwa nga ulolag ya mangidde ka
biyág natu sinan ulolag, ta senu ammu na ya magúni yin, se mabalin na
pe ya mamatay kadaya ngámin na maddi magdáyaw kaggína.
16 Ay tú kam tu mekàduwa nga ulolag ya mangipílit ta mamarkaán ya
diwanán íma onu kíday daya ngámin tolay, daya nangátu se daya áwan
sáad, daya nabànáng se daya napubri, daya akkan asassu se daya asassu,
17 ta senu áwan oray iinna nga makapagláku se makagátang nu akkan
mamarkaán kiya ngágan natu nunna nga ulolag, onu numiru naya ngágan
na.
18 Daya nasírib bala daya makammu kídi. Ay díkod nu iinna ya nasírib,
ay mabalin na nga mammuwán ya sarut naya numiru naya ngágan nedi
ya ulolag, ta ngágan tolay kam ya kesarután na. Ay 666 ya numiru na.

14

Daya magatut se appát púlu se appát ríbu nga kabbulun naya Karneru

1 Ay kane mabalin dayanin, ay nasingan ku tu Karneru nga magsisíkád
ka bantay Sion, kabulun na datu magatut se appát púlu se appát ríbu nga
tolay nga nasurátan datu kíday da kiya ngágan naya Karneru se iya Ama
na.
2 Ay se la uwad nagìnà a úni nga gayát ka lángit nga ummán ka asassát
na alingúdu wa barrong, se ummán pe ka adudúrán na naggat ta addug,
ay se uwad pe nagìnà a tannug arpa nga matuk-tukár.
3 Ay magsisíkád datu magatut se appát púlu se appát ríbu nga tolay ya
umàráng kitu tugaw natu magturáy, se kadatu appát ta parsuwa se kadatu
pangmanàman. Ay magkan-kansiyon da ka baru wa kansiyon na áwan ya
makammu nu di aggída ngala, ta nàpoli da ngin kídi ya kalawagán.
4 Aggída ya áwan kurug nagbasúlán ka panggap kadaya lalláki se
babbay, ta namáru da nga tolay.* Mebul-bulun da kiya Karneru ka oray
wà kap-kapannán na. Tittu pikam dedi kadaya ngámin tolay daya nálà in,
nga ittu daya árig ápit nga mepakin-kuwa ke Dios se iya Karneru.
5 Awan da nga inagbusid se áwan pe mepabásul ne Dios kaggída.

Ya angngikagi daya tallu wa anghel kiya ukum

6 Ay se yala uwad nasingan ku manin na isa nga anghel la magkay-káyab
ka ngúdu. Ay atán kaggína ya Napiya nga Dámag nga áwan kaul-ulissán,
nga ittu ya ipakammu na kadaya ngámin tolay kídi ya kalawagán: kadaya
ngámin baláki tolay se daya tolay kadaya ngámin il-íli kídi kalawagán nga
nagbal-baláki ya aggúni da.
7 Ay nán na ka naggat, “Ikansing nu nge Dios,” nán na, “ay day-dayáwan
nu pe, ta inumbet ya oras na nga mangukum min,” nán na. “Dayáwan nu,
ta aggína ya nangwa kadaya ngámingámin, ya lángit, ya lusà, ya bebay
se ngámin daya dan-danum,” nán na.
8 Ay uwad mekàduwa nga anghel la sumarunu nga nán na, “Nadadál
kurug gin,” nán na. “Nadadál lin tu nagdin-dinnámag ga íli nga Babilonia.
Ittu tu árig nagpenum kadaya ngámin tolay kiya árig nakáru nga básis na
nga ittu ya nakap-appat ta pà-pàwa na,” nán na.

* **14:4 14:4** Nán daya duddúma nga “translesiyon” nga dedi ay lalláki da.

9 Ay se la uwad manin pe ya mekàlu nga sumarunu wa anghel nga nán
na nga nesáraw, “Nu iinna ya magday-dáyaw kiya ulolag se kiya sinan
ulolag, se meráman na mamarkaán ya kíday na onu iya íma na,
10 ay maramanán na pe ya árig básí ne Dios nga áwan kibukibug nga
ittu ya rungat na. Ta mapar-parigátan da ka apuy se maggatagatang nga
asufre kiya pagmar-marngán daya anghel ne Dios se iya Karneru.
11 Ay magat-atù peyapeyang ngin ka áwan panda ya kapar-parigátan
da nga apuy. Awan da tutu wala ruyad da maparígát, oray algaw se gabi,
daya nagday-dáyaw kitu ulolag se kitu sinan ulolag, ay se daya namarkaán
kiya ngágan na,” nán na.
12 Ay díkod dakayu nga tolay ne Dios nga mangikur-kurug kadaya bil-
bílin na, ay magturad kayu kadaya kapal-palakkán nu, se akkan nu igsán
ya angngurug nu ke Jesus.
13 Ay se yala uwad manin na nagìnà a úni nga gayát ka lángit nga
nán na, “Isúrát mu dedi: Maganggam daya mangurug ke Apu nga matay
manggayát kídi,” nán na. Ay, “Kurug mà. Maganggam da,” nán pe naya
Ispiritu ne Dios nga nìbág. “Makemáng da ngin kiya napanat ta aggubra
da. Ay ittu pe yin ya kasupapáan da ngin kadatu napiya nga kinuw-kuwa
da,” nán na.

Ya aggagáni se iya agbubúrás kiya kalawagán

14 Ay se yala uwad manin nasingan ku wa pusà pànang nga angap. Ay
uwad pe ya magtutúgaw kitu útun tu angap nga ummán kitu nengágan
da kitun ka An-anà Tolay, nga nagkurona ka balitù, ay im-immán na ya
kumpáy nga natadam.
15 Ay se la uwad sabáli nga anghel nga lummawán kitu templo, ay
nesáraw na idi kitu magtutúgaw kitu útun tu angap, “Sumikáp ka maggáni
yin, ta aggagáni yin, ay nalútu win ya árig kammayán kiya kalawagán,”
nán na.
16 Ay tútu naggáni kurug gin. Ay díkod immin na ginání yin ya gání kídi
kalawagán.
17 Ay uwad manin na sabáli anghel la nasingan ku wa lummawán manin
kitu templo ka lángit. Ay sikkiikkam pe ka natadam ma kumpáy.
18 Ay uwad manin pe ya sabáli nga anghel la lummawán naggayát kitu
anìdúgán ka insensu, ta aggína ya magtagasíngan kiya apuy. Ay nán na,
“Magbúrás ka ngin kadaya úbas sa nalutuwán nin kiya kalawagán,” nán
na nga nesáraw.
19 Ay díkod tun na anghel, ay pinagbúrás na tu kumpáy na kadatu
masápul mabúrás kídi kalawagán. Ay tútu nabúrás na ngámin nin, se
nada nippáyán kitu abay ya agpagtán, nga ittu ya árig kinarungat ne Dios.
20 Ay napgattán kitu lasi natu íli datu búrás na nga úbas, ay díkod
manggayát kitu agpagtán, ay umaluweg tu dága, ay tallu gatut se duwa
púlu wa kilumitru tu kadayyu natu nealuwegán na, ay panda ka bùlaw
daya kabalyu ya kadallam na.

15

Daya pittu wa anghel la kowaddán daya muddi ya rig-rígát

1 Ay nakasingan nà manin ka lángit ka nakas-kasdáaw pànang nga
pagsinnán kadaya mà-màwa nu isa ngalgaw. Atán da pittu wa anghel la

magik-ikkam kadaya pittu baláki nga pamar-parígát da kadaya tolay. Ay
ittu idi yin daya mud-uddi nga rig-rígát, ta ittu dedi yin daya pamalinán
ne Dios nga mangipassingan kiya rungat na.
2 Ay se yà nasingan ya ummán ka bebay nga sarming nga nakibugán ka
apuy. Ay nasingan ku pe datu nangábà, nga ittu datu akkan nagday-dáyaw
kitu ulolag se itu sinan ulolag, se akkan da pe namarkaán kitu numiru natu
ngágan na. Ay magsisíkád da kitu dappit tu bebay ya ummán ka sarming,
ay im-immán da datu arpa nga nidde ne Dios kaggída.
3 Ay tu kan-kansiyonan da, ay ittu tu kansiyon natu Moses nga bobonan
ne Dios kitun, se iya kansiyon naya Karneru:
"Apu Dios nga mannakabalin ki ngámin, nadáyaw se nakas-kasdáaw daya
kuk-kuwaam. Apu daya ngámin na nas-nasiyon, kurug se napiya ya
angwám ma mamabásul.
4 Apu, iinna nád daya akkan na mamatag kikaw, se maddi tutu wala nga
mangipakammu kiya kinadáyaw mu. Sissa ka nga áwan kapáda. Ay túya
gangdappan daka ngámin daya tolay kadaya nas-nasiyon nga magday-
dáyaw da kikaw, ta masingan ngámin tolay ya napiya nga angguwes mu,"
nán da nga magkan-kansiyon.
5 Ay se ku la manin nasingan na nalùtán ya Templo ka lángit, se oray pe
ya pane unag pànang nga kuwartu wa nagippayán da kiya panamdammán
da ke Dios.
6 Ay lummawán kitu templo datu pittu wa anghel la kowaddán datu
pittu wa pamar-parígát da. Nakabádu da ka nadalus sa pusà pànang nga
dilána. Ay nababbaddán tu gútù da ka sinturon na balitù.
7 Ay tu isa kadatu appát ta parsuwa nga nanglebut kitu tugaw natu
magturáy, ay tinopán na datu pittu wa anghel ka malúkung nga balitù
nga napnu kiya rungat ne Dios nga atán peyapeyang ka áwan panda.
8 Ay gapu kitu díláng naya kinadáyaw ne Dios, ay uwad atù a
magalibúdang kitu unag natu templo. Ay áwan ya makalnà kitu templo
nga mawe ya makim-imallà ke Dios panda kiya kabalin ngámin datu pittu
wa rig-rígát ta nilbet datu pittu wa anghel.

16

Daya pittu wa minalúkung nga rungat ne Dios

1 Ay se la uwad manin na nagìnà a naggat ta úni, nga gayát kitu templo
nga nán na kadatu pittu wa anghel, "Mawe nu isùra kiya kalawagán ya
pittu wa minalúkung nga rungat ne Dios," nán na.
2 Ay díkod nawe tu nunna nga anghel se na nesùra tu minalúkung na
kiya lusà. Ay ittu tu ngámin datu tolay ya namarkaán kitu ngágan natu
ulolag se nagday-dáyaw kitu sinan ulolag, ay nagtutuong da ka natakit tutu
wala pànang.
3 Ay se manin nawe nesùra natu mekàduwa nga anghel tu minalúkung
na kitu bebay. Ay nagbalin ka ummán ka nangítam ma dága daya natay.
Ay díkod natay ngámin datu atán ki bebay.
4 Ay se manin nesùra natu mekàlu wa anghel tu minalúkung na kadaya
wángawángag se kadaya paggayatán da. Ay nagbalin da ngámin pe ka
dága.
5 Ay túta nagìnà pe tu nán natu anghel la magtag-tagasíngan kadaya
dan-danum, nga nán na,

“Ikaw wala ya Dios nga áwan kepadáan, nga awe kammala nga uwad din
oray kitun kam ka panda kídi. Kurug tutu wala ya angguwes mu
kadaya tolay,
6 ta pinatayán da daya tolay mu se datu profeta mu. Ay ittu ya gapu na
ngin na dága pe yin ya ipenum mu kaggída, ta ittu ya rabbang da gapu
kadatu kinuw-kuwa da.”
7 Ay sè manin nagìna ya úni nga gayát kitu anìdúgán ka pagbasu nga nán
na,
“Kurug yán, Apu Dios nga mannakabalin kiya ngámingámin, napiya se
kurug tutu wala nga makurug ya angguwes mu kadaya tolay,”
nán na.
8 Ay se manin nesùra natu mekappát ta anghel tu minalúkung na kiya
mata. Ay tútu nawayaán tu mata nga mangsat kadatu tolay kitu parráng
na.
9 Ngamay oray kitu kàsat da ngin, ay gedán da mán kammin ne Dios,
nga ittu ya atán turáy kadayán na kapar-parigátan da. Akkan da kammala
makappoli kadatu bas-básul da, ay se akkan da kammala nga dayáwan
nin.
10 Ay se manin nesùra natu mekalimma nga anghel tu minalúkung
na kitu pangiturayán natu nakapap-panansing nga ulolag, ay ittu tu
namagìbat tin kitu ngámin na pangiturayán na. Ay datu tolay, ay magngar-
ngarasiyat da gapu kiya rígát da.
11 May gegedán da mán kammin nin ne Dios ka lángit gapu kadaya
tuutuong da se katak-takitán da, nga di da kuma nga makappoli kadaya
kuk-kuwaan da.
12 Ay se manin nesùra natu mekannam ma anghel tu minalúkung na
kiya abay ya wángag nga Eufrates. Ay nassiyánan tu danum na ka
angngisagána na kiya dalenan daya à-ári se daya suldádu da nga maggayát
kiya pane lattakán.
13 Ay ittu pe tu inakasingan ku kadatu tallu wa nadakè a ispiritu, nga
ummán ka tukà ya singan da. Naggayát ya isa kitu bugung natu drágon,
ay gayát tu isa kitu bugung natu nakapap-panansing nga ulolag, ay gayát
tu isa kitu bugung natu profeta na.
14 Ay ittu dayán daya ispiritu ne Sairu nga magipas-passingan kadaya
nakas-kasdáaw wa mas-asingan. Ay aggída pe daya mawe kadaya
ngámin na giy-giyán daya à-ári kiya kalawagán, nga makigdù kaggída nga
makigubát ke Dios nga mannakabalin ki ngámin, nu umbet ya nadáyaw
wa algaw na.
15 “Gìnán nu lugud idi. Umbet tà a ummán kiya ilalbet daya
maragtákaw,” nán ne Jesus. “Ay maganggam mala ya tolay ya sillulukág
ga sibbabádu wa magiddag kiyà, ta áwan na nga keap-appattán,” nán na.
16 Ay datun na ispiritu, ay pinagguurnung da daya agtuturáy kiya giyán
na nengagánan ka Armagedon kiya Hebreo wa aggúni.
17 Ay se manin nesùra natu mekapittu wa anghel tu minalúkung na
kiya nagbàtán lángit se kalawagán. Ay uwad naggat ta úni nga gayát kitu
tugaw natu magturáy kitu templo nga nán na, “Nabalin nin,” nán na.
18 Ay tútu nagsal-sal-it se nagad-addug ka naggat, ay se nangyagyag ka
naggat tutu wala nga áwan na kepadáan nanggayát kitu nekaparsuwa
naya tolay.

19 Ay tútu napagkàlu tu medin-dinnámag ga íli ya Babilonia. Ay
ngámin pe datu duddúma nga il-íli, ay nadadál da pe. Ay akkan lugud
kinaligpanán ne Dios nga pinánis ya Babilonia. Ay árig nepenum na
kaggína ngin ya básІ ya inakap na nga ittu ya akarungat na tutu wala
kaggína.
20 Ay ngámin pug-púgu se ban-bantay, ay natàawan da.
21 Ay nagudán pe ka dadakkal nga ullalágu nga moli limma púlu kílu tu
kadàlán kaggída. Ay natànagán datu tolay. Ay túlu gegedán da nge Dios
gapu kídi ya agrígát da, ta nakapap-panansing tutu wala pànang.

17

Ya babay nga nadakè a kuk-kuwaan nga sittatakay kiya ulolag

1 Ay kane mabalin ngámin dayanin, ay ummadanni kiyà tu isa kadatu
pittu wa anghel la kowaddán datu pittu wa malúkung. Ay nán na, "Dádin,
ta ipassingan ku kikaw ya kaukum naya medin-dinnámag ga kinadakè a
babay*. Atán magtutúgaw wa magturáy kiya adanni kiya adu wa dan-
danum.
2 Ay daya agtuturáy kídi ya kalawagán, ay neallay da ngámin kaggína.
Ay ngámin pe daya tolay kídi kalawagán, ay árig da pe ya nepaggiinglaw
kadayán na nadakè a pà-pàwa na," nán na.
3 Ay se nà netur-turayán ya Ispiritu ne Dios, ay ummán ka nippan nà
tu anghel ka ir-ir-er. Ay uwad nasingan ku nga babay ya magtatákay kitu
nakapap-panansing nga ulolag ga daggáng. Ay nasurátan ngámin tu baggi
natu ulolag kadaya úni nga mamad-padakè ke Dios. Pittu tu úlu na, ay
sangapúlu tu sàgud na.
4 Ay nakabádu tu babay ka daggáng se mannáw. Nagar-armat pe ka
balitù se datu napatag ga batu se perlas, ay se sikkiikkam ka tása nga
balitù nga napnu kadaya nakap-appat ta pagtung-tungpalán ngámin daya
nadakè a kuk-kuwaan na.
5 Ay nesúrát kitu nebadbad kitu kíday na tu ngágan na nga naunag ya
sarut na nga nán na kídi,
"Ya medin-dinnámag ga Babilonia nga ina daya babbay nga nadakè a kuk-
kuwaan se aggína ya paggayatán daya ngámin na nakap-appat kídi
ya kalawagán."
6 Ay nasingan ku nga tu babay, ay ninglaw kitu dága datu tolay ne Dios se
datu mangikur-kurug ke Jesus.
Ay masdaáwan nà tutu wala pànang kane masingan ku tu babay.
7 May nán tu anghel kiyà, "Taanna tura ka masdaáwan ta!" nán na.
"Ikagì kikaw win ya kearígán naya babay se iya nagtàyán na nga ulolag
nga pittu úlu se sangapúlu ya sàgud na.
8 Yán na ulolag ga nasingam, ay uwad kitun. May kídi yin, ay áwan
yanin. Tagay yanin na umbet kammin na lumawán kiya abbut ta áwan
panda naya kadallam, may mameyag gin kiya pakadadàlán na. Ay
daya tolay kídi ya kalawagán nga áwan ya ngag-ngágan da kiya libru
nga nekesurátán daya ngag-ngágan daya mabiyág ka áwan panda, nga
nesúrát tin oray kitu akkan pikam nàwa idi ya kalawagán, ay pagballà
da nu masingan da yán na ulolag, ta uwad kitun, may se yala áwan nin,
ngamay tura atán manin."

* **17:1 17:1** Onu "púta."

9 “Ay ya nasírib, ay mesarután na idi. Daya pittu wa úlu, ay tú daya pittu
pe ya bantay ya pag-agyanán nedi ya babay. Ay meárig da pe kadaya pittu
wa agtuturáy.†
10 Ay kadedi ya agtuturáy, ay limma kaggída ngin ya natay. Ay madama
mangitur-turáy yin ya isa, ay ya isa, ay akkan pikam ma nagpassingan.
May nu magpassingan, ay makar-karu wala.
11 Ay tu ulolag ga uwad kitun may áwan kídi yin, ay ittu ya bátug
mekawalu wa magturáy. May kabulun kam datu pittu, ay mameyag gin
kiya pakadadàlán na.”
12 “Ay datu sangapúlu wa sàgud nga nasingam, ay ittu dayán daya
sangapúlu wa agtuturáy ya akkan pikam ma nagturáy. Ngamay ipalúbus
sala ne Dios ya agturáy da ka isa ngala nga oras, nga kabulun natu ulolag.
13 Sissa ya uray dedi ya sangapúlu nga mangitudin kiya turáy se bílag
da kiya ulolag.
14 Makigubát da kiya Karneru, ngamay abákan naya Karneru da, ta
aggína mà kammala ngin nin ya Apu daya à-apu se Ari daya à-ári. Ay
daya kabbulun naya Karneru, ay ittu daya kirrawán na nga píli na nga
akkan tutu wala naglikud kaggína.”
15 Ay se nán manin tu anghel kiyà, “Datu dan-danum ma adanni kiya
pagtutúgawán naya babay nga nadakè kuk-kuwaan, ay ittu daya adu wa
tolay na. Atán da ngámin na baláki tolay nga naggagayát kadaya ngámin
nga il-íli se nagbal-baláki pe ya aggúni da.
16 May nu isa ngalgaw, ay datu nasingam ma sangapúlu wa sàgud se itu
ulolag, ay kalùsawan da ngin tu babay, ta alakkán da ngámin daya kuw-
kuwa na, ay itangálà da ngámin pe ya bádu na. Ay kanan da pikam ya
baggi na, ay ya bunna da, ay upuwán da.
17 Ata ipalammat ne Dios kaggída yán nga panagsissa da ka uray, nga
magpeturáy kiya ulolag panda kiya katungpál ngámin datu palánu ne Dios
nga màwa.”
18 “Ay ya babay nga nasingan mu, ay ittu ya árig naya medin-dinnámag
ga íli nga maketuráy kadaya ngámin na agtuturáy kiya kalawagán,” nán
tu anghel.

18

Ya kadadál naya íli Babilonia

1 Ay kane din mabalin ngámin datun nin, ay nasingan ku manin ya
sabáli ya anghel la naggayát ka lángit. Naturáy pànang. Ay nawadaán ya
ngámin kalawagán kitu diláng na.
2 Ay se na nesáraw ka naggat ya,
“Nadadál lin ya medin-dinnámag ga íli nga Babilonia. Ay nadadál tutu
wala ngin,”
nán na.
“Ay ittu win ya nagbalin ka íli daya an-anítu se ngámin daya ar-áran
se daya pil-pílay, se ittu pe yin ya pag-agyanán daya ngámin na
nagkakadakè se naragit ta an-anù.
3 Ata ngámin na tolay, ay árig nepaggiinglaw da kiya árig nakáru nga
básin na, nga ittu ya nakap-appat ta pà-pàwa na. Ay daya agtuturáy kiya

† **17:9 17:9** Onu “à-ári.”

kalawagán, ay árig neallay da kaggína. Ay nagbabànáng pe daya maglà-láku kiya kalawagán gapu kiya palotán na agsan-sanikuwa na,”
nán natu anghel.

4 Ay sè manin na nagìna ya úni nga gayát ka lángit ta nán na,

“Dakayu wa tolay ku, ay adayyuwánan nu yán na íli. Magtatálaw kayu kaggína, ta senu akkan kayu mearát kadaya bas-básul na, ay senu akkan kayu pe meráman kiya kapanísán na.

5 Ta panda ka lángit ya kaadu naya básul na, ay akkan wayya nga maligpanán ne Dios daya nadakè a kinuw-kuwa na.
6 Nu wà ummán naya inammarígát nayán na íli kadaya tolay, ay ummán kiyán ya màwa pe yin kaggína, ta mebálat kaggína ka mamidduwa ya kinuwa na. Ay togán nu pe ka básí nga mamidduwa ya kinapangsu na may itu nepenum na.
7 Ay nu napaanna tu nagpas-pasindáyaw na kiya naggan-gánas na, ay ittu pe ya kapanat naya rígát se pannakit ta màwa kaggína. Ta peyapeyang nga nán na kiya baggi na kampela ngin nga, ‘Iyà ya katurayán na babay. Ay akkan nà magnawanán ka kallay, ay áwan ku pe pagpan-pannakitán oray nágan na,’ nán na.
8 Ay túya gapu kadedi, ngámin na kaparigátan na, ay maggigindán na màwa kaggína kiya unag naya isa nga algaw. Ay daya pagrigátan na, ay daya sin-sinakit se daya pagpan-pannakitán na se ulát, ay se mammin pe nga masìdug. Ata mannakabalin ne Dios nga ittu ya mangukum kaggína,”
nán natu úni.

9 Ay datu agtuturáy ya nepagbiyág kaggína kadatu napalotán na nagray-rayuwán da, se árig neallay kaggína, ay ul-ululán da se sangítán da, ta lag-lagíban da ya atù naya masìdug ga íli.
10 Ay mag-agyán da kitu adayyu wa magsisíkád da maglalágib, ta galù da nu meram-ráman da kiya kapan-panísán na. Ay pangunakuna da ya,

“Kal-allà ala ya medin-dinnámag ga bànáng nga íli Babilonia, ta naukum min ki unag isa ngala nga oras!”
nán datu agtuturáy.

11 Ay sangítán pe se ul-ululán pe daya maglà-láku kídi ya kalawagán, ta áwan nin ya gumátang kadaya láku da,
12 nga balitù, silber se daya napatag ga batu, se daya perlas da. Awan pe gumátang kadaya tagiláku da nga nappiya nga lúpus, ummán kadaya dilána se daya daggáng nga lúpus, se daya mannáw wa lúpus se daya seda. Ay áwan pe yin ya gumátang kadaya kay-káyu nga nabangug se ngámin na ar-aruminta, datu ar-aruminta nga nàwa kadaya asong ilipante se kadaya nabanor nga káyu, kadaya bága, balayyáng se batu wa marmol.
13 Ay áwan pe yin ya gumátang kadaya bang-bangug da, nga ummán kadaya kanela, abling se míra, se kadaya insensu wa masìdug. Awan pe yin gumátang kadaya básí se denu, arína se baggát da, kadaya báka se kadaya karneru, kadaya kabalyu se daya lug-lúgán. Ay áwan pe mangalà in kadaya asassu, nga ittu daya tagiláku da nga tolay.

14 Ay nán daya maglà-láku kaggína, “Ngámin datu gamgam-gáman mu tutu wala, ay killotán muda ngin. Umawan kikaw win ya kinabànáng se itu kinapiya mu, ay akkan mu win na mapatoli dayanin,”

15 nán datu bummànáng kitun na íli. Ay maddi da umad-adanni, ta galù
da nu meráman da kiya pakarig-rigátan na. Sumángit da se ul-ululán da
ngala, nga nán da,
16 “Kal-allà ala ya medin-dinnámag ga íli, ta nakabádu kitun kadaya
napiya nga lúpus nga ummán kadaya dilána se daya mannáw se
daggáng nga lúpus. Ay uwad ngámin baláki naya ikkaarmat na,
ummán kadaya balitù se daya nagkangin-ngína nga batu se daya
perlas.
17 May ummawan ngámin dayán na kinabànáng na kiya unag gala naya
isa nga oras,”
nán datu maglà-láku.
Ay oray datu pillútu se datu bugador se datu pasaheru se datu mang-
manglu kadatu bapor, ay lag-lagíban da ngala
18 tu atù natu nasìdug ga íli. Ay nán da, “Awan kapáda nayán na íli,”
nán da.
19 Ay tútu tinap-tapúrán da datu úlu da ka tápù, ka paglùdad da, ay se
da nán na sumángit se magul-ulul,
“Kal-allà ala ya medin-dinnámag ga íli, ta ki unag isa ngala nga oras
ay killotán na ngámin tu kinabànáng na, nga ittu tu nagbànángan
ngámin daya atán bapor,”
nán da.
20 Ay magpatag kayu win na atán ka lángit, se dakayu nga tolay ne Dios
se dakayu nga apostoles na se profeta na, ta inukum ne Dios sin yán na
íli, nga ittu tu supápà natu kinuw-kuwa na kadakayu.
21 Ay se yala manin uwad isa nga naturáy ya anghel, nga nangkát ka batu
nga ummán kiya kadakkal naya abay pànang nga aggiridán ya kadakkal
na, ay se na ipitung ki bebay, ay se na nán,
“Ummán pe kiyán ya kàwaán naya nabànáng nga íli nga Babilonia.
Madadál se mippà, ay áwan ta mas-asingan nin,”
nán na.
22 “Ay áwan ta nga pakagìnán nin kadaya magtuk-tukár, se kadaya umà-
arpa se kadaya bumab-ballíing se kadaya magtarumpeta. Ay áwan
pe yin datu maragbattál, datu magabal, da manglága se datu
magbalay. Ay áwan pe yin na magìna kadatu maggiirid.
23 Ay áwan pe yin na dílág, oray isa ngala. Ay áwan pe yin na magìna
kadatu arangálan kadaya maggaattáwa. Datu maglà-láku kiyán na íli, ay
aggída daya kabànángan kiya kalawagán. Ay datu durrarákit na pe, ay
aggída datu nanab-sábag kadaya ngámin tolay kiya kalawagán.
24 Ay ittu pe ya nagpatay kadatu profeta ne Dios se datu duddúma nga
tolay na, se kadatu ngámin nin na napatay da kiya kalawagán,”
nán natu anghel.

19

Ya agganggam daya ilángit

1 Ay se ku la nagìna manin ya ummán ka naggat nga úni daya adu wa
tolay ka lángit nga nán da,
“Madáyaw we Dios. Dayáwan tada nge Dios nga mannakabalin, nga ittu
ya mamiyág kadàtada.

2 Kurug se napiya ya angguwes na kadaya tolay, ta pinánis na ya
medin-dinnámag nga kinadakè a babay nga mangial-alà kadaya tolay ya
magbásul gapu kiya nadakè a kuk-kuwaan na. Nebálat na pe yin datu
pinatayán na nga bobonan na,”
nán da.
3 Ay se da pe nga nán,
“Madáyaw we Dios, ta magat-atù peyapeyang ya medin-dinnámag ga íli
ya magngup-ngupngop,”
nán da.
4 Ay nagukkab datu duwa púlu se appát ta pangmanàman se datu appát
ta parsuwa, nga nagday-dáyaw ke Dios nga magtutúgaw wa magturáy. Ay
tú idi tu nán da,
“Kurug mà! Madáyaw we Dios,”
nán da.
5 Ay se ku la nagìna manin ya úni nga gayát kitu giyán natu tugaw natu
magturáy nga nán na,
“Dayáwan nu we Dios, dakayu ngámin na bobonan na, dakayu ngámin na
mamatag kaggína, babànáng se napubri,”
nán na.
6 Ay se la uwad nagìnà manin nga ummán ka úni daya adu wa tolay.
Ummán kiya asassátan naya alingúdu wa barrong se tannug naya naggat
ta addug tu nakagìnaán ku nga nán da,
“Madáyaw we Apu Dios, ta magturáy yin, nga ittu ya mannakabalin kiya
ngámingámin.
7 Ay magpatag tada ngin se maganggam, se dayáwan tada, ta alà naya
Karneru win daya tolay na, nga ittu daya sikkiiddag ga árig atawán na,
8 nga naaruwátan nin ka nadalus se napusà pànang nga dilána,”
nán da. Ay ya dilána, ay ittu kearígán daya napiya nga kuk-kuwaan daya
tolay ne Dios.
9 Ay nán manin natu anghel kiyà, “Isúrát mu dedi, ta kurug bàbànán
ne Dios dedi,” nán na. “Maganggam daya naaptán kiya say-am naya
pangatawán naya Karneru,” nán na.
10 Ay tútu nagukkab bà kitu giyán tu bingil na, nga magdáyaw kuma
kaggína, ngamay nán na kiyà, “Akkam kuwaan yán, ta bobonan nà pe
ya páda nu se daya wawwágim ma mangipak-pakammu ke Jesus. E Dios
sala ya day-dayáwam! Ata e Jesus ya ipak-pakammu pe daya ngámin na
profeta naya Ispiritu ne Dios.”

Ya kepisù daya ulolag kiya natan ki battung nga apuy

11 Ay sè ala manin na nasingan nga nalùtán ya lángit, ay se atán pusà
a kabalyu. Ay tu magtatákay, ay nengagánan ka Mapiyár se Kurug, áta
napiya ya angguwes na, ay se makigubát tala nu ittu ya rabbang na nga
kuwaan.
12 Ay tu mata na, ay ummán ka sumir-sirsir, ay tu úlu na, ay adu kurona
na. Ay nesúrát kaggína tu ngágan na, may aggína kampela ngin nin ya
makammu kiya sarut na.
13 Nadag-dagáan tu bádu na. Ay ya pagpangágan da kaggína, ay Uni ne
Dios.
14 Ay umun-unud kaggína datu suldádu na ka lángit nga sibbabádu da
ka pusà a nadalus sa dilána. Ay pusà pe nga kabalyu datu takay da.

15 Ay tu ingágan da ka Uni ne Dios, ay atán lumawán kitu bugung
na nga natadam ma ampiláng, nga ittu ya pangábà na kadaya ngámin
nas-nasiyon. Ay iturayán nada tutu wala ngin, ta áwan nin ya makaábà
kaggína. Ata aggína ya mangipassingan kiya akarungat tutu wala ne Dios
nga ittu ya mannakabalin kiya ngámingámin. Ummán kiya amgat daya
tolay kadaya búnga úbas ya ammánis na kaggída.
16 Ay kitu kamason na se kitu apel na, ay atán ngágan na nakasúrát nga
nán na,
“Ari daya à-ári se Apu daya à-apu.”
17 Ay sè manin nasingan ya isa nga anghel la magsisíkád kiya mata.
Ay nesáraw na kadaya ngámin na an-anù a magkay-káyab ka ngúdu ya,
“Umbet kayu kiya padumag ga pakán ne Dios,” nán na.
18 “Umbet kayu wa mepagkán kadaya baggi daya agtuturáy, daya
general, daya sul-suldádu, daya kabalyu se daya nakatakay kaggída,
kadaya ngámin na tolay, daya asassu se daya akkan asassu, daya nabànáng
se daya napubri nga tolay,” nán natu anghel.
19 Ay se yà manin na nasingan tu ulolag ga nakapap-panansing. Ay
nagguurnung da se datu agtuturáy, se datu suldádu da. Naggagaddù da
nga manggubát kitu nakakabalyu se kadatu suldádu na pe.
20 May dinugkam da tu ulolag, se itu profeta na, nga ittu tu nagipassingan
kadatu nakas-kasdáaw wa mas-asingan na nepàwa natu ulolag kaggína,
nga ittu datu pinangial-alílaw na kadatu tolay ya namarkaán ya kíday da
kiya ngágan natu ulolag, se magday-dáyaw kitu sinan ulolag. Ay díkod
dedi nga duwa nga ulolag, ay nepisù dada nga sibbibiyág kitu natan ki
battung nga apuy ya masì-sìdug ga asufre.
21 Ay datu tolay da, ay natayán da gapu kitu ampiláng nga lumawán
kitu bugung natu sittatakay kitu kabalyu. Ay pinagbattug datu an-anù
datu baggi da.

20

Ya maríbu wa dagun

1 Ay se yala uwad nasingan ku manin na anghel la nagdattág ga gayát
ka lángit. Sikkiikkam ka abay ya kadena se iya tulbà naya abbut ta áwan
panda naya kadallam na.
2 Ay dinugkam na tu drágon na ittu kam tu idaw, nga ittu pe kam ya
Diablo onu Sairu, ay se na nekadena ka maríbu wa dagun.
3 Ay se na nepisù kitu abbut, ay se na ginìpán se pasuwalán, ta senu
akkan na makapangal-allílaw win kadaya nas-nasiyon panda kiya maríbu
wa dagun. Ay nu mabalin yán, ay masápul la mawayaán kammin ka
makaru wala.
4 Ay se yà manin na nasingan daya tugaw daya magturáy. Ay datu
sittutugaw kadatun na tugaw, ay niddán da ka turáy da nga mangguwes
kada tolay. Ay nasingan ku pe datu kaduduwa datu pinutúlan da gapu
kiya angngipak-pakammu da ke Jesus se kiya bàbànán ne Dios. Ay akkan
da nga nepagdáyaw kitu ulolag, se kitu kinuwa da nga sinan ulolag, ay se
akkan da pe pinamarkaán tu kíday da onu itu íma da kitu ngágan natu
ulolag. Napaltu da ta senu mepagturáy da ke Cristo kiya unag naya maríbu
wa dagun.

5 Túyán ya munna nga aglaltu daya natay. May datu duddúma, ay akkan
da pikam lumtu panda ki di kabalin naya maríbu wa dagun.
6 Nagásat kurug daya meráman kiya munna nga aglaltu daya natay, ta
tolay ne Dios da nga napalipaleg gala kiya mekàduwa nga pannakatay.
Aggída ngin daya pappádi nga magsirbi ke Dios se Cristo, ay mepagturáy
da pe yin ke Cristo ka maríbu wa dagun.

Ya kepisù ne Sairu kiya natan ki battung nga apuy

7 Ay nu mabalin ya maríbu wa dagun, ay mawayaán kammin ne Sairu
win kiya nebalúdán na.
8 Ay díkod ittu win ya ipappan na nga mangal-alílaw kadaya tolay ka
Gog se Magog nga ittu daya ngámin nas-nasiyon kiya kalawagán, se nada
urnúngan nga pakigubatan. Ummán kiya kaadu daya ginat kiya dappit
bebay ya kaadu da.
9 Ay nasingan ku wa nawarásan ya kalawagán kaggída, ay kinutub da
tu kampu datu tolay ne Dios, se iya pà-pàgan na nga íli.
Ngamay uwad apuy nga naggayát ka lángit, nga ittu tu nagrápun
kaggída.
10 Ay tu Diablo wa ittu tu nangial-alílaw kaggída, ay nepisù pe yin kitu
natan ki battung nga apuy ya maggatagatang nga asufre, nga ittu pe tu
nepisuán natu ulolag se itu pagbàbànánan na. Ay algaw se gabi da nga
mapar-parígát kitúni yin ka áwan panda.

Ya angguwes ne Dios

11 Ay nasingan ku manin ya isa nga pusà a tugaw wa abay, se itu
sittutugaw wa magturáy. Ay pìlát tala pinaawan na ya lángit se iya
kalawagán, ay áwan ta ngin na pakas-asinnán kaggída.
12 Ay nasingan ku pe datu natay, nga nangátu se datu nababa nga tolay,
nga magsisíkád kitu àráng natu tugaw natu magturáy. Ay se atán da
nabìlád nga libru. Nabìlád pe tu libru wa nekesurátan daya ngágan daya
mabiyág ka áwan panda. May datu sisínán ku wa natay, ay naguwesán
da, sigun kitu kinuw-kuwa da nga nesurátan kadatu lib-libru.
13 Ay datu natay kiya bebay, ay napaltuwád da, ay napaltuwád pe datu
atán ka Hades nga ittu ya kalawagán datu natay. Ay naguwesán da ngámin
na sangapáda, sigun kitu kinuw-kuwa da kampela ngin nin.
14-15 Ay árig nepisù pe yin ya pannakatay kitu natan ki battung nga apuy.
Ay ittu pe ya kepisuán ngámin daya áwan ya ngágan da kiya libru nga
nekesurátán daya mabiyág ka áwan panda. Ay ittu yanin ya mekàduwa
nga pannakatay.

21

Ya baru wa lángit se iya baru wa kalawagán

1 Ay se ku wala nga nasingan ya baru wa lángit se ya baru wa
kalawagán. Ay áwan bebay yin, áta áwan nin tu nun-unna nga lángit
se kalawagán.
2 Ay nasingan ku pe ya baru wa íli ne Dios, nga ittu pe ya baru
wa Jerusalem, nga naganìgad da gayát ke Dios ka lángit, ummán kiya
napiya nga apagsukát se nagarmat ta babay ya magiddag kiya mangatáwa
kaggína.

3 Ay nakagìna ngà pe ka naggat ta úni nga naggayát kitu tugaw natu
magturáy, nga nán na, “Mebulun ne Dios sin kadaya tolay. Ay mepagyán
nin kaggída. Aggída ngin daya tolay na, ay aggína ngin ya Dios da. E Dios
mismu ay mepagataatán nin kaggída.
4 Ay áwan daya luw-luwa da ngin. Awan pe yin ya pannakatay. Awan
nin ya magpan-pannakit onu sumángit, se oray nágan na nga natakit. Ata
áwan datu dadán na mà-màwa ngin,” nán na.
5 Ay tu magtutúgaw wa magturáy, ay nán na, “Pabaruwan ku ya ngámin
nin,” nán na. Ay se na manin nán kiyà, “Isúrát mu dedi ya únì, ta kurug
se mapiyár da.”
6 Ay se na nán kiyà, “Nabalin daya ngámin nin. Iyà ya nengágan ka
Alfa se Omega, ta iyà ya nangigayát se ya mamalin kiya ngámingámin. Ay
nu iinna ya magasikkinum, ay iddán ku kiya danum ma áwan báyad da
maggayát kiya paggabbuwáan naya danum ma mamagbiyág.
7 Túyán ya mesupápà kadaya mangábà, ay iyà ya Dios da, ay aggída
daya annánà ku.”
8 “Ngamay daya nagpaábà se daya naglikud kiya angngurug da, se
daya nakap-appat ta kuk-kuwaan, daya pumappatay, daya nadakè a kuk-
kuwaan panggap kadaya babbay se lalláki, daya mangiamámug, daya
magdáyaw kadaya sinan diy-diyos, se ngámin daya magbus-busid, ay
magyán ngámin dayanin kiya natan ki battung nga maggatagatang nga
asufre, nga ittu ya mekàduwa nga pannakatay,” nán na.

Ya íli nga Jerusalem nga gayát ka lángit

9 Ay se la manin ummadanni kiyà tu isa kadatu pittu wa anghel la
kowaddán datu pittu wa malúkung nga napnu kadaya muddi ya rig-rígát,
nga nán na kídi, “Umbet ka,” nán na, “ta ipassingan ku kikaw daya tolay
naya Karneru wa árig atawán na,” nán na.
10 Ay se nà manin netur-turayán ya Ispiritu ne Dios, ay díkod ummán ka
nippan nà tu anghel kiya isa nga alingúdu wa bantay, ay se na ipassingan
kiyà ya Jerusalem, ya íli ne Dios, nga maganìgad da gayát ke Dios ka lángit.
11 Ay gapu kiya diláng ne Dios, ay pangrinirinit ya íli nga ummán kiya
nangína nga batu wa haspe nga nalitáw nga ummán ki kristal.
12 Ay atán abut na nga nànag se alingúdu. Ay sangapúlu se duwa
tu gagyangán na nga natopán ka anghel la magbantáy. Ay netop datu
ngágan datu sangapúlu se duwa nga annánà natu Israel nga nesúrát
kadatu gagyangán na.
13 Ay tu appát ta nagpingipíngit, ay nataggàluwán ka gagyangán. Tallu
kitu pane lattakán, ay tallu pe kitu panidáya, ay tallu pe kitu panillod, ay
tallu pe kitu pane sirbútán.
14 Ay tu abut natu íli, ay atán sangapúlu se duwa nga pundasiyon na
nga nataggisa nga nasurátan pe ka ngágan datu sangapúlu se duwa nga
tù-tùgúdán naya Karneru.
15 Ay tu anghel la nakiamomán kiyà, ay atán ya iggugukud na nga balitù,
ta panggukud na kitu íli, se tu abut na se datu gagyangán na.
16 Ay nagbaal tu íli. Ay kane gukudan natu anghel tu íli, ay duwa ríbu se
appát gatut nga kilumitru tu pásit na, ay ummán pe tu súba na, ay ummán
pe tu kalingúdu na.

17 Ay ginukud pe natu anghel tu abut na, ay pittu púlu wa mitru tu
kalingúdu na. Ay tu pinanggukud natu anghel, ay páda kam pe naya
iggugukud daya tolay.
18 Ay tu abut na, ay batu wa haspe. Ay tu íli, ay balitù ngámin. Nasilang
nga ummán ka sarming.
19 Ay datu pundasiyon natu abut nga batu, ay nabur-buríán kadatu batu
wa nagkakapatag. Haspe tu pinagbúrì da kitu nunna nga batu, se yala
nga safiro kitu mekàduwa, ay búngut kitu mekàlu, ay esmeralda kitu
mekappát,
20 ay sardonika tu mekalimma, ay karnelia kitu mekannam, ay krisolito
kitu mekapittu, ay berilo kitu mekawalu, ay topasio kitu mekasiyám, ay
krisoprasio kitu mekapúlu, ay hasinto kitu mekasangapúlu se isa, ay se
amatista kitu mekasangapúlu se duwa.
21 Ay nàwa ka agtangabukal la perlas ya isaisa kadatu sangapúlu se
duwa nga gagyangán na. Ay tu kalsáda natu íli, ay balitù ngámin, nga
gumilagiláb nga ummán ka sarming.

Ya agbiyág tada kiya baru wa íli nga Jerusalem

22 Ay áwan ku nasingan nga templo kiya íli nga Jerusalem, ta ya bátug
templo na, ay e Apu Dios nga mannakabalin kiya ngámingámin se iya
Karneru.
23 Ay akkan ta pe yin na masápul ya wada naya mata se iya búlán kiya
íli, ta mawadaán nala kiya diláng ne Dios, ay se iya Karneru ya dílág gin.
24 Ay ngámin tolay kiya kalawagán, ay mawadaán da nga magdal-dalen
gapu kiya nawánar ra diláng na. Ay se ngámin na kinabànáng daya
agtuturáy, ay ippan da pe kitu íli.
25 Ay magpipeyang nga sillulukát daya gagyangán na. Ay algaw
peyapeyang ngin. Awan ya gabi yin.
26 Ay milnà ngámin kiyán na íli ya kinabànáng se dáyaw daya nas-
nasiyon.
27 Ngamay áwan oray nágan na nga naragit ki agsisíngan ne Dios ya
makalnà kiyán. Awan daya magbusibusid se daya mangwa kadaya nakap-
appat. Ata daya makalnà kiyán na íli, ay dayán nala nga nesúrát ya
ngágan da kiya libru naya Karneru nga ittu daya mabiyág ka áwan panda.

22

1 Ay se manin nepassingan natu anghel kiyà ya wángag nga ya danum
na, ay mamagbiyág. Nalitáw nga ummán ka kristal, ay maggayát kitu
tugaw de Dios se iya Karneru.
2 Ay nepaasà ki túlad natu kalsáda kitu íli. Ay kitu nagdammadammáng
kitun na wángag, ay atán datu káyu wa mamagbiyág nga binúlán ya
agbúnga da. Ay díkod mamimpúlu se duwa da nga magbúnga ki isa nga
dagun. Ay datu adon da, ay ikkaágas kadatu sin-sinakit ngámin datu tolay
kadatu nas-nasiyon.
3 Ay kiyán na íli, ay áwan nin datu lùsawan ne Dios. Aggína ngala se iya
Karneru ya atán na magturáy. Ay magday-dáyaw da ke Dios daya bobonan
na.
4 Ay masingan da pe ya murang na, ay mesúrát ya ngágan na kadatu
kíday da.

5 Ay áwan pe ya gabi kitúni yin, ay díkod akkan da masápul ya dílág onu
ya wada naya mata, áta e Apu Dios ya dílág da la ngin. Ay mepagturáy da
peyapeyang ngin kaggína ka áwan panda.

Ya ilalbet kammin ne Jesus

6 Ay se yala nga nán natu anghel kiyà, “Kurug se mapiyár ngámin daya
nakag-kagi ku, ta e Apu Dios nga nangidde kiya Ispiritu na kadatu profeta
na, ay ittu pe ya nangibon kiyà nga anghel na, ta senu mepassingan na
kadaya bobonan na daya tagay màwa,” nán na.
7 Ay tútu nán ne Jesus, “Manggìna kayu,” nán na, “ta tagay yà umbet
tin,” nán na. Ay díkod maganggam daya mangikurug kadaya nesúrát kídi
ya libru.
8 Ay iyà nge Juan nga ittu ya nakagìna se nakasingan kadedi ya nesur-
súrát. Ay kane mabalin ku magìna se masingan dedi, ay nagukkab bà kitu
giyán tu bingil tu anghel nga magdáyaw.
9 Ngamay nán na kiyà, “Akkam kuwaan yán, ta bobonan nà pe yala nga
páda nu se daya wawwágim ma profeta na, se ngámin daya mangurug
kadaya nesur-súrát kídi ya libru. E Dios sala ya dayáwam!,” nán na.
10 Ay na nán manin kiyà, “Akkan mu wa isir-sirù daya nepakammu kídi
ya libru, ta tagay yin ya kàwa da.
11 Ay túya daya nadakè, ay tú da kam ma nadakè. Ay ummán pe
kadaya mangwa kadaya nakap-appat, ta ittu da kam pe ya mangiap-appat.
Ngamay daya namáru, ay itul-túluy da ya magmáru, ay daya tolay ne Dios,
ay it-ittu da kam pe ya akkan magbas-básul.”
12 Ay nán manin ne Jesus, “Manggìna kayu, ta tagay yin ya ilalbet ku,”
nán na. “Ay ilbet kun ya supápà naya isaisa kadakayu sigun kiya kinuw-
kuwa na.
13 Iyà ya nengágan ka Alfa se Omega. Iyà ya nangigayát kiya
ngámingámin, ay iyà kammin ya mamalin,” nán na.
14 “Ay maganggam pànang daya nasùnaán ya bádu da, ta rabbang da
ya manalen kadaya gagyangán na lumnà kiya íli se mangán kiya búnga
naya káyu wa mamagbiyág.
15 Kiya lasi naya íli, ay ittu ya giyán daya nangwa kadaya nakap-appat,
se daya mangiamámug, se daya mangwa ka nadakè a panggap kadaya
lalláki se babbay, se daya pumappatay, ay se daya magdáyaw kadaya sinan
diy-diyos, se daya magbusibusid se magpì-pìmáru.”
16 “Ay iyà nge Jesus. Iyà ya nangibon kiya anghel ku nga mangipakammu
kadedi kadakayu wa mangurug. Iyà kam tu gaka natu David se iyà ya
Salaw,” nán na.
17 Ay tu árig meatáwa kiya Karneru se iya Ispiritu ne Dios, ay nán da,
“Umbet kayu win,” nán da. Ay ngámin pe daya nakagìna, ay nán da pe,
“Umbet kayu win,” nán da. Ay díkod dakayu ngámin na magasikkinum
se dakayu ngámin na mayát, ay umbet kayu win na mangalà kiya áwan
báyad da danum nga mamagbiyág.

Ya agpataron na kadaya magbása

18 Iyà nge Juan nga ittu ya mangagi kídi kadakayu ngámin na makagìna
kadaya nepakammù kídi ya libru ka panggap kadaya mà-màwa nu kuwa,
nga akkan nu am-amúngán ya nesúrát ku, ta nu atán ya mangamung, ay

iamung pe ne Dios kiya ammánis na kaggína datu kapar-parigátan nga
nesúrát kídi ya libru.
19 Ay nu inna pe ya mangsáy onu mangippà kadaya duddúma nga nakag-
kagì kídi ya libru, ay ippà pe ne Dios ya pagrabngán na nga mepangán kiya
búnga naya káyu wa mamagbiyág. Ay ippà na pe ya pagrabngán na nga
magyán kiya íli ne Dios nga ittu pe ya nakagi kídi ya libru.
20 Ay ya nangipakammu kadedi, aggína kampela ngin nin ya magkuna
nga, “Tagay yà kurug umbet tin,” nán na.
Kurug mà! Umbet ka ngin, Apu Jesus.
21 Ay e Apu Jesus kuma ngala ya magkallà kadakayu ngámin na tolay
na. Amen.